Biblioteca Universitaria
GRANADA
Sala
Estante
Tabla
Número

3. a. 6-7.

K. 1268

Nº 2
Compª de Jesus de Granª B.B.

Cassiodori Clarissimi Senatoris Romani in Psalterium Expositio.

2 400 40 Clarifa MADE IN SPAIN

Biblioteca Universitaria
GRANADA
Sala
Estante
Tabla
Número

3. a. 6-7.

R. 1268

Nº 1
0-32

Del Coll. de la Compª de Jhs de Granª B.B.

Cassiodori Clarissimi Senatoris Romani in Psalterium Expositio.

AMADAEVS SCOTVS
LECTORIB.
.S.

DOctam: elegantemqz diuini Cassiodori in psalmos expositionē vobis nunc dedo: Lectores optimi: quaz certe ꝛ ingenio: ac vestre in primis pietati plurimum vtilitatis allaturā confido: cuz omni ex parte exactissima meo quidem iudicio sit. Quippe que sanctitudinez non minus redoleat: q̄z eruditionem: vtrunqz vero conserte adeo: vt alterum sine altero legenti reddere omnino nesciat. Id qō mouit me magis: protraxitqz: vt omnibus alijs postpositis negocijs: que certe plurima sunt mihi: hoc laboris subirē: ratus videlicet nihil e re vestra: institutoqz meo potius fore. Et cuz in omnibus pro mea virili adnitar: vt emendatos in manus vestras codices emittam: tum id nusq̄z maiori diligentia fum adnisus: q̄z in hoc opere. Proinde: ꝛ vos vicissim vestro fauore satagite: vt nostri conatus: pij quidem: omnibusqz vtiles: mihi tandem non sint infelices. Valete.

Instructio lectoris.

Quia in huius operis marginibus signa quedam sub litteris magnis impressa sunt. Porum que sit representatio: pro directione lectorum modo sequenti annotatur.

IDI		Idioma: idest ꝓprietā legis diuine locutionē.
DOG		Dogma valde necessarium.
DEF		Definitionem aliquam.
SCHE		Schema quoddam.
ETY		Etymologiam verbi alicuius.
INTER		Interpretationē alicuius nominis.
RHE	Insinuant	Aliquid artis rhetorices.
Syllabe iste TOP	hec ꝓtinere	Topicum aliquod argumentum.
SYL		Syllogismum aliquem.
ARITH		Aliquid de Arithmetica.
GEO		Aliquid de Geometria.
MV		Aliquid de Musica.
ASTR		Aliquid de Astronomia.

Biblioteca Universitaria
GRANADA
Sala
Estante
Tabla
Número

Annotatio Notabilium dictoꝛ

¶ Iuxta alphabeticū oꝛdinē collecta annotatio notabilium dictoꝛ atqz expositoꝛ: in explanatione psalterij per disertissimuz Cassiodorū exactissime digestoꝛ: cū locoꝛ assignatione: vz ps. ℣. folij ꝛ columne. Et nota q̄ post numeꝛ folij. a. signat primā colūnā. b. secundam. c. tertiam. d. quartam. quibus hec conscripta faciliter reperiantur.

Aron: quid interpretaꝛ. ps. lxxvi. Uersiculo vltimo. folio. iis a
Abyt: qd significet. ps. i. v. i. 4 c
Abyssum: qd dicamus. ps. xxxy. v. Lō gregans. 47 c
Abyssus: quid sit. ps. xxxv. v. si. Iustitia. 53 a
Abyssus: fm grecos: generis est feminini. ps. lxxvy. v. Interrupit. iij d
Abyssus: quid dicaꝛ: ꝛ qō in bono ꝛ malo plerūqz ponatur. ps. ciij. v. Abyssus. i57 a
Ablactati: qui dicanꝛ. ps. cxxx. v. Sicut ablac. 203 c
Abscondita dei: ꝛ in malo ꝛ in bono accipi possunt. ps. xvi. v. Dñe a paucis. 23 d
Abscōdi: qd sit. ps. xxvi. v. Qm̄ abscōdit. 38 d
Plerūqz hoīes q peccata faciūt: p decorē cōposite locutiōis se abscōdūt. ps. li. v. Dilexisti malitiā. 78 a
Absolui egemus in q̄libet etate parunla: qui hūc mundū delictis grauantibus ingredimur onerati. ps. l. v. Ecce in iniqui. 76 b
Tāto vnusqz celerius absoluiꝛ: q̄to a seipso viuacitate damnaꝛ. ps. cv. v. Peccauimus. i63 a
Nō est in nr̄is actibus vt mereamur absolui: sz dñi p pietatiōis ē vt ꝓfitētē reū liberare dignetꝛ. ps. cxxix. v. Quia apud te. 202 d
Absorberi: qd sit. ps. xxxiij. v. Nō dicāt. 52 b
Abūdās: vñ dicaꝛ. ps. cxliij. v. Oues eoꝝ. 219 c
Qualiter ad dñm accedere debeamus. ps. cxli. In conclusione. 217 d
Accedite: quibus dicaꝛ. ps. xxxiij. v. Accedite. 48 d
Accepta: que dicanꝛ. ps. xiij. v. Nec fecit. 21 b
Adimplere: quid sit. ps. xv. v. vltimo. 22 c
Adipem: quid dicamus. ps. lxxx. v. vltimo. i26 c
Adiutoriū quādo petamus. ps. lxix. v. i. i05 a
Dñs qbus sit adiutoꝛ. ps. cxlv. v. Beatꝰ cuius. 222 a
Administratiōis dñi qua mūdus regiꝛ breuis ꝛ appropriata descriptio. ps. ciij. v. Auertēte. i58 d
Adolescens: vnde dicaꝛ. ps. lxvy. v. Ibi benia. i00 c
Triplex cā reddiꝛ q̄re dñs debeat adorari. ps. xciij. v. Uenite. Et. v. sequenti. i44 c
Terra sensibilis lapidum non debet adorare brutissimum: quia ipse negat sibi effectum qui ab insensatis petit auxilium. ps. xcvi. v. i. i46 d
Prophete promiserunt dñi aduentū: Euangeliste venisse declarant. ps. xcv. v. y. i45 b
Cur fideles aduersa huius mūdi tolerabilꝛ ꝛ libentissime sustineant. ps. cxviij. Zai. v. i. ꝛ. y. i84 a
Cur aduersarios nr̄os iubeamur diligē. ps. cxxxviij. v. Nonne odien. 213 b
Afflictio quo modo sit beneficium. ps. xxxiiij. v. Fiāt tanq̄z. 50 d
Cur afflictiones nō pauescē: nec mala hui⁹ seculi formidare debeamus. ps. xcvi. In ꝓclusione. i47 b
Angelus: cur affligat conuersos. ps. xxxiij. v. Fiant tanq̄z. 50 d
Quando fidelis se affligit: iram dñi castigatus cuadit. ps. lxxxvy. v. In me ꝓtransierunt. i34 b
Necesse est vt bonus aius affligaꝛ: quotiēs malo ꝓ mixtione ꝓcludiꝛ. ps. cxix. v. Peu me. i95 b
Cur dominus iubeat peccatores se affligere. ps. cxviij. Sade. v. i. i91 b
Agareni: qd iterptenꝛ. ps. lxxxy. v. Moab. 28 a
Ager: vnde dictus sit. ps. cxi. v. Et seminaue. i67 b
Ale dei patris: sunt misericordia ꝛ charitas. ps. xvi. v. Sub vmbra. 23 c
Allegoria: qd sit. ps. xxxi. v. In freno. 45 b Et ps. l. v. vltimo. 78 a Et ps. xcvy. v. Flumina. i48 b Et ps. xcix. v. i. i49 c
Alleluia: neutri generis definitū est. Et quo modo interpretetur. ps. ciij. circa titulum. i59 c
Quantus bonoꝛ sit huius verbi alleluia. ps. cxlvy. circa titulum. zzz d
Alleluia cur plenissima intentione cātare debeamus. ps. cl. circa titulum. zz6 c
Alienum: quid sit. ps. xviij. v. Delicta. 28 c
Alienigene qui sint. ps. lxxxvi. v. Ecce alieni. i32 c
Alimentū: vnde dicaꝛ. ps. xxxy. v. Ut eripi. 48 a
Allocutio per Energiā. ps. iij. v. Filij ho. 8 b
Altare: vnde dictū sit. ps. xxv. v. Lauabo. 37 d
Altare: vnde dicaꝛ. ps. xlij. v. Et introibo. 64 d
Cur dominus saluator altissimus dicatur. ps. lxv. v. Omnis terra. 96 b
Melius est q̄daz altioza sibi hoīem ꝓfiteri: q̄z aliqua ꝓsumptione culpari. ps. cxlvy. v. vltimo. zzz d
Altitudines montium: quid sint. ps. xciij. v. Quoniā in manu. i44 b
Altū: quo mō sepe dicamus. ps. xi. v. In circui. i9 a
Frequēter aliqua sub ambiguitate ꝓferimus: de quibus dubitare non possumus. ps. cxxxviij. v. Et dixi fozsitan. 213 c
Nois amalech iterptatio. ps. lij. circa titulū. 79 c
Amalech: qd iterpteꝛ. ps. lxxxy. v. Moab. i28 a
Amando tenendus est: cuius dulcedo crescit ad meritum. ps. cix. circa titulū. i71 a
Plus est amantē aliquid facere: q̄z solū infideliter timentē. ps. cxviij. Mem. v. i. i87 c
Si amarā medici potionē non respuimus vt mereamur tēpozalē suscipere sospitatē: quāto magis ꝓpter eterna gaudia aduersa sustinere debemus. ps. xciij. In conclusione. i43 d
Amare non profutura: dementis est. ps. cxviij. Ain. v. vltimo. i90 b
Amen: id est: fiat. ps. cv. v. vltimo. i65 a
Amici qui sint: ꝛ amicus vnde dicatur. ps. xxxvy. v. Amici. 57 d
Amicitia: quid sit. Ibidem. 57 d
Ammon: qd iterpteꝛ. ps. lxxxy. v. Moab. i28 a
Ille verus amoꝛ est: qui veritatis affectū sic rigida deliberatione custodit: vt oino execreꝛ qō ei possit esse ꝓrariū. ps. cxviij. Sin. v. Iniquitatē. i93 b
Propheta amozem bonozum malaꝝ rerum odio cōprobauit. Ibidem. i93 b
Ammoꝛreus: qd iterpteꝛ. ps. cxxxv. v. Seon. 209 b
Amphibologia: qd sit. ps. xx. v. Qm̄ declinaue. 30 c
Amplectiꝛ dñs qcqd nō asperonnaꝛ. ps. xxxvy. v. Et ante te. 57 d
Anacephaleosis: qd sit. ps. cxiij. v. Benedix. i76 a
Anadiplosis: qd sit. ps. xxiij. v. vlti. 35 c Et ps. xxiiij. v. y. 36 b Et ps. cxxi v. Hierusalē. i96 d

Anaphora: quid sit.ps.ly. v.y. 79 b Et ps.cxvy.v. Dñs mihi adutor. 198 b Et ps.cxxiy.v.y. 178 d
zoi d
Et ps.cxxiy.v.y.
An astrophe: quid sit.ps.xxiy. v. Hic accipiet. 35 b
Et ps.ly.v. Nõne cogno. 80 a Et ps.lxi.v.i. 91 a
Et ps lxxxv.v. In die. 131 b Et ps.lxxxvi.v.i. 132 b
Et ps.cxxx.v.i. 203 b
Angelus: quid grece dicatur: ⁊ quid latine interpretetur.ps.ciy.v. Qui fa. 156 d
Cur in laudibus dñi ab angelis fiat initiuz.ps.cxlviy. v.y. 224 d
Angelus: qd sit.ps.xxxiy. v. Immittet. 49 a
Angelus: quo modo qs fieri possit. Ibidem. 49 a
Angulus: vñ tractus sit.ps.cxvy. v. Lapidẽ. 179 c
Animas: scriptura frequenter ponit pro hominibus. ps.xxxiy. v. vltimo. 50 a
Anima: quo modo sitim habeat.ps.xli. v.y. 63 b
Pro toto homine sola aia quandoqz ponit.ps.lxxxvy. v. Uiam fecit. 131 b
Aia q̃uis ꝓdolẽdo corpori subiecta sit passioni: bz tñ ⁊ ppias penas qñ grani cogitatione torquet.ps.ciiy. v. Humiliane. 160 c
Quid significent verba Symeonis ad Mariã dicta: Tuã ipsius aiam ptrãsibit gladius. Ibidẽ. 160 c
Uirt' aie qõ p diuersa discurrat ⁊c.ps.cxlv.v.i. 221 d
Animi dignitas q̃tuor vtutib' cõpat.ps.iiy. In cõ. 9 b
Aius: greco ꝓmõe vñ dicat.ps.cxxiy.v. Cũ irasc. 198 b
Antiprosopon: qd sit.ps.lxxviy. v. Quia co. 132 a
Antichristus: quo modo pluribus locuples erit. ps.li. v. Sed speranit. 79 b
Antidotum quo venena oium delictoꝝ vincũtur.ps. xxxi. v. Pro hac ora. 45 d
Antiptosis: qd sit.ps.xxxiiy. v. Sicut pri. 51 c
Antisagoge: qd sit.ps.xi. v. Qui dixerũt. 18 d
Antistatbmisis: qd sit.ps.cxxv. v. Qui se. 199 d
Antonomasia: qd sit.ps.lxvy. v. Rex vir. 99 b
Anxi' nusq̃ fuisse legit dñs chrs.ps.ci.circa titu. 151 c
Anxius qui dicat. Ibidẽ. 151 c
Hic oẽs nobis apparere non possunt qui operant iniquitatẽ.ps.xci. v. Cum exor. 141 a
Aper: vñ dict' sit.ps.lxxix. v. Exterminauit. 124 d
Apũ ꝓditio.ps.cxvy. v. Circũdederũt. 179 a
Apes: vnde dicant. Ibidem. 179 a
Apocbinu: qd sit.ps.xxxi.v.vlti. 46 c Et ps.xlviy. v. Ne timue. 73 a Et ps.lxxxiy.v. Altaria. 178 d
Et ps.lxxxviy.v. Qñ dixisti. 135 a Et ps.cxxxv. v. Qui fecit mirabilia. 208 d
Apollinaristarum reprehensio.ps.lxxxv. v. Custodi animam. 131 a
Apostopisis: qd sit.ps.xvy. v. Populũs quẽ. 27 a
Apli: cur mõtib' cõparent.ps.xxxv. v. Justitia. 53 a
Apostrophe: qd sit.ps.xix. v. Impleat. 29 b Et ps. xlv. v. Uacate. 69 d
Aqua: vnde dicat.ps.cxxiy. v. Cũ irascerẽt. 198 b
Aquile, ppietates.ps.cy. v. Qui coronat. 154 c
Aranea qd sit: ⁊ vñ dicat.ps.lxxxix.v. Anni nri. 138 c
In mala parte libertas arbitrij execrabilis: in bona parte libeꝝ arbitrium Adam peccante perdidimus. ps.cxvy. v. Bonum. 178 d
Arc': cur ponat in scripturis diuinis.ps.x.v.y. 17 d
Arena: vñ dicta sit.ps.cxxxviy. v. Dinumera. 213 b
Argumẽtũ a ꝓsequẽtibus: qd sit.ps.xi. v.i. 18 c
Qõ argumẽtum nobilissimũ dicat in topicis.ps.xvy. v. Et cum electo. 26 b
Argumẽtũ a pari: qd sit.ps.xviy.v.y. 27 d
Argumentuz qõ dicit in topicis a rebus ipsis.ps.xix. v. Ipsi obliga. 29 c
Argumẽtuz in sacris pdicationib' ponit sub libertate verboꝝ.ps.xx. v. Quoniam rex. 30 b
Argumentũ a pona: qõ dicat apud oratores.ps.xxiy. v. Hic accipiet. 35 b
Argumentũ quod in topicis dicitur ex ꝓtrarius: quid sit.ps.xxv. v. Non sedi. 37 c
Argumẽtũ qõ in topicis ex ꝓtrario dr.ps.xxix.v. Qm ira. 42 a Et ps.xxxiy.v. Diuites. 49 b Et ps. lvy.v.i. 49 b Et ps.cxviy.Samech. v.i. 189 a
Argumẽtũ: quod in topicis dr a ꝓsequẽtibus.ps.xxix. v. Auertisti. 42 b Et ps.l. v. Auditui. 76 d
Argumẽtũ a necessitate qõ dicat.ps.xxxi. v. Quoniã die. 45 d Et ps.xxxvy. v. Cõputruerũt. 57 c
Argumẽtũ a necessario.ps.cxxvi. v.i. 200 b
Argm ab adiũct: qõ dicat.ps.xxxy.v. Ecce ocu. 48 a
Argumẽtũ: qd sit.ps.xxxiy. v. Diuites. 49 b
Argumentũ quod notatio dicitur: quid sit.ps.xxxiiy. v. Dissoluti. 51 d
Argm ab ingenio: qd sit.ps.xxxv. v. Uerba oris. 52 d
Argumẽtũ a genere: qd sit.ps.xxxv. v. vlti. 53 c
Argumentũ comparationis a minore ad maius: quod dicatur.ps.xli. v.i. 63 b
Argm a dictis ⁊ facti maioꝝ: qd sit.ps.xliy.v.y. 65 c
Argm a rormẽtis: qd dicat.ps.xliy. v. Dec oia. 66 b
Argumẽtũ a parte maiore.ps.l. v.y. 76 a
Argumentũ ab antecedẽtibus: qõ dicat.ps.l. v. Ecce in iniquitatibus. 76 b
Argumentũ a causis: qõ sit. Ibidem. 76 d
Argumẽtũ a laude rei lese: qõ dicat.ps.lxxiy. v. Liberasti. 112 c Et ps.xciy. v. Uiduã. 143 a
Argm ab euẽtu qd sit.ps.lxxiy. v. Ut qd auer. 112 b
Argumẽtũ nimis accõmodũ: qñ pro aliquo detestabili põit pona gratiosa.ps.lxxiy.v. Ne auertat. 114 a
Argumẽtũ qõ dicit a tpe: efficacissimũ inter oratores haberi solet.ps.ci. v. Tu exurgẽs. 152 a
Argumẽtũ a ꝓiugatis.ps.xxxvi. v. Inimici vo. 55 b Et ps.xxxix. v.i. 60 c Et ps.l.v.i. 76 a Et ps. cxvy. v. Castigãs. 179 b Et ps.cxviy. Res. v. Iudica. 192 c Et ps.cxxxi. v. Dec requi. 205 a
Et ps.cxliy. v. Lozusca. 219 a
Aliud sunt argumentoꝝ sedes: aliud definitionuz regule.ps.cxlv. v. penultimo. 222 c
Prius est vt nosmetipsos districtius arguamus: ⁊ sic ad dñi mãdata migremus.ps.cxviy. Deth. v. Quia cogitaui. 184 c
Arrianoꝝ ⁊ apollinaristaꝝ cõfutatio.ps.cviy. v. Doc opus. 170 a
Arriãi õmẽtissimi errozis ꝓfutatio.ps.cxvi.v.y. 178 a
Arrianoꝝ ⁊ ceteroꝝ hereticorum cõfutatio.ps.cxxx. v. Sinon humi. 208 b
Aries: vnde dicat.ps.xxviy. v.i. 40 d
Aritbmetice disciplie: laus: vt': atqz diuisio.ps.lxxxix. In conclusione. 139 b
Arma: vnde dicta sint. ps.xxxiiy. v.y. 50 c
Arrogãtes: tãto i tartari.pfũdũ discẽdũt: q̃to se altiora ꝓtigẽ putauerũt.ps.xvy. v. Qm populũ. 26 b
Asaph: qd significet.ps.xlix.circa titulũ. 73 c Et ps. lxxy.circa titu. 110 b Et ps.lxxiy.circa titu. 112 b
Illi beato cui est auxillum a dño: ascensus est in corde ⁊c.ps.lxxxiy. v. Beatus vir. 129 a
Quo modo qs p gradus ascendat. Ibidem. 129 a
Ascia quid sit.ps.lxxiy. v. Quasi in syl. 112 d
Assyry: qd iterptent.ps.lxxv.circa titulũ. 115 c

Frequẽter

Frequẽter dñs aspicit iratus: sepius itueꝝ vt pdat.ps. cxviy. Phe. v. Aspice. 190 d
Aspicit etiã dñs ppitius. Ibidem. 190 d
Astare: qd sit.ps.v. v. Mane astabo. 9 d
Bene astare deo: qs dicat. Ibidem. 9 d
Astismos: qd sit.ps.xcviy. v.i. 148 d
Astrologia sacrilega: summa intentione fugienda est. ps.lxx. In conclusione. 107 d
Astrologoꝝ notatio.ps.cxviy. Thau. v.i. 193 d
Astrologorum reprehensio.ps.cxxxv. v. Lunã ⁊ stellas. 209 a
Arguunt astrologi: q stellas noĩb' alienis vocãt: vt veneris: iouis: mercury ⁊c.ps.cxlvi. v. Qui nu. 223 a
Astronomie descriptio.ps.cxlviy. In pclu. 225 c
Astronomia: qõ ⁊ in qbus nõ sit fugiẽda: qõ etiam ⁊ in qbus sit abominabilis. Ibidem. 225 d
Atria: vnde appellata sint.ps.cxxxiiy. v.i. 207 a
Atriũ: qd dicat.ps.xci. v. Plantati. 141 c
Atrium: quid sit. ps.cxxi. v.y. 196 c Et ps.cxxxiiy. v.i. 206 a
In auaritia: hominũ mutabilitas maxime accusatur. ps.xxxviy. v. Thesauriçat. 59 c
Auaritia: qd sit.ps.cxviy. De. v. Inclina. 183 a
Auctoris in opus suũ intẽtio. In plogo colũna.i. i a
Audire: quos dicamus.ps.xlix. v. Audi. 74 a
Qui vocẽ dñi non audit: nec grex ipsius dr: nec in pascuis collocat.ps.xciiy. v. Hodie. 144 c
Quid libẽter audiat dñs.ps.cxxxvy. v.i. 210 d
Ab illis aspectus auertimus: qui nris mẽtibus horruerunt.ps.xxxy. v. Ecce oculi. 48 d
Si nos auertimus facies a peccatis nris noxiuz est: si vo dñs auertit extinguit.ps.l. v. Auerte. 76 d
De' qñ a nobis auertit: nõ est pietatis defectus: sz magne vltionis aculeus.ps.lxxx. v. Pro nihilo. 126 b
Augustini in explanatione psalmoꝝ ingẽs cõmendatio. In prologo. columna.i. i a
Aures diuinitatis ad similitudinem corporalem dicũtur.ps.v. v.i. 9 c
Qui aspectus tranquillus ꝓcedit: ipsi ⁊ aures placidissime cõmodant.ps.liiy. v.i. 81 c
Ad aures dñi non venit quod se mutua contrarietate confundit.ps.c. v.i. 150 b
Auris vñ dicat.ps.v. vi. 9 c Et ps.ci. v.y. 152 a
Auris: vñ sit appellata.ps.cxiiy. v.y. 176 c
Aureũ colorẽ: antiq pulcherrimũ vocauerũt. ps.lxxi. v. Et viuet. 109 b
Aurum: vnde dicatur. Ibidem. 109 b
Austri descriptio.ps.cxxv. v. Cõuerte. 199 c
Auxesis: qd sit.ps.iy. v. Tu ãt dñe. 7 c Et ps.xviy. v. Desiderabilia. 28 c Et ps.lxviy. v. Multiplicati. 102 b Et ps.lxxiy. v. Incenderunt. 113 a
Et ps.lxxviy. v. Facti sum'. 123 a Et ps.cxxxiiy. v. Qui producit. 207 c
Babylonia: quid interpretet.ps.lxiiy.circa titulum. 94 b
Babylon: quid sit: ⁊ quid interpretetur. ps.lxxxvi. v. Memor. 132 c
In baptismate sic oia originalia delicta ⁊ ppria admissa mũdant: vt illic nos restituat puritati: in qua primus Adam nosci esse pcreatus.ps.l. v. Usquequaqz laua. 76 a
Barbarus vnde dicat.ps.cxiy. v.i. 175 a
Basan: quid interpretet.ps.lxvy. v. Dixit dñs. 100 b
Et ps.cxxxiiy. v. Seon. 207 d
Beati: qui merito dicunt.ps.cv. v. Beati. 162 d
Ipsa est perfecta beatitudo: non sibi quenq̃ preparari: sed dño.ps.cxiy. v. Benedicti. 176 a
Beatitudo eoꝝ qui sibi vident felices: q̃ sit.ps.cxliy. v. vltimo. 219 d
Beatitudo eoꝝ q vere sũt felices: q̃ sit. Ibidẽ. 219 d
Celestis bẽtitudinis pconiũ.ps.lxxxiy. v. Bti q. 129 a
Beatitudo prima anime sancte: exultare in domino. ps.xxxiiy. v. Anima autẽ. 51 a
Beatitudo iustoꝝ: q̃ sit.ps.xliy. v. In dño lau. 65 d
Duo sũt que beatos faciũt ⁊ felices: scilicet timẽ dñs: ⁊ sperare in dño.ps.cxiy. v. Qui timet. 175 c
Per tertiã speciẽ definitionis ostendit qui sit beatus vir.ps.cxviy. Aleph. v.y. 180 c
Beatus vir: duobus modis dicit.ps.i.v.i. 4 b
Beatus: qui sit.ps.lxxxiy. v. vltimo. 129 c
Belli spũalis ꝓtra diabolũ descriptio.ps.lv.v.i. 83 c
Bellũ: schematice per antiphrasiz dicimus: sicut lucũ ⁊ piscinã. Ibidem. 83 c
Benedictio domini semper augmentat: siue cum illuz nos benedicimus: siue cum ille nos benedixerit. ps.lxvi. v.i. 87 c
Benedictiones multe sunt. Ibidem. 87 c
Cur in ecclẽsia catholica dñs bñdici debeat.ps.lxvy. v. In ecclesia. 100 c
Multiplr dñs benedicit.ps.lxvy. v. vlti. 101 b
Isti sũt digni dñz bñdicẽ: qui suũ ⁊ cognoscũt ⁊ venerant auctorẽ.ps.cy. v. Benedicite. 155 d
Si dominũ benedicimus: ab eo iugiter custodimur. Ibidem. v. vltimo. 155 d
Exhortatio: vt dñz oẽs bñdicam'.ps.cy. In cõ. 155 d
Benedicere deum qd sit.ps.ciy. v.i. 156 b
Quo modo nos deũ bñdicamus: ⁊ quo modo ipse nos. ps.cxviy. Beth. v. Benedictus. 181 b
Benedictio operantiuz in agris: vnde ortum habeat. ps.cxxviy. v. vltimo. 202 a
Que sit firma ⁊ vera benedictio. Ibidem. 202 b
Nos dñz benedicẽdo laudamus: ille aũt nos benedicẽdo sanctificat.ps.cxxxiy.v.i. 206 c
Dñs bñdicẽdus est: qñ ipse donat ⁊ aiam misericordẽ ⁊ substãtiã largiorẽ. Ibidẽ. v. In noctibus. 206 c
Si volumus esse bñdicti: amor nos sancte trinitatis: ⁊ vnitas beate cõplectat ecclie. Ibidẽ. v. vlti. 206 c
Bñdicere nomẽ dñi: qd sit.ps.cxliiy. v.i. 220 c
Bñdictus qñ dicat de'.ps.xvy. v. Uinir.d. 27 a b
Benedictũ quẽ ppie dicimus.ps.xxvy. v. Quoniaz non intel. 40 b
Benedictum: quo modo differẽter dicamus hominẽ ⁊ deum.ps.xl. v. Benedictus. 62 d
Imputantur beneficia: vt grauior estimetur offensa. ps.lxxx. v. In tribulatione. 126 a
Epilogatio bñficioꝝ hebreis a dño collatoꝝ.ps.ciiy. v. Et dedit eis. 161 d
Cur moneamur recte vti diuinis beneficijs.ps.cv. v. Et commixti. 164 b
Pauor est dicere: que bñficia suscipiat: qui suis actib' merẽt offensam.ps.cxv. v. O dñe. 177 c
Beniamin: qd iterptat.ps.lxxix. v.y. 124 d
Cur dñs sua benignitate donet cõfessionis affectum. ps.lxxxiiy. v. Etenim do. 130 c
Prophẽta beniuolentiaz iudicis quot modis querat. ps.lxxiy. v.y. 112 c
Prophẽta: vt beniuolentiam py domini prouocaret: beneficia eius frequenter enumerat: vt memor esse dignetur eorum: quos creare dignatus est. Ibidem. v. Memor. 113 d

Lassio.

Bipennis:quid sit:ꝛ vnde dicatur. ps.lxxiij. v. Quasi in syl. iiz d
Bōa dom⁹ dei:q̄ sint. ps.lxiiij. v. Replebimur. 94 d
Boni hoies:qui sint. ps.cxxiij. v. Benefac. i99 a
Si diuina misericordia suffragāte respicimur:donec obediētes sumus boni repimur. Ibidē. i99 a
Differenter deum boni ꝛ mali benedicunt. ps.xlviij. v. Quia anima. 73 a
Dominem bonum dicimus : per domini gratiam factum. ps.cxvij. v. i. i78 c
Ille solus proprie per se dicitur bonus:qui alios facit implere qō boni sunt. Ibidem. i78 c
Propheta intellexit bonitatem illam debere dici vnde proficiscitur. ps.cxviij. Teth. v. i. i85 a
Bonus dñs suis suis tribuit bonitatē. Ibidē. i85 a
Medic⁹ bonitatē facit cū secat vulnera. Ibi. i85 a
Pater bonitatē facit cū cedit filiū. Ibidē. i85 a
Bonū:cur respiciat ad charitatē. ps.cxxxij. v. i. zo5 d
Boues:cur predicatores designent. ps.viij. v. Omnia subiecisti. i4 b
Brachylogia:quid sit. ps.xlix. v. Nō accipiā. 74 b
Et ps.lxxxvi. v. Sicut letantium. i3z d
Acoçelon:quid sit. ps.cv. v. Et concupierunt. i63 d
Non possunt a latere vel a dextris domini cadere: qui sunt predestinati. ps.xc. v. Cadent. i39 d
Ille causas sue calamitatis cognoscit:qui se afflictū vt puertat i telligit. ps.cxiij. v. Tribulationē. i7 b
Calix:qd sit:ꝛ vñ dicat. ps.x. v. Pluit. 18 d Et ps.xv. v. Dñs pars. zz b Et ps.lxxiij. v. Bōc bu. ii5 a
Calūnia:per antiphrasim dr. ps.cxviij. Phe. v. Redime. i90 d
Calumnia:quid sit. Ibidem. i90 d
Diabolus:quare dictus sit calumniator. ps.lxxi. v. In sua iustitia. i08 d
Calumniator:qui sit. Ibidem. i08 c
Cāpi:vnde dicti sint. ps.cxxxi. v. Ecce audi. z64 c
Canū natura:q̄lis sit. ps.xxi. v. Qm circū. 3z b
Canes:ꝛ in malo ꝛ i bono ponit. ps.xxi. v. Eripe. 33 a
Et ps.lxvij. v. Ut intinguat. i00 b
Canes vñ dicti sint. ps.lviij. v. Cōuertent. 87 c
Meliores erunt canes tēpore antichristi:q̄ nunc sint homines. Ibidem. 87 c
Canum consuetudo. Ibidem. 87 c
Canis proprietates:que sint. Ibidem. 87 c
Cātare:qd sit. ps.xx. v. vlti. 30 c Et ps.xxvi. v. Circuibo. 39 a Et ps.xcvij. v. Uiderunt. i48 a
Inter cantare:ꝛ psalmum dicere differentia. ps.lvi. v. Paratum. 85 b c
Qui dicatur cantare domino canticum nouū. ps.xcv. v. i. i45 b
Quis deo cātare dicat. ps.lxvij. v. Cātate. 98 d
Canticum:quid sit. In prologo. ca. vi. z b Et ps.iiij. circa titulum. 8 b
Cāticū:qd significet. ps.xciij. circa titulū. i44 a
Canticum ad diuinarum rerum contemplationem refertur. ps.cvij. circa titulum. i67 c
Canticum nouum:qd sit. ps.cxlix. v. i. zz6 a
Canticū psalmū:qd sit. In plogo. ca. viij. z b
Captabūt:qd significet. ps.xciij. v. Capta. i43 d
Si veritatis intima perscrutemur:captiuitatem passi non sunt : qui animo liberi fuerunt. ps.lxxvij. v. Audiuit deus. i3i d
Mittitur in mentē nostrā diabolo instigāte qō nolumus : recipimus qō nostra estimatione damnamus: ꝛ tyrannide quadam peccati a nostre reddimur execratione captiui. ps.cxxxvi. v. vltimo. zio c
Caput:qd hic significet. ps.vij. v. Cōuertet. i3 b
Caput:qd plerūq3 dicat. ps.xxvi. v. In pe. 38 d
Caput nr̄m rō est:supra quā inter bona collata celsius nil habemus. ps.xxxvij. v. Qm̄ iniquita. 57 c
Caput:qd sit:ꝛ vñ dicat. ps.cix. v. penultimo. i7z a
Ad caput festinare nequeunt:nisi qui chr̄i mēbra esse meruerint. ps.cxxij. circa titulum. i97 b
Carcer:vnde dictus sit. ps.cxli. v. Educ. zio d
Charitas dei : quedam vernalis est pluuia virtutum. ps.xij. circa titulum. i9 b
Charitat feruor:q̄lis sit. ps.xxxviij. v. Cōcaluit. 59 a
Charitatis cōmēdatio. ps.cxxix. v. Quia apd. zoz d
De pcepto charitatis quo ad deū ꝛ primū. ps.cxxxiij. circa titulum. zo b
Carmen:quid sit. ps.liij. circa titulum. 80 c
Carnalis vtilitas:singulr pfrui desiderat:qō auida delectatiōe pcupiscit. ps.xxxiij. v. Magnificate. 48 d
Carnis vitia:qd sint. ps.cxviij. Samech. v. vl. i89 c
Propheta salutem carnis petere non poterat : qui libenter corporeis passionibus subiacebat. ps.cxviij. Coph. v. ij. i9i d
Caro christi:nō est deitas. ps.xvi. In pclusiōe. z4 a
Caro omnis suspecta est:quousq3 audiat : Uenite benedicti ꝛc. ps.lviij. v. Quia factus. 88 b
Caro:vñ dicta sit. ps.lxxvij. v. Et memoratus. izo d
Cassiani reprehensio : circa primum hunc versum. ps. lxix. v. i. zo5 a
Castra:quid sint. ps.xxvi. v. Si psistant. 38 d
Castra:vñ dicant. ps.lxxvij. v. Et cecide. izo c
Cata antilexis : qd sit. ps.xvi. v. Exur. dñe. z3 d Et ps.cxxxix. v. Caput. zi4 c Et ps.cxliij. v. i. zzo c
Cata epenon : qd sit. ps.xvij. v. i. z4 a Et ps.lxvij. v. Cantate. 99 a
Catachresis:quid sit. ps.lxxiij. v. vltio. ii5 b Et ps xliij. v. Exurge. 66 c
Catedra:qd sit. ps. i. v. i. 4 c
Cathegoricus syllogismus: quid sit. Ibidem. v. Sed in lege. 4 d
Cauere maxime debet:ne finitima nostra reddant obnoxia. ps.l. v. Uiquequaq3. 76 a
Cōstat ibi esse oīuz rex cās:vñ vbertas pcedit ꝛ copia sine fine prestat. ps.ciij. v. Dante te. i58 d
Causa iustissima:q̄re dñs debeat predicari. ps.cxlviij. v. Iuuenes. zz5 b
Cautela sequentis est:precedens lapsus alienus. ps.xc. v. Quoniam angelis. i40 a
Oq̄ profunda cecitas est:deum ante oculos non habere. ps.lx. v. Non est deus. i6 c
Cur oēs vitiosi:ceci sint. ps.cxlv. v. Dñs soluit. zzz b
Cedri descriptio. ps.xci. v. Iustus. i4i c
Cedar hebreus nomen:quid interpret:ꝛ vnde habeat originem. ps.cxix. v. Heu me. i95 b
Celestia bona:nec in laudib⁹ pnt̄ hr̄c terminū nec in p̄ mys sustinē. phanē occasus. ps.cxij. v. vlti. i76 b
Propheta more suo res celestes p humanas pfuetudines dinoscit idicare. ps.cxxxi. v. Si ittroiero zo4 b
Celi:qd significet. ps.ij. v. Qui habitat. 6 b
Celos enarrasse gloriam dei : quo modo intelligi debeat. ps. xviij. v. i. 27 d
In scripturis diuis frequēter plurali numero celos dictos inuenimus. ps.lxvij. v. Psallite. ioi a
Celū:vnde dictū sit. ps.cxiij. v. Celū celi. i76 a

In illis

In illis est celum : qui se cōuersatione celesti tractare noscuntur. p. cxviij. Lamech. v. i. i86 d
Celum quānis sit substantia pura:lucida ꝛc. tamē animal eē nō cōperit. ps.cxlviij. v. Lauē. eū ce. zz5 a
Cenonema:quid sit. ps.x. v. i. i7 d
Cera:qd sit:ꝛ cui⁹ pditionis. ps.lxvij. v. ij. 98 d
Certamē in quo vincit q sustinet:ꝛ pdit qui vulnerat qō sit. ps.xciij. v. Quis exurget. i43 c
Certādū nō est cū diabolo gladio:vel icēdio:ſz illis v. tutib⁹ qbus chr̄s ipse pugnauit. ps.lix. v. vlti. 89 d
Nihil pōt eē certius:q̄ vbi rex pceptor pprius pbat expositor. ps.cxij. circa titu. i74 b
Cerui pprietates. ps.xli. v. i. 63. b Et ps.ciij. v. Fulice i58 a
Ceruus frequēter in scripturis diuinis in bono ponit ps.xvij. v. Qui perfecit. z6 c
Chanaan:quid interpretetur. ps.ciij. v. Dicēs. i60 b Et ps.cxxxiij. v. Seon. zo7 c
Chanaā:qs fuerit. ps.ciij. v. Et introiuit. i60 d
Characterismos : quid sit. ps.ix. v. Auferuntur. i6 c Et ps.xx. v. Qm̄ puenisti. 30 a Et ps.xxxvi. v. Os iusti. 56 a Et ps.xliij. v. Astitit. 68 a Et ps.lxviij. v. ij. ioz a Et ps.lxxxviij. v. Man⁹ eni. i36 a
Cherubin:quō iterptetur. ps.xvij. v. Et ascēdit. z5 b Et ps.lxxix. v. ij. iz4 a
Choro:qd dicat hebraice. ps.xli. circa titu. 63 a
Filij choro:in psalmis suis nūq̄ aliqd triste: sed semp leta cantauerunt. Ibidem. 63 b
Choro:interptatio. ps.lxxxiij. circa titulū. iz8 c
Chor⁹:qd sit. ps.cl. v. Laudate eū in tym. zz7 a
Chrianos bonos due res faciūt. ps.xxiij. v. Diri. 36 b
Christiani:cur ouibus comparetur. ps.viij. v. Omnia subiecisti. i4 b
Christiano non sufficit a malis abstinere. ps.xxxvi. v. Declina. 55 d
Christianis:cur gaudendum sit. ps.xlvij. v. Sicut audiuimus. 7i b
Duo ista sunt q̄ fidelis xpianus expetit:vt ꝛ hic eripiatur a pctōrū morte:ꝛ illic collocetur in requie sempiterna. ps.cxvij. v. O domine. i79 d
Christ⁹:ligno fructifero compat. ps.i. v. Sz in. 4 d
Ad christum : quō in psalmis omnia referantur. ps.i. In conclusione. 5 d
Christus quicquid in tpe accepit : fm hoiem quē non habebat acquisiuit. ps.ij. v. Postula. 6 d
Christus:quō ex duabus naturis compositus sit. Ibidem. In conclusione. 7 a
Christ⁹:quō minorat⁹ sit. ps.viij. v. Minorasti. i4 b
Christi beneficiorum recognitio:ꝛ pietatis eius cōmēdatio. Ibidem. In conclusione. i4 c
Ad christū cū accedit nec ab ipso recedit : oē bonum sine dubitatione pagit. ps.xiij. v. ij. zo a
Christus solus est:sine quo bonuz incipe vel implere imbecillitas humana nō pōt. Ibidē. zo b
Christus veraciter dicitur dux noster: qñ illū segmur ꝛ predicationis eius vestigia non vitamus. ps.xxx. v. Quoniam firmamentum. 43 a
Christus:cur nō viu⁹ de cruce descēderit. ps.xxxiij. v. Dilatauerunt. 5z a
Christus : quō paup ꝛ diues. ps.xxxix. v. penult. 6i c
Christus:vñ dicatur. ps.xliij. v. Dilexisti. 67 d
Christus:cur super genus humanū speciosissimus describatur. Ibidem. v. Speciosus. 67 c
Christ⁹ oipotēs:qd sit. ps.xlv. v. Dñs vtu. 69 c
Christ⁹:cur mō sileat. ps.xlix. v. De⁹ mani. 36 d
Christus:cur in primo aduentu omnes vocauerit:ꝛ in fine mundi aduocaturus sit. Ibi. v. Aduo. 74 a
Christ⁹:cur dicat finis. ps.liij. circa titulum. 8i b
In chr̄i passionis ꝛ mortis cōmendationem exclamatio. Ibiē. In conclu. 8i a
Christus:cur orauerit:ꝛ alia fecerit ac ptulerit. ps.lvi. v. i. 84 d
Quomodo dominus iesus chr̄s verus sit deus:ꝛ idem verus homo ꝛc. ps.lviij. circa titulum. 87 a
Christus mundanam vitam recto tramite transcurrit. Ibidem. v. Neq3 iniqui. 87 a
Christus:cur improperium:confusionem ꝛc. sustinuerit. ps.lxviij. v. Tu enim. io3 c
Christ⁹:cur dixerit. Sitio. Ibidē. v. Et ōderūt. io3 c
Quanta in diuinitate chr̄i ptās : tanta in humanitate constat humilitas. Ibidem. In cōclusione. io4 d
Christus dñs ex maria virgine genitus:qñ fuerit confirmatus. ps.lxxix. v. Et perfice. iz4 d
Christū iudicē q formidauerit re⁹ ē : q timuerit sctūs est. Jō vtraq3 miscēda sūt:vt sub spe timeam⁹:ꝛ sub timore letemur. ps.lxxxv. v. Deduc. i3i c
Christus:cur in scripturis sacris sepe dicat puer. Ibidem. v. Respice. i5i d ꝛ i5z a
Christus:cur filius ancille dicatur. Ibidem. i5z a
Chr̄s:cur dict⁹ sit altissim⁹. ps.lxxxvi. v. Mior. i5z d
Christus:cur solus inter mortuos liber fuerit. ps.lxxxvij. v. Estimatus sum. i33 c
Christus : cur primogenitus dictus sit. ps.lxxxviij. v. Et ego pmoge. i36 c
Quomodo in christo saluatore due nature sint vnite. ps.xc. v. Quoniam angelis. i40 a
Per octauam speciem definitionis : definitur qui sit christus. ps.xciij. v. Nunquid. i43 c
A chr̄o non pōt quis amari: nisi ab eius inimicissimis horreatur. ps.cxviij. Ain. v. i. i89 d
Christ⁹:quō pbat⁹ sit:ꝛ agnit⁹. ps.cxxxviij. v. i. zii d
Chusi:quō interpretet. ps.vij. circa tit. iz a
Licatrix:quid sit:ꝛ vnde dicatur. ps.xxxvij. v. Computruerunt. 57 c
Cilitiū:ex qb⁹ fiat. ps.xxxiij. v. Ego aūt. 5i b
Cymbala:que sint. ps.cl. v. vlti. zz7 a
Cineres:qd sint. ps.ci. v. Quia cinerē. i5z c
Cynomia:quid significet. ps.ciij. v. Dixit. i6i c
Circulus:quid sit. ps.xcvi. v. Illuxerunt. i47 a
Cithara: quid sit. In prolo. ca. iij. z b Et ps.xxxij. v. ij. 47 a Et ps.cl. v. Laudate eū i sono. zz6 d
Ciuitas:vñ dicatur. ps.cxxi. v. Hierusalē. i96 c
Ciuitatis celestis ꝛ terrene discretio. Ibidē. i96 c
Ciuitas supna:mirabili laude describitur per Isaiaz. Ibidem. i96 c
Duas esse ciuitates in hoc mundo crebra lectione cōperimus. ps.cxxxvi. v. i. zo9. d
Dominus quomodo ꝛ clamasse ꝛ tacuisse dicatur. ps. lxviij. v. Laborauī. ioz b
Clamor:qs faciat exaudiri. ps.iij. v. Scitote. 8 c
Clamor iustor non solū ad tpalē : ſz maxie ad eternā vtilitatē sp audit. ps.xxxiij. v. Clamauerūt. 49 d
Fideliū clamor:qd sit. ps.cxviij. Coph. v. i. i9i d
Clamores isti saluū facē nequeūt: q salutis auctorē h cōtēpserūt. ps.xvij. v. Clamauerūt. z6 d
Claudicare:q dicant. Ibidē. v. Filij alieni. z7 a
Clementia domini:in idipsum duas non exigit vltiones. ps.xxxvij. v. ij. 57 b
Clemētie dñi expositio. ps.cxli. v. vlti. zi6 d
Clibanus:quid sit. ps.xx. v. Pones eos. 30 b
Climax:qd sit. ps.iij. v. Tu aūt dñe. 7 d Et ps.xciij. v. Pronuntiabunt. i4z d Et ps.cv. v. Et effude.

Cassio.

runt 164 c Et ps.c xliij.v. Non est: zi9 d
Cogitatiões:vñ dicant.ps.xxxix.v.Auertant. 6i c
Cogitatiõis negtia qñ abũdet.ps.xlix.v.Os tuũ.75 a
Mortis tempore:quo pereant anime cogitatiões.ps. cxlv.v.Exiet. zzz a
Cogitatio seculi nos semper affligit:quam si non abyciamus atterimur.ps.liij.v.Iacta. 8z d
Relige cogitationũ:qd sint.ps.lxxv.v.Quia. ii6 a
Illas cogitationes exaudit altissimus: que pia intentione voluuntur.ps.cxviij.Coph.v.i. i9i d
In sola religiosa cogitatione debet spiritus occupari: ne mens diuisa effectum nequeat impetrare quē postulat. Ibidem. i9i d
Ad pedis similitudinem: cogitationes nostras pedes vocamus.ps.cxx.v.Non det. i95 d
Cognitũ facē:qd sit.ps.xxxi.v.Delictũ meũ. 45 d
Cognoscere quicquam non poteramus de diuina maiestate:nisi de ipsa nobis aliqd per mũdanas similitudines appareret.ps.xliij.v.Myrrha. 68 a
Quomodo omnes cognoscant omnipotentiam domini.ps.lxxxij.v.vlti. iz8 b
Cognoscit nomen patris:qui filium non putat esse minorem tc.ps.xc.v.Quoniam in me. i40 b
Cito dñs cognoscit facturam suã: si ad se nostra viderit corda cõuersa.ps.xciij.v.Venite. i44 c
Collaudatio: quid sit.ps.xxxij.v.i. 47 a Et.cxvi. v.i. 177 d
Colũba:vnde dicatur.ps.liij.v.Quis da. 8i d
Combinati:qui dicant.ps.cxl.v.Cum boibus. zi5 c
Cur quidam non cõmutentur a perfidia sua.ps.liij. v.Non est enim. 8z c
Nemo de carnali comestiõe beatus efficitur: nisi g p spũalia dona saginat.ps.cxxvij.v.Labores. zoi a
Cõmendatio inestimabilis pietatis creatoris.ps. vi. In conclu. ii d
Cõparant cõgrue iumẽtis insipiẽtibus:q se imaginez dei gestare nõ intelligunt.ps.xlviij.v.Et bõ. 7z c
Diuersis qualitatibus inspectis vna eadẽq res diuersimode cõparat.ps.lxxi.v.Et erit. io9 c
Cõparatio absq3 similitudie:pciũ sine mõ: amor sine fine.ps.cxviij.Teth.v.vlti. i85 c
Cõpẽsare nulla placatio põt: qõ nos diuinitas dignata est redimere.ps.xlviij.v.Frater nõ redi. 7z b
Complacere dño:quid sit.ps.xxv.v.Quoniã. 37 c
Cõpunctionẽ lachrymarum:nõ quando volumus offerre ꝓualemus:sed tũc penditur quãdo domini largitate prestatur.ps.c.v.vlti. i5i a
Concessio: quid sit.ps.xxxi.circa tit. 45 b Et.l.circa tit. 75 d
Dñs ꝓcedit ꝑfutura duplici rõne.ps.xxxix.v.y. 60 c
Cõclusio decora:post multa dicere: ad qõ quis debeat festinare:ps.y.v.vlti. 7 a
Conclusio:quid sit.ps.vi.v.vlti. ii d
Concordia trinitatis:quo modo ostendatur.ps.xxxix. v.Complace. 6i b
Concupiscentia:in malo z in bono ponitur.ps.cxviij. Himel.v.Concu. i8z a
Non facile labitur qõ cõcupiscentie radicibus alligatur.Ibi. i8z a
Nẽo õsiderat nisi q ꝓcupiscit:z viceuersa.Ibiõ. i8z a
Confessione corda nostra prius purgemus:z sic ad auxilium suscipiendum nomẽ domini inuocemus.ps. lxxiij.v.i. ii4 c
Tantũ valet in principys accelerata confessio: vt ante indulgentia subueniat:q̃ pena percellat.ps.xciij. v.Si dicebam. i43 c
Cõfessio duob⁹ modis accipit.ps.xciij.v.y. i44 b
Cõfessionẽ:cur seq̃t plcbitudo.ps.xcv.Cõfes. i45 c
Confessio:vnde dicatur.ps.xcix.circa tit. i49 c
Cõfessio:z ad laudes dñi z ad peccata deplorãda cõmuniter pertinet.ps.cxxxv.v.i. z08 c
Confirmare:qd sit.ps.xxxvi.v.Qm̃ bracch. 55 a
Confiteri duob⁹ modis dicimus.ps.vij.v.vlti. i3 b
Confitebor:vnde dicatur.ps.xxix.v.vlti. 4z c
In toto corde: quando quis domino confiteatur.ps. cxxxvij.v.i. zi0 d
Dicbatum est confiteri:vt ibi mereamur absolui.ps. li.v.Confitebor. 79 b
Confiteri:verbũ omonymũ est.ps.liij.v.penlt. 8i a
Confiteri:quid sit.ps.lxxiij.v.i. li4 c
Duobus modis confitemur.ps.xci.v.i. i40 d
Qui mentitur:aliquid sibi videt confingere.ps.xciij. v.Nunquid. i43 c
Confitebor:equiuocum est.ps.cx.v.i. i7z c
Dum confligunt duo ex diuersa parte:necesse est vnũ offendere:cum alterum contigerit obtinere.ps.ix.v. Quoniam fecisti. i5 b
Ad dominũ qui confugiunt.ps.cxlij.v.Eripe. zi8 a
Confundi:quid sit.ps.xxxiij.v.Confundãtur. 50 d
Qui sibi placẽt:necesse ē ꝓfũdi.ps.lij.v.Qm̃ de⁹. 80 a
Quãdo hic ꝓspere cõfundamur.ps.lxx.v.i. io6 a
Confundi:non est humilis:sed superbi tc.ps.lxxiij.v. Ne auertatur. ii4 a
Confunduntur aliqui in hoc seculo:z aliqui in seculũ seculi.ps.lxxxij.v.penlt. iz8 b
In isto seculo si confundimur:emendamus.ps.lxxxv. v.vlti. i3z a
Qui i iudicio futuro ꝓfusi fuerit dãnant.Ibiõ. i3z a
Confunditur ille:cuius per ratiocinationẽ dicta vincuntur.ps.cxviij.Uau.v.Et loquebar. i83 d
Conscientia peccantis:quando bene confundatur.ps. cxviij.Joth.v.confundantur superbi. i86 a
Quotiens mala committi patimur: nec eis aperte resistimus similitudine morum illis consentire videmus.ps.xlix.v.Existimasti. 75 a
Considerare:quid sit.ps.xxxvi.v.Considerat. 56 b
Consiliũ:vnde dicatur.ps.i.v.Ideo nõ resurgũt. 5 c
Consilium:quid sit.ps.xx.v.Qm̃ declinaue. 30 c
Consiliũ domini:qd sit: z quomodo stabile.ps.xxxv. v.Consilium. 47 c
Consilia sua detegere non presumunt: qui sceleruz societate cõiuncti sunt.ps.xl.v.Simul. 5z c
Cõsilia solẽt puidẽ que psũt.ps.lv.v.Tota die. 83 d
Consilium:vnde dicatur.Ibidem. 83 d
Consolari dicim⁹ oē qõ adiuuat: z si ad tps nos p sua districtiõe ꝓtristet.ps.xxv.v.Uirga tua. 34 c
Consolamur in afflictione presentium rerum: spe veniẽtium premiorum.ps.cxviij.Himel.v.vlti. i8z b
Misericordia:quando tribuat cõsolationẽ.ps.cxviij. Joth.v.Cognoui. i85 d
Illic est certa consolatio:vbi erit iam z cõplenda promissio.ps.cxxv.v.i. i99 c
Habem⁹ iter ãbiguitates isti⁹ mũdi maximã ꝓsolationẽ:qñ illũ ꝓseruare dona sua credimus: quem nobis gratis percisse sentimus.Ibidem. i99 c
Quãuis ante faciẽ nostrã veniant: tamẽ in conspectu mentis nostre non sunt: que execrabili abominatione refugimus.ps.c.v.Non propone. i5o c
Testamentum dei:quis contaminet.ps.liij.v.Contaminauerunt. 8z d
Cõtẽpt⁹:qd significet.ps.xliij.v.Posuisti nos i. 66 a
Sicut cõtraria peccata sunt virtutibus:ita z vie earũ

sunt dissimiles.ps.xxxix.v.Et statuit. 60 c
Si quis nobis bñ velit:necesse ē vt ꝓtristet:qñ in nobis nõ repit qõ q̃rit.ps.xxiij.v.Sicut pxi. 5z c
Qñ ꝓtristemur in b̃ sclo.ps.xli.v.Quare. 64 a
Cur ꝓtristari icedũt sci i b̃ sclo.ps.xly.v.y. 64 c
Necesse est vt scñ virũ alterius culpa cõtristet: dum animus pius saluos fieri desiderat vniuersos zc.ps. cxviij.Zai.v.Defectio. i84 b
Contritum:quid dicamus.ps.cxxiij.v.Laque⁹. i98 c
Conuallis:vnde dicatur.ps.lix.v.De⁹ locutus. 89 b
Conuenire:quid sit.ps.xlvi.v.vlti. 70 c
Qui vere dicendi sint conuenire in vnum.ps.ci.v.In conueniendo. i53 c
Conuersatio nostra: quomodo ex prioribus: aut ducibus suis maxime trahat similitudinem.ps.xvij.v. Cum sancto. z6 a
Conuertere:cum domino dicitur quid postuletur.ps. vi.v.Conuertere. ii b
Cur propheta nõ dixerit:ex toto cõuertere:sed aliquãtulum.ps.lxxxix.v.Conuertere. i39 a
Cophinos:qd dicamus.ps.lxxx.v.Diuertit. iz5 d
Quis in toto corde confiteatur dñm.ps.ix.v.i. i5 a
Cordis petitio:que sit.ps.xxxvi.v.Delectare. 54 b
Cor nos derelinquit: quando peccatis egrũ profuturaꝝ nõ appetit.ps.xxxix.v.Multiplicate. 6i b
Cor:significat mẽt arcanũ:vñ taciti clamam⁹ ad dñz: z pces nostre multo efficacius audiunt: q̃ si magnis clamoribus ꝓnemus.ps.cxxxvij.v.i. zi0 d
Cur in scripturis diuinis:cor pro intelligẽtia ponatur ps.l.v.Sacri. 77 d
Cor:quomodo dicatur dicere.ps.lij.v.i. 79 d
Cor effundi non potest: nisi creberrimo imbre lachrymarum.ps.lxi.v.Sperate. 9i c
Cor tunc altum est:quando celestia cogitat: z terrena deuitat.ps.lxiij.v.Accedat. 93 d
Corde recti:qui sint.Ibidem.v.vlti. 93 d
Cor:in bono ponit z i malo.ps.lxxij.v.Defecit. iii d
Scriptura diuina frequenter de corde dicit emanare consilia.Ibidem. iii d
Cor prauum adherere non potest:nisi peccatorum iniquitate distortis.ps.c.v.Non adhesit. i5o c
Cur pro rationabili intellectu:cor in scriptura frequẽter ponatur.ps.ciij.v.Ut educat. i57 c
Quomodo dñs conuertit cor egyptiorum: vt odirent populum eius.ps.ciij.v.Conuertit. i6i a
Corpus infidelitũ:qd sit.ps.lxxiij.v.Respice. ii4 a
Qui videãtur totum cor suum ad domini testimonia posuisse.ps.cxviij.Aleph.v.y. i80 c
Correctio iusti:que sit.ps.cxl.v.Corripiet. zi5 c
Cornua:qd sint.ps.xvij.v.Protector meus. z4 d
Deus paterno affectu qñ castigat corrigit: quãdo ꝓsolatur refouet.ps.liij.circa titu. 8i b
Dominus quos corrigit:z emendat.ps.lxxiij.v.Ut qd auer. ii3 b
Corona:orbis circulo competenter aptatur.ps.viij.v. Minorasti. li4 b
Statim corruit: qui alterius q̃ domini esse voluerit ps.cxviij.Ain.v.Fac cum seruo. i90 a
A quibus domin⁹ dicat crapulatus a vino.ps.lxxvij. v.Et excitatus. izz a
Creare:quid dicamus.ps.l.v.Cor mundum. 77 a
Creatura supbire nõ debet auctori:q̃ ab eo vt existẽ potuisset accepit.ps.lxxxvij.v.Tui sunt. i35 c
Creatura ꝓpter bonoris excellentiam: potest etiam dici deus.ps.cxxxv.v.y. z08 c
Creaturis suis incomparabiliter potior est creator. Ideo veraciter dicitur. Sapientie eius non est numerus.ps.cxlvi.v.Magnus. zzz b
Nã z si bonũ sit visis rebꝰ acgescẽ:multo tñ melꝰ est promissa credidisse.ps.cv.v.Et crediderunt. i63 c
Illa celeriꝰ acgescimꝰ credẽ:q̃ doctores videmꝰ fixa z grata mẽte pdicare.ps.cvi.v.Et sacrificẽt. i66 c
Crescit dolor:vbi calamitas augetur.ps.lxxiij.v.Incẽderunt. iiz d
Crystallũ:quid sit.ps.cxlvj.v.Mittit cry. zzz b
Crucis cõmendatio.ps.iiij.v.Signatum. 8 d
Crucis mortem: cur christus elegerit.ps.xxi.v.Fodẽrunt. 3z b
Cubile:quid proprie: z vnde dicatur.ps.iiij.v.Irascimini. 8 d Et ps.xxxv.v.Iniquitatem. 5z d
Culpa grandescit: cum beneficia reputantur eximia. ps.liij.v.Qui simul. 8z b
Custodiaria pomorũ:q̃ dicatur.ps.lxxviij.v.i. izz d
Ori nro qñ custodiã pōam⁹.ps.cxl.In pclone. zi6 a
Sermões dñi:qs custodiat.ps.cxviij.Beth.v.i. i3i b

Amnari quos petat propheta.ps.xxxiij. v.i. 50 c
Propha nõ dixit occulte:z i plateis fuisse cõmissa: que lex superne dãnauit.ps. liij.v.Et non de. 8z a
Merito non deficit dare: qui a christo semper se nouit accipere.ps.xxxvi.v.Tota die. 55 d
Quid sit maius:qõ deo dare põt homo.ps.lxj.v.Sic benedicam. 9z c
Dauid:quid significet.ps.y.circa titulum. 6 a
Per dauid:intelligitur christus.Ibidem. 6 a
Dauid pnitẽtis cõmendatio.ps.l.circa titu. 75 c
Dauid:cur christũ significet.ps.lvj.circa ti. 85 d
Dauid:qd interpretetur.ps.lxv.circa titulũ. 95 d
Deauratũ:qñd dicatur.ps.xliij.v.Astitit. 68 b
Decachordum psalterium: quid significet.ps.xci.v. In decachordo. i40 d
Decachordum psalterium:quomodo sacramentũ decem preceptorum indicat.ps.xxxj.v.y. 47 a
Decem chordis qñ psallere dicamur.Ibidem 47 a
Decidere gs ꝓprie dicatur.ps.v.v.Decidant. io b
Dedicare:qd dicamus.ps.xxix.circa titulum. 4i b
Defectus:vnde dicatur.ps.lxxj.v.Defecit. iii d
Defectꝰ:nõ puenit i suauitate: nec ꝑt aius expleri vbi semp pficit appetitꝰ.ps.xcix.v.Laudate. i5o a
Sub defensione dñi sumꝰ:dũ a peccatis salutaribꝰ minime deuiamꝰ.ps.cxviij.Nun.v.Ala mea. i88 c
Deficere:quid sit.ps.xxx.v.Quoniam defecit. 43 c
Mos ē hũanitatis:vt qõ oino ꝓcupiscimꝰ: i eo lassari z ōficẽ videamur:qñ dilatiõe suspẽsi:ad vota nra peuenire nõ possumus.ps.cxviij.Caph.v.i. i86 b
Definitionis secunda spes q̃ sit: z quomodo appellet ps.xxxix.v.Beatus vir. 60 c Et ps.xl.v.i. 6z a Et ps.lxxix.v.i. iz4 a
Definitionis tertia species: q̃ sit.ps.xxxj.v.Diligit. 47 b Et ps.cv.v.Beati. i6z d
Definitionis quinta species:que sit.ps.xxxj.v.Quoniam rec. 47 b Et ps.xlv.v.i. 69 a Et ps.l.v. Sacrificium. 77 d Et ps.lvi.v.Filij hominum. 85 a Et ps.lxvij.v.Discernit. 99 c Et ps.lxxxiij. v.Beatus vir. iz9 a Et ps.cxviij Phe.v.i. i90 c
Definitiõis septia species Lata metaphora.ps.xviij. v.Lex domini. z8 a
Definitionis octaua species:per priuãtiã cõtrariꝰ eius qõ definit.ps.lxxxv.v.Nõ est similis. iji b

Definitionis 9ª spēs:q̃ sit.ps.lxxy.circa tit. iio a
Definitionis 10ª spēs:q̃ sit.ps.xlviy.v.Et hō. 72 d
Definitionis vndecima spēs: que sit.ps.cx.v.Ut det. 173 d Et ps.cxxxv.v.Qui percussit egy. 209 a
Definitionis duodecima spēs:beatus vir describitur. ps.cxi.v.i. 173 c
Definitiōis 13ª spēs: q̃ sit.ps.lxxxi.v.Ego dixi. 127 a
Definitionis 14ª species: que sit.ps.lxxxviy. v. Ipse inuocabit. 136 b
Definitionis pulcherrima spēs: vno verbo declarare quid sit res illa que queritur.ps.cxxxix.v. Caput circuitus. 114 c
Scēa species definitiōis: quomodo deus definiatur. ps.cxlv.v.Dominus erigit. 222 b
Definitio beati viri.ps.i.In diuisione. 4 b
Definitio omnis:ex quibus nascat.Ibidem. 4 b
Definitiōis Ennçomatice virtus.ps.v.v.Mane astabo. 9 d
Definitionis tertia species:grece peotes:latine: qualitatiua dicitur.ps.xxi.v.Tu autez. 31 c Et ps.xxiy. v.Quis est iste. 35 c
Per quintā speciē definitionis cōprehēsum est:q̃ sint dy genitū.ps.xcv.v.Quoniam omnes dy. 145 c
Deitatis vtrūq̃z est:vt ⁊ misericorditer possit:⁊ potenter misereatur.ps.lxi.v.vlti. 91 d
Delectatio ista nescit habere fastidium: vbi sic mens consolata reficitur:vt nullatenus tamen eius desideria deponantur.ps.xcix.v.Laudate. 150 a
Non facit formidare animum deliberata sententia. ps.cxviy.Heth.v.Paratus. 184 d
Deliberatiuum pulcherrimum dicendi genus.ps.y.v. Et nunc reges. 7 a
Deliberatiuū dicēdi genᵒ.ps.lxxvi.v.Logitaui. 117 a
Maximū delictū est supbia.ps.xviy.v.Si mei. 28 d
Delictū quid sit:⁊ vñ dicat.ps.xxiiy.v.Delicta. 36 b
Demōes:vñ dicant.ps.xcv.v.Quoniā oēs dy. 145 c
Demonia sunt que nulli prestant:sed semper in se credentes decipiunt:semper illudunt.Ibidem. 145 c
Demones: cur execratione dignos iudicemus. Ibidem. 145 c
Demonstratiuum genus cause: q̃d dicatur.ps.cxiy.v. Simulacra. 175 c
Demonstratiuum dicēdi genus.ps.lxxxviy.v. Misericordia ⁊ veritas. 135 d
Numeri denary preconiū.ps.xci.v.In deca. 140 d
Dentes:vnde dicti sint.ps.iy.v.Quoniam tu p. 8 a
A deo nunq̃z debemus diuidi: qui nullius nisi ipsius tū possumus miseratione saluari. ps.xxi. v. Quoniam tribula. 32 a
De deo non potest ab alio quicq̃z dignum dici nisi ab ipso:qui solus suam prevalet enarrare potētiam.ps. xxiy.v.Quis. 35 c
Dicimus nōnunq̃z abusiue: deus superas potestates. ps.lxxxi.v.i. 126 d
Deos legimus ab hominibus confictos: legimus etiā deos:sanctos viros a domino cōstitutos.ps.xciiy.v. Quoniam deus. 144 b
Deus non potest substantialiter per genus ⁊ differentiam definiri.ps.y.v.Dominus dixit. 6 c
Deus:quomodo a quibusdam definiatur.Ibidē. 6 c
Deus:q̃d oia videat.ps.v.v.Non habitab. 9 d
Dei virtus propria:que sit.ps.vy.v.Cōsumetur. 12 d
Deus quomodo dicatur iustus:fortis:longanimis.ps. vy.v.Deus iudex. 13 a
In deo nihil corporalium membrorum est.ps.x.v. Desiderium. 17 b
Deus: sermo grecus est. Et quomodo interpretetur. ps.xxi.v.i. 31 b
Deus alios destruit ad correctionem: alios deycit ad ruinam.ps.xxvy.v.Quoniam non intel. 40 b
Ante deū nihil esse potest:nisi q̃d gloriosa fuerit actione perfectum.ps.xxxviy.v.Et nunc. 59 c
Deum qui mente retinent:eius testamentuz nesciunt obliuisci.ps.xliy.v.Hec omnia. 66 b
Deus:q̃uo in medio eē dicat.ps.xlv.v.In me. 69 c
Deus non solius Jacob est deus:sed oium qui illi fide deuoti sunt.ps.xlv.v.Dominus virtutum. 69 d
Deus Jacob: cur frequēter in psalmis apponatur.ps. xlv.v.vlti. 69 d
Deus deorum: quis sit.ps.xlix.v.i. 73 c Et v.Deus manifeste. 73 d
Deus quid greca lingua dicatur.Ibidem. 73 d
Deus deorum:cur ⁊ quomodo velle suum per humanas cōsuetudines dignetur exprimere.ps.xlix.v. Si esuriero. 74 c
Deus tante iustitie est: vt velit se cum hominibus iudicari.ps.l.v.Tibi soli. 76 b
Deus non delectatur pēnis nostris: sed confessionem querit erroris.ps.l.v.Ecce in iniquita. 76 c
Deus: cur de celo prospexerit filios hominum.ps.ly. v.De celo. 79 d
Deum ante conspectum suum: quis proponat.ps.liy. v.Quoniam alieni. 80 d
Quādo deus deprecationē nō amouet: misericordiaz suam sine dubitatione pcedit.ps.lxv.v.vlti. 97 b
Felix pūtia añ deū semp eē.ps.lxxi.v.Ex vsu. 109 b
Dens glienus:q̃s sit.ps.lxxx.In conclusione. 126 c
Deus vltionum:quis sit.ps.xciy.v.i. 126 c
Merito pre oibus dys magnᵒ dicit deus: a quo cūcta creata sunt.ps.cxxxiiy.v.Quia ego co. 207 b
Deus deorū est:cui nullus similis inuenitur.ps.cxxxv. v.y. 208 c
Sicut deus creator est oiuz:ita pastor animātiū pbat esse cūctorum.ps.cxxxv.Qui dat escam. 209 c
Deus pascit omnia spiritualia incorporeo cibo misericordie sue.Ibidem. 209 c
Deus potest dici q̃d nō est: sed nō potest comprehendi q̃d est.ps.cxli.In conclusione. 217 a
Deprecatio:quid sit.ps.vi.v.Exaudiuit. 11 c
Deprecatio:quid significet.ps.xxxix.v.y. 60 c
Si tota cordis puritate deprecemur:facile nos qui fecit etiam reficiet.ps.xciiy.v.Uenite. 144 c
Vox depcatiōis:q̃d sit.ps.cxxxix.v.Dixi dño. 214 c
Auctor iustitie non potest illos derelinquere: qui eius eligunt precepta complere.ps.xxxvi.v. Quia dominus amat. 55 d
Nunq̃z maluz derelinquit: qui cognoscitur amare q̃d peccat.ps.li.v.Dilexisti mali. 78 d
Derisus:q̃lis vox sit.ps.xliy.v.Posuisti nos. 66 a
Juste deseritur virtus humana: quando datum bonum atqz perfectum non largitori deo: sed proprys viribus applicatur.ps.xxxy.v.Non sal. 47 d
Illas res absolute deserimus:quas odio interuenientes dānamus.ps.li.v.Dilex.mal. 78 d
Desiderīū suū:q̃s añ deū pōat.ps.xxxvy.v.Et añ. 57 d
Necesse est Desiderare viuacius q̃d expectat:quando eius quedam similitudo cōspicitur.ps.xli.v.Dec recordatus. 63 c
Desiderātiū mos ē:ab illa re se putare ōpulsos:ad quā venire velociter non sinuntur.ps.xliy.v.y. 64 a

Desideriū corporale cito fastiditur acceptum.ps.cv. v.Ut auerteret. 164 a
Differenter deus destruit in hac vita: ⁊ in fine.ps.li. v.Propterea. 79 a
Facile ē illi isidias nras destruere:q̃ cōsueuit iniqua oia cum voluerit dissipare.ps.cxxiy.v.vlti. 198 c
Nihil probatur esse deterius q̃z illud nō posse loqui: vnde consueuit medicina prestari.ps.cxxxvi.v.Adhereat. 210 a
Detractionis detestatio.ps.xlix.v.Sedens. 75 a
Dextera:⁊ in bono ⁊ in malo ponitur.ps.cviy.v.Constitue. 169 b
Dextera ⁊ sinistra:quid mystice significent.ps.cxx.v. Dominus custodit te. 196 a
Diabolus quo tpe pualeat rapere.ps.vy.v.y. 12 b
Quem pessimū intelligi volumus:diabolum nuncupamus.ps.lxxiy.v.Tu confregisti. 113 c
Diabolus quoz merito dicat esca.Ibidem. 113 c
Diabolus quomō elatus ⁊ humiliatus sit.ps.lxxxviy. v.Tu humiliasti. 135 c
Diabolus iure dicitur malus:q̃z per eum venit omne peccatum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Dominus cur pmittat diabolum seuire.ps.cx.v.Magna opera. 172 c
Hominem malum appellamus diabolum: ⁊ ediuerso: diabolum malum hominem nuncupamus.ps. cxxxix.v.i. 214 a
Diaphoresis:q̃d sit.ps.xxxvi.v.Mutuatur. 55 c
Diaporesis:q̃d sit.ps.cxxix. v. Si inigrates. 202 d Et ps.cxxxviy.v.Quo ibo. 212 b
Diapsalma:quid sit.In prologo:ca.xi. 2 c
Diapsalma vbicunq̃z inuenitur in psalmis diuisionē fecimus ibidem. 2 c
Diatyposis:q̃d sit.ps.xxx.v.Miserē mei. 43 c Et ps.xc.v.i. 139 c Et ps.cxxv.v.Magnifica. 199 c
Dicē vbū:ppum ligue nō cordis ē.ps.ly.v.i. 78 d
Consueta sentencia fuerat dicere: Nullatenus potuimus persecula inflicta superare:nisi q̃ dominus erat in nobis.ps.cxxiy.v.i. 198 a
Mirabile dicendi genus:vt ad illud reluctantem cōfitendo trahat;ad q̃d prius aliquis acgescere respuebat.ps.cl.v.vltimo. 227 b
Dies iudicy:q̃n venturus sit.ps.vi.circa titu. 10 d
Dies iudicy:cur ira ⁊ furor vocetur.ps.vi.v.i. 11 a
Ad videndos dies bonos quid exigatur.ps.xxxiy.v. Diuerte. 49 c
Dies omnium in predestinatione noscuntur esse definiti.ps.liiy.v.vltimo. 83 a
Dies quibus dimidientur.Ibidem. 83 a
Cur hic plurimi dies dicant.ps.lx.v.Dies. 90 b
Dies vnᵒ eternitate ē:q̃ nllo ī mio finiet ibidē. 90 c
Diex tpaliū ⁊ eternoz dria.ps.lxxvi.v.Cogita. 117 a
Dies nostros quos dicamus.ps.cxiiy.v.y. 176 c
Dies:quotiens in singulari ponitur:venturus dies significatur:qui vnus atqz eternus est.ps.cxviy.Lamech.v.Ordinatione. 187 a
Differentia inter impium:peccatorem ⁊ pestilentem. ps.i.v.i. 4 c
Differentia inter abyt:stetit ⁊ sedit.Ibidem. 4 c
Dria inter iniquitates ⁊ peccata.ps.xxxi.v.i. 45 b
Desideria martyrum cur differātur.ps.lxxxvy.v.Ut quid. 134 a
Non tātū prodest exaudiri:q̃tū expedit pro muneris augmentatione differri.Ibidem. 134 b
Dominus nescit differre:quem compuncto corde sibi senserit supplicare.ps.cxix.v.i. 194 d
Nihil saluatori difficile est: nisi cum boni aliquid nō putatur posse implere.ps.cxxvi.In pclusio. 200 d
Digitus dei:q̃d dicatur.ps.viy.v.Cūm vide. 14 a
Digitᵒ:multax significationū ē.ps.cxliy.v.i. 218 d
Dignatio domini atqz indignatio eius q̃d sit.ps.xxix. v.Quoniam ira. 42 a
Dignationis dei commendatio.ps.lxv.v.y. 96 b
Dilectio vera domini est:eius aduersarios odio habere perfecto.In prologo.ca.xiiy. 2 d
Dilectio tanta indicari meruit: vt nulla res ei possit equari.ps.cxviy.Teth.v.vltimo. 185 c
Qui dilectus dei dicit:eterna sine dubio psperitate cumulat.ps.cxxvi.v.Cum dederit. 200 c
Dilēma:quid sit.ps.cxxxviy.v.Si ascēdero. 212 b
Diligere inigtatē:quid sit.ps.x.v.Dnīs inter. 18 a
Diligere dnīm:quis dicatur.ps.xvy.v.i. 24 d
Diligo:vnde dicatur.Ibidem. 24 d
Diligere q̃s res dicamur.ps.xxxy.v.Diligit. 47 b
Cum diligimus dominum in ipso omnia bona reperimus.ps.xxxiy.v.Diuites. 49 b
Fidelis serui est diligere dominantem.ps.xcviy.In conclusione. 149 c
Dnīm diligere ē odisse diabolum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Natura rerū ē:vt ab eo te diligi posse nullatenᵒ arbitreris:quē cara mēte nō appetis.Ibidem. 149 c
Totū in lege debemus diligere quicquid noscit continere.ps.cxviy.Sin.v.Pax multa. 193 c
Diluculum quid significet.ps.cxviy.Loph.v.Preuenerunt. 192 a
Nihil proderit dimitti pterita si videantur obligare ventura.ps.cxl.v.i. 215 b
Diplois:quid sit.ps.cviy.v.Induantur. 170 c
Directus qui dicat.ps.xxiy.v.Diriget. 36 c
Qñ dirigamur a dño.ps.xxxvi.v.A domino. 55 c
Qui mentē dirigere dicat.ps.lxxvy.v.Henus. 119 c
Quos dicamus dirigi.ps.c.v.Non habita. 150 d
Nisi aliqs a pposito iniquitatis discesserit:locū in bonis actibᵒ nō habebit.ps.liy.v.Auerte. 80 d
Ostendit dñs discrepātia non amare:quando euz cōstat dispersa colligere.ps.cxlvi.v.y. 223 a
Tūc perfecte discuntur mandata cū fiunt.ps.cxviy. Teth.v.Multiplicata. 185 b
Justus vir:cur sibi semper displicet.ps.ly.v.Quoniā deus. 80 a
Omnia que dominus facit aptissima dispositione complentur:vt ante fieri non debeant:nisi quando ille miseratus indulserit.ps.cxviy.Ain.v.Tempus faciendi. 190 b
Distātia inter vias ⁊ semitas.ps.xxiiy.v.Uias. 36 b
Distantia inter manuetos ⁊ mites.ps.xxiiy. v. Diriget. 36 c
Diues raro sortem sibi cum pauperibus intelligit esse cōmunem.ps.xlviy.v.Qui confidunt. 72 b
Diues vnde dicatur.ps.xlviy.v.Ne timueris. 75 a
Diuites:in scripturis sepe in malo accipiuntur: sicut pauperes in bono.ps.ix.v.Sedet in insi. 16 d
Viri diuitiarum qui dicant.ps.lxxv.v.Dormie. 115 d
Diuitie large non damnantur:quibus dispensatio modificata pstatur.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
Qui diuitys apponit cor suū:aurū non vult expendere:sed celare.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
A diuinitate tātū vnusquisq̃z repellit:quantum eius peccata cumulantur.ps.y.v.Decidāt. 10 b

Omnia diuina que ignoramus:nobis tenebrosa: profunda atqz obscura sunt q̃uis cõtinuo lumine perfruantur.ps.xvy.v.Et posuit. z5 b
Diuina miseratio dum nos mauult gehenne penas euadere: dignat̃ septi° admonere.ps.xxxvi.v.Iniusti pu. 56 a
Diuine scripture genus elocutionis proprium.ps.xliy.v.Uendidisti. 66 a
Docere:quid sit.ps.xvy.v.Qui docet. z6 c
De°:quo diuersa doceat.ps.cxviy.Teth.v.y. i85 a
Aliter docet de°:aliter magister hũan°.Ibidẽ. i85 b
Doctrine genus efficacissimum:z inuitare prosperis: z terrere aduersis.ps.i.v.Non sic im. 5 b
Doctrine efficacissima instrumẽta que sint.ps.xxxvi.v.Justi hereditate. 56 a
Doctor duo sunt genera.ps.l.v.Doceam. 77 c
Oibus doctoribus precipit̃ laudes dñi personare:qui in cathedra senior residere noscuntur.ps.cvi.v.Et exaltent. i67 a
Ille diuinarum rex doctus ostẽdit̃:qui sibi credita fecisse monstrat̃.ps.cxviy.Deleth.v.y. i8z c
Doctores quales oporteat esse.ps.cxxxi.v.Sacerdotes eius. z05 b
Quid per nomen doech idumei intelligatur.ps.li.circa titulum. 78 c
Sanctorum cõsuetudo est sic dolere calamitates alienas vt proprias.ps.ci.v.i. i5i d
Dolor:vnde dicat̃.ps.vy.v.Conuertetur. i3 b
Dolosos quotiens exprimere volumus:duplicia eor corda declaramus.ps.xi.v.y. i8 c
Dolor maximus sentitur:quando spes longa protrahitur.ps.xy.v.y. i9 c
Dolor imitandus:iustum iudicium: contra se hominem iustũ irasci.ps.xxxvy.v.Qm̃ ego. 58 b
Dolor est grauis q mulieribus pro pena peccati indictus est.ps.xlvy.v.Ibi dolor. 7i a
Dolus:quid sit.ps.xxxiy.v.Cohibe 49 c
Dolus:multis modis ꝓcinat̃.ps.xlix.v.Os tuũ. 75 a
Dñs qñ pscrutat̃ z tẽtat:qd faciat.ps.xxv.v.y. 37 c
Dominus illos derelinquet:qui spem suam:aut in p̃prys viribus: aut in alicuius hominis presumptione posuerunt.ps.xxxiy.v.vltimo. 50 a
Dominus actum querit probabilem:nõ dulcisonã vocem.ps.xlix.v.Immola. 74 c
Domino non placet si laudes eius turpis persona decantet.Ibidem. 74 c
Domini preconia nulla sufficienter preualet complere creatura.Nec hoc solum hoibus arduum: verũ etiam ipsis quoqz angelis probatur immensum.ps.ciy.v.Q̃ magnificata. i58 b
Dominus cum nos respicit:omnia pfutura succedũt. Et cũ se auertit:humana indigẽtia salutari presidio nudata succumbit.ps.ciy.v.Auertente. i58 d
Dominus:cur Moysen z Aaron miserit ad Pharaonem z c.ps.ciiy.v.Misit Moysen. i6i a
Dominus:cur recte dicatur bonus.ps.cv.v.i i6z d
Talis nobis dñs efficitur:quales nos sibi esse probauerit.Ibidem.v.Et memor. i64 d
Dominus hic ꝓsuent parcere:z ibi fidelibus dignabitur eterna premia condonare.ps.cvi.v.i. i65 c
Qui lõge sint a domino:z qui illi proximi.ps.cxlviy.v.Dymnus omnibus. zz5 c
Cum dominus christus habeat omnia perfecte ac sũme bona:dat vnicuiqz put vult:z ipse est oium sanctorum perfecta plenitudo.ps.cxlix.v.vltio. zz6 c
Domus domini quare sit sola expetenda a bonis.ps.xxvi.v.Unam. 38 d
Domus:quid designet.ps.xci.v.Plantati. i4i c
Beati domus:q̃ sit.ps.cxi.v.Gloria z diui. i77 c
Domus domini:qualis sit.ps.cxxi.v.i. i96 c
Domus nra:recte dicitur propria cogitatio.ps.cxxvy.v.Uxor. z0i b
Dona diuine clementie comprehendi nequeunt.ps.xviiy.v.Nã z seruus. z8 c
Donatistarum confutatio.ps.lx.In conclu. 90 c
Donec:quid significet.ps.cix.v.y. i7i b
Donec:in scripturis diuinis omonymon est.ps.cxxy.v.Et sicut. i97 c
Dormire:quid sit.ps.xl.v.Uerbum. 6z c
Dormire:cui° sit.ps.cxviy.Deleth.v.Dormi. i8z c
Dormitare:cuius sit.Ibidem. i8z c
Dormitare:qñ dicat̃ dñs.ps.cxx.v.Nõ det. i95 d
Anime dormitationẽ Cassianus acidiam vocat: quã magno studio monachis persuadet esse fugiendam. ps.cxviy.Deleth.v.Dormita. i8z c
Draco spũalis:nisi dño pmittẽte nõ preualet quicq̃ sua potestate perficere.ps.ciy.v.Draco. i58 c
Draconis spũalis:que sit esca.Ibidem. i58 c
Quomodo draconi diabolo ab angelis z fidelibus illudatur.Ibidem. i58 c
Dracõis õscriptio.ps.cxlviy.v.Laudate dñm. zz5 a
Ducem:quem dicamus.ps.liiy.v.Tu vo. 8z b
Lecta z excogitata:quo modo dulcescere possint.ps.lxxxix.In conclusione. i39 b
Dulcis:cur sit dominus.ps.xxiiy.v.Dulcis. 36 c
Dura:cur dominus ostendat fidelibus suis.ps.lix.v.Ostendisti. 89 a
Ebrietas in scripturis diuinis plerũqz in bono ponit̃.In scripturis ãt secularib° vel in communibus fabulis:nunq̃.ps.lxiiy.v.Uisitasti. 95 a
Ebrietatis spiritalis commendatio.ps.xxxv.In conclu. 53 c
Ecce:cur hic z in supiori psalmo positũ sit.ps.cxxxiy.v.i. z06 c
Ecclesia:quid sit.ps.iiy.In diuisione. 8 b
Cur ecclesia catholica:quãto plus persecutionibus cõstringitur:tanto amplius fidei augmento dilatetur.ps.xvy.v.Et produxit me. z5 d
Ecclesia duob° modis laborat.ps.lxi.v.Uerũtñ. 9i b
Mater ecclesia ne desperem° bona pmisit:z ne peccemus grauiter comminata est.ps.xci. In ꝓclusione. i4i c
Qdiu mundus agitur:ecclesia christi maledicorum turba p̃cingit̃.ps.cviy.v.penultimo. i70 d
Ecclesia:quid interpretetur.ps.cxlix.v.i. zz6 a
Ecclesie laus z cõmẽdatio.In prolo.ca.xvy. 3 c
Ecclesie:quando plurali numero dicuntur:quid significent.ps.xxv.v.vltimo. 38 a
Ecclesia disticta officia:q̃ sint.ps.xlvy.v.penul. 7i c
Eclipsis:quid sit.ps.lxxiiy.v.Quia neqz. ii4 d Et ps.cxviy.Zai.v.i. i84 a Et ps.cxxi.v.Quia illic. i97 a Et ps.cxxxvi.v.Qui dicũt exinanite. z10 b
Non in edificys parietum gaudet dominus:sed fidelium deuotione.ps.lxviy.v.Quoniam deus. i04 c
Edom: quid interpretetur. ps.cxxxvi.v.Memento. z10 b
Quomodo dominus educat nos de terra egypti.ps.lxxx.v.Ego sum. i26 b
Educere:qd sit.ps.xxxvi.v.Et educet. 54 c

Effecit qd significet.ps.vy.v.Et in ipso. i3 a
Effraim:qd interpt̃at̃.ps.lxxvy.v.Filij effraim. ii9 c Et ps.cvy.v.Deus est galaad. i68 a
Effrata quid significet.ps.cxxxi.v.Ecce audiuimus. z04 c
Effrem:quid interpteť.ps.lix.v.Me° est galaad. 89 b Et ps.lxxix.v.y. i24 a
Egyptus:quid sit:z qd mystice significet.ps.cxxxiiy.v.Qui producit z07 c
Elatio noxia:vñ pueiat.ps.xci.v.Qz ẽlectasti. i4i a
Electorum numerus creuit:q̃tuz se ira tyrannorum succendit.ps.cxviy.Res.v.Multi. i9z d
Dñs cur pctores bñficys suis creberrie eleuet:z post eadẽ collata sutrahat.ps.ci.v.A facie. i5z d
Elemosynarꝝ largitiõis cõmẽdatio.ps.xl.v.i. 6z a
Elemosynas quas deus habeat gratas.ps.cxviy.Res v.Uide. i93 a
De laborib̃us proprys:non de rapina elemosynas facere debemus.ps.cxxv.v.Euntes. i99 d
Ipsam solam elemosynam christus accipit:quã eius nomini fidelis christianus obtulerit.ps.cxxxiy.v.In noctibus. z06 c
Eligere:quid sit.ps.cxviy.Deleth.v.Uiam. i8z c
Nullus aliquid eligit boni:nisi bis ꝓria contempsisse doceat̃.ps.cxviy.Thau.v.Fiat manus. i94 b
Eloquentia totius legis diuine qualis sit.In prologo. ca.xv. z d
De eloq̃ntia ꝓpria psaltery.In prolo.ca.xvi. 3 a
Eloquentiã suam oipotentia domini varys discipliis z artib° plenissime ditauit.ps.vi.v.i. ii a
Eloquentia diuina schematibus crebris probatur eẽ plenissima.ps.xvy.v.Pre fulgore. z5 c
Eloquia domini:que sint.ps.xi.v.Eloquia. i8 d
Eloquia diuina: cur diuersitatis intelligentiam habeant.ps.ly.In conclusione. 80 b
Eloquium domini:cur ignitum dicatur ps.cxviy.Sade.v.Ignitum. i9i b
Rephensio nra:qui relicto elogo dei:ad ieptas mũdi fabulas trãsferimur.Ibidẽ.Thau.v.Pronũ. i94 a
Eman:quid interptetur.ps.lxxxvy.circa titu. i33 b
Emphasis:qd sit.ps.xxiiy.v.Scõs. 36 c Et ps.xxvi.v.Si consistãt. 38 c Et ps.xliy.v.In dño. 65 d Et ps.xlvy.v.i. 70 d Et ps.lix.v.i. 88 d Et ps.lxxv.v.Dormierũt. ii5 d Et ps.lxxxiy.v.i.iz8 d Et ps.cxvy.v.Benedictus. i79 d Et ps.cxlvy.v.Qui posuit. zz3 a
Emulari:z i malo z i bono ponit̃.ps.xxxvi.v.i. 54 a
Energia:qd sit.ps.xxxiy.v.Magnificate. 48 d Et ps.xxxvi.v.Uidi ipiũ. 56 b Et ps.lxxv.v.Ibi cõfregit. ii5 d
Enigma:quid sit.ps.lviy.v.Cõuertẽť. 87 c Et ps.xcvi.v.Annuntiauerunt. i47 a
Enneomatice:qd sit.ps.xiy.v.Sepulchrum. z0 b
Enthimema:quid sit.ps.xx.v.Qm̃ rex. 30 b
Quas argumentationes:dialectici enthimemata appellent.ps.xciy.v.Qui plantauit. i43 b
Epanodos:quid sit.ps.cxiy.v.Quid est tibi. i75 b
Epẽbasis: qd sit.ps.iy.v.Multi. 7 c Et ps.xxi.v.Ad te cla. 3i c Et ps.lvi.v.Exurge. 85 c Et ps.lviy.v.y. 87 b Et ps.lxvi.v.i. 97 d Et ps.lxxiy.v.Posuerũt. iiz d Et ps.xcy.v.i. i4z a Et ps..cy.v.vlt. i55 d Et ps.cxx.v.Dñs custodit. i96 a
Epexergasia:qd sit.ps.xxxvi.v.Inimici. 55 b
Ephexegesis:qd sit.ps.vy.v.Dñe deus. iz b Et ps.xx.v.Magna ẽ gloria. 30 a Et ps.xxix.v.Audiuit 4z b Et ps.xxxviy.v.y. 59 a Et ps.xlvi.v.y. 70 a Et ps.cviy.v.Fiant dies. i69 c
Epicherema: qd sit.ps.xxvi.v.i. 38 c Et ps.xxxvi.v.y. 54 b Et ps.xxxviy.v.A fortitudine. 59 d
Epidiorthosis:quid sit.ps.lxi.v.y. 9i a
Epimone:quid sit.ps.xy.v.i. i9 c Et ps.xxviy.v.y. 40 d Et ps.lxxi.v.i. i08 d Et ps.xcv.v.y. i45 b Et ps.ci.v.y. i5z a
Epinalepsis:qd sit.ps.lxxxy.v.i. iz7 c
Epiphonema:qd sit.ps.xxy.v.vl. 34 d Et ps.xxx.v.vlt. 44 d Et ps.cxxxiiy.v.Dia q̃cũqz. z07 b
Epithalamy interpretatio.ps.xliiy.In diui. 67 a
Per hoc epithetõ:eternis:veri p̃dicatores a falsis sequestrantur hereticis.ps.lxxv.v.Illuminãs. ii5 d
Duo simul epithteta vni persone non poterant conuenire.ps.cxxxix.v.i. zi4 a
Epitrochasmos:qd sit.ps.xxy.v.vlti. 34 d Et ps.lxix.v.i. i05 a Et ps.cxiiy.v.i. i76 c
Epiceuxis:qd sit.ps.cviy.v.Hoc opus. i70 b Et ps.cxxxix.v.Domine domine. zi4 c
Epulas:quid dicamus.ps.lxvy.v.y. 98 d
Equus:cur falsus dicatur.ps.xxxy.v.Falsus. 48 a
Semper errare necesse est absente via rectissima.ps.xxxvy.v.penultimo. 58 c
Qui erecti z vanitati supini sũt:nequaq̃ possũt subiecta oculis intueri.ps.cxviy.De.v.Inclina. i83 a
Eripe:vnde sit compositum.ps.xxx.v.i. 43 a
Error maximus nascit̃:qñ icõueniẽter reddit̃ alibi: qd dictũ ꝓstat ad aliud.In plo.ca.xiy. z c
Errores hũani:tribus modis pueniũt.ps.i.v.i. 4 c
Errores auios sectamur:quando deus discedit a nobis.ps.xxxvy.v.penultimo. 58 c
Erroribus humãis tribus modis exceditur.ps.xviy.v.Delicta. z8 c
Erotema:qd sit.ps.y.v.i. 6 a Et ps.xiiy.v.i. zi a
Et ps.xli.v.q̃re me. 64 a Et ps.lxxxviy.v.Quis ẽ homo. i37 b
Erotesis quid sit.ps.cxviy.Beth.v.i. i8i b Et ps.cxix.v.Quid det̃. i95 a Et ps.cxliiy.v.Domine quid. zi8 d
Erubescere:quid sit.ps.xxiiy.v.i. 36 a
Erubescere:cuius sit.ps.xxxiy.v.Accedite. 49 a
Eructare:quid dicamus.ps.xliiy.v.i. 67 b
Eruditus:qui dicat̃.ps.lxxxix.v.Dexteram. i38 d
Esca:vnde dicatur.ps.lxxvy.v.Adhuc. izo c
Escas:cur egrotis dicamus dari.Ibidem.v. Et tenuerunt. izo a
Etatũ mũdi descriptio.ps.xcy.circa titu. i4i d
Etham quid interptetur.ps.lxxiy.v.Tu dirn. iiz c
Ethan:qd iterpteť.ps.lxxxviy.circa titu. i34 d
Ethopeia:qd sit.ps.xv.v.i. zi d Et ps.xxiiy.circa diuisionẽ. 36 a Et ps.xxxvy.In diuisione. 57 a Et ps.lxxx.v.In tribulatione. iz6 a
Etiologia:qd sit.ps.xv.v.Propter B. zz c Et ps.lv.v.vlti. 84 b Et ps.xcv.v.Qm̃ magn°. i45 c Et ps.cxiy.v.Super misericordia. i75 c Et ps.cxxxviy.v.Si sumpsero. ziz c Et ps.cxly.v.Ne auertas. zi7 d
Etymologia:quid sit.ps.i.v.i. 4 c
Tunc euadimus aduersarios:qñ locis munitissimis vendicamur.ps.lxx.v.Esto mi. i06 a
Quanta sit pena euelli de amenissimo domini tabernaculo.ps.li.v.Propterea. 79 a
Quid euenire solet i bono negocio laceratl.ps.lxviy.v.Quoniam propter te. i0z c
Euge:verbũ ꝓconiale:qũo trahat̃ ad derisionem iferendam.ps.xxxix.v.Gerant. 6i b
Euge kmo laudãtis ẽ.ps.lxix.v.Auertat̃ statiz. i05 b

Exallage:gd fit.ps.cxvij.v.Oēs gētes. i79 a Et ps ij.v.Ego ā. 6 b Et ps.xviij.v.In oēz ter. z7 d Et ps.xxxix.v.Annūtiaui. 60 d Et ps.l. v. Libera. 77 c
Exaltabo:quid significet.ps.xxix.v.i. 4i d
Examinatus est dñs christus tribulationibus ignitis. ps.xvi.v.Probasti. z3 a
Qñ exardescam⁹.ps.lxxxviij.v.Usquequo. i37 b
Qui p⁹ exaudiāt:z postea despiciāt.ps.liij.v.i. 8i c
Excitatio durorum z vecordium.ps.xlv.v.Dominus virtutum. 69 c
In ecclie laudē exclamatio.ps.l.v.Sacrificiū. 78 a
Maximum est vitium excusationis:quo valde laborat humanitas.ps.lxxiij.v.Dixi. ii4 d
Excutere:gd fit.ps.cxxvi.v.Sicut sagitte. zoo c
Inaniter execratur: cui lesionis causa nulla pmittit. ps.xxxiij.v.Nō insultent. 5i d
Exercitatio:quid fit.ps.liij.v.ij. 8i c
Exetasmos:gd fit.ps.xxij.v.Quis ascendet. 35 a
Exercitatio:ī scripturis diuis plerūq3 in bono ponit. In lris ā secularib⁹ vel cōi locutione:nunq̄ vel raro in bono ponit.ps.cxviij.Uau.v.vlti. i83 d
Exhortatio:ad supplicādū dño.ps.ix.in ꝛclusiōe. i7 c
Nunq̄ ab illa hierlm exire poterit:qui eterno munere consecrantur.ps.cxlvij.v.ij. zz3 a
Exordium:quid fit.ps.vi.in diuisione. io d
Expecta:non dicitur ocioso sed laborantī.ps.xxxvi.v. Expecta. 56 b
Expectare:quid fit.ps.xxiij.v.ij. 36 b
Expectatio scōz:que fit.ps.cxviij.Samech.v.Suscipe. i89 b
Qui expectat nomē dñi.ps.li.v.Cōfiteboz. 79 b
Exprobrare:quid fit.ps.xliij.v.A voce. 66 b
Imperfecta est expugnatio.que iterum ad certamen redit.ps.cxxviij.v.ij. zoi d
Expulsi:qui dicantur.ps.v.v.Decidant. io b
Exterminari:gd fit.ps.xxxvi.v.Quoniaz qui. 54 c
Exterminauit:vñ dicat.ps.lxxix.v.Extermi. iz4 c
Exultario:quid fit.ps.xli.v.In voce. 63 c
Exultare:gd fit.ps.xxx.v.Ego aūt in domino. 43 b
Exultare plus est:q̄z letari.ps.ix.v.ij. i5 b
Exultare:quid fit. Ibidem. i5 b
Tps secure exltatiō is scōz:qō fit.ps.lxx.v.vl. io7 c
Exultare:quid fit.ps.xcvij.v.Uiderunt. i48 a
Exultatione exultare q dicantur.ps.cxxxi.v.Sacerdotes. zo4 d
Exurge:vñ tractū fit.ps.lxxv.v.Cū exurgeret. ii6 a
Exurgere:gd fit.ps.iij. v. Ego dormiui. 7 d Et ps. ix.v.Exurge domine. i7 a
Exurgere: metaphorice dictum est.ps.xi.v.Propter miseriam. i8 d

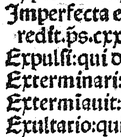

Ominus cōpetēter z mēsurate facit oia:z nos tardū putam⁹:quod ōsiderio magno requirimus.ps.lxix.v.vltimo. io5 b
Facies terre: quid significet.ps.i.v. Non sic im. 5 b
Facies per tropologiam pro presentia ponitur. ps. cxxxviij.v.Quo ibo. ziz b
Faciei.i.pñtie chrī pconiū.ps.lxxix.v.Dñe de⁹. iz5 a
Nō factum aliquod domini prouenit:qō nō plenum cunctis esse vtutibus sentiatur.ps.c.v.i. i5o b
Falli non potest: qui sequitur verba veritatis. ps. lxxxviij.v.Quoniam dixisti. i35 a
In fame sunt positi:qui se celestium rerum desiderio semper accendunt.ps.xxxij.v.Ut eripiat. 48 a
Fames quid fit.ps.ciij.v.Et vocauit. i6o b
Famis illi⁹ cōmēdatio.ps.xxxij.v.Ut eripiat. 48 a
Famulus verecundus anteq̄z verbera patiatur: futuris tormentis affligitur.ps.xxxvij.v.Nec est. 57 b
Famulus mente callosus:ipsas penas dum infligunt:non horrescit. Ibidem. 57 b
Neče ē deuotū famulū dolore cruciari:qñ irreuerentissimum aliquid de dño ꝛtingit audire. ps.xciij. v. Populum tuum. i43 a
Cū noxia se deo cuncta cognoscant:magni tamen meriti est ipsius famulum nūcupari.ps.cxviij.Ain.v. Seruus tuus. i9o a
Illius famuli dicimur: cui consentanea mente seruimus.ps.cxxxiij.v.Misit signa. zo7 c
Fauces:gd sint.ps.cxviij.Mem.v.Q̄ dulcia. i88 a
Pessimis hominibus nullatenus fauendum est.ps. c.v.Non habitabit. i5o d
Feces:quid sint.ps.lxxiij.v.Et inclinauit. ii5 a
Fenerator quid faciat: cum debitor ad soluendum idoneus non est.ps.cviij.v.Scrutetur. i69 c
Fen⁹ būanus:cur feno cōpeť.ps.ci.v.pcussus. i5z a
Peccatores cur feno edificioꝛ cōparent.ps.cxxviij. v.Fiant. zoz a
Frenum:quid dicat.ps.xxxi.v.In freno. 46 b
Optantis est dicere:Fiat:sed desiderantis ipsum repetere.ps.lxxi.v.vltimo. io9 d
Nil pderit cuiq̄z corp⁹ itactū fuare:si ꝛtingat eū integritatē fidei nō hre.ps.xliij.v.Adducentur. 68 c
Fides:vñ dicat.ps.lxxvij.v.Loz aūt eorum. i2o d
Magna fiducia ē añ illū gem ē:q nos dignat⁹ est sua pietate plasmare.ps.xciij.v.Uenite. i44 c
Fieri a quoq̄z nihil pt:nisi qō dñs secreto iudicio:aut ad pbationem:aut ad vindictam faciendum eē permiserit.ps.ciij.v.Latuli. i58 a
Figulus:qui dicatur.ps.xciij.v.Nunquid. i43 c
Figura:quid fit.ps.ij.v.i. 6 a
Filij beatorum:cur oliuis nouellis comparentur.ps. cxxvij.v.Filij tui. zoi b
Fili⁹ gemini:qūo iterpteť.ps.vij.circa titulū. iz a
Istud nomen:Filius:relatiuum est: z hoc quod non dicit indicat.ps.lxxi.v.i. i08 b
Fimbrie:gd sint.ps.xliij.v.Omnis gloria. 68 c
Fingere quos dicam⁹.ps.xxxij.v.Qui finxit. 47 d
Fingere:quid fit.ps.xciij.v.Nunquid. i43 c
Finis:gd mō significet.ps.iij.circa titulū. 8 b
Finis bon⁹q̄rit chriani:vt in extremis cū venia transeat:ne vita sit vltima q̄ delinq̄t.ps.cxl.v.i. zi5 b
Scissimus ppha: qz vniuersa q̄ dcā sūt spūaliter intelligi volebat.aptissimo libro fine ꝛcludit:vt dñm saluatorem spūaliter cūcta laudare debeāt.ps.cl.v. vltimo. zz7 a
In fine:quid significet.ps.viij.circa titulū. iz c
Finis dupliciter dicitur.In prolo.ca.iij. z a
Finem:quotiēs in titulis psalmorum reperimus: ad dñm saluatorē tendere debem⁹. Ibidem. z a
Multo firmi⁹ fixū manet:qō memoria dñi ꝛtinet:q̄z qō i libro scribit.ps.cxxxviij.v.Imperfectū. ziz a
Fortis man⁹ grauiter flagellat.ps.xxxviij.v.Ob. 59 d
Flāma:vñ dicta fit.ps.cv.v.Et exarsit. iz d
Fluctuationes in hoc seculo:cur dominus iustis non adimat.ps.liij.v.Iacta. 8z d
Fluuius qñ siccat:ad nihilū sine dubitatione perducitur.ps.lxxiij.v.Tu dirupisti. ii3 c
Fons:vñ dicat.ps.lxvij.v.In eccle. i00 c
Fortitan:cur totiēs itereť:z quid significet.ps.cxxiij. v.Torrentem. i98 b
Nihil pōt esse forti⁹:nihil egregius:q̄z audire noxia:

z nō rūdere ōzia.ps.xxxvij.v.Ego aūt. 58 a
Nihil fortius q̄z fauillas reuocare ad corpus mobile zc.ps.lxvij.v.Ecce dabit. i0i b
Qñ cū christo sumus:nullas diabobi insidias formidamus.ps.lxx.v.Esto mihi. i06 a
Fortis actio:a bracchio venit excelso.ps.cxxxv.v. In manu for. zo9 a
Fortitudo:gd fit.ps.xlij.v.ij. 64 c
Framea:gd significet.ps.ix.v.Inimici ōfecerūt. i5 c
Framea:multaꝛ est significationū. ps.xvi.v.Exurge domine. z3 d
Framea:nomē est synonymum plura significans.ps. xxi.v.Eripe. 3z d
Fraus diabolica nō pōt preualere plus q̄z religio chrīstiana.ps.xxi.v.Qm dñi. 33 c
Fraus:vñ dicat.ps.lxxvij.v.Et mādūcauerūt. i2o c
Frenū:vñ dicat.ps.xxxi.v.In freno. 46 b
Fructus:vnde dicat.ps.i.v.Et erit tanq̄z. 5 a
Dis fructus filis pbat auctori.ps.vij.v.Ecce ptu. i3 b
Fructus:vñ dicat.ps.cvi.v.Et seminauerūt. i67 b
Frumen:gd significet.ps.iij.v.A tempore. 9 a
Frumētū:vnde dicatur. Ibidem. 9 a
Frustrare:gd fit.ps.cxxxi.v.Iurauit dñs. zo4 d
Felix fuga criminū:dñi quesisse refugiū. ps.lxxxviij. v.Et cōcidam. i36 b
Fulica:quid fit.ps.ciij.v.Fulice. i58 a
Fumi pprietates.ps.ci.v.Quia defecerunt. i5z a
Fumus in bono ponit.ps.xvij.v.Ascendit fu. z5 b
Prophetа:cur in laude superne ciuitatis a fundamentis exordiū sumpserit.ps.lxxxvi.v.i. i3z b
Funes:gd sint.ps.cxviij.Deth.v.Funes. i84 d
Funes:vñ dicantur.ps.xv.v.Funes cecide. zz b
Funus:quid fit.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Furor:quid fit.ps.vi.v.i. ii a
Futura pro pteritis more pphetie ponunt.ps.vij.v. Exurge dñe deus. iz d
Futura:cur p pteritis ponant.ps.xxi.v.Circūdederūt. 3z a

Alaad:gd interpreteť.ps.lix.v.Meus est gal. 89 b Et ps.cvij.v.Me⁹ē gal. i68 a
Gaudia iusto ꝛ duplici rōne cumulant. ps.xxxvi.v.Expecta. 56 b
Cur in asperis afflictionibus sit gaudendū.ps.xxxvij.circa titulum. 57 a
Celestis gaudij pconiū.cxlix.v.ij. zz6 a
Necesse est:vt acqsitus fidelis magnum gaudium pariat acquirenti: qz magna inde pbat mercede cumulandus.ps.cxxvij.v.vlti. zoi c
Gebal:qd interpteť.ps.lxxxij.v.Moab. i28 a
Gemitus:vñ dicat.ps.vi.v.Laborauī. ii b Et ps. xxxvij.v.Et ante te. 57 d
Gemitus qs:a christianis querendus fit.ps.vi.v.Laborauī. ii b
Gemitus duplex.ps.ci.v.A voce. i5z b
De generatione filij dei:q̄z ineffabilis fit narratio zc. ps.cix.v.Tecum. i7i c
Prophеta:generi neutro masculinum adiunxit:qō inter idiomata scripture diuine numerandum est.ps. cxxxij.v.i. zoi d
Gens:vnde sit dicta.ps.lxxviij.v.i. izz d
Demōstratiuū genus apud oratores:qō fit.ps.xxviij. circa titulum. 4o c
Geth:quid significet.ps.lv.circa titulū. 83 b
Gladius diaboli:cur malignus.ps.cxliij.v. Qui das salutem. zi9 b
Gladius dñi:cur benignus. Ibidem. zi9 b
Gladius:vñ dicat.ps.xxxvi.v.Gladius. 55 a
Glia pri zc.cur psalmis socieť. In plogo col.ij.
Gloria patris:quando manifesteť.ps.xvi.v.vl. z4 a
Gloria:gd dicat.ps.xxij.v.vlti. 35 c
Glia:gd fit.ps.xxviij.v.Uox dñi ppara. 4i b
Gloria:est multorum ore celebrata laudatio. ps.lxx.v. Repleatur. i06 b
Gloria est dñi:cum aliqs se laudabili cōuersatione tractauerit.ps.xcv.v.Afferte. i45 d
Gloria:audiri nō videri solet.ps.xcvi.v.Annuntiauerunt. i47 a
Gloria:quid fit.ps.cxlix.v.Exultabunt. zz6 b
Gloriam deo dare:gd fit.ps.lv.v.Uitam meā. 84 a
Gloriam dare laudi dei:q dicat.ps.lxv.v.i. 86 a
Gliatiōis ditū repssio.ps.lxviij.v.Et placebit. i04 b
Gloriosum deus efficit:qcqd inhabitare dignatur.ps. xxv.v.Domine dilexi. 38 a
Gloriosum nobis esse dz:qñ nomē ei⁹ extollit q nobis bñficia pfutura largit.ps.ciij.v.Leteť. i6o a
Gra spiritualis:non vult sola facere qō multis pficit ad salutē.ps.xxxiij.v.Magnifica. 48 d
Gra:gd dicat.ps.lxxxiij.v.Qm misericordiā. iz9 c
In oi bono:gra dñi puenimur:z vt eū velim⁹ rogare ipse se dignat ifūdere.ps.cxviij.Beth.v.ij. i8i b
Nemo est:q gram dñi gratis non habeat. ps.cij. Non fm peccata. i54 d
Nemo pōt perfecte gram deuotionis agnoscere nisi z initia rerū memierit cur visa sint icboasse.ps.cxviij. Lamech.v.In eternū nō obli. i87 a
Cur a nobis semp gre magne referēde sint.ps.lxxxvij. v.Et eduxit. ii9 d
Epilogatio.xv.graduū:cū expōne quo p illoꝛ ascēsuz ad supna hierlm pueniat.ps.cxxxiij.In ꝛclu.zo6 d
Non videant nobis esse grati:q moruz prauitate sunt vitandi.ps.c.v.Nō habitabit. i5o d
Sicut iusti gratis amant dñm:ita impij gratis execrātur.ps.cviij.v.ij. i69 a
Gratis:quid dicam⁹.ps.cxix.v.vlti. i95 b
Gratuitū:gd dicam⁹.ps.xxxiij.v.Qm gra. 5i a
Grauissimū ē pctm:qñ aliqs occasionē pbuerit:vñ alter⁹ ꝛscia polluat.ps.lxxij.v.Quia delectatū. iii c
Grauissimū pctm in deum:qō fit.ps.lxxvij.v.Et appo suerunt. i2o a
Grauius est per ptes minui:q̄z subita clade consumi. ps.xxxvi.v.Quoniam bracchia. 55 a
Quod nō diuidit:grauius vno fasce portatur. ps.lxx. v.Quia dixerunt. i06 c

Habitare:gd fit.ps.xxij.v.i. 35 a
Habitare pmanētis est:nō discedētis:q tota spez suā:nō i ppriis viribⁿ sz i altissimi volūtate ꝛstituit.ps.xc.v.i. i39 c
Cur ppheta i domib⁹ puatis hitationez in templo vo domini inhabitationem posuerit. ps. lxviij.v.Fiat habitatio. i03 d
Suauissima vtus est armonie:qñ vox cognoscit operibus cōsonare.ps.c.v.i. i5o b
Hereditas:vñ dicat.ps.xv.v.Dominus pars. zz a
Et ps.lxxvij.v.Et ꝛclusit. izi d
Hereditas christi:que fit.ps.xv.v.Funes. zz b
Hereditatis futuri seculi cōmendatio. ps.lx.v.Qm tu deus. 90 b
Hereticoꝛ cōfutatio.ps.xl.v.Etenim. 6z d
Hereticoꝛ ꝛfutatio dicentium carnē dñi z diuinitatē vnius esse nature.ps.cvij.v.vlti. i68 c
Hereticus:gd fit.ps.cxxxviij.In ꝛclusione. zi4 d

Perinati⁹:gd sit:ꝛ c⁹ ꝓditiōis.ps.ciij.v.Perodij. i58 a
Permonym:gd dicat.ps.xli.v.A me ipso. 63 d
Permon:quid sit:ꝛ quid interpretetur.ps.lxxxviij.v. Thabor. i35 c
Pic:pronomē articulare:qñ ponat.ps.xlvij.v.vl.71 c
Pierusalem: celestis commendatio.ps.xxxvi.v.Mā sueti. 54 d
Pierlm vbis cōmendatio.ps.xlix.v.ij. 73 d
Pierusalem tam celestis:q̄ terrene ingens laudatio. ps.lxxxvi.In conclusione. i32 d
Pierlm:gd interpretet.ps.cxxvij.v.penul. ioi b Et ps.cxlvij.v.i. zzz d
Celestis bierlm ꝓconiū.ps.cxxxij.v.vlti. 206 a Et ps.cxlvij.v.ij. zzz a
Pymn⁹:gd sit.ps.vi.circa titulū. io c Et ps.xxxix. v.Et imisit. 60 c Et ps.lx.circa titulū. 90 a Et ps.lxvi.circa titulū. 99 c
Pypallage:gd sit.ps.xiij.v.Dñs de celo.20 b Et ps. xxix.v.i. 41 d Et ps.lij.v.De celo. 79 d Et ps. lxxxij.v.Protector. i29 d Et ps.xc.v.Non acce det. i40 a Et ps.cxxxviij.v.i. 2i a
Pyperbaton:gd sit.ps.xxxvi.v.Qm qui.52 d Et ps. xliij.v.Filie tyri. 68 c
Pyperbole:quid sit.ps.vi.v.Laborauī. ii c Et ps. cxviij.Ika Phe.v.vlti. i9i a
Pypthesis:gd sit.ps.xvij.v.Et ascēdit. 25 b Et ps. l.v.Asperges. 76 d
Pypotheticus syllogismus gd sit.ps.vij.v.Persequa tur. i2 c Et ps.xl.v.i. 62 a
Pypoçeuxis:quid sit.ps.i.vsi.i. 4 c Et ps.cxliij. v.i. 2i8 d
Pyrmos:gd sit.ps.liij.v.i. 80 c Et ps.cxvi.circa ti tulū. i77 d Et ps.cxxxij.v.vlti. 206 a Et ps.cl. In dinisione. 226 c
Pircus:vñ dictus sit.ps.lxv.v.Holocausta. 97 a
Pismahelite:gd iterpret.ps.lxxxij.v.Moab. i28 a
Pyssopi ꝓprietas.ps.l.v.Asper. 76 d
Pystoria:gd sit.ps.lxxvij.v.Narrantes. ii9 b
Holocausta:que dicant.ps.xxxix.v.Holocausta. 61 a Et ps.xlix.v.Non super. 74 b
Holocaustū:gd dictū fuerit.ps.xix.v.Memor. 29 a
Holocaustū:gd dicat.ps.lxv.v.Introibo. i07 a
Pomęoteleuton:quid sit.ps.lxxxiij.v.ij. i29 d Et ps.lxxxviij.v.Destruxisti. i37 a
Pro boie:in scripturis diuinis frequenter:ꝛ sola caro: ꝛ sola aia ponit.ps.lxiij.v.ij. 94 c
Qui boies dicant dij.ps.xlix.v.i. 73 c
Pomo pessimus est:quē nō pōt humana sustinere cō ditio.ps.ix.v.Exurge dñe. i6 b
Pomo dicit manibus dei factus.ps.xviij.v.i. 27 d
Pomo carnalis:cur deus timeat.ps.xxvi.v.Ne auer tas. 39 a
Pō:pro diabolo qñq̄ ponit.ps.xlviij.v.Et bō. 72 c
Pomo cur rebus trāsitorijs cōparetur.ps.cij.v. Me mento. i55 b
Pomoiosis:gd sit.ps.cxxij.v.ij. i97 c
Pomoptoton:gd sit.ps.xcvij.v.Uiderūt. i48 a
Ponor est dñi:qñ in donis suis ei gratias referimus. ps.xcv.v.Afferte. i45 d
Apud deus ille magis honorandus iudicatur:qui pro pter nomen ipsius inter homines videtur esse despe ctus.ps.lxxxiij.v.Elegi. i29 b
Qui non habet charissimus gubernatorem suum:ipse se pfitet horrendum.ps.xcviij.In ꝓclusione. i49 c
Porror magnus est timere:quē non valem⁹ effugere. ps.ix.v.Dum superbit. i6 c
Porror quantus futuri iudicij.ps.xlix.v. Existimasti inique. 75 a
Pospitis merito:crescit hospitij magnitudo.ps.xxv. v.Domine dilexi. 38 a
Postes carnales corpus impetunt:spirituales animas necare contendunt.ps.vij.v.i. i2 b
Humanum genus:cur maxime dei imperio admini strari egeat.ps.xxxij.v.Timeat. 47 c
Humane ꝓditionis pulcherrima expositio. ps.cxviij. Deleth.v.i. i82 c
Humile cause genus apud oratores: qō sit.ps.lxx. v. In te cantabo. i06 b
Aly sunt:q̄ humiliant ad ruinā:aly qui inclinant ad gratiam.ps.lxxxviij.v.Tu humiliasti. i35 c
Humiliatus:gd significet.ps.xxxviij.v.Obmu. 59 a
Humilitas duplex.ps.cvi.v.Suscepit. i66 b
Sic in celo ꝛ in terra humilitas deo placita reperiat: sicut supbia pbatur exosa.ps.cxj.v.Quis sic.i74 c
Humilitas oium pax pbatur esse virtutuz.ps.cxviij. Hemel.v.Increpasti. i82 a
Sicut superbia mergit ad tartarum:sic humilitas tol lit ad celum.ps.cxviij.Teth.v.penulti. i85 b
Humilitatis cōmēdatio.ps.cxxx.In ꝓclusiōe. 203 d
Humiliū cōditiones.ps.lxxiij.v.Ne auertat. ii4 a
Abin:quid interpretet.ps.lxxxij.v.Fac illis. i28 a
Iacob priarcha:cur in resurrectiōe gnā li frequēter noietur.ps.lij.v.vlt. 80 b
Iacob:gd significet.ps.lxxvij.Ideo au diuit. i20 b
Ianue:vñ dicant.ps.lxviij.v.Quasi in syl. ii2 d
Icon:gd sit.ps.xvi.v.A resistentibus. 23 c
Idea:gd sit.ps.ix.v.Qm fecisti. i5 b Et ps.xvij.v. Et cōmota est. 25 a Et ps.xxxij.v.De celo.47 d Et ps.xlvij.v.vl.71. c Et ps.lxvij.v.Curr⁹ ōi.99 d Et ps.cix.v.i. i71 a
Idithun:gd interpretetur.ps.xxxviij.circa titu. 58 d Et ps.lxi.circa titulū. 90 d
Idolū:vñ dicat.ps.xcvi.v.Confundant. i47 a
Idumea:gd significet.ps.lix.v.In idumea.89 c Et ps.cvij.v.Me⁹ē gal.i68. b Et ps.lxj.circa tit.92 a
Idumei:gd interpretet.ps.lxxxij.v.Moab. i28 a
Ieiuniū:vñ dicat.ps.xxxiij.v.Et humiliabā. 5i c
Ieiuniū:quid dicat.ps.lxviij.v.Et operui. i02 d
Iesus:lingua nostra:saluator interpretatur.ps.xxiij. v.Propter nomen tuum. 36 d
Ignis ifernalis sic absumit vt seruat:sic seruat vt cru ciet.ps.xx.v.Pones eos. 30 b
Ignis preire dicit christum:vt qui est palea se formi det arsurum.ps.xlix.v.Ignis. 73 d
Quor facies ipleāt ignominia.ps.lxxxij.v.Impl.i28 b
Immaculatus duob⁹ modis dicimus.ps.lxiij.v.Quia exacuerunt. 93 c
Imago dei:que sit.ps.xxxviij.v.Quanq̄. 59 b
Imaginis ꝛ similitudinis differentia.Ibidem. 59 b
Imago dei:quō ꝓturbet ꝛ cōfundat.Ibidē. 59 b
Imago:quid sit.ps.lxxij.v.Uelut. iii b
Immēsitas maiestatis dei:neq̄ ingenio cogitari:neq̄ lingua pōt deprōmi.ps.cv.v.ij. i62 d
Sicut premia dñi plenissime nequeūt itelligi:ita nec vindicte mensuro preualet apprehendi.ps.lxxxix.v. Quis nouit. i38 d
Immolare: quis dicat sacrificium laudis.ps.xlix.v. Immola. 34 c

Impatientia semper ducit ad culpas: ꝛ precipitat ad ruinā.ps.cv.v.Et mutauerunt. i63 d
Causa idolatrie hebreor fuit ipatientia.Ibidē. i63 d
Si causa rei sub veritate discurrat:nullū crimen est qō nō ipatiētia matre nascat.Ibidē. i63 d
Impatientium redargutio. ps.cxxx. v.Sicut abla ctatus. 203 b
Qui velocitatē postulat:de impetratione securus est. ps.ci.v.In quacunq̄z. i52 a
Impij:qui sint.ps.i.v.Ideo nō resurgunt. 5 b Et ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Impij:quo modo ambulēt in circuitu.ps.xi.v.In cir cuitu. i9 a
Impij:quo mō rotis fiant similes. ps.lxxxij.v.Deus meus. i28 b
Multa sunt:q̄ nō pmittentes tenemur implere: alia sunt q̄ nisi voueamus implere nulla lege constringi mur.ps.lxxv.v.Uouete. ii6 b
Improuisa forte cōturbant.ps.cxviij. Teth.v.Para tus. i84 d
Imprudētie:plerūq̄z venia dat:volūtario vo malefi cio vltio sp iusta succedit.ps.xxxv.v.Uerba. 52 d
Impugnare:vnde tractū sit.ps.cxix.v.vlti. i95 b
Nō dimittit impunitus:qui a dñi tuitione deseritur. ps.lxxx.v.Et dimisi. i26 b
Incarnationis christi preconium. ps.lxxvi.v.Aut in finem. ii7 b
Incarnatio domini: q̄ copiosum sit munus.ps.xxxij. v.vltimo. 48 b
Incarnationis domini virtus ꝛ cōmendatio. ps.xxi. v.Foderunt. 32 c
Incensum:quid sit.ps.cxl.v.ij. zi5 b
Incertor ꝛ occultor differentia.ps.l.v.Ecce in iniqui tatibus. 76 c
Inclinari melius conspicimus:que añ oculos nostros esse monstrantur.ps.cxviij.De.v.Inclu. i83 a
Incola:qui dicat.ps.xxxviij.v.penulti. 60 a
Incolas:quos dicamus.ps.cxix.v.Heu me. i95 a
Incolatus:quid significet.Ibidem. i95 a
Uiri incole: qui sint.ps.cxviij. Hemel. v Incola ego sum in terra. i8i d
Increpatio solet strenuos viros:cautos atq̄z vigilan tes efficere.ps.lxxv.v.Ab increp. ii6 a
Increpationes non diligit diuina pietas:nisi vt boies corrigantur.ps.xxxviij.v.A forti. 59 d
Sicut dñs assidue increpat vt corrigat:ita frequenter munera pollicetur vt erigat.ps.xxxvi. vlic. Iusti be redita. 56 a
Increpare: vnde dicatur.ps.cxviij. Hemel. v. Incre pasti. i82 a
Indeuotus:si dñm inuocet:iudiciū videt sibi postula re:nō veniam.ps.lxxiij.v.i. ii4 c
Indignatio ire:gd sit.ps.lxviij.v.Effunde. i03 d
Induere:quid sit.ps.cij.v.ij. i56 c
Infantes ꝛ lactētes:qui intelligēdi sint. ps.viij. v.Ex ore infan. i3 d
Magna infelicitas perire sub pio dño. ps.cij. v. Non in finem. i54 d
Infeliciū sors durissima:q̄ sit.ps.lv.v.Qm multi. 83 c
Infernus:vñ dicat ps.ix.v.Conuer. i6 b
Quo modo quis viuus descendat in infernuz.ps.liij. v.Ueniat. 82 b
Infernus nō irrationabiliter sub terris est.ps.lxxxv. v.Qm misericordia. i3i d
Cur in fine mundi christus aduocaturus sit.ps.xlix.v. Aduocabit. 74 c
Infirmitati humane morosum videt qōcūq̄z futurū est.ps.xxxiij.v.Domine. 5i d
Inhabitare quos dicam⁹.ps.lxiij.v.Beat⁹quē. 94 a
In idipsum:gd dicat.ps.iij.v.In pace. 9 a
In idipsum:inter ꝓpria scripture diuine cōnumeran dum est.ps.lxv.v.Qui cōuertit. 96 c
In idipsum:gd significet.ps.cxxi.v.Hierlm. i96 c
Esse in idipsum soli cōuenit creatori.Ibidez. i96 c
Duobus modis cōfundunt ꝛ reuerentur inimici.ps. lxx.v.vlti. i07 c
Inimici dei:qui sint.ps.xci.v.Qm ecce. i4i b
Inimici ecclie:q̄ sint.ps.xci.v.Et respexit. i4i b
Inimici nostri:qñ contra nos iusta indignatione con surgant.ps.cxxxviij. v. Nōne odien. zi3 b
Cur dei inimici qñ obstinati sūt:cōpetenti ꝛ religiosa execratione damnandi sint. Ibidem. zi3 b
Sancti melius optabāt inimicis:q̄ sibi ipsi petere vi debant in prosperis cōstituti. ps.lxix.v. Auertantur retrorsum. i05 a
Inimicitie grauissimum genus:qō sit.ps.liij.v. Lib rauit. 82 c
Inimicor:q̄tuor sunt genera.ps.lviij.v.i. 87 a
Truculentior semp est inimicor adunata collectio. ps.lxx.v.Quia dixerunt. i06 c
Non debemus inimicos estimare qui prosunt:nam si equo aio pferant:frequenter nobis talia ꝓferūt:qua lia vulcissimi amici pstare non possunt. ps.cxxxvij. In conclusione. zii c
Iniqui ꝛ dolosi dria.ps.xlij.v.i. 64 c
Iniqui:cum molestantur desperant. ps.cxviij. Uau. v.Et ne auf. i83 c
Inigtas:gd significet.ps.cxxix.v.Si inigtates.zo2 c
Operatio iniquitatis:quid sit.ps.cxviij. Aleph.v.Nō enim. i80 c
Qñ quis loquatur cōtra deum iniquitatē.ps.lxxiij. v.Nolite. ii4 d
Iniquos odio habere:ꝛ inimicos diligere quo modo possint concordari.ps.cxviij.Samech.v.i. i89 a
Iniquū ad totum pertinet q̄ ō diuina pietas execrat. ps.c.v.Nō habitabit. i50 d
Iniquū:gd sit.ps.cxxix.v.Si iniquitates. zo2 c
Iniurie grauissimū genus:qō sit.ps.lv.v.ij. 83 c
Iniustitia:gd sit.ps.xxxi.v.Delictū meum. 45 d
Efficacia inocentie:vnde det intelligi.ps.c.v.ij. i50 c
Chrs quomō nos innouet.ps.l.v.Cor mūdū. 77 a
Inopia:vñ dicat.ps.lxxxvij.v.Traditus. i33 d
Inopē:plus eē dicimus:q̄ pauperem.ps.lxxi.v. Quia libera. i09 a
Insanie pulcherrimum epitheton falsitas. ps.xxxix. v.Beatus vir. 60 d
Inseculū:significat sine fine.ps.xlvij.v.vlti. 71 c
Insipiēs:qui sit.ps.xci.v.Uir insipiens. i4i a
Tria posita sunt ad fragilitatem humani generis in struendā.ps.cxiij.v.O domine. i76 d
Insula.vnde dicat.ps.lxxi.v.Reges. i09 a
Intellectus mandatorū:sancta est operatio.ps.cxviij. Lamech.v.Me expectauerunt. i87 b
Intellect⁹fm eloquium dei vtilitas.ps.cxviij.Thau v.i. i94 a
Intellectus huius seculi ifructuositas ꝛ inanitas:q̄lis est itellectus eor q̄ scrutant cursus astror:vitas ho minū in potestate siderū collocātes.Ibidē. i94 a
Antiqua facta:spirituali intelligentia salutis nre indi cia nuntiant.ps.cxiij.v.Mare. i75 b

DE BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SEVILLA

Intelligere:quid sit.ps.xxxi.v.Intellectū. 46 a
Intelligere:gd sit.ps.lxxxviij.v.Mia ⁊ vitas. i35 d
In scripturis dīnis:frequēter iuniores meliꝰ itelligūt seniorib⁹.ps.cxviij.Mem.v.Sup seniores. i87 d
Intendamus nō qō patimur:sed qō speramꝰ.Et tempozale malū sine dubitatione mollescit:cuius ꝓsperimus intendiť finis.ps.cxiij.In ꝓclusio. i77 a
Intercalares vlus:qui sint:⁊ vnde sic dicanť.ps.cvi.v. Cōfiteantur domino. i66 b
Iste interiectiones.o.o.desiderium magne petitionis ostendunt.ps.cxvj.v.O dne. i79 c
Interiora aie:que sint.ps.cij.v.i. i54 b
Interrogatio:quot modis fiat.ps.j.v.i. 6 a
Interrogationes affirmatiue pro abnegationibus accipiende sunt.ps.xxvi.v.j. 38 c
Introitus ad scelus est:cū fieri aliquid audacter incipitur.ps.xxv.v.Non sedi. 37 d
Introitus:quid significet.Ibidem. 37 d
Qui semp intuetur dnm:nullatenus ad delicta cōuertitur.ps.xv.v.Prouidebā. zz b
Cur scelerati boies alienis prosperis intumescant.ps. ciij.v.Conuertit. i6i a
Inueterare:gd sit.ps.vi.v.Turbatus. ii c
Iuste pena nō patientis:sed faciētis inuidia est.ps.xl. v.Simul. 6z c
Maior criminis crescit inuidia:cū murmurare ꝓtingit ociosis.ps.cv.v.Nō crediderūt. i64 a
Qui dnm iuocare dicanť.ps.cxlvi.v.Qui dat. zzz c
Jonadab:gd iterpreteť.ps.lxx.circa titulū. i05 d
Jordanis:gd iterpretetur.ps.xli.v.A me ipso. 63 d
Joseph:gd significet.ps.lxxvij.v.Et repulit. izz a
Jra dei:gd voceť.ps.j.Tunc loquetur. 6 b
Jra:quid sit.ps.vi.v.i. ii a
Jra domini: duobus modis dicitur.ps.lviij.v. Et de execratione. 88 a
Jra mīpicoꝝ:idignatio salutar:gd sit.ps.lix.v.i.88 d
Jra in dno:abusiue non ꝓpie dicit.ps.lxxvi.v.Nunquid obliuiscitur. ii7 b
Jra ad vltionē ptinet:indignatio ad motū animi mediocrem.ps.ci.v.A facie. i5z d
Jra ⁊ iuidia iudicio carēt.ps.cxxiij.v.Cū irasce. i98 b
Jre ⁊ furozis dria.ps.xxxvi.v.Desine ab ira. 54 c
Irascī:quo mō dicať deꝰ.ps.vij.v.Deꝰ iudex. i3 a
Qn̄ irascamur.ps.lxxxviij.v.Usquequo. i37 b
Irrisio ⁊ dolosa iniquoꝝ suasio.ps.cxix.v.j. i95 a
Irritare:vn̄ tractū sit.ps.lxxiij.v.Usquequo. ii3 b
Irritari:gd significet.ps.cv.v.Et irritauerunt. i63 b
Ironia:gd sit.ps.xxi.v.Sperauit. 3i d Et ps.xxvij. v.Cū his qui. 40 a Et ps.xxxix.v.Serant. 6i c Et ps.xlix.v.Congregate. 74 a Et ps.lxiij.v.Sagitte. 93 d Et ps.ci.v.Tota die. i5z c
Json:quid sit.ps.xci.v.Justus. i4i c
Jsrael:gd interptetur.ps.xlix.v.Audi. 74 a Et ps. lxvj.v.Ecce dabit. ioi b Et ps.lxxix.v.i. iz4 a Et ps.cxx.v.Ecce nō. i95 d Et ps.cxxxiij.v.Qm̄ iacob. z07 b Et Ibidem.v.Et dedit.z07 d Et ps.cxlix.v.j. zz6 a
Jsraelite:quid fecerunt qn̄ aliqua calamitate premebantur.ps.lxxiij.v.Signa. ii3 a
Jta:dum dr:silitudo premissa declaratur.ps.cxxxj.v. Et sicut. i95 c
Jter peccatoꝝ:diabolus.ps.i.v.vlti. 5 c
Jter:cur ita dicit.Ibidem. 5 c
Jterū:positū pro frequēti.ps.lxx.v.Quātas. io7 b
Jubilatio:gd sit.ps.xxxj.v.Cantate ei. 47 a
Jubilatio:vn̄ dicať.ps.xxvi.v.Circui. 39 a Et ps. lxv.v.i. 96 a Et ps.lxxxviij.v.Misericordia ⁊ veritas. i35 d Et ps.xcix.v.i. i49 c
Jubilare:gd sit:⁊ vn̄ dicať.ps.xlvi.v.i. 70 b Et ps. xciij.v.i. i44 b
Jubilate:vnde dictū sit.ps.lxxx.v.i. iz5 c
Jubilate:gd significet.ps.xcvj.v.Uiderūt. i48 a
Juda:gd iterpreteť.ps.lxvj.v.Principes. i00 d
In iudā exclamatio.ps.xl.v.Etenim. 6z c
Jude pditoris detestatio.ps.lxiij.v.Quia exa. 93 c
Judea:gd sit:⁊ gd interpreteť.ps.lxxv.v.i. ii5 c
Judeoꝝ cōfutatio.ps.xxxix.v.Nō celaui. 6i b
Judeoꝝ cōfusio:est legē nō itelligere:q̄ totiēs saluator dn̄i:pcinuit aduenire.ps.cviij.v.Induanť. i70 c
Judeoꝝ per multas pbationes ꝓfutatio.ps.cxxxviij. In conclusione. zi3 d
Dn̄s qn̄ iudicat misereť:⁊ quādo misereť iudicat.ps. cxviij.Res.v.Miserationes tue. i9z d
Judicaturi qui cū christo sint.ps.cxlix.v.vlti. zz6 c
Judicatur⁹ quo sit dn̄s i vitate sua.ps.xcv.v.vl.i46 b
Quomō vltia iudicatio fiat.ps.cxxi.v.Rogate.i97 a
Judicatio vltima:cur tempestas dicatur. ps.xlix.v.Si. Ignis. 73 d
Judicare ō gb⁹ nob liceat:vl nō liceat.ps.lvj.v.i.86 a
Judicari malos damnare est.ps.xxxiij.v.i. 50 c
Apud deū pium iudicem tales cause plurimū valent: que hamanis cognitoribus pbātur esse temnibiles. ps.xliij.v.Quare. 66 d
Per iustitiā:qn̄ nos iudicemꝰ.ps.cxviij.Ain.v.i.i89 d
Judicia facere dnm:qn̄ manifeste cognoscatur.ps.ix. v.Cognoscetur. i6 a
Judicia dei quo mō auferantur a facie impy.ps.ix.v. Auferuntur. i6 c
Judicia:gd sint.ps.cxviij.Aleph.v.Cōfite. i8i a
De iudiciali quodam genere.ps.vi. In ꝓclione. ii d
Dies iudicij:cur dies ire:⁊ furozis dicatur.ps.lxxv.v. Tu terribilis. ii6 a
In iudicio futuro discussio quo mō fiat singulozum. ps.j.v.vlti. 7 a
Judiciū futurū semper ante oculos est habendus.ps. vi.In diuisione. ii a
Judiciū:vn̄ dicať.ps.xxxvi.v.Os iusti. 56 a
Judiciuz dei:cur oīb⁹ boibus sit formidabile ⁊ pauescendum.ps.xl.v.i. 6z a
Judiciū:vn̄ dicať.ps.lxxi.v.i. i08 b
Judicium extremum:cur tempestati comparetur.ps. lxxxj.v.Ira persequeris. iz8 b
Securū iudiciuz:de quo nullus possit dn̄i formidare iudicium.ps.cxviij.Res.v.Judica. i9z c
Judicium:qō petere debeamꝰ.ps.cxviij.Res.v.Miserationes. i9z d
Judiciū q facere dicať.ps.cxviij.Ain.v.i. i89 d
Jurare:gd sit:⁊ vn̄ dicať.ps.xliij. v. Qui iurat. zi b Et ps.cix. v. Jura. i7i d Et ps.lxxxviij. v. Disposui. i35 a Et ps.cxviij.Nun.v.j. i88 b
Deꝰ:cur iustissime iurat.ps.lxxxviij.v.Disposui.i35 a
Qūo deꝰ iurare dicať:⁊ gd iuret.ps.xciij.v.vl.i44 d
Cur boies iurare pbibeanť.Ibidem. i44 d
Jurare:nō semp significat sacramenta dn̄i pstare.ps. cxviij.Nun.v.j. i88 b
Nibil firmius neqz ꝓstātius aliqd dici potest:q̄ qn̄ ille iurat per quē iurať:⁊ ille pmittit qui nō potest falli.ps.cxxxi. v. Jurauit dns. z04 d
Jurauit:quid significet.Ibidem. v. j. z04 a
Tanta virtus iussionis dn̄i est:vt parere pualeāt: que audire nō nozunt.ps.cv.v.Et increpauit. i63 b
Jussionem domini nulla moza subsequitur.ps.xx.v. Pones eos. 30 b
Justi non in se:sed in domino letari debent.ps.xxxi. v.vltimo. 46 b
Justi voluntas est:quando pōt prodesse non abscondere veritatem.ps.xxxix.v.Justi. 6i a
Justi:cur palme cōparenť.ps.xci.v.Justus. i4i c
Justitia diuina considerantur bomines:qui sunt ad sinistram vel dexteram collocandi.ps.xc.v.Uerumtamen. i40 a
Justitia fideliū q̄ sit.ps.xciij.v.Quoadusqz. i43 a
Justitiam qui deserant.ps.cxviij.Loph. v. Appropinquauerunt. i9z a
Ad iustitiam domini:quid pertineat.ps.cxliij.v.Ocuti omnium. zzi b
Qui ad iustitiam:id est:regnū dei sint peruenturi.ps. lxviij.v.Appone. i04 a
Justitie dn̄i:⁊ iustitie boium discretio.ps.cxviij.Sade.v.Justitia tua. i9i c
Justificationes veraciter non requirit:nisi qui eas devota mēte cōpleuerit.ps.cxviij.Loph.v.i. i9i d
Justificationes dei:que sint.ps.ciij.v.vlti. i6i d
Justificationes: quid significent.ps.cxviij.Aleph.v. Utinam. i80 d
Justificationes:gd sint.ps.cxviij.Lamech.v.In eternum non obli. i87 a
Justificationes facere: quid sit. ps.cxviij. Nun. v. vltimo. i88 d
Justificationes dupl'r accipere possumus. ps.cxviij. Samech.v.Adiuua. i89 b
Justoꝝ consuetudo est:siue añq̄ mala patiantur siue cum patiuntur:deum fideliter querere.ps.lxxvj.v. Cum occideret. i20 d
Quomodo iustus non derelinquatur.ps.xxxvi.v.Juuenioꝝ. 55 c
Justus:cur letus sit cū deprimitur.ps.lvj. v. penultimo. 86 c
Juuenes q cōmēdēť.ps.cxviij.Loph.v.Preue. i9i d
Ac: vnde dictum sit. ps.cxviij.Teth.v. Coagulatum. i85 b
Qui de labiozum potestate se iactat:frequēter nō est idoneus cibuz petere.ps. xi.v.Qui dixerunt. i8 c
Cur paruulis lac quandoqz a matrib⁹ denegetur.ps. cxxx.v.Sicut ablactatus. z03 c
Lachzyme violente sunt semp in pcibus.ps.xxxviij. v.Exaudi. 60 a
Lachzyme:que in conspectu dei ponuntur:cur sint iocunde.ps.lv.v.Uitam meam. 84 a
Anima quando lumen veritatis acceperit: in multifarias agnitiones aperitur.Et latioz redditur virtutibus cognitis:que prius fuit angustata peccatis.ps. cxviij.Deleth.v.vltimo. i8z d
Lachzymas: quando profundamus.ps.cxviij.Phe. v.vltimo. i9i a
Nibil latius mādato charitatis dici pōt:qō vniuersaz legem ⁊ cunctozum propbetarum dicta concludit. ps.cxviij.Lamech.v.vltimo. i87 b
Lacus:quid dicatur.ps.vj.v.Lacum. iz b
Lacus:vnde dicatur.ps.xxvj.v.i. 39 d
Lacus p multis rebus ponitur.ps.lxxxvj.v.Posuerunt. iz3 c
Lamenta:vnde dicāť.ps.lxxvj.v.Juuenes. iz1 d
In hac mūdi sylua tot laqueos iuenis:quot vitia contueris.ps.cxviij.Nun.v.Posuerunt. i88 c
Laqueus quandoqz in bonam partem ponitur.ps. xxxiij.v.Ueniat. 5i a
Laqueus non capit auem:qui non habet escam:sed illud efficacius decipit:quod aliqua oblectatione blāditur.ps.cxviij.Nun.v.Posue. i88 c
Largitas magna ⁊ ineffabilis donatozis dei.ps.v.v. Et letentur. i0 b
Quomodo piozuz manus in sanguine peccatozis asserantur lauande.ps.lvj.v.penulti. 86 c
Tribus modis laudabilia peragūtur.ps.cviij.v.Pro eo. i69 b
Laudatio formata septem sedibus argumentozum generis demonstratiui.ps.xcj.circa titul. i4i d
Laudatio domini non clauditur termino:qz nec finē babere potest beneficium.ps.cx.v.vltimo. i73 b
Laudatio domini:gd sit.ps.cxiij.circa titul. i76 b
In laudationibus domini actus ipse babet premium suū:quando ipsa erit retributio que nunc est exercitatio.ps.cxlvi.v.i. zzz d
Diuinitati est iocunda laudatio: quando actus nr̄i a sanctozuz vboꝝ q̄litate nō discrepāt.Ibidē. zzz d
Quomō domino suauis fiat nostra laudatio.ps.ciij. v.Suauis. i59 a
Deum velle laudare:inestimabile bonum est.ps.liij. v.penultimo. 8i a
In deo laudare sermones suos: qui dicatur.ps.lv.v. In deo lauda. 83 c
Laudat dn̄s in nobis ⁊ magnificat:qō nos veraciter laudare cognoscit:⁊ sicut ⁊ nobis esuriētib⁹ esurit: ⁊ sitientib⁹ nobis sitit.ps.lxviij.v.Lauda. i04 b
Ille laudare nunq̄ desinit:qui collata beneficia non potest obliuisci.ps.cj.v.j. i54 c
In domino laudari monemur.ps.ciij.v.j. i60 a
Nil dulcius ac salubrius q̄ deuz laudare:⁊ se semper arguere.ps.xli.v.In voce. 63 c
Dominuz:quando cogitamus atqz laudamus:immēsus ⁊ incomprehensibilis apparet altissimus.ps.cvi. v.Et exaltent. i67 a
Nibil amplius potuit dici q̄ vt creator debeat toto orbe laudari.ps.cxvi.In conclusione. i78 a
Qui dnm laudare debeant.ps.cxxxiij.v.i. z07 a
Tūc magna vtus est laudare dnm:qn̄ se blādimenta isti⁹ seculi subducūt.ps.cxxix.v.Uerūtn̄. zi4 d
Laudes dn̄i p demonstratiuum genus discurruntur. ps.xxxj.v.Quoniam rectus est sermo. 47 b
Laꝰ dei quō sp sit ī ore iusti boīs.ps.xxxiij.v.i. 48 d
Laus:vnde dicta sit.Ibidem. 48 d
Laudis dn̄i saluatozis prima species.ps.xliij.v.Speciosus. 67 b
Laudis dn̄i:secūdus modus.Ibidē.v.Accīgere. 67 c
Laudis tertiꝰ modus.Ibidē.v.Sedes tua. 67 d
Laudis chr̄i q̄rtꝰ modus.Ibidē.v.Myrrha. 67 d
Laudis sponse chr̄i pmus modus.Ibidē.v.Audi. 68 b Et.v.Quoniam concupiuit. 68 b
Laudis eiusdem:secundus modus.Ibidem.v. Eilie tyri. 68 c
Laudis sponse tertius modus.ps.xliij. v. Adducentur. 68 c
Laudis sponse quartus modus.Ibidem.v. Pro patribus. 68 d
Omni studio fugiēda est laus ꝓpria.ps.lxv.v.i. 96 a
Laus multo acceptioz est deo puro corde fusa: q̄ pecudum placere potest mactatio.ps.lxviij.v.Et place. i04 b

Ad laudē dñi inuitatur quicquid creatura⁊ eē cogno scitur.ps.lxviij.v.Lau. io4 b
Quamuis diuinis laudibus nihil possit aduci:tamen est qō ab hominibus possit noua predicatione cele brari.ps.lxx.v.Ego autem semper. io6 d
Laus cantici:quid sit.ps.xc.circa titul'. i39 b
Laus:gd significet.ps.xciij.circa titul'. i44 a
Laudum humanarum:⁊ preconiorum diuinorum dif finitio.Ibidem. i44 a
Laus chri toti⁹ē bonor trinitatis.ps.xcv.v.y. i45 b
Cōgrue inter laudes domini ponit:qō suos famulos vindicasse declarat.ps.cv.v.Et irritauerūt. i63 c
Laudes domino exhibere:quando ei sit gratissimus ps.cxviij.Nun.v.Uoluntaria. i88 c
Laudis diuine commendatio.ps.cxxxiij.In conclu sione. z08 b
Qz laus dei inexplicabilis sit.ps.cxliij.v.i. z20 c
Quomodo a nouē locis laus diuina sumat.ps.cxliij. v.Generatio.⁊.v.sequentibus. z20 d
Dominus quomodo in latitudine exaudiat.ps.cxvij. v.In tribulatione. i78 d
Latus:vnde dicatur.ps.xc.v.Cadent. i39 d
Lectus:quid significet.ps.vi.v.Laborani. ii c
Lectus:vnde dicatur.Ibidem. ii c
Lectus:ad gd nobis datus sit.ps.xl.v.Dñs opē. 6z b
Legēdi qui sint de schematibus ⁊ modis syllogismo rum.ps.vij.v.Persequatur. iz c
Quas res legētes potius spectare debeam⁹.ps.xxxix. v.Multa. 60 d
Differēter dicitur christus leo:⁊ diabolus leo.ps.lxxi. v.Et erit. io9 c
Leoni comparat diabolus.ps.vij.v.y. iz b
Leoni frequēter cōparatus christus.Ibidem. iz b
Leptologia:quid sit.ps.li.v.Dilexisti ma. 79 a
Letari:quid sit.ps.xxx.v.Ego autem in domino. 43 b Et ps.xxxi.v.vltimo. 46 c
Qui letatur in domino:nec gaudium eius aliquando deficit:nec suauius quicq̄ quod amare possit inue niet.ps.xxxiij.v.Anima autem. 5i a
Iusti vbi:⁊ cur letent.ps.cxlix.v.Exulta. zz6 b
Si terrena despicimus:semper ex illo leti sumus ad quem mens incerta atq3 titubans non potest perue nire.ps.lxxx.v.i. iz5 c
Letitie ciuitatis superne: ⁊ huius seculi differentia. ps.lxxxvi.v.vltimo. iz2 d
Leuare: quid sit.ps.xxiij. v. i. 36 a Et ps.cxx. v. i. i35 c
Lex diuina multis modis genera sue locutionis exer cet.In prologo.ca.xv. z d
Lex domini:quid sit.ps.i.v.Sed in lege. 4 d
Lex:vnde dicatur.Ibidem. 4 d
Legem cōtinue meditari quis dicat.Ibidem. 4 d
Legis verissimus lator solus est deus.ps.ix.v.Constitue. i6 b
Lex dei:que fuerit.ps.ciij.v.vltimo. i6i d
Grauis morbus ⁊ execranda calamitas: diuine legis appetentiā nō bre.ps.cvi.v.Dēm escam. i65 b
Legis testimoniorum ⁊ mandatorum distantia.ps. cxviij.Aleph.v.Tu manda. i80 d
Liban⁹:gd interpret.ps.ciij.v.Saturabuntur. i57 d
Liber notitie domini inuiolabilis firmaq3 sententia est.ps.lxviij.v.Deleantur. io4 a
Liberare periclitantem ab inimicis tepidis minus est:sed multo gloriosius a feruida malignitate succē sis.ps.xvij.v.ab insurgen. z7 b
Dēs nisi p grām dñi liberent a diabolo velut pharao nis impia dominatione deprimuntur.ps.cxxxiij.v. Qui producit. z07 c
Maior libertas:gd cōferat.ps.lxxj.v.Iō te. iio c
Liber psalmorū magistri cōmendatio.ps.lxxi. In pre fatione. io8 a
Ille solus in libro vite conscribitur: cuius omnia pec cata delentur.ps.l.v.y. 76 a
Limus:vnde dicatur.ps.lxviij.v.y. io2 a
Linea:quid sit.ps.xcvi.v.Illuxerunt. i47 a
Lingua magniloqua:q̄ sit.ps.xi.v.Disperdat. i8 c
Linguā in lubrico fauciū ꝓstitutā:difficilis res est ve ritatis rigide tenere mēsurā.ps.xxxviij.v.i. 59 a
Lingua bene clausa seruabitur: si eius ianua custodia tur.ps.xxxviij.v.y. 59 a
Locutionis genus:scripturarum diuinarum proprius ps.vij.v.Iudica me. iz d
Genus proprie locutionis: quod eloquentia nō potest babere cōmunis.ps.xlix.v.Immola. 74 c
Lōcupierūt ꝓcupiscētias: genus locutiōis i scripturis diuinis creberrimū.ps.cv.v.Et cōcupierūt. i63 c
Locutionē q̄ in cōi nō inuent:inter ꝓpria legis diuīe est cōnumerāda.ps.xliij.v.Omnis glia. 68 c
Locuples:gs dicat.ps.lxiij.v.Uisitasti. 95 a
Locus pctōrū mūdus iste.ps.xxxvi.v.Et trās. 56 c
Locusta:gd sit.ps.ciij.v.Dixit ⁊ venit. i6i b
Locuste ꝓprietas.ps.cviij.v.Sicut vmbra. i70 b
Cur deus frequenter sit locutus patribus nostris: sed semel atq; specialiter filio suo.ps.lxi.v.vlti. 9i d
Cur locutus dominus nobis more humano fuerit.ps. cv.v.Et memor. i64 d
Longitudo dierū:gd significet.ps.xcij.v.vlti. i4z b
Longū nō est:in quo aliqō extremū ē.Ibidē. i4z b
Nullus hominum sic cautus est vt si inter emulos lo quatur:nullum verbum eius incurrat aliquam que stionem.ps.xxxviij.v.i. 58 d
Log:gd significet.ps.xciij.v.Pronūtia. i4z d
Luna:multis rebus comparat.ps.viij.Qm vi. i4 a

Aceria:gd sit.ps.lxxxviij.v.Destruxisti. i37 a Et ps.lxi.v.Quousq3. 9i b Et ps.lxxix.v.Ut quid. iz4 c
Maceries: quid sit.ps.cxliij.v.Non est ruina. z19 d
Madian:gd interpret.ps.lxxxj.v.Fac illis. iz8 a
Magistri secularium litterarum cognoscere admo nentur:ex sacris lris schemata ac diuersi generis ar gumenta:diffinitiones quoq3 ⁊ omnium disciplina rum doctrinas profluxisse:cum in his litteris posita videant:que ante scholas suas lōge prius dicta fuis se sentiunt.ps.xxiij.v.vlt. 35 c
Magnalia:vnde dicant.ps.lxx.v.Potētiam. io7 b
Magnificari:gd sit.ps.xix.v.Letabimur. z9 b
Magnificatur:ab humana consuetudine mutuatum est.ps.lxix.v.Exultent. io5 b
Quis dicatur magnificari.Ibidem. io5 b
Qz magnificata sint opera domini: iferiora declarat. ps.ciij.v.Qz magnificata. i58 b
Qm dñs apud homīes magnificet.ps.ciij.v.i. i56 b
Magnitudo facti:potētiam testatur auctoris.ps.lxx. v.Potentiam tuam ⁊ iusti. io7 b
Magnus:qui dicat.ps.xciij.v.Qm deus. i44 b
Cur magnus sit dñs nr.ps.cxlvi.v.Magnus. zz3 a
Maiestas diuīa: que sibi habitacula faciat.ps.cxxxi. v.Quoniam elegit. z05 a
Diuina maiestas non austera potestate seuera est: vt illos

illos velit affligere:qui se hic peccatorus suorum re cordatione discrutiant.ps.cxlv.v.i. z17 c
Diuine maiestati non poterat aliquod insensatum cō parari:nisi sub aliqua significatione probabili:qō in scripturis diuinis frequenter reperitur.ps. cxxiij. v.i. i98 d
Maiora continent intellectum minorum.ps.ciij.v. Et percussit. i6i b
Decet nos semp execrare: que mala sunt ⁊c.ps.cxviij. Mem.v.vlti. i88 a
Mala omnia tunc finienda sunt: quando auctor oius peccatorum cum sua plebe dānabitur.ps.ix.v.Iudi care pupillo. i7 b
Mala tunc cadunt super nos: quando ea vitare non possumus.ps.lxviij.v.Qm zelus. io2 d
Maledicunt corde: qui sanctas scripturas vitio per uerse nouitatis intelligūt.ps.lxi.v.Uerūtamē. 9i b
Ex macie quando proueniat malitia.ps.lxxj.v. Pro dut. iio c
Nomen malitie:omniū criminum capax est.ps.xciij. v.vlti. i43 d
Sicut caritas multifarias virtutes complectitur: ita malitia crimina diuersa complectitur.Ibidē.i43 d
Nunq̄ sic caura est malitia: vt ipsa sibi non loquatur aduersa.ps.cxxxix.v.Caput circui. zi4 c
Malignantes: qui dicantur.ps.xxi.v. Qm circunde derunt me canes. 3z b
Malis cur bene optetur.ps.xxxix.v.Auertā. 6i c
Mali:quomodo euadere possint: ⁊ quomodo pereāt. Ibidem. 6i c
Mali cum ad veritatem veniunt a pristina intentio ne dispereunt.ps.liij.v.Auerte. 80 d
Cur omne malum dum cōmittitur: suam portet vl tionem.ps.lvij.v.penulti. 86 c
Malum duplex est:nequitiam cogitare:eāq3 tanquā bonum aliqd palam proferre.ps.lxxj.v.Logi. iio c
Malum est omne prohibitum:⁊ quicquid veritati re pugnat.ps.xxxiij.v.Lobibe. 49 b
Dñs quibus malus videat.ps.cxi.v.In memo. i73 d
Per malum quid intelligatur.ps.cxx.v.penul. i96 a
Māna:quid interpret.ps.lxxvij.v.Et pluit. iz0 b
Manasses: quid interpretetur.ps.lxxix.v.y. iz4 a Et ps.cvj.v.Meus ē gal. i68 a Et ps.lix.v.Me⁹ est gal. 89 b
Mandare:quid sit.ps.ciij.v.Memor. i60 b
Qō mandatum:seculo isto deficiente permaneat.ps. cxviij.Mem.v.Super inimicos. i87 c
Si mandata domini custodiremus:letitiam vtiq3 ha beremus: non plorationis ardorem.ps.cxviij. Phe. v.vlti. i9i a
Manducare:quid sit.ps.cxxvij.v.Labores. z0i a
Mane:quare dicatur.ps.v.v.Qm ad te ora. 9 d
Mane:quis dicatur deprecari.Ibidem. 9 d
Manifeste:vnde dicatur.ps.xlix.v.Deus. 73 d
Deo manifesta sunt cuncta que agimus: ⁊ nobis ple runq3 ignota sunt: que culpis surripientibus perpe tramus.ps.lxviij.v.Deus tu scis. io2 c
Mansueti:qui dicantur.ps.xxiij.v.Diriget. 36 c
Mansueti:qui dicant.ps.xxxvi.v.Māsueti. 54 d
Mansueti suscipiuntur in celum:superbi deyciuntur in terram.ps.cxlvi.v.Suscipiens. zz3 c
Manus:cōmune nomen est. Ira enim ⁊ dextra dicit ⁊ sinistra.ps.cxx.v.Dominus custodit te. i96 a
In hoc seculo leuande sunt manus:vbi bona operatio dñi meretur auxiliū.ps.cxxxiij.v.In noctib⁹. z06 c
Mare:cur mundum istum designet.ps.lxvij.v. Dixit dominus. i00 b
Mare:gd significet.ps.lxxxviij.v.Tui sūt celi. i35 c
Mare:quid sit.ps.xcij.v.penulti. i4z b
Mare:vnde dictū sit.ps.ciij.v.Hoc mare. i58 c
Mare rubrum: est seculi istius permixta profūditas: quam multis diuisionibus transimus ⁊c ps.cxxxv. v.Qui diuisit mare. z09 a
Marie virginis illesa viscera illus portauerunt:ques si in nuda deitate venisset:non celum:non terra:non maria:non vlla creatura sustinere potuisset.ps.xvij. v.Et posuit. z5 b
Misericordia domini est: qō de maria virgine nasci ēm carnem pro nostra infirmitate dignatus est.ps. lxxvi.v.Aut in finem. ii7 b
Maria virgo:vnde procreata sit.ps.lxxxiij.v.Uerū tamen prope. i30 b
Maria ex qua natus est christus: ancillam se profite tur.ps.lxxxv.v.Miserere. i3i b
Martyres: cur a se petant opprobria remoueri. ps. cxviij.Himel.v.Aufer. i8z a
Matutinum:vnde dicatur.ps.xxi.circa titul'. 3i a
Matutinū:quid dicatur.ps.xxix.v.Ad vesper. 4z a
Medicus tunc queritur:qñ viscera humana morbus aliqs grauare sētit.ps.cxiij.v.Tribulationē. i76 c
Cum celesti medico vulnera ꝓdant.ps.lix.v.y. 89 a
Medici quāuis corporibus adhibeant cura3: animas tamen peccatis mortuos resuscitare non preualent. ps.lxxxvij.v.Nunquid. i33 d
Meditatio: que ad dominus possit puenire.ps.xviij. v.Et erunt. z8 d
In medio:quomodo dicatur deus esse.ps.xlv.v.Deus in medio. 69 c
Meditatō legl:q̄ sit.ps.cxviij.Lamech.v.Nisi.i87 a
Que meditatio beatos faciat.ps.cxviij. Joth.v. Ue niant. i85 d
Meditari mādata nō pōt:nisi g ea assidua lectiōe cu currerit.ps.cxviij.Uau.v.Et meditabor. i83 d
Qūo humana fragilitas cōtinue possit legē dei medi tari.ps.cxviij.Mem.v.i. i87 c
Sancti:quando meditentur iustificationes.ps.cxviij. Samech.v.Adiuua me. i89 b
Assidua cogitatiōe in diuinis scripturis meditari: gd conferat.ps.lxxvi.v.Et medita. ii7 c
Melech:quid interpret.ps.lxxxvij.circa ti. i33 b
Memor:qñ sit dñs hoīs.ps.viij.v.Quid est hō. i4 a
Duobus modis memores sumus. ps. lxix. circa ti tulum. io4 d
Psalterium:si quis voce reddat: memor domini non est nisi effecerit que precipiuntur. ps.cij.v. Et me moria. i55 c
Illos dicimur memorari:quibus sumus aliqua presta turi.ps.cviij.v.Fiant. i69 d
In memoria habere quos dicamus.ps.xxxiij.v.Ul tus autem. 49 c
Delere:scribere ⁊ librum habere:datū est homini cau sa memorie.ps.lxviij.v.Deleantur. io4 a
Memoria:quid sit.ps.cij.v.Et memoria. i55 c
Memorie dei fructus.ps.lxxvi.v.Negaui. ii6 d
Iustus: qz vocatur ad premium: in memoria eterna erit.ps.cxi.v.In memoria. i73 d
Mendacy sui penas recipit: qui falsum testimonium proferre contendit.ps.xxvi.v.Ne tra. 39 b
Illuminati: mendaces se esse cognoscunt. ps.cxv. v. y. i77 b

Mendacium:cur laboriose fingatur.ps.cxxxix.v.Laput circuitus. zi4 c
Mensa:vnde dicatur.ps.xxv.v.Parasti. 34 c
Mensa dñi:quid sit.ps.lxviij.v.Fiat mensa. io3 d
Mensa ⁊ in bono ⁊ in malo ponitur.Ibidē. io3 d
Mentiri:quid sit.ps.xvj.v.Filij alieni. z7 a
Ue illis:qui in hominis arbitrio putant consistere: vt ad aliqua dei munera mereatur peruenire.ps.lviij.v.Fortitudinem. 87 d
Meridies:vnde dicatur.ps.liij.v.Uespere. 8z c
Metabole:gd sit.ps.v.v.j. 9 c Et ps.lxviij.v.Non me ōmergat. io3 b Et ps.lxxix.v.Uineā ex.i24 b
Metaphora:quid sit.ps.xxxi.v. Uerūtamen. 45 d Et ps.cxlvi.v.Qui sanat. zz3 a
Metastasis:quid sit.ps.cxl.v.Non declines. zi5 c
Metonymia: quid sit.ps.j.v.v. Qui habitat. 6 b Et ps.ix.v. Judicare. i7 b Et ps.xlix.v.i. 73 c Et ps.lxv.v.i. 96 a Et ps.lxxiij.v.Deus autem. iij b Et ps.ciij.v.Letata. i6i c
Metophęia:quid sit.ps.iij.in diuisione. 8 b
Metrialmos:quid sit.ps.xxx.v.Qui videbāt. 43 d Et ps.xxxiij.v.Ego autē. 5i b Et ps.lxviij.v.Pauper ⁊ dolens. io4 b
Metus grauior bone cōsciētie : est errare post veniā. ps.xxxvj.v.penult. 58 c
Si metus iudicij domini nesciatur:conuersionis medicina negligitur.ps.cx.v.Sanctum. i73 b
Dic colluctatio est : ⁊ ideo cuncta sub metu sunt.ps. cxiij.v.penul. i77 a
Quomodo solus deus mirabilia:⁊ angeli atqz iusti miracula faciāt.ps.lxxi.v.Benedictus. io9 c
Quis sit qui possit omnia mirabilia superna narrare. ps.lxxiij.v.i. ii4 c
Mirabilia que humano generi pius miserator indulsit:que sint.ps.lxxvi.v.Memor. ii7 c
Nihil mirabilius q̄ mortalem naturam incarnatione verbi ad dextram patris esse collocatam ⁊c.ps. lxxv.v.Tenuisti. iii c
Miracula diuina:cur frequēter repetant.ps.cxxxiij. v.Qui producit. z07 c
Illa vere nequeunt dici miracula:que ad nullam vtilitatem simulata deceptis oculis blandiuntur. ps. lxxxv.v.Qm magnus. iz1 c
Hebreis ideo promissiones ⁊ miracula nulla videbātur:qz semper carnaliter ⁊ visa ⁊ audita cogitabant. ps.cv.v.Ut auerteret. i64 a
Miraculoꝝ intētio que fuerit.ps.cx.v.Ut det. i73 a
Miserationes domini que sint.ps.cxviij. Res.v.Miserationes. i9z d
Quibus hoibus miserēdū sit.ps.lviij.v.Intēde. 87 c
Nullus hominum est qui sibi misereri non egeat.ps. xxiij.v.Dic accipiet. 35 b
Misericordie dei excellēs cōmēdatio.ps.l.v.i. 75 d
Misericordia domini: cur plenissimo fluuio comparetur.ps.lxiij.v.Flumen. 95 b
Misericordie que debilibus est patrona : omnia peccata cedunt:q̄ nis numerosissima comprobentur.ps. lxviij.v.Exaudi me. io3 b
Cur deus non possit obliuisci misericordie.ps.lxxvi. v.Nunquid. ii7 b
Misericordia dñi est:qz parcit conuersis.ps.lxxxviij. v.Misericordia ⁊ veritas. i35 d
Misericordia:cur dominus saluator dicat.ps.lxxxix. v.Repleti. i39 a
Neqz misericordia domini sine iudicio: neqz iudicij sine misericordia est: vtraqz enim se mutua societate coniungunt.ps.c.v.i. i50 b
Misericordie dñi expositio.ps.cij.v.Misericors.i54 d
Quomodo misericordia domini fragilitati nostri diuersa noscat pstare.ps.cij.v.Quia ꝓm altitudi. i55 a
Nullum tempus est : qō a misericordia domini reperiatur exceptum.ps.cvi.v.i. i65 c
Dñm q ꝓfitent:hūt misericordē: q ꝓtēnunt iustū sine dubio sustinebūt.ps.cxi.v.Exortum. i73 d
Misericordia dñi: quando appareat.ps.cxiij.v.Sup misericordia. i75 c
Misericordia domini: nec ab ore nostro debet : nec a corde discedere:quatenus ⁊ ipsa nos digneť iugi tuitione seruare.ps.cxxxv.circa ti. z08 c
Cur in hoc psalmo misericordia domini sepius repetatur.Ibidem. z08 c
Clementia domini est omne qō viuimus : misericordia qō valemus.Ibidem. z08 c
Misericordia domini eternum occupat tempus.ps. cxxxv.v.i. z08 c
Dominus hic pstat vt recreet: peit vt corrigat:ibi misericordiā bonis tribuit vt coronet.Ibidem. z08 c
Dñs:quomodo misericors : ⁊ quomodo miserator dicatur.ps.cij.v.Misericors. i54 d
Dominus semper bonus supplicibus suis:semper misericors approbatur.ps.cvi.v.i. i65 c
Cur miserie ⁊ aduersitates huius mundi non sint formidande.ps.lxxxvj.In conclusione. i34 b
Mites:qui sint.ps.xxiij.v.Diriget. 36 c
Queuis malignitas ciborum semper comestione mitescit. Nec solet esse seuus qui dulcis mense gratificatione delinitur.ps.liij.v.Qui simul. 8z b
Istud sancte legis beneficium est:vt in aduersis mundi istius discat christianus patientiam qua mitigantur semper aduersa.ps.xciij.v.Ut mitiges. i43 b
Moab:gd interpretet.ps.lxxxj.v.Moab. iz8 a
Sub modestia qui nō gradiť:ruinosis casibus semper exponitur.ps.xxxj.v.Falsus equus. 48 a
Nam ⁊ si affectuoso dolore succendimur:modestie tm̄ terminum excedere non debemus.ps.cxxxvi.In cōclusione. zi0 c
Moyses:quid interpretetur.ps.lxxvi.v.vlti. ii8 a
Moyses:minister fuit veteris testamenti:⁊ prophetanoui.ps.lxxxix.circa titul. i38 a
Moyses:quid interpretetur.Ibidem. i38 a
Moyses:sacerdos fuit.ps.xcviij.v.Moyses. i49 a
Moysi preconium.ps.cv.v.Et dixit. i64 a
Monachorum per comparationem ad passerē:ingēs laudatio.ps.ciij.v.Saturabuntur. i57 d
Per montē:quid significet.ps.ij.v.Uoce mea. 7 d
Mōs in scripturis diuinis equocus est.ps.x.v.i. i7 d
Montes : ⁊ in bono ⁊ in malo accipiuntur.ps.xlv.v. Sonuerunt. 69 b
Mons sion:quid significet.ps.xlvj.v.j. 7i a
Montis dei cōmendatio.ps.lxvj.v.Mons. 99 c
Christus est solus mons:qui patri complacuit vt in eo habitaret.ps.lxvj.v.Mons in quo. 99 d
Apostoli:euangeliste ⁊ predicatores:cur mōtes appellentur.ps.cxij.v.Montes. i75 b
Mōtes:⁊ i bono ⁊ i malo ponūť.ps.cxxxiij.v.j.i99 a
Uiolento morbo : non vnum medicamen apponitur. ps.cxxix.In conclusione. z03 a
Morte affici:quid sit.ps.xliij.v.Qm pp te mor. 66 c
Mori:iustis ⁊ peccatorib⁹ pbať eē cōmune: ſz nimis lōga discretio e sepanť.ps.cxiij.v.Nō mortui.i26 a

Mozis

Moris domini:⁊ humane consuetudinis differentia. ps.xxxiij.v.Juxta. 49 d
Mors peccatorum:qūo ⁊ vbi sit pessima.ps.xxxiij.v. Mors peccatorum. 49 d
Mors martyrum : pulcherrime ⁊ breuiter definitur. ps.cxv.v.Calicem. i77 c
Usus mortalium q̄ diu in mundo sumus:quis sit.ps. ciij.v.Exiet. i58 b
Omnes homines:siue iusti siue iniusti siue peccatores mortem videbunt que primo homini inflicta est lege peti.ps.lxxxviij.v.Quis est homo. i37 b
Solus ille morti non traditur : cuius hic vitia cōmissa purgantur.ps.cxvj.v.Castigans. i79 b
Mortis iustorū preconiū.ps.cxv.v.Preciosa. i77 c
Mortua iacent: que a vite auctore submota sunt.ps. cxxxv.v.Qui percussit. z09 a
Si multitudo misericordie nō fuisset: nequaq̄ redimi poteram⁹ obnoxij.ps.lxviij.v.In multitudie. io3 a
Multitudo fuit delicti: sed multo numerosior misericordia illa que vicit.Ibidem. io3 a
Multitudines aquarum : quid repræsentent.ps.xvj. v.Misit. 25 c
Multo maior est misericordia domini: quāuis peccata nostra videantur ingentia.ps.l.v.j. 76 a
In isto mundo ecclesia inter iniquos ambulat: donec iudicij dies bonorum malorumqz sequestrator adunerit.ps.xxj.v.Nam ⁊ si am. 34 b
Mundus iste : duobus modis transitur.ps.xxxvi.v. Et transiui. 56 c
Mūdus iste cōparať mari.ps.lxiij.v.Exaudi.94 c
Legi dominice quodāmodo videtur ignatus: qui tormenta martyrij cum murmuratione pertulerit.ps. cxviij.Res.v.Uide quia. i93 a
Musica:quid sit.ps.xcvj.In conclusione. i48 c
Instrumenta musica:cur frequenter ponantur in psalmis.Ibidem. i48 c
Musice discipline cōmēdatio atqz partitio.ps.lxxx. v.Canite. iz5 c
Notatio perfectionis totius musice discipline.ps.cl. v.vlti. zz7 a
Narratio:quid sit.ps.vi.in diuisiōe. io d Et ps.cxxxv.v.Qui fecit celos. z08 d
Narrare:gd sit.ps.xxi.v.Narrabo. 33 a
Facta domini narrare:laudare est:cuius dum opera referūtur: gloria semper augetur.ps.lxxvj.v.Narrantes. ii9 b
Nares:vnde dicte sint.ps.cxij.v.Aures habēt. i75 d
Natura:quid sit.ps.xv.in diuisione. zi d Et ps.xxi. v.i. 3i b
Natura eadem est:cui dominus dixit.Esto mee particeps sedis : ⁊ que audiuit.Terra es in terram ibis. ps.lxxj.v.Tenuisti. iii c
Nos obseqnia naturalium rerum ad auctoris referamus imperium:qui creaturas suas ipsa potentia sibi parere iubet qua fecit existere.ps.cxlviij.In conclusione. zz5 c
Necessarium est valde: vt semper nos ⁊ gratia domini precedat:⁊ misericordia subsequatur.ps.xxj.v.Et misericordia. 34 d
Necessitas:vñ dicať.ps.xxx.v.Quia respexisti. 43 b
Negligere nunq̄ potest homo qui diligit.ps.cxviij. Uau.v.Et meditabor. i83 d
Aurum ⁊ gēmas negligere:quis possit.ps.cxviij. Ain. v.vlti. i89 b
Negociatio:quid sit.ps.lxx.v.Quia non. io6 d
Negociatores : qui abominabiles estimentur.ps.lxx. v.Quia non cognoui. io6 d
Neptalim:gd interpretet.ps.lxvj.v.Principes. io0 d
Nequā:vnde dicať.ps.xxxvi.v.Desine ab ira. 54 c
Pius creator nescit irasci nisi quando nobis existere videmur aduersi.ps.xci.v.Quoniam ecce. i4i b
Nihil deo obtulit humana cōditio:vt mereret munera sui largitate gaudē.ps.lviij.v.Fortitudinē. 87 d
Nimis:quid significet.ps.xcv.v.Qm magnus. i45 c Et ps.cxviij.Aleph.v.Tu mandasti. i80 d
Nimis: valde significat.ps.cxxxviij.v.Mihi autem nimis. zi3 a
Nimius : qui dictus sit.ps.cxviij. Aleph.v.Tu mandasti. i80 d
Nocere qui contendunt : frequenter prestat.ps.xxvj. v.Da illis. 40 a
Nocticorax:quid dicatur.ps.ci.v.Similis. i5z b
Nomen aliquod cum non ponitur ad quem pertinet: necesse est vt hoc de aliqua summitate dictum sentiatur.ps.ix.circa titu. i5 a
Cur nomen patriarche Jacob:addatur in psalmis.ps. xix.v.i. z9 a
Nomen domini : inter cetera saluator eternus est.ps. xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Nomen dei in toto orbe terrarum creditur adorādū. ps.xlvj.Scōm no. 7i b
Nomen:vnde dicatur.ps.lxxi.v.Sit nomen. io9 c
Scimus a domino nomina notare posse sanctorum: quando eos in celis legimus esse ꝓscriptos.ps.cxlvi. v.Qui numerat. zz3 a
Ipsi se per se nosse non possunt:qui prauis cogitationibus occupantur.ps.xciij.v.Dominus nouit. i43 b
Quomodo data nobis recte nostra dicamus.ps.lv.v. In deo laudabo. 87 d
Notarius:qui dicatur.ps.xliij.v.j. 67 b
Nouacula:quid sit.ps.li.v.j. 78 d
Nouum:cur nihil sit deo.ps.xxxix.v.Et timi. 60 c
Nouus hō cātare dz cāticū nouū.ps.xcvj.v.i.i47 d
Nox:quid appelletur.ps.ciij.v.Et voca. i60 c
Numerorum psalmis ascriptorum : qualiter ratio indaganda sit.ps.xxvi.In conclusione. 39 c
Numerus:quid sit.ps.i.In conclusione. 5 d
Numerus:vnde dicatur.Ibidem. 5 d
Numerus quinarius cui attribuať.ps.v.In cō. io c
Numerus senarius:gd repsentet.ps.vi.In cō. ii d
Numerus septenari⁹:gd significet.ps.vij.In cō. i3 c
Numerus.ix.quid aperiat.ps.ix.In cō. i7 c
Numeri denarij cōmendatio.ps.x.In con. i8 b
Numerus.xi.quid indicet.ps.xi.In cōclusione. i9 a
Numerus.xij.quid admoneat.ps.xij.In cō. i9 d
Numerus.xiij.quid repræsentet.ps.xiij.In con. z0 d
Numerus.xiij.quid repræsentet.ps.xiij.In cō. zi c
Numerus.xv.quid significet.ps.xv.In cō. zz d
Numerus.xvi.quid repræsentet.ps.xvi.In cō. z4 a
Numerus.xvij.quid concludat.ps.xvj.In cō. z7 b
Numerus.xviij.quid significet.ps.xviij.In cō. z8 d
Numerus.xix.quid repræsentet.ps.xix.In cō. z9 c
Numerus.xx.quid designet.ps.xx.In conclu. 30 c
Numerus.xxi.gd mysterij ꝓtineat.ps.xxi.In cō. 33 d
Numerus.xxij.quid significet.ps.xxj.In cō. 34 d
Numerus.xxiij.ad gd ptineat.ps.xxiij.In cō. 35 d
Numerus.xxiiij. que mysteria declaret.ps.xxiiij.In conclu. 37 b
Numerus.xxv. quid mystice repræsentet.ps.xxv. In conclusione. 38 b

Lassio.

Numerus.xxx.qd repꝛesentet.p̃s.xxx.In ꝓclu. 45 a
Numerus quadragenarius cui frequẽter aptetur.p̃s. xl.circa titul. 61 d ⁊ 62 a
Numerus.xly.quid repñtet.p̃s.xly.In conclu. 65 a
Numerus.xlvi.quid mystice significet.p̃s.xlvi.In cõclusione. 70 c
Numerus.l.cur huic psalmo aptetur.p̃s.l. In conclusione. 78 b
Numerus sexagenarius: ad quid pertineat.p̃s.lx.In conclusione. 90 c
Maiꝛ ostenditur esse numerus infidelium:q̃ deuotꝛum.p̃s.lxviij.v.Multiplicati. 102 b
Numerus.xc.cur huic psalmo conueniat:⁊ quid significet.p̃s.xc.In conclu. 140 c
Numerus.cxy.qd significet.p̃s.cxy.In con. 174 d
Numerus quindenarius: qd mystice repꝛesentet.p̃s. cxxxiij.In conclusio. 206 b

Blationes pie ⁊ parue:charitatis studio non sunt omnino respuende.p̃s.xiiij.v. Qui iu. 21 c
Oblationum ⁊ holocaustꝛum veteris ⁊ noui testamenti dr̃ia.p̃s.l.v.vlti. 78 a
Obliuio:vnde nobis veniat.p̃s.cxviij.Beth.v.In tuis iustificationibus. 181 c
Obliuisci dñm:quid sit.p̃s.ix.v.Conuertant̃. 16 b
Obliuisci:quomodo dicitur deus.p̃s.xy.v.i. 19 b
Detestatio negligentie:qua deus obliuiscitur.p̃s.xlix. v.penul. 75 b
Latine dicit̃:obliti nõ sumus tui:sed diuina scriptura dicit:obliti nõ sumus te.p̃s.xliij.v.Dec oia. 66 b
Obliuisci:qui dicantur deum.p̃s.xlix.v.penul. 75 b
Obliuisci legẽ dei:qs dicatur.p̃s.lviij.v.Deus. 88 a
Obloqui:quid sit.p̃s.xliij.v.A voce. 66 b
Obsecrare:quid significet.p̃s.xxxvi.v.Et edu. 54 c
Obsidio:vnde dicta sit.p̃s.xxi.v.Circũdederũt. 32 a
Obstiatoꝛ ira cur irreuocabil sit.p̃s.lvij.v.Ira. 86 a
Obturare:vnde tractum sit.Ibidem. 86 a
Occasus:vnde dicatur.p̃s.cvi.v.A solis. 165 d
Octonarius numerus in scripturis diuinis magna sacramenta continet.p̃s.viij.In conclusione. 14 c
Oculus:vnde dicatur.p̃s.vi.v.Turbatus. 11 c
Nullis obsequys dominus odiens placari potest.p̃s. cv.v.Et tradidit. 165 c
Odio debent esse:que seculi sunt : vt rebus celestibus totus ipẽdat̃ affectus.p̃s.cxviij.Mem.v.vlti. 188 a
Odire disciplinam qui dicatur.p̃s.xlix.v.Tu. 74 d
Qui semꝑ odit semꝑ iratus ẽ.p̃s.cv.v.Et tradi. 165 c
Odium quibus rebus debeamus.p̃s.lxvij.v.i. 98 d
Perfectum odium : quid sit.p̃s.cxxxviij.v. Perfecto odio. 213 c
Odium:vnde dicatur.Ibidem. 213 c
Creatoꝛ noster inde magis offenditur:si a pia supplicationis ipoꝛtunitate cesset̃.p̃s.lxx.v. Repleat̃. 106 b
Uitulus nouellus:cur offerebat̃ ꝑ peccatis.p̃s.lxviij. v.Et placebit. 104 b
Illud offerendum est maiestati: qõ potest sub pietate conquiri.p̃s.cxxv.v.Euntes. 199 d
Og quid interpretetur.p̃s.cxxxv.v.Et og. 209 b
Olla : ⁊ in bona ⁊ in mala parte ponitur.p̃s.lix.v. Iuda rex. 89 c
Oleum: cur benedictioni sancte frequenter adhibeatur.p̃s.xxy.v.Impinguasti. 34 c
Olera:vnde dicantur.p̃s.xxxvi.v.y. 54 b
Onager : quid sit:⁊ cuius conditionis.p̃s.civ.v.Potabunt. 157 b
Opera hominũ:que sit.p̃s.xvi.v.Ut nõ loquat̃. 23 b
Omnia opera dei humanis sensibus profunda noscũtur: ⁊ quodcunq3 queratur altissimum cognoscitur. p̃s.xci.v.Q̃ magnificata. 141 a
Operire:quid sit.p̃s.xxxi.v.Delictum meum. 45 d
Peccatoꝛes:cur operti dicantur iniquitate.p̃s.lxxy.v. Ideo te. 110 c
Opprobriuꝫ: quid significet.p̃s.xxx.v. Super omnes. 43 d Et p̃s.xliij.v.Posui. 66 a
Multi in opprobriuꝫ cadunt aliter q̃ꝫ habeat veritas suspicando.p̃s.cxviij.De.v.Ampu. 183 c
Usus mortalium est optare deo qõ aliter euenire nefas putetur.p̃s.cxxxiij.v.Domine no. 207 d
Oratio quot modis:⁊ vñ dicat̃.p̃s.xvi.circa tit. 23 a
Oratio perfecta cuius sit.p̃s.xvi.v.i. 23 a
Orationis ⁊ deprecationis differentia.p̃s.xxxviij. v. Exaudi. 59 d
Oratio sacrificium est:qõ deus supra victimas eligit. p̃s.xli.v.Apud te. 64 a
In dominicam orationem:Cypriani cõmendatur expositio.p̃s.lxxi.v.Et viuet. 109 b
Notum est dominice orationis beneficium:quo semper vtitur ecclesia.Ibidem. 109 b
Oratio:nomen omonymũ.p̃s.lxxxv.circa tit. 130 d
Orationis etymologia.Ibidem. 130 d
Oratio quomodo differenter apud homines:⁊ coram deo dicatur.Ibidem. 130 d
Oratio quomodo mane preuenire dicatur.p̃s.lxxxvij. v.Et ego. 134 a
Dominus quando repellere putetur orationẽ nostrã. p̃s.lxxxvij.v.Ut quid domine. 134 a
Oratio qualis esse debeat : que coram domino fundi tur.p̃s.ci.circa titul. 151 c
Orationum duo sunt genera.Ibidem. 151 c
Omnis pœnitentia est oratio: sed non omnis oratio est pœnitentia.Ibidem. 151 c
Quem modum sancte orationis deuotus christianus seruare debeat.p̃s.ci.v.i. 151 d
Oratio quando deo sit accepta.Ibidem. 151 d
Merito in peccatũ illi conuersa est oratio:qui detestabili peccauit exẽplo.p̃s.cviij.v.Cum iudi. 169 b
Orationis vtilitas.p̃s.cxl.v.i. 215 b
Oratio:vnde debeat procedere; ⁊ quibus oranduꝫ sit. p̃s.cxli.In con. 217 a
Uix reperitur vt oranti cuiquam non aliquid inane ⁊ aliene cogitationis occurrat obstaculum: ⁊ intentiones qua in deum mens dirigitur declinat ac frangat: 151 c
p̃s.ci.circa tit. 151 c
Oranti : quid faciendum sit: vt mens eius fixa ac stabilis permaneat.Ibidem. 151 c
Quisquis bonis actibus occupatur exorat. p̃s.cv.v. Stetit. 164 b
In oratoꝛes inuectio.p̃s.xxxi.v.Tu mihi. 46 a
Ordo dicendoꝛum ꝓm intentionem textus psalteryi. In prologo.ca.xvij. 3 d
Ordo lectionum plerunq3 ponitur:non ꝓm existentiã temporum:sed pro qualitate dictoꝛuꝫ.p̃s.iij.circa titul. 7 c
Ordo celestis philosophie : in tribus primis psalmis quomodo prolatus sit.p̃s.iij.In conclusione. 8 a
Saluberrimus ordo supplicantis . p̃s.lxxiij. v. Memor. 113 d
Conuertere non potest veraciter ordines rerum : nisi qui eas ⁊ fecisse ⁊ administrare cognoscitur.p̃s.cx.v. Memoriam. 172 d

Ore suo qui clamare dicatur.p̃s.lxv.v.Ueni. 97 b
Oreb:quid interpretetur.p̃s.lxxxy.v.Pone principes. 128 a Et p̃s.cv.v.Et fecerunt. 163 d
Organũ:quid sit.p̃s.cl.v.Laudate eũ in tym. 227 a
Originalis culpa pronos nos trahit semꝑ ad vitia ⁊c. p̃s.cxviij.Mem.v.Ab omni. 187 d
Os debet esse iustũ:qõ iustitias domini enarrare presumit.p̃s.xlix.v.Peccatoꝛi. 74 d
Os dicitur cordis arcanum:vnde efficaciter laus diuina cantatur.p̃s.l.v.Domine labia. 77 d
Nihil prodest os qõ non loquitur : nec oculus prodest qui non videt.p̃s.cxxxiij.v.Os habent. 208 a
Ossa:quid significent.p̃s.vi.v.y. 11 b
Ostium:vnde dicatur.p̃s.cxl.v.Pone domine. 215 b

Patientia:quid sit. Et ea virtus iuuẽtutis. p̃s.ix.v.Qm̃ nõ in fi. 16 b Et p̃s.lxx.v. Qm̃ tu. 106 a
Quem deus pro malis suis abycit:fit diaboli pabulum.p̃s.civ.v.Draco. 158 c
Patientie cõmendatio magna.p̃s.xxxy.v.Anima nostra. 48 a
Patientia nostra chr̃is est.p̃s.lxi.v.Uerũtamen. 91 b
Nobis semper expedit habere patientiam: expectare que iussa sunt : rogare que prosunt.p̃s.cxviij. Ain.v. Tempus faciendi. 190 b
Pacifcus:qui dicatur.p̃s.xxxvi.v.Custodi. 56 c
Pactuꝫ:quid sit:⁊ vnde dicatur.p̃s.cxviij.Res.v.Uidi non. 192 d
Pactum domini:qõ sit.Ibidem. 192 d
Palma:vnde dicatur.p̃s.xci.v.Justus. 141 c
Palme descriptio.Ibidem. 141 c
Palbebre:vnde dicantur.p̃s.x.v.Oculi. 18 a Et p̃s. cxxxi.v.Si de. 204 b
Parabola : qd sit.p̃s.lxviij.v.Et posui. 103 a Et p̃s. lxxxy.v.y. 119 a Et p̃s.lxxxvij.v.Estimatus. 133 c
Parabole : quid sit.p̃s.i.v.Et erit tanq̃. 5 a Et p̃s. xvi.v. Sub vmbra. 23 c Et p̃s.xli.v.i. 163 b Et p̃s.xlv.v.Sonuerũt. 69 b Et p̃s.lvi.v.y. 85 a Et p̃s.lxvij.v.y. 98 d Et p̃s.lxxvi.v.Uiderũt te. 117 d Et p̃s.civ.v.y. 156 c Et p̃s.cxlvij.v. Qui dat niuem. 223 a
Paradigma:qd sit.p̃s.i.v.Nõ sic. 5 b Et p̃s.xxxiij. v.Uultus autẽ domini. 49 c Et p̃s.xxxvi.v.Qm̃ bracchia. 55 a Et p̃s.cxi.v.Peccatoꝛ. 174 b
Paradoxia : qd sit.p̃s.xvij.v. Deus meus. 26 b Et p̃s.xc.v.Qm̃ tu es. 140 a
Paranomasia:qd sit.p̃s.cxliij.v.Misericoꝛs. 220 d Et p̃s.cij.v.Misericoꝛs ⁊ miseratoꝛ. 154 d Et p̃s. cxviij.Teth.v.Bonus es. 185 b
Paraproslocia:quid sit.p̃s.lxxxiij.v.vlti. 129 c
Quibus parcatur.p̃s.lxxi.v.Parcet. 109 a
Parẽthesis:qd sit.p̃s.xvi.v.Ut nõ loquatur. 23 b
Parison:qd sit.p̃s.lxxxiij.v.Quia melioꝛ. 129 b Et p̃s.xci.v. Uir insipiens. 141 a Et p̃s.xcvi.v. Qui diligitis. 147 b Et p̃s.cij.v.Quia spiritus. 155 b Et p̃s.cvi.v.Quia exacerbauerunt. 166 a
Paroemia:quid sit.p̃s.cxv.v.y. 177 b
Participatio superne ciuitatis:qd sit.p̃s.cxxi.v. Hierusalem. 196 c
De partu virginis certam fidem duplex exemplum cõprobat.p̃s.lxxi.v.Et descendet. 108 c
Q̃ parua a nobis petat dominus:qui tam ingentia est prestaturus.p̃s.xlix.v.Et inuoca me. 74 d
Pascua dei:que sint.p̃s.xxy.v.i. 34 a
Passeris proprietates.p̃s.lxxxiij.v.Eteniꝫ pas. 128 d
Passeris descriptio:atq3 proprietatum eius expositio. p̃s.ci.v.Uigilaui: 152 c
Passeris descriptio.p̃s.cxxiiij.v.Anima nostra. 198 c
Passerum:plura sunt genera.p̃s.x.v.i. 17 c
Pater:quid sit:per modum definitiuuꝫ.p̃s.xxi.v. Tu autem. 31 c
Sicut pater carnalis facit filio:ita dominus nobis.p̃s. cij.v.Sicut miseretur. 155 a
Patria:vnde dicatur.p̃s.xcv.v.Afferte. 145 d
Dies iude ⁊ aliorum peccatorum: quomodo pauci dicti intelligantur.p̃s.cviij.v.Fiant. 169 b
Pauper:vnde dictus sit.p̃s.ix.v.Tibi enim de. 17 a
Cur dominus dixerit.Ego sum pauper ⁊ dolens: cum multi alij sint pauperes ⁊ dolentes.p̃s.lxviij.v. Pauper ⁊ do. 104 b
Cur in hoc titulo : pauper sine nomine ponatur.p̃s.ci. circa titulum. 181 c
Pauperem ⁊ mendicum insequi:sola seuitia est:cuius nec bonoꝛ queritur:nec abundantia facultatis ambitur.p̃s.cviij.v.Et persecutus. 169 d
Pauperes dominum laudãt:diuites semetipsos exaltant.p̃s.xxi.v.Edent pauperes. 33 c
Pauperes monentur : vt escam mentis querant non corporis.p̃s.lxviij.v.Uideant. 104 b
Pauperes dei:qui sint.p̃s.lxxi.v.y. 108 c
Non quoscunq3 pauperes dominus elegit:sed quales ipse dicit.Beati pauperes spiritu.Ibidem.v. In sua iusti. 108 c
Pauperes chr̃i:qui sint.p̃s.lxviij.v.Qm̃ exau. 104 b
Pauperes:quales sint.p̃s.ci.circa titulum. 181 c
Pauperins nihil humana fragilitate : que nihil idoneũ de se bñe cognoscit̃.p̃s.xxx.v.Infirma. 43 d
Paupertas diues:que tantis bonis repleꝫ:q̃ta cõtineri regũ thesauraria nõ merentur.p̃s.xxy.v.i. 34 a
Paupertas est in nobis bonoꝛuꝫ.p̃s.lxxviij.v.Ne memineris. 123 b
Pax futuri seculi:q̃ sit.p̃s.xxxvi.v.Mãsueti. 54 d
Pax peccatoꝛum:qualis sit.p̃s.lxxy.v.y. 110 b
Quis probet̃ pacẽ habere cũ deo.p̃s.lxxv.v.y. 115 d
Pax vera:quid sit.Ibidem. 115 c
Ille odit pacem:qui non amat christũ: qꝛ ipse pax nostra est.p̃s.cxix.v.vlti. 195 b
Pax:vnde dicta sit.p̃s.cxxi.v.Fiat pax. 197 a
Pax inuisibilis res est:que tunc videbitur quãdo auctoꝛ eius dominus christus beata mente cõspicitur. p̃s.cxxvij.v.penult. 201 b
Cur secura sit pax in superna hierusalem.p̃s cxlvij.v. Qui posuit. 223 a
Peccantiũ genera:duo sunt.p̃s.i.Jõ nõ resur. 5 c
Peccantiũ consuetudinis descriptio.p̃s.xlviij.v. Dec via. 72 d
Peccare illum non est nouum : qui in iniquitatibus conceptus:⁊ in delictis est genitus.p̃s.l.v.Ecce in iniquitatibus. 76 b
Pctã quot modis dimitti possint.p̃s.vi.cir.ti. 10 d
Pctm̃:qũo dicit̃ copiosuꝫ.p̃s.xxiij.v.Propter. 36 d
Pctã nr̃a:cur inigtas ⁊ odiũ dicat̃.p̃s.xxxv.v.y. 52 d
Peccata illa sunt fortioꝛa : que agnoscentes admittimus:non autem illa que per ignoꝛantiam perpetramus.p̃s.l.v.Qm̃ iniquitatem. 76 a
Pctã sua oẽs scire pñt:ſz illi soli pbant̃ agnoscẽ : q ea videnꝫ ppria execratiõe dãnare.Ibidẽ. 76 a
Hoc peccatum constat esse acerrimũ : vt lingua se qs deo confiteri dicat : dum cordis ima dissentiant.p̃s. lxxvij.v.Et dilexe. 120 d

Oē pctm̃ morbus est aiarum: quo crescente salus ite-
riozis hominis dissipat.ps.xl.v.Ego dixi. 62 b
Trib⁹ modis pctm̃ oē Ihīt.ps.cviij.v.Pro eo. 169 a
Prisco⁹ pctis ita qs reus est: qñ eo⁹ sceleribus sequa
cissimus inuenit.ps.cviij.v.In memoriã. 169 d
Pctōres: qui sint.ps.i.v.Iō nō resurgunt. 5 c
Pctōr: vasi luteo bñ cōparat.ps.y.v.Reges eos. 6 d
Peccatorum nequitia: quando fuerit cōpleta.ps.vij.
v.Consumetur. 1z d
Pctōr qui amare nescit: timeat dominum.ps.xxxij.v.
Timeat. 47 c
Peccatores: quomodo mor sint perituri.ps.xxxvi.v.
Inimici vo. 55 b
Non quicq̃ peccator ad suã securitatē efficit: cui pue
nit de sua actiōe torq̃ri.ps.xlviij.v.Dec via. 7z d
Peccatores: quid magis timeant in isto seculo.ps.lij.
v.Deum non. 79 a
Peccatores: quid ament: aut desiderent. Ibidem. v.
Qm̃ deus. 79 a
Peccatores: cur a facie dei dicantur esse perituri.ps.
lxvij.v.ij. 98 d
Pctōres: cur feno cōparent.ps.xci.v.Iustus. i45 c
Audiant misericordem dominum peccatores: qui de
sua nequiter salute desperant.ps.c.v.i. i50 b
Pctōr: quo hic frigit.ps.ci.v.Quia defe. i5z a
Peccatoribus modus est positus: nec vltra permittū-
tur excedere: q̃ eis datum est licentie sue frena laxa
re.ps.ciij.v.Ascendunt. i57 a
Qui cum maioribus suis peccent.ps.cv.v. Peccaui-
mus. i63 a
Pecunia: in scripturis sanctis: duobus modis intelli-
gitur.ps.xiij.v.Qui iurat. zi c
Pelagianorum heresis confutatio.ps.lviij.v.Fortitu-
dinem. 87 d
Pelagianorum cōfutatio notabilis.ps.l.v. Ecce in ini
quitatibus. z6 b
Pellicani descriptio.ps.ci.v.Similis. i5z b
Grauior pena est: que vsq̃ ad interiora descendit.ps.
xxxvij.v.Nec est. 57 c
Ipsi nobis ponimus penam: quando de aliqua causa
iusta ꝓfidimus.ps.cxxx.v.Sicut ablactatus. z03 c
Penitētie cōmēdatio.ps.xxxi.v.Intellec. 46 a
Penitentie perfecte virtus: duobus modis ostendit.
ps.xxxvij.v.Qm̃ iniquitatem. 58 b
Penitentium cōmendatio. Ibidē. In cōclu. 58 c
Ad penitentiam conuersis: laudes non interdicit diui
na clamentia.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Penitētia pfecta: que sit.ps.l.v.Qm̃ iniquita. 76 a
Reprehēsio eor: q penitētiã agere in vite sue termi-
no desperant.ps.lxxxv.v.Miserere. 1z1 a
In conditionē penitentium exclamatio.ps.ci. In cō-
clusione. i54 a
Pnia dñi: qñ fieri dicat.ps.cv.v. Et memor. i64 d
Qūo itelligat dñm penituisse. Ibidē. In ꝓclu. i64 a
Penitentie preconium.ps.cxix.v.i. z0z c
Penitentia: quã vtilitatem habeat. Ibidem. z0z c
Penitentis persona: cur senario numero apretur.ps.
vi. In conclu. ii d
Penitentes cur se dicant talia perpeti: qualia huma-
na natura non potest sustinere.ps.ci.v. Quia defece-
runt. i5z a
Penitere: quid sit.ps.iij.v.Irascimini. 8 c
Penne: vñ dicant.ps.liij.v.Quis dabit. 8i d
Peramarũ: quid prophetia dicere voluerit.ps.lxxvij.
v.Ne fiant. ii9 c
Percipere: quid sit.ps.xvi.v.y. z3 a
Percipere: que ꝓprie dicamur.ps.liij.v.y. 80 d
Percūctatio: qd sit.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Deus frequenter percutit ad salutez.ps.lxviij.v. Qm̃
quem tu. i04 a
Perditio: qd iuste vocet.ps.lxxxvij.v.Nungd. i34 a
Perditi: cur non proponant deum ante oculos suos.
ps.liij.v.Qm̃ alieni. 80 d
Dãnati qūo peant.ps.xci.v.Ut intereant. i4i b
Pari snia peunt: qui t declinare iussa principis t ope-
rari malitiã velle ꝓtēdūt.ps.cxxiij.v.vlti. i99 b
Perfector est: nunq̃ ab illo velle discedere: sine quo
contingit semp errare.ps.lxxij.v.Defect. iii d
Perficere: quid sit.ps.xvi.v.Perfice. z3 b
Saluator perfidis tm̃ apparuit: non etiam datus est.
ps.lxxxiij.v.Ostende. i30 a
Perfidorũ: duo sunt genera.ps.c.v.Supbo. i50 d
Periclitantium mos.ps.lxix.v.i. i05 a
Periclitantium mos est: tardum iudicare q̃uis celer
rimum prestetur auxilium. Ibidē. v.vlti. i05 b.
Quibus periculis humanũ genus subiaceat.ps.cxiij
v.penult. i77 a
Periphrasis: qd sit.ps.lxxi.v. Et dñabit. i08 d Et
ps.cvi.v.Dicãt. i65 d Et ps.cxj.v.A sol. i74 b
Cur propitius deus: frequenter nos iniqua efficere nō
permittat.ps.liij.v.vlti. 8i a
Persecutio ecclesie triplex.ps.ix.v.Sedet in. i6 d
Persecutionis vtilitas.ps.xciij.v.penult. i43 d
Persecutoribus: cur tempus datum sit: vt in altũ sur-
gerent.ps.ciij.v.Ascendunt. i57 a
Perseq plerũq̃z facit boies: aut diuitiarũ ambit⁹: aut
supbie odiosa iactãtia.ps.cviij.v.Et psecut⁹. i69 d
Se persequit: qui iussa domini non sequitur.ps.xci.
v.Qm̃ ecce. i4i b
Qui sanctos persequuntur: ad celorum regna trãsmit-
tunt.ps.xciij.v.vlti. i43 d
Persona christi: que sit.ps.iij. In diuisione. 7 c
Persona boīs: quid sit.ps.vij.v.In diuisio. iz b
In persona domini saluatoris: quomodo due sint na-
ture.ps.xv.v.y. zz a
Pes quid sit.ps.cxx.v.Non det. i95 d
Pessima: vnde dicat.ps.xxxiij.v.Mors pec. 50 a
Pessimorũ cōsuetudinis descriptio.ps.li.v.y. 78 d
Prophetа: cur petat ne humilis tradatur superbo: ne
simplex calũnioso: ne deuotus ingrato t̃c.ps.cxviij.
Ain.v.y. i89 d
Petebat christus: non insipienter sed prudenter: t tm̃
non fuit exauditus.ps.xxi.v.y. 3i b
Magna si consideremus: nostra felicitas est totũ pe-
tere.ps.lxx.v. Repleatur. i06 b
Quotiēs dominus christus sibi petit dari: humanitas
ostenditur.ps.lxxi.v.i. i08 b
Aliud est petere tētando: aliud confitendo.ps.lxxvij.
v.Et tentauerunt. i20 a
Sancti viri talia semper petunt: que ad fidei augmē-
ta proficiunt.ps.lxxviij.v.Intret. i2z c
In tempore tribulationis: eripitur a domino petitur a
sanctis viris.ps.lxxxv.v.In die. i3i b
Petēdi nūq̃ dz eē fastidiū: vbi largitas donatoris nō
pōt hīe defectū.ps.cxviij.Ain.v.Fac cū ser. i90 a
Qūis vniuersa q expediūt ꝓtinuis pcib⁹ sint a dño po
stulāda: maxīe tm̃ diuinarũ scripturarũ intellect⁹ iu-
giter petēdus est. Ibidē.v.Seruus tuus sum. i90 a
Infinita petyt: q sibi bona fieri ꝑm misericordiã dñi
postulauit.ps.cxviij.Ain.v.Fac cũ seruo. i90 a

Dauid

Dauid: solum spiritum prophetie sibi non auferri pe-
tyt.ps.l.v.Cor mundum. 77 a
Petitio pauli: cur nō fuerit exaudita.ps.xxi.v.y. 3i c
Petitio diaboli: cur mor ei fuerit ꝓcessa. Ibidē. 3i c
Petitionum: duo sunt genera. Ibidem. 3i c
Cur oēs fideles petre dicant.ps.ciij.v.Sup ea. i57 c
Peusis: quid sit.ps.iiij.v.Signatũ. 8 d Et ps.viij.
v.Quid est homo. i4 a
Peusis t apocrisis: quid dicatur.ps.xlviij.v.Ut quid.
7z b Et ps.cxij.v.Quid est tibi. i75 b
Pbantasia: quid sit.ps.ix.v.Sedet in insi. i6 d
Pharao: qd interpretet.ps.cxxxiij.v.Misit. z07 c
Pbor opionũ destructio.ps.ci.v.Initio. i53 c
Philosophorum falsissima sententia conquiescat: qui
mundum putant coeternũ diuinitati per se existere
potuisse.ps.cxlviij.v.Quia ipse. z25 a
Pietatis creatoris cōmendatio.ps.vij.In ꝓclu. i3 c
Pisces maris: qd significet.ps.viij.v.Volucres. i4 b
Cur pisces egyptiorum occisi fuerint.ps.ciij.v. Con-
uertit. i6i a
Sūma virtus christiani ē: iter turbulēta pñtis seculi
semp placabile reperiri.ps.cxix.v.vlti. i95 b
Sibi placē: scelerator ꝓpriũ ē.ps.lij.v.Qm̃ de⁹. 80 a
Placet dño: q sibi displicet.ps.xxxi.v.y. 45 c
Plage: qd sint.ps.xxxviij.v.Obmutui. 59 d
Tres plage: scilicet erugo pruina t ignis: in exodo nō
legunt: sed tres alie pro istis ibi sūt posite.ps.lxxvij.
v.Et tradidit. i2i b
Cur in hoc psalmo solum septem plage egyptiorum cō-
memorentur: cum in exodo.x.describantur.ps.ciij.
v.Et percussit. i6i a
Plausus: quid sit: t quomodo spiritualiter accipiēdus
est.ps.xlvi.v.i. 70 a
Pleonasmos: quid sit.ps.lxxiij.v. Incēderunt. ii3 a
Et ps.cxli.v.i. z16 b
Añ dñm plorare: qd sit.ps.xciij.v.Venite. i44 c
Poete: quo supnarum virtutũ sonos ad mundana stu-
dia transtulerunt.ps.cxxxv.circa tit. z08 c
Polysyntheton: quid sit.ps.xl.v.y. 6z b
De populo si quis errauerit: t populo peccat: t regi.ps.
l.v.Tibi soli. 76 b
Portio: vnde dicta sit.ps.cxviij.Heth.v.i. i84 c
Porta mortis: qd sit.ps.ix.v.Qui exaltas. i5 d
Porte mortis: cur porte appellentur.ps.xxiij.v. Tol-
lite. 35 c
Porta: vñ dicat.ps.lxviij.v.Aduersum me. i03 a
Porte dñi: que sint.ps.xcix.v.Nos autem. i49 d
Porte: t in bono t in malo ponuntur.ps.cvij.v. Quis
deducet. i68 b
Porte: vnde dicantur.ps.cxvij.v.Aperite. i79 b
Porta ciuitatis hierlm: chrs ē.ps.cxxvi.v.vlti. z00 c
Portus: vnde dicatur.ps.cvi.v.Et letati. i66 d
Qui terrã futurã sint possessuri.ps.lxviij.v.vlt. i04 c
Posuisti: a quibus metaphorice dicat.ps.xx.v. Qm̃
preuenisti. 30 a
Omnis potestas apud deum esse declaratur.ps.ix.v.
Vides. 17 a
Ptās maris: qd sit.ps.lxxxviij.v.Tu dña. i35 b
Omnis qui res aliquas operat: in potestate sua habet
illa que facit.ps.xciij.v.Qm̃ ipsius. i44 c
Ptās dñi: q aut misereat: aut iudicat.ps.c.v.i. i50 b
Quare cōmemoretur potestas: que sanctis in vltia iu-
dicatione tribuenda est.ps.cxlix. In conclu. z26 c
Decet vt pcepta domini: t lingua canat t manus ope-
retur.ps.xlvi.v.i. 70 a
Precepta: ad legē ptinēt.ps.xcviij.v.Quia cu. i49 b
Precium: qd sit.ps.xlviij.v. Nec precium. 7z b
Quod in gaudio preconia dei iugiter personare debea
mus: nec aliquando a laude eius discedere.ps. liij.
circa titu. 8i b
Ille pconia dñi salutariter assumit: q prius eū delicto
rũ suorũ cōfessione placauerit.ps.cvi.v.i. i65 c
Predicatores: qualia sacrificia deo prebere debeant.
Ibidem.v.Et sacrificent. i66 c
Tunc maiori studio pdicandus est dominus: qñ facit
sua largitate securos.ps.cxxxiij.v.i. z06 c
Prefulgore: vna ps oris ē.ps.xvij.v.Prefulgor. z5 c
In prelys concitatis: vincentis gloria semper apparet
ps.xxvi.v.Si exurgat. 38 d
Preoccupare: quid sit.ps.xciij.v.y. i44 b
Preparare: qd dicamus.ps.lxiij.v.pparans. 94 d
Nemo prestat periclitanti: nisi cui omnipotens deus
precepit subuenire.ps.cvi.v.Et humiliatũ. i66 a
Presens tempus: pro perpetuitate ponitur in scriptu-
ris diuinis.ps.y.v.Dominus dix. 6 c
Qui psumāt in virtute sua.ps.xlviij.v.Qui ꝓfi. 7z b
Presumēdũ nihil ē: si aliqd nobis p dei grām pspira-
tis arriserit.ps.cxviij.Loph.v.Uocē. i9z a
Presumere aliquando nulli fas est: nisi quez grauiter
contingit errare.ps.xxiij.v.Scōm. 36 c
Presumptuosum est dicere: qō nulla potest auctorita-
te firmari. In prolo.ca.y. z a
Qūo oēs peccatores dicant preuaricatores.ps.cxviij.
Samech.v.Preuaricatores. i89 c
Preuenire: qd sit.ps.xvij.v.Circũdederũt. z5 a
Preuenire in maturitate: quis dicat.ps.cxviij.Loph.
v.Preueni. i9i d
Princeps: vnde dictus sit.ps.y.v.Astiterunt. 6 b
Principes dicũtur etiam: qui reges nō sunt.ps.lxvij.
v.Principes. i00 c t d
Talis nō pōt priuari munerib⁹ dei: q iã hic dona btē
conuersationis accepit.ps.lxxxiij.v.vlti. i29 c
Procatalepsis: qd sit.ps.l.v.Qm̃ iniquita. 76 a
Prodigia: vnde dicantur.ps.lxxvij.v. Sicut posuit.
Et ps.cxxxiij.v.Misit signa. z07 c
Prodigia: ad qd ptineāt.ps.ciij.v.Posuit. i6i a
Prodigium: quid sit.ps.xlv.v.Venite. 69 c
Prodigiũ: vnde dicatur.ps.ciij.v.Posuit. i6i a
Sepe sic meditata proferimus: vt peregrina cogitatio
ne translati: nos nō sentiamus dixisse que loquimur
ps.cxlv.v.i. zz1 d
Uidendo alterius premia: proficit sancta consciētia:
dum ad imitationem laudabilium rerum proposita
semp exēpla pficiant.ps.cxviij.Joth.v.y. i85 d
Profundum: vnde dicatur.ps.cxxix.v.i. z0i c
Profundũ pctōrũ qd sit.ps.lxviij.v.Nō me. i03 b
Progenies due.ps.lxxxiij.v.Non in eter. i30 a
Prophanum: quid sit: t vnde dicatur.ps.lxxxviij.v.
Auertisti. i37 a
Prophetia: qd sit: t quot modis fiat. In plo.ca.i. i c
Prophetia dauid: in libro psalmorum qualis fuerit.
Ibidem. i c
Prophetie distinctio ꝑm tempora. Ibidem. i c
Prophetis: quo spūs sctūs fuerit attributus: qñq̃z ab-
scedendo: qñq̃z iterum adueniēdo. Ibidē. i d
Prophetie dicendi genus: non humana volūtate cō-
positum est: sed diuina inspiratione profusum. Ibi-
dem. i d
A prophetie munere nō vident excepti: quibus bene
intelligendi vel interpretandi scripturas data est fa-

cultas. Ibidem. i d
Prophetie vsus est: vt illa que ventura sunt pro preteritis dicat. ps. lx. v. Deduxisti. 90 b
Celestis prophetie virtus magna: quomodo apparuerit. ps. lxxiij. v. Posuerunt. iiz d
Propheta: cur moneat gentes letari: cum dominus iudicium est facturus. ps. lxvi. v. Letentur. 37 d
Quicquid prophete dixerūt: nō ignoraēter locuti sunt. ps. lxxxviij. v. Tunc. i36 a
Prophete: cur nubibus comparentur. ps. cxxxiij. v. Educens nu. z07 b
Prophonesis: quid sit. ps. liij. v. Ego autē. 8z c Et ps. lviij. v. Ego autem canta. 88 b Et ps. lxvi. v. y. 97 d Et ps. ciij. v. i. i56 b Et ps. cxiiij. v. O domine. i76 d
Cur humana fragilitas phibeat sacramētorū pmissionibus se obligare. ps. lxxxviij. v. Disposui. i35 a
Proycere sermōes dei post se: qui dicatur. ps. xlix. Tu vero. 74 d
Proyciētes: quid significet. ps. xvi. v. Proyci. z3 c
Prolepsis: quid sit. ps. xix. v. i. z9 a Et ps. xxi. v. Circundederunt. 3z a Et ps. xxvij. v. Bnedictꝰ. 40 b Et ps. lx. v. Deduxisti. 90 b
Deus solus iuste diffinitiue pmittit: cui subiacet ipse re qō dixerit. ps. lxxxviij. v. Disposui. i35 a
Propheta pmittit gratiam deuotionis: cuz dñi dona susceperit. ps. cviij. Thau. v. Eructua. i94 a
Cum bonum sit dñm predicare: inde vnusquisq3 noscitur promissa dona recipere. ps. cxlvi. v. i. zzz d
Pronūtiare: quid sit. ps. xciij. v. Pronuntia. i4z d
Propitiatio domini: quomodo euidenter cognoscat. ps. lxxxiiij. v. y. iz9 d
Propitiatus: quid significet. ps. lxiiij. v. Uerba iniquorum. 94 c
Proposita bona ad effectum perueniunt: quando persequens non timetur. ps. lxiij. v. i. 93 b
Quicunq3 facinus perpetrat: deum ante conspectum suum nō proponit. ps. lxxxv. v. Deus iniusti. i3i d
Propositiones: quid significent. ps. lxxxvj. v. y. i19 a
Quid proprium sit patri: quid filio: ⁊ quid spiritui sancto. ps. l. v. Redde. 77 b
Prosopopeia: quid sit. ps. xcij. v. Eleuauerunt. i4z a
Prosperari: quid sit. ps. cxvij. v. O domine. i79 d
Prospicere: quid sit. ps. xxxij. v. De celo. 47 d
Protegi: quid sit. ps. xxvi. v. Qm abscondit. 38 d
Protbesisparallage: quid sit. ps. lviij. v. Fortitudinem. 87 d
Prouectiōis nre inditiū: qō sit. ps. cxli. In pclu. zi7 a
Initius prouectus: est delicta carnalia relinquere. ps. cxix. v. i. i94 d
Dño primare nō pnt: nisi qui eius regulis obsecūdāt. ps. cxviij. Loph. v. Appropinquauerūt. i9z b
Proximū quē dicamus. ps. c. v. Detrahētem. i50 c
Magna prudentia geritur: vt sibi aliquis imprudens esse videatur. ps. cxv. v. y. i77 b
Omni rōne deserit: omni prudētia vacuatur: qui vsq3 ad hoc puenit: vt nō pfutura ꝗ sua potius colere videatur exitia. ps. cxxxiij. v. Similes ill. z08 a
Qui domino psallat. ps. c. v. i. i50 b
Psallendum est cum aduertentia: intellectu ⁊ sapienter. In prolo. i b
Psallendum est sapiēter: vt nō solū cātātes sed intelligentes psallamus. ps. xlvi. v. Qm rex. 70 b
Psallere: quid significet. ps. xci. v. i. i40 d
Psallere: quid sit. ps. vj. v. vlti. iz b Et ps. xx. v. vlti. 30 c Et ps. xlvi. v. Psallite. 70 b Et ps. xcvij. v. Uiderunt. i48 a
Psalmorū libri excellēs cōmēdatio. In plo. i b
Psalmorū psonationis institutio. In plo. ca. y. z a
Psalmorum auctores: Iditbun: Asaph: ⁊ filij chore nō fuerunt. Ibidem. z a
Psalmorū vniuersorū auctor fuit Dauid. Ibidē. z a
Psalmi: cur hoc noīe vocent. Ibidem. ca. iiij. z a
Psalmi: qui in hoc volumine continentur: tm pro sui excellentia dicuntur psalmi. Ibidem. z a
Psalmus: grecum est vocabulum. Ibidem. z b
Psalmus: quid sit. In prolo. ca. v. z b
De psalmorū gnquifaria diuisiōe. In plo. ca. ix. z b
Psalmorum quasdam superscriptiones conuenit spiritualiter intueri. In prolo. ca. x. z b
Psalmorum: an vnus liber vel plures dici debeant. In prolo. ca. xj. z c
Psalmi tribus modis loquuntur de persona christi. In prolo. ca. xiij. z c
In psalmorum expositione: de quibus auctor dicturus sit. In prolo. ca. xiiij. z d
Psalmꝰ pmꝰ: cur nō bēat titulū. ps. i. circa titulū. 4 a
Psalmꝰ: qd sit. ps. y. cir. tit. 6 a Et ps. iiij. cir. ti. 8 b
Psalmi pēnitentiū: qui ⁊ quot sint. ps. vl. cir. tit. i0 d
Psalmi pēnitentium: cur diligentius perscrutādi sint. Ibidem. In conclu. ii d
Psalmus octauus est primus qui versus congeminat. ps. viij. v. vlti. i4 c
Psalmus primus: in quo aduētus antichristi prophetatur. ps. ix. In conclusione. i7 c
Psalmus primus: qui de iudeorum increpatione ⁊ cōuersione scriptus est. ps. xij. In conclusione. z0 d
Psalmorū: genera duo sunt. ps. xxiij. circa tit. 36 a
Psalmū dicere: quid sit. ps. xxvi. v. Circuibo. 39 a
Psalmus: quid significet. ps. xlij. circa titu. 64 b
Psalmi. xlviij. singularis commendatio. ps. xlviij. In conclu. 73 b
Cur p psalmū gnquagesimū magis dño supplicet cū peccatorū venia petit. ps. l. In cōclusione. 78 b
Psalmi: arithmeticam ⁊ alias disciplinas frequenter cōmemorant. ps. lxx. In conclu. i07 d
Psalmorū nūerꝰ: quō pres nri diuiserit. Ibidē. i07 d
Cur hunc psalmum demonibus pia confidentia semper opponamus. ps. xc. circa titu. i39 b
Multo prestantius est cum bonis actibus psalmodie iubilationes deo offerre: q̄ pecudum victimas immolare. ps. cvi. v. Et sacrificent. i66 c
Cur auctor vniuersos psalmos adhibitis diuisionibus partitus sit. Ibidem. in conclusione. i67 c
Psalmi: cur diuersum numerum versuum contineant ps. cxvi. In conclu. i78 a
Qui psalmi alphabetodes cōpletis lr̄is: ⁊ q lr̄is iminutis annotent: ⁊ q̄ de cā. ps. cxviij. In cōclu. i94 c
Psalmi graduum cur numero quindenario annotati atq3 conscripti sint. ps. cxix. circa titu. i94 d
Psalmus iste pertinet ad superbiā destruendam. ps. cxxx. circa titu. z03 b
Psalmi: cur ab afflictionibus incboent: ⁊ in gaudys desinant. ps. cxlij. In conclusio. z15 b
Quomodo totus ordo psalmorū duplici mysterio noscatur esse decursus. ps. cl. In conclu. zz7 b
Psalmorum septem decades referuntur ad sabbatuz: qō ad primam pertinet culturam: octo vō nostro tēpori deputantur: qui resurrectionē domini die octaua pia deuotione veneramur. Ibidem. zz7 b

Psalmorū

Psalmorū numerus centum quinquaginta: quid mystico numero designet. Ibidez. zz7 b
Uarietas psalmorum: cur preciosissimo lapidi toparçio: aut pulcherrimo pauoni congrue comparari possit. ps. cl. In conclusione. zz7 c
Psalmocanticum: quid sit. In prolo. ca. vij. z b
Psalmuscātici: quid sit. ps. lxvi. circa titulū. 97 c
Psalterium: corpori domini saluatoris aptatur. In prologo. cap. iiij. z a
Psalteriū: apud hebreos nablū dicit. Ibidē. z b
Psalteriū: qd sit: ⁊ cur ipm solum inter instrumenta musica decachordum dicat. ps. xxxj. v. y. 47 a
Psalterium: corporis domini decora similitudo est. ps. xlviij. v. Inclinabo. 7z b
Psalteriū: quid sit. ps. cl. v. Laudate eū i so. zz6 d
Psalterium: naturam dei: si fas est: duobus verbis facit, subintelligi. Ibidem. In conclusione. zz7 b
Omne malū execrabilius reddit: quādo publica presumptione tractatur. ps. liij. v. Et non de. 8z a
Pulchrū dicēdi genus: in breuitate cōplecti qō nulla possit aduersitate dirumpi. ps. xxx. v. Ego āt. 43 b
Pulnis: quid sit. ps. i. v. Non sic impy. 5 b
Pūctus: linea: circulus: ⁊ cetera hoīū qūo sensibilia: ⁊ qūo intelligibilia sint. ps. xcvi. v. Illuxerūt. i47 a
Punctus quid sit. Ibidem. i47 a
Pupilla: qd sit: ⁊ vñ dicat. ps. xvi. v. A resistēti. z3 c
Pupilli: vnde dicant. ps. cviij. v. Non sit il. i69 c
Pupilla oculorum: cur ita dicat. Ibidem. i69 c
Pupillus: quis hic dicat. ps. ix. v. Tibi dere. i7 a
Chrus: cur pupillus dicat. ps. lxxxi. v. Judicate. iz7 a
Pusillum: vnde dicatur: ⁊ quid significet. ps. xxxvi. v. Et adhuc pusillum. 54 d
Suis meritis putaret datum: si peccator iugiter floreret illesus. ps. cxviij. Sade. v. i. i9i b
Puteus: quid dicat. ps. liij. v. Tu vo. 8z d
Putei mortalis descriptio. Ibidem. 8z d
Puteus: quid sit. ps. lxviij. v. Non me demer. i03 b
Puteū: peccatores qūo incidant. Ibidē. i03 b
Puteus: ⁊ in malo ponit: ⁊ in bono. Ibidem. i03 b
Puer frequēter legit dño christus ab innocentie puritate. Ibidem. v. Ne auertas. i03 c
Quantitas delicti: mensura repudij est. ps. v. v. Decidant. i0 b
Quaternary numeri cōmendatio. ps. iiij. In conclusione. 9 b
Contra oēs amentias est eum tepide querere: quem tibi cognoscis eterna beneficia posse prestare. ps. xcviij. In conclusione. i49 c
Queri: ⁊ i bono ⁊ i malo legit. ps. lxix. v. y. i05 a
Si deus mixto amore non metuatur toto corde non queritur. ps. lxxvij. v. Et dilexerunt. iz0 d
Qui dominum querunt: quid debeant dicere. ps. lxix. v. Exultent. i05 b
Quies dānatorū: quomodo sine requie sit. ps. lxxv. v. De celo. ii6 a
Quiescere debem⁹ in secreto pscietie: quādo iniquitatis fasce deprimimur. ps. liij. v. Ecce elon. 8i d
Dec syllaba: gs: frequēter significat nullū. ps. lviij. v. Ecce ipi loquētur. 87 d Et ps. cv. v. y. i6z d
Quicqd pctra bū anas vires assumit: defectus ibi pro rerū magnitudine reperit. ps. lxxxiij. v. i. iz8 d
Rab: que fuerit: ⁊ quid significet hoc nomē ps. lxxxvi. v. Memor. iz2 a
Recēs q sit. ps. lxxx. v. Audi pplus. iz6 a
Recordari: vnde dicatur. ps. lxxvij. v. Nō sunt. izi a
Recti corde: qui sint. ps. x. v. y. i7 d Et ps. xciij. v. Quoadusq3. i43 b Et ps. cxxiij. v. Bnfac. i99 a
Quomodo redēptio domini fuerit copiosa. ps. cxxix. v. Quia apud do. z03 a
Refectio felix ⁊ secura: ab illo calicē salutis accipere: q sp nouit pfutura pstare. ps. lxxiij. v. Et icli. ii5 a
Refrigeriū ē: post purētes curas delectabilis ⁊ amena securitas. ps. lxv. v. Transiuimus. 96 d
Refugiū: quid sit. ps. xxxi. v. Tu mihi es re. 46 a
Quomodo dominus factus fuerit Moysi insigne refugium. ps. lxxxix. v. i. i38 a
Regredi: quid sit. ps. vj. v. Et ppter hanc. iz d
Cum quis regitur a domino: quanta sit ibi defensio ⁊ securitas. ps. xxj. v. i. 34 a
Regula in omnibus psalmis q̄ de duabus naturis in chro loquunt custodiēda. ps. xx. In pclusio. 30 c
Regula totiꝰ religiōis expōit. ps. lxxix. v. vlti. iz5 a
Dñs quos relinqt: affligit. ps. lxxx. v. Et di. iz6 b
Contra peccata continua: salutare remedium est iugiter pio domino supplicare. ps. cxl. v. i. z15 b
Remedia a medico celesti facile impetrantur cum vulnera ostenduntur. ps. vi. v. y. ii a
Juste remedium petit: qui se positum in tribulatione cognoscit. ps. lxviij. v. Ne auertas. i03 c
Reminisci: quos dicamꝰ. ps. xxi. v. Reminiscēt. 33 c
Remissionē peccatorum: dominus septem modis nobis concedit. ps. lxx. v. Multiplicasti. i07 b
Remittere: quid sit. ps. lxxxiij. v. y. iz9 d
Doc fidelibus i sūma remuneratiōe promittitur: qz salutare christū dñm pcuentur. ps. xc. v. vlti. i40 b
Renes: quid mystice significat. ps. cxxxviij. v. Quia tu pos. z1z d
Repetitio frequenter geminata eisdez verbis est mater satietatis. ps. xxxi. v. vltimo. 46 c
In scripturis diuinis: ad exprimēdā causam frequenter fit repetitio verborū. ps. lxxi. v. i. i08 b
Si dñs os nrm nō repleat: nec ligua mouet: nec desideria honesta flāmāt. ps. lxx. v. Repleat. i06 b
Requiē dñi nō itroire: qd sit. ps. xciij. In pclu. i45 a
Qui requiē dñi itrare nō possint. Ibidē. v. vlt. i45 a
Reges dñi: que sit. ps. cxxxi. v. Dec requies. z05 a
Justus iste a dño regrit: q mandata eius non probat oblitus. ps. cxviij. Thau. v. vltimo. i94 b
Que mala incurramus: si deo resistimus. ps. lxxx. v. Pro nihilo. iz6 b
Multi hic pceptis dñi resistūt. In illo āt finali iudicio nēo iproborū resistē poterit. ps. lxxv. v. Tu ter. ii6 a
Quos gratos habemus: ipsos sine dubitatione respicimus. ps. xxxj. v. Ecce oculi. 48 a
Dñs quos respiciat. ps. lx v. v. Qui dominatur. 96 c
Ubi pietas postulatur: semper homo respici dicitur. ps. lxviij. v. Exaudi me. i03 b
Dñs si peccata respiciat: nos sine dubitatione condēnat. ps. lxviij. v. Exaudi. i03 b
Respicere dei: quid sit. ps. lxxvi. v. i. ii6 d
Respicere: qd sit. ps. cxviij. Aleph. v. Tūc nō. i8i a
Dñs aliorū q̄litates gratiꝰ respicit: q̄ cruciatū carnalis passiōis itēdit. ps. cxviij. Res. v. Uide qz. i93 a
Illas res vnusqsq3 respicere dicit: q̄s ⁊ diligere posse iudicatur. ps. c. v. Non proponebam. i50 c
Respicē dñi: ē nō spernē. ps. ci. v. Respexit. i53 b
Quis deo vocanti respondere dicatur ibidem. v. Et respondit. i53 c
Resurgere duobus modis dicit christianus. ps. xix.

v. Ipsi obligati sunt. 29 b
Resurgunt differenter iustus: peccator & impius. ps. i. v. Ideo non resurgunt. 5 c
Retia: vnde dicant. ps. cxl. v. vltimo. 216 a
Dñs: quo & cur retribuat nobis bonum pro malo. ps. cxv. v. Quid retribuam. 177 b
Retributio dñi: cōsta sit. ps. cxviij. Nun. v. vlt. 188 d
Malorum omnium retributio: que sit. ps. lxxx. v. Et dimisi. 126 b
Retributionū quatuor sunt species. ps. xxvij. v. Secundum opera. 40 a
Nemo retribuit nisi qui aliquid ante pcipit. ps. vij. v. Si reddidi. 12 b
Retrorsum: quomō redeant malus & iustus. ps. vi. v. vltimo. 11 d
Reuerentia: quid sit. ps. xxxiiij. v. Erubescāt. 140 b
Reuereri: quid sit. ps. lxix. v. y. 52 b
Qui alium a malo nō reuocat: particeps erroris probatur. ps. xlix. v. Si videbas. 74 d
Rex glorie: nemo potest nisi solus altissimus inuenire. ps. xxiij. v. Quis. 35 c
Quando rex delingt soli deo reus est: qr hoies nō habet q̄ sua facta diiudicat. ps. l. v. Tibi soli. 76 b
Rex: vnde vocat⁹ sit. ps. lxvij. v. Dum discer. 99 b
Rex: vnde dicat. ps. lxxxiij. v. Altaria. 129 a
Rhamnus: quid sit. ps. lvij. v. Priusq̄. 86 b
Rhetores: quō iudices reddant attentos. ps. xlviij. v. i. 72 a
Rhetoricus syllogism⁹: qd sit. ps. xxi. v. Quō rex. 30 b
Rogare: equocū est. ps. cxxi. v. Rogate. 197 a
Docemur vt ysidem verbis nos deum rogemus: quibus caput nostrū exorasse cognoscimus. ps. lxviij. v. Eripe. 103 a
Ros: quid sit: & cuius virtutis. ps. cxxxij. v. Quod descendit. 206 a
Ructat: vñ dcm̄ sit. ps. cxviij. Thau. v. Eructu. 194 a
Rudis: quis dicat. ps. y. v. Et nunc reges. 7 a
Ruina: vnde dicatur. ps. xxxi. v. Quoniam die. 45 c
Et ps. xc. v. A sagitta. 139 d
Sabbati dies: requies interpretatur. ps. xci. circa titulum. 140 c
Quarta sabbati: quid sit. ps. xciij. circa titul. 142 c
Sacerdotes: cur moneantur: vt domino supplicent. ps. cvi. v. Turbati. 166 d
Sacerdotes: quomō indui debeant iustitia. ps. cxxxi. v. Sacerdo. 204 d
Duobus modis dicimus animam esse satiatam. ps. cv. v. Et dedit. 163 c
Sacramenta duo sunt liberationis nostre. ps. lxv. v. Qui posuit. 96 d
Quomodo sacrificare debeamus domino. ps. xlix. v. Immola. 74 c
Sacrificare volūtarie: qd sit. ps. liij. v. penul. 80 d
Quis non sacrificet dño voluntarie. Ibidem. 80 d
Sacrificium quod deo dare debeamus. ps. l. v. Sacrificium. 77 d
Sacrificium domino reddit: qui letus hostiam laudis obtulerit. ps. cvi. v. Et sacrificent. 166 c
Saccus: quid sit. ps. xxix. v. Conuertisti. 42 b
Sagitta: quid sit. ps. xliij. v. Sagitte. 67 d
Sagitte: & in bono & in malo accipiuntur. ps. xxxvij. v. y. 57 b
Salmana: qd interpteť. ps. lxxxj. v. Pone pnci. 122 a
Salomon: quid interpteť. ps. cxxx. In pclu. 200 a
Nō salua fit anima: quādo a temporali morte subducitur: sed quando ab huius seculi carcere prosperrima dissolutione liberatur. ps. cviij. v. vltimo. 170 d
Nihil fortius q̄ aias saluare: que errorū suorum vitys poterāt iterire. ps. lxvij. v. Dominus da. 99 b
Saluari in hoc mundo multi sibi videntur: sed non in domini nomine. ps. liij. v. i. 80 c
Saluator cui⁹ pprie dicat de⁹. ps. xxxvi. v. Lex. 56 a
Nō saluatoris aduēt⁹ captiuitatē nram cōmutauerit in gaudiū: vitia in vtutes & c. ps. cxxv. v. y. 199 c
Pro nihilo saluos facere: quid significet. ps. lv. v. Sicut expectauit. 83 d
Totis viribus salus poscitur: cum tempore necessitatis optat. ps. lxviij. v. Ne auertas. 103 c
Una est salus: ad ipm festinare quem non possis effugere. ps. cxviij. Loph. v. Prope es. 192 b
Salutare patris: chrus ē. ps. ix. v. Exultabo. 16 a
Salutaris nr: chrus ē. ps. xxij. v. Dic accipiet. 35 b
Salutare dñi: quid sit. ps. xxxiij. v. Alia autem. 51 a
Salutare: hebrea lingua dicit: Jesus. ps. cxviij. Laph. v. i. 186 b
Sanamur reuera cum strangulantia peccata laxant. ps. xl. v. Ego dixi. 62 b
Sancti viri si affligantur: spem magis sue dilectiōis accipiunt. ps. cxviij. Uau. v. Et ne. 183 c
Sanctorum qualis sit voluntas: & quale consilium. ps. xxxvij. v. Quoniam in te. 59 a
Scē oronis forma tradit. ps. xciij. v. Uenite. 144 c
Sanctus dominus: cur in sancto monte. precipiatur adorandus. ps. xcviij. v. vltimo. 149 b
De sanguinibus: contra artem grammaticam positū est. ps. xv. v. Non congregabo. 22 a
Sanguinibus: contra latinam linguam numero plurali dicitur. ps. l. v. Libera. 77 c
Sanguinis: numerum pluralem latina lingua nō recipit. ps. liij. v. vltimo. 83 a
Sanguinū viri: qui dicantur. Ibidem 83 a
Sapienter nemo quicq̄ facit quod non intelligit. ps. xlvi. v. Quoniam rex. 70 b
Sapiētie & prudētie dñia. ps. xlviij. v. Os meum. 72 a
Sarcasmos: quid sit. ps. xciij. v. Et dixerunt. 143 a
Et ps. cxxxiij. v. Simulachra. 208 a
Sardismos: quid sit. ps. xli. v. Abyssus. 63 d Et ps cvij. v. Saluum fac. 168 a
Scabellum: vnde dicatur. ps. cix. v. y. 171 b
Scandalum: grecum nomen est: significans sinistrū. ps. cv. v. Et commixti. 164 c
Scādalū: qd sit. ps. cxviij. Sin. v. Pax mul. 193 c
Scelerati tūc ad deum cōcurrūt: quando aliqua necessitate turbant. ps. lxxvij. v. Cū occide. 120 d
Sceleratis interdicitur ne se presumāt sermonibus miscere diuinis. ps. xlix. v. Peccatori. 74 d
Schema: quid sit. ps. i. v. Non sic impy. 5 b
Schesisonomatō qd sit. ps. cv. v. Peccauimus. 163 a
Hoc perfecte scientie genus est nosse deum & c. ps. xci. v. Q̄ magnificata. 141 a
Scynites: quid sit. ps. ciij. v. Dixit & venit cy. 161 b
Dē nrm admissum q̄st quibusdā tabulis scribitur cū diuina notitia ptinetur. ps. l. v. Auerte 76 d
Scripturarum diuinarum tractator & doctor: quid facere debeat. ps. i. v. Non sic impy. 5 b
Scriptura diuina in illa sancta trinitate nihil minus maius ve vult sentiri. ps. xviij. v. Lex. 28 b
Scripture diuine pprium ē: vt p plurali singularis numer⁹ apponat: & viceuersa. ps. xxvi. v. Ne tra. 39 b

Scripture diuine psuetudo. ps. xxxvij. cir. tit. 57 a
Scripturarum diuinar pprium est noīa hebrea ad aliquod mysterium significationis interserere. ps. lxvij. v. Ibi beniamin. 100 c
Scripture diuine mos est pro parte dicere totum. ps. lviij. v. Et tu. 87 d
Scripture diuine mos est: sic ad ptem loqui vt nec reliquos ptermittere: videat. ps. lxi. v. Spate. 91 c
Scripture diuine per similitudies terrenas plerūq̄ sacramenta celestia monstrant. ps. lxij. v. Sicut adipe. 92 c
Scripture diuine proprium est: vt quos dominus liberare mauult: post se redire precipiat: vbi nullus locus errōris est. Ibidē. v. Et in velamento. 92 d
Scripture diuīe mos ē: & vnū p plīmis dicē: & plīma vnitatis noīe vocitare. ps. lxv. v. Qui puertit. 96 c
In quo: & in eo: qr communi lingue non conuenit: proprium diuine scripture esse dicimus. ps. lxvij. v. Mons in quo. 99 d
In scripturis sanctis frequēter inuenimus preposterato ordine dicta. ps. lxx. v. Potentiam. 107 b
Scriptura sancta p hebrea noīa sepi⁹ nobis declarat causas occultas. ps. lxxxvij. v. Et repu. 122 a
Scripturarum diuinarum proprium est: vt per interpretationes nominum virtutes possimus sentire dictorum. ps. lxxxij. v. Pone principes. 128 a
Locutionis genus proprium esse scripture diuine cognoscimus: quando nihil tale in libris secularibus inuenitur. ps. lxxxiij. v. Audiam. 130 a
Scripture diuine incomprehensibilis profunditas & diuersis modis intelligitur: & vna constare veritate monstratur. ps. xcv. v. Commoueatur. 146 a
Cur diuīe scripture per diuersas similitudines loquārur. ps. xcvij. v. Lumina. 148 b
Usus scripture est aliquando minora dicere: vt maiora ibi complexa videantur. ps. ci. v. vltimo. 153 d
Illud genus locutionis scripture diuine proprium eē dicamus: quando hoc nec littere seculares: nec cōis vsus exercet. ps. cv. v. Et distinxit. 164 b
Q̄uis quosdā sine litteris scripturas diuinas didicisse legerimus: facilius tñ est dei gratia fragilitati nostre per litteras prudentiam discere: q̄ illud miraculum sustinere. ps. cx. circa titulum. 172 c
Oculos aliquid dicere: non est cōis aut vsitata locutio: sed scripture diuine iste modus loquēdi pprius est. ps. cxviij. Laph. v. y. 186 b
Intellectus diuinarum scripturarum: quanto plus p̄cipitur: tanto suauior sanctis mentibus inuenit. ps. cxviij. Ain. v. Seruus tuus. 190 a
Usus iste scripture diuine proprius est: ad singularez numerum redigere: quod pluraliter videtur esse propositum. ps. cxx vij. v. Laborēs. 201 a
In scripturis diuinis frequenter reperitur: vt modo causam ratio precedat: modo eas protinus subsequatur. ps. cxl. v. Dissipata. 215 d
Frequenter scriptura diuina hanc spēm definitionis amplectit: vt p id q̄d dñs operatur: virtus eius potestasq̄ monstretur. ps. cxlvi. v. Qui operit. 223 a
Perscrutemur sedule diuinas scripturas & c. si filij eē volumus excussor. ps. cxxvi. In conclusio. 200 d
Scutū: vnde dicat. ps. xxxiij. v. y. 50 c
Seculū: quid sit. ps. xxiij. v. Reminiscere. 36 b
Seculū pñs: fil'tudo ē hyemis. ps. xxxvi. v. y. 54 b
Nec mali in hoc seculo a pena sunt liberi: nec boni a beneficio sequestrati. ps. lvij. v. vltimo. 86 c
Secula: cur ita dicta sint. ps. lx. v. Dies. 90 c
Secula: vnde dicant. ps. lxxiij. v. Deus autē. 113 b
Seculum seculi: significat eternitatem. ps. lxxxviij. v. Et ponam. 136 c
A seculo & vsq̄ in seculum: quid significet. ps. lxxxix. v. y. 138 b
Seculum: quandoq̄ istum mundum significat: quādoq̄ regnum domini. ps. cxxx. v. vltimo. 203 d
Seduly verba mutuant. ps. xxxvi. In pclusio. 56 d
Selmon: quid sit: & quid interpretetur. ps. lxvij. v. Dum discernit. 99 c
Due sunt seminationes in seculo. ps. cxxv. v. Qui seminant. 199 d
Semite: que sint: & vnde dicatur semita. ps. xxiij. v. Uias tuas. 36 b
Senecta & senium: quomodo apud grecos differant. ps. lxx. v. Et vsq̄. 107 a
Senectus candidum caput habet. ps. xci. v. Et exaltabitur. 141 b
Quicquid in fine mundi geritur senectus aptissime nuncupatur. ps. cxxviij. v. y. 201 d
Senes q̄ vitupent. ps. cxviij. Loph. v. Preue. 192 a
Seniores: quos dicamus. ps. cxviij. Mem. v. Super seniores. 187 d
Sententia preclara: qr nullus suis meritis ad dei gratiam venit. ps. xxiij. v. Reminiscere. 36 b
Seon qd interpretet. ps. cxxxiij. v. Seō regē ammorreor. 207 c Et ps. cxxxv. v. Seon. 209 b
Separatio corporis & anime sine conturbatione maxima nō potest euenire. ps. liij. v. Timor. 81 d
Septem vicibus se monachorum pia deuotio consolatur. ps. cxviij. Sin. v. Septies. 193 c
Sera: vñ dicat. ps. xxxviij. v. y. 59 a Et ps. cxlvj. v. y. zzz d
Sermo dñi: quō rect⁹ dicat. ps. xxxj. v. Quī re. 47 b
Sermōis & loq̄le dñia. ps. xviij. v. Nō sūt loq̄le. 27 d
Inestimabilis virtus sermonis est: & hystorie fidem complere: & spiritualibus rebus intelligenda contradere. ps. lxxvij. v. Et ceciderunt. 120 c
Qui dño in letitia seruiāt. ps. xcix. v. i. 149 d
Infideles: quomodo domino seruiant. ps. cxviij. Lamech. v. Ordinatione. 187 a
Q̄uo oīa seruire deo itelligē debeam⁹. Ibidē. 187 a
Seruus fidelis tunc gloriatur: quando laudabilem dominum habere cognoscit. ps. xxxiij. v. y. 48 d
Seruis fidelibus: quid datū sit. Ibidem. 48 d
Chrus: cur se suū dixerit. ps. lxxxv. v. Miserē. 131 b
Uitiorum seruus: dominum non meret habere sanctorum. ps. cxviij. Lamech. v. Tuus. 187 a
Seruus: vnde dicatur. ps. cxviij. Ain. v. y. 189 d
Seruus dei veraciter nequaq̄ dici pōt: nisi qui ei⁹ famulatur arbitrio. Ibidem. Seruus tuus. 190 a
Serui quomodo attendant ad manus dominorum suorum. ps. cxxx. v. y. 197 c
Si: negatine positū ē. ps. lxxxviij. v. Semel iu. 136 d
Sicima: quid interpretetur. ps. lix. v. Deus locutus. 89 b Et ps. cvij. v. Letabor. 168 a
Signa: que sint. ps. ciij. v. Posuit. 161 a
Signū qd sit: & vñ dicatur. ps. cxxxiij. v. Misit signa 207 c Et ps. lxxxv. v. vltimo. 132 a
Significatur sepe per id quod sequitur: id quod precessit. ps. xxi. circa titu. 31 a
Silentij cōmendatio. ps. xxxviij. In pclusio. 60 a
Melius est silentium tenere: q̄ aliquid malitiose dicere. Ibidem. v. i. 58 d

Silet ī malo:q nō tacet bonū.ps.cxl.In pclu. zi6 a
Similis iniqrs:altos suis opibus decipere: ⁊ cultib⁹ se pessimis obligare.ps.cxiy.v.Similes. i75 d
Similitudo:qd sit.ps.xlviy.v.Inclinabo. 7z b
Simplices:quando indicare volumus: vnum coz in eis testamur.ps.xi.v.y. i8 c
Pudoz est dicere simulachzū ab illo cuius ipe auctoz potuit inueniri.ps.cxiy.Simulachzum. i75 c
Simulachz:vñ cōpositū sit.ps.xcvi.v.Lōfū. i47 a
Quō dño singulares efficiamur.ps.cxl.In pclu.zi6 a
Sitis:qd agat.ps.lxi.v.Uerūtamē bonozem. 9i b
Sol:vñ dicat.ps.ciy.v.Ortus est sol. i58 b
Sola via chzisti bona est:nostra vo peccatis obnoxia. ps.xxxvi.v.Ne emulatus. 54 c
Cur deus solus dicatur facere mirabilia. ps.lxxvi.v. Deus in sancto. ii7 c
Somatopeia:quid sit.ps.lxxxiiy. v. Misericozdia ⁊ veritas. i30 b
Prestigys allusi:freqnter ad illa nos pueire sōniam⁹ q̄ nimia cupiditate pgrim⁹.ps.lxxy.v.Uelut. iii b
Ulta infidelium cur somnus appelletur. ps.lxxv.v. Dozmierunt. ii5 d
Somnus iste:quomō sit fallax.Ibidem. ii5 d
Consuetudo somni potenter exprimitur. ps.cxxxi.v. Si dedero. zo4 b
Sozs in scripturis diuinis sepius commemozatur.ps xxi.v.Diuiserunt. 3z d
Exhoztatio ad eos quos spectacula humana delectāt ps.lxvy.v.Benedictus. i00 a
Specloz amatozes exhortāt ps.xxxy.Inpclu. 48 b
Sperare vere:qd sit.ps.xxx.v.Et perfecisti. 44 c
Qui sit fructus in deo sperare:⁊ qualis interitus spez in dño non habere.ps.li.v.Ego autem. 79 b
In hoc mundo licet sperare:illic autem desiderata p mia contueri.ps.cxxx.v.vltimo. zo3 c
Qui spat ī malitia:seipz ōcipit.ps.lxi.v.Nolite. 7i c
Cur in hoie nō sit sperandus.ps.lix.v.penulti. 89 d
Quare in dño sperādum sit.ps.cxxix.v.A cu. zoz d
Spes copiosa paupum:⁊ magna cogitatio gaudioz: ipz refugiū hōe quē ⁊ iudicē.ps.ix.v.Et fact⁹. i5 c
Spes humana: quomodo decipiat. ps.xxxy. v. Falsus equus. 48 a
Spes:vnde dicta sit.ps.xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Spem nois dei:qui veraciter habeat.Ibidem. 60 c
Qui spem habet in dño rerum oium potente: respicere non debet ad caduca.Ibidem. 60 c
Nobis spiritualiter fiunt q̄ hebzeoz oculis cozporaliter apparebant.ps.cxlvy.v.vltimo. zzz b
Qz spiritus sanctus nō sit solius patris:nec solius fily: sed amboz̄um.ps.lv.v.In deo. 84 b
Spirit⁹ sancti pconia:fm septez dona eius.ps.xxviy. v.Uox dñi sup aq̄s.⁊.v.sequentib⁹.40 d ⁊ 4i a
Reprehensio eoz qui dicūt spm scm esse minozez patre.ps.lxxxiiy.v.Audiam. i30 b
Spiritus:quid sit.ps.ciy.v.Qui facit. i56 d
Spiritus sanctus:cur interdum difficillima dicat ad litteram.Ibidem.v.Qui fundauit. i56 d
Spōsus:vnde pgrue dicat.ps.xviy.v.In so. z8 a
Stagna:vnde dicantur.ps.cvi.v.Posuit. i67 a
Stare:ad quid pertineat:⁊ vbi nobis standum sit.ps. cxxxi.v.Introibimus. zo4 c
Status collectiuus apud ozatozes dicit:qñ ex scripto colligit id qō scriptū nō ē.ps.xxvi.v.Credo. 39 b
Stillicidia:quid sint.ps.lxiiy.v.Riuos. 95 b
Stratū:qd significet.ps.vi.v.Laboraui. ii c
Stratū:cur lachzymis rigandum.Ibidem. ii c
Stultus:quid sit.ps.xci.v.Uir insipiens. i4i a
Stultos:vulgo bzutos vocamus.Ibidez. i4i b
Stultoz m'toz redargutio.ps.cxvy.v.Bonū. i78 d
Stultus in quo exultet.ps.cxlix.v.Exul. zz6 b
Praui suasozes:qd facē soleāt.ps.lxx.v.Lōfū. i06 d
Quando recozdatio suauitatis domini habeatur.ps. cxliiy.v.Alleuat. zzi a
Substantia: quomodo sit capax contrariozum. ps. xliiy.v.Dilexisti. 67 d
Cū nos a dñi cōtēplatiōe discedim⁹:ipe quoqz a nra defensione subtrahit.ps.cxx.v.Non det. i95 d
Impigri debem⁹ facere omne quod potest alteri subuenire.ps.cxi.v.Jocundus. i73 d
Subueniri sibi iugiter facit:cui collatū bñficiū ante oculos semp assistit.ps.xxv.v.Qm̄ misericoz. 37 c
Subuertunt illi feliciter:q de prauis vitys ad rectaz semitam deducunt.ps.xvi.v.Exurge. z3 d
Sum:cur pozpzium diuinitatis sit verbum. ps.xlix. v.Audi. 74 a
Mut⁹ē si psallat supb⁹.ps.lxxiy.v.Ne auertat. ii4 a
Superbus ⁊ diabolus dicitur:⁊ qui eius peruersitatibus obsecundant.ps.xciy.v.y. i4z d
Intelligant superbe iudicem: qui malum suum non estimant puniendum.ps.c.v.i. i50 b
Supboz rephēsio.ps.cy.v.Quia spiritus. i55 b
Superbi:cum presentia diligant:futura non tractāt. ps.cxxy.v.Et multum. i97 d
Supbiā dñs spāliter execrat.ps.lxxiy.v.vlti. ii4 a
Superbia:cur nullibi possit habere locum.ps.cxy.v. Quis sicut. i74 c
Supbia:vitioz m'r ē.ps.cxviy.Bimel.v.Incre. i8z a
Supbia:q̄ noxia sit.ps.cxxix.In conclusione. zo3 a
Supstitionū hūanaz elisio.ps.xxxix.v.Mlta. 60 d
Supplātare etiam in bono ponitur.ps.xvi.v.Domine a paucis. z3 d
Supplātare:qd sit.ps.xxxvi.v.Lex. 56 a
Cur sp supplicare nos deceat.ps.lxxxv.v.Mise. i3i a
Ante lucē q surgant.ps.cxxvi.v.In vanum. zoo b
Qui dicit domino:Susceptoz meus es:totum se confirmat in eius beneficia proiecisse::vt de felici quadam familiaritate glozietur.ps.xc.v.y. i39 c
Suscipere quos dicamur in bonam partez.ps.xxxix. v.Tu autem. 6i b
Suspitio sepissime probatur incerta que viro nō conuenit chzistiano.ps.cxviy.Ne.v.Amputa. i83 b
Nemo sustinet:nisi qui promissum accipere cupit.ps. cxxix.v.Sustinuit. zoz d
Susurratio:qd sit:⁊ vñ trahat.ps.xl.v.Simul. 6z c
Syllepsis:quid dicatur.ps.viy.v.i. i3 d
Syllogismi vsurpandi non sunt frequentius.ps.xxxi. v.vltimo. 46 b
Syllogism⁹ quīquepartitus hic repit:quē Cicero ozatozibus estimat applicādū.ps.xli.v.penulti. 64 b
Syllogismus enthimematicus ex quibus cōstet.ps. xciy.v.Qui plantauit. i43 b
Cur in catbegozico syllogismo: qui est purissimus ⁊ princeps oium:hoc opus pcludat.ps.cl.v.vlt. zz7 a
Qualiter colligatur syllogismus catbegozicus in fine huius operis.Ibidem. zz7 a
Sympsalma:quid sit.In prologo.ca.xi. z c
Synagoga:qd ꝑ significet.ps.vy.v.Exurge dñe. iz d
Synagoga:quid dicatur.ps.lxxxi.v.i. iz6 d
Synatrismos:quid sit.ps.xi.v.i. i8 b Et ps.xxy.v. i. 34 a Et ps.xxx. v. Abscondes. 44 c Et ps.

xxxv.v.Iniquitatē. 5z d Et ps.lvy.v.Ad nihilū. 86 b Et ps.lxviy.v.Quoniā ppter. ioz c Et ps. cy.v.Qui propitius. i54 c
Syncrisis:quid sit.ps.xix.v.Di in curribus ⁊ bi. z9 b Et ps.xxv. v. penulti. 38 a Et ps.xxxiiy. v. Qm̄. 50 d Et ps.lxx. v. Confundantur. i06 d Et ps. cviy.v.i. i69 a Et ps.cxviy.Coph.v.Appropiquauerunt. i9z b
Synchozesis:qd sit.ps.lxxvy.v.Et mandu. izo c
Syndicasmos:qd sit.ps.xi.v.Eloquia. i8 d Et ps. li.v.Ego aūt. 79 b Et ps.lxy.v.penulti. 93 a Et ps.lxxvi.v.Deus in sancto. ii7 c
Synedoche: qd sit.ps. ix.v.i. i5 b Et ps.xxi.circa titu. 3i a Et.v.Oēs qui vide. 3i d Et ps.lxiiy. v.y. 34 c Et ps.lxvy.v.Disperge gentes. ioi a
Syon:multa significat.ps.y.v.Ego autem. 6 c
Syon:cur speculatio dicat.ps.ix.v.Psalli. i5 d
Syon:quid: ⁊ quid significet. ps.xix.v.y. z9 a Et ps.lxviy.v. Quoniam deus. io4 c Et ps.lxxy.v. vltimo. iii d Et ps.lxxv.v.y. ii5 c
Syō:qd sit:⁊ qd iterpret.ps.xcvi.v.Ado. i47 b
Syon: qd interptatur.ps.cxxiiy.v.i. i98 d Et ps. cxxvy.v.penulti. zoi b Et ps.cxlix.v.y. zz6 a
Sysara:quid iterpret.ps.lxxxy.v.Fac illis. iz8 a
Abernaculuz:cur ita vocetur:⁊ vnde dicat.Et quid significet.ps.xiiy.v.i. zi a
Tabernaculum: ecclesiam catholicam significat.ps.xxx.v.pteges cos. 44 c
Taberne:quid significent:⁊ vnde dicantur.ps.xiiy.v.i. zi a
Tabes:qd sit.ps.cxviy.Sade.v.Tabescere. i9i b
Tacendo facili⁹ culpa fugit:q̄ loquendo.ps.xxxviy. v.i. 59 d
Tapinosis: quid sit.ps.xxi. v.Ego autem. 3i c Et ps.lxviy. v. Deus tu. ioz c Et ps.lxxix. v. Quoniam mille. i38 b Et ps.ci.v.Quia cine. i5z d
Tautologia:quid sit.ps.xx.v.y. z9 d Et ps.lxvi.v. vltimo. 98 a
Telluris:ī bono ponit.ps.xvy.v.Et apparuerūt. z5 c
Temerarium est ex opinione hominum dicere:quod celestium litteraz non tradit auctozitas.ps.cxlviy. v.Laudate eum celi. zz5 a
Tēpestas:quid sit.ps.lxxxy.v.Ita persequeris. iz8 b
Cur dominus tēpestates tribulationum nostraz pia miseratione qñq̄z suspēdat.ps.cvi.v.Dixit ⁊. i66 d
Templum sanctuz:cozpus est domini saluatozis.ps. v.v.Introi. io a
Tentationes due sunt.ps.xxv.v.y. 37 c
Semper fideles tentationibus proficiunt. Et quāto plus illis humana vis igeritur:tanto amplius defensio superna prestatur.ps.xciy.v.Populum tu. i43 a
Dominus iustos sic tentari patitur: vt non deserat. ps.lxxx.v.Pro nihilo. iz6 a
Tempozis antichzisti qualis malignitas erit. ps.ix. In diuisione. i5 a
Tempus presens pro futuro ponere apud prophetas vsitatum est.ps.xvi.v.Prouicientes. z3 c
Tēpus:quomō boib⁹ diuersuz sit.ps.xxxiy.v.i. 48 c
Tēpus beneplaciti:quid sit.ps.lxviy.v.Ego vo. io3 a
Tempus faciendi nouit ille qui rectoz est. ps.cxviy. Ain.v.Tempus faciendi. i90 b
Tenebze:ī bono ponunt.ps.xvy.v.Et posuit te. z5 b
Quando aliquid tenemus.hoc in potestate nostra redigimus:⁊ desinit fieri liberum quod nobis ceperit esse captiuum.ps.cxxxvi.v.vltimo. zio c
Terminus:cur dicatur.ps.y.v.Postula. 6 d
Termini terre:qui sint.Ibidem. 6 d
Terra:vnde dicat.Ibidē.v.Et nunc reges. 7 a
Terra:⁊ i,bono ⁊ ī malo sepe ponit.ps.xxiy.v.i. 35 a
Terram viuentium: qui accipiant possidendam.ps. xxxvi.v.Quoniam benedicentes. 55 c
Terra:vnde dicta sit.ps.xxxvi.v.Justi here. 86 a
Terre future cōmendatio.ps.lxviy.v.vlti. io4 c
Qozmam terre:cur scriptura ozbem vocet. ps.xcv.v. vltimo. i46 b
In qua terra potentes dicantur effici:qui hic habentur derisui.ps.cxi. v.y. i73 c
Paradisus:est terra viuentium:quam soli beati feliciter introibunt.ps.cxli.v.Clamaui. zi6 c
Terrenarum rerum species:indicia nobis celestium demonstrant vtutum.ps.xliiy.v.Myrrha. 68 a
Dominus quibus sit terribilis: ⁊ quibus nō.ps.lxxv. v.Uouete. ii6 b
Deus pater:quando terribiliter magnificatus fuerit. ps.cxxxviy.v.Confiteboz tibi. ziz d
Testamentum:singulari numero dictum:quid significet.ps.xxiiy.v.Uniuerse. 36 d
Cur in veteri testamento temporalia:⁊ in nouo eterna bona sint promissa.ps.lxxiy.v.Respice. ii3 d
Testamentum in diuinis scripturis:quid dicatur.ps. lxxxy.v.Quoniam cogitauerunt. iz7 d
Testificari:quid sit.ps.xlix.v.Audi. 74 c
Testimonium:qd sit.ps.xcviy.v.Quia cu. i49 b
Testimōia dñi:qd sint.ps.cxviy.Sade.v.vlt. i9i c
Testimonium:confirmationem prestat ignozātibus ⁊c.ps.cxxi.v.Illuc. i96 d
Testimonium verū isr:quid sit.Ibidem. i96 d
Thaboz:quid sit:⁊ quid interpretetur.ps.lxxxviy.v. Thaboz. i35 c
Thanais:quid significet:⁊ quid iterpret.ps.lxxxy. v.Lozā patribus. ii9 d Et.v.Sicut posuit. izi a
Tharsis:fm Hieronymuz interpretatur contemplatio.ps.lxxi.v.Reges tharsis i09 a
Thronus:quid significet.ps.ix.v.Qm̄ fecisti. i5 b
Timere sicut opportuno tempore prouidētia est: ita dementie esse probatur inepta se trepidatione confundere.ps.xiy.v.Illic trepi. zo c
Deus:quō timeatur.ps.xviy.v.Timoz. z8 b
Timere non potest hominem: qui se mundana non formidar amittere.ps.lv.v.In deo. 83 d
Timeamus vlciscentem:vt mereamur gratiaz redēptionis reperire.ps.cx.v.Sanctum. i73 a
Amat dominus qui eum timet:sed non timoze degenere.ps.cxlvi.v.vltimo. zzz c
Multi timent dominum: sed quia desperant de misericozdia eius:minime diliguntur.Ibi. zzz c
Timoz domini:vsu seculari reuerentia nuncupatur. ps.xviy.v.Timoz. z8 b
Timoz humanus non laudem parturit:sed vitupera tionem.ps.xxi.v.Qui.ti. 33 b
Timoz hūan⁹ diffidētiā tribuit:timoz aūt diuin⁹ spei firmamēta pcedit.ps.xxiiy.v.Firmamētū. 36 d
Timoze dñi qui ditatus est: solus nihil indiget. ps. xxxiy.v.Timete. 49 b
Timoz domini qd sit.ps.lxxxv.v.Deduc. izi c
Timozis dīni:⁊ hūani dria.ps.xxxiy.v.Uenite. 49 b
Duo timozes sunt qui nostra cozda compungunt.ps. cxxvy.circa titulum. zoo d
Timoz mūdi:nō btōs:sz mīpos fat.Ibidē.v.i. zoo d
Timozis dñi vtilitas:atqz pcō iū.ps.cxxvy.v.i. zoo d

Ille timor deo pbaĩ acceptus q̃ cum amore maximo ⁊ pia presumptione cõiungit. ps.cxlvi.v.vlt. zzz c
Tympanum: qd sit. ps.lxxx.v.y. iz5 c Et ps.cl.v. Laudate eum in tympa. zz7 a
Tyrus: quid interpretetur: ⁊ quid significet. ps.lxxxy.v.Moab. iz8 a Et ps.lxxxvi.v.Ecce ali. iz2 c
Omnia tolerabilia fiunt: cum deus in sanctis suis habitat. ps.cxxiy.v.Torrentem. i98 c
Peccatorum gurges criminumq; tempestas tolerari non potest: quando a defensione domini segregatos inuenerit. Ibidem. i98 c
Topaçion: qd sit: ⁊ que sint eius proprietates. ps.cxviy. Ain.v.penultimo. i90 b
Topica: quid sit. ps.cxliiy.v.vltimo. zzi c
Torcular: quid sit. ps.viy.circa titu. i3 c
Torrẽtes: quid sint. ps.xvy.v.Circũdederunt. z5 a
Torrens: quid sit. ps.xxxv.v. Inebriabuntur. 53 b Et ps.cxxiy.v.Torrentem. i98 b
Artifex rex: modum vniuscuiusq; dispensans: nulli creaturarum tantum tribuit: quantum in se esse cognoscit. ps.xciy.v.Qui plantauit. i43 a
Tribulari corde: q̃ dicant. ps.xxxiy.v.Iuxta. 49 d
Dominus sic turpes tribulari permittit: vt se ab eis reddat alienum. ps.lxxx.v.Pro nihilo. iz6 b
Tribulationes nostras: cur pscrutari debeamus. ps. cxiiy.v.O domine. i76 d
Tribulatio ⁊ angustia: sanctis viris cur magna sint munera. ps.cxviy.Sade.v.Tribulatio. i9i c
Tribulatio scis viris q̃ddã antidotũ ẽ. Ibidẽ. i9i c
Tribulatio semper dilatat ecclesiam. ps.iiy.v.i. 8 b
Tribulatio: quedam longinqua: quedaz proxima. ps. xxi.v.Quoniam tribulatio. 3z a
In tribulationibus multis oĩs iustus oneratur: sed de oĩb⁹ idubitãter absoluit. ps.xxxiy.v.Multe. 49 d
Tribulationis tps duplex est. ps.xxxvi.v.penul. 56 c
Tribulationis pie effectus. ps.xlv.v.i. 69 b
Tribulatio nr̃a: que sit. ps.xlix.v.Et inuoca. 74 c
Tribulatio huius seculi fidelibus votiua correctio ẽ. ps.lxxy.v.In laboribus. iio c
Tribulatio firam solet habere memoriam ꝛc. ps. lxxvy.v.Non sunt recordati. izi a
Trinitatẽ greci monadẽ vocãt. ps.i.In ꝛclusiõe. 5 c
Trinitatis maiestas ostenditur. ps.xviy.v.Exultauit. z8 a
Trinitatis personarum similitudo in rebus corporalibus. ps.l.v.Redde. 77 b
Exemplũ etiã in rebus icorporalibus. Ibidez. 77 b
Ad distinguendas ⁊ declarandas personas sancte trinitatis: hec nomina pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus sola sufficiunt. ps.lxxi.v.i. i08 b
Hec eadem nomina in sancta trinitate sola sunt propria: cetera vo: id est: natura: potestas: eternitas: oĩpotentia ꝛc. sunt communia. Ibidem. i08 b
Q̃ in trinitate sit equalitas nature ⁊ potentie. ps.cvi.v.Misit ver. i66 c
Sepe de vna persona: quod de totius trinitatis potẽtia sentiatur. ps.cxxxi.v.vltimo. z05 b
Tristitia huius seculi: cur fugienda vehementissime persuadeatur. ps.xlij.v.vltimo. 64 d
Triumphorum duo erant genera apud antiquos. ps. xix.v.Di in cur. z9 b
Tropica locutio est: terram esse interfectam. ps.cv.v. Et interfecta. i64 c
Tropus: quid sit. ps.iy.v.Quoniã tu percussisti. 7 d
Tuba: quid sit. ps.cl.v.Laudate eum in sono. zz6 d
Tubaꝝ duo sunt genera. ps.xcvy.v.Psallite. i48 a
Turres: que sint. ps.cxxi.v.Fiat pax. i97 b
Turturis pprietates. ps.lxxxiy.v.Etenim pas. i28 d

Anitas nomen generale est vitiorum. ps. iiy.v.Filij hominum. 8 c
Uanitas: quid significet: ⁊ quid sit. ps. xxxviy.v. Verumtamen. 59 b Et ps xxxix.v.Beatus vir. 69 d
Uanum: quid proprie dicatur: ⁊ quid sit. ps.iiy.v.Filij hominum. 8 c Et ps.xxiiy.v. Confundantur. 36 b Et ps.li.v.Sed spam. 79 b Et ps.xciy.v. Dñs nouit. 143 b Et ps.cxliy.v.Dõ vani. zi9 a
Uanum est: omne quod veritati contrarium est. ps. cxliy.v.Quorum os. zi9 b
Uani: qui sint. ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Quomõ vniuersa dicãt vana. ps.lxi.v.Verũtã 9i c
Uas perditũ: quid sit. ps.xxx.v.Factus sum. 43 d
Stulta nimis absurdaq; vecordia: humanã ipossibilitatem ad diuinam trãsferre virtutem. ps.lxxvy.v. Et male. izo a
Cur velamentum alarum domini sacris defensionibus comparetur. ps.lx.v.Inhabi. 90 b
Uellera: quid sint. ps.lxxi.v.Et descen. i08 d
Uenenum: vñ dicat. ps.xiy.v.Sepulchrum. zo b
Qualis veneratio sanctis debeatur. ps.cl.v.i. zz6 d
Quantum quis sentiat se veniam impetrasse. ps.cxli. In conclusione. zi6 a
Uenialis ira: que sit. ps.iiy.v.Irascimini. 8 c
Uenite: quibus dicitur. ps.xciiy.v.i. i44 a
Leues ac fatui: se eẽ veracissimos mentiunt. ps.cxv. v.y. i77 b
Uerberatio que venit a quieta mente correctio est: que autem venit ab infenso iudice rationabiliter formidatur. ps.xxxvy.v.i. 57 b
De verbo deo: homine facto: quid firmissima credulitate tenendum sit. In prologo ca.xiy. z d
Uerba aliena referre possumus: cum tamen persone nr̃e nõ mutam⁹ eloquz. ps.xi.v.Propter mi. i8 d
Uerbum: deus est: ⁊ nõ caro. ps.xvi.In cõclu. z4 a
Uerbum asperũ: qd sit. ps.xc.v.Quoniaz ipse. i39 c
Uerba domini sancta: debẽt esse sanctorũ. ps.cxxxvi. v.Quomodo cantabimus. zio a
Uerecũdie ꝗora ꝗscriptio. ps.xliy.v.Tota die. 66 a
Ad verecundiam venire nõ põt: qui veritatis testimonio roborat. ps.cxviy.Uau.v.Et loque. i83 d
Nõ verior põt eẽ intellectus: nisi quem diuine veritatis cõfirmat auctoritas. ps.cvi.v.Qui de. i66 c
Ueritates: quare in plurali numero ponantur: cuz sit vna veritas. ps.xi.v.i. i8 c
Ueritas: quid sit. ps.xiiy.v.Qui loquitur. zi b
Ueritas dñi est: quia promissa restituit. ps.lxxxviy. v.Misericordia ⁊ ve. i35 d
Ueritas dñi q̃ appareat. ps.cxiy.v.Sup mise. i75 c
Ueritas: cur sine labore dicatur. ps.cxxxix. v.Laput circuitus. zi4 c
Ueritas ⁊ iustitia domini: q̃ sit. ps.cxliy.v.i zi7 c
Uermis proprietates. ps.xxi.v.Ego autem. 3i d
Uersus vnifines: qui appellent. ps.cxvy.v. Circundãtes. i79 a Et ps.cxxxv.circa titu. z08 c
Quanta virtus versus illius esse credatur: Dirupisti vincula. ps.cxv.v.Dirupisti. i77 c
Uertex: vnde dicat. ps.vy.v.Conuertetur. i3 b
Uespeꝝ: qd dicat. ps.xxix.v.Ad vesperum. 42 a
Uestigia: que dicantur. ps.xvi.v.Perfice. z3 b
Uestigiũ: quid sit. ps.lxxvi.v.In mari. iiz a

Uia: cur ita dicatur. ps.i.v.vltimo. 5 c
Uia iustorum dominus. Ibidem. 5 c
Uie tortuose semper malis moribus applicantur. ps. xi.v.In circui. i9 a
Uie ipior descriptio. ps.xiy.v.Contritio. zo c
Uie dñi: q̃ sint. ps.xvy.v.Quia custodiui. z6 a
Uia: vnde dicatur. ps.xliy.v.Et non. 66 b
Uiam in se non habet mundus nisi saluatorem. ps. lxy.v.In deser. 9z b
Quõ sci dicant̃ in vys dñi ambulare: quos cognoscimus br̃e pctã. ps.cxviy.Aleph.v.Nõ enim. i80 c
Uia testimoniorum est dominus christus. ps.cxviy. Beth.v.In via te. i8i c
Uia: cur quandoq; singulari: quandoq; plurali numero ponatur. ps.cxxvy.v.i. zoi a
Uibrare: quid dicam⁹. ps.vy.v.Nisi conuersi. i3 a
Mirabilis sententia: beata vicissitudo: ⁊ fidelez semper beneficia querere: ⁊ clementem dominum continua benignitate prestare. ps.cxiiy.v.y. i76 c
Illis qui intẽdere noluerunt: optat̃ pena ne videant. ps.lxviy.v.Obscurentur. i03 d
Qui veracissime deũ videãt. ps.cxx.v.Ecce nõ. i95 d
Cur cõiter oẽs vincti simus lege peccati. ps.lxviy. v.Quoniam exaudiuit. i04 b
Vindemia: vñ dicat̃. ps.lxxix.v.Ut quid. iz4 c
Semper grauius vindicat̃: quod iterata iussione precipitur. ps.lxxiiy.v.Nolite. ii4 d
Dñs cũ b̃ vindicat: ibi parcit. ps.xxxvy.v.y. 57 b
Uindicta digna: pena sufficiens. ps.xxxiiy. v.Erubescant. 5z b
Uinea: vnde dicat̃. ps.lxxix.v.Uineam. iz4 b
Cur vino cõparata sit vtus. ps.lix.v.Ostendi. 89 a
Uinum in scripturis diuinis: qd significet. ps.lxxiiy. v.Dunc humiliat. ii5 a
Uinum mũdiale: non solũ cor: sed ⁊ omne corpus ad tempus lertificat ꝛc. ps.ciy.v.Ut edu. i57 d
Uiꝝ appellat dauid: dñm saluatorẽ. ps.i.v.i. 4 c
Uir: vnde vocetur. Ibidem. 4 c
Uir sanguinũ: quis sit. ps.v.v.Uiruz sang. 9 d
Uiri dolosi: qui sint. Ibidem. i0 a
Hoc vbũ: viriliter: non solum viris: sed ⁊ feminis credamus esse mandatũ. ps.xxvi.v.vlti. 39 c
Uirga: quid significet. ps.y.v.Reges eos. 6 d
Uirga cur ita dicatur. Ibidem. 6 d
Uirga: boni ⁊ mali significat potestatem. ps.cxxiiy. v.Quia non. i99 a
De parturiẽtis vginitate. ps.lxxi.v.Et descẽ. i08 d
Uirtus probatur latere: que non fuerit exploratata certamine. ps.xxvi.v.Si exurgat. 38 d
Quis in deo faciat virtutẽ. ps.lix.v.vltimo. 89 d
Christianorum due maxime sunt virtutes. ps.lxx.v. Ego autem. i06 d
Uirtus: vnde dicat̃. ps.cxxxix.v.Dñe dñe. zi4 c
Intelligat christianus de virtute in virtutez sibimet ambulandum: ne se remittat ad ocium. ps.lxxxy.v. Etenim benedictionem. iz9 a
Uisio ifastidibilis ⁊ perpetua: que sit. ps.cxxxix.v. Uerumtamen. zi4 d
Dominus quomõ visitet in virga: ⁊ quomodo in verberibus. ps.lxxxviy.v.Uisitabo. i36 c
Uitam nostram duobus modis pia mater istruit. ps. xxxvi.v.Declina. 55 d
Cur breuitas vite humane dicat̃ per iraz domini prouenisse. ps.lxxxix.v.Qm̃ omnes dies. i38 c
Remedium est quẽ ꝗuerti velle nõ videris: vitare si possis. ps.cxviy.Samech.v.Declinate. i89 b
Uitis: mater ẽ vuaꝝ. ps.cxxvy.v.Uxor. zoi b
Uitium quo maxime laborat humana infirmitas: qõ sit. ps.xxxvy.v.Quoniam anima. 57 d
Uitium maximũ quo laborat hũanitas: vt post pctm̃ ad excusatiões ꝗfugiat ꝛc. ps.cxl.v.Nõ decli. zi5 b
Cur tale excusationis vitiuz inter summa peccata numerandum sit. Ibidem. zi5 b
Uitiosum est: aut alienis calamitatibus illudere: aut homines ꝗ̃ sua possibilitate laudare. ps.lxix.v.Auertantur statim. i05 b
Uiuere: qd pprie dicam⁹. ps.lxviy.v.Uideãt. i04 b
Uiuificari non potest: nisi qui in se proprią nõ habet vitam. ps.cxviy.Toph.v.Uocem. i9z a
Umbra: ⁊ ĩ malo ⁊ in bono ponitur. ps.lxxxvy.v.Posuerunt. i33 c
Una res: cur optimis pslonis ⁊ pessimis comparetur. ps.xxi.v.Libera. 33 a
Priscis tẽporib⁹: aly vngebant̃ in reges: aly ĩ ppbas aly in pontificũ dignitatẽ. ps.cxxxy.v.y. z05 d
Unicorniorꝝ pprietates. ps.xxi.v.Libera. 33 a
Unitatis vtilitas ⁊ commendatio. ps.cxxxy. v. vltimo. z06 a
Unitas qualis sit. ps.i.In conclusione. 5 c
Uocatiuo qũo noiatiuus adiũgit. ps.viy.v.i. i3 d
Uolucres: vñ dicte sint. ps.viy.v.Uolucres. i4 b
Uoluntas creatoris bona: quare dicatur scutum. ps. v.v.vltimo. i0 b
Uoluntas: vnde dicat̃. ps.xiy.v.y. zo a
Uotum oĩum fideliũ: qõ sit. ps.cxv.v.vltimo. i77 c
Ois iniusta vox suos dãnat auctores: ⁊ anteq̃ alteri noceat se pri⁹ ipa cõdẽnat. ps.lvi.v.Fodcrunt. 85 b
Que vox sit pmissio ⁊ totius beatitudinis summa perfectio. ps.cxlviy.v.Hymnus omnibus. zz5 c
Usq; ad vnum dum dicitur: omnes negantur. ps.ly. v.Omnes declinauerunt. 80 a
Usure: vñ sint appellate. ps.lxxi.v.Ex vsuris. i09 b
Usus humanus qui sit: cum aliqui videntur laborantes in agro: vel legẽtes: vel fabricãtes ꝛc. ps.cxlviy. v.i. zz4 d
Uter: quid sit. ps.xxxy.v.Congregans. 47 b
Utinam: verbuz semp optantis est. ps.cxviy.Aleph. v.Utinam. i80 d
Uulpis proprietates. ps.lxy.v.penultimo. 9z d
Uultus: vnde dicatur. ps.xxx.v.Ego autez. 44 d
Uultus: qd significet. ps.xxxiy.v.Accedite. 49 a

Abulon: quid interpretetur. ps.lxviy.v. Principes. i00 d
Zeb: quid interpretetur. ps.lxxxy.v.Pone principes. izz a
Zebee: quid interpretet̃. Ibidẽ. izz a
Zelus: ⁊ in bono ⁊ in malo ponitur. ps.cxviy.Sade. v.Tabescere. i9i b
Zelo si nolumus confundi: quid agere debeamus. ps. xxxvi.v.Dominus autem. 54 d
Zeugma: quid sit. ps.xiiy.v.vltimo. zi c
Zipher: qui significent̃. ps.liy.circa titul. 80 c
Zona: ꝗ quo accipiat̃. ps.cviy.v.Fiat. i70 a

Τέλος

¶ In totius huius operis conclusione: psalmorum liber a disertissimo expositore Cassiodoro: ingentibus laudum preconijs extollitur: ⁊ vsqueadeo: vt super desiderabilem paradisum: quem quatuor fluminum lapsus emanare noscuntur: Animam beatiorem eē predicet: que. CL. psalmorum fontibus fuerit irrigata.

- Expositione vltimi versus psalmi finalis: commemorat se monstrasse psalterij seriem esse refertam:
  - Grammatica.
  - Etymologijs.
  - Schematibus.
  - Arte rhetorica.
  - Topicis.
  - Arte dialectica.
  - Definitiōibus.
  - Musica.
  - Geometria.
  - Astronomia.
  - Propīis locutionib⁹ legis dīne.
- Asserit
  - psalmorum ordinē esse infinitus ⁊ illi soli cognitum: qui dinumerabili quantitate cōplectit.
    - Arenam maris
    - Pluuiarū guttas
    - Creaturaꝝ oiuz nās
  - In psalterio oīa eē comprehensa: quecunqz sancte scripture ambitu cōtinentur.
  - Psalteriū: nouum ⁊ vetus testamentum tanta proprietate complecti.
  - vt reuera spiritualis bibliotheca in eo intelligatur constructa.
  - In hoc libro veluti celesti scripturarum armario: omnia inueniri: quecūqz querunt: In
    - Genesi.
    - Prophetis
    - Euāgelio.
    - Apostolo.
  - Dic competēter est positum: si cautissime legatur: quicquid agitur: In
    - Celo.
    - Terra.
    - Mari.
    - Inferno.
- Cōclusiō eyl timi psalmi
  - Monet nos recordari debere: que supra i decursu opis latiꝰ sūt effusa. Meminisse enim nos conuenit.
    - Quod de titulorꝫ diuersa varietate narratū est.
    - Personas in textu psalmorꝫ aptissime commutatas.
    - Cōclusiōes psalmorꝫ cōtra hereticos maxie fuisse formatas.
    - Quare alphabeton hebreum ponatur in psalmis.
    - Cur de partibus psalmorum vnus confectus esse videatur.
    - Quare intercalares psalmi sint positi.
    - Quare repetitio versuum ponatur in psalmis.
    - De interpretatione nominum hebreorum.
    - De ys psalmis qui vnifines appellantur.
    - De quindecim psalmis gradalibus
    - Quare penitentium septem psalmi esse doceantur.
    - Quare lamētātiū p ciuitate hierlm: cū lachrymis vba fūdāt.
    - Quare ordo psalmorū in laudibus dñi fuerit terminatus.
- Ipse enim expositor: In
  - Petit a magistris: qui celestium litterarꝫ copiosa lectione pinguescunt: Ut
    - Parcant rudi
    - Dimittāt cōfitēti
    - Sint benuoli.
  - Laudat per mirabiliū virtutum cōmemorationē.
  - Fine operis: ad dñm se p deuotā ⁊ accuratas orōnē cōuertit: In q̄
    - Dñm
      - Donet q̄ eo pstāte bene q̄runt: ⁊ maxie q̄ bōana infirmitate
      - Suscipiat quod ex dono eius dictum est.
      - Parcat quod ex se ignoranter prolatum est.
      - Orat vt
        - Perducat ad illam cōtemplationem vbi non potest errari
        - Preestet
          - Facere: que eo inspirante loqui presumpserit.
          - Complere: que alios obseruare monuerit.
        - Liberet ab illo periculo: ne dū alys pdicauerit: ipse reprobꝰ inueniatur.
    - Proprīā confitetur infirmitatem.
    - Dñi maiestatē cōmendando petit: Ut
      - Nō permittamur insatiabilibus fauci bus rugientis leonis absorberi.
      - Faciat illuz tristem de humana letitia: qui de offensione nra semp exultat.

Finis ad laudem dei

¶ Incipit Prologus Cassiodori Clarissimi Senatoris Romani in Expositionem Psalterij.

Epulsis aliquādo in Rauēnati vrbe: sollicitudinibus dignitatū: ⁊ curis secularium noxio sapore cōditis: cū psalterij celestis aiaruz mella gustassem: id qō solēt desiderātes efficē: auidus me pscrutator imersi: vt dicta salutaria suauiter imbiberez post amarissimas actiones. Sed familiaris inchoātibus occurrit obscuritas: que varys est itexta psonis ⁊ velata parabolis. Dec in dictis vitalibus: noxia dissimulatione pterit: dū sepe illud repiri solet ambiguū: qō magni sacramēti gestat archanū. Tūc ad Augustini facundissimi patris: ꝓfugi opinatissimā lectionē: in qua tāta erat copia ꝓgesta dictorꝫ: vt retineri vix possit relectum: qō abū de videt expositū. Credo: cū nimis auidos populos ecclesiasticis dapib⁹ explere cupit: necessario fluēta tā magne pdicatiōis emanauit. Quocirca: memor infirmitatis mee: mare ipsius quorūdam psalmorꝫ fontib⁹ pfusuz: diuina misericordia largiēte: in riuulos vadosos: cōpendiosa breuitate deuxi: vno codice: tā diffusa cōplectens: que ille in decadas quindecim mirabiliter explicauit. Sed vt quidam de Homero ait: Tale est de eius sensu aliqd surripere: quale Herculi clauā de manu tollere. Est eniz lrarū oīum magister egregius: ⁊ qō in vbertate rarum est: cautissimus disputator. Decurrit qppe tanq̄ fons purissimus: nulla fece pollutus: sed in integritate fidei pseuerans: nescit hereticus dare: vnde se possint aliq̄ colluctatione defendere: Totus catholicꝰ: totꝰ orthodoxus inuenit: Et in ecclesia dñi suauissimo nitore resplēdes: supni luminis claritate radiatur. Quedā vo nouiter inuēta: post tā mirabilē magistrum: sola dñi presumptione subieci: qui paruulis ꝓfidētiā: cecis visum: mutis sermonē: surdis pstat auditū. Quē tamē codicē: etiā per qnquagenos psalmos cuz pfationib⁹ suis: trina sum diuisione partitus: vt ⁊ claritas lre saniorib⁹ oculis se pulchrius aperiret: ⁊ desiderio legentiū fratrū numerosi codicis corpa pstarētur. Ita ⁊ ad bibliothece cautelā vnus derelictus est: ⁊ ppter ꝓgregationis studiū cōmodissime forsitan noscitur esse diuisus. Quapropter mādato dñi ꝓfidētes: celestis mystery claustra pulsemus: vt apiāt sensibus nostris florigeras sedes: q̄tenus in illo celesti paradiso salutariter introducti: spiritalia poma sine aliq̄ pmi bois transgressione carpamus. Uere coruscus liber: sermo lāpabilis: cura sauciati cordis: fauus interioris bois: pinaꝫ spūaliū psonarū: occultarū lingua vtutū: que iclinat supbos humiliatis: reges paupibus subdit: affabilitate paruulos nutrit. Quāta enim illic est pulchritudo sensuū: ⁊ stillātiuz medicina verborꝫ: vt merito scilz hic illud salomonis aptet: qō dixit in cātico cāticorꝫ: Hortus ꝓclusus: ⁊ fons signatus: paradisus plenus oīum pomorꝫ. Mō eni qdaz psalmorꝫ salutari istitutione formati: turbidos ⁊ tēpestuosos animos declināt in limpidā ⁊ trāquillissimā vitā: Mō pmittētes deū ppter salutē credētiū visualiter humanādū: ⁊ ad iudicādū orbē esse vēturū: Mō commonent lachrymis peccata diluere: elemosynis delicta curare: Mō sacris orationib⁹: reuerēter attonitu: Mō hebrei alphabeti: vtute pfundu: Mō de passione ⁊ resurrectiōe dñi salutaria pdicātes: Mō lamē-

Lam.4.

tantium deploratione pyssimi: Modo versuum repetitione quedam nobis sacramēta pandentes: Modo canticorꝫ graduum ascēsione mirabiles. Postremo supnis laudib⁹ feliciter iberētes: beata copia: inexplicabile desideriū: stupēda profunditas. Nō pōt aīus fidelis expleri: qui cepit ide satiari. Psalmi sūt deniqz: qui nobis gratas faciū t esse vigilias: qñ filēti nocte psallētib⁹ choris: humana vox pzūpit in musicaz: vbisqz arte modulatis: ad illū redire facit: a quo pro salute humani generis: diuinū venit eloquiū. Lātus q aures oblectat: ⁊ aias istruit: fit vox vna psallētiū: ⁊ cū angelis dei q̄s audire nō possumus: laudum vba miscem⁹: per illuz. s. qui venit ex semine Dauid: dñm christū. Sicut ipse in Apocalypsi dicit: Ego sum radix: ⁊ origo Dauid. A quo ⁊ religionē salutarez suscepim⁹: ⁊ sancte trinitatis mysteria reuelata cognoscimus. Uñ merito eis: pris ⁊ filij ⁊ spūs sancti: vna gloria sociat: vt pfecta eorū pconia cōprobētur. Ipsi enim die vēturū: matutina exultatione cōciliāt: Ipsi nobis primā horā diei dedicāt: Ipsi nobis tertiā horam ꝓsecrāt: Ipsi sextā in panis ꝓfractione letificāt: Ipsi nobis nona ieiunia resoluūt: Ipsi diei postrema ꝓcludūt: Ipsi noctis aduētu: ne mēs nra tenebret: efficiunt: sicut ipsi dicunt: Nox illuminatio in deliciis meis: qñ tenebre non tenebrabuntur abs te dñe: Ut merito se a vera vita credat alienuz: qsqs huius muneris iocūditate non fruitur. Quorꝫ vtutes: vt breuiter diuin⁹ sermo ꝓcluderet: in septuagesimo psalmo dicturus est: Ego aūt ꝓfitebor tibi in vasis psalmorꝫ veritatē tuaz. Reuera vasa veritatis: que tot vtutes capiūt: tot diuinis odorib⁹ farciunt: tot thesauris celestibus cumulant: Hydrie que vinū celeste recipientes: puritatē ei⁹ in nouitate semp custodiūt. Dulcedo mirabilis: que seculi corruptionib⁹ nō accessit: sed in sua pmanens dignitate: gra semp purissime suauitatis augetur. Apotheca valde copiosa: de qua cū bibāt tā magni terrarū populi: vbertas ei⁹ nescit expendi. Oz mirabilis aūt ex ipsis profluit suauitas ad canendum: Dulcisonū organū: humanis vocib⁹ emulātur: Tubaꝫ sonit⁹: grādiloquis clamoribus reddunt: vocalē cytharā: vuētiū chordaruz pmixtione cōponūt. Et qequid ante istrumētis musicis videbat agi: nūc probat per rōnales substātias explicari. Uerū tñ ne quaq̄z nobis vt psitacis merulisqz vernandū est: qui dñi verba nostra conātur imitari: qd tñ canant: noscūtur modis oibus ignorare. Melos siquidē blanduz aios oblectat: sed nō cōpellit ad lachrymas fructuosas. Permulcet aures: sed nō ad supna erigit audientes. Corde autez cōpungimur: si qō ore dicimus: animaduertere valeam? Sicut in psalterio legit: Beatus populus qui intelligit iubilationē. Et iterū: Qñ rex oīs terre deꝰ: psallite sapienter. Philippus quoqz apostolus cū regine Candacis eunuchū Isaiam legere cognouisset: scripturas ei sanctas cōpetenter exposuit. Qui postq̄z qō legebat aduertit: statim gram baptismatis exqsiuit: ⁊ mox pfecte munera salutis accepit. In euāgelio etiā dñs ait: Qis qui audit verbuz regni ⁊ nō intelligit: venit malus ⁊ rapit qō seminatum est in corde eius. Uñ ꝓgrue dat intelligi: hec illis puenire nō posse: qui scripturas sanctas puro corde merētur aduertere. De qua pulchre pater Hieronymus ait: Margarituz qōdā est scriptura diuina: ⁊ ex multis partib⁹ fozari pōt. Quocirca pater aplice: q celestes lras sanctis moribus reddidisti: pstāte deo: tua imitatione ꝓuocatus: abyssos diuinas īgrediar.

Pō.88.
Pō.46.
Actl.8.
Matth.13

Qõ clemẽs errata corrigis:nec seuerus iputas quod emẽdas.Sed anteq̃ apotbecas spũales attingã q̃dã diuisis capitib⁹:que sunt numero decẽ ⁊ septẽ estimo pregustãda:vt cũ eaꝫ rex locus se itulerit:magni nectaris potus suauissimis delectationibus bauriat.

¶ Ordo dicendoꝫ in boc prologo.

¶ Primo:de prophetie diuersis speciebus nihilominus est dicendum:vt que sit ista dauitica: possimus distinctius edoceri. Cap.I.
¶ Secundo:cur in psalmorum titulis:quasi auctorũ nomina diuersa reperiuntur. Cap.II.
¶ Tertio:quid significet in finem: quod frequenter inuenitur in titulis. Cap.III.
¶ Quarto:quid sit Psalterium:vel psalmi quare dicantur. Cap.IIII.
¶ Quinto:quid sit psalmus. Cap.V.
¶ Sexto:quid sit canticum. Cap.VI.
¶ Septimo:quid sit psalmo canticũ. Cap.VII.
¶ Octauo:quid sit canticũ psalmum. Cap.VIII.
¶ Nono:de quinquifaria diuisione. Cap.IX.
¶ Decimo:de vnica inscriptione tituloꝫ. Cap.X.
¶ Undecimo:quid sit diapsalma. Cap.XI.
¶ Duodecimo: vtruz in quinque voluminibus psalmorum sit secanda contextio:an certe vnus liber debeat nuncupari. Cap.XII.
¶ Tertiodecimo: quemadmodum in psalmis sit de christo domino sentiendum. Cap.XIII.
¶ Decimoquarto: quemadmodum sit expositio digesta. Cap.XIIII.
¶ Quitodecio:de eloq̃ntia toti⁹ legis dine. Cap.XV.
¶ Sexdecio:de ꝓpa eloquẽtia psaltery. Cap.XVI.
¶ Septimodecimo:laus ecclesie. Cap.XVII.

Nũc ad premissum ordinẽ dño prestante veniamus.

¶ De prophetia. Cap.I.

DEF Prophetia:est aspiratio diuina:que euẽt⁹ rerũ:aut per facta:aut per dicta quorũdã imobili vitate ꝓnũtiat.De qua bñ qdam dixit:Prophetia est suauis dictio:celestis doctrie fauos:⁊ dulcia diuini eloquij mella cõponẽs.Unde ⁊ ipse Dauid in cẽtesimo octauodecimo psalmo dictur⁹ est:Q̃ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua:sup mel ⁊ fauũ ori meo. Multis aũt modis: grẽ isti⁹ munera ꝓstabant.Sed vt de plurimis paucа cõplectar:acta est per opationes boium:vt fuit archa Noe:⁊ sacrificiũ Abrae:⁊ trãsitus maris rubri. Per natiuitates q̃q̃ geminoꝫ Esau ⁊ Jacob:q futuraruz rex sacra gestabãt.Per angelos:sic locuti sunt Abrae vel Loth:Zacharie ⁊ Marie.Per visiones: sicut Jsaie ⁊ Ezechieli:⁊ ceteris sãctis.Per somnia: sicut Salomoni ⁊ Danieli.Per nubẽ ⁊ vocẽ de celo: sicut Moysi.Uñ ꝓstat ꝗm Dauid:nõ per opationes boium:nõ per natiuitates geminoꝫ:nõ per angelos: nõ per visiones:nõ ꝑ somniũ:nõ per nubẽ ⁊ vocez de celo:nec per alios q̃scũq̃ modos:sed celesti aspiratione fuisse cõpletũ:sicut de ipso legit in ꝓmo regũ volumine:Et direct⁹ est spũs dñi in Dauid:a die illa ⁊ deiceps. Ipse q̃q̃ dñs in euãgelio dicit.Si Dauid in spũ vocat euz dñm:quo mõ dicitis ꝙ filij⁹ ei⁹ ẽ? Quo dicto recognoscim⁹ euidẽter ꝑ spũm scũm psalmos fuisse ꝓphetatos.Sciẽdũ ẽ sane:ꝙ oĩs ꝓphetia:aut de ꝑterito:aut de ꝑsenti:aut de futuro tpe loq̃tur:aut agat aliqd.Animaduertẽdũ ẽ q̃q̃ spm̃ scm̃ sic fuisse ꝓphetis sanctissimis attributũ:vt tñ ad tp̃s pro ifirmitate carnis ⁊ ꝛietate peccati ab ipsis offensus ab scederet.Et itez placatus:sub opportunitate tp̃is ad ueniret.Uñ ⁊ scũs Hieronym⁹ exponẽs euãgelistaz Marcũ:in loco vbi ait de Joãne:Uidit aptos celos: ⁊ spũm tanq̃ colũbã descẽdẽtẽ:⁊ manẽtez i ipo. Ita euidẽti rõne tractauit:vt nemo ꝗ sentẽtiã ipsius venire ꝑsumat. In psalmo quoq̃ gnq̃gesimo:prophetа post peccatũ rogat:Spũm scm̃ tuũ ne auferas a me. Nã si semp(vt ait btus Hieronym⁹)in ꝓphetis esset sermo diuin⁹:⁊ iuge in pectore eoꝫ haberet hospitiũ:nunq̃ crebro Ezechiel poneret:Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicẽs. In libro quinetiã regũ:Heliseus ꝓpheta dicit de muliere cui⁹ filius extremũ clauserat diẽ:Dimitte eã q̃ in amaritudie ẽ:⁊ dñs celauit me. ⁊ nõ indicauit mihi. Apls q̃q̃ dicit:De virginib⁹ pceptũ dñi nõ habeo:ꝓsiliũ aũt do.Itẽ ipe cõmemorat: Hoc ego precipio:non dñs. Et alio loco sic memnit: Que loquor:nõ loquor ꝗm deũ.Uñ silr et ceteris ꝓphetis:aliqua qdẽ dñs locut⁹ est:⁊ nõ ꝓphete.Et aliqua ꝓphete:⁊ nõ dñs.Nec illud specialr de dño Jesu christo diceret Joãnes baptista:Qui mihi me baptiçare:ipse dixit mihi:Sup quẽ videris spũm scũm in specie colũbe descẽdentẽ:⁊ manentẽ in eo:Hic est qui baptiçat spũ sancto. Nunq̃ enĩ ꝓpriũ esset ĩ dño christo:qõ addit:Et manẽtẽ in eo:nisi ab alys nõnũq̃ recedere ꝓbaret.In christo enĩ ꝓmãsit:qz peccatũ nõ habuit.Ab alys iure discessit:qz pollutiõis maculã pceperũt.Spũ enĩ scõ:nõ põt esse cõmunio cum delictis.Nã sic scriptũ est ĩ libro sapie Salomonis: Spũs enĩz scũs discipline effugiet fictũ:⁊ aufert se a cogitationib⁹ que sunt sine itellectu.Est aũt ꝓphetia magnificũ numis ⁊ veriloquiũ dicẽdi genus:non humana volũtate cõpositũ:sed diuina ispiratione ꝓfusum.Sicut ait Petrus apls.Nõ enĩ volũtate humana allata est aliq̃ ꝓphetia:sed spũ sancto ispirati:locuti sunt sancti dei boies.Nã ⁊ Paulus aplus dicit: Qui ꝓphetat:hoibus loqtur ad edificationẽ ⁊ exhortationẽ ⁊ ꝓsolationẽ.Et paulopost:Qui ꝓphetat: ecclesiã edificat.Edificat plane:q̃ res icognitas nimis q̃q̃ necessarias:ꝓlocutionis beneficio facit esse notissimas.Nã ⁊ gbus data est facultas bñ itelligẽdi:vel interp̃tãdi scripturas diuinas:a munere ꝓphetie nõ videntur excepti.Sicut apls ait in epla ad Corint.prima:Spũs ꝓphetarũ:ꝓphetis subiectus est. Sz q̃ñ de ꝓphetie muneribꝰ cõperẽter fortitan que leguntur agnonim⁹:nũc que restãt sollicite perscrutemur.

Mar.p. — z.Pe.p. — i.Cor.14 — Ibidem. — Ubi.s.

Ps.50. — Ezc.6.7 — 4.Reg. — i.Cor.7. — Ibidem — Joã.p. — Sap.p.

Ps.118. — i.Reg.16. — Mat.zz.

¶ Cur in psalmorum titulis quasi auctorum nomina diuersa reperiantur. Cap.II.

In ꝓmo libro paralipomenon legitur:cuz propheta Dauid deuota dño etate senuisset:q̃tuor millia boiuz ex israelitico populo delegisse:qui psalmos q̃s ipse dñi aspiratione ꝓtulerat:organis:cytharis:nablis: trympanis:cymbalis:tubis:ꝓpriq̃q̃ voce ĩ magna iocũditate supne grẽ personarẽt.Que suauis adunatio trib⁹ partib⁹ diuisa ꝓstabat.Rõnalis ꝑtinebat ad humanã vocẽ.Irrõnalis ad instrã musica.Lois aũt de vtrisq̃ ꝑtibus aptabat:Ut ⁊ vox hois certis modulationibus edereẽ:⁊ instrõz melos ꝓsona se vicinitate ꝓiungeret.Sic suauis illa ⁊ iocũda musica:ecclia catholicã tali actu ꝑdicebat:que ex diuersis linguis varioq̃ ꝓcẽtu:in vnã fidel cõcordiã:erat dño ꝑstãte creditura.Ex quo numero:indita noia frequẽter ĩ titulis iuenim⁹:vt idithun:asaph:filij chore:⁊ his silia. Nõ qz ipsi vt qdã volũt auctores fuere psalmoꝫ:sed quoniã

i.Paralipo.z.

qm̃ ꝓpositi artificib⁹:administratores eaꝫ rex ꝓbabiles extiterũt:vt bonorẽ de tali cõmemoratione summerẽt:qui officio scõ deuotis mẽtib⁹ seruiebãt.Maxime:qz ⁊ noia eoꝫ itellect⁹ rex ꝓgruos iudicare noscunt.Nõ enim suprãdicti viri ad psalmos faciẽdos electi sunt:sed eos ꝓgregatos tñ legim⁹ ad canẽduz. Psalmigraphos autẽ fuisse:hystoria nulla testat.Et ꝑsumptuoluz est dicere:qõ nulla possit aucte firmari.Psalmos aũt ad solũ ꝓphetã Dauid ꝑtinẽ certis declarat indicys. Denicq̃ in Apocalypsi volẽs opus istud itelligi:soli⁹ meminit Dauid:dicẽs:Hec dicit sanctus ⁊ ver⁹:q̃ habet clauẽ Dauid:q̃ aprit ⁊ nemo claudit:claudit ⁊ nemo aprit. In euãgelio quoq̃ pbariseis ipse dñs dicit:Quo mõ ẽ Dauid i spũ vocat eũ dñm dicẽs:Dixit dñs dño meo ⁊c. Unde ꝓbat vniuersos psalmos:nõ multoꝫ existere:sed tñ ipsi⁹ quez a dño ꝓstat esse noiatũ.Usus q̃q̃ ecclie catholice:spũs sci ispiratione:generalr ⁊ imobilr tenet:vt q̃cũq̃ eoruz cantãdus fuerit:q diuerso noĩe ꝑnotant:lector aliud ꝑdicare nõ audeat:nisi psalmos Dauid.Qõ si essent ꝓpriꝫ:id est:aut idithun:aut filioꝫ chore:aut Asaph: aut Moysi:eoruz noia vtiq̃ predicarent:Sicut ⁊ in euãgelys fit:q̃ aut Marci:aut Luce:aut Matthei: aut Joãnis vocabulo pronuntiãtur.Quod etiã secutus pater Augustinus:congruenter omnes psalmos dicit esse dauticos.

Apocl.z. — Mat.zz.

¶ Quid significet in finem:quod frequẽter inuenitur in titulis. Cap.III.

Jnẽ duobus dicimus modis:ꝑmus ẽ iste coĩs atq̃ moralis:q̃ res aliqua ad extremum deducta puenerit:nec vlterius põt ꝑdire:Qui mot⁹ sui terminũ ꝓbat accipere.Sic enĩ dicim⁹ finitũ cibũ:qui sedula comestione ꝓsumptus est.Finitã pecuniã:que doceẽ expẽsa:⁊ cetera que hoc mõ ꝓbant edici. Secũdus dicit finis ꝑfectus atq̃ ꝓpetu⁹:quẽ mõ q̃rimus: q tũc nobis ꝑtẽdi ac dilatari magis icipit:q̃ ad eũ mẽs deuota puenerit.Finis ergo legis ac plenitudo dñs noster est chr̃s:sicut Apls dicit: Finis enĩz legis chr̃s:ad iustitiã oĩ credẽti.Ad quẽ dũ puenerim⁹:nihil vltra ꝓquiremus:ſz in ipso btitudinis fine cõtẽti: plenissima iocũditate ꝑfruemur.Cui⁹ tñ amor profecit quãtũ intellectus noster dño prestante clarescit. Et ideo quotiẽs in titulis psalmoꝫ finez reperis:ad dñm saluatorem aciem mentis intende:qui est finis sine fine:⁊ bonoꝫ omniũ cõpletiua perfectio.

Roma.10. — Joan.3.

¶ Quid sit psalterium:vel psalmi quare dicantur. Cap.IIII.

DEF Salteriũ est(vt Hieronymus ait) in modũ.Δ.delte lr̃e formati:ligni sonora ꝓcauitas:obesum vẽtrẽ in supiorib⁹ habẽs:vbi chordarũ fila religata:disciplinabilr plectro ꝑcussa:suauissimã dicunt reddere cãtilenã.Huic cytbare positio videt esse ꝗria:dum q̃ ista in imo ꝓtinet:illud cõuersa vice gestat in capite. Hoc aũt genus organi canoꝫ atq̃ singulare:aptatur corpi dñi saluatoris:q̃ñ sicut istud de altiorib⁹ sonat: sic ⁊ illud gliose institutionis supne cõcelebrat.Sicut ipse etiã in euangelio dicit:Qui est de terra:de terra est:⁊ de terra logt.Qui aũt de celo venit:que vidit ⁊ audiuit testat.Uñ qdã ⁊ hoc op⁹ dauiticus:psalmos esse dictos ꝑfiniũt:qz de supno culmine retonare noscunt.Cognosce vo:ꝙ isti tñ pro excellẽtia sui dicantur psalmi:q̃ hoc volumine ꝓtinẽtur.Nã ⁊ psalteriũ gen⁹ eẽ musicoꝫ:Daniel ꝓpheta testat.Jnquiẽs vocẽ tube:fistule:sambuce:cytbare:psalteryz:⁊ symphonie:oĩsq̃z generl musicoꝫ.Naz ⁊ paralipomenon exponit cũ dicit:de lignis thinis:que vulgo euclina vocant:gradus factos in domo dñi:⁊ in domo regia. Lythbaras q̃q̃z ⁊ psalteria cãtoribus.Hoc apud hebreos dicit nablũ:qõ tñ in suprascripto libro frequenti repetitione vulgatũ ẽ.Ipsũ vo psalmũ:grecũ cõstat eẽ vocabulũ. Quẽ dictũ qdaz volunt ΑΠΟ ΤΟΥ ΨΑΥΔ hoc est:a tãgẽdo.Nam ⁊ psaltrias cytbaredas vocamus:docto pollice modulatiões musicas exp̃mẽtes.

Daniel.z. — z.Paral.z.

¶ Quid sit psalmus. Cap.V.

Psalmus est:cum ex ipso solo instrumento musico:id est:psalterio modulatio quedam dulcis ⁊ canora profunditur.

¶ Quid sit canticum. Cap.VI.

Anticũ ẽ qõ ad bonorez dei canit:q̃ñ gs libertate ꝓprie vocis vtit:nec loq̃ci istro cuiq̃ musico ꝓsona modulatione sociat. Hoc ẽ qõ ẽt nũc i dinitatis laudib⁹ agit.

¶ Quid sit psalmo cãticũ. Ca.VII.

Psalmo canticum erat:cum instrumento musico precinẽte:canens chorus sociatis vocibus acclamabat:diuinis dũ taxat sermonibus obsecutus.

¶ Quid sit canticũ psalmũ. Cap.VIII.

Anticum psalmũ erat:cuz choro ante canente:ars instrumenti musici in vnã cõuenientiam comiter aptabatur:verbaq̃z hymni diuini suauis copula ꝓsonabat.

¶ De q̃nqfaria disione. Cap.IX.

Hanc aũt quã dixim⁹ q̃nqfariã diuisionẽ: prout vnaquesq̃z eaꝫ psalmoꝫ titulis potuerit inuenire:locis aptissimis admonebo:vbi significatiã q̃ndã subsequẽtib⁹ rebus mystica iterptatione ꝗdunt.Sed qz sunt ⁊ alie multifarie supscriptiones:q̃s ꝑtereundas nõ arbitroꝫ:Breuiter in vnã ꝓclusionẽ estimo colligẽdas:vt nec fastidiuz lector incurratnec in damno intelligentie necessaria forte pretereat.

¶ De vnica inscriptione titulorum. Cap.X.

Uasdã supscriptiones psalmoꝫ ꝑ allusionẽ ꝓsilez ꝓtinet spũalr ituẽdas:qz si lr̃am ꝓsideras:extraneũ est cũ nõ ea iuenias ĩ psalmis:q̃ ꝓtinent ĩ titulis.Si vo trahantur ad tropicũ itellectũ:nimis vident accõmode.Ut est illud vbi res geste significant:id est: cũ fugit a facie Absalon.Ubi loc⁹:vt ẽ:cũ eẽt in deserto idumee.Ubi dies:vt ẽ:ĩ ꝓma sabbati.Ubi hebrea noia:sic est idithun. Ubi facta est cõpatio gestorũ.i. cũ mutauit vultũ suũ coram abimelech.Uel spez cõsilium.i.ꝑ torcularib⁹. Quapp in supscriptionibus tituloꝫ:siue psalmũ:siue cãticuz:siue psalmo cãticũ: siue cãticũ psalmũ:siue i finẽ:siue aliqd de sexta:quã dixim⁹ cõplexione repire potueris:Aut singillatim: aut vnũ:duo:vel tria:siue q̃tuor ex eis inserta cognoueris:ad illas vtutes trahe q̃s vnicuiq̃z ineẽ dicem⁹: qz rex istaꝫ cõmemoratio:ad silitudinẽ occulte itelligẽtie posita:subtilr inueniẽt.Ista enĩz añ forez psalmorũ:tanq̃ sacrata vela pẽdẽt:ꝑ q̃ si aciẽ mẽtis itẽdas: rarescẽtib⁹ gbusdã filis:facile eoꝫ penetrabilia ꝓtueris.Quis.n.tot cãs:tot diuersitates noiuz putat ociosas:cuz nefas sit credere scripturas diuinas aliquid

Mat.5. superuacuum continere. Legitur enim: Amen amen dico vobis ꝙ iota vnum: aut vnus apex non preteribit a lege donec omnia compleantur.

¶ Quid sit diapsalma. Cap̃.XI.

INter expositores psalmorꝫ de ꝗ noie q̃dã noscit puenisse diuersitas. Hieronymꝰ hebraice ligue doctissimꝰ igsitor: spũs scĩ ꝓtinuatione eẽ ꝓfirmat: ob hoc qꝛ diapsalma significet semp. Btũs aũt Augustinꝰ rerũ obscuraꝫ subtilissimꝰ idagator: iter ardua sine offensione discurrẽs: hãc potiꝰ partes elegisse cognoscit: vt magis diuisio eẽ videat: nois ipsiꝰ discutiẽs q̃litates.

DEF Sympsalma qppe dr̃ greco vocabulo: vocũ adunata copulatio. Diapsalma vo ꝗmonũ rupta ꝓtinuatio: docẽs vbicũq; reptũ fuerit: aut psonaꝫ: aut reꝫ fieri ꝑmutationes. Merito ḡ tale nomẽ illic interponit: vbi vel sẽsus vl psone diuidi cõprobant. Uñ ⁊ nos dissones grue faciemꝰ: vbicũq; i psalmis diapsalma potuerit inueniri. Reliq̃s aũt, put datũ fuerit idagabimꝰ: vbi tñ auctas huius nois non potuerit inueniri.

¶ Utrũ i gnẽ volumiꝫ psalmorꝫ sit secãda ꝓtexto: an vnꝰ liber dicatur. Cap̃.XII.

LEat Hieronymꝰ ꝓphetiã psalmorꝫ in gnẽ libros putauit eẽ diuidẽdã: qꝛ in textu opis huiꝰ q̃rto legit: fiat fiat. Dũ hoc vbo itercidẽte: nõ nulla se videat apire diuisio. Huic fauet assensa posteritas. Credo dũ sibi ꝓsultũ iudicauit: qõ i multas ptes coartabat tediosa lõgingtas. Hylariꝰ aũt pictauiẽsis eps dinaꝫ reꝫ acutissimꝰ ⁊ pfundissimꝰ exgsitor: ꝓgruẽtiꝰ libũ estimat dici debere psalmorꝫ: qꝛ in hebreo vnum volumen est: ⁊ maxime cũ in actibus Apl̃orum legatur dictũ in libro psalmorum. Quaꝓpter merito vnus liber dicitur qui tãta auctoritate firmatur.

Ps.88.

¶ Quẽadmodũ in psalmis sit de christo domino sentiendum. Cap̃.XIII.

MIrabilibus modis psalmi loquunt de psona dñi iesu chri pro istructione fideliũ. Primũ ꝑ id qõ ad humanitatẽ eiꝰ noscit pti-

Ps.z. nere: vt ẽ illud scõi psalmi: Astiterunt reges terre ⁊ pncipes ꝓuenerũt in vnũ ad-

Ps.20. uersus dñm ⁊ aduersus chrm eiꝰ. Et i vigesimo psalmo: Desiderũ aie eiꝰ tribuisti ei: ⁊ voluntate labiorꝫ

Ps.z. eiꝰ nõ fraudasti eũ. Scõo ꝙ eq̃lis ⁊ coeternꝰ oñditur pri: vt est illõ eiusdẽ scõi psalmi: Dñs dixit ad me filius meꝰ es tu: ego hodie genui te. Et i cẽtesimo nono:

Ps.109. Tecũ pncipiũ i die vtutis tue: i splẽdoribus scõrꝫ: ex vtero añ lucifer genui te. Tertio a mẽbris ecclie: cu-

Ps.zi. ius ipse dux ⁊ caput est chrs: vt ẽ illõ. zi. psalmi: Longe a salute mea: vba delictorꝫ meorꝫ. Et in. 68. Deꝰ tu

Ps.68. scis ĩsipiẽtiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ sunt abscõdita. Qõ dictũ ꝑ vnoq̃q; fideliũ debemꝰ accipe. Cetera delicta a chro ꝓbant fũdit aliena. Uñ Tichoniꝰ in libris regularꝫ: latiꝰ diligẽterq; disseruit b̃: si aio recõdimꝰ: nulla ꝓfusione turbamur. Quia erroꝛ maximꝰ nascit ide: qñ icõueniẽter reddit alibi qõ dictũ ꝓstat ad aliud. Nã si vno mõ fuisset locutꝰ: qs eiꝰ geminaꝫ subam potuisset agnoscere: cũ ẽt nũc in tã euidẽtissima distõe: nãm diuinitatis ⁊ humanitatis dñi chri aliq nitant sacrilega volũtate ꝓfũdere. Multa q̃q; ꝗm lras cõmonet: multa spũalr iubet: psonas subito decẽter imutat: Ut nũc chrs deꝰ: vbũ icarnatus ⁊ hõ factꝰ: caput ecclie: nũc ipsa ecclia: nũc hõ iustus: nũc penitẽs log videat: vt oia nẽcia tãgat atq; cõcludat. Ubiq; plenissimũ celestiũ reꝫ: scm vibrat elogum: ⁊ multiplici diuersitate vtutũ: pp humani gnis largiẽdam salutẽ regni sui adorãda mysteria piꝰ redẽptor insinuat. Hec iõ pfati sumꝰ: vt cũ vẽtũ fuerit ad locatalia: itrepidus lector audire possit: qõ se iam salubrĩter didicisse cognouerit. Illud tñ auctẽ patrũ ⁊ veritatis ipsiꝰ attestatione: firmissima credulitate tenendũ est: vnũ de trinitate: siue vnã ex trinitate psonaꝫ: deũ vbũ miseratione mortaliũ: ex maria vgine hoiem factũ: spõtanea vtute: non ministratoria necessitate: qꝛ nec nature sue vllã mutabilitatẽ sustinuit: nec assumptione carnis augmẽtũ trinitatis effecit: Sed sicut gdaꝫ ait: Maculas nras lauit i sanguine: rugas ẽt tetẽdit in cruce. Hoc cũ sit spei nre singulare psidiũ: beatitudo credẽtiũ: felicitas magna iustorꝫ: nõ desinunt heretici impia voluntate corrodere: que humano generi salutis cãm cognoscitur pstitisse.

¶ Quemadmodum sit expositio digesta psalmorum. Cap̃.XIIIII.

PRimo: nobis de tituloꝫ iscriptiõe: dño inuãte dicẽdũ est: vñ velut vberibꝰ expssis: lacteꝰ sensus diuine pdicationis emanet. Scõo: vnusq̃q; psalmꝰ pro sua q̃litate diuidẽdus est: ne nobis itellectus pmisceat: aut occulta mutatio rerũ: aut varietas introducta loquẽtiũ. Tertio: archanũ psalmi: ptim ꝗm spũalẽ itelligẽtiã: partiq; ꝗm hystoricã lectionẽ: parti ꝗm mysticũ sensum reꝫ subtilitates discutiẽs: proprietatesq; vborꝫ put ꝓcessum fuerit conabor apire. Quarto: put locus exegerit: vtutẽ eiꝰ breuiter demõstrare cõtẽdã: q̃tenus intẽtio digesti carminis: diuino munere oculis iteriorib̃ elucescat. Uirtutẽ psalmi dico ispirationẽ diuinã: q̃ nobis intẽtio supna reserat: ⁊ sermone dauitico: a vitys nos remouet: ⁊ recte nobis viuere psuadet. Quinto: de ordine numeri psalmorꝫ: cum res exegerit memorabimꝰ: q reuerẽtissimaꝫ reꝫ honore sacratꝰ est. Hoc enim per singulos q̃q; psalmos facere nobis difficile fuisse pfitemur: qõ idetermina tũ atq; suspẽsum: patꝫ etiã religt auctas. Reliquos aũt sibi calculos diligẽs pscrutator exgrat: qm̃ multa accessu tpis in scripturis dinis fiũt clara: que nũc videtur abscõdita. In ꝓclusionib̃ vo: aut sũmã totiꝰ psalmi sub breuitate cõplectemur: aut 5 hereses aliquid dicemus destruẽdas. Ipsa est enim dñi vera dilectio: aduersarios eius odio habere perfecto.

¶ De eloquentia totiꝰ legis dine. Cap̃.XV.

LOquẽtia legis diuie: humanis nõ est formata ꝗmonibꝰ: neq; ꝓfusis icerta fertur ambagibꝰ: vt aut a rebꝰ pteritis obliuione discedat: aut pnũtiq; ꝓfusione turbet: aut futuroꝫ dubys casib̃ eludat: sed cordi nõ corpalibꝰ auribꝰ loquens: magna vitate: magna psciẽtia firmitate cũcta diiudicãs: auctoris sui veritate psistit. Sic enim euãgelio: de dñi chri pdicatione dictũ est: Loq̃bat aũt sicut ptãtẽ bñs: nõ sic scribe eorꝫ ⁊ pharisei. Ille indubitata logt: cui oia pnũtia sunt: ⁊ reꝫ exitꝰ pbat eẽ subiectꝰ. Hec eloquẽtia sigdẽ est ad vnãquãq; rẽ cõpetẽs ⁊ decora locutio. Hec igit casta: fixa: verax ⁊ eterna pdicatio: nimis purissimo nitet elogo: cuiꝰ vtilitas lucet: magnificẽtia virtutis appet: opatio salut arrider: Sic ⁊ i cẽtesimo octauodecio psalmo dictnrꝰ ẽ. Qꝛ eloquꝫ tuũ viuificabit me. Et itorꝫ: Lucerna pedib̃ meis vbũ tuũ dñe: ⁊ lumen

Mat.7.

DEF

Ps.iis. Ibidem

mẽ semit meis. Reuera lumẽ: qꝛ sp vitalia iubet: noxia pbibet: terrena remouet: celestia psuadet. Dic ⁊

i. Lor. 4. doctor gẽtiũ i epla ad Lori. scribit: Nõ. n. i ꝗmõe ẽ re-

z. Timo. 3. gnũ dei: sz i vtute. Itẽ ad Timotheũ i scõa meminit dicẽs: Ois scriptura dinit ispirata vtilis ẽ ad docendũ: ad arguẽdũ: ad erudiẽdũ: ad corrigẽdũ i disciplina q̃ ẽ iustitie: vt pfectꝰ sit hõ dei ad oẽ opꝰ bonũ istructꝰ. Hec sic prĩs Hieronymi testat auctas apõ hebreos: aut rhythmo: aut metrica ꝓstat lege cõposita: que

DEF vt ipsi dicũt: fastutys ꝓtinet. Fastutiũ. n. ẽ ꝑ comata pcedẽs ad depromẽdũ sẽsum nauiter explicata ꝓceptio. Cui si vtutẽ lector diligẽs pscrutar audi Apl̃m

Heb. 4. ad hebreos dicẽtẽ: Uiũ ẽ. n. dei ꝗmo ⁊ efficaꝫ: ⁊ acriorꝫ oi gladio ancipiti: ⁊ ptingẽs vsq; ad dissionẽ aie ac spũs: cõpagũ q̃q; ac medullaꝫ: ⁊ discretor cogitationũ ⁊ itẽtionũ cordis. Scripture aũt dine scã pfunditas: adeo cões ꝗmões hẽt: vt eã vniuersi icũctãter admittãt. Sẽsus aũt recõdit vitat archano: vt in ipsis studiosissime vitalis snia ꝓbeat idagari. Nã eã reuera eẽ dinã hic maxime dat itelligi: ꝙ idocti subtilissima: tpales eterna nõ nisi diuino repleti spũ potuisse tradẽ sẽtiũt. Postremo q̃t miracla iugiter facta sũt: donec scriptura ipa mũdi ãbitũ diuulgata cõpleret:

Ps.18. sic scriptũ ẽ: In oẽm terrã exiuit sonꝰ eorꝫ: ⁊ i fines orbis terre vba eorꝫ. Uñ ad pbationẽ ptinet maximã: qꝛ lex dina per cũctas mũdi ptes cognoscit fuisse suscepta. Hec multis modis gnã sue locutionis exercet: diffõnib̃ succicta: schematib̃ decora: vborꝫ pprietate signata: syllogismorꝫ cõplonibus expedita: disciplinis irrutilãs: nõ tñ ab eis accipiẽs exneuꝫ decorẽ: sed potiꝰ illis ppriã ꝓferẽs dignitatẽ. Hec. n. qñ in dinis scriptur splẽdẽt: certa atq; purissima sunt. Cũ vo ad opiones hoium: ⁊ qõnes inanissimas veniũt: ãbiguis altercationũ fluctib̃ agitant: vt qõ hic ẽ firmissime sp reꝫ: freq̃nter alibi reddat icertũ. Sic ⁊ ligua nra dũ psalmodiã canit: nobilitate vitatis ornat. Luꝫ ad fabulas ineptas ⁊ blasphema se vba ꝓuerterit: ab ho-

Jacl. 3. nore ꝑbitatis excludit. Sic apl̃s Iacobꝰ dic: Ex ipso ore bndicimus deũ ⁊ pres: ⁊ ex ipo ore maledicimus hoiem q̃ ad imaginẽ ⁊ sl̃itudinẽ dei factꝰ ẽ. Hec mũ danaꝫ artiũ piti: q̃s tñ multo posteriꝰ ab exordio diuinorꝫ libroꝫ extitisse manifestũ ẽ: ad collectiões argumẽtorꝫ: q̃ greci topica dicũt: ⁊ ad artẽ dialecticã ⁊ rhetoricã trãstulerũt: vt cunctis euidẽter appeat pus ad expmẽdã vitatẽ iustis mẽtib̃ datũ: qõ postea gẽtiles bũane sapie aptãdũ eẽ putauerũt: Hec i lectionib̃ sacris tanq̃ clarissima fidera relucẽt: ⁊ significãtias rerũ vtilissimis cõpẽdys decẽter illuminãt. Que nos breuiter loci aptissimis admonebimꝰ: qm̃ res ipe cõmodissime õducent i mediũ: ꝑ q̃s ꝓcepti sẽsus clariꝰ elucebũt. Nã ⁊ pr̃ Augustinꝰ i libꝰ 3 de doctrĩa chrĩana ita pfessus ẽ: Sciãt aũt lrati modis oium locutionũ q̃s grãmatici greco noie tropos vocant: auctores nros vsos fuisse. Et paulo post segt: Quos tñ tropos. i. modos locutionũ: q nouerũt agnoscũt in lris scis eorũq; scia ad eas itelligẽdas aliq̃ tulũ adiuuãt. Cuius rei ⁊ i alys codicib̃ suis fecit euidẽtissimã mẽtionẽ. In libris qppe q̃s appellauit de modis locutionũ: diuersa schemata secularũ lrarꝫ inueniri ꝑbauit in lris sacris. Alios aũt ꝑpos modos i dinis eloqnys eẽ declarauit: q̃s grãmatici siue rhetores nullatenꝰ attigerũt. Dixerũt b̃ apud nos ⁊ alij doctissimi pres. i. Hieronym̃ Ambrosius Hylariꝰ: vt neq̃q nos psũptores huiꝰ rei: sz pedisseq eẽ videamur. Sed dic aliqs: Hec ptes ipe syllogismorꝫ: nec noia schematũ: nec vocabula disciplinaꝫ: nec alia huiuscemodi vllatenꝰ inueniũtur i psalmis. Inueniunt plane in vtute sẽsuꝫ: nõ in effatione vborꝫ. Sic. n. vina in vitib̃: messem in seie: frõdes in radicib̃: fructꝰ in ramis: arbores ipsas sensu ꝓtẽplamur i nucleis. Nã ⁊ de pfundissima abysso deliciosiꝰ piscis attingit: q tñ añ captionẽ suã hũanis oculis nõ videt. Merito ḡ ed̃ dicimꝰ: q̃ in eẽ nihilominꝰ vtute sẽtimꝰ. Nã ⁊ Apl̃s vetat nos seduci ꝑ vana sapiam mũdi: Ista vo nõ abnegat in lris eẽ dinis.

i. Lor. 3.

Certe accedamꝰ ad psalmos ⁊ iterrogemꝰ: q̃ oi disputatione maior est reꝫ fides. Istud q̃ pncipale vtutũ: ⁊ salutare locutionis genꝰ plerũq; res aliq̃s refert: ⁊ sepe lõge alia q̃ audiũt exponit. Siplicitas duplex:

Gen. 42. ⁊ sine dolo biliguitas. Sic fecit Ioseph q dũ fratres suos aspectu ipso ⁊ ꝗmone patrio cognouisset: ita eis videbat log: vt nullatenꝰ posset agnosci. Qõ nõ ẽ ad deceptionis studiũ sũptũ: sz ad cõmodũ magne vtilitatis effectũ. Hebreos ꝗmones adhibet: cãs pfundissimas inuẽtes. Unã rẽ in malo ⁊ in bono plerũq; ponit: vt qõ noie vr̃ esse cõe: phet q̃litatib̃ discrepare. Celestia terrenis cõpat: vt qõ incõprehẽsibilis magnitudo vetat itelligi: ꝑ notissimas sl̃itudines possit aduerti. In vbis aũt scrẽdis: mira potẽtia est: vt subito opta nobis atq̃ icõprehẽsibilia: duob̃ tribusq̃ sermonib̃ explicent. Quid breui dicã: frequẽter ẽt vna syllaba: ineffabilem dñi nãm demõstrat: vt est illud:

Exo. 3. Qui est: misit me. Cui oẽ vbũ subtilr ingsitũ: copiosis sẽsib̃ scaturit. Nã sic fecũdissimꝰ ager, odoriferas herbas saluti nre pducit accõmodas: sic lectio dina cũ ꝑ singula vba regrit: sp illic cura mẽtis saucie reperit. De cui eloquẽtie modis: multi pres latiꝰ plixiusq̃ dixerũt: q̃ꝫ noia in libris introductoꝫ cõmorãda pspeximꝰ. Sed fons ille celestis: quãtũ assidue ꝓstat hauriri: tñ nescit expẽdi. Ac ne diuti i gnãlibus remoremur: spãlia psaltery: dño iuuãte tangamus: qm̃ ipsa res euidẽter agnoscitur: q̃ cõibus rebus pmissis: postea sub aliq̃ proprietate describit.

¶ De ꝓpria eloquentia psalterij. Cap̃.XVI.

PRimũ est: ꝙ ipsi tñ psalmi singulari numero vocitant: q̃s nos adhibitis huiꝰ lingue pitissimis: cũ eorꝫ volumine ꝓferẽtes seruato vsu psallẽtiũ: suis vsib̃ estimauimus eẽ reddẽdos: ne se in psũptuꝫ ordinẽ auctas pmixta ꝓfunderet. Deide: ꝙ nullũ aliud opꝰ auctis dine: cẽtũ gnq̃ ginta sectionib̃ ꝓtinet. Ubi. n. tot tituli diuersa legunt varietate ꝓscripti. Dic: illõ votiuũ nomẽ alleluia in supscriptiõ ib̃ ichoauit. Dic cõmemoratio hystorie de regũ tracta volumie i ipo limine posita: vtutes noscit idicare psalmorꝫ. Dic ẽt diapsalmata tñ iteriecta mõstratur. Dic psalmi ꝗm vtutes suas numeroꝫ ordines tenẽt. Liber ichoãs abritudine chri: noui ⁊ veteris testamenti sacra pcurrẽs: laudib̃ sacris ⁊ sca iubilatione ꝓcludit: vt merito se tali munere ꝓsolet ecclia: q̃ hic multaꝫ calamitatuꝫ cognoscit afflictionib̃ sauciari. Nouit. n. bñficio dñi triũphare de suis cladib̃ ĩgranata psecutionib̃: sigdẽ pfecit afflictionib̃: semp auget: Sãguis martyꝫ rigat: tristitia magis erigit: angustia dilatat: fletib̃ pascit: ieiunys reficit: ⁊ ide potiꝰ crescit: vñ mundus deficit. Quid. n. in illo libro nõ inuenies: vñ se humanũ genꝰ debeat ꝓsolari: Thesaur̃ in pectore mũdo semp excrescẽs: ꝓsolatio magna lugẽtiũ: spes btã: iustorꝫ piclitãtiũ vtile suffugiũ: vñ semp qõ expedit tollit: eiusq̃ fõs ĩdefecta pennitate ꝗnat. Btũs q̃q; Athanasiꝰ Alexãdrine ciuitatis eps: in libro quẽ mar

cellino suo charissimo destinauit:de ꝓprietate psalterij:vt vbis ipsi⁹ vtar:ita dic̃.Quicũq; psalterij vba recitat:q̃si ꝓpa vba decãtat:ꝛ tanq̃ a semetipso descripta vn⁹ psallit:ꝛ nõ tanq̃ alio dicẽte:aut de alio significata sumit ꝛ legit:lz tanq̃ ipe de semetipso loquẽs: sic huiꝰ vba pferꝛ:ꝛ q̃lia sunt que dicunt:talia velut ipe agẽs ex semetipo loq̃ns:do videt offerre ꝓmões. Psalterij q̃q; ꝓpriũ est:q; p eũ legis dine scitatis introit. Nõ.n.tyrones inchoãt a Genesi:non ab Aplo: nõ inter ipsa initia:aut auctas euangelica sancta pulsatur.Sed lz psalteriuz quartus codex sit diuine auctoritatis:primũ tamẽ tyrones inchoãtes scripturas sanctas:inde legẽdi faciunt decenter initium.

¶ Laus ecclesie. Lap.XVII.

Uere scã:o imaculata:o pfecta mater ecclesia:que dina gra largiente:sola viuificas:sola sanctificas:ꝛ pditũ ꝓprys culpis institutione tua bũanũ gen⁹ istauras.Tu uus pie cõfessioni nihil addi:nihil minui pot.Per oes gppe psalmos:p oia cantica:pconia scẽ trinitatis iterseris:vt cui⁹ sũt sacrata vba q̃ lognur: ei laus semp ꝛ dulcissima glia redderet:q̃ salũ seculi b⁹:ꝛ hereticoꝝ seuissimas pcellas ĩ arce illi⁹ Noe silitudine:q̃ tuã euidẽter portauit imaginẽ:sola inoffenso fidei cursu sine periculo diluuy ꝓstãter enauigas: nec vllis errorib⁹ acgescis:q̃uis adhuc inter prauitates hui⁹ seculi:grauissima nẽcitate vseris.Quicqd.n. repit pter vitale gremiũ tuũ:mortifeꝝ ꝓstat eẽ naufragiũ.Nã cũ Sabelli⁹ ostestabilis erret ĩ pre:ondẽs Arri⁹ delinq̃t in filio: Manes sacrileg⁹ neget spũm scũ:Aly scelerati veteri testamẽto derogẽt:Nõ nulli noui gram nõ seqnt:Tu tm̃ deuotione fideli:pstãte dño:inoffense cũcta cõplecteris.Patrem gppe docens ĩgenitũ:filiũ genitũ:spũm scũ m de pre ꝛ filio procedentẽ:vnũ deũ:sanctã predicãs trinitatem:coeternam sibi ꝛ eq̃liter oipotentẽ:dñmq; christũ manẽtẽ in diuinitate sua:ꝛ carne humanitatis assumpte:salua vniuscuiusq; ꝓprietate nature vnã cõfiteris esse psonã.Ueteri testamẽto de nouo fidẽ faciẽs:nouuz a veteri exortũ esse cognoscẽs.Et vt breuiter cuncta cõplectar:nescis log nisi q̃ expedit credi.Nã q̃nis diuersis hic afficiaris angustys:ꝛ dolosi hostis sꝛietate q̃tiaris:tm̃ toti⁹ mũdi circlo ꝓgregata resplẽdẽs in modum pulcherrime pyramidis ad eterna regna pduceris.Que huic schemati nõ ĩmerito cõpararis: qm̃ de vniuersis gẽtibus extollẽs verticẽ preciosuz: iustoꝝ animas q̃si lumẽ eximiũ ad supna regna trãsmittis:meta frumẽtis plena celestib⁹ de diuersis gẽtibus sanctoꝝ beata collatio serenarũ mentiũ:lãpabilis cet⁹:insolubilis ꝓstructio de vinis lapidibus fabricata:beatoꝝ oĩuz eterna felicitas:sole lucidior:niue candidior:sine macula:sine ruga.De qua scripturz
Lam.6. est in cãticocãticoꝝ:Que est ista que ꝓgredit q̃si aurora ꝓsurgẽs:pulchra vt luna:electa vt sol:terribilis
Ibidez.4. vt castroꝝ acies ordinata.Et paulopost:Oculi tui columbarum:absq; eo q̃d intrinsecus latet.Tui⁹ dẽtes sicut greges tõsaꝝ que ascẽderũt de lauacro:oẽs gemellis fetib⁹:ꝛ sterilis nõ est iter eas.Sicut vitta coccinea labia tua:mater ꝛ vgo:feta ꝛ integra:genitrix ꝛ icorrupta:cui⁹ os vtrũq; oium fragrat odorib⁹.De qua spon
Ibidez.7. sus dicit:Odor oris tui sic maloꝝ.Et post paululum:
Ibidez.4. Odor vnguẽtoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Fau⁹ distillans labia tua spõsa:mel ꝛ lac sub ligua tua.Que mereris denicq; osculari chrm:ꝛ decus illud penniter custodire vgineũ.Tibi eni dr:Osculet me osculo oris Ibidẽ ꝓ
suui:qz meliora sunt vbera tua vino:fragrãtia vnguentis optimis.Et cetera que lib ille dinus mystica pdicatione cõplectit.Quapp factis auditorib⁹ per quan DEF
dã isagogen (que est sequẽtis opis introductio:index DEF
celestiũ mysteriorꝝ ꝛ sacre pnuntia dictionis) vt opinor sufficiẽter attonitis:ꝛ desiderio supno dina largitate flãmat:nũc ad soluẽda que ꝓmissa sũt:chro iuuãte veniamus.Presta dñe:cuius est omne quod expedit:vt intelligẽter:vt libenter: vt proficue mereamur audiri.Tuis enim adutorys omnimodis indigemus:vt valeamus ꝓcesso sermone aliquatẽ⁹ verba tue maiestatis exponere:Amen.

¶ Ordo dicendorum.

Prologomena.i.ꝓcedẽtia a nte q̃ celestis psalterij mella deguste:ꝛ cãpos illos glio sissime passionis dño pstãte ꝓrigã:quedã mihi vident diuisis capitib⁹ de textu ipsius carmis itimare:vt ꝛ legẽtes distict⁹ debeam⁹ edocere:ꝛ nos ordies ipsos sine aliq̃ offensione curram⁹.

¶ In ꝓma itaq; parte:dñi carnalis vita describitur.

¶ In scda:nã diuinitatis ipsius subtiliter indicatur.

¶ Zꝛ:multiplicatos dic̃ pplos q eũ nitebant extiguẽ.

¶ Quarta:propheta in eisdem monitis perseuerat:vt desinant iudei mala cogitare vel facere:quoniam se nouerint diuinis virtutibus destruendos.

¶ In qnta:dñs chrs clamat ad prez:vt ei⁹ audiat oratio:ꝛ in resurrectione ipsi⁹ mũdo profutura cõcedat.

¶ Sexta:per totum psalmum verba sunt penitentis: cui iũguntur eiusdem modi aly sex:qui tamẽ in conclusione quinquagesimi psalmi descripti sunt.

¶ In septima pte chrs humilr qdẽ petit vt ei subueniat a pre:sed hẽt fiduciã recte ꝓuersationis:q̃d magis ad eius pertinet deitatẽ.Sed more humanitatis assumpte sibi postulat subueniri:ne diabolus animã eius iniqua presumptione diripiat:ꝛ gloria ipsius in puluerem deducta dispereat.

¶ In octaua:parabolis ꝛ tropicis allusionibus cõgregatis:subsequẽs drama decurritur:ꝛ per allegoricas similitudines oia referũtur ad dñm christũ.Que schemata nos locis aptissimis euidentissime cõmonebimus:vt lectori studioso ambiguitas cũcta tollatur.

¶ Nona:post multiplicia pconia:que mõ a dinitate: mõ ab humanitate ipsi⁹ accipiunt:mutatis psonis ꝛ titulis:ponit alleluia:q̃d significat:laudate dñm.

¶ Decima:sequunt gradales:q aĩum nostrũ ad dñm saluatorẽ pura ꝛ humili satisfactione perducũt.

¶ Undecima:variatis verbis iterum laudes domini hymnidica exultatione cõcelebrat:modo patris: mõ filij:modo spũs sancti predicans maiestatem:vt nulli sit dubium sanctaz trinitatẽ singulariter omni potentem:que vult facere in celo ꝛ in terra.

¶ Duodecima:septẽ psalmi relinquuntur in fine:qui exultationibus hymnidicis totã gloriã scẽ trinitatis gnãliter deuota mente ꝓcelebrãt.Sic textus totius psalterij duodecim ptibus diuisus:in Aplorꝝ numero mirabili laude concluditur: quatenus ꝛ iste illud agat quod christi discipulos fecisse cognouimus.Est etiã eiusdẽ rei aliud euidẽtius sacramẽtũ:q̃d centuz quiq̃ginta dieb⁹ diluuio supducto criminib⁹ suis terra diluta est.Sic ꝛ hi psalmi tali nuõ pducti:gen⁹ humanũ pctis suis pollutũ ꝓuenient reddũt absolutũ Nũc minutati ad exponẽda psalterij vba veniam⁹.

Explicit Prologus.

¶ Incipit

¶ Incipit Expositio digesta Psalmorum Cassiodori.

Beatus vir qui nõ abijt in cõsilio impiorũ:ꝛ in via peccatoruz nõ stetit:ꝛ in cathedra pestilentie non sedit. Sz in lege dñi voluntas ei⁹ ꝛ ĩ lege ei⁹ meditabit die ac nocte. Et erit tanq̃ lignũ qd plãtatuz est secus decursus aquarũ:q̃d fructuz suũ dabit in tpe suo. Et foliũ ei⁹ nõ defluet:ꝛ oia que cũq; faciet prosperabũtur. Nõ sic impij nõ sic:lz tanq̃ puluis quẽ proijcit ventus a facie terre. Ideo nõ resurgũt ipij in iudicio:neq; peccatores in ꝓsilio iustoruz. Qm̃ nouit dñs viã iustorum:ꝛ iter impiorum peribit.

¶ Quare Primus Psalmus non habet titulum.

Psalmus hic ideo nõ hẽt tituluz:qz capiti
Joã.8. nro dño saluatori:de quo absolute dictur⁹ est nihil debuit pponi:dũ ipsuz rex oium ꝓstat esse pricipiũ.Sicut ipse in euãgelio dicit:Ego suz pncipiũ pp qd ꝛ loquor vobis. Nam lz ꝛ aly psalmi de ipso multa dicãt:nemo tm̃ de ei⁹ que fuit in terris cõuersatione sic loqtur.Et qm̃ ad hũc que dicẽda sũt respiciũt cũcta:merito caput sancti opis ponit:q̃ pnceps rex omniũ esse monstrat.Quicqd eni:aut de pteritis istruit:aut de pstibus monet:aut de futuris efficit cautiores:oia ad istitutionẽ hti viri ptinẽt:que liber iste dicur⁹ est. Naz gdã tituli:gdã pstationis locũ eum tenere dixerunt. Sed lz a gbusdaz oĩ iusto videatur aptatus:nulli tm̃ pter dñm chrm pot veracissime ꝓuenire. Nã si dixerimus omni htõ posse ꝓgruere:iã non ꝓstat illud q̃d
Ps.iij. dicit in psalmo:Omis hõ mẽdax. Uel illud quod Job
Job.15. meminit:Nullus mũdus ante te:nec ifans cuius est vni⁹ diei vita sup terrã.Et alibi:In veritate nemo de
Isa.64. genitis est:q nõ ipse gessit:ꝛ de ꝓfidẽtib⁹ qui nõ deliquit. Uel illud:Iustitia iusti sic est apud te: sic pãn⁹
i.Pe.2. mẽstruate.Quapp nõ oi htõ pot hec snia ꝓuenire:nisi illi tm̃ de quo scriptura dic:Qui peccatuz nõ fecit:
Joã.14. nec inuẽtũs est dolus in ore ei⁹.Et ipse de se in euangelio dic:Ecce veniet pnceps mũdi hui⁹:ꝛ in me nõ
ĩueniet quicq̃.Merito q̃ ad chrm dñm refert: q nõ abyt in ꝓsilio impiorꝝ:ꝛ in via pctõrꝝ nõ stetit:aut in cathedra pestilẽtie nõ sedit ꝛc̃.Mirabilis ordo:celestis reuera dispositio:vt ab ipso nobis psalmorꝝ pueniret initiũ quẽ salutarẽ ianuã ꝓstat esse celorꝝ.Quapropter itrare cũ sũmo gaudio festinemus:vbi patẽ
Deb.4. tem ianuã:ipsuz aduocatũ nostrũ esse cognoscimus:
Ibidem. sicut ait apls:Nõ eni habem⁹ pot̃ificẽ:q nõ possit cõpati infirmitatibus nostris.Et paulopost:Adeamus ergo cuz fiducia ad thronũ gratie eius:vt misericordiam cõsequamur:ꝛ gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Nũc claues psalmorꝝ reserabiles apponamus:vt prestãte domino regis nostri palatia introire mereamur:ꝛ ideo sicut prefati sumus: diuisio facienda est:que si recte adhibeatur:ita illustrez ꝛ perspicuam nobis efficit dictionẽ:vt pusq̃ legat ordinis textus:añ nobis eius relucẽ possit ĩcẽtio. Diuisio.

Uniuersus textus psalmi hui⁹:ꝓpheta reserẽte narrat.In ꝓma parte vitã ꝛc̃ incarnationis exponit:qm̃ si ad maiestatẽ christi solã velis referre que de eo dicunt:nequeunt ꝓuenire.Scda vo pctorꝝ negtias in futuro iudicio debitas recipere cõmemorat vltiones:vt ꝓmissa grati⁹ possem⁹ accipe:cuius videbãtur subsequẽtia formidari.Respice quoq; intẽtionẽ ei⁹ quã ꝓstat maxime pquirendã:Ideo in pncipys beatitudo dñi saluatoris edicit:vt humano generi vitalia exẽpla pstent:quatenus sicut nobis hõ terrenus ꝓtulit mortẽ:ita celestis veniẽs daret salutez.In pncipys eni fuit durissima cõditio decepto:sed post aduenit homini gliosa redẽptio.Primo illata est ignominiosa captiuitas:deĩde secuta est votiua libertas. Expulsus hõ de paradiso:sed recept⁹ est in celũ:pdidit in terra beatitudinẽ:sed angelos merebit̃ habere ꝓsortes.Luct⁹ ex diabolo:gauduũ puenit ex christo.
Unũ ꝛapls dicit:Sicut eni p inobedientiã vni⁹ hois: Roma.5.
pctores ꝓstituti sunt multi:Ita ꝛ p vnius obediẽtiaz iusti ꝓstituẽtur multi.In ipso itaq; capite psalmi huius:diffinitio htĩ viri:tanq̃ pulcherrimũ nobis gliosi regis diadema resplẽdet.Dio breuis ꝛ lucida:quẽ ꝓpositã diuersis modis qd sit oñdit.Sed hoc pncipiũ duas spes diffinitionũ euidẽter amplectit.In poribus gppe vsibus duob⁹ qui dicũt:Nõ abyt:non stetit:nõ sedit:octaua spes diffinitionis ẽ: que grece ΚΑΤΑΑΦΑΙΡΕΣΙΝ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ:latine per puãtiã Ꝛzy.Ait eni qd non faciat:sicut ꝛ in qnto psalmo dicturus est:Qm̃ nõ volẽs de⁹ iniqtatẽ:tu es.In tertio Ps.5.
aũt vsu qui dicit:Sed in lege dñi fuit voluntas ei⁹:ꝛ in lege ei⁹ meditabit die ac nocte:scda est spes diffinitionis:que grece ΕΝΝΟΙΩΜΑΤΙΧΗ dicit:latine notionũ cupat.Nec nõ dicit qd sit:sed per hoc qd agit:res illa quã q̃rim⁹ nobis spãliter indicat:sic ꝛ in.71⁹ psalmo dicturus est:Bñdict⁹ dñs de⁹ israel:qui facit mi- Ps.71.
rabilia magna solus.Memẽto aũt q ꝓ ois diffinitio: aut ex materia nascit qd est corpus:aut ex specie qd est q̃litas:aut certe de vtroq;:sic est hõ:mirabili ordine plata disponẽs.Nã si ꝓus posuisset qd erat:necessariũ nõ fuerat dixisse qd nõ erat.Doc imitatus cõ- DEF
uersõ ordie:geometric⁹ fecit Euclides:dicẽs. Linea est lõgitudo sine latitudine.Prius eni dixit qd est:ꝛ subiũxit postea qd nõ est:Sicut facere ꝓsueuerunt:q prioꝝ dicta aliq̃ diuersitate cõmutãt:vt se in eis mẽtiãtur auctores.Nũc ad pscrutãda verba veniamus: quoniam in interioribus eoꝝ quasi in quibusdaz nucleis fructus dulcissimus inuenitur.

¶ Incipit expositio in psalmũ primum.

Beatus vir. Nimis pulchruz cõmodumq; pncipium:vt quoniam erat spũs sanct⁹ humani gnis ibecilla monitur⁹:a btitudine sumere videretur initiũ:vt hac spe trepidantiũ aĩos iuitaret:ne se mozraliũ fragilia corda subducerẽt.Quis enim ad quelibet ardua nõ iciteꝛ:
vbi felix btitudo pdicit:Btus ergo dr vir (sicut no- ETY
bis maioruz tradit auctas) q̃si bñ aptus:cui oia desiderata succedũt.Sed hũc duob⁹ modis dici in.143⁹ psalmo ꝓpheta cõmemorat:ponẽs:Beatũ dixerunt populũ cui hec sunt. Iterũq; subiũgit:Beatus ppls: Ps.143.

DEF cui⁹ est dñs de⁹ ei⁹. Quapp seculi btūs est: q vt putat:
sūma securitate suffult⁹: in ꝓtinuata letitia ⁊ munda-
nis copys pseuerat. Isti aūt btō: q a ꝓposito suo nul-
ETY la ɜtietate remouet: virū subiūxit egregie. Uir enim
vocat a virib⁹: qui nescit tolerādo deficere: aut in ꝓ-
speris aliq̄ se elatione iactare: ſz aio stabili defixus: ⁊
celestiū rex cōtēplatione firmatus: manet semp ipa
DEF uidus. Doc ēt veriloquiū appellauere maiores. Ety-
mologia enī est oratio breuis: p certas assonationes
ostēdēs ex quo noīe id qd̄ querit venerit nomē. Nec
dubites q̄ virū appellat dñm saluatorē: de quo ⁊ Za
Zach.6. charias ꝓpheta dicit: Ecce vir: oriens est nomē eius.
Sed memēto q̄ vbicūq̄ sic ponit: assūpta ei⁹ huma-
nitas idicat. Uir enī sex⁹ est carnis: q in dīnitate nul-
latenus inuenit. Sed qm̄ nā humanitatis a dño fue
rat pro nra redēptione sumēda: cōpetenter posuit vi
rum: vtriusq̄ enim nāe vna credit esse ꝓsona. Sequtur
{ [Qui nō abyt in ꝓsilio impiorū: ⁊ in via peccatorum
{ nō sterit: ⁊ in cathedra pestilētie non sedit.] Posito
igit btō viro. i. dño chro: ab illa dispēsatione qua pas-
sus est: vtile fuerat vt eū per actus suos ꝓsequēter ex-
poneret: Aliogn minus docet: qd̄ fuerat in explicata
ꝓpositione derelictū. Trib⁹ itaq̄ modis ꝓuenire hu
manos ꝓstat errores: Cogitatiōe: facto: ⁊ dicto. Quos
hic per ordinē abnegat dicēs: Nō abyt in ꝓsilio ipio-
rū. Primū: detestabiles denegat cogitationes: que si
bi familiariter vēdicat gen⁹ humanū: quas dñs chrs
oīno nō habuit. Et ne extraneis vtamur exēplis: hoc
debere intelligi de dño saluatore. 39⁹ psalmus absolu
Ps.39. te testat dicēs: Tūc dixi: ecce vēio: In capite libri scri
ptum est de me. Abyt enī: significat qd̄ a via recta di
scedēs ī calles labit⁹ tortuosos. Deide act⁹ vitiose cō-
uersationis excludit: dicēdo: Et in via peccatorū non
stetit. Utiq̄ q: venit in mūdū: qui est via peccatorū:
sed ibi nō sterit: qm̄ ei⁹ vitia imaculata cōuersatione
trāsiuit. Ponēdo aūt viā peccatorū: latā vult itelligi:
qm̄ angustā ꝓstat eē iustorū. Tertio loco subiūxit: Et
in cathedra pestilētie nō sedit. Ad doctrinas hoc vi-
detur abominabiles ꝓtinere: que pestilētis dogmat
venena dissemināt. Dec merito negant in chro: q to-
tius mūdi vulnera medicinali pdicatione saluauit.
Quidā vo huc locū: tali distōne cōplexus est: ipiū di
cēs eū qui peccat in deū: peccatorē vo q in semetipso
delingit: pestilētē. s. qm̄ primū suū depopulat: oppri-
mit atq̄ ledit. Sed qd̄ vis horū recipias: nihil tale in
DEF dño fuisse cognoscis. Cathedra est enī ex aliq̄ mā cō-
posita forma sedibilis: que nos curuatos molliter a
dorso suscipit: suoq̄ gremio demissos velut habilis
theca cōplectit. Dec ꝓprie doctorib⁹ dat: sicut ait in
Matt.23. euāgelio: Sup cathedram Moysi sederunt scribe ⁊
pharisei. Sic ēt iudiciū tribunal: ⁊ soliū regū ꝓpriū
esse memoramus. Cōsiderādū est etiā hic ordo dicto
rū: quēadmodū ꝓtra Adā totus apteť. Abyt: cū recef
sit a ꝓcepto dñi. Stetit: cū delectatus est pctō: qm̄ acq
siturū se sciētiā boni malicq̄ deceptus arbiter estima
uit. Cathedrā vo pestilētie sedit: cuius posteris pnitio
se doctrine exēplo derelig t. Et nota q̄ pulchre singu
la vba rebus singulis dedit. Id est: abyt: stetit ⁊ sedit.
SCHE Que figura dicit hypoçeuxis: qm̄ diuersa vba singu-
lis apta clausulis apponunt. Quapp gnālis cōplexio
peccatorū merito in dño saluatore denegata est: sicut
ipsa veritas in euāgelio dic: Ecce veniet pnceps mū-
Joā.14. di huius: ⁊ in me nō inueniet qcq̄. { Sed in lege dñi
{ fuit volūtas ei⁹. } Nō magna glia fuerat declinasse
vitiosa: nisi diceret: ⁊ oīno laudāda. Sicut ⁊ alibi do-
cet: Declina a malo ⁊ fac bonum. Lex ergo dñi est in Ps.36.
declinādis pctis scā pceptio quā in mōte syna Moy DEF
sen accepisse manifestū est. In qua tota mētis inten-
tione ille vir fuit qui pctā nō habuit. Nos enī ⁊ st⁹ ad
momētū legis pcepta cogitamus: delicti tū tpe volū
tas nra in lege nō pmanet. Uolūtas enī decenter est
posita: vt cōstantiā cōtinue meditationis ostēderet:
que dū pseueranter assumit: laboris tedia nesciunt.
Sed ne ipsam volūtatē putares ociosam: sequtur ope-
rationis effectus: qz scō proposito non sufficiebat tū
bona velle: nisi etiā desiderū suū ꝓtinuo pioq̄ labo-
re satiaret. Dic pōt syllogismus cathegoricus iueni-
ri: quē ptermittere nō debem⁹: ne qui itellect⁹ est pri
mus: icōpetēter videat esse pteritus. Cui⁹ diffinitio-
nem presq̄ dicem⁹: vt rudib⁹ eaq̄ rerū nihil remane-
re possit ambiguū. Cathegoric⁹ itaq̄ syllogismus est DEF
(quē dialectici sūma laude ꝓcelebrāt) oratio in qua
positis gbusdā: alia quedā ex necessitate veniūt p ea
que posita sunt. Iste ex duab⁹ propositionib⁹ ⁊ cōclu-
sione format: sicut hic cōstat effectū. Cui⁹ pma ppo- SYL
sitio est: Btūs vir cuius volūtas in lege dñi est. Se-
cūda ꝓpositio: Nullus cuius volūtas in lege dñi est:
abyt in ꝓsilio impiorū. Prouenit expectata cōclusio.
Nullus igit beat⁹ vir abyt in ꝓsilio impiorū. Doc q-
dem in diuersis locis diligens tibi pscrutator inueni
es: qd̄ nos rari⁹ ponēdū esse pspexim⁹: qm̄ nobis ex
diuersis artib⁹ atq̄ disciplinis: cū expositione ꝓpsi-
{ ta: multa dicēda sunt. [Et in lege eius meditabitur.]
Intēdēdū q̄ scōo dicit: In lege: nō sub lege: qz in le-
ge fuit qui peccata ꝓtempsit. Reliqui aūt mortales
merito sub lege sunt: qui delictis onerāti⁹ inclinan-
tur. Lex enī dr ex eo q̄ aīos nros liget: suisq̄ teneat ETY
obnoxios cōstitutis. Uerū ille legē nō meditabatur
ſris: sed sanctitate ꝓpositi. Sicut in. 39⁹ psalmo dictu
rus est: Ut faciā voluntatē tuā deus meus volui: ⁊ le- Ps.39.
gē tuā in medio cordis mei. Sic de vno psalmo vtrū
qz probatū est: qm̄ ⁊ principiū libri de ipso debet in-
telligi: ⁊ mādata dñi semper eū cōstat fuisse medita-
tum. In. 77⁹ queqz psalmo dicit: Loquar propositio
nes ab initio. Sz cū dicit: Loquar ab initio: nō vult Ps.77.
personā suā alicubi fortasse preteriri. Nos tū diuer-
sorum patrū auctē secuti: ⁊ ecclesie vba dedimus ⁊ p
phete: ⁊ iustissimos quosq̄ hoīes: vel pctores dixim⁹
{ loqui: quos suis locis euidēter ondimus: vt varietas
{ ipsa rerum: oblectare possit auditum. [Die ac nocte.]
Dec cōplexio ꝓtinuū tpsos ostēdit. Qd̄ si ad lām iten
das: oīno nō ꝓuenit: vt die ac nocte iugiter legēs dñi
aliqs aut legat aut pdicet: dū reficiēdi tēpus corpori
bus det: ⁊ capiēdi somni necessitas auferat. Sed ille
ꝓbat legē ꝓtinue meditari: qui oīa fm̄ scitatē gerēs:
celesti se in oībus pnritate tractauit. Doc reuera ipsi
capiti dño chro certū est ꝓuenire: cui⁹ ad exēplū sci
tatis ei⁹ ⁊ mēbris q̄q̄ videat esse pceptus: sicut dicit
Apls: Oīa q̄cūq̄ facitis in verbo aut facto: oīa ī glia i. Lor. 10.
dei facite. Est ⁊ alibi pdicata ista cōtinuitas: sicut in
cētesimo octauodecimo psalmo legitur. Testimonia Ps.118.
tua doce me dñe: ⁊ mandata tua in corde meo semp
exqrā. Dies: pagani dixerūt a numinib⁹ suis. i. a dys
a gbus eos ēt noīasse noscunt. Nox autē dicta est: eo ETY
{ q̄ noceat aspectibus: siue actionib⁹ nris. [Et erit tan-
{ q̄ lignū qd̄ platatū est.] Dic ēt pdicit gliosa nimis:
singularisq̄ felicitas: vt sicut actio mirāda descripta
est: ita ⁊ ei⁹ pspera magnifica similitudine referant.
Bene vt arbitror: ligno fructifero cōparat⁹ est dñs
christus ꝓpter crucē quā pro hoīum salute suscepit.

Que

Que merito lignū vite dicit: qm̄ ibi ⁊ dñs christ⁹: qui
est vita nostra suspēsus est: ⁊ latroni in eadē ꝓfitenti
Luc.23. dcm̄ est: Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradiso.
Deniq̄ ⁊ hodie oīs in ea credens: eterne vite dona
ꝓsequit. Siue vt hystoria refert: Lignū reuera fuit
in paradiso perennis vite: si detestabilis inobedien-
tia nō fuisset. Unde enī mors habuisset introitū: si
Adam monstrasset deuocationis affectū. Dinc san-
ctissimi patres suauissima mella sudauerūt: dicētes:
Dedit mandatū: vt iueniret arbitriū: fixit legē: vt fa
ceret cautiorē. Sed ille ꝓrouide secut⁹ est hostē: ⁊ in
feliciter vite relīqt auctorē. Tūc lamētabili sorte de
ceptus: vitā ppetuā quā possessurus erat amisit: ⁊ in
morte quā nō hēbat: icurrit. Sed vt ad ꝓcepte filitu
dinis istituta redeam⁹: qd̄ dicit: plātatū est: id est: in-
stitutū est lignū crucis a deo: qd̄ semper in fide vire
SCHE ret ac crescere. Doc schema ꝓ parabole dicit: id est:
genere dissimiliū cōparatio. Sic enī in subsequenti-
{ bus: ⁊ monti: ⁊ leoni: ⁊ vermi cōparat⁹ est chrs. [Se-
{ cus decursus aq̄rū.] In cōpatiōis grā pseuerat. Naz
sic terrestris aq̄ decurrēs vita est lignorū virētiū: sic
aqua spūalis signū crucis inūdat: que salus esse fide
liū cognoscit aiarū. Dec q̄ aqua est: de qua in euāge
Jo.4. lio dicit: Si scires quis est qui a te aquā petit: petis-
ses ab eo vt daret tibi aquā viuā ⁊c. Operepreciū
est quoq̄ ppendere quare dixerit: secus decursus aq̄
rū: Scilicet vt nec nimia inūdatio lignum lederet:
{ nec iterū irrigatio procul ꝓstituta siccaret. [Qd̄ fru-
{ ctum suū dabit in tpe suo.] Fructus dabit: ecclesias
ꝓstituet: tpe cōpetēti: hoc est: qm̄ beate incarnationis
sacramēta suscepit. O fructus ille mirabilis: qui hu-
manū genus dulcissima credulitate satiauit. Uū nō
gustare peccare est: ⁊ potī⁹ genus est puaricationis a
ETY cibis talib⁹ abstinere. Fruct⁹ enī dicit a fruendo. Et
notādū q: dabit dixit: qd̄ ad rōnalē sensū ⁊ ad offe-
rentis ꝓtinet voluntatē. Nā lz ⁊ alia ligna erūpētes
inferant fructus: hoc recte dare dicit: qz eterna pre-
Als. Deflu { mia donare mōstrat. [Et foliū ei⁹ nō † decidet.] Id
et. est: sermo ipsius nullo casu a veritate discedit: sed tā
q̄ in arbore palme folia manentia sunt: ita ⁊ ista infi
xa veritati certis pmissionibus perseuerant. Sicut
Mat.24. in euangelio legitur: Celum ⁊ terra transibunt: ver-
ba aūt mea nō preteribunt. Et intuere domini ver-
ba: folys arboris comperta. Quia sicut illa fructus
tegunt: sic pmissiones suas ⁊ ista custodiunt. De sunt
aque spirituales: he folia salutaria: de quibus in apo
Apoc.22. calypsi beatus Joannes dicit: Et ostēdit mihi flumē
aque viue: splendidum tanq̄ crystallum: exiens de
throno dei ⁊ agni. In medio platee eius: ⁊ ex vtraq̄z
parte fluminis: arborem vite: que facit fructum duo
decies: singulis mensibus reddens fructuz suum. Et
folia arboris illius sunt ad sanitatem gentiū deputa
{ ta. Sequit. [Et omnia quecunq̄z faciet pserabun-
{ tur.] Aptissime cōtra illud ade ponit: cuius facta no
bis aduersa pepererūt. Nam sicut dñs christus dul-
cedinem salutis mundo prestitit: ita ille humano ge
neri amaritudinē mortis influxit. Tribus ergo mo-
dis hec predicationis forma constructa est: dicendo
quid vitauerit: referendo quid egerit: tertio ad quez
finem fructus ipse peruenerit. Sz hoc breuiter atq̄z
mediocriter positū est ꝓpter humilitatem humani-
tatis assumpte. Ceterū si magnificentiaz eius velis
Phil.2. aduertere: audi Apostolum dicentez: Propter quod
⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit illi nomen qd̄ est sup
omne nomen: vt in nomine Jesu omne genu flecta-
tur: celestiū: terrestriū ⁊ infernorū. Et in apocalypsi
Joannis sic legitur: Et vidi ⁊ audiui vocē magnam Apoc.5.
angelorū multorū in circuitu throni ⁊ animalium ⁊ se
niorū: Et erat numerus eorū dena milia denuz miliū
milia miliū: dicentiū voce magna Dignus est agnus
qui occisus est accipere virtutem ⁊ diuitias ⁊ sapien
tiam ⁊ fortitudinem ⁊ honorem ⁊ gloriam ⁊ benedi-
ctionē. Et omnem creaturā que est in celo ⁊ in terra
⁊ sub terra ⁊ in mari ⁊ que sunt in eis: vniuersos au-
diui dicentes: Sedenti in throno ⁊ agno: benedictio
⁊ honor ⁊ gloria ⁊ potentia in secula seculorū. Et qua
tuor animalia dicebāt Amen ⁊ seniores ceciderunt
⁊ adorauerūt ⁊c. Plena est rerū talium scriptura di-
uina: qm̄ sicut in assumpto corpe fuit humilitas: ita
est post resurrectionē dñi christi declarata maiestas.
{ Nunc ad reliqua veniamus. [Nō sic impy nō sic.]
Uenit ad scōam partem: vbi memorat que impy cū
peccatoribus sustinebunt: vt eorū actus refugiatur:
quorū pena cognoscit: Qd̄ schema dicit paradigma. SCHE
Schema aūt est figura dictionis in ordine verborū:
cum decore composita. Est enim paradigma: narra- DEF
tio per exempla: hortans aliquē: aut deterrens. Inui
tauit aūt cum dicit. Beatus vir: ⁊ reliqua. Deterruit
aūt cū ait: Nō sic impy nō sic ⁊c. Efficacissimū pla-
ne doctrine genus: ⁊ inuitare pspēris: ⁊ terrere cōtra
rys. Sicut ⁊ pater Austustinus in libris de doctrina
chrīana: memorat dicēs. Debet igit diuinarū scriptu-
rarum tractator ⁊ doctor: defensor recte fidei ac de
bellator errorū: ⁊ bona docere: ⁊ mala dedocere. Qd̄
institutionis genus: ⁊ in. i4.⁰ ⁊ in. 36⁰ ⁊ in. iii⁰ ⁊ in. iii⁰
potenter exequitur: vt distinctio sit in comminatio-
ne supplicij: magnitudo semper in premys. Dicit er-
go: Non sic impy non sic: qm̄ non erit sic impys vt
superius dixit. Et vt imobiliter crederes: firmitatez
negationis iterando monstrauit. Nā si locum corus
diligenter inquiras: audi apocalypsim Joānis dicē-
tem: Et diabolus qui seducebat eos: missus est in sta Apoc.20.
gnum ignis ⁊ sulfuris: vbi illa bestia ⁊ pseudo ꝓphe-
te (qd̄ videlicet ad oēs ꝓtinet impios) cruciabunt il
{ lic die ac nocte in secula seculorū. [Sed tanq̄ puluis
{ quē pycit ventus a facie terre.] Cōgrua nimis: facta DEF
compatio. Puluis enim est resolutio terre. Et qz hō
terrenus qm̄ inflat seductorio vēto supbie: de solidi-
tate terre viuētiū quasi puluis abycit: qz sua leuita-
te ad firmamentum mandatorum se tenere non po-
tuit. Merito puluis dicitur: qui tanq̄ substantia te-
nuis vitiorum flatibus ventilat. Sed hanc damna-
tionē grauissimā nō putemus vētorū ludibrijs com-
paratam: que corpora facile mobilia in auras ethe-
reas luduuga cōpulsione trāsponit. Dic enim facili
tatē expulsionis vult ostendere: nō acerbitatē discri
minis leuigare. Faciē vo terre: significat superficiez
telluris: vbi reuera pōt puluis tenuissimus insidere:
Danc greci epiphaniā vocāt: que solā longitudinem
⁊ latitudinē habet. Dec colores suscipit diuersa qua
litate distinctos: hec pbat recipere figuras illas geo
metrice disciplinē. In ea deniq̄ datur conspici: quic
{ quid pōt corporeis oculis intueri. Sequitur [Ideo
{ non resurgunt impy in iudicio.] Impy sunt qui san- DEF
ctā trinitatē crudelitate mētis nullaten⁹ ꝓfitent: nec
veteris ac noui testamēti parere regulis acgescunt.
Uel sicut dicit Aplus. Qui verbis ꝓfitent deum: fa- Titū.i.
ctis aūt negāt. Et hi in iudicio nō resurgūt: qz iā sua
ifidelitate damnati sūt: In euāgelio dicēte dño. Qui Jo.3
aūt nō credit in filio: iā ꝓdēnat⁹ est. Nā si ad iudiciū

resurgere est:pro suis factis quēpiā reddere rōnem:
merito illi dicunt in iudiciū nō resurgē ds iā cogsci
i.Cor.15. tur snia dina damnasse. Oēs resurgē fides catholica
profitet:sic dicit apls:Oēs resurgem⁹:sed nō oēs imu
tabimur. Resurget eni iustus vt iudicet:pctōr vt iu
dicet:ipi⁹ vt sine iudicio puniat. ¶ Neq; pctōres in
cōsilio iustoꝝ. ¶ Peccatores:sunt pfessione qdē chri
stiani:sz in minorib⁹ pctis obnoxy. Quib⁹ dñica dat
ōro:vt se exuāt a delictis. Impy aūt sūt:q suū nesciē
tes auctorē diuersis sceleribꝰ polluūt:vt blasphemi:
ipenitētes:cultores idoloꝝ:t pncipalib⁹ vitys obli
gati. Quapp duo sūt gnā peccātū. Primuz q nulla
placabili satisfactione cōpleta:remanet in delictis.
Aliud est cui p gram pfessiōis pctā donant:sic legit:
Ps.31. Beati q̄ꝝ remisse sūt iniqtates:t quoꝝ tecta sūt pec
cata. In q̄ nuō t sci sūt:qz nullus sine pctō est:sic bea
i.Jo.i. tus Joannes apls dicit:Si dixerim⁹ qz pctm nō ha
bem⁹:nosipsos seducim⁹:t vitas in nobis nō est. Er
go de illo p nuō peccantiū dicit:Qui nulla fuerūt di
gni miseratione saluari. Di eniz cū iustis minime iu
dicabunt:qd euāgelica voce:solis fidelibus suis dñs
in pmiū pollicet. In cōsilio enim:in iudicio dicit:qz
ETY oē rectū iudiciū in cōsilio est. Cōsiliū eniz:dictū est
a psulēdo. Nā supius cōsiliū impioꝝ abusiue positū
est:qm̄ t ipsi putāt psulere:q̄ꝝ cogscant vnāquāqz
§ rē noxia sibi machinatiō e tractare. ¶ Qm̄ nouit dñs
§ viā iustoꝝ:t iter ipioꝝ peribit. ¶ Bonoꝝ viā dixit do
minū nosse:Iter aūt ipioꝝ perire cōfirmat:q̄ si dñs
vtrūqz nō nouerit. Sz allegorice dem̄ est:vt ꝗ sciat
dñs qd in ꝗtudine pmanebit:ꝗ nesciat qd peribit.
Naz t ipse dicturus est in iudicio suo peccatoribus:
Nescio vos. Qd si ꝗ ad lrāz velis aduertere:quo mō
ignorare poterit q̄ds creauit:Sic t Ade locut⁹ est post
peccatū:Ubi es Adā:Nō qz de⁹ in paradiso eū esse
nō nouerat:sz indignus diuine cognitioni eo q ceci
derit increpat. Iter ipioꝝ peribit. Nā sicut beatorū
via est dñs:ita peccatoꝝ iter diabolus eē cognoscit.
Qui sine dubio peribit:qm̄ cū sequacib⁹ suis eterna
ETY pena damnabit. Uia eni dr:qd p eā vnusqsqz tran
seuntiū viat. Iter q̄si iter act⁹:qd agēdo iterat. Qd
tm̄ vtrūqz pro locoꝝ q̄litatib⁹ reperis esse variatuz.
Nā t viā peccatoꝝ supius dixit. Et iter in bono posi
Ps.49. tuz est:sicut ait in alio psalmo. Et illic iter est in quo
ostendā illi salutare dei. Item Isaias ppheta dicit:
Principiū syon dabo:t hierusalē cōsolabor in itine
re. Nunc ad conclusionis qdā speculū veniam⁹:vt
nobis totius psalmi pulcherrima facies elucescat.

Conclusio.

Totus hic psalmus ad moralē ptinet disciplinā
de quo t bonus imbuit:t peccatoꝝ mes
scelerata terret. Nec vacat:q dñs chrus est positus
in pncipio numeroꝝ. Unitas eniz specialis simplex
atqz pfecta est:nulli⁹ indiga in seipsa penniter ma
nēs:a quo fonte multitudo numeroꝝ sic egredit:vt
ad eā semp:q̄ꝝ multiplicata reuocet:sine q̄ suppu
tatio:nec inchoare quicq̄ pualet:nec pdire. Merito
ergo in hoc initio calculi ponit chrs:qz sic dicit apls:
Roma.ii. Ex ipso eniz:t p ipm:t in ipso sunt oia. Dāc trinitatē
greci Monadē vocāt. Nā si icorpalis t mutabilis
est suba:intelligit de⁹. Si icorpalis t mutabilis:itel
ligit aia:Si vo t corpalis t mutabilis:itelligit cor
pus. Ista g̃ monas tali cōplone sic dcm̄ est:ab arith
meticis explicat. Memēto aūt q monas lz fons at
qz initiū numeri eē videat:ipsa tm̄ nō pōt numerus
dici. Quicqd.n.ab vno plus est:sic ait Nicomachus:

DEF iā fit numerabile. Numer⁹.n.est vnitatis collectio:
vel quātitatis aceru⁹ ex vnitatib⁹ pfusus. Doc eniz
qd dicim⁹:noīs quoqz ipsius declarat idicio. Nume
ETY rus qppe a numerositate vocat⁹ est. Que disciplina
nec a prib⁹ nrīs pcipit negligēda. Est.n. veraꝝ t imu
tabilis:t p oēs creaturas p modulo sue quātitatis ef
Sap.ii. fusa. Legit.n.in salomone:Oia in mēsura:numero t
pondere deū fecisse. Illō ēt arbitroꝝ intuēdū:q mi
rabili dispōne cōsequētia cūcta pscendant. In p sig
dē psalmo:dñi chri carnalis vita describit. Deinde:
oipotēs nā deitatis ei⁹ subtilr indagat. Tertio:mul
tiplicatos dicit populos q eum nitebant extinguere.
Proinde septē penitentiū psalmi:fideliū corda puri
ficant. Postea:parabolis t tropicis allusionib⁹ sub
sequens drama decurrit:t p allegoricas similitudines
pene oia referunt ad saluatorē dñm:qd suis locis cō
monere curabimus. Post hec:laudes chri dñi mira
bili varietate ppheta cōcelebrans:vsqz ad finē non
desinit eius preconia sanctitatis edicere. Sic igitur
vniuersa de ipso plata noscunt:cuius hec a causa su
scepta sunt. Explicit expositio in psalmū.I.

¶ Psalmus Dauid Secundus.

Uare fremuerūt gentes:t po
poli meditati sunt inania. Asti
terunt reges terre:t principes
cōuenerunt in vnum:aduersus
dñm t aduersus christū eius.
Birumpamus vincula eoꝝ:t pijciamus
a nobis iugum eoꝝ. Qui habitat in celis ir
ridebit eos:t dñs subsannabit eos. Tunc
loquetur ad eos in ira sua:t in furore suo
cōturbabit eos. Ego autē constitutus sum
rex ab eo super syon montem sanctuz eius:
predicans pceptum eius. Dñs dixit ad me
filius meus es tu:ego hodie genui te. Po
stula a me t dabo tibi gētes hereditatē tuā:
t possessionem tuā terminos terre. Reges
eos in virga ferrea:t tanq̄ vas figuli pfrin
ges eos. Et nunc reges intelligite:erudimi
ni qui iudicatis terrā. Seruite domino in
timore:t exultate ei cū tremore: Apprehen
dite disciplinam:ne q̄n irascat dominus t
pereatis de via iusta. Cum exarserit in bre
ui ira eius:beati oēs qui cōfidunt in eo.

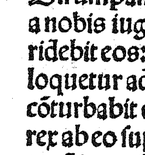

Uamuis in qbusdaz codicibus:nec iste
psalmus habere titulū comprobet:pro
pter quod in actibus apostolorū legit:si
cut in p psalmo dictū est:Quare fremue
rūt gētes:t rel. Tñ si diligēter attendas
nō videt eē ꝗziū. Dr.n.in p psalmo positū:sz p iscri
ptionē tituli pm⁹ hūdus est. Est eniz ipse atqz idem
scōs in ordie:pm⁹ in titulo. Quo exemplo q̄plurima
dicta sunt:Que cū sibi ad lrām discrepēt:diligēti⁹ in
gsita:vnū esse mōstrant:vt est de pcordia euāgelio
rū:campus ille latissim⁹. Quapp eccliaꝝ cūctaꝝ p
babili vsu receptū est:vt binc magis icipiat exordiū
tituloꝝ:qm̄ ichoat ab increpationē iudeoꝝ. Et iō cōse
quēs fuit:bre cām titulū suū:qm̄ a pore textu nosciť

segregata. Sz qm̄ dictū est q̄re titulū recipit ista di
DEF uisio:nūc de vbis ipsi⁹ pstāte dño disseram⁹. Psalm⁹
est hymn⁹ alicui⁹ metri lege cōposit⁹:q ad similitudinē
pdicti organi supnā nobis cognoscit indicare vtutē.
Dauid aūt q̄ꝝ pditor hui⁹ vniuersi opis ispiratio
ne dina eē videat:certis tm̄ locis pgruenter apponit.
Sz qm̄ interptatio noium:quēad modū pfati sum⁹:
res nobis secretiores indicare mōstrat:sic interptes
INTER hebreoꝝ noium tradē maluerūt. Dauid signat ma
nu fortis:siue desiderabilis. Qd nulli pōt apti⁹ pue
nire q̄ꝝ oipotēti chro:q est veraciter fortissim⁹:t sum
mo desiderio regrēdus. Quapp dauid hic itelligen
dus est:dñs chrs:de cui⁹ passiōe logt ppheta. Et ipe
dñs sua vba dicturus est:qd in subseqntib⁹ psalmis
creberrime repit:vt in appellatione dauid:dñs chrs
posit intelligi. Et ne p hereticas ptentiones chriani
anim⁹ fluctuet (quē opz oia veraciter fixeqz crede
re) noīs ipsi⁹ diffōnē aūcte patrū brevi satisfactiōe
pcludim⁹. Audiam⁹ q̄ beatū ac doctissimū Augusti
nū: in euāgeliste Joānis expōne dicētē. Agnoscam⁹
geminā subam chri:dinā scilz q̄ eq̄lis est pri:būanaz
q̄ maior est pr:vtrūqz aūt sil:nō duo:sz vn⁹ est chrs:
ne sit q̄ternitas nō trinitas de⁹. Ac p hoc chrs est de⁹
aia rōnalis t caro. Qua veritate recognita:cōpetēter
mortiferos vitamus errores. Diuisio.

Uatuor mēbris psalmi hui⁹ spēs decora
formata est. In p logt ppheta de iudeis
ppter passionē chri. Scōo:vba sunt de
mētiū iudeoꝝ. Tertio:dicta sunt dñi sal
uatoris de oipotēti regno t de inenarra
bili gnōne sua:q̄tū pōt puitas būana recipe. Quar
to:ppheta logt cōmonēs pplos:vt ad fidē chrianaz
agnita dñi maiestate pueniāt:sciētes de via iusta se
eē pituros:nisi appēderint religionis catholice ve
rissimā disciplinā. Qd ēt alioꝝ ppbaꝝ creberrimo
sermone narrat. Expositio.

SCHE Uare fremuerūt gētes:t pplī meditati
§ ūt inania. ¶ Hec figura grece dr Erote
§ ma:latine interrogatio. Que multis qdez
modis fit. Sed vt de his pauca ponant:
interrogam⁹ qm̄ aliqd scire volum⁹ qd
nesciebam⁹:vt est illud in futuro psalmo: Quot sunt
Ps.iis. dies serui tui:qm̄ facies de pseqntib⁹ me iudiciū: In
Diere.i4. terrogam⁹ ēt que certe nouim⁹:vt est illud: Nunqd
est in idolis gētiū q pluat:aut celi dabūt pluuiaz nisi
tu volueris: Est quoqz interrogatio arguendi:sicut
hic posita est. Corripit eniz populos ppheta:cur fre
muerūt ō dñz saluatorē:cū cās iracūdie nō haberēt.
Gremit⁹ ppzie feraꝝ est:q iuste furētib⁹ dat⁹ est:qm̄
rōne postposita:beluino furore succensi sunt. Et qm̄
nobis frequēter figure ponēde sunt:opz in ipsis pri
mordys ei⁹ rei diffōnē dare:vt cū noiata fuerit:vale
DEF at euidēter agnosci. Figura est (sic noie ipso dat itel
ligi) qdā cōformatio dictiōis:a coione remota:q̄ in
teriorib⁹ oculis velut aliqd vultuosuz sp offert:quaz
traditiōe maioꝝ oñtationē t hitū possum⁹ nūcupa
re. Pas ēt pr Augustin⁹ pulcherrime iter locutionū
modos annumerat. Nec illō nos moueat:cum apud
iudeos agere:cur pluralr gētes t pplī positi eē vide
Acti.4. antur. Legit.n.in actib⁹ aploꝝ: Cōuenerunt eniz ve
in hac ciuitate aduersus scm̄ filiū tuum quē vnxisti:
herodes t pilat⁹:cū nationib⁹ t pplis isrl. Meditati
quoqz sūt inania:q scripturas dinas sine fructu itel
ligētie frequēter iterabāt. Propbetatū est eni in in
numeris locis:de dño saluatore:messiaz eē venturū:
quē illi maxio erore decepti nō venisse:sz adhuc vē
tuꝝ eē pfidūt. Merito g inania meditabant:q eius
aduētū fructuosuz neq̄q̄ intelligē potuerunt. Segt.
§ Astiterūt reges terre:t pncipes cōuenerūt in vnuz
§ aduersus dñm:t aduersus chrm ei⁹. ¶ Astiterunt:non
pscentiaz signat:sed volūtatē. Nā in passiōe dñi pstat
corā reges oi mō nō fuisse. Reges aūt terre:herodē
vult itelligi:q psequēdo dñm necauit ifantes: Alteꝝ
vo herodē nepotē ei⁹:qui pontio pilato in saluatoris
nece psensit. Merito g astitisse dicti sūt:q sacrilegis
mētib⁹ psentiētes in vno scelere puenerunt. Pricipes
pes aūt de phariseis dicit. Sermo.n. iste:interdū re
ges:interdū signat priores. Princeps.n. dict⁹ est:q̄si ETY
pma capiēs. Cōuenerunt in vnū. In vnā volūtatem
nō in vnū puentū. Nā diuersis pciliabulis ꝗ scelus
legunt fuisse machinati. Sz vt itelligeres: iniuriam
filij prem posse respicē:vtrūqz posuit: Aduersus dñz
id est:prez:t aduersus chrm ei⁹:ꝗ est filiū:sic ipse in
euāgelio dic. Qui nō honorificat filiū:nō honorifi Jo.5.
§ cat prez q misit illū. ¶ Dirūpam⁹ vincula eoꝝ. ¶ Uer
ba sunt ista demētiū iudeoꝝ. Dicebāt vicula:q̄ port⁹
pctā soluebāt. Sic.n. putauerūt se vincula ista dirū
pere:si in pceptorē legis t aplos ipsi⁹ scelesta volūta
te psilirēt. Eoꝝ nāqz:ad chrm ptinet t aplos ei⁹:qui
§ sub nūero plurali dñi regula pbabant astringi. ¶ Et
§ pyciam⁹ a nobis iugū ipoꝝ. ¶ In iumētoꝝ isipiētiū
digna sibi cōpōne māserūt:q nō pyciūt iugū:nisi p⁹
ei⁹ vicula dirupint:in totū vanissima volūtate dece
pti. Nā cū iugū dñi saluatoris sit suaue t onus leue:
dñationē ei⁹ putauerūt grauissimā. Itaqz qd eos cō
tinere ac regē poterat:ꝗ infeliciter abycere festina
§ bāt. ¶ Qui habitat i celis irridebit eos:t dñs subsan
§ nabit eos. ¶ Celos hic viros scōs signat:sic t ipse ali
bi dicturus est: Celi enarrant gliaz dei. Quos aptissi Ps.18.
me cōmemorandos elegit:vt ampli⁹ ipioꝝ elationē
malitiāqz pfunderet. Irridebit t subsannabit:t bis
filia:ex nro vsu accipiēda sūt. Leteꝝ:dñs nec splene
ridet:nec vultu subsannat:sz vtute sua spūalr pagit
q̄cūqz dispōit. Hec figura grece dr Methonymia:la SCHE
tine trāsnoiatio:q̄tiēs itellectuz rei:diuersis modis:
vbis alienis ac trāslatitys idicam⁹. Iuste igit ppha
iudeoꝝ pfidiā asserit irridēdā:q falsos testes ō vita
tē adducē tentauerūt:q dñm glie crucifigere malue
rūt:q resurrecturi oipotētis chri stulte sepulchri rece
ptacula figurauerūt. Tante figdē sceleꝝ moles:ō po
tētiam dñi demēter atqz inaniter pbant assumpte.
§ ¶ Tūc loquet ad eos in ira sua:t in furore suo cōtur
§ babit eos. ¶ Sz ne irrisos tm̄ ipios putarem⁹:nūc eos
grauiter cōmemorat arguēdos. Ira vo t furor silia
sūt vba pcedētib⁹. Nā de⁹ t cū trāquillitate iudicat:t
suata pietate pturbat. Nō i malos motu aliq̄ surgē
te candescēs:sz ab eis sue gre momēta suspēdēs. Ira
g̃ dei vocat retributio pctoꝝ: Nā mot⁹ dīnitas brā
nō patit:q̄ sp eadē:eterna atqz imobil pseuerat. Sz
ista cōuersio humane conuenit fragilitati:vt de le
to quis tristis:de placato iracūdus:de beniuolo red
datur offensus. Tunc loquetur:tempus illud signifi
cat cum iudicare venerit mundū. Merito ergo ira
t furor dr:qm̄ oia pctōribus obstinatis:suis meritis
§ apta reddunt. ¶ Ego aūt pstitut⁹ suz rex ab eo. ¶ Da
ctenus ex sua pson ppheta locut⁹ est:nūc p figurā q̄
grece dr Exallege:latine pmutatio:vba refert dñi sal SCHE
uatoris:q se regē a pre pstitutū eē testat. Qd ēt scri
ptū est de ipso in titulo passionis: Rex iudeoꝝ. Doc Jo.19.
nec pilat⁹ deleri passus est:q eū iudeis cruci tradidit

UNIVERSITAS

Mat.2. affigendũ. Hoc ẽt magi ingrẽdo pfessi sũt: Ubi est
g natus est rex iudeoꝝ. Segt. [Sup syon mõtẽ san-
ctũ ei⁹.] Nomen.n. istõ multaꝝ qdẽ rez absolute fe
cundũ est. Mõ.n. signat ecclĩam: mõ ips dñm salua
tozẽ: mõ hierlm futurã. Et qz vbũ frequẽter iterãdũ
est: cõuenit magis vt p loca singula cõgruis satisfa-
ctionib⁹ explicet. Nic syon: ecclĩam debem⁹ accipe:
quã montẽ appellat ꝓpter eminẽtiã bonozis z firmi
INTER tatẽ fidei. Syon enis: hebzea lingua dr specula. Que
cõpetẽter aptat ecclie: que ad futuras spes sufficien-
ter instructa: pmissiones dñi mẽtis ꝓuidẽtia ꝓtuet.
Nec tãtũ pstentib⁹: q̃tuis futuris bnficys gloziatur.
Merito g syon ecclia dr: qz speculatio ei⁹ in illa cõ
tẽplatiua vtute defigit. Sup eã reuera chrs est rex:
qm ab ipso regit atqz disponit. Segt. [Predicãs p-
ceptũ ei⁹.] Qõ fecit euãgeliũ docẽs: vt pdicationẽ p
phetaꝝ sua manifestatione cõpleret. [Dñs dixit ad
me fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te.] Dñm signat
Ps.109. pez: sed z ipse quoqz dñs est: sicut in cẽtesimo nono
psalmo dicturⁿ est. Dixit dñs dño meo: sede a dextris
meis. Intẽdam⁹ aũt qõ posuit: dixit ad me: fili⁹ me⁹
Mat.3. es tu: qõ ẽt ei dicturus erat post baptismũ: Hic est fi
lius me⁹ dilect⁹: in quo mihi bñ cõplacui. Et vt chrs
vnã psonã: id est: vbũ carnẽ factũ esse sentires: adie-
cit: Ego hodie genui te. Hoc iã nihil hẽt cõe cũ cete-
ris: sed totũ est vnigeniti filij ꝓprium: quo ipm desi
gnare atqz inculcare rex potuisset auctozẽ. Dicendo
enis: hodie: coeternitatem sue maiestatis oñdit. Ho-
die enis apud deũ nullo initio icipit: nullo fine ꝓclu-
dit. Nõ est enis ibi: fuit: neqz: erit: sz sp manet: sp est.
Et qcqd dixeris: ille hodie est: sic in exodo Moysi p
cepit: vt de ipso diceret: vade ingt z dic filys israel.
Exo.3. Ego sum q sum: z q est misit me ad vos. Quapropter
eternitatẽ suã voluit appellatione pnitis tpis indica-
ri. Presens.n. tps: quod ait hodie: p ppetuitate poni
scripturaꝝ dinaꝝ ꝓprii eẽ cognoscit. Henui te: nati
Isa.53. uitatẽ illã signat: de qua Isaias dicit: Hnãtionẽ autẽ
ei⁹ qs enarrabit? Lumen ex lumine: oipotẽs de oipo
tẽte: de⁹ ver⁹ de ẽo vero: Ex quo oia: p quẽ oia: in quo
Heb.p. oia. De quo ad hebzeos scribens: ait apls: Splendoz
glozie z figura subẽ ei⁹: gerens quoqz oia vbo vtutis
sue: purgationẽ peccatoꝝ faciẽs: sedet ad dexteram
maiestatis in excelsis: tanto melioz angelis effectus:
q̃to differẽtius pze illis nomen hereditauit. Cui.n.
angeloꝝ dixit aliqñ: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui
te: z cetera: que de magnificẽtia dñi chri: textus ille
plogt. Quapropter cessent vaniloque disputationes
z arriani dogmatis pfidia cõgescat. Hoc fides catho
lica: hoc sanitas mẽtis intelligit: vt vnigenitus filius
a pre: nec nã: nec tpe debeat: nec ptãte separi. Opere
quoqz pciũ est perpẽdere: quẽadmodũ in his duob⁹
vsibus per vba pris hoib⁹ voluerit declarare qõ est.
Nõ.n. potuit subaliter: per gen⁹ z drias ad ei⁹ ꝓpriũ
puenire: qõ magis creaturis q̃ creatozi videt posse
ꝓgruere. Nã quẽadmodũ sup eius nãm genus aliqõ
ꝑualet repiri: cũ ips rex oiuz ꝓstet auctozẽ? Quapro
pter dissimilis est ista diffinitio: illi diffõni que suba
lis vocat: que per habitas drias descẽdit ad ꝓpriuz.
Subalis enis ista dici nõ põt: qm qd sit dei suba: nul
latenus valet cõprehẽdi. Põt tñ sicut gbusdã visuz
DEF est diffiniri taliter ve⁹: Deus est suba incoꝓorea: sim
plex z incõmutabilis. Nũc mẽbza diffõnis isti⁹ mi-
nutissime pergramus. Dicit enis pmũ: Ego aũt ꝓsti
tutus suz rex ab eo. Sed z reges terraꝝ ꝓstituunt a
dño: addidit: Sup syon montẽ sanctũ ei⁹: pdicãs pce
ptũ ei⁹. Electi sunt z pphete: ecclie pdicatozes: segt
Dixit dñs ad me: fili⁹ meus es tu. Dictus est z filius
israel: sicut in exodo Pharaom dr: Dixi tibi: dimit- Exo.40.
te filiũ meũ pmogenitũ israel: z noluisti. Non est ergo
q psonã vnigeniti filij adhuc euidẽter designare po
tuisset: additũ est aũt: Ego hodie genui te. Qõ nulli
alteri ꝓbat edictũ: sed solus ille sine tpe genit⁹ est: p
quẽ creata cõstant vniuersa. Sic istã veriloquã pul
cherrimãqz diffõnẽ: ad scholas suas traxit doctrina
secularis: dicẽs eã subalẽ: sup quã gen⁹ nõ poterat in
ueniri. [Postula a me: z dabo tibi gentes.] Hoc per
habitũ dr formãqz seruilẽ: ex eo q filius est vginis.
Quicqd enim in tpe accepit chrs: ꝓm hoiem que nõ
habebat acgrit. Dic.n. iubet vt petat ꝓm nãm infe-
riozẽ z accepta possideat. Nã ꝓm potẽtiã vbi: indiffe
renter oia que hẽt pr: hẽt z filius: nec illi necesse est
petere que sil' cognoscit possidere. Hentes aũt signi-
ficat nationes toto ozbe diuisas: quas distinctas atqz
separatas sanguis amplectit. Hens enis a genere vo- ETY
citat. Segt. [Hereditatẽ tuã.] Cũ dicit: tuã nãz illã
in chro pfecte diuinitatis oñdit. Nã hocpsuz qõ ait
tuã: incarnationẽ vbi esse demonstrat: vt nihil intel-
ligat esse diuisuz qñ vna maiestate oia possident: si-
cut ipse in euãgelio dicit: Oia que pr hẽt: mea sunt: z Jo.16.
oia pris mea sunt. Hereditas vo ab hero dicta est: id ETY
est: dño: q in ea potestate libere dñet. [Et possessio-
nẽ tuam terminos terre.] Hic manifestat vnuersas
gentes in chri noie crediturasper quez mundus ex-
plosis supstitiõib⁹: recõciliat⁹ est deo. Nã cũ z hic di
cit: possessionẽ tuã: nã hũanitatis accepit: qõ semp di
uina possedit. Maiestati.n. ipsi⁹ dari nõ poterat qõ
babebat. Termin⁹ aũt dicus est: vt qdã volueruntꝝ
lapis ipse a trib⁹ pedib⁹ aliqd min⁹ hẽt. Sz termi
nos terre: nõ ociose estimo trãseundũ. Termini enis
terre sũt: q tellurẽ cingũt atqz cõcludũt: vt nõ soluz
arida: verũetiã toti⁹ aeris circũiecta suba z oiuz crea
turaꝝ significaret iregritas: sic z ipse in euãgelio sub
breuitate ꝓclusit dicẽs: Data est mihi oĩs ptãs in ce- Matt.28.
lo z in terra. Et apls: Ut in noie iesu oẽ genu flectat: Phil.2.
celestiũ: terrestriũ: z inferuoꝝ. [Reges eos in virga
ferrea.] Modo regni eius ꝓsuetudo describit: qm si
itẽdat ad lram: que vtilitatis est ꝓfringẽda atqz im-
minuẽda pcipe. Sz respice pmũ: qõ dic: Reges eos:
vt ptãtẽ tyrãnice dñationis auferret. Illi enis regũ-
tur: q ad salutis dona pueniũt. Uirga vo: ptãs rega-
lis signat: q̃ pctozib⁹ correctiõis sue vindicta pmit-
tit. Ferrea: nõ qz de⁹ vltionis cã vtit vga metallica:
sz duritia ferri: rigozi egritatis decẽter aptata est. Ipa
vga est: de q̃ in q̃dragesimoq̃rto psalmo dictur⁹ est:
Uirga recta: vga regni tui. Sz qd cũ ista vga faciat:
subsequenter explanat. Hec virga est: que ꝓstringit
ad vitã: hoc baculum quod continet imbecilles: hoc
sceptrum quod de mortuis viuos facit. Uirga enim ETY
vsu humano dicta est q vi sua regat: z vgẽ nõ sinat
innitentes. [Et tanq̃ vas figuli confringes eos.] Id
est: per ꝓuersionis studiũ cõteres in eis terrenas cu-
piditates: z veteris hois ceno sil'em vitaz. Et respice
in ipsis cõpationibus: singulis vbis: rex causas decẽ-
ter expsias. Ptãtẽ dñi dixit vgã ferreã: sup hos pplos
vas figuli: qõ mox vt pcussuz fuerit: in ptes minutis
simas dissipat. Bñ ergo pctõr: vasi luteo cõpar: vt z
cõfractio ei⁹ facilis: z vita lutea mõstraret. Sz tunc
in meli⁹ refozmat: qñ in spũalẽ hoiem: dina gra suf-
fragãte pducit. [Et nũc reges intelligite.] Uenit ad
tertiũ mẽbzũ: in quo iam ꝓpheta admonet: vt sacris

terribilib⁹ patefactis hũanuz gen⁹ hũiliter obediat
RHE creatozi. Ibi oziẽt pulcherrimũ deliberatiuũ dicẽdi
gen⁹. Nã cũ tali sacro vulgato: obstupefacta fuerint
corda mozaliuz: saluberrim⁹ ac neci⁹ suasoz accedit:
vt cum timoze z tremoze vero dño seruiat: oñdẽs ab
vtili z honesto id qõ in deliberatiõib⁹ plm valet ex-
pedire que dicta sunt. Utile est enis: ne qñ irascatur
dñs: z pereatis de via iusta. Honestũ: bti oẽs qui ꝓfi-
dũt in eo. Sic deliberatiuũ dicẽdi gen⁹ pfecta disce-
ptatiõe cõpletũ est. Nũc ad exponẽda vba redeam⁹
Reges dñatozes debem⁹ aduertere vitioꝝ: qui hec
z itelligere possint: z iplere dño pstãte ꝑualeãt. Neqz
enis semp purpuratos reges aduerti neẽe est. Dicun
1.Cor.4. tur reges z gb⁹ ꝑuata ꝓditio est: sic ait apls: Jaz sine
nobis regnatis: z vtinã regnetis: vt z nos vobiscũ re-
gnem⁹. [Erudimini qui iudicatis terrã.] Erudire: do
cere est. Nã z ipm nomẽ significat appbẽsaz snam.
ETY Rudis enis dr nov⁹. Eruditus q̃si a rure sublat⁹: id
est: ab ignozãtia diuilus z in doctrine finib⁹ colloca-
tus. Qõ illis bñ dr: qui iã carnalia delicta domuerũt
Ipsi enis bñ iudicãt terrã. qñ repsis virtus: corpibus
ETY suis fauẽte dño pcepta legis iponũt. Terra aũt dcã
est a terẽdo: qõ comeantiũ gressib⁹ atterat. Sequit.
[Seruite dño i timoze.] Breuis z plena cõmonitio:
qua dño deo amabili timoze fuit. Nã sicut remissa
securitas culpas admittit: ita timoz desiderabilis de
licta semp excludit. Et ne fuitiũ dei durissimũ aut
tristissimũ forte putaret: subiunxit. [Et exultate ei
cũ tremoze.] Quia timoz dñi: nõ ad miseriaz: sed ad
gaudiũ ducit: quippe qui beatos efficit z scos opera
tur. Et itez: ne hec exultatio negligẽs redderet: ad-
didit: Cũ tremoze: vt vtraqz sociata: celestẽ reueren-
tiã cõpetẽter expmerent. [Apprehẽdite disciplinaz.
ne qñ irascat dñs: z peatis de via iusta.] Magnificũ
vbũ: apphẽdite disciplinã: q̃si munimen clypei ꝓtra
noxia vitia pfutuz. Utilitatẽ vo bui⁹ facti pulcher-
rimi ꝓpheta subiũxit: dicendo: Ne qñ irascat dñs: z
peatis de via iusta. Ne qñ dixit: ꝓpter patiẽtiã dñi:
que diu sustinet excedẽtes. Et pereatis de via iusta:
id est: a celesti rege chro: qui via est recte ambulãtiũ
ad vitã duꝝ euntiũ: iter ad btitudinẽ festinantiũ: sic
Jo.14. ipse in euãgelio dicit: Ego suz via vitas z vita. Uia:
ꝓpter incarnationẽ per quã bonis viuendi ꝓbet exẽ
plũ. Ueritas: ꝓpter iudiciũ. Uita ꝓpter deitatẽ. [Cũ
exarserit in breui ira eius.] Metaphoza ab incẽdio
SCHE facta: qõ tũc magis inardescit: qñ pabulũ ꝓsumptio-
nis accepit. In breui enis dixit: qz cũ decreuerit: vin-
dicat. Neqz enis illi⁹ alia dispositio: alia ꝓbat opera
tio: sed sil'que decernit z facit. Et nota q superius in
hoc seculo ad sustinẽdũ: posuit ne qñ: in futuro vo ad
iudicãdũ: dixit in breui: vt mõ oipotẽtis declaretur
pietas: tũc ptãs. Nõ est enis in illo iudicio singuloꝝ
hoiuz vicissim discussio opanda: sed momẽtaneo dis-
eursu sil'oia sicut fecit z iudicat. Bñ aũt dictum est:
cũ exarserit: qz iã magne patiẽtie finis ille declarat:
supra que nulli aliqd sperare ꝓcedit. [Beati omnes
qui ꝓfidunt in eo.] Decora ꝓclusio: post multa dicere
ad qõ qs debeat festinare. Cõfidere enim de illo iaz
pmiũ est: qz ipsa ꝓfidẽtia per dei gram venit: sic apls
Phil.2. dicit. A quo est z velle z pficere. Conclusio.

Nunc in medium breuiter copiosuz sacris celesti
bus psalmum peracta expositione reuoce
mus: vt et⁹ vtus euidẽter possit intelligi: cũ ipsius va
luerint mẽbza cognosci. Respiciamus psalmistam:
q̃ta fit gra diuinitatis ozna⁹. Añ dñi vba pdicauit:
itez post ei⁹ dicta relogtur. Cũ precedit ꝓpheta est:
cũ segt apls: Quia z vẽtura integra fide pdixit: z pro
sequẽs pfecta vitate ꝓsonuit. Ipse dñs aũt de medio
tãq̃ de celo retonãs: potẽtie sue nobis archana pate-
fecit: vt z diuinitatis ei⁹ gloziã: z icarnationis myste
ria pro modulo nostro salutariter discernemus. In
hoc aũt scdo numero: qz ex duab⁹ monadib⁹ pulchre
cõposit⁹ est: aptissime due nãe inconfuse atqz pfecte
in vna psona sunt posite dñi chri: Quaꝝ est vna qua
regnat: z altera qua ministrat. ꝓma creatrix: posterioz
creata. Et iõ que assũpsit ipassibilis: que vo est assũ-
pta passibilis. Nã sicut pres monẽt: demus iniurias
carni: miracula diuinitati. Discernam⁹ itellectu na-
turas: z noxios vitem⁹ errozes. Diuinitas enim sic si
bi humanitatẽ adunauit: vt nullaten⁹ cũ humanita-
te ꝓfundi possit: sed vtraqz incõfusa z adunata pma
neat. Quia lz icarnatiõis dispẽsatio post resurrectio-
nem glificata sit: tñ in humanitatis vitate pmansit.
Nã cũ ipse dixerit post resurrectionẽ aplo Thome:
Mitte manũ tuã z vide qz spũs carnẽ z ossa nõ hẽt: Joan.20.z
sicut me videtis hbre. Cũ prẽ piscis assi z fauũ mellis Luc.24.
post resurrectionez sumpserit: atqz comederit: Et in
actib⁹ aplozꝝ legit. Sic veniet quẽadmodũ vidistis Act.p.
eũ euntẽ in celũ. Cũ dicat etiã ꝓpha de pctõzib⁹. Ui Zach.12.
debũt in quẽ cõpunxerũt: qz maiestatẽ ei⁹ nequeũt
intueri. Illud enis solis btis dabit: sic in euãgelio di-
cit: Beati mũdo corde: qñ ipsi deũ videbũt: Nimis Math.5.
exitiale est: duas nãs pfectas atqz adunatas in chro
nõ credere ꝓmanere: q̃s tot expẽplis voluit de seipsa
vitas pdicare. Hoc pater Athanasius alexandrinus:
Hoc Hylari⁹ pictauiẽsis. Hoc Ambzosius mediola-
nẽsis. Hoc Augustinus z Hieronym⁹. Hoc Cyrillus
Hoc aly multi pres: ad tollẽdã quoqz fundit⁹ occa-
sionẽ ianissime qõnis. Hoc papa Leo cũ scã synodo
calcidonẽsi decreuit atqz constituit: vt ex duab⁹ z in
duab⁹ naturis adunatis atqz pfectis: vnũ pdicet chrz
qcunqz se vult esse catholicũ. Que si memozie pstan
te dño recondim⁹: in ecclĩasticis semp regulis ambu
lamus. Explicit expositio in psalmũ. II.

¶ Psalmus Dauid cũ fugeret a facie Absa lon filij sui. III.

Domine qd multiplicati sũt qui tribulãt me: multi isurgunt ad-
uersum me. Multi dicunt aĩe
mee: nõ est salus ipsi in deo ei⁹.
Tũ aũt dñe suscep̃tor me⁹ es:
glia mea z exaltãs caput meũ.
Voce mea ad dñz clamaui: z exaudiuit me
de mõte scõ suo. Ego dormiui z sopozatus
sum: z exurrexi qz dñs suscepit me. Nõ ti-
mebo milia populi circundãtis me: exurge
dñe saluũ me fac de⁹ me⁹. Qm̃ tu pcussisti
oẽs aduersantes mihi sine causa: dẽtes pec
catoꝝ cõtriuisti. Domini est salus: z super
populũ tuũ benedictio tua.

Absalon dũ prẽm suũ dauid crudelr inse-
quer̃et: mule ipetu pductus in cõdensaz
quercũ: ramis ei⁹ colla nectẽtib⁹ in aeris
sublimitate suspensus est: qdã pfiguratio-
ne dñici traditozis: vt sicut iudas inodat⁹
laqueo vitam finiuit: ita z plecutoz dauid cõstrictis

faucib⁹ expiraret: Testante aũt regũ hystoria: ps iste
gnãgesimo actu posterior est. Qm̃ post culpas adul-
tery ⁊ homicidij: Absalon filij eiꝰ psecutio noscit cõ
tigisse: sed pro virute sua cõpetẽti numero pbat apta
tus. Tenere enim illũ locũ tertiũ oportuerat: qui ⁊
sancte trinitatis potentiã ⁊ triduane resurrectionis
in se mysteria ꝓtinebat. Nã per liberationẽ dauid: re
surrectio dñi ꝓgrue significat: vt animi chrianoꝝ ta
li exẽplo roborati: in aduersis casib⁹ pstãter eriganẽ.
Sile est ⁊ illo qõ legit octateuchus aũ Job: Cũ post
multos annos moyses extitisse noscat. Quapropter
nõ ꝑm exñtiã tẽpoꝝ: sed pro qualitate dictoꝝ: ordo
plerũq; ponit lectionum. Memento aũt alios esse
psalmos qui ⁊ passionẽ ⁊ resurrectionẽ dñi breuiter
tangũt. Alios vo qui distinctius aptiusq; declarant:
sed presens eoꝝ pmus est: qui hec breuiter dicũt.

Diuisio.

Otus hic ps ad psonã chri dñi cõpeten-
ter aptat. Persona vo eiꝰ est vtus oipotẽ
tissime deitatis: ⁊ humilitas humanita-
tis assũpte: nõ sub pmixtione ꝓfusa: ꝫ in
diuisibili adunatione subsistẽs. Prio ita-
q; mõ ad pẽm loquit psecutorib⁹ exprobrãs: qui ir
religiosa ꝓtra ipsum vba loquebant. Secdo loco: fide
lis populus ne mortẽ formidet istruit: quando eum
exemplo auctoris sui spe resurrectiõis certissime cõ-
solatur.

Expositio.

Omine qd multiplicati sũt qui tribulãt
me. Scdi psalmi hoc q̃si sile videt initiũ.
Sed illic interrogatio increpãtis est:
hic aũt admirat ꝓta se populos excita-
tos: qui ad eos cognoscit venisse saluan-
dos: dicendo: Tribulãt me: oñdit de illoꝝ amplius
cecitate doluisse: qui salutare suũ obstinatis mentib⁹
Ps.34. resperunt: sicut in. 34° ps dicturus est: Retribue-
bant mihi mala pro bonis: sterilitatem anime mee.
[Multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt aĩe
mee.] Intãtũ multi fuerũt: vt etiã de numero disci-
puloꝝ traditor Judas illis fuerit aggregatus. Et cuꝫ
repetit sepius multi: ostẽdit acerba numerositas im
pioꝝ qui a ꝓspiratione densissima nequaq̃ rarescere
SCHE potuerunt. Dec figura locutionis dicit Pempasis:
enumerationis studio vba repetẽs: vt rei de qua loq
Matt.27. tur pcuret augmentũ. [Nõ est salus ipsi in deo eiꝰ.]
Doc ad illas voces ptinet iudeoꝝ dicẽtiũ: Alios sal-
uos fecit: seipsum nõ põt salũ facere. Putabat enim
pater dilectionẽ nõ hre filij: quez carnaliter pmitte-
bat occidi. O nefarie turbe stultissimũ dictũ: Nũqd
redemptio mundi ifirmitati debuit applicari? Non
enim insatiabilis mors aliter poterat vinci: nisi vita
tyrãnidis eiꝰ ianuas introisset. Sic tenebre pmane-
re nequeunt: cũ psentia luminis excludunt. [Tu aũt
dñe susceptor meus es: gloria mea: ⁊ exaltans caput
meũ.] Susceptor ꝑm formã dñ serui. Dominis enim
susceptio: est vbũ caro factũ. Quapropter gloriã suaꝫ
⁊ exaltationẽ capitis sui: caro dicit: quã suscepit oipo
tẽs vbũ: vt diuina humanaq; suba vna esset: sine ali-
qua ꝓfusione psona. Doc etiã ad Pelagianos ptinet
destruendos: qui putant hoiem aliqd per se efficere
posse qõ bonũ est. Nã qs rogo sibi ad bñ agẽdũ sine
diuine gre largitate sufficiat: cũ humana nã per grãꝫ
qua vnita est deo ad pñis sit dexteraꝫ collocata? Qõ
beatus Augustinus in enchiridion: more suo latius ⁊
vtiliter explicauit. Factũ est aũt hic pulcherrimum
SCHE schema: qõ grece dicit Auxesis: que addendo quedã
noia per mẽbra singula rex augmenta congeminat:
Dicit enim: Tu aũt dñe suscepto meus: gloria mea:
⁊ exaltans caput meũ. Doc etiã latius designat apls
dicẽs: Quis nos separabit a charitate chri? Tribulatio Ro.8.
an angustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an pi-
culũ: an gladius? Tc. Duic vicina est figura: que dicit
Clymax: latine gradatio: qñ positis gbusdã gradib⁹ SCHE
siue in laudib⁹: siue in vituperatione semp accrescit.
Sed inter vtraq; schemata hoc interest: qꝰ auxesis
sine vlla iteratione nois rex pcurat augmenta. In
clymace vo necesse est vt postremũ vbũ qõ est in pri
mo comate positũ: in sequẽti mẽbro modis oib⁹ ite-
ret: sicut est illud apli. Scitis qm̃ tribulatio patiẽtiã
opat: patiẽtia pbationẽ: pbatio spem: spes vo nõ cõ Ro.5.
fundit. [Voce mea ad dñm clamaui: ⁊ exaudiuit me
de monte sancto suo.] Cũ dicit: mea: demonstrat ora-
tiõis ppe sanctissimã puritatẽ. Nõ enim illi⁹ integri
tatẽ aliq̃ imago pbãtasie poterat ipedire: vt ceteris
mortalibus ifirmitate carnis plerũq; surripit. Qõ
aũt dicit: Voce mea ad dñm clamaui: hoc euãgelica
vba ꝛclarãt: vbi ait filij⁹: Pater clarifica filiũ tuũ. Tc. Joan.17.
Nam qꝰ dicit: mea: idicat qꝰ ipse locutus est etiã per
pphetas. Illo vo qõ sequit: Et exaudiuit me de mõte
scõ suo: ⁊ hoc euãgely text⁹ exponit: vbi vox ad eum
facta est: Et clarificaui: ⁊ iterꝝ clarificabo. Per mõtẽ
sigdẽ ⁊ ipse dñs: ⁊ sci eiꝰ: ⁊ ecclia diuersis qdez locis
aptissime significant. Dic tñ dictũ itelligẽdũ est de
mõte: id est: de dinitatis excellẽtissima sũmitate: sic
⁊ aliꝰ ps dicit: Justitia tua sic mõtes dei. Equũ enim Ps.35.
fuerat: vt nã hũanitatis assũpte: que in terris singu-
lare patiẽtie mõstrauit exẽplũ: in celis accipet crea-
turaꝝ oiuꝫ pncipatũ. [Ego dormiui ⁊ soporatꝰ suꝫ: ⁊
exurrexi: qꝰ dñs suscepit me.] Uenit ad scõam ptẽ in
qua dubitãtiũ corda roborant: vt crederẽt eũ ꝓfestiꝫ
resurrectuꝝ: quẽ visuri erãt ipioꝝ manib⁹ crucifixũ
Dormiui dixit: qꝰ celeriter resurrexit. Qõ fit in sõno
isto vitari: vbi nõ vite termin⁹: sed tpalis reges inue
nit Soporat⁹ suꝫ: securã significat pausationẽ: nõ si
cut ipy in morte q̃tiunt: quos ingerat iugiter cõscia
pctõꝝ: ꝫ soporatio ista fuit sacri corpis btã dormitio
Exurgere aũt est cũ alacritate resurgere: qppe qꝰ ca- DEF
ro mortalitate deposita: imortalitatẽ sũpsit: ⁊ gliam
sempiternã. Sꝫ q̃re exurrexerit: euidenter exponit:
qm̃ dñs suscepit me. Nã enim hũanitatis per se nõ po
tuisset ppria vtute resurgere: nisi eã dina oipotentia
suscepisset: sic ipse dicit. Ptẽ habeo ponendi aiam Joan.10.
meã: ⁊ ptẽ habeo iterꝝ sumẽdi eã. [Nõ timebo mil
lia ppli circũdãtis me.] Timere nõ potuit iniquum
ppln̄: cui erat in sua dinitate psidiũ. Scriptũ est enim
in euãgelio: qꝰ in passiõe: magna eũ ppli multitudo
circũdedit. Nã qõ dicit: Nõ timebo: nõ signat se nõ
esse morituꝝ: sed mortẽ formidare nõ poterat: quaꝫ
triduanã ⁊ mũdo pfuturã eẽ psciebat. [Exurge dñe:
saluũ me fac deꝰ meꝰ. Qm̃ tu pcussisti oẽs aduersan-
tes mihi sine cã.] Nõ qꝰ deꝰ dormiẽs aut recubans
excitat: ꝫ scripturis dinis mos est: ad exp̃mẽdã cãm
per tropologiã: ex nostra ꝓsuetudine aliqd de deo di
cere. Tropus aũt est dictio: ab eo loco in quo ppe est SCHE
translata: in eũ locũ in quo ppria nõ est. Saluũ me
fac deꝰ meꝰ. Doc de refrectiõe dr. Nõ enim declina
re patiebat vite huiꝰ occasus qui erat humano gnĩ
pfuturꝰ. Aduersãtes aũt: nõ solũ ad mortẽ ptinet: ꝫ
ẽt ad hẽticas qõnes q̃ sine vitatis studio catholicas
regias pranis dogmatib⁹ isequũt. Et merito tales ce
citate mẽtis pcutiũt: qui se puersis õsiderys miscue

ETY runt. [Dentes peccatoꝝ ꝓtriuisti.] Id est: detraben-
tiũ vba mordẽtia: qui potestati diuine nefandis dog
matibus obloquunt. Dentes enim dicti sunt a deme
do. Et iõ pulchre nimis lingue detrahẽtiũ dentes vo
cant: qꝰ sicut illi cibo ꝓtes demũt: ita ⁊ isti opinio-
nes hoiuꝫ adhibita detractione corrodunt. Quãuis
Matb.27 hoc ⁊ ad iudeos possit aptari: qui dicebãt. Si rex isrl
est: descẽdat de cruce ⁊ credim⁹ ei. Cõtriuisti: hoc est
ad nihilũ pduxisti. Nã reuera ꝓtriti sunt: qñ ipm co
gnouerunt in gloria resurrexisse: quẽ vili sunt buma
nitate despecta trucidare. [Dñi est salus: ⁊ sup popu-
lum tuũ bñdictio tua.] Cõtra illos hec snia pfertur
quoꝝ dentes supius dixit esse cõtritos. Pronũtiãdo
enim: dñi est salus: illos cõfundit qui putauerunt sa
lutẽ christo tanq̃ terreno homini ꝓẽptibili presum
ptione decerpe. Qõ inaniter ipy laboratis. Quo mõ
põt aut eterna vita interimi: aut saluatori salus vlla
tenus amputari? Sup ppln̄ tuũ bñdictio tua. Una
snia: ⁊ qd debeãt credere hoibus precipit: ⁊ quid ab
ipso possint recipere cõpromisit. Conclusio.

Breuis quidẽ psalmus: sed maximaꝫ paganoꝝ
destruẽs prauitatem: que putat gloriam
superne maiestatis ad humilitatẽ nõ potuisse descẽ-
dere passionis. Insipientes: quoꝝ sensus inde cõfun
dit: vñ mũdus noscit esse liberatus: sicut dicit apls:
1.Tim.1. Christus iesus venit in hũc mũdũ peccatores saluos
facere: quoꝝ pmus ego suꝫ. Nũc ꝓsideremus quem
admodũ celestis philosophie verus ordo platus est:
vt pmus ps chri dñi moralẽ: scos nãlem: id est: sub-
stãtiã humanitatis ⁊ deitatis: tertius de resurrectio-
ne ipsius loquẽs: inspectiuã quodãmõ ꝓtineat ptem.
Que ratio per oes scripturas diuinas decurrit. Inde
⁊ Jsaac patriarcha tres puteos fodit: demõstrãs pre-
cepta dñi doctrina triplici cõtineri. Sic ⁊ sapia mo-
net: vt describam⁹ eã nobis in corde triplr. Et reliq̃s
ptes in subsequẽtib⁹ psalmis facile poteris: aut mix-
tas: aut singillatim positas etiã nõ admonitus lector
agnoscere. A nobis enim frequenter ista non exigas
gbus nouiter multa dicẽda sunt. Duius aũt psalmi
calculũ edocet sancta trinitas: que ꝫ nãm hẽat isepa
bilis vnitatis: tribus tñ eã manifestũ est ꝓstare pso-
nis. Explicit expositio in psal. III.

In finem psalmus dauid Canticum. IIII.

Cum inuocarẽ exaudiui me deꝰ
iustitie mee: in tribulatiõe dila-
tasti mihi. Miserere mei: ⁊ ex
audi oronez meã. Filij hoium
vsqueq̃ graui corde: vt quid di
ligitis vanitatẽ ⁊ queritis mẽdaciũ? Et sci-
tote qm̃ mirificauit dñs sanctũ suũ: dñs ex-
audiet me cũ clamauero ad eũ. Irascimini
⁊ nolite peccare: que dicitis in cordib⁹ vrĩs:
⁊ in cubilib⁹ vestris cõpungimini. Sacri-
ficate sacrificium iustitie ⁊ sperate in dño�:
multi dicũt quis ostendit nobis bona. Si-
gnatũ est sup nos lumen vultus tui dñe: de
disti letitiã in corde meo. A fructu frumen
ti vini ⁊ olei sui: multiplicati sunt. In pace
in idipsum: dormiã ⁊ requescã. Qm̃ tu dñe
singulariter in spe: ꝓstituisti me.

Ubtilr pscrutemur: qd nobis singillatim
sermones isti denũtiẽt: quos pfati sunus
veracissimos indices esse psalmoꝝ. Finis
mõ nõ significat alicui⁹ rei ꝓsumptionẽ:
sed pfectionẽ spũ aliũ rerũ. Nã sicut dicit
apls: Finis legis est chrs ad iustitiã omni credenti: Ro.10.
qui est oium bonoꝝ pfectio gliosa. Et ideo qõ positũ
est in finẽ: ad chrm dñm cõmonet esse referendum.
Siue vt gbusdã placet: pro nobis dictũ esse credẽdũ i.Cor.10.
est: in gbus ꝑm eũdẽ apln̄: seculoꝝ finis aduenit. Il-
lud tñ sciẽdũ est ad terminũ referri nõ posse: cuꝫ ad
huc opis ipsius initia videant esse. Psalmus est aũt
sicut dixim⁹: organũ musicuꝫ capite sonoꝝ: quo dina DEF
pconia canebant. Canticũ: qõ supnas laudes hũanis
vocib⁹ psonabat. Sꝫ hec iõ vñr eẽ sociata: qꝰ ⁊ istis
musicis ⁊ choris psallẽtiũ sacrificys celestib⁹ psona
vociferatiõe canebant: sic istis vbis oibus cõmone-
mur de dño chro canticuꝫ istõ esse dictuꝝ. Diuisio.

Et totum psalmũ vba sunt sancte matris
ecclie: que nõ in cordib⁹ nostris phantasti
ca imaginatione format: sicut patria vel
ciuitas vel aliqd eoꝝ sile qõ psonã nõ ha
bet existentẽs: sed ecclia est collectio fide DEF
liũ sanctoꝝ oium: aia ⁊ cor vnũ: sponsa chri: hierusa
lem futuri seculi. De qua dicit in cantico canticorũ
dominus Jesus: Osculetur me osculo oris sui. Et ali- Cant.i.p.
bi: Que est ista que ascendit dealbata? Et illud: Una
est columba mea: vna est sponsa mea. Quapropter Jbidẽ.6.
nefas est hic aliquod dubium introducere: vbi tan-
ta vitas cognoscit tot testimonia phibere. Et iõ sub
figura Metophoeia: ecliam dicam⁹ log: que perso SCHE
nis semp cognoscit certissimis applicari. In pma si-
qdẽ pte rogat vt eius audiat oratio: increpãs infide
les: qꝰ colẽtes falsos deos: culturam veri dei neglige
bãt. In scda cõmonet gnãlitatẽ: vt relicta supstitiõe
fallaci: sacrificiũ iustitie debeat imolare. Et vt genti
liũ mentes facta pmissione querteret ingẽtia: cõme
morat pstitisse dñm bñficia chrianis. Expositio.

Um inuocarẽ exaudinit me deus iustitie
mee: in tribulatione dilatasti mihi. Mise
rere mei dñe: ⁊ exaudi oronem meã.] Cõ-
sideremus quid sit hoc: qꝰ mater ecclia in
vno eodẽq; vsu: ⁊ exauditaꝫ se dicat: ⁊ ite
rũ depcet audiri: significans pfecte oronis hũc esse
modũ: vt ꝫ nobis postulata desideria ꝓcedant: pba
bili semp ambitione audiri. Nos tñ iugiter postule-
mus: sicut dicit apls. Sine itermissione orate: in oib⁹
grãs agite. Deus autẽ iustitie mee: recte dicit eccl'ia: i.Thessa.5
que sensu orthodoxo trinitatis vnitatẽ: ⁊ oipotẽtiam
ꝓfitet. Nã ⁊ mẽbra eiꝰ singillatim dicere sl'ia: sacra
lectione compimus: sicut in Job legit. Attẽde inocẽ
tiã meã. Et paulus apls ait. Redder mihi coronã iu- 2.Tim.4.
stitie. Et pphera in 7° ps dicturus est: Si est iniqui- Ps.7.
tas in manib⁹ meis. Nõ qꝰ sine pctõ modis oib⁹ fue
rũt: sed sunt opationes alique in gbus fideles hoies
euidẽter appareãt innocẽtes. Sequit. In tribulatio
ne dilatasti mihi. Tribulatio est enim que semp dila-
tat ecl'iam: qñ eodẽ tpe ꝓfessores fiũt: martyres co-
ronant: totaq; turba iustoꝝ ꝓtritionib⁹ semp auget
Adiecit. Miserere mei dñe: ⁊ exaudi oronem meã.
Pia mater sibi miserẽdũ esse dicebat: si pro filijs eiꝰ
audiret oro: qm̃ gcqd mẽbris tribuit: toto corpi sine
vt qd diligitis vanitatẽ ⁊ q̃ritis mẽdaciũ.] Cũ supio
ri vsu pro nobis orauerit: hic per Energiã alloquit SCHE

gen⁹ humanuz:ne in culturis demonioꝝ grauissimo erroze ꝓmaneat:quatenus pro ipso exaudiri possit:fusa precatio. Aliogn irrita pro se reddit vota supplicatiū quisqs nō reliquerit ꝓfozia peccatoꝝ. Sequitur Usquequo grau cozde: Merito eos diutius graues cozde fuisse dixit:qui post veritatis ꝑdicationē adorare magis elegerunt idola falsitatis: Sicut est illud
Lucl.ix. euangely: Seruus sciens voluntatē domini sui ⁊ nō faciens digna: plagis vapulabit multis. Primo eniz mundus iuste flagellatus est paucis: qz suuz dominū ignozare ꝓbatus est. Post aduentum vo creatozis sui iustissime vapulabit multis: qui adhuc idolozum nenias inquirebat. Sequit. Ut quid diligitis vanitatē: ⁊ queritis mendaciū. Uanitas nomen est qdez generale vitioꝝ. Sed illud ꝓprie vanum dicit qō a deo ꝓbatur alienum. Nam sicut in diuinitate ꝓfidere fructuosa firmitas: Ita ab eadez deuiare vanitas est caduca. Sicut Isaias dicit: Adozātes vana ⁊ falsa misericozdia tuā dereliquerunt. Arguunt itaqz illi qui idolozum turpissimo amoze flagrabant. Et sub increpatione ꝓnūtiandū est. Ac si diceret: Quare vanitatem diligitis: qua peritis: Diligē enim debemus ꝓficua nō noxia: qz potius execrare ꝓuenit: per que nos pena ꝓpetue damnatiōis affligit. Queritis mendaciū: qō vtriqz nō appetere: sed refugere deberetis: Istud aūt mendacium idola significat. Que tale nomen merito susceperunt: qz contra dignitatem veritatis erecta sunt. [Scitote qm̄ mirificauit dñs sanctum suum: dñs exaudiet me cum cuz clamauero ad euz.] Permanet in increpatione salutari: vt ad vere religionis affectum cozda dementium explosa praui tate cōuertat: pnuntians illis veritatis arcanum: vt incarnationem sanctam venerabiliter suscipere non recusent. Sanctum suum: dicit dñm chzistuz: sicut ⁊
ps.85. alibi de seipsa veritas ꝓfitet. Custodi animam meā qm̄ sanctus sum. Adiecit. Dñs exaudiet me cum clamauero ad euz. Merito se exaudiri confidebat: qm̄ dñm sanctū magnificandū populis ꝓdicabat. Cuz clamauero dicit: id est: cū bonis operibus diuinitati supplicauero. Ipse enim clamoz est qui tacit⁹ ad deū puenit: ⁊ exaudiri facit eos qui bonis operib⁹ ꝓstanter insistūt. [Irascimini ⁊ nolite peccare que dicitis in cozdibus vestris: in cubilibus vestris compungimini.] Doc bene trahit ad iudeos: vt ⁊ si eos irasci contigerit: saltem se ab illicitis ausibus abstinerent. Quod tamen ⁊ gnāliter cōpetenter accipimus. Venialis est enim ira que ad effectuz indignationis sue
ꝓuouer.ic nō puenit. Sicut scriptū est. Melioz est qui vincit irā: qz qui capit ciuitatem. Et ideo ꝓceptū curationis adhibetur: vt si iam irascimur: nō inconsulta temeritate peccemus. Motū siquidē animi feruiduz: ꝓpter humanā fragilitatem habere in potestate nō possumus: suffragante tñ dei gra rōne disciplinabili ꝓtinemus. Et iō beatus ꝓpheta: qō est qdē ꝓsuetudinis ꝓmisit: qō vo culpe ꝓbibuit. Nā si irascamur: nec dñi ꝓsideratione refrenemur: sed a voto nostro ꝓpediamur aliquo necessitatis abiectu: tūc vtiqz cōstat nos facti crimen portare: etiā si nō possimus que volebam⁹ efficere. Siue vt qbusdā placet: ꝑteritis peccatis irasci debemus: vt ꝓsentem nequitiā possimus effugere. Delicta eniz recētia declinare nō possum⁹: nisi vetusta laudabili execratiōe damnemus. Quid est enim aliud penitere: nisi irasci sibi vt bozreat qō fecit: ⁊ cruciat⁹ a se exigat: ne iudex poti⁹ iratus afflig at: Addidit. Que dicitis in cozdib⁹ vrīs in cubilib⁹ vrīs cōpūgimini. Oñdēs dñz secretas hoiuz cogitatiōes agnoscere. Ait eniz: Que dicitis in cozde: vtriqz qō nō putatis audiri: ⁊ iō creditis occultū: qz nō est vbi affatione vulgatū. Sequit. In cubilibus vestris cōpungimini. Ferarū domiciliū ꝓprie cubile dicit: ETY
a cubādo. Ferociū ergo cogitationes apte dicit cubilia: q̄uis hoc interdū ⁊ in bono abusiue legat assumptū. Ut est illud de sanctis: Letabunt in cubilibus Ps.149.
suis. Cōpungimini: significat penitentiā agite. Nam cōpunctione q̄dā aiarū fit oprata ꝓuersio. Ac si diceret: deserite prauas cogitationes vestras anteqū scelera ꝓpetretis. Sequit quoqz diapsalmatis silentiuz. Ubi merito diuisionem posuimus: qm̄ res altera cognoscit inchoari. Deposito enim vetere hoie: nosipsi nos in nouū sacrificium salubziter iubemur offerre.
[Sacrificate sacrificium iustitie: ⁊ sperate in dño.] Qm̄ supi⁹ clemētissima mater admonuit ab antiqs superstitionibus discedendū: in seōa positione docet vt renati hoies: nō victimis pecozū studeant: sed seipsos deo sacrificiū conent offerre. Quia nō est tale dño iumentoꝝ victimā dare: quale hoium deuotuz pectus offerre. Nā si ipse pro nobis imolatus est chzistus: q̄to magis ꝓuenit sacrificiū ei nosmetipsos offerre: vt possimus regis nostri imitatione gaudere. Dixit enim: Sacrificate. Et ne intelligeres peccudes subiūgit: Sacrificiū iustitie: id est recte viuite: ⁊ cozda vestra diuinitati munda semper offerte. Addidit quoqz: Et sperate in dño: vt vitā bonaz spes felicioz subsequat. Non enim hec plene recipere possumus etiā si bonos actus diuinis ꝓspectib⁹ offeramus: sed sperare docemur in dño: vt in futuro ꝓmissa salutaria ꝓsequamur. Sed spes ista nō decipit. Uoluntas talis nō peruenit ad reatū: sicut dicit apls: Spes aūt Ro.5.
nō ꝓfundit. Quia charitas dei diffusa est in cozdib⁹ nostris per spiritū sanctū qui dat⁹ est nobis. [Multi dicūt quis ostendit nobis bona. Signatuz est super nos lumen vultus tui dñe.] Certamine quodā facto: partiū cozda fideliū salutariter construunt. Dicunt multi adhuc carnaliter sapiētes: qō nec pauci dicere debuissent. Quis ostendit nobis bona: Illa scilz que ꝓdicat semp ecclesia: resurrectionē esse venturaz: in qua iusti omnes eterna ꝓmia ꝓsequant. Doc iputatiue legendum est: quasi dicant: ꝓmittit nobis qō penitus nō videmus: Desideramus que hic cōsequi nō valeamus. Istis rñdendo indicat beneficiuz: qō etiam in ꝓsenti seculo possidemus. Signatum est sup nos lumen vultus tui dñe. Quia sicut nummus imperatozis portat imaginē: ita ⁊ fidelibus signa celestis ꝓncipis imprimunt. Doc munimine diabolus multiformis expellit: ⁊ fraudulenta machinatione nō prevalet supare tentatum: quē habuit primi bominis suasione captiuum. Crux est enum humilium inuicta tuitio: superboꝝ deiectio. Uictozia chzi: perditio diaboli: infernoꝝ destructio: celestium ꝓfirmatio: mors infideliū: vita iustoꝝ. De quo loco Joānes constantinopolitane ciuitatis antistes: quasi multifarias diffinitionū stellas in crucis declamatione lampauit dicens: Crux est chzistianoꝝ spes: crux romanozum victozia: ⁊ crux mortuoꝝ resurrectio: crux cecoꝝ dux: crux cōuersoꝝ via: crux claudoꝝ baculus: crux pauperum consolatio ⁊c. que ab eo in hunc modu diuina aspiratione ꝓfusa sunt. Ecce vā munera: Ecce dona ꝓsentia: qbus maledicoꝝ lingue damnatis faucibus obstruunt. Dec figura dicit Peusis: latine aūt ꝓcunctatio: vbi ⁊ iterrogatio fit: ⁊ responsio SCHE

pata

parata subsegtur. Adiecit: Lumē vultus tui dñe. In crucis enim impssione lumē est vult⁹ dei: qz semp in eis nosciť radiare: qui senō aliq̄ eligūt prauitate pol
Eph. 4. luere: sicut dicit Apls: Nolite ꝓtristare spm̄ scm̄ dei in quo significati estis in die redēptionis. Quid eniz efficiat ista crux: in alio loco Apls: pulchza breuitate
p̄ Coz.i. cōplexus est dicēs. Uerbū eniz crucis peuntib⁹ qdē stultitia est: his aūt qui salui fiunt vtus dei est. Qua propter voces sacrilegas respuam⁹. Magna ⁊ cōpetētia sunt dona dei ꝓtra ꝓncipē tenebzaꝝ: lumē nob
Al. Fructu adesse dñicuz. [Dedisti letitiā in cozde meo. A tpe frumēti vini ⁊ olei sui multiplicati sunt.] Adhuc bñficia numerat que possidēt chzīani. Nō eniz istā letitiā dicit: quā cacbino vocis expzimim⁹: sed letitiā recte fidei: quā bone ꝓsciētie ꝑstare dñs ꝓsueuit. Tūc eniz veraciter letamur: quādo ⁊ recte credim⁹: ⁊ adiutozio dñi ꝓbabili nos ꝓuersatione tractam⁹. Breuis sermo: sed ꝑfecta cōplexio. Quid eniz ampliuz a dubitātib⁹ querit: q̄ ꝙ ⁊ signo crucis regi nro militare cognoscimur: ⁊ de ꝑfecta fide dño ꝑstāte gaudemus: Segtur. A tpe frumēti: vini ⁊ olei sui multiplicati sunt. Redit ad nos: qui reb⁹ carnalib⁹ ꝓbant intēti. Nec vacat ꝙ his reb⁹: id est frumēti: vini ⁊ olei:
Joan. 6. additū est: sui. Est eniz ⁊ dñi panis viuus qui de celo descēdit. Est ⁊ vinū: poculū tuū inebziās q̄ ꝑclarum
ps.zz. est. Et oleū. Impinguasti in oleo caput meuz. Ergo
Ibidem. ista dei nō habent petōzes: sed sua: id est: terrena vñ
ETY cozp⁹ viuat: nō aia ꝑfruat. Frumētū enim: dcm̄ est a frumine: id est a sūma parte gule. Antiqui eni caput gule: frumen vocabāt. Multiplicati sunt enim pessimis actib⁹: id est mūdana voluptate cōpleti. Doc est eniz qō in ꝑfatione dixim⁹: in vno sermone plerū qz causas ꝓfundissimas idicari: vt est hic positum sui.
[In pace in idipm: dozmiā ⁊ regescā. Qm̄ tu dñe singulariter in spe: ꝓstituisti me.] Cōtra hūanos tumultus: ⁊ felicitates caducas: q̄s mūdus estimabat esse ꝓcipuas: pulcherrime pacē cozdis obiecit: quā hēre nō possunt qui secularib⁹ actib⁹ implicant. Pax eni ista hēt trāqllissimā vitā: que cū sua mēte nō litigat: sed in dñi bñficys ꝓseuerās: amena trangllitate ꝑfruit.
Joan. 14. De ipsa dicit dñs in euāgelio. Pacē meā do vob: pacē meā relinquo vob. Sed ne pacē istā tpalē putares
DEF addidit: In idipm dozmiā ⁊ regescā. In idipm qppe dī: qō nulla rex vicissitudine cōmutat: sed ipm in se ꝓmanēs incōmutabili perēnitate ꝓsistit. Dozmiā: finē vite vult itelligi. Regescā: futurā btitudinē indicare mōstrat: quādo ipsa reges dabit scis ⁊ gloziosa pausatio. Segtur causa q̄re regescat. Qm̄ tu dñe singulariter in spe: ꝓstituisti me. Singularis itaqz spes est ecclesie in mēbzis suis: qz sola recipiat regnū dei: qō babylonie ꝓpls nō pōt adipisci. Et cum dicit: ꝓstituisti me: significat dignā deliberatāqz snīam: quam hic hēmus in spe: Ibi aūt possideť in re. Sed tūc reuera illud mun⁹ quietis merebimur: si hoc fieri dñi iuuamine ꝑfidamus. Conclusio.

Decurso igit materne ꝑdicationis elogo: ꝓsiderem⁹ cantici huius ꝓncipia: media ⁊ finē: ⁊ intētione tāti mysteri reuerētissimis idagationib⁹ inuenim⁹. Sic eniz psalmi vtus cognoscit: si circūstātia dictionis tali ozdie pergsita tracteť. Primo versu exaudiri se pro mēbzis suis sācta exozauit ecclia. ⁊ vt ei⁹ audireť ozo: humanū gen⁹ admonuit: vt ab idoloꝝ veneratione discedēt: sciēs se hze dñm Saluatozē: cui hic veraciter cultura debeť. Deinde: ꝓpm̄ quēadmodū sacrificare debuisset instruxit: qd etiā blasphemis rñdereť admonuit. Post: singulare btitudinē quā scis suis dñs cōpromisit: dixit. Sic totius chzīane discipline istitutio sācta cōpleta est. Et vt qd agerēt hoies: ⁊ qd sperare debuissent euidēter agnoscerēt. Admonet etiā numer⁹ iste q̄ternari⁹: vt eū mūdo ꝑdicatū vtute euāgelica sentiam⁹. Cōgruū sigdē fuit: vt cūct⁹ terraꝝ ambit⁹ in q̄tuoz cardinib⁹ constitutus: Saluatozi dño credere moneret: quatenus de diuersis gētib⁹ aduocata vna fieret totius ozbis ecclesia. Nā ⁊ q̄tuoz tpib⁹ annus ipse distinguit. Quatuoz vētis cardinalib⁹: totius ozbis mane pflatur. Quatuoz etiā vtutib⁹: animi dignitas cōparat: id est: prudētia: iustitia: foztitudine ⁊ tēperantia: quē calculum pithagozici tanta laude prosecuti sunt: vt eum sacrum esse fatterentur.

Explicit expositio in psalmum quartum.

¶ In finem pro ea que hereditatem consequitur. psalmus Dauid. V.

Erba mea auribus ꝓcipe dñe: intellige clamozē meū. Intēde voci ozationis mee: rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Qm̄ ad te ozabo dñe: mane exaudies vocē meā. Ada ne astabo tibi ⁊ videbo: qm̄ nō deus volēs iniqtatez tu es. Neqz habitabit iuxta te malignus: neqz ꝓmanebunt iniusti ante oculos tuos. Odisti oēs qui opant iniquitatē: ꝑdes oēs qui loquunt mēdacium. Uirū sāguinū ⁊ dolosuz abominabit dñs: ego autē in multitudine misericozdie tue. Introibo in domū tuā: adozabo ad tēpluz scm̄ tuū in timoze tuo. Dñe deduc me in iustitia tua: ꝓpter inimicos meos dirige in cōspectu tuo viaz meā. Qm̄ nō est in oze eoꝝ veritas: coz eoꝝ vanū est. Sepulchzū patēs est guttur eoꝝ: linguis suis dolose agebāt: iudica illos deus. Decidant a cogitationibus suis: ꝓm multitudinē impietatū eoꝝ expelle eos qm̄ irritauerunt te dñe. Et letentur oēs qui sperant in te: in eternum exultabunt ⁊ habitabis in eis. Et gloziabunt in te oēs qui diligunt nomen tuum: qm̄ tu benedices iusto. Domine vt scuto bone voluntatis tue cozonasti nos.

Uare ponat in finē: supiozi psalmo nup est edictū est. Pro ea vo que hereditatē ꝓsequit: ecclia significat: cui⁹ ꝓsona in h̄ ps itroducit ad loquēdū. Dec bona dñi saluatozis adit ac possidet. Hereditatez vo iō ꝓsequi dī: qz chzo resurgēte: ad eā bona spūalia puenerūt: id est ī separabile fundamētū fidei: spei certissimuz ꝓmiū: suaue vinculū charitatis ⁊c. quaꝝ rex nūc tenet imagines: ⁊ in futuro est perēniter possessura vtutes. De qua hēditate in euāgelio dī: Beati mites: qz ipsi hēditate possidebūt terrā. Rursuz ecclia Matth.5.
dñi vocat hēditas: sicut ⁊ in 2° psalmo dcm̄ est: Pete ps.2°.
a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊ possessionez

tuã terminos terre. Que merito hẽditas ipsi⁹ dr: cui⁹ pcioso sanguine cõparata mõstrat. Qõ nõ putes eẽ Sriuz: qz lz in scripturis dinis diuersa eẽ videant: in vna tñ itelligẽtie ꝓcordia veritatẽqz ꝓueniũt. Psalmũ vo ⁊ ipsi Dauid: sicut supius exposium⁹: referre debemus ad dñm Christum. Diuisio.

Otus hic psalm⁹ a psona catholice pferr ecclie: que ꝑ⁹ sectione ozonẽ suã poscit audiri: hereticos ⁊ scismaticos pdicãs a dñi munerib⁹ excludẽdos. Scda sectione: per itellectũ dinaꝝ scripturaꝝ recto tramite dirigi se ad illã felicẽ patriã dino munẽ depcat: pfidos inde asserẽs fieri fundit⁹ alienos. Ad postremũ: cõmemorãs ꝑmia beatozꝝ: vt vna pdicatione ⁊ malos pdicta pena conuerteret: ⁊ iustos pmissa premia concitarent. Expositio.

SCHE Erba mea aurib⁹ percipe dñe itellige clamorẽ meũ. ¶ Per figurã Metaphoeiam: quã in 4. psalmo iã dixim⁹: aptissime hec vba danr ecclie: vt amata dñm expectet: accersita festinet: q̃ten⁹ scli huius negtias eodẽ iuuãte ꝑtrãsiẽs: ꝓso suo ĩmaculata ⁊ sine ruga semp adhereat. Ubi ꝑ⁹ fronte per ptes trine ozonis vtus trinitatis exponit: qualẽ hẽ sãctã decet ecclesiã. Dicẽdo eni: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe: ozis significat psalmodiaz. Segtur. Intellige clamozem meũ: vt affectuz cordis apiret: sicut ⁊ Apls ait: Misit de⁹ ꝓpm̃ fily sui in corda nr̃a: ꝓ quo clamam⁹: abba pr̃. Aures aũt dinitatis ad similitudinẽ corpalẽ dicunt: per q̃s aere vberato hoib⁹ intrat audit⁹. Auris enim ab auditu dicta est. Et ꝓsidera: qm̃ clamorẽ suũ petiuit itelligi. Uox eni ista nõ erat labiozꝝ crepitus: sed cordis affect⁹: qui nõ aurib⁹ audiri: sed mẽtis lumie ꝓsueuit itelligi. ¶ Intẽde voci ozonis mee: rex meus ⁊ de⁹ me⁹. Qm̃ ad te orabo dñe. ¶ Supra dixit: itellige clamorẽ meũ: mõ dicit itẽde voci ozonis mee: vt declararet ozonem hãc eẽ pfectã: quaz affect⁹ mẽtis inflãmat. Quapropter discutiẽdum est: q̃re mutatis vbis: sensus nr̃os ĩmisceat: Intẽde dicit voci: que solet audiri, ꝓpterea qz deus nõ ꝑtib⁹ mẽbrozꝝ sensus istos discernit: sed vna vtute cũcta pagit. Ille enim: que a nob videnr̃: audit: ⁊ que a nob audiunr̃: videt: ⁊ que a nob cogitanr̃: itro ĩspicit. Nec est qcq̃ qõ ab ei⁹ lumine se possit abscõdẽ. Hoc Schema dr̃ Metabole: id est iteratio vni⁹ rei sub varietate verborꝝ. Trina enim repetitione vnũ idẽqz significat. Dixit eniz: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe. Deide: Intellige clamorẽ meũ. Tertio: Intẽdẽ voci ozonis mee. Qõ totũ ad vnã respicit petitionẽ. Ac si diceret: Exaudi ozonẽ meã. Segtur. Rex meus ⁊ de⁹ me⁹: qm̃ ad te orabo dñe. Merito ad ingrẽdũz aliq̃s ꝓmouẽ solet: cur in medio vsiculo btã ecclia tertio celestẽ noiauerit ꝓncipatũ. Dicit eniz: Rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹: adyciẽs: Qm̃ ad te orabo dñe. Sed his trib⁹ psonis non dixit intẽdite: sed itẽdẽ. Qm̃ ecclia catholica vnũ deũ sãctã pdicat trinitatẽ: nõ vt Sabellius ꝓfuse: sed distincte atqz pfecte. Pr̃ eniz de⁹: filius de⁹: spũs scũs de⁹. Et tñ pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ spũs scũs: nõ tres dy: sed vn⁹ est de⁹. Nihil aũt ibi ampli⁹ min⁹ve est: nisi in arriana prauitate: que se tot seculis adhucnõ cogscit errare. Intuere etiã ipsoꝝ vocabuloꝝ mirabilẽ dispẽsationez. Prius ponit regẽ: quo noie dñe scripture frequẽter appellãt dñm Chm. Hũc enim ordinẽ: in euãgelio ipse testat cũ dicit: Per me itur ad pr̃em deũ. Tertio dñm spiritũ scm. Ubi lz noia propter psonas exprimẽdas videant eẽ discreta: vn⁹ tñ pfecte credit ac dr̃ de⁹: sicut legit: Audi Israel: dñs de⁹ tuus: de⁹ vnus est. Quapp figat ais salutaris ista snia: distictio in psonis: vnitas bñ credit ĩ nã. ¶ Mane ⁊ exaudies vocẽ meaz. Mane astabo tibi ⁊ videbo. ¶ Astabo: vtrisqz ptib⁹ pstat eẽ iungẽdũ: vt pfecta possit snia repiri. Quapropt mane depcat: qui in lucida degẽ ꝓuersatione dinoscit. Tũc enim mane dicim⁹: qñ discussis tenebris: clari lumis aduẽt⁹ ĩfulserit. Ecclesia eniz que se cognoscit habuisse tenebras pctõꝝ: de nocte mũdi isti⁹ ꝓgregatã: tunc se exaudiri merito credit: cũ in lucẽ celestis ꝓuersationis erupe rit. Repetit quoqz mane: qz nẽcio mẽtẽ lucidã bñficio dñi astare suis sp ozonib⁹ sentiebat. Et ituẽ q̃re mane dcm̃ est. l. cũ ĩ ipo exordio bonoꝝ actuũ vitatẽ cepit mens clarificata cogscẽ: Ne putares post pctã mozã fieri qua potuisset audiri: sicut Ezechiel, ꝓpheta dicit: Impius q̃cũqz die se auerterit ab impietate sua: oẽs ipietates ei⁹ nõ erũt in memoria. Astare est eni pñtẽ semp assistẽ. Per hoc aũt vbũ religiose deuotionis ꝓtinuitas idicat. Ille eni bñ dr̃ deo astare: qui dign⁹ pot ei⁹ ꝓspectib⁹ appere. Sicut Helias de se dixit: Uiuit dñs in cui⁹ ꝓspectu asto. Supra dixit: exaudies: hic addit: ⁊ videbo: qm̃ in illa resurrectione ipm̃ ꝓspicier: cui hic sanctis oꝛonib⁹ supplicauit. ¶ Qm̃ nõ de⁹ volẽs iniqtatẽ: tu es. † Nõ habitabit iuxta te malign⁹: neqz ꝑmanebũt iniusti ante oculos tuos. Odisti oẽs qui opanr̃ iniqtatẽ: pdes ꝓeos q̃ loquunt mẽdaciũ. Uirũ sanguinũ ⁊ dolosuz abominabit dñs. ¶ In p⁹ psalmo dixim⁹: enneomatice diffinitionis hãc eẽ vtrũq: vt negãdo qõ nõ est: hoc qõ intẽdit declarare videat. Et itẽ: dicẽdo qõ est: id qõ ponit euidẽter possit ostẽdi. Qõ in his trib⁹ versib⁹: vtrũqz pbat effectũ. Dicit eni: tu es de⁹: qui iniqtatẽ nolle cogsceris. Quid eniz aliud pot de⁹ velle: nisi qõ pbat ipse pcipe: Sicut Isaias ait: Ego sum dñs qui loquor iustitiã ⁊ ãnũtio recta. Segtur. Nõ habitabit iuxta te malign⁹. Hic pctõres a regno dei significat excludẽdos: qui nulla ꝓuersatione muratí sunt. Nam lz eũ carnaliter tñ videãt: quos reat⁹ iuoluit: sicut scriptũ est: Uidebũt in quẽ cõpunxerũt: iuxta ipz tñ habitare nequeũt qui gehẽne cruciatione damnãdi sũt. Addidit: Neqz ꝑmanebũt: Oñdit eos in iudicio dñi gnãliter eẽ vẽturos: sed ante oculos dñi merito ꝑmanẽ nõ dicũt: qui in ꝑpetua tormẽta mittẽdi sunt. Nihil est eni qõ de⁹ non videat: dũ vbiqz pñs ⁊ tot⁹ eẽ noscat. Sed illi recte corã ipso eẽ minime dicunt: qui ab ei⁹ grã donoqz ꝑuãdi sunt. Hactenũ iudicat⁹ est dñs: cũ dr̃ id qõ nõ est. Hũc alys trib⁹ modis oñdit affirmãdo qõ est. Dicit eni: Odisti oẽs qui opanr̃ iniqtatẽ. Nõ dixit: qui opati sũt: qz tñ in iudicio damnabunt: qui vsqz ad finẽ vite sue: criminẽ se nefando cõmaculãt. Sed iter spãles enumerationes criminũ: ꝓgrue nomẽ gnãle positũ est: i. opatozes iniqtatũ. Ut ibi ĩtelligas quicqd a dinis mandatis ꝓstat alienũ: adiecit: Perdes eos qui loquunt mẽdaciuz. Uidenr̃ iste snie nõnullã recipe questionẽ: vt iniqtatẽ opantes odisse tñ dñz dicat: mẽdaciũ vo loquẽtes pire ꝓfirmet. Dũ si litterã itẽdas: grauiꝰ videat eẽ: agẽ iniqtatẽ: q̃ loqui mẽdaciuz. Sed hic significat hẽticos: qui loquẽtes mẽdaciũ: sequaciuz aias pdiderũt. Quid eni pot eẽ graui⁹: q̃ ibi errare: vbi ⁊ alteꝝ possit extiguẽ: Ad postremũ dicit: Uirũ sanguinũ ⁊ dolosuz abominabit dñs. Uir gdẽ sãguinũ est: qui bũano cruore polluit. Sed ⁊ ille q̃ decipit

Deute. 6.

Ezech. 18.

Joan. 2.

Isa. 45.

Zach. 12.

viuum: addit ⁊ dolosuz. Multa eni ꝑpera fiunt: que ꝓpria volũtate nõ agim⁹. Dolosos aũt illos significat: qui sciẽtes malũ alienũ opare nitunr̃ exitiũ. Dũ dicit: abominabit: significat oẽs quos supius dixit a regno dñi reddẽdos exneos: Illi eni abominãdi sũt: qui ei⁹ pmia ꝓseq nõ merent. Cõplete sũt ab vtraqz pte enneomatice diffinitiões: que snie in magnã vtilitatẽ hoiuz videnr̃ expsse: vt breuiter itelligerẽt peccatores quos dñs execrat ⁊ abycit. ¶ Ego aũt in multitudine misericordie tue. Introibo in domũ tuã. ¶ Qm̃ malos dixerat abominãdos: ꝓsequẽs erat: vt se per dinã grãz in domo dñi testaret admitti. Nã cuz ipsa ecclia hic dom⁹ sit dñi: tñ pot per vnũ quẽqz beatũ dicẽ: qui ei⁹ mẽbra sũt: Hierusalẽ futurã se nihilominus itraturã. Sic eni dicim⁹: ⁊ patriã: ⁊ ciuitatẽ: ⁊ tñ his reb⁹ vba dam⁹: que ad ciues eaꝝ nouim⁹ ptinere. Sed qz illa futura Hierusalẽ lapidib⁹ viuis sãctoꝝ credit mltitudine ꝓstruẽda: apte dixit: Introibo in domũ tuã: q̃si in illi⁹ fabrice pfecta edificatione ꝓcludar. ¶ Adorabo ad tẽplũ scm̃ tuuz: in timore tuo. ¶ Cõsiderãdũ est: ꝙ nõ dixit in tẽplo: sed ad tẽplũ: qz nec syllabas ipsas a sacris vacare pdictũ est. Tẽplum scm̃: coꝝ⁹ est dñi Saluatozis. Qõ iure adorat ecclia: per qõ meruit eẽ reuerẽda. Sic eni ipe de suo corpe dixit: Destruite tẽplũ hoc: ⁊ in triduo edificabo illud. Segtur. In timore tuo: Ut cordis cõpunctionẽ declararet itulit intẽtionẽ: qz tũc fides solida est: quando amoze casto: formido dinitatis adhibet. ¶ Dñe deduc me in iustitia tua: ꝓpter inimicos meos: dirige in ꝓspectu tuo viã meã. ¶ Postq̃ ozonẽ suã dixit matutinis ꝑtib⁹ audiẽdã: pctõꝝ q̃qz cõmemorãs exitiabilẽ repulsaz: Hinc scõaz ĩgredit sectionẽ: postulãs dñz: vt iã ad eterna gaudia deducat: qz hic diuersis angustys fatigat. Ait eniz: In tua iustitia. i. dũ ꝓfitẽtib⁹ pcis: seqz penitẽdo damnãtes: equissima potẽtia tue pietat absoluis. Nã qui abycit rebelles: iustũ est vt velit recipe supplicãtes. Propter inimicos meos: id est ꝓpter hẽticos ⁊ paganos. Unus eni prauo dogmate Sriuz: Alter nõ credẽdo semp aduersus est. Propter quos in dñi iustitia se petit eẽ dirigẽdã: qz pdicationib⁹ ei⁹ non credit aduersitas. Dirige in ꝓspectu tuo viã meã: id est vitã meam pduc ad tue serenitatis aspectũ. Nõ eniz nr̃a facultate ad eũ puenire possum⁹: qui tortuosis semp semitis ambulam⁹. ¶ Qm̃ nõ est in ore eoꝝ vitas: cor coꝝ vanum est. ¶ Lũ supius petiuerit ad ꝓspectũ dñi per ei⁹ iustitiã se deduci: vt ptez illã btõꝝ ei⁹ munẽ possit adipisci: nũc hũanas cogscit icrepare fallacias: vt ostẽdat obstinationes ptinaciũ hẽticoꝝ nõ posse ad talia ꝑmia puenire: que snis fidelib⁹ dñs ꝑpauit. Recte eni dr̃: in ore ipsoꝝ nõ eẽ vitatẽ: quoꝝ cor vanitas possidebat. Lingua eni segtur mẽtis arbitrium: impioqz cordis ei⁹ mobilitas nãli ordie famulat. ¶ Sepkchrũ patẽs est guttur eoꝝ: liguis suis dolose agebãt. ¶ Per figurã Parabole: nimis cõpetẽs facta pbat alluſio. Sepulchrũ enim mortui: guttur est mẽtiẽtis: qñ exitiabilez sibi vanitatẽ in faucib⁹ euoluit: que malum mortis ifligit. Bñ aũt addidit: patẽs: qõ si clausum eẽt: min⁹ feteret. Intẽde qõ dixit: linguis suis dolose agebãt. Frequẽter eni dolos tñ loquunt: ⁊ hẽ non pbant effectũ. Sed hic vt grauioza pctã mõstraret: addidit: Agebãt: vt malitia nõ solũ in liguis: sz etiã in actu execrabili esse pbaret. ¶ Judica illos de⁹. Decidãt a cogitationib⁹ suis. ¶ Prophetie mos est futura pdicẽ. Nõ eniz maledictionis voto talia optauit ecclia: cũ ipsi pbẽt addi qcqd bonoꝝ numero videt acgri. Sed neẽ est de ꝑtinacib⁹ ⁊ pscitis dicẽ: quos nouerat dñm posse damnare. Decidãt a cogitationibus suis: cũ se nõ viderint adipisci qõ credebãt posse pmereri. Decidẽ eni ꝑpe dr̃: qui spei sue amissiõe fraudat. ¶ Scõm multitudinẽ ipietatũ eoꝝ expelle eos: qm̃ irritauerũt te dñe. ¶ Per hãc snia discim⁹: q̃ tãtũ vnusqz a dinitate repellit: quantũ ei⁹ pctã cumulant. Quãtitas eniz delicti mẽsura repudij est: dũ tãtũ ab illo reus lõgioꝝ reddit: quãtũ numeroso crimine dilatat. Expelle: ꝓpter cogitationes ꝑsumptas dr̃: qz iã temeraria volũtate decepti videbant sibi bonis oib⁹ itromissi. Expulsos eni illos dicimus: qui de loco aliq̃ iterioze iactant. Exacerbauerũt eni egroti mali medicũ bonũ: qui remedia salutis sue ĩsensibili duritia respuerũt. ¶ Et letent̃ oẽs qui sperãt in te: in eternũ exultabũt. ¶ Postq̃ ipioꝝ debitas retributiões asseruit: nũc ecclia redit ad scõs: quoꝝ cõgregatione btã dinoscit: ne sileret bonoꝝ ꝑmia que nouerat eẽ vẽtura. Cõsidera: ꝙ ea que in capite versus supplicãs petit: sequẽti ꝑte eadẽ ꝑmittit: ne putaret ambiguuz qõ certissime spabat eẽ vẽtuꝝ. Et ne crederet tpalis eẽ letitia: dcm̃ est: In eternum: Ubi gaudy nullus est finis: dũ ꝓtinue pcepta ꝑmia possident. Intuẽ ꝙ in eternũ exultare dicit sperantes in dño: qm̃ in ista tpalitate gaudẽ videnr̃ ĩpy: in futuro autẽ sola exultabit semp ecclia. ¶ Et habitabis in eis. Et gliabunt in te oẽs: qui diligũt nomẽ tuum. ¶ De supiozi vsu pẽdet ista snia: que tangi qdẽ pot: sed ad ligdum nõ valet explanari. Nã si queras: que sit ista pollicitatio quã supius dixit: In eternũ exultabũt: Audi dcm̃ breuiter. Et hitabis in eis. O magna ⁊ ieffabilis largitas donatozis. Quid sile pot dari: q̃ vbi cogscit rex dñs ipse ꝓcedi: Nã quilibet munificus donat illa que possidet: de⁹ aũt qui est ineffabile bonũ: se largit ĩ ꝑmio. Et qd tã pot eẽ sile: q̃ cũ nos bonoꝝ oium cepit auctor iplere: Gliabunt dixit: qz effectu pfruunt optato. In te: qz tu es ꝑmissa illis hereditas. Et iõ in eternũ exultabũt: qz de eterno dño gliabunt. Oẽs qui diligũt nomẽ tuũ: significat in illa ꝑia felici: oẽs qdẽ dñi ꝑticipatione gliari: q̃ huis ĩeffabili dispẽsatione pro meritoꝝ q̃litate vnicuiqz se videat maiestas scã ꝓcedẽ. ¶ Qm̃ tu dñe: bñdices iusto. ¶ Magnitudine ꝑmu ⁊ gaudioꝝ ĩmẽsitate premissa: q̃re tãto bono idebite repleat bũanitas: breuiter docemur: ne qs ascribat meritis suis: qõ tributũ bñdictione ꝓstat auctozis. ¶ Dñe vt scuto bone volũtatis tue: coronasti nos. ¶ Cõsiderem⁹: pñs psalm⁹ q̃ suaui ac decoro fine ꝓclusus est: vno vbo idicãs bñficia dñi: que nullis possunt voluminib⁹ explicari. Bona sqdẽ volũtas creatozis: que nos ieffabilib⁹ munerib⁹ replet: dicta est scutũ: qõ reuera nos ptegit: ⁊ premia decora ꝓcedit. Clypeus enim ꝓsit⁹ capiti: corona est: aptat⁹ cordi defẽsio. Dic est qui oẽs fideles ptegit: ipe opit ecclesiã toto orbe diffusaz: Ipse quoqz amplectit ⁊ celũ quo celant̃ vniuersa: Munimẽ qõ nullus ictus irrũpat: Arma per que nullũ intret exitiuz: per que moꝝ poti⁹ victa succubuit: ⁊ salus hoiꝝ despata surrexit. Bone voluntatis: Qm̃ vocatio dñi oẽ meritũ pcedit: nec iuenit dignũ lz facit. Ideo eniz gratuita: aliogn iusta diceret. Hec est ergo bona volũtas: que nos vocat ⁊ attrahit. Nec qcq̃ pficiũ valemus cogitare vel facẽ: nisi hoc accipiam⁹ a bonitatis auctore: sicut Apls dicit: Nõ eniz possum⁹ cogitare a nobis q̃si ex nobis: sed sufficiẽtia nr̃a ex deo est.

DEF

DEF

DEF

Joan. 14.

2. Cor. 3.

Quiescat ergo pelagiana demētia:ne cum sibi aliqd boni fallo applicare nitir:vero potiʳ donatore fraudetur.

Conclusio.

Quam suauis oratio sancte mr̃is audita est:quanos ⁊ fide generat:⁊ religiosa istitutione ꝓformat. Ignaros docet:puulos fouet:afflictos releuat:⁊ illos ad ꝓpa vbera nutriēdos colligit:quos sui dogmatis eē cognoscit. Supplicat enim vt rogare discamʳ:malos refugit:vt pessimos execremʳ. Cōfidit in dño:vt ⁊ nos de ipo psumē debeamus. Sic tanq̃ venerāda mr̃:vba tradit puulis ad loquēdū:vt in nobis coalescēs orōnis affectʳ:⁊ psalmodiā pstet humanis actibʳ ꝓlatricem:⁊ ꝓgruētem dīnis iussionibus actionē. Loq̃mur ergo qō admonet:sapiamʳ qō credit:amemʳ certe qō diligit:vt cuz eius animū sequimur:tūc ipsiʳ filij sine dubitatione reddamur. Quintus aūt numerus:in quo hic psalmus noscir constitutus:tribuēdus est Pentatheco:qō sola ecclesia catholica vere intelligit:que ꝓmissam atqz expectatā plenitudinem legis accepit.

Explicit expositio in psalmum quintum.

¶ In finem in hymnis pro octaua psalmʳ Dauid. VI.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; i ira tua corripias me. Miserere mei dñe qm̃ infirmus sum: sana me dñe qm̃ cōturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: sed tu dñe vsquequo. Conuertere dñe ⁊ eripe aiam meā: saluū me fac ꝓpter misericordiā tuā. Qm̃ nō est in morte qui memor sit tui: in inferno aūt quis ꝓfitebir tibi? Laborauī in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meum rigabo. Turbatus est a furore oculus meus: inueterauī inter oēs inimicos meos. Discedite a me oēs qui opamini iniqtatez: qm̃ exaudiuit dñs vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meā: dñs orationem meam suscepit. Erubescant ⁊ conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur ⁊ erubescant valde velociter.

DEF

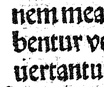

IN finē iā notū est. Hymnʳ est laus dīnitatis: metri alicui⁹ lege cōpositʳ. Pro octaua vo (vt gdā volunt) dñi signat aduerʳ: qm̃ finita scli hebdomada ad iudicādū venerit mūdū. Unde ⁊ psalmus ipse cū tremore maximo fecit initiū dicēs: Dñe ne in ira tua arguas me: neq; in furore tuo corripias me. Nā ⁊ scūs Hylariʳ in plogo psalmoꝝ: Et scūs Hieronymʳ in expositione libri ecclīastici: Et scūs Ambrosius in expositione Luce euāgeliste: vbi Dñs in mōte trāsfigurātus est: Et scūs Augʳ de sermone dñi in mōte: vbi de octo btitudinib⁹ disputauit: de hac octaua die latius diligēterqz locuti sūt. Unde qō lectori placuerit: eligē suffragat. Quocirca tales viros cōmemorasse sufficiat: qm̃ dcā eoꝝ si in vnā serie colligant: vix possunt
Amos.5. lōgissimo volumine cōprehendi. De qua die Amos ꝓpheta dicit: Ue ꝓcupiscētib⁹ diez dñi: ⁊ ipe est dies tenebre ⁊ nō lux. Idē ⁊ Sophonias ꝓpheta dic: Uox
Sopho. diei dñi dura ⁊ amara. Unde nūc itroductʳ penitēs: di-
nie.i. stributis ptibus orōnis vehemēter exorat: ne in illo die iudicij de ꝓprijs facinorib⁹ arguat. Quid enim salubriius: qd ve pudentius: nisi vt qui in meritis suis nō poterat hāe spem: ppetratis delictis in hoc mūdo positʳ: vbi penitētie locus est: dīnā eligēt exorare pietatē: Ueꝝ istū die a ꝓditione mūdi: aly dicunt post annos sex millia eē vēturuz: ppterea q̃ dñs septimo
ps.89. die ab ope suo legir in illa reꝝ ꝓditione genisse: mil-
z.Pe.3. le ānos per dies singulos cōputātes: qz legir: Ante cōspectū eiʳ mille ānī sicut dies vnʳ. Aly putāt post annoꝝ septē millia. i. trāsacta huiʳ scli septimana: octauo die illā eternā lucē posse declarari: sicut ⁊ dñi nri
Mat.24. resurrectio habita fuisse cognscir. Sed cuz dicat ipse
Mar.13. dñs in euāgelio: Nūc die nec filiū nosse: nimis ipoztunū est illud studiose querē: qō nob vtiliter dīna p-uidētia noluit reuelare. Quapropter ad sermonē titulī declarādū nosse sufficiat: post hui⁹ scli finē illum die eē vēturū. Nūc ad itelligēda vba que nob sūt donata velociter festinemʳ. Nā si puro corde petimʳ: cur dubitemʳ exaudiri: cū ab ipo ⁊ ad ipm veniamʳ istructi: Dona dñe in satisfactione nra rota nos charitate cōpūgi: qui nob salutarē supplicādi regulaz pstitisti. Memēto aūt q̃ hic penitētiū p̄mus est psalmus: segtur tricesimusprimʳ: tricesimusseptimʳ. gnāgesimʳ: cētesimʳ p̄mʳ: cētesimʳ vicesimusnonʳ: cētesimus q̃dragesimusscōs. De qb⁹ vt datuz fuerit: suo loco dicemʳ. Quos nō credas icassuz ad septēnariuz numerū fuisse pductos: qm̃ ⁊ maiores nri septez modis pctā nobis dimitti posse dixerūt. Primo: per baprismū. Scdo: per passionē martyry. Tertio: per elemosynā. Quarto: per hoc q̃ remittimʳ pctā fratribʳ nris. Quinto: cū puerterit qs pctōrem ab errore viesue. Sexto: per abūdātiam charitatis. Septimo: per penitētiā. Addēda quoqz est cōicatio corpis ⁊ sāguinis dñi nri Jesu chri: cū tm̃ digne suscipir. Inueniuntur ⁊ aly fortasse modi remissionū: Cōgruit enim vt numerū supplicationis nre: idulgētia diuina trāscēdat. Sequitur iam.

Diuisio.

Quatuor modis in hoc psalmo vir ꝓfitens ⁊ religiosus exorat. In exordio beniuolū sibi iudicē faciēs. (Exordiū est aūt oratio DEF
auditoris aiuz idonee cōparās ad reliquā dictionē.) Id est: a ptāte iudicij: qz solus est cui ꝓstituta seruat eternitas. Ab infirmitate sua: qm̃ quātū mereē luere: nō ꝑualet sustinē. A ꝓsuetudine parcēdi: qm̃ non se vult a mortuis rogari: sed a viuis hoib⁹ ꝓfiteri. Scda dissione narrat erūnas proprias: qb⁹ afflictʳ ⁊ territʳ eē cognoscir. Narratio vo DEF
est: ad causaz pbabilē faciēdā: reꝝ gestaꝝ clara ⁊ diligēs expositio. Segr salutaris ⁊ nimis pfutura correctio. Sequestrat enī se a malis: qō bono iudici noluerat eē gratissimū: vt ab illis mēs redderē aliena: qb⁹ ⁊ ipsa iustitia pbabar aduersa. Supest cōclusio: vbi iā diffinitiue aliqd dr̃: post quā nihil amplius desideret. Cōturbat enī ⁊ repudiat oēs iniquos: qm̃ cuz ipsis bāe volet nullatenʳ portionē. Sic per has ptes pficue penitētie causa pagir. Aptar aūt hec deo per humanā ꝓsuetudinē trāslatitus vbis: vt q̃si idex audiat: q̃si cognitor istruat: q̃si nescius que sūt facta cognoscat. Qō genʳ schematʳ: multis locis repies in lr̃is sacris. Totʳ aūt psalmʳ: ppter futuri iudicij timorē noscir eē ꝓscriptʳ. Qō vtiqz recte mētʃ est iminētes

metuere

Malac.3. metuere calamitates: ⁊ illud timē: qō mereē excipe. Nā si illud añ oculos hābemʳ: qō in Malachia ꝓpha legir: semp ad vias rectas recurrimʳ: ⁊ nos pficuo timore corrigimʳ. Ait enī: Quis tolerabit die itroitus eiʳ: aut qs sustinebit in aspectu eiʳ: qz ipse igredir sicut ignis flature: ⁊ sicut squama lauātium: ⁊ sedebit
Eccl.is. ad ꝓrādū ⁊ ad purgādū argētū. Similr ⁊ Salomō
Ibidem in Ecclesiastico: pmonens dicit: Ante orōnē prepara aiam tuam. Et paulopost: Memēto ire in die consumationis: ⁊ tēpus retributionis in conuersatione faciei.

Expositio.

Al. Furo re tuo.

Domine ne i ira tua arguas me.] Primū nosse dēmʳ: oipotētia dñi: eloquētia suā ita varys disciplis atqz artib⁹ plenissime ditasse: vt ⁊ ipa mirabilr exgrētib⁹ ornata resplēdeat: ⁊ semia diuersaꝝ doctrinarū diligēter retracta ꝓcedat. Hic est enī qō in ipa re
RHE piunt: que magri sclariū lr̃aꝝ ad sua post volumina trāstulerūt. Nā iter alios stat⁹ quos oratores causis emergētib⁹ ididerūt: ꝓcessiuā deꝑcationē eē dixerūt cū reus nō id qō factū est defēdit: sed vt ignoscat ex postulat. Qui stat⁹ lz inermis apō terrena iudicia videat: hūanisqz virib⁹ destitutʳ: iuicta tm̃ apō deū munitiōe ꝑcingir: vt quē nulla ꝑualēt argumēta defendē: sola possit ꝓfessio vindicare. Hoc vere penitētib⁹
Isa.43. dar: qui dū se cupiunt absolue: ipsi potiʳ ꝓpa nitunt fcā damnare. Sic ⁊ Isaias monet. Dic tu inigtates tuas ꝑus vt iustificeris. Nūc ꝓsiderādū est: q̃ sit verboꝝ istoꝝ ꝓgrua salutarisqz positio. Nō enī suppli
Apoc.3. cat dño pri: sicut ⁊ alys visuz est: vt nō arguar: sed ne in iudicij seueritate culpeē: qz hic mltis argui salus est: sicut in Apocalypsi Joānis legir: Ego q̃s amo: redarguo ⁊ castigo. Nā ita ⁊ ipsi Dauid ꝓtigit: cū eū p-
ps.49. phetica correxit iuectio. Arguit ⁊ filius: sicut in alio
Joan.16. psalmo legir: Arguā te ⁊ statuā illi añ faciez tuā. Arguit etiā spūs scūs: sicut scriptū est: Cū venerit spūs paclir: ipe arguet mūdū de pctō. Dicite nūc puersi: vbi est hic nature ptātisqz distātia: qm̃ nec ipa discrepāt vba: Cōticescat arriana negtia: ne qui volūt i scā trinitate sacrilegas dissiōes iferre: ipsi se a regno dñi
Al. Ira tua pbenē abscidē. [Neq; i furore tuo corripias me.] Ira ⁊ furor iudicis ꝓtra reū damnatiois effectʳ est. i. motʳ animi ꝓcitatʳ ad penā puocās iferēdā. Sed ira:
DEF lōga idignatio est. Furor: repētina mētʃ accessio. Hec aūt allegorice trāslatiuis vbis edita sūt. Leteꝝ dñs nec in ira ꝓfūdir: nec furore turbar: sz in vna eadēqz glie sue semp trāqllitate ꝓsistit. Similr ⁊ Moyses
Deute.28. dicit: Sic letatʳ est dñs edificās vos ⁊ crescē faciens: sic letabir affligēs vos atqz subuertens. Petit ergo vt añ iudiciū: non in iudicio corripiar: qz qui ibi arguir: sine dubitatiōe damnar. Et mēte ꝓdēdū est: q̃ dies iudicij pro timore magnitudinis sue ira ⁊ furor
ps.2. vocar. Sicut ⁊ in 2° psalmo dcm̃ est: Tūc loquē ad eos in ira sua: ⁊ in furore suo ꝓturbabit eos. De quo ⁊
Sopho.p. alius ꝓpheta dicit: Dies illa: dies ire: dies tribulationis ⁊ angustie. [Miserere mei dñe qm̃ infirmʳ sum.] Infirmitatis ꝓfessio celestis medici misericordiam monet: a quo facile ipetranr remedia: cū oñdūr vulnera manifesta. Nō enī dixit: qm̃ mereor: sz qz iustitiā tuā sustinē nō valeo. O clemētia magna creatoris: a iudice pcipimʳ: qd rei dicē debeamʳ. Docemur pietatē petē: ne nos iustitia possit absumē. Quis iam dubitet eū vba sua audire posse: si tm̃ talis sit pcātis
Al. Nō bz aius: q̃lē ipe est iubē dignatʳ: [Sana me dñe qm̃ cō turbata sunt ossa mea.] In deꝑcatione eadē p-

seuerat. Pio medico dr̃: Egritudinē tabidā vsqz ad iteriora venisse: ne differret auxiliū cui iminē cognoscebat exitiū. Ossa hic per allegoriā: fortitudinē mētis debemʳ aduertē: que cū defecit vigor oīs elabir: sicut ⁊ ossib⁹ q̃ssis: corpʳ minime ꝓtineē. [Et aia mea
Al. Sed turbata est valde:] ⁊ tu dñe vsqueq̃.] Ne corpʳ intelligeres qō ossa noāuit: aiaz suā dixit eē turbatā. Bñ aūt: valde: additū est: ne clemēs auditor patereē diutius differēdū: si nimis eū nō cognoscēt fuisse turbatū. Usquequo: subaudiēdū: differs: qui vsqz ad finez pces supplicū nō soles vllatenʳ obliuisci: Supplicatio ꝓpe ista magnis cōmēdar angustys: vt recepta sanitas pciosior possit agnosci. Et ituere: qz iustitiam dñi semp penitēs iste refugit: ⁊ ꝓsuetudinē eiʳ benignitatis exposcit. [Cōuertē dñe ⁊ eripe aiaz meā: saluum me fac ꝓpter misericordiā tuā.] Cū dño dr̃: cōuertē: vindicte relaxatio postular: vt debitas de nob iustitia ipsiʳ non exigat vltiones. Siue more nro dr̃ deo: puertē: sicut auersi solēt rogari: qz aut respicē nolūt: aut sbuenire ꝓtemnūt. Eripe aiaz meā: ab iminēti. i. supplicio: qō debeē errātib⁹. Auertit enī a nobis debitas penas: cū eas relaxauerit benigna remissio. Cōgrue vo puertē in penitētis pce ponir: qō satisfa-
Zach.1. ciētib⁹ dñs pollicē dicēs: Cōuertimini ad me: ⁊ puertar ad vos. Saluū me fac: ppr misericordiā tuā. Or̃ pulcherrime ista supplicatio ꝓpys ac pficuis sermonib⁹ explicar. Saluū se petit fieri: nō ex merita sua: sed ꝓpter dīnā misericordiā: in qua dū fixa spes ponir: venia facilius ipetrar. [Qm̃ nō est in morte qui memor sit tui: in iferno aūt qs ꝓfitebir tibi?] Mouere pōt: q̃re dicat in morte nullum eē memorē deiʳ: dū vicina possit amplius ira iudicis ꝓtremisci: Sed bñ pfidos dicimʳ i memores dei: De qb⁹ ⁊ Isaias di-
Isa.38. cit: Nō enī qui in iferno sunt laudabūt te: neqz qui
Phil.2. mortui sūt bñdicēt te. Nā cū dicit Apls: In noie Jesu oē genu flectar: celestiū: terrestriū ⁊ iferno: Dic de solis ifidelib⁹ ac ptinacib⁹ debet accipi dcm̃: q̃ nulla fiducia ꝓfessionis sue bāe ꝓmerenr. Merito ergo hic sibi festinat dimitti: qz post lucis occasuz non restat nisi sola retributio meritoꝝ. In iferno aūt quis
Sap.5. ꝓfitebir tibi? Subaudiēduz: ad veniā: sicut ⁊ Salomon de ipys dicit: Quia dicēt iter se penitētia agentes: ⁊ pre āgustia spūs gemētes: ⁊ cetera. Nā ⁊ diues
Luc.16. qui Lazarū videbat in rege ꝓstitutū: mala sua pbar eē ꝓfessus: sed nō est ad votū supplicationis auditus: qz in hoc mūdo ppe ꝓfessio dr̃: vbi ⁊ venia repir. Et vt aliquā dissione in his vbis itelligi debeamʳ: i morte: significat trāsitū vite: In iferno vo custodiā locorū: quā pro suis meritis aīe sustinē noscunr: In vtroqz tm̃ negar absolute ꝓfessio suscipienda. Hacten⁹ dictū est de pncipys: nūc de narratione videamʳ. [Laborauī in gemitu meo.] Beniuolētia igir i exordio diligētissime cōpata: venit ad narrationē actuū suorū: asserēs pniaz suā magis cruciatib⁹ fuisse cōpletā: Quia nō tm̃ vbis ociosis: sed afflictione pbabili maxime venialis efficir penitudo: Hemitus itaqz ⁊ iste dr̃: qui aut pōdere nimio curuat: aut vulnere sauciatis euenerit. Sed ille q̃rēdus est chrianis: qui cordis
ETY cōpūctione pagir: cū ⁊ maloꝝ nroꝝ reminiscimur: ⁊ future pene ꝓsideratione terremur. Hemitʳ enī dictʳ est: geminatʳ luctʳ. Quē merito fideles appetunt: qm̃ lugētes ꝓsolar: penitētes emūdat: diabolum fugat: chro ꝓciliat: Amaritudo dulcis: lachrime felices: salutaris afflictio. De qua re btūs Joānes duob⁹ libris ita disseruit: vt merito apō grecos aurei oris nomen

accipet.[Lauabo per singulas noctes lectũ meũ.]
Si hoc ad lram velis accipe:merito qdẽ lectuꝫ quẽ
noctib⁹ polluerat:lachrymis abluebat.Sed occurrit
impossibilitas:vt tãta fuisset copia lachrymaꝝ:que
nõ solũ faciẽ:sed etiã lectũ lauisse diceret. Quapro-
pter melius lectũ delectationẽ corpis itelligam⁹: in
qua velut in cubili nr̃o marcenti voluptate remitti-
mur.Quam pot hõ lachrymis q̃uis paucis lauare:si
ETY eũ ꝓtigat celesti ispiratione deflere. Lect⁹ aũt ab ele
ctis ac mollib⁹ herbis dict⁹ est:supra q̃s antigtus ge-
Al. Meis scẽtũ corpa remittebat̃ in somnũ. [Lachrymis †
stratũ meũ rigabo.] Rigare vberius aliqd significat q̃ lauare.Sed videm⁹ cũ supius lectuꝫ dixisset:
q̃re itez repetẽ voluisset stratũ. Stratum significat
cumulũ pctõꝝ.Qd iõ lachrymis rigat:vt eodẽ salu-
berrimo imbre resoluto:hõ in nouaꝫ messem vtutis
adolescat:fiatq; ex pctõre iustus: ex lugẽte letus:ex
egroto sanissim⁹. Nã si stratũ collectionẽ vestiũ ve-
lis aduertẽ:ipsa ipossibilitas occurrit:que de lecti la-
SCHE uatione surrexit.Siue hoc per figurã hypbole pot
accipi:per quã solet aliq̃ in magnitudinẽ exaggera-
ps.106. tionis extẽdi.Sicut de nauigãtib⁹ in.106° psalmo di
cturus est:Ascẽdũt vsq; ad celos:z descẽdũt vsq; ad
ps.50. abyssos.Et in.50° psalmo: Lauabis me z sup niuẽ de
albabor:cũ niue nihil possit eẽ cãdidius.Et in deute
ronomio Moyses Jesu naue precepit:Liber hic le-
gis nõ recedat de manu tua:z meditaberis in eo die
bus ac noctib⁹ vt scias ingredi viã tuã.Sili mõ z al-
ps.101. ter penitẽs in.101° psalmo dictur⁹ est:Linere sicut pa-
nẽ mãducabã:z potũ meũ cũ fletu tẽperabã:z his si-
Al. a furor milia.[Turbat⁹ est † pre ira oculus meus.] Cũ supe
rius z gemuisse se asserat:z plorasse ꝓfirmet:ineptuꝫ
est vt subito idignatione ꝓpa puteꝫ eẽ ꝓfusus:sed ꝓ-
pter iram dñi oculum cordis sui ꝓfiteꝫ eẽ turbatuꝫ.
Quid enim formidolosius q̃ illũ irasci:qui si nõ mise
ETY reat extinguit̃:Oculus enim dict⁹ est:q̃si ocior lux:qõ
cito itẽta respiciat:siue qõ a palpebris oculẽtib⁹ pba
ETY tur occult⁹.[Inueterauí inter oes inimicos meos.]
Inueterauí.i.in veteris hois Ade antigtare pmansi:
qui ad differẽtiã noui hois.i.chri:vetust⁹ merito nũ-
cupat̃. Inter oes inimicos meos:siue inter spũs dia-
bolicos:siue iter nr̃a pctã. Ipsa sunt enim veraciter ad
uersa:que aias in tartarũ deducũt:z adhuc feraliter
blãdiunt̃.Cõpleta est pmissa narratio.Est enim sicut
pcipit̃:breuis z lucida:idonea quoq; ad iracũdiã iu-
dicis tẽperãdaꝫ. Nũc de saluberrima correctione di
cẽdũ est.[Discedite a me oes qui opamini inigtatẽ:
qm exaudiuit dñs vocẽ flet⁹ mei.] Enumeratis affli
ctionib⁹:emẽdationis igredit̃ ptẽ:vt qui maloꝫ col-
legio peccauerat:fugatis a se talib⁹ mandatis dñi de-
uotissim⁹ apperet.Qõ argumentũ ab attributis pso-
naꝫ tractũ:dr̃ a victu.Sq ppe mõ se pbat ad plenã
correctionẽ venisse:qz se voluit a maloꝫ societate di
Al. Susce uidẽ. Nã vide qd seqtur.[Exaudiuit dñs depcatio-
pit. nẽ meã:dñs orionẽ meã † assumpsit.] Depcatio est cũ
DEF pietate frequẽs oro:z sola est que nimia decet:z im-
portuna ꝓciliat.Assũpsit:suscepit:vult itelligi: tanq̃
aliqd manib⁹ acceptũ. Et ituere magnũ exultatiõis
arcanuꝫ: vt orionẽ suã z aurib⁹ dicat auditã:z q̃si ob-
lationẽ aliquã fuisse susceptã.Sic enim facẽ lerãtes so
lent:vt diuersis modis eadẽ repetãt:vñ magno ipe-
tu gratulationis exultãt. Nec vacat q̃ in vno numie
tertio sibi dicit dñm pstitisse.s. vt supplicationibus
Al. Abeheme suis:sanctã trinitatẽ affuisse mõstraret.[Erubescãt
Al. puerterent z ꝓturbent̃ † oes inimici mei:† auertant̃ † retrorsuꝫ
Al. nõ habet

z erubescant valde velociter.] Trib⁹ ptib⁹ decursis:
venit ad vltimã ꝓclusionẽ.Cõclusio:est enim exitus z DEF
determinatio toti⁹ orionis:vbi iã vt exauditus dece-
bat letus exultat.Qm̃ ista quedã formula penitẽtiũ
est:vt ichoent a lachrymis:z desinãt in letitia:q̃ten⁹
ps.125. tali exẽplo possit agnosci vez eẽ qõ legit̃:Qui semi-
nant in lachrymis:in gaudio metẽt.Et ituẽ q̃ scã est
ꝓscientia penitẽtis:a pctis suis facta libera:ecclĩasticis
regulis obsecũdãs:mox pro inimicis suis vt puertã
tur exorat:vt sicut ille suscepit veniã:ita z inimicos
ei⁹ carnales ad dñi grãm redire ꝓtingat.Nã cũ dicit:
erubescãt:vult eos tãta compũctione illuminari:vt
pro his que agebãt ipsi poti⁹ erubescãt:z itelligãt p-
nitiosos act⁹ quos prĩdẽ sibi putabãt eẽ ꝓficuos.Cõ-
turbent̃ aũt dcm̃ est:timore futuri iudicij:z scriptu-
raꝫ ꝓdicatione terribili:ne in illas penas miserrimi
hoium cadãt:q̃s pctõrib⁹ lex dĩna pnũtiat esse vẽtu-
ras.Cũ dicit:mei:relaxauit odiuꝫ cui multitudo do-
nata fuerat culpaꝫ. Segtur. Auertant̃ retrorsuꝫ:vt
nõ pmittant̃ ire quo tẽdunt:sed cũ redeũt ab iferni
fouea liberant̃. Hoc enim z Petro dcm̃ est humana
cogitãti: Redi retro sathanas.i.ne sapias illa que sa Mar.8.
pis. Malus enim cũ retrorsuꝫ redit emẽdat:cũ iustus
offẽdit.Sed hic qm̃ de pctõrib⁹ agebat̃:bñ illis opta
ta est votiua ꝓuersio.Et ne eos diutius iudicaret for
sitan differẽdos:addidit:Et erubescãt valde veloci-
ter.O desideriũ scẽ mẽt̃ eximiũ. Quis enim in cã sua
ampli⁹ petẽ potuit:q̃ iste qui pro inimicis suis acer-
rimis postulauit:Talium itaq; dñs miserẽt̃:qui mi
sericordie momenta non negligunt:sicut in euange-
lio scriptum est:Beati misericordes:qm̃ ipsi miseri- Mat.5.
cordiam ꝓsequentur. Conclusio.

Licet in oib⁹ psalmis itelligẽtie studiũ adhibẽ
debeamus:qm̃ inde vite nr̃e maxima
subsidia ꝓquirunt̃:tm̃ penitẽtiuꝫ estimo magnope p-
scrutãdos:qui humano generi velut cõpetẽs medici
na pstant̃. Inde enim aiaꝫ saluberrima lauacra susci
pim⁹:inde pctis mortui reuiuiscim⁹:inde lugẽtes ad
eterna gaudia puenim⁹. Est enim qõdã iudiciale gen⁹
in quo reus ꝓspectib⁹ iudicis psentatus assistit:pctm̃
suuꝫ lachrymis diluens:z pfitẽdo dissoluẽs:summũ
genus defensionis afferẽs quo se ipse ꝓdemnat. Dic
nõ est accusator extraneus : sed ipse impugnator est
suus.Merẽt̃ veniam:qz se non excusat a culpa. Nec
pot aliter agi sub tali iudice:cui peccata nullus pua-
let abnegare. Hic coniectura cessat:hic finis nõ que-
ritur:hic cetere qualitatis species desunt:qm̃ oia lu-
cida veritate pandunt̃. Sola est ergo necessaria que
dicit̃ ꝓfessio:cum reus non id qõ factũ est defendit:
sed vt ignoscatur expostulat.O inestimabilis pietas
creatoris. Reus pro se sentẽtiam dici fecit:qm̃ ipe se
vehemẽtius accusauit. Sed nequaq̃ quilibet calli-
dus oratoꝫ hec a iudice obtinere valuit:que iste sim
plicitate plen⁹ a dñi pietate pmeruit. Nec vacat qõ
in calculo senario:quez in disciplina numeroꝫ ꝓstat
esse pfectũ:psonã penitẽtis aptauit. Ipso enim die ho
minẽ creauit:ipa etiã etate Xpis dñs ad liberãdum
eũ in hunc mũdũ venire dignat⁹ est. Sexto etiã die
crucifigi pro hoium salute decreuit:vt hec supputa-
tio z hois in itiũ z absolutionẽ pctõꝝ aptissime cõti-
nere videat̃. Naz de pnie vtilitate z vtute atq; gra-
btũs Aug⁹ iter copiosos libros:de hac re vbi locũ re-
perit negligẽdum esse nõ credidit:tm̃ vno volumine
mirabiliter z breuiter solita viuacitate tractauit.

Explicit expositio in psalmum sextum.

¶ In

¶ In finem psalmus Dauid quem cãtauit dño pro verbis Chusi filij gemini. VII.

Omine de⁹ meus in te sperauí: saluuꝫ me fac ex oibus ꝓsequẽtib⁹ me z libera me. Ne quando rapiat vt leo aiam meã: duꝫ non est qui redimat: neq; qui saluum faciat. Dñe de⁹ meus si feci istud: si est inigtas in manibus meis. Si reddidi retribuẽtibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Persequat̃ inimicus aiam meã z cõprehendat: z ꝓculcet in terra vitã meã: z gloriam meã in puluerẽ deducat. Exurge dñe in ira tua: z exaltare in finibus inimicoꝫ meoꝫ. Et exurge dñe deus meus in precepto qõ mãdasti: z synagoga populoꝫ circundabit te. Et ꝓpter hãc in altuꝫ regredere: dñs iudicat populos. Judica me dñe ꝓm iustitiã meaꝫ: z ꝓm inocẽtiam meam sup me. Consumet̃ negtia peccatoꝫ z diriges iustuꝫ: scrutans corda z renes deus. Justum adiutorium meum a dño: qui saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus: fortis z patiẽs: nunqd irascit̃ per singulos dies. Nisi conuersi fue ritis gladium suuꝫ vibrabit: arcum suuꝫ tetẽdit z parauit illum. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardẽtib⁹ effecit. Ecce parturit iniustitiã: ꝓcepit dolorẽ: z peperit inigtatẽ. Lacũ aperuit z effodit eum: z incidit in foueã quã fecit. Cõuert̃ dolor eius in caput eius: z in verticẽ ipsius iniquitas eius descẽdet. Cõfiteborꝫ dño ꝓm iustitiam eius: z psallã nomini dñi altissimi.

Uamuis hec causa in z° libro Regũ lati⁹ indicet̃: ꝓpter explanationẽ tm̃ tituli breuiter exponẽda cognoscit̃. Cũ Dauid a filio suo Absalon crudeli bello ꝓmeretur: amicũ suũ Chusi fecit pro dinoscẽdo ꝓsilio ad ei⁹ castra migrare: vt gcgd aduersuꝫ eũ agere-
INTER tur: sibimet secretius idicaret. Nã z ipm nomen pdi
INTER ctaꝫ idicat cãm. Chusi enim (pre Augustino docẽte) i-
terptat̃ silẽtiũ. Qõ reuera fidelis ei⁹ exercuit: qm̃ illi secreti⁹ pfutura mãdauit. Filius aũt gemini: filius dextere iterptat̃. Qõ bñ ad ipꝫ referẽt̃: qz saluti eius nẽcia pditione ꝓsuluit. Sic dñs nr̃ in medio iudeoꝫ silẽtiũ misit: cũ mysteria sãcte ĩcarnationis assũpsit. Perfidis enim tanq̃ silẽtiũ fuit: qõ fidelib⁹ pbat̃ esse pdicatũ. Hũc ergo psalmũ ad silẽtudinẽ Chusi de fu
SGHE turo mysterio dñi prophetia cãtauit. Quia sicut Da
uid filij sui Absalon a se geniti z educati iniustã pse-
cutionẽ ptulit: ita dñs liberati a se ppli atq; nutriti
furorẽ detestabili psumptione sustinuit. Scire autem
debem⁹ hũc pmũ esse psalmuꝫ eoꝫ: in quib⁹ per act⁹
Dauid significant̃ dñi futura mysteria. Subsequun
SGHE tur enim huiusmodi.26.33.z.143.quib⁹ ꝓuenit scbe-
ma: qõ dicitur Allegoria: id est inuersio: aliud dicẽs: aliud significans. Diuisio.

Ausam suã ppheta trahens in futuꝫ mysteriũ Saluatoris dñi: cui etiam nomen ipm Dauid mysticis iterptationib⁹ congruenter ascribit̃. In p° diuisione: ex sua psona dñm depcat̃: vt ab oib⁹ psequtoribus: eius vtute libere t̃. Persona vo hois: est substan DEF
tia rõnalis idiuidua: suis ꝓprietatib⁹ a ꝓsubstãtialibus ceteris segregata. Scda sectione: idẽ Prophetia rogat: vt resurrectionis eius glia manifestata subueniat. Tertia: ipm ĩtroducit loquẽtẽ per id qõ factus est humilis: vt ꝓ iustitiã suã veritatẽq; iudicet̃: malos vltione deterrẽs: bonis gratuita pmia cõpromittẽs. In 4ª pte: itez Prophetia relogtur: cõmonẽs iudeos vt metu futuri iudicij a ꝓposita inigtate discedãt: ne possint sustinẽ meritas vltiones. Hoc nũc cõuenit sollicita mẽte pquiri: vt vtutẽ psalmi dño munere itrospicere mereamur. Expositio.

Omine de⁹ meus in te spaui: † libera Al. Saluũ
me ab oib⁹ pseqntib⁹ me z † eripe me.] me fac ex.
Oũis pphete Absalon filij sui causa Al. Liba.
videat̃ eẽ ꝓposita: de vniuersis tm̃ inimicis se supplicat debere liberari: Ab spũalib⁹ maxime negtys: q̃s ꝓuenit studiosissime ꝓcaueri: qz carnales hostes corp⁹ impetũt: Spũales vo aias necare ꝓtẽdunt. Libera a pctõ: eripe a diabolo. Ab ipsi⁹ enim ptãte tollimur: qm̃ misericordia dñi: delictoꝫ sordib⁹ expiamur. Sed cur debeat a pseqntibus erui: ꝓmissa rõne demõstrat: qm̃ se in ipso spasse ꝓfirmat.[Ne quãdo rapiat vt leo aiam meã: dũ nõ est qui redimat neq; qui saluũ faciat.] Leoni ꝓferẽt̃ diabolus: leoni frequẽter cõparat̃ z Xpis. Ille q̃ ad interitũ rapiat: iste q̃ eripiat ad salutẽ. Pulchre vo ppa vba suis auctorib⁹ dedit. Dñm rogat vt eripiat ne leo rapiat. Subiũxit: Dũ nõ est qui redimat: neq; qui saluũ faciat. Id est: cũ tu a subueniẽdo cessaueris. Illo enim tpe pualet diabolus rapere: cũ nob pctis nr̃is obstãtib⁹ creator distulerit subuenire. Ipse enim fideles redimit: qui suũ filiũ pro humano genẽ iestimabile pciũ dedit. Nec ab alio pot̃ salus venire: nisi a salutis auctore. Sic dñm Xpm per hec relucentia vba declarauit. Segtur.[Dñe de⁹ meus si feci istud: si est inigtas in manib⁹ meis.] Hic qdẽ dicit. Si feci istud: sed iferius qd sit istud exponit cũ ait: Si est SGHE
inigtas in manib⁹ meis. Que figura dr̃ Ephexegesis explanatio dicti supioris. Sed hoc nõ ỏbet gnãliter intelligi: qz nõ est in hoie aliquã inigtatẽ in suis manib⁹ nõ bre. Sed istud ad psequtionẽ Absalon dr̃ filij: a quo ppheta iniuste videbat̃ affligi. Nã quẽadmodũ vel inimicũ tractauerit: Regũ text⁹ ondit: vt tpe quo ꝓtra eũ exercitũ destinabat: ducib⁹ suis pceperit: vt maxime Absalon saluti ꝓspicẽ debuissent. Quẽ etiã mortuũ grauissimo dolore defleuit. Merito ergo dicit: inigtatem in hac causa dũtaxat in suis manib⁹ nõ fuisse: cũ sibi eũ etiã supstitẽ relinquẽ vo luisset.[Si reddidi retribuẽtib⁹ mihi mala: decidã merito ab inimicis meis inanis.] Scõm caput: est antefate patiẽtie: qz de pseqntib⁹ se noluit vindicare. Nã z Saulẽ sũma pietate tractauit: vt traditus sibi sep⁹ in mortẽ: ille remiserit ad salutẽ. Qõ idẽ lectio antefata testat̃. Retribuebãt enim Saul: atq; Absalon malũ: qui ab ipo pus acceperãt pietatis officiuꝫ. Nemo enim retribuit: nisi qui aliqd ante pcipit. Sed istevir deo plenus: z patiẽtie vtute firmissim⁹: pfecte

beniuolētie se ꝓditione ꝓstringit: vt si malū pro malo reddidit: decidat ab inimicis inanis: id est fructu mātuetudinis magne vacuat⁹. Nec de hoc certamine referat: qō dñs illi applicet ad cozonā. Que si alti⁹ intēdas: dñice passionis declarant idicia: cuz pfidus iudeus mala retribuit: q̄uis ineffabilia bona a suo iugiter auctore pcepit. [Persequat inimicus aiam meā ⁊ cōprehēdat eā ⁊ pculcet in terra vitā meaz: ⁊ gloziā meā in puluerē deducat.] Inimicū: diabolus dicit: qui aias q̄s cōprehēdit ꝓterit. Supioz enim factus: dat iteritū nō salutē. Sic enī de aiab⁹ efficit q̄s crudelissim⁹ vincit: vt act⁹ eaꝝ terrena faciat ꝓagione maculari. Quapropter ꝓgruus est posit⁹ ordo verboꝝ. Prius enī fuit vt cōprehēderet: postea vt cōculcaret. Et gloziā meā in puluerem deducat. i. suscepti hois honozē: qui ad imaginē ⁊ filitudinem dei ꝓstat effect⁹: deducat in illū puluerē: quē pycit vētus a facie terre. Ita dū sibi ꝓditionē ponit peccātū ruinā: mirabili narratione descripsit. Dis igit supiozib⁹ tribus versib⁹ explanatis: dicēdū nobis est: quēadmodū in eis hypothetici syllogismi scōs modus appeat

DEF Qui hoc mō fieri dinoscit: Hypothetic⁹ aūt: id est ꝓditionalis syllogism⁹ est: qui ex ꝓditionali: at ꝓditionalib⁹ ꝓpositionib⁹ accipiens assumptionē colligit ꝓclusionē. Cuius ꝓpositio talis est: quātuz ad istā

SYL ptinet dictionē. Dñe de⁹ meus si feci istud: si est iniqtas in manib⁹ meis: si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis: Persequat inimicus aiam meā ⁊ cōprehēdat eā: ⁊ pculcet in terra vitā meā: ⁊ gloziaz meā in puluerē deducat. Istius aūt ꝓpositionis ꝑm regulas dialecticoꝝ reciprocatio talis est. Si nō decidā merito ab inimicis meis inanis: si nō psequat inimicus aiam meā ⁊ cōprehēdat eā: si nō pculcet in terra vitā meā: si nō gloriam meā in puluerē deducat: Dñe de⁹ meus nō feci istud: nō est iniqtas in manib⁹ meis: nō reddidi retribuētibus mihi mala. Nec nos sūmatim atq; simplr causa brevitatis attigim⁹. Si q̄s aūt: siue de schematib⁹: siue de modis syllogismoꝝ: siue quid sint simplices: siue cōpositi plenissime nosse desiderat: Aristotele in grecis: victozinū aūt mariū lectitet in latinis: ⁊ facile sibi quisq; talia ꝓfirmat: que nūc difficilia fortasse diiudicat. [Exurge dñe in ira tua: ⁊ exaltare in finib⁹ inimicoꝝ meoꝝ.] Exurge dñe de⁹ meus: in pcepto

Al. Et qō mādasti.] Uenit ad scōam visionē: in qua trāsitum fecit ad illā filitudinē quā fecerat dñi Saluatozis. Sed trib⁹ gradib⁹ ascēdit ista petitio. Primus est: vt in ira. i. vindicta ꝓsurgat: sed nō ad irā ꝓuocat deū: quē sciebat eē mitissimū: maxime cū supius de se dixerit: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala. Sed humanis ⁊ trāslatitys vbis talia referunt. Uez hec vindicta que dz ira: in diabolū poti⁹ debet aduerti: quitotiēs punit: quotiēs ab eo pctōz subiugat⁹ eripitur. Exaltare in finib⁹ inimicoꝝ: id est in possessione diaboli magnificare quaz in pctōzib⁹ tenet. In ipsis enī exaltat dñs: quādo a puertētibus ꝓfessio laudis offert. Scōs gradus est: Exurge dñe de⁹ meus in pcepto qō mādasti. Ipm est enīz qō supius dixit in ira: vt cognoscas vindictā esse potius: nō furozē. Mandauit enī dñs in pcepto: quādo in euāgelio dixit discipulis suis: Tertia die resurgā: ⁊ pcedā vos in Galilea. Nec dū facta sunt: exaltat⁹ est in toto orbe terraruz: quē potestas diaboli possidebat: ⁊ vindicauit in eū quādo ab eo abstulit qō tenebat. Et ituere qz more pphetie futura ꝓ pteritis dicit: in pcepto qō mādasti: vtiqz qō adhuc mādaturus erat: vt est illō. zi. psalmi: Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt oīa ossa mea ⁊c. [Et synagoga populoꝝ circundabit te.] Supius petyt vt veniret: nunc aūt qd in aduētu ei⁹ emergē possit ostēdit. Ac si diceret: Tu quidē vēturus es ad liberādum: sed populi iudeoꝝ insanis te mētibus pseqnt. Synagogaz hic: collectionem significat improboꝝ: non religiosaꝝ mentium cetū. Nam credidisset: si euz vniuersa iudeoꝝ plebs deuotis mētibus suscepisset. [Et ꝓpter hāc in altū regredere.] Propter hāc: id est synagogam: quē tamē fuit obstinatis mozib⁹ indeuota: in qua habitare non potuit: dum se ab eius infidelitate subtraxit. In altū regredere: ꝓpter illud euāgely: Nemo ascēdit in celum: nisi qui de celo descēdit. Regredi enīz DEF est: vnde veneris iterata via reuerti. Nā de hac ascēsione gloziosa: in alio psalmo dicturus est: Et ascendit sup cherubin ⁊ volauit: volauit super pēnas ventoꝝ: Et posuit tenebras latibulum suum. [Domine: iudica populos. Iudica me dñe ꝑm iustitiā meā: Al. Dñs iudicat. ⁊ ꝑm inocētiam manuum mearū sup me.] Uenit Al. Meaz ad tertiam partē: vbi iam dñs loqtur Christus ex ea dispēsatione qua passus est. Nam cū dicit: Dñe iudica populos: oīpotentis patris maiestas ostendit. Cū vo ponit: Iudica me dñe ꝑm iustitiam meā: ⁊ ꝑm innocētiam manuum meaꝝ sup me: humilitas humanitatis exprimit: que de sancte Marie vginali vtero assumpta eē monstrat. Sic in vno versu: tam ingētiuz rerū secreta ꝓclusa sunt. Et respice: quēadmodum totius ordo veritatis sequat. Prius enīz Propheta inocētiam manuum suaꝝ in vna dixerat causa: nunc aūt a ꝑsona dñi Saluatozis generaliter pronuntiat: qm̄ constat euz peccatū nullatenus habuisse. Merito siqdem petit ꝑm iustitiam suā: se debere iudicari: qui diuinitati sue pfectissimus Doctoz precepta cōpleuit. Qui malum pro malo non reddidit: qui ꝓpter alioꝝ delicta crucē sanctam ascēdit. Qui pro pseculozibus inestimabili gloria pietatis ozauit: ⁊ cetera que verazissimus euāgely textus eloquitur. Sed cum inocētia cordi specialiter applicet: hic dictum est. Scōm inocētiam manuum meaꝝ. Quod IDI genus locutionis scripturaꝝ diuinaꝝ ꝓprium eē cognoscit significantias mutare verboꝝ: sicut in decimo psalmo dicturus est: Palpebre eius interrogant ps. io. filios hominuz: cum palpebraꝝ non sit interrogare: sed lingue. [Cōsumetur nequitia peccatoꝝ: ⁊ †diri- Al. diriges ge iustum.] Petit accelerari mortis aduētum: vt cito suus clarificet ascēsus. Cōpleta est enim nequitia peccatoꝝ: quādo crucifixus est Dñs. Nihil enim potuerunt vltra facē: quāuis crudeliter insanissent. Qō verbū ⁊ ipse positus in cruce dixit: Cōsūmatum est. Joan. 19. Directus est aūt iustus: quādo resurrexit a mortuis: ⁊ ad celoꝝ regna conscēdit. Sic pietatis studio videtur expeti: per qō vita oīum pbatur impleri. [Scrutans corda ⁊ renes deus †iustus.] Nec ꝓpria virtus Al. Nō bz est dei: ⁊ corda nra discutē: ⁊ animi nostri vigozē potētie sue luce penetrare. Nā lz nobis multo celsiozes sint potestates celoꝝ: nulli tm̄ creaturaꝝ datum est:

cogitationū

cogitationū nraruz plenissime secreta cogscē. Agnoscit enim pfecte in nobis solus ipse qui iudicat. Propter qō dcm̄ estimo: Tu qs es: qui iudicas seruū alienū: id est: qui cogitatiōes ei⁹ nō itelligis. Nā nec nos Ro. i4. ipsi: nobis sic manifesti eē possum⁹: quēadmodū diuinis aspectib⁹ apparem⁹. Cū de hoīe legat: Pctā qs itelligit: Cōsiderem⁹ et corda ad cogitatiōes posita: renes ad ꝓstātissimuz animi vigozē: siue ad corpeas ps. xi. Al. Justuz ōlectatiōes. [†Adiutoziū meū a dño: qui saluos fac rectos corde.] Incarnatio illa que propter nos suscepta est: ad nos loquit animādos. Nam lz istud de se dicē videat: per id qō subiect⁹ est pēi: spez tū in se credētib⁹ iestimabili pietate largit. Nā cū vna eadēq; dei hoīsq; ꝑsona sit: suū humanitas dicit adiutoziū: potētiā vbi: qō rectis corde ⁊ veniā tribuit ⁊ salutē. Intuere etiā q̄ in pte supiozi ꝓpheta se petyt libari: Hic aūt adiutoziū dñi sibi chzis ipse ꝓmittit: qui dicit in euāgelio. Oia que pater hēt mea sūt: ⁊ mea pa- Joan. i6. tris sunt. Ille enī petit vt famulus: iste ꝓmittit sibi Al. Patiēs vt dñs. [Deus iudex iust⁹ fortis ⁊ lōganimis: nūqd irascit per singulos dies:] Uētū est ad quartā nihilominus sectionē: in qua ꝓpheta ex sua ꝑsona laudē cōcinnās pēi: ⁊ vehemēter iudeos terrificat obstinatos ⁊ spem eis qui ad eū redire cupiūt pollicet. Just⁹ dz de⁹: qz tribuit vnicuiq; in fine qō gesserit. Fortis: qz nullus pōt resistē volūtati ei⁹. Lōganimis: vt hodie qz ad pniam expectat quos pdere ꝓ scelerū suozū q̄litate potuisset. Nunqd irascit: Sub admiratiōe pnūtiatū est: qz iputatio ista negatiua est. Irasci aūt iudicū moze dicit: qui qū vindicare delicta cupiūt: in sniam seuera idignatiōe ꝓsurgūt. Sed istud in diuinitate nō ꝓuenit: qz vbi est feruida vindicta nō est tēperata iustitia. Per singulos dies: id est: cūctis mētis: quēadmodū ⁊ pctm̄ oē cōmittit. Nā vbi eēt gliosa patiētia: si pena moꝝ sequeret offensaz: [Nisi Al. Cōuer- †puertamini gladiū suū vibzabit: arcū tetendit suū si fueritis ⁊ parauit illū.] Cōtumaces terret iudeos: qui dñi lege ꝓtēpta: idoloꝝ culturis nefandissimis seruiebāt. Ipsis enī dicit: Nisi puertamini: gladiū suuz vibzabit: id est: vnicū filiū suū sub lucēte claritate missur⁹ DEF est. Uibzare enī illud dicim⁹: qō mō lumen: mō vmbras tremulas pbat ostēdē. Doc ꝓstat dñi incarnatiōe chzi puenisse: qm̄ pfidus tenebras: fidelib⁹ autē lumē sue deitatis ostēdit. Gladiuz vo vbū: Et aplus Eph. 6. ait: Et gladiū spirit⁹ qō est vbū dei. Arcuz itaq; scrīpturā noui ⁊ veteris testamēti ꝓgruēter accipimus: qui duob⁹ quodāmō curuatis flexib⁹: deuotoꝝ collacōplectit. Hic fidelib⁹ suaue iugū ostēdit: ꝓtumacibus aūt arma terribilia declarant. Tetēdit: adiectū est: ne ei⁹ patiētia remissa putaret. Ad postremū posuit: parauit illū: vt mos ipse sagittātiū plenissime videret expōsus: qui postq̄z tetēderint arcū ꝓtra signū: manū collocāt i sagittādi opere bracchia ꝓparātes. Sed videam⁹: arc⁹ iste ꝓparat⁹ q̄s sagittas emiserit. [Et in ipso parauit vasa mortis: sagittas suas ardentib⁹ effecit.] Hic distributio dīne legis oñdit: qz per arcū: id est: per vet⁹ ⁊ nouū testamētum: sicut iā dcm̄ est: ⁊ effect⁹ mortis venit: ⁊ sagittis ipsius vita ꝓstat. Egresse sunt aūt de isto arcu tanq̄z sagitte: id est: apli qui ardētib⁹: hoc est: desiderātib⁹ animis: in moduz sagittarū: ꝓcepta salutaria trāsmiserunt: vnde ⁊ ipy sauciarent: ⁊ fidelibus efficaꝝ cura pueniret. Effecit aūt: signat opat⁹ est. Qō vbuz pater Hieronym⁹ etiā in auctozitate seminauit. [Ecce parturiuit iniustitiā ꝓcepit dolozē: ⁊ pepit iniqtatē.] Subtiliter ingram⁹ verba que dicta sunt. Parturiuit iniustitiā: plebs iudaica: cū videret dñm ꝓ salute humana miracula facientē: ⁊ de ei⁹ poti⁹ exitio cogitauit. Cōcepit dolozē qm̄ eos diuersis parabolis increpabat: vt a sua illos peruersitate puerteret. Peperit iniqtatē: qm̄ dixit: Cru- Lucl. zz. cifige crucifige. Et merito posuit: pepit: q̄m̄ filios negsimos edidit. Dis enī fruct⁹ filiis pbat auctozi: sic alibi dcm̄ est: Ex fructib⁹ eoꝝ cogscetis eos. Sed cū Matt. 7. pus sit ꝓcipe ⁊ postea pturire: merito anteriozi loco pturire posuit: vt ista neqtia nō ex alieno malo cōcepta: sed fuisse ppa mōstrarē. [Lacū apuit ⁊ effodit eū: ⁊ icidit in foueā quā fecit.] Lac⁹ dicit: cuius fundus latet: dū in vnā foueā circūdat⁹ icludit. Hic pla- DEF no tergo ituētiū oculis falsa tranqllitate blādit: sed q̄tū sit pfundus abscondit. Talis q̄ ⁊ iste fuit lacus iniqtatis: quē iude prauitas excauauit. Apuit: qz primⁿ negter icboault. Effodit: dū eū in sua damnatiōe pfecit. Incidit in foueā quā fecit: in mortis scilz locū. Qō vbū ⁊ ad lacū ⁊ ad sepulchruz pōt aptissime conuenire: sicut Salomon dicit: Qui parat foueam puer. z6. alteri: ipse in eam incidet. A se enim incboat tractatus malus: ⁊ anteq̄z ledat alterum: sibi prius operatur exitium. [Conuertetur dolozeius in capite eius: ⁊ in verticem eius iniquitas eius descendet.] Hic caput nostram animam debemus accipere: qua parte sumus sine dubio celsiozes. Huic subiecta sunt peccata: quādo refrenātur obnoxia. Qō si delictis contingit animam vinci: supza eaz necesse est emineāt: que multitudine prauitatis exundant. Uertex quo- ETY qz dictus est: ꝓ dextra leuaqz vertat capillos: qui significat capitis summitatem. Quam rationem esse non imerito dixerimus: qz cōtemplatiue anime culmen excelsuz est: Unde etiam gloziosi creatoris portat imaginem. Nec si peccatis obruentibus inclinetur: necesse est vt in verticem: id est: supza rationem descendat: quod augmento iniquitatis excreuerit. Nam ⁊ ipsum verbum si consideremus q̄z magnorum secretozum significans inuenitur: Primuz est: qz iniquitas dum ex alto precipitata descendit: violenter percutit. Deinde potēter quo modo impy tor queantur exponit. Nam cum supza eos propria peccata descenderint: suis malis: suis sceleribus in penas debitas destinantur. Doloz enīz dictus est: quasi ETY domabilis bozroz. [Confitebor domino ꝑm iustitiā eius: ⁊ psallam nomini domini altissimi.] Expositis virtutibus patris: quibus iudaicum populum miraculozum significatione terruerat: in summam colligens illa que dixit: alacri mente profitetur se domino confiteri. Cōfiteri autē duobus modis dicimus. Unus est: quando peccata nostra humili satisfactione damnamus. Ut est illud prophete Danielis: Con- Daniel. 9. fitebor peccata mea: ⁊ peccata populi mei. Secūdus vnde nunc sermo est cū laudes dñi magna exultatione celebrant: sicut in euangelio legit. Confitebor ti- Matt. ii. bi pater dñe celi ⁊ terre: qz abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Nō enī quicq̄z ibi de peccato dicitur: sed sola gratie momenta referuntur. Ita ⁊ hec confessio pconialis accipienda est: que gaudenti animo domini virtutibus exhibetur. Secundum iustitiam eius: quoniaz ⁊ suppos facit sua crimina sustinere: ⁊ humiles dignat absoluere. Psallere vo est: ⁊ operib⁹ dñi mādata peragere DEF ⁊ hymnos voce etiā ⁊ corde cātare. Quod se pmittit ppheta esse facturum: qz hoc reuera domino cognoscebat acceptum.

Conclusio.

Magnifica nobis psalmi bui⁹: st studiose ꝓsuderem⁹ sacramēta patuerūt. Prima ꝑte: fructuosam patiētiā docet: que ꝓfectos ꝓbatur efficere christianos. Patiētia est enī religiosi viri laboꝝ ac doloꝝ oium ipe futurarū reruꝝ ⁊ amore dñi grata tolerātia. Secūda ꝑte: salutē rectis corde ipse dñs polliceť. Tertia: terrenť ipy: ne illo iudicio damnenť errātes. O pietas optimi reuera creatoris qui nō vis derelinquere quos nosti ad tuū iudiciuꝝ ꝓuenire: ⁊ īmense pietatis arcano: dū ꝓfitētibus parcis tibi reos ipse subducis. Quis enī iustitiam euadere tua: nisi p̄missa pietas subueniret: Septēnarius quoqꝫ numer⁹ admonet nos de illa rege eterna cogitare: ad quā nos spem p̄sens psalm⁹ extēdit: vt merito tali numero receptus: iocunda exultatiōe canteť. Dubiū qppe nō est: ꝙ pactis sex dieb⁹: qui ad actiuā ꝑtinēt partē: Septim⁹ repausationi deputeť: qui cōtemplationi theologice nosciť adherere.

Explicit expositio in psalmum. VII.

¶ In finem pro torcularibus psalmus Dauid. VIII.

Domine dominus noster: q̄ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Quoniaꝫ eleuata est magnificētia tua: super celos. Ex ore infantium ⁊ lactentium perfecisti laudeꝫ propter inimicos tuos: vt destruas inimicū ⁊ vltorem. Qm̄ videbo celos tuos opera digitorum tuoꝝ: lunam ⁊ stellas que tu fundasti. Quid est homo ꝙ memor es eius: aut filiꝰ hois qm̄ visitas eū? Minuisti eū paulo minus ab ag̃elis: gloria ⁊ honore coronasti eū ⁊ constituisti eum super opera manuū tuarū. Omnia subiecisti sub pedib⁹ eius: oues ⁊ boues vniuersas insuper ⁊ pecora cāpi. Uolucres celi ⁊ pisces maris: qui perambulant semitas maris. Dñe dñs noster: q̄ admirabile est nomē tuū in vniuersa terra.

DEF

IN finē: sigñare dñm saluatorē: quarti tituli expositiōe iā notuꝫ est. Torcular vo est: vbi multis pōderibus presse vuerissimis gigarcis cōminutis follibusqꝫ vacuatis: dulcissima vina pfundūt. Qō ecclesie videť aptissime ꝓuenire: qn̄ de obstiatis moribus tumidaqꝫ supbia: pssura penitentie suaues lachryme salutariter exp̄munť. Talis illi etiam siliqua do ⁊ in areis dať: vbi ⁊ sb assidua tritura palee sequstranť a tritico. Quapropter ꝓuenit vt hunc psalmū ex ꝑsona p̄risce ecclesie intelligamus esse platū. In qua reuera: ⁊ torcular est quidē corporꝝ: sed fructꝰ salutaris animarū. Naꝫ si vetus ⁊ nouū recte dicit testamentū: cū tñ vniꝰ lex esse doceať: Cur asserere dubitemus antiquā ⁊ nouā ecclesiā vnā esse dñi christi sponsaꝫ p̄cioso sanguine cōquistā? Diuisio.

Ecclesia vetꝰ que nob per torcularia pulcherrime declarata est: p̄rio ꝓgressu laudes chr̄i dñi leta decātat: maiestatē eius ꝑdicans: ⁊ opatiōis excelsa. Scōo venit aptꝰ ad hois nām: quā de ꝓditione prauissima que Adā fuerit peccāte vitiata: ad magnarū rerū dicit creuisse fastigia. Sic dñs chr̄s ex duabꝰ ⁊ in duabꝰ naturis incōfusis atqꝫ distinctis: vna ꝑsona salutariter ⁊ īdubitāter agnosciť. Mēte quoqꝫ ꝓdēdū est: ꝙ hic psalmus a chr̄o dño nām humanitatis assumptā: tāta laude ꝓcelebrat: vt eā supra oēm creaturā clarissime testeť effectā: sicut ⁊ Aplꝰ ait: Qui enī dixit angeloꝝ: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ: Et alibi: Qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se eq̄lem deo. Et paulo post: Propter qō ⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit illi nomen ⁊c. Expositio.

Deb.p.

Phil.z.

Ibidem

Domine dñs noster: q̄ admirabile est nomē tuū ī vniuersa terra: Cū sit dñe casus vocatiu⁹: ꝓra vsuꝫ illi dñs qui est noiatiu⁹ videť adiūct⁹. Que figura dicit syllepsis: quotiens casus discrepantes in vnā sigñantiā ꝓgregam⁹. Ueraciter itaqꝫ gaudet: q dicit: noster. Necesse est enī vt huius bonis exultare ōbeam⁹: cui⁹ nos eē ꝑfitemur. Sed cū dic q̄: nō pōt explicare qō sentit. Quis enī: aut creaturas terrenarū rerū: aut maris ambitū: aut īmanis bui⁹ aeris diffusionē: aut oznatū reruꝫ celestium sufficiēter possit agnoscē: que dñs īcōprehēsibili sapie sue virtute disposuit? Nec oīa ecclesiā ꝓsiderās: herēs ac detēta in earū rex explicatiōe ꝑclamat: Q̄ admirabile est nomē tuū ⁊c. In vniuersa vo terra: qr̄ per totū mūduꝫ eiꝰ religio scā dilatať. Nec erit aliq̄ patria: vbi catholica nō leteť ecclia. Quapropter desināt iudei: vl do natiste sibi specialr̄ vēdicare: qō ad vniuersitatē magis pueniſse cognoscūt. [Qm̄ eleuata est magnificētia tua sup celos.] Supiore vsu perquiri fecit: qō hic cōpetēter exposuit. Magnificētia est enī: dñi incarnatiōis arcanū. Inter cuiꝰ diuersa miracula: hoc nobis sup oīa cognosciť eē collatū: ꝙ deꝰ dignat⁹ est hō fieri: ⁊ crucē pro oīum salute sustinuit. Ista ḡ magnificentia sup celos omnesqꝫ creaturas eleuata est: qn̄ dñs chr̄s resurgēs a mortuis: sedet ad dexteram dei p̄ris: sicut ⁊ aliꝰ psalm⁹ dicit: Exaltare sup celos deꝰ: ⁊ sup oēm terrā glia tua. [Ex ore ifantiū ⁊ lactētiū p̄fecisti laudē.] Hec pphetia in euāgelio ore dñi docetur exposita: cū a iudeis ꝓhiberenť infantes ne laudes dñi ꝑsonarēt: putātes aliqd pueriliter fieri: qō a tali etate videbať assumi. Tūc ille respōdit: Nō legistis: Ex ore īfantiuꝫ ⁊ lactētiū pfecisti laudē? Sed ne illos lactētes ītelligas: qui adhuc materno vbere nutriunť: vt laudes dñi minime cantare potuissent: etiā ꝑuectos etate monet Aplꝰ Petrus dicēs: Tāq̄ modo geniti infantes rationabiles ⁊ sine dolo lac cōcupiscite: vt in eo crescatis in salutē. Unde infantes ⁊ lactētes illi intelligēdi sunt: qui ꝓpter rudimēta ⁊ infantiā fidei escam nō capiunt fortiorē: sed doctrina teneriori nutriuntur. Ut iste sit sensus: Non solū a perfectis qui te omnino intelligūt es laudabilis: sed etiā ab incipientiū ⁊ paruuloꝝ ore ꝑdicaris. [Propter inimicos tuos: vt destruas inimicū ⁊ † defensorem.] Propter inimicos: paganos designat ⁊ blasphemos: ne dicerēt sacrilegi: Ideo docti laudāt deū quia libroꝝ meditationib⁹ imbuunť: Professus est ⁊ infantes ꝑdicare: qui venire a dominum fidei noūitate ceperunt: Ut hec sapientia diuinitus magis tradita: q̄ humano labore videať esse collecta. Inimicū vo ⁊ defensorē: iudeū perfidum specialiter dicit: qui dū deū patrem se putat defendē: filio existit inimic⁹. Ita factū est: vt dei q̄si defensor: aptissimus

Matt.zi.

i.Pe.z.

Alt.Ultori

deo ꝑbareť aduersus. Quia patrem non veneratur: nisi qui honorat ⁊ filiū. Sicut ipse in euāgelio dicit: Qui nō honorificat filiū: nō honorificat patrem qui misit eū. Hoc etiā ad oēs hereticos cōpetēter aptať: qui dū se putāt scripturas mala interp̄tatiōe defendere: inimico animo sanctis ꝑbanť dogmatibus obuiare. [Qm̄ videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ: lunaꝫ ⁊ stellas † quas tu fundasti.] Merito istud de futura gloriosa dicit ecclesia: que ante aduēntum dñi erat adhuc in patriarchis ⁊ in sanctis hoīb⁹ ꝓstituta. Ait enī: videbo celos: libros euangelicos: qui celi merito dicunť: qm̄ ꝓtinēt dñm saluatorē: qui dixit: Celum mihi sedes est: terra aūt scabellū pedū meoruꝫ. Sed qui sint isti celi: breuiter diffiniuit: Opera digitoꝝ tuorū. Nā cū legať in exodo: Digito dñi legem fuisse ꝓscriptā: quē multi spiritū sanctū accipere voluerūt. Dic igit̄ positū estimo: digitoꝝ: vt libros diuinos cooperatiōe sancte trinitatis ꝑfectos euidenter ostēderet: sicut ⁊ alibi legit: Appēdit trib⁹ digitis molē terre. Qō simili sacramēto recipiēdū est. Digitus enī dei: dicit̄ diuine opationis effect⁹. Qō pōt patri ⁊ filio ⁊ spiritui sācto: id est: vni deo aptissime cōuenire. Sequit̄. Lunam ⁊ stellas quas tu fundasti. Augmēta ⁊ īminutiōes suas quas patiť luna: se visurā dicit ecclesia: vt mō crescat fide multoꝝ: mō martyrū sine aliqb⁹ īminuta videať. Que similitudines ꝓpter opiniones hoīum frequētēr danť ecclesie. Celerū illa afflictiōib⁹ crescit: ⁊ ꝓtritionib⁹ semp augetur. Luna enī multis reb⁹ a se discrepātibus cōparatur. Modo oīuꝫ ecclesie: vt est illud: Donec extollatur luna. Modo mēbro eius lucidissimo: vt est hic. Modo stulto: vt ait Salomon: Stultꝰ vt luna mutať. Subiunxit quoqꝫ: stellas: iustos hoīes ⁊ religiosos. De qbus scriptū est: Sicut stella ab stella differt in claritate: ita ⁊ resurrectio mortuorum. Addidit: Quas tu fundasti: vt cognoscerem⁹: oīa in ꝑdestinationis ipsius fundata iudicio. Siue hoc ad deitatēꝫ verbi pertinet exprimendā: vt in illa ꝓditione rerū oīa fecisse credereť. In his enī trib⁹ videť vniuersa cōplexus: sicut est illud: In p̄ncipio fecit deus celuꝫ ⁊ terrā. Ubi cuꝫ duas res posuerit: cuncta complex⁹ est: mirabili ordine ꝑdicanda dispositiōes: vt qr̄ erat post de sancta incarnatiōe locuturus: p̄us eiꝰ deitatē ⁊ oīpotentiā ostēdere debuisset. [Quid est hō ꝙ memor es eiꝰ: aut filius hoīs qm̄ visitas eū?] Uenit ad ingressum z^m: vbi vno versu per duas interrogationes ⁊ respōsiōes: homo exiguus ⁊ potissimus approbať. Que figura dicit̄ Peusis: latine aūt pcunctatio vbi ⁊ interrogatio fit: ⁊ respōsio parata sequit̄. Quā iā ⁊ in quarto psalmo posuim⁹. Quid est homo? Cuꝫ despectu ꝓnuntiandum est: id est: fragilis ⁊ caducus Ade sequaꝫ: qui in veteri pctō permixt⁹: socia prauitate ꝓclusus est. Huius memor est dñs: qn̄ ei pctā dimittit: ⁊ misericordie sue dona largit̄. Sicut in alio psalmo dicturꝰ est: Filij aūt hoīum in ꝓtectione alaruꝫ tuarū sperabūt. Inebriabunť ab vbertate domꝰ tue: ⁊ torrente voluptatis tue potabis eos. Hoc est ḡ esse memorē: ꝓferre delinquētibus tāte gratie sospitatē. Aut filiꝰ hois qm̄ visitas eū? Hac tam voce surgenduꝫ est: qr̄ dñm sigñat saluatorē: qui nō vt ceteri mortales ex duob⁹ hoīb⁹ natus est: sed ex spiritu scō: ⁊ btē Marie semp vginis vtero: tanq̄ sp̄ōsus de glorioso thalamo pcessit. Et ꝓsidera qr̄ superi⁹ dixit: memor es: subiecit aūt: visitas. Memor fuit: cū patriarchis de celo misert⁹ est. Uisitauit: cū vbū caro factū

Joan.5.

Alt.Qua

Deb.p.

Phil.z.

Ibidem

Isa.66.

Exo.31.

SCHE

Isa.40.

Ps.71.

Eccl.27.

p.Cor.15.

Ben.p.

Ps.35.

Joan.p.

est: ⁊ habitauit in nobis. Nā visitare dicim⁹: qn̄ medicus ad ifirmos īgredit̄: Qō in aduētu dñi reuera ꝓstat ꝑpletū. [† Minorasti eū paulomin⁹ ab angelis: gloria ⁊ honore coronasti eū.] Dic iā dñi saluatoris humilitas narrať ⁊ glia. Minoraturꝰ est enī: nō necessitate ministratoria: sed pietatis sue sp̄ōtanea volūtate: sicut Aplꝰ ait: Semetipsuꝫ exinaniuit: formā serui accipiēs. Sequit̄. Paulominus ab angelis: qr̄ crucē pro oīuꝫ salute suscepit. Ex ea siquidē ꝑte creatoꝝ angeloꝝ: minor factꝰ est angelis. Bene aūt dixit: paulomin⁹: qr̄ ⁊ si mortale qdez corpus assumpsit: tñ pctā nō habuit. Gloria vo ⁊ honore coronat⁹ est: cum post resurrectionē nimis mirabilē toti⁹ mūdi credulitatē: deꝰ in eo ꝙ hō factꝰ est: exaltatꝰ accepit. Coronaꝫ enī orbis circulo cōpetēter aptať: qm̄ ad eiꝰ similitudinem vniuersa mundi extremitas formata est. [Et ꝓstituisti eū sup opa manuū tuarū. Oia subiecisti sub pedib⁹ eiꝰ.] Superius de gloria eius ⁊ honore narratū est: nūc ponit̄ ⁊ ptās: vt agnoscať chr̄isti dñi maiestatis ꝑfectissima plenitudo. Dicēdo enī: super opa manuū tuarū: oīs illa creatura subiecta mōstratur: qr̄ sicut a dñi opere nihil est exceptum: ita nec a ptāte chr̄isti aliqd ꝑbať esse diuisuꝫ. Quippe qui iudicatur⁹ est mūdū: dicēdo enī oīa: nec terrena videť excepisse: nec supera: sicut de hoc loco testať Aplꝰ celestis expositor: In eo enī in quo ei oīa subiecit: nihil dimisit nō subm ei. Nā ⁊ alio loco dicit: Adorate eū oēs angeli eiꝰ. Addidit: sub pedib⁹ eiꝰ: vt oīs creatura merito ipm colere atqꝫ adorare videať. Et respice oīa suis locis fuisse seruata. Quē p̄us ꝓpter humilitatē carnis paulominus ab angelis dixerat esse minoratū: post ascensionē dicit: pedib⁹ eiꝰ oīa fuisse subta: vt ista distinctio: ⁊ dubietatē titubantib⁹ auferat: ⁊ gliam sancte īcarnatiōis ostēdat. [Oues ⁊ boues: ī sup ⁊ pecora campi.] In hoc ⁊ in alio versu qui seqt̄: argumētū est qō dicit̄ per enumerationē. Uex hec ⁊ alia nomina que sequunť: allegorice dicta debemus accipere: ne post rōnales creaturas incōpetēter pecora vel iumēta posuisse videať. Oues electuꝫ populū sigñat chr̄istianū: sicut ⁊ in euāgelio dñs Petro dicit Aplo: Pasce oues meas. Qui iō cōparātur ouib⁹: qr̄ se p̄stāte dño inoxia ꝓuersatiōe moderanť: deinde qr̄ mūdi excubias sine aliquo sensu doloris amittūt. Nā sicut ouis tondentē se non increpat: ita nec iustus cupiditatē se expoliantis accusat. Boues aūt ꝑdicatores designāt: qui humana pectora mādatis celestib⁹ exarātes: virtutū messem germinare fecerūt. Nec vacat qō dicit: insup: qr̄ nō solū illi sancti subiecti sunt: sed etiā pctōres. Sepe enī de cōuersis talib⁹ maiore glia triumpbat dñs chr̄s. Pecora enīꝫ sunt: dū in campoꝝ libertate. i. in mūdi isti⁹ voluptate pascunť. Oues sunt: cū iā itra septa dñi claudunť. [Uolucres celi ⁊ pisces maris: qui perambulant semitas maris.] Uolucres celi: superbi sunt hoīes: qui iflati vēto iactātie q̄si per inane aeris efferunť: ⁊ humilia despiciūt cū altiꝰ eleuanť. Uolucres enī a volatu crebro dicte sunt. Pisces vo maris philosophos fortasse sigñant: qui bui⁹ mūdi nām erratica curiositate pertractāt. Nam sicut illi posita fronte itinera sibi reserāt pelagi inundatione confusa: ita ⁊ isti capite dimisso venas rerum ratione humana assiduo labore perquirunt. Sed cum sint pisces ⁊ fluminuꝫ: non vacat ꝙ hic posuit maris: ꝓpter eos qui sibi videnť esse sapiētes. Uerū isti tales eorūqꝫ similes dñi pedibus feliciter subyciuntur: qn̄ ad chr̄istiane

Joan.zi.

TOP

ETY

venerint religiōis affectum. Nā ꝓ illi oīa iure dñatiōis iclinata sint: illos tñ dicim⁹ ꝓpe subiectos: qui ad ei⁹ on⁹ leue ⁊ iugū suaue puenire meruerūt. ¶ Domine dñs noster: q̄ admirabile est nomē tuū in vniuersa terra: ¶ Postq̄ icarnationē dñi chr̄i: ⁊ resurrectiōis gl̄iam sancta ecclesia leta cātauit: illū vsq̄ de laude dñi repetit quē dixit in capite. Cōgrue sigdez p̄ncipiū ipsi deputat ⁊ finis: qui de se dixit: Ego sum alpha ⁊ o. i. initiū ⁊ finis. Sed qm̄ diuina vba fecunda sū: alia nobis sacramēta ꝓgenerāt. Signant eni ⁊ illos quoꝝ vita diuinis muneribus ⁊ religiosis auspicys icboata: in dñi credulitate pmāsit. Unū mente ꝓdendū est: hunc eē ex his p̄mū psalmū: qui se repetitiōe versuū: sacramētali iteratiōe ꝓgeminat. Qō ⁊ de alys loco suo cōpetēter edicem⁹. Cōcluſio.

Apoc. p.

De duabus naturis dñi chr̄i: ⁊ secūdus psalmus ⁊ iste locuti sūt: q̄uis ⁊ alij subsequant. i. vigesimus: septuagesimus: p̄mus: octogesimus: p̄m⁹: cētesimus: septim⁹: centesimus: non⁹: ⁊ cētesimus trigesimus: octau⁹: Ut obscuꝝ iter dni⁹ seculi gradiētes: quasi plurimis lāpadib⁹ icensis: in bereticas cautes minime valeamus incidere. Quaꝓpter tāti beneficij cognoscam⁹ auctorē. Unus est eni dñs chr̄ist⁹: genit⁹ ex pr̄e sine tpe: nat⁹ ex matre sub tpe. Pri⁹ mūdū creauit ex nihilo: post ingenit liberauit exitio. Talis est eni dei ⁊ hois cōnexio: vt vtrūq̄ integrū: vtrūq̄ pmaneat sine aliq̄ ꝓfusione distinctū. Neq̄ enim: aut dīnitas ipassibilis mutari potuit: aut humanitas aliud: nisi vt meliorata semper maneret accepit. Sic eni ver⁹ atq̄ oīpotens mediator effect⁹ est: vt qui in forma dei patri erat equalis: fieret ⁊ nobis carnis assumptiōe ꝓsilis. In se eni permanere fecit cūcta: que voluit esse pacifica. Hoc est spei nostre singulare p̄sidiū: redēptionis idebitū mun⁹: mortis exitiū: vita sanctoꝝ. Quale eni rogo genus est pietatis: vt ille angeloꝝ dñs vsq̄ ad formam serui fuerit venire dignat⁹: vt mors cū auctore suo diabolo vincerēt: qui mūdū suis vinculis tenebat obnoxiū: Unū beatus Ambrosi⁹: hymnū natalis dñi eloquētie sue pulcherrimo flore cōpinxit: vt pi⁹ sacerdos festiuitati tāte dignū munus offerret. Ait eni: Procedens de thalamo suo pudoris aula regia: gemīe gigas substātie alacris vt currat viam. Et cetera que supra humanū ingeniū vir sanct⁹ exiliuit. Nā ⁊ ipse numer⁹ ogdoadis in scripturis diuinis magnarū rerū sacramēta ꝓtinere dinoscit. Octo eteni aie ingresse sunt in arcā noe: que mūdo pereūte saluate sunt. Octauus filius Jesse: Dauid fuit: quē a dño ꝓstat electū. Octauo ēt die circūcisio purificabat hebreos. Octauo: id est: dominico die dñs surrexit a mortuis: i quo humani generis spes ab ipioꝝ iferno in celoꝝ est eleuata fastigiū. Iste aūt numerus est quē arithmetici actu: primū quadrantes appellant: quē Philolaus pithagoricus armoniam geometricā vocat: eo q̄ oēs in ipso videant armonice ꝓuenire rationes.

ARITH

GEO

Explicit expositio in psalmū. VIII.

¶ In finem pro occultis filij: Psalmus Dauid. IX.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor ⁊ exultabo in te: psallā nomini tuo altissime. In ꝓuertēdo inimicū meū retrorsum: infirmabunt ⁊ peribunt a facie tua. Quoniam fecisti iudicium meum ⁊ causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes ⁊ perijt impius: nomē eoꝝ delesti in eternum ⁊ in seculū seculi. Inimici defecerunt framee in finem: ⁊ ciuitates eorū destruxisti. Perijt memoria eoꝝ cū sonitu: ⁊ dñs in eternū permanet. Parauit in iudicio thronū suū: ⁊ ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos i iustitia. Et fact⁹ est dñs refugiū pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatiōe. Et sperent in te qui nouerunt nomē tuuz: qm̄ nō dereliqsti querētes te dñe. Psallite dño qui habitat in syon: annuntiate inter gentes studia eius. Qm̄ requirens sanguinē eoꝝ recordatus est: nō est oblitus clamorē pauperū. Miserere mei dñe vide humilitatez meam de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis: vt annūtiē oēs laudatiōes tuas in portis filie syon. Exultabo in salutari tuo: infixe sunt gentes in interitu quem fecerunt. In laqueo isto quez absconderunt: comprehensus est pes eoꝝ. Cognoscet dñs iudicia faciēs: in operibus manuū suarū cōprehensus est peccator. Cōuertant peccatores in infernuz: oēs gentes que obliuiscunt deū. Qm̄ nō in finem obliuio erit pauperis: patiētia pauperū nō peribit in finē. Exurge dñe nō ꝓfortetur hō: iudicent gentes in ꝓspectu tuo. Cōstitue dñe legislatorē super eos: vt sciāt gentes qm̄ hoies sunt. Ut qd dñe recessisti longe: despicis in opportunitatibus in tribulatione. Dū supbit impi⁹ incēditur pauper: cōprehendunt in cōsilijs quibus cogitant. Qm̄ laudatur pctor in desiderijs aie sue: ⁊ iniquus benedicit. Exacerbauit dñm peccator: pm multitudinē ire sue nō queret. Nō est deus in ꝓspectu eius: inquate sunt vie illius in omni tpe. Auferunt iudicia tua a facie eius: oīuz inimicoꝝ suoꝝ dñabit. Dixit enim in corde suo: nō moueor a generatione in generationē sine malo. Cuius maledictione os plenū est ⁊ amaritudine ⁊ dolo: sub lingua eius labor ⁊ dolor. Sedet in insidijs cū diuitibus in occultis: vt interficiat inocētē. Oculi eius in pauperē respicūt: insidiat in abscōdito quasi leo in spelunca sua. Insidiatur vt rapiat pauperez: rapere pauperez dū attrahit eū. In laqueo suo humiliauit eū iclinabit se ⁊ cadet cū dñatus fuerit pauperū. Dixit eni in corde suo: oblitus est deus: auertit faciē suā ne videat in finē. Exurge dñe deus ⁊ exaltet manus tua: ne obliuiscaris pauperū. Propter quid irritauit ipius deum: dixit enim in corde suo non requret. Vides qm̄ tu laborē ⁊ dolorem cōsideras: vt tradas eos in manus tuas. Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor. Cōtere brachiū pctōris ⁊ maligni: q̄retur pctm̄ illi⁹ ⁊ nō inuenietur. Dñs regnabit in eternū ⁊ in seculuz seculi: peribitis gētes de terra illi⁹. Desideriuz pauperum exaudiuit dñs ꝓpationē cordis eoꝝ audiuit auris tua. Judicare pupillo ⁊ humili: vt nō apponat vltra magnificare se homo super terram.

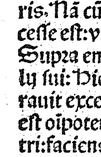

Finis iste quid significet: sepe iam dictū est: nō in quo deficit: sed in quo crescit. Ex quo vere repamur qui nobis initiuz bonoꝝ terminus est maloꝝ. Ad quē iudei nō pueniūt: qd̄ sua incredulitate deficiūt. Pro occltis filij: psonā significat dñi saluatoris. Nā cū nomē aliqd̄ ad quē pertinet nō ponit: necesse est: vt hoc dictū de summitate aliqua sentiat. Supra eni vbi voluit absalon intelligi: pnūtiauit filij sui: Dic vo qd̄ ad vnigeniti verbi referri desiderauit excellētissimam summitatē: filij tū dixit: qui est oīpotens atq̄ inenarrabiliter filius coeternⁿ patri: faciens que vult in celo ⁊ in terra. Simili modo in euāgelio dictū est: Si vos filij⁹ liberauerit: tūc vere liberi eritis. Nō eni ibi secutū est: dei: sed tñ vocabulū ipm purū sine aliqua adiectiōe sufficit. Pro occultis aūt: positū est numero plurali: qz nō vnum: sed duplex hic cognoscit esse mysteriuz. Significat eni incarnationē dñi: ⁊ futurū iudicium. De quibus psalmus iste dicturus est. Sed iā humanitas chr̄isti manifestata dinoscit: cuius adhuc iudiciū sustinet. Sed cū audimus pro occultis: prebere debemus intentuz animū lectioni: vt nobis iuuāte dño reserent que p̄dicunt occulta. Diuisio.

Joan. 8.

Otus hic psalmus a persona pphete depromit. Prima pfessione: letum se dicit dño psalliturū: qm̄ ꝓfudit diabolus: cui⁹ culturaz aduentus sui pia dispensatione destruxit. Secūda: cōmonet fideles: vt psallāt domino: qui habitat in syon: qui vindicat sanguinem pauperum: ⁊ exaltat eos de portis mortis. Tertia: peccatoribus cū antichr̄isto maloꝝ finez dicit esse venturuz. Quarta: maloꝝ ipsorum nimietate permotus: conuersus ad dominum quasi recessisse illum dicit a defensione pauperum: cum malis datur licentia presumptionis sue. Quinta deprecat: vt tremendi illius iudicij tempus adueniat: q̄tenus hec omnia fine celeri transigantur: ne cuiuslibet hominis iniquitas vltra p̄ualeat. Talis enim malignitas illi⁹ tpis erit vt nemo fideliū optet mūdi tpa differri: in quo tāta mala cōguerit actitari. Expositio.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. In toto corde cōfitet dñm: qui nullis mundanis cogitatiōibus fluctuat. Quod perfectorum esse non dubium est: qui ⁊ originalis peccati vitia: ⁊ suggestiones peruersas spirituuz maloꝝ dño p̄stante vicerūt. Segt. Narrabo oīa mirabilia tua. Quis rogo potest oīa mirabilia narrare diuina: que quotidie in celo ⁊ in terra virt⁹ ei⁹ opat: Sed vius scripturarū est per Synēdochen figurā: que signat a toto partē dicere oīa: dū cōprehendi nequeāt vniuersa. Sed vt de multis vnū dicere videamur: Quid mirabilius: q̄ pro salute humani generis deū inconfusibiliter humanatuz: ⁊ qui hic iudicat⁹ est: ipm ad orbē iudicandū esse venturū: ¶ Letabor ⁊ exultabo in te: psallā nomini tuo altissime. ¶ Nō in hoc seculo vbi letifera letitia est: nō in ambitionib⁹ mūdi vbi peccata amara suauia sunt: sed in te vbi securū gaudiū semp sumit augmentū. Plus est eni exultare q̄ letari. Exultare est eni animi ⁊ corporis maiore motu iocundissima libertate gaudere. Gratias quoq̄ se acturū pollicet altissimo: qui sup oīa pbat excelsus: q̄ eū ab inimicis suis: siue carnalib⁹: siue spiritualibus liberare dignat⁹ est: pmittēs sicut dcm̄ est: ⁊ operib⁹ se dño ⁊ voce cātare. ¶ In ꝓuertendo inimicum meuz retrorsuz: ifirmabunt ⁊ peribunt a facie tua. ¶ Qm̄ is multos inimicos habuerit: tñ hic mō Saulē ꝓuenietēr aduertⁿ. Retrorsuz eni dixit: qz nō potuit obtinere qd̄ voluit: sed magis q̄to ille nequiter p̄sequebat: tanto iste tolerando iprobū iustior apparebat. Et cū ꝑ̄ inimicū dixerit numero singulari: hic dicit ifirmabunt: qz rex p̄secutor erat qui voluntates suas multis famulātib⁹ exerebat. Quaꝓpter ꝓgrue dcm̄ est: ifirmabunt: qz dei volūtate oēs inefficaces gnāliter extiterūt. Et peribūt a facie tua: dū ego ad te deuota mēte ꝓfugio. Iniquus eni ante faciē: id est: ante gram eius nō venit: qz p̄sequit inocētem. ¶ Qm̄ fecisti iudiciū meū ⁊ causam meā: sedes sup thronū qui iudicas eqtatē. ¶ Cū duo ex diuersa parte ꝓfligunt: necesse est vnū offendere cū alteruz ꝓtigerit obtinere. Probata g̃ pphetie causa: odiuz fuisse ꝓstat aduersi: qz nō poterat p̄secutor placere: dum decreuerit dñs eū qui impie p̄nebat eripere. Sed cū dicit: Judiciū meū ⁊ causam meā: p̄sperā sibi testatur fuisse sniaz. Sic ⁊ nauigātes suū ventū dicūt: qm̄ illis euētus p̄speritatis arriserit. Sedes sup thronū: dño dicit chr̄o: qui nūc sedet ad dexterā p̄ris: vn̄ vētur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos. Sedes aūt: pphetie virtute: p̄ns dcm̄ est pro futuro: Nā sessionez istā ad icarnationē dñi ptiere manifestū est: que adhuc illo tpe non videbat effecta. Thronū signat tribunal futuri iudicij: in quo dñs chr̄s maiestatis sue honorabili ptate sessur⁹ est. Judicas eqtatē: ⁊ hic tps p̄ns pro futuro dixit. Judicatur⁹ est eni eqtatē: cū ad disceptādū post finē mūdi reluxerit. Que figura dō Idea: cū spēm rei future velut oculis offerētes motū animi ꝓcitam⁹. Hoc ēt in subsequētib⁹ lati⁹ explicabit. ¶ Increpasti gētes ⁊ peryt ipys: nomē eoꝝ delesti in eternū: ⁊ in seculū seculi. ¶ Dic iā sacratissim⁹ domini secundus aduentus exponitur: quando increpabuntur gentes incredule: ⁊ diabolus cum machinationibus suis peribit in eternum. Tunc enim non remanebit eius tempestuosa peruersitas: quando erunt omnia domino p̄stante tranquilla. Naz quis vlterius in regno domini: aut diabolum nominet: aut eius sequaces: cū dominicā ciuitatē: nec aduersitas cōcutiat: nec vllus hostis inuadat: Quid sit quoq̄ eternū: decenter expositū est. Seculū seculi. seculū futurū dñi signat regnū: qd̄ nulla etate: nullo

SCHE

DEF

SCHE

tpe finiet. Et ne possit aliq̃ pmixtione ꝓfundi: dcm̃
est seculi. i. hui⁹ quo nūc vtimur subsequiū. Istud enī
sibi redeūdo succedit: ⁊ tpib⁹ exeptis: annuis reuolu
tionib⁹ iterat. Illud aūt: nō ad initiū redit: sed sine
aliq̃ mutatōe iugiter pseuerat. Quapropter desināt
heretici dicere: aliqñ diabolū cū seqcib⁹ suis ad grāz
posse reuocari: qñ sic euidēter audiūt: eos in eternū
⁊ ī seculū seculi eē damnādos: vt nec nois eoꝝ possit
remanere vestigiū. [Inimici defecerūt framee in fi
Al. Eoꝝ nē: ⁊ ciuitates destruxisti. Peryt memoria eoꝝ cū
sonitu.] Inimici: genitiu⁹ casus est. i. diaboli: cui⁹ fra
meas defecisse testat. Framea enī hebraicus sermo
DEF est: signans gladiū quo hostis ille bacchat. Qō autē
dixit: in finē: ꝓsūmatio seculi dat intelligi: qñ virtus
diaboli oīpotēti illo gladio pbat iterimi: de quo di
xit in 7⁰ psalmo: Nisi ꝓuertamini: gladiū suū vibra
bit ⁊c. Ciuitates aūt dicit destructas: pplos ifideles:
vltima dñi chri manifestatiōe ꝓuictos: quoꝝ pecto
ra diabolus in hoc seculo tanq̃ sue ciuitatis menia
possidebat. Peryt aūt memoria eoꝝ cū sonitu. Cuz
sonitu vo: cum clamore maximo dicit: qō fieri solet:
qñ res pspere: grauissimo fine claudunt: vt nec pote
stas eoꝝ videat remanere: nec nomē. Intuere quē
admodū in pulcherrima cōparatiōe pmāsit: vt ciui
tates q̃s destructas dixerat: eas cū sonitu testet euer
sas. [Et dñs in eternuz pmanet. Parauit in iudicio
Al. Thro/ thedē suā.] Decora nimis aptaqz diuersitas. Quia di
nū suum xerat ipios perire: dicit nūc in eternum dñm pmane
re. Qō audire nolūt: qui creatori suo prauis ausibus
restiterūt. Sed ꝓfugiāt ad dñm. misericordē: ne pa
tiant districtū iudicē. Parauit: hoc est: de⁹ bō: vt qui
hic in humilitate iudicat⁹ est: ibi in maiestate sua iu
dicatur⁹ aduēiat. Hec sunt que titulus dixit: occulta
filij: qz ineffabile donū est: vt humiliata hois nāz at
qz demersam: dextera sue potētie ad celestia regna
leuauerit. [Et ipse iudicabit orbē terre in eqtate: iu
dicabit pplos in iustitia.] Ipse vtiqz dñs christ⁹: qui
hic patiēdo iniustitiā: ibi ipys veraciter dicit demō
strare iustitiā. Orbē terre: scōs viros debemus acci
pere: qui de vniuersali ecclesia qñ de corone circulo
ꝓgregant. Isti in eqtate iudicādi sunt: qb⁹ ppter fi
dei ⁊ humilitatis sue bonū: mirificordia copiosa psta
Matt. 25. bit: qui audituri sunt: Uenite benedicti pris mei ⁊c.
Matt. 19. Uñ sedebūt sup sedes duodecim iudicātes duodeci
trib⁹ istrl. Pplī aūt debēt accipi pctōres: qui opibus
diabolicis nō vident exuti. Isti cū iustitia iudicādi
sūt: qui pro factoꝝ suoꝝ scelere damnabunt. Quib⁹
Matt. 25. dōm est: Ite in ignē eternū. Sic duob⁹ noib⁹ eqtatis
⁊ iustitie: q̃litatez illā iudicij mirabili breuitate de
scripsit. [Et fact⁹ est dñs refugiū pauperi: adiutor in
opportunitatib⁹ in tribulatiōe.] Copiosa spes paupe
rū ⁊ magna cogitatio gaudioꝝ: ipm refugiū habere
quē iudicē. Audiuim⁹ pauperē: sed nō oēm putem⁹
DEF inopē. Pauper ille dei est: qui terrena cupiditate va
cuat⁹: celesti desiderat largitate ditescere. Et ne im
becillitate sua pauescerēt corda fideliū: segt magni
auxilij firma pmissio: Adiutor in opportū itatib⁹: qz
illud est adiutoriū dulcissimū: qō in necessitate pstā
tur. Ipsam qz iterū opportunitatez: euidēter expsit
dicēs: In tribulatione: qñ anim⁹ afflictoꝝ ad cōpun
ctiōis studiuz auidus incitat: sicut in alio psalmo di
ctur⁹ est: Inuoca me in die tribulatiōis tue: ⁊ eripiā
te: ⁊ glorificabis me. [Et sperent in te oēs qui noue
rūt nomē tuū: qñ nō derelings q̃rētes te dñe.] Spe
rēt in te: nō seculi blādimēta respiciāt: sed in tua p
missione ꝓfidāt. Qui nouerūt nomē tuū. i. qui maie
statē tuā sanctissima deuotione venerant. Audierūt
enī nomē dñi ⁊ illi qui minime credunt: sed tm̃ illi
nouerūt qui mādatis ei⁹ suppliciter obsequunt. Se
quit causa: cur in dño debeat sperari: qz nō patit eos
deserere: quos ad se pspexerit ꝓfugisse. Certū est enī
psentē semp bēre dñm: qui tali pdit⁹ doceē arbitrio.
[Psallite dño qui habitat in syon: annuntiate inter Als. Stu/
getes ꝗ mirabilia ei⁹.] Uenit ad secūdā sectionē: vbi dia
bñficia psentis tpis ⁊ futuri btūs ppheta respiciēs:
ad psalmodiā ꝓuocat pplos deuotos: ne cuz tāta eis
ꝓferunt pmia: aliq̃ torpore lentescāt: p⁹ dixit: Psal
lite dño. Et ne in suis supstitionib⁹ psallēdū putaret
eē gētilitas: addidit: Qui habitat in syon: vt designa
ret dñm saluatorē qui in illis partib⁹ corpaliter ap
parēs: religione sui nois toti⁹ mūdi ambitū cōprehē
dit. Doc enī de sancta incarnatiōe dicit. Nā ille vbi
nō habitat qui vbiqz totus est: Uerū vt nois huius INTER
mysteriū etiā spūaliter pscrutemur: syon speculatio
dicit: qz reuera de⁹ in ꝓtēplatiōe pyssima reperitur.
Et iuste ibi nobis habitare dicit: vbi eū illuminati
celesti gra ꝓtuemur. Exponit ēt qō superi⁹ dixit: psal
lite: qz hoc est reuera illi psallere: vniuersis gētib⁹ ei⁹
mirabilia nūtiare. Uñ itelligere possum⁹ in oī actu
psalmodiā cōpetenter dici: qcqd pōt dñi laudib⁹ ap
plicari. Intuēdū est etiā: qz hoc per diffinitionez de
center explicitū est. Dicit enīz cui dño psallet. i. qui
habitat in syon. [Qñ regrēs sanguinē eoꝝ ꝗ memo Al. Recor/
ratus est: nō est oblit⁹ ꝗ ozonē pauperū.] Quia supi⁹ datus
dixerat: gentib⁹ pdicate: ⁊ multos eoꝝ cōstat occisos Al. Clamo/
ne quis putaret inultū esse qō gestū est: segt sangui rem.
nē martyrū ab ipys pseutorib⁹ esse reqrendū: vt in
eternū recipiāt: qō tpaliter effecerūt. Demorat⁹ est
mirabiliter ad vtrūqz positū est: vt ⁊ pseutores vin
dicta terreret: ⁊ martyres promissio benigna refice
ret. Nō est oblit⁹: ad ꝓquerētiū infirmitatē dicit ro
borandā: qui ꝓpter longingtatē futuri iudicij retri
butiones dñi estimāt aliq̃tenus obliuisci. Orationē
pauperū: petitionē dicit iustoꝝ: quā ex sua pslona sub
ter adiūgit: vt de vnoquoqz fideli hoc intelligas: qō
sibi ppheta postulat largiēdū. [Miserere mei dñe
vide humilitatē meā: de inimicis meis. Qui exaltas
me de portis mortis.] Ista est oratio cunctoꝝ paupe
rū ad singularē numerū cōpetēter adducta: qz semp
in vnitatē scōrum hec turba pducit. Sic enī sibi po
stulat subueniri: vt a clementissimo rege videat: qz
reuera cōspectus ei⁹ auxiliū est: ⁊ tenebrosa ptinus
dispeūt: cū se tāti lumis serena ꝓcedūt. Humilitatē
igit suā de inimicoꝝ superbia supplicat estimari: qz
tātū carnaliter humiliant martyres christi: q̃tū pse
cutores eoꝝ tpaliter vident extolli. Porta vo mortis
est diabolus: vel oīs illecebra secularis: qñ per hec
ad eternū exitiū infeliciter itroit. Exaltas me: dicit
id est: lōge facis a talib⁹. Nā cū porta mortis sit cō
uersatio scelerata multoꝝ: iure se ab ea dicit exalta
tū: qz pceptis vitalib⁹ adherebat. [Ut annuntiē oēs Als. Lau/
ꝗ laudes tuas: in portis filie syō. Exultabo in salutari dationes.
tuo.] Hratissima est portarum ista repetitio: vbi vnū
qdē nomē: sz res oīno diuerse sūt. In illis mortis est
adit⁹: in istis vitalis repit itroit⁹. Liberat⁹ g̃ ex illis
portis mortalib⁹: in istis portis ecclesie que beatitu
dinē tribuūt sempiternā: pnūtiaturū se laudes dñi
pollicet: per quas nomē eius eximiū toto orbe cele
brat. Syon enī reliquas mundi generauit ecclesias:
qz ibi natū est: vñ fidei nostre venisse ꝓstat exordiū

qō manauit lati⁹ in toto orbe terrarū. Salutare pa
tris chris est dñs: virt⁹ ⁊ sapiētia ei⁹: qui nobis eternā
requiē tribuit ⁊ salutez. Merito g̃ ppheta in ipso se
exultare dic: vbi gaudy nullus est finis. [Infixe sūt
Al. Abscō/ gentes in interitu: quē fecerunt. In laqueo isto quez
derunt. occultauerūt ꝗ: cōprehsus est pes eoꝝ.] In B ⁊ alio
versu qui sequit: retributio pctōꝝ potēter exponit:
qz ppria vnusqsqz iniquitate torqueē. Infixas enīz
dicit gentes: que timore dñi nō tenent: sed gbusdaz
clauis pctōꝝ pbant esse ꝓfixe: vt nō se valeāt excu
tere: quas dura vident ligamina cohibere. Quod ad
iudeos nō iprobe dicimus ptinere: vt ita sint malis
suis affixi: quēad modū in cruce clauis dñm ifigere
decreuerūt. Laqueū vo occultauerūt: q̃tū ad eoruz
dicit votū. Nā christo celatū esse nil potuit: qui pas
SCHE sionē suā inumera denuntiatione pdixit. Cōprehen
sus est pes eoꝝ. Perseuerauit in metaphora laquei:
quē superius dixit. Comprehēsos enī illos dicimus:
quos capitio nodosa ꝓstringit. Pes autez significat
gressus animi ⁊ desiderū prauuz: qō eos ambulare
ꝓuer. p. fecit ad iudiciū: sicut Salomon in prouerbys dicit:
Pedes eoꝝ in malitiā currūt: ⁊ veloces sūt ad effun
dendū sanguinē. [Cognoscet dñs iudicia faciēs: in
operib⁹ manuū suarū cōprehensus est pctōr.] Uera
nimis ⁊ absoluta snia. Qm̃ tūc manifeste cognoscit
dñs iudicia facere: qñ pctōrib⁹ dabit eterna crucia
tione torqueri. Dic enī qz sunt eis libera scelera: re
linqui credunt fortitan ipunita: sed vbi dies ille ma
nifestationis aduenerit: ⁊ throno maiestatis sue dñs
insederit: tūc gnāliter agnoscet opari iudicia sua: qñ
humanū genus siue a sinistris siue a dextris ei⁹ fue
rit arbitrio segregatū. Doc est enī iudicia vera face
re: vniuscuiusqz merita sine aliq̃ ꝓfusione discerne
re. Sequit snie bui⁹ aperta declaratio. Dicit enī vñ
cognoscit dñm vera iudicia facere: scz qñ ne ꝓuosis
operib⁹ suis pctōr astringit: ⁊ ꝓm actuū qualitatē di
gnā recipit vltionē. Nā sensus ille oīno vitādus est:
Matt. 25. qui putat pctōrē sola delictoꝝ suoꝝ recordatiōe cru
Isa. 66. ciādū. Nā si B tm̃ sufficeret: q̃re diceret: Ite in ignē
eternū: qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹? Et illud
Uermis eoꝝ nō morietur: ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet.
Nō enī hec loca tormētoꝝ negat pctōribus dari: sed
per q̃litates operum suoꝝ eos dicit esse torquēdos.
Sentiamus g̃ locum pctōꝝ supplicys esse ꝓparatū:
itelligamus itrinsecus penale malū: qō sceleratis le
gimus iminere. Nā vt reuera cognoscamus btitudi
nē a damnatiōib⁹ gbusdā terminis esse diuisam: re
Lucl. 16. cordemur diuitē oclos subleuasse: pauperēqz Laça
rū i sinu abrae fuisse ꝓspectū: se aūt flāmis vltricib⁹
deputatū. Uñ ordo iste vitatis nullaten⁹ diceret: si
pctōres maloꝝ recordatio sola torq̃ret. Hec sunt oc
culta filij que titulus pdixit. Cāticū diapsalmatis.

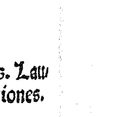

Nouū diapsalma: cui suppositum pbat ⁊
cāticū. Uñ nōnullos hec res fecit aduer
tere: diapsalma silētiū nō putare. Aiunt
enī fieri nō posse vt cāticū silētij esse vi
deat. Sed res ista determinationē que
in psatiōe posita est oīno nil ipedit. Dic enī cāticuz
nō iterruptionē vboꝝ tollit: sed futurā videt indica
re letitiā. [Cōuertant pctōres in ifernū: oēs gentes
que obliuiscunt dñm.] Uenit ad tertiaz sectionē: in
qua pctōrib⁹ finē sub alacritate animi pstiat esse
vēturū. Cōuertant dicit: ab bui⁹ mūdi delectatione
tollant: ne diutius possint in sua voluptate gaudere.
Segt. In ifernū: ne se crederēt alibi esse mittēdos.
Infernū aūt dcm̃ est ab eo: qō illic anime iugiter ife ETY
rant: siue vt qdā volūt: a pte iferiore. Sed hec ifer/
nū vult itelligi ppetuā mortē: ad quā sine dubio per
uenturi sunt: qui dñi pcepta ꝓtemnūt. Obliuisci aūt DEF
dñm: est errorib⁹ supstitionū: ⁊ ceno voluptatis huo
ui. Nā ecōtrario illius memores sūt: qui talia nō re/
grūt. [Qm̃ nō in finē obliuio erit pauperis: patiētia
pauperū nō peribit in finem.] Uidens ppheta in B
mundo diuitib⁹ despectui esse pauperes: ⁊ obliuioni
crudelissime deputari: in finē seculi qñ dñs ad iudi/
cādū venerit mūdū: paupes nō dicit esse ꝓdemnan/
dos: sed tūc magis in memoriaz dñi illos venire: qñ
diuites bui⁹ seculi a regni ei⁹ munerib⁹ excludunt.
Et q̃re illi paupes a dño cōmemorent: exponit. Die
enī patiētia pauperū: que fidelissimos coronat. Naz
si qbuslibet erūnis desit patiētia: aia nō pōt esse pfe
cta. Quapropter: patiētia: est iter anxias tribulatio/ DEF.
nes seculi: vsqz ad finē mortis in timore dñi: grāruz
actio iugiter obduata: sicut dñs in euāgelio dicit: In
patiētia vra possidebitis aias vras. Cui⁹ rei tāta vir/ Lucl. zi.
tus est: vt ēt ipse dñs qui nihil patit: patiēs dicatur.
[Exurge dñe nō ꝓualeat hō: iudicent gētes in ꝓspe/
ctu tuo.] Cū de fine seculi ppheta tractaret: aduētū
antichristi cordis illuminatiōe prospexit: ⁊ periculi
magnitudine pterrit⁹: magna voce pclamauit: exur
ge dñe nō ꝓualeat hō. Ipse est enī hō pessimus: quez
humana nō pōt sustinē ꝓditio: in quo tāta erit versu
tia vel ptās: vt sola dñi vtus ei⁹ possit supare negtiā.
Hētes ēt petit celerrimo aduentu iudicari: que cum
ipso seuissimo scelera magna facture sūt. Nā duz oc
culta ptāte hec oīa dñs administret: ibi tm̃ palā iudi
care petit: vbi supbi nocere vlteri⁹ nō sinent. [Cōsti
tue dñe legislatorē sup eos: vt sciant gētes qñ hoies
sunt.] Euidenti⁹ iā de ipso dicit antichrō: vt talis pn
ceps det pctōrib⁹: nō qui eos regat: sed cū ipsis vna
depereat. Deniqz segt: vt sciāt gētes qñ hoies sunt.
Doc aūt dcm̃ minātis est: vt ad ꝓuersionē poti⁹ icli/
nent qui de sceleris sui libertate psumūt. Legis enī
verissimus lator solus est de⁹. Et qz ille ꝓtra pcepta
dñi mlta iussurus est: in maledicto ponit: vt eis pza/
ue legis ꝓditor tribuat. Qō non ad salutē sceleratis
pficiat: sed ad ruinā. [Ut qd dñe recessisti longe: de
spicis in opportunitatib⁹ in tribulatiōe.] Interiecto
Diapsalmate: venit ad q̃rtū mēbrū: vbi tpis illi⁹ ma
la ptractās afflictoꝝ ꝓsideratiōe dño dicit more in
firmitatis būane: Cur recessisti lōge: nō q̃ ille locū
derelinq̃t: ⁊ ad altud spatiū trāferat: qui vbiqz to/
tus est: sed qz recessisse credit: cū subuenire tardaue
rit. Sed dū supius dixerit: qñ nō derelings q̃rētes
te dñe: hoc segt: despicis in opportūitatib⁹. Sz illud
ꝓstat dcm̃ vaciter ⁊ definitiue: istud aūt p gemētiuz
anxietate platū est: Despici enī nos credimus: si vel
mimo tpe differamur. Sz ille tūc magis vberi⁹ pre/
stat: cū magne patiētie nobis solatia sbministrat. [Dū
supbit ipius tūc icēdit pauper: cōprehēdunt in ꝗ co/ Al. In ost/
gitatiōib⁹ suis q̃s cogitāt.] Studiosi⁹ est hec snia per lys quib⁹
scrutāda: ne putet exinde iust⁹ vri: qz pctōr in isto se
culo videt extolli. Sed sic poti⁹ itelligēdū est. Sup
bit iplus: cū se effectu maligne volūtatis expleuerit.
Tūc magis paup ad studiū vtutis accedit: qz dū vi
derit peccatorē nimis exaltatū: facile nouit esse ca/
rū: ⁊ auidi⁹ ad humilia tēdit: vñ se exaltādū poti⁹ eē
ꝓfidit. Sz istis ipys ac supbis puenit illa dānatio: vt
ōbitis penis q̃si gbusdā vncis appbēdant: ne illos ī
lucē pdire liceat: q tenebrosis actib⁹ ōdunt. De⁹ bōe:

quãtus horror est timere quẽ non valemus effugere: sed dona hec illa odisse que tuo ꝓcepto iubemur eui tare. ¶ Quoniã laudat peccator in desiderys anime sue: ⁊ ✝qui iniqua gerit benedicit. Exacerbauit dominus peccatorꝫ. ¶ Reddita est causa que peccatores cogitatiõib⁹ suis faciat illigari. Malus enim dum ꝑdicat extollit: nec de correctiõe cogitat: cui laudator blandiens inuenit. Sequit exaggeratio iniquitatis: vt ille benedicat qui male potius actitare cognoscitur. Uerũ iste qui adulãtiũ falsitate decept⁹: in magnã se superbiã dñationis euexerit: qõ ꝓprie de antichristo dat itelligi: qui fallentiũ cateruis eousq; perducit: vt se nõ solũ regẽ terrenũ: sed etiã rerũ oium ꝑdicet deũ: sicut Apls dic: Ita vt in tẽplo dei sedeat ⁊ extollat se sup omne qõ colit ⁊ qõ dicit deus. Sed ista illi ꝓficiunt ad ruinã: Irritat enim verum dñm: vt falsus de⁹: falsis vltricib⁹ addicat. ¶ Scõm multitudinẽ ire sue nõ ✝iquiret. Nõ est de⁹ in ꝓspectu ei⁹. ¶ In exponẽda volũtate antichristi perseuerat: q; ꝗm peccata sua dñm nõ requiret. Dicẽdo enim: ꝗm multitudinẽ ire sue: ostẽdit oia illũ turbulẽta crudeliaq; facturũ. Uerũ istius nequitie reddita est causa ꝓueniens: q; in ꝓspectu suo nõ hẽt deũ. O q̃ ꝓfunda cecitas est: deũ ante oculos nõ habere. Nã si vltimum malũ credit solis lumina nõ videre: nonne apud superos: inferna patiunt: qui auctores sacri luminis ꝑ sua minime cecitate respiciũt: De ipo quoq; negfilmo: Daniel ꝓpheta testat dicens: Et extollet rex se aduersus oẽs deũ: ⁊ magnificabit sup oẽm deũ: ⁊ ad deũ deor loquet superba. ¶ ✝Polluunt vie ei⁹ in oi tpe. Auferunt iudicia tua a facie eius: oiũ inimicorũ suor dñabit. ¶ Sicut de iustis dicturus est: Bti imaculati in via: qui ambulant in lege dñi: ita nunc de antichristo dicit: omnes semitas hẽre pollutas. i. cogitatiões factaq; sordẽtia. Necesse est enim vt sint ꝓtaminata atq; polluta: que ducatu pestiferi diaboli sordidant. Addit etiã nefariũ scelus: vt cum vindictã in se respicit esse dilatã: deũ nõ putet exercere iustitiã. Sic enim auferunt iudicia dei a facie impy: qñ videt tardius venire: quod celeriter meruerat sustinere. Et qõ illi auget interitus: cum vitys seruiat: oium inimicor suor obtinere dicit ꝓncipatũ. Qua felicitate subuectus ad scelera ꝓnior erit: cum nullũ sibi obuiã ire posse cognouerit. Qui tãta inferius ꝑ ꝓprietate describit: vt iam non futurus: sed q̃si ꝑsens eẽ videat. Que figura dicit Characterismos: quãdo aliqs: aut per formã describit: aut per actus ꝓprios indicat. ¶ Dixit enim in corde suo: non moueor ꝑ de gnõne in gnõnem sine malo. ¶ Dis vbis ꝓprie cogitationẽ antichristi designat: vel eor qui ei⁹ famulãtur arbitrio: quoniã scriptũ est: Imitant ergo illum: qui sunt exparte ipsius. Qui sibiipse malitia facienti dicturus est: nullã gentẽ intactam relinquã. Sed de ista natione me vlciscens: ad aliã gentem iterum transferar vindicandus: vt omnes studio prauo possit affligere: qui eius visi sunt nisi⁹ obuiare. Actus vo suos vno vbo definiuit: quãdo se sine malo nihil dicit esse facturũ. ¶ Cuius os maledictiõe ⁊ amaritudine plenũ est: sub lingua ei⁹ labor ⁊ dolor. ¶ Nequitia eius duplici puersitate describit. In ore quippe habebit blasphemã maledictionẽ: cũ se dei filiũ mẽtiet. Amaritudinẽ: quãdo resultatoribus suis penas mortis indicet: ⁊ ad supplicia iubebit peruenire: qui eũ tanq̃ numẽ cõtẽpserũt adorare. Nec habebit in ore: que locut⁹ est publice. Sub lingua vo qõ ait: designat eũ cogitatiões habere seuissimas: vt cum ipse sit perdit⁹: ꝑdere cuncta festinet. Quarũ rerũ definitio labor ⁊ dolor est. Labor: cũ diuersis cladib⁹ affligit inoxios. Dolor: cũ martyres facit: qm̃ sine labore ⁊ dolore corporis ꝓsũmari nõ pot corona martyrij. Sic vniuersa que loquit vel cogitat: pari fece polluta sunt. ¶ Sedet in insidys cũ diuitibus in occultis: vt interficiat innocentẽ. Oculi ei⁹ in pauperẽ respiciunt. ¶ Cũ dicit: sedet in insidys: actus antichristi latronũ ꝓuetudini comparauit: qui occultas vias insident vt iterficiãt inocẽtes. Que figura dicit Phantasia: quotiẽs in ꝓcipiendis futuris visiõib⁹: animus ꝑducit audiẽtis. Tale enim antichristi regnũ dicit futurũ: qõ ad martyrũ coronã ⁊ infidelium ruinã constet esse ꝑmissum. Sequit. Cũ diuitib⁹: hic significat multitudinẽ malor. Sepe enim in scripturis diuinis: diuites in malo accipiuntur: sicut pauperes in bono. Interficere vo inocentẽ: est de religioso facere sacrilegũ: eiusq; aiam ꝑpetua morte damnare. Nã cũ dicit oculos eius in pauperẽ respicere: nõ respicit vt ꝑspiciat: sed ad hoc intendit vt perimat. ¶ Insidiat in ✝occulto: sic leo in ✝cubili suo. ¶ Leonẽ in cubili suo antefatũ dicit antichristum: qui atrociter ⁊ dolose laceraturus est populũ christi. Inter initia enim persecutio ecclesie violenta tanta fuit: vt a paganis: proscriptionib⁹: tormentis: cedibus: christiani ad idolor sacrificia cogebant. Altera fraudulenta: que nunc per hereticos ⁊ falsos agit christianos. Nouissima sup est que per antichristum predicit esse ventura. Qua nihil periculosius: qm̃ erit violẽta nimis: ex potestate regni singularis: ⁊ deceptuosa miraculis: vt (sicut dñs in euangelio dicit) seducat si fieri pot etiã electos. Proinde ad vim ꝑtinet qõ positum est: leo: ad dolos qõ ait: in cubili suo. Sic vtreq; inigtates eius singulis sermonibus intimant. ¶ Insidiat vt rapiat pauperẽ: rapere pauperem dum attrahit eum. In laqueo suo humiliabit eum. ¶ Iteratio insidiarũ: nimietatẽ callidi ꝑsecutoris ostẽdit. Rapere vo pauperem: significat subitũ periculũ animẽ: ad qõ ille nefandissimus trahere nitit inocentes. Deinde ad expositionem prior: sequit decora repetitio. Nã vt non putares pauperẽ raptũ: aut fisci debito: aut interpellatione cause ciuilis: geminauit rapere pauperem. Et mor causam persecutionis annectit: dum attrahit eum. i. dũ illũ a veritate culture ad nois sui venerationem molit adducere. Et ne adhuc istud: attrahit eum: dubium habere potuisses: addidit: In laqueo suo humiliabit eũ. Laqueus significat quo simpliciũs corda capiunt: ⁊ velut nodo puersitatis lamẽtabiliter alligant. Humiliabit aũt: bene dcm̃ est: qm̃ de vera religione sine dubio cadũt: qui ad insana dogmata ꝑducunt. ¶ Inclinabit se ⁊ cadet cũ dominat⁹ fuerit pauperum. ¶ Dic iam de ipso tyrãno dicit: qui in dei seruos ꝑmissa ꝑtãte grassabit. Inclinabit se. i. cum animũ suũ nimia ꝑditor acqsitiõe remiserit: ⁊ q̃si malor copia crapulat⁹: in aliqõ ociũ post scõrum penas afflictionesq; peruenerit. Tũc q̃ de sua ꝑsumptione nequissimus cadet: qm̃ illi cũ suis sequacibus supuenerit repẽtinus interitus. Sinẽ quippe seculi nescit: qm̃ eũ dñs in sua ꝑtãte ꝓstituit. ¶ Dixit enim in corde suo oblitus est deus: auertit faciẽ suã ne videat vsq; in fidem. ¶ Nimis stulta cogitatio. Creditur⁹ est deũ dissimulare: cui honorẽ sacrilegus conat eripere: putans eũ fideles suos nolle respicere: cum ꝑpter ipm doceantur oia penalia sustinere. Ignarus veritatis:

Al. Iniqu⁹ benedicit

z. Thessa. z.

Als. Queret

Daniel. ii.

Al. Inquinate sunt

Ps. iiß.

SCHE

Al. a

Sap. z.

cõtraria

contraria suspitione mouebitur: nec intelliget qõ sequitur: Ne obliuiscaris pauperũ in finẽ. Nõ enim dicit: nihil eos esse passuros: sed nullatenus vsq; in finem deserẽdos esse. ¶ Exurge dñe deus me⁹ ⁊ exaltet manus tua: ne obliuiscaris pauperũ ✝in finẽ. ¶ Decursis q̃tuor partib⁹: nũc exaltatiue prophetia se ꝓuertit ad quintã: supplicãs fieri qõ tũ sciebat eẽ vẽturũ. Exurge dicit: citius surge: hoc est: velociter veni. Exaltet man⁹ tua. Manus opationem significat. Sed ista dei opatio iudiciũ est: qõ expectam⁹ esse vẽturum. Illud enim desiderabat venire: vbi iste sup⁹ posset occũbere. Ne obliuiscaris paupem in finẽ. Cõtra q̃s impius dicebat: Auertit faciẽ suam: ne videat vsq; in finem. Nũc rogat ne ꝗm votũ antichristi obliuiscat pauperũ in finẽ seculi: vbi futura est retributio meritorum. ¶ Propter qd irritauit ipius deũ: dixit enim in corde suo nõ regret. ¶ In hoc versu mirabili breuitate: ⁊ sciscitatio ꝑmittit: ⁊ rñsio apta ꝓsegtur. Interrogatiue enim pronũtiãdũ est: ꝑpter qd irritauit ipius deũ: Deinde rñdẽdũ est: dixit enim in corde suo: nõ regret. Cõstat gppe ideo dñm irritatũ: qm̃ eũ impius facta sua nõ putabat posse regrere. Sed inueniet memorẽ quẽ sperabat oblitus: ⁊ vsq; ad imẽsum sentit recipi: que pre multitudine delictor credebat in memoria non teneri. ¶ Uides qm̃ tu laborẽ ⁊ dolorẽ consideras: vt tradas eos in manus tuas. ¶ Istud iã ꝑbator dño cũ gratulatione dicẽdum est: vides qm̃ tibi nullus illudet. Supius enim dixerat: Sub lingua eius labor ⁊ dolor: hec nũc vba repetit: Uides q; laborẽ ⁊ dolorẽ cõsideras: que ⁊ ille ꝑfidus dũ sub ligua sua hẽret. i. in cogitatione reuolueret. cognosci penit⁹ nõ credebat. Cõsideras ꝑfecto: qm̃ in tuis manib⁹. i. indicio traditus nõ euadit: sed digna factis recipit: qui vacanduꝫ ab scelerib⁹ nõ putauit. Sic ois potestas penes deũ esse declaratur: qui pctores ipse sibi ⁊ tradit ⁊ punit. Nã qõ per ministros ei⁹ gerit: ipsi⁹ vtute sine dubitatione cõplet. Quo fugiat: quẽ tãta vtus insegtur: Cõmittat ꝗ scelera: ⁊ diuersorũ boium subuersione pascatur: quicqd fecerit nõ erit ipunitũ: cum eterna damnatione rorquebit. ¶ Tibi enim derelictus est paup: ✝pupillo tu eris adiutor. ¶ In mediũ deductis impys atq; ꝓuictis: redit ad iustos: vt sicut illi digna factis recipiũt: ita isti promissa ꝑmia ꝓsequẽtur. Nã cũ dicit: Tibi derelictus est paup: ostẽdit qm̃ qui illi derelingtur: nulla vtilitate fraudat: qm̃ hoc est pio ꝓncipi dimitti: qõ bonis oibus tradi. Paup enim dict⁹ est a paruo lare. Relictum ergo dicit pauperẽ deo: vt oes videant que bona possint de eius reportare iudicio. Pupillũ vo dicit: non cui⁹ genitor carnalis occubuit: sed cui pater sepult⁹ est mũdus. Nã multos pupillos iuenies orbatos pre visibili: ⁊ sunt blasphemi abligurritores: ⁊ qõ in illa etate creberrimus est luxuriosi: ⁊ bi ꝑbant a dño alieni. Sz ab illis pupillis diuidi nõ pot adiutoriũ dei: quor pr diabolus in actione facinoris ꝑbat extictus. Et intẽde qõ dicit: tu eris adiutor: vt cũ carnaliter affligi videas eos: nõ dubites esse liberãdos. ¶ Cõtere bracchium pctoris ⁊ malignitregretur delictũ eius nec inuenietur. ¶ Ante oculos ꝑphete: antichristi negtia redit: ⁊ rogat ne illi bacchari diutius liceat in sanguine brõr. Cõtere. i. ad nihilum redige. Bracchiũ eius: dicit potentiã: qua peccatores male vtebãtur: qr insegniter impia faciebat: ⁊ hoc nomẽ ab eo singulariter meruit: qm̃ in scelerib⁹ sil⁹ non habebit. Malignus: qr iniquus dissuasor erit: vt quos terrore nõ pot peruertere: saltẽ conetur per noxia ꝑmia declinare. Delictũ aũt eius: dicit cõmissa ꝑperã: qõ lz singulariter pronũtiatũ sit: inumerabilia tũ eius extabũt sine dubitatione pctã. Dia siquidẽ facta ipsius ac dicta: pctã sunt: cuius vniuersa vita delictũ vocatur. Addit: Nec inuenietur: qr dubiũ non est perire scelestã potestatẽ: cuius damnãdũ cõstat auctorẽ. ¶ Regnabit dñs in eternũ ⁊ in seculum seculi: peribitis gẽtes de terra illius. ¶ Extincta clade generali: ad futurarũ rer ordinẽ venit: quoniã interfecto antichristo: dñi regnũ eternũ: pium: munificũq; venturũ est. Permittit enim nimis precurrere scelestum malũ: vt gratius regnũ dñi suscipiat optatũ: vbi iam btor adepta securitas cõquiescat: nec vlterius formident insidie quas magis sanct⁹ vir in hoc mũdo cogit sustinere. Sentes aũt: posuit peccatores ⁊ impios: qui feraliter viuũt: nec dñi legib⁹ obsequũtur. De terra illius: regnum significat dñi saluatoris: quo soli beatissimi ꝑfruuntur. ¶ Desideriũ pauperum exaudiuit dñs ✝cõcupiscentiã cordis eor exaudiuit auris tua. ¶ Bene vota iustor vbis ꝓgruis expriminitur. Dicit enim: desideriũ pauperũ: qõ fit semp amore ꝑmisso: vt illic eũ euidẽter videre cupiãt: vbi nũc etiã mentis lumine trãsferũtur. Sequtur: Cõcupiscẽtiam cordis eor. Hoc verbũ constat esse violentius. Cõcupiscentia enim ibi dicit: vbi ꝓuratis quodãmõ aie virib⁹ aliqd ardore mẽtis appetit. Sequtur: Exaudiuit auris tua. Qõ regulariter debem⁹ aduertere nihil in deo corpaliũ esse mẽbror: sed vtutis eius effect⁹ qua audit auris vocat: qua videt oculus: qua ꝑficit manus. Uer hec dicta ꝓdant memorie: ne qr crebro reperiẽda sunt: nos ipsa repetẽdo fastidiũ facere videamur. ¶ Judicare pupillo ⁊ humili: vt nõ apponat vltra magnificare se hõ sup terrã. ¶ Ecce auctoritate ꝑphetica cõmonemur: nõ solũ quẽlibet pupilluꝫ: sed pupillũ ⁊ humilẽ deo esse gratissimũ. Nã cũ dic: iudicare pupillo ⁊ humili: significat pro ipso posse ferri snãm. Sed cũ humilis dr: iustissim⁹ approbatur. Sequtur q̃q diffinitiua ꝑmissio: iõ illa que dicta sunt fieri: vt vlteri⁹a nullo hoium ꝑmittatur excedi. Tũc sigde oia mala finiẽda sunt: qm̃ auctor oiũ peccator cũ sua plebe damnabit. Nec sũt occulta filyque psalmi bui⁹ titulus canit. Nã lz per quedã ĩdicia frequẽter videant edicta: qm̃ tũ veniant hoibus: ico gnita hñtur. De ipo enim die dñs in euãgelio dicit. De die aũt illa ⁊ hora nemo scit: neq; angeli celorũ: neq; filius nisi pater solus. De quo loco btissimi pres: Hylarius ⁊ Augustin⁹: ecclie sãcta lumina: plurima ⁊ luculẽta dixerũt: iudicãtes esse nefariũ si illa oipotens verbi humanatio aliqõ de futuris ignorasse putaret: qõ patrẽ scire predicauit. Nã cũ Petrus in euãgelio dicat: Dñe tu oia nosti: tu scis qr amo te. Itẽ ipse dñs dicat: Oia que hẽt pater mea sunt: vtq; pñs oia non haberet: si qõ pater noscet ille nesciret. Sed ita salutariter ac veraciter credẽdũ esse docuerũt: vt per figuram Metonymiã: id est: trãsnominationẽ: que in scripturis sacris sepius inuenitur: debeat intelligi: qõ vtiliter suos faciat nescire subiectos. Nam in Genesi: Abraã deus dicit: Nũc cognoui: qm̃ times dñm deũ tuũ. i. nũc te cognoscere feci. Sic ⁊ hic positũ est nescio. i. nescire vos facio. Nam ipse dñs alibi sil⁹ dicit: Nescio vos: cũ vtq; q̃s damnabat ignorare nõ poterat. Deniq; interrogatus de ipso articulo dicit: Nõ est vestrũ nosse tẽpora vel momẽta. Nõ enim dixit: nõ est meũ: vel non est nostrũ: sed ait: nõ est vestrũ scire: sic vtrũq; seruatũ est: vt ⁊ boies ignorarẽt que illos

Al. Nõ bz

ETY

Al. Orpha no.

ETY

Al. Quere tũ illus ⁊ nõ

SCHE

Lassio.

e

Als nõ bz

ETY

Als ꝓparationẽ

Al. Oppa no.

Mar. iz.

Mar. iz.

Joã. zi.

Joã. iõ.

SCHE

Heñ. zz.

Matt. zß.

Lucl. zi. ⁊ Acti. i.

nõ oportebat agnoscere: ⁊ hoc dei filij nequaq̃ carnis infirmitate nõ sciret. Qõ si maiestatẽ illam (qõ dici nefas est) texisse ignorãtiam suspicemur: fortior vti q̃z inuenireẽ ignorãtia q̃ diuina natura. Que vt stulte dicã: opprimere valuit prouidẽtiam per quam oia sunt creata. Sed cũ hec nimis doceãtur absurda: credere dignũ est totã trinitatẽ: cui vna atq̃z oipotẽs nã est: oiuꝫ rex indefectã semp hẽre notitiã. Cõclusio.

Completa est psalmi graphi denũtiata pmissio: reserata sunt filij occulta miracula. O ingẽtes ⁊ admirabiles cause: que q̃uis exposite videanẽ: adhuc tñ sine dubitatione secrete sunt. Nã cũ predicũtur: nõ bñtur incognite: dũ ignorãtur qñ veniũt: adhuc obstruse eẽ mõstrãtur. Sic ⁊ secretum est qõ dicit: ⁊ querẽtibus non tacetur. Quapropter effusius dño supplicemus: vt nobis emẽdationẽ saluberrimã ferre dignetur: qꝫ sine excusatione peccat: cui retributio peccatoꝝ pdicit esse vẽtura. Mẽte quoq̃z retinẽdum est: hũc psalmũ esse primum: in quo aduẽtus ꝓphetat antichristi. Numerus quoq̃z psens ⁊ illud occultuꝫ probat aperire: qõ nona hora dñs emisit spũm. Nã cũ inter alia ⁊ de passione ipsius psalmus iste locutus sit: merito ⁊ per calculũ suuꝫ transitus eius horam annuntiat: quãdo etiam crucis ipsius noscitur narrasse mysteria.

Explicit expositio in psalmum nonum.

¶ In finem psalmus Dauid. X.

IN dño confido: quo modo dicitis anime mee: transmigra in mõtẽ sicut passer. Qm̃ ecce peccatores intẽderũt arcũ: parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittẽt ĩ obscuro rectos corde. Qm̃ quẽ perfecisti destruxerunt: iustus aũt quid fecit. Dñs in tẽplo sancto suo: dñs in celo sedes eius. Oculi eius in pauperẽ respicũt: palpebre ei⁹ iterrogãt filios hoium. Dñs interrogat iustũ ⁊ impiuꝫ: qui aũt diligit iniqtatem odit aiam suã. Pluet sup peccatores laqueos: ignis ⁊ sulfur ⁊ spũs procellarũ pars calicis eorũ. Qm̃ iustus dñs ⁊ iustitias dilexit: eqtatẽ vidit vultus eius.

CUm frequẽter in titulis positus videat in finẽ: ⁊ intẽtionẽ mẽtis nr̃e ducat semper ad dñm chr̃m: tñ ppter diuersa miracula positũ esse nõ dubiũ est. Mõ enim indicat gliosissimã passionẽ: modo triũphalẽ ⁊ admirabilẽ cũctis gẽtib⁹ resurrectionẽ: nunc aũt sanctã fidẽ declarat: in qua hereticꝰ digladiant cõtra fidelissimos christianos. Ita fit vt iugiter tendat ad christũ: q̃uis diuersis significationib⁹ iueniat aptatũ. Qõ ẽt in reliquis psalmis si aciẽ mẽtis intendas: cognoscis esse faciẽdũ. De psalmo aũt ⁊ Dauid: illa meminisse sufficiat: que superius dixisse cognoscimur. Sciendum tamẽ hunc psalmuꝫ prolatũ esse ad hereticos destruendos. Diuisio.

PSalmus hic totus ad personaꝫ prophete referẽdus est. Primo capite de insidia toribus dicit hereticis: qui nitũtur catholicos in suã ꝓuertere prauitatẽ. Scdo dñi iudiciũ cõminatur: ⁊ quid in illa retributione sustinere possint euidẽter oñdit: vt iustitiã dñi meruẽtes: supstitiosas falsitates desinãt. Expositio.

IN dño confido: quo mõ dicitis aie mee: transmigra in montẽ sicut passer. Hoc schema oꝝ cenonema: id est: cõicatio ꝓsilij. Qõ fit freq̃nter: qñ aut cũ aduersarijs: aut cũ auditorib⁹ vba miscem⁹. Ad psuasores qppe hereticos hic sermo dirigit: qui volunt log qõ impiũ est: vt cõtẽtionibus prauis seducãt aĩas inocẽtes. Dic ergo vir fidelis dicit: duꝫ ego sim in religionis fixo cacumine ꝓstitutus: quẽadmoduꝫ mihi suadetis: trãsmigra in mõtẽ: id est: ad hereticꝫ prauitatem: mẽtiẽtes ibi esse chr̃m: vbi vitas nulluꝫ ꝓbatur habere vestigiũ. Mons enim in scripturis dñis equocus est: qõ dissimilib⁹ reb⁹ pro aliq̃ cõparatione deputat: Frequẽter enĩ ⁊ in bono ⁊ in malo ponit. Nã cũ in bono mons dicit: firmitas ei⁹ ꝓsideratur: ⁊ bono rabilis altitudo. Luꝫ in malo: stupor mẽtis ⁊ eleuata supbia. Sic vnũ nomẽ diuersis rebus: ꝓsideratis q̃litatibus ꝓgruẽter aptat. Passeꝫ quoq̃z plura sunt genera. Aly gaudẽt ad foramina parietũ: Aly valles roscidas requrunt: Nõnulli mõtes appetunt squalẽtes. Sed nũc de illis dicit q̃ ad altissima loca terraꝫ leuissima volũtate rapiunt: vt bis merito siles estimẽtur qui ad negssimas pdicationes leuitate incõstãtis animi trãsferunt. Qm̃ ecce pctores irẽderũt arcũ. Arcũ: mãdata diuina debemus aduertere: que hereticus tractãs: ⁊ in sua prauitate ponẽs: ad vulnus aĩe tẽdit opandũ: vt nõ ad salutẽ compungat: sed eterna morte trãsfodiat. Et bñ arcus ponit in sacratissimis scripturis: qꝫ in vnũ duo testamẽta ꝓiũgẽs: aut defensionem tribuit: aut ruinã: sic Apls dic. Alys qdẽz sumus odor mortis in mortẽ: alys odor vite in vitam. z. Cor. 2.

[Parauerũt sagittas suas in pharetra: vt sagittẽt in obscuro rectos corde.] Permanet in cõparatione sagittary. Naꝫ sicut iste habet sagittas in pharetra: ita ille gestat in corde verba venenosa. In obscuro vo: sine cum psecutionibus perturbatur ecclesia: qñ timore periculi carnales hoies credũtur facilius ĩmutari: siue in abscõdito cõsilio: cũ opportunius putãt christianos decipere: qñ eos iudicãt sua consilia non videre. Sed cũ dicit: rectos corde: insidias eoꝝ ostẽdit inanes ⁊ vacuas. Recti enim corde nõ sunt: nisi qui nulla iniqua decipi psuasione potuerunt. [Quoniam que psecisti destruxerũt: iustus aũt qd fecit:] Idẽ de ipsis hereticis dicit: destruxisse illos legẽ dñi: cuꝫ interpretationibus falsis scripturas scãs lacerare molliũtur: ꝓuertentes in quorũdã necem que a dño prophetata sunt ad salutẽ. Subiungit etiã defensio dñi christi. Dicit enim: si hoies voluerũt equitatẽ iniqua interpretatione subuertere: cur accusant eũ qui iuste locutus est: Errores enĩ: nõ de pcepto trahunt: sed de negssima sua voluntate ꝓcipiũt. [Dñs in tẽplo sancto suo: dñs in celo sedes eius.] Exprobratis his q̃ falsa sentiunt: de religione verissima: ad scõm caput ꝓpheta peruenit: in quo iam iudicia dñi dicit esse ventura: vt humana peruersitas saltẽ se considerata dñi districtione recorrigat. Et vt inocentem decipi aliqs non putaret impune: dñm dicit in vno quoq̃z religioso ꝓsistere: sicut ait Apls. Si q̃s tẽplum dei violauerit disperdet illũ deus. Tẽplum enim dei sanctũ est quod estis vos: vt sciat hereticus a deo se posse disperdi: a quo noscũtur corda recte credentium posideri. Luꝫ enim: sanctos viros significat: quos presentia maiestatis sue dinitas insidere dignat. Et q̃ pulchre subozit i. Cor. 3.

subozitur laus rei lese. Qualis enĩ bonor: qualis est glozia suscipe creatorẽ: quẽ non est dubiũ bonos semper inuisere: [Oculi eius in pauperem respiciũt: palpebre eius interrogãt filios hoium.] Sicut infelices sunt a q̃bus auertitur: ita beati reddũtur ad q̃s ꝓpitius respicit deus: qñ intuitus ei⁹ bñficiũ est: qꝫ peccatoꝝ tenebris nõ offendit qui tãta clarẽtate lustratur. Nã ⁊ lapsus Petrus redire tunc meruit: qñ eum clemẽtia diuinitatis aspexit. Et intẽde q̃ prius posuit oculos: post vo palpebras. Palpebre dicte sũt a palpitando. Sũt enĩ quedã luminũ thece: ⁊ quasi folles oculoꝝ: q̃s claudimus dormiẽtes vt fatigatuꝫ corpusculũ reparare possimus. Ergo qꝫ in dño mẽbrorum ministeria per allegoriã frequẽter aptant: dicit eum non solũ qñ intendit oculis: sed etiã tunc regrere: id est: cõsiderare filios hoiuꝫ: cũ ea negligere quasi dormiens estimat. [Dñs interrogat iustũ ⁊ impiuꝫ: qui autẽ diligit iniquitatẽ odit aiam suam.] Non est improborum derogatio cogitãda: qñ dñs iustũ requirit ⁊ impiũ: qui oia sub veritate discernit. Qõ ideo dicitur: vt hoium desideria opiniones fatue nõ seducãt: sed vnusq̃sq̃ circũspiciat consciẽtiam suã: de qua nouit solũ dñm ferre iudiciũ. Sequitur breuis ⁊ manifesta sentẽtia. Quid est diligere iniqtatẽ: Odisse animam suã. Sic enĩ se psequitur qui diabolũ sequitur: dum illas semitas cõmeare vult: que ad penarũ loca fugiẽda pducunt. [Pluit sup pctores laqueos: ignis ⁊ sulfur ⁊ spũs procellarũ: pars calicis eoꝝ.] Pluit: ad vba pdicantiũ retulit celo manãtia: que pũssimis imbrescunt: perfidis autẽ igniti laquei. Illi enĩ bene intelligẽdo inde fructificãt: isti male tractando animas suas nodo quersitatis strangulãt. Ignis est: qũãdo eos flãmea cura consumit. Sulfur: qꝫ cogitationes eorũ detestabili fetore sordescũt. Spũs procellarũ: dũ se tumultuosa mente cõfundũt. Pars calicis eoꝝ: id est: mensura qua pollutis actibus ebriantur.

Ps. 22. ETY

Calix autẽ ⁊ in bono dicit: vt est: Calix tuus inebriãs q̃ preclarus est. Calix enĩ mẽsura est qua potant anime. Calix aũt dictus: eo q⁹ assidue calidã soleat suscipere potionẽ. Macrobi⁹ quoq̃z Theodosius: in quodã ope suo: gentẽ dicit cylicranorũ fuisse iuxta heracleã cõstitutã: cõposito noĩe ἀπὸ τοῦ κυλίχου: qõ poculi gen⁹: vna littera ĩmutata calicẽ dixit. Qñ hoc nomẽ memorie cõstat infixũ. [Qm̃ iustus dñs ⁊ iustitias dilexit: eqtatẽ vidit vultus eius.] Fit quoq̃z de equitate eterni regis: decora cõclusio. Iustũ dicit dñm amare iustitiã: qꝫ nescit alios respicere: nisi quinorũt custodire iustitiã. Adiecit: eqtatẽ vidit vultus eius: illã scilꝫ equitatẽ quaꝫ tñ propitius ipse ꝓcedit. Nõ enĩ quicq̃ ex se pbi humanitas habet: nisi qõ a dño bonoꝝ oĩum suscepit largitore. Vultus vo hic:

Ps. 33.

ppitiationẽ dñi significat: Nã ⁊ in alio ps legit. Vultus aũt dñi sup faciẽtes mala. Sed qñ hic dixit eqtatẽ vidit: p eqtatẽ grãꝫ ipsi⁹ fecit ĩtelligi. Cõclusio.

Quam bene vlutias hereticorũ ⁊ retributiones eoꝝ: psalmus iste mirabili breuitate cõplexus est: vt quoꝝ futuras penas agnoscimus: ab eorum prauitatib⁹ arceamur. Est enĩ in numero ipso ⁊ vtus sancta decalogi: qui humane vite puenit gliosissimus istitutor. Nã sicut ille hoium vitia ꝓdemnat: sic ⁊ iste sensuꝫ inique pdicationis impugnat: tãto a maiore piculo liberãs: q̃to plus est in fide delinquere: q̃ carnis fragilitate peccare. Merito q̃ ⁊ hic psalmus hũc numeꝝ tenet: qui sensus nr̃os in orthodoxa credulitate pfectissima istitutione ꝓfirmat. Nã ⁊ in euãgelio: bon⁹ seruus offerẽs decẽ talẽta laudat⁹ est: ⁊ ptãtẽ supra decẽ ciuitates accepit in pmiũ. Apls quoq̃z in magnũ sacr̃m: verbũ dñi decẽ scripsit ecclys: significãs sacre doctrine plenitudine hãc cõpleri q̃titatem. Nã ⁊ numerus ipse in magnã vtutẽz laudẽq̃z collectus est: qui lꝫ in extẽsuꝫ calculũ ifinitũq̃z tẽdatur: ipse tũ in semetipso semp crescẽti sũma reuoluitur: ⁊ ppe vt cũ nihil recipiat extraneum magnum de se facere videatur augmentũ. Dicitur etiã merito dicitur decus: quoniã a decore nomẽ accepit. Luꝫ. 19.

Explicit expositio in psalmũ decimum.

¶ In finẽ pro octaua die ps Dauid. XI.

SAluum me fac dñe: quoniã defecit sanctus: quoniã diminute sunt veritates a filijs hominuꝫ. Vana locuti sunt vnusq̃sq̃ ad primũ suũ: labia dolosa ĩ corde ⁊ corde locuti sũt. Disp̃dat dñs vniuersa labia dolosa: ⁊ linguam magniloquam. Qui dixerũt: linguã nostraꝫ magnificabimus labia nr̃a a nobis sunt: quis noster dñs est. Propter miseriã inopũ ⁊ gemituꝫ pauperũ: nunc exurgã dicit dñs. Ponaꝫ in salutari: fiducialiter agã in eo. Eloquia dñi eloquia casta: argentũ igne examinatũ: probatum terre: purgatũ septuplũ. Tu dñe servabis nos ⁊ custodies nos: a generatione hac in eternum. In circuitu impij ambulãt: ꝓ altitudinẽ tuã multiplicasti filios hoiuꝫ.

QStaua: vt in sexto ps iã dictuꝫ est: ad eternã ptinet requiẽ. Nã octauũ diẽ mũdus iste nõ recipit: sed finito septio redit semper ad pmũ. In istis enĩ dieb⁹ pluralis est numerus: ille autẽ singularis accipit qui nullo succedẽte narrat. Quapp dicẽda vtus est psalmi: vt per ei⁹ intẽtionẽ iscriptio tituli facili⁹ possit intelligi. Petit itaq̃z ppheta: inigtatẽ mũdi isti⁹ destrui vt ad illã vitatez future pmissionis debeat puenire. Sic illud ipturbabile regnũ significat: qñ ei⁹ btitudo idefinẽter expetit. Merito q̃ huic ps octau⁹ dies aptat⁹ est: vbi seculi isti⁹ ꝓsuetudo vitiosa deserit: ⁊ illius venire innocentia postulatur. Letera vo huius tituli verba: precedentibus expositionibus probantur esse notissima. Diuisio.

PRima pte ppheta a mũdi isti⁹ quersitate saluũ se petit fieri: qñ dolosi atq̃z superbi potẽtiã dñi sceleratis oblocutionib⁹ abnegabãt. Scda: promissionẽ pris per oipotẽtem filiuꝫ pdicat esse faciendam: eloquia domini sub breuitate collaudans: sicut prius sermones impios arguebat. Expositio.

SAluum me fac dñe quoniã defecit sanctus: qñ diminute sunt vitates a filijs hominuꝫ. Studiose discutiamus hoc pricipiũ psalmi: quoniã magnoꝝ schematum decore formatũ est. Exclamat enim ad dñm subito ppheta: vt de ipsa formidine appareat periculi magnitudo. Deinde per figuram synatrismos: vsq̃z ad diuisionẽ cõgregat multa que timuit. Qõ schema inter violẽtissimas figuras accipit: quã SCHE

do plurima res in vnū: ⁊ multa crimina colligūtur. Nā cū hoc seculū respiceret aīas multiformiter īgrauare: saluū se petit a dño fieri: apud quez verā medicinā nouerat iueniri: sanctū dicens abesse de mūdo: vbi tanta malozꝫ inesse cognoscit̃ multitudo. Hoc q̃ tum ad hoies ptinet: dr̃: cetezꝫ ille vbiq̃ pñs esse cognoscitur. Et ne hr̃etur ambiguum qd̄ dixit: defecit sctūs: consequitur diminutas esse veritates a filijs hoīum. Aliter enim sanctus deficere nō poterat: nisi fuisset inter hoies veritas iminuta. Qd̄ argumentuz dicit̃ a consequentibus: qñ illud qd̄ pmittit̃: sequēti dictione firmat̃. Uerum eum dicit: diminutas depauata dei munera culpis hoīum euidenter ondit: quē collata sibi beneficia ppria puersitate cōmaculant. Et intuēduz q̄ plurali numero sunt posite veritates cum vna sit veritas. Sed cuz virtus eius per vnumquēq̄ hoīem celesti dispēsatiō̄e tribuitur: multas eē testamur. Ut dicere solemus: ppbetia dauid: ppbetia hieremie: euāgeliū matthei: euangeliuz ioānis: ceterosq̄ qui huius rei honore florueruntˑ ita ⁊ veritates enūtiamus: quādo qualitas eius per indiuiduas partes humanis mētibus dñi largitate prestat̃. Pōtetiā ⁊ ad iudeum populū cōpetenter aptari: qui donis celestibus vacuatus credere nōn voluit: quem tātorum videtiuz turba ppbetauit. [Uana locuti sunt vnusquisq̄ ad primum suum: labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt mala.] Uana falsa significat: iuxta illud qd̄ superius dixit. Diminute sunt veritates a filijs hoīum: quādo cōtra dominū chrístuz testimonia querebāt: ⁊ semetipsos prauis susurrationibus excitabant. Proximos autē significat: non tam cognatione generis: q̄ sceleris participatiō̄e sociatos. Nā qd̄ dicit: in corde ⁊ corde: quotiens volumus dolosos exprimere: duplicia eorū corda declaramus: sicut salomon dicit: Uir duplex aīo: inconstans est in omnibus vijs suis. Quādo aūt simplices cupimus indicare: vnum cor in eis eē testamur: sicut in actibus apostolorū legit̃: Multitudinis aūt credētium erat cor vnuz ⁊ aīa vna. Sic ⁊ bilingues dicimus: qui in vna snia minime pseuerāt. Et respice predictas res qualis fuerit secura snia: Locuti sunt mala. Necesse enim erat vt mala loquerent̃: qui duplicia corda gestabāt. [Disperdat dominus vniuersa labia dolosa: ⁊ linguā magniloquam.] Sequit̃ snia generalis: sicut solet lege sanciri quādo vnus peccat ⁊ vniuersale malum seueritas pmulgat ac cōdemnat. Disperdat ꝓtra adunationē dicit̃ iudeozꝫ: vt passim pereant qui in vna se prauitate collegerāt. Linguavo magniloqua est: que sibi aliqd magne ptātis assumit: nec intelligit a creatore datū: dum euentus rezꝫ sibi putat esse subiectos sicut apocalypsis de antichristo dicit. Uidi in cornu illo qd̄ erat excelsius: os loquens magna ⁊c. Et ne in bono linguam magniloquā potuisses accipe: pmisit: labia dolosa. Considera vo pietatem dicentis: qd̄ nō hoībus: qz multi ex ipsis cōuertēdi erāt: sed ipsis vitijs imprecat̃. [Qui dixerunt: linguam nostram magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis noster est dñs.] Illos exponit qui in psperis rebus nimia loquacitate turgentes: gloriam suam exaltare pōsumūt ⁊ ponunt in ppria ptāte: qd̄ se demētes a deo nō intelligūt accepisse: Dos paulisper interrogo: quare non sunt garruli: cum superuenientibus curis stupida taciturnitate constricti sunt: Defigentes enim vultus in terram: claudunt: hostia labiozum: ⁊ tanq̄ linguaz perdiderint: sic confusis mentibus obmutescūt. Ad-

Act. non hz

Act. 3.

DEF

Apoc. 13.

de egritudinum varios casus: vt frequenter non sit idoneus cibuz petere: qui videbat̃ de labiozuz se ptā te iactare. Tunc si pñt dicāt: labia nostra a nobis sūt quis noster est dñs? Istud autem: quis noster est dñs sacrilegozꝫ verbo repetit̃. Que figura dicitur Antisagoge: idest: Ōdictio. [Propter miseriam inopum ⁊ gemitum pauperum: nunc exurgam dicit dñs.] In his duobus versibus subtiliter patris ⁊ filij inspiciende persone sunt: vt nobis intelligentie cōfusio possit auferri. Nam postq̄ arguit eos qui de dñi fundēdo sanguine tractauerūt: venit ad secundaz partem in qua ppba voce patris resurrectionem pmittit dñi saluatoris. Aliena enim verba referre possumus: cū tñ persone nostre non mutamus eloquium: Intelligemus autem que sit pietas hic creatoris: quando ppter miseriam inopum ⁊ gemitum pauperū clarificatus est dñs christus: ne eius fideles diutia tribulatiō̄e grauarentur. Exurgam. Metaphorice dictum est illuz exurgere qui nescit humana ibecillitate recubare. Sz exurgam dicit: appaream: ⁊ manifester in filio: Una enim virtus ⁊ indiscreta maiestas est. Apparet enim ⁊ manifestat̃ pater in filio: sicut ipse in euangelio dicit. Qui me videt videt ⁊ patrem. [Ponaz [super salutari meo: fiducialiter agam in eo.] Salutare suum dicit pater verbū suū: qd̄ est caro factum: p qd̄ vita mortalibus venit: dum oīs credens salutem copiosa largitate consequit̃. Et quid sup eū ponit: Cōsolationē scilz: quā superius dixit iopū ⁊ pauperū: qd̄ dño resurgente saluatore fidelibus puenisse manifestū est. fiducialiter agam: ptās oipotētie pñe declarat̃: qz reuera ille fiducialiter agit cuius volūtati nullus pualet obuiare. Sic ⁊ de chrísto ī euāgelio dcm̄ est. Erat enim docēs eos tanq̄ ptātem habēs: non tanq̄ scribe eozꝫ ⁊ pharisei. Sed ptās pñs: fily fiducia est: sicut fily fiducia: ptās est pñs: qd̄ toti trinitati p vnitate nature certum est conuenire. [Eloquia dñi eloga casta.] Postq̄ dixit verba patris: eadem ipsa laudando ꝓfirmat. Nā sic omnia ꝓtigerūt: quēadmodū promissa noscunt̃. Quid sint ergo eloga dñi: sub breuitate definit̃: id est: eloga casta: videlicet virginali integritate purissima: que nullum mendacium corrumpat: nulla macula falsitatis ficiat. Nā sicut castitas ignorat pollutionē: ita eloga dñi nesciunt cuz aliqua sordē misceri. Sz hoc nō ociose accipias: qz ꝓtra illō ponit̃: qd̄ superius dictum est de iniqs: Uana locuti sunt vnusqsq̄ ad primū suū: vt inspecta rerū varietas: ab iniqua nos ꝓsuetudīe remoueret. Qd̄ schema grece syndicasmos dr̃: latine collatio: quādo sibi: aut persone: aut cause: siue ex ōrio: siue ex simili cōparantur. Dic enim eloga diuina laudant̃: superius vo sermo humanus arguit̃. [Argentum igne examinatum terre: purgatum septuplum.] Adhuc definit per similitudinem metalli candidi quid sint eloqua casta. Argentum terre igne examinatum: qd̄ solet eē puritissimum: quādo frequēti fuerit decoctione mundatū. Examinatum quippe vel purgatum: contra illud ponit̃ qd̄ de pctōribus ait: Labia dolosa in corde ⁊ corde. Et vt q̄plurim̄ distaret agnosceres: addidit: purgatum septuplum. Qui numerus ad septiformem spiritū videt̃ posse respicere: id est: timorē dei: pietatem: scientiam: fortitudinem: consilium: intelligētiā: sapientiam: per que verbum diuinum tanq̄ in succēsis fornacibus manens: veritatis rutila coruscatione resplēdet. [Tu domine seruabis nos ⁊ custodies nos a generatione hac in eternuz.] Sicut superius dixit

SCHE

SCHE

Joh. 14

Alt. Jn

Prouer. 2.

Matth. 7

DOG

disperdat

disperdat dominus vniuersa labia dolosa: ita hic cōseruaturum dominum promittit: qui eloquiis eius pura mente crediderunt. Et vide sancte regule quā moderatione seruate sunt. Dum dicit: tu nos custodias: presumptionem caduce humanitatis abscidit ne quis de se confidendū vllatenus estimaret. A generatione hac siue iudeos: siue mundi istius significat peccatores: a quibus nostra virtute nō possumus custodiri: nisi illius miseratione protegamur. Addidit etiam: in eternum: qz hic nos in tribulationibus consolatur: ibi in eterna securitate constituet. Dic adiuuat: illic glorificat ⁊ coronat. Ita nos pyssimus creator: ⁊ hic conseruat ne pereamus: ⁊ ibi beatificat vt nullatenus miseri esse possimus. [In circuitu impy ambulant: fm altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.] Postq̄ sermones impiorum in prima parte competenti execratione redarguit: ⁊ in secunda parte eloquia dñi mirabili predicatione laudauit venit ad conclusionem psalmi: in qua singulis partibus sub vno versu digna restituit. Dicit enī sub breuissima snia: in circuitu impios ambulare: vt nunq̄ ad rectam possint semitam peruenire. Tortuose siquidem vie malis semper moribus applicātur: sicut salomon de impys dicit. Derelinquerūt vias rectas: vt ambularent in vias prauas: ⁊ ideo peruenire ad requiem octaui diei nequeūt: qui rotazꝫ more in sua semper terga vertunt̃. Sequitur: Scōm altitudinez tuam: multiplicasti filios hominuz. Hoc ad illos pertinet qui sincere eloquys dñi castis purissimisq̄ crediderunt. Et vide quātum illis in isto verbo promittitur. Dicit enim: fm altitudinem tuam multiplicasti filios hoīuz: non fm merituz suū: sed fm illud qd̄ humanas nescit angustias sustinere. Altū enim sepe dicimus qd̄ cōprehendere nō valemus. Sub mēsura enim creator nō est: que creaturis oībus data est: nec aliqua in eo potest esse dimensio: a quo rebꝰ oībꝰ numerus: pōdus: mēsuraq̄ prestatur. Multiplicasti aūt filios hominum: ad illam pmissionem respicit abrae: in qua dicit: Multiplicās multiplicabo semē tuū: sicut stellas celi. Qd̄ enī in sanctis suis ⁊ fecisse ⁊ quotidie facere manifestum est. Conclusio.

Beñ. 16. 1. 22.

Considerenus hunc psalmuz nimis vtilia nobis sacramenta declarasse. Dixit enim: q̄ vanis ⁊ superfluis homines locutionibus occupentur: vt non veritatem qua viuant: sed quo moriuntur velint affectare mendacium. Deinde quale sit eloquium domini: cōsequenter exposuit: vt salutarit̃ vnicuiq̄ sua sordeāt: si quā tū sint mūdissima dñi verba cognoscat. Quibus rebus illud remediū dat̃: quoniā fm potētiā dñi filios hoīum constat posse liberari. Et qz vndecimi numeri virtus in quo hic psalmus est constitutus: euangelicū nobis cognoscit̃ indicare mysterium: patrifamilias supplicemus: vt in vineam suam saltem vel vndecima nos horā clemētissimus intromittat: quatenus mercedem operibus nō debitā: sed dignet̃ donare gratuitam. Nā ⁊ beatus Prosper in scōa pte libri qui inscribit̃ ante legem: sub lege ⁊ sub gratia: de vndecimo calculo sic ait: Nec q̄ sine huius mysterio vndecim velis cilicinis tabernaculū desuper operiebatur: quo reū esse ostendat totū mūdū deo: ac sub penitētia degere. Ipsius enī numeri ps habet principiū: Saluū me fac dñe: qñ defecit sanctus: quoniam diminute sunt veritates a filijs hominum.

Explicit expositio in psalmum vndecimum.

¶ In finem psalmus Dauid. XII.

Usquequo domine obliuisceris me in finez: vsquequo auertis faciem tuam a me? Quandiu ponā consilia in anima mea dolorem in corde meo per diē. Usquequo exaltabitur inimicus meus super me: respice ⁊ exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos: ne vnquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus: preualui aduersus eum. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autez in misericordia tua speraui. Exultabit coz meuz in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit mihi: ⁊ psallam nomini domini altissimi.

Um tituli huius verba precedēti expositione iam nota sint: conuenit vt de cōtinentia magis psalmi: aliqd dicere debeamꝰ. Totus enī de charitate loquit̃ dñi christi: in qua est totiꝰ legis sita pfectio: quā si qs bēt oīa mūdi istius blādimēta postponit. Nā dū ipsa sola ex toto corde regrit̃: eiꝰ ōriū nō amat̃. Charitas enī dei quedā vernalis est pluuia virtutū: sub qua ⁊ beata volūtas germinat: ⁊ opatio sancta fructificat: patiēs hic in aduersis: tempata ī psperis: humilitate potēs: afflictione letissima: inimicis beniuola: bonis suis superās malos. De qua etiā sup ne creature semp accense sunt: flāma reficiēs: desiderium salutariter crescēs. Et vt apostoli Joānis voce cūcta cōplectar. Deus ipse charitas est. Quapropter ipsam nos decet expetere: ipsam sine fine desiderare: vt qz hic inde expleri non possumus: saltem ex ea in futura retributione satiemur: sicut in centesimo octauodecimo psalmo legit̃: Defecit in salutari tuo anima mea. Istud enim deficere felici est perennitate constare.

1. Joan. 4.

Pōs. 118.

Diuisio.

Um respiceret ppheta prima pte gentis humanū mortiferis supstitionibus occupari: nec ad cultura veri dñi puris sensibus festinare: credulitatē suā aduētu sancte incarnatiō̄is magno desiderio depreat expleri: vt vel tūc cōfusa gētilitas salutariter deuios errores abyceret. Scōo mēbro: ad nostras petitiō̄es efficaciter instruēdas illuminari fidē suā vehemēter expostulat: ne inimici aliqua fraude succumberet: qui semper se in eius dicit misericordia fuisse confisum.

Expositio.

Squequo dñe obliuisceris me in finē: Plenus ppheta: vt dictū est: dñi charitate copiosa: qua eius humanationē auide sustinebat: pfidēter eructuās dicit differri se diutiꝰ ab expectatiō̄e sua: qñ omni desideranti valde molesta dilatio est. Quem īz illuminatiō̄e fidei credebat esse vēturū: de eius tñ tarditate cōquerit̃: cuius adhuc speratū cernere nō merebat̃ aduētū. Nō enī obliuiscit̃ deus: sed ab eo qui desiderat obliuionem credit̃ pati: quādo differt donare qd̄ petitur. In finē: hic tēpus significat: quo īcarnationē dñi puidebat esse vēturā. Talis enī querela: fideles aīas pulsat: vt ⁊ sine fine celestia cupiāt: ⁊ de

Lassio.

domini semp pmissione ꝓficiant. Et intuendum: q̃ per hos quatuor versus: vbiq̃ verba patientie cõstãtissime ponit. Dicit enĩ vsquequo: quousq̃: q̃ diu: repetẽs etiã: vsquequo. Que figura dr̃ Epimone: quando similia dicta crebra repetitiõe geminantur. [Quousq̃ auertis faciẽ tuã a me.] Apparitionem postulat christi quã in spiritu iaz puidebat. Ipsa est enĩ facies eiꝰ que carnalibus ꝓculis potuit apparere. Quaz ille vir sanctus affectu generalitatis merito cupiebat aspicere: que mũdũ dignata est celesti visitatiõe saluare. Sic ⁊ desideriũ diuini amoris ostẽsum est: ⁊ ipletã charitatẽ ꝓstat ĩ primis: qũ iugiter expetebat qõ oib ꝰ pdesse cognouerat. Utrũq̃ enĩ ꝓiunctũ: vtrũq̃ sociatum est: vt nec deus sine primo amẽt: nec primus sine diuinitate diligat. [Quãdiu ponã cõsilia in aia mea.] Hic ardor maximus sustinentis exprimit. Dicit sibi deesse ꝓsilium: vt videndi mitigare possit affectum: quando inestimabilis est anxietas concupiscere bonum: ⁊ diutius sustinere venturum.

SCHE

Alt: vsqzquo

[Dolorẽ in corde meo per diẽ. Usquequo exaltabit inimicus meus sup me?] Adhuc sup pys conquestionibus pseuerat. Subaudit enĩ de versu supiore: ponã: vt sit plena snia. Dolorem in corde meo ponã per diẽ: id est: per singulos dies: vt absolute ꝓtinuatio tẽporis possit intelligi: Et respice versus istius primus verbũ: vt iam nõ desideriũ: sed decoro crescẽte ambitu excitatus dolor maximus sentiat: qõ vtiq̃ fit quãdo spes lõga ꝓtrahit. Inimicus meꝰ. De diabolo dicit: qui ante aduentũ dñi exaltatus humana captiuitate gaudebat. Sup me: hoc est: sup credulitatẽ meã q̃ ille toto orbe colebat instãter: cũ deuotionẽ diuina religio nõ bret. [Respice ⁊ exaudi me dñe deus meus: Illumina oculos meos ne vnq̃ obdormiã in morte.] Uenit ad zm mẽbrũ deprecationis sue. Sz quas hic pietatis sue lachrymas ꝓfudisse credamus ne dilatione diuina: totꝰ mũdus captꝰ doloribꝰ interiret. Me enĩ cũ dicit: nõ sibi tñ singulariter petit: sed vniuersis fidelibꝰ supplicat subuẽire: quoꝝ dilectione remediũ generale petebat. Respice: ad illud referẽdũ est qõ supius ait: vsquequo auertis faciẽ tuaz a me. Exaudi vo: ad illõ qõ dic in capite psalmi: vsquequo dñe obliuisceris me in finẽ. Oculos aũt cordis hic debemus aduertere: qui in mortẽ obdormiũt: qũ fidei lumine sepulto: carnali delectatione claudunt. [Ipse est enĩ somnꝰ: de quo letat inimicus.] Ne qũ dicat inimicus meꝰ pualui aduersus eũ. Qui tribulant me exultabũt si motꝰ fuero.] Hoc de diabolo ⁊ angelis eiꝰ dicit quibꝰ talis ꝓsuetudo est: insultare dũ capiũt: victorias suas putantes sequaciũ ruinas. Dicit enĩ: Si diuisus a te fuero illis gaudiũ dabo: qui detestabili ꝓsuetudine tũc efficiunt leti: qũ deceptos a se cognouerũt possideri. Nã qõ dic: si motꝰ fuero: significat infidelis aĩe mutabilitatẽ: q̃ necesse est vt in laqueũ diaboli pedẽ mittat: si se quispiã vestigio mentis a dñi firmitate subducat. [Ego autẽ in misericordia tua sperani. Exultabit cor meuz in salutari tuo.] Quãuis desiderio magno raperetur: patientie sue tñ momenta declarauit dicẽs: q̃ ⁊ si adhuc ꝓtingat ꝓpria vota differri: ipse tñ supna misericordia suffragãte in spe eius possit firmissimus iueniri: sicut apls dicit. Spes autem nõ confundit. In tua enim misericordia dicit: qũ qui aliter putat: oẽm spez sue credulitatis euacuat. O virtus fidei: ⁊ firmitas magna credentis. Gaudebat ad psentis absentiã: ⁊ interior bonꝰ o dei salutare iam cõspexerat: quẽ adhuc exterior

Ro. 5.

carnalibus oculis cernere cupiebat. [Cantabo: domino qui bona tribuit mihi: ⁊ psallam nomini dñi altissimi.] Cum se in principys crebra cõquestiõe a desiderio suo dicat eẽ dilatũ: hic sibi bñficia dñi iam letus asserit cõtributa: siue q̃ per ꝓphetie virtutẽ accepisse se dicit: qõ manifeste nouerat esse venturum: siue q̃ hoc ipm credidisse iam pmiuz erat: sicut legit. Credidit abraam deo: ⁊ reputatum est illi ad iustitiã. Merito ergo accepisse se dicit: cui tanta fidei fuerat firmitas attributa. Et inde qõ prius dixit cantabo: deinde psallam. Cantabo corde: vbi nimia letitia cõplebat: psallã operibus bonis: qõ maxime diuinitas querit: vt cantabo ꝓtineat ad contemplatiuam: psallam ad actualem. Que duo tãq̃ gemini oculi pulcherrime sociata: reddunt illuminatissimum christianum.

Gen. 15.

Conclusio.

Respiciamus prophetam: in contemplatione beata positũ: quãto desiderio gloriosaz incarnationẽ dñi sustinebat: ⁊ hinc aduertamus quale munꝰ inde suscepimus: qõ regẽ potẽtem ⁊ sanctũ ꝓphetã tanto studio conspicere voluisse sentimus. Sed dño supplicãdũ est: ne diabolo tradat sua desertione tentãdos: ⁊ tali beneficio nos reddat indignos: vt cui ille adhuc vẽturo famulabat: deuotissime nos ei qui iam venit fideliter seruiamus. Admonet etiã duodenarius numerus: apostolorum nos recolere quãtitatẽ: qui doctrina pfectissima mãdatoꝝ: ⁊ dñm sup oia dilexerũt: ⁊ pximos eadẽ vt se charitate cõplexi sunt: vt merito hic psalmus talia nobis sacra cõcesserit: qui apostoloꝝ noscit numero consecratus. Duodeciz quoq̃ tribubus hebreoꝝ populum cõstat esse diuisum. Duodecim etiã sedes in iudicio vẽturo dñs pmittit apostolis. Duodeci quoq̃ mẽsibꝰ annus ipse ꝓtritus est. Sz ⁊ alia huiusmodi plura diligens lector inuenies: vt hunc calculuz multis mysterys refertum esse cognoscas.

Explicit expositio in psalmum duodecimũm.

¶ In finem psalmus Dauid. XIII.

Dixit insipiens in corde suo: non est deus. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum: nõ est vsq̃ ad vnuz. Dominus de celo prospexit sup filios hominuz: vt videat si est intelligens aut requirens deũ. Omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum: non est vsq̃ ad vnũ. Sepulchruz patẽs est gutur eorũ: linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labijs eorum. Quorũ os maledictione ⁊ amaritudine plenuz est: veloces pedes eorum ad effundẽdum sanguinem. Contritio ⁊ infelicitas in vijs eorum: ⁊ viam pacis non cognouerunt: non est timor dei ante oculos eorum. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam: sicut escam panis. Dominum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore vbi non erat timor.

Quoniam

Quoniam dominus in generatione iusta est: consilium inopis confudistis: quoniam dominus spes eius est. Quis dabit ex syon salutare israel: cum auerterit dominus captiuitatem plebis sue: exultabit iacob ⁊ letabitur israel.

Cum verba ista premissis expositionibꝰ oino iam nota sint: memoria potius de his q̃ sermo noster requirat. In titulis autem iuste finis frequenter repetitur: vt semper ad omnipotentem christuz audientis animus erigatur. Sed finis iste (sicut dictus est) varys significationibus sensum nostrũ trãsmittit ad dñm: nunc tribulantium confessione: nunc exultatione letantium: nũc docentis affectu: nunc comminatione iudicij. Modo tñ psalmus hic iudeorum vesaniã vehemẽti increpatione castigat: asper inuectionibus: terribilis ꝓphanis: amarus incredulis: vt hec increpatio merito sancte deẽ ecclie: petra cuiꝰ ꝓpositum demens perfidia prauas intentiones nititur excitare.

Diuisio.

Hacies illa domini: que in iz°ps desiderabili supplicatione petebatur: hic iam itro ducit aduenisse. Et ideo primo mõ increpat ecclia catholica iudeos: qui viso christo minime crediderũt. Secdo modo: dic inani eos trepidatione ꝓfundi: qui fructuosum timorẽ dñi cognoscere noluerũt. Ad postremũ: eoꝝ in finẽ seculi pdicit euenire ꝓuersio: cũ plenitudo gentiũ lõgis seculis expectata puenerit: vt cũ dñi pietas in eis ꝓditur: ad confessionis remedia facilius inuitentur.

Expositio.

Dixit insipiẽs in corde suo: non est deus.] Uidens populus iudeoꝝ christũ humiliter in assumpta carne venisse: insipiẽter dixit: nõ est deꝰ. Nec itellexit ipz eẽ qui predictꝰ fuerat a prophetis. Ideo grauius: q̃ nõ labys: sed dixit in corde: vt malo voto peior incredulitas iungeret. [Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in voluntatibus suis: non est qui faciat bonũ: nõ ẽ vsq̃ ad vnũ.] Corrupti sũt: dũ ab scr iptu raꝝ sanitate recedẽtes: in sensus pbati sũt icidisse vitiosos. Sequit deide pena peccati: vt nefandissima incredulitate maculati: abominabiles dño suis erroribus redderent. Uoluntas enim dicta est a volatu: qũ aius quo vult nimia velocitate trãsferr. Sequit Nõ est qui faciat bonũ. Quid ergo dicimus de pri archis: Nõne bonũ fec Noe: cũ dñi pcepti obediẽs: in arcam saluandus intrauit? Nõne idem bonum fecit Abraã: cũ filium suuz obediens diuinis iussionibus: obtulit ĩmolandũ? Nõne bonum fecit Job: qui dura passione percussus: in oibus gratias actitauit? Quid dicam de pphetis ⁊ aplis: ⁊ qui mãdatis dñi famulantes: seipsos gloriosos mortibus obtulerunt? Fiunt hodieq̃ dño largiente iustoꝝ operatione que bona sunt. Sed vt hec negatio verissime tibi elucere debeat ꝓsidera qõ segtur: Nõ est vsq̃ ad vnum. Reuera solus est christus: sine quo bonum aliqõ incipere vel implere imbecillitas humana nõ pualet. Qua propter iure negatum est vllum facere bonum: nisi vsq̃ ad ipsum fuerit eius miseratione peruentum. Nam cum ad eum acceditur: nec ab ipso receditur: omne bonũ sine dubitatiõe peragit. Iste est ergo filius qui est pmissus in titulo. [Dñs de celo pspexit super filios hoiuz.] Quo mõ pspexit? Scilz vt nobis mitteret vnigemtũ filiũ suũ: per quẽ va fides euidẽtius posset agnosci. Sup filios hoiuz: de iudeis põt intelligi: sic in euãgelio dñs ait: Nõ suz missus nisi ad oues que perierũt domꝰ israel: vt honorati eos appellauerit filios hoium: ꝓpter vniꝰ dei cultũ in cõparatione gẽtiliũ. Illi enĩ ppl̃o specialr cogscit datũ: qõ repellẽdo sacrilegꝰ a se reddit alienũ. [Ut videat si est intelligẽs aut requirẽs deũ.] Uideat: videri faciat. Qõ schema dr̃ hypallage: id est: pmutatio: quotiẽs in aliũ intellectũ vba que dicta sũt trãsferunt. Ut dicat ex tpe nosse gppiã: qui anteq̃ fiãt nouit vniuersa. Sic ⁊ abrae locutꝰ est dñs: Nũc cognoui qm̃ tu times dñm deũ tuũ. Sic dicturus est in iudicio suo peccatoribꝰ: Nescio vos: ⁊ his filiis. Qõ genus locutiõis in scripturis diuinis reperis frequẽter insertũ. Intelligẽs aũt dixit: ꝓpter assumptionẽ humanitatis: q̃ deꝰ itelligi debuisset qui multis miraculis aduẽtũ sue diuinitatis oñdit. Requirẽs vo posuit: si etꝰ mãdata sequerẽtur. Ille enĩ regrit deũ: qui ab eiꝰ volũtate nõ discrepat. Sic vno vũ mysteriũ sancte icarnatiõis oñsum est: vt per hoc ⁊ hoiuz fides potuisset itelligi: ⁊ remediũ debuisset optati muneris iueniri. [Oes declinauerũt simul iutiles facti sunt: nõ est qui faciat bonũ nõ est vsq̃ ad vnũ.] Oes dicunt declinasse: cũ tñ ex eis nõ minima turba crediderit. Sz a pte totũ accipiẽdũ est. Tãti enĩ ipy fuerũt: vt oes pene pfidi esse ac perisse putarent. Isti ergo declinauerunt a gratia dei: ⁊ facti sunt inutiles sibi. [Sepulchrum patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebant.] Hi quinque versus vsq̃ ad diuisiõnẽ secundã in hebre is exemplaribus non habentur. Sed quoniã in vsuz ecclesie consuetudine longa recepti sunt: prout concessum fuerit: singulos exponemꝰ. Dresens itaq̃ versus: ⁊ in 5° psalmo iam dictus est. Uerum q̃ eadem erat gens ⁊ causa consimilis: apte in illos repetita ꝓbat eẽ snia. Merito ergo sepulchrũ: dictum est gutur eorum qui mortifera loquebantur. Nam sicut illa cum patent fetidos odores exhalant: ita ⁊ istorum guttur pestiferos sermones proferebat. Et ne soli pereant linguis suis: dolosa disseminant. Memento autem qõ in his quinque versibus: per secundam speciem diffinitionis: que grece dicitur Enneomatice: latine notio nuncupatur: illos insipiẽtes designarit: de quibus superius ait: in cordibus suis cogitare sacrilega. Que species non substãtialiter quid sit designat: sed eos euidenter insinuat per suorum actuũ qualitatem. [Uenenum aspidum sub labys eorum. Quorum os maledictione ⁊ amaritudine plenũ est.] Aspidum ĩmane genus constat esse serpentiuz: quod naturali obstinatione verba incantãtiũ nõ phibẽt admittere: nec a voto suo põt remouerĩ: qõ nullo valet carmine mitigari. Huic iudei aptissime cõparantur: qui aduersum verba salutaria induxerunt miseri letiferã surditatem: ⁊ elegerunt magis cõsilia venenosa sequi: q̃ ad salutaria instituta perduci: vt merito de illis dictũ esse videat: Elegerũt tenebras magis q̃ lucẽ. Uenenũ enĩ dictũ est: eo q̃ per venas serpat. Sic ⁊ vota malignoꝝ occulta cogitatione grassantur. Sequẽtia quoq̃ pulchre nimis in aspidis cõparatione manserũt: cui dum blanda carmina dicantur: illa semper minat exitium. Ita ⁊ os iudeoꝝ maledictione ⁊ amaritudine plenum erat: q̃ pro bonis admonitionibus: blasphemabant dñm christuz: ⁊ de

Matth. 15.

ETY
SCHE

Gen. 22.

Matth. 25.

DEF

Joan. 3.

ETY

Alt: Studijs

ETY

DOG

Lassio.

eius neēe tractabant.] Ueloces pedes eorū ad effundendū sanguinem.] Pedes appellantur consilij progressus: quibus de incepto mouemur ad exitus rerū. Nam qō dixit: veloces: ostendit moderationis illis cōsilia defuisse. Ad effundēdū sanguinē: subaudiendū: dñi saluatoris: vt scelerate crescat īmanitas actionis. Ita sanguis iste agni īmaculati: dū a iudeis effusus est: nimis eos criminosos effecit: ſz cū ad nos pueniret beatitud ini ꝓfecrauit.] Cōtritio ⁊ infelicitas in vijs eorū: ⁊ viā pacis nō cognouerunt.] Optime via describit īpiorū: que ꝓtritio est: qui ⁊ terit ⁊ teritur. Infelicitas vō qz nunq̄ per ipsaz nisi ad ifausta supplicia pueniūt. Sz pōt aliqs ⁊ in via peccatorū esse: ⁊ ad viā itē redire iustitie. Dic aūt negat illos aliqua cōuersione liberatos: cū dic: Uiā pacis nō cognouerūt: qñ ipm dñm qui est via pacis: cecati corde nullatenus intelligere meruerūt.] Nō est timor dei ante oculos eorū.] Precedētibus rebus subiūcta est snia: que pulchre cūcta ꝓcludeat. Idco enī illi tāta fecerūt: qz timorē
1. Cor. 2. dei ante oculos nō habebāt: sic de ipsis dicit apls. Si enī cognouisset: nunq̄ dūz glorie crucifixissent. Sic vere dicim⁹ dñm glorie crucifixū: cū tñ eū pstet carnis tñ: nō etiā diuinitatis natura fuisse trucidatum.] Nōne cognoscēt oēs qui operanī inīquitatem: qui deuorāt plebē meā sic escā panis: Dñz nō īuocauerūt.] Sancta ecclia: cui⁹ psona in hoc psalmo loquit: venit ad zm modū: vbi oīb⁹ īpys diuinū iudiciū cōminat: dicēs in illa retributiōe generali cognoscere vindictā: qui nūc operanī sub libertate malitiā. Ordo aūt verborū talis est: Nōne cognoscēt oēs qui operantur iniquitatē: Et de sequēti vsu iūgēdū est. Qm de⁹ in generatiōe iusta est: Utiq̄ cognoscēt in futuro iudicio: qñ viderint bonos ad eterna ꝑmia diuinitus īuitari: se vō ad supplicia nunq̄ finiēda trāsmitti. Qui deuorant plebē meam: de illis dicit: qui dogmate ferali absorbēt simplices christianos. Nam qō ait: Sicut escā panis: aio peccātiū videt aptatū: qz sicut esuriētes famē suā putāt dulcissimo cibo panis expleri. Ita ⁊ isti festināt christianorū deceptiōe satiari. Addituz est vñ illis augeat interitus: qz dñm īuocare noluerūt. Necesse enī erat illos desperata gerē: qui dñm saluatorē noluerunt supbis mētibus īuocare. [Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Qm deus in generatiōe iusta est.] Sicut opportuno tpe timere puidētia est: ita demētie pbat eē ꝓiūctū īepta se quadam trepidatiōe ꝓfundere. Illud enī ꝓstat eē cautelā: hic arguit sp ignauia. Merito ergo inani tremore concussi sunt qui timorē dñi salutarē in hoc se
Joan. 2. culo de suis mētib⁹ abiecerūt. Dicebāt enī iudei: Si credim⁹ in eū (pro ipsa nouitate culture) veniēt romani: ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ gentē. Ita factū est: vt nō timēdo dñm: supuacuis trepidationibus angerētur. Addidit: Qm deus in generatione iusta est. Snia secuta est que corrigeret ifideles: vt meminerint cōtinētiā sibi diuinitatis abesse cū se videāt vētosa felicitate ꝓsurgere. Qō totū pia mēte pdicit: vt ꝓbor̄ mēs sacrilega corrigat.] Cōsiliū īopis cōfudisti: qm dñs spes ei⁹ est.] Inuectio dirigit ad iudaicuz pplm: cui dr enigmatice: Christi ꝓsiliuz ꝓfudisti: idest: suscipere noluisti qui ad te venerat liberādū: vt qui dare disposuerat credit⁹ salutez: ꝓtēptus ingerat vltionē. Inopis aūt dr de dño saluatore: qui de suo diues: propter nos fact⁹ est paup. Et tot⁹ hic vsus: sub admiratiōe legēdus est. Cōsiliū īopis ꝓfudisti: qm dñs spes eius est: vt vñ maius debuit reuerētior existere: idē potius videret ⁊ cōtēptus opprobria sustinere. Nec moueat qō a pte sumpte humanitatis spēs sancte incarnatiōis dr de⁹. Aliter enim humilitas humanitatis eius ostendi nō potuit: quā pro hoīuz salute suscepit: sicut ⁊ in alio psalmo dicturus est: De⁹ deus me⁹ Ps. 21.
respice ī me: q̄re me dereliqsti:] Quis dabit ex syon salutare israel: dum auerterit dñs captiuitatē plebis sue.] Postq̄z de dñi adūtu ecclia sācta locuta ē: nūc ad admirationē tāti bñficij redit dicēs: Quis dabit ex syon salutare israel: Cū dicit: qs: nullū vult itelligi nisi dñm patrē: qui dñz christū in syon: id est: in Hierusalē mittere ac pstare dignat⁹ est. Ipse est vtiq̄z salutaris israel: hoc est: bñ credētiū eterna salus: ⁊ infinita securitas. Sequit: Dū auerterit dñs captiuitatē plebis sue: id est: cū damnauerit diabolū: q dei plebē impia credulitate psequit: ⁊ captiuare festinat.] Letetur Jacob ⁊ exultet israel.] Supiori interrogationi iungit ꝓsolatiua respōsio: vt letet Jacob: id est: iudeorū ⁊ getiū ppls per gre munera collectus siue colligendus: qui aliqñ sua infidelitate vagatus est. Dic I DI
enī Jacob: iudeorū antiquus ppls debet intelligi: quā uis ei⁹ nomē more scripturarū ⁊ nouo pplo in subsequētib⁹ datū eē videat. Israel aūt: vniuersalē ecclias de cūctis mūdi ptibus aggregatā cōgruēter aduertimus: que necesse est: vt exultet: qñ ad regnū celorum dñi miseratiōe puenerit. Et vide diuersis causis: q̄z ꝓprīa vba tributa sint. Letabit Jacob: qz nō sperata suscepit medicinā. Exultabit israel: id est: īenarrabili gaudio cumulabit: qñ viderit re qō ardētissime desiderabat in spe. Conclusio.

Si pro animo dicta cogitemus: illa nobis virtus in hoc psalmo pdicata est: vt inimicis nostris quātū in nobis est: mēte beniuola ꝓsolamur: ne ceca obstinatiōe durati: insolubili mācipent̄ errore. Increpat enī ecclia ppl'm peccatorē: vt ad suū nō festinet exitiū q̄ten⁹ prauitate deposita: nō moreē abycere: vñ pōt modis oīb⁹ interire. Quapropter ⁊ nos put datū fuerit sequamur istituta reuerenda. Suadeam⁹ hereticis rectā fidē: supbis pdicem⁹ sanctā humilitatē. Nobis poti⁹ ista cōferimus: si talib⁹ pdesse mereamur. Scire aūt debem⁹: pmū hūc eē psalmū eorū: qui de iudeorū increpatione ⁊ ꝓuersiōe ꝓscripti sunt. De numero quoq̄z hui⁹ psalmi sic cōjcere non putam⁹ absurdū: vt qz sancta ecclia itroducta est ad loquēdū: que ⁊ gnque libros Moysi: ⁊ octo dierū pro dñica resurrectiōe recipit mysteria: merito psona ei⁹ tertiū decimū calculū tenere videat: qz noui ⁊ veteris testamēti sacra cōplectit. Siue q̄ iste numerus ad illud aptari pōt: qō a natali dñi vsqz ad eius apparitionem tredecim dies esse noscunt. Merito ergo celestibus rebus supputatio ista completa est.

Explicit expositio in psalmum izm.

¶ In finem psalmus Dauid. XIIIIi.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo. Qui ingreditur sine macula: ⁊ operatur iustitiam. Qui loquit veritatē in corde suo: qui nō egit dolū i ligua sua. Nec fecit prio suo malū: ⁊ opprobriū nō accepit adūsus prios suos. Ad nihilū deduct⁹ est in cōspectu ei⁹ malignus timentes

timentes aūt dñm glorificat. Qui iurat pro
rimo suo ⁊ nō decipit: qui pecuniā suā nō
dedit ad vsurā: ⁊ munera sup innocētē non
accepit. Qui facit hec: nō mouebit ī eternū.

Cum titulus iste nos sollenniter remittat ad dñm: nec sit aliquid noui qō de eius verbis dicere debeamus: de textu potius psalmi que sūt aptissima pquiram⁹. Nō enīz: vt aliq psalmorū q̄dam pfunditate velatus est: sed pphetice interrogationi respondet dominus: in decalogi exemplum decem virtutibus ad beatitudis sue atria puenīri. Quas nō per singulos vsus queras: qñ singule ⁊ bine ⁊ terne per vnūquēqz versiculū ꝓtinent. Sed nos opportunissimis locis: quēadmodū diuidi ⁊ intelligi debeāt: admonebimus. Et nota q̄ hic institutor fideliū scōs est psalmus. In pmo enīz beatū virū quinaria diuisione cō
Ps. 1. plexus est: dicēdo: Qui nō abyt in cōsilio impiorum ⁊ in via peccatorum nō stetit: ⁊ in cathedra pestilentie nō sedit: sed in lege dñi fuit voluntas eius: ⁊ in lege eius meditabit die ac nocte. Hic autem talē viz decem dicit sanctis ꝑminere virtutibus. Sic ⁊ ibi pentateuchi: ⁊ hic decalogi vtus ostēdit. Diuisio.

Diuisio psalmi huius tota in interrogatione ⁊ responsione noscit constituta. Sed iterrogatio ꝓstat vno vsiculo. Rōsio vō sex versibus continetur. Nūc ad exponēda verba veniamus. Expositio.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo.] Desiderans pphēta nosse: q̄s dignos ecclesia sua dñs iudicaret: tanq̄z pius sacerdos ante faciem eius assistēs
SCHE responsa petit: ⁊ de scisitatione sua cupit se fieri certiorē. Que figura dicit Erotema: qñ interroganti fit apta responsio. Interrogat enīz: qs in eius taberna-
culo posit habitare? Sz cur voceē tabernaculū: pauIo diligētius perscrutemur. Maiores nostri: domos
ETY pauperū: tabernas appellauerūt: ꝓterea qz tñ tra-
DEF dib⁹ nō adhuc tegulis tegebanī: q̄si tabernas. Et qz ibi habitabāt ⁊ cenabāt (sicut antiquis mos erat semel cibū sumere) ex duobus noibus vnū tradit̄ sactū esse vocabulū: id est: ex taberna ⁊ cenaculo: quasi tabernaculū. Nunc ia tabernacula consonāter dicta sentimus: expeditionales ⁊ subitas habitatiōes. Nā ⁊ in veteri testamēto: iussit sibi dñs tabernaculū fieri: cū israeliticus ppls esset in castris: vt velut quedā domus diuina sil' moueret̄ cū mansionib⁹ hebreorū. Unū factū est vt fides catholica que per ecclesias toto orbe diffusa est: dei tabernaculum nuncupet̄. De quo etiā ⁊ Josepbus in libro antiquitatū tertio: titulos diligēti narratione disseruit: qō nos fecim⁹ pingi ⁊ in pandectis maioris capite collocari. Montez vō sanctū: significat Hierusalē futuram. Sz intuere q̄z pulcherrime varios sensus: apta verba distinguant. In tabernaculo dr quis habitat: de illo qui adhuc in hui⁹ seculi agone ꝓtēdit. In monte gs regescit: qñ iā vnusqsqz fideliū post laborēs huius seculi: eterne pacis securitate reficit.] Qui ingreditur sine macula.] Uenit ad scōam partem: vñ iam quasi ex adytis respōsa tribuunt̄: ⁊ ex psona dñi chri dr: qō ⁊ desiderio satisfaciat postulantis: ⁊ incarnationis eius adorabile reuelet arcanū. Prima siquidez gloria ipsius fuit: ingredi tabernaculū sine macula: qñ templum Hierusalem a peccatis liber intrabat. Nam cum aly domū dei purificationis causa fuerint ingressi: ille solus taliter introiuit vt sine macula ante conspectum patris assisteret: vt nō illi lex aliqd daret: sed ipse potius legez sicut optimus legislator impleret.] Et operatur iustitiam.] Hec scōa est: quam dñs fecit: cuz de synagoga vendentes ⁊ ementes eiecit: in diuino tem
Mat. 21. plo humanū phibens esse cōmerciū. Ait enim: Domus mea domus orationis vocabit̄: vos aūt fecistis eam speluncam latronum.] Qui loquit veritatē in corde suo.] Tertia est: quam singulariter saluator noster impleuit. Ueritas est enim res que nullatenus ali DEF
ter q̄z cōfirmauerimus: aut sit: aut facta est: aut facie da esse demonstrat. Loquebat enim tacitus in corde suo veritatē: qñ dolose perquirentibus sermonis sui mysteria nō pdebat. Nam cū iudeorū falsitate ⁊ voce presidis vrgeret̄: admirantibus cunctis nō respondit vllū verbū: sed in sua sancta scientia loquebat: qō digni nō erāt audire: qui eū fraudulēter videbant̄ inquirere.] Et nō egit dolum in lingua sua.] Uenit ad quartā. Nā sine dolo oia se fuisse locutuz:
Joan. 15. in euangelio testat̄ ipse dum dicit: Oia que audiui a patre meo: nota feci vobis. Quid enim mundius: qd ve simplicius: nisi vt veritas illa incōmutabilis: nulla adiectione vel suppressione violata: ad aures hominū integritate purissima peruenirer:] Nec fecit
Luc. 23. prio suo malū.] Quintā ingressus est: que ires probatur in dño: qui nō solū nullū lesit: sed etiā patienter cuncta sustinuit. Proximū vō dixit: populum iudeorū: a quo traxit carnis originē: pro qbus etiam in cruce positus orauit dicēs: Pater ignosce illis: qz ne
Ar. primos suos. sciunt quid faciunt. Uides primo malū nō fuisse factū: qñ pro eis etiam vt absoluerent̄ orarum est.] Et opprobriū nō accepit aduersus ꝓximū suuz.] Hec sexta est: que Judā scariothē designat. Nā dū se nos-
set ab ipso tradēdū: nulla eū voluit publica increpa-
Mat. 26. tione ꝓfundere: sed tñ gnāliter dixit: Qui mecū manū mittit in parapside: ipse me traditurus est. Ita factū est: vt nec diuinitatis sue vtutē intelligētibus celaret: ⁊ ꝓximi famā mordaci laceratione nō carpet.
Nō accepit: id est: gratū nō habuit. Accepta enīz illa DEF
dicim⁹: que nobis grata esse monstram⁹.] Ad nihilū deduct⁹ est in ꝓspectu ei⁹ malignus: timētes aūt dñz
Ar. glificat. Imagnificāt.] Hec est responsio septima: vbi diabolū malignū in ꝓspectu suo deduxit ad nihiluz: qñ ei
Mat. 4. dixit: Redi retro Satbanas: Nō tentabis dñm deū tuū. Hoc enīz cui pōt alteri cōgruere: nisi quez ꝓstat virtute ꝓprīa cunctis spiritib⁹ īperare? Sequit etiā alteri⁹ ptis decora subiūctio. Timētes aūt dñm magnificāt: vt sicut in ꝓspectu ei⁹ malign⁹ ad nihilū deductus est: ita qui dñm timēt: eum semp puro corde magnificēt. Qō schema dicit Paradigma: sicut ⁊ in
SCHE pmo psalmo iā dictū est. Inuitat enīz nos psperis: ⁊ terret aduersis.] Qui iurat ꝓximo suo ⁊ nō decipit
eū.] Octaua vtus edicit: quā dñs fecit: qñ aplis suis
Joan. 15. certissima vitate pmisit: dicēs: Uos amici mei estis si feceritis que ego pcipio vobis: Iā nō dicā vos seruos. Inspiciam⁹ aūt qd ista snia in pncipio suo dicit: Qui iurat ꝓximo suo. Iurare n. est hoīuz sub attesta DEF
tione dīna aliqd polliceri. Sz cū ⁊ de⁹ ipse pmiserit: apti⁹ dr eodē pollicēte iuratū. Iurare enīz dictū est: quasi iure orare: id est: iuste loqui. Tunc aūt gspiam ETY
iuste logt̄: qñ ea que pmittit iplent̄. Iurare q̄ deū: pmittere atqz cōplere est: sic alibi dic. Iurauit dñs da
Ps. 131. uid vitatē: ⁊ nō frustrabit eū. Et itez: Iusiurandum
Luc. 1.

qō iurauit ad abraam prēz nostrū. Qō multis locis
in diuina lectione reperies. [Qui pecuniā suā nō de
dit ad vsurā.] Nona iā tangit: quā subtilius indage
mus. Duob⁹ modis in scripturis sanctis pecunia pro
batur itelligi. Una est ista metallica: que ad vsuram
dari oīno ꝓhibet: qm̄ vitium cupiditatis est exigere
velle: qō te nescias cōmodasse. Hanc quidez habuit
dns chrs: quā Jude tradidit paupib⁹ erogandā. Quā
nō dedit ad vsurā: qm̄ illā indigentibus ad infozmā
dos nos pia largitate cōcessit. Altera vo est: quaz ad
vsurā dari: euangelio dicente suademur: id est: predi
Matth. 26. cationes sanctissimas: z instituta diuina. Ait enim:
Sciebas me hominē durū z austerū: nonne oportu
rat te cōmittere pecuniā meā nūmularys: z ego ve
niēs exegissem vtiqz qō meū est cū vsuris. Sic eniz
istud verbū equinocū: pro locoꝝ qualitate suscipit.
{ [Et munera super innocētes nō accepit.] Uirtus de
cima: que restabat: ipleta est. Dic sup innocētes: con
tra innocentes dat intelligi: qō nō solū dnm constat
nō fecisse: sed etiā ipse se ꝓbatus est pro salute gnāli
tatis offerre: sicut in euangelio dicit: Pastoz bon⁹ ani
Joan. 10. mam suā ponit pro ouibus suis. Accepit enim a ma
gis munera: sed nō sup innocētes. Sumit etiā quoti
dic: que sacris altaribus offerunt: sed nō sup innocē
tes. Quapropter intelligamus pias z paruas oblatio
nes charitatis studio nō esse omnimodis respuēdas.
Nā si omne munus abyci voluisset: nequaqz fuisset
{ additū: super innocētes. [Qui facit hec: nō cōmoue
bit in eternū.] Expositis decē vtutibus: que de dno
Jesu chro nō incōgrue sentiunt: interrogationi pro
phetice breuiter data est absoluta responsio: qm̄ qui
facit hec: ipse habitat in tabernaculo dni: z in sancto
eius monte requiescit. Sed cōsideā: qz facit dixit:
nō cantat: vt nos ad actualē virtutē interposita lege
constringeret: ne secreta tanti mysterij intenti: solis
cantibus inanter psalleremus. Nō mouebit: id est:
ab ipso nō mouet: quod solis sanctis beatisqz pstat.
Nā oīs ab illo impius dimouet in eternum: qm̄ eius
SCHE regni coione ꝓuabit. Hoc schema dicit Zeugma: id
est: cōiunctio: qm̄ multa pendētia: aut vno verbo: aut
vna sententia concludunt. Sed hic in sententia fa
ctū est: in verbo autem vbi inuentum fuerit: non fi
lebimus. Conclusio.

Hic est celestis ille decalogus: hoc decē chordarum
spirituale psalterium: Hic vere numer⁹ cozonalis:
quē solus ille cōplere potuit: qui mundi vitia cū
suo auctoze ꝓstrauit. Sed precemur iugiter oīpoten
tiā eius: vt qui talia per nosmetipsos īplere nō possu
mus que iussa sunt: ei⁹ ditati munere faciamus. Lal
culi quoqz ipsius nō est cōsideratio negligēda. Naz
quartadecima gnātione a transmigratione babylo
nie: aduentus dni saluatozis eluxit: vt merito z hic
ipse videatur locutus: qui in eiusdē numero gnātio
nis aduenire dignatus est.

Explicit expositio in psalmum .14.m.

Tituli inscriptio: ipsi dauid. XV.

Conserua me dne qm̄ speraui
in te: dixi dno: deus me⁹ es tu
qm̄ bonoꝝ meorum non eges.
Sanctis qui sunt in terra eius:
mirificauit omnes voluntates
meas in eis. Multiplicate sunt
infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt. Nō
cōgregabo cōuenticula eorum de sanguini
bus: nec memoz ero nominum eorum per la
bia mea. Dns pars hereditatis mee: z cali
cis mei: tu es qui restitues hereditatez meā
mihi. Funes ceciderunt mihi in pclaris: et
enim hereditas mea preclara est mihi. Be
nedicam dnm qui tribuit mihi intellectum:
insuper z vsqz ad noctem increpuerunt me
renes mei. Prouidebam dnm in cōspectu
meo semp: qm̄ a dextris ē mihi ne cōmoue
ar. Propter hoc letatum est coz meū z exul
tauit lingua mea: insup z caro mea requie
scet in spe. Qm̄ nō derelinques aiam meaz
in inferno: nec dabis sanctum tuū videre coz
ruptionem. Notas mihi fecisti vias vite:
adimplebis me letitia cum vultu tuo: dele
ctationes in dextera tua vsqz in finem.

Dum oēs dicant inscriptiones titulorum
qui psalmoꝝ frontibus affigunt: nescio
quid mysticū iste designans: hoc specia
liter ꝑmus cōtinere declaratur. Retine
mus enim qm̄ dns passus est: hunc titu
lum supra caput eius fuisse cōscriptum: Jesus Rex
Judeoꝝ. Sed ipsi veraciter intelligendi sunt iudei:
qui pura chro deuotione famulātur. Et qz rex noster
saluator de sua passione z resurrectiō locuturus est:
merito huius inscriptionis cōmemozatio facta est:
que tantis post tempozibus erat dno dispensante se
cutura. Et vt hanc tituli inscriptionem: non ad quā
libet aliam personā: sed ad dominū christum referri
debuisse cognosceres: adiectus est: Ipsi dauid: qō ad
dominum saluatorē competenter referri crebra ex
positione monstrauimus. Sciendū est autem: ꝙ hic
psalmus scōs est eorum qui passionem z resurrectio
nem dni breuiter tangunt. Diuisio.

Et totum psalmus introducitur persona
domini saluatozis. Prima positione: fm
consuetudinem suam ex humanitate su
scepta: verba facit ad patrem: conseruari
se petens: qz spem suam posuerit semper
in eo: nō deitati sue quicqz minuens: sed naturaz hu
manitatis ostendens. Naturam dico: oziginem vni
DEF uscuiusqz rei vigozēqz substantie. Subiungit etiaz:
quemadmodū sancti eius: nō carnalibus desiderys:
sed spiritualibus virtutibus eligant: omnia que per
tulit ad hereditatis sue gloziam asserens fuisse pduc
ta. Scda positione: idez patri gratias refert: qui illi
a dextris apparendo: iniquitatez huius seculi omni
potentie sue virtute superauit. Unde animam suaz
de inferno asserit esse liberatā: z post resurrectionis
gloziam in delectationibus dextere ipsius se memo
rat collocatum. Expositio.

Conserua me dne: qm̄ in te speraui.] In
ter pericula humana venturus: z iudaice
obstinationis impios sensus: natura hu
manitatis assumpta ꝓseruari se paterna
ꝓtectione deprecatur: z quo facilius ei⁹
rei sequeretur effectus: sperasse se dicit semp in dno.
Dec figura dr Ethiopopoeia: qtiēs dat locutio cer
SCHE te psone. Persona est. n. hic dni saluatozis: ex duab⁹

distinctis perfectisqz naturis: homo idēqz deus vn⁹
{ permanēs chrs. [Dixi dno deus meus es tu: qm̄ bo
Alt. Egeo noꝝ meoꝝ nō indiges.] Dixit: nō labys: sed coz dis
affectu: vm̄ ꝓscientia sancta loquebat. Deus meus es
tu: a forma serui filius dicit ad patrem: vt duas natu
ras in vna pson dni saluatozis euidēter agnosceres
DOG Una ex nostra infirmitate humilis: altera ex sua po
tētia mirabilis: vt intelligas qō passus est fuisse car
nis: qō resurrexit potētissime maiestatis. Ad destruē
dā quoqz arrogantiā humani generis: que suis viri
bus aliqd boni se facere posse confidit: addidit: Qm̄
bonozum meoꝝ nō indiges. Audiant hoc pelagiani:
qui aliqua bona putant suis viribus applicanda. Ha
mat humanitas verbi: bonis suis deū penit⁹ nō ege
re: ad ipm referens oīa que donauit: nō ad se qui col
lata suscepit. [Sanctis qui in terra sunt ei⁹: mirifica
Alt. in eis uit oēs voluntates meas] inter illos.] Prius nobis
vboꝝ ordo ponēdus est: vt sermonū obscuritate sub
mota: sensus nobis facilius eluceſcat. Sanctis qui in
terra sunt ei⁹ mirificauit: id est: pater: oēs voluntates
meas. Ut cognosceres chrm dnm ab electis esse dili
gēdū: addidit: inter illos: hoc est: sanctos: qui sunt in
terra viuentiū: nō inter quoslibet seculi se ambitio
ne iactantes: sed inter illos tm̄ qui predestinati sunt
ad regna celoꝝ: significans inocentes z iustos: Inter
quos mire facte sūt volūtates dni saluatozis: qm̄ illis
obedientibus z iussa ipsius faciētib⁹: de mortalibus
eternos reddidit: z de terrenis celestes beneficio sue
pietatis effecit. [Multiplicate sunt infirmitates eo
rū: postea accelerauerūt.] Nō ꝓgregabo cōuenticula
{ eoꝝ de sanguinib⁹.] De sanctis dicit: qui dno ꝓspicie
te afflictione saluberrima: de mūdi huius deceptio
sa voluptate liberati sunt. Prius enim multiplicata
est illis per seueritatem legis infirmitas carnalis: vt
ad noui testamenti liberatricē grām desiderabilius
puenirent: quos dicit: non sanguine pecudū: aut victi
marū ꝓsuetudine cōgregandos: sed imolatione scilz
coz pis z sanguinis sui: que humanū genus toto ozbe
celebzata saluauit. Nā z ipsuz qō dixit: de sanguibus
pecudū designat: qui tūc copiosius in sacrificys fun
debat. Qui ritus postea dno veniente mutatus est.
IDI Hoc aūt nomen: de sanguinib⁹: ꝓtra artē positū ꝓstat
esse grāmaticā: apud quā pluralis huius vbi numer⁹
nō habet: z iō inter idiomata: id est: ꝓpria scripture
{ diuine numerandū est. [Nec memoz ero noīum eo
{ rum: per labia mea.] Noia illa antiqua: que īfideles
habuerunt: sequēti dicit gratia cōmutata. Prius enī
dicte sunt filij ire: filij diaboli: filij carnis: post adue
tū vo dni: sacris fontibus renati: appellati sunt chrīa
ni: filij dei: amici sponsi. Nō fuit ergo memoz noīuz
illoꝝ: qm̄ nouis boibus noua vocabula ꝓstat īposita.
Labia vo regis chri: duo hic debem⁹ accipe testamē
ta: per que voluntates eius enuntiatas esse cognosci
mus. Pulcbze aūt dicta sunt labia: qm̄ vtraqz regnuz
dei pdicant: z in vnius soni cōcozdia sicut labia tem
IDI perant: dum cordis sit memozia. Dicit hic: Nec me
moz ero nominum eoꝝ per labia mea. Qō inter pro
pria diuine scripture debemus accipere: sicut z in .7.
{ z in .10. psalmo iā dictum est. [Dns pars hereditatis
{ mee z calicis mei: tu es qui restitues hereditatē meā
{ mihi.] Beatū reuera magisteriū: illud eligere quod
nuncq̄ nouit aliq̄ pmutatione transire. Tale est eniz:
ac si diceret: Eligant sibi alij mūdanas ꝓcupiscētias:
z ventis discurrētib⁹ similē vitā: mee pars heredita
tis z calicis dominus est. Hereditas ptinet ad gen
tiuz fidē: calix ad venerabilē passionē: qui sobrie po
tatus cōfert gloziosissimā resurrectionē. Et intuēdū
q⁹ voluntas ac distributio dni frequenter calix po
natur. Calix enim: a calida dictus est potione: qm̄ sic ETY
ille coz hominis exhilarat bibitus: ita z hic sanctas
aias ꝓpetue iocundat haustus. Tu es. Seruato obse
quio charitatis: filius dicit ad patrem: nō deitate mi
noz sed humanitate subiectus: sicut z apostolus ait:
Hebr. 5. Quanq̄z esset filius dei: didicit ex his que passus est
obedientiam: z perfectus factus est omnibus obau
dientibus sibi causa salutis eterne. Restitues autez
dixit: qm̄ faciente diabolo perierat genus humanuz.
Et reuera ipsi restituta est hereditas: cui ante condi DOG
tionē rerū fuerat in pdestinatione collocata. Here ETY
{ ditas enim: ab hero: id est: a dno dicta est. [Funes ce
{ ciderunt mihi in pclaris: etenim hereditas mea pre
{ clara est mihi.] Prisco moze: funibus terraꝝ diuide
bat hereditas: vt vnusqsqz ad mensurā spatia tellu
ris: pro quātitate tributi z persone sue qualitate pci
peret: sicut Moyses legit in veteri testamēto Josue
pcepisse: vt funib⁹ distribueret hereditatē terre pro
missionis filys israel. Unde nunc merito funiculos
dixit: qz hereditatis sue latitudinē gloziāqz memo
rauit. Possunt z funes accipi huius seculi tristitie ne
uose. Nam z ipsi funes a funeribus dicti sunt: qō in ETY
modū cereoꝝ ante cadauera incendebant. Que sine
dubio in preclaris cōuersa sunt: dum ad resurrectio
nis eterna munera peruenerunt. Hereditas aūt chri DEF
sti: est predestinata multitudo sanctoꝝ. Ubi ideo ad
ditum est: mihi: qz nō in se fm humanitatē: sed in pa
tre gloziatur. Sed cū dixerit: preclarā: queri potest:
cur hereditatē istam sibi cecidisse dicat: Qō verbuz
aduersis solet casibus applicari. Sed hoc eloquētia
diuina: z in bonis vtitur. Ait enim in actibus apl̄oꝝ:
Act. 6. Sors cecidit sup matthiā: vtiqz cū bonoz illi aposto
{ latus ꝓuenisse diuino iudicio referatur. [Benedicā
{ dno qui tribuit mihi intellectum: insuper z vsqz ad
{ noctez increpauerunt me renes mei.] Ad scdam per
{ uentū est sectionez: in qua subtilius intelligenda est
sancta predicatio. Quāta ꝓuidētia iam tunc bereses
venturas excluserit: vt incarnatio dominica intelle
ctum sibi ꝑnūtiasset a domino contributum: illum
scilicet quo oīa vera sanctaqz cernebat: ne quid sibi
humana infirmitas applicaret: cū nullis meritis pre
cedentibus: sed gratie lagitate ꝓstura prestentur.
Sequitur: Increpauerūt me renes mei: ac si diceret:
Supra mala que mihi fecit omnis cognatio iudeoꝝ
insuper z de tribu iude me increpasse noscunt: vnde
dominus christus fm carnē trahere ꝓbatur oziginē.
Usqz ad noctē: ad mortem significat. Renes vo: pa
rentelaz declarant: per quos solēniter generatio hu
{ mana seminatur. [Prouidebā dno in cōspectu meo
{ semper: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear.] Expo
{ nendo qd fecerit: tradit nobis singulare remedium
quo peccata vitemus. Nam qui illum semper intue
tur acie mentis: nullatenus ad delicta cōuertit. Sic
quādo veritas coz inhabitat: introitū falsitatis emē
dat. Dicit etiam causam qua motus nō est. Dno sig
dem a dextris oppitulante: sinistra nō preualent: sed
animus quem ille custodit: in eo firmissimus perse
uerat. Congrue aūt sibi dominuz a dextris esse dice
bat: quia si ille banc partem nō tenuerit: statim eam
insidians diabolus occupabit: sicut de Juda scriptuz
est: Constitue super eum peccatorē: z diabolus stet a Ps. 108.
{ dextris ei⁹. [Propter hoc delectatū est coz meuz: z Alt. letatum.

exultabit lingua mea: insup ⁊ caro mea requiescet in spe. Propter hoc quō ille scilz a dextris astitit: ⁊ in cogitationib⁹ suis iocūditatē ⁊ exultationem lingue obortā sibi eē testat. Ipsa est enīz pfecta letitia: que ⁊ hylari corde cōcipit: ⁊ alacri sermone pfert. Nā sicut dixit de malis: In sup: ita sermonē ipsuz ⁊ in bonis iterauit: vt fm mēsuram molestiaz: humanitas ipsi⁹ celestia gaudia recepisse crederet. Supra exultationes qppe suas: sibi adhuc dicit creuisse letitiam qō caro illa passibilis quā pro nostra oīum salute suscepit: veritatē gliose resurrectionis incorrupta promeruit. Que figura dicit: Etiologia: id est: cause reditio: quotiens premisse rei ratio decora subiungitur. Quōm non derelinques aiam meā in inferno: nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ubi sūt apollinariste fallaciter opinātes: qui dicūt dōz nrz cbrz: aiaz rōnalē nō habuisse? Ecce ipse clamat: ipse patri gras agit: qz ei⁹ aia nō sit more cōmuni in inferno derelicta: sz celeri resurrectione clarificata: ad celozuz regna puenerit: sicut in euangelio creberrima pfessione testat: Tristis est aia mea vsqz ad mortem. Et alibi: Potestatē habeo ponendi aiam meam: ⁊ iterū sumendi eā. Nec dabis sanctū tuū videre corruptionem. Hoc nō facile iudices transeundū. Nā cum in 29⁹ psalmo reperies. Que vtilitas in sanguine meo: dum descēdo in corruptionē? Istud q̄si videt esse cōtrariū. Qō tali rōne dissoluit. Ibi se dicit descendere in corruptionē: cū affigētiū clauoz: ⁊ lancee irruptione penetrat: qz ⁊ ipsa solidi corporis transuerberatione imerito quedam pbat dicta corruptio. Dic enim corruptionē: id est: putrefactionem iuste negat fieri: que carnaliter carnē vastat humanam. Tertio enīz die cū reuiuificari puenerit carnem: pbata est non potuisse corrūpi. Notas mihi fecisti vias vite: adimplebis me letitia cū vultu tuo: delectationes in dextera tua vsqz in finē. Cū oia cōplesset de sui corporis sanctitate: vsus iste in pclusionē deductus est: ptinēs etiā ad iustos: qui eius eligunt obedire mandatis. Notas mihi fecisti vias vite: id est: per me fecisti humanū genus iter vitale cognoscere: vt in mādatis tuis humiliter ambulātes: mortifere superbie venena declinarēt. Adimplebis me letitia: valde implebis. Plus est enī a pleno: adimplere. Dic qui mittit in pleno fūdit: Illa aūt letitia sic adiplet: vt semp tota teneat. Significat etiā iustos oēs in illa beatitudine letitia vultus dñi esse cōplendos: in qbus quia ipse est: se adimpleri posse testat. Sed paululū pscrutemur solliciti⁹: qd sit qō hic in dextera patris dicat se delectationib⁹ adimplendū: cuz superius dixerit. Quōm a dextris est mihi ne cōmouear? In isto quippe seculo: vbi carne suscepta: flagella passus: alapis cesus: sputisqz cōplutus est: cum tōt nullis eius aduersitatibus vinceretur: congrue dictum est: a dextra sua semp dōm fuisse conspectū. Sic enim mundi cōtraria supauit: qm̄ nullatenus a paterna ꝓtemplatione discessit. Sed post resurrectionis gloziā: ppie se dicit in patris dextera delectatū: vbi iaz mundi istius aduersitate depofita: humanitas eius totius maiestatis clarificatione cōpleta est: regnans vnita vbo cuz patre ⁊ spiritu sancto per secula seculoz. Usqz in finem: significat perfectionē atqz eternitatē: qz gloria eius in sua perfectione manens: nullis erit finienda tempozibus.

Conclusio.

Consideremus hunc psalmū: quanto nos munere salutis informet. In passionibus cōfidētiā tradit: in spe eternam gloriā pollicetur: vt docendo que futura sunt prospera: presentia nō timeam⁹ aduersa. Schola celestis: eruditio vitalis: adiutoriuz veritatis: disciplina certissime singlaris: que discipulos occupat sensib⁹ fructuosis: nō inaniū lenocinatione verboz. Cōuenit etiam cōtueri: qd sibi velit quintusdecimus numerus. Significat enim vt putamus: quindecim gradus: qbus templi hierosolymitani ꝓscendebat mirabilis amplitudo: designans gnque sensib⁹ corporis: per trinitatis gratiaz superatis: ad atria sancte ecclesie felici munere peruenīri. Qō ⁊ per istum quoqz dabit psalmum: si eius saluberrimā predicationē dño ꝓtegente seruemus.

Explicit expositio in psalm. 15.

Oratio dauid. XVI.

Exaudi dñe iustitiam meam: intende deprecationē meaz. Auribus percipe orationem meā nō in labijs dolosis. De vultu tuo iudicium meum prodeat: oculi tui videant equitatem. Probasti cor meum ⁊ visitasti nocte: igne me examinasti ⁊ nō est inuenta in me iniquitas. Ut non loquatur os meum opera hominū: ꝓpter verba labiorū tuorū ego custodiui vias duras. Perfice gressus meos in semitis tuis: vt nō moueantur vestigia mea. Ego clamaui qm̄ exaudisti me deus: inclina aurem tuam mihi ⁊ exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas: qui saluos facis sperantes in te. A resistētibus dextere tue: custodi me vt pupillam oculi. Sub vmbra alarum tuarum protege me: a facie impiozū qui me afflixerunt. Inimici mei animaz meam circundederunt: adipem suū concluserunt: os eozuz locutū est superbiā. Proijcientes me nunc circundederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terrā. Susceperūt me sicut leo paratus ad predam: ⁊ sicut catulus leonis habitans in abditis. Exurge dñe preueni eū ⁊ supplanta eum: eripe animam meā ab impio: frameaz tuam ab inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra diuide eos in vita eorum: ⁊ de absconditis tuis adimplētus est vēter eoz. Saturati sunt filijs: ⁊ dimiserūt reliquias suas paruulis suis. Ego autez in iustitia apparebo ꝓspectui tuo: satiabor cū apparuerit gloria tua.

Cum multi psalmozū in textu suo habeāt orones: mouere videt: cur hic talē posuerit inscriptionē? Sz q̄uis aly cū reb⁹ diuersis breuiter mixtas ꝓtineāt deꝓcationes: iste tōt pene tota sui ꝓtextiōe supplicatio est. Merito g̅ sic p̄notat⁹ ē: qm̄ itētio ei⁹ ad pcū studiū tota porrigit. Que tōt sic oratio dicēda est: vt

psalmi nomē debeat ꝓtinere: qz nihil in hoc libro positū reperim⁹: qō tali nō debeat noie nūcupari: maxime cū legat: liber psalmozū. Oratio aūt: duob⁹ dicit modis. Dec cū agit apud hoies: oris rō nūcupat: cū maiestati fundit: supplicatio salubris ⁊ vitalis humilitas. Et nota ꝙ iste: ⁊ 85. ⁊ 89. ⁊ 101. ⁊ 141. oziones titulant: quozū pprietates in. i 4. ⁹ psalmo: qui hozū vltimus est: cōueniēter edicem⁹. Dauid vo sicut dictū est: significat dōm cbrm ad institutionē humani generis: ex cuius pson̄a totus psalmus iste platus est.

Diuisio.

Rifaria oratio ab humanitate christi in hoc psalmo deprom̄it. Prima est: vbi ꝓ iustitiā suā sibi petit debere restitui. Secūda: vt a iudeozū infidys ei⁹ puritas libereť. In tertia: resurrectionē velocissimā deprecat: ne diuti⁹ isultare liceat puerso populo iudeozū. Et ne aliqd de ei⁹ maiestate turba fideliū baberet ambiguum: pfitet se in eterna beatitudine esse mansurum.

Expositio.

Exaudi de⁹ iustitiā meā: intēde deprecationē meā. Apud deū certū est habere iustitiā vocē suā: qui res tacitas intelligētie sue vtute cognoscit. Ipsius est enīz oro pfecta: cui⁹ ⁊ causa clamat ⁊ lingua: act⁹ ⁊ fmo: vita ⁊ cogitatio. Intēde deꝓcationi mee. Nō incassuz dissonantibus reb⁹: verba ista copulata sunt. Nā itēdere oculoz est: preces admittere auriū. Sed iō ista vba sociata sunt: vt ambaz rerū vnius intelligeret effectus. Quicqd enim vel auris audit: vel oculus videt: vel manus palpat: vel que palatus gustat: vel nasus odorat: deo sola cōtemplationis vtute notissima sunt. Auribus pcipe oratione meā: nō in labys dolosis. Excolit: qō superius dixit. Percipere est enim nō transitorie aliqd sumere: sed preces hominū copiosa dignatione recipere. Non in labys dolosis: sicut a iudeis manauit falsa snia: apud quos innocens damnatus est: ⁊ latro cognoscitur absolutus. De vultu tuo iudiciū meum prodeat: oculi tui videant equitatez. De vultu tuo ꝓdeat iudiciū: ꝓpria scripture diuine: ⁊ nobis inusitata locutio est: qz de mente solet manare snia. Sed hoc dño per tropicas elocutiones decenter aptatur: qz ille qō iudicet videt: dū testis est examinis sui. Nec de facto alicuius testimoniū querit: qui solus oīum veracissime secreta cognoscit. De vultu ergo dicit: id est de aspectu tuo: fm illa qui in me respicis atqz cognoscis. Hoc aūt ille recte petebat: qui se nouerat pollutionez nō habere peccati. Sequit. Oculi tui videant equitatē. Dic egtatē ipsam: diuinitatez debemus accipere: quā orat vt sine aliquo interuallo semp intēdat: q̄tenus illā respiciens sicut ⁊ reuera puenit: peccati maculā nō haberet. Sic etiā supiore psalmo iā dictum est: Prouidebā dōm in cōspectu meo semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. O aspectum illum salutarē: o purissimos oculos qui illā equitatē vident: ne sciūt pfecto huius mūdi tenebris obscurari: qui merent tanta claritate cōpleri. Probasti cor meū ⁊ visitasti nocte: igne me examinasti: ⁊ nō est inuenta in me iniquitas. Ut nō loquat os meū. Ordinē seruat egregiū: prius se dicit pbatū: deinde fuisse visitatū: sed pbatio significat passionez: visitatio resurrectionē. Ibi enim pbatus est: vbi inter multas iudeozuz inigtates ⁊ pericula mortis mirande patiētie documenta monstrauit. Uisitatus est autez nocte: qm̄ aia eius nō est in iferno derelicta: sed ad illā mirabilem resurrectionem eterne glorie clarificatione puenit. Igne me examinasti: ⁊ nō est inuenta in me iniquitas. Metaphora introducit fornaciuz igne flagrantiū: que metalloz vitia solent purgare ac decoctione ꝓsumere: ⁊ in nature puritatem mundata reuocare. Sic ergo ⁊ tribulationib⁹ ignitis examinatus est dñs cbrs: sed nō est in illo inuenta iniquitas quā adustio illa decoqueret. Pulchre aūt subiūxit: Ut nō loquatur os meū: id est: ⁊ si ego taceā: tu me purū esse ppendis. Quid enim opus erat eum de ꝓbitate moꝫ suorū aliqd loqui: dū certū sit a pfna maiestate cuncta cognosci? Humana ignorantia vbis instruenda est: diuinitas aūt certissime nouit oīa etiā cum tacentur admissa. Opera hoium ꝓpter vba labioz tuozum: ego custodiui vias duras. Ordinē vboz poscit iste vsiculus. Opera hoium: id est: vias duras: ego custodiui: ꝓpter vba labioz tuoz. Breuiter definita sunt que sint opa hoium: scilz vie dure: sicut beatus Job dicit: Aluis nascit ad volatū: ⁊ hō ad laborē. Nā cuz peccata vitant: arduus callis est: difficilisqz semper ascēsus. Cū vo ad vitia ꝓlabimur: leue iter est ac deliuū. Sz qz dñs cbrs in hoc mūdo visualiter posit⁹: toti⁹ māsuetudinis ⁊ ptinētie iura mōstrauit: merito se dicit: ꝓpter mandata dñi: duras vias hoiuz immaculatis pedib⁹ ambulasse: nō qō illi dure esse poterāt: de quo in. 90⁹ psalmo scriptum est: Qm̄ angelis suis mādauit de te: vt custodiant te in oīb⁹ vys tuis: ne vnq̄z offēdas ad lapidē pedē tuū. Sz qz humano generi ad imitādū ꝓbant esse difficiles: nō vie dure sūt nūcupate. Qui vsus figurā ꝓtinet. Parēthesin: id est: interpositionē: qm̄ in sensu medio: sicut dictū est: recipit vba quedā que ordinē snie videant posse diuidē. Perfice gressus meos in semitis tuis: vt non moueant vestigia mea. Perfice dixit: vsqz in finez ꝓserua: vbi est meritoz ac p̄mu tota pfectio. Inchoamus enīz dū in hoc mūdo ꝓbabili ꝓuersatione degimus: sed vbi ad finē puenerit religiosa ꝓstantia: ibi pficimur: ibi tota integritate cōplemur: sicut ait euāgeliū: Qui pseuerauerit vsqz in finez: hic saluus erit. Gressus aūt: humanas significat actiones: qb⁹ in hoc mundo gradimur: ⁊ q̄si gbusdā passib⁹ ambulam⁹. In semitis: scilicet in mādatis tuis: vbi reuera recte sunt vie: qz si deuoti sequmur: ad celestis p̄rie munera peruenimus. Sed qd est hoc qō prius gressus dixit: statimqz vestigia subiungit: Gressus dicim⁹: qb⁹ mouemur de loco ad locū. Dis merito cōparant actus humani qui nos de vno negocio in aliud ducunt: ⁊ ꝓpta vite nostre diuersa q̄litate transponunt. Uestigia vo dicunt signa plātaz: que relinqmus transeuntes. Petit ergo dñs cbrs: ⁊ gressus suos: id est: act⁹ humanos: ⁊ sua vestigia custodiri: que fideles aplos cōgruenter accipim⁹: in qb⁹ post ascēsionē gloriosaz: religionis catholice signa dereliquit. Talis ergo sensus est: Custodi me in mādatis tuis: vt imitātes me minime moueant abs te. Bñ sīqdē sequaz pgit: vbi ille qui exēplū p̄bet rect⁹ icesserit. Ego clamaui qm̄ exaudisti me deus: inclina aurem tuā mihi ⁊ exaudi vba mea. Sedam sectionē sancte oīonis ingredit. Sz pscrutādū est: cū dici soleat: exaudisti me qz clamaui: cur hec snia ordinē videat bre ꝓuersum? Qui clamat: qm̄ exaudit: vtiqz purus: inocēs ⁊ immaculat⁹ agnoscit. Nā ꝓfidenter orauit: qm̄ se audiri posse de ꝓscie puritate ꝓsū ꝓsit. Intelligam⁹ aūt qō dic: inclina aurem tuam: qm̄ ad eum per se nō valet humana in

firmitas peruenire. Sic enim exaudit: cum se benignus indulserit: ⁊ clemētiā suaz ante largiť: vt possit supplicantiū vota suscipere. [Mirifica misericordias tuas: qui saluos facis sperātes in te. A resistentibus dextere tue.] Magnitudinē ⁊ excellētiā miserī cordiarū in se iuste fieri deprecať: qz mirū esse nō poterat: nisi sub aliq̄ fuisset nouitate ꝓspectū. Significat enī mirabilia: que in carne facturus erat: que iudeus populus etsi vniuersus non credidit: tm̄ sub admiratiōe ꝓspexit. Saluos facis sperātes in te: id est: in eterna vita ꝓstitues. Nā frequenter illi magis in hoc mundo trucidati sunt: qui eius nomini crediderunt. Pulchre aūt dixit: A resistētibus dextere tue. Dextera enī patris: est filiꝰ. Cui iudei repugnare nisi sunt: qm̄ eū crucifigere decreuerunt. [Custodi me dñe vt pupillā oculi. Sub vmbra alarū tuaꝝ ptege me.] Per schema Icon: que latine diciť imagiatio: pupille se oculi dñs cōparauit. Pupilla est enim in medio posita perspicua pars oculi: qua corporū colores varia qualitate discerninus: Dicta a puitate sui pupilla: quasi pusilla. Nuic queniēter cōparatus est christus: cui datū est in suo iudicio iustos a peccatoribus segregare. Aptissime itaqz petit custodiri se vt pupillā oculi: qm̄ ⁊ per ipsaz res visuales discernum⁹: ⁊ in nostro corpore nihil pstātius inueniť. Sequitur: Sub vmbra alarū tuarū ptege me. Dic aliud introduciť schema: qō grece Parabole: latine cōparatio dicať: qm̄ sibi genus dissimile in aliq̄ cōmunione sociať. Paternis enī ꝓtectiōib⁹: ale sūt cōparate. Misericordia gppe ⁊ charitas: q̄m̄ ale sunt patris: qbus se ptegi ꝓgruēter expostulat. Dec aūt cōparatio venit ab auibus: que caros filios alarū suarū extensione custodiunt. [A facie impioꝝ qui me afflixerunt. Inimici mei animā meā circūdederūt.] Uersus hic est oīno diligentius intuendus. A facie impioꝝ: demones significat: qui excitatū populū iudeoꝝ: in necem dñi ardore pcipiti cōpulerūt. Facies enī ipsorū truculēta pſentia fuit: sicut in euāgelio de Juda dicit: Intrauit in illū sathanas. Sic ḡactum est: vt instigatione demonū: inimici eius iudei: animaz ipsi⁹: id est: vitā tēporalē eripere voluissent. Nam ⁊ ipsus vbū: circūdederūt: euāgelice narratiōis exp̄mit veritatē: qm̄ cū gladys ⁊ fustib⁹ eū insanoꝝ turba circūdedit. [Adipem suū ꝓcluserūt: os eoꝝ locutū est superbiaz.] Cōcludūt adipē: qui multa voracitate pinguescūt. Sic iudei scelerū nimietate saginat i: vere intelligentie acumina perdiderūt. Restabat aūt vt qui pinguissima imanitate tumuerūt: superba loquerenť. Et bene hic dixit: tm̄ ore: nō etiam corde locuti sunt: qz sceleratoꝝ mos est: illa frequēter sermone defendere: que noscunť ꝓsciētia teste damnare. [Proyciētes me nūc circūdederūt me: oculos suos statuerūt declinare in terrā.] Proyciētes: extra ciuitatē eyciētes: nūc circūdederunt nō obsequio: sed furore: qm̄ cruci eū ꝓstat afflixū. Nūc aūt qō dictū est: pſens tēpus posuit pro futuro: qō apud ꝓphetas esse noscit vsitatū. Sequitur: Oculos suos statuerūt declinare in terrā. Dicit ꝓsuetudinē pditorum: qui terrā respiciunt: qm̄ in mala cogitatiōe voluunť. [Susceperūt me sicut Leo paratus ad pdā: vt sicut catulus Leonis habitans in abditis.] Susceperūt me: hoc est: iudei a Pilato: qm̄ eis dixit: Tollite eū: ⁊ fm̄ legem vestram crucifigite eū. Qō auide suscipiētes: ⁊ votum sue crudelitatis iplētes: merito ferarū seuitie cōparanť. Leonē diximus ⁊ diabolus dici: ⁊ christo sepi⁹ cōparari. Qui modus locutionis inter ꝓphetas scriptu re diuine recipiēdus est: hic tm̄ euidēter diabolū designat. Ipsi enim iuste comparati sunt pncipes iudeorū: quo auctore fremuerūt: ⁊ tm̄ multo peiores effecti sunt. Siquidē diabolus dñm tentauit: cruci aūt istorū īsania crudelis affixit. Catulū aūt leonis: dicit reliquū populū iudeoꝝ: qui se diaboli filios effecerūt. Sic enim de ipsis in euāgelio dr: Uos ex pre diabolo estis. Habitās in abditis: pmanens in insidys. De testabiliū sīqdē boīum ꝓsuetudo est mala vota tegere: vt latenter ad effectum possint eoꝝ ꝓsilia puenire. [Exurge dñe preueni eos ⁊ supplāta eos: eripe anima meā ab ipio framea tuam.] Tertia sectio beate orationis intratur. Exurge in peccatores dicit: quem illi putant more humano posse gescere: vt cognoscāt vigilare dum eoꝝ nō pmittunť iniquitates excrescere. Preueni aūt dixit: vt ante subuertanť: q̄ peccata perficiant. Exposuimus enim in superioribus hunc sensum bene aptari sceleratis: dum se miscere non pmittunť illicitis. Subuertunť enim ⁊ illi feliciter: qui de prauis vitys ad rectā semitaz deducunť. Eripe aiam meaz ab impio: vtiqz a diabolo: qui merito impius dr: qz pys semp ꝓtrari⁹ approbať. Eripe: fac resurgere: qō impletū esse manifestū est. Framea tua. Breuiter cōclusum est: qd sit aia dñi saluatoris. Framea est enim pris: qm̄ per ipsaz diabolum vicit: per ipsam mundum a sordida supstitione purgauit: per ipsaz debellata est captiuitas: que humani generis sobole possidebat. Framea vo diximus: multarū esse significationum. Modo contū: mō lorica: mō gladiū significat bis acutū: que tm̄ omnia ad instrumenta armorū certū est pertinere. Memēto autem q̄ in hoc versu: gnta species definitionis est: que grece Lata antilexin: latine ad verbū dicit. Uno enim vbo definiuit qd sit aia chri: id est framea pris. [Ab inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra †dispartire eos: †⁊ supplanta eos in vita eoꝝ.] Jtez fit oratio pro iudeis: qui diaboli potestate constricti nefarys erāt ausibus incitandi. Demones sunt enim inimici manus dñi: qui humanū genus ꝓtraria dño semper voluntate dilacerant. Precať etiā vt a paucis: id est: ab aplis diuidanť incrediduū a terra huius mūdi vitiosa separati cōuertunť ad dñm. Soꝝ gppe iuuante dño pdicatione factū est: vt tā ifrlite: q̄ gentes a terrena iniquitate diuisi: christum sequerentur auctorem. Supplanta eos: hic in bono positum est. Supplantati enim ⁊ illi accipiēdi sunt: qui damnatis erroribus: ad rectas semitas transferunť. In vita ipsorū qō addidit: hoc est: in mundo isto duz viuunt: vbi penitētie locus est: vbi clamať ad dñm: nō taz ore q̄ mente: vbi recipiunť purissime supplicātes. [De abscondito tuis adimpletus est venter eoꝝ. Saturati sunt †porcina ⁊ †reliquerunt que superfuerunt parvulis suis.] Abscondita dei ⁊ in malo ⁊ in bono possumus congruenter accipere: qz omne peccatum illi abominabile atqz a cōspectu eius extraneum est: q̄ vis eius notitiā minime refugere videať: sicut in ps° psalmo iam dictum est: Non habitabit iuxta te malignus: neqz permanebunt iniusti ante oculos tuos. Sicut ⁊ de Layn scriptura dicit: Egressus Layn a facie dñi: habitauit in terra profugus. Saturatos ergo iudeos dicit de imunditys: que a dño abscondita: id est: noscuntur esse ꝓhibita. Si vo in bonam partem hoc positum lector accipias: vt est illud: Q̄ magna multitudo dulcedinis tue domine: quaz abscondisti

Joan.13.

Joan.8.

Als. diuide. Als non hē.

Als filios. Al. diuiserūt reliquas suas

Ps.5.

Gen.4.

Ps.30.

timētibus te: ⁊ pfecisti eā sperātib⁹ in te: enumeranť bñficia vt maior nigratoꝝ ostendať offensa. De abscōditis tuis: id est: de lege veteris testamēti: ⁊ de miraculis que dñs chrs in eis erat gloriosa dispensatione facturus. Uentrē ipsoꝝ: sensus significat oīno carnales: in quo mādata dñi tanq̄ in ventre recondita sunt. Et bñ sensus eoꝝ cōparatus est ventri: vnde cibi spūales velut vilissima purgamenta ꝓiecti sunt: dū ab eis corrupta mēte dilabunť. Sz hi cum essent rebus celestib⁹ impleti: vt nihil terrenum capere debuissent: Animaduerte qō sequiť. Saturati sunt porcina. O inigtas execranda: Audiebat sensus eoꝝ mādata dei: ⁊ illi saturabanť sordib⁹ peccatoꝝ: nouoqz mō bonis celestib⁹ pasti: maloꝝ fecibus explebanť. Porcina enīz ad polluta respicit: que inter cetera veteris testamēti pcepta īmunda p̄notať. Transmiserunt aūt reliqas peccatoꝝ filys suis: qm̄ clamabant: Sanguis huius sup nos: ⁊ super filios nostros. [Ego aūt †cū iustitia apparebo in conspectu tuo: satiabor dū †manifestabiť gloria tua.] In cōspectu patis apparere se dicit cū iustitia: qm̄ eiꝰ voluntates ꝓpleuerat: qm̄ mundū ab interitu mortis sanguinis sui effusione saluauit. Satiabor. Sermo iste aptissime videtur iteratus. Supius enīz iudeos dixit saturari porcina: id est: īmunditia sua: se autē saturari de humani generis credulitate suscepta: quādo numerus sancto rū beata adunatione supplendus est. Patris autez gloria manifestať in iudicio dñi saluatoris: cū vnusqsq̄ recipiet pro actib⁹ suis: sicut ipe dñs aplis dicit: In illa die cognoscetis qz ego in patre ⁊ pater in me est. Sic ergo pris ⁊ fily ⁊ spūs sci: vna natura: vna potestas: vna gloria declaratur. Conclusio.

Mat.27.

Als. In Al. apparuerit.

Jo.14.

Joan.14.

Consideremus dilectissimi: q̄ magna sacramēta fidei nostre psalmus iste cōplexus est: vt qui audit supplicātē boīez: eundē ⁊ ꝓfitendū debeat aduertere creatorē. Duas enīz naturas icōfusas atqz icōmutabiles qui in christo dño bodieqz vult credere: nō pōt aliq̄ decipi falsitate. Uñ mirabiliter beatus cyrillus in quodaz loco breuiterqz disseruit dicens: Aduertentes igiť modum incarnationis: videmus qz due nature per indiuiduā vnitatem: incōfuse atqz imutabiliter inuicem sibi cōuenerint. Caro nāqz caro est ⁊ nō deitas: lz dei facta sit caro. Similiter etiam vbū deus est ⁊ nō caro: lz dispēsatorie ꝓpriā fecerit carnē. Dec aūt sine offensione decurrit: qui nulla sibi ꝓpꝛ errorīs ligamenta repererit. Duius etiam psalmi numerus ⁊ quantitas ꝓphetalis ostauit: vt merito in hoc numero incarnatio dñi relata esse videatur: vbi etiam ꝓphetalis chorus conuenisse cognoscitur.

Explicit expositio in psalmum. XVI.

¶ In finez puero dñi dauid que locutus est ad dñm verba cantici huius: in die qua eripuit euz dñs de manu inimicoꝝ eius: ⁊ de manu Saul: ⁊ dixit. XVII.

Diligam te dñe fortitudo mea: dñs firmamētū meū ⁊ refugiū meū ⁊ liberator meus. Deus meꝰ adiutor meus: ⁊ sperabo in eū. Protector meꝰ ⁊ cornu salutis mee: ⁊ suscep̄tor meꝰ. Laudās īuocabo dñz: ⁊ ab inimicis meis saluus ero. Circūdederūt me dolores mortis: ⁊ torrētes iniqtatis conturbauerūt me. Dolores inferi circūdederūt me: preoccupauerunt me laquei mortis. In tribulatione mea īuocaui dominū: ⁊ ad deum meuz clamaui. Et exaudiuit de tēplo sancto suo vocem meam: ⁊ clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius. Commota est ⁊ contremuit terra: fundamēta montiū cōturbata sunt ⁊ cōmota sunt: qm̄ iratus est eis. Ascendit fumus in ira eius: ⁊ ignis a facie eius exarsit: carbones succēsi sunt ab eo. Inclinauit celos ⁊ descendit: ⁊ caligo sub pedibus eius. Et ascendit super cherubin ⁊ volauit: volauit super pennas ventorum. Et posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculū eiꝰ: tenebrosa aqua in nubibus aeris. Pre fulgore in cōspectu eius nubes transierunt: grando ⁊ carbones ignis. Et intonuit de celo dominus: ⁊ altissimus dedit vocē suaz: grando ⁊ carbones ignis. Et misit sagittas suas ⁊ dissipauit eos: fulgura multiplicauit ⁊ conturbauit eos. Et apparuerūt fontes aquaꝝ: ⁊ reuelata sunt fundamēta orbis terrarū. Ab increpatione tua dñe: ab inspiratione spiritus ire tue. Misit de sūmo ⁊ accepit me: ⁊ assumpsit me de aquis multis. Eripuit me de inimicis meis fortissimis: ⁊ ab his qui oderūt me: qm̄ cōfortati sunt super me. Preuenerunt me in die afflictionis mee: ⁊ factus est dominus protector meus. Et eduxit me in latitudinez saluum me fecit: qm̄ voluit me. Et retribuet mihi dñs fm iustitiam meam: ⁊ fm puritatem manuū mearum retribuet mihi. Quia custodiui vias domini: nec impie gessi a deo meo. Qm̄ omnia iudicia eiꝰ in conspectu meo: ⁊ iustitias eius non repuli a me. Et ero immaculatus cum eo: ⁊ obseruabo me ab iniquitate mea. Et retribuet mihi dñs fm iustitiam meam: ⁊ fm puritatem manuum mearū in conspectu oculorū eius. Cum sancto sanctus eris: ⁊ cum viro innocēte innocens eris. Et cū electo electꝰ eris: ⁊ cū peruerso pnerteris. Qm̄ tu populū humilē saluū facies: ⁊ occulos superborū humiliabis. Qm̄ tu illuminas lucernā meā domine: deꝰ meus illumina tenebras meas. Quoniam in te eripiar a tētatione: ⁊ in deo meo trāsgrediar murū. Deus meus ꝓpolluta via eiꝰ: eloqa dñi igne examinata: ꝓtector

est omnium sperantiũ in se. Quoniã quis deus preter dñm: aut qs deus ꝑter deũ nostrum. Deus qui ꝑcinxit me virtute: ⁊ posuit imaculatã viã meã. Qui pfecit pedes meos tanq̃ ceruoꝝ: ⁊ sup excelsa statuens me. Qui docet manus meas ad ꝓliũ: ⁊ posuisti vt arcũ ereũ bracchia mea. Et dedisti mihi protectionem salutis tue: ⁊ dextera tua suscepit me. Et disciplina tua correxit me in finẽ: ⁊ disciplina tua ipsa me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me: ⁊ nõ sunt infirmata vestigia mea. Persequar inimicos meos ⁊ cõprehẽdã illos: ⁊ nõ ꝓuertar donec deficiãt. Cõfringã illos nec poterũt stare: cadent subtus pedes meos. Et ꝑcinxisti me virtute ad bellũ: ⁊ supplãtasti insurgẽtes in me subt⁹ me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: ⁊ odiẽtes me dispdidisti. Clamauerũt nec erat qui saluos faceret ad dñm: nec exaudiuit eos. Et cõminuã eos vt puluerẽ añ faciem venti: vt lutũ platearũ delebo eos. Eripies me de ꝓtraditionibus populi: ꝓstitues me in caput gẽtiũ. Populus quem non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mẽtiti sunt mihi: filij alieni inueterati sunt: ⁊ claudicauerũt a semitis suis. Viuit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exaltẽt deus salutis mee. Deus qui das vindictas mihi ⁊ subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis iracũcundis. Et ab insurgẽtibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripias me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine: ⁊ nomini tuo psalmũ dicam. Magnificans salutes regis eius: ⁊ faciẽs misericordiã cbristo suo dauid: ⁊ semini eius vsq̃ in seculum.

Isa.9. IN finem: puero: ⁊ dauid: hec tria verba ad regẽ nr̃m saluatorẽ referri posse non dubiũ est. Nam ⁊ puer legit̃ in ꝓpheta: Puer nat⁹ est nobis. Que locutus est ad dominum verba cantici huius: post hec alia deputanda sunt: vt sit verborꝝ plenior ⁊ absolutꝰ contextio. Qõ aũt diciũ est: canticꝰ ad cõtemplationẽ ꝓstat rerũ celestium ꝓtinere: ne in regis dauid tm̃ mõ hystoria mentis nostre hereret intuitus. In die qua eripuit eũ dñs de manu oũm inimicorꝝ eiꝰ: ⁊ de manu saul: ⁊ dixit. Dic actus regũ lectione notissimus est. Ibi enim latiꝰ describit̃: quẽadmodum dauid fuerit de inimicorꝝ suorꝝ ditione liberatus: ad cuius similitudinẽ resurrectio dñi: ⁊ mẽbrorꝝ eius absolutio de ptãte diabolica declarat̃. Diuisio.

Salmus hic vni tm̃ nõ põt ꝓuenire persone. Nã ꝓmo ordine ꝓpha loquit̃: gratias agẽs: ꝙ eũ de grauib⁹ ꝑiculis diuina pietas liberare dignata est. Scõo ecclesia loquit̃ que ante aduẽtũ dñi innumeras ꝑtulit calamitates: posteaq̃ misertus ei: medicinã sancte icarnatiõis indulsit: ⁊ baptismatis beneficio chr̃ianũ populũ de orbis vniuersitate collegit. Tertio: in rorem misericordie vox dñi saluatoris illabitur: vbi pulcherrimis allusionibus virt⁹ eiꝰ potestasq̃ describit̃. Quarto: iterum ecclie catholice dicta, pferunt̃: ⁊ cum magna exultatione diuinitatis munera cõcessa laudant̃. Expositio.

Iligã te dñe virtus mea. Diligit dñs: qui mãdatis eius deuotus obtemperat: sicut ait in euangelio: Qui audit verba mea ⁊ facit ea: hic est qui diligit me. Diligo enim dr̃: q̃si de oibus eligo. Et ꝓsidera qm̃ hec dilectio sic de futuro pmittit̃: vt nunq̃ tm̃ defecisse videat̃. Virtus mea. Prophetꝰ liberat⁹ ab hostibus suis: recte dñm ꝓfitet̃ suã esse virtutem: quo donante factũ est vt inimicis suis fortior appareret. Hic duodecima spẽs definitionis est: que grece dicitur Lataepenon: latine per laudẽ. Singulis enim diuersisq̃ vbis ꝑdicãdo declarat qd sit dñs. Mõ virtus: mõ firmamẽtũ: mõ refugium: mõ liberator: mõ adiutor: mõ ꝓtector: mõ cornu salutis. Hec enim oia pulchre ostẽdunt qs eius est dñs. Dñs firmamẽtũ meũ ⁊ refugiũ meũ: ⁊ liberator meꝰ. Deus meus adiutor meꝰ. Iuste dicit dñm firmamẽtũ suũ: qm̃ ab ipso cõcessum est: vt inimicis suis in acie firmꝰ assisteret: ⁊ vinaci aiositate pugnaret. Et refugiũ meum. Utiq̃ qm̃ cũ fuit opus ꝓfilio: refugit ad tractatum: ⁊ inuenit diuinitate mõstrate: qõ eum poterat adiuuare. Merito aũt liberatorẽ suũ dñm ꝓfitet̃: qui eum de seuissimi regis Saulis ira tanq̃ de iferni ore liberauit. Deus meꝰ adiutor meꝰ. Prestitorꝝ suauitate pellectus: in sũmã repetit superiora que dixit: qꝛ vbi q̃z ipse affuit: eũq̃z virtuti sue munimine custodiuit. Sed cõsidera ꝙ ita ꝑcurrit singula: vt suis meritis nõ presumat applicare collata. Et sperabo in eum. Protector meꝰ ⁊ cornu salutis mee: ⁊ adiutor meꝰ. Cõfidẽter iã postulat: qui de dñi grã post bñficiorum exẽpla psumit. Nã de futuro fiducialiter sperare se dicit: qui eum in ꝑteritis senserat adiutorem. Protector meus. Hoc ad eũ ꝑtinet custodiẽdũ: qui aduersariorꝝ appetebat̃ insidys. Qõ aũt hic dixit: cornu salutis sue dñs: ad inimicos ꝑtinet dissipãdos. Cornua enim sunt arma beluarꝝ: qb⁹ salutẽ suã sollerti ꝓcertatione defendũt. Adiutor meꝰ. Dulcedo bñficij: repetitionẽ fecit esse vborꝝ. Supra enim eodem vocabulo nũcupauit: quẽ hic iterꝝ noiat adiutorẽ. Laudãs invocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis saluꝰ ero. Post virtutes pactas: vbi sanctus nulla se elatione iactauit. Sed qꝛ erat rerũ ipsarꝝ hylaritate gaudẽdũ: laudãs se dixit inuocare dñm: ⁊ ipsi vniuersa tribuere qui dignatus est vniuersa ꝑstare. Et iõ se dicit ab inimicis saluũ faciẽdũ: qꝛ victoriã suã: nõ sibi videbat̃ applicasse: sꝛ dño. Nã qui aliter facit: vys suis captiuꝰ redditur: q̃uis hostes superasse videat̃. Circũdederunt me ꝗemitus mortis: ⁊ torrẽtes iniquitatis cõturbauerunt me. Post exultationem ꝓphete quã sancta pietate cõcepit: ventũ est ad ordinẽ z⁷: vbi pro cladibus humani generis que ante aduẽtum dñi grassabant̃: introducta vna persona iustorꝝ: quos illo tẽpore fuisse nõ dubiũ est: pius deprecator exorat. Nã merito iustus ille circundatus se gemitibus asserebat: qꝛ dum esset superstitionũ innumera multitudo: fidelium erat rara deuotio. Et ne putares gemitus de iactura facultatis: aut de re huiuscemodi esse ꝑfusos:

addidit

DEF addidit: mortis: qꝛ reuera mors erat vbi diaboli pose regnabat. Torrẽtes aũt sepe diximus: fluuios esse hibernis imbrib⁹ excitatos. Hic ergo inigratib⁹ rapidis data est similitudo Torrẽtium: vt merito ꝓturbauerint anxium populũ: cũ vndarꝝ minãtium ꝓcrepatione fremuissent. Dolores inferni circũdederunt me: ꝗuenerũt me laquei mortis. Fiat huius versiculi cõpaginatio ꝑposterata vborꝝ: vt melius hic sensus nobis possit apiri. Circũdederũt me dolores inferni: de paganis dicit: qui erũt dolores iferni: id est qui in iferno debito dolore torquẽdi sunt. Preuenire vo dicimus: quãdo aliqd nos anticipare dinoscit̃. Ut est ille reat⁹ originalis pcti: qui nos anteq̃ nascamur: ab ipso ꝓceptu reddit obnoxios. Unũ in. 50° psalmo Prophetꝰ dicturus est: Ecce in inigratib⁹ ꝓcept⁹ sum: ⁊ in delictis pepit me mater mea. Vir enim iustus merito se puẽtum dicebat qui reatũ suũ antecessisse cognouerat. Sed quẽadmodum ab his fuerit liberat⁹: subter exponit. Et in tribulatione mea inuocaui dñm: ⁊ ad deũ meũ clamaui. Inter mala multa que dixerat: vnũ ⁊ singulare pfitet̃ eẽ remedium: inuocare dñm in tribulationib⁹ suis: quãdo ꝓstat totis virib⁹ peti qõ tpe necitatis optat̃. Et vide: qꝛ ꝑus dixit: ad dñs. Sed ne putares ad alienũ dñm: subiũxit: Ad dñm meũ clamaui. Clamare aũt plus est ab inuocare. Creuit sermo, pgrediẽte desiderio: ⁊ accensus aãus ad orationem, psiluit auidus in clamorem. Et exaudiuit de tẽplo sãcto suo vocẽ meã: ⁊ clamor meus in ꝓspectu eius introiuit in aures eiꝰ. Siue de celo: siue de corpe dñi qõ vẽturũ esse puidebat: templũ cõpetẽter aduertim⁹. Exauditã ergo dicit vocẽ suã: quã de aduẽtu dñi iugiter offerebat. Sed pscrutãdũ est: quo mõ clamor ipsi⁹ ꝓspectu dei valuerit introire: Clamor iste cause iustitia est: Que vtiq̃ ad deũ irrare poterat: qꝛ pro mũdi cladib⁹ supplicabat. Segtur. Introiuit in aures eius. Hoc de ꝓsuetudine nostra figuraliter dr̃: qõ clamor eius quasi aliqd corporale in aures dñicas introisset: cũ ille totum spiritualiter sentiat: ⁊ anteq̃ fiant vniuersa cognoscat. Illi enim actũ nr̃orꝝ qualitas: q̃si qbusdam vultib⁹ semper assistit: ⁊ qõ apud nos occultũ: illi noscit̃ eẽ manifestum. Et cõmota est ⁊ ꝓtremuit ira: ⁊ fundamẽta mõtium ꝓturbata sunt: qm̃ irat⁹ est eis ꝗdeus. Decisa tristitia quã de aduẽtu dñi beat⁹ populus sustinebat: ꝓphetie spiritu ad icarnationis eius secreta puenit: ordinẽq̃z ipꝰ mirabili narratione describit. Hoc Schema dr̃ Idea: cum spẽm rei future: velut oculis offerẽtes: motũ animi ꝓcitamus. Qõ ⁊ hic ⁊ in sequẽtibus versib⁹ ꝓstat effectũ. Et ideo nũc audiamus sacramẽta dñi Saluatoris. Cõgrue sigdem ad aduentum Christi terra cõmota est: qm̃ ꝑsentia iudicis dignum fuit ꝓtremiscere peccatores. Seruauit ordinẽ rei: vt prius ostẽderet motã: postea diceret eẽ tremefactã. Fundamẽta vo mõtium: significat psumptiones supborꝝ: id est: diuitias: honores: ceteraq̃z humana: qbus illi detẽti velut fundamẽtis ꝓstãtibus initunt̃: Hec oia turbata sunt: qꝛ mundi falsa spes vero dño veniente sublata est. Nimis apte posita verba descẽdunt. Primo fundamẽta: id est superborꝝ spes turbata est. Postea dicit esse cõmotam. Subiunxit ⁊ causas: q̃re cõmota sunt fundamẽta: qm̃ iratus est eis deus. Utiq̃z qꝛ vitia humana dño ꝓbant̃ exosa: ⁊ iratus est illis. Hinc ostẽdit̃: qm̃ sequaces eorꝝ ꝓstat esse puniẽdos. Ascẽdit fumus in ira eius: ⁊ ignis a facie eius exarsit: carbones succensi sunt ab eo. Fumus hic in bono positus est: qꝛ sicut iste terrenus inutiles lachrymas mouet: Ita ⁊ ille penitentie calore succensus: fructuose, pfundit fluenta lachrymarꝝ. In ira eius: tẽpore quo hic peccatores futuri iudicij timore ꝓturbat: vt eos ad remediũ ꝓuersionis adducat. Ignis est charitas dei: vtutus ꝓgressionibus crescens. Que quanto magis ꝓcupiscit̃: tanto efficacius ampliat̃. Bene aũt dixit: a facie eius: qm̃ ipsius illuminatione charitas ꝓcedit̃ eis qui peccata derelinquũt. Carbones vo succẽsos: peccatores dicit: qui velut carbones mortui: in mũdi istius cecitate tenebrãtur. Sed iterum penitẽtia inflãmante reuiuiscunt: ⁊ ex mortuis prunis viui icipiunt esse carbones. Segtur etiam quo mõ succẽsi sunt: veniẽte. i. dño redemptore. Et inclinauit celos ⁊ descẽdit: ⁊ caligo sub pedibus eius. Magnũ sacramẽtum in hoc sermone repositũ est. Humiliauit se enim verbũ: vt sine peccato quidẽ: sed tamẽ similitudinẽ carnis peccati sumeret. Descẽdere aũt illi fuit: ad nos venire: sicut dicit Apls: Semetipsum exinaniuit: formã serui accipiens. Caligo vo hic: diabolus est: qui boium mẽtes inubilat: dum veritatis splẽdorẽ nõ facit ꝗdẽ quos possidet. Sub pedibus eius: qꝛ sine dubio maiestate dñi Saluatoris ꝓculcat̃ demonum execrãda nequitia: sicut ⁊ in nonagesimo psalmo dicturus est: Super aspidẽ ⁊ basiliscum ambulabis: ⁊ ꝓculcabis leones ⁊ draconẽ. Et ascẽdit sup cherubin ⁊ volauit volauit sup pẑnas ventorꝝ. Hec figura dicit Hyperthesis: id est suplatio: cum aliquã rem opinione oiuꝝ notã: sentẽtia nostra exupare ꝓtendimus. Tale est ⁊ illud in quinquagesimo psalmo: Lauabis me ⁊ sup nivem dealbabor. Cherubin interptat̃ multitudo scientie: aut scientia multiplicata. Alibi enim legit̃: Qui sedes sup cherubin appare. Ascẽdit ergo super cherubin: quãdo vidẽtib⁹ apostolis ad celorꝝ regna conscẽdit. Sedet nunc sup cherubin: ad patris dextrã collocatus: in celo ⁊ in terra cũ patre regnat: ⁊ cum scõ spiritu: qõ vtrũq̃ vniuersum modũ sciẽtie vel admirationis pbat̃ excedere. Que enim creatura ꝑualeat tãti secreti attingẽ sufficiẽter arcanum: ꝙ carnẽ terrenam atq̃z mortalẽ in eterna celorꝝ gloria collocauit: ⁊ fecit eã creaturis oib⁹ adorabilẽ: que terrenas ꝑtulit passiones: Segtur. Et volauit: volauit sup pẑnas ventorꝝ. Hec repetitio celeritatẽ nimiã decẽter ostẽdit: id est per mũdi spatia velociter cucurrit: quando ipso in cunabulis iacẽte: Magis eũ stelle claritas nũtiauit. Quid enim dici potest velocius: qui mox vt natus in alia mũdi parte ꝓspectus est: Tũc ergo supata est celeritas vẽtorꝝ: q̃uis in mũdo nihil eis ocius esse mõstret̃. Quod aũt repetit sine interiectione alterius verbi: volauit: volauit: Figura est Epiçeuxis: que latine dicit̃ ꝓunctio: sicut ⁊ in subsequẽtibus dicturus est: Dies diei eructat verbũ: ⁊ deus deꝰ meus. Et posuit tenebras latibulũ suum in circuitu eius tabernaculũ eius: tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris. Tenebras: icarnationis eius mysterium dicit: vt qui in natura deitatis sue videri nõ poterat: incarnationis velamine humanis ꝓspectib⁹ redẽptor pusillus apperet. Unde beat⁹ Joãnes Constãtinopolitanus eps: mirabiliter ⁊ catholice dixit: Illũ qui si nuda deitate venisset: nõ celũ: nõ terra: nõ maria: nõ vlla creatura sustinẽ potuisset: quẽ illesa vginis viscera portauerũt. Memẽto aũt tenebras ⁊ in bono poni: vt est illud in puerbys Salomonis. Intelligit quoq̃z parabolam: ⁊ tenebrosũ sermonẽ. Dia enim diuina que

Lassio. f

ignorамus:nobis tenebrosa:id est ꝑfunda atq; obscura sunt:quãuis ꝓtinuo lumine ꝑfruant̃ latibulus suum:id est secretũ maiestatis eius:Quod tũc reuelat iustis:quãdo eis facie ad faciẽ diuinitatis ipsius gloriã ꝓtigerit ituері. In circuitu eius tabernaculus eius. Dic dignitas exponit gloriosa beatorꝫ:vt iuxta ipm habitẽt:qui in eius ecclesia fideliter pseuerant. In circuitu aũt eius:ꝓximitatẽ significãt. Ille enim circuit ac penetrat oia:non circũdat̃ ab aliquo:q; loco inamplexibilis est. Pot̃ ⁊ illud itelligi:in circuitu eius:vt nõ ad loci designationẽ:sed ad defensionem tabernaculi custodiãqs respiciat. Aquã vo dicit:eloquius dñi:qõ tenebrosus est in nubib⁹ aeris:id est in ꝓphetis ꝑdicatorib⁹ verbi:q; q̃nis se aligs putet dicta eorꝫ intelligẽ:ad ipsas sicut est virtutẽ dictorꝫ in totũ vix pot̃ puenire:sicut dicit Apls. Videm⁹ nunc per speculũ in enigmate:tunc aũt facie ad faciẽ:quãdo ipm videt qõ credidit:ipm cognoscit̃ respicẽ qõ sperauit. [Prefulgore in ꝓspectu eius nubes trãsierunt:grãdo ⁊ carbones ignis.] Nõ est iste versus facile trãseũdus. Prefulgore:vna pars orationis est:id est nominatiuus pluralis:⁊ respõdet ad nubes. Nubes aũt sicut supius dcm̃ est:ꝑdicatores diuini verbi intelligendi sunt. Et sensus talis est. Ille nubes que aquã ꝓtinent dei:id est eloga diuina: sicut in hoc aere tenebrose:hoc est:obscure videnꝫ:ita in cõspectu dei ꝑfulgore sunt vbi semp veritas patet. Nec ꝓpositionibus exgrit̃:nec parabolis tegit̃:qõ manifesta luce declarat̃. Iste ergo nubes:id est ꝑdicatores:ad gẽtes relicto Israelitico pplo trãsierũt:sicut ꝓstat effectus: quãdo duritia nõ meruit iudeorꝫ:q; ad ipsos venerat instruẽdos. Grãdo ⁊ carbones ignis. Exponit per allegoriã:qd ille nubes habeãt. Aliud enim dr:⁊ aliõ vult itelligi. Unde schematib⁹ crebris:eloquẽtia diuina ꝑbat̃ esse plenissima. Grãdo enim:id est obiurgationes figurate:quib⁹ iudeorꝫ corda durissima tundebant̃. Carbones ignis:charitatis incẽdia: quibus mẽtes fidelius:celesti igne reuiuiscũt. Dec ad gẽtes: sicut diximus:in nubib⁹:id est in ꝑdicatorib⁹ trãsierunt. [Et intonuit de celo dñs:⁊ altissimus dedit vocem suas.] Quippe qui erat ingẽtia sacramẽta loculturus. Ait enis in euãgelio vox oipotentis patris:Et clarificaui:⁊ itez clarificabo. Uñ multi:sicut ibi legitur:tonitruũ fuisse crediderũt. Altissimus aũt dedit vocẽ suam:quãdo dcm̃ est: Dic est filius meus dilect⁹:in quo mihi bñ cõplacui. [Misit sagittas suas ⁊ dissipauit eos:fulgura multiplicauit ⁊ cõturbauit eos.] Sagittas:euãgelistas dicit:virtutũ pẽnis non suis:sed eius a quo missi sunt recta itinera trãsuolãtes. Et dissipauit eos. s. ad quos missi sunt:fideles recipiendo:ipios abyciẽdo:sicut dicit Apls: Alij sum⁹ odor vite in vitã:alys odor mortis in mortẽ. Fulgura multiplicauit:id est miracula multa fecit. Que sic corda videntium ꝓmouerũt:quẽadmodus crebra solent fulgura visa terrere. Cõturbauit eos. De his dicit:qui tũc ꝓturbati sunt:quãdo eũ resurrexisse manifestis ꝑbationib⁹ agnouerũt. [Et apparuerũt fontes aquarꝫ:⁊ reuelata sũt fundamẽta orbis terrarꝫ.] Id est veritas ꝑdicãtius:qui fontes eterne vite sanctitatis sue ore fundebãt. Ipso enis veniente patuit: qõ obscuritas diuini tegebat eloquij. Et reuelata sũt fundamenta orbis terre. Manifestari sunt ꝓphete: qui non itelligebant̃:supra quos orbis terrarꝫ in ecclesie facie sãcta edificatione ꝓstructus est. Et memẽto hic:telluri in bono positã:que est terra viuẽtium.

[Ab increpatione tua dñe: ab inspiratione spiritus ire tue.] Ab icrepatione tua:indicat verba ꝓphetarꝫ qui increpationib⁹ iustis peccatores populos arguebant. Ab ispiratione spũs tue ire:ostẽdit ꝑdicatores verbi:qui a sancto spiritu inflãmãti:delinquẽtes populos increpabãt. Per has igit̃ parabolas sublucentes ꝓpositionesq; verborꝫ:bucusq; ꝓphetie spiritu fideliũ populis:qui est sancta ecclesia:aduẽtũ dñi nũtiauit. [Misit de sũmo ⁊ accepit me: assumpsit me de multitudine aquarꝫ.] Hinc iam mr̃ ecclesia loquit̃ de tpib⁹ christianis. Misit vtiq; pater dñm̃ saluatorẽ de sũmo:vt itelligãt hoies:q; qõ de sũmo venit:diuina potestate gloriatur. Aptevo dixit ecclesia accepit me:que spõso Chro iuncta letat̃. Multitudines aũt aquarꝫ:siue inumere gentes itelligi possunt: vnde ecclesia ꝓpetis iudeis ideuotis:de fidelib⁹ constat esse collecta:sicut in actibus aplorꝫ beatissimus Paulus ꝓtradicentib⁹ iudeis ⁊ blasphemãtib⁹:excutiens vestimẽta sua dixit:Sanguis vester sup caput vestrũ:mũdus ego ex hoc ad gentes vadã:Siue hoc dicit de fontib⁹ sacris:quãdo ecclesia catholica multitudinẽ filiorꝫ baptismatis regeneratione cõquirit. [Eripuit me de inimicis meis fortissimis ⁊ ab his qui oderũt me:qm̃ ꝓfortati sunt super me.] Fortissimos inimicos:ꝑsecutores truculentos enuntiat: qui christianũ populũ tormẽtis ⁊ cedib⁹ affligebãt:⁊ ideo se magis dicit ereptã:q; inimici cõfortati sunt supra ipsam. Tũc enis ecclesia crescẽ meruit:quãdo eã data desup potestate inimicus afflixit. O vere diuina ꝓuidẽtia:vt suis nisibus destruat̃ inimicus:⁊ quanto se putat amplius ledere:tãto eũ necesse sit seuissima insecutione ꝑstare. [Preuenerũt me in die afflictionis mee:⁊ factus est dñs ꝓtector meus.] Illud significat:quãdo pseudo apostoli veros ꝑdicatores ꝓuenire nitebant̃:conãtes subuertẽ corda simpliciu. Segtur: In die afflictionis:quãdo christianorꝫ martyria celebrabant̃. Et factus est dñs ꝓtector meus. Ideo deus ꝓtector:q; homo extitit ipugnator. Sed vtraq; simul:longe sibi dissimilia ꝓuenerũt: impugnatio tpalis:⁊ eterna ꝓtectio. [Et ꝓduxit me in latitudinẽ:saluus me fecit qm̃ voluit me.] In ecclesia catholica hũc esse morẽ fidelium nullus ignorat:vt quãto plus ꝑsecutionib⁹ ꝓstringit̃:tanto sicut est amplius fidei augmẽto dilatet̃. Tũc enim per gratiam dei exurgũt inuicti animi: tũc incẽdium charitatis ardescit. Et facto agmine in gladios suauiter ruunt: q; vite eterne ꝓmia ꝓcupiscunt. Producta est ergo ecclesia in latitudinẽ:quãdo per seuitiam ꝑsecutorꝫ numerũ ei constat creuisse fideliũ. Quod aũt dixit: Saluũ me fecit:non moueat:q; ad masculinũ gen⁹ deducta est:qm̃ non videt̃ absurdum hoc ei nomen aptari:que constat ex populo. Merito ergo beatorꝫ istud agmen exultans:saluũ se dicit factũ:qõ ad christiane fidei meruit puenire fastigium. Quoniã voluit me:id est qm̃ me elegit:qui gratis vocat vniuersos:nec prius bñficius accipit:q̃ ꝑstare dignet̃:sicut ipse in euãgelio dicit: Non vos me elegistis:sed ego elegi vos. [Et retribuet mihi dñs ꝓm iustitiã meã:⁊ ꝓm ⁊ innocẽtiaz manuũ mearꝫ retribuet mihi.] Optime vtrũq; seruauit: Et prius dixit anteq̃ assumeretur: Qm̃ voluit me:⁊ nũc dicit: Retribuet mihi ꝓm iustitiam meã:id est ꝓm volũtatẽ meam:quã post beneficia ipsius sancto corde gestabat. Innocẽtias aũt manuũ:operam vult significare pietatis:quã diuino munere sanctorꝫ virtus exercet. Sed hoc:retribuet:

geminatum

geminatum sollicite recipiẽdum est:ne sibi aliquid fallaciter pelagiana heresis blandiat̃. Dicit etenim
2. Timo. 4. Apostolus: De reliquo posita est mihi corona iustitie:quam reddet mihi Dñs in illa die iustus iudex: Nõ q; suis aliqd meritis humilis applicabat:sed q; premissis bñficys dñi iam deberi posse ꝑmium cõfidebat. Idipsus apostolus Jacobus dicit:Omne da
Jaco. j. tum optimũ ⁊ omne donũ ꝑfectus de sursum est:descendens a patre luminũ. [Quia custodiui vias dñi: nec ipie gessi a deo meo.] Uie sunt dñi:dilectio dei: ⁊ charitas ꝓximi:quas constat eos studiosissime custodire:qui nolũt dñi mãdata deserere. Subiunxit: Nec impie gessi a deo meo. Impietatis verbo notati sunt:qui iussa dñi declinare ꝑsumunt. Quod aius
DOG deuotus ecclesie merito se dicit refugisse:vñ se creatorem sciebat offendere. [Qm̃ oia iudicia eius in cõ
Al. Nõ hẽt. spectu meo ⁊ sunt semper:⁊ iustitias eius non repuli a me.] Nũc dicit causas:quare vias dñi custodierit: aut impie non gesserit:sicut supius posuit:q; iugiter iudicia ei⁹ terribilia cogitabat. Addidit:Et iustitias eius non repuli a me:Quod faciunt carnis fragilitate supati:qui longa obseruatione deficientes:equitatem interdũ deserũt:quam ceperant custodire. Dic enim beatus populus nunq̃ repulit iustitiam dñi:q; semp in eius corde ꝑmansit. [Et ero imaculatus cũ eo:⁊ obseruabo me ab inigtate mea.] Fructũ beatitudinis sue reddidit:⁊ qd ꝑficiat si iustitias dñi nõ repellat. s. vt sit imaculatus:verũ non vt ille dñs qui peccata non habuit:sed vt iste quẽ lachryme supplices:a cõtractis sordibus abluerũt. Sed hec oia in illum modũ accipienda sunt:quẽ supius exposuimus: vbi verbo geminato ait:retribuet:ne quid sancta humilitas nõ de supnis bñficys:sed de se(qõ absit) ꝑsumere videat̃. Segtur: Et obseruabo me ab inigtate mea. Subtiliter beati vita describit̃:qui quando ad aliquã se gratiam dñi puenisse cognoscit:cauet ne iterum inigtatis antique calamitatibus innodetur.
Al. puritatẽ [Et retribuet mihi dñs ꝓm iustitiam meã:⁊ ꝓm ⁊ innocẽtiam manuũ mearꝫ in ꝓspectu oculorꝫ ei⁹.] Exponit qõ supius dixit: Et ero imaculatus coram eo. Nam quãdo illud esse ꝓtigerit:tũc istud sine dubitatione subsequet̃:vt ꝓm iustitiam suã:quã ipse tamen donare dignat̃:vnicuiq; reddat:⁊ ꝓ; puritatẽ actuũ digna compẽsatione restituat. Pulchre aũt additus est: In ꝓspectu oculorꝫ eius:qõ vtiq; non potest nisi beatis euenire:vt sicut illi semp corde dñm ꝓtuent̃: ita eos iugiter virtus diuina respiciat. [Cum sancto sanctus eris:⁊ cũ viro inocente inocens eris. Et cuz electo electus eris:⁊ cũ puerso puerteris.] Cuz de iustitia supna loqueret̃:q; vnicuiq; reddit ꝓm suorus actuũ qualitatẽ:nũc exponit quẽadmodũ possit impleri:qõ lex precipit obseruari. Cõuersatio enim nostra ex prioribus:aut ducibus suis:maxime similitudinẽ trahit:dum vnusqsq; tali igenio gaudet: quali fuerit preditus ille quẽ segtur. Hinc est qõ nobis salutaris ⁊ moralis regula data est:qõ cuz sancto viro: id est dño Saluatore:ipso prestante sancti esse possimus:sicut ipse dicit:Sancti estote:qm̃ ego sanct⁹ suz
Leuiti. 19. dñs deus vester. Precipit̃ etiam:vt cuz inocẽtia ei⁹: innocẽtes esse mereamur. Sic enim de ipso iam dictum est: Innocẽs manibus ⁊ mũdo corde. Additur
ps. 23. tertium:vt cũ electione ipsius eligamur. Ita quippe de ipso Isaias dicit:Electus meus in quo cõplacuit
Isa. 42. aia mea. Quod tũc nobis accedit:quãdo ꝑceptis ei⁹ salutariter obedimus. Segtur: Cum puerso subuerteris:id est cum diabolo subuerteris:qui ꝓpria inigtate puersus est. Illos enim inigissimos reddit:quos ad sue obedientie iura ꝓuertit. Quod argumẽtũ no- TOP
bilissimũ dicit̃ in Topicis:a ꝑsona intrinsecus attributa:quãdo quis aut de improbis amicis arguit̃:aut de bonorꝫ ꝓiunctione laudat̃. [Qm̃ populũ humilẽ saluũ facies:⁊ oculos supborꝫ humiliabis.] Respice quẽadmodũ prioribus versiculis apte respõsus est: qui sanctitati vel inocẽtie:necnõ electioni dñi fit deuotus:⁊ hic saluus faciendus est:cũ in die iudicij ad dexterã collocabit̃. Oculi autẽ supborꝫ humiliandi sunt:qui cum puerso auctore suo diabolo subuertentur:dum ad sinistrã positi:in eternã cruciationẽ mittendi sunt. Decenter aũt positum est ecõtra: oculos supborꝫ humiliabis:q; tãto arrogãtes in tartari profunditatẽ descendũt:quãto se altiora ꝓtingere putauerunt. [Qm̃ tu illuminas lucernã meam dñe:deus meus illumina tenebras meas.] Logtur adhuc:siue ecclesia:siue ppls ille beatorꝫ:mirabili decore verborum: Lucerna enis ecclesie: Baptista Joãnes est:de
quo dñs in euãgelio dicit: Ille erat lucerna ardens: Joan. j.
⁊ vos voluistis exultare in lumine eius. Idez ipse in euangelio dicit: Nemo accẽdit lucernam:⁊ ponit eã Luc. ii.
sub modio. Sẽsus ergo talis est. Patri dño dicit:qm̃ tu lucernã meam illuminas:id est Joãnem baptistã ⁊ ceteros apostolos:vel eos qui celesti lumine radiare noscunt̃. Illumina tenebras meas:hoc est:per eos reliqua mẽbra credẽtius:que adhuc in carnis obscuritate versant̃. Lucerna enim noctis est lumen:quemerito delinquẽtibus datur:vt per verbũ illuminationis fugiant tenebrosa peccata. Quapropter memento qõ hic dicit̃ illuminare patrẽ. Illuminat ⁊ fi- ps. ii 7.
lius:sicut in alio psalmo legit̃:Deus dñs ⁊ illuxit nobis. Illuminat etiam spũs sanctus: sicut Prophetа
dicit: Non abscõdam vltra faciẽ meaz ab eis:pro eo Eçech. 39.
qõ illuxit spiritus meus sup vniuersam domũ Israel. Quis ergo ita nubilo corde obscurus est: vt sancte trinitatis vnam naturã:vnam coeternitatẽ:vnaz non intelligat esse potẽtiam:⁊ [Qm̃ a te eripiar a tentatione:⁊ in deo meo trasgrediar murũ.] Insigniter docuit regulaz fidei. A te dixit eripiar:nõ a me. Tentationem vo diabolũ significat:qui momẽtis oibus tentat vt a bona ꝓuersatione nos abstrahat. In deo meo:id est eius virtute roborãte obstaculũ trãsgrediar peccatorꝫ:que inter deũ ⁊ homines mortalium construere negtie. Qui murus mortis est:non salutis:nec ad munimen erigit̃:sed ad eternũ interitum preparat̃. Bene dixit:trãsgrediar:non irrũpam:non diruam:q; murus ille humano generi inmobilis manet:etiam cũ eum sanctis bñficio diuinitatis trãsilire ꝓtigerit. [Deus me⁹ impollutа via eius:eloga dñi
SGHE igne examinata:ꝓtector est oium sperãtium in se.] Aliud versus iste inchoasse:aliud subiunxisse sentitur. Deus meus:aggressus est dicere nescio quid exoratiuum:⁊ subiũxit ei exitum inopinatũ: impollutа via ei⁹. Nã si ꝓpositio sequẽtibus ꝓcordaret:dei mei dicturus erat:non deus meus. Que figura dicit̃ Paraxodia:latine inopinatus exitus:cuz aliud ꝓponit̃: aliud explicat̃. Impollutа via eius:significat semitam ipsius esse purissimã. Siue hoc ad incarnationẽ ꝑtinet vbi:quã cõstat pollutionẽ non habuisse peccati. Segtur: Eloquia dñi igne examinata. Flãma fidei:lex superna discutit̃:quãdo sciendi desiderio diuina eloquia pergrunt̃. Sic ⁊ Hieremias prophetа: eloga dñi mirifica definitione ꝓclusit dicẽs: Nõne

verba mea sicut ignis dicit Dñs: ⁊ sicut securis con/
cidens petrã: Addita est quoqꝫ generalis pmissio: vt
aios releuaret humanos: ne putarẽt ꝓtectionem nõ
mereri: qui a peccato nõ fuisset imunis. Dicẽdo eni:
oium sperãtium in se: nullus exceptus est: nisi qui in
eum spare neglexerit. Qui versus breuissimus: lau/
dum definitionib⁹ explicat. [Qm̃ quis deus preter
dñm: aut quis deus ꝑter deum nostrũ.] Hoc ꝓtra pa
ganoꝝ demẽtiam dicit: qui deos sibi multifaria va
nitate finxerũt. Dñm posuit: qꝛ ipsius serui sumus.
Deum: qꝛ eũ iustissime adoramus ⁊ colimus. Sed
iste deus trinitas est inseparabilis: personaꝝ tm̃ non
substãtie distinctione discreta. Cõuenienter autem
laus dñi breuiter premissa est: qm̃ ipse erat in subse/
quẽti parte locuturus. [De⁹ qui ꝑcinxit me virtute: ⁊
posuit imaculatã viam meã.] Uẽtum est ad ordinẽ
tertium: vbi potẽtiam suam dñs Saluator exponit.
Quod ait: precinxit me vtute: ⁊ dignitatẽ significat
⁊ fortitudinẽ. Quod vtrũq; ipsi ꝓuenire manifestuꝫ
est: qui potestate virturis sue iudicaturus est mũdũ.
Cõuenienter aũt sequitur: posuit viam meã: id est cõ
stabiliuit atqꝫ firmauit: vt nulla seculi ambitione
moueret. Immaculatã vo viam dicit: vitam purissi/
mam sine sorde delicti: quã ille solus ambulauit: qui
peccata non habuit. Sed has oẽs allegoricas tropi/
casqꝫ locutiones que dicte sunt siue que sequent: ad
incarnationẽ dñi ꝓuenienter aptamus. [Qui ꝑfecit
pedes meos tanq̃ ⁊ cerui: ⁊ sup excelsa statuit me.]
Frequẽter hoc aial in scripturis diuinis in bono po/
nitur: vt est illud: Sicut ceruus desiderat ad fontes
aquaꝝ. Ibi qꝛ nimiuꝫ sitiũt: hic qꝛ velociter currũt.
Nozunt enim saltibus spinosa trãscendere: ⁊ loca pe/
riculosa biantia trãsilire. Sicut ille delicta seculi hu
manam salutẽ pungẽtia: ⁊ foueas pfundissimas pec/
catoꝝ: sanctis gressibus transmeauit. Et intẽde quẽ
admodũ in cõparatione ceruoꝝ pmaneat: qui quan
do plana fugiunt: montiũ celsa conscẽdunt. Signifi
cat aũt se super oẽm creaturaꝝ eminẽtiam constitu
tum: sicut dicit Apostolus: Et dedit illi nomẽ qõ est
sup omne nomẽ: vt in noie Jesu omne genu flectat:
celestium: terrestriũ ⁊ infernoꝝ. [Qui docet manus
meas in ꝑliũ: ⁊ ꝑposuit vt arcũ ꝛeũ brachia mea.]
Docere est: ab iminẽtibus insidys cautũ fieri. Ma/
nus opationes significant. Preliuꝫ: diaboli certamẽ
demõstrat: cum quo spiritualiter confligit: qꝛ ince/
ssabilibus colluctationib⁹ semp armat. Brachia vo
Christi: ppbete sunt ⁊ apostoli: per quos desiderium
sue volũtatis operatus est. Dis cõparat ꝛeũ arcuꝫ:
qꝛ nesciunt dei serui predicãdo mollescere: sed in ce/
lesti fortitudine permanẽtes: verbis salutarib⁹ emis/
sis: tanq̃ sagittis eminus iaculatis: deuotoꝝ homi/
num corda cõpungunt. [Et dedisti mihi ꝓtectionẽ
salutis tue: ⁊ dextera tua suscepit me. Et disciplina
tua ⁊ ipsa me docebit.] Protectio salutis: gloriam si/
gnificat resurrectionis: quãdo mortali carne deposi/
ta: eandem incorruptibilẽ ⁊ glorificatam resumpsit.
Dextera: potẽtia diuinitatis est: que assumptam hu
manitatẽ in eterna maiestate constituit. Et bene se
dicit esse docẽduꝫ: vt veri hominis exprimeret qua/
litatẽ. [Dilatasti gressus meos subtus me: ⁊ nõ sunt
infirmata vestigia mea.] Incarnationis sue glorio/
sissimos actus: qui mõstrandi erant ꝓuersatione san
ctissima dicit esse dilatatos. Vestigia vo viam infor
mationis ostẽdunt: quam firmissimã reliquit aposto
lis: vbi ipse gressus imprimẽs sanctis actibus ambu/
lauit. Nec ergo vestigia ab inimicis infirmãda iure
denegauit: qꝛ lꝫ se ventosa mundi procella cõmoue/
rit: eiꝰ tm̃ vestigia mouẽ nõ potuit: que ille ne Petrꝰ
in mari mergeret fixa solidauit. [Persequar inimi
cos meos ⁊ comprehẽdam eos: ⁊ non ꝓuertar donec
deficiant. †Affligam illos nec poterunt stare: cadẽt
†sub pedibus meis.] Istos duos versus: de illis intel
ligi non dubium est: qui primo contra dñm erigun/
tur: postea ꝓuersi eius pedibus inclinant: ⁊ vitã me/
rentur subditi: qui mortem incurrerant cõtumaces.
Persequit enim inimicos suos afflictionuꝫ diuersa
clade fatigatos: ⁊ comprehendit eos quos ab studio
peruerso mutauerit. Sed felix est oino qui capitur:
felix qui illas manus euadere non meret. Tũc ma/
gis liber reddit: cum fuerit tali sorte captiuus. Se/
quitur: Et non ꝓuertar donec deficiant. Luꝫ nõ con/
uertitur dñs: preda tunc capit: ⁊ a prauo studio suo
desinit qui vincit ad salutem. Addidit: Affligam il/
los: nec poterunt stare. Afflicti quippe diuersis cala/
mitatibus: in sua ꝓtinacia stare non possunt: quando
vires negtie in suis ausibus pdiderunt. Tunc fit il/
lud qõ sequitur: cadent subtus pedes meos. Qui sub
pedibus cadit dñi: aduersum illum vltra non patit
cuius iam tuitione vallat. Sed erectus tũc reddit:
quãdo illi fuerit humili satisfactione subiectus. [Et
precinxisti me virtute ad bellum supplantasti insur/
gentes in me subtus me.] Hoc iam de spiritib⁹ im/
mundis dicit: qui ei per cõtradictiones iudeoꝝ ini/
qua certamina cõmouerunt. Precinctus est enĩ vir/
tute: quando patiente fortitudine: iniquoꝝ aduersa
superauit. Ipsi tamẽ qui contra eum insana cõspira/
tione tumuerunt: eius sunt iudicio sine dubitatione
subdendi: vt cum suo instigatore pereant: qui auctor
ri suo credere noluerũt. [Et †inimicoꝝ meoꝝ dedi/
sti mihi dorsum: ⁊ odientes me disperdidisti.] Dupli
cia legis sacramẽta versus iste cõplexus est. Primũ
est: ꝙ dorsum ꝓuersionem eoꝝ significat: qui ex re/
sistentibus eius nomini: in salutiferam victoriam fu
gati emersẽrũt subito christiani: vt Paulus aposto/
lus de pseutore seuissimo: post dñi increpationẽ ap/
paruit repente discipulus. Scõm est: ꝙ odientes se
disperdendos esse denũtiat: qui in perfidie sue obsti
natione manserũt: sicut de iudeis animaduertẽduꝫ
est: qui impia voce dixerũt: Sanguis eius super nos:
⁊ super filios nostros. [Clamauerũt nec erat qui sal
uos faceret: ad dñm nec exaudiuit eos.] Clamores
dicit irritos quos ipy in illa iudicatione missuri sũt:
sicut in euangelio de dãnandis ait: Ibi erit fletus ⁊
stridor dentium. Clamores enim isti saluum facere
nequeunt: qui salutis auctorem hic temnẽdum esse
decreuerũt. Nec erat qui saluos faceret: propter dia
bolum dicit quo imittente deliquerũt. Quis enim
tales facturus est saluos: cũ instigator ⁊ princeps eo/
rum sit primus ipse damnandus? Sed hi cum vide/
rint spem suam in diabolo corruisse: clamabũt qui/
dem ad dñm: sed non exaudiet eos: quoniam infru/
ctuosa illic agnoscit penitudo: vbi iam est iusta da/
mnatio. [Et cõminuam eos vt puluerẽ ante faciem
venti: vt lutum plateaꝝ delebo eos.] Ubi est illa lin
gua grandiloqua: ⁊ ventosa superbia? Usqꝫ ad pulue/
rem se cõminuendos intelligant: qui dño prauis mẽ
tibus cõtradicere moliuntur. Et ne putet sequãuis
detritũ posse quiescere: addidit: Ante faciem venti:
vt quiescere non possint cum fuerint iminuti. Bene
aũt luto plateaꝝ cõparat peccatores: qõ feridissimis

Alt. Ceruoꝝ

ps. 41.

Phil. 2.

Alt. posuisti.

DEF

Alt. correxit me in finẽ: ⁊ disciplina tua

Alt. inimicoꝝ meos.

Alt. pfringes.
Alt. subtꝰ pedes meos.

sordibus inquinatur: nec excipit a conculcatione po/
puli: vt semper eius fetor iteretur. Delebo eos: id est
de medio tollam: qõ ꝑtinet ad lutum plateaꝝ. Uim
quoqꝫ ipsam cõparationis intellige. Ait enim: vt lu/
tum plateaꝝ: qõ facile tollitur: qꝛ mollissimum com
probatur. [Eripies me de cõtradictionibus populi:
constitues me in caput gẽtium. Populus quem non
cognoui seruiuit mihi.] Ereptus est plane de cõtra/
dictionibus populi: quãdo explosis perfidis iudeis:
ad gẽtium fidem: deuotionẽqꝫ translatus est. Cõtra
dictiones vo illas dicit: quas ei scelerata turba mul/
tipliciter ingerebat. Nam qõ ait: Constitues me in
caput gẽtium: signũ dicit fidei christiane: qꝛ in fron/
te gẽtium crucis babuerũt vexilla radiare. Populũ
quem non cognoui: id est ad quẽ non veni: nouum ru
dem: atqꝫ antea non receptũ. Seruiuit autem: credi
dit: dicit: qm̃ quicũqꝫ credit ⁊ seruit: qõ factum est a
gentibus que non fuerant a Christo carnaliter inqui/
site. Nam qd est qõ ille non cognoscat: qui renes bo/
minũ perscrutat ⁊ corda? [Ab auditu auris †obau
diuit mihi. Filij alieni mẽtiti sunt mihi.] Laus ista
gentium: exprobratio est magna iudeoꝝ: vt seruirẽt
qui non viderũt: vt audirent quibus ex ore eius sa/
cratissima minime verba sonuerunt: sicut scriptum
est: Quibus non est nũtiatum de eo videbunt: ⁊ qui
non audierũt contẽplabunt. Sed itellectus trahit:
vt adyciamus. Debrei autem qui viderũt ⁊ audie/
runt: sicut inferius dicit: totũ contraria volũtate fe/
cerunt. Quod idem predicit Isaias: Exceca cor popu
li huius: ⁊ aures eius aggrauia: ⁊ oculos eius claude:
ne forte videant oculis suis: aut auribus suis audiãt:
vel corde suo intelligant: ⁊ conuertant ⁊ sanem eos.
Que figura dicit Apostoposis: id est dictio cuius fi/
nis reticetur: vt aut terreatur: aut ad desiderũ pro/
uocetur auditor. Filij alieni: filij diaboli: quibus ipe
in euangelio dicit: Uos ex patre diabolo estis. Men
titi sunt mihi: quãdo dicebant. Magister scimus: qꝛ
a deo venisti: ⁊ in veritate viam dei doces. Menti/
ri enim est contra mẽtem loqui: ⁊ illud lingua pme/
re: quod vnũquenqꝫ constat in animo non habere.
[Filij alieni †inueterauerũt: ⁊ claudicauerunt a se/
mitis suis.] Bene dixit alienos filios claudicasse: qꝛ
filij dñi rectis gressibus ambulare noscuntur. Nam
claudicare ꝓprie dicimus eos: qui vno pede sunt de/
biles. Quod iudeis accidisse manifestum est: qui ve/
tus testamẽtum carnaliter tenentes: noui gratiã re/
spuerunt. Et hinc factũ est: vt vna parte debiles mẽ
tis suis gressibus claudicarent. Doce etiam in illa an/
gelica concertatione patriarche Jacob quidam asse/
runt presagatũ: quando tacto neruo: vno pede clau/
dus effectus est. Nec illud vacat qõ addidit: suis: qꝛ
deserentes intellectuꝫ legis: suis supstitionibus age/
bantur: vt non recipientes pmissum dñm Saluato/
rem: de lauandis manibus ⁊ calicibus insanas calu/
mnias cõmouerẽt: reuera sordidi: sed non tali obser/
uatione mũdandi. Potuerant enim ꝓpria fece pur/
gari: si lauacrum sacri baptismatis expetissent. [Ui/
uit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exaltet deus salu
tis mee.] Quarti ordinis ianua: que superest aperit:
vbi iterum ecclesia catholica loquitur toto orbe di/
latata: que sũmatim ⁊ beneficia refert dñi: ⁊ hymnũ
suaui delectatione pfundit. Recte dicebat: viuit do
minus: quem in suo corde iugi consideratione cerne
bat. Uiuit enim dixit: presens est firma credulitate
conspectus. Benedictus aũt dicit deus: cum ei laus
celeberrima deuotione mentis offertur: sicut ⁊ alibi
legitur: Benedictus qui venit in nomine dñi. Osan/
na in excelsis. Intelligit etiam proprie bñdictus: qõ
ipse omnia ꝓpitius bñdicat: sicut ⁊ viuit dñs: quod
ipse viuificet. Hec autẽ ⁊ his similia: sicut sepe dixi/
mus: tropicis allusionibus ꝓbant edici. Exaltet vo
posuit: toto orbe credat. Nam quemadmodũ aliter
exaltari poterat: qui ꝓprie vocat altissimus? [Deus
qui das vidictas mihi: ⁊ †subdidisti ꝓplos sub me.]
In isto mũdo preconialiter vindicat ecclesia: quan/
do blasphemi ⁊ infideles ad vere religionis penetra
lia perducunt: vt qui ante contumaces extiterunt:
fiant illi proficua deuotione subiecti. Ecce vere vin/
dicta pia: salutaris pena: vltio gloriosa. Ipsi enim ec/
clesie subdunt: qui liberi probantur a vitys. Nam
qui ab ipsa deuiant: mox laqueuꝫ noxie captiuitatis
incurrunt. [Liberator meus de ⁊ gentibus iracũdis.
Ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo
eripies me.] Addidit liberatori laudem dum dicit
iracũdis. Minus est enim periclitãtem liberare ab
inimicis tepidis: sed multo gloriosius a feruida ma/
lignitate succensis. Sequitur decora diuersitas: vt
quanto altius in iram surrexerunt inimici: tãto am/
plius exaltaretur illa que ꝑtulit. Iniquum viruꝫ: sci/
smaticum designat: qui peruersi dogmatis grassatur
iniquitate. [Propterea confiteor tibi in †populis
dñe: ⁊ ꝑsalmum dicam ⁊ †tibi inter gentes.] Propter
ea propter illa que supius dicta sunt: confiteor tibi:
id est laudeꝫ te per populos christianos: quoꝝ vtiqꝫ
lingua ecclesie vox est. Psalmus autẽ (sicut dictuꝫ
est) opus significat actuale: vnde per opera fideliuꝫ
deo dicit gratias offerendas: quas plus diuinitas no
scitur exaudire: q̃ voces. Inter gentes: designat vni/
uersitatem: qm̃ erat ecclesia gentiũ numerositate di/
latanda. [Magnificans salutare regis ipsius: ⁊ fa/
ciens misericordiã Christo suo Dauid: ⁊ semini eius
vsqꝫ in seculum.] Exponit qualem psalmum supe/
rius dixerit: qui magnificet filium ipsius toto orbe
terraꝝ. Christus ante dicebatur omnis vnctus in re/
gem: sicut ⁊ de Saule dictum est: Cur ausus fuisti in
ferre manum in Christum dñi? In Dauid ergo fecit
misericordiam: qꝛ eum vt titulus dixit: de persequẽ
tium ferocitate liberauit. Et semini eius: dominum
significat Saluatorẽ: qui ꝓm carnem ab ipsius gene
ratione descẽdit. Dicit ergo tunc misericordiam fa/
ciam semini eius: quando post triduum resurrexit a
mortuis: ascendit in celos: sedet ad dexteram patris.
Usqꝫ in seculuꝫ: accipit in eternum: sicut in superio/
re psalmo dictũ est: vsqꝫ in finẽ. Hec enim verba id
ipsuꝫ significãt: quãuis ꝓpter gratiam nouitatis va/
riata esse videantur.

Conclusio.

Quã mirabili contexione verborũ huius
psalmi drama decursuꝫ est:
qõ variatione psonaꝝ semper efficit: dum vicarius
sibi sermo alterutra pmutatione succedit. Sed itel/
ligamus quãta sit huius chori gloriosa societas: vt ⁊
ipse quoqꝫ Dñs simul dignatus fuerit salutaria ver
ba miscere: pro quib⁹ non aspnatus est humilitatem
incarnationis assumẽ. Nam ⁊ numerus ipse: magna
legis sacramẽta ꝓcludit. Denarius ꝑtinet ad decalo/
gum veteris testamẽti: septẽnarius ad septiformem
spiritus gratiam: qui in vnam societatẽ deducti: effi/
ciunt decẽ ⁊ septem: sic ꝑcipua mysteria sancte legis
psalmi istius numero continentur.

Explicit expositio in psalmum .17.

Alt. In
Alt. obediuit

Isa. 52.

Isa. 6.

SCHE

Joan. 8.
Matth. 22.

ETY

Alt. inueterati sunt.

Gen. 32.

Mar. 7.

Matth. 17

Matth. 13

Matth. 21.

Alt. subdis.

Alt. inimicis meis.

Alt. i natõib⁹
Alt. noi tuo.
Alt. Nõ pet.

Alt. salutes.

2. Reg. 1.

¶ In finem psalmus Dauid. XVIII.

Celi enarrãt gloriam dei: ⁊ opera manuus eius annuntiat firmamentum. Dies diei eructat verbũ: ⁊ nox nocti indicat sciẽtiam. Non sunt loquele neq; sermones: quoꝝ non audiantur voces eorum. In omnem terram exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. In sole posuit tabernaculũ suũ: ⁊ ipse tanq̃ sponsus procedẽs de thalamo suo. Exultauit vt gygas ad currẽdam viam: a sũmo celo egressio eius. Et occursus eius vsq; ad sũmum eius: nec est qui se abscondat a caloze eius. Lex domini ĩmaculata conuertẽs animas: testimonium domini fidele sapientiam prestans paruulis. Justitie domini recte letificantes corda: preceptum domini lucidum illuminãs oculos. Timor domini sanctus permanens in seculum seculi: iudicia domini vera iustificata in semetipsa. Desiderabilia super aurum ⁊ lapidem preciosum multum: ⁊ dulcioza sup mel ⁊ fauum. Etenim seruus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa. Delicta quis intelligit: ab occultis meis mũda me: ⁊ ab alienis parce seruo tuo. Si mei non fuerint dominati tunc ĩmaculatus ero: ⁊ emundabor a delicto maximo. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei: ⁊ meditatio cordis mei in cõspectu tuo semp. Domine adiutor meus: ⁊ redemptor meus.

Inscriptio ista frequẽter exposita est: psalmi dicta referens ad dñm Christus: de cuius primo aduẽtu ppheta dicturus est: vnde suscepit inimicus occasum: ⁊ humanũ genus singulare psidium. Per hũc enim tyrannus ille religatus ingemuit: ⁊ absolut⁹ est homo potius: qui mortiferis vinculis tenebaꝫ obnoxius. Memẽto vo qz de eadẽ re hic pnus est psalm⁹. Sequunt aũt aly 4⁰: id est. 29. 84. 96. 7. 97. Diuisio. Et totum psalmũ Prophete verba sunt. Prima narratio eius: laudat dñi pdicatores. Ipse quoq; de ei⁹ icarnatione: speciosissimis comparationibus verba subiungens. Secũda: laudat precepta noui ⁊ veteris testamẽti. Tertia: ab occultis vitys purgari se a dño deprecaꝫ: vt eum sibi dignum faciat esse psalmistam: per que intelligimus illos solos reuera dñi laudes canere: qui ab eius nesciunt predicationibus discrepare. Expositio.

Celi enarrant gloriã dei: ⁊ opa manuum eius annuntiat firmamẽtum. Quãuis ⁊ ad litteram possit itelligi: celos enarrasse gloriã dei: cũ magos ad Bethleẽ veniẽtes dux stella pcesserit: que stans sup cunabula eius: ostẽdit dñi Saluatoris aduẽtuz: tamẽ hoc melius ad apl'os puertimus ⁊ pphetas: qui de aduẽtu ipsius disserẽdo: orbẽ terraꝫ sanctis admonitionibus impleuerũt: in quibus deus tanq̃ in celis habitauit qui cũcta late cõplectit: non ex parte sed tota eos plenitudine sue maiestatis ingrediens. Pars enim in deo non est: sed vbiq; totus ⁊ plenus est. Impio quippe dicit: Tu qui es: qui enarras gloriam meam: Segtur: Et opera manuum eius: id est ipse homo qui manib⁹ eius fact⁹ est. Sed hoc ad laudem dñi ppheta: vt cum sint opera eius: annũtiare mereant creatoris sui reuerẽda mysteria. Addidit: Annũtiat firmamẽtum: predicationes. ℓ. incarnationis eius: per quã fidei nostre soliditas incõcussa prouenit. Et nota qz hic dicit: homo dei manib⁹ factus. Item legit: Et aridã manus eius finxerũt. Sed hoc humane opationis allusio est: que sine manibus aliquid fabricare nõ pualet. Letetꝫ deus volũtatis sue creauit impio: sicut legit: Ipse dixit ⁊ facta sunt: ipse mãdauit ⁊ creata sunt. [Dies diei eructat verbuz: ⁊ nox nocti indicat sciẽtiã.] Dies diei eructuabat verbum: quando dñs loquebaꝫ apl'is. Ipse enim diuina claritate irradiãs: corde purissimis verba celestis luminis intimabat. Eructuabat enim verbũ: cum de imis penetralib⁹ sermones in sanctoꝝ notitiã pducebat. Nox aũt nocti indicauit sciẽtiam: quãdo Judas Christum iudeis pdidit ac tradidit occidẽduz. Indicare enim: ptinet ad proditionẽ. Tale eniz iter se fecerant constitutũ: vt illũ tenerent quem fuisset sceleratissimus osculatus. O nefandissimũ proditorem: ⁊ iuste a beatoꝝ societate discretũ. Per osculuz causam fecit venire interitus: per qõ humani generis declaraꝫ affectus. Nam qõ diem diei cõparauit: ⁊ noctem nocti: argumẽtum est qõ dicit a pari: sicut ⁊ in. 41⁰ psalmo dicturus est: Abyssus abyssum inuocat: in voce cataractaꝝ tuaꝝ. [Nõ sũt loquele neq; sermones: quoꝝ non audiant voces eoꝝ.] Negãdo nullos esse sermones neq; loquelas quos apl'i reticuissent: illud videt pdicere qõ linguis erant oũm gẽtium diuina inspiratione locuturi. Sermones qppe ipsoꝝ ⁊ loquele: per orbẽ terraꝫ predicationis libertate sonuerunt. Sermones ptinent ad cõmunes narrationes: loquele ad publicas suasiones: qõ vtrũq; apl'os fecisse certissimũ est. [In oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. In sole posuit tabernaculũ suum.] Terrã hic hoiem debemus accipe: qui ⁊ audire possit ⁊ credere. Sonus vo miraculoꝝ fama est: que pro ipsa natiuitate per gentes singulas excellenti opinione currebat. Fines aũt terre sunt reges: qui quasi termini agroꝝ sua regna custodiunt: vt non solũ ad humiles: verũetiã ad pncipes gẽtium euangelij verba peruenisse declarent. Sequit de incarnato verbo pphete sancta pdicatio: vt hoc qõ alios gessisse laudauit: ipe quoq; fecisse videretur. Ab apostolis quippe transiyt ad psonam domini. Que figura dicit Exallage: id est pmutatio. In sole: in manifestatione mũdi dicit. Tabernaculum: id est inhabitaculũ corporis sui. Quod ideo arbitror dictum in sole positũ: vt qui oculuz cordis habet purissimum: sacramẽti illius claritatem ⁊ ferre possit ⁊ cernere. Qui vo heretica prauitate confusus est: icarnationis eius fulgore pcussus erroris sui lippitudine sanctũ lumen dñi non preualeat intueri. [Et ipe tanq̃ sponsus pcedes de thalamo suo. Exultauit vt gygas ad currẽdam viam. Et ipse: Christuz dñm dicit: qui

DOG

ps. 49.

ps. 94.

ps. 148.

TOP

ps. 41.

SCHE

qui tanq̃ sponsus ecclesie sue: processit de thalamo suo: id est de vtero virginali. Magna similitudine sacramentum eius incarnationis exposuit. Ob hoc enim de intacto vtero pcessit dispositione mirabili: vt mũdum deitati reconcilians: ecclesiam sibi sponsi charitate sociaret. Quapropter merito de virgine natus est: qui virgini erat sancta copulatione iungẽdus. Congrue nãq; sponsus a spondendo dicit Christus: qui totiens promissus est per pphetas. Et bene Christus noster gyganti comparat: qz humanam naturam potẽtie sue magnitudine supans: omnia mundi vitia cum suo truculentissimo auctore prostrauit. Dicẽdo enim: Ad currẽdam viam: seruauit qõ in primo psalmo dixit: Et in via peccatoꝝ non stetit. Dec via cursuz eius vite significat: quam dñs egit homo natus: hoc est: qz natus est creuit: docuit: passus est: resurrexit: ascendit in celos: sedet ad dexteram patris. Merito ergo dixit: viaz cucurrit: cuius in nulla mũdi ambitione potuit actus desitare. Dec per allegoricas similitudines decẽter expressa sunt: que aliud docentes: aliud itelligi suadent. [A sũmo celo egressio eius. Et occursus eius vsq; ad sũmum eius: nec est qui se abscondat a caloze eius.] Si diligẽtius iteamur: totius hic maiestas trinitatis ostendit. A sũmo celo: pater significaꝫ. Egressio eius: natiuitas filij: nõ tẽporalis: sed eterna patri: que est ante omne principium: quippe cuz ipm filium constet eẽ principium. Occursus eius ꝗm hominẽ dicit: qz post assumptionem carnis in vtraq; natura Christus pmanens: ad sedẽ maiestatis paterne occurrit. Usq; ad summuz eius: iterũ ꝗm deitatẽ qua patri filius semp equalis est. Nam cum venit a sũmo: in nullo minor fuit: cuz redyt ad sũmũ: deus homo equalis patri in deitatis substantia sicut venerat pseuerat: cui nihil humana detraxit humilitas. Naz qõ ait: Nec est qui se abscõdat a caloze eius: spiritũ sanctum videt significare: quem post ascẽsionem discipulis misit. In actib⁹ enĩ apostoloꝝ legit: ignem apparuisse: qui supra vnumquenq; eoꝝ insidens: gẽtiuz varys linguis eos faciebat effari. Ipe ergo calor est a quo nemo possit abscõdi: qui deitatis sue potẽtia vniuscuiusq; corda cognoscit. Ita hoc vno versiculo: sancte trinitatis ingentia sacramenta declaranĩ. Et intuere: quẽadmodũ lz de tribus psonis dicaꝫ: consubstãtialem tamẽ seruauit vnitatẽ. Sic eniz logtur dicẽdo: Eius: tanq̃ de vno: qz sancta trinitas vn⁹ est deus: sicut legit: Audi Israel: dñs deus tuus: dñs vnus est. [Lex dñi irrepẽhensibilis conuertens aias.] Uẽtuz est ad scõam narrationẽ: vbi per sex versus singule res diuersa laude definiunt. Dec septima est species definitionis: quam greci Catametaphorã: latini: per trãslationẽ dicunt: cũ rem aliquã sub breui pconio que sit ostendimus. Nũc ad singula veniamus. Lex enim illa quam per Moysen dedit: irreprehẽsibilis est: qz pfecta veritate psistit: que per dñm Saluatorẽ non reprehẽsa: sed potius pbaꝫ impleta. Ait enim in euangelio: Nõ veni legẽ soluẽ: sed implere. Et ne eẽt nobis rigoris eiꝰ pernitiosa despatio: adiũxit: Conuertens aias. Illius enim districtionis metus errantẽ corrigit: ⁊ ad Christi gratiaz facit recurrẽ: cũ spem in suis ceperint meritis non hẽre. [Testimoniũ dñi fidele sapiẽtiã prestans paruulis.] Dic de patre dicit: qm̃ oia testimonia que dedit pplo Israelitico fidelia vtiq; fuerũt: qz plenissima veritate recognita sunt: ⁊ sapiẽtiã paruulis pstiterũt: non vtiq; supbis: nec tumida se elatione iactantibus: sed paruulis. Paruuli aũt sunt humiles ⁊ inocẽtes: sicut Apl's monet: Nolite pueri efficiẽ sensib⁹: sed malitia paruuli estote. Testimoniuz quoq; dat filius: sicut ad Timotheũ ait Apl's: Preci pio tibi coram deo qui viuificat oia: ⁊ christo Jesu qui testimoniuz reddidit sub pontio Pilato. Idẽ de spiritu scõ dicit Apl's. Nam ⁊ ipse spiritus testimoniũ phibet spiritui nostro. Uides in illa sancta trinitate: q̃ nihil scriptura diuina velit minus maiusue sentiri: vt nec ipsa nomia patiaꝫ eẽ diuisa. [Justitie dñi recte letificantes corda.] Reuera recte: qz nõ aliter cognoscit fecisse q̃ docuit: qz illoꝝ iustitia recta nõ est: quib⁹ aliud est in ore: aliud in ope. Letificantes corda: subaudi iustoꝝ: qui de iudicio dei letificant: qz nouunt se misericordie dñi pmia consecuturos: sicut dicit Apl's: De reliquo reposita est mihi corona iustitie: quam reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. [Preceptum domini lucidum illuminans oculos.] Reuera lucidũ: qz sincere purum ⁊ imaculatũ: quale a patre luminum pdire decet. Doc illuminat oculos: nõ istos carnales: quos ⁊ pecora nobiscũ possunt hẽre cõmunes: sed illos vtiq; iteriores: qui diuino munere spiritualiter clarificanĩ. [Timor dñi sãctus pmanens in seculum seculi.] Uideamus: qd sibi velit ista definitio. Deũ timẽ non trepida ꝓfusio: sed impturbata ꝓstantia est: cuius status nulla tpali conuersione mutaꝫ: sed in idipsum sinceritate bone conscientie pseuerat. Nam humana formido cũ tẽpore cõmutaꝫ: ⁊ non est sancta: qz non põt eẽ pficua. Timor aũt dei nihil pturbationis habet. Nam lz recte auctorẽ suum timeat: scit vere supplicãtibus misericordem esse qui iudicat. In omni ergo sanctitate versaꝫ: qui suuz iudicem ⁊ timẽ cognoscit ⁊ amare. Mixta enĩ cũ pauore dilectio: timor est dñi: qui vsq; seculari reuerẽtia nuncupaꝫ. [Judicia dñi vera iustificata in semetipa.] Judicia dei dicit vt arbitror: mãdata: que in veteri testamẽto ⁊ nouo ꝓscripta sũt: qz reuera ex iudicio sunt plata. Illud enim iudiciuz singulari numero dicit: vbi boni maliq; diuiduntur. Nam qõ segtur: Desiderabilia: phibet ad illud tempus future iudicationis aptari: qz legit: Ue illis qui concupiscunt diem dñi. Dec aũt iudicia vtriusq; testamẽti: que dicta sunt veritate imutabili pseuerãt: ⁊ tãtum in illis est bonum: vt cum a pys mẽtibus recipiunt veraces faciant ⁊ beatos. Doc autẽ dant qõ habẽt: qz necesse est vt iustificatione plenum sit qõ iustos facit. Peracta est proposite laudis fenaria diuersitate conclusio. Predicãdo legẽ dñi: testimoniũ dñi: iudicia dei: qui numerus in arithmetica disciplina noscit esse pfectus. Singulis enim versib⁹ quasi quibusdam calamis cõpactis: opa dñi laudis studio probanĩ esse cantata: vt doceret pfectionem atq; cõuenientiam eoꝝ que sub tali calculo noscunt eẽ predicata. O ingẽtium rerum stupẽda pfunditas. Quis aut sufficienter distinguẽ: aut pdicare potuisset opera dñi: nisi spiritu sancto pbarenĩ edici: Solus eniz preualet digne de se dicẽ: qui etiam se põt nosse plenissime. [Desiderabilia sup aurum ⁊ lapidẽ preciosum multũ: ⁊ dulcioza sup mel ⁊ fauum.] Desiderabilia sunt iudicia dñi: sicut dictuz est: mandata noui ⁊ veteris testamẽti: super aurum qõ humana cupiditas affectat ardẽtissime possidere: ppter qõ frequenter despicit etiam salutes animaꝝ. Sed qz hoc tante rei parũ est: Addidit: Lapidẽ preciosum multũ: qui in paruissimo margarito plurimum valet: ⁊ exiguo

ETY

Deute. 6.

Alimaclata

DEF

Matth. 5.

i. Corint. 14.

j. Timo. 6.

Roma. 8.

Amoe. 5.

ARITH

metalli pondere ingētem superat pecunie quantitatem. Sed qm̃ inueniri poterant continētes: qui cupiditatem noxiam laudabili parcitate calcarent: addidit etiam sapores p̃cipua suauitate iocūdos: Mel ⁊ fauum. Unde homo nullus excipiꝫ: quāuis ꝓtinens esse videaꝫ: q̃ ꝓpter vetus testamētum superat mel: ꝓpter nouum vincit fauum. Ista enim faucib⁹ tm̃ sapiunt: illa mentibus absolute dulcescunt. Quando schema grece dicitur Auxesis: latine augmētum: paulatim enim ad sup̃iora concrescit. ¶ †Nam ⁊ seruus tuus custodit ea: in †custodiēdo illo illa retributio multa. ¶ Cum dicit seruus tuus: iustum significat ⁊ deuotus: custodiet ea dulcedine. s. illa pellectus: q̃ nequissimis mētib⁹ iudicia dñi semper amara sunt. Et inspice q̃d dictum est: custodiet ea: vt non solum ad tēpus eaꝝ rerum suscipi videaꝫ affectus: sed vsq̃ in vltimum vite spatius in tali deuotione versetur. Post obedientiam premia subsequunt̃: id est retributio multa. Tanta enim diuine clemētie dona sunt: que nequeunt comprehēdi: Sic enim de bis Apostolus dicit: Quod nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit: que ꝓparauit deus diligētibus se. Merito ergo dicta sunt multa: q̃ comprehendi non poterant vniuersa. ¶ Delicta quis intelligit: ab occultis meis mūda me domine. ¶ Ecce ianua certe narrationis aperit̃: In qua Propheta deprecatur: vt oia eius peccata mundent̃: quatenus eloquia oris sui: in conspectu dñi reddant̃ accepta. Sed cuꝫ tribus modis humanis erroribus excedaꝫ: cogitatione: dicto ⁊ facto: īmensum illud delictorum mare sub breuitate constrictum: duobus fontibus emanare testatur. Occultum est: quod originale dicit̃: in quo cōcipimur: nascimur ⁊ secreta voluntate peccamus: id est: cum rem proximi cōcupiscimus: cum nos de aduersarys desideramus vlcisci: cum ceteris prestātiores effici volumus: cum cibos appetimus dulciores: ⁊ his similia: que ita pullulant atq̃ surripiunt: vt ante effectum rei multis celata videant̃. Quod si hec alicui manifesta reddant̃: monente Salomone: Nō eas post concupiscentias tuas. Illud tamē debemus aduertere: quoniam multa peccata sunt: que omnimodis ignorамus: quoꝫ nec origines possumus: nec surreptiones agnoscere. Unde subaudiēdum est: Delicta omnia quis intelligit? Nam cuꝫ dicturus sit in quinquagesimo psalmo: Delictum meuꝫ contra me est semper: Et alibi: Delictum meum cognitum tibi feci: quo modo non potest intelligi q̃ peccans cogitur confiteri? Sed si adieceris omnia: tunc hec questio probaꝫ exclusa. ¶ Et ab alienis parce seruo tuo. Si mei non fuerint dominati: tunc īmaculatus ero: ⁊ emūdabor a delicto maximo. ¶ Positum est superiore versu occultum: q̃d originale diximus: nunc dicendum est quid sit alienum. Alienum est: quod malis hominibus: siue diabolo suadēte cōmittitur: sed fit proprium: q̃ consensus plectibilis adhibet̃. Ex illa enim traduce mortalium massa corrupta ab hoste spirituali: sine diuina gratia velociter subuertitur: q̃ in primo homine per inobediētiam vitiata mōstratur. Nam q̃ facile est antiquo iſidiatori infectis veritatē suadere: qui potuit liberos atq̃ incorruptos sua caliditate decipere? Quapropter ab originali peccato (vnde vsq̃ ad seculi finem viuens nullus excipitur) Propheta mundari se petit: quasi adhuc carnalibus vitys non oino purgatus. Sed cum dicit: Seruo tuo: iam se ostendit legi dominice iure famulari.

SCHE
Al. Etenim
Al. custodiē
dis illis.

6. Corint. 2.

Dominantur autem errores: cum in eis fallaci voluntate ꝓsumitur: tunc vo imperium perdunt: quādo ab ipsis homines per dei gratiaꝫ subtrahunt̃. Iure ergo Propheta īmaculatuꝫ se confidit fieri: cum euꝫ iam ꝓtigerit ab eoꝫ dominatione liberari. Maximū vo delictuꝫ est superbia: qua ⁊ diabolus cecidit: ⁊ hoīem traxit. Quātum eni in malo magna sit hinc datur itelligi: que ex angelo diabolū fecit: que homini mortem intulit ⁊ concessa beatitudine vacuauit: omniū maloꝫ mater: scelerum fons: vena nequitie. Scriptum est enim: Initium peccati omnis superbia: quam tamen dominus veniens sua humilitate deiecit. ¶ Et erunt vt complaceāt eloquia oris mei: ⁊ meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine adiutor meus ⁊ redemptor meus. ¶ Dicit quando eloquia oris eius dño placere prevaleant: videlicet: si a vitys que superius dixit reddatur alienus: ꝓpter illud quod dicitur peccatori: Quare tu enarras iustitias meas. Que est autem meditatio cordis: quae potest ad dominum peruenire? Spes: charitas: ⁊ fides: que vtiq̃ digna sunt deo. Illa enim merentur in cōspectu eius ascendere: que ipse cognoscit̃ approbare. Adiutorem vo suum dicit in bonis: redēptore a malis: vt nemo suis meritis applicet: quod celesti largitate susceperit. Conclusio.

Eccl. 10.

Ps. 49.

DEF

Quā mirabili ordine: totum psalmū gloriosissimus Propheta cātauit. Laudauit dñi p̃dicatores. Ipse quoq̃ aduētū sacratissime icarnationis edocuit. Magnalia eius varia definitionū qualitate cōmēdās: Reuersusq̃ in memoriā fragilitatis sue a delictis se petyt debē mundari: vt tantoꝫ sacramētoꝫ relator dignus existeret: qui docuit scripturas dñi a purissima ꝓscientia debeat narrari. Numerus quoq̃ p̃sens: virtutē psalmi declarare sentit̃. Nam sicut in euangelio: octauodecimo anno curuata mulier iubente Christo a sua infirmitate saluata est: ita se in hoc psalmo petyt peccatis proprys Propheta liberari: per hunc calculuꝫ significans tempus aptissimum: in quo ⁊ iste dñi salutifera beneficia mereretur.

Explicit expositio in psalmuꝫ .18m.

¶ In finem psalmus Dauid. XIX.

Exaudiat te dominus in die tribulationis: protegat te nomen dei Iacob. Mittat tibi auxiliū de sancto: ⁊ de syon tueatur te. Memor sit oīs sacrificij tui: ⁊ holocaustum tuū pingue fiat. Tribuat tibi ꝑm cor tuuꝫ: ⁊ omne consiliuꝫ tuuꝫ confirmet. Letabimur in salutari tuo: ⁊ in nomie dei nostri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas: nūc cognoui: qm̃ saluuꝫ fecit dominus christū suum. Exaudiet illum de celo sancto suo: in potentatibus salus dextere eius. Hi in curribus ⁊ hi in equis: nos aūt in nomine dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sunt ⁊ ceciderūt: nos aūt surreximus ⁊ erecti sumus. Domine saluum fac regem: ⁊ exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

Iam

Iam q̃ tituli vba nota sunt: de textu psalmi aliq̃d disseram⁹: vt gratius possit accipi: quādo breuiter eius intētio, pbat̃ agnosci. Futurorum igit̃ illuminatione ꝓpheta cōpletus: per optatiū mēdū euenire prospera sancte depcat̃ ecclesie: que illi per aduentū dñi certissime nouerat eē vētura. Et nimia charitate cōpletus: illi optat ꝓspera: cui⁹ se mēbra esse noscebat. Talia siquidez desideria beati semper appetunt: vt bona sua ibi posita iudicent: vbi benemeritorum vota congaudent. Diuisio.

Primo ingressu ꝓpheta deprecat̃ sancte ecclesie bona succedere: vt diuersa mundi tribulatione fatigata: christum dñm exaudita suscipiat. Secundo deprecat̃: vt omne ꝓsiliū ei⁹ rectāq̃ fidē dñs oipotentie sue pietate confirmet: promittens fidelem populum non magnificandum potestate mūdana: sed diuina potentia. Expositio.

SCHE

Exaudiat te dñs in die tribulationis: protegat te nomen dei iacob. ¶ Per figuraꝫ Prolepsin: que latine dicit̃ p̃occupatio: ꝓpheta studio magne charitatis accensus: optat ecclesie catholice puenire: que logo post tēpore fieri posse cernebat. Audiri cognoscimur: quādo oīmodis aliquid obtinemus. Dicēdo vo: in die tribulationis: tēpus grauissime afflictiōis ostēdit: quo magno desiderio dñm depcamur. Non enim extremis labys: sed mūdo corde tūc petimus que nobis tribui postulamus. Perscrutādū est quoq̃: quare patriarche Iacob nomen videt̃ annexuꝫ? Dic eni maiori fratri Surripiens: toti⁹ benedictionis gr̃am cōquisiuit: vt ⁊ ipse illi cū reliquo populo subderet̃. Que similitudo benedictionis: christiano populo ꝓgruēter aptat̃: qui gentē subsequēs iudeorum eam deuote mētis religione superauit: vt gratie munere p̃mus donāte dño redderet̃. Nā cū dicit: Protegat te nomen dei iacob: huiusmodi similitudinē a dño vult intelligi: ⁊ nouo populo ꝓcedendā: quā ille in p̃figuratione sanct⁹ patriarcha p̃cepit. ¶ Mittat tibi auxiliū de sancto: ⁊ de syon tueat̃ te. ¶ Optando mittat: ostēdit a patre filiū missum. Sed hoc vbum charitatis est: nō subiectionis: sicut ⁊ ipse in euangelio de spiritu sancto dicit: Expedit vobis vt ego vadam. Si eni ego nō abiero: paraclitus nō veniet ad vos: si aūt abiero: mittā eū ad vos. Syon eniꝫ sicut sepe diximus: mons est significās speculationē: que ꝓuenit diuinitati: q̃m̃ illi oia nō vt nobis ex euentu nota sunt: sed ex glorioso sue dispositionis arcano. ¶ Memor sit omnis sacrificij tui: ⁊ holocaustuꝫ tuū pingue fiat. ¶ Sacrificium sancte ecclesie: nō hostia pecudū: sed iste ritus accipiēdus est qui nūc agit̃ corporis ⁊ sanguinis īmolatione sollenni: quē vēturum p̃uidebat: nō q̃ē p̃termittēdū esse cognouerat. Sequit̃: Et holocaustū tuū pingue fiat. Holocausti nomine in illa prioris sacrificij similitudine pseuerat. Holocaustū eni totū dicebat̃ incensum: que nūc referenda sunt ad cōmunionis nostre sanctissimā puritatē. Holocaustū eni per se combustū ⁊ aridū est: sed pingue fit atq̃ iocundū: quādo a gr̃a diuinitatis assumit̃. ¶ Tribuat tibi †dñs ꝑm cor tuū: ⁊ omne cōsilium tuū cōfirmet. ¶ Post diapsalma postrū: venit ad ingressum z^m: adhuc oprans ecclesie bona: quaꝫ sciebat cōstanter in orthodoxa religione mansuraꝫ. Dicit eni: Tribuat tibi dñs ꝑm cor tuū: id est ꝑm intellectum q̃ē habes de domino Saluatore: vt eum credas vnū ex trinitate: passuꝫ carne: ⁊ pro mundi liberatione in crucis patibulo pendisse: ipm̃ resurrexisse: ipsum sedere ad dexterā patris: ipm̃ ad iudicandum esse venturū. Addidit quoq̃: Et omne consiliū tuū ꝓfirmet: scilicet vt mundi istius illecebras ꝓtemplata dñi pmissione despicias: ⁊ pericula p̃sentis seculi nō pauescas: dū future resurrectiōis p̃mia leta semp expectas. Hoc est eni ꝓsiliū sancte matris ecclesie: patrē ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctuꝫ vnum credere deū: a quo creata sūt oia: ⁊ disponunt̃ vniuersa. Dec bene ꝓfirmari ꝓpheta deprecat̃ in populo fideli: per que nouit eū ad eterna p̃mia esse vēturū. ¶ Letabimur in salutari tuo: ⁊ in noie dei nostri magnificabimur. Impleat dñs oēs petitiones tuas. ¶ Cū vir sanctissimus spiritualia bona optaret ecclesie: vt se vnū ex ei⁹ corpore esse mōstraret: suā quoq̃ p̃sonā decēter admiscuit. Nam in salutari ecclesie: q̃d est dñs Christus: letatuꝫ se esse declarauit: ⁊ in ipsius nomine se magnificādū esse testat̃: q̃ ex Christo Christiani fuerāt nūcupādi. Magnificari est eni magnū fieri: quippe cū ex vocabulo celestis regis nomē est impositū seruienti. Sequit̃: Impleat dñs oēs petitiones tuas. Fit iterū ad ecclesiā grata ꝓuersio: vt ex tā frequēti voto ꝓbaret̃ nimie beniuolentie magnitudo. ¶ Nūc cognoui q̃m̃ saluuꝫ fecit dñs Christum suū. ¶ Hec iā vsq̃ ad finē psalmi ex persona loquit̃ sua. Que figura dicit̃ Apostrophe: id est: ꝓuersio: quotiens ad diuersas p̃sonas crebro vba ꝓuertimus. Dicendo: nūc cognoui: magnā vtutē ꝓphetationis ostēdit: vt in p̃senti se diceret cognouisse: q̃d post multa secula potuit approbari. Saluū fecit pater Christuꝫ filiū resurrectione gloriosa: q̃m̃ etiā ascēdit in celis. ¶ Exaudiet illū de celo sancto suo: in potētatib⁹ salus dextere ei⁹. ¶ Exaudiuit filiū pater ab icarnatiōe suscepta: post resurrectionē videlicet: q̃ādo spiritum sanctū de celo misit Aplis: q̃ē in terris mittendum pmiserat. Et vt ipm̃ quoq̃ in deitate sua oipotentē eē mōstraret: sequit̃. In potētatib⁹ salus dextere ei⁹. Salus igit̃ q̃ā ipse ꝓdidit: potētatus noster esse dinoscit̃: q̃ādo illa salus: nec morbis afficit̃: nec dolorib⁹ sauciat̃: sed potētes nos effecit cū in sua perennitate custodit. Sensus ergo talis est. Exaudiet filiuꝫ pater de celo sancto suo: q̃ in dextera ei⁹ est salus: habens ex proprīa deitate: q̃d petere videtur ex carne. ¶ Hi in curribus ⁊ hi in equis: nos aūt in noie dñi Dei nr̃i īmagnificabimur. ¶ Fidei sue sinceritate ꝓfidēs: que munerib⁹ erat dñi ꝓtributa: ꝓpheta letat̃: despiciēs illos qui pomposis curribus effecti: in tēporali poti⁹ dignitate p̃sumūt. Duo eni apud antiquos erant genera triūphoꝝ. Unuꝫ maius in curribus: q̃d laureatū dicebat̃. Aliud minus in equis: q̃d optio nūcupabat̃. Sed ista secularib⁹ relinquēs: in noie dñi se magnificatū esse ꝓfirmat. Nō eni curr⁹ aut equ⁹ magnificāt: q̃uis in hoc mūdo extollere videant̃ honorib⁹ sed nomen dñi q̃d ad p̃mia eterna pducit. Que figura grece dicit̃ Synchrisis: latine cōparatio: dū cōparatiōe quadā iustiorē causaꝫ nostrā: q̃ aduersary demonstramus. ¶ Ipsi obligati sunt ⁊ ceciderūt: nos autē surreximus ⁊ erecti sumus. ¶ Potēter aperuit fructū p̃cedentiū rerū. Nā humanis honorib⁹ p̃sumentes: laqueati prauis desiderys suis in mortis foueā corruerūt. Et q̃ dicturus erat: ceciderūt: p̃m̃ isti obligati: q̃d necesse est illis cōtingere qui se vident̃ neruosis erroribus obligare. Resurgere enim duobus

Al. nō habet

Al. Inuocabimus.

SCHE

SCHE

modis dicit̃ ꝛ̃istian⁹:quãdo a vitio⁹ꝛ mortẽ in hoc
mũdo per grãm liberat⁹ in diuinis iustificationib⁹
pseuerat:sicut sapiẽtissim⁹ Salomon dicit:Septies
cadit iustus ꝛ resurgit. Dicit̃ ꝛ generalis illa resurre
ctio:in qua iusti eterna p̃mia consequent̃. Sed hic
vtranq; ꝓuenire manifestũ est:vbi iõ posuit:erecti
sumus:q; in qualibet resurrectione fideles ab humi
litate ꝓsurgunt:ꝛ ad diuina p̃mia subleuant̃. Qõ ar-
TOP gumentũ in topicis dicit̃ a rebus ipsis:q̃n ꝛ aduersa
rios corruisse dicimus:ꝛ nos erectos esse testamur.
[Dñe saluũ fac regẽ:ꝛ exaudi nos in die qua inuoca
uerimus te.] Futuro⁹ꝛ desiderio ꝓpheta pellectus:
illa petit iterũ fieri que nouerat esse ventura. Dicit̃
patri:saluũ fac regem:id est:ꝛ̃istus dñs resurgat a
mortuis:ascendat in celos:interpellet pro nobis:ne
diutius nostra vacillet oratio:sed ipso aduocato pre
sumamus orare:qui nos patri docuit supplicare:ne
nos mortis laqueus possit astringere. Deniq; hoc se
quitur:Exaudi nos in die qua inuocauerimus te:qõ
tunc humano generi prouenit:quãdo resurrectione
dñi firme credidit:letãter aspexit. Conclusio.

Docuit nos propheta sanctissim⁹:quali pietate
debeamus ꝛ̃istio dño seruire:optat il-
li bona que nouerat esse vẽtura:q; bene credentiũ
mos est illa orare:que desideramus emergere. Sic
Matth. 6. ꝛ in dñica orone p̃monemur. Adueniat regnuꝫ tuũ:
qõ etiã si nõ orem⁹ adueniet. Sed deuotuꝫ nõ vult
desinere:que vẽtura credit optare. Quapropter affli
gamur in eius passiõe:gaudeamus in ei⁹ resurrectio-
ne. Sic enĩ ipsius possumus dici si ei⁹ dispẽsationib⁹
mereamur aptari. Presentis aũt numeri sacramẽta
sub vna sũma nequaq̃ potuimus inuenire:sed for-
te nobis poterunt diuisa ꝓstare. Duodenarius itaq;
calculus:ad Aplos est videlicet applicãdus. Septẽ-
narius vo:significat hebdomadã:que ad p̃mã illã
pertinet sine dubitatione culturã. Hec in vnũ socia-
ta:vtriusq; legis sacramenta ꝓcludunt. Sic ꝛ istius
psalmi ad patres dicta precatio noui ꝛ veteris testa
menti continet reuerenda mysteria.

Explicit expositio in psalmum. ix^{m}.

¶ In finem psalmus Dauid. XX.

Domine in virtute tua letabit̃
rex: ꝛ super salutare tuuꝫ exul
tabit vehementer. Desideriuꝫ
cordis eius tribuisti ei: ꝛ volũ
tate labiorum eius non frauda
sti eum. Quoniam preuenisti
eum in benedictionibus dulcedinis: posui-
sti in capite eius coronam de lapide precio-
so. Uitam petijt a te ꝛ tribuisti ei: longitudi
nem dierum in seculum ꝛ in seculum secu-
li. Magna est gloria ei⁹ in salutari tuo: glo-
riam ꝛ magnum decorem impones super
eum. Quoniam dabis eũ in benedictionez
in seculum seculi: letificabis eum in gaudio
cum vultu tuo. Quoniam rex sperat in do-
mino: ꝛ in misericordia altissimi nõ cõmoue
bitur. Inueniatur manus tua omnibus ini
micis tuis: dextera tua inueniat omnes qui
te oderunt. Pones eos vt clibanuꝫ ignis in
tempore vultus tui: dominus in ira sua con
turbabit eos: ꝛ deuorabit eos ignis. Fru-
ctum eorum de terra perdes: ꝛ semen eorũ
a filijs hominuꝫ. Quoniam declinauerunt
in te mala: cogitauerunt consilia que nõ po
tuerunt stabilire. Quoniã pones eos deor-
suꝫ: in reliquijs tuis preparabis vultũ eo⁹.
Exaltare domine in virtute tua: cantabim⁹
ꝛ psallemus virtutes tuas.

Deo titulus hic. ix⁹ psalmo par est:q̃n ꝛ
iste quidem de dño Saluatore: sed sub
aliqua diuersitate dictur⁹ est. Superior
nãq; ꝓtinet orationẽ ꝓphete: ꝛ ꝓfiden-
tiã qua liberãdus est a cladib⁹ hui⁹ secu
li populus ꝛ̃istianus. Nũc gdẽ panegyricus de in-
carnatione ipsi⁹ dicit̃: ꝛ postea deitatis ei⁹ facta nar-
rant̃: vt oẽs itelligãt eũdẽ esse Marie semper virgi
nis filiũ: qõ patris vbũ. Duas enĩ naturas in ꝛ̃isto
dño salutariter credim⁹: deitatis ꝛ humanitatis: que
in vnã ꝓsonã: per ifinita secula incõmutabiliter per-
seuerãt. Qõ ideo frequẽter repetẽdũ est: q; vitaliter
ꝛ auditur semper ꝛ creditur. Diuisio.

In p̃ma narratione psalmi hui⁹ vba pro-
ꝓphete sunt ad deũ patrẽ de incarnatione
dñica. Scõa: diuersas virtutes ei⁹ gloriã
q; describit: declarãs a parte qua passus
est: ad quã sũmã rerum apicẽq; ipso lar
giẽte pueniret. Tertia: idẽ ꝓpheta ꝓuertit̃ ad dñm
ꝛ̃istum: vbi more desiderãtiũ optat illa in iudicio
ei⁹ fieri: que nouit esse ventura. Expositio.

Domine in virtute tua letabit̃ rex: ꝛ sup
salutare tuum exultabit vehementer.]
Domine: ꝓpheta ad patrẽ dicit: in virtu
te tua: id est: in oipotẽtia maiestatis tue:
in qua ꝛ filij⁹ regnat: sicut ipse dicit: Oia Joan. 17.
patris mea sunt: ꝛ oia mea patris sunt. Letabit̃ rex:
gaudet Jesus ꝛ̃istus. De quo in alio psalmo legit̃:
De⁹ iudiciũ tuũ da regi: ꝛ iustitiã tuã filio regis. Et Ps. 71.
in titulo passiõis scriptũ est: Rex iudeo⁹. Sequit̃: Matth. 27.
Et sup salutare tuũ exultabit vehemẽter: id est: in eo
qõ per eũ saluasti hoies: filij⁹ tu⁹ qui saluator est exul
tabit. Addidit quoq; vehemẽter: vt quãta est copia
in beneficio: tanta sit ꝛ gaudij magnitudo. [Deside-
riũ ꝛ anime eius tribuisti ei: ꝛ voluntate labio⁹ꝛ eius Alt. cordis
non fraudasti eum.] Enumerat ꝓpheta ꝛ̃isto dño
p̃m carnẽ: q̃ ingẽtia: q̃ gloriosa collata sint. Deside-
riũ ei⁹ anime fuit: sicut in euangelio dicit: Desiderio Luce. 22.
desiderauĩ mãducare vobiscũ hoc pascha. Qõ sche-
ma dicit̃ Tãtologia: id est: eiusdẽ sermonis iteratio: SCHE
sicut est: Benedicẽs benedicam te: ꝛ Multiplicans
multiplicabo semẽ tuuꝫ. Sed ille solus est: qui desi-
derio desiderauit mori: quãdo se pro omniuꝫ salute
offerebat occidi: vt p̃ciosus sanguis ei⁹ mundũ redi-
meret: ne diabolus eũ adhuc iniqua p̃sumptiõe va-
staret. Uolũtas vo labio⁹ꝛ fuit: quando spiritib⁹ im-
perabat immũdis: languores diuersos sermonis sui
sanabat imperio: predicationes quoq; suas: deuotis
mentib⁹ inserebat. Constat enĩ in nullo volũtatẽ ei⁹
fuisse fraudatã: q̃n oia que fieri iussit ipleta sũt sicut
scriptuꝫ est: Omnia que voluit dñs fecit in celo ꝛ in Ps. 134.
terra.] Q̃n p̃uenisti eũ in benedictiõib⁹ dulcedinis:
posuisti in capite eius: coronam de lapide precioso.]

post diapsalmatis silentiuꝫ: venit ad sceũdũ moduꝫ
vbi incarnationis eius potentiã: mirabili fulgore de
scribit. Dicendo enim: q̃n p̃uenisti: significat huma
nitatem anticipante diuinitatis gratia semp orari:
q; nullus illi quicq̃ p̃m⁹ offert qõ bonũ est: nisi hoc
celesti munere ꝓcedat̃. Erubescat pelagian⁹ hoc pro
priũ hoĩs dicere: qõ immaculata vbi icarnatio euiden
ter legit̃ accepisse. Benedictio dulcedinis fuit: q̃n di
Matth. 3. ctũ est: Hic est filius meus dilect⁹: in quo mihi bene
SCHE complacui. Posuisti metaphorice dicitur: ab his qui
post laborez maximos p̃mio digno coronant̃. Qõ to
tũ pertinet ad naturã humanitatis: que a diuinitate
qõ nõ habebat accepit. In capite vo idẽ dictũ debe-
mus aduertere: quãtũ ad substantiã attinet corpora
lem. Leterũ deitas nõ bẽt mẽbra: que vbiq; tota at-
q; pfecta est. Corona enim: nõ ip̃robe circũeuntiũ di
scipulo⁹ꝛ videt̃ significare ꝓuentũ: q; ip̃m docentez
desiderãtiũ aplo⁹ꝛ circuitus ambiebat. Hec erat co-
rona capitis: hoc regale diadema: qõ nõ ornaret ipo
sitũ: sed de ꝛ̃isto dño potius ornaret̃. In hac enim
corona ꝛ totius mũdi circulũ merito poterimus ad-
uertere. In quo gnãlis significat̃ ecclia. Qõ schema
SCHE dicitur Characterismos: id est: informatio vel descri
ptio: que siue rem absentẽ: siue p̃sentẽ ꝓsonã spiritua
lib⁹ oculis subministrat. Hoc ꝛ in laude ꝛ in vitupe
Alt. a te ratiõe fieri solet. [Uitã petyt † ꝛ tribuisti ei: longitu
Alt. ꝛ in secu lum. dine dierũ † in seculũ seculi.] Uitã: resurrectionẽ si-
Joan. 17. gnificat: quã ille petiuit dicendo: Pater clarifica fi-
liũ tuũ. Lõgitudinẽ dierũ in seculũ seculi: id est: in-
defectã perẽnitatẽ: que nullo fine ꝓcludit̃. Sed me-
mento q; ꝛ hec ꝛ bis similia: ab illa dicant̃ parte qua
passus est. [Magna est gloria ei⁹ in salutari tuo: glo-
riam ꝛ magnũ decorẽ ipones sup eũ.] In capite ver-
sus sniam posuit: quã subter exponit. Sancte siquí-
dem icarnationi magna est gloria in salutari: id est:
in vbo p̃ris. Sed istã gloriam nõ poterat humanus
sensus attingere: nisi eã in subsequẽtib⁹ mirabili ex-
SCHE positiõe declararet. Hoc schema dicit̃ Ephexegesis
latine explanatio. Nã gloria ꝛ magnuꝫ decus: tẽpus
videt̃ significare iudicij: vbi in deitate sua altissim⁹
apparebit: habẽs gloriã de iudicio: decorez de maie-
state. [Q̃n dabis eũ in benedictiõe in seculũ seculi:
letificabis eũ in gaudio cũ vultu tuo.] Gradatim de
scendit ad illã gloriã declarandaꝫ: quã ꝛ̃istus dñs
p̃m carnẽ a p̃re clarificat⁹ accepit. Dicit eũ dandum
esse in benedictionez que nullo possit fine concludi.
Uerũ hec vba pia examinatiõe pensanda sunt: vt tã
te rei nobis elucere possit arcanũ. Multis locis iam
diximus suscipiendũ esse pro pte membrorũ: qõ ipsi
dño saluatori nõ põt ꝓuenire: sicut ꝛ patres nostri si
milia loca exposuisse declarant̃. Quapropter letifi-
cabis eũ in gaudio cũ vultu tuo: suscipiendum est de
Ps. 139. vnoquoq; fideliũ: de gbus ꝛ alter psalmus dicturus
est: Et habitabũt recti cũ vultu tuo. Letificari enim
de vultu dñi: alteri⁹ cognoscit̃ esse p̃sone: qõ de ꝛ̃isto
itelligi catholica non p̃mittit ecclesia. Que sic vnita
vbo cognoscit̃: vt vna sine dubio intelligat̃ esse per-
sona. [Q̃n rex sperauit in dño: ꝛ in misericordia al-
tissimi nõ cõmouebit̃.] Dicit cãm quare tñ munus
accepert: q; rex iste qui in passiõe sua tribus lingnis
legebat̃ ascript⁹: p̃m hoiem sperauit in dño: vt agno-
scam⁹ ntũ supplicẽter postulãdo: ad ei⁹ nõ posse nos
misericordiã puenire. Segtur etiaꝫ eternitatis hui⁹
causa ꝓbabilis: q; nescit a p̃ris misericordia submo-
ueri: qui spare in ei⁹ gloria p̃seuerat: sicut Salomon
dicit: Quis sperauit in dño: ꝛ confusus est? Et in alio Eccl. 2.
psalmo dicit: Protector est oium sperãtiũ in se. Po- Ps. 17.
sito igit̃ in p̃mo psalmo cathegorico syllogismo: ꝛ in
septimo hypothetico: restat nunc vt enthymema de
monstrare debeamus. Enthymema: qõ latine inter- DEF
pretat̃ mẽtis ꝓceptio: syllogismus est: ꝓstans ex vna
ꝓpositiõe ꝛ ꝓclusiõe: quẽ dialectici dicũt rhetoricũ
syllogismũ: q; eo frequenter vtunt̃ oratores pro cõ-
pendio suo. Iste taliter explicat̃: Qis sperãs in dño: SYL
exultabit ꝛ letabit̃ in misericordia ei⁹. Ego igit̃ exul
tabo ꝛ letabor in misericordia ei⁹. Ista est tertia spe
cies syllogismo⁹ꝛ: per q̃s dialectici subtilissimis dis-
putatiõib⁹ que ꝓbare nitunt̃ ostẽdũt. Nec moueat
qõ in istis ptib⁹ nõ sũt eadẽ vba: que dialectici ad in
struẽdos rudes longo post tẽpore formauerũt. In p̃-
dicatiõib⁹ enĩ sacris: argumentũ gdẽ ip̃m ponit̃: sed
sub libertate vbo⁹ꝛ. Modo reliqua videamus. [In-
ueniat̃ manus tua oib⁹ inimicis tuis: dextera tua in-
ueniat oẽs qui te oderũt.] Uenit ad tertiaꝫ diuisio-
nẽ: in qua optat dñm ꝛ̃istũ facere: qõ eum nouerat
esse gesturuꝫ. Dicit enĩ: Inueniat̃ manus tua: id est:
operatio tua reperiat̃. Afflictos ꝓuertas inimicos:
qui a tuis regulis mũdi delectatiõe dissentiunt. De
Ro. 5. gbus ait Aplus: Q̃m si cũ adhuc inimici essemus: re
cõciliati sum⁹ deo per mortẽ filij ei⁹: mlto magis re
cõciliati salui erim⁹. Sed isti tãdiu dicunt̃ inimici:
donec diaboli suasionib⁹ iducunt̃. Leterũ q̃n ad ꝛ̃i
stũ dñm redeũt: ꝛ serui ꝛ filij vocant̃ ꝛ amici. Sequi
tur: Dextera tua inueniat oẽs qui te oderunt. Hic il
lud iudicij rẽpus aduertit̃: q̃n dextera p̃ris: id est: do
minus saluator iudicaturus est mũdũ: ꝛ qui eũ ode-
runt pene ꝓpetuitate damnãdi sunt. [Pones eos vt
clibanũ ignis: in tẽpore vultus tui.] Clibanus est co DEF
quẽdis panib⁹ enei vasculi deducta rotunditas: que
sub vrentib⁹ flammis ardet irrinsec⁹. In qua simili-
tudine merito peccatores ponũtur: qui in futuro iu-
dicio: ꝛ merore animi ꝛ penali excruciatiõe torquẽ-
di sunt: q; ꝓtra regulas dñi obstinata mẽte vixerũt.
Tempus vo vultus dñi: dies iudicij: quãdo filij⁹ ho-
minis videbit̃ ab oibus: sed soli eũ iusti etiã diuini-
tatis sue cõtemplatione respiciẽt. Memento aũt q;
superi⁹ in laude dñi ꝛ̃isti: Characterismon schema SCHE
posuerit: per qõ bonorẽ eius ꝛ gloriã diuersa q̃litate
gratiarũ descripsit. Nũc per eandẽ figurã inimicos
ipsius dicit varijs supplicijs affligẽdos: vt quãtũ il-
le mirabilis: tãtũ isti redderẽtur horribiles. [Dñs i
ira sua cõturbabit eos: ꝛ deuorabit eos ignis.] Ordo
iudicij pulcherrima narratiõe describit̃. Illos enĩ
peccatores: qui se pro actuũ suorum malignitate di-
scrutiãt: ira dñi dicit esse turbãdos: quando audiẽt:
Ite in ignẽ eternũ. Et istã sniaꝫ cõsequent̃: vt perpe Matth. 25.
tua flãma deuorent̃. Nam iussiones dñi nulla mora
subsequit̃: sed mox vt discernit ipletũ est. Iste tamẽ
ignis sic absumit vt seruet: sic seruat vt cruciet: da-
biturq; miseris vita mortalis ꝛ pena p̃ituatrix. [Fru-
ctũ eo⁹ꝛ de terra perdes: ꝛ semẽ eo⁹ꝛ a filijs hoĩuꝫ.]
Fructus eo⁹ꝛ fuerat in terra viuentiũ: si filio dei cre
didissent. Sed q; mãdatis eius cõtumaci spiritu re
stiterunt: merito fructum illum beatitudinis perdi
derũt. Semẽ eo⁹ꝛ: id est: vota vel facta peccãtiũ. Be
ne aũt dicunt̃ semina: vnde nasciẽ vnicuiq; retribu-
tio digna gesto⁹ꝛ. A filijs hoĩum: efficies alienos: id
est: a sanctis: quos in hereditatem eternã tue miseri
cordie largitate missurus es. [Quoniã declinauerũt
in te mala: cogitauerũt ꝓsilia: que nõ potuerũt sta-

bilire.] Declinare dicim⁹ mala supra alios pēdētia: in alio loco iniqtatis causas ledere. Qō in passione dñi constat effectum. Nam cum putarent iudei imperium Romanū sibi fore pernitiosum: si regē saluatorem dominū suscepissent: in ipsuz ausi sunt mala declinare: que sibi credebant Romanis vlciscentibus euenire. Cogitauerunt eni consilium dicendo:
Joan.ij. Expedit vnū pro oibus mori: qō nō potuerūt stabilire: id est: ad votū suū perducere. Nā nescientes vera dixerunt: oportuit vnū pro omnib⁹ mori. Ueruz quidez dictū: sed malo voto prolatū est: ꝛ ideo de tali facto subituri sunt penam: qz nō habuerunt sincerā cōscientiaz. Qō
SCHE ſchema dicitur Ambibologia: id est: dictio ambigua: dubiam faciens pendere sententiam. Consilium est eni aliquid: aut faciendi: aut
DEF non faciendi ratio deliberata. [Quoniaz pones eos
Al. dorsum deorsum: in reliquys tuis ꝓparabis vultū eoz.] Positi sunt deorsum iudei: quando vitio suo terrena sapientes non meruerunt celestia contueri: sed vultus eoz: id est: mala intentio ipsorum: ad reliquias dñi: hoc est: ad passionem aptata est: vt cuz illi se inferre crederent dispendiū mortis: salus fieret absolute generalis. [Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus et psallemus virtutes tuas.] Exaltare dicit: id est: resurrectione magnificare. Tunc enim ab humilitate suscepta exaltatus cognoscit: quādo in gloria sua resurrexisse probatus est. In virtute tua: id est: in deitate
Joan.10. verbi: per quā dixisti: Potestatē habeo ponendi animam meā: ꝛ potestatē habeo iterum sumendi eam.
DEF Cantare vō est verba dñi ore pferre. Psallere autez mandata diuina bonis operationibus constāter implere. Hec enim duo sunt: que a nobis omnimodis expetūtur: vt laudes domini fideliter ore cantemus ꝛ opere nostro ipsi⁹ mādata faciamus. Conclusio.

Ostensa nobis est imago celestis regis: mirabili descriptione veritatis: vt quez iudei
DOG nō meruerunt presentem cognoscere auditu auris: mundus eū crederet aduenisse. Meminerimus aūt qō ps iste tertius est ex his quos de duabus naturis euidentius locutos esse collegimus. Hanc tamen regulam noueris in omnibus cūstodita: vt in eis psalmis: ꝛ due nature ꝛ vna persona esse declaret: quatenus salutari breuissimoqz compendio: ꝛ illi destruātur qui duos filios esse mentiūt: ꝛ illi qui vnaz naturam in christo dño callida peruersitate cōfingūt. Dicite qui vos putatis sapiētissimos viros: quid est
1. Corin.15. illud qō ad Corinthios scribens ait Aplus: Tunc et ipse filius subiectus erit ei: qui sibi subiecit omnia: vt sit deus omnia in omnibus. Nam si ex deitate et humanitate vna natura facta esset vt creditis: qualis rogo substantia in eternū patri pōt esse subiecta? Restat vt nos arrianus error absorbebat. Necesse est enim confiteri vos: qz verbum patri pōt esse subiectum. Quāuis aliqui patres: christi membris hoc aptandum esse putauerint. Quocirca paruz tibi fortasse visuz est: qō Eutices errore tenebaris obnoxi⁹: nisi te ꝛ arriana calamitas iuncto fasce deprimeret: Auctores suos errores singuli damnauerunt: de te aūt quid faciāt: quē duplex culpa cōdemnat: Mox vt ad ꝓflictū veneris: statim Nestorianuz vocas orthodoxum. Habemus cōtra te iudicia tua: hoc alys pro crimine dicis: qō tu tibi persuasisse cognosceris.
RHE Extat hic denary numeri duplicata societas: vt sicut hec parilitas vnaz summā designat: ita psalmus iste vtriusqz legis vnum dñm ꝓclamet auctorē. Est eni in istis decadibus virtus eximia: ꝛ quotiens se geminant: totiens ingentium reruz sacramēta declarant.

Explicit expositio in psalmū .20.

¶ In finem pro suscepcione matutina psalmus Dauid. XXI.

Deus deus meus respice in me quare me dereliquisti: longe a salute mea ꝟba delictoꝛ meoꝛuz. Deus meus clamabo per diem ꝛ nō exaudies: ꝛ nocte ꝛ nō ad insipientiā mihi. Tua aūt in sancto habitas: laus israel. In te speraueruūt pres nri: sperauerūt ꝛ liberasti eos. Ad te clamauerūt ꝛ salui facti sūt: in te speraueruūt ꝛ nō sunt ꝓfusi. Ego aūt sum vermis ꝛ nō homo: opprobrium hominū ꝛ abiectio plebis. Omnes videntes me deriserūt me: locuti sunt labijs ꝛ mouerunt caput. Sperauit in domino eripiat eum: saluum faciat eum quoniam vult eum. Quoniam tu es qui extraxisti me de vētre: spes mea ab vberibus matris mee: in te proiectus suz ex vtero. De vētre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. Quoniā tribulatio proxima est: quoniam non est qui adiuuet. Circundederūt me vituli multi: tauri pingues obsederunt me. Aperuerunt super me os suū: sicut leo rapiēs ꝛ rugiens. Sicut aqua effusus sum: ꝛ dispersa sunt oia ossa mea. Factum est cor meū tanq̄z cera liquescens: in medio ventris mei. Aruit tanq̄z testa virtus mea: ꝛ ligua mea adhesit faucib⁹ meis ꝛ in puluerem mortis deduxisti me. Quoniam circundederunt me canes multi: concilium malignantiuz obsedit me. Foderūt manus meas ꝛ pedes meos: dinumeraueruūt omnia ossa mea. Ipsi vero consideraueruūt ꝛ inspexerunt me: diuiserunt sibi vestimenta mea: ꝛ super vestem meam miserūt sortem. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum a me: ad defensionem meā conspice. Erue a framea deus animā meā: ꝛ de manu canis vnicam meaz. Salua me ex ore leonis: ꝛ a cornibus vnicornium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Qui timetis dominum laudate euz: vniuersum semen iacob glorificate eum. Timeat eum omne semen israel: quoniam nō spreuit neqz despexit deprcationē pauperis. Nec auertit faciem suam a me: ꝛ cum clamarem ad euz exaudiuit me. Apud te laus

mea in ecclesia magna: vota mea reddaz in conspectu timentium eum. Edent pauperes ꝛ saturabuntur ꝛ laudabunt dominuz qui requirunt eum: viuent corda eorum in seculum seculi. Reminiscentur ꝛ conuertentur ad dominum: vniuersi fines terre. Et adorabunt in conspectu eius: vniuerse familie gentium: Quoniam domini est regnuz: ꝛ ipse dominabitur gentium. Adducauerunt ꝛ adorauerūt omnes pingues terre: in cōspectu eius cadent omnes qui descendunt in terraz. Et anima mea illi viuet: ꝛ semen meum seruiet ipsi. Annuntiabitur domino generatio ventura: ꝛ annuntiabūt celi iustitiaz eius: populo qui nascetur quē fecit dominus.

Sue in finē: siue psalmus: siue Dauid qd significet: frequēter expositum est. Restat vt pro susceptione matutina: qō adhuc nouum esse cognoscit: explanare debeamus. Susceptio matutina: est tēporis resurrectiō is: sicut dicit in euāgelio: Una sabbatorum valde diluculo: venit Maria ad monumentum ꝛc.
Joan.20. Susceptio eni fuit: qñ dñs christus mortale corporis veteris hois cōditione deposita in magnā
Phil.2. gloriā clarificat⁹ assumpsit: Cui omne genu flectit: celestiū: terrestriū ꝛ infernoꝛ. Matutinū aūt dictū
ETY est: quasi mane ꝑmitiuū: qō tempus inumeris locis ad resurrectionē dñi cōstat aptatū. Sed cum in hoc psalmo multa de sua passione ꝓstet esse locuturū: videamus cur ei⁹ titulus: solā resurrectionē cōmemorare voluerit. Sepe eni significat per id qō sequit: illud scilicet qō precessit: vt cū dicimus mane factū: intelligamus noctē quoqz pcessisse. Similiter cum dicimus: manum missum: intelligamus seruū fuisse: et
SCHE bis similia. Que figura dicit Synecdoche: cū per id qō sequit possumus intelligere qō pcedit. Unde dubium nō est cōmemorationē factā resurrectiōis: indicare nihilominus ꝛ beatissimā passionē. Hinc aūt que sit virtus ꝛ claritas psalmi: absolute dat intelligi: qō eū matutine lucis nomine prenotauit: qm passionez dñi christi quā narrat: saluti generis humani ꝓstat esse concessam.

Diuisio.

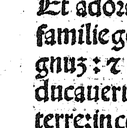

Er totū quidē psalmuz loquit dñs christus: sed pmo capite derelictū se clamat a patre: vt dispensatā scilz susceperit passionem: potētissimā humilitatē suā: hoium abiectione cōmēdās. Scdo loco: passionem dñi sacrā diuersis cōparationib⁹ ꝓphetauit: deprecans vt a seuientib⁹ inimicis suis: diuina ꝓtectione libereт. Tertio: cōmonet dñm laudare christianos: qz in resurrectiōe sua catholicā respexit ecclziaz: vt audito tāto miraculo in saluberrima fidei cōstantia ꝑmanerent: ne passione tm̄ ꝓphetata: imbecillas hoium corda turbarēt. Quez psalmū paulo sollicitius audiam⁹. Est eni ingētiū rerū admiratione plenissimus: vt quid in hac vita ꝓtemnendū: ꝛ quid in alia esset sperandū: capitis ipsius cōmonitionib⁹ noscerem⁹. Nā cū multi psalmoꝛ breuiter de dñi passione meminerint: nemo tamē eam tanta proprietate descripsit: vt non tam prophetia q̄z hystoria esse videatur.

Expositio.

Eus deus meus respice in me: quare me dereliqsti: longe a salute mea: ꝟba delictoꝛ meoꝛ. Dñs christus omnia puidens atqz dispensans: cui futura cuncta presentia sunt: quasi iam vicina passione permotus exclamat: Deus deus meus. Hec tū ꝟba
DEF accipiēda sunt ab humanitatis ipsi⁹ natura. Naturā aūt dico esse virtutē vigorēqz substātie. Nā ꝛ repetitio ipsa: affectū necessarie ozonis ostendit: vt illū geminato nomine charissimus filius iuocaret: quē sibi nō mūdanā salutē: sed claritatem eterne maiestatis
INTER nouerat vtiqz pstaturū. Deus: sermo grecus est: qui latine interptat timor. Pro qua re (vt arbitror) maiores nostri: deū a timore appellādū esse voluerunt. Unū gdā ait gentiliū poetarū: Primos in orbe deos fecit timor. Nā cū dicit: Respice in me: celerrimuz sibi resurrectiōis ꝓuenire deprecat auxiliuz. Segt: Quare me dereliquisti: Istud q̄re: nōnullaz afferre cognoscit questionē: vt ille sapiētie magister substātialis ꝛ enarrator patris: ita sit vicina carnis sue morte turbatus: vt q̄si nescius iterroget pem: q̄re ab eo fuerit derelictus. Sed hec ꝛ his similia ad humanitatē respiciūt exprimendā. Leterū: nec in ipsa passione absens illi credēda est fuisse duinitas: cum dicat
1. Corin.2. Aplus: Si cognouissent: nunq̄z dñm glorie crucifixisset. Sed passus est ipassibilis per passibiles quā suscepit humanitatē: ꝛ imortalis mortu⁹ est: ꝛ qui nunq̄z mori⁹ resurrexit. De quo loco: pī Cyrillus: ita pulchre locut⁹ est. Hratia vō dei pro oib⁹ gustauit mortē: tradēs ei ppriū corp⁹: q̄uis nāliter ipse vita sit ꝛ resurrectio mortuoꝛ. Similiter ꝛ beatus Ambrosius. Idem patiebat ꝛ non patiebatur: moriebatur ꝛ non moriebatur: sepeliebatur ꝛ non sepeliebatur resurrexit ꝛ nō resurrexit. Sic ꝛ dominez dicimus bodieqz pati: mori: sepeliri: cū tū aīa eius nullo fine claudat. Quapropter derelictū se sub interrogatiōe testatur: qz reuera manib⁹ ipioꝛ tradi nō poterat: nisi maiestatis eius potētia talia fieri permisisset: sicut in euā
Joan.19. gelio dictū est: Nō haberes in me prātez: nisi tibi data fuisset desuper. Clamat etiā que patit humana susceptio: blasphemas voces ꝛ impias murmuratiōes abyciēs. Dicit eni: lōge a se fieri ꝟba que delicta paturiūt. Salus eni erat sancte anime: sermones delinquētiū nō habere: sed virtute patiētie libens sustineret: qō diuina dispēsatiōe pateret: sicut ipse in euangelio dicit: Pater si fieri pōt: trāseat a me calix iste.
Matth.26. Et subiunxit: Uerū tamē: nō sicut ego volo: sed sicut tu. Dicit etiā a mēbris suis: ꝟba delictoꝛ meoꝛ. Ille q̄ qui peccata non habuit: nra delicta sua dicit esse
Ps.68. peccata: sicut ꝛ in alio psalmo ipse dictur⁹ est: Deus tu scis isipiētiā meā: ꝛ delicta mea a te nō sūt abscōdita. Audiam⁹ q̄ vocē membroꝛ ex ore capitis: ꝛ intelligamus ex nra pſona merito fuisse locutū: qui se
2. Corin.5. hostiā obtulit pro salute cūctoꝛ. Unde aplus dicit: Eū qui nō nouerat peccatum: pro nobis peccatum fecit. Nā ꝛ in ipsa lege peccata appellabātur: que pro peccatis offerebant. [De⁹ me⁹ clamabo per die: nec exaudies: ꝛ nocte ꝛ nō ad isipientiā mihi.] Per die clamabat humanitas ꝟbi: quā nō circūdabant tenebre pctoꝛ: nec tū ꝓstat auditā: cui nulla ꝓpedire videbatur offēsio. Audiat hoc querulū genⁿ humanū qō petitiōes suas ōsiderat sine dilatiōe cōpleri. Petit sic dictū est hūanitas ꝟbi: que merebat audiri. Quā tū iō nō ꝓstat auditā: vt ei⁹ sacro sanguie ꝓbrosa mūdi-

crimina lauarent. Hoc etiã ⁊ alys doceť exemplis.
2. Corin. 12. Job. 2. Paulus petit: vt ab eo carnis stimulus tolleret: nec tamẽ auditť a dño. Diabolus ꝓcať: vt Job sanctum vix ꝛ seuissima calamitate percelleret: ⁊ ꝓstat ei mox fuisse ꝓcessum. Sed Aplo votũ suũ iplere negabať ad gliam: diabolo vo dabať ad penã. Sic nõ audire frequenter expedit: Quis nos desideria dilata cõtristent. Addidit quoq; clamasse se nocte: id est: in tribulatiõe: cũ etiã peccatores soleant frequẽter audiri. Subiũxit: Et nõ ad insipientiã mihi: subuadiendus reputabis. Duo sunt enĩ gnã petitionũ. Quãdo petimus bonores: diuitias: inimicoꝝ vindictã: ⁊ cetera huiuscemodi: insipienter petimus: q̃ mundana desideramus. Quãdo autẽ postulamꝰ: vt a periculis liberemur: vt vita nobis ꝓcedať eterna: nõ stulte petimus: sed ꝓueniẽter oramus. Petebat ergo mediator dei ⁊ hominũ christus: nõ insipienter: sed prudẽter: ⁊ tũ nõ ꝓstat auditũ: q̃ mũdi redemptio sic erat dño dispensante vẽtura. [Tu aũt in sancto habitas: laus israel.] Postq̃ se dixerat auditum nõ fuisse: ne quis putaret deũ patrẽ ꝓpriũ filiũ nõ amare: q̃ eũ dissimulauit audire: de quo ipse testatus est: Dic est filius meus dilectus in quo mihi bene cõplacui: adiecit magne dilectiõis idiciũ: dicẽdo: Tu aũt in sancto habitas: laus israel. In sancto habitas: icarnationem suã declarauit: sicut ⁊ in alio loco dicit: Custodi animã meã: quã sanctus sum. Laus israel. Per modũ diffinitiuũ dicit quid sit pater: id est: Laꝰ israel. Deũ quippe vidẽtiũ ipse reuera laus est: qui sanctis oia gloriosa ꝓcedit. Et est tertia diffinitiõis species: que grece peotes: latine q̃litatiua dicit. Dec dicẽdo quid quale sit: hoc vnde agit quid sit euidẽter ostendit. [In te sperauerũt patres nostri: sperauerũt ⁊ liberasti eos. Ne duritiã quisq̃ putaret pĩis: sicut dictũ est: qõ se filius nõ ꝓfiteť auditũ: tangunť ⁊ ipso breuiter illa que gesta sũt. Eripuit enĩ populũ israel de terra egypti: eruit tres pueros de camino: liberauit Danielem de lacu Leonũ: ⁊ alia seu que fiũt: seu que legunť inumera. Sed cũ hec tãta supplicantibꝰ siue pstiterit: siue pstet: tamẽ filio ꝓprio nõ pepercit sed pro nobis oibus tradidit illũ: vt iplerenť videlicet scripture: ⁊ salus mundi ipsius passione proueniret. Patres autẽ suos: qõ christus dominus dicit: ex illa parte debet itelligi qua ⁊ fratres suos Aplos vocauit: sicut in euãgelio post resurrectionẽ suã dixit: Uade ad fratres meos ⁊ dices ad eos: Ascẽdo ad patrem meũ et patrẽ vestrũ. [Ad tẽ clamauerũt ⁊ salui facti sunt: in te sperauerũt ⁊ nõ sunt ꝓfusi.] Certissima est mia que demõstrat effectũ. Necesse est enĩ vt ad vtilitatẽ suã audiať qui clamat ad dñm. Quãti enĩ martyres ab infidelibꝰ nõ credebanť audiri: dum eos corporalis pena ꝓsumeret: Sed illi potẽtiꝰ auditi sunt: qui coronã martyry ꝓcipere meruerunt. Dñs ergo iustos suos semper exaudit: sed quemadmodũ illis expedire cognoscit. Nec vacat: qõ sperauerũt frequẽter iterauit. Figura est enim: que grece dicit Ephebasis: latine iteratio: quotiẽs per singula comata: ad decorẽ maximũ vba geminanť. Nõ sũt ꝓfusi: vtiq̃ quos vẽturos ꝓstat ad pmiũ. Nõ enĩ cõfundit: qui bonũ desideriũ suũ adipisci posse monstrať. [Ego aũt sum vermis ⁊ nõ homo: opprobrium hominũ: ⁊ abiectio plebis.] Hoc per figurã dicitur Tapinosin: que latine humiliatio nũcupať: quotiẽs magnitudo mirabilis: rebꝰ humillimis comparať: sicut Aplus ait: Infirma mũdi huius elegit: vt ꝓfundat fortia. Uermis: nimia qdem videť abiectiõe temnibilis: sed magna ꝓtinet sacramẽta mysteryꝰ. Nam sciť absq̃ ꝓcubitu: repit humilis: mouet sine sonitu. Que si ꝓsideres: nõ imerito dñm christũ vermes appellatũ esse cognosces. Uermis ergo q̃ mortalis: q̃ de carne sine permixtione humani seminis natꝰ est: q̃ vie ipsius silentiose ⁊ humiles extiterũt. Comparat se enĩ creator humillimis creaturis suis: ne qdẽ estimares abiectũ: qõ ipso nosciť auctore formatus: sicut scriptũ est: Fecit deus omnia valde bona. Sic ⁊ ipse Dauid: doctores secutus: minutissimo se pulici coequauit. Ipsa enĩ virtus est religionis: vt quãto se plus vnusquisq̃ exemplo creatoris humiliar: tanto amplius exalteť ad gloriam. Nõ homo: id est: nõ peccator: qõ in illo esse nõ potuit. Homo ergo diciť quãtũ ꝓtinet ad humanã naturã. Idẽ nõ homo appellať: q̃ qõ est ꝓpriũ hominis peccata nõ habuit. Nã ⁊ diabolus in euãgelio dictus est homo: vt est illud: Inimicus homo superseminauit çiçania. Unde hoc nomen esse ꝓstat omonymon. Opprobriũ autẽ hominũ fuit: quãdo eũ sputis innumeris cõpluebãt ⁊ alapis sacrilegis verberabant. Abiectio plebis fuit quãdo pontius Pilatus dedit turbis potestatẽ quẽ vellent sibi dimitti. Illi Barraban eligẽtes: christũ dñm potius abiecerũt. [Omnes †qui videbant me †aspnabanť me locuti sunt labys ⁊ mouerũt caput.] Omnes: de malis tũ suscipiendũ est. Nã si misceas fideles: nõ põt stare sentẽtia. Que figura grece dicitur Synedoche: latine a toto partes: Aspernabanť g̃ iudei dñm saluatorẽ: quãdo dicebãt: Alios saluos fecit: seipsum nõ põt salũ facere ⁊c. Proprie aũt posuit labys eos fuisse locutos. Tales enĩ ore nõ corde fabulanť: quibus nõ puenit firma deliberatiõe sentẽtia. Q̃ tamẽ isti labys loquebanť: Si filiꝰ dei est: descendat de cruce. Istud enĩ animo discrepante videbanť tũ labia personare. Nam vt per iracundiã: nõ per rationẽ pbares dictũ: adiecit: monerunt caput: qõ minãtes faciũt: nõ iudicantes. [Sperauit in dño eripiat eũ: saluũ faciat eũ: q̃ũ vult eũ.] Hoc per figuram dictũ est a iudeis: que grece dicit Ironia: latine irrisio: aliud q̃ conať ostẽdens. Uerba siquidem ista specialiter euangely sunt. Dicebãt enĩ iudei quãdo pendebat in cruce: Spauit in dño: liberet nunc si vult eum. O celestis integritas: nõne videmur hic euangeliũ recensere q̃ psalmũ: quãdo tãta veritate completa sunt: vt non futura: sed transacta esse videantur: Merito: ne quid aut excusabile perfidis: aut fidelibus relinqueret ambiguũ. [Quoniam tu es qui †abstraxisti me de ventre: spes mea ab vberibus matris mee.] De ventre vtiq̃ virginali: qui iam tunc ab originalis peccati vitio sequestratus tanq̃ sponsus processit de thalamo. Inde se dicit abstractum: vnde humanitas tendebatur obnoxia. Siue illud accipiendũ est: quoniã de vtero matris iure se a domino dicebat abstractus: vt ostenderet natiuitatem illam dominica virtute perfectam: ne incredibilis videretur virginis partus: dum esset domini operatione completus. Et vt declaret perfectam humanitatem quã assumere atq̃ monstrare dignatus est: ab initio vite sue spem suã dicit in domino posuisse. Iterum hic quoq̃ incomprehensibilis sanctitas ⁊ singularis ostenditur magnitudo. Nã cui aly datũ est dinitatẽ agnoscẽ: quẽ adhuc poterãt vbera materna lactare: Incipiẽs g̃ etas dicebat: ad qõ alioꝝ vix poterat peruenire maturitas. [In te

DOG

SCHE

DEF

SCHE

Ro. 8.

Joan. 20.

j. Cor. j.

Alt. plectus

Beñ. j.

Luce. j.

j. Reg. 26.

Matth. 26.

Ps. 69.

Matth. 5.

LOG

Alt. videntes
Alt. derisere

SCHE

Matth. 27

Ibidẽ

Matth. 27

Alt. extra sti

ETY

Alis. Super

SCHE

Luc. 23.

DOG

†iactatus sum ex vtero. De ventre mris mee: deus meꝰ es tu.] Ut bõ iste locutꝰ est. Nã cũ se dicit iactatũ in dño: ostẽdit ab humana inigtate fuisse discretũ. Qõ aũt segť: Ex vtero mris: ad errorẽ ꝓtinet synagoge: vnde eũ perfidia iudeoꝝ ꝓstat expulsum. Leterũ sine deo nõ fuit nec ipsa ꝓceptio. Nã sic homo in inigtatibꝰ ꝓcipiť: sic in ipsa icarnationis origine dñi christi diuina substãtia humanitate iuncta atq̃ adunata declarať. Sicut ⁊ ab angelo Marie semp virgini ꝓpbetatũ est: Spũs sanctꝰ supueniet in te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi: ꝓpterea qõ nasceť ex te sanctũ: vocabiť filiꝰ dei. [Ne discesseris a me. Qm̃ tribulatio proxima est: ⁊ nõ est qui adiuuet.] Metu mortis ⁊ ista ꝓlata sunt: q̃ dictur erat: Pater si fieri põt: trãseat a me calix iste. Tribulationẽ vo dicit mortis cogitationẽ: que lõge post seculis iminebat. Quã ideo denũtiat ꝓximam: vt assumptio vere carnis tristitiã ostẽderet passiõis: Siue q̃ illi initium nõ est omne qõ vẽturũ: sicut ꝓpheta dicit: Qm̃ mille anni ante oculos tuos sicut dies hesterna que preteriuit: Siue tribulationẽ dicť ꝓximã: q̃ erat in sua carne passurus. Nã quicũq̃ damna facultatũ: orbitates filioꝝ: amissiones bonoꝝ: vel alia huiuscemodi sustinet: longinqua sibi mala cognosciť sustinere. Lũ vo in carne sua quis patiť: tũc illi ꝓxima tribulatio copulať. Qõ aũt dicit: Et nõ est qui adiuuet: puritas petentis ⁊ virtus diuinitatis ostẽdit: q̃ si deus nõ adiuuet: nullus est qui eripiat periclitantẽ. Cõsideremus g̃ si debemus aliq̃ ab ipso diuidi: qui nullius nisi ipsius tũ possumus miseratione saluari. [Circũdederũt me vituli multi: tauri pingues obsederũt me.] Oratione decursa: quã in passionibꝰ suis semp ꝑmittit (sicut eũ fecisse tẽpore traditiõis euãgelistarũ dicta testanť) ne se fideliũ vota ꝓcipitare fortitan incõsulte ꝑsumerent: venit ad secundã partem: vbi per allegoricas cõparationes crucifixionis sue reuelat arcanũ. Et nota q̃ futura pro ꝓteritis ponit: vt durissima corda iudeoꝝ quasi peracta veritate ꝓuincerer. Que figura dicit Prolepsis: latine preoccupatio: q̃ referť aliqd per tẽpꝰ ꝓteritũ: qõ adhuc credit esse venturũ. Totũ factũ est: ne periret incredulus: sed ipse sibi extitit reus qui se totiẽs ꝓtempsit admonitꝰ. Uituli multi: populi sunt videlicet iudeorũ: qui ignorato dei iugo incõsiderata ꝓcacitate lasciuiũt: simul petulãtes ⁊ fatui: qui gressus suos nulla moderatiõe distinguũt: sed vagi ⁊ penduli: ad ini qua ꝓsilia qbusdã saltibꝰ efferunť. Tauros pingues ꝑncipes iudeoꝝ designat: qui inuicẽ tauri malitiam superbiãq̃ suã erectis cerucibꝰ ostẽdẽrũt: ⁊ inocẽtis sanguinẽ truculẽtis cornibꝰ effuderũt. Apte vo addidit: pingues. Tũc enĩ ꝑm aĩa nimis reddiť inquietũ: q̃ pinguedine multa refertus est: ⁊ de mansueto feroꝝ efficit: cũ ꝑsumptiõe luxuriãtis corporis aĩať. Qõ si adhuc altiꝰ auctoritatis vba pensemus: circũdederũt: põt trahi ad eos qui illũ cũ gladys ⁊ fustibꝰ ambierũt. Obsederũt aũt: ad illos qui sepulchrũ eius custodierũt: ne a discipulis occulte raperet. Obsidio enĩ dicta est quasi hostiũ ĩsessio: id est: hostilis circũdatio. [Aperuerũt †in me os suũ: sicut Leo rapiens ⁊ rugiẽs.] Metaphora itroducta est a ꝓsuetudine ferarũ: que auide os aperiũt q̃ũ aliqd õglutire ꝓtẽdũt. In me aũt: dixit ꝓtra me: cũ detestabili adunatione dicebãt: Crucifige: crucifige. Os suũ. Reuera suũ: qõ nõ illis sapia aperuit: sed cogitatio scelerata reseruauit. Audiãt vtrũq̃ pelagiani q̃ũ iudei neg-

tiam locuti sunt: ipsi os suũ aperuerũt. In bono autẽ legiť: Domine labia mea aperies: ⁊ os meũ annũtiabit laudẽ tuã. Qõ aũt dixit: sic Leo rapiẽs ⁊ rugiẽs. Rapiens ꝓtinet ad insanissimã seditionẽ: q̃ eũs raptum traxerũt ad tribunal ꝑsidis audiẽdũ. Rugiẽs ad blasphemas voces quibꝰ clamauerũt: Crucifige: crucifige. Qõ vtrũq̃ feris merito cõparatus est: q̃ũ insani populi ꝓsiliũ rationabile perdiderũt. [Sicut aqua effusus sum: ⁊ dispersa sunt oia ossa mea.] Comparatio ista nõ minimũ ꝓtinet sacramẽtũ. Dispersa sunt ossa eiꝰ: id est: firmi ac fideles Aplꝰ: quãdo dixit eis: Ecce ego mitto vos velut agnos in medio luporũ: tũc illi sicut aqua effusi sunt. Aqua enĩ q̃ũ fundiť ⁊ rigat ⁊ abluit: sic illi orbẽ terrarũ diuino imbre sanctiantes: pctõꝝ sordibꝰ abluerũt. [Factũ est cor meũ tanq̃ cera liquescẽs in medio ventris mei.] Cor suũ volũtatẽ suam dicit: que in scripturis diuinis clausa tegebať: sed ipleta passiõe oĩs veritas de aduẽtu eiꝰ ꝓmissa reuelata est. Bene aũt legis mysteria cõparata sunt cere: que tũc ꝑplẽdorem reddit: q̃ũ in vsum luminis calore liquefacta dissoluiť. Uentrẽ vo suũ: dicit ecclesiã catholicã: vbi tecta vba ꝑdicantiũ: veniẽte tẽporis plenitudine patuerũt. Inde est ⁊ illud: q̃ velũ templi in passiõe dñi ꝓstat scissum. Reuelata sunt enim tali facto illa que tegebantur occulta. †Exaruit velut testa vtus mea: ⁊ ligua mea adhesit faucibꝰ meis: ⁊ in puluerẽ mortis †deduxerũt me.] Uirtutẽ chri teste nõ putemꝰ incõgrue cõparatã: q̃ sicut illa fornace durescit: ⁊ fortior reddit igne decocta: sic passiõe dñi vtus eiꝰ solidata est: que pus quasi lutea videbať incredulis. Linguã vo suã: significat ꝑdicatores Apostolos: qui adheserũt faucibꝰ christi dũ eiꝰ mãdata custodiũt. Ille enĩ in faucibus dñicis manet: qui se diuino adiutorio in ipsius ꝑdicatione custodit. Sed quo mõ se dicit in puluerẽ deductus: cuiꝰ caro nõ pertulit corruptionẽ: Sed hoc ad votũ intelligendũ est imaniũ iudeoꝝ: qui se putabãt chrõ mortẽ dedisse cõem in qua credereť vtq̃ in puluerẽ fuisse deductus. Siue magis a mẽbris suis: id est: ab ecclesia dicat se vsq̃ ad puluerẽ fuisse ꝑductũ. Sors ista: humane cõditioni videbať esse cõmunis. [Qm̃ circũdederũt me canes multi: ꝓciliũ malignantium obsedit me.] Dic mirabili ꝓpietate: passiõis sue sacramenta describit. Canũ igit natura talis est: vt nouis hoibꝰ nullatenus acquiescat: sed importunis atq̃ assiduis latratibꝰ arceat: quos notitia domestice cõuersationis ignorat. Dis ergo iudei iustissime cõparanť: qui nouã doctrinã dñi minime recipiẽtes: ꝓtra eũ ferocissimis vocibus oblatrabãt. Doctrina vo noua est: sicut euãgelista dicit. Mandatũ nouũ do vobis: vt vos inuicẽ diligatis. Qõ etiã Isaias ꝓpheta testať. Uetera trãsierũt: ecce facta sũt noua oia. Patenter autẽ describiť actus ille iudaicus. Fuit enĩ cõciliũ malignantiũ: quãdo cogitabant Jesũ dominũ dolo tenere mortiq̃ tradere. Malignãtiũ quippe dicit: maligna cogitantiũ. Et merito se fatetur obsessum: q̃ in ipso erat ciuitas hierusalem: quã hostes fidei christiane in eodẽ obsidere videbanť. [Foderunt manus meas ⁊ pedes meos.] Sed antequã ad passionis ipsius veniamus exordiũ: ꝑscrutandũ est: cur talẽ elegerit sibi mortẽ qui dicit: Potestatẽ habeo ponendi animam meam: ⁊ potestatem habeo iterũ sumendi eam: Primum: q̃ crucis ipsa positio talis est: vt pars eius superior celũ expetat: inferior terras nõ deserat: fixa infernorum ima cõtingat: et

Ps. 50.

Matth. 10.

Joan. 15.

Isa. 05.

ETY

Joan. 10.

DOG

velut qbusdã bracchys extẽsis latitudo eiꝰ totiꝰ ptes appetat mũdi: iacens vo ꝗtuor cardines orbis designat. Sic in paruo posita: cũcta videt esse cõplexa. De cruce dñi dico: que de penali malo pctõrũ facta est beata redẽptio: Postea tribuẽs salutis bonũ: que prĩdẽ dabat iteritũ: patibulũ salutare: mors ĩdicãs vitã: humilitas diuinã ꝓclamans sũmitatẽ: vt christũ in celo: christũ in terra: christũ per totum orbem christũ quoqꝫ ad inferna per figurã crucis eẽ cognoscas. Qõ si aut ferro trũcatꝰ: aut ignibꝰ fuisset absumptus: aut lapidibꝰ oppssus: aut fluctibꝰ demersus: aut alia ꝗlibet morte ꝓuentus: quo signo rogo diabolus pellereꝫ? Quo vexillo frons christianoꝝ tuta mãsisset? Qua figura corporis ꝛ aĩe firmareꝫ infirmitas? Nulla mors tãte maiestati meliꝰ ꝓuenire potuit: nisi que nobis pfecte salutis indicia dereliquit. Preuisum est etiã ad credulitatẽ nr̃ã: vt altiꝰ ꝓfigereꝫ: videreꝫ a multis: credereꝫ a plurimis. Et ne deum quispiã dubitaret: in cui ꝰ passiõe tot ꝛ tãta miracula
Mat.27. ꝓuenissent: per vniuersum mũdũ tenebre facte sunt: terra tremuit: petre scisse sunt: vt orbis passus euidenter suũ testareꝫ auctorẽ. Sic istã crucifixionẽ: totus mirabile bẽre decuit: que rẽplũ ꝑ redemptoris excepit. Quapropter merito a christo electa est crux: in qua ꝛ singulariter occũberet: ꝛ cõmuni sorte moreꝫ. Et ꝗuis passiõis dñice ad lr̃am simplex hic videaꝫ esse narratio: tũ aliqd nobis ꝛ spũaliter sentiendũ actꝰ iste signãt. Manus chr̃i iudei violauerũt: qñ eiꝰ miraculis nullatenus credere maluerũt. Manꝰ enĩ signãt opatiões: quas in diuersoꝝ lãguorib̃ medicus celestis exercuit: vt eorũ obstinata duritia signoꝝ virtutibus mollireꝫ. Pedes quoqꝫ foderunt: dum eius Aplos per quos fides christiana in gentibus ambulauit lacerandos esse putauerunt. Sic future cause: in ista domini crucifixione predicte sunt. Foderunt autem: nõ transitorie debemus accipere: qꝛ terra tũc varios fetus germinat qñ boũ studio cognoscit exarata. Qõ ꝓtigit in corpore dñi saluatoris. Illud enĩ clauis affixũ: lãcea perforatũ fructum
DOG nobis intulit sine fine mãsurum. Quapropter: iã nõ pertimescimus dicere: deũ carne passũ: deum mortuũ pro salute cunctoꝝ. Unde pater Augustinus mirabiliter ꝛ solito more declamauit dicẽs. Res vetusta erat: vt homo moreꝫ. Qõ ne semper valeret in
i.Cor.i.p. boĩe: res noua facta est vt deꝰ moreꝫ: sicut ꝛ Aplus ait: Nos aũt ꝑdicamus christũ: ꝛ hũc crucifixum. Et ne filiũ virginis: vt qdã demẽtiũ putãt: aliũ fortasse sentires: adiecit. Christũ vtiqꝫ dei virtutem: ꝛ dei sapientiã: qꝛ qõ stultũ est dei: sapientius est hoĩbꝰ: ꝛ qõ infirmũ est dei: fortius est hoĩbus. Quid enĩ tã stultũ: tã ifirmũ videt incredulis: ꝗ cum audiunt deũ dei filiũ crucifixũ pariter ꝛ sepultum? Sed placuit deo per stultitiã ꝑdicationis saluos facere credẽtes. Incarnatio siquidẽ dñi: misericordie ipsius est mirabilis altitudo: inestimabile donũ: incõprehensibile mysteriũ: vnde aut rectis mẽtibus ꝓuenit salus: aut
Al. ĩspexe- peruersis sensibus gnãtur interitus. ⁊ Dinumerauerunt oĩa ossa mea. Ipsi vo cõsiderauerũt ꝛ ĩconspe- runt. rerunt me. ⁊ Forma crucis mira proprietate depicta est: vt omne corꝰ in ea sic dicat extensũ: quatenus eius ossa humanis oculis numerabilia viderent: vt qõ caro superducta celauerat: nimia tensione corporis appareret. Sed videamus vtrũ pena dicẽda sit an tribunal: damnatio an disceptatio: vbi quasi in regali solio ꝓstitutus: increpantem reliquit reũ: cõfitẽtem reddidit protinus absolutum. Quo facto illibũ mani generis miseratoꝝ eximius: quid sanctis suis prestaturus esset: in latronis subita confessione monstrauit. Dinumerata sunt etiã ossa eius: id est: Apli: si ue reliqui christiani: quãdo persecutione facta truculentiũ iudeoꝝ: ne in maiorem numerũ cõualescerent querebant extingui. Sequit etiaꝫ incredulitatis eoꝝ detestabilis obstinatio: vt nõ aliquid transitorie aut casualiter fecisse videanꝫ: sed dicit eos considerasse ꝛ conspexisse: ꝛ eorꝝ lapideũ: tot miracu
lis nõ fuisse mollitũ. Petre scisse sunt: terra tremuit Matt.27
sol amictu se tenebroso ne tãtũ scelus videret abscõ Et luc.23.
dit: ꝛ prodolor iniquitas in ipsoꝝ oculis defixa in sacrilegio suo mãsit ĩmobilis. ⁊ Diuiserũt sibi vestimẽ
ta mea: ꝛ super vestẽ meã miserunt sortes. ⁊ Quãuis tota passio dñi magna sacramẽta cõtineat: tũ hic nescio qõ maiꝰ parturit arcanũ: qõ alia vestimẽta sua dicit esse diuidenda: aliã vestẽ ad sortẽ nihilominus ꝓducendã. Uestimenta illa que diuisa sunt: scripturas significãt, ꝓbetarũ vel reliquarũ celestiũ lectionũ: quas heretici praua interpretatione diuidentes:
Pilati militibꝰ scelerata se diuisione ꝓiũgunt. Tunica vo illa que venit ad sortẽ: que eius sanctitatẽ corporis ambiebat: quã dicit euangelista desuper fuisse
Apoc.5. ꝓtextã per totũ: catholica, ꝓbat ecclesia: que nullatenus humano discerpẽda daꝫ arbitrio: sed integra atqꝫ inuiolabilis quasi ex sorte vnicuiqꝫ diuina semp largitate prestat. Ipsa est ꝓtexta desuper: quã nemo
i.Pe.5. diuidit: nemo dirũpit: sed ꝓpetua stabilitate firmissima: in vnitatis sue robore pseuerat. De qua ipsa ve-
IDI ritas dicit: Tu es Petrus: ꝛ sup hãc petrã edificabo Matt.16.
ecclesiã meã: ꝛ porte inferi nõ prevalebũt aduersus eam. Qõ factũ ꝛ euãgelista testat dicẽs: Postq̃ cru Matt.27
cifixerunt eũ: diuiserunt vestimẽta eius: sortẽ mittẽtes. Uerũ ista sors in scripturis diuinis taꝫ sepius cõmemorat: vt magnum nescio quid diuini iudicij gestare videat arcanũ. Scriptũ est enĩ in leuitico: vnã
DOG sortẽ dño dari ꝛ vnã apopẽpeo: id est: trãsmissori. Itẽ Moyses qbusdaꝫ tribubus trans iordanẽ terrã sorte diuisit. Jesus quoqꝫ filius nauc: terrã repromissionis filys israel sorte missa distribuit. Sors quoqꝫ io Jone.p.
nam perdidit latentẽ. Et in Salomone legit. Lõtra prouer.18.
dictiones cohibet sors: ꝛ inter potẽtes definit. In noue quoqꝫ testamẽto: id est: in actibꝰ aplorꝫ: sors Ma Actl.p.
thiam designauit aplm. Paulus etiã ipse aplus scri- Eph.p.
bens ad Ephesios: sorte se dicit vocatũ ꝗm ꝓpositũ eius: qui oĩa operat ꝗm ꝓsiliũ volũtatis sue. Necnõ ad collosenses scribens dicit. Gratias inquit agẽtes Col.p.
deo patri: qui idoneos nos fecit in pte sortis sanctorũ in lumine. Sed cũ multa legant: tã in veteri ꝗ in nouo testamẽto sortibꝰ fuisse diuisa: nemo ausus est
negare: per eam diuinitꝰ esse monstratũ: qõ mens devota petitione supplici postulauit. ⁊ Tu autẽ dñe ne Al's. Elongaueris
Tlõge facias auxiliũ tuũ a me: ad defensionẽ meam Al. Conspice
Aspice. Dic iam resurrectionẽ celerrimaꝫ deprecat: vt perfidoꝝ mala crudelitas supuenienti tali gloria destruat. Auxiliũ enĩ: ipsam significat resurrectionẽ que vtiqꝫ lõge facta non est: qñ triduana ꝓuenit. Sequit. Ad defensionẽ meã aspice. Sed que sit ista de-
fensio: ꝓsequẽter exponit. ⁊ Eripe a framea anĩmã Al. Eruc
meã: ꝛ de manu canis vnicam meã. ⁊ Liberari se po- Al's. Deus
stulauit a morte quã subitur erat: collato scilꝫ resurrectiõis auxilio. Framea enĩ synonymũ est nomẽ: significans siue bastã: siue gladiũ: siue quelibet arma per que voluit futuruꝫ crucis exitium competenter

aduerti:

aduerti: qꝛ per ipsam mors plerũq̃ succedit. Sꝫ primo dixit: Eripe aĩaꝫ meã: modo petit liberari ecclĩã que est illi vnica: id est: catholica: vt intelligaꝫ doctrinas nouas ꝛ ꝓciliabula pditoꝝ: vnitatis vocabulo respuisse: hereticos hic canibꝰ comparãs: qui domestica quadã feritate atrociter mãsueti: cũ de penetralibus nr̃is exeũt ecclĩã dei mordere ac lacerare festinãt. Et vt scias canes talibꝰ hoĩbus aptissime cõparatos: de manu canis dixit: qõ vtiq̃ homo: nõ canis bẽt. Siue vt quidã volunt: manu canis: significat ptãte mundi istius: que ecclĩam dei lacerare mordaci ac subdola semp inigtate festinat. Canes aũt nõ in malo tm̃: sed
Al. Salua etiã in bono poni: frequentia exẽpla testanꝫ. ⁊ Libe-
Al. vnicor nium. ra me de ore leonis: ꝛ a cornibus vnicorniorꝫ humilitatem meaꝫ. ⁊ De ore leonis: de ptãte diabolꝰ dicit: qui bene cõparaꝫ feris: qm̃ humanis semp delectaꝫ erituꝫ. Sed ne sorte aliquibꝰ scrupulus inde nascaꝫ: quare frequẽter vna res ꝛ optimis ꝓsonis aptatur ꝛ pessimis? Dicẽdum est: qꝛ ad sĩles partes debeat ap-
DOG plicari. Unãquãq̃ rẽ diuersas certũ est habere qualitates: vt leo de quo nũc sermo est: habet fortitudinẽ ꝓpter quã beluaꝝ rex appellaꝫ. Habet ꝛ truculentã seuitiã: ꝓpter qõ ferox dr̃. Quapropter fortitudo eiꝰ ꝛ ptãs christo merito cõparaꝫ: vt est illud. Uicit leo de tribu iuda. Ferocia vo ipsius: diabolo cõpetenter adiungit: sicut petrus aplꝰ dicit: Sobrij estote ꝛ vigilate: qꝛ aduersarius vester diabolus sicut leo rugiens circuit: querẽs quẽ deuoret. Ita fit vt vnum aĩal consideratis eius qualitatibus: rebus a se discrepãtibus rõnabilr cõpareꝫ. Qõ genus locutiõis: scripture diuine fortsitã, ꝓprium nõ imerito dixerimus. Sic ꝛ reliquas comparationes huiusmodi: presentis expositionis ratio cõprehẽdit. A cornibus: id est: a superbis de sũmitatũ suarũ ptãte ferientium. Sed inspice qõ addidit: vnicorniorꝫ: id est: se singulariter erigentiuꝫ qui nimia elatiõe surgẽtes: ꝓsortes ferre nõ possunt: dum soli faciendũ putãt qõcũq̃ libuerit. Talia enĩ aĩalia que vno cornu armanꝫ: multo fortiora sũt ab bis quibus duplicia tribuunꝫ: quẽ greci monoceron appellãt. Ab illa enĩ vnicorniorꝫ supbia non ferenda humilitatẽ suam: qne destituta opprimi facile possit
eripi postulauit. ⁊ Narrabo nomẽ tuũ fratribꝰ meis
in medio ecclesie laudabo te. ⁊ Post sacram passionẽ dicit gloriam diuinitatis toto orbe vulgãdã. Narra-
ETY bo enim dicit: id est: narrare facio. Fratres aũt dicuntur: qui diligũt ꝛ diligunꝫ. Naꝫ qui pati venerat pro salute cũctoꝝ: quem eorꝝ nõ diceret fratres? De quo
Heb.2. loco patenter ait aplꝰ: Decebat enim eũ ꝓpter quem oĩa ꝛ per quẽ oĩa: qui multos filios in gloriã adduxerat: auctorem salutis eorꝝ per passionẽ ꝓsũmari. Qui enĩ sanctificat ꝛ qui sanctificaꝫ: ab vno oẽs. Propter quã causaꝫ nõ ꝓfundit fratres eos vocare dicẽs: Nũtiabo nomẽ tuũ fratribꝰ meis. Sic ait ꝛ in euãgelio
Matth.28. post resurrectionem: Dicite fratribus meis. Et alibi:
Matth.12. Qui fecerit volũtatẽ pr̃is mei qui in celis est: hic meus pr̃ ꝛ mater ꝛ frater est. In medio vo ecclie laudat dñm: qui se pia ꝓuersatione tractauerit. Ipsius enim preconiũ est morꝝ sanctitas custodita: qñ nihil valet aliqd boni caro facere: nisi cui diuina misericordia pbitatẽ noscit pstitisse. In medio aũt dicit palam: ꝛ in cõuersatiõe multoꝝ: vbi recte mẽtis opatio reliquis
fidelibus pstat exemplũ. ⁊ Qui timetis dñm laudate
Al. glificate eũ: vniuersum semẽ iacob magnificate eũ. ⁊ Paulo latius dñi passione narrata: ne corda fidelium longa tristitia turbarenꝫ: venit ad tertiã ptez: vbi deuotos alloquit vt dñi dispensatione recognita laudẽt eum ꝛ pconia ipsius generali exultatione concelebrẽt: qñ per eius passionẽ ꝓuenit salus fidelũ ꝛ vita iustorũ. Nunc intẽdamus ꝗ suauis in timore dñi declaraꝫ affectus. Timor humanus: nõ laudẽ parturit: sed vituperationẽ. Dei aũt timor: qꝛ iustus ꝛ rectus est: laudẽ generat: amorẽ tribuit: ardorẽ charitatis inflammat. Laudate ergo dicit qui timetis dñm: id est: qui reuerentiam habetis nõis eius: qꝛ eum non meretur predicare: nisi qui cognoscit ꝛ timere. Uniuersiꝫ: in partẽ bonoꝝ accipe: qꝛ illos tãtũ mauult intelli: qui fi dei Jacob deuotioniq̃ ꝓsentiũt: superantes per reli
gionis affectũ veteris hoĩs primã natiuitatẽ. ⁊ Time
at eũ omne semẽ israel. ⁊ Semen israel: nõ vnius nationis ꝑꝰ significaꝫ: sed cũctaꝝ gentiũ cognoscitur plenitudo: vnde ꝓstat ecclĩam colligendã. Et qꝛ superius dixerat: laudate qui timetis dñm: nũc ad quos timor ꝑtinere possit edicit: ad israelitas vtiq̃: id est: vidẽtes dñm: qꝛ nesciunt timere deum: qui heretica
prauitate cecati sunt: vel idolis scelerata mẽte deser
uiũt. ⁊ Quoniã nõ spreuit: neq̃ despexit ꝑces pau Al. deprecationem.
peꝝ. ⁊ Qõ solẽt facere mũdi istius honore gloriantes spernere pauperes: despicere supplicãtes: causamqꝫ de habitus qualitate metiri: vt si sit vestibus nitidus veraꝝ puteꝫ: si amictu sordidus mẽdacissimꝰ habeatur. Sed apud deũ lõge diuersuꝫ est: qui de veste nõ iudicat: qui opulentiã nõ honorat: sꝫ ille ꝑces fideliũ
paupeꝝ exaudit: ꝛ adiuuat egenos: Illi ꝑciosus est:
qui tũ fuerit sanctitate ditissimꝰ. ⁊ Neqꝫ auertit fa- Al. nec.
ciẽ suã a me: ꝛ cum clamarem ad eũ exaudiuit me. ⁊ Intelligamus hunc versum: ꝛ deo grãs inquãtũ possumus deuota mẽte referamꝰ. Nã cũ diceret generaliter agẽdas eẽ grãs: qꝛ paupes diuinitas exaudire dignaꝫ: se intulit dñs christus: dicẽdo: Neqꝫ auertit faciẽ suã a me. Sic ergo causaꝫ oĩuꝫ suã fecit: sic peccata mũdi corpis sui sanctitate deleuit: vt dũ ad se infirmitatẽ humanã trahit: diabolus amitteret qõ tenebat. Quid aũt clamauit? Quid se diẽ auditũ? Utiqꝫ vt morꝰ nostra eiꝰ exitio finireꝫ: vt peccatum vete
ris hoĩs redimereꝫ ꝑcio sanctissime passiõis. ⁊ Apud
te laus mea in ecclĩa magna: vota mea dño reddam
coram timẽtibꝰ eũ. ⁊ Apud te: significat de te: in ecclĩa Al. in cõspectu timẽtiuꝫ
magna catholica scilꝫ: que vniuerso terraꝝ orbe diffusa est: Magna enĩ ꝛ amplitudine recte dr̃ ꝛ honore. Uota vo mauult intelligi sacra corpis ꝛ sanguinis sui que illis ꝓsentibus reddunꝫ: qui ei sancto timore
subiecti sunt. Deniq̃ vide qd sequit. ⁊ Edent paupe
res ꝛ saturabuntur. ⁊ Decsunt vota que superius dixit. Et considera: qꝛ pauperes trũ posuit: qui mundi istius illecebras contẽptu ditissimo respuerunt: non diuites qui seculi huius felicitate referti sunt: sꝫ pauperes: id est regnũ dei esurientes. Ideo enĩ addidit: ꝛ saturabunt. Saturari enĩ nõ poterant nisi quos talis possidebat esuries. ⁊ Et laudabunt dñm qui requi
runt eum: ꝛ viuit cor eorꝝ in seculum seculi. ⁊ Permã Al. viuunt corda.
sit in superioribus dictis. Nam cuꝫ saturati pauperes fuerint: laudabãt dñm. Pauperes dñm laudãt: diuites semetipsos exaltant. Isti thesauraria terrena cõgerũt: illi celesti vbertate ditescunt. Facultas dispar sed conscientia dissimilis. Isti deniq̃ locupletes sũt de mundo: illi de deo. O q̃ dissimilia vota sortiti sũt Pauperes possident qõ nunq̃ perdent: diuites tenẽt qõ non solũ mortui: sed etiam viui frequenter amittunt. Sequitur: Uiuit cor eorũ in seculuꝫ seculi. Uiuit cor: id est: spes eorũ ĩmobilis vegetaꝫ. Illud enĩ

veraciter viuere dicimus: qd in diuinitatis gratia perseuerat.] Reminiscentur ⁊ conuertentur ad dominum: vniuerse fines terre.] Reminisci ꝓprie illos dicimus: quos post oblitionis iniuriā ad memorie constat redisse medicinam. Sed hoc de paganis quo modo possit intelligi: qui nulla sacramenta fidei ante conuersionem suam vllatenus susceperunt? Sed ⁊ eos bene dicimus reminisci: qꝛ omnis homo deum sibi confitetur auctorem. Sed quādo deus omnipotens esse fideliter agnoscitur recte dicitur ab eis reminisci: vt ad illum veraciter redeant: quem prius peruersa voluntate neglexerāt. Sequitur: Cōuertentur vniuersi fines terre. Prophetia est vniuersalis ecclesie: quam nunc constat toto orbe diffusam. [Et adorabunt in conspectu eius: omnes patrie gentiū.] Ne quis putaret dubiū quo modo esset ab vniuersis gentibus adorandus: interposuit: in conspectu eius: vbi nullus adorat nisi qui de sincera fide presumpserit. Conspectus enim illius non est nisi supra fidelissimos ⁊ beatos. Dicendo: Omnes patrie gentium: nihil excepit qui cūcta cōclusit: vt per indigenas suos ⁊ ipse quoqꝫ patrie credant esse deuote. [Quoniam domini est regnum: ⁊ ipse dominabitur gentium.] Intendamus quid iste versus preposteratus ostēdat intelligi. Deus dominabitur gentium: quoniam domini est regnum: qꝛ nō sunt gentius regna: sed domini: qui potestate sua ⁊ mutat reges ⁊ ꝓtiet. Et necesse est ipsum debere vbiqꝫ coli quem rerū dñm constat intelligi. De quo loco pater Augustinus in libro ad Honoratū presbyterum: more suo mirabiliter dixit. Ille irrisus: ille crucifixus: ille derelictus: hoc regnū acquirit ⁊ tradit in fine deo ⁊ patri: non vtiqꝫ ⁊ ipse amittat: sed vt qd in fide seminauit: cum venit minor patre: hoc perducat in speciem in qua equalis nō recessit a patre. Probata est his dictis vniuersalis ecclesia. Desinant hoies donatistaꝫ vanitate cōfundi. Nō pōt ꝑualere plus fraus diabolica: cū religio christiana? Necessarium est enim inuento loco: heretico rum confutare nequitias: quoniam dum illos domino prestante de[illegible]imus: catholice fidei sensus firmamus. [Manducauerūt ⁊ adorauerūt omnes diuites terre.] Quid est hoc qd superius de corpore domini pauperes dicit esse saturatos: hic autez diuites terre tñ manducasse ⁊ adorasse confirmat? Scilicet vt intelligas: non humiles: sed superbos qui non habent in māsuetudine spem: sed in diuitys ꝑsumptionem. Nam ly eadem predicationum sacramenta susceperint: tamen par non est in vtriscꝫ deuotio. Illi enim vscꝫ ad saturitatem comedunt: id est: vscꝫ ad perfectionem: isti sic manducant vt non magnis desiderys expleant. Aliud est enim mediocriter aliqd velle percipere: ⁊ aliud toto mentis ardore perquirere. Et ideo hi non dicuntur pauperes christi: sed diuites terre. [In conspectu eius procident vniuersi qui descendunt in terram. Et anima mea ipsi viuet.] Quia superius dixerat: diuites terre eē tepidos christianos: nūc dicit: qui ante deum procidant: id est: cadant: qui in terrenas concupiscentias carnis fragilitate descendūt: ⁊ hominibus apparere non possunt. Bene autem dictum est: descēdūt: qꝛ omne peccatuz pars probatur inferior. Nam dum conuentus ecclesie omnes indiscrete suscipiat: ipsius conspectui noti sunt qui se meritorum qualitate discernūt. Animam vo suam dicit deo viuere: quoniam būc mundum immaculata conuersatione transiuit. [Et semen meum seruiet ipsi. Annuntiabitur dño generatio vēnura.] Semē opera dicit que tēpore incarnationis sue manifesta fecit in terris: vt populos instrueret: secreta religionis aperiret: predicatores apostolos institueret: qui religionē sanctā sincera fide ꝑdicarēt. Annūtiabit dño dicit: ab angelis vt quidam volūt: qui preces humanas ad dñm referre memorant. Scriptuz est enim in libro thobie: Ego obtuli memoriā oratio nis vestre ante dñm. Sed figuraliter dicitur: annūtiabit dño: sciēti quippe ⁊ oia preuidenti. Scriptum est enim: Scit enim pater vester: ait dñs: quid vobis necessariū sit priusqꝫ petatis ab eo. Annūtiēt ergo angeli dño: pro misterio: nō pro instructiōe. Generationem venturā dicit: que ex aqua ⁊ spiritu sancto erat dño largiēte ꝓcreāda. Et vt ostēderet eā iustā: dicit dño esse venturā. Generatio enī maloꝝ: sibi videtur venire nō dño. [Annūtiabūt celi iustitiam eius: populo qui nascetur quem fecit dñs.] Id est: euāgelistē predicabūt filium dei. Ipse enim est iustitia patris. Illi ergo populo ꝑdicāda est iustitia: qui crediturus est deo: qui peccatoꝝ morte derelicta venit ad vitaz qui sic bñficio dei ex fide nascit: vt in eternum viuere mereat: Quapropter nimis apte dictū est: christianum ꝑplm dñm fecisse. Creauit enim: qñ illuz de vētre matris eduxit: Sed tunc eū a peccatis liberū fecit qñ christianū per aquā regenerationis instituit. Animo vo condendū est: qd iste ⁊ alij psalmi qui de passione dñi: loquunt: in spe christianorum maxime terminantur: vt hac dispositione mirabili cognoscamus salutem credentibus tali mysterio contributam. Conclusio.

Iste psalmus est: quem nobis paschali munere sollenniter decantat ecclesia: vt salutariter istruamur in humanis rebꝰ etiā beatos tēporaliter ex aliqua pte a dño derelinqui: cū tñ eos ad bona eterna tuitionis sue virtute ꝑducat. Nunc feliciter flētes audiamus: per quē sic possumꝰ refici: si defixo aio in eodez mereamur affligi. O dura corda iudeoꝝ: o insensate mētes nunqꝫ oino credētiū: nōne hic solus psalmus ad passionē credēdā sufficere debuisset: quam sic euidēter de se veritas ꝑdicauit? Et ne aliqua corde durissimis excusatio relinquerēt: sequuntur inter aliquos de hac re psalmi: euidenti ⁊ manifestissima ꝓphetatione conscripti: idest 34ꝰ 54ꝰ 68ꝰ ⁊ centesimusoctauus: vt nulli esse deberet ambiguus qd tantis ꝑconibꝰ cognoscit fuisse vulgatū. Cōtinet aūt ꝑnītis psalmi numerꝰ ⁊ alia rerum sacra celestiū. Nā cū ꝓpha daniel tribꝰ hebdomadibus orationē suā dño iugiter imolasset: vt que eēnt israelitico pplo futura coēgnosceret: angeli voce rñsum est: ad ꝑmas ꝑces se fuisse trāsmissū: ꝛ diabolica reluctatiōe tardatū: vicesimoprio die ad eū potuisse descēdere: vt votis eiꝰ satisfacere potuisset. Quapp ⁊ hic ps nō imerito tali calculo noscit collocatus: qui diaboli puersitate destructa: medicinalis passiōis dona reserauit. Cui bñficio: humanū genꝰ ab eterna morte liberatum: ad perpetue salutis dona peruenit.

Explicit expositio in psalmum zi[m].

Psalmus Dauid. XXII. Dominus regit me ⁊ nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meā

conuertit.

conuertit. Deduxit me super semitas iustitie: propter nomen suum. Nam ⁊ si ambulauero in medio vmbre mortis non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua ⁊ baculus tuus: ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum: ⁊ calix meus inebrians qꝫ preclarus est. Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vite mee. Et vt inhabitem in domo dñi: in longitudine dierū.

Apte pretermittitur: vbi noui nihil est qd requiratur. Doc tñ cōmemorandus est: vt noia tituli huius ad spirituales sicut prefati sumus intelligētiā perducere debeamꝰ. Loquit enī per totū psalmū ꝑmi hois vetustate deposita: regeneratus ex aqua ⁊ spiritu sancto fidelissimus christianus: grās agens: qm̄ de ariditate peccati: ad loca pascue: ⁊ ad aquam refectionis: dño sit largiēte perductꝰ. Et notandum qꝛ vt antea decalogū legis accepit: ita hic decem bñficys se gaudet eē ditatū. Qd nō singulis vsibus dñ: ſz per comata succincte narratur. Diuisio.

Paruus quidē psalmus est: sed multis noscit ptibus contineri. Qui diuisionem in personis non habet: sed in rebus. Ideoqꝫ nos nō diuisiones vt in alys psalmis: sed ceteras numeri per singulas qualsqꝫ ptes forsitan competenter affiximus. Expositio.

Dominus regit me: ⁊ nihil mihi deerit.] Uir ille sanctissimus qui per gratiā baptismatis innouatꝰ: pauperē se dñi abiecta seculi pompa noscebat: in ꝓscietie cubili letus exultat: ⁊ a dño se ꝓtegi: iocunditate dulcissima ꝓfiteт. Dicit enī regi se a dño vbi ē defensio fortis ⁊ magna securitas: vbi nemo metuit inimicū: vbi iaz nullus sua imbecillitate turbat. Addendo autez: Nihil mihi deerit: diuitias suas pauper ille noscebat: cū sibi a dño substantiā spiritualem crederet nihilominus ꝓferendā. Sed audiamꝰ in subsequentibus: qm̄ sit diues ista pauptas que tātis bonis repleт: quāta ꝓtineri regū thesauraria nō merentur. Que figura dr̄ Synatrismos: latine cōgregatio: quotiens multa in vnum colligunt: ⁊ velut pondere facto: audiētiū animis offeruntur. Doc schema siue in laudibus siue in vituperationibꝰ inter oratores violentissimū haberi solet. [In loco pascue ibi me collocauit.] Primam ꝑtem munez fidelis iste quē diximus gratanter exponit: qd tñ ad vniuersalem christi ecclīam merito cognoscimus pertinere. Asserit se ergo in locis pascue cōstitutū: nō vñ caro corpusqꝫ sagineт: sed vñ aia celesti pabulo refecta: spūalis letitie nitore pinguescat. Illa enī dei sunt pascua: que non ventris digestionibꝰ dilabunt: vbi itez ipoꝝtuna nō succedit esuries: sed aia cum semel cepit eē saturata: in idipz celesti munere pseuerat. Locus aūt iste qui dr̄ pabuloꝝ: diuina lectio est. Nā sicut pecudū corpi bus pinguedinē pstat ager depastus: ita ⁊ sermo diuinus aiam nouit fideliter saginare meditatus. De his pascuis saturatus eructauit ille qui dixit deo: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ⁊ fauuz ori meo: ⁊ bis filia. [Sup aquā refectionis educauit me.] Scōm munus sue ꝓfectiō is oñdit: dona diuina cōparans amenitatibꝰ huius seculi: quibus multum humana gaudere solet infirmitas. Sed ꝓsideremus per istas cōparatiōes: qd magis velit intelligi. Aqua refectiōis: est baptismi lauacrū: quo aia sterilis aridi tate peccati: ad bonos fructus inferēdos diuinis muneribus irrigat. Et bñ addidit: educauit: idest: paulatim nutriuit: quasi puulos ⁊ renatos sic petrus apls dicit. Tanqꝫ modo geniti infantes ratiōabiles ⁊ sine dolo lac ꝓcupiscite vt in eo crescatis in salutē. Animā meā cōuertit.] Ad gratiā tertiā venit: vbi aiam suaz diuino bñficio asserit eē ꝓuersam. Sed cōuersam dicit: qꝛ post baptismū de peccatrice facta est iusta: deseculēta mūdissima: de ōcta fine ruga: sicut apls dic̄ Vt exhiberet sibi ipse gloriosam ecclīam: nō hītem maculam aut rugā: aut aliqd huiusmodi. Merito ergo aiam suam gloriat ad christū eē ꝓuersam: que dudum sub diabolo ꝓbabat eē captiua. Sed tūc est salubris ista ꝓfessio: si nō iterum incētiuis vitys in pecata relabamur. Uex istā ꝓfessionē: vide qd sequit.

SCHE

[Deduxit me super semitas iustitie: propter nomen suuz.] Quartū bñficiū memorat: qd est sollicitius indagandū. Nā cum iustitie semitas ambulare ꝑhibet cur sanctus vir illuc se gaudet esse ꝑductū: qd dñi cis regulis videbat esse ōrium? Sed hic: sup: taliter accipiēdū est: quēadmodū si dicat: positus est super pplm corrigēdū: quos debeat iustitie semitas edocere: sicut ⁊ alius ꝓpheta dicit: Sup excelsa statuit me vt vincā in claritate ipsius. Qd aūt ait: ꝑpter nomen suū: famulus christi gaudebat se ad illam scientiam peruenisse: vt posset dñi iussa vulgare. Semite enīz iustitie: sunt duo ꝑcepta salutaria: in quibus lex ⁊ ꝓphetalis sermo ꝓcludit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua: ⁊ ꝓximum tuū sicut te ipsum. Merito ergo sup semitas iustitie deductū se eē gaudebat: qui animi cōtemplatione ꝓfecerat. Addidit: ꝑpter nomē suū: vt nemo diceret meritis suis collatum: qd diuina grā ꝓbabat eē concessum. [Naz ⁊ si ambulauero in medio vmbre mortis: nō timebo mala: qm̄ tu mecū es.] Quinta succedit grā: quam re uera constat vnicuiqꝫ firmissimo catholico ꝓtributā Dicit enī: Et si inter hereticos ⁊ scismaticos ambulē qui recte vmbre mortis eē dicunt: qm̄ exitu figuraz portāt cū ad iferna ꝑducunt: nō timebo eoꝝ prauas suasiōes: qꝛ tu ꝑsentie tue me tuitiōe defendis sicut scriptum est in ꝓpha: Nō te deserā: nō te derelinquā In isto qppe mūdo: ecclīa inter iniquos ambulat donec iudicij dies bonoꝝ maloꝝq; sequestratoz aduenerit: sicut ꝓpha dicit. Spūs ingt vult nīi christus dñs sub cuius velamēto viuimus inter gentes. Siue vmbra mortis: absolute diabolus est: qui obscure nobis laqueos ponit: vt per nebulas ipsius decepti: in eterne mortis ꝑcipitia corruamꝰ. Sed hec nō timētur a vero fideli: ⁊ si in ipsoꝝ medio diuīa misericordia fretus ambulare ꝑsumpserit. Cur enī vir iustus illos timeat qui sanctos timēt: ⁊ inuicta illis volūtate deseruiūt: [Uirga tua ⁊ baculus tuus: ipsa me consolata sunt.] Jam sexta largitate letat. Uirga enim pertinet ad iustitiam ⁊ fortitudinem dñi saluatoris: sicut in psalmo dicit: Uirga equitatis ꝓga regni tui. Baculus ad adiutoriū humanuz respicit: quo ⁊ pes ipse caute defigit: ⁊ totum corpus nisu desuper incūbentium sustinetur. Doc vsi sunt patriarche. Dicit enim iacob: In baculo meo transiui iordanem istuz. Item in exodo ait dñs filys israel. Renes vestros

Deut.6.

i. Pe.2.

Eph.5.

Ps.44.

Ps.115.

Iosue.1.

Deb.13.

Gen.32.

Exo.12.

Lassio.

accingetis:tenẽtes baculos in manibus:ꝛ comedetis festinãtes.Qõ multis locis reperies ĩ auctoꝛitate diuina.Istis ergo duabus rebus fidelis se asserit consolatum.Una est districtio:que conterit vitiosos: altera gubernatio:que sustiet fidelissimos chꝛistianos. Ipsa vo:dũ ponit numero plurali:virgã ꝛ baculuꝫ significat que superius dixit.Sed videam⁹ quẽadmodum vtraq̃ nos ꝓsolari poterũt: cũ res oĩno diuerse sint.Baculũ ꝓpe nõ est dubiũ ꝓsolari:qui ad opem ferendã:humane imbecillitati semp assumiť:De virga qd dicemus que percutit:affligit:ꝛ vitia nostra iudiciaria seueritate castigat: Consolatur plane ꝛ ipsa fideles:qñ eos ad viam dñi:adhibita emendatione perducit.Nã recte cõsolari dicim⁹ omne qõ adiuuat etsi ad tempus nos pro sua districtiõe ꝓtristat.Unde dicit apls ad hebꝛeos.Qm̃ omnis disciplia ad p̃sens nõ gaudꝫ videť esse:sed tristitie:in posterũ aũt multum fructũ affert.[Parasti in conspectu meo mẽsaꝫ aduersus eos qui tribulãt me.]Septime gratulationis numerus adhibeť:cũ dicit:Parasti in ꝓspectu:id est:ꝑdestinasti altare sanctũ:qõ cũcta videt ecclĩa:qõ circũdat ppls chꝛistianus.Mẽsa enĩ a mẽse dicta est qꝛ eodẽ die quinia ritu gẽtiũ exercebantur.Ecclie vo mensa est beata coĩcatio:epulatio felix: saturitas fidei:esca celestis.Uex istã mẽsam aduersus eos paratã eẽ manifestũ est:qui in aliqua peruersitate demeꝛãt:ecclĩam dei suo grauiter erroꝛe ꝓtristant.De qbus apls dicit:Qui mãducat idigne:iudiciũ sibi manducat ꝛ bibit:non diiudicãs coꝛpus dñi:datum scilꝫ ad remissionẽ peccatoꝝ:ꝛ vitã ꝑpetuã possidendã.Memẽto aũt q̃ mẽsa ꝛ in bono ꝛ in malo poniť : Sicut dicit apls:Nõ potestis coĩcare mẽse dñi: ꝛ mense demonioꝝ.[Impinguasti in oleo caput meum.]Octaua poniť munificẽtia.Caput fideliũ chꝛistus est dñs qui recte dr̃ impinguatus in oleo : qm̃ nulla siccitate peccatoꝛis exaruit.Caput ergo suũ in oleo asserit impinguatũ:videlꝫ vñ cetera mẽbꝛa letarenť.Sed qd est hoc q̃ species ipsa bñdictiõi sancte frequẽter adhibeť: vnxit,ppbas ꝓsecrauit reges:Non ĩmerito:qꝛ arboꝛ ipsa pacis etiã ꝓstabat indiciũ:qõ eius specialiter munus nosciť esse diuinũ:liquoꝛ arboꝛe⁹: pingedo letificãs:magnaꝝ gr̃a dignitatum : cuius folia in viriditatis sue pulchꝛitudine ꝓseuerant. Dec etiam Noe per columbã nũtiauit terris redditaꝫ sospitatẽ vt merito tante benedictionis capax esse videať que fructus sui magno decoꝛe simul ꝛ vtilitate ꝓfruitur. De ipso enim ꝛ alius ꝓsalmus dicit:Propterea vnxit te deus deus tuus oleo exultatiõis pre ꝓsoꝛtib⁹ tuis. [Et poculũ tuũ inebꝛians:q̃ p̃clarũ est.]Nonum munus est sanguis dñi:qõ sic inebꝛiat vt mentem sanet a delictis ꝓhibẽs:nõ ad peccata ꝓducẽs. Dec vi nolẽtia sobꝛios reddit:hec plenitudo malis euacuat. Et qui illo poculo nõ fuerit repletus : eterna reddiť egestate ieiunus. Inueniť etiam ꝛ in malo positum vt Isaias ait: Et accepi de manu tua calicẽ ruĩe:poculum ire ꝛ indignationis mee.Addidit: q̃ p̃clarũ est: vtiq̃ cũ talia ꝓferat:vt ad celoꝝ regna perducat.De quo poculo in euangelio dr̃:Qui biberit ex aqua quã ego do:non sitiet vnq̃:sed fiet in eo fons aque saliẽtis:in vitam eternaꝫ.[Et misericoꝛdia tua subsequetur me:oĩbus diebus vite mee.]Decima pars ꝑmisse diuisionis impleta est:vbi ad cumulum se letitie: desiderꝫ magnitudo satiauit. Nam cum misericoꝛdia domini semper precedat: hic dicit : subsequetur me.Subsequitur vtiq̃ ad iustitiam:sed precedit ad

Deb.12.

Ps.44.

Calix meus Al. p̃clarus

Joan.4.

gratiam conferẽdam.Nam si solum sequereť:nemo donata perciperet.Si tm̃ precederet:nullus poterat collata seruare.Hꝛauioꝛes sunt enim insidie quas a tergo diabolus parat:ꝛ nisi dñi misericoꝛdia subsequať:facillime fragilitas humana decipiť.Tunc enĩ qñ se aliqs vitiũ transisse credit:incauta magis ignoratione decipiť.Unde nimis necessarium est:vt semper nos ꝛ gr̃a dñi precedat:ꝛ misericoꝛdia subsequať [Et vt inhabitem in domo dñi:in lõgitudine dieꝝ.] Finis iste pendet de superioꝛibus dictis.Ideo enim illa ꝓfessus est sibi esse ꝓcessa:vt ad habitandum in domo eius gloꝛie peruenirẽt. Ipsa est enĩ bonoꝛum oĩum cõpletiua perfectio:sicut in alio psalmo dicit: Beati qui habitant in domo tua:in secula seculoꝛum laudabunt te.Domus ꝓpe dñi: futuram significat Dieꝛusalẽ:que in longitudine dieꝝ sine ambiguitate consistit.Ipsa est enĩ beatitudo ꝑpetua:ꝛ sine fine letitia.Memento aũt qõ in prioꝛe versu psalmi huius:idez(dñs regit me ꝛ nihil mihi deerit) breuiter dixit:qõ in subsequentibus latius enumerauit.Que figura dr̃ Epitrochasmos:id est:dicti rotatio:cuꝫ succincte ea que sunt effusius dicenda ꝓstringit.In hoc aũt vsu finali:id est:Ut inhabitez in domo dñi:in lõgitudine dierum:Epiphonema:id est:acclamatio nobilissima nimis figura posita est : que post narratas breuiter cũ acclamatiõe ꝓuũpit:post oĩa desinẽs in exaggeratissimã sũmitatẽ.Sic psalmi isti⁹ principia:media ꝛ finis:decoꝛa diuerꝛsoꝛum schematum luce radiantur.

Conclusio.

Mente reponamus quid celestis illa fistula decẽ vtutibus cõpacta cecinerit:q̃ dulce melos aĩe salutari delectatõe cantauerit:vt in hac festiuitate mystery:nõ voluptas auriũ:sed salubꝛitas acqsita cognoscat aĩarũ.Numerus quoqꝫ psalmi huius significat ꝓfectionẽ sapiẽtie.Sigdẽ.zz⁰⁰ libꝛos eẽ cognoscim⁹ veteris testamẽti:ꝑm litteras hebꝛeoꝝ:quas ad plenitudinẽ diuine scie cõprehendẽdã ꝓstat humano generi tributas.Quapꝛopter diuersis modis psalmo isti superna noscuntur conuenire mysteria.

Explicit expositio in psalmum zz⁰⁰.

¶ Psalmus Dauid prima sabbati. XXIII.

Domini est terra ꝛ plenitudo eius:oꝛbis terraruꝫ ꝛ vniuersi qui bitãt in eo. Quia ipse sup maria fundauit eũ: ꝛ sup flumina ꝑparauit eũ. Quis ascendet in montẽ dñi:aut qs stabit in loco sancto ei⁹. Innocẽs manibus ꝛ mũdo coꝛde:qui nõ accepit in vano aiam suaꝫ nec iurauit in dolo ꝓximo suo. Hic accipiet bñdictionẽ a dño: ꝛ misericoꝛdiã a deo salutari suo. Hec est generatio q̃rẽtiũ eũ:querentiũ faciẽ dei iacob. Attollite portas ꝓncipes vestras: ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ itꝛo ibit rex gloꝛie. Quis est iste rex gloꝛie: dñs fortis ꝛ potens:dñs potens in ꝓlio. Attollite portas ꝓcipes vestras ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex gloꝛie: Quis est iste rex gloꝛie: dñs virtutũ ipse est rex gloꝛie.

Uelum

Uelum presentis tituli:iuuãte dño alacriter subleuemus:vt nobis penetralia psalmi clarius innotescãt.Prima sabbati: significat diẽ dñicũ que prima est post sabbatuꝫ:quo die dñs resurrexit a moꝛtuis. Qui ꝑpter excellẽtiã tanti miraculi ꝓprie dñi nũcupať :siue qꝛ in eo mũdũ cõdidit.Eo ĩgqdẽ die isti seculo resurgẽdo dñs subuenisse cognoscĩť qñ euꝫ ꝛ fecisse declarať.Sed qꝛ totus psalmus post resurrectionẽ caniť:ideo ei titulus iste p̃missus est:vt coꝛda fideliũ ꝓgruo moneret indicio.

Diuisio.

Post resurrectionẽ dñi:ꝑpheta letioꝛ effectus:humanuꝫ genus alloquiť: qõ varia supstitiõe laboꝛabat:Prĩa ꝑte definiens dñi vniuersum oꝛbẽ eẽ terraꝝ:vt sicut se nullus ab ei⁹ impio ꝑbaret exceptum:ita nec a fide crederet alienuꝫ. Scõo loco determinãs quib⁹ vtutib⁹ ꝑditi sint in ei⁹ ecclĩa constituti.Tertio demẽtissimos supstitiosos alloquiť : vt vero dño famulãtes a noxia sibi puersitate discedãt. Expositio.

Omini est terra ꝛ plenitudo eius: oꝛbis terraꝝ ꝛ vniuersi qui bitant in ea.] Quãuis terrã ꝛ in bono ꝛ in malo poni sepe nouerim⁹: hic tm̃ ecclĩam debem⁹ aduertere:dño specialr̃ pura mẽte famulatur. Nã ls oĩa ab ipso sint cognita:tm̃ illud ipsi⁹ eẽ ꝓprie dicim⁹:qõ eũ venerant auctoꝛẽ.Et ecclĩa nõ ĩmerito fructifera bonoꝝ terra suscipiť:qꝛ nutriuit ꝛ cõtinet ppl'm chꝛisti.Segtur:Et plenitudo eius : id est: multitudo sancta:qua ꝛepleť ecclĩa.Sꝫ ne terrã quã supius dixi coangustatam putares aliquã foꝛtasse regionẽ:nũc dicit oꝛbis terraꝝ:hoc est:vniuersalẽ ecclesiam:que toti⁹ mũdi ambitu ꝓtineť.Intẽde vo qõ dicit:qui habitãt in ea:id est:nõ qui ꝓueniũt ꝛ recedũt sꝫ qui fixa mẽtis stabilitate ꝑdurãt. Habitare enim manere dicim⁹ qõ errãtiũ nõ est:qõ mutabilitati nõ cõuenit.Sed ille solus ecclĩam habitat qui vsqꝫ ad obitũ suũ in fide rectissima ꝓseuerat:sicut ꝛ ali⁹ ps dicit:Et inhabitẽ in domo dñi:oĩb⁹ dieb⁹ vite mee. [Ipse sup maria fundauit eã:ꝛ sup flumina ꝑparauit eã.]Quid est sup maria fundare:nisi supra vitiorũ hui⁹ seculi tremulos fluctus ecclĩam firmissima credulitate solidare:vt anchoꝛa fidei fundata: ꝓcellas cuiuslibet ꝓiculi nõ pauescat:Unde ꝛ apls dicit Quã sicut anchoꝛã habemus aie tutã atq̃ fixã.Sili mõ:ꝛ sup flumĩa dicit eẽ ꝑparatã : qm̃ ad volũtates turbulẽtas ꝓsecutoꝝ:aptatã ꝓstat ecclĩam: vt ei praue volũtates nocere nõ valeãt :quãuis ꝓtra eã isana mẽtium ꝓcipitatione consurgãt.[Quis ascendet in mõtẽ dñi:aut qs stabit in loco sancto ei⁹:]Postq̃ docuit breuiter vniuersa dñi eẽ.que ꝓdidit: nũc ꝑ iterrogationẽ secũdã ĩgrediť ꝑtẽ:respõdẽs quales eẽ debeant:qui se ipsi⁹ desiderãt nũcupari. Que figura dr̃ Exetasmos:id est:exgsitio: cũ res cõplures diuisas: cũ interrogatiõe exquirẽtes:singulis que ꝓueniunt applicam⁹.Premittit ergo iterrogatiões:vt apta respõsio subsequať.Quis ascẽdet:Quia dicturus erat mõtẽ:id est:iustitiã:ceteraq̃ vtutes:ad quas magno nisu tẽdimus:qm̃ peccatis obuiãtibus impedimur. Sed postq̃ dixit:quis ascendet:nunc dicit stabit: qꝛ multo vtilius est in sancto loco stare:q̃ ad eius fastigium peruenire.[Innocẽs manibus ꝛ mũdo coꝛde: qui nõ accepit in vano aiam suã.]Ista est expectata responsio.Innocẽs manibus ꝛ mundo coꝛde:id est: cuius operatio neminem ledit:sed quantum potest adiuuare contendit.Et ne putares posse sufficere:innocẽs manib⁹:addidit:ꝛ mundo coꝛde: qꝛ frequẽter disponimus ledere:sed iuuamus nolentes: ꝛ itꝛ bona volumus:sed ab eoꝝ operatiõe cessamus. Ideoq̃ nõ dicit illic ascẽdere:nisi in quo vtraq̃ potuerit inueniri. In vano vo accipit animã suã:qui putat desiderãda que sunt:vel trãsitoꝛia:vel caduca. Ille autẽ in vano nõ accipit:qui se nouit ad diuinitatis intelligẽtiã fuisse ꝓcreatũ:ad legez dñi custodiendã: ad cogitationes vite eterne:ꝛ quicquid põt supernã gr̃am ꝑmereri.[Nec iurauit in dolo,ꝓximo suo.]Dicẽdo: in dolo:videť sacramẽta permisisse simplicia.Scriptum est enim:Iurauit dñs ꝛ non penitebit euꝫ. Legimus etiã patriarchas iurasse sanctissimos.Et quare dicit in euangelio:Nõ iurabis:neq̃ per celũ: neq̃ per terram:ꝛc. Ueraciter iurare in veteri testamento ꝓhibitum quidẽ nõ est.Sed qꝛ humano generi: de infirmitate mẽtis frequenter nasciť causa periꝛij.In nouo testamẽto vtilius dicit esse omnimodis nõ iurandũ:sicut ꝛ alia similia:que non ꝓtraria : sed cognoscimus cautioꝛa.In euãgelio quippe ipse dñs ait:Dictũ est antiquis:Oculũ pro oculo. Ego aũt dico vobis:nõ resistere malo.Per dolũ itaq̃ iurat qs quis aliter facturus est q̃ ꝓmittit:credens ꝓiuriũ non esse decepisse nequiter credentis erroꝛem.[Hic accipiet benedictionem a dño: ꝛ misericoꝛdiã a deo salutari suo.]Premisit pias obseꝛuationes:nũc dicit ꝛ premia.Accipiet benedictionẽ:non a quolibet alio sed ab ipso dño.Ipse benedicit qui iudicaturus est: ipse absoluit qui incõmutabilr̃ damnare potuisset. Merituꝫ ergo beneficij per magnitudinẽ voluit cõcedẽtis agnosci.Qõ argumẽtum inter oꝛatoꝛes dr̃ a persona.Sequiť:misericoꝛdia:vt illa benedictio nõ per merita:sed per indulgentiaꝫ dñi venisse videať. Nullus quippe hominum est: qui sibi misereri non egeat.Donaniť delicta vt veniat coꝛona:sicut dari nõ põt libertas nisi prius seruitus fuerit absoluta. Salutaris ergo noster est dñs chꝛistus:a quo ꝛ beatitudo tribuitur ꝛ peccata laxaniť. Nec moueat qõ superius dixit:hic accipiet benedictionez a dño: ꝛ postea subiunxit:ꝛ misericoꝛdiam a deo salutari suo : dnm in oꝛdine rerũ ꝑmo parcat peccatis nostris: ꝛ postea benedictionis ipsius munera subsequãtur. Hoc enĩ frequenter inuenis esse variatum:vt ꝓmo misericoꝛdia ponať:vt est illud:Deus misereať nobis: ꝛ benedicat nos.Iterũq̃ cõuertit:Illuminet vultũ suũ sup nos:ꝛ misereatur nobis. Que figura dicitur Anastrophe:id est:peruersio:qñ promimus oꝛdine conuersoꝛniam.[Hec est generatio querentium dñm:querentium faciem dei iacob.]Que singulariter superius dixerat:quis ascẽdet in montez dñi: ne putares hoc ad chꝛistũ dñm solũmodo esse referẽdum: nũc ꝛ generationi chꝛistiane hoc cognoscitur applicare. Nam cuꝫ dicit:hec est:significat:talis est illa generatio que dominũ requirit:id est:que sacri baptismatis fonte renascitur:ꝛ fidẽ suã pia operatiõe cõmendat.Sequitur:Querentium faciẽ dei iacob.Quid est hoc quod ꝛ ipsum verbũ repetit:ꝛ aliud subiunxit in fine:Prius dixerat generaliter:querentium dñm: qui se non ambiunt ꝓponi:sed suo oꝛdine suoq̃ fine cõtenti sũt vt vel minimam ꝑtem in chꝛisti regno mereantur accipere.Sed qꝛ sunt ꝛ alꝫ nimio fidei caloꝛe ferũtes:qui operũ bonitate nonnullis ꝓponi se volunt addidit:dei iacob:vt hoc in illis faciat: qõ in iacob fecisse declarať:qui posterius natus:primatũ fratris

Ps.109.

Matth.5.

Ibidem

Ps.66.
Ibidem.
SCHE

Al. Attollite Al. pricipes vestras.

senioris accipit. ¶ Tollite portas principis vestri. ¶ Venit ad tertiā ptem: vbi ꝓpheta christiana religione declarata: cū magna exultatione imperat diuersis errātibus: quatenus prioribus claustris cōgrua fide patefactis: ipm regem dñm: in suis pectoribus admittere mereantur. Auferre enim pcipit portas mortis: que a principe diabolo posite comprobanꝰ. Que ideo porte sunt appellate: qꝛ per ipsas trāseunt boies sua facta portantes: ⁊ res victuales studiosissime deferētes. ¶ Et eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glie. ¶ Cōtra portas mortis decēter eleuatas: portas dicit eternales: vt istas caducas oñderet: illas sine fine mansuras. Nā adam diabolo faciēte legē trāsgredēdo pdidit: qō christus legē complendo reparauit. Eleuate sunt eniz porte eternales: ad est: baptismatis gratia: chrismatis bonoꝛ: pdicationis salus: ceteraqꝫ que christo dño veniente concessa sunt. Merito aūt appellate sunt porte eternales: per quas rex glorie dignatus est introire. ¶ Quis est iste rex glorie: dñs fortis ⁊ potens: dñs potēs in plio. ¶ Interrogat ꝓpha ad conuincendam perfidiam iudeoꝝ. Quis est iste rex glorie? Rñdet per tertiaz speciem diffinitionis: que grece dicitur peotes: latine qualitatiua: dñs fortis ⁊ potens: dñs potens in plio. Qō si discutias: soli christo ꝓphabiꝫ conuenire. Gloriosi eniz possunt ⁊ terraꝝ principes dici: rex glorie nemo pōt nisi solus altissimus inueniri. Huic igiꝫ interrogationi: sicut iam dictum est: subiuncta respōsio est: vbi bene singulis verbis arguit iudaici ppli nefanda presumptio. Fortis enim cōtra illud dr: qꝛ eū cum gladys ⁊ fustibus tenendum esse putauerūt. Potens: quem illi quasi impotentē pontio pilato tradiderūt. Additū est quoqꝫ potens in plio ne illi in ꝓcertatione sua aliquid pualuisse crederenꝰ. Deniqꝫ cum ad eum tenēdū venissent: audierūt: Ego sum: ⁊ oēs (testante Joāne euangelista: retroꝛsum ꝓtinus corruerūt. Sic dñs saluator per virtutes suas nobis euidenter edictus est: ac si proprio vocabulo pandereꝫ. ¶ Tollite portas principis vestri: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dominus virtutuz ipse est rex glorie. ¶ Hic etiam schema pulcherrimū factum est: qō apud grecos dr Anadiplosis: apud latinos cōgeminatio dictiōis: que fit: aut in versu: aut in repetitione verboꝝ. Et qñ eadem reuoluta sunt: expositio superior ⁊ hic abunde sufficiat. Nā vt iudeos cōfunderet: magnificentiā dñi superius singillatim vt cōpetebat exposuit: nūc autem breuiter culmen totius laudis ⁊ veritatis adiecit: iam nō solū fortem nō potentē: nō in plio magnum: sed dñm ipsaꝝ dicit esse virtutū. Rex aūt est glorie: qui facit se glorificātes vtiqꝫ gloriosos: sicut per Isaiam dr: Glorificātes me ego glorificabo. Qui vnicuiqꝫ ptātem: virtutem ceteraqꝫ dona tribuit vt vult. Gloria eniz dr: celebre preconium: ⁊ frequentata laudatio. Sunt quidē dominante dño: ⁊ angeli gloriosi: potestates: throni: dñationes: ⁊ alie potentissime creature: Sed nullus est rex glorie: nisi qui ipsas ꝓdidit: ⁊ ꝓtinet sūmitates. Stupēda laus: mirāda ꝓclusio. Nec potuit ab alio gcqꝫ dignū dici: nisi ab ipso qui solus suā pualet enarrare potentiā. Cognoscite magistri secularium litterarum hinc schemata: hic diuersa generis argumēta: hic diffinitiōes: hinc disciplinaꝝ oium ꝓfluxisse doctrinas: qñ in his litteris posita cognoscitis: que ante scholas vestras longe prius dicta fuisse sentitis.

Conclusio.

ETY

DEF

Joan. 13.

Al. Attollite Al. pricipes vestras

SCHE

DEF

Totus hic psalmus ad moralē ptinet disciplinā. Cōmonet eni: vt supstitionibus derelictis: vero ⁊ pio dño fideliter seruiaꝫ. Quid enī iustius qꝫ eū deserere qui nos in adaz fecit eē mortales? Quid beatius: qꝫ illum sequi qui humanū genus inflictam mortē fecit euadere? Sed pšta dñe: vt qui portas misericordie tue lauacro sancte regenerationis intrauimus: nullis inde peccatis impellentibus exeamus. Numerus aūt huius psalmi: ad zz^co^ litteras latinoꝝ fortasse ptineat: que eloquētie ꝓpie dicta ꝓcludūt: vt apud hebreos vigintidue: apud latinos vnde nūc sermo est zz^co^: apud grecos z4^or^ habeātur: tñ in vnaquaqꝫ lingua comprehendēda competēs adhibetur quātitas litterarum: sic ⁊ in isto psalmi calculo redolet beata perfectio.

Explicit expositio in psalmuz. zz^m^.

¶ In finem psalmus Dauid. XXIIII.

Ad te domine leuauī animam meam: deus meus in te confido non erubescam. Neqꝫ irrideant me inimici mei: etenim vniuersi qui sustinēt te non confundētur. Confundantur oēs iniqua agētes: supuacue. Vias tuas domine demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me: qꝛ tu es saluator meus: ⁊ te sustinui tota die. Reminiscere miserationum tuarum domine: ⁊ misericordiarum tuarum que a seculo sunt. Delicta iuuētutis mee ⁊ ignorantias meas: ne memineris. Scōm misericordiam tuam memēto mei tu: propter bonitatē tuam domine. Dulcis ⁊ rectus dominus: propter hoc legē dabit delinquētibus in via. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas. Vniuerse vie dñi misericordia ⁊ veritas: requirētibus testamētum eius ⁊ testimonia eius. Propter nomē tuum domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. Quis est homo qui timet dominum legē statuit ei in via quam elegit. Anima eius in bonis demorabitur: ⁊ semē eius hereditabit terram. Firmamētum est dominus timētibus eum: ⁊ testamētum ipsius vt manifestetur illis. Oculi mei semp ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice i me ⁊ miserere mei: qꝛ vnicus ⁊ pauper sum egō. Tribulationes cordis mei multiplicate sunt: de necessitatibus meis erue me. Vide humilitatē meam ⁊ laborem meum: ⁊ dimitte vniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniaz multiplicati sunt: ⁊ odio iniquo oderūt me. Custodi animam meam ⁊ erue me: non erubescā quoniaz sperauī in te. Innocētes ⁊ recti

adheserunt

adheserunt mihi: quia sustinui te. Libera deus israel: ex oibus tribulationibus suis.

Voniam tituli verba iam nota sunt: ⁊ ps iste hebreoꝝ primus alphabeto deest: de eius magis virtute dicendum est. Per totum igitur libruz: duo istorū genera sunt psalmoꝝ. Unum qō integrū alphabetuz cōtinere monstratur: vt est centesimusdecimus centesimusundecimus: ⁊ iis^9^ qui iustos vt puto: indicant laudes dñi ipso largiente: perfecta meritoꝝ deuotiōe cantare vt fuit nathanael: de quo dñs dicit in euangelio: Ecce vere israelita in quo dolus non est. Et hieremias ꝓpha: de quo idem dñs ait: De ventre matris tue vocaui te: ⁊ in vulua sanctificaui te. Job quoqꝫ sil'r: dñi voce laudatus est. Ait enim: Nunqd consideraſti seruū meū Job: qꝫ non sit ei sil'is in terra: vir iustus ⁊ simplex ⁊ rectus: timens deum: ac recedēs a malo. Et ceteri qui tñ ipsi deo soli sunt noti. Sed cū ad eos ꝓuentū fuerit: euidētius explanabiꝫ. Aliud genus est: qō subtractis quibusdā litteris: oñdit tales in eccl'ia psallere: quibus non adeo omniū bonoꝝ opeꝝ arridet integritas: vt est pšens psalmus 33^9^ 36^9^ ⁊ 144^9^. de quib^9^ suo loco latius distinctiusqz dicet. Nunc aūt nouerimus hunc: sextam ⁊ nonādecimā litteras nō habere: reliquas vō in textu psalterij minio pingendas eē iudicaui ne qua legētib^9^ confusa nascereꝫ obscuritas. De autē alphabeti littere: que verba significēt: Hieronymi pris breuiter labore collecte sunt: qō tñ scripturis diuinis nō cognoscitur insuetum. Naz ⁊ Hieremias captiuitatē Hierusalē quadruplici alphabeti lamentatiōe defleuit: docēs litteraꝝ sacra etiam rerum nobis celestium: iudicare mysteria.

Diuisio.

Oto psalmo: per figurā Ethopoeian: mirabili supplicatiōe deprecaꝫ eccl'ia: ne añ cōspectu dñi: cōtemptibilis appareat inimicis. Primo mēbro deposcit: vt institutā dñi viasqz eius cognoscat. Que sectio cōtinet supra memorati alphabeti litteras quinque. Secundo membro: bñficia eius postulat: que sanctis patribus a seculo cōdonauit. Hoc etiā ꝓtinet seqnentes litteras sex. Tertio loco dicit: custodientes precepta dñi eterna pmia ꝓmererſ: ptestās se in eadē volūtate iugiter pmanere: vbi reliquas habet litteras nouē. Sic totus psalmus memorataꝝ litteraꝝ ꝓscriptione depictus est.

Expositio.

De dñe leuauī aiam meā: de^9^ me^9^ in te cōfido nō erubescā. Neqz irrideant me inimici mei. ¶ Leuare: dicimus sursum erigere. Ergo de terrena conuersatione vitysqz carnalib^9^ ad deū dicit ecc'liam leuasse aiam suā: ad cōtēplationē scilz celestium rex qua semp dñm pius animus intueꝫ: qꝛ facile humana despicit: qui diuina ꝓspexerit. Erubescere est aūt repētina animi pturbatione ꝓfundi: subitoqz aliud respicere qꝫ credebaꝫ euenire. Petit ergo ne minor efficiaꝫ in conspectu eius: que de ipsius pietate cōfisa est. Irridēt vō inimici: qñ iustoꝝ ꝓfidentiā nō vidēt eē cōpletā: ⁊ si aliter cedat qꝫ secutuꝝ esse pdicābāt. Sperat ergo mater eccl'ia: vt pmissa sua prestet dñs quatenus aduersary eius: vnde eaz irridere possint non habeant. Ridere enim plerūqz benigni: irridere aūt semp aduersary est. ¶ Etenim vniuersi qui sustinēt te: nō confundenꝰ. Confundanꝰ iniqui facētes vana. ¶ Expectare: est sub malorū patiētia deū viriliter sustinere: vt ille veniens in iudicio suo reddat qō deuoti animus expetebat. Sic ⁊ alius psalm^9^ dicit: Expecta dñm viriliter age: ⁊ confortet cor tuū ⁊ sustine dñm. Et respice: qꝛ per figuram Anadiplosin que latine dr: cōgeminatio dictionis: sermones geminat ad decorē. In superiore gdē psalmo: in vsibus factuz est: hic aūt in solis verbis est posita. Addidit: Cōfundanꝰ: ipsum vbū qō ꝓ fidelib^9^ in fine positum est: in pte iniquoꝝ fecit initiū. Sed illic optaꝫ ne veniat: hic petiꝫ vt emergat. Facētes vana: id est: que a dño ꝓbanꝰ aliena. Uanum enī dicimus: infructuosum atqꝫ vacuū. ¶ Uias tuas dñe ⁊ notas fac mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. ¶ Inter vias ⁊ semitas: nō parua distātia est. Uias enim dicimus: quas commeātiū generalr licētia puagaꝫ: que dicte sunt a vehēdo. Semite vō sunt: que angusto calle diriguntur: nec vulgo note sunt: ⁊ occultis itinerib^9^ ambulanꝰ. Dicta est enī semita q̄si semi via. Quapropter vias dicamus ad vite ordinem ptinere: in quo ambulat ⁊ doctoꝝ ꝓuersatio: ⁊ simpliciū multitudo. Semitas aūt legis intelligētiā debem^9^ accipe: que ⁊ paucis note ⁊ difficultate sui ꝓbanꝰ anguste. Sequiꝫ enī: Educē me. Qui sermo nō ad calle: ⁊ ad legē magis nosciꝫ pertinere. ¶ Dirige me in vitate tua ⁊ doce me: qꝛ tu es deus ⁊ salutaris me^9^: ⁊ te sustinui tota die. ¶ Singulis sermonibus: supiores sensus hic vsus amplectiꝫ. Dirige me: ad vitā ptinet: doce ad sciaz. Segꝫ: Quia tu es de^9^ salutaris meus: ⁊ te sustinui tota die: ꝓfecte breuiterqꝫ nos imbuit. Due sigdē res sūt: que bonos efficūt christianos. Pria: vt deū nobis salutarē credamus. Scōa: vt sub toti^9^ vite patiētia retributionē ipsius expectare debeamus. Tota die: ac si diceret: oī die scilz nō interpolato tpe: ⁊ ꝓtinua vite significatione platū. ¶ Reminiscere miserationum tuaꝝ dñe ⁊ misericordiaꝝ tuaruz que a seculo sunt. ¶ Uenit ad z^m^ mēbrū: pyssima humilitate sua petēs: quatenus ꝓm ꝓsuetudinē eius misericordiā dñi cōsequaꝫ. Humano vsu ille dr reminiscere: qui nunqꝫ pōt aliquid obliuisci. Nā qui sibi desiderat subueniri: largitorez bñficy putat oblitum qñ aliqua fuerit dilatione tardatus. Subiunxit: Et misericordie tue que a seculo sunt. In his vbis ꝓpiara nimis ⁊ regularis nobis eluocere videt: ꝓnia: qꝛ nullus suis meritis ad eū^9^ gratiam venit. Dicēdo enī: misericordie tue que a seculo sunt semp dñm misericordiaꝝ approbat largitorē: qui nō ante merita hoium suscepit: ⁊ prius sua dona ꝓcedit. Oēs quidem hereses detestabili cogitatione reperte sunt. Pelagianū vō malū qꝫ sit pnitiosū hic daꝫ intelligi: qō tāta cognosciꝫ assiduitate redargui. A seculo dicit: cū cepit eē seculū: qñ administrari cepi^9^ est mundus. Seculū est enī mūdi ordo decurrēs: qui ad futura tēdēs ꝓterita deserit. Hec alig in hebdomadis similitudinē: septēnis ānis determināda eē putauerūt. Aly enī secula dicta eē voluerunt: qō in se iugiter reuoluāt tpa. Et ne distinctiōes vboꝝ ꝓtermittere videamur: miserationes attinēt ad opationes pias: misericordie vō ptinēt ad clemētē naturā. Uñ rogat: vt vtrarūqz rex suaꝝ memor sit dñs. ¶ Delicta iuuentutis ⁊ ignorātie mee: ne memineris. Scōm magnā misericordiā tuā: memor esto mei de^9^. ¶ Delictū qui dā volūt leui^9^ eē qꝫ peccatū: dictūqz ab eo: qꝫ viā linquat egritatis: nō tñ in sūma criminū prauitate vsef. Delictū est enī auidi^9^ cibū sumē: cachino icōpetēter resolui: ociosis vbis operā dare ⁊ cetera huiuscemodi

Lassio.

DEF

Ps. 26.

SCHE

DEF

Deleth

Al. demonstra

DEF

ETY

DEF

ETY

DEF

Joan. 1.

Hiere. 1.

Job. 2.

DEF

Himel

Al. oēs iniq agentes sup facie

Aleph

Beth

ETY

Beth

Al. ignorantias meas

Al. nō hēt

Al. memēto mei tu

ETY

que grauissima nõ videnť esse peccata:sed tñ cõstat esse ꝓhibita. Iuuẽtutem vo:nõ tñ floridam etatẽ posuit:ſz ꝓcipitationis audaciã:que in illa etate facillima est:dũ calor animi modestiã ꝓuersatiõis excedit Nã multi iuuenes mox grauitate maturi sũt: econtra qdã senes leuitatis crimie maculanť. Ignorãtie aũt dixit:qz multa facimus que mala eẽ nescim⁹.damusq; plerũq; ignari ꝓsiliũ:qõ ledat alterꝫ.Dam⁹ve lut pro remedio egroto cibos:que vehementer affligãt. Ipsaz,quoq; legẽ frequẽter offendim⁹ignorãtes quã nõ licet ignorari dũ eaz voluerit diuinitas a generalitate cognosci sempqz retineri. Aly aũt dicunt delicta ignorãtie etiã ad paruulos ꝑtinere qui ſz inualido sensu sopiti sint:tñ oziginali peccato ꝑbanť obnoxy.Petit ergo:vt delicta iuuẽtutis z ignorãtie ad vindictã reseruare nõ velit:ſz tanq; excedãt illi : ita ad iudiciũ nõ patiať adduci. Ideoq; ꝓcať ecclia:ne delicta meminerit:ſz potius memoz sit ei⁹ ſz magnã misericordiã suã. ¶ Propter bonitatẽ tuã dñe. ¶ Dicẽdo ꝑpter bonitatẽ tuã dñe:fecit intelligi:non ꝑpter meritũ meuz. Unde nulli fas est aliqñ ꝓsumere:nisi quẽ grauiter ꝓtingit errare. Que figura dr Emphasis:id est:exaggeratio:ſz hic illa ei⁹ species est:que significat id qd nõ dicit . Merito ergo illius bonitas veraciter ꝓdicať:de quo scriptum est: Nemo bonus nisi solus de⁹. ¶ Dulcis z rectus dñs: ꝑpter hoc legem statuet delinquẽtib⁹ in via. ¶ Dulcis est dñs:qz dum cunctos bñficys ꝓueniat:conuersionem tñ delinquẽtis expectat. Pluit enĩ sup iustos z iniustos:vitã tribuens bis qui merebanť extingui. Merito ergo dulcis dr:a quo suauia dona ꝓstanť:sicut z alius ꝓs dicit Gustate z videte qñ suauis est dñs. Dulcis enĩ dict⁹ est:ad similitudinem dulcium escaꝝ: quibus maxie delectať humanitas. Rectus est:qñ post frequentes increpatiões:z lõgissimas expectatiões obsistit malis:humiliat supbos z impios:vt tandẽ aliqñ sapiãt: z se errasse peniteãt. Qõ aũt legem statuit:vtiq; dulcedinis z rectitudinis fuit:qñ noluit errare quos maluit legis ꝑmulgatõe corrigere. Sed ne qs hãc districtionẽ crederet ex asperitate venisse:ꝓsiliũ late legis exponit:id est:bonitatis z dulcedinis. In via: id est: in ꝑsẽti vita:vbi lex ponit:in qua recte viuere cõmonemur. ¶ Diriget ⁊ mites in iudicio docebit ⁊ mansuetos vias suas. ¶ Id est:aio placidos:ad ꝑmissam facit beatitudinẽ puenire. Directus quippe dr:qui de curuo rectus efficit. Dicẽdo aũt mites:excludit supbos z elatos:sicut in euãgelio dicit:Beati mites : qz ipsi⁹ possidebunt terram. Mansuetos vtiq; non supbos: qui ꝓtra iugũ suaue:z onus leue noxia sibi libertate recalcitrãt:sed illos docebit:qui sine murmuratione faciunt que iussa cognoscũt. Inter mansuetos enĩz z mites:hec videť esse distãtia. Mites sunt:qui nulla furoris accẽsione turbanť:sed in lenitate animi iugiter ꝑseuerãt. Mansueti aũt dicunť:quasi manu consueti:hoc ẽ tolerãtes iniurias:nõ reddẽtes malũ pro malo. Uias suas dixit:sed que sint vie dñi subsequẽter exponit. ¶ Uniuerse vie dñi misericordia z veritas:requirẽtibus testamẽtũ eius z testimonia eius. ¶ Duz sint incõprehẽsibiles vie dñi:aptissime eas sub breuitate colligit. Quis enim opa eius enarrare sufficeret:quãta potentia celestia terrenaq; moderet:z Sed cũ ille non potuissent enumerari : sufficienter cõprehensum est:vniuerse vie dñi misericordia z veritas. Misericordia:qz ꝓuenit cuncta bonitate. Ueritas:qz oia sub integritate diiudicat. Sed ne hoc putares coiter conferendũ:sequir quibus possint talia conuenire:scilz requirentibus testamentuz eius: z testimonia eius. Quando singulari numero dicitur testamentũ:aut vetus significatur:aut nouum. Dic ergo testamẽtuz:nouũ debemus accipe:testimonia vo precedentiũ dicta ꝓphetarum. Testes enim fuerũt sacraꝝ ꝑmissionũ:quas dñs aduentus sui manifestatione compleuit. ¶ Propter nomẽ tuũ domine propitiaberis peccato meo ⁊ copiosum est enim. ¶ Doc bene ad personam referť ecclie:cuius congregationem ex diuersis peccatoribus ꝓstat euenisse: Propter nomẽ tuũ dñe:qz Iesus dicẽdus erat:qõ lingua nostra Saluator iterpretať. Nomẽ siquidem ipsum salutis intelligir esse ꝑfessio. Sequir:Copiosum est enĩ. Id est:cui nõ possis parcere ꝑpter se:sed ꝑpter tui nois sanctitatem. Sed dũ copiosum dicir peccatũ : abundantissimum eẽ monstrať:quoniã cursu tẽporis semper augetur:z nisi fuerit diuina miseratione subuentum:quãtum vita protẽdir:tãtũ humana fragilitate peccať. Et memoria reconde:qõ ecclia dicit pro parte membrorũ:copiosa sua esse peccata: vt qui se prędicant esse mundos:sicut catheriste:intelligãt se portionez cũ sancta ecclesia nõ habere. ¶ Quis est homo qui timet dñm:legem statuit ei in via quam elegit. ¶ Uenit ad tertium membrũ:specialiter demõstratura qui sit qui timeat dñm:aut quali munere gratulẽtur. Sed more suo interrogationẽ ꝑmittit responsura que cõpetunt: Legem statuit ei. Iste est: quẽ volebat exprimere. Dicit hominẽ accepisse legẽ:qui ideo noluit metum adycere:ne posset sub ignorantie securitate peccare. In via quã elegit:id est sanctitate proposita. ¶ Anima eius in bonis demorabir:z semen eius ⁊ hereditate possidebit terram. ¶ Quia iustis hoibus exutis corpe:nõ statim ꝑfecta beatitudo datur : que sanctis in resurrectione ꝓmittir: animam tñ eius dic in bonis posse remorari:quoniã z si adhuc ꝑmia illa suspẽsa sunt:que nec oculus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hois ascendit:modo tñ futuri ꝑmij certissima spei delectatiõe pascunť. Sequitur: Et semẽ eius hereditate possidebit terram. Istud iam futurũ ꝑmium absolute significat:quãdo semen eius: id est:opera bona in eterna securitate recipientur:z possessio eius nulla vlterius expulsione turbabitur. Qui enim aliquid ex hereditate tenet:firmissima possessione gloriať. ¶ Firmamẽtum est dñs timẽtibus eũ: z testamentum ipsius vt manifestetur illis. ¶ In hoc versiculo diligenter credentium animos mentesq; roborauit. Primo:qz humana cõsuetudo mutabilis est:firmamẽtũ ei⁹ dñm dicit futurũ:vt de se dubitare nõ debeat:cũ tali ꝑmissiõe solidať. Sz vide qõ dicit:Timẽtib⁹eũ. Ista enĩ supbis z audacib⁹nõ ꝑmittit:Et ituere quã vim habeãt vba disposita . Humanus timor diffidẽtiã tribuit:diuinus aũt spei firmamẽta ꝓcedit. Scõz istud est amplectẽdũ nimisq; necessariũ:vt lex ei⁹ ipsi⁹ nobis munere declaret : sine quo nec itelligere qcq; boni possum⁹:nec ꝑficẽ laudãda ꝑualem⁹. ¶ Oculi mei semp ad dñm:qñ ipe euellet de laqueo pedes meos. ¶ Post antefata ꝑmia beatoꝝ:nũc ꝓtẽplationẽ suã fuisse dicit semper ad dñm. Pulcherrime aũt cognoscir hec facta diuersitas. Solet enĩ qui añ pedes suos nõ ituer:in laqueos irruere aut in foueaꝝ biat⁹ icidere. Doc aũt mirabilr z vaciter dictũ est:qz si caute ambulemus: pedesq; nostros dirigam⁹:si ad dñm iugiter oculos eleuem⁹: qñ ille respectus ab omni nos offensione reddit alienos.

Luc. is
Thet
Al. dabit
Matth. 5.
Pso. 33.
Job
Al. mãsuetos
Al. mites
Matth. 5.
DEF
ETY
Laph
Al. mulier
INTER
Al. multiplicate.
Al. erue.
Wem
Mun
Al. hereditabit
i. Corin.
Alin

¶ Respice

Phe ¶ Respice in me z miserere mei:qñ vnic⁹ z pauper sum ego. ¶ Egregia sibi cõparatione ñdet:qz supius dixit:Oculi mei semp ad dñm:nũc dicit: Respice in me:quẽadmodũ ego ad te:z miserere mei. Nam qui ad illũ semp respicit:exigit vt eũ miseratus ipse respiciat. Addidit quoq; mificordie amplissimas causas:qñ vnicus plus amať:pauperrimus plus doleť. Qõ de ꝑsona christiani populi ꝓueniẽter dicit ecclesia:qui vnicus est ei:qz solus veracis fidei sacramenta custodit. Pauper:qñ a mundi illecebris segregatus:nulla seculi ambitione refertus est. ¶ Tribulationes cordis mei ⁊ dilatate sunt:de necessitatib⁹ meis ⁊ eripe me. ¶ Dilatata est ecclie tribulatio:duz cogitationes suas per mundi calamitates vbi est seminata distendit. Necesse est enim:vt copioso fasce deprimatur:qui pro multis affligir. De necessitatibus enim dicit:quas ꝑsecutoꝝ atqz hereticoꝝ patiebať issidys Di sunt enim:qui necẽ inferre cupiunt christianis. Suas enĩz recte dicebat:quas studio charitatis assũpserat. ¶ Uide humilitatẽ meam z laborem meum:z dimitte ⁊ oia peccata mea. ¶ Uide:id est:ꝑpius respice: Humilitas est aũt ecclesie:quãdo indisciplinatos z prauos docendo sustinet:z tectos atqz latentes patitur diuino reseruare iudicio. Laboz enĩz ipsius est qz multis ꝑsecutionibus multaqz cõtentione fatigatur:z semp prauoꝝ obiectionibus lacessita:nulla hic optate pacis rege congescit. Merito g̃ post tãta que patir remitti sibi peccata oia deꝑcať:qz pie tolerantie durissim⁹ laboz clemẽtia iudicis semp expectat. ¶ Respice inimicos meos qñ multiplicati sũt:z odio iniq̃ oderũt me. ¶ Dicẽdo:respice inimicos meos:pro ipsis orat vt redeãt:qz q̃s ille respicit sine dilatione ꝓuertit sic in euãgelio:petruz dñs respexit vt fleret. Addidit cãm:qz perire nõ debeant:qñ multiplicati sunt. Pauci enĩz crederent fortasse ꝓtemni. Multorũ vo ꝑditio:sine maxio dolore nõ poterat sustineri. Sequir:Quia odio iniquo oderũt me. Ecclias reuera iniq̃ odio oderãt:qz dũ ꝑ ipsis orõnẽ fũderet:illi tñ eã ꝑsequi nulla intermissione cessabãt. Et iõ addidit:odio iniq̃:qz eẽ videť z iustũ sic est illõ: Perfecto odio oderã illos. ¶ Custodi aiam meã z eripe me:nõ ⁊ ꝓfundar qñ inuocaui te. ¶ Fidẽ suã petit ecclia rectissimã custodiri:vt seruata ab scismaticis:nulla queat puersitate ꝓfundi:sed sine macula z ruga:sponso suo ornata:fidei virtutibus offeratur. Subiungir causa ꝑbabilis:qua petitionẽ suam consequitur:qñ inuocauit dominũ. Reuera nõ meretur erubescere:que spem suam cognoscir in tanta virtute poluisse. Ipm enĩz elegit inuocare:qui nescit pie supplicantes abycere. ¶ Innocentes z recti adheserunt mihi:qñ sustinui te ⁊ dñe. ¶ Innocentes qdam itelligunt paruulos sacro baptismate regeneratos:qui adhuc nullis mũdanis conuersationibus polluuntur:sed in ipsa sanctitate transeunt quã suscipere meruerunt. Rectos aũt illos accipi volunt:qui iã matura etate conuersi: diuino munere a peccatoꝝ sunt laqueis absoluti. Sz cũ dixerim⁹ ecclias varys hoiuz morib⁹ eẽ cõpletaz: quo mõ hic dic tñ inocẽtes z recti adheserũt mihi: q̃si z illos nõ hẽat ꝑmixtos:qui ꝓbis morib⁹ polluunť:Sz ꝓsidera põdus vbi isti⁹:vt inocẽtes z rectos adhesisse sibi dicat:tanq; illi fuerint sociati atqz cõglutinati:qõ ab vtraqz ꝑte moꝝ ꝑbitas videť efficere: Relig aũt cũ laboze tolerati sunt poti⁹ q̃ adheserũt. Sustinui vo dic:viriliter passa suz in hoc mũdo frequẽtes angustias:ſz vna mihi fuit ꝓsolatio:te dñz sustinere. Et inspice vim vsus istius:qz inocẽtes z rectos iõ sibi adhesisse dicit:qñ sustinuit dñm. Alioquin si poterat tales amare:nisi z ipsa de tanta videret firmitate presumere. ¶ Redime ⁊ me de⁹ israel: ex oibus ⁊ angustys meis. ¶ Cum dicit: Redime me: aduentuz dñi saluatozis exposcit:cuius sanguine redempta:de diabolica est captiuitate liberata. Deus israel:id est:deus re videntiũ:qz ipsos reuera gratos habet:qbus ꝓspectum sue cõtemplationis indulget. Subiungendo enim:ex oibus angustys meis:nullaz in se maculã desiderat inueniri:qñ aliter christo nõ pot coniungi sancta sponsa:nisi fuerit vt dictuz est sine macula z ruga.

Sadc
Al. multiplicate.
Al. erue.
Res
Al. vniuersa delicta
Pso. 135.
Sin
Al. erubescã qñ spaui in
Zan
Al. nõ habet
Al. nõ habet
Al. tribulationibus suis

Conclusio.

Audiamus quẽadmodum adhuc in angustys huius mundi posita:per totũ psalmũ ad liberatozẽ suũ clamet ecclesia:z desinamus tribulationes impatienter ferre:cum ipsam matrem ꝓstet pro nobis grauissimas angustias sustinẽ. Portemus aduersa dño iuuante viriliter : speremus de eius pietate ꝓstanter:qz si nos in sponse partibus permanemus:deo largiẽte cũ ipsa simul ad eterna gaudia peruenimus. Numerus iste etiam bis duoden⁹: mysteria nobis supna declarat:qõ.z4.ᵒʳ seniozes in defessis vocibus:laudes dño suaui modulatione celebrẽt:cõmonens vt ad similitudinem eoꝝ z nos psalmum istum frequentata deuotione cantemus.

Explicit expositio in psalmũ.z4.ᵗᵘ.

¶ Psalmus dauid. XXV.

Iudica me dñe:qñ ego in innocentia mea ingressus sum: z in dño sperans non infirmabor. Proba me domie z tenta me: vre renes meos z cor meum. Qñ misericordia tua ante oculos meos est: z cõplacui in veritate tua. Nõ sedi cum concilio vanitatis: z cum iniqua gerentibus nõ introibo. Odiui ecclesiam malignantium: z cum impijs non sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: z circundabo altare tuum domine. Ut audiam vocem laudis: z enarrem vniuersa mirabilia tua. Dñe dilexi decorez domus tue: z locum habitationis glorie tue. Ne perdas cũ impijs deus aiam meam: z cum viris sanguinum vitam meam. In quorum manib⁹ iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego aũt in inocẽtia mea ingressus sum: redime me z miserere mei. Pes enim meus stetit in directo: in ecclesijs benedicam te domine.

Cum psalmus significet in actibus nris conuenientiam spũalium rerum: Dauid aũt manu fortis atqz desiderabilis: tot⁹ hic textus ad perfectũ aptandus est christianũ: qui dño largiẽte: diuersoꝝ laude meritoꝝ in ecclia eius cõstanti aio perseuerãs: diuinis se beneficys consolať. Sed tñ cum talis hymnus dicitur: necesse est vt ad christum dñm intelligentie virtute referatur.

Diuisio.

Sanctus iste quē dixim⁹:ꝓmo modo psalmi:innocētiā suaꝫ respici deprecaſ:qꝫ cū iniquis hominibus nō habuit portionē. Scdo supplicat:ne hereticis aut scismaticis in iudicio dñi miscеaſ:qñ domum eius se dilexisse testatus est. Expositio.

Ar. Ego

Iudica me dñe qñ in innocentia mea ingressus sum:ꝛ in dño sperans nō infirmabor.] Periculosa qdeꝫ iudicij videſ esse petitio:sed sequestratio maloꝝ:que fit in examine dñi:cognoscit a bono merito cōpetēter optari. Quapropter nō est hic detestabilis arrogantia meritoꝝ:sed iusta petitio seruiētis vt sequestreſ a pessimis:ne cū malis habeat portionē. Postulabat enim vir sanct⁹ iudicia:qꝫ cert⁹ erat de eius misericordia:sicut dicit aplꝰ:De cetero reposita est mihi corona iustitie:quā reddet mihi dñs in illa die iustus iudeꝫ. In inocētia vo sua igredir:qui sicut inferius dicit:sperat in dño:nec de suis qcq̄ viribus:sed de diuina largitate ꝓsumit. Sequiſ huius rei decora ꝓbatio:qꝫ in dño ꝓfidēdo infirmatū se eē nō asserit. Dec est enim inocētia quaꝫ supius dixit:id est:in dñi vtute ꝓfidere:ne possit cū aliq̄ infirmitas peccatoꝝ ingrauare.] Proba me dñe ꝛ tenta me:vrenes meos ꝛ cor meū.] Proba ꝛ tenta:nō ꝓsumptiue dicir:ſz hoc emū dationis gr̄a fieri postulaſ. Naꝫ qñ ille pscrutaſ ꝛ tentat:facit nos peccatū itelligere nostrū:ꝛ ad fructū penitētie puenire. Aliogn:si nulla nos in hoc seculo aduersitate cōmoneat:sub neglecto relinqmus ea pro quibus satisfacere deberemus. Ipse enim subsequēter exponit:cur se ꝓbari ꝛ tētari desideraret:vriqꝫ vt vrerētur renes ꝛ cor eius:quatenus delectatiōes ꝛ cogitationes humane vbi dñi caloze purgareſ. Qui moze fornacium:vitioꝝ sordes absumens:aias boīum ad emundationē pfectissimi decoris adducit. Perscrutandū est aūt cur hic petat se deberi tentari:cū in euāgelica oratione sit positū: Ne inducas nos in tentationē. Due sunt igit tentationes. Una dñi:qua bonos tentat vt eos cōpetēter erudiat:sicut legir in genesi:Tentauit dñs Abraam. Uel illud qd dicit Moyses:Tentat vos dñs deꝰ vester. Altera vo diaboli est que semp ducit ad mortē. De qua precamur:ne in eius ptes cecis mentib⁹ iducamur. Bene ergo ꝓpheta petit dicēs:ꝓba me dñe ꝛ tenta me:in ista pte que dñi est:vt nō in illam tentationem diabolicam iduceret:vbi sequir:sed libera nos a malo:id est:ab ipo diabolo.] Qm̄ misericordia tua ante oculos meos est:ꝛ complacui in vitate tua.] Doc erat:vñ tentationū pericula nō timebat:qꝫ misericordiam eius nō poterat obliuisci. Jugiter enim sibi subueniri facit:cui collatū bñficiuꝫ ante oculos semp assistit. Qua de re etiā dño cōplacuisse se dicit. Cōplacere est aūt:cū sanctis dñi eternā gr̄am ꝓmereri. In vitate:id est:in chr̄o tuo qui ait:Ego sum via vitas ꝛ vita. Aliter enim patri nō pōt cōplacere:nisi qui tali fuerit credulitate firmatus.] Nō sedi in cōcilio vanitatis:ꝛ cū iniqua gerentibus nō introibo.] Cōplacuisse se dño egregia nimis narratione declarat. Innocētiā quippe ntir ostendere:duob⁹ vsibus refugiēdo que praua sunt:alys vo duob⁹ agēdo que recta sunt. Qō argumentū in topicis dr̄ ex ꝛrarys. Cōciliū enim vanitatis:ꝛ cōgregatio inocētiū:oīno ꝛria sunt. Enumerat enim nūc que dño largiente peregerit:vñ se cōplacuisse testatus est. Nō sedit in cōcilio vanitatis:qui tractatibus iniquoꝝ nulla cōsilij participatione ꝓsentit. Fieri enim pōt:vt hō sanct⁹ calu aliquo ad cōciliū veniat iniquorū:vbi vel incōgrua vel vana referunt:Sed dum talia cognouerit: neqꝫ cum eis sedet:neqꝫ delectatione aliqua cōmoraſ:sed prauū studiū:aut dissuadet:aut deserit. Qua propter cū se ꝓs negasset sedisse cū malis:modo se ꝓfiteſ nō introisse cū pessimis. Ante enim tractatū ipsorum vitauit:post ꝛ facta deseruit. Introitus enim ad scelus est:cū fieri aliqd audacter incipiſ. Introitus enim:initiū significat operationis:qō vir sanct⁹ a sua cōscientia ꝓfitetur alienū.] Oduī congregationē malignoꝝ:ꝛ cū impys nō sedebo.] Min⁹ fuerat sancto viro malū vitasse cōciliū:nisi ꝛ congregationē odisset oīmodis subdoloꝝ. Odium enim significat diuisionē:sicut est in amoze collegium. Et cū superi⁹ se dixerit in vanitatis cōcilio nō sedisse:modo se ꝓfiteſ cum impys se non sedere. Utrunqꝫ qdem erat oīno deserendus. Sed aly sunt vani:aly impy. Uani sunt qui caducis ingsitionibus occupanr:ꝛ in superflua tempus narratione ꝓsumunt. Impy autem heretici:qui questionibus pfidis scripturas diuinas deprauare cōtēdunt:sicut petrus aplꝰ ait. Deprauantes eas ad suū interitū ꝛ pditionē. Dos ergo vtrosqꝫ iure monet esse fugiendos:qꝫ illi superfluitates diligunt:isti tela puersitatis infigunt.] Lauabo inter innocētes manus meas:ꝛ circuibo altare tuum dñe.] Pōt talia loqui:qui caput suum segtur chr̄istus:qui terrena despicit:ꝛ celestia concupiscit:sicut aplus ait. Nostra aūt cōuersatio in celis est. Inter innocentes enim lauat manus suas:quisqꝫ facta ꝓpria studio bone cōuersationis emūdat. Et bene addidit:inter innocētes:qꝫ possunt lauare manus etiā qui nocentes sunt:sicut fecit pontius pilatus: qui duꝫ aīam suam nefanda dñi traditione polluerет:manus suas seculi istius liquore mundabat. Sed ſpūaliter manus lauat:quisqꝫ actus suos lachrymabili satisfactione diluerit. Circuibo vo dixit:id est:frequēter iterabo:vt assiduitatē sanctissime deuotionis ostēderet. Altare enim:ab altitudine dictū est:qꝫ alte are:vbi dño sacrificatur:vt ꝓspectibus populoꝝ misericordie ipsi⁹ dona pandant.] Ut audiā vocē laudis tue:ꝛ enarrez vniuersa mirabilia tua.] Prouectus ad celestia ideo illud ſpūali aio circuibat altare:vt cōcentum dñice laudis audiret. Forte illud dicat:qō coraꝫ ipso indefessa voce precinitur. Sanctus:Sanctus: Sanctus dñs deus sabbaoth. Qui cū audiret ꝛ deuotione maxima cognouisset:narraret populus vniuersa mirabilia:que bodieqꝫ in sanctarū celebratione missarū beata canit ecclesia.] Dñe dilexi decorem domus tue ꝛ locum habitationis glorie tue.] Beatissimus ille quem diximus:ꝑm modum orationis ingrediſ supplicans vt cum decorem domus domini dilexerit:illis qui ab eodem alieni sunt nullatenus misceatur: sed in eius ecclesia perseueret. Decorem domus dic: non pulchritudinem parietū:aut ministeriorum preciosissimos apparatus:sed ipsoꝝ actuū beatissimam qualitatem:quibus cuncta gaudet ecclesia:id est:in psalmorum iubilatione:in precum sanctitate:in chr̄istiani populi humillima deuotione. Prius enim de vniuersali dixit ecclesia:nūc venit ad sanctos:in quibus gl̄ia dei habitare cognoscir. De quibus aplus dicit:Templū enim dei sanctū est qō estis vos. Dicendo enim:habitationis locum:humani pectoris significauit arcanū. Mirabiliter subiungens:glorie tue: qꝫ vbicūqꝫ habitat gloria est. Gloriosiuꝫ enim efficit:

Ar. ecclesia malignantiu

DEF

2. Pe. 2.

Ar. circunda bo

Philiꝫ.

ETY

Isa. 6.

1. Cor. 9.

Mat. 6.

Gen. 22. Deut. 13.

2. Tim. 4.

DEF

Joā. 14.

TOP

quicqd inhabitare dignatur:ꝛ ab hospitis merito crescit hospitij magnitudo.] Ne simul perdas cuꝫ impys animaꝫ meam:ꝛ cum viris sanguinum vitam meā.] Juste rogat:ne cū impys anima eius pereat in futuro iudicio:cū qb⁹ hic cōem nō habuit actionem. Merito enim ab eis ibi se sequestrari petyt:a qbus hic se ipse diuisit. Sanguinū enim viri sunt:qui carnaliter viuūt:ꝛ nulla iussa celestia ꝓcupiscūt. Pereunt ergo tales de futura hierusalē:qui pro sua impietate damnandi sunt.] In quoꝝ manib⁹ iniquitates sunt: dextera eoꝝ repleta est munerib⁹.] Exponit qui sunt viri sanguinū:in quoꝝ ꝓsuetudine videm⁹ esse negsimas actiones. Man⁹ enim nostre:significant gnāles opationes quas gerimus in hac luce degentes. Dic dextera specialiter iudicis venalitatē ꝓnūtiat:quaꝫ iō dicit repletā eē muneribus:qꝫ multaꝝ pecuniaꝝ elatione grauata sit. Et ꝓsidera:qō hic accipiētes iudices vniuersaliter execraſ. Nā ꝛ qui iustitiā vendit munerib⁹:dexterā repler:ꝛ qui nocētes absoluit:idē suā dexterā munerū acceptione cōpleuit. Sic vtrūqꝫ vt arbitrorꝫ:ad virū sanguinū ꝓgruēter aptanduꝫ est.] Ego aūt in innocētia mea igressus sum:redime me ꝛ miserere mei.] Schema synchrisis est:cū cām suā qs ab aduersarys nitir efficere meliorē. Naꝫ cū illi accipiēdo fallaciter gaudeāt:dexterā suā muneribus fuisse completā se dicit ad innocētie introisse diuitias. Ingressus enim in thesauros spūales multo verius se ꝓsolatus est:qꝫ illi sup mundanis diuitys gaudere potuissent. Redime me:id est:aduētus tui sanguine pciosi liberū redde:quo absolutus est mūdus qui peccatis tenebaſ obnoxius: Et miserere mei:scilicet in hoc mūdo:vbi fideliter supplicantib⁹ parcis.] Pes enim meus stetit in via recta:in ecclesys bñdicā dñm.] Inter ꝓcutiētes hereses:ꝛ mūdi grauiter seuientes angustias hoc bñ vir catholicus ꝓfiteſ:qꝫ pes ei⁹ imobilis pdurauit:qui ſz ipoꝝtunis tribulationibus fluctuet:in pte fidei nescit qbuslibet necessitatibus cōmoueri. Possunt enim tales ꝛ his siles hoc dicere:de qb⁹ ipse dñs testimoniū phibet:vt est illō: Relig mihi septē millia viroꝝ:qui nō curuauerunt genua ante baal. In via recta:id est:in mādatis tuis que recta sūt:ꝛ rectos faciūt obediētes. Nā quotiēs plurali numero dicunt ecclie:mūdi istius chr̄istiani populi significanr:qui de diuersis gētibus ꝓbantur esse collecti. Futura est enim vna ꝛ pfecta Dierl'm: que maloꝝ sequestratione purgabiſ. Dicit ergo beatus iste quē diximus:nō in ecclia:sed in ecclys se domino cantaturū:qꝫ per vniuersuꝫ mundū nomen cōstat esse catholicum. Conclusio.

Ar. nō habet Ar. deus.

Ar. directo Ar. te dñe

SCHE

3. Reg. 19.

Pōs. 6.

Pōs. 17.

Consideremus quale nobis formam vite religiosus iste tradiderit. Dicit enim iō se hic vitasse pessimos:ne in iudicio domini cū malis possit esse sociat⁹:admonēs:vt iniquorū ꝓsortia fugiētes:fidelib⁹ chr̄isti ſpūali semp charitate iungamur:qꝫ ex diutina boīuꝫ ꝓuersatione:morū semp ꝓtrahim⁹ qualitatē. Doc enim ꝛ sextus psalmus admonet:cū dicit:Discedite a me oēs qui operamini iniqtatē. Doc ꝛ ait⁹ qui ait:Cū sancto sanctus eris:ꝛ cū viro innocēte inocēs eris. Et cū electo electus eris:ꝛ cū puerso subuerteris: Reuera vt cognoscereſ ingens malū:qō tā crebro mouebaſ eē fugiēdum. Quapropter studiosissime queramus gl̄iosum nimis aptūqꝫ collegiū:qō nos vtutibus erudiat:ꝛ desiderio diuine charitatis accendat:ne in retributiōe maloꝝ merito iungamur pessimis:qui collegiuꝫ hic habere noluimus cū malignis. Qō si diligētius perscrutemur:nec q̄titas ipsius numeri vacat. Naꝫ qnque porticus fuisse Salomonis in qbus periclitāriū turba languebat:euangelica nobis designat auctas. Qui calculus quinquies in se reductus:in vicesima quinta sūma ꝓgreditur:Ut sic corda fidelium psalmi istius abysso recreenr:sicut in illis porticibus iacentium ꝓbatice piscine lauacro egra corpora sanabantur. Explicit expositio in psalmū. xxv^m.

¶ Psalmus dauid priusq̄ liniret. XXVI.

Dominus illuminatio mea ꝛ salus mea:quem timebo? Dñs protector vite mee:a quo trepidabo. Dum appropiant super me nocentes: vt edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei:ipsi infirmati sunt ꝛ ceciderunt. Si cōsistant aduersuꝫ me castra:nō timebit cor meū: Si exurgat aduersū me prelium: in hoc ego sperabo. Unam petij a dño hanc regrā vt inhabitem in domo dñi oibus diebꝰ vite mee. Ut videaꝫ voluntatē domini:ꝛ visitē templū eiꝰ. Qm̄ abscondit me in tabernaculo suo:in die maloꝝ protexit me in abscōdito tabernaculi sui. In petra exaltauit me:ꝛ nūc exaltauit caput meū sup inimicos meos. Circuiui ꝛ imolaui in tabernaculo eius bostiā vociferationis:cantabo ꝛ psalmū dicaꝫ dño. Exaudi dñe vocē meaꝫ q̄ clamaui ad te:miserere mei ꝛ exaudi me. Tibi dixit cor meū exquisiuit te facies mea: faciez tuā dñe requirā. Ne auertas faciem tuā a me:ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me:neqꝫ despicias me deꝰ salutaris meꝰ. Qm̄ pater meꝰ ꝛ mater mea dereliquerunt me: dñs autem assumpsit me. Legem pone mihi dñe in via tua: ꝛ dirige me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in aias tribulantiuꝫ me: qm̄ insurrexerunt in me testes iniqui: ꝛ mēdita est iniqtas sibi. Credo videre bona dñi: in terra viuētiū. Expecta dñm viriliter age: ꝛ confortetur cor tuum ꝛ sustine dominū.

Istuli huius hystoria regum quidem volumine latius indicatur. Naꝫ cū Saul peccasset deo:per sanctum Samuelem ꝓpbetam dauid apud patrem suum est vnctus in regem. Uerum hic titulus de ipsa vnctione nō loquitur:sed illaꝫ potius cōmemorare dinoscir:quando post persecutiones Saulis voto populi est perductus ad regnum:cuꝫ ꝛ istum psalmum rerū ipsaꝝ testificatione cuꝫ conscripsisse manifestum sit. Nam si illam primā vnctionem velis aduertere:nullum ante ipsaꝫ psalmū legitur fecisse. Restat ergo vt istam secundā vnctionem intelligere debeamus. Diuisio.

CUm frequēter ante regnum liberarer̃ ab inimicis suis acerrimis: per totū psalmū loquit̃ prophēta: In p̄ma positione: dōm̄ se dicēs metuere: ⁊ nullū alterꝫ formidare. Sed inter aduersa seculi vnuꝫ sibi testat̃ esse suffugiū: vt ls periculis corpalibus iactaret̃: ipse in domo dn̄i firmissima deuotione mentis habitaret. Scōa positione: multiplici clade liberat̃: diuersis modis grās agit ⁊ ꝓphetie spiritu spes sibi future beatitudinis pollicet̃. Sciēdū sane hunc psalmū ēm esse illoꝝ: qui per actus dauid: significāt christi domini futura mysteria. Expositio.

Alt. ꝓtector

EOminus illumiatio mea ⁊ salus mea: quē timebo. Dn̄s ꝓtector̃ vite mee: a quo trepidabo. Dū appropiāt sup me nocētes: vt edant carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipsi ifirmati sūt ⁊ ceciderunt.] Dos tres vsus paulo sollicitius audiamus. Sunt enīz magne argumētationis formula cōprehensi: quā greci Epicherema: latini executiones vel approbationes vocare maluerūt. Hoc argumento vtimur: quotiens rē de qua agit̃: per exēplū aliqō ꝓbare contendimus. Causa enim hic ꝓposita est in vno semis vsiculo. Dixit enīz: Dn̄s illuminatio mea ⁊ salus mea quē timebo: dn̄s ꝓtector̃ vite mee: a quo trepidabo: In alio semis ⁊ vno vsiculo subiūxit exēplū: qz minime trepidare debuisset: qn̄ illi magis cadūt: qui perseqũ ꝓbabant̃. Ait enim: Dū appropiāt super me nocentes: vt edant carnes meas: qui tribulāt me inimici mei: ipsi infirmati sunt ⁊ ceciderūt. Sic istius epicheremat̃is breuiter forma ꝓfecta est. Nūc ad exponēda vba redeam⁹. Prophēta ergo dic̄ exultans se quenq̄ boiuꝫ nō timere: qn̄ a deo fuerat illuminatus: ostēdēs formidinē semp hīe tenebras suas qn̄ cōtra eā ponit̃ illuminatio superna. Sequit̃: Et salus mea. In quo vbo cūcta ꝓcludit: ⁊ valitudinem corpis: ⁊ aīe sospitatē. Utraqꝫ enim sunt indicia salutis: qn̄ sustinēt videlz grauissimas passiones. Quē timebo: Nullū hoīnm formidabo. Timor enim fecerat dn̄i: ne quenq̄ aliū timē potuisset. Sequit̃: Dn̄s defensor vite mee: a quo trepidabo: Multi per act⁹ iniquos: accepta dn̄i munera pdiderunt. Quoꝫ aūt defensor fuit dn̄s nullatenus aliqd amiserūt. A quo trepidabo: Interrogatiue pnuntiādum est: id est: a nullo: sicut ⁊ supi⁹ posuit: quē timebo: Tales quippe interrogationes pro abnegationib⁹ accipiendas esse nō dubiū est. Addidit: Dū appropiant sup me nocentes vt edant carnes meas. Truculentiū inimicoruꝫ hic vota pandunt̃: qui nō solū extinguere: sed etiam auiditate furoris: ipsas q̄qꝫ humanas carnes cupiūt crudeliter deuorare. Et ío inimicoꝝ tanta feritas pdit̃: vt liberationis grā duplicet̃. Adiecit: Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt ⁊ ceciderūt. Uersus iste pendet de supiore snia. Probatio est enī quo mō nullū timere debuisset. Nam si psecutores qui formidari poterāt subuerūt: gs rogo timor erit qn̄ poti⁹ illi cadūt qui ꝓpugnare videbant̃: Cōsequēter aūt vba sūt posita. Prius fuit ifirmari: post cadere. Et intuere: qn̄ hic fideliū bn̄ficia breuiter exponunt̃: vt nō illi qui passionib⁹ p̄munt̃: sed illi magis corruāt: qui inocētū sanguinē deuorare festināt.] Si ꝓsistāt aduersuꝫ me castra: nō timebit cor meū.] Salutari pbatiōe cōpleta: ꝓphēta let⁹ exultat: decoraꝫ emphasim: id est: exaggerationeꝫ faciēs: vt si aduersus ipm solū castroꝝ coeat multitudo: stabilitas mē tis ei⁹ nō debeat cōmoueri: dū soleāt boies plurimorū oppugnatiōe terreri. Castra enīz: valida munitio est: quā expugnare facile nō pōt ipet⁹ irruētis. Sed hec oia sibi dicit eē cōteptibilia: cū vallet̃ auxiliatione diuina.] Si exurgat ꝓ in me pliū: in hoc ego spera bo.] Potuerant castra ꝓsistere: ⁊ in plio nō coire. Sz nūc ipsz seniuꝫ certamē aduocit: vt nihil eoꝝ metuere videret̃: que terribilia putat humanitas. Si exurgat id est: si subita in me ꝓcertatio quasi feruens ꝓcella psileat: in eo poti⁹ sperabo victoriā. In plys enīz cōcitatis: gloria vincētis semp apparet. Nā vtus ꝓbat̃ latere: que nō fuerit explorata certamine: sicut supi⁹ dixit: In tribulationib⁹ dilatasti mihi. Et resipiendū: qō ⁊ iste vsus sic bēt in capite: sicut ille prior. Que figura dr̄ Anaphora: quotiēs vnū vbū per comatū p̄ncipia repetit̃. Qō ⁊ in capite psalmi ꝓstat effectuꝫ: id est: dn̄s dn̄s.] Unaꝫ petij a dn̄o: hanc requrā.] Unā rē qdē petisse se dicit a dn̄o: quā exponit inferius. Sed videam⁹ si vnā: ⁊ nō magis oia. Calculo qdē singularis est: sed rerū vtilitate numerosa. Angusta p̄catio: latū p̄miū. Breuiter querit̃: sz grāditer ipetrat̃. Bonoꝝ ergo mos est domū dn̄i solā expetere: in qua bona oia cōtinent̃. Mali aūt terrena volūtate discissi dū sanitatē corpis petūt: cū diuitias p̄cant̃: cū inimicoꝝ deiectiones expostulāt: petēdo fatigant̃: ⁊ interdū peritura cōquirūt.] Ut inhabitē in domo dn̄i: oībus dieb⁹ vite mee. Ut videā volūtatē dn̄i: ⁊ ꝓtegar a tēplo sancto ei⁹.] Hec est vna supplicatio: quaꝫ superi⁹ expetebat. Et vide: qz nulla castra: nullū preliuꝫ metuere debuit: qui tali se munitione vallauit. Que sunt enīz ciuitates sil̃es: qui sunt exercit⁹ fortores: q̄ꝫ habitare in domo dn̄i: vbi nihil humanum: nihil diabolicū certū est ptimesci: Et hoc nō paruo tēpore: sed oībus diebus vite sue. Qn̄ rogo metuat: cui oīs vita secura est: Uidet etiā volūtatē dn̄i: qui precepta ei⁹ intellīgit: qui puritati ipsius tota se mente subdiderit. Prophēta enī postulat: ptegar a chr̄i corporis tēplo: vn̄ ⁊ firmamentū fidei: ⁊ inuictū robur defensionis accipit̃. Ad illō enīz puenerat animi virtute: qō adhuc nō videbat in specie.] Qn̄ abscondit me in tabernaculo suo: in die malorūꝫ ꝓtexit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me.] Uersuꝫ hūc paulo diligētius pscrutemur. Aut enim: Qn̄ abscōdit me in tabernaculo suo: in die malorū: significās illud tps: qn̄ Saule psequēte: multis locis per squalētes speluncas ⁊ montiū secreta latitabat. Qō illi reuera tabernaculū fuit: qz mens ipsius nunq̄ a religiōis pietate discessit. Sequit̃: Protexit me in abscōdito tabernaculi sui. Supius dixit: abscondit: nūc dicit: ꝓtexit. Abscōdi est querētiū oculis nō pberi. Protegi autē: ab oī metu periculoqz liberari. In abscōdito tabernaculi sui dicit: id est: in diuinitatis secreto: ad qō semp deuoti anim⁹ festinabat: dum ibi sibi eē videbat̃: vbi ei⁹ intētio pdurabat. Qō aūt dicit: In petra exaltauit me: ad incarnationē dn̄i ꝓtinet: qn̄ de eius semie nat⁹ est chr̄s: siui est lapis aduās pplos angularis.] Nūc aūt exaltauit caput meū sup inimicos meos.] Postq̄ dixit p̄mia: que de dn̄i erant īcarnatione vētura: nunc dicit de p̄sentia: cum euꝫ ab inimicis suis: siue carnalib⁹: siue spūalibus cōstat esse liberatū. Caput meū: bene mentis oculum videmur accipere: qui reuera caput nostrum est: quo vegetante possum⁹ cōtueri. Nā plerūqz illud dicimus caput: qō eminere monstrat̃. Super inimicos: vitiosos significat appetitus: supra quos mēs nostra

decenter erigit̃: quando diuino beneficio pura reruat̃.] ꝓ Circuibo ⁊ īmolabo in tabernaculo eius: hostiam ꝓ iubilationis cantabo: ⁊ psalmū dicam dn̄o.] Decursis bn̄ficys que ⁊ de futuro ⁊ in presenti se cognouerat accepisse: nunc gaudiū suū mirabili narratione describit. Circuibo dicit: hoc est animo pscrutabor: qua potentia celos fecerit: stellas fundauerit: maria determinauerit: terram stabiliuerit: totūqz mundū varia vtutū laude compleuerit. Et cum hec oia animo circuierit: īmolare se dicit in tabernaculo eius hosti ā iubilationis: id est: in ecclia eius offerre sacrificium laudis. Jubilationē quippe dicim⁹: eo qō nos iuuat laudare: qn̄ delectantes cuꝫ summa iocunditate gratias referre contendimus. Diximus superius aliud esse cantare: aliud psalmū dicere. Cantare est sola voce laudes canere. Psalmū dicere: bonis operibus gloriam dn̄i predicare. Cantare enim ⁊ psalmum dicere: ipsa est hostia iubilatiōis.] Exaudi dn̄e vocem meā qua clamaui ad te: miserere mei ⁊ exaudi me.] Uenit ad secūdā positionez: in qua pergratiarū actionē: psalmodie munus qō p̄miserat exhiberet: presentia superiorib⁹ iungens. Clamauit enī cum diceret: vt inhabitē in domo dn̄i: oībus diebus vite mee. Et cum supius dixerit: hostiā se iubilationis offerre: qz diuersa sit munera ꝓsecutus: nunc itez rogat vt exaudiat̃. Nec desiderio suo adhuc satisfacit: nisi hoc frequēti supplicatione rogauerit: scilz qz diuinarum rerū nulla satietas est: sz quāto gustatur dn̄s: tāto suauius appetit̃: sicut ⁊ in alio ps dicit: Gustate ⁊ videte qn̄ suauis est dn̄s.] Tibi dixit cor meum: ꝓ exquisiui vultum tuum: ꝓ vultum tuū dn̄e requram.] Cor desiderīū tacitū pdit: qō plus audit diuinitas q̄ꝫ pploꝝ tonantissimas voces: sicut Moysi dicit̃: Quid clamas ad me: cum locutus aliquid nō legatur. Fidelis itaqz vir cor suum dixit ad dn̄m logqn̄ hoc videbat̃ qō cogitabat offerre. Uultum autē dn̄i querit: qui se sancta ꝓuersatione tractauerit. Debus dictū est: Beati mundo corde: qn̄ ipsi deū videbūt. Heminat quoqz qō dictū est: vultū tuuꝫ dn̄e requrā. Una qdē res: sed frequētata ꝓcatio. Sciebat enim q̄ꝫ pretiosiuꝫ est: qō ardēti studio totiens expetebat.] Ne auertas faciē tuaꝫ a me: neqz declines in ira a seruo tuo.] Desideria sua caute decēterqz exequtur. Superiore qppe versu pfessus est vultuꝫ dn̄i se desideranter exqrere: ⁊ qn̄ nō est in potestate boīs suum obtinere desideriuꝫ: precat̃ ne auertat faciem suam dn̄s: quā ille magnope postulabat. Ipsius enīz muneris est: se pstare fidelissimis ꝓtuendū. Sequit̃ Neqz declines in ira a seruo tuo. Sepe dixim⁹ iram poni iudicij tps: cū discernet malos a bonis. Illis enī irasci credit̃: qui ifelici segregatione damnādi sunt. Rogat ergo ne tunc ab ipso declinet dn̄s: qn̄ factis vultū sue maiestatis indulserit. Domo carnalis deū timet ne peccatis ingrauātib⁹: aut sūbam pdat: aut filios amittat: aut copia auri argētiqz minuat̃: sanctus aūt vir: hoc tm̄ metuit: ne a vultu dn̄i reddat̃ alien⁹.] Adiutor me⁹ ꝓ esto ne derelinq̄s me: neqz despicias me deus salutaris meus.] Ubi sunt qui humanis meritis dicūt aliqd applicādū: ꝓ Petit rex ⁊ ꝓphēta: plenus grā ⁊ bn̄dictione celesti: ne deserat̃ a dn̄o. Scit enim qz si ille reliquerit: nulla se potestas regere prualebit. Nec semel ei petisse sufficit: nisi hoc ipm sub repetitione geminaret. Despici enim semp addictus est: neq; securus reddi pōt: nisi quē iudicis seren⁹ oculus ituet̃.] Qn̄ pater me⁹ ⁊ mater mea dereliquerūt me: dn̄s aūt assumpsit me.] Patrē suū Adam p̄mum hoīem dicit: matrē vxorē ei⁹ Euā: vn̄ gnātio humana descēdit. Isti ergo reliquerunt ꝓditione mortali: nec enutrire valuerūt: qn̄ de hac luce translati sunt. Qūis istud de ei⁹ genitorib⁹ posit ītelligi: qz domū p̄ris sui matrisqz tūc deseligt: qn̄ a pplis hebreis ad regni culmē euect⁹ est. Sequit̃: Dn̄s aūt assumpsit me: in loco scilz veri parētis est. Pater est: qz pdidit: qz regit. Mater: qz fouet: qz infirmos ⁊ paruulos lactat. Assumpsit vō dixit: hoc est: de ꝓuata conditione in regno posuit.] Legem mihi ꝓ constitue dn̄e in via tua: ⁊ dirige me in semita recta: ꝓpter inimicos meos.] Legē sibi statui illā poti⁹ dn̄i deprecat̃ saluatoris: qua debitores noscit̃ liberasse per grām. Moysi enīz lex illo tempore iaz data erat: dn̄i aūt ꝓsabatur esse vētura: quaꝫ sibi postulat debere ꝓstitui. In via tua: id est: in chr̄o tuo: qui est via: veritas ⁊ vita. Illo enim venīēte: iuste p̄sumebat: qz eā ⁊ docere poterat ⁊ impleri posse pstabat. Semitā vō iā dixim⁹ ad scripturaꝫ ītelligentiā ptinere. Precat̃ ergo ꝓphēta: vt veteris testamēti recte libros ītelligat: ⁊ vēturum in eis dn̄m esse cognoscat. Propter inimicos aūt dicit: id est: hereticos: siue incredulos iudeos: qui eos nitebant̃ praua ītētione subuertere.] Ne tradideris me in aias ꝓ sequētiū me: qn̄ ꝓsurrexerūt in me testes iniqui ⁊ mētira est inigtas sibi.] Scōm hystoriā pōt intelligi de Saule: qui eū acerrimo odio psequebatur. Sz qn̄ rex erat: nec poterat solus agere qō iubebat: apte numerus pluralis hic posit⁹ est. Simili mō cū Doech idumeus eū pdidisse legat̃: plurali numero posuit: testes inig. Fieri enīz potuit: vt qn̄ eū regi accusauit: per testes alios dicta sua ꝓbare voluisset. Quapropter ꝓgrue posit⁹ pluralis numerus aduert̃: qn̄ psona talis per vnū trn̄ nō facile poterat accusari. Testes ergo inig fuerūt Doech idumeus: eiusqz similes: qui eum pdiderunt Sauli a ꝓphēta achimelech fuisse susceptū: ⁊ gladium illi sumptusqz datos: qō rex sacerdotis atqz filiorū eius morte reseruāt. Mentiti sunt enim dicentes: cōtra regem Saulem dauid ꝓsilia fuisse data deumqz pro eo fuisse deprecatū. Qō latius reguꝫ textus eloquit̃. Pulcherrime aūt dixit sibi: qz mēdacy sui penas recipit qui falsuꝫ testimoniū pferre ꝓtēdit. Siue vt aly dicūt: idioma est scripture diuine: vt pro singulari pluralis numerus apponat̃: ⁊ itez pluralis pro singulari numero inueniat adiunct⁹: sicut de herode mortuo legit̃ dictū: Mortui sūt qui querebāt aiam tuā. Uel Moysi de Pharaone pronuntiatū est: Quia mortui sunt qui querebant aīam tuā.] Credo videre bona dn̄i: in terra viuētium. Expecta dn̄m.] Postq̄ multis modis dn̄m deprecat⁹ est: ne persequentib⁹ tradere t̃: ad cōfidētie sue redit auxiliū: sibiqz ipsi promittit: q̄ bona videat in terra viuentiū: id est: in futura vita: vbi bona sunt sempiterna. Et proprie dictuꝫ est: terram illā esse viuentiū: qn̄ ista morientiū est. Qui status apud oratores dr̄ collectiuus: qn̄ ex scripto colligitur id qō scriptum nō est: vt per id doceat̃ esse ac si scriptum fuisset. Ita ⁊ hic futura ꝓmia: ex antecedentibus sibi beneficys credit esse ventura. Terra autē viuentium: proprie scriptura cōmemorat diuina. Additū est: Expecta dn̄m: scilz qui p̄mittendo nō fallit: qui pstādo non īputat: sicut Jacobus apls dicit: Qui dat omnibus affluēter: ⁊ nō improperat.] Uiriliter age ⁊ cōfortet̃ cor tuū: ⁊ sustine dn̄m.] Qn̄ superiori versu crediderat videre se bona dn̄i: nūc dicit quem

admodũ videre possit. Hoc aũt verbũ: viriliter: non solũ viris: sed ⁊ feminis credamus esse mandatum. Nam ⁊ viri cum mollescunt animo femineo sunt: ⁊ mulieres viriles efficiunt̃ cum in bono ꝓposito mẽtis robore perseuerant. Sequit̃: Et confortetur cor tuum: ne quasi lassus murmures: ⁊ tedio fatigante desperes. Sed confidenti animo atq; securo dic: Expecta dñm: qui nescit subducere que ꝓmittit. Sustine vo ⁊ expecta: perfecto dicit̃ christiano: ac si admoneret: sustine que pateris: ⁊ quod credis expecta.

Conclusio.

Inter multiplices ⁊ seuientes angustias: quid specialiter desideremus reuerẽtissimus prophera patefecit: vt inhabitare christi eccl̃iam modis oĩbus appetamus. Hoc patulis auribus audientes: assidua supplicatiõe deprecemur: q̃ nec breui⁹ qcq̃ potuit dici: nec latius impetrari. In numero aũt presentis psalmi: ⁊ quorundaꝫ qui subsequunt̃: nequaq̃ potuimus calculoꝫ singularem reperire rõnez: scilꝫ qualis creatura. .26⁰ aut vicesimoseptimo aut. .28⁰ numero legat̃ aptata. Sed studiosis relinquimus: vt ꝗ exempla que dicta sunt: qñ nõ inueniunt rõnem in numero singulari: tunc aliquas similitudines in partito calculo: siue bis: siue tertio debeãt idagare. Uerbi gratia: vt. .26. partiant̃ in viginti ⁊ senario numero ⁊ iterũ. .27. in ter nouẽ. Tunc facilius calculis diuisis: fortasse cõpetens rõ potuit inueniri. Quid enim interest: si binas aut ternas metretas capiãt vasa psalmorũ: Si vo nec ibi aliqd conueniente agnouerit: credere cõuenit celi terreq; creatorẽ operationes ⁊ dicta sua per diuersoꝫ calculoꝫ distribuisse sine ambiguitate vtutes: qui oĩa sicut legit̃: in pondere numero mensuraq; perfecit. Neq; enim q̃ gutte pluuiaꝫ: stelle celi: vel arena maris nobis numerabilis nõ est: apud illũ nõ cõstat esse sub numero. Naꝫ ⁊ si nobis ꝓbant̃ occulta: diuine sunt tñ nota potentie. Restat vt illud qõ dictũ est definitione maioꝫ credere debeam⁹: in numeris positis atq; definitis: vtutes omnium conuenire psalmorum.

Explicit expositio in psalmũ .26ᵐ.

¶ Psalmus ipsi dauid. XXVII.

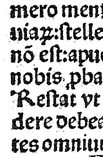

Ad te dñe clamabo deus meus ne sileas a me: ne quãdo taceas a me: ⁊ assimilabor descendentibus in lacuꝫ. Exaudi dñe vocẽ orationis mee dũ oro ad te: dũ extollo man⁹ meas ad tẽplũ sanctũ tuũ. Ne simul tradas me cũ pctõrib⁹: ⁊ cũ operantibus iniqtatẽ ne pdas me. Qui loquuntur pacẽ cũ ꝓximo suo: mala aũt in cordib⁹ eoꝝ. Da illis ꝟm opera eoꝝ: ⁊ ꝟm nequitiã adinuentionũ ipsoꝝ. Scõm opera manuũ eoꝝ tribue illis: redde retributionem eorũꝫ ipsis. Qñ non intellexerunt opera dñi: ⁊ in opera manuũ eius destrues illos: ⁊ nõ edificabis eos. Benedictus dñs: qñ exaudiuit vocẽ deprecationis mee. Dñs adiutor me⁹ ⁊ protector me⁹: ⁊ in ipso sperauit cor meũ ⁊ adiutus sum. Et refloruit caro mea: ⁊ ex voluntate mea cõfitebor ei. Dñs fortitudo plebis sue: ⁊ protector saluationũ christi sui est. Saluum fac populum tuuꝫ dñe: ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege eos ⁊ extolle illos vsq; in eternum.

Primus: dauid: significare manu fortis. Et qñ tale nomen debuit poni: nisi cum passionis dñice gloriosa certamina referunt̃. Fortis vtiq; manu: qui per tolerãtiam suã prostrauit ꝑncipẽ tenebrarum: qui morte moriendo superauit: qui humanuꝫ genus captiuum crucifixionis sue dispensatione liberauit. Ipsi aũt cũ dr: nullũ alterũ intelligi posse declarat̃: nisi ipsuꝫ mediatorẽ chr̃m dñm: qui per hũc totum psalmũ loqtur: orans ab humilitate suscepte carnis: psecutoꝫ debitas indicãs penas: nõ studio maliuolẽtie: sed ꝓtestatione vindicte. Notandũ est igit̃ hunc psalmũ tertiũ esse hoꝝ: qui passionẽ ⁊ resurrectionẽ dñicaꝫ sub breuitate cõmemorãt. Diuisio.

Prima sectione orat dñs chr̃s per id qõ homo est: vt ei⁹ audiat̃ oratio futuro tẽpore passionis. Scõo grãs agit: qñ exaudius est in his que fieri postulabat. In fine psalmi subiungens: vt sicut ipse suscitatus est potestate diuinitatis sue: ita salu⁹ fiat populus eius noĩe crediturus. Expositio.

Ad te dñe clamauit: deus meus ne sileas a me. Christus dñs clamat ad pr̃em tpe passionis ne ab ipso sileat: hoc est: ne patienti nõ annuat: sed magis rũdeat. Pulcherrima quoq; vboꝝ est facta diuersitas. Clamat homo ne sileat de⁹: q̃ nostro silẽtio ille tacet: ⁊ nobis negligẽtib⁹ in memoria nõ habemur. Contra: si dño pstante respicimus respicit: si clamamus exaudit: si diligimus amamur. [Et ero silis descendẽtibus in lacum.] Id est: si silueris ero silis in mundi huius pfunditate versantibus. Lacus enim qdem hoc seculum est: qui q̃si delectabilis ac trangllus credit̃: sed quas ꝓfunditates ⁊ mersuras habeat ignorat̃. Lacus q̃ppe dr: qõ sub ipo terra lateat. Precatur ergo humanitas vbi: ne sil'is esset hoĩb⁹ ceteris: q̃ ⁊ si cõem ꝓditionẽ carnis assumpsit: excellẽtiã tñ oĩum creaturarum deo vnita ꝓmeruit. De qua dicit apl's: Cui aũt aliqñ angeloꝝ dixit: filius meus es tu: ego hodie genui te. Siue lacũ sepulchrum dicit: vbi peracta passione reposit⁹ est. [Exaudi dñe vocẽ deprecationis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templũ sanctũ tuũ.] Tempus significat sacratissime passionis: orat vt eius audiatur oratio: qõ fecit anteq̃ traderet̃. Relictis enim discipulis: recessit ⁊ orauit dicens: Pater si fieri põt: transeat a me calix iste: Uerũtamen nõ sicut ego volo: sed sicut tu vis. Qõ aũt dicit: Ad templũ sanctuꝫ: vt mihi videt̃ illã cõsuetudinẽ hebrei populi fortasse mauult intelligi: cui preceptũ fuerat: vt in qualibet esset positus regione: ad illã ptem semp orare vbi Dierusalẽ nouerat ꝓstitutã: sicut ⁊ Danielẽ apud babylonẽ tertio in die legimus effecisse: qõ necesse erat chr̃z dñm facere: qui nõ venerat legẽ soluere: sed implere. Siue ad templũ sanctũ: ad celum vult intelligi: qõ orãtes hoĩes facere cõsueuerunt. Nam desideriũ postulantium est: vt ly vbiq; deũ esse nõ ambigant: de celo sibi auxiliũ venire ꝓfidãt. Unũ ⁊ ĩ dñica oratione dicim⁹: Pater nr̃ qui es in celis. Nõ est ergo absurdũ: tẽplũ accipi celũ: qñ dñi sedes dĩna lectione monstratur

Ut clamabo

Ut assimilabor.

ETY

Deb. 1.

Ut orationis

Mat. 26.

Ut me
Ut nõ habet

[Ne simul tradas ⁊ cum peccatoribus ⁊ animã meã: ⁊ cũ operãtibus iniquitatem ne pdas me.] Quia moritur̃ se nouerat: merito petebat ne iferis tradita ei⁹ aĩa cũ pctõrib⁹ miscerẽt̃: aut cũ opantib⁹ iniqtatem hãt aliquã portionẽ: ſz oĩno salutariter ista discretio ab illo petit̃: vt nr̃a spes ad vota talia cõcitẽt̃: qõ reuera implẽs: hoĩem a se fieri deprecat̃ alienuꝫ. Ubi sunt illi: qui chr̃m putãt aĩam nõ habuisse: Sed hec mihi videnẽt̃: aut nõ legere: aut que legerit oĩmodis obliuisci. [Cũ his qui loquũt̃ pacẽ cũ ꝓximo suo: mala aũt ⁊ sũt in cordib⁹ eoꝝ.] Judeos cõmemorat: qui ei dicebãt tẽtãtes: Scim⁹ q̃ a deo venisti magister. In istoꝝ ergo labys erat pax: ſz ĩ corde malitia. Que figura dr̃ Ironia: id est: derisio: quotiẽs aliqd qõ sub laude dr̃: intellectũ vituperationis hr̃e monstratur. Proximo suo: de se dicit: q̃ eis carnis origine iungebat̃. Qui iuste maledicebant̃: q̃ ꝓximum malitiose pdere festinarunt. [Da illis ꝟm opa eoꝝ: ⁊ ꝟm nequitiã ⁊ studioꝝ ipsoꝝ.] Judei volẽtes opati sunt qdez malũ: sed fecerũt nolẽtes bonũ: vt mortez inferrent chr̃o: qua mors ipsa finireꝫ. Sanguinem funderent: quo mũdi crimina lauarent̃. Jõ petit illis dari ꝟm opa ipsoꝝ: id est: volũtatẽ: q̃ vnusq̃sq; hoc opat̃ qõ vult. Nã frequẽter ⁊ pstant qui nocere ꝓtendunt: vt diabolus facit: qui dũ innocẽtib⁹ ingerit mortis penas: transmittit martyres ad coronas. Expsit quoq; que supius dixit: dicẽdo: ꝟm negtiã studioꝝ ipsorũ: id est: ambitũ malũ: vt inoxio nocerent: ⁊ qui ad eos saluãdos venerat morti tradere maluissent. [Scõm ꝓopationẽ manuũ eoꝝ retribue illis: redde retributionẽ eoꝝ ipsis.] Quatuor sunt spes retributionum. Quaꝝ vna est: cuꝫ tribuunt̃ ab hoĩbus mala pro bonis: sicut iudei chr̃o retribuerũt: qui cũ ad eos saluãdos venisset: illi eũ crucifigere decreuerunt. Altera: cũ retribuit̃ bonum pro bono: qñ dicet deus electis suis: Uenite bñdicti pr̃is mei: percipite regnum qõ vobis paratũ est ab initio mundi. Tertia cum retribuet malum pro malo: qñ dicturus est impus: Ite in ignẽ eternuꝫ: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius: ꝟm illõ: Mẽsura qua mẽsi fueritis: in eadẽ remetietur vobis. Quarta: cum retribuit qõ hic dicit bonuꝫ pro malo: vt qui psecutores extiterunt: fiant cõuersi postea laudatores. Uerum ista oĩa que de inimicis suis ꝑdicit: non sunt vota malitie: sed pscientia futuroꝝ. Naꝫ in euangelio dicit: Pater: dimitte illis: nõ enim sciunt qd faciũt. Sz vtrũq; piũ est. Dic enim cõminat̃ vt terreat: ne scelera sua psumptione desperata perficiant. Ibi aũt cũ parit̃ orat: vt ad penitudinẽ eoꝝ corda perducat. Nec vacat q̃ totiens sniam ipsius terroris iterauit: vt corda lapidea magne cõminationis incendio saluarent̃. [Qñ non intellexerunt opera domini: ⁊ in opera manuũ eius ⁊ nõ cõsiderauerũt: destrues illos: ⁊ non edificabis eos.] Superiorẽ excolit sensum. Dicit enim iõ debere illis reddi: q̃ nõ intellexerũt opera dñi. Opera sigdem eius fuit: vt doceret ppl'm viam veritatis ⁊ fidei: ⁊ ex sacre incarnationis arcano recõciliaret hoĩez deo: q̃tenus vbi non poterat vitiata natura ꝓscendere: dñice visitationis munere peruenirẽt. Et ne filio dei vera docenti mens obstinata nõ crederet: hoc quoq; miraculoꝝ ingentũ vtute firmauit: vt qõ intelligerent iudei cõmunem hoĩem nõ posse facere: hoc euidenter agnoscerent potentiam diuinitatis implere. Sed illi dementes: dum tñmõ hoĩem credunt: filiuꝫ dei indignissime pertulerunt. Sequit̃: Et in opera manuũ eius nõ ꝓsiderauerũt. Utiq; si cõsiderassent: expauissent potiꝰ q̃ spreuissent: plorassent q̃ ꝓspuissent adorassent q̃ crucifixissent. Tale enim sacrilegium alys ꝓuenire nõ potuit: nisi illis qui veritatis intelligentiã perdiderũt. Deus enim alios destruit ad correctionẽ: alios deycit ad ruinã. Pauluꝫ destruxit vt in meli⁹ ꝓstrueret ⁊ de persecutore apl'm faceret: sed impiũ Pharaonẽ: cũ tantis mirabilib⁹ nõ crederet: demersit altissimus vt perire. Sic ergo illos dicit destrui: vt nõ iterꝫ debeant edificari. Qõ dictũ sicut sepe monuimus ad ꝓphetiã potius videt̃ pertinere q̃ ad iracundie q̃litatem. [Benedictus dñs: qñ exaudiuit vocẽ deprecationis mee.] Sciens complenda esse omnia que petebat: partẽ scõe sectionis ingreditur: gratias agens q̃ vindicat⁹ sit ab inimicis suis: dum adhuc nullatenus extitissent. Hec figura dicit̃ Prolepsis: latine preoccupatio: qñ res secuture pro preteritis ponunt̃. Sed discutiamus: quid sibi velit dispositio ista verboꝝ. Benedictus dñs qñ exaudiuit: qui est vtiq; ⁊ si nõ exaudiat bñdictus. Sed benedictum ꝓprie dicimus: cui grãs agimus: id est: qñ illi benedicimus. Apte ergo positum est: benedictus: qui exaudire dignatus est. [Dñs adiutor meus ⁊ protector meus: ⁊ in ipso sperauit cor meũ ⁊ adiut⁹ sum. Et reflorꝫit caro mea: ⁊ ex voluntate mea cõfitebor illi.] Adiutor ad pericula vite pertinet: que ipso adiuuante supauit. Protector: q̃ cum ab insidys diabolicis sua defensione vallauit. Sz postq̃ ista facta sũt fideliter se dicit sperasse de dño. Nam cum dicit: cor meũ: aĩe designat arcanũ: qõ sacrificium cõstat esse iustitie. Addidit quoq; iterũ: adiutus sum: vt q̃tum impendebat̃ pura deuotio: rãtũ ⁊ adiutoꝝ crescerẽt magnitudo. Bene aũt dixit: Reflorꝫit caro mea: q̃ ⁊ primo florꝫit: Quippe que ex virgine sine peccato tanq̃ pulcherrimi floris singulare decus emicuit: sicut Isaias dicit. Et flos de radice eius ascendet. Reflorꝫit ergo significat resurrexit: q̃si in ethereas auras admirabili decore prupit. Sequit̃: Et ex voluntate mea cõfitebor illi: post resurrectionẽ scilꝫ: qñ humana natura fuerat a corruptione liberata: ⁊ ad inestimabilẽ gloriam permanens in verbi vnitate perducta. [Dñs fortitudo plebis sue: ⁊ protector ꝟ saluationũ christi sui est.] Breuis magnaq; definitio qd est: Dominus fortitudo plebis sue: merito quãdo aduersa cuncta ipso auxiliante superant̃. Protector est etiam: qñ eos tegit ⁊ liberat ab imminentibus malis. Salutarium: ac si diceret: iustoruꝫ: quorum salus est dñs. Bene autem addidit: christi sui: vt filiuꝫ dei debuisses aduertere. Christi enim dicebant̃ ⁊ ceteri: quos aut vnctio regalis: aut sacerdotalis gloria decorabat. [Saluum fac populum tuũ dñe: ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege eos ⁊ extolle eos vsq; in eternuꝫ.] Orat humanitas vbi pro pplo christiano: ꝓpter quẽ ⁊ pbatur assumpta: vt satisfactione fideli saluus fiat in hoc mundo: vbi expsita iudeoꝝ ꝓbabat̃ esse periculis. Benedic aũt hereditatem tuã: ad futuruꝫ iudicium pertinet: qñ dicendum est: Uenite benedicti patris mei: percipite regnũ: qõ vobis paratuꝫ est ab initio mundi. Et vt charitatẽ suam quã precipit euidentius approbaret: iteruꝫ petit vt in hoc mundo deuotos populos regat: ne carnalia ꝓcupiscant: ne vias prauas eligãt: sed ipsius regimine illuminati nesciãt collegiũ hr̃e cũ pessimis. Addidit: Extolle eos: vt in intellectu scripturaꝝ ⁊ in ope scõ: laudabili itẽtione ꝓficiant: q̃tenus a terrenis vitys purgati: ad eternã

Ut me
Ut nõ habet
Ut nõ habet
Joã. 3.
SCHE
Ut iuẽtionũ
Ut opera
Mat. 25.
Ibidem
Luc. 6.
Luc. 23.
Ut orationis
Ut nõ habet
Mat. 26.
Ut saluationum.
Mat. 25.

pmia pducant euecti. Et hoc petyt debē fieri vsq3 in seculū: scilz ptr totū būc mūdū: vbi secula sūt vsq3 ad illud seculū eternū: cui nullū aliud pro sua perennitate succedit. Conclusio.

Audistis: Psalm⁹ iste qua pietate pclusus est Rogauit pro nobis: qui orat ab āgelis. Judex oium creaturaꝝ aduocat⁹ est noster: ⁊ vt a morte potuissemus eripi: ipse magis elegit occidi. Impleta est in hoc ps pdicta regula passionis. Orauit añ traditionē suā: de crucifixione ppria: ⁊ de resurrectione locut⁹ est. Postremo pro fidelib⁹ exorauit: vt qui ei meruerūt credere: ppetua debeāt bnēdictione gaudere. Explicit expositio in psalmū. 27ᵐ.

¶ Psalmus dauid in cōsummatione tabernaculi. XXVIII.

Afferte dño filij dei: afferte domino filios arietū. Afferte domino gloriā: ⁊ honorē: afferte dño gloriā nomini eius: adorate dñm in atrio sancto ei⁹. Vox dñi sup aquas: de⁹ maiestatis itonuit: dñs sup aquas multas. Vox dñi in virtute: vox dñi in magnificentia. Vox dñi frangentis cedros: ⁊ confringet dñs cedros libani. Et cōminuet eas tanq̄ vitulū libani: ⁊ dilect⁹ quēadmodū filius vnicornij. Vox dñi itercidentis flāmā ignis: vox dñi cōcutiētis desertū: ⁊ cōmouebit dñs desertū cades. Vox dñi ꝓparantis ceruos ⁊ reuelabit cōdensa: ⁊ in tēplo ei⁹ oēs dicēt gloriā. Bñs diluuiū inhabitare facit: ⁊ sedebit dñs rex in eternū. Bñs virtutē populo suo dabit: dominus benedicet populo suo in pace.

Quoniā pcedētia vba iā nota sunt: restat vt ꝓsū mationē tabernaculi paulo diligētiⁿ pquirere debeam⁹. Cōsūmatio tabernaculi: pfectionē signat ecclie catholice: que iā per totū orbē pbat esse ꝓstructa. Tabernaculi enim noie: in hoc mūdo posita declarat ecclia: que ꝓtra carnalia vitia bella gerēs: merito expeditionalis habitaculi nomen accepit. Quapropter būc psalmū chriani dogmatis honore pollentē: post pfectionē gnālis ecclie: in laude spūs sci ppheta decantat: vt qr tāta res per ppbas ⁊ apl'os beata pdicatione cōpleta est: cōpetēter eiⁿ laudib⁹ ornaret. Est enim tot⁹ psalm⁹ spūs sancti laude plenissimus: ⁊ per varias allusiones pconia eius maiestatis exoluens.

RHE Hoc est qō oratores dicūt: demōstrationū genus: qm̄ per huiusmodi descriptionē ostendit aliqs atqs cognoscit. Sz qd de illo a quoq̄ cōgrue poterat dici: nisi qō de se ipse dignat effari: Diuisio.

Cum btūs Dauid cognosceret totiⁿ mundi terminos ad fidē catholicā per ppbetas ⁊ apl'os spūs sancti munere pducēdos: sicut
2. Pe. 1. Petrus apl's dic: Nō enim volūtate humana allata est aliqn̄ ppbia: sz spiritu sancto coacti: locuti sunt sci dei hoies. Prio ordine allogt̄ vniuersitatē: vt sacrificia ei deuota mente psoluant. Scōo: septifaria narratiōe: per varias allusiōes eius dē spūs sancti: sub magno pconio virtutes enumerat: qō ad ipm spāliter ptinē frequēti lectione declarat. Sz vt vna potētia pris ⁊ filij ⁊ spiritus sci eē cognosceres: tertio loco inhabitare dicit trinitatē in sancto baptismate: ⁊ virtutē ⁊ bnēdictionē dare dñz qui ex eo renat⁹ fuerit pplo christiano. Expositio.

Afferte dño filij dei: afferte domio filios arietū. Afferte dño gliaz ⁊ honorē.] Luz multitudinē gentiū (sic pdictum est) ad credulitatē recte fidei spūalr ppheta vēturā esse respiceret: totiusqz mūdi cōsocianda illis esset adunata cōfessio: dignū fuit iaz q̄sl credētē pplm cōmonere: vt fidei sue affectuz per sacrificia deuota monstraret. Inuitat enim filios dei id est: qui per regnationis gram facti sunt filij eius: vt ait Joānes euāgelista. Dedit eis potestatez filios Joā. 4.
dei fieri: his qui credunt in noie eius. Sz iz oīs trinitas vn⁹ sit de⁹: nec aliq̄ est in maiestate ipsius: aut in nā distantia: diuersis tū locis dr ꝓ ad plonas singulas pbeē aptādū. Dic aūt spūm sanctū spāliter dñm debemus accipe: quē istituit de tabernaculi pfectiōe landare. Intēde aūt: qō in pmis nō dicendo qd afferant: ipsi se iubent offerre: id est: corda sua sancta puritate lucentia: qō supra omne sacrificiū dño pbatur acceptū. Segtur: Afferte dño filios arietū. Arietes: apli accipiēdi sunt: qui tanq̄ duces gregū: in caulas dñi pduxerūt pplm chrianū. Filios aūt arietuz offerēdos dicit: quos apli recta pdicatiōe genuerūt: non qui prauo dogmate pbant extranei. Arietes aūt bñ sunt aplis cōparati: qm̄ aīalia ipsa plurimum fronte valēt: ⁊ obiecta semp impingēdo deyciūt: qō pdicando fecisse ꝓstat aplos: qui diuersas supstitiones ⁊ idola firmissima celestis vbi q̄dā fronte ruperūt. Aries ETY
enim dictus est q̄sl a fronte ruens. Addidit: Afferte dño gliam ⁊ honorem. Dic specialr cōmonemur vt nullā spūs sanctus patiat iniuriā. Nā qui eū minorē pre vel filio dicit: gliam illi nō pbat afferre. Nulli enim gliosuz est: audire qr minor est. Offerim⁹ ergo dño deo nro: id est: spūi scō gliam purā: plenā: veraz: cū eū ⁊ ꝓstubalē pri ac filio dicim⁹: ⁊ coeternum atqz oipotētē sine aliq̄ separatione pdicam⁹. Sic oēs hereses per diuersa loca scripture diuine: spūs sci pdicatione destructe sunt. [Afferte dño gliaz noi eiⁿ: adorate dñm in aula sancta eiⁿ.] Supra dixit: ipsi afferte gliam: mō dicit noi eius. Affert igitur noi sci spūs gliam: qui eū facit latiⁿ inotescere qñ increduloꝝ corda puertit: nomēqz illiⁿ dilatat per multitudinē plebis turbasqz pplorꝝ: qō magis ad docētiū videt ptinere cautelā. Sz nec illō iudices ociosum: qō afferte q̄rto repetyt. Hec figura dr Epimone: latine: repetitio crebra ꝓmonis: que multa colligit vniⁿ vbi iteratione decursa. Segt: Adorate dñm in aula scā eiⁿ: id est: colligite eū in ꝓscia vra mūdissima. Ipsa est enim SCHE
aula regalis ⁊ habitatio spūs sci: sic dic apl's. Quia tem- 1. Cor. 3.
plū dei estis: ⁊ spūs dei habitat in vobis. [Vox dñi sup aquas: de⁹ maiestatis itonuit: dñs sup aquas multas.] Venit ad ordinē 2ᵐ: in quo per figurā Epimone: quā supiⁿ dixim⁹: frequēter per capita vsuū vnū repetēs verbū: pconia spūs sci septēnaria virtute ꝓcelebrat: qō suis locis iuuante dño conabor exponē. Primus iste eiusdē rei vsus est: Vox dñi sup aqs: id est: spūs sapiētie. Ipse enim legē ꝓdidit: qua credētiū turba regeretur. Nā legunt tabule testamenti: digito dei scripte. Deut. 9.
Digit⁹ aūt dei spāl'r itelligit spūs scūs. Qō vo dixit: sup aquas: pplos significat: sic ⁊ alter ps ait: Saluū me fac dñe: qm̄ intrauerūt aque vsq3 ad aīam meaz. Pū. 68.

Et

Apoc. 15. Et in Apocalypsi legit: Liuitas sedens sup aqs multas. Quapropter istis allusionib⁹ hoc significari manifestū est: spiritum sapientie legē populis condidisse. Segtur: Deus maiestatis intonuit. Hoc etiā ptinet ad spiritum sapientie. Dicit enim quādo die iudicij pdicauit: cum gehēne penas inestimabili terrore pdixit: vt non tā loqui q̄ intonare videret. Subiūxit etiam: dñs sup aquas multas. i. sup pplos gētiuz diuersaꝝ: quas ppbetaꝝ atqz aplorꝝ predicatione lucrat⁹ est. Sic ⁊ in isto comate: populos significauit: quos etiam itelligi supius maluit. [Vox dñi in virtute.] Mirāda breuitas: tria verba q̄ magnā expleuere sniam. Uocē dñi in virtute: spiritū dicit intelligētie: qui aduersaria cūcta deycit atqz pternit: sicut
Deuter. 13. legit: Et nō est qui possit resistere volūtati tue. Merito ergo vox dñi in virtute esse dr: cui nullis obstaculis obuiat. [Vox dñi in magnificētia.] Dic spūs ꝓsily redolet. Quid enim illo magnificētius qui corde illuminato sentiri facit: vt appetant bona ⁊ pessima queqz fugiant: pstatqz vt de impio perficiat pius: de captiuo liber: de seruo filius: Qō illis puenire nō dubium est: quos spūs sanctus potētia sue maiestatis instruit. [Vox dñi ꝓfringētis cedros: ⁊ ꝓfringet dñs cedros libani.] Dic spirit⁹ virtutis eluceſcit: qui confringit supbiam que in se ꝓsidit: ⁊ humilitatē erigit que de eius bonitate psumit. Cedros enim supbia debem⁹ accipe: que se in altitudinē eleuās: pceras hui⁹ arboris sūmitates imitat. Maxime: qr ⁊ lignū ipm nō est vtile nisi succisum fuerit. Nullus enim in sua radice manēs pficuos generat fruct⁹: sicut nec elatio detestabilis que pctrn̄ iutulit mūdo. Hanc supbiam
Jaco. 4. vox dñi refringet: dicēdo: Deus supbis resistit: humi-
1. Pet. 5. lib⁹ aūt dat gratiā. Repetit quoqz: Et ꝓfringet dñs cedros libani. Sed q̄uis supiorib⁹ hec similia videatur: tn̄ vno verbo addito: libani: nō paruā vident indicare distātiam. Cedri enim que alibi nascunt nō oīno pcere sunt: In libano aūt tales inueniunt: vt oēs altitudines arborꝝ supare videant. Ergo mūdi isti⁹ nobiles ac reges: qui reliquos homies tanq̄ humilia fruteta despiciunt: virtus diuina ꝓfringit: quādo pauperes ⁊ humiles eligit. Isti enim virute supant: illi inter diuitias suas: aut cogitationib⁹ gemunt: aut turpi ambitione soluunt. Ponunt etiaz cedri ⁊ in bonam
Ps. 105. partē: sicut in alio psalmo dicit: Cedri libani q̄s dñs
Alt. eas. plātauit. [Et cōminuet eos tanq̄ vituluz libani: ⁊
Alt. dilectus quēadmodū filius.] dilectū sicut filios vnicorniuz.] Et hic quoqz versus: ad spiritū virtutis ptinet. Uitulos aūt libani: sacrificys frequēter antigtas offerebat: qui ppter luxuriam dulciū herbaꝝ pingues erāt ad modū ⁊ decori.
DOG Eos mauult mūdanis sūmitatib⁹ cōparare: que sic cōminuende sunt tanq̄ illi qui sacrificys videbant offerri. Nā ⁊ ipsi sunt victima: dū ꝓuersi Christo dño nitidis mētibus offerunt. Sed ne sibi hoies durā legem quererent impositā: etiā dilectū filiuz dei dicit eē moriturū. De quo scriptū est: Hic est filius meus
Matth. 3. dilect⁹: in quo mihi bene cōplacui. Propter icarnationē enim fact⁹ est sicut filius vnicorniorꝝ: id est iudeorꝝ: singulariter se extollētiuz. Siue vnicornes appellati sunt iudei: qr vnū tm̄ vident accipe testamētum. Sic ergo Christū dicit carne mortuorꝝ: sicut ⁊ filios iudeorꝝ: qui inestimabili pietate ꝓditionem nostrā in morte suscepit: vt nobis de nobis īmortalitatem pstaret. [Vox dñi intercidētis flāmam ignis.] Spiritū sciētie significat: qui omne ꝓsiliuz vel calorem ꝓtrariuz intercidēdo: id est diuidēdo diiudicat.

Ille enim iudeorꝝ ignitos ⁊ flāmeos tumult⁹ sciētia DOG
sue maiestatis extinxit: vt qō scelerati fecerāt: velut ad solum hoiem negādum: in humanā salutez ⁊ gloriam verteret. [Vox dñi ꝓcutientis solitudinem: ⁊ Alt. deserturz.
cōmouebit dñs desertū cades.] Dic spiritū pietatis demōstrat: qui fallaces cogitationes ⁊ inepta hoiuz vota ꝓcutiens: ad veritatis studiuz correctos attrahit. Et bene errores eorꝝ solitudinē vocauit: qm̄ habitatorē non habēt deū: nec ipsi in prauitatib⁹ suis diutius manē possunt: quādo eas aut lamētabili morte deserūt: aut felici ꝓuersione derelinquūt. Sequitur: Et cōmouebit dñs desertū cades. Hoc adhuc ad spiritum ptinet pietatis. Sed hunc locū narratio libri Exodi diligēter exponit: referēs cū Israeliticus populus in cades venisset nimiaqz siti loci ariditate laborasset: Moysen iussu dñi pcussa petra subito illis aquaꝝ copiam ꝓtulisse: miroqz modo facta est terra irrigua que arida siccitate iacebat squalida. Per hāc ergo similitudinē dicit peccatorꝝ corda durissima in aquas sapiētie posse dissolui: iterūqz illud exēplum cades in humanis cordib⁹ esse faciēdum. Sepe enim desertū ponit: vbi ⁊ infideles populi ꝓuenire noscūtur: sicut in euāgelio dicit: Uox clamātis in deserto. Matth. 3.
Nō enim Joānes pdicare poterat in deserto: vbi nullus audiret: sed desertū appellati sunt: qui adhuc nec dum fidei dona preceperant. [Vox dñi ꝓparantis ceruos ⁊ reuelabit ꝓdensa: ⁊ in tēplo eius oēs dicent gloriam.] Septimū dicit: spiritū timoris dñi. Cerui enim sunt timidi quidē: sed venenosa sorbētes. Et merito illis cōparati sunt: qui ⁊ diuinitatē timent: ⁊ ꝓtraria queqz deuorāt: nec ab eis possunt decipi vel noceri: qui aduersuz ecclesiā dei fellita noscunt altercatione resistē. Cōsignatus est: vt supius diximus spiritus septifoꝛmis: quē ⁊ supputatione facile colliges: ⁊ operatione cognosces. Sed hunc spiritū sanctuz: vnum atqz eundē debemus accipe: cuius has quas dixim⁹: Isa. 11.
testātē Isaia: septē constat esse virtutes: id est spūs sapientie: spirit⁹ intellectus: spiritus ꝓsily: spirit⁹ virtutis spirit⁹ sciētie: spirit⁹ pietatis: spirit⁹ timoris dñi: distribuens vnicuiqz put vult. Nec moueat q̄ vbiqz vocem spūs sancti dicit esse sermonē. Hoc enim verbū: vniuerse trinitati ꝓstat aptatuz. Nā patris legimus
Matth. 3. vocē: cū dicit: Hic est filius meus dilect⁹ in quo mihi cōplacui. Itez filij dicētis: Saule Saule: qd me psequeris: Similiter ⁊ in actib⁹ aplorꝝ de spiritu scō le-
Act. 9. gitur: Segregate mihi Paulū ⁊ Barnabam in opus
Act. 13. qō vocaui eos. Sed hāc cōmunionē verborꝝ sanctissimus Augustin⁹: ꝓtra Arrianos scribēs: in vno libro vtili adunatione collegit: vt equalitatē substātie vel potētie idiuidue trinitatis: oīs prudēs possit agnoscere: quādo ⁊ ipsa verba pbat eē cōmunia. Reuelauit etiā timor dñi ꝓdensa: quādo ignorātione deposita: ad intelligētiam diuine legis deuoti populi cōuenerunt. Pro qua re in ecclesia eius oēs referūt gloriaz: prout vnusqsq3 pfati spiritus septifoꝛmis dona suscipit. Gloria enim: sicut dictū sepe meminimus: laus est DEF
facta celebratione multorꝝ. [Dñs diluuium ꝗinhabitat: ⁊ sedebit dominus rex in eternum. Dñs virtutē Alt. inhabitare facit.
populo suo dabit: ⁊ ꝗbenedicet ꝗpopulus suum in pace.] Decursis virtutib⁹ spiritus septifoꝛmis: in ter- Alt. domin⁹.
tio ordine ad trinitatis cōplexionē mirabili dispositione puenit. Dicēdo enim in his duobus versiculis: Alt. pplo suo.
tertio dñs ostēdit sanctā trinitatē diluuio: id est: aqs baptismatis inhabitare: sicut in euāgelio dictum est: Euntes baptiçate oēs gētes in nomine patris ⁊ filij Matth. 28.

Lassio. b

ꝛ spiritus sancti. Sed queramus: Cur hic diluuium
pro sacris fontib⁹ positū est: Merito: qm̃ illud qd̃ fa
ctuꝫ est sub Noe: baptismatis sacri gerebat imaginē.
Nā sicut ist̃ud purgat aias sordib⁹ peccatoꝝ: ita ꝛ il
lud diluuiuꝫ mūdi crimina phrosa deleuit. Merito
ergo pro baptismate diluuiuꝫ positū est: ad cuius si
militudinē pstat effectuꝫ. Nā qd̃ tertio dñs: repetyt
sine distinctione psonaꝝ licet ĩtelligi: Primo dictuꝫ
de spiritu scō: Dñs diluuium inhabitat. Segtur: Et
sedebit dñs rex in eternū: hoc aūt de filio recte intel
ligimus. Dñs virtutē pplo suo dabit: de patre cōpe
tēter aduertimus. Populo suo: significat christiano:
quē de sacri baptismatis munē pquisiuit: Subiūxit
etiam: Et bn̄dicet ppl'm suū in pace. Non dixit bn̄di
cent: sed bn̄dicet: qꝛ vnus est dñs deus noster. In pa
ce: ppter illud euāgely: Pacē meaꝫ do vobis: pacem
meā relinquo vobis. Una est enim paxꝫ patris ꝛ fi
ly ꝛ spiritus sancti. Conclusio.

Joan. 14.

Deminerunt q̃s ingēti turba psalmus
iste tonuerit: vt detrecta
tores spūs sci non possint ignorantie excusatione de
fendi. Nam potētia ipsius septiformi distributione
laudata est: vt nihil ibi iferius: nihil cōgiceres eē di
uisuꝫ: qꝛ sancte trinitatis vnitas in fine declarata est.
Desinat hēricoꝝ insana phidia: vanas cōmouere ca
lumnias: legāt Dydymū: legant beatuꝫ Ambrosiuꝫ:
ceterosqꝫ patres: qui de hac re pfectissima disputa
tione dixerūt. Afferant indiuidue trinitati gloriam
ꝛ honorem. Nec faciant in equalitate distantiam: si
perduci non eligunt ad ruinam.

Explicit expositio in psalmum. 28m.

¶ Psalmus cantici in dedicationeꝫ domus Dauid. XXIX.

Exaltabo te domine quoniā su
scepisti me: nec delectasti ini
micos meos super me. Domi
ne deus meus clamaui ad te: ꝛ
sanasti me. Dñe eduxisti ab in
ferno aiam meam: saluasti me
a descēdentibus in lacum. Psallite dño san
cti eius: ꝛ confitemini memorie sanctitatis
eius. Quoniam ira in indignatione eius: ꝛ
vita in volūtate eius. Ad vesperū demora
bit̃ fletus: ꝛ ad matutinum letitia. Ego aūt
dixi in abūdantia mea: nō moueboꝛ in eter
num. Dñe in voluntate tua: pstitisti decori
meo virtutē. Auertisti faciem tuā a me: ꝛ fa
ctus sum pturbatus. Ad te dñe clamabo: ꝛ
ad deum meum depcaboꝛ. Que vtilitas in
sanguine meo: dum descendo in corruptio
nem. Nunqd confitebitur tibi pulvis: aut
annūtiabit veritatem tuam. Audiuit domi
nus ꝛ misertus est mei dominus factus est
adiutoꝛ meus. Conuertisti planctum meuꝫ
in gaudium mihi: concidisti saccum meū:
ꝛ circūdedisti me letitia. Ut cantet tibi glo
ria mea ꝛ non compungar: dñe deus meus
in eternum confiteboꝛ tibi.

Salmi cātici cognita significatio est: nūc
psideremus cur posita sit domus dedica
tionis. Domus: significat Dominici coꝛ
poꝛis tēplum. Dedicatio vo resurrectionē
eiusdē dñi Christi. Tunc enī coꝛpus eius
in eternam gloriam potestatēqꝫ pductuꝫ est: sicut in
euāgelio ipse dicit: Data est mihi oīs potestas in ce- Matth. 28.
lo ꝛ in terra. Dedicare quippe dicimus: cum nouitas DEF
domus alicuius in vsum celeberrimū deputat̃. Do
mus aūt Dauid: ppter semen eius est posita: vñ Sal
uatoꝛ noster carnis traxit originē. Ista domꝰ est: que
nūc aptis foꝛibus labioꝝ leta decantat: Exaltabo te
dñe: que fabricata est nascēdo: sed in sancta resurre
ctione cognoscit̃ dedicata. Diuisio.

Ex noster dñs Christus: pma narratione
post resurrectionē gloriosaꝫ: patri gratias
agit: qꝛ eum de mūdi istius aduersitate li
berauit: sanctis iubens laudē dicere dño:
quādo vniuersa in eius potestate sunt po
sita. Secūda: se dicit a sua pstātia non moueduꝫ: isu
per addēs pconia dīnitatis: a viuis potius: nō a moꝛ
tuis esse soluēda. Tertia: reddit ad resurrectionē suā
let⁹ ꝛ exultās: qm̃ carnis fragilitate deposita: in eter
na maiestatis sue glia pseuerat: moꝛe suo pteritū di
cens qd̃ nouerat eē vēturum. Expositio.

Exaltabo te dñe qm̃ suscepisti me: nec de
lectasti inimicos meos sup me. Domi
nus christus patri gratias agit: per dispē
sationem qua resurrexit a moꝛtuis. Naꝫ ETY
exaltabo dicit: latius inotescere facio: qd̃
sancta verbi incarnatione gloriosaqꝫ resurrectione
cōpletum est. Quāti enim ante hoc tēpus: dñm spiri
tualiter cognoscere potuerunt: nisi eius aduētu veri
tas promissa claruisset: Sed homo ideo exaltare va
luit nomē altissimi: qm̃ ab eodē constat assumptus.
Nam quēadmodū potuisset: aut occulta dei pdere:
aut iudicia dei futura narrare: nisi vtute celesti qua
preualuit sua patrisqꝫ secreta reuelare: Segtur nō
nulla questio: Nec delectasti inimicos meos super
me. Quo modo enim nō sunt delectati inimici eius:
quādo eum colaphiçantes dicebant: Prophetiça no Matth. 26.
bis Christe: quis est qui te pcussit: Et itexꝫ stātes an
te crucē: dicebant: Uah qui destruit tēplum: ꝛ in tri- Ibidem. 27
duo reedificat illud: Quēadmodū etiam nō sunt de
lectati: quādo sup vestimēta eius miserunt sortem:
Sed hec fugitiua inanisqꝫ letitia: in penitudinē illis
tristitiamqꝫ puersa est: dum eū post triduū viderūt
resurgē: quem sperauerūt cōmunē interitu repisse.
Delectasti vo posuit: pro delectari fecisti. Que figura
dicit̃ Hypallage: quotiens aut genus: aut verbi de- SCHE
clinatio cōmutat̃. Sup me autē dixit: postq̃ de hoc
mūdo transiuit. Tunc enim ꝛ inimici tristes effecti
sunt: ꝛ deuoti gaudio magno floꝛuerunt. ⁊ Dñe deus
meus clamaui ad te: ꝛ sanasti me. ⁊ Quēadmoduꝫ sa
natus est qui non legitur egrotasse: Sed occulte ille
egrotabat: quādo vniuersum boīem sua icarnatione
suscepit: qui erat obnoxius ꝛ moꝛbis ꝛ moꝛtib⁹. Sed
qꝛ in illo sanati sumus: sanatum se ipse pfiteꝛ. Tunc
enim saluatus est dñs Christus: quādo carnem fragi
litatis nostre resurgēdo in eterne vite gaudia collo
cauit: ꝛ oēs salui facti sunt: qui in ipso fideliter credi
derunt. ⁊ Dñe tabstraxisti ab inferis aiam meā: sal- Alt. eduxisti
uasti me a descēdētib⁹ in lacū. ⁊ Quid dicimus de il- ab inferno.
lis qui dñm Christū animam habuisse non credūt:
Ecce ipse totiens clamat ad inferos se humana lege

perductum

perductum: exindeqꝫ aiam suam potestate sue diui
nitatis abstractā. Et vide: qꝛ abstractam dicit. s. qm̃
claustris inferni diruptis ad celum vsqꝫ pducta est.
Descēdentes vo in lacuꝫ sunt: qui in seculi istius ini
quitate versant̃. Et bene dixit: descēdentibus: quasi
in pfunduꝫ euntib⁹: qui pressi pondere peccatoꝝ: al
tissima pfunditate deuoꝛant̃. Sed quo modo salua
tus est: quem pstat occisum: Saluatus est vtiqꝫ a ta
libus: id est ab eoꝝ cōmunione liberatus est cum re
surrexit a moꝛtuis: ꝛ moꝛs eꝛ vltra nocere nō potuit.
⁊ Psallite dño sancti eius: ꝛ pfitemini memorie san
ctitatis eius. ⁊ Post resurrectionē suam pquenienter
precipit sanctis psallere: vt resurgente capite mēbra
letarent̃: maxime cū spes eoꝝ tali dispensatione fir
mata sit: qm̃ ꝛ ipsos constat in letitia resurgere: quos
contigit eius pdicationi credidisse. Memorie sancti
tatis eius dixit: qꝛ nostri memoꝛ eē dignatus est: qui
in vmbra moꝛtis quasi in densa peccatoꝛuꝫ caligine
versabamur. Non enīꝫ nos illius memoꝛes fuimus
qui nos creauit: sed ille nostri potius quos creauit: si
Joan. 15. cut ipse in euāgelio dicit: Non vos me elegistis: sed
ego elegi vos. Et ideo pfitenda ꝛ glorificāda est me
moꝛia sanctitatis eius: que humanū genus in recoꝛ
dationē suā deducēs: qd̃ nos saluare potuisset effeē.
⁊ Qm̃ ira in ĩdignatione eius: ꝛ vita in volūtate eiꝰ.
Ad vesperū demoꝛabit̃ fletꝰ: ꝛ ad matutinū letitia. ⁊
Partibus suis ĩtelligamus hunc versum: in quo ma
loꝝ retributionē: iustoꝝ premia: passionis sue tristi
tiam: resurrectionis leta cōmemoꝛat: eoqꝫ fit vt cuꝫ
fuerint distincta: nesciant pfusionis iniuriā. Sed cū
nostra ira (sicut legit̃) moꝛtē opetur: in pmo comate
per tropologiam hoc de dño dicit̃: qꝛ reuera idigna
tio illius moꝛs est vtiqꝫ peccatoꝛis. Dignatio enī est
quādo nos clemēter suscipit: indignatio cuꝫ nos ira
tus abycit: non qꝛ ille irascit̃: sed de eius auersione
moꝛs euenit: que de ira humana pcedit. Segtur: Et
vita in volūtate eius. Nihil potest dici prestantiuꝫ.
Nā sicuti in ĩdignatione moꝛs: ita in voluntate eius
vita esse dinoscit̃: que tñ non in meritis nostris: sed
in ipsius volūtate pstit̃. Hoc argumētum in Topi- TOP
cis dī: ex ptrario. Adiecit: Ad vesperum demoꝛabit̃
fletus. Uesperū dicimus: cum pacto die sol occidit: ꝛ DEF
noctis tenebre consequunt̃. Qd̃ accidisse pstat eccle
sie: quādo Christus dñs noster est peremptus. Tunc
enīꝫ vere demoꝛatus est fletus: dum per triduū fide
lium turba cōgemuit: ꝛ mūdi ipsius natura cōcussa
est: vt ꝛ ipse oꝛbis cuꝫ humano genere dñi lugē vide
ret̃ exitium. Matutinū vo dicimus: quādo discedē- DEF
tibus tenebris crepusculū cepit elucere. Quo tpe re
surrectio dñi euāgelio teste vulgata est. De qua par
te: beatis creuisse pstat sine dubitatione letitiā. Sic
in vno versu tātaꝝ rex ingens explicata pfectio est.
⁊ Ego autēꝫ dixi in mea abūdantia: non moueboꝛ in
eternū. ⁊ Postq̃ de resurrectione sua gratias egit: ꝛ
sanctis psalmodiā salutariter impauit: secūda narra
tione redit ad passionis sue gloriosissimaꝫ causam: ꝛ
que illo tpe secū cogitauerit: pius doctoꝛ edicit. Nūc
videamus que sit ista abūdantia: per quā se nullate
nus mouēdum esse pfiteꝛ. Abūdantia erat filio sem
per vīginis Marie: qd̃ verbum caro factuꝫ est: ꝛ ha
Joan. 1. bitauit in nobis. Quid enīꝫ illa gratia copiosius: que
Col. 2. bere meruit plenitudinē deitatis: Sicut dicit Apls:
In quo habitauit oīs plenitudo diuinitatis coꝛpora
liter: id est verissime substātialiter atqꝫ pfecte. Iure
ergo dicebat in eternum se moueri nō posse: cui sua

maiestas pfidētie dona pstabat. ⁊ Dñe in voluntate
tua pstitisti decori meo virtutē. Auertisti faciē tuam
a me: ꝛ factus sum pturbatus. ⁊ In hoc versu euiden
ter exponit: vnde illa fuerit abūdantia: que non po
tuit cōmoueri. Uirtuteꝫ quippe de se humana natu
ra habuisse non dicit: sed desup sibi asserit contribu
tam. Nam decoꝛē ipsius pbat illud exēpluꝫ: Specio Ps. 44.
sus foꝛma pre filys boīum. Sed ista imaculata ꝛ so
le clarioꝛ humanitatis pulchritudo copulata verbo
virtutē accepit qua miracula magna faciebat: sicut
in euāgelio ipse testat̃ dicēs: Sicut pater habet vitā Joan. 5.
in semetipso: sic dedit ꝛ filio hēre vitaꝫ in semetipo.
Segtur pbatio sententie supioꝛis. Auertisti faciem
tuā a me: ꝛ factus sum pturbatus. Ac si diceret: Tu
mihi dedisti fm carnem que habeo vt te auersio fue
rim pturbatus. Nec aūt dicens pnitiosas boīum gla
tiones intercipit. Nā quēadmodū peccatoꝛ de se au
deat psumere: cum imaculata sanctitas virtutē sibi
ac decoꝛē a dño pstitum fateat̃: Hoc argumētum in
Topicis dicit̃ a psequētibus. Nam cuꝫ auertit faciē TOP
suam diuinitas: psequens erat: vt carnis turbaret̃ in
firmitas. ⁊ Ad te dñe clamabo: ꝛ ad deū meum dep
caboꝛ. ⁊ Quod modo dicit dñe: modo deuꝫ: vna snia
est. Nā hoc est ad dñm clamare: qd̃ deū fuisse depre
catum. ⁊ Que vtilitas in sanguine meo: dum descen
do in coꝛruptionē: Nunqd pfitebit̃ tibi puluis: aut
annūtiabit veritatē tuam: ⁊ Immaculata verbi icar
natio: ceptis pcibus pseuerat. Ab ipsa enim parte dī:
Si descendero in coꝛruptionē: id est ad putrefactio
nem: cui lege generali cuncta caro subiecta est: qua
lis erit spes fideliuꝫ: qui me sub triduana celeritate
resurgē crediderūt: Petit ergo non vt non moꝛiat̃:
sed ne caro ipsius coꝛruptione resoluta nullū signuꝫ
pmisse maiestatis ostendat: ppter illud qd̃ alibi di
cit: Non dabis sanctū tuum videē coꝛruptionē: ꝛ inci Ps. 15.
piat non eē vtilitas mūdi in salutifero sanguine do
minice passionis. Cōfessio vo hic: laudem significat:
quā vtiqꝫ offerre nō possunt: qui in puluerē cōmuni
moꝛte soluunt̃. Segtur: Aut annuntiabit veritatem
tuā. Illam videlicet quā post resurrectionē discipu
lis dixit: Ite predicate hoc euāgeliuꝫ oī creature. Et Mar. 16.
qui crediderit ꝛ baptiçat⁹ fuerit saluus erit: qui autē
non crediderit: pdemnabit̃. ⁊ Audiuit dñs ꝛ miserꝰ
est mei: dñs factus est adiutoꝛ meus. ⁊ Uenit ad ter
tiam narrationē: in qua iaꝫ de sua resurrectione gau
dens: eterne btitudinis gratificatione mulcet̃. Sed
quēadmodū factus sit adiutoꝛ: ipse psequēter expo
nit: ꝛ ideo nostra vba non debēt aduci: vt cursus ipse
dictoꝝ ppria magis expositione declaret̃. Hoc sche
ma dicit̃ Ephexegesis: latine explanatio: vbi prioꝛa SCHE
dicta verbis subsequētib⁹ exponunt̃. ⁊ Cōuertisti plā
ctum meū in gaudium mihi: pscidisti saccum meū
ꝛ ⁊ precinxisti me letitia. ⁊ Planct⁹ ad moꝛtē attinet: Alt. circūde-
gaudium ad resurrectionē: qd̃ iam vtrūqꝫ pstat im- disti.
pletuꝫ. Saccus vo est tex terna grossissima atqꝫ aspe
ra: in humanos vsus laboꝛesqꝫ deputata: qui carni DEF
humane pgruēter aptat̃. Cōscissus est ergo saccus: id
est coꝛpus ipsius: cum pro nobis ipse moꝛi dignatus
est. Ante eius qppe exitiuꝫ: moꝛs nos toꝛtuosis liga
minib⁹ ambiebat: ꝛ velut aliqd̃ frumētum insolubili
carcē tenebat inclusos. Sed vt intelligas saccuꝫ pro
tristitia moꝛtis fuisse posituꝫ: ptra hunc dicit de re
surrectione: Precinxisti me letitia. Perpēde verbū:
precinxisti: Cinguluꝫ significat qd̃ ad iudicis pinet
dignitatem. Nam cuncta potestas in ipso vocabulo

Cassio.

noscitur ꝓstituta. Sic enim cinctus dicimus iudicē: quādo eius fasces honorēsq; declaramus. Et vide: qz nō dicit: cinxisti: sed p̄cinxisti: id est supra oēs po-
Phil. 2. testates z vtutes eleuasti: ppter illud Apl'i: Et dedit ei nomē: qō est sup omne nomē. ⁊ Ut cantet tibi glo-
ria mea: z non cōpungar: dñe deus meus in eternus confiteor tibi. ⁊ De supioribus pendet iste versicu-
lus. Ideo enim p̄cinctus se dixit esse letitia: vt humanitas cantaret deitati: que est eius gloria. Lātare aūt dixim us ad mētis letitiam ppzie ptinere. Gloria vo-
Matth. 3. christi: patris maiestas est: a quo audiuit: Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene cōplacui. Et qz semel pro mundi salute cōpunctus: id est crucifixus est: nulli se vlterius subiacē memorat passioni: quip-
pe qui carnis fragilitate deposita: in maiestatis sue
Roma. 6. gloria pseuerat: sicut dicit Apl's. Christus surgens a mortuis iā nō moriē: mors ei vltra non dominabiē.
Sed ne p̄dictam cantilenam putares existere tēpo-
ETY ralem: in eternū se ꝓfiteri dicit. Confiteor autē hic accipiēdum est: a parte mēbrorz: quasi cōfabor: id est cum sanctis eterna te voce laudabo. Quod absolute
credē eē vēturum: cum illa ciuitas Hierusalēs fuerit dedicata: quādo iustis oībus indeficiens pmittē psalmodia. Sic eniz frequēter pmittit se facē Christus: qō facturus est ppls vtiqz christianus: sicut est
Ps. 54. z illud: Confiteor tibi dñe in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. Conclusio.

Paruus quidē psalmus: sed celestis doctrine vbertate repletus est: babēs in versibus gratiaz breuitatis: z in sensib⁹ extensas omnino latitudines. Hic enim sancte resurrectionis gratia dicitur: hic passio domini gloriosa memorat: vt nulla tribulatio passionis terreat: quos resurrectionis spes magna letificat. Et intuere ppter gratiam nouitatis hic ordinē fuisse ꝓuersum: vt incipet a resurrectione: quā post passionem dñi constat euenisse.

Explicit expositio in psalmum. xxix.

¶ In finem psalmus Dauid. XXX.

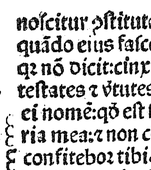

IN te domine speraui non confundar in eternuz: in iustitia tua libera me. Inclina ad me aurez tuā: accelera vt eruas me. Esto mihi in deuz protectorem: z in domum refugij: vt saluum me facias. Quoniam fortitudo mea z refugiū meuz es tu: z ppter nomen tuum deduces me z enutries me. Educes me de laqueo hoc quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus. In manus tuas cōmendo spiritum meum: redemisti me dñe deus veritatis. Odisti obseruantes vanitates superuacue. Ego autem in domino speraui: exultabo z letabor in misicordia tua. Quoniam respexisti humilitatez meam: saluasti de necessitatibus animam meam. Nec conclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spatioso pedes meos. Miserere mei dñe quoniaz tribulor: conturbatus est in ira oculus meus: anima mea z venter meus. Quoniam defecit in dolore vita mea: z anni mei in gemitibus. Infirmata est in paupertate virtus mea: z ossa mea conturbata sunt. Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium vicinis meis valde: z timor notis meis. Qui videbant me foras fugerunt a me: obliuioni datus sum tanquā mortuus a corde. Factus suz tanq̄ vas perditum: qm audiui vituperationem multorum cōmorantium in circuitu. In eo dum cōuenirent simul aduersum me: accipe aiaz meā consiliati sunt. Ego aūt in te speraui dñe: dixi deus meus es tu: in manibus tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicorz meorū: z a persequētibus me. Illustra faciē tuam sup seruum tuum: saluuz me fac in misericordia tua: dñe non cōfundar: qm inuocaui te. Erubescant impij z deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa. Que loquuntur aduersus iustuz iniqtatem: in supbia z in abusione. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timētibus te. Perfecisti eis qui sperāt in te: in ꝓspectu filiorz hoiuz. Abscōdes eos i abscōdito faciei tue: a ꝓturbatione hoiuz. Proteges eos in tabernaculo tuo: a ꝓtradictione linguarum. Bñdictus dñs: qm mirificauit misericordiam suā mihi in ciuitate munita. Ego autē dixi in excessu mētis mee: proiectus suz a facie oculorz tuorz. Ideo exauditi vocē orationis mee: duz clamarē ad te. Diligite oēs sancti eius: quoniam veritatē requiret dñs: z retribuet abundanter facientibus superbiam. Viriliter agite z confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in domino.

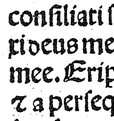

VErba que titulus ꝓtinet: ad dñm Christū frequēter diximus esse referenda: cui totus hic psalmus aptādus est: quādo eius passionez resurrectionēqz decantat. Loqui enim ex nostra humilitate dignatus
est: qui etiam sustinuit humani corpis passionez: per
suā nos eloquia bonus magister erudiens: vt z nos imitantes rerum celestium disciplinam humiles ac
deuoti nostri capitis dicta sequeremur. Intuendum
est vo psalmū hunc quartum esse eorum: qui de pas-
sione z resurrectione dominica breuiter faciūt men-
tionem. Diuisio.

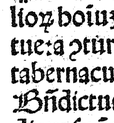

PEr vniuersum psalmum: verba sunt dñi Saluatoris. Primo ingressu precatur patrem: vt de malis imminentibus liberetur: ac deinde exauditum se indubitāter exul-
tat. Scōo: redit ad passionē suam: actūqz rei per allusiones varias: mirabili narratione describit. Tertio: generaliter agit grās pro se z pplo fideli: qm vniuersali ecclesie misericordie sue dona largit⁹ est: cōmonēs etiā sāctos vt in charitate dñi pseuerēt:

qui

qui z bonorz pmia z malorz retributiones superius audierunt. Expositio.

Al. Mōhēt. IN te dñe speraui non confundar in eternuz: in tua iustitia libera me ⁊ eripe me. ⁊ Perscrutādum est: quēadmodū frequenter similia dicta suaui varietate repetantur. Orat Christus patrē ex natura humanitatis assumpte: ne de sua spe deiectus humane insultationis patiat opprobria: addens: In eternū: vbi eius ꝓtemplatio fixa: z icōmutabilis pmanebat. In tua iustitia: id est qua ꝓsueuisti subuenire rogantib⁹ qui firmissime de tua maiestate ꝓfidunt. Libera: ad pericula huius mūdi ptinet amouenda. Eripe: ad celeritatē respicit auxily: ne illa resurrectio mūdo salubberrima tardareē. Eripe: autē constat a rapiendo
ETY cōpositum. Quapropter merito implorauit iustitiā dñi: qui se nouerat per iniquos passuruz. O vere miranda z diuina cōmutatio: Accepit necē: reddidit salutē. Pertulit iniurias: tribuit honorez: dolorē sumpsit: contulit sospitatē: z solus z sūme pius qui dulcia
Al. Eruas. prestitit cuz amara suscepit. ⁊ Inclina ad me aurem tuā: accelera vt ⁊eripias me. Esto mihi in deū protectorem. ⁊ Inclina dixit aurem tuam: ppter mēbrorz suorz humilitatē: vt qm̄ per naturā suaz humana cōditio ad diuinitatē non poterat attingē: ad eam diuinitas inclinata descēderet: qō oīpotentis verbi icarnatione puenit. Unde merito petebaē: qō adhuc minime pbabaē effectum. Segtur: Accelera vt eripias me. Id est festina resurrectionē dare celerrimā: non illam morosam quā generalitas adhuc nosciē sustinere. Hec aūt frequētia petitionis docet nos ab oratione non debē suspēdi: etiam cum nobis credimus aliqua posse cōcedi. Petit quoqz vt ab huius seculi importunis insidys diuina vtute ptegatur: ne pateat inimicis derelicta simplicitas: sicut scriptum est in
Isa. 53. Isaia ppheta: Sicut agnus coraz tondēte se sine voce: sic nō aperuit os suum. ⁊ Et in domum refugij vt saluuz me facias. ⁊ Domus est refugij: gloriosa resurrectio: postq̄ iam nulla ibecillitate ꝓcutitur: sed incorruptibili maiestate pfruiē. Nam tūc saluus fuit: cuz mors ei vltra p̄ualere nō potuit. Ita qō timet ex nobis: qō ꝓfidit ppzie diuinitatis est. Domū quoqz refugij: ad ecclesiaz catholicā dicūt aliqui ptinē: vbi a parte mēbrorz petit se saluuz fieri: qm̄ in ipsa reuera oīs christianus saluus efficiē: sicut in arca Noe crescēte diluuio: soli salui facti sunt qui feliciter intrare
Al. Fortitudo mea. meruerūt. ⁊ Qm̄ firmamētum meum z refugium meū es tu: z ppter nomē tuum
Al. deduces me. ⁊ dux mihi eris z enutries me. ⁊ Firmamētuz ptinet ad tolerāda que passus est: refugium ad finē malorz: quādo istius seculi iniqtates gloriose mortis fine supauit. Segtur: Et ppter nomē tuuz dux mihi eris. Propter nomē suū dñs dux erat humanitati: qm̄ illud latius per vniuersas gētes fecit agnosci saluberrima p̄dicatione vulgata. Siue hoc a mēbris accipiēduz: sicut supra iam dictū est. Dux enim noster veraciter dī: quādo illuz segmur: z p̄dicationis eius vestigia non vitam⁹. Addidit etiā enutritū se quousqz ad pfectionē catholica ecclesia ipsius munē pueniret. ⁊ Educes me de laqueo ⁊isto quē ⁊occultauerūt mihi: qm̄ tu es protector meus ⁊ dñe. ⁊ Occultatus est quidē ab inimicis
Al. hoc. Al. abiconderunt. laqueus: sed nō qui Christo eēt occultus: nec in mortem decept⁹ incidit: sed sciens eā pro nostra liberatione suscepit. Ergo laqueū occultauerūt iudei christo: qz tm̄ hoiem credētes: occultis eum pdere machinabant insidys. Unde se dicit educēdum: id est resurrectionis bñficio ad supna velociter eleuāduz. Sed oia ꝓsilia iudeorz dicit eē frustranda: qz dño ptegente nulla pōt aduersitas p̄ualere. ⁊ In manus tuas cōmēdo spiritū meū: redemisti me dñe de⁹ veritatis. ⁊ Cōsideremus cur hic sermones ipsi sint positi: quos euāgely textus eloquiē. Nam z ibi sic ait: In manus Luc. 23.
tuas cōmēdo spiritū meum: z iclinato capite reddidit spiritū. ⁊. vt z hic eū cognosceres fuisse locutum: qui post tot secula eadē erat in cruce positus verba dicturus. In man⁹ tuas: in veritate tua: qua benigna z iusta semp oparis. Cōmendat itaqz patri inestimabilem thesaurū: aiam videlicet illā que voluntates ipsius pura intētione faciebat. Dignum ergo fuit: vt tāto susceptori talis cōmendareē spiritus. Redēptū se deinde eē testificans. Sed videamus quo p̄cio: Il-
lo. ⁊. quo Apl's dicit: Semetipm exinaniuit formam Phil. 2.
serui accipiens. Uides q̄z magnuz p̄cium fuit: vt maiestatē suam vsqz ad carnē hois inclinaret: seqz exinaniuit vt celestib⁹ humana copularet. Sed vt istuz dñm euidēter aduerteres: addidit qs esset: id est de⁹ veritatis. Illozum enim specialiter deus est: qui veritatem diligunt: nec in aliqua falsitate miscentur.
Al. Mōhēt. ⁊ Odisti ⁊oēs obseruantes vanitatē: supuacue. Ego
Al. speraui. aūt in dño ⁊sperabo. ⁊ Illa reddunē semper odiosa: que pbanē esse ꝓraria. Iuste ergo veritas oderat vanitatez: qz vanitas in falsitate versaē. Cui rei ipse tribuit expositionē: dicens: Supuacue: que nō soluz vacua: sed etiam supuacua dicta est merito: quādo fructuosam intelligētiā tollens alienat a dño. Et quādo pius dixit: dñm odisse vanitatez: id est seculi istius desideria transitura: nunc se dicit amare verissima. Que sunt ista verissima? Spabo in dño: vbi nihil vanum: nihil supuacuū est: sed totum fixum atqz integrum pseuerat. Uerum istā rem que causa ꝓsequtur:
Al. Quoniā ⁊ Exultabo z letabor in tua misericordia. ⁊ Quia re-
spexisti humilitatē meam. ⁊ In hoc z supiore versu: iterū cathegoricus syllogismus enasciē: cuius definitionē parteqz in p̄mo psalmo iam diximus: qui etiā hoc loco simili ratione colligiē: id est: Ego in dño speraui. Ois sperans in dño exultabit z letabiē in mise-
SYL ricordia eius. Ego igiē exultabo z letabor in misericordia eius. Pulchrū plane dicēdi genus in breuitate cōplecti: qō nulla possit aduersitate dirūpi. Nunc
DEF psalmi vba tractemus. Exultare: est cū magni animi alacritate gaudē. Letari: est tēperata mētis affectione mulceri. Sed ꝓsideremus: quotiēs cōmonemur: in humanis virib⁹ minime ꝓfidēdum. Nam quēadmodū (vt supra dictū est) quisq̄ de se debeat presumere: vnde sancta incarnatio legiē abstinē. Quapropter execrāda est pelagiane prauitatis intētio: duz illa tēnat p̄sumere que cognoscē debuit spiritū sanctū totiēs ante damnasse. Intēdamus etiā qui dicit humilitatē suam fuisse respectā: ille videlicet qui celuz terrāqz z creauit z ꝓtinet: cui potestates superne seruiunt. Sed ideo erat in altissimo humilitas: qz illi z humanitas veraciter adherebat ab ipsa cōceptione
Al. saluasti. pfecte. Alit nāqz: ⁊ ⁊Saluaz fecisti de necessitatibus
Al. manib⁹. aiam meā. Nec cōclusisti me in ⁊manus inimici ⁊. ⁊
Al. mei. Necessitas diciē: ab eo qō in nece sit posita: id est in
ETY mortis angustys ꝓstituta. Nam quādo peccatorz laqueis inodamur: nec ab eis possumus nostra virtute solui: necessitas appellaē. Ergo tūc de necessitatibus liberata est aia dñi Saluatoris: cuz a peccatis reddita est modis oībus aliena. Segtur: Nec conclusisti

me in manus inimici. Ipsa erat necessitas quã superius dixit: si potestati diabolice delictis tradetur obnoxius. Conclusi sunt enim quasi carcere penali: qui illius seuissimi manibus ambiunt. Nec conclusisti ergo dicit: qz liber effectus est a potestate diaboli: sicut ipse in euãgelio ait: Ecce veniet princeps mundi huius: ⁊ in me non inueniet quicq̃. [Statuisti in loco spatioso pedes meos. Miserere mei dñe qñ tribuloꝝ.] Post liberationis sue decursaꝫ exultationẽ: ad secũdam venit ĩgressum: vbi de passione sua multa dicturus est: vt eam frequẽti memoria pyssimus cõmoneret: quã pro oĩum salute suscepit. Statuisti dicit: hoc est: firmasti: qz lapsum sustinẽ non poterat: qui mũdi vitia nõ habebat. In loco spatioso: id est libero: ⁊ a potestate diaboli semp excepto. Ipse enim liber locus est: quẽ hostis ille nõ insidet. Ipse spatiosus: quẽ ille non occupat. Et intende: qz non dixit: in via: sed in loco spatioso: id est in patria virtutũ: in regione beatoꝝ. Uia enim legit̃ angusta iustoꝝ. Pedes autẽ suos dicit virtutes morales: per quas hunc mũdum fixis gressibus ambulauit: quibus diaboli aduersitas impedire nõ potuit. Sed quãuis mũdus inculpabiliter ambularet: necessariũ fuit vt eius infirmitatibus diuina gratia subueniret: ne imbecilla caro a celestis ꝓpositi integritate discederet. Ideo segtur: Miserere mei dñe qñ tribuloꝝ. Lege enim humani corpis tribulationi sue postulat subueniri: sicut ⁊ in euãgelio dicit: Tristis est aĩa mea vsq̃ ad mortẽ: ⁊ his similia. Siue pedes suos: apostolos dicit: qui in loco spatioso: id est per vniuersalẽ ecclesiaꝫ certissima stabilitate fidei ꝓstiterunt. [Cõturbatus est in ira oculus meus: aĩa mea ⁊ vẽter meus.] Per hos quatuoꝝ versus figura Dyatyposis est: que latine expressio dicit̃: vbi rebus ꝓponisue subiectis ⁊ forme ipse ⁊ habitus exprimunt̃. Incipit enĩs describere qualis fuerit pĩculi magnitudo. Ac si diceret: Cõfusus est aĩus meus: cuꝫ me insequẽtium furor apperet. Iram sigdem posuit: inimicoꝝ indignationẽ. Oculus autẽ: intellectum significat: quẽ semp conturbamus atq̃ confundimus quãdo iminẽtia pericula formidamus. Uẽter vo noster: aluus est: in quo edulia deglutita recondimus. Qui apte memorie cõparatur: qz sicut ille transmissas escas recipit: sic ⁊ memorie sinus notitias rerum cõpetẽter assumit. Conturbatus ergo dicit vẽtrem: id est memoriã suaꝫ: vbi hẽbat reposita que illi dñs de sua clarificatione promiserat. Sed cum videret caro sibi iminẽ pericula: consequẽs fuit eam trepidatione turbari. Et nota: qz se ꝓturbatum frequenter dicit: desperasse nusq̃. Nõ ideo ab ipso dictũ est: vt nobis hanc imitandi formulam magister celestis ostẽderet. Nam ꝓturbatio humanitatẽ familiariter petit: diuine aũt sanctitati desperatio ꝓuenire non potuit. [Qñ defecit in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitibus.] Hinc est illa cõturbatio carnisq̃ metus: qz in doloribus vita defecerat. Uerbum aũt ipsum: defecit: lõgas ⁊ grauissimas significat passiones. Deficẽ enĩs est: paulatim minus facere: ⁊ ad finẽ ꝑdendo aliquas valitudinis minutias puenire Quod vite humane accidẽ posse manifestũ est: que ad terminũ mortis vsq̃ perducit̃. Superiora vo declarans subiungit: Et anni mei in gemitibus: qõ multitudinẽ significat vtiq̃ dierum. Cõsidera qõ dixit: in gemitibus: qz non fuit leuis dolor vbi continuus gemitus insonabat. Siue hoc magis ad martyrum ꝑtinet passiones: qui in capite merito intelligunt̃: qm̃ ipsi membra sunt Christi. Et cõsidera: qz non in vocibus: sed in gemitibus posuit: vt deo fieret amplius notum qõ hominibus videbat̃ occultum. [Infirmata est in pauptate virtus mea: ⁊ ossa mea ꝓturbata sunt.] Uirtus animi infirmat̃ in paupertate: qm̃ oĩbus bonis indiget humana fragilitas. Quid enim illa pauperius: que nihil idoneũ de se habere cognoscit̃? Ossa vo fortitudo est: qua compago corporis sustinet̃. Quod vtrũq̃ pulchre positus est: ad exprimẽdam imbecillitatẽ humane substãtie: qz neq̃ in animi robore: neq̃ in carnis spe vlla debet esse psumptio: sicut Prophẽta dicit: Maledict⁹ qui confidit in homine: ⁊ ponit spem carnẽ bracchij sui: ⁊ a dño recedit cor ei⁹. [Super oẽs inimicos meos factus sum opprobrium: † ⁊ vicinis meis ℣nimium: ⁊ timor notis meis.] Non vacat qõ super oẽs ⁊ non inter oẽs ait. Super omnes inimicos meos: per modum exaggeratiuum dicit̃: qm̃ dum essent illi vere opprobrium: Christus dñs inocens atq̃ ĩmaculatus inter eos habebat̃ opprobrium: qui se nefario scelere polluebant. Segtur: Factus sum opprobriuꝫ: non qz ego vere opprobrium fui: sed qm̃ ab illis putabar esse qõ non eram: qui decepti vanis psuasionibus erraverunt. Contra probum: dicimus improbuꝫ: id est inhonestum atq̃ idecoꝝ. Opprobriuꝫ aũt: significat valde abominabile facinus: qõ dño Saluatori inter iniquos iudeos euenisse manifestum est: cũ dicerẽt: Hic homo a deo non est qui sabbatuꝫ non custodit. Et alibi Samaritanus es: ⁊ demonium habes. Uicinos autẽ illos dicit: qui ei vicinitate fidei ꝓpinquabant: qui adhuc non crediderant: sed credẽ disponebãt: sed videntes eũ in cruce pepẽdisse: a credulitatis vicinitate remoti sunt: dum pati videbant quẽ adorandum esse putauerant: ignari cum fideliter ꝑdicta necessario cernerẽt consecuta: tũc magis a firma credulitate suspensi sunt. Et nota qõ prius dixit: inimicos: deinde: vicinos: nunc accedẽdo puenit ad notos. Notos autẽ apostolos significat: qui passione ipsius oino turbati sunt. De quibus scriptum est: Percutiã pastorem ⁊ dispgentur oues gregis. Sic figura Dyatyposis: per hos quatuoꝝ versus: sicut diximus: decẽter impleta est. [Qui videbant me foras † fugiebãt a me: † excidi tanq̃ mortuus a corde.] Et in isto alteroꝝ versu qui segtur: Figura est Metriasmos: quelatine dicit̃ mediocritas: quotiẽs rem magnam mediocri relatione ꝓferimus. Dicit enim ⁊ nũc: Qui videbant me foras fugiebãt a me. (qui minus scripturis credẽtes: dñm viderunt in cruce positum: foras a deitate ipsius exierunt: sperantes spem suam morte ipsius fuisse finitam. Siue hereticos significat: qui audientes in ecclesia scripturas diuinas videntesq̃ magnalia: foras exeũt ad iniquas ꝑdicationes: fugiẽtes veritatẽ: in qua minime pseuerare patiunt̃. Bene autẽ sequitur: Excidi tanq̃ mortuus a corde. Nõ enim a fidelibus mortuus dicit̃: cuius deitas impassibilis veraciter estimat̃. Excidi a corde: id est a mẽte infidelium: qõ solet illis contingẽ qui defunctos homines obruẽdo: cum corpore simul eoꝝ memoriã recordationẽq̃ sepeliunt. [Factus suꝫ † sicut vas pditum: qm̃ audiui vituperationem multoꝝ † circũhabitantium.] Uas pditum est: qõ fractum ad nullos vsus necessarium semp abyciẽdus putabatur a perfidis. Quid enim dici poterat mediocrius: q̃ vt illa maiestas omnipotẽs testis fragilibus equaret̃? Sed hec

Joan. 14.

Matth. 26.

SCHE

DEF

Jere. 17.

Alt. non hẽ.
Alt. valde.

Joan. 9.

Ibidem. 8.

Zacha. 13.

SCHE

Alt. fugerũt.
Alt. obliuiõ datus sum.
SCHE

Alt. Tanq̃.
Alt. cõmoriãtũ i circuitu

sic a demẽtibus putata perpẽde. Ceteruꝫ in illo semper fuit omnipotẽtia singularis: ⁊ diuina plenitudo mirabilis: sicut Apostolus dicit: In quo habitat oĩs plenitudo diuinitatis corpaliter: id est substantialiter ⁊ manifeste. Diuinitas enim esse non potest corpoalis. Sequitur: Quoniam audiui vituperationem multoꝝ circũhabitantium. Significat perfidos iudeos: qui synagogaꝫ circũhabitant: non inhabitant. Circum enĩs a circuitu: peccatores vult intelligi. De quibus in alio loco ait: In circuitu impy ambulant. Merito ergo tales circũhabitantes dicunt̃: qui legẽ dei non spiritualiter: sed carnaliter aduertẽ maluerunt. Sic per hec verba lucẽtia: tenebrosa facinora iudaici populi subtiliter indicant̃. [In eo dũ † cõgregarentur † oẽs simul aduersum me: † vt acciperent aĩam meam consiliati sunt. Ego aũt in te sperauĩ dñe.] Reddamus ordinẽ verboꝝ: vt planius ĩtelligantur sibi dicta coherẽtia. Dum simul oẽs congregarentur aduersum me: in eo ꝓsiliati sunt vt acciperent aĩam meam. In eo ꝓsiliatam dicit partẽ maximam iudeoꝝ vt dominũ neci traderẽt: quãdo omne scelus grauius est qõ consilio gerit̃ plurimoꝝ. Nam dicẽdo: oẽs simul: non vult paucos intelligi: vt sceleratam turbã illaꝫ vltio debita subsequatur. Ut acciperent aĩam meã: significat: vt adimerent siue tollerent. Mirabilis ⁊ sanctissimus ordo dictoꝝ. Cũ inimici circũhabitarẽt synagogam: ⁊ spem suam haberent in viribus suis: se dicit sperasse de dño: sciẽs qz potestas eoꝝ nulla erat: ⁊ insidys talibus semetipos magis interficẽ conabant̃. [Dixi tu es deus meus: in manibus tuis † tẽpora mea.] Dñs Christus dicit: Tu es deus meus: sed a parte. i. humanitatis assumpte: que sicut ait inferius: ⁊ tẽpori subiacebat ⁊ morti. Non enĩs quẽadmodũ inimici putabant: eoꝝ psecutione vitã suam finiendã esse cõmemorat: sed in potestate poni dñi tẽpora vite sue. Ipso enim creante viuimus: ipso disponẽte vegetamur: eodẽ etiã iubẽte transimus. Unde necesse erat vt spem fixã haberet in dño: qui vitam mortẽq̃ suam in eius eẽ potestate notescebat. [† Libera me ⁊ eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ: ⁊ a psequẽtibus me. † Illumina faciẽ tuam sup seruum tuũ.] Ipsuꝫ rogat qui potest aduersantiuꝫ vitam confringẽ: hominũq̃ corda pro sua mirabili dispẽsatione conuertẽ. Prius enĩ dixit: Inimicoꝝ: id est iudeoꝝ: subiungit: ⁊ a psequẽtibus me: hoc est: paganis vel a diuersis hereticis: qui ecclesiam dei fraudulentis machinationibus insequunt̃. Sequitur: Illumina faciẽ tuam sup seruũ tuum: id est fac vidẽ: qz super me dignaris intendere: vt sicut de moriẽte desperãt: ita de resurgẽte confidãt. Nec offendaris: qõ audis a dño dici: seruum tuum. Dia si quidẽ verba talia humanitati sunt specialiter applicãda: sicut in alio loco dicit: Ego seruus tuus: ⁊ filius ancille tue. Ubi sunt qui duas naturas dicẽ nolunt in dño Saluatore? Nam quẽadmodum aliter sibi conuenire potest ista diuersitas: vt in vna eadẽq̃ psona: ⁊ dominũ intelligas celi: ⁊ obnoxium passioni. [Saluum me fac in tua misericordia dñe: non confundar qm̃ inuocaui te.] Dicẽdo: in tua misericordia saluum me fac: negat meritum suum. Ad instruẽdos enim nos semp eadem repetit: nec de amabili cõfessione satiatur: qz fastidium nõ habet dulcedo veritatis. Subiungit etiam: Domine non cõfundar qm̃ inuocaui te. Mirabilis ac pfecta ꝑdicatio: que habet ⁊ humilis supplicationem ⁊ credẽtis inuiolabilem firmitatem. Rogat ergo ne pretermissus confundatur. Sed quo modo se credit audiri? Quoniam inuocaui te. Dñm siquidẽ fideliter inuocare mereri est: nõ iniuria: quãdo nullatenus potest decipi: qui ab ipso se presumit audiri. [Erubescant impy ⁊ deducant̃ in infernum: muta † efficiantur labia dolosa.] Supiore versu dixit: Non ꝓfundar qm̃ inuocaui te: hic optat conuersa vice vt illi potius erubescant qui inuocant idola: ⁊ ceteri qui se simili impietate commaculant. Ipsos enim cõuenit erubescẽ: quos habet eterna pena torquere. Nam cum hic nõ credunt, pmissum iudicium dei: dolosa labia: blasphema ⁊ garrula sunt. Quando aũt manifestationẽ resurrectionis agnouerint: seqz respexerint in graui pĩculo constituros: velociter obmutescũt: nec iam in procacia dicta prosiliunt: que nimio terrore claudunt̃. [Que loquuntur aduersum iustum iniquitatẽ: in supbia ⁊ in † cõtemptu.] Illa labia exponit dolosa: que supius obmutescere dinoscẽtie virtute predixit: que in hoc seculo loquuntur aduersus iustum: id est Christum. Dignum nomẽ: aptumq̃ vocabulum: qui merito iustus dicitur: qz via: vita ⁊ veritas comprobatur. Sed contra tale tantũq̃ nomẽ: pulchre ponit iniquitatẽ. Nam sicut lux obscuritati contraria est: sic iustitie iniquitas videtur aduersa. Loquitur enim falsitas contra veritatẽ: quãdo iudei Messiam proclamant adhuc esse vẽturum: quando Arriani creaturam discũt dominum Creatorẽ: quando pagani Saturnuꝫ Iouẽ: Uenerẽ: ceteraq̃ portẽta stulte numina profitentur eẽ celestia. Addidit: In supbia ⁊ contemptu: scilicet qm̃ disputant superbi de humilitate Christi: cum dicunt dominuꝫ celoꝝ carnis assumẽ non potuisse substantiam. Contẽptores autẽ despiciunt immortalis credere dñi passionẽ. Nam cuꝫ audiunt flagellis cesuꝫ: alapis verberatum: traditum manibus impioꝝ: statim in blasphema verba prosiliunt: nequaq̃ intelligẽtes salutare consilium: non qz minus potuit altissimus in pomposis bonoribus huius seculi gloriosissimus apparere: sed declinare decuit: per que humanũ genus suum nequiter contẽpsit auctorem. [Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe: quam abscondisti timẽtibus te.] Ad tertium venit ingressum: vbi diuersis modis enumerat quanta bñficia dñs se timẽtibus largiatur: cõmonens vt oẽs sancti diligant dñm: quoniam eẽ constat ⁊ nostrum iudicẽ: ⁊ in futuro bñficioꝝ omnium largitorẽ. Sed consideremus huius versus verba quid habeãt. Multitudo dulcedinis est: quia multis ꝑmys domini suauitas indicatur. Dulcis est cuꝫ corrigit: dulcis dum parcit: dulcis cum credẽtibus eterna ꝑmia compromittit. Sed intellige qõ eis tm̃ dulcis est: qui de ipsius sapore gustauerint. Ceterum dulcedo ad eos non potest puenire: qui gustum eius minime contingẽ meruerunt: sicut ⁊ alius psalmus dicit: Gustate ⁊ videte: qm̃ suauis est dñs. Sequitur: Quam abscondisti timẽtibus te. Nõ quia sanctis ideo abscondita est: vt eam minime cõsequerẽtur: sed qz in futuro iudicio pmittitur manifesta que hic sentitur abscondita. Recte autẽ intelligimus abscondita: vt eam desideria humana plus appetant: qz solet fastidiri omne qõ subiacet: ⁊ vile plerunq̃ creditur quod sine aliqua difficultate prestatur. Sed hoc qõ ait: Abscondisti: omonymon est. Significat etiam ⁊ negata: vt est illud: Gratias tibi ago pater domine celi ⁊ terre: quia abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paruulis,

Colꝰ. 2.

Ge. ii.

Alt. pueniret
Alt. Nõ hẽt.
Alt. accipere.

Alt. sortere nec.

Alt. Nõ hẽt.
Alt. illustra.

Po. ii.5.

Alt. abusione

Joan. 14.

Po. 33.

Luc. 10.

Alt. non hē. Alt. eis qui sperant.

¶ †Et perfecisti †sperātibus in te: in conspectu filiorum hominum. ¶ Dulcedinem illam quam absconderat timētibus se: perficit in illis qui constanti animo eam desideranter exquirunt. Hoc est enim vere sperare: si nos contingat aliquid firma mentis integritate pſumere. Adiecit etiam: In conspectu filioꝝ hominum id est in illa resurrectione generali: quando sanctis suis pmia promissa restituet: ⁊ facit cognoscere vniuersas gētes suos certissimos fuisse sermones. ¶ Abscondes eos in †abdito vultus tui: a contur-

Alt. abscōdito faciei tue, Alt. mihi.

batione hominū. Proteges eos in tabernaculo tuo: a contradictione linguarum. Benedictus dominus: quoniam mirificauit misericordiam suam †in ciuitate †circumstantie. ¶ Venit ad enumerationes beneficioꝝ que sanctis suis dñs copiosa miseratione largitur. Qd schema nobilissimus dicit Synatrismos: latine congregatio: vbi in vnum aut multa crimina: aut multa bnficia colligunt. Quod inter violentissimas figuras accipitur: qz congregatio rerum cause

Alt. munita.

SCHE

prestat augmētum. In expositione quippe dominice dulcedinis pseuerans: Primo dicit: Abscondes eos in abdito vultus tui a conturbatione hominum. Secundo: Proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione linguarum. Tertio: plenitudinē bnficij ipsius euidēti laude compleuit dicēs: Bnedictus dominus: quoniam mirificauit misericordiam suam in ciuitate circūstantie. Nūc ad exponēda verba veniamus. In abdito vultus domini dicit: id est in illa resurrectione quando oēs iusti contēplationis eius premia

Matth. 5.

consequentur: sicut legit: Beati mūdo corde quoniā ipsi deum videbūt. A conturbatione hominum: malorum scilicet: dicit etiam fidelissimos occulendos: quando iam in eterna beatitudine locabunt: vbi purissimam veritatē nemo fecilenta voluntate conturbat: sed bonitas rerum in suis splendoribus perseuerat. Et q̄ pulchre regalem conspectum dicit in abdito: reuera quia contēplationes eius qua iusti pfruuntur impij non viderunt. Domines enim hic: omnes persecutores ⁊ scismatici significantur: qui hic consueuerunt terrere populum christianū. Sed cum illuc peruētum fuerit: supra dei famulos sceleratorum conturbationes locum dicit vlterius non hēre: quippe quos a se constat esse diuidendos. Illi enim mittuntur in eternam penam: iusti vocantur ad requies sempiternas. Sed ne trū futuri premij promissio fragilia corda turbaret: secundo capite dicit eos eē protegendos. Nam per tabernaculum sepe diximus ecclesiam catholicam significari: que in isto mūdo certamina sustinens: expeditionalis habitaculi nomine vocitatur. Superius enim dixit: Abscondes: hic proteges. Ibi enim abscondentur vbi ab impijs non videntur: hic vere proteguntur vbi malorum improbitas minime nocere permittitur: quando ille se anime iustorum sub qualibet corporis afflictione seruantur. Tertio letatur homo celestis: qui ⁊ mediator est dominus Jesus christus gaudio spirituali: quia incarnatione verbi mundo salutaria dona prouenerunt. Ciuitatem circumstantie: Hierusalem localē debemus aduertere: que in medio gentiū constituta quasi templum fidei probabatur existere. Ab hac enim circūiecte nationes christiani dogmatis regulas suscipere meruerunt: ⁊ velut purissimo fonte patefacto celestis vite sunt muneribus irrigati. In hac ergo ciuitate mirificauit dominus misericordiam suam: quando ibi ⁊ docere: ibi miracula facere: ibi ⁊ pati pro hominum salute dignatus est: Ibi quoq̄ gloriam sue resurrectionis ostendit: vt merito dictum sit: quia in Hierusalem poterat etiam suam miram fecit: vbi declarare tam ingentia sacramenta delegit. ¶ Ego autem dixi in †pauore meo: proiectus sum a †vultu oculorum tuorum. ¶ Patri dicit filius a forma serui: sperauit: quia ne gratia tua desereret cum passionis tristitia prevaleret. In pauore vtiq̄ mortis: a vultu oculorum tuoꝝ: id est a conspectu misericordie tue. Et pulchre vultum dedit oculis: quia ipsi q̄ maxime significant voluntates animorum. Vultus enim dicitur: ab eo q̄ cordis velle per sua signa demonstrat. Sic oculi diuinitatis cum respiciunt suam gratiam pollicentur. ¶ Ideo exaudisti vocem orationis mee: dum clamarem ad te. ¶ A domino ideo se dicit exauditum: quia humiliter: non desperanter more humanitatis dicebat eē contemptum: cui non poterat tardari gratia: de quo vox paterna dictura erat: Hic est

Matth. 3.

filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Dum clamarem ad te: quando in passione voce magna dixit: Deus meus: deus meus: quare me dereliquisti: Constat enim his clamoribus exauditus fuisse: quando ⁊ resurrectionis gloriaꝝ pscutus: ⁊ ad patris est videlicet dexteram collocatus. ¶ Diligite dominum omnes sancti eius. ¶ Pro collatis sibi beneficijs hymno decurso: sanctos cōmonet vt amēt dominum: quatenus auctorem tanti beneficij membra diligant: cum sibi in capite pstitum fuisse cognoscāt. Diligite dominum dicit: iam tanq̄ amicis: non tanq̄ seruis. Seruorum est enim formidare: amicorum diligere: sicut ipse in euāgelio dicit: Si feceritis que ego precipio vobis: iam non dicam vos seruos: sed amicos. Sed hoc precipit sanctis: quia ipsorum est amare dñm: qui non diligunt mundum. ¶ Quoniam veritatem requiret dominus: ⁊ retribuet †his qui abundanter †faciunt superbiam. ¶ Ne putaretur hereticoꝝ blasphemias dominus posse negligere: dicit veritatē requiret dominus: quam illi nesciunt falsis erroribus illigati. Sequitur: Et retribuet his qui abūdanter faciūt superbiam. Ideo enim discutit vt vindicet: ideo requirit vt puniat. Et bene addidit: Abūdanter: quia illis non retribuet qui se celeri emēdatione conuertunt. Illis autem supbis qui copiose delinquunt: ⁊ pcepta domini iniqua presumptione despiciūt: in ipsis est sine dubitatione resecandū. Sed hic superbiam: non vnum vitium debemus accipere: quoniam ex supbia nascitur quicquid mozus prauitate peccatur. Scriptum est enim: Initium oīs peccati supbia. Et merito cunctis vitijs tale nomē cōstat impositum: qz non solus in arrogantes vindicat: sed etiam in omnes qui regulam pie conuersationis impugnant. ¶ Uiriliter agite ⁊ confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in domino. ¶ Hic virtus totius psalmi ⁊ sacre colligitur passionis vtilitas. Nam cum dixisset: Diligite dominum sancti eius: qui capiti vestro ⁊ crucifixionem contulit ⁊ gloriam resurrectionis attribuit: ad postremum per definitiuam sentēriam dicit: Uiriliter agite ⁊ confortetur cor vestrum omnes qui spatis in domino: scilicet ne pdictis passionibus terrerētur: sed ad imitationē gloriosam fidelium: se corda roborarēt: quam sciebant ad mundi medicinam salutariter introductam. Hec figura dicitur Epiphonema: id est acclamatio: que post narratas res breuiter cum exclamatione prorumpit: Quapropter exhortatio ista bonoꝝ est: ne se a recto

Alt. excessu mētis mee. Alt. facie.

ETY

Eccli. 10.

SCHE

proposito

proposito carnis imbecillitate subducant. Uiriliter agite: id est: in bonis operib⁹ cōstantissime perdurate: nec feminea mollitie deficiatis: qui corda vestra dño pstanter offertis. Sic enī sustinentiū pectora roborant: si spēs suā in dñi virtute pfirment. Hoc aūt pceptū viris feminisq̄ cōmune est. Uiriliter enim oīs sexus agit: qui nescit mollissimis facilitatib⁹ immutari. Et respice quēadmodum partes illas passionis sue in toto psalmo seruauerit. Pri⁹ dixit orationem: inde passio secuta est: ad postremū letitiā fideliū pstantiāq̄ cōmonuit: ne tali munere suscepto: vl teri⁹ inimica fidei possit pualē cūctatio. Cōclusio.

Peracta est tam magni psalmi salubris ⁊ decora cōtextio: vbi ⁊ imbecillitas humanitatis exprimit: ⁊ beneficia diuina monstrant: vt pſiderans fragilitatē suam nemo superbiat: respiciens aūt misericordiam diuinā nullatenus expauescat. Numerus quoq̄ psalmi erecte suppurationis culmen ostendit: pmia quoq̄ fideli cōiugio cōpromittit: vt cū se anima huic pdicationi beata pueratione sociauerit: trigenaria remuneratione ditescat. Huic etiā numero ⁊ alia sacramēta pueniunt. Triginta siquidē annoꝝ Joseph dñs legit in egypto cōstitutus. Triginta etiā annoꝝ saluator noster vitale baptisma intinctus aquis Jordanicis pfecrauit. Est quoq̄ in his decadibus sancta trinitas: que fidei nostre inuiolabilem regulam tribuit ⁊ salutem.

Explicit expositio in psalmū .30m.

¶ Dauid intellectus. XXXI.

Beati quorum remisse sunt iniquitates: ⁊ quorum tecta sunt peccata. Beatus vir cui nō imputauit dominus peccatū: nec est in spiritu eius dolus. Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die. Quoniā die ac nocte grauata est super manus tua: conuersus sum in erumna mea dum configitur spina. Delictum meum cognitum tibi feci: ⁊ iniustitiam meam non abscondi. Dixi cōfitebor aduersum me iniustitiam meam domino: ⁊ tu remisisti impietatē peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanct⁹: in tempore opportuno. Ueruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt. Tu es refugium meum a tribulatione que circūdedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me. Intellectum tibi dabo ⁊ instruam te: in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus: quibus non est intellectus. In chamo ⁊ freno maxillas eorum constringe: qui nō approximant ad te. Multa flagella peccatoris: sperantem autē in domino misericordia circundabit. Letamini in domino ⁊ exultate iusti: ⁊ gloriamini omnes recti corde.

Cum oēs psalmi generaliter dicti sint ad intellectū: vt eos sensus noster agnosceret: ne viuēdi regulas ignoraret: Meritō querendū videt: cur in hoc titulo posuerit: Dauid intellectus: Primo meminit: Dauid: ppter dñm Christum: qm̄ ad ipm respicit quicquid penitens iste dicturus est. Deinde intellectus ideo sequit: qz nisi misericordia dñi suffragāte peccata nostra intellexerimus: ad penitētie studium venire nō possumus. In alio psalmo quippe dictum est: Delicta quis intelligit. Hoc est enī qd dicit: intel-

Ps. 18.

lectus: vt cū nos itelligere diuinitas pstiterit peccata nostra: pro eis diluēdis studiosissime supplicem⁹. Non enim pro illo errore quis supplicat: quē prorsus ignorat. Nā ⁊ cū dñs Christus in quarta parte locuturus sit: pmo versu sic inchoat: Intellectum dabo tibi: vt istius penitētis merito itellectus in titulo premissus sit: cui etiā diuina voce pmittit. Sed lz sint ⁊ alij penitētū psalmi: tamē ppter subtilitatē distantie diuersa titulo⁹ significatio e notati sunt. Prim⁹ enī qui in sexto ponit: pinet: In finē in hymnis pro octaua Dauid: qm̄ ille totus ad futuri iudicij pertinet timorem. Iste vo merito tali est titulo pnotatus: qui se deteriorātū tardius intellexit: qz peccata que ⁊ pfestim pdi debuerant dño: se diutius tacuisse cōfessus est. Status aūt principalis hui⁹ cause pcessio

RHE

est: que cunctis penitētibus dat. Concessio est enim vbi aduersarys omnia cōcedunt: ⁊ per solas lachrymas supplices defendit reus. Diuisio.

LEF

In pma parte psalmi penitēs loquit peccatū suum euidēter agnoscens: penā sibi merito districtionis indicens: qm̄ noxia facinora credidit occulēda: vbi breuiter pncipium ⁊ narratio pstinet. In secunda pte sola correctio est. Nam cū se ppria pfessione damnauerit: a dño sibi credidit esse pcēdū. Tertia pte penitudinis bona cōmendans: etiam sanctos in hoc mūdo asserit dño supplicare. In quo sibi merito testat esse refugiū: vbi ⁊ penitentis istius verba finiūtur. Quarta: dominus Christus ad eius verba respōdens: sperantibus in se misericordiam pollicetur: ne supplicantis integritas negligi aliqua dissimulatione putaret. Que quatuor partes interiectis diapsalmatibus diuiduntur: quas in diuisionibus sequi nostri constat esse propositi. Expositio.

Beati quorum remisse sunt iniquitates: ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. ¶ Penitens iste ppria facta cognoscens: ⁊ ad exemplā illius publicani: qui tunso pectore oculos nō leuabat ad celū: totis viribus humiliato corde suspirās: nec inuocare maiestatē pſumpsit: sed beatos dicit eos quib⁹ remisse sunt iniquitates. Dic absolutionē desiderās peccatoꝝ: nec trū audēs similia postulare. Merito ergo vocat eos beatos: qui hec ante meruerunt. Hec enim species octaue definitionis est: que grece dicit. κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου: latine: per priuantiam cōtrary. Beato siquidem peccata contraria sunt. Et quoniam hic dicit remissa: cōpetenter sub hac formula definitionis beatū viruꝝ pstat expressum. Inter iniquitates vo ⁊ peccata: sanctus Hieronym⁹ in hoc psalmo hanc differentiā facit: Iniquitates dicens: que ante susceptā

DEF

fidē: siue per ignorātiā: siue per sciētiam cōmittunt. Pctā vo hec esse definiēs: que post cognitionē fidei vel grām baptismatis pcrabunt. ¶ Beat⁹ vir cui nō

Al. spiritu { imputabit dñs peccatu: nec est in ore eius dolus. ⌋
Et hunc beatū: ea dē species definitionis amplectit.
Sed scire debemus: Alios esse quib⁹ peccata reputā
Act. 9. tur: vt Paulo dictū est: Saule Saule: quid me perse
Joan. 8. queris? Et adultere mulieri in euāgelio: Uade ⁊ am
plius noli peccare. Alios aūt esse manifestū est: qui
Job. 2. bus peccata nō reputat: vt Job. De quo dictum est:
Nunquid ꝓsideraſti seruū meū Job: q̄ non sit ei si
milis in terra: vir iustus ⁊ simplex ⁊ timēs deu?
Joan. 1. Nathanael: de quo ait: Ecce vir israelita in quo do
lus nō est. Quapropter illā partē votis suis elegit: in
quo nulla sollicitudine mordeat. Omnes tamē per
gratiā diuine misericordie ad hec dona pueniunt: si
1. Joan. 1. cut Joānes Aplus dicit: Si dixerim⁹ q̄ peccatū nō
habemus: nos ipsos seducimus: ⁊ veritas in nobis nō
est. Sequit aūt: Cui nō imputabit dñs peccatū: scil?
in cuius ore dolus nō est: Ut est qui nulla sibi remis
sione placuerit: ⁊ cu? sit peccator: ipse se predicit esse
sanctissimum: quo morbo maxime laborat humani
tas: sed sua potius delicta cognoscens: in humilitate
satisfactionis iugiter pseuerat. Ipse enī? dño placet:
qui sibi displicet: q̄ dum nos culpamus veriloquiū:
cum nos volumus laudare mendaciū est. Hactenus
fuere principia: in quibus misericordiā boni iudicis
per humilitatem nimā desiderauit acquirere. Sed
nos in parte ista diuisionē nō ponim⁹: q̄ diapsalma
ta sequimur: que silentio spiritus sancti noscunt esse
diuisa: dum ⁊ illa seruare possum⁹: ⁊ ista minime pre
terimus. ⌊ Qm̄ tacui inueterauerūt oia ossa mea: dū
clamarē tota die. ⌋ Peracto igit breuiter vt compete
bat exordio: nūc penitens iste ad narrationē cōpen
diosissimā venit: quā bene quidā cor: quidā animaꝫ
causarū esse dixerunt: qm̄ per ipsas agnoscit quicqd
in negocioꝝ virib⁹ medullitus cōtinet. Dicit enim:
Qm̄ nō fuꝫ tibi ꝓfessus delictū: omnis firmitas mea
in īfirmitate cōsenuit: more vulneris corporalis: q̄ō
si nō aperit ad curā in putredinē seruat occultum.
Ossa enī (sicut sepe dixim⁹) signant animi firmita
tes: que merito inueterasse dicunt: qm̄ vlcus nō fue
rat salutari medico publicatū. Sequit aūt: Duꝫ cla
marē tota die. Cū superius se dicat tacuisse: hic iterū
se clamasse ꝓfitet. Sed tacuit diuinitati cui iugiter
supplicare debuisset: clamauit qui per spatia longi tē
poris de sua iustificatione locut⁹ est. Tacuit ergo q̄ō
loqui fas fuit: locutus est q̄ō tacere debuisset. Sic fa
ctū est vtrūq; culpabile: q̄ cuis videat esse diuersuꝫ.
Memēto aūt: q̄ tota virtus huius psalmi ꝓtra hoc
execrabile humani generis vitiū ꝓbat opposita: ne
quis dño putet absconditum: q̄ō in ꝓsciētie sue pene
tralibus recōdit occultū. ⌊ Qm̄ die ac nocte grauata
est sup me manus tua. ⌋ Peccatori grauis manus est
que flagellat: ⁊ pōderosa que vindicat. Die ac nocte
ꝓtinuū tēpus significat: vt merito sensa fuit grauis
que a castigationis pondere nō recessit. Aliter enim
feliciter nō esset humiliatus: nisi eum manus diuini
tatis imprimeret. Manus enī per tropologiā opera
tionē significat: q̄ boiuꝫ vsus est manib⁹ operari. Di
uinitas enī: nō manib⁹ aliqd agit: sed voluntatis sue
virtute oia disponit ⁊ perficit. ⌊ Cōuersus sum in eru
Al. mea mna ꝗ: duꝫ ꝗ ꝓfringit ꝗ mihi spina. ⌋ Hoc est q̄ō sup⁹
Al. cōfigit dixit: Grauata est super me manus tua. Erumnosus
Al. nō habet enī dicitur valde ruinosus. Ruina quippe appellata
ETY est: quasi repetens ima. Cōuersus ergo fuerat in eru
mna: qui ceciderat de supbia: vt qui añ clamauit per
elationē: nunc ꝓfiteat dño per humilitatē. Cui ideo
salutis spes redyt: q̄ in suis operibus mortifera fa
cta cognouit. Spina est enī: que totū cor⁹ erigit: at
q; reconrinet. Hec pro supbia merito posita est: que
ꝓfracta nō deycit ad interitū: sed erigit potius ad sa
lutē. Hoc argumētū dicit: a necessitate: quādo cause
TOp grauissime premittunt: vt ad ꝓfessionē ꝓficuā corre
ctus animus adducat. ⌊ Delictū meū cognitū tibi fe
ci: ⁊ iniustitiā meā nō ꝗ operui. ⌋ Sicut superius dixe
Al. absoldi rat vnde fuerat vulnerat⁹: ita nūc veniēs ad secūdā
ptē: refert vnde curaꝫ dño largiēte pceperit. O inge
niosa simplicitas: ⁊ mira tergiuersatorib⁹ cautior pu
ritas. Illi dicit delictū fuisse manifestatuꝫ: cui nihil
occultū est: ad quem plus clamat causa q̄ lingua: qui
⁊ si ab hoie nō audiat: certius oia nouit q̄ ille qui fa
cit. Sed hoc est cognitū facere: in ꝓfessionem delicta
DEF perducere. Operire est aūt vtile aliquid silentio te
gere: aut cordis dissimulatione celare. Hoc faciunt
stulti: qui putant deū ignorare posse q̄ō agūt. Cōtra:
Qui illū nouerūt res oēs hēre manifestas: ad humi
lē ꝓfessionē ⁊ penitētie vota descēdūt: ne iudicē pa
tianī infensum: qui ꝓpitiū hēre poterāt aduocatū.
Delictū vō quidā leue putauerūt esse peccatū: quasi
ETY negligētius dereliqtū. Iniustitiā aūt īmane aliqd se
nūq; cōmissum. Sed hic puritas ꝓfitētis ostēdit: vt
nec illud passus sit celare: q̄ō credebat forte venia
le. ⌊ Dixi: ꝗ pnūtiabo aduersuꝫ me īiustitias meas
Al. cōfitebor Al. iniustitiā meam. Al. peccati
dño: ⁊ tu remisisti ipietatem ꝗ cordis mei. ⌋ Hic ma
gna pietas diuinitatis ostēdit: vt ad solā ꝓmissionē
deuotionis subito peccata laxauerit: quādo sic iudi
cat piū votū: quēadmodū opationis effectuꝫ. Dixit
enī in corde suo dño: nō tacere que gesserat: ⁊ tanq̄
iā cūcta ꝓdiderit: ita illi remissa sunt que voluit cō
fiteri: merito quādo aliquē sola voluntas: aut absol
uit: aut punit. Pronūtiabo dicit: publice fatebor: vt
alios ad imitationē trabat pia fidelisq; ꝓfessio. Se
quit de accusatione ꝓpria salutare remediū: quādo
pepercit iudex cum sibi nō parceret reus. Impietas
aūt cordis fuit: q̄ tacere decreuerat: vt illi se crede
ret celatū: qui anteq̄ fiāt oia pōt habere notissima.
⌊ Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore op
portuno. ⌋ Peracto igit pncipio: narratione vel satis
factiōe: venit ad ꝓclusionē deprecationis sue: in qua
sic cōmendat venie postulationē: vt eā etiaꝫ sanctis
oibus dicat esse cōem: merito qm̄ qui nō est a pecca
tis alienus: in supplicationib⁹ debet esse permixtus.
O medicina salutaris: ꝓtra morbos oium peccatoꝝ
diuersa remedia pstant egrotis. Hoc vno antidoto
si pura mēte sumit: delictoꝝ oium venena vincunt.
Addidit: In tēpore opportuno: in ista scilicet mūdi
vita: vbi ꝓuerti fas est. Nā in inferno: sicut superius
in sexto psalmo dictū est: nemo proficue dño ꝓfitet.
⌊ Uerūtamē in diluuio aquarū multarū: ad eum nō
approximabūt. ⌋ Cū superi⁹ sanct⁹ iugiter orare teste
tur: nūc pietatē istā negat diuersis superstitionibus
cōcedendā. Diluuiū enim aquarū multarum: est er
ror hominum pessimoꝝ: qui varys prauitatibus flu
ctuantes: multiplices sibi doctrinas cōstituūt: quas
a vero magistro nullatenus acceperūt. Que sentētia
maxime hereticos arguit: qui in diluuio peruersita
tis sue tēpestuosas ⁊ naufragas excitant questiones.
Et hi ad eū nō approximabunt: qm̄ a vera religione
discedunt. Que figura dicit Metaphora: id est: tran
SCHE slatio: cum mutat nomen aut verbuꝫ ex eo loco vbi
proprium est: in eum in quo aut proprium deest: aut
translatū proprio melius est. ⌊ Tu ꝗ mihi es refugiū

Al. meum { ta ꝗ pssura que circundedit me: exultatio mea ꝗ redi
Al. tribulatione. { me me a circūdātib⁹ me. ⌋ Refugiū est: ad q̄ō ꝓfugi
Al. erue tur vt pericula declinent. Sed iste nō ad solitudies
DEF inuias: nō ad munita castroꝝ: nō ad hoīs auxilia cō
uolauit: sed ad deū qui circumeuntes spirituales ini
micos poterat dissipare. Deinde gaudiuꝫ suum dicit
dñm: a quo sibi nouerat esse parcēduꝫ. Nam q̄ō ait:
Redime me: nunqd ille auruꝫ dat vt liberet? Sed
dedit sanguinē pciosum: nullis diuitys: nullis opib⁹
ꝓferendū. Sed paulo solliciti⁹ indagemus: quid no
bis verba ista denuntient? Nā cum dicit: Exultatio
mea: accepti beneficij videt esse pfessio. Duꝫ subiū
git: Redime me: adhuc periclitātis indicat timorē.
Sed q̄ iam gaudebat in spe: ⁊ adhuc timebat in re:
ꝓgrue vtraq; subiuncta sunt. Possumus enī animo
gaudere: cū mala presentia nouimus fine celerrimo
termināda. Addidit. A circundantib⁹ me: siue vitys
carnalib⁹: siue spiritib⁹ īmundis: qui nos perdere pre
cipiti velocitate festināt. Finita est ꝓclusio penitētis
in timore pseuentium: ⁊ spe futuroꝝ. Uenite oratores
qui negocia humana artificiosa subtilitate tractatis
videte reū se lachrymis diluētem: audite peccatorē
ꝓfessionib⁹ absolutū: intelligite sententiā principis:
nō salutē hoīs impetere: sed potius peccata damna
re. Ista sunt tribunalia que nullus redimit: ista sen
tentia que nihil sub ambiguitate decernit. Tali mo
do potius causas vestras defendite: qui negando ve
ritatē cū criminib⁹ ꝓsuestis delicta vestra miscere.
Cōuertite ordinē secularīū iudicioꝝ: orationem ve
straꝫ ab epilogis incipite: peruersas flebiliter narra
te miserias: correctionē ꝓtinus veraciter intimate:
⁊ tūc meremini gaudentes ꝓcludere: q̄ō flentes feli
citer inchoastis. Dinc enī intelligetis quid differat
ordo iste saluatoris: quādo nihil pōt sustinere ꝓtra
rium q̄ō terminat in gaudiū. Nūc videamus in par
te finitima quid ei dñs ipse respondeat. ⌋ Intellectū
dabo tibi ⁊ instruā te in via hac qua ingredieris: fir
mabo super te oculos meos. ⌋ Uenit ad quartā par
tem: vbi sermo dñi quasi mellifluus imber irrorat.
Sed consideremus: q̄ apte: q̄ misericorditer Chr̄s
introductus est loquens: vt ipso iudice promittente:
spes penitētib⁹ certior appareret. Sed quid dicit in
primis? Intellectum dabo tibi. Uides q̄ peccatores
nō habent intellectū: nisi quādo eū dñs ꝓuersis pro
DEF pitiatus indulget. Intelligere est enim bene agere: ⁊
ad mandata dei vota conuertere. Ipse enī intellect⁹
est: quē tituli veritas indicauit: quē penitētib⁹ pote
stas dñi clementer infundit. Addidit: Et instruā te:
quasi nescientē doceā: quasi inermē gladio vite salu
taris accingaꝫ. Ante enī cum dño culpas taceret fue
rat ꝓsilio destitutus: nunc aūt instruit quādo contra
se pnuntiare pstante dño cōmonet. O penitentie in
estimabilis medicina: que nō solū a peccatis absol
uit: sed etiā sanctoꝝ ꝓmia beata ꝓcedit. Uia est enīꝫ
quā ingressus fuerat seruire dño: prioris actionis pra
uitate damnata: via que nō habet errorē nisi cuꝫ ab
ipsa recedit: via pacis ⁊ veritatis quā beate virtutes
cōmeant: vbi nulla facies peruersitatis accedit. Se
quit. Firmabo sup te oculos meos: id est: dirigaꝫ in
te lumē intelligentie mee. Nam qui recte sapiēs est:
⁊ mādata dñi sincera mēte perfecerit: iuste eius ocu
los sup se habere perhibet. Quapropter aduerta m⁹
quali gloria penitētiū exaltet humilitas: vt dñi ocu
los supra se firmatos audiant: cum ei satisfacere vel
le festinat. ⌊ Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus quib⁹
nō est intellect⁹. In freno ⁊ chamo maxillas eoꝝ cō
stringe. ⌋ Dic iaꝫ gnāliter humanū genus cōmonet:
ne vagis subdat errorib⁹. Sed perscrutemur: quare
iste cōparationes sint posite: Equus sine discretione
sessoris seruit arbitrio: ⁊ a quocunq; fuerit ascensus
excurrit. Mulus aūt patiēter accipit sarcinas quib⁹
fuerit oneratus: ⁊ pro hoc vterq; itellectū nō habet:
q̄ nec ille eligit cui obediat: nec iste quib⁹ onerib⁹ in
grauet intelligit. Prohibet ergo huiuscemodi hoīes
diabolicis fraudib⁹ insidere: ⁊ vitioꝝ onerib⁹ pgra
uari: ne male obediendo superbie magis partib⁹ ad
dicant. Uerū istis talib⁹ quid dicit esse faciendum?
Scilicet q̄ō aialib⁹ imprudentib⁹. Dis enī compara
tionibus stultos homines veritati subdidit inuitos.
Nā q̄ō ait: in freno: ad equū ptinet. Frenū enī: a fero
ETY retinendo dictū est. Ferū quippe antiqui caballū di
xerunt. In chamo ad mullum respicit. Ergo hec duo
aialia supradicta cohibent ista retinacula: vt ad arbi
triuꝫ iubētis incedant: ne suis voluptatib⁹ efferant.
Maxille vō adminicula sunt aialiū: quib⁹ esca man
ditur: vt corporis vita ꝓcuret. Ipsas ergo maxillas:
per figurā allegoricā dicit inobedientib⁹ debere cō
stringi: id est: copias victuales parcius dari: vt ieiū
nioꝝ necessitate cōclusi: creatoris subdant imperio.
Allegoria est enī: sicut sepe iaꝫ dictū est: quādo aliud
SCHE dicit: ⁊ aliud significat. Et quoniam diximus in hac
parte dñm Christuꝫ loqui: Constringe dicit patri: q̄
sancte triniratis vnū velle: vna potestas: vna coope
ratio est. ⌊ Qui nō approximant ad te. Multa flagel
Al. pcōtio la ꝗ peccatorū. ⌋ In predictis adhuc cōparationibus
pseuerat. Necesse est enī vt animalia indomita ⁊ fre
num accipiant ⁊ flagella patiant: donec recto trami
te viā carpere ꝓsuescant. Ordo aūt verboꝝ talis est:
multa flagella sunt peccatoꝝ: qui nō approximāt ad
te. Sed dicēdo: qui nō approximāt: ostendit quosdā
peccatores dño ꝓpinquare: qui lꝫ delinquāt imbecil
litate carnis: a pys tamē pcib⁹ nō recedunt. Illi enī
qui ꝓtumacie spiritu a dño secedunt: tanq̄ pauescen
tes obiecta: nec volentes ire per semitas rectas: mul
ta flagella sustinent: vt q̄ō nō faciūt spōte: plagis ad
hibitis cogantur implere. Sed ista flagella sunt: que
nos celeriter sanant: que nos velociter liberant: ⁊ in
viā veritatis adducunt. ⌊ Sperantes aūt in dño mi
sericordia circundabit. ⌋ Reuera diuina iustitia: non
sperantibus flagella: sperantibus aūt in se misericor
diam pollicetur: sicut ⁊ Ezechiel propheta dicit: Ego Ezech. 18.
dño qui non sum malorum memor tm̄: vt se auertat
homo a via sua maligna: ⁊ ab omnibus iniquitatib⁹
quas fecit: ⁊ viuet. Et bene dixit: circundabit: vt non
sit locus relict⁹ vnde possit ad eos diaboli hostilitas
introire. ⌊ Letamini in dño ⁊ exultate iusti: ⁊ gloria
mini omnes recti corde. ⌋ Hic potest fieri catbegori
cus syllogismus: vt artis dialectice regule in q̄dam
diuinarū scripturarū seruitium: quasi fugacia man
cipia reuocentur. Omnis iustus letatur in domino.
Omnis qui letat in dño recto corde est. Omnis igit SYL
iust⁹ recto corde est. Meminerim⁹ aūt syllogismos
vsurpandos non esse frequentius: q̄ diligens lector
creberrime reperit in scripturis sacris: vnde eos si
possit eycere: ⁊ in formam similitudinis quā predixi
mus collocare. Sufficit autē nos: q̄ cuis rarius osten
disse: inter logicas artes hanc quoq; partē scriptu
ras diuinas: ⁊ si nō specie: virtute tamen ꝓculdubio
continere. Regulariter autem admonet: vt nō in se DOG
iusti: sed letent in dño. Naꝫ qui in se gaudet: fallaci

sicut sepe dictum est p̃sumptione decipit:qui vo in
DEF domino letat:perpetua delectatione perfruit. Leta
ri est enī tacite mentis suauitate mulceri. Exultare
est concitati animi feruore gaudere. Sequit:Et glo
SCHE riamini omnes recti corde. Et hic quoq; per figurā
Apochinu:id est:a cōmuni iungendū est:in dño glo
riamini:scilicet vos ei esse subiectos:seruitiūq; ipsi⁹
libertatem vestram credite vel honorē:dum vos in
de noueritis ad eterne beatitudinis premia peruenī
re. Considerandum est etiā qō gratia varietatis su
pra dixerit:iusti:nunc recti corde. Omnes enīz iusti
et recti sunt corde:et rursus recti corde sunt sine dubi
tatione iustissimi. Quapropter cū hec diuidi neque
ant:nō est dubium causa varietatis apposita. Ma
ter est enim satietatis:eisdem verbis frequenter ge
minata repetitio. Consideremus aūt quid penitens
iste meruerit:vt ipse illi manifesta voce respōderet:
cui totis viribus supplicauit. Ille pauloante prostra
tus:ille qui peccatoꝝ fuerat mole compressus:inter
iustos annumeratur:inter rectos corde recipitur:vt
quāto prius satisfaciendo fuerat humiliatus: tanto
post veniam videatur excelsus. Quapropter laz ipse
beatus est:qui hic sentētia pyssimi iudicis noscitur
absolutus.

Conclusio.

Consideremus modo virtutez psalmi hu
ius:qō decem versib⁹ sup
plicando diuinuz meruerit sine aliqua dilatione re
sponsum. Forte decalogi cōmonens operationez:vt
sicut ille custoditus vocat ad premiū:ita et hec com
puncto corde fusa precatio ad indulgentie nos vota
perducat. Legam⁹ ergo seduli:et cordis compunctio
ne plangamus. Quis enim maiore auiditate meditā
dus est:nisi in quo voce tanti iudicis peccata soluta
sunt? Hoc enim iste p̃cipuū:iste ꝓtinet singulare:qō
aly penitentiū in ꝓclusione psalmi instinctu diuine
compunctionis exultant:hic vo ipse misericordiam:
ipse letitiā pmittit:cui cum magno desiderio suppli
catur. Quapropter assidue nobis et grata importuni
Luce.ti. tate rogandus est:qui etiā p̃missa nobis in euange
lio parabola pollicet:Petite et dabit vobis:querite
et inuenietis:pulsate et aperiet vobis. Omnis enī qui
petit accipit:et qui querit inuenit:et pulsanti aperiet.
Unde quis iam rogo debet de fidelissima supplica
tione diffidere:cum regalis pietas dignata nos fue
rit trina promissione firmare?

Explicit expositio in psalmum .xi^m.

¶ Psalmus Dauid. XXXII.

Exultate iusti in dño:rectos de
cet collaudatio. Cōfitemini do
mino in citbara:in psalterio de
cem chordarum psallite illi. Cā
tate ei canticū nouū:bene psal
lite ei in vociferatiōe. Quia re
ctus est verbū domini:et omnia opera eius
in fide. Diligit misericordiam et iudicium:
misericordia domini plena est terra. Uerbo
domini celi firmati sunt:et spiritu oris eius
omnis virtus eoꝝ. Cōgregans sicut in vtre
aquas maris:ponens in thesauris abyssos.
Timeat dominum omnis terra:ab eo autē
commoueantur omnes inhabitantes orbē.
Quoniam ipse dixit et facta sunt:ipse man
dauit et creata sunt. Dominus dissipat con
silia gentium:reprobat autem cogitationes
populorum:et reprobat consilia principū.
Consilium autez domini in eternū manet:
cogitationes cordis eius in generatiōe et ge
nerationē. Beata gens cuius est dominus
deus eius:populus quez elegit in beredita
tem sibi. De celo respexit dñs:vidit omnes
filios hominum. De preparato habitaculo
suo:respexit super omnes qui habitant ter
ram. Qui finxit sigillatim corda eorum:qui
intelligit omnia opera eorum. Non saluatur
rex per multam virtutem:et gygas nō salua
bit in multitudine virtutis sue. Fallax equ⁹
ad salutem:in abundantia autē virtutis sue
nō saluabitur. Ecce oculi domini super me
tuentes eum:et in eis qui sperant super mi
sericordia ei⁹. Ut eruat a morte animas eo
rum:et alat eos in fame. Anima nostra su
stinet dñm:quoniā adiutor et protector no
ster est. Quia in eo letabitur cor nostrū:
et in nomine sancto eius speranimus. Fiat
misericordia tua domine super nos:quem
admodum speranimus in te.

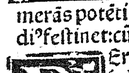

Hic titulus oīno notus est:et ideo lector se
quat in eo expositionē prior ez. Illud tñ
necessario cōmonem⁹:qz in hoc psalmo
hortat pphera per cōparationes quasi
dam ad psalmodiā ecclesiā fidelez:enu
merās potētiā factaqz creatoris:vt ad laudes ei⁹ aui
di⁹ festinet:cū vtutē ipsi⁹ pietatēqz cogscit. Diuisio.

Er totū quidē psalmum pphera loquit:
sed in prima sectione cōmonet iustos:vt
in dño debeāt tota mētis alacritate gau
dere:qui creaturas suas mirabili poten
tia dinoscit ꝓtinere. Secūda sectione ex
clamat:beatū esse qui ad eius culturam meruit per
tinere:significās tempora christiana:in quibus erat
multitudo gentiū creditura. Expositio.

†Audete iusti in dño:rectos decet collau Ar. exultate
datio.] Beatus Dauid ecclesiaz catholi
cā ab hereticoꝝ ꝓtagione diffungens:re
ctos cōmonet christianos:vt non in ter
renis delectationib⁹:sed gaudeāt semp
in dño:vbi gaudia ꝓtinua suauitate pfecta sunt. Nā
cū p̃sentis seculi afflictiones deceāt:dicit iustis:gau
dete. Sed quo gaudio nisi illo quo dñs monet:Cum Matth.5.
vos pſecuti fuerint boies:et dixerint oē malū aduer
suz vos mētiētes ppter nomē meū:gaudete et exulta
te qz merces vestra copiosa est in celis. Sic et Aplus
gaudēdū nobis incessanter affirmat. Ait enī:Gaude Phil.4.
te in dño:iterū dico gaudete. Nā ista repetitio illud
significat:vt et hic in afflictionibus gaudeamus:et in
illo regno perpetua pace letemur. Unde et dominus
in euangelio dicit:Iterū videbo vos:et gaudebit cor Joan.16.
vestrum:et gaudium vestriz nemo auferet a vobis.
Addidit quoq;:Rectos decet collaudatio. Sed qui
sunt isti recti:in secunda parte dicturus est. Nam

quod ponit:rectos decet collaudatio:ostēdit prauos
hereticos dicere nō posse:sicut et alius pphera dicit:
Eccle.15. Nō est speciosa laus in ore peccatoris. Collaudatio
ETY vo multoꝝ ore vna laudatio est:dictū ppter vnitatē
ecclesie quā p̃dicat vbiqz seruari. Cū dicit:decet:si
gnificat hoc aptū:hoc esse ꝓueniēs:vt qui dñi laudē
decantat:similiter illi et fidei rectitudine et actuum
probitate cōplaceat.] Cōfitemini dño in citbara:in
psalterio decē chordarum psallite ei.] Isti sunt iusti:
DEF quos superius dixit:et qui sanctis actibus laudes dñi
deuota modulatione decātant. Citbara est (sicut in
p̃fatione iā dictū est) lignei ventris in imo sita ꝓca
uitas:que sursuz chordarū fila trāsmittēs:sonis dul
ETY cissimis percussa ploquit. Que ideo tale nomē acce
pit:qm̄ cita iteratione percutit. Huic merito cōpa
rant opera que de terrenis rebus ad supernā gratiā
porrigunt:id est:dū esuriētē pascim⁹:dū nudū vesti
mus:dum egrotū visitamus:et cetera que lz videan
tur carnalia:diuinitatis tñ amore peragunt. Citbari
Job.i. camus quoqz:cū in passionib⁹ nostris:vel damnis se
curi aut leti dicimus:Dñs dedit dñs abstulit:sicut
dño placuit ita factuz est:sit nomē dñi benedictum.
Psalterio vo decachorduz esse diximus:qō ordine
ꝓuerso aluū citbare in superiorib⁹ habet:vnde ad in
ferior̄ partē canora fila descēdūt. Cui p̃cepta deca
logi ꝓueniēter aptant:qz p̃m formā instrumēti bui⁹
de supernis venientia dñi iussa suscipimus. Et ꝓside
ra:qz solū est instrumentū musicū:qō pro excellētia
sui decachordū dicat. Nō enī hoc de citbara vel de
alys huiusmodi istrumētis lectū esse meminimus.
Decachordū vo psalteriuz:sicut veteres dixerunt:et
Exo.20. illud nobis indicat sacramētū:vt referamus tria ad
deū:qui trinitas est:id est:Primū qō ait:Nō habe
bis deos alienos corā me. Scōz:Nō facies tibi scul
ptile. Tertiū:Nō assumes tibi nomen dei tui in va
cuū:In quo iungit et de sabbato. Septem vo que se
quunt ad dilectionē dixerūt primi pertinere:id est:
Honora patrē tuū et matrē:Nō occides:Nō mecha
beris:Nō furtū facies:Nō loqueris ꝓtra primum
tuū falsum testimoniū:Non ꝓcupisces domū proxi
mi tui:Nec desiderabis vxorē ei⁹ ꝛc. Sic totius de
cachordi psalterij virtus perfecta nobis et honorabi
lis indicat. Psallimus quoqz et decē chordis:quādo
DOG in quinque sensib⁹ carnalib⁹:et in quinque spūalib⁹
ꝓbabili nos ꝓuersatione tractamus. Ueruz ista que
dicimus nō sunt extra nos posita:sicut in musica di
sciplina. In nobis est citbara:in nobis est psalteriuz:
Immo ipsa organa nos sumus:quādo ad similitudi
nem eoꝝ per gratiā dñi:actuū nostroꝝ qualitatē tra
ctamus. Hoc aūt et illo exemplo datur intelligi:vbi
Pō.55. ait:In me sunt de⁹ vota:que reddā laudes tibi. Hec
gūt et his similia sicut sepe diximus tropicis alluſio
Ar. vocifera tione. nibus educiunt.] Cantate ei canticū nouū:bene psal
lite ei in †iubilatione.] Nouū canticū dicit incarna
tionē dñi:qua mundus salutari exultatione cōplet⁹
Luce.2. est:qua angeli canoris vocib⁹ personarū:laudantes
et dicentes:Gloria in altissimis deo:et in terra pax ho
minibus bone volūtatis. Monet ergo vt nos eadē
et dicere debeamus et credere. Sequit:Bene psalli
DEF te ei in iubilatione:id est:bonis operibus deū inuo
cate. Iubilatio est enī gaudiū cum feruore animi et
clamore idistincte vocis expressa. In qua iubilatio
ne nō pōt bene psallere:nisi qui bone studiū ꝓuersa
tionis adiunxerit. Et inspice salutarē doctrinaz:que
nos ita premonet vt ante deū inoffense psallere de
beamus:qui renes nostros et corda cognoscit:ne ma
gis inde grauius possimus offendere:si scelerati at
qz subdoli ad tanta mysteria videamur accedere.
[†Qm̄ rectus est sermo dñi et omnia opera eius in Ar. Quia re
fide.] Hic incipit per demonstratiuuz genus laudes cū est verbū
dñi diuersa relatiōe discurrere:vt omnia nobis ope RHE
ra ipsius et p̃cepta dulcescerent. Rectus est itaqz ser
mo dñi:ad dirigendos scilicet boies. Ueraciter enī
rectus dicit:qui rectos facit. Epitheton mirabile:ve
riloquū verbū. Per legē siquidē diuinā corrigimur:
per ipsam a nostra prauitate separamur. Et regulari
ter tūc viuimus:quando eius iussionib⁹ obedimus.
Hec quinta est species definitionis:quā greci Lata DEF
antilexin:latine ad verbum dicimus. Una enīz par
te orationis definituz est quid sit sermo dñi:hoc est
rectus. Subiūgit:Et omnia opera ei⁹ in fide. Utiqz
quando in illis operatur:qui ipsius dono fideles esse
meruerūt:sicut in euāgelio ait:Fides tua te saluā fe Luce.7.
cit. Non enī opera dñi mulier illa meruisset:nisi pre
cessisset fides per gratuitā largitatē. Diligit miseri
cordiaz et iudiciuz:misericordia dñi plena est terra.
In hoc et sequentib⁹ versib⁹:per tertiā speciē defini
tionis:que grece peotes:latine qualitatiua dicit:do
minū declarat narrando que fecerit:vel que quoti
die facit. Illas enī res dicimus diligere:quas sepius
operamur. Ita hic de dño canitur:Diligit misericor
diaz et iudiciū:quasi nō et prudentiā et temperantiā
diligat. Sed qz istā nobis frequēter indulget:ipsam
dicit oīno diligere. In hoc ergo mundo diligit mise
ricordiā:vbi eam longe lateqz disseminat:videlicet DEF
vbi sustinet peccatores:vbi blasphemos patiēter ex
pectat:vbi vitā p̃stat indignis:et his similia:que pie
tati superne constat omnimodis applicanda. Diligit
quoqz iudiciū:cum pios sequestrat ab impys:et me
rita eoꝝ equitatis qualitate discernit. Sequit vbi
illā quā superius dixerat misericordiā largiatur:cū
misericordia dñi plena est terra. Isti vtiqz que mi
seros cōtinet vbi diaboli oppugnatione laborāmus:
vbi a mandatis celestibus carnis imbecillitate sub
trahimur. Tunc enī quā misericordiā postulare pos
sumus:cum iam nullis necessitatibus ingrauamur?
Hic ergo misericordiam queramus:de qua vniuer
sa terra impleta est.] Uerbo dñi celi firmati sunt:et
spiritu oris eius omnis virtus eoꝝ.] Huis et con
ditionem reruz versus iste pertinere videat:tamē et
spiritualiter decēter accipit. Uerbo dñi:hoc est:a fi
lio dei:celi firmati sunt:id est:Apli:siue sancti stabi
liti sunt:qui orbem terrarū salutari predicatione cō
plerent. Sequit:Et spiritu oris eius omnis virtus
eorum. Utiqz:quando ab spiritu sancto eoꝝ doctri
na veniebat. Uirtus enī et ad miracula pertinet que
faciebant:et ad legē dñi quā gentibus predicabant.
Nā si diligentius perscrutemur:et sanctā hic signifi
cat trinitatem. Dicendo enī:verbo:filium declarat:
adiungendo:dñi:patrez dicit:spiritu oris eius:vtiqz
spiritū sanctū vult intelligi qui ante tempora de pa
tre processit:Et vt in tribus personis manifestam in
telligeres vnitatez:eius dixit:nō eoꝝ.] Congregans
sicut in vtrez aquas maris:ponens in thesauris abys
sos.] Quod ait:Congregans sicut in vtrez aquas ma
ris:si ad lītam velis aduertere:clausuz significat ma
re littorib⁹. Nā si hoc spiritualiter velis agnoscere: ETY
vter est exutum pecoris tergus:qō vsibus humanis
deseruit ad liquores aliquos ꝓgregandos. Hic vter
ecclesie comparatur:qz sicut iste susceptas aquas;

sive aliquid tale cõplectit:ita & illa adunatione populi credẽtis includit. Aque vo maris:populũ significant christianũ:qui in mũdi salo fluctuante ꝓcuitur. Abyssum vo dicimus nimis aliquid profundu: qõ altitudine sua humanos in se descendere nõ permittit aspectus. Ergo in thesauris suis:id est:sapientie & sciẽtie ponit altitudines ꝓfundas:vt ꝑbet quis ei⁹ scripturas studio pietatis ingrat. ⁊ Timeat dñm ois terra:ab ipso aũt cõmoueantur † vniuersa:& oes † qui habitãt orbẽ. ⁊ Terra hic durum significat per oia peccatorẽ:qui merito terra dicit:qz celestis gratie largitate fraudat. Ergo peccator iste terren⁹ qui amare nescit:timeat dñm:vt si nõ desiderio ꝓmioꝝ a peccatis abstinet:saltẽ vindicte ꝓsideratione reuocet. Dicẽdo enĩ: Ab ipso:indicat & a diabolo cõmoueri:de quo & Isaias dicit: Dic est qui cõmouebat terrã. Quapropter ꝓpheta merito petit a dño oia commoueri:qz oẽ qõ ei⁹ ordinatione disponit:reb⁹ semp vtilibus applicat. Sed ꝗs ꝑus dixisset gnãliter oia: nũc descẽdit ad hoies. Nã ꝗuis vniuersa ei⁹ iperio administrari egeat:maxime humanũ genus qõ a natura sua deprauatũ surripiẽtibus vitys:culpis ꝓbat obnoxiũ. ⁊ Qm ipse dixit & facta sunt:ipse mandauit & creata sunt. ⁊ Reddit causam q̃re a dño debeãt oia cõmoueri:qz eoꝝ ipse creator est:& necesse est vtiliter administret existẽtias:qui eas dignatus est creare per grã. Dixit & facta sunt:significat initiũ rerũ quando vniuersa fily ipsius ipery iussa ꝓruperunt. Ipse mãdauit & creata sunt. Per ꝓphetas vtiqz mãdauit legẽ per quã fideles dño volẽte creati sunt. Ui des q̃ salubriter ꝓpheta a deo petyt oia cõmoueri: qui solus creaturarum suarum põt esse misericors. ⁊ Dñs dissipat ꝓsilia gentiũ:reprobat aũt cogitationes populoꝝ:& reprobat ꝓsilia ꝑncipum. ⁊ Dissipat reuera ꝓsilia que mala vel pessima sunt:nã bona semp adiuuat atqz cõfirmat. Nimis apta suis causis vba iungunt. Dissipauit ꝓsilia gentiũ:quãdo eas in idoloꝝ cultura nõ ꝑmisit diutius ꝑmanere. Reprobauit cogitationes populoꝝ:qz ꝗs voluntas iudeorum in nece dñi nefanda cõpleta sit:resurrectioe tamen ipsius ꝓstat esse reprobata. Post etiã de ꝑncipib⁹ dicit:siue de tyrannis:qui legẽ dñi seuis persecutionibus ipetebãt:siue de spiritib⁹ ĩmundis:quoꝝ ꝓsiliuz semp in malo est. ⁊ Cõsiliũ † vo dñi manet in eternũ: cogitationes cordis ei⁹ in † seculũ seculi. ⁊ Sicut hominũ praua consilia dixit esse frustrãda:ita nunc in eternũ dicit dñi permanere dispositа. Peccator enĩ & mortalis homo caduca sapit:eternus dñs nulla re prebendenda constituit:sicut Isaias dicit: Omne cõsilium meũ stabile erit:& omnia quecunqz cogitaui efficiã. Idẽ & Hieremias dicit: Si nõ esset testamentum meũ in custodia die ac nocte:precepta celi & terre nõ dedissem. Cõsiliũ vo ipsius bene intelligimus incarnationis arcanũ:qõ ad cõsulendũ humano generi cõstat esse concessum. Hoc nulla etate dissoluit: sed in eternum manet:qz triumphalis mors dñi:diabolicũ perenniter extinxit exitiũ. Cogitationes aũt cordis eius:significat ꝓdestinationes in qua cuncta reposita sunt:que vel fuerunt:vel sequentibus seculis futura succedunt. Dec enĩ gestat ordinẽ rerũ:qui permanet in seculũ seculi. Cui sentẽtie illi merito cedunt:qui vnã natura in Christo dño mentiunt. Nã si ꝓsiliũ eius stabile est:& cogitationes cordis ipsius permanẽt in seculũ seculi. Cõstat qũt incarnationis arcanũ:eius cogitationẽ eiusqz fuisse cõsiliũ:necesse est vt forma humanitatis assumpte:vnus filius in duab⁹ naturis distinctis:perfectis atqz adunatis sicut cepit in vnitate persone semper existat. ⁊ Beata gens cuius est dñs deus † eoꝝ:populus quẽ elegit in † hereditatẽ sibi. ⁊ Uenit ad scõm membrũ:in quo dicturus est qõ in primo vsu ꝓposuit:qui sint recti:aut quos decet dñi collaudatio. Hentẽ itaqz dicit pertinentẽ ad Hierusalẽ celestẽ:quã adunatã ꝓstat ex oibus gentib⁹. Ipsa vtiqz beata est:a qua deus vere colit:& oium dñs adorat:id est:qui eos protegit:ac gubernat. Hereditas quidẽ dicit & cũ dimittit alteri & cũ adit. Sed populus christianus hereditas est acquisitionis:nõ dimissionis:qz euz auctor suus possidet: quẽ ꝓdicatoribus sanctis & ꝓcioso sanguine congsiuit. ⁊ De celo respexit dñs:† & vidit omnes filios hoiuz. ⁊ Hic aduentus dñi futurus expримit:per figurã quẽ grece Idea:latine species dicit:quãdo velut effigiez rei future:oculis offerẽtes:animi votũ ad audiendi studiũ ꝓcitamus. De celo enĩ ꝓspexit dñs:quãdo ꝓpzy fily donauit aduẽtũ. Nõ enĩ homo respexit ad dñm:sed dñs ꝓspexit ad hoiem. Prospicẽ est siquidez porro positũ ꝓspicere. Qui reuera peccatis erat diuisus:& qõ dictu nefas est:reddit⁹ fuerat a suo creatore longinquus. Naz qõ ait:& vidit:grã significat miserentis. Illos enim videre dicimus:quibus & aliquid ꝑstitũ esse declaramus. Et ꝓsidera qz nõ dicit: visa peccata:sed filios hominũ. Nã cũ delicta respicit punit:cuz hoiem intuet absoluit:sicut in 50° psalmo dictur⁹ est. Auerte faciẽ tuã a peccatis meis. Et alibi: Ne auertas faciẽ tuã a me. Unde nobis intelligenda atqz retinenda est salutaris ista diuersitas. ⁊ De ꝑparato habitaculo suo:respexit super omnes qui habitant † orbem. ⁊ De futuro corpore dñi tunc dicebat. Nã dum omnia que ordine veniente succedunt:in predestinatione fuerint ꝓstituta:quãto magis incarnationis eius miraculũ ante secula ꝓbatur fuisse dispositũ:qõ periclitanti mũdo quẽ disposuerat facere poterat subuenire. ⁊ Qui finxit singillatiz corda eoꝝ:qui intelligit † in oia opera eorum. ⁊ Finxit corda:quibus intelligentie sue dona largitus est. Fingere enim dicimus chiroplastos:qui formulas quasdã ad operationis sue vota cõponũt. Sic & dñs mentes iustorum format atqz disponit:vt ad miseri cordie sue dona perducat. Singillatiz:id est diuisiz atqz distinctim. Corda eoꝝ:scilicet sanctoꝝ:sub dñi timore viuentium. Sequit: Qui intelligit in omnia opera eoꝝ. Intelligit vtiqz quãdo actib⁹ bonoꝝ premia digna restituit. Dicendo vo:in omnia opera:significat cogitationes:dicta vel facta:quib⁹ bonũ malũqz semper operamur. ⁊ Nõ † saluabit rex per multam virtutez:† nec gygas † salus erit in multitudine † fortitudinis sue. ⁊ Regẽ dicit hoiem ꝓtinentez:qui q̃uis regat corpus suum miseratione diuina a vitys carnalib⁹:tã saluus fieri nõ põt dum de sua virtute ꝑsumpserit. Juste enĩ virtus humana deserit:quando datũ bonũ atqz pfectuz nõ largitori deo:sed ꝓpzys virib⁹ applicat. Idẽ gygantẽ vult intelligi:qui virtutũ magnitudine roborat:qui ꝓtra ĩmanitatez diaboli assidua dimicatione cõfligit. Qui merito gygas esse dicit:a quo talibus spiritibus obuiat. Sed iste quoqz qui tam gratia dei suffragãte multos spiritus fugat:saluus esse non potest:si velut gygas superbie vitio subleuatus (quo fragilis raptatur humanitas) de meritorum suorum virtute presumpserit. Sed q̃uis gigas latino sermone terrigena dicat:

Al. nõ habet
Al. habitãtes.
Al. autem
Al. gnãtionem & generationem
DOG
Al. eius
Al. nõ habet
Al. saluatur
Al. &
Al. saluabit
Al. virtutis

tamen & in bono poni:manifestũ est. ⁊ Legit enim de Chro:Exultauit vt gygas ad currendã viã. ⁊ † Falsus equus ad salutẽ:in abundantia aũt virtutis sue non † erit saluus. ⁊ Equuz ponit pro felicitate mundana: que hoies sic portat:tanq̃ si equinis gesticulatiõib⁹ puchant. Dec aũt humana spes sic decipit:quemadmodũ falsus equus:qui cũ iactãdo se gradit:ruinaz subito quã nõ opinat icurrit. Et q̃re sit falsus equ⁹: exponit. Ille enĩ dũ campos appetit:dũ pedes ꝓpropera festinatioe ꝑmiscet:salutẽ sessoris sui nõ valet custodire:qz feruida nimis icauta sunt:& qui sub modestia nõ gradit:ruinosis casib⁹ semp exponit. Falsus enĩ dictus est equus:eo q̃ solet in se fallere ꝑsumẽtes. ⁊ Ecce oculi dñi sup † timẽtes eũ: † sperãtes in misericordia ei⁹. ⁊ Oculi dñi ponunt pro volũtate diuina:qz quos gratos habemus:ipsos sine dubitatioe respicimus. Econtra ab illis aspectus auertimus:qui nostris mẽtib⁹ horruerũt. Ergo oculi dñi sunt super timẽtes eũ:qz pietas ipsius eos ꝓtegit quos se timẽ cognoscit. Sed qm̃ dixit de timẽtib⁹:opportune sequitur de amantib⁹:qz vtrũqz in dñi dilectioe ꝓiunctũ est. Nã qui deũ bene timet & amat:qui bene amat & timet. Res iste in humanis actib⁹ diuidunt:ceterũ in celesti deuotione sociate sunt. Qui sint enĩ timentes exponit:id est:sperãtes in misericordia eius. Qõ argumẽtũ dicit:ab adiunctis:Adiũctũ est enĩ timere dñm:& sperare in eo:Que res mutua & insolubili societate ꝓnectit. ⁊ Ut † eripiat a morte aias eorum:& alat eos in fame. ⁊ Duo ista sũt vota fidelissimi christiani:vt in futuro iudicio eripiat a morte ꝑpetua:& hic spiritualib⁹ alimonys trãsigat. Eripit enĩ a morte animas iustoꝝ:cuz eas tollit de potestate diaboli: cũ per idulgentiã efficit liberos:quos peccati dominatio fecerat esse captiuos. In fame aũt eos alit:qm̃ in hoc mũdo vbi bonarũ rerũ idigẽtia est:spũali cibo nutrire nõ desinit quos redemit. Alimẽtuz quippe dictũ est:quasi mẽtis nutrimẽtũ. In fame enĩ sũt positi:qui se celestiũ rerũ desiderio semp accẽdunt. O fames illa multũ satura:& sine penuria probabiliter semp auida. Esuriunt enĩ beati:nõ qz dñica dape ieiuni sunt:sed querẽdo iugiter inardescunt:qz dñi appetitione ꝑficiũt:sicut euãgelista dicit: Beati qui esuriũt & sitiũt iustitiã:qm̃ ipsi saturabunt. ⁊ Anima † aũt nr̃a sustinet dñm:qm̃ adiutor & ꝓtector noster est. ⁊ Cũ dicit:sustinet:patientiã significat christiani: vt inuitati iusti:futuris ꝑmys ꝓstãti animo perseuerent. Sed intelligam⁹ qualis ista virtus est:quã sua re totiẽs cõmonemur. Patiẽtia est siquidẽ:que gloriosos martyres facit:que fidei nostre bona custodit que oia vincit aduersa:nõ colluctãdo sed sustinẽdo: nõ murmurãdo sed gratias agẽdo. Dec deceptrices luxuriã cõprimit:irã feruidaz vincit:vastatricẽ humani generis inuidiã tollit:mansuetos efficit:benignis cõpetẽter arridet:purgatosqz hoies ad illa premia futura cõponit. Ipsa est que fecẽ totius voluptatis abstergit:ipsa est que limpidas alas reddit. Per ipsam Christo militamus:per ipsam diabolũ vincimus:per ipsam beati ad celoꝝ regna puentũt. Scriptũ est enĩ: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sequit: Quoniã adiutor & protector noster est. Adiutor est:dũ ad eũ ipsius gratia suffragãte conamur accedere. Protector:dũ resistimus aduersario. Securus ergo sustinet deũ:qui tali promissione fulcit. Et ꝓsidera:qz post oia ꝑcepta patientiã ponit: vt viriliter cuncta toleremus:qui de tã magni premij largitione cõfidimus. ⁊ † Et in ipso letabit † cor nostrum:& in nomine sancto eius † sperabimus. ⁊ Ne quis de ꝑdicata patiẽtia musitaret:ne quis se tedio fa volũtate ꝓfunderet:sequit magnificuz & suauissimũ munus:qz ipsa expectatio habet ꝑmiũ suũ:quãdo ipse sustinẽs letat in dño. Addidit: Et in noe sancto ei⁹ sperabimus:id est:in Christi quẽ patiẽter sanctissimus ꝓpheta sustinuit:& letabat esse vẽturum. Sperabimus aũt:ꝓtinuũ tẽpus ostẽdit:qz nõ est fas ibi desinere:vnde semp põt aia fessa recreari. ⁊ Fiat dñe misericordia tua sup nos: † sicut speauim⁹ in te. ⁊ Dis vbis icarnationẽ dñi desiderabat impleri:quã flagrãti spiritu magnopere sustinebat. Sed itẽde q̃ copiosum munus est qõ ditauit genus humanuz:qõ angeloꝝ choros letitie iocũditate cõpleuit:qõ etiaz ipsa inferna senserunt. Petit enĩ desideria sua debere fieri vt posset perfectissimus iueniri. Addidit: In te:vt omnes superstitiones:omnes prauitates excluderet:cum vero domino supplicaret. Conclusio.

Al. fallax
Al. saluabit
ETY
Al. metuentes.
Al. & in eis q sperant sup
ETY
TOP
Al. eruat
ETY
Luce. 21.
Al. Quia in eo
Al. cornu
Al. speauim
Al. quemadmodum.

Quam mellifluе voces audite sunt:q̃ salubriter nobis psalterium celeste cãtauit. Tales siquidẽ mãdatoꝝ chorde sonuerunt:vt si eas interius auribus recipiamus:& nos in eis dauitice lyre curatione purgabimur:fietqz nobis Saulis illa mũdatio:vt fugatis ĩmundis spiritib⁹:abluta mẽte dño seruiamus. Habent enĩ beati musicã suã:que anime fidelis intrat auditũ:cuius nõ deficit sonus:cui⁹ nõ lassat intẽtio. Relinquite ergo spectaculoꝝ amatores mortiferas voluptates:ad hec magis gaudia:ad hec mysteria ꝓuenite:vt cithara & organũ vtutes excitant:non desideria praue voluptatis instigant.

Explicit expositio in psalmum. 33ᵐ.

¶ Psalm⁹ Dauid cũ mutauit vultũ suũ coram abimelech:& dimisit eũ:& abijt. XXXIII.

Benedicam dominum in omni tpe: semp laus ei⁹ in ore meo. In domino laudabitur anima mea:audiant mansueti & letentur. Magnificate dominũ mecum: & exaltemus nomen eius in idipsum. Exquisiui dominum & exaudiuit me: & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum & illuminamini: & facies vestre non confundentur. Iste pauper clamauit & dominus exaudiuit eũ: & de omnibus tribulationibus eius saluauit eum. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum: & eripiet eos. Gustate & videte quoniã suauis est dominus:beatus vir qui sperat in eo. Timete dominum omnes sancti eius:quoniaz non est inopia timentibus eum. Diuites egueruit & esurierunt inquirentes autem dominum nõ minuẽtur omni bono. Uenite filij audite me: timorez domini docebo vos. Quis est homo qui vult vitã:diligit dies videre bonos? Prohibe linguam tuaz a malo:& labia tua ne loquantur dolum. Diuerte a malo & fac

bonum: inquire pacem ⁊ persequere eam. Oculi domini super iustos: ⁊ aures eiꝰ in preces eorum. Vultus autē domini super facientes mala: vt perdat de terra memoriā eorum. Clamauerunt iusti ⁊ dominus exaudiuit eos: ⁊ ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. Iuxta est dominus his qui tribulato sunt corde: ⁊ humiles spiritu saluabit. Multe tribulationes iustorum: ⁊ de omnibus his liberabit eos dominꝰ. Custodit dominus omnia ossa eorum: vnum ex his non conteretur. Mors peccatorꝫ pessima: ⁊ qui oderunt iustum delinquent. Redimet dominus animas seruorum suorꝫ: ⁊ non delinquent omnes qui sperant in eo.

Cum hystoria tituli istius regū lectione pandat: superfluū est copiā fontis illius in hac breuitate deriuare: ne nobis totā areolā pagine vniꝰ loci effusa relatio cōplere ac tegere videat. Sed rez cū oibꝰ suis breuiter intimamꝰ. Cū Saul psequeret Dauid ꝓfugit ad achis regē: ibiq; dum esset inuidia faciēte suspectus: industriose mutauit vultum: ita vt saliuis ora cōpleret: quatenus inerguminus estimatꝰ: miseratiōe faciente dimitteret illesus: que tñ sicut ⁊ alia per illū virū magni sacramēti q̄litate peracta sunt. Significabat enī saliuas: hoc est: scripturas diuinas in barba: id est: in fortitudīe magna decurrere. Sed ꝓpter significātias rerū: pro achis: ad quem fugerat Dauid: mutatū nomē est: abimelech: qō indicat patris mei regnū. Hoc ad dōm Christus bene ꝑtinere manifestū est: per quē gloriosus pater seruitiū mundi sanctissima deuotione suscepit. Sed cū dicit: Dimisit eū: regē significat abimelech. Et abijt: hoc est: ad alias partes se ꝓtulit: qz ibi cepat (vt diximꝰ) eē suspectꝰ. Presens autē psalmus: tertiꝰ est eorꝫ: in q̄bꝰ per actus Dauid significant dñi Christi futura mysteria: q̄ruis alphabeto secūdus eē noscat. Diuisio.

Per totū psalmū vba ꝓphete sunt: alphabeti hebreas lras: excepto sextā: in capitibꝰ vsuū per ordinē ponēs. In ꝑma parte benedicē se dōm cōpromittit: admonens mā suetos vt cū ipso in eiꝰ laudibꝰ ꝑseuerent. Predicti aūt alphabeti hec pars quatuor lras cōprehendit. Secda: ad ꝑuersionē fidelium que sint bene meritorꝫ ꝑmia nō tacent: que cōtinet lras sex. Tertia: quasi filios admoneat: a quibꝰ se delictis debeant abstinere: hec habet lras q̄tuor. Quarta: iustos dicit de oibꝰ tribulatiōibꝰ eruēdos: ⁊ ipios debitas penas esse passuros: ne in periculis suis aliq̄ dubietate mollescerēt. Dic etiaz residue septē lre ꝓnotant. Et memēto: sicut in z4.° psalmo iaz dictū est: hunc alphabetum imperfectum illos indicare: qui laudes domini nequeunt plenissima operuz integritate cantare. Expositio.

Aleph Al. dōm

Benedicā ⁊ dōo in oi tpe: semp laus eius in ore meo.] Tēpus hoibus nouimꝰ esse diuersum: modo tribulationibꝰ asperū: modo gaudio blandū. Ergo in oi tēpore benedicendū dōm ꝓpheta denūciat: qñ ⁊ aduersa patimur: ⁊ collata felicitate gaudemus: sicut iusti fecerūt atq; faciunt dñi amore flagrantes. Sed q̄uis debitū atq; ꝓficuū sit vt creatura suum semp laudet auctorē: tamē ꝓpter humanitatis diuersos actꝰ: pene ipossibile nobis videt: psalmodie laudes dño iugiter ꝓsonare: sed in ore hoīs iusti semper laus est dei: quando talia vel cogitat vel logt: vt nulla redargutione culpet. Quicquid enī ex patiētia: ex charitate: ex simplicitate: ceterisq; virtutibꝰ: vel loquimur: vel mēte gestamus: iure diuinis laudibꝰ applicat. Ipsius enī p̄conium est: qui donat ore ac corde honesta meditari. Laus enī a lauro dicta est: que solebat coronare victores. Nec mystice saliue sunt: q̄ ꝓ tituli similitudo ꝑdixit: hec vba que scripturarū diuinarū virtutē videbant exp̄mere. [In dño laudabitur anima mea: audiant mansueti ⁊ letentur.] Pulcherrime vno comate dilectio famulātis expssa est. Nō enī vel in se: vel in diuitijs: sed in dño suā aīam dicit esse laudandā. Tūc enī gloriat fidelis suus: qñ laudabilē dōm habere cognoscit. Scit enī ad se referri bonū: cuz dñs eiꝰ fuerit multo rumore ꝑdicatꝰ. Nā si quis hodie dño detrahat: deuotꝰ famulus quo furore succēdit: ⁊ qua stomachatione cruciat? Datū est enī fidelibꝰ serus: vt aut de fama dñorꝫ aduersa seuiant: aut de ꝓspera opinione ꝓgaudeāt. Sequit: Audiāt mā sueti ⁊ letent. Nō dixit lege docti: nō ieiunātes: nō psallētes: sed mā sueti letent: qui charitate p̄cipua habere rerū oīum tēperantiā ꝓseuerunt. [Magnificate dōm mecū: ⁊ exaltemꝰ nomē eius in ī nuicē.] Utilitas ista carnalis singulariter ꝑfruī desiderat: qō delectatiōe auida ꝓcupiscit. Spiritualis aūt gratia nō vult sola facere: qō multis ꝓficit ad salutem: ne iter officia sanctitatis detestabilis inuidia misceat. Qō nūc vsus iste explanat. Vocat enim fratres: hortat populos obediētes: vt nomē dñi gloriosa societate magnificent. Sequit: Et exaltemus nomen eiꝰ in inuicē. Suauis cōmonitio: iustissima regula: vt ab oībus in vnū fiat: qō sancte vnitati ꝓstat offerri. In inuicē vo: significat cōpositos chorozs: qñ ⁊ psalmodiā dñi alterna sibi successiōe respondent. Gimel Al. idipsum

SCHE

Que figura dicit Energia: id est: magiatio: que actū rei in corporeis oculis subministrat. [Inquisiui dōm ⁊ exaudiuit me: ⁊ ex oibꝰ tribulationibꝰ meis eripuit me.] Ut iuitatus populus ad psalmodiā dñi festinaret: nūc dicit que sibi exinde bona puenerint. Inquisiui dōm: nō spatio longo terrarū: nō per locorꝫ latitudines forte distentas: sed in corde vbi si maiestatē ipsius cogitamus: ibi eā ꝑsentē modis oibꝰ iuenimꝰ. Et intēde quid dicat: Inquisiui dōm ⁊ exaudiuit me: qñ intellectꝰ eiꝰ vniuersa cōplectit: nec corporalibꝰ sensibꝰ: sed spūalibꝰ vtutibꝰ operat. Sequit: quātum deū quesisse ꝓfuit: qñ eū ex oibꝰ liberauit angustys. Quis enī sufficeret particularium tāta petere: quāta iste simul meruit ipetrare? Dicēdo enī: Ex oibꝰ nihil relictum est qō remāsisse suspiceris aduersum. [Accedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ ī vultꝰ vestri nō erubescent.] Priꝰ laudes ꝑmisit: chorozs ordinauit: nunc in secūda parte ⁊ ad ipsam cōmunicationē populos hortat accedere: vt ecclesie future ritū monitor ꝓ spiritualis infunderet. Accedite: nō dicit ebriosis: non adulteris: nō superbis: sed sobrijs: castis atq; humilibus christianis: qui illuminari de sacra perceptione mereant: sicut Apls de ipsa coicatiōe testat. Quicūq; māducauerit panē aut biberit calicē dñi idigne. iudiciū sibi manducat ⁊ bibit: nō diiudicās corpus. Probet aūt seipm homo: ⁊ sic de pane illo edat: ⁊ de calice bibat. Studēdū est ergo: vt qui ad eū accedit: ita se humili satisfactiōe moderet: vt illuminari potius q̄ cecari posse videat. Vultus aūt: sicut sepe diximus: significat p̄sentiā: que pōt mutato colore ꝑtu sionē pati: si ei celestia munera sbducant. Fideles ergo nō erubescū t: qñ ipetrant. Erubescere enī decepti est: qui ad sua desideria non valet puenire. Quidam hoc sic estimāt sentiēdū: facientes exinde non minimā questionē. Nā cū apls dicat: Qui solus habet immortalitatē: ⁊ lucē habitat inaccessibilē: hic quo modo ponit: accedite ad euz ⁊ illuminamini? Sed hoc compendio ipsius veritatis absoluit. Inaccessibilis eius lux dr: qñ substantie ipsius singularis ⁊ omnipotēs natura declarat. Leterum cū se gratia sancte diuinitatis infundit: ⁊ ad eū accedit: ⁊ illuminatio beata ꝑstat. Unde dictū est ⁊ alibi: Qui illuminat oēm hoīez veniētē in hūc mūdū. [Iste pauper clamauit ⁊ dñs exaudiuit eū: ⁊ ī ex oibꝰ tribulatiōibꝰ eiꝰ ī liberauit eū.] Dicēdo iste: spiritualē pauperē designat: qui nō tñ mūdanis opibus sed vitiorꝫ vbertate vacuat. Iste paup est: qui accedēs ad deū illuminat: iste cuiꝰ vultus non erubescit: qui qñ clamat ad dōm salubriter ⁊ competēter audit: ⁊ tūc puenit vt liberet: non ab vna tribulatione: sed ex oībus mūdanis angustys. Qō accidere solet iustis: qñ in sancta ꝓuersatiōe aīas reddunt: ⁊ de seculi istius clade ꝓfusa ad securitatez ꝑpetuaz transferunt. Perpende etiam q̄ hic hebrei alphabeti sit littera trāslita. Pro sexta enī septima posita est: Qō ad illud vt puto referendum est: qō supra memorauī: hunc psalmū significare quidem sanctos viros: qui tñ nō totis operibus ꝓbant eē ꝑfecti. Ego enīz non inueni patrū definitā de hac ꝑte sniaz. [Immittet ī angelū dñs in circuitu timētiū eū: ⁊ eripiet eos.] Ne credere dñs fideles suos posse negligere: p̄senti eos oraculo ꝓsolat. Et inspice medicinale verbum qō dicit: Immittet. Nam ꝓpter insolētiam humane fragilitatis nō palam facit: sed occultis immissionibus operat: vt te nesciēte pro salute tua qō expedire posit accipias. Angelus aūt minister est voluntatis diuine. Quapropter si vis: te angelū fieri: fac qō p̄cipit: vt liberes p̄clitantē: subuenies anxio: eripias innocētē: ⁊ cetera que diuīa iubet auctoritas. Tūc enim spiritu angeli sumus qñ ministri supne volūtatis efficimur. [Gustate ⁊ videte qñ suauis est dñs: beatus vir qui sperat in eo.] Redit ad domini sanctissimā coicationē: nec desinit sepius dicere: vñ nouit mortalibus ꝑpetue vite gaudia puenire. Gustare nō ꝑtinet ad palatum: sed aīe suauissimū sensuz qui diuina contemplatione saginat. Nam vt ipsuz gustū intelligeres sequit: Uidete: qō vtiq; non ad os pertinet: sed ad inspectiuā sine dubio qualitatem: vt cum tale corpus accipimus vite nobis concedi gratiā ꝓfidamus. Et vt ipsam coicationē non ad corpus commune traheres: dōm dicit eē suauē: qui in ea salutem hoībus pro sua pietate ꝓcedit. Uita enī nostra que reuera deus est: qui carnē sumptā ex virgine maria sibi vniuit eāq; ꝑ ꝓpriā fecit: viuificatricē eam eē ꝑfessus est: sicut ait in euangelio: Amen amē dico vobis: nisi manducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis sanguinē eius: nō habebitis in vobis vitam eternam. Que lz ex humana natura sumpta sit: nō tñ eā vt vniꝰ hoīs ex nobis estimare debemus peccati alicuiꝰ cōtagione pollutā: sed adorabilē: salutiferam: viuificatricez: que peccata dimittit ꝓpter vbū cui adunata est (sicut in euāgelio ipse dñs dicit: Ut sciatis qz potestatē habet filius hoīs sup terram dimittendi peccata) ⁊ ad ꝑpetue vite regna ꝑducit. Subiungit itaq; absolutam firmāq; sniam: beatum eē virum: qui sperare nō desistit in dōm. Precipua res: que tam frequēter iterat: vt nunq̄ illud designamus expetere: qō tanta cognoscit assiduitate ꝑdicari. [Timete dōm omnes sancti eius: qñ ī nihil deest timentibus eum.] Timorem dñi oibus sanctis imperat: ne quis quānis bene meritus a saluberrima intentione discedat. Sed qd vtilitatis timor eius habeat: cōsequēter oñdit dicēs Qñ nihil deest timentibus eum. O breuis snia: o immensa ꝑmissio. Possunt aliquid egere: quibus diuitie: quibus salus corporis: quibus regna tribuuntur. Solus ipse nihil indiget qui dñi timore ditatus est. [Diuites egerūt ⁊ esurierunt: inquirētes autē dōm nō ī deficient omni bono.] In vno versu terrarum diuites ⁊ pauperes christi magnifica contrarietate destinxit. Ait enim: Diuites egerunt ⁊ esurierunt. Qñ egent diuites? Quando fidem non habēt rectā. Quādo esuriunt? Quādo minime dñi corpore satiantur. Tales ergo diuites egent: ⁊ saturati ventre: spiritu semper esuriūt. Quid enim habeant qui deum non habēt? Subsequit: Inquirētes aūt dñz non deficiēt omni bono: qz nullo bono deficiunt: qui spiritali desiderio perfruunt. Nam cum diligimus dōm in ipso omnia reperimus. Unus est qui queritur: sed in quo omnia continent. O lucrū mirabile: o compēdiū singulare. Cur nos per diuersa fatigemus? Ad ipsum ergo vnanimiter festinemus: post quem cuncta bona vltra non querimus: lz tenemus: sicut apls dicit: Scimus qñ diligentibus deum oia cooperant in bonū. Hoc argumentū dr ex Trio. Contrarium est enī egere diuites: ⁊ pauperes nullo bono deficere. Argumētum est aūt argute mētis iudiciū: qō per indagationes ꝓbabiles rei dubie perficit fidem. [Uenite filij audite me: timorem dñi docebo vos.] Peractis sollēnibus que ad sacra ecclie ꝑtinebāt: nunc venit ad tertiā ꝑtem vbi illos alloquit qui prima fidei rudimēta ꝑcipiunt. Dicendo enim: Uenite: significat eos intra ecclesiam non fuisse. Qō etiam cōfitentibus nūc dr qñ ad fidē veniunt christianā. Uox paterna sonat vox pietatis admonet: vt vltro dicētē audiamꝰ: quez tacētē exquirere deberemus. Sz q̄ suauis: q̄ vtilis timor est ad quez filius inuitat? Cum dicit: Docebo vos: admonet ne pauescamus qō audiuimus timorē. Non est enim timor iste qui formidet: sed qui diligat. Timor humanus amaritudinem habet: iste dulcedinem. Ille ad seruitiū cogit: iste ad libertatez trahit. Postremo: ille claustra metuit: hic celozuz regna patefecit. Merito ergo timorē istum sic vtilem ꝑfeisus est: vt auida mēte discat. [Quis ē homo qui vult vita: ī ⁊ cupit videre dies bonos?] Talis iterrogatio ꝓposita est: quā omnium sequat assensus. Quis est enī qui possit dicere: aut vitam nolo: aut dies bonos videre nō cupio? Sed vtinam sic vitā ꝑpetuā querēmus: sicut in ista tēporali corda defigimus. Bonos aūt dies: nō istos dicit: in q̄bus caducis delectationibus occupamur: lz illos qui vere boni sunt: ⁊ in summa sanctitate versantur. [Cohibe linguam tuam a malo: ⁊ labia tua ne loquant dolum.] Hoc est velle videre dies bonos: si lingua nostra aliquid non loquat incompetens. Malum est enim omne prohibitum: ⁊ quicquid veritati repugnat tali appellatiōe discernitur. Intende vo subtilius: qz prius cohiberi dicit linguā: quā cū loqui volumus anteri? cōmouemus.

Beth Al. angelus domini

Deleth Al. Exquisi

Joth Al. nō est inopia

Caph Al. minuent

Mem Al. diligit

Nun Al. Prohibe

DEF

i. Timoth. 6.

ETY

Beth

Joan i. Zai Al. de Al. saluauit

We Al. facies vestre nō ꝓfundentur.

Joan. 6.

j. Corill.

Matth. 9

Addidit: Labia ne loquantur dolū: que lingue motū, ptinus ꝓsequunt̃: ⁊ quasi quadā armonia sociata
DEF amborū modulamine humanus sermo pagitur. Dolus est aūt: quando fallimus audientes: vt qō credit̃
ad auxiliū inferre videat̃ incōmodum. Quod merito phibet̃: qr pure conscientie cōstat semp aduersus.
Samech Al. psequere { Diuerte a malo ⁊ fac bonum: inquire pacem ⁊ †sequere eam.] Ad videndos dies bonos: nō sufficit tm̄
a malis actibus abstinere: nisi nos pietas cōpellat ⁊ bona pagere. Nam primus virtutis gradus est: aliena nō querere: sed iterū superior: egentibus ppria nō negare. In illo culpā refugimus: in isto palmam pietatis acquirimus. Nā pupillo nō nocuisse: aut pauperem nō expoliasse abstinentia est: que ad pmium sola nō sufficit. In illa quippe iudicatione soli audiūt:
Matth. 5. Uenite benedicti patris mei: pcipite regnum qō vobis paratum est ab initio mūdi: qui gratiā dñi ipso inspirante diuersa largitione mercati sunt. Uides ergo necessario additum: Et fac bonū. Ipsum est siquidem qō nos liberat atq; cōmendat. Sciens aūt propheta in hoc agone seculi cum corpore pacē fidelissimos non habere: ⁊ cū suis vitys hic illis continuum eē certamē: pulcherrime dixit: Inquire pacē: vt quāuis eas hic nō habeant: tm̄ semp ab eis studiosissime perquirat̃. Et nō pmisit q̃ hic possit quoquo modo cōprehēdi: sed imperat: sequere eam: quasi p̃cedētē. Nam quare sequēda est: nisi qr hinc fugit. In futuro aūt sperāda est: qm̄ ibi perpetua stabilitate consistit. Queramus ergo seduli: sequamur intēti: qr illic eam inuenire non possumus: nisi hic diligentius ingram̄
Que tūc cōprehēdi dabit̃: qm̄ ipsum conspicimus pa
Alm Al. Oculi { cis auctorē.] †Uultus aūt dñi sup iustos: ⁊ aures ei̅
in preces eor.] Uenit ad quartā partē: vbi vsq; ad finē duplici ppl̄m p̄dicatione cōfirmat: modo iustorū premiū narrās: modo impior peccata castigans: vt
SCHE ab vtraq; pte cōmonit̄ seruire discat dño populus acquisitus. Qō schema dr Paradigma: efficacissimū plane figure genus: qm̄ duplici vtilitate p̄cipit̃ qō sequamur. Cū enim dicit: Oculi dñi sup iustos: ꝓtinuā gratiā diuinitatis ostendit: vt aspectus imobilis sup eos eē videat̃. Subiūgit quoq; exauditionis velocissimā celeritatē: qm̄ aures dñi patas in eor p̄ces eē cōmemorat. Que enim illis ad obtinēdū fiat mora: cum in ipsis qui exaudire possit inhabitat̃? Sed lz frequētere exaudiat peccatores: iustis tm̄ multo amplius pmittit̃: qm̄ in preces eor paratas aures habere
Phe { monstrat̃.] Uultus aūt dñi super facientes mala: vt perdat de terra memoriam eor.] Exposita iustorum gratia: nunc ꝓuertit̃ ad penas malorum. Et ne dicerent pessimi: iustos attēdit: nos aūt non respicit: securi iam facimus qui ab illo ꝓspici nō meremur. Pronuntiat vultū dñi: id est: intellectum esse supra malos: Quos sic attendit vt nō respiciat: sic non respicit vt tm̄ eorum facta cognoscat. Timeamus ergo malū facere qō eius scientiā nouimus nō latere. Et ꝓsidera: qr in istis dicit̃: Sup facientes mala: vt falli non possit coniuncta vicinitas. Intellige vo q̃ vtrosq; videt: sed eos euētu dispari contuet̃: iustos vt audiat peccatores vt perdat. De terra vo dicit: id est: de futura patria: quā soli deo placiti possidebunt. Memoria eor peribit: qr nō erit iniquor inter iustos vlla cōmemoratio. Illos enim in memoria nos habere dicimus: quibus aliqua prestare desideramus. Nam qui de memoria domini exeunt: ad eterna supplicia
Sade { sine dubitatione peruenient.] Clamauerunt iusti ⁊ dominus exaudiuit eos: ⁊ ex omnibus tribulationi-
{ bus †liberabit eos.] Iterum redit ad iustos: de qbus Al. eorum
paulo latius dicit vt ppl̄os enarrata dona reficiant quos malor pena terruerat. Discutiamus quid sibi velit ista snia. Iustos dicit clamasse ad dominum: ⁊ semper pfitetur auditos. Quid ergo de martyribus dicimus: quos de supplicys tyrānor minime cōstat esse liberatos? Liberati sunt plane: qm̄ ad celorum regna perducti: omnibus tribulationibus pbant̃ exuti
Clamor enim iustorum: non solum ad temporalem:
{ sz maxime ad eternā vtilitatē semper audit̃.] Iuxta Coph
est dñs his qui tribulato sunt corde: ⁊ humiles spiri-
{ tu saluabit.] Et iste versus pertinet ad dona iustorū.
Mos dñi: ⁊ humana ꝓsuetudo diuersa est. Nam qui vult altioribus vicinus fieri erigit̃: tendit̃ vt possit fastigia celsa contingere. Dñs enim altissimus attingi non pōt: nisi per humilitates videlicet inclinatas: nec ad dulcia ei̅ gaudia nisi per amaras lachrymas peruenitur. Siue vt aly dixerūt: Iuxta significat nō loco: sed auxilio. Inspiciēdū est quoq; qō dicit: Qui tribulato sunt corde. Multi enim turbulant̃: sed nō ex corde: vt queruli fatui qui peccata nō deflent: sed mūdana eos damna cōtristant. Illi aūt corde tribulant̃: qui aliena mala suas faciunt esse miserias: qui mundum lugētes generalibus cladibus affliguntur. Ipsos itaq; saluabit: qui se humillimis conuersationibus subdiderunt. Et intende: qr non dicit verbis humiles: quod habet plerunq; nequitia peccatorum: sed spiritu: sicut in euangelio dicit: Beati pauperes
Matth. 5. Reo { spiritu: qm̄ ipsor est regnum celorū.] Multe tribula-
{ tiōes iustor: ⁊ de his oīb̃ liberabit eos dñs.] Et hic ⁊ alter vsus adhuc iustorū bona cōmemorāt. Aptū enī fuit plus de ista parte loqui: ne fragilia corda mortalium iterato sepius timore succumberent. Multe reuera tribulationes sunt iustorum: qr eos diabolus vaIidius insequit̃ ⁊ hoīes per iuidiā frequētēr affligūt. Deinde impius tribulari pōt: si quid aduersus solus ipse patiat̃: iustus vo ⁊ pprys passionibus affligitur: ⁊ alys charitate cōpatitur. Sed cum subiungit̃: Et de omnibus his liberabit eos dñs: potentia creatoris ostendit̃: qr liberationem eius tribulationum impedire non pōt multitudo. Unde colligitur omnem iustum multis qdē tribulationibus onerari: sed de oībus indubitāter absolui.] Dñs custodit oīa ossa eor:
{ vnum ex his non conteretur.] Ossa dixit fideliu firmitatem: id est: patientiam: mā suetudines: ⁊ ceteras virtutes que perire in sanctis nequeunt: qr dñi custodia seruant̃. Ipsa sunt enim que cōminui nō possunt quāuis corporea ossa frangant̃. Naz si ad litterā consideres: non minima questio videt̃ oboriri quo modo latronis illius ossa cui domin̄ dixerat: Hodie me Luca 23.
cum eris in paradiso: non sunt contrita: que a militibus legunt̃ esse confracta: ⁊ multorum martyrū corporali conditione reperis eē violata? Sed hoc omne
nenum dubietatis excludit: si ossa virtutē fidei ⁊ ro-
{ bur anime sentiamus.] Mors peccatorum pessima: Sin
⁊ qui oderūt iustum delinquent.] Mortē peccatorū illam dicit: que ab homine non pōt intueri: quaz nō solum malam: sed etiam pessimam pfitetur eē. Reuera pessima: quoniā eam eterna pena comitat̃. Nā si ad istam mortez respicias que nostris oculis patet: frequenter inuenis diuitem peccatorem pomposis apparatibus decēter efferri quem sic familia plāgit vt pium fuisse humanis auribus mentiatur: Amici etiam eū impensis lachrymis ꝓsequuntur: vt reuera

putes

putes bonorum aliquē ereptum: qui magna cognoscitur lamētatione defletus. Quid de p̄ciosis referam̄ odoribus: quibus ⁊ post mortē eorū mansura corpa ꝓdiunt̃? Qō tanto studio: tāto apparatu pagit̃: vt in funeribus ipsor supstitum vita recreetur. Ubi est ergo: Peccator mors pessima? Scilz in inferno vbi re
Luc. 16. cepti penas patiunt̃ eternas. Quanta enim pompa vt credimus purpuratus ille diues ad sepulchra perductus est: qui guttam aque frigide ab laçaro paupe postulauit? Et nota q̃ in isto noie asperitas mortis
ETY ipsius explanatur. Pessima enim dicta est: quasi pessum data. Subiunxit quoq; Et qui oderūt iustū delinquēt: id est: qui dñm saluatorē nefando odio habētes: mandata ipsius suscipere noluerūt. Nam ⁊ istorum mors pessima est: sicut ⁊ illorum de quibus superius dixit.] Tau
Redimet dominus animas seruorum suo Al. delin-
{ rum: ⁊ nō †derelinquet omnes qui sperant in †eum.] quent
Quam bene in spe bonorum psalmus iste finitus est Al. eo.
vt malorum collegia deserētes ad bona potius futura tēdam̄? Redimet dñs: scilz sanguine p̄cioso: quoniam qui in ipso recte crediderit: a peccator debita
Exo. 1. captuitate redimet̃. Animas: frequenter scriptura ponit pro hominibus: sicut in exodo scriptū est: Descēderūt in egyptū anime septuaginta quinque. A parte enim melioze bñ totus homo inscipitur. Sed vide: qr seruor suor dicit: nō iniqua libertate viuētiū. Addidit quoq; Et nō derelinquet scilz tanq̃ pastor bonus qui oues suas sedula pietate custodit. Sed geminauit promissionis omnino cautelam. Non enim dicit: nullū derelinqui: sz oēs qui sperāt in eū. Nā derelinquet illos: qui spem suā: aut in pprys viribū: aut in alicui̅ hoīs presumptione posuerūt. Conclusio.

Peracta sunt psalmi bui̅ sacrosancta mysteria: vbi sic missarū ordo cōpletus est: vt eū conscriptū putes tēporibus christianis. Dic enim ⁊ hymnorum ordo decursus est: hic ad coionē deuotus ppl̄s iubet̃ accedere: hic inuitant̃ venire qui prima fidei rudimēta suscipiūt: vt nihil ante rei deesse sentias: cū tm̄ nullū horum tūc puenisse cognoscas. Dic etiaz genus humanū ⁊ iustor bonis inuitat̃: ⁊ malorū vltione terret̃. Hoc est qō titulus ille p̄cinuit: qm̄ dauid ante abimelech vultū mutauit vt ⁊ nos nostram voluptatē vtiliter cōmutantes ad tutissimā dñi ecclesiam catholicā confugere debeamus. Est etiaz calculus iste qua dñs etate passus est: in qua ⁊ nos lectione patrū resurgere credimur. De qua pater Augustin̄ in enchiridion libro suo: multipliciter vt solet diligēterq̃ tractauit: vt nulli sit dubiū psalmū tantis virtutib̄ cōsecrarū: memorie nostre sacculis velut thesaurū celestē frequēti meditatione condendum.

Explicit expositio in psalmum. 33m.

¶ Ipsi Dauid. XXXIIIi.

Udica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Apprehende arma ⁊ scutum: ⁊ exurge in adiutoriuz mihi. Effunde frameam ⁊ conclude aduersus eos qui persequuntur me: dic anime mee: salus tua ego sum. Confundantur ⁊ reuereantur: querentes animam meam. Auertantur retrorsuz ⁊ confundantur: cogitantes mihi mala. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: ⁊ angelus domini coartans eos. Fiant vie illorum tenebre ⁊ lubricum: ⁊ angelus domini persequens eos. Quoniam gratis absconderunt mihi interitū laquei sui: superuacue exprobrauerunt animam meam. Veniat illi laque̅ quē ignorat: ⁊ captio quam abscondit apprehēdat eum: ⁊ in laqueū cadat in idipsum. Anima autem mea exultabit in domino: ⁊ delectabitur sup salutari suo. Omnia ossa mea dicēt: domine quis similis tibi. Eripiēs inopem de manu fortiorum eius: egenum ⁊ pauperem a diripientibus eum. Surgētes testes iniqui: que ignorabam interrogabant me. Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem anime mee. Ego autem cum mihi molesti essent: induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animam meaz: ⁊ oratio mea in sinu meo conuertetur. Quasi proximum ⁊ quasi fratrem nostruz sic complacebam: quasi lugens ⁊ contristatus sic humiliabar. Et aduersum me letati sunt ⁊ conuenerunt: congregata sunt super me flagella ⁊ ignorauī. Dissipati sunt nec compuncti: tētauerunt me subsannauerunt me subsannatione: frenduerūt super me dentibus suis. Domine quando respicies: restitue animaz meam a malignitate eorum: a leonibus vnicam meam. Confitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. Non supergaudeāt mihi qui aduersantur mihi inique: qui oderunt me gratis ⁊ annuunt oculis. Quoniam mihi quidem pacifice loquebātur: ⁊ in iracundia terre loquētes dolos cogitabant. Et dilatauerunt super me os suuz: dixerunt euge euge viderunt oculi nostri. Uidisti domine ne sileas: domine ne discedas a me. Exurge ⁊ intēde iudicio meo de̅ meus: ⁊ dominus meus in causam meaz. Judica me ꝓm iustitiam tuaz domine deus meus ⁊ non supgaudeant mihi. Non dicāt in cordib̄ suis euge euge anime nostre: nec dicant deuorabimus eum. Erubescant ⁊ reuereātur simul: qui gratulātur malis meis. Induantur confusione ⁊ reuerētia: qui magna loquuntur super me. Exultent ⁊ letentur qui volunt iustitiam meaz: ⁊ dicant semper magnificetur dominus qui volunt pacē seruī eius. Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam.

NOn grauat breuiter interdũ dicta repetere: vt legentis animus ad memorie necessaria studia reuocet. Dauid sicut dixi mus duas significationes amplectit: manu fortis & desiderabilis: qõ vtrũq; dño saluatori certũ est conuenire. Manu fortis est: qz mortis nostre captiuitatem cum impio auctore pstrauit. Desiderabilis est: qm̃ aduẽtus eius nobis bona inefabilia polliceť. Cantať ergo psalmus iste a persona dñi saluatoris: qui se petit ab inimicorũ psecutione liberari. Ipsi enim: vbi cõmemorať in titulo: christus cõmonet intelligi. Qui grue Dauid dr: qm̃ bñ huic tota expositio isti⁹ nois applicať. Diuisio.

PEr totus hũc hymnũ verba sunt dñi christi a dispensatione qua passus est. Primo mẽbro psalmi psecutoribus retributionẽ postulat debere restitui: optans illis contraria: que tñ ad cõuersionẽ eorũ sint nihilominus futura. Secũdo: de resurrectiõe sua gaudet & iudeorũ iniquitates exprobrans: actum ꝓprie passionis exponit. Tertio: ꝓmittit se per vniuersum orbem terrarũ in mẽbris suis paterne potentie confiteri: qui eum ab inimicis suis resurrectionis beneficio liberauit: deprecans vt confundantur peccatores: & exultent in magna gloria fideles. Expositio.

IUdica dñe nocentes me: expugna impugnãtes me. ¶ Assumpta pro nobis clamat infirmitas: vt damnenť nocẽtes: id est: diabolus cũ ministris: qõ nouerat esse vẽturũ. Malos eni iudicari: damnare est: qz nequeũt in disceptatiõe liberari qui semp prauis actiõib⁹ ꝓbanť impliciti. Sed hoc (vt dictũ est): ad diabolũ ꝑtinet cũ sequacibus suis: per quos ꝓuenit iudaice volũtatis iniquitas. Naz cũ ipse ꝓcipiat: pro inimicis vestris orate: hoibus nõ põt cõuenire snia. Ipsos ergo petit debere damnari: quos virtute ꝓsciẽtie sue nouit ad penitudinis remedia nõ venire. Nã in subsequẽtibus vbi venit ad hoies: conuerti cos desiderat non perire. Adiecit etiam: Expugna ipugnantes me. Qui impugnat superare contendit: qui expugnať oino victus est. Merito ergo spiritus imundi impugnatores dicunť: qz iz sanctos vincere nequeãt, cõtendere tñ cuz eis improba volũtate non desinũt. Expugnat autem dominus qui solus preualet imple re cuius certamen triũphus est: & oĩs pugna victoria.

ETY ¶ Apprehende arma & scutũ & exurge in adiutoriũm mihi. ¶ Arma ab arcendo dicta sunt: q̃ per ea hostes violentissimos arceamus. Et ideo hoc humana consuetudine dr: que armat manum vt opprimat inimicũ. Ceterũ arma & scutum sola volũtas est dñi: qua protegit piclitantẽ & expugnat aduersum: Dãc enim tropologiã dicit & apls: Scutũ fidei & galeam salutis
Epb.6. ETY & gladium spiritus. Scutum enim dictum est: quasi sculptũ: qõ in ipso antiqui sua facta signabant. Nam qõ dicit: Apprehẽde: nungd a deo sumiť ad tempus peregrina defensio: Semp illi paratus est exitus rerũ qui ꝓbať oĩpotẽs: nec quasi de quiete exurgere creditur: qui nunq̃ iacuisse declaratur. Arma igitur ptinẽt ad idumẽta ferrea: per que salus humana defendiť. scutũ ad repellẽdos ict⁹ inimici: vt frustrata tela cadãt que fuerãt in exitiũ hois destinata. Precať ergo dñs christus a natura humanitatis sue: vt & salus eius muniri debeat: & inimici volũtas suis ausibus efferet. ¶ Effunde frameã & ꝓclude aduersus eos qui me ꝓsequunť: dic aĩe mee salus tua ego sum. ¶ In scripturis diuinis framea multas ꝓtinet significatiões. Intelligiť enim & gladius: intelligiť hasta regalis: intelligiť & dolus: itelligiť & vidicta: hic tñ vult accipi aĩam suã: que reuera aduersarys framea fuit. Per ipsam qppe gestũ est: vt idoloꝝ cultus sacrilegus interiret: vt diaboli vinceret iniquitas: vt mortis ipsi⁹ potestas ꝓcussa succũberet: cũ añ toto orbe libera potestate regnaret. Nam & in alio psalmo iam lectũ est
Ps.16. Eripe aĩam meã ab ipio frameã tuã. Effunde ergo frameã: id est: aĩam meã dilata: munere tue pietatis indulto. Conclude: hoc est: passione mea & lege tua cõpleta quã ꝓdixeras per ꝓphãs. Petit etiam aĩe sue a dño dici: Salus tua ego sum: qz vba eius nouit sine
Al. quereãtur Al. cõfundãtur cogitãtes aliqua difficultate cõpleri. ¶ Cõfundanť & reuereanť ¶ ingrẽtes aĩam meã. Auertanť retrorsum & erubescẽt qui cogitant mihi mala. ¶ Dic iam vbi venit ad hoies: nõ maledictio fundiť: sed correctio postulať.

DEF. Cõfundi est facta sua erubescere: & in meliorẽ snĩam cõmutare. Nã & illi cõfusi dicunť qui ꝓuincunť ad penã. Sed vt magis hoc ad cõuersionem intelligere debuisses: addidit: reuereanť: id est: emendati colant quẽ ꝓsequẽdũ eẽ putauerãt. Inquirẽtes aĩam meã: in malã ꝑtẽ dr: qui sic querũt vt eã non venerari velint: sed a corpe segregare festinẽt. Nã queri animaz christi & in bonam ꝑtẽ positũ est: vbi ait: Peryt fuga
Ps.141. a me & nõ est qui regrat aĩaz meã. Auerti aũt retrorsum nõ diciť: nisi illis qui corrigẽdi iudicanť. Naz & Petro apl'o qui salutẽ christi humani⁹ vindicabat:
Mar.8. dixit: Redi retro sathanas: nõ vt periret: sed vt dñi volũtatẽ felici emẽdatione sequereť. Ergo quos retrorsuz redire vult: nõ illos optat intẽtionẽ pessimã sue volũtatis efficere: sed poti⁹ se sequi vbi nõ ꝓbantur errare. Qui cogitant mihi mala: siue de iudeis: siue de hereticis: siue põt accipi de paganis. Omnes enim male cogitant: qui ꝓter religionẽ catholicam asserere aliqua praua intẽtione festinãt. ¶ Fiant tan
Al. coartãtur quã puluis ante faciẽ venti: & angelus dñi affligens eos. ¶ Puluis terrena quidem: sed nimis arida tenuisq̃ substãtia est: que vẽto flante in sua sede manere nõ siniť sed in auras liquidas eleuať. Ita volũtates peccatorũ cũ veritatis fuerint inspiratiõe cõmonite a terrenis vitys subleuantur: & ad virtutes ethereas prestante dño ꝓducunť. Sic ergo malis optať vt ad vitam celestẽ felci emendatione pueniãt. Angelũ dicimus supne virtutis nuntiũ: per quem diuina iussa complẽtur. Iste ergo angelus conuersos affligit: vt in illam patriam felicẽ humilitatis munere ꝓducantur. Sed afflictio ista bñficium est: qm̃ in locum ma
Al. fiãt vt illorum. gni muneris vt emergat optatur. ¶ Fiat via eorũ tenebre & lubricum: & angelus domini ꝓsequẽs eos. ¶ In contrarium verti peccatoribus oĩa postulantur: vt via ꝓpria que illis videť lucida vel fixa: cum in eadẽ delectabiliter cõmemorantur: fiat illis tenebrosa
Hiere.23 quam horreãt: & lubrica vt in eadẽ diutius stare nõ possint: sicut & hieremias ꝓpheta dicit: Et ꝓpter hoc facta est via eorum lapsinosa in tenebris: & supplantabuntur & cadẽt in ea. Quod si adhuc in malis suis decreuerint imorari: virtus dñi ꝓsequatur: quatenus eos in scelerib⁹ suis herere non faciat: qui ad interitus sui vota festinant. O multarum contrarietatum magna felicitas: quãtis votis hic petiť vt aduersitas ꝓsp
Al. supuacue rima ꝓbeať. ¶ Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: Iuane exprobrauerunt animaz meam. ¶ Gratis reuera: quibus mali nihil fecerat. Que figura dicitur Synchrisis: cum cõparatione quadaz
SCHE iustiorem

iustiorem causam nostram cũ aduersary demonstramus. Illud enim gratuituz dicimus qõ nõ alicuius rei cõpẽsatione tribuiť. Absconderũt mihi: vt illi putabãt qui diuinitatis eius potẽtia nõ credebãt. Nã quid põt abscõdi cui nihil occultũ est? Ille eni & prodito rẽ suũ in cena designauit: & passionẽ antecũ̃ puniret edocuit: nec quicq̃ fuit qõ ei abscõderetur: qui oĩa sue voluntatis dispensatione patiebať. Bene aũt dictũ est: Interitũ laquei sui: qz ille laqueus non morientis erat: sed peccantis magis interitus. Nam qõ sequitur: Uane exprobrauerunt aĩam meam: significat false accusauerũt: quãdo iudaicus populus dño
Matth.26. Joan.2. saluatori dicta veracia quasi crimen aliqõ imputabant. Clamabãt enim vesani mẽdaciter: Dic est qui dicebat: destruam templũ hoc: cũ ille dixerit: destruite templum hoc & in triduum edificabo illud. Quid eni plus vanũ: cũ illud ad culpã prauitatis studio vl
Al. alli Al. ignorat Al. abscõdit Al. eum Al. cadat le cõuertere: qõ ꝓdicabať oĩbus ad salutẽ: ¶ Ueniat ¶ illis laqueus ¶ quem ignorãt: & captio quam ¶ occultauerũt apprehendat ¶ eos: & in laqueũ ¶ incidant in idipsum. ¶ Dia retributio: vindicta salutaris: vt quia illi laqueũ parauerunt: qui credebatur posse nesciri. In illã tẽdiculã ĩcidãt: quã sensus peccatoris ignorat scilz vt nexu vitatis astricti reddanť potius absoluti. Segtur: Et captio quã occultauerũt appẽdat eos. Que ẽ illa captio: nisi moꝝ dñi saluatoris: que occultis machinata ꝓbať insidys: Apprehẽdat eos q̃si fugiẽtes ꝓtinus cõsequať: & illud totum efficiat: ne derelictis suis sceleribus obruanť. Et nota q̃ hic in bonam partem ponit laqueum: vt mandatis dñi capti in idipsuz celesti gratia ꝓseuerẽt. Sic orat cui gratis laqueus occultabať exitu: qui malum pro malo non reddidit: sed in cruce positus pro suis persecutoribꝫ
Al. & Al. salutari lie exorauit. ¶ Anima autem mea exultabit in dño: Delectabitur super ¶ salutare eius. ¶ Postq̃ de spiritib⁹ imundis que illis erant emersura cõpetẽter edixit: & pro peccatoribus more sue pietatis orauit: venit ad zm membrum vbi & letitiam ꝓprie mẽtis exponit: & passionis ordinem lucidissima veritate narrauit. Prima quippe sancte aĩe beatitudo est: exultare in dño: quã totum illic cõquiriť cũ mens ibi purissima destinať. Nam qui letať in dño: nec gaudiũ eius aliquando deficit: nec suauius quicq̃ qõ amare possit inueniet. Quid ergo sequiť istam exultationez? Scilz qm̃ delectabiť sup salutare eius. Salutare autez est dñi maiestas verbi: vnde salus egrediť: & vita ꝓstať: fons misericordie: supplicãtiũ remediũ: remissio peccatorũ. ¶ Omnia ossa mea dicẽt: dñe q̃s similis tibi? ¶ Ossa nec sensum nec vocem habere manifestũ est: sz sicut frequẽter diximus: fortitudo animi & constãtia mentis debent intelligi: que merito ossibus cõparantur: qz sicut illa corpus continẽt: ita & hec sanctas corroborat voluntates. Dicant ergo hoc sacramẽtũ ossa nõ caro: id est: firmitas nõ remissio: qz talẽ hymnum non põt nisi sola mẽtis dicere fortitudo. Quis: negatiuũ est: qz nemo põt esse similis cum sit sancta trinitas singularis. Multum quippe est creatura a creatore dissimilis. Illa deniq̃ seruit: iste dominať. ¶ Eripiens inopem de manu fortiorũ eius: egenum & pau
Al. diripientibus perem a ꝓrapientibus eum. ¶ In isto versu exposuit qõ supius dixit: q̃s sĩlis tibi? Naz cũ diabolus manu sua teneret pene totũ genus humanũ: de illa potestate qua tenebať: obnoxiũ constat incarnatione verbi fuisse liberatum. Addidit quoq̃: Egenum & pauperẽ vt hec tria in vnuz collecta conditionem generis humani pressam calamitatibus indicarẽt. Inops ergo diciť: qz mortalis effectus est. Egenus: qz in laboribꝫ & sudoribus panẽ quesiuit. Pauper: qm̃ de illa sapiẽtia & puritate deiectus: solam tenuem & vmbratilem ratiuncula possidebat. Nã quis dicat eos vere sapuisse: qui auctoris sui ꝓbabanť sciẽtiã nõ habere? Sed hunc talem per incarnationẽ suam liberasse: q̃ mirabile: q̃ est omnimodis singulare: vt merito dicatur: Dñe quis similis tibi? Et memẽto qõ supra: De manu fortioris: diabolum significat: qui vtiq̃ fortior hominibus erat. Inferius: A rapientibus eum: spiritus imundos intelligi vult: qui potestati diabolice nefanda deuotione cõmilitant. ¶ Exurgẽtes testes iniqui Al. surgẽtes
que ignorabaz interrogabãt me. ¶ Postq̃ dixit multiplices calamitates quibus premebať humanitas: vt se ab ea non redderet alienũ: quaz pro nobis assumere sua pietate dignatus est: nũc ꝓpriam cõmemorat passionẽ. Testes igiť qui subito impetu beluino consurgunt: nec moderate adducunť in mediũ: sunt sine dubitatione falsissimi: quos vno verbo potenter designat dicẽs: Iniqui. Reuera iniqui: qui erãt contra veritatẽ iustitiãq̃ locuturi. Iungit: Que ignorabaz: id est: que me dixisse omnimodis nesciebã. Sic eni de illis dicimus: qui se dñi beneficio recta conuersatione custodiũt: nescit mẽtiri: nescit rapere: nescit oppimere. Ignorabat enim dñs blasphemare: qõ ei princeps sacerdotũ scissis vestibus iputauit: qm̃ dixit: Uidebitis filiũ hois sedẽtẽ ad dexterã patris. Et subsecutus est princeps iudeorũ: Blasphemauit: qd adhuc
Matth.26. egemus testibus? Sed quale testimonius fuerit: subsequenti verbo declarauit: vt eos non diceret conuiciisse sed interrogasse: quasi nõ de sua integritate confisus: sed aliena voce sollicitus. De quo loco matthe⁹
Ibidem. euangelista sic ait: Nouissime aũt venerũt duo falsi testes: & dixerũt: Audiuimus hũc dixisse: possum destruere templum hoc &c. ¶ Retribuebãt mihi mala pro bonis: sterilitatem anime mee. ¶ Non potuit aliquid nec breuius nec elegantius dici. Beneficia dñi actusq̃ iudeorũ singulis sunt sermonibus explicata: id est: mala pro bonis: scilz qz dum ille vitam credentibus contulisset: isti mortem reddere maluerũt. Qõ retributionis genus: malorũ omniuz ꝓbať extremũ. Sterilitas quoq̃ aĩe fuit: qm̃ magister bon⁹ in ipsis fructũ fidei reperire nõ potuit: nec pectora eorũz credulitatis germina reddiderũt que saxeo stupore durata sunt. Sed ne iudei se leuiter estiment addictos huic sterilitati: & in ficulnea illa: euangelio teste: male
Mar.11. dixit: in qua fructus oĩno non reperit. ¶ Ego autez cũ mihi molesti essent: ¶ induebam me cilicio. ¶ Ciliciuz Al. iduebar fit ex hedis asperum setigerũq̃ regumẽtũ: qui ad delicta iure referunť: qm̃ & iudicio dñi in peccatorum parte sũt positi. Ergo dñs qz carnẽ peccati assumpsit ciliciũ se induisse cõmemorat. Nam si hystorice accipias: nunq̃ eum legis vsum fuisse cilicio. Ergo dum iudei per contumelias & insidias essent molesti: ille diuinitatem suam carnis velamine tenebrosis mentibus occulebat: qz non merebantur agnoscere quez tali impietate tractabãt. Hoc schema. Metriasmos:
SCHE id est: mediocritas dr: quotiens rem magnam humili voto deycimus. Quaz figuram & in hoc & in subsequentibus versibus diligens lector agnoscis. Et confidera verbum celestis patiẽtie. Non dicit: cum me persequerentur: sed cum mihi molesti essent. Quod solemus dicere in leuibus causis: vbi aliquid impor
Al. nõ ꝑẽt tune suggestum tediosa voluntate suscipimus. ¶ Et

humiliabam in ieiunio animam meam:et oratio mea
in sinu meo conuertet.] Ieiuniū dñi fuit: qñ nefanda
obstinatione duratos nō inueniebat quos in epulas
spirituales assumeret. Nec enī fuit sterilitas aie ipsi⁹
ETY qō et ieiuniū. Ieiuniū enī dictū est: quasi inediu: qō
abstinentes diutius ad inediam vsq; perducat. Ieiu
Matth. 4. nauit ergo dominus: qz se ei icredula turba subtraxe
rat. Pōt etiā et ieiuniū corpale dño ꝓuenire: qm̄ 40to
dieb⁹ et noctibus ieiunauit in monte. Sed illo perfe
cto ieiunio: de quo Isaias dicit: Solue omne vincu
Isa. 58 lum iniquitatis: dissolue obligationes vehemētiū cō
mutationū: dimitte afflictos in remissione: et oēm re
tributionē iniquā dirūpe. Frāge esurienti panē tuū:
et pauperes sine tecto induc in domū tuam. Si vide
ris nudum cooperi: et domesticos seminis tui: nō de
spicies. Tunc erūpet matutinū lumen tuū: et sanitas
tua cito orietur. Et pcedet ante te iustitia tua: et maie
stas dñi circūdabit te. Et tūc clamabis: et deus exau
diet te: adhuc te loquēte dicet assum: et cetera que tex
tus ille mirabilis celesti munere pollicet. Ita magi
ster bon⁹ qō ꝓphetaꝫ pdixerat libris: humanitus eui
dētib⁹ mōstrauit exēplis. Addidit quoq; secretorez
causam: que bñ euāgelica similitudine reserat. Dic enī
Matth. 10. dñs discipulis suis: Intrantes aūt in domū: salutate
eā dicētes Pax huic domui: Et sīqdē fuerit domus
illa digna: veniet pax vestra sup eā: sinaūt nō fuerit
digna: pax vestra ad vos reuertet. Talis est et ista ora
tio que fundebat a dño. Nā cū eā detestabiles iudei
minime suscipe mererent: in sinu ei⁹: id est: in secre
to pectoris: vñ fuerat egressa remeabat. Si enī in pe
ctoribus fuisset opata: nō ꝓuersaretq; ꝓ iz diceret effu
Alt. quasi sa. ⁊ Sicut primū ⁊ sicut fratrē nostrū ita complace
Alt. et quasi bā: tanq̄ lugēs et ꝓtristatus sic humiliabar.] Quātus
ad eloquētiā latinā: primo et fratri cōplacuisse nos
dicim⁹: iz hic murat⁹ ē nominū casus. Pro ablatiuis
SCHE enī accusatiui sunt positi. Que figura dr̄ Antiptosis
qñ casus pro casu ponit. Dicit enī sicut de primo: si
cut de fratre nostro: ita mihi complacebam: id est: de
eorū affinitate gaudebā: qui me hostiliter insequebā
tur. Ipsa est enim pfecta retributio: si pro odio gra: si
bñficiū pro lesiōe pstet. Cōplacebat enī in illis dño:
qñ eos docebat ne delinquerēt: qñ pro ipsis patri in
cruce positus supplicabat. Sequit: Tanq̄ lugēs et cō
tristatus sic humiliabar. Illa dñi sanctitas et impēsa
charitas quā docebat: quānis sicut fratres et primos
se iudeos dilexisse testet: ꝓtristatū se tñ iuste cōme
morat: qz in cunctis fidē inuenire nō potuit: quā ma
gnope querebat. Si qs enim nobis bñ velit: necesse
est vt ꝓtristet qñ in nobis nō pōt reperire qō querit.
Alt. sup Et aduersus me letati sūt et puenerūt: ꝓgregata sūt
Alt. ignorani ⁊ in me flagella: et ignorauerūt.] Cū christus dñs pie
contristaret: iudei impia libertate letabant. Sed di
uersa erat ista retributio: Christus gaudebit de tristi
Matth. 5. tia sua: iudei de ppria erūt exultatiōe cruciādi. Naz
beati sunt qui ꝓpter iustitiā lugēt: et miseri qui iepta
gratulatiōe supbiūt. Exponit etiā casum pessime ce
citatis: qz in dñm suū tormēta ꝓparabāt que in ipsos
erāt iustitie cōpensatiōe reditura. Hoc dst enī qō dic
et ignorauerūt: qz in eos habuit ꝓuerti: qō corpaliter
Alt. dissipati inocēti videbant ingerere. ⁊ Dissoluti sunt nec com
Alt. sublanna puncti: retauerūt me et ⁊ deriserūt deriſu: stridunt
uerūt me sub sannatiōe frē in me dentib⁹ suis.] Post impie temeritatis excessuz
duerūt sup dicit que iudeis acciderint: nec tñ obstinationē eoꝝ
cōmemorat potuisse ꝓuerti. Dissoluti sunt vtiq̄: cuz
Luc. 23. passione dñi sol tenebras accepit terra ꝓtremuit: ve
lum tēpli scissum est: et cuz hec tanta fuerint ostensa
miracula: non sunt tñ conuersi faciente duritia. Ten Ibidem. 23.
tauerūt vo qñ dixerunt: Dic nobis si tu es christus:
Deriserūt qñ crucifixo imputabant: sicut Matthe⁹ Matth. 27.
euangelista testat. Silr et ꝓncipes sacerdotuz deri
dentes eū cum scribis et pharisei dicebāt: Alios sal
uos fecit: seipsum saluū facere nō pōt. Genus autem
istud locutionis tūc adhibet: qñ res aliqua copiosissi
me significat impleta: vt bñdicēs bñdicā te: maledi
cēs maledicā te: edificans edificabo te: et his similia.
Quod argumētū dr̄ notatio: cū ex verbi positiōe eli
cit similitudo sermonis. Sequit: Striderunt in me TOP
dentibus suis: qō fit a seuis boibus: qñ rōne vincun
tur. Nam cum eis pro veritate verba defecerint: tūc
impatiēter dētibus fremūt: suasq̄ voluntates tacita
interminatione denūtiāt. Sed hoc totū ad magnam
humani generis edificationem referr̄: ne mēbra sibi
existimēt onerosum pati: qō caput suū sustinuisse co
gnoscūt.] Dñe qñ respicies: restitue aiaz meā a ⁊ ma Alt. malignitate
lefactis eoꝝ: a leonibus vnicam meaz.] Qñ respicies
pro ꝓsuetudine infirmitatis humane dr̄: cui morosū
videt qōcūq̄ futuꝫ est: que mox vt cupit aliqd festi
nat implere. Restitue vo dixit: quasi creptaz redde:
hoc est: presta resurgere malefactis: qz iniuste ꝓbat
occasus. A leonibus enim: a potestatibus cruentis at
q̄ crudelib⁹ significat. Unicā: qdā carnē dñi aduerte
re voluerūt: que iz sit ista cois: vnica tamē facta est:
qz de virgine: qz sine peccato: qz sociata est vbo: hoc
est: dei filio. Siue vnicā: catholicā ecclīam intelliga
mus: que in toto mūdo vna est: et delectatiōe magna
vnica nūcupat: a qua hereticoꝫ ꝓuēticula oīmodis
excludunt. Nam vt ꝓbes ipsam dici vnicaz: sequēs
versus ostendit: qui de ecclia locuturus est. Et respi
ce rex ordinem pulcherrime fuisse seruatum. Prius
pro resurrectione sua deprecatus est: que reuera iam
contigit: dehinc postulauit de ecclesie liberatiōe: que
tēpore iudicij ab omni erit inquietudine muniēda.
Alt. nō hēt ⁊ Confitebor tibi dñe in ecclesia magna: in populo
grauī laudabo te.] Venit ad tertiū mēbrū: vbi iam
percepto munere resurrectiōis: pfiteт se in toto or
be dño ꝓfiteri. Duas diximus esse cōfessiones: vnaz
laudis: alterā penitētie. Sed hic vt pconiale debuis
ses aduertere: paulopost sequit: laudabo te. Magna
vo ecclia: est populus christian⁹: recte fidei tenax qui
amplitudine sui totius mundi spatia cōprehendit.
Sequit: In pplo graui vtiq̄ fructuoso: qui non in le
uibus paleis: sed in frumētalibus granis nosci cōsti
tutus. Quē veniēs aura tētationis de area christi nō
abucit: sed ventilationib⁹ purgat potiⁿ q̄ lōge pucit.
Quapropter in graui pplo laudat dñs: a leuib⁹ aūt et
fide vacuis vtiq̄ blasphemat.] Non ⁊ insultēt in me Alt. supgau
qui aduersant mihi inique: qui oderūt me gratis: et deat mihi
⁊ annuētes oculis.] Ordo verboꝫ talis est. Nō insul Alt. annuas
tent in me qui aduersant mihi inique annuētes ocu
lis: qui oderunt me gratis. Insultant heretici: qñ ali
quos de numero fidelium sancta perdit ecclesia. Ad
uersantur inique: quando de pereuntium erroze letā
tur. Hoc ne fiat: pia domini intercessiōe deposcitur.
Sequitur: Qui oderunt me gratis: hoc est: quibus ni
hil nocui. Inaniter siquidem execratur: cui lesionis
causa nulla ꝓmittitur. Annuentes autem oculis di
xit: quod solet fieri: quando voluntatem nostram ta
cita et dolosa significatione declarauimus: et vbi voce
prodi nolumus: oculorum quempiā nutibus admo
nemus.] Quoniam mihi quidez pacifice loquebant

et ⁊ super

Alt. in tracū dia terre lo quētes dolos et ⁊ super iram dolose cogitabant.] Predicitur in
deorum nefanda dolositas: que nō nostris sed verbis
euangelicis indicet. Pacifice loqui videbantur: qñ
Matth. 22. dicebant: Magister scimus: qz verax es: et viam dei
in veritate doces: licet tributū dari cesari: an nō? Sz
pōt dolū cogitare etiā qui nō disponit occidere: vt si
quis pecuniam aut possessionē primo machinet au
ferre. Sed addidit: Iram: vt dolus eorum exitialis
fuisse declaret. Hoc ad illud referr̄: quando dolosaz
Joan. ii. machinationem tractabant. Oportet vnū pro omni
Alt. Et bus mori.] ⁊ Dilatauerunt super me os suum: dixe
runt euge euge viderunt oculi nostri.] Dilatauerunt
Luc. 23. vtiq̄ os suum: quando clamabant: Crucifige cruci
fige: iam non annuentes oculis: non dolose cogitan
tes: sed aperta et libera voce damnantes. O scelestuz
facinus. Negauit iudex fieri qō populus clamabat
impleri. Sequuntur verba letaliter letantiuz iudeo
rum: ac si dicerent: Bene bñ: videmus de te qō desi
derabamus efficere: vt dissuasor plebis cū latronib⁹
in cruce pēderes. En mira patientia in quo erat sum
ma potestas. Nunquid non valuit ad confundēdos
inimicos viuus descendere de crucis patibulo: qui
moru⁹ die tertia resurgere potuit de sepulchro? Sz
nō ꝓueniebat diuine virtuti ad verba insultantium
cōmoueri: vt amplius erubescerent dū omnia predi
cta constarent. Sed quānis iudeos: Euge euge dixis
se: in euangelio non legatur: similia tñ insultationuz
verba locuti sunt: vt vna res per sermonum varieta
tes veraciter probetur esse narrata: Euge euge: per fi
SCHE guram dictum est Epiçeuxis: quando sine aliqua in
terpositione in vno versu verba geminant.] Uidisti
dñe ne sileas: domine ne discedas a me.] Ad hec et
ista tria verba pertinent: que superius dinoscuntur
esse narrata. Uidisti: hoc est: pbasti cōpleta que con
tra me puideras eē cogitāda. Sic enim dicimus qñ
aliquid in memoriaz reuocare desideramus: vidisti
q̄ crudelis extitit mihi: vidisti quanta in me fecerit
latronis improbitas. Ne sileas: id est: non differas da
re sniam: qō vtiq̄ tacendo non potest fieri: sed loquē
do. Nam quod dicit: Ne discedas a me: a parte acci
piendum est humanitatis que subiacuit passioni.
Alt. nō hēt ⁊ Exurge ⁊ domine et intende iudicio meo: deus me
us et dominus meus in causam meaz.] Sicut sepe di
ctum est ab humana consuetudine: exurge dicitur
illi qui semper vigilat: semper intentus est. Et cum
iugiter omnia respiciat: tunc tamē putatur intendis
se dum vindicat. Judicio meo: qō pertulit a iudeis
iudicium sine iure: tormenta sine scelere: mortem si
ne peccato. Bene autem dixit: meo qō reuera pertu
lerat. Pulchre siquidem dixit: In causam meam re
spice: non in penam. Pena enim sceleratis videbat
esse consimilis: causa vo talis cum nullo poterat eē
communis. Sed que est ista causa: que a deo peteba
tur intendi? Scilz vt qui dare venerat salutem hu
mano generi: ab infanis et perfidis ꝓbaretur occidi.
Alt. iustitiā Alt. supgau ⁊ Iudica me domine ꝓm ⁊ misericordiam tuam deus
deat mihi meus: et non ⁊ insultent in me inimici mei.] Quānis
baberet optimā causam qui peccata non fecerat: ta
men se petit ꝓm misericordiaz iudicari: vt nobis oī
deret precationis exemplum: qui tale non potera
mus habere negocium. Sequitur quoqz: Et non in
sultent in me inimici mei: scilz ne dicant qō insultā
tium potest habere nequitia: id est: potuimus: fecim⁹
egimus: sed precatur vt mala sua potius salutariter
tristes defleant: q̄ se exitialiter implesse congaudeāt
⁊ Nō dicāt in cordibus suis euge euge anime nostre:
nec dicāt ⁊ absorbuimus eum.] Expressit insultatio Alt. deuorabi
nem quā superius fecerat sentiendam. Non dicant mus
euge euge: id est bñ bene. Uerba sunt enī ista scelera
ta mēte letantium: que iam dicere non possunt dum
cōpunctionib⁹ affligunt. Damnēt ergo malā cōscien
tiam suā: ne possint penalē subire sniam. O ingens et
īmensa pietas creatoris: nō patit eos letos temporali
ter relinqui: ne debeant eterna calamitate pcelli. Ab DEF
sorberi est aūt in corpus alteri⁹ subita celeritate trās
mitti. Qō accidit illis qui aliquibus supstitionib⁹ de
glutiti: a vere fidei viuacitate discedūt. Sed hoc pe
tit ad informandos fideles: ceterum ineffabili ei⁹ pie
tati talia non poterant euenire. ⁊ Erubescant et re
uereant simul: qui gratulant malis meis. Induātur
⁊ pudore et reuerentia: qui maligna loquunt ⁊ aduer Alt. cōfusiōe
sum me.] Digna vindicta: pena sufficiens. Nam qui Alt. super
erubescit actus suos ꝓpria estimatione damnatus est
et se vltore torquet: qui vinculo confusionis inuolui
tur. Pōt tñ aliquis erubescere et reuerentiam nō ha
bere. Hic autem addidit: Et reuereātur simul: vt cō
uersionis eorū indicia declararet. Reuerētia est enī
dñi timor cū amore permixtus. Qō illis ꝓuenit qui
volūtate sincerissima ꝓfessionis munera ꝓsequunt.
Sequit: Induant pudore et reuerentia. Quasi quo
dā cilicio penitētie: quasi veste lugubri: pudorē ꝓtra
audaciā ponit quā habuerūt furētes: reuerētiā ꝓtra
īpudētiā falsitatis: vt duab⁹ vtutib⁹ curēt que duob⁹
cōmisere criminib⁹. Magna enī dixit locutos: id est
supba modū pbitatis excedētia: sicut beatus ioānes
in apocalypsi cōmemorat: Uidi os loquēs magna ad Apoc. 13.
uersus dñz.] Exultēt et letent qui volūt iustitiā meā:
et dicāt semp magnificet dñs qui volunt pacē serui
eius.] Postq̄ de pseutoribus sufficiēter edictū est:
venit ad ptem fideliū: illos optās salubri penitudine
cruciari: istos sūma beatitudinis exultatiōe cōpleri.
Et illud respice qō merita eorū: ipsa quoq̄ verba di
stinguūt. Persecutores enim solet dicere: Euge euge
aie nostre: qō tēporale gaudiū et fugitiua letitia est.
Beati vo dicūt: Semp magnificet dñs: qō eternum
atqz ꝓpetuū est. Illi aiabus suis mundanas ꝓferunt
voluptates: isti ad dñm ꝓpria vota ꝓuertūt: et exulta
tionē suā nō in se: sed in eius laudib⁹ ponūt. Qō autē
dixit: Serui eius: ad humilitatis respicit formam: qz
in assumpta carne humilitas est: in maiestate vo po
tētia. Sic vtrūqz ꝓfectum atqz verissimuz: vnus est
dñs Christus. Qui ergo volunt pacē serui ei⁹? Scilz
qui a vitys reddunt alieni: et in continētie bono: diui
no munere animi tranquillitate versant. ⁊ Et lingua
mea meditabit iustitiā tuā: tota die laudem tuam.]
Lingua ipsius meditata est iustitiam: quādo nouuz
testamentum pplis pdicauit. Tota die: sicut sepe di
ctum est: vniuersum vite tēpus ostēdit. Sed qz hu
manitati impossibile videt deum continuata voce
laudare: ad intellectum nos bonoꝫ actuū transfera
mus: qz semper deū laudat: qui in oī voluntate sua di
uina iussa considerat. Conclusio.

Consideremus Christum dñm: per totum psalmū quāta nobis dispē
satione loqui dignatus est. Fecit enim ab oratione
principium: sicut et in alys similibus psalmis. Dein
de passionis et resurrectionis sue ventura narrauit.
Postremo finit in spe magna fidelium: vt dubium
nō sit et hunc psalmum prefata regula fuisse conclu
sum. Quapropter gaudeamus in cladib⁹: exultemus

in periculis. Nam cur a fidelibus seruis debet refugi: quod ille rerum dominus pro omnium salute sustinuit: Notandũ preterea: secũdũ hũc esse psalmũ eorum qui passionem ⁊ resurrectionem dñi latius intimare noscuntur.

Explicit expositio in psalmum. 34.m.

¶ In finẽ seruo dñi psalm⁹ Dauid. XXXV.

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: non est timor dei ante oculos eius. Quoniam dolose egit in conspectu eius: vt inueniatur iniquitas eius ad odium. Verba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Iniquitatẽ meditatus est in cubili suo astitit omni vie non bone: malitiam autem non odiuit. Bñe in celo misericordia tua: ⁊ veritas tua vsq ad nubes. Iustitia tua sicut montes dei: iudicia tua abyssus multa. Homines ⁊ iumẽta saluabis domine: quẽadmodum multiplicasti misericordias tuas deus. Filij autem hominum: in tegmine alarum tuarum sperabũt. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue: ⁊ torrẽte voluptatis tue potabis eos. Quoniam apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumẽ. Pretende misericordiam tuam sitientibus te: ⁊ iustitiam tuam his qui recto sunt corde. Nõ veniat mihi pes supbie: ⁊ man⁹ peccatoris nõ moueat me. Ibi ceciderũt qui operãtur iniqtatem: expulsi sunt nec potuerunt stare.

Hec omnia noia bene intelliguñ de dño saluatore. Nam ⁊ in finem: ipsum significat. Et seruo dñi: de ipso dicit̃ qui formam serui accipiẽs: factus est obediens vsq ad mortẽ: sicut Ysaias ꝓpha de ipo dicit: Ecce seruus meus suscipiam eum. Psalmus vo ⁊ Dauid: frequẽti expositione iã nota sunt: que ideo ad personam dñi ꝑtinere noscunt̃: qm̃ ei conuenire ipsorum no minum expositio declarat. Diuisio.

Phil. 2.

Isa. 42.

Totus psalmus a persona ꝓphete dicitur. In primo membro contẽptores legis vehemẽter accusat: eosq dicit nõ habitare cum dño: cõmemorãs eorũ impias voluntates. Nec moueat qõ post tituli tale pricipiũ ab insipientib⁹ facere delegit initiũ. Cõmẽdat enĩ vehemẽti⁹ bonorũ ptẽ: qm̃ pri⁹ pmittit̃ qõ grauiter horreat̃. Scdo: sub laude dñi collata beatorũ premia describunt̃: eosq dom⁹ dñi vbertate cõpleri. Breuiterq in ruina malorũ psalm⁹ iste ꝓcludit̃: ne gs putaret fortasse tẽtandũ: qõ tãta execratiõe nouerat accusatũ. Quapropter subtilitatẽ ei⁹ paulo diligẽti⁹ pscrutemur. Est enĩ nõ nulla difficultate ꝓtext⁹. Expositio

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: nõ est timor dei ante oculos eius. Duo sunt genera peccantium. Unum qõ credens legi: per ifirmitatẽ carnis nõ valet que sũt iussa cõplere. De qb⁹ dicit Salomon: Corpus enim qõ corrũpit̃ aggrauat aiam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ. Aliud vo est audax: desperatũ: blasphemũ: qõ sibi ponit libera volũtate delinquere ꝓtemnẽs oia: sibiq; remurmurans deũ putat non curare mortalia. Qua propter dixit iste talis apud se rem sceleratas: quam publice nõ est ausus ꝓfiteri: ⁊ ideo ista cogitat: vt sibiipse licẽtiam videat̃ tribuere peccatorũ: quatenus sub immensitate delinquat: qui metũ iudicis abyciẽdum esse decreuit. Sequitur: Non est timor dei ante oculos eius. Cogitationẽ dicit iniquorũ: qui putãt timorẽ dei nõ eẽ in conspectu eius: id est: non curare deũ vt hoies eũ debeãt formidare: ſ vt qdã errãtes philosophi dixerũt: mũdũ poti⁹ credũt casib⁹ regi: q̃ supnis administrationib⁹ ordinari. Siue de iniusto dicit̃: nõ eẽ timorẽ dei ante oculos eius: qui talia dicere sacrilega volũtate presumit. Deniq sequit̃. [Qm̃ dolose egit in ꝓspectu eius: vt ꝑinueniret iniquitatẽ suam ad odium.] Sceleratus iste de quo dictum est Non est timor dei ante oculos eius: neglexit operas legi dare vt intelligeret persuasionem suam esse falsissimam: Sed ꝓtemnes dicta salutaria: veritatẽ studuit oimodis ignorare. Is ergo dolose egit in conspectu dei: vt suã iniquitatẽ ad odium refugeret inuenire: credens per ignorãtiam precepti se posse defendi. Pulchre aũt definitũ est peccata nostra eẽ inigratẽ ⁊ odiũ: qm̃ illa odisse debem⁹ per que ad eterna supplicia peruenimus. [Verba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit intelligere vt bene ageret.] Sermonibus iniquorum conueniẽter data est finitiua complexio Verba enĩ eorũ sũt inigtas ⁊ dolus. Itaq; que numerare nõ poterat: duob⁹ sũt sermonib⁹ explicata. Iniqtas ꝑtinet ad blasphemiã: dolus ad ꝓximũ decipiendum. Sed qd rogo sibi residuũ faciat: qui peccare in deũ ⁊ in ꝓximũ nõ recusat: Cum vo dicit: Noluit intelligere vt bñ ageret: illos significat qui ex aliqua ꝑte sapiẽtie igniculũ ꝓceperũt: ⁊ a vero itellectu suo vitio declinãtes: puersis se erroribꝰ polluerũt. Doc ⁊ ad demẽtissimũ ppl'm iudaicum cõpetẽter aptat̃: ad quem dñs venerat: ⁊ ille sanari detestabili obstinatio ne contempsit. Nam imprudentie plerunq; venia datur: voluntario vo maleficio vltio semper insta succedit. Quod argumentum dicitur ab ingenio: quando non per ignorantiam: sed malitiosa voluntate peccatur. [Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni vie non bone: malitiam autem non odiuit.] In exponendo adhuc viro pessimo perseuerat. Ait enim: Iniquitatem meditatus est: id est: errorem longa meditatione tractauit: libros scilicet faciendo peruersos: vt non tñ ipse delinqueret: verumetiam posteritas eodem auctore peccaret. In cubili suo: id est: in corde proprio. Cubile enim a cubando dictum est: vbi animus noster inhabitans bonum malumque meditatur. Astitit vo dicit omni vie non bone: id est: seculi istius vitam quam non transiuit vt reliqui confitentes: sed in eadem commoratus atq; defixus est: ad cumulum quoq; intulit peccatorum. Malitiam autem non odiuit. Dic malitiam vult intelligi cunctorũ criminum matrem: in vno verbo concludẽs qõ latius videbat̃ effusum. Hanc igitur affectare piaculũ est: quã nõ solũ vitare precipimur: sed merito eas odisse compellimur: quatenus tantum facinus perpetua execratione damnemus. Memento autem quod a capite psalmi huius: per quatuor versus figuram posuit Synatrismos: que vno tractu atq; circuitu crimina multa concludit. [Domine in celo misericordia tua: ⁊ veritas tua vsq ad nubes.] Dinumeratis cogitationib⁹ hoium pessimorũ: secũdo membro ad laudẽ dñi transitũ facit. Nã q̃uis ⁊ in terra ⁊ in mari ⁊ vbiq; sit misericordia ei⁹: hic tñ specialiter in celo dicit: id est: in celestib⁹ creaturis ⁊ sanctis hoibus: vbi copiosius dona manauerũt. Veritatem etiam cõmemorat iustorũ: que in isti⁹ seculi agone versat̃. Diximus enim superius nubes ꝓphetarũ ꝑdicationibus comparatas: qr̃ sicut ille terris victuales aquas depluunt: ita ⁊ isti fidelib⁹ aiabus imbrẽ salutis emittunt: vt fructũ dent fidei que steriles fuerant ariditate peccati: vt ipsum reuera intelligamus celestibus virtutibus misericordiã facere: quem per apostolos ⁊ ꝓphetas humano generi vitatẽ cognoscimus prestitisse. Et intuere laudem hanc: contra impiorũ vituperationẽ cõmuniter introductã: vt demonstratiuũ genus vtrisq; partib⁹ explicatis euidentius appareret. [Iustitia tua sicut montes ꝑ domine: iudicia tua abyssus multa. Hoies ꝑ iumẽta ꝑ saluos facies dñe.] Quis vsus habeat: Iustitia tua sicut montes dei: multo tamen absolutior est Hieronymi fida translatio: que dñe magis q̃ dei posuit. Iustitia tua beatos dic̃ aplos: qui capaces dñi iustitie deuotis sensib⁹ extiterũt. Quos merito montibus comparauit: qm̃ sũme veritatis lumen in ipsis primordꝭ haurientes: humilib⁹ populis sanctis predicationibus infuderunt: Sicut montes qui sole oriro radios noue lucis excipiunt: ⁊ ad cõualles terrarũ refusa claritate trãsmittunt. Abyssus hic in bono posuit: ꝓfunditates eius diuinis iudicijs comparando. Abyssus est enim ꝓfunditas aquarũ: quã nec metiri: nec intrinsecus ex toto videre ꝑualemus. Quis enĩ magni pelagi: aut internã cõspiciat: aut spatia latissima cõprehendat: Sic diuina iudicia nec mente cõplecti possum⁹ nec rõne aliqua definire prevalem⁹: sicut apls dicit: Q̃ incõprehẽsibilia sunt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie ipsius: Dis tñ oibus: vnũ nomẽ appositũ est: abyssus: id est: ꝓfunditas: que non valet apprehendi. Exponit etiã quare iudicia eius abyssus dixerit: merito qm̃ peccatoribꝰ iumẽtorũ se inordinata volũtate tractantibus bñficia sue pietatis indulget. Doc aũt que mens: que ratio comprehendat: supplicationem penitentius ad premia transire iustorũ: Uides ergo dñi iudicia: profundis abyssis aptissime cõparata. [Quemadmodũ multiplicasti misericordias tuas deus. Filij autem hominum in ꝓtectione alarum tuarum sperabunt.] Nunc latius per varias enumerationes exponit: qõ superius breuiter dixit: Iudicia tua abyssus multa. Quemadmodũ: admirãtis aduerbiũ est: id est: q̃ sublimiter: q̃ potenter misericordias tuas largitate mirabili cõtulisti: vt ⁊ peccatores ad ꝓmia venire faceres: ⁊ iustos sperare promissa dona sancires. Et nota q̃ superius homines dixerit: nunc aũt filios hominum ponit. Homines plerũq; dicuntur: qui necdum primi hominis vetustate deposita: in originalis peccati crimine perseuerant. Nam ⁊ ipse Adã qm̃ primus est: homo dicit̃: non filius hominis. Filij autem hominum sunt: qui grãm baptismatis cõsecuti: in nouam ꝓgeniem prestante dño renascũtur. Nam ⁊ ipse christus filius hominis dictus est: vt reuera cuius premia suscipiunt: eius ⁊ nomine decorentur. Alie vo sunt domini precepta noui ⁊ veteris testamenti: in quorũ protectione iustus omnis sperare cognoscitur: dum eis obedire monstratur. Hec similitudo tracta est competẽter ab auibus: quarum pulli teneri spem suam in maternarũ alarũ ꝓtectione ponere cõsueruñt. Quo exemplo ⁊ simplicitas sperantis ostendit̃: ⁊ blandissimi beneficij cautela declarat̃. [Inebriabuntur ab vbertate domus tue: ⁊ torrente ꝑ volũtatis tue potabis eos.] Inebriabuntur: sermo tractus est a parte bonorũ: de hominum cõsuetudine vitiosa: qui vino nimio gurgitati mẽtis oppressiõe torpescũt. Sic ista celestis ebrietas memoriam intercipit secularium rerũ: ⁊ carnalia ita facit a mente discedere: tanq̃ vini crapula: que humanos actus a nostris sensibus alienat. Sequit̃ etiam vnde talis ꝓuenire possit ebrietas: scilicet: ab vbertate domus tue: id est: ab euthetis spũalib⁹ sancte matris ecclesie. Ipsa est enim domus que cõdita sua inaniter nescit expẽdere: que sic vniuerso mũdo sufficit: vt plena semꝑ exuberet. Ebrietas sobria: vi nolẽtia gloriosa. In qua potatoꝫ peccat: si eas potius ambire despiciat. Torrentẽ vo diximus esse fluuius velocem: qui pluuiarũ subita inundatione descendit. Cui bene cõparat̃ sapientia christi: qr̃ subita est: ⁊ ita rapida vt ad finem quem vult sine aliqua tarditate peruenias. [Qm̃ apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumẽ.] Q̃ salutariter aperit: q̃ potenter exponit quid sit illud qõ superius ait: inebriabunt̃. Christo dño dicit: quoniã apud te est fons vite: id est initium omnium bonorũ ⁊ origo virtutũ: vnde perfectissime complemur: qm̃ aliqõ munus ab eius pietate suscipimus. Debriat etenim nos vita potabilis: cũ bone conuersationis studium de sacris ꝑdicationib⁹ hauserim⁹: sic̃ Ysaias dicit: Haurietis aquas de fontibus saluatoris. Ue ꝓ in ꝓsuetudine mortaliũ: aliud est lumen: aliud fons: imo ⁊ ꝓtraria sibi sunt: qr̃ fons aque stãmarũ lumen extinguit. Apud deum vo vnũ est: qr̃ quicquid dixeris ⁊ verum est: ⁊ adhuc minus. Dicimus enim deũ lumen: qr̃ omnes hominẽ venientem in hunc mundũ illuminat. Fontem: qr̃ sitientẽ ⁊ inanes satiat. Montẽ: qr̃ fortis ⁊ excelsus est. Uiã: qr̃ rectus est. Magistrũ: qr̃ doctor est vite eterne. Petram: qr̃ fundamentum ⁊ firmamentum esse probatur ecclesie: ⁊ cetera que leguntur in litteris sacris. Uerũtamen in his omnibus: vnus intelligit̃ dominus christus. Sed vt versum istum perfecte ac diligenter intelligere debeam⁹: sciendum nobis est: hoc nomen luminis toti⁹ trinitatis esse cõmune. Legit̃ enim: Deus lux est: ⁊ tenebre in eo nulle sũt. Ergo qr̃ pater ⁊ filius ⁊ spũs sanctus vnus est deus: recte animaduertim⁹ de tota trinitate esse dictũ: De⁹ lux est ⁊ tenebre in eo nulle sũt. Uñ vsus iste merito de saluatore dicitur: In lumine tuo videbimus lumen: patris scilicet ⁊ spiritus sancti: qr̃ per ipsius predicationem factum est: vt tota nobis trinitas manifesta cõstaret. [Pretende misericordiam tuam ꝑ sicientibus te: ⁊ iustitiam tuam his qui recto sunt corde.] Pretẽde dixit: id est: preroga: presemia: longe lateq; diffunde: vt possint scientes te in isto seculo tutius ambulare. Isti autem scientes dominum: multipliciter intelligendi sunt. Sciunt enim dominum: qui sanctam trinitatem corde firmissimo ꝓfitent̃: qui regulas celitus datas nulla itellectus sui prauitate distorquẽt. Ad postremũ ipsi soli veraciter norunt deum: qui catholice fidei nõ deserunt vnitate cõpleri. Dis rogat pretẽdi misericordiã: vt ⁊ in isto seculo sub dñi pietate degant: ⁊ in futuro iudicio ꝓmia digna recipiant. Doc enim significat iustitiã tuam his qui recto sunt

Sap. 9.

Alt. inueniat iniqtas eius

Alt. dei

Alt. saluabis

DEF

Rom. 11.

TOP

ETY

SCHE

Alt. regnine

Alt. volupta tis

DEF

Isa. 12.

i. Joã. 1.

Alt. sitientib⁹

que

corde:q; ibi iustissime ad dexteraz collocabunt: qui
hic recta mente prestãte dño viuere meruerũt. Nõ
veniat mihi pes supbie: ⁊ manus peccatoris nõ mo-
ueat me. Orat vt gressus mentis a iusto tramite nõ
recedat: ne in superbiaz erectus cadat qui tutissima
humilitate cõstiterat. Nec vacat q; pede hic singu-
lari numero posuit. Certũ est enim in vno nos pede
cõtinue stare nõ posse. Qui cõuenienter superbie da
tus est: qm̃ elatum hominem diutius nõ preualet cõ
tinere. Pes aũt pro affectu mẽtis est positus. Naz si-
cut gradientes de loco ad locũ transferimur: sic a do
mino separamur qũ nos elata cogitatione diuidim⁹.
Hoc enim maximũ ꝓstat esse peccatũ: vñ angelus ce-
cidit: per qõ Ada a paradiso ꝓbat exclusus. Manus
vo peccatoris est: male suadentis operatio: que tunc
nos a fidei firmitate mouet: cũ iniqua disceptatione
sollicitat. Ibi ceciderũt qui operant inigtatẽ: expul
si sũt nec potuerũt stare. Ibi: vbi supius dixit: pede
supbie scilicet ⁊ praua suasione negtie. Bene aũt po-
suit: Ceciderunt: ac si diceret: in profundam foueam
corruerunt. In illo enim pede: non staturus sed ca-
surus initiat. Quis enĩ dubiret eos posse corruere: qui
vno tm̃ (vt supra dixi) vestigio subleuant? Quẽ vel
si nullus impellat: lassitudine sua fit pronissimus ad
ruinã. Sed tm̃ hũc pedẽ nõ vni dat vitio: sed oib⁹ qui
operant inigtatẽ. Nam q̃uis aly ex crudelitate: aly
ex libidine: aly ex cupiditate: aly ex inuidia diaboli
plabunt: oẽs tm̃ in supbie vitio cadunt: q; dñi iussa
cõtemnũt. Nã sicut obediẽs dr: qui multis iussioni-
bus obsecũ dat: sic multifaria dñi ꝑcepta ꝓtemnens:
supbus veracissime nũcupat. Qõ argumentuz dicit
a genere. Hen⁹ enĩz est supbia: vñ oia vitia exorta no
scunt: sicut scriptura dicit: Initiũ ois peccati supbia.
De istis aũt sequit: Expulsi sũt: nec potuerunt stare.
Expellunt vtiqz: qm̃ audiẽt: Ite in ignẽ eternũ. Nec
potuerũt stare: q; nõ illis licebit dñi iussa differre: sz
illic statiz ꝑcipitant ab angelis: vbi eis parata est flã
ma penalis. Conclusio.

TOP
Ecc.10.
Mat.25.

Repetere libet supioza psalmi: quo decore pro
lata sint. Dicunt enĩ quãta famulis
suis gr̃a diuina ꝑstiterit vt vsqz ad plenissimã satie-
tatẽ felici vbertate puenerint. O laudabilem nimis
ebrietatẽ: o votis oib⁹ expetẽdã vinolẽtiã: vñ mode-
stia nascit: ⁊ plena mẽtis integritas obtinet. Nõ binc
titubatio: nõ ꝓfusio: nõ mẽtis alienatio: nõ caligo te
nebrosa succedit: sed tãto aia sanior reddit: q̃to illa
ebrietate cõplet. Bibamus ergo hũc potũ auidi: ne-
quaq̃ labys carnalib⁹: sed purissimo cordis affectu:
de quo nõ letitia tẽporalis sum it: sz eterne vite gau-
dia ꝓquiruntur. Explicit expositio in psalmũ. 35m

¶ Psalmus ipsi dauid. XXXVI.

Oli emulari in malignantibus
neqz zelaueris facientes iniqui
tatem. Qm̃ tanq̃ fenum velo
citer arescent: ⁊ quẽadmodum
olera herbarum cito decident.
Spera in dño ⁊ fac bonitatem:
⁊ inhabita terrã ⁊ pasceris in diuitijs eius.
Delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitiones cor
dis tui. Reuela dño viam tuã ⁊ spera in eo:
⁊ ipse faciet. Et educet quasi lumẽ iustitiã
tuam: ⁊ iudicium tuũ tanq̃ meridiẽ: subdi-
tus esto dño ⁊ ora eum. Noli emulari in eo
qui prosperatur in via sua: in hoie faciente
iniustitias. Desine ab ira ⁊ derelinque furo
rẽ: noli emulari vt maligneris. Qm̃ qui ma
lignant exterminabuntur: sustinentes autem
dñm ipsi hereditabunt terram. Et adhuc pu
sillũ ⁊ nõ erit peccator: ⁊ queres locum ei⁹
⁊ nõ inuenies. Mansueti aũt hereditabunt
terram: ⁊ delectabuntur in multitudine pa
cis. Obseruabit peccator iustũ: ⁊ stridebit
super eum dentibus suis. Dñs aũt irridebit
eũ: qm̃ ꝑspicit q; veniet dies eius. Gladius
euaginauerunt peccatores: intenderũt arcũ
suum. Vt decipiant pauperem ⁊ inopẽ: vt
trucident rectos corde. Gladius eoz intret
in corda ipsoz: ⁊ arcus eorum confringat.
Melius est modicũ iusto: sup diuitias pec
catoz multas. Quoniã bracchia peccatorũ
conterent: cõfirmat aũt iustos dñs. Nouit
dñs dies imaculatorum: ⁊ hereditas eorum
in eternũ erit. Nõ confundentur in tempo
re malo: ⁊ in diebus famis saturabunt. Ini
mici vo dñi mox vt honorificati fuerint ⁊
exaltati: deficientes quẽadmodũ fumus de
ficient. Mutuabit peccator ⁊ nõ soluet: iu
stus aũt miser et ⁊ tribuet. Quia benedicẽ
tes ei hereditabũt terrã: maledicentes autem
ei disperibũt. Apud dñm gressus hominis
dirigetur: ⁊ viã eius volet. Cũ ceciderit nõ
collidet: q; dñs supponit manum suã. Iu-
nior fui etenim senui: ⁊ nõ vidi iustũ dereli
ctũ: nec semen eius querẽs panẽ. Tota die
miseret ⁊ cõmodat: ⁊ semen illius in bñdi
ctiõe erit. Declina a malo ⁊ fac bonũ: ⁊ iha
bita in sc̃lm̃ scl̃i. Quia dñs amat iudiciũ: ⁊
nõ dereliquet scõs suos: ĩ eternũ ꝓtuabunt.
Iniusti punient: ⁊ semẽ ipioz pibit. Iusti
aũt hẽditabũt terrã: ⁊ ĩhitabunt in sc̃lz scl̃i
super eã. Os iusti meditabit sapiaz: ⁊ lingua
ei⁹ loquet iudiciũ. Lex dei ei⁹ in corde ipsi⁹:
⁊ nõ supplantabunt gressus eius. Cõside-
rat peccator iustũ: ⁊ querit mortificare eũ.
Dñs aũt nõ derelinquet eũ in manibus ei⁹:
nec damnabit eũ cum iudicabit illi. Expecta
dñm ⁊ custodi viã eius: ⁊ exaltabit te vt be
reditate capias terrã: cum pierint peccatores
videbis. Vidi ipiũ superaltatũ: ⁊ elevatũ si
cut cedros libani. Et transiui ⁊ ecce nõ erat:
⁊ quesiui eũ: ⁊ nõ est inũtus loc⁹ ei⁹. Custo
di inocẽtiã ⁊ vide eqtatẽ: qm̃ sunt relige bo
mini pacifico. Iniusti aũt disperibũt: simul

reliquie impioz iteribũt. Salus aũt iustoz
a dño: ⁊ protector eoz in tempore tribula-
tiõis. Et adiuuabit eos dñs ⁊ liberabit eos:
⁊ eruet eos a peccatoribus: ⁊ saluabit eos
q; sperauerunt in eo.

Se verbis tituli istius: non est qõ nouiter
dicere debeam⁹: sed intentionem psalmi
magnopere debem⁹ aperire. Totus enĩz
ad mores ꝑtinet corrigẽdos. Instruit qp
pe eccl̃ia: que nunc introducit ad loquẽ-
dũ: preceptis salutarib⁹ genus humanũ ne mortife-
ris erroribus misceat: Malos pena deterrens: bonis
ꝑmia cõpromittens. Qõ doctrine genus oino effica-
cissimũ est: vt ⁊ superbi humilient: ⁊ humiles digna
cõsolatio ꝑsequat. Est etiã alphabeti hebrei ordine
digestus: min⁹ habẽs lr̃am sextãdecimã: quẽ sicut in
superioribꝰ iã dictũ est: ad illos estimamus esse refe-
rendũ: qb⁹ deest aliqd de perfecta cõuersatione san-
ctoz. Naz cum oẽs littere apud hebreos significan-
tias suas habeat: credere fortasse dignũ est: cui deest
aliqõ elementũ: eũ quoqz significationes ipsius non
habere. Dicãt studiosi fortasse meliora: nobis tm̃ diu
tius perquirẽtibus: cõcessum nõ est aliud inuenire q̃z
dixim⁹. Memento vo qõ istoz alphabetoz: iaz ter-
tius psalmus est: qm̃ ⁊ ipsi ad septẽnariũ numerum
tendunt: qõ suo loco dicendũ est. Diuisio.

Er totũ psalmũ sicut dic:um est: ecclesie
vox introducit ad populũ corrigenduz.
Prima positione cõmonet ne malignã-
tes qui q̃z debeat imitari: sed gcd boni
sperãdũ est a dño postulet: qui nouit ⁊ p
futura cõcedere: ⁊ perenniter mansura prestare. In
qua hebrei alphabeti: sex littere ꝓtinent. Scõa dicit
peccatores: maxima hic cruciatione torqueri: qm̃ in
suis actibus nihil sile boni se bre cognoscũt. Hec bẽt
lr̃as septẽ. Tertia ꝑfitet: nunq̃ se iustũ vidisse dere-
lictũ: maloz penas ⁊ ꝑmia bonoz vtili cõmutatio-
ne ꝑmiscens. Ista pars residuas habet litteras octo.

Aleph
Al. in malignantibus.
Al. zelaueris

Expositio.

Oli emulari inter malignantes: neqz
emulatus fueris facientes iniquitatẽ.
Principium psalmi: id est: Noli emulari
inter malignãtes: neqz emulatus fueris
facientes iniquitatẽ. Qm̃ tanq̃ fenũ ve-
SYL
locitet arescent: ⁊ sicut olera herbaz cito decident:
cathegorici syllogismi q̃litate formatuz est ita. Qui
malignant ⁊ faciunt inigtatẽ tanq̃ fenum velociter
arescent: ⁊ sicut olera herbaz cito decidẽt. Oẽs qui
tanq̃ fenũ velociter arescent ⁊ sicut olera herbaruz
cito decident nõ sunt emulandi. Non igit emulan-
dũ est inter malignantes ⁊ faciẽtes iniquitatez. Per
SCHE
figurã Ethopeã, phibet nos sancta mater ecclesia: ne
maloz actibus delectati: eoz cateruis societate pesti
fera misceamur. Multos enĩ sollicitat cohors nefan
da peccantiũ: ⁊ delectatione quadã decipimur: qũ cũ
plurimis delinquere festinam⁹. Deinde sequitur: vt
nec singillatim imitemur insanos: dum eos fortasse
credimus esse felices: qui ad tempus libertate crimi
nũ perfruunt. Emulari vo hic: significat malos act⁹
imitari: cũ se dies perdidisse putant: qui tardam sibi
maloz licentiaz puenisse suspirant. Nam ⁊ in bono
vbum hoc ponit apls dicens: Emulamini charisma-
ta meliora. Qm̃ tanq̃ fenũ velociter arescent: ⁊ sic
olera herbaz cito decident. Reddita est causa pba

1 Cor. 12.
Al. quemadmodum.

bilis: quare sequi nõ debeamus quos scimus sceleri-
ter esse perituros. Fenũ: pulchra res est dũ viret: duz
floret: sed cum aruerit mutato ꝑtinus colore marce
scit. Sic sunt impy: qui q̃si florida letitia relucentes
prematuro fine siccant. Prio feno compari sunt vt
arescerẽt: nũc agrestib⁹ oleribꝰ vt decideret. Nõ enĩz
dixit: olera hortoz sed herbaz: vt significaret potius
illa vilissima que per agros sponte nascunt. Olera
enĩz ab olla dicta sunt: vbi collecta decoquunt. Qua ETY
propter fenũ mũdi nobilibus cõparemus: qui ⁊ faci
le ꝑficiunt: ⁊ viriditatis magna quasi gratia vestiun
tur. Olera herbaz: mediocres ponantur ⁊ humiles:
que per loca inculta copia pullulãte ꝓsurgũt: ⁊ natu-
re sue agrestẽ atqz hispidã retinẽt q̃litatẽ. Sz ⁊ illud
velociter arescit: ⁊ ista cito decidũt. Sz dicat aliqs:
Quãdo hoc illis euenire credendũ est: Scilz tẽpore
iudicij: qũ splendor estatis arridet: cum ad ꝓsuetudi
nẽ arboz ois homo fructꝰ suos aperit. Seculũ enim
istud similitudo est hyemis: vbi factoz nostroz omne
germen inclusuz est: nec pot de eis iudicari que pro-
bant abscondita. Quapropter in his duobus versib⁹
etiã illud argumentũ declarat exim iũ: qõ dr̃ Epiche TOP
rema: latine executio siue argumentũ: que rei dubie
fidẽ per exẽpla ꝓfirmat. Ostensum est enim cito im
pios cadere per fenũ ⁊ olera. Spera in dño ⁊ fac bo Beth
nitatẽ: ⁊ inhabita terram ⁊ pasceris in diuitys eius.
Postq̃z malignãtes studiose censuit euitandos: nunc
quo mõ facere debeamus admonuit. Primũ sigdez
cõmonet vt sperem⁹ in dño. Hoc introitus fidei: hoc
initiũ salutis est. Sequit: Et fac bonitatẽ: q; sicut le
git: Fides sine operib⁹ mortua est. Inhabita terram: Iac. 2.
hoc est: in sancte ecclesie visceribus pseuera: qm̃ fide
les nunq̃z decet ab ipsa discedere. Et ne forsitã dice-
ret: quid ꝑderit si ista faciamus: Sequit totius rei
magna cõpensatio. Pasceris in diuitys eius. Pasce-
ris ad saturitatẽ pertinet ⁊ ad suauitatẽ perennẽ. In
diuitys eius: id est: in christi domini ꝓtemplatione:
qui solus inestimabile premiũ ꝑbat ecclesie. O pa-
stus ille mirabilis: nõ corporis defectiua refectio: sed
inextricabilis animi fortitudo. Inde saginant fide-
les: cibus qui quãtũ satiat: tãtũ beatũ famem semp
exaggerat. Delectare in dño: ⁊ dabit tibi ꝑtitionẽ Al. petitiões
cordis tui. Delectatio ⁊ corporalis dicit ⁊ spũalis.
Illa nutrit vitia: ista vtutes. Delectare cum dicit in
dño: suauẽ tibi vult esse eius recordationez: vt amẽ ⁊
quẽ times: vt desideres quẽ vereris: vt ambias que-
rere quẽ pauescis. Sequit: Et dabit tibi petitionem
cordis tui. Respice q; cordis dixit: nõ carnis: qõ ad
sapientiã solet referri. Cordis enim petitio est fides:
charitas: intellect⁹ dei ⁊ opa actuũ bonoz. Ipsa enim
ꝓsuevit ꝑpitius annuere: que solet pys ꝑdicationib⁹
admonere. Ita singulis gbusqz sententys ad eternã
vitã informat animꝰ chr̃iani. Reuela dño viã tuã: Simel
⁊ spera in eo ⁊ ipse faciet. Velũ qõdã est dẽsitas pec
catoz: vñ via: id est: vita nr̃a tenebrosi amictꝰ circun
datiõe vestita est. Hãc reuelam⁹: qũ delicta nr̃a ꝑm
ptissime ꝓfitemur. Reuelauit enĩz Paulus apls viã
suã: qũ dixit: Caro ꝓcupiscit aduersus spiritũ: ⁊ spũs Gal. 5.
aduersus carnẽ. Sperauit aũt in dño: duz clamaret:
Infelix ego hõ: qs me liberabit de corpe mortis bu Ro. 7.
ius: Hr̃a dei per Iesum chr̃m dñm nr̃m. Adiecit: Et
ipse faciet: Ipse qui omnipotẽs est: ipe qui manu fo-
tis est: ipse reuera cui⁹ oia iussionibus obsecũdant. Et
q̃lia sũt que ille facit: per Ephexegesin posita subter SCHE
explanat. Et educet tanq̃z lumen iustitiaz tuam: ⁊ Al. quasi

Alt. tanq; iudicium tuuz ſicut meridiē. ¶ Exponit qō ſuperius dixit: Et ipſe faciet. Lumen: ſolis colores nobis corporales oñdit. Fulgor dei: operum noſtroꝝ q̄litates exprimit: vt iuſtitia nr̄a: id eſt: fides quā habem⁹ ī chr̄o ſic reluceat: q̄ten⁹ ſpūalib⁹ poſſit appere ꝓſpectibus.

DEF Educere eſt eniz aliqd de tenebris ad lumen trahere: hoc eſt: de ſeculi iſtius caligine ad illā futuri iudicij pducere claritatē: vbi oia palā fiunt: nec vlterius tenebroſis latibulis occulunt̄. Quapropter iuſtitia noſtra quā deo donāte nūc habem⁹ in fide: tunc humanis ꝓſpectibus apparebit: ⁊ tanq̄ lumen pfere-

Col. 3. cū ſpes nr̄a chr̄s oſtēdet̄: ſicut dicit apl's: Cū chr̄s apparuerit vita veſtra: tunc ⁊ vos apparebitis in glia.

SCHE Tanq̄ meridiē: per Hypbolen dictū eſt. Significat enim: clariſſimā ⁊ puriſſimā lucē. Tūc nanq; ſol orbem terraꝝ nimia claritate pfundit: ⁊ cūctas mūdi-

Deleth Alt. ora ¶ ptes ſpicuo fulgore colluſtrat. ¶ Subdit⁹ eſto dño ⁊ obſecra eū. † Ne emulat⁹ fueris eus: qui ſperat̄

Alt. noli emulari in eo ¶ in via ſua. ¶ Subditus eſto dño: etiā qui ab eius fide videt̄ alien⁹: poteſtate dominationis: nō electione iudicij. Sed vt hoc de ſanctis dictū debuiſſes agnoſcere. Sequit̄: Et obſecra eū. Qō vtiq; facere neſciūt:

ETY niſi qui pia dño deuotione famulant̄. Obſecrare gpe ſignificat: obſequenter rogare. Et nota q̄ hec duo regulariter poſita ſūt: vt ⁊ bñ agam⁹: ⁊ ſemp rogem⁹

Ro. 12. ſicut dicit apl's: Orationi inſtantes: neceſſitatib⁹ ſanctoꝝ coicantes. Redit etiā ad illā cōmonitionē vñ pſalmus fecit initiū: vt peccatorē florētē fidelis non debeat imitari. Nā iō additū eſt: In via ſua: vt non ſanctos: ſed criminoſos intelligere debuiſſes. Chr̄ſti enim via ſola bona eſt: nr̄a vo peccatis obnoxia. Naz

Alt. iuſtitias ¶ hoc qō dicim⁹: ⁊ ſequēs vſus euidēter oſtendit. ¶ In hoīe faciēte iniquitatē. ¶ Dic declarauit qō ſupius dixit: Qui ſperat̄ in via ſua: hoc eſt in hoīe faciente iniquitatē vel negtias: cuius act⁹ turpis eſt ⁊ fecilen-

De Alt. noli emulari vt malignetis ¶ ta negocia. ¶ Deſine ab ira ⁊ derelinque furorem: ne emuleris vt nequiter facias. ¶ Deſine illi dicit qui adhuc in ſano animi tumore remurmurat: qui iſlāmatus ira ⁊ indignatione blaſphema vba pfundit: vt ſi bi felicitatē negatā ſeculi ꝓquerat̄: quā bre peſſimos

DEF ꝓtuet̄. Ira eſt (ſicut ⁊ alibi dixim⁹) que celeri motu animum ſuccēdit. Furor: qui diutius pſeuerat. Ergo vtraq; nos iubet deſerere: per que ad culpā poſſum⁹ peruenire. Addidit: Ne emuleris vt nequiter facias. Nequitiā veteres definierūt volūtariā eē malitiā: in quā nō caſu incidim⁹: ſed ſpontanea delectatione

ETY verſamur. Hāc frequenter phibet ne q̄s velit imitari. Neq̄ eniz dict⁹ eſt: nequaq̄: id eſt: nullo tempore

Alt. malignātur. Alt. ſuſtinentes autem Alt. hereditabunt ¶ aptus. ¶ Qm̄ qui ſnegter agūt exterminabunt̄: ſ qui vo expectāt dñm: ipſi ſhereditate poſſidebūt terrā. ¶ Duplex cauſa pponit̄ ⁊ timoris ⁊ muneris: vt emulari peſſimos minime cupiamus. O hō: qd illos imitari deſideras: quos pire pſpectas? Audis a matre que te diligit: q̄re cū bonis nō gaudeas: ne te cū peſſimis

ETY pire ꝓtingat? Exterminari: eſt foras terminos pyci: id eſt: ab illa dei ciuitate fraudari. Sz ne ſolus met⁹ ibecilla hoīuz corda turbaret: ſubiūgit etiā ſpem bonoꝝ dicēs. Qui vo expectāt dñm ipſi hereditate poſſidebūt terrā: ſcilz qui deſpiciūt felicitatē ipioꝝ: nec ſibi volūt munera pſentia ꝓdonari: ſed expectāt dñi ſaluatoris aduētū. Ipſi eius hereditate gaudebūt: id eſt: que legib⁹ venit: que ſecura ⁊ eterna eſt. Poſſidebūt terrā: hoc eſt: ciuitate dñi futura potient̄: quā iuſtis viris diuina pietas pollicet̄. Quapropter ordinē ſupni chirographi ꝓſideremus: pollicita ſuis tēpori-

bus expectem⁹: ne dū volum⁹ pmiſſa feſtinanter exigere: cauſe nos videamur amiſſione mulctare. Pendet aūt vſus iſte de ſupiorib⁹. Vñ dicit: ne emulatus fueris eū qui pſperat̄ in via ſua. Que figura dr̄ Hyperbaton: cū ſuſpēſus ordo vboꝝ inferi⁹ explicatur. SCHE

¶ Et puſillū adhuc: ⁊ nō erit peccator: ⁊ queres locuz Hau Alt. non ¶ eius ſnec inuenies. ¶ Puſillū: exiguū aliqō puūqz ſi-

ETY gnificat: qō ꝓſtrictis digitis manu poſſit ēcludi. Puſillū enim: a pugno dr̄. Hāc breue atqz vltimā etatē in remedio laborātiū eccl'ia pollicet̄: ne longe credatur vbi fidelis fatigari poſſe cognoſcit̄. Puſillus vo: dicit tps qō reſtat vſqz ad diē iudicij: qō cōparatione ꝓteritoꝝ dieꝝ oīno paruiſſimū eſt. Et nō erit peccator: nō qz ipſe qui peccauit nō erit: ſed peccare iam deſinet. Locū enim eius iſtū mundū ſignificat: qui peccatoribus fauet: pprieqz ipſis amicus eſt: vbi tanq̄ in domicilio ſuo delicta vernare manifeſtum eſt.

¶ Manſueti aūt ſpoſſidebūt terrā: ⁊ delectabunt̄ in Alt. hereditabunt ¶ multitudine pacis. ¶ Manſuetos appellamus: manu ETY ꝓſuetos: id eſt: patiētes ⁊ mites: qui alienas iniquitates tolerāt: nō vt ipſi aliquē grauare preſumāt. Sed vide q̄ta vis ſit iſtius noīs: vt cū multarū vtutū capacē eſſe deceat chr̄iſtianū: ad pfectionē totius boni explicandā cōſtet edictū. Nos dicit poſſeſſuros Hierusalē futurā: de qua ſepe iam dictū eſt. Ciuitas que ſemp bonoꝝ ſuauitate cōpleta eſt: vbi eius habitatores nō mercibus degunt: ſed diuina delectatione paſcunt̄. Nō ibi quiſq̄ laborat vt viuat: ſed ex toto gentus accipit qō beatus animus cōcupiſcit. Ibi oculis cordis beata eſuries ſaginat̄. Ibi aīa ſolo viſu reficitur: qñ qcqd ad eius ptinet deſideriuz dñici vultus cōtēplatione pſtat̄. Sequit̄: Delectabunt̄ in multitudie pacis. Dic iā veritas ipſa pfecte beatitudinis indicat̄: vt ſemp ſuauiter ſentiatur omne qō eſt: nec aliqñ poſſit deſinere qō delectat. Naz vt oſtenderet ipſam delectationez nulla ſzietate diſſoluī: addidit: In multitudine pacis. Pax eniz futuri ſeculi eſt: vbi DEF nihil aduerſum: nihil pōt eſſe ſzium: ſed vno mō cōceptū gaudiū ſuauiſſime pſeuerat. ¶ Obſeruabit pec Zai Alt. ſtridebit ¶ cator iuſtū: ⁊ ſfremet ſup euz dentibus ſuis. ¶ Quis de peccatoribus ⁊ iuſtis pſalmi huius contexta videat̄ eſſe relatio: tñ huic loco nō importune facim⁹ diuiſionem: quādo inter ipſas ſimilitudines nouum aliquid introductum eſſe ſentit̄. Quapropter ſit nobis hic ſcōa ptitio. Superius enim dixerat fideli nō debere impios emulari: nūc dicit peccatorib⁹ ſupra iuſtos inuidia faciente torqueri. Diuerſa quippe voluntas: iuſto odium parat. Nam qñ illum videt ſceleratus bonis operibus operā dare: ille ſe credit ſpecialiter accuſari. Stridet dentibus: fremit animo: ⁊ cuius nō pōt mores ſubuertere: vitā ipſam protinus conat̄ auferre. Obſeruabit: quaſi de occultis inſidys cum dolore reſpiciet. Dentibus enim fremere furentiū beluaꝝ eſt: quas imitatur iracundus duz primo minat̄ interitum. Atqz ideo pudor eſt illos emulari: qui bonis inuident alienis: dum extremū ſe eſtimat ¶ quem inuidie reatus accuſat. ¶ Dñs aūt irridebit eū: qñ prospicit q̄ veniet dies eius. ¶ Mirabilis nobis forma cōſolationis oſtenditur. Quis enim debet delectari eius pompa: cuius periturū nouit audaciam? Nā ſi nolumus aliquo ꝛelo ꝓfundi: ſequamur hoc qō dñs facit. Irrideam⁹ eū cui⁹ p̄uidem⁹ occaſuz: iudicemus ſfelicia que deꝓhēdim⁹ eſſe pitura. Firmiſſime credam⁹ talia: qñ a vitate nobis pmiſſa ſūt. Sic fiet vt peccator irriſus abſcedat: qui ſe fugitiua felicitate

Deth Alt. iēderūt Alt. decipiāt ¶ ſpiactitat. ¶ Gladiū euaginauerūt peccatores: ⁊ ſtetē-

¶ derūt arcū ſuū. Ut ſdeyciāt inopē ⁊ pauperē: vt truci-

¶ dēt rectos corde. ¶ Gladius peccatoris eſt qlibet dolus appetēs leſionē. Nā ⁊ ille qui inopē ſpoliare ꝓtēdit: puerſe ꝓſily ſui gladium educit: ⁊ ille qui praua ſuaſione deſiderat decipere aīas inocētes: enſem peſſime cogitationis oſtēdit. Euaginauerūt aūt: ſignificat nudauerunt: vt qō ante erat in cogitatione tanq̄ in vagina recōditū: poſt eductū reuelatis cogitatiōibus appareret. Arcū enim tēdere: nō ſtatim ſagittare eſt: ſed paratū atqz intētū: deſignat operi fraudulēto expectātes tps: qñ poſſint ſimplices inocētes decipere. Sequit̄: Ut deyciāt inopē ⁊ pauperez. Quid interſit inter inopē ⁊ pauperē: nō longe predixim⁹. Pulchre aūt dictū eſt: vt deyciant: q̄ſi ſtantē ⁊ fidei robore perdurantē. Deyciunt̄ enim: dū eis tenebroſus ⁊ morti ſilis error infundit̄. Addit̄: Ut trucidēt rectos corde. Hoc de martyrib⁹ pōt ſtelligi: qui recti

¶ ſunt corde: ſed carne trucidant̄. ¶ Gladius eoꝝ intret

¶ in corda ipſoꝝ: ⁊ arcus eoꝝ cōfringatur. ¶ Bene dicitur gladi⁹ qcqd conat̄ extiguere: qñ enſis expletiuū

ETY genus armoꝝ eſt ad mortis effectū. Gladi⁹ enim dr̄: qui fit ad hoſtiū clades. Et vt ſcias gladiū iſtū de cogitatione veniſſe: recipr̄oca ſnia dixit: Intret in corda ipſoꝝ: vñ ſcilz venerat: ⁊ peruerſis graſſabat̄ inſidys. Arcū dixim⁹ occultā deſignare malitiā que cōtra inocētiſſimos parabat̄. Sed hāc ꝓfringi dixit: qz nō erat fideli⁹ in aīe parte nocitura. Et reſpice: qñ ipſa vba que in facinorib⁹ poſuit: eadē ⁊ in vindicta geminauit: ppter illā ſcilz euangelij ſniam. In qua

Luc. 6. Eyet ¶ meſura meſi fueritis: in eadē remetiet̄ vobis. ¶ Melius eſt modicū iuſto: ſup diuitias peccatoꝝ mltas. ¶ Pia mater q̄ſi bonos filios oſculans atqz cōplectēs: adhuc in eoꝝ cōſolationib⁹ pſeuerat: ſuadēs melius eſſe modicū iuſto ſup diuitias peccatoꝝ. Sed intendamus qd ſit modicū: qz ipm eſt qō efficit magnos. Modicū hic ſentiat̄ humilitas: in qua duz ſe anim⁹ noſter cohibet: mūdi pciosa tranſcendit. Cōtra: Diuitie ſunt peccatoꝝ multe: id eſt: cōgeſtio criminuz ⁊ abūdātia peccatoꝝ. Vñ q̄tū ſit melius: eſt mediocre modicū iſtud iuſte pcipere: ⁊ molē tantoꝝ ſcelerum nō bre. Illud ſiqdē ad celoꝝ regna pducit: iſtud aūt demergit in tartarū. Hoc argumētū tractū eſt ex cōtrarys. Cōtrariū eſt enī modicū iuſti q̄ diuitie mul-

TOP ¶ te peccatoris. ¶ Qm̄ bracchia peccatoꝝ ꝓterent̄: con-

¶ firmat aūt iuſtos dñs. ¶ Bracchia in quoꝝ: ſupbas ſignificāt actiōes: in qb⁹ impy pſumūt dū nulla rationis ꝓſideratione flectunt̄. Et nō dixit: frangunt̄: qō vno ictu poterat puenire: ſed ꝓterent̄: id eſt: aſſidua tritura minuunt̄: dū ſemp graui⁹ fit per ptes ſminui q̄ ſubita clade cōſumi. Sed ſicut impios tali interminatione debilitat: ita iuſtos bona pmiſſione ꝓfir-

ETY mat. Confirmare enim eſt: in animi afflictione poſitum cōſolatorio ſermone robozare. Qō ſi bene reſpicias: tali dicto totius pſalmi vtus expreſſa eſt. Iſtis enim oīb⁹ ſentētys agit̄: vt ⁊ preſumptio peccatoris

SCHE deyciat̄: ⁊ iuſti animus ſubleuet̄. Que figura dicit̄ Paradigma: id eſt: exemplū hortantis vel deterrentis. Qō hic quoq; factū eſt: cū iuſtos inuitat pſperis

Joth Alt. dies ¶ ⁊ peccatores terret aduerſis. ¶ Nouit dñs ſ vias ima-

¶ culatoꝝ: ⁊ hereditas eoꝝ in eternū erit. ¶ Immaculatoꝝ vias humana ignorātia nō pōt intueri: qz carni imperſpicabilis eſt via coanguſtata virtutū: dñs aūt qui eas cōdidit integerrima qualitate ⁊ q̄titate cognoſcit̄. Sed his talib⁹: qd puenire poſſit exponit. Hereditas eoꝝ in eternū erit. Hereditas eoꝝ eſt celeſtis Hierusalē: eterna pace ditiſſima. Que merito totiens pmittit̄: vt vere pollicitationis ambiguitas auferat̄. In eternū erit: ꝓter mundanas hereditates adiectū eſt: que eterne eſſe nō poſſunt. Illa enim perpetua cōceditur: qñ ſine fine preſtat̄. ¶ Nō ꝓfundent̄ in tempore malo: ⁊ in diebus famis ſaturabun-

¶ tur. ¶ (Malū tēpus: ſignificat die iudicij: quādo oīs caro ſollicita actuū ſuoꝝ retributionē compenſatio nemqz formidat. Sicut alibi dicit: In die quādo oīs caro rediuiua reſurget ⁊ recipiet ſm compenſationē que formidat.) Sed ſicut alibi dicit: In die mala liberabit eū dñs. In iſto ergo tēpore nō cōfundentur ¶maculati: qbus per gr̄am ſatiſfactionis peccata dimiſſa ſunt. Sequit̄: Et in diebus famis ſaturabunt̄. Dies famis: tēpus huius mundi ſignificant: qñ beati eſuriunt iuſtitiā. Nāqz in reſurrectione iuſtis nō eſt tēpus famis: ſed bonoꝝ oīum eterna ſatietas. Ergo in hoc mūdo iuſti poſſunt eſurire: vel querere iuſtitiā: ſaturabunt̄ ſcilicet per ſcripturas ſanctas: per exēpla dominica: per retributiones ſepiſſime repromiſſas: qbus epulis fideles ſatiat chr̄ianos. Quapropter deuotis pmittit̄ pfecta ſecuritas: vt ⁊ in futuro iudicio nō erubeſcāt: ⁊ in hoc mundo competentia dona

¶ percipiāt. ¶ Qm̄ peccatores peribunt. Inimici vo do- Lapy Alt. vt Alt. quemadmodum ¶ mini moꝝ ſhonorificati fuerint ⁊ exaltati: deficientes ſ vt fumus deficiēt. ¶ Cōſiderandu; eſt qz in hoc vſu vna pbatione poſita: moꝝ alia ſubſequit̄. Dicit enim: Qm̄ peccatores peribunt. Et itez: Inimici vo dñi moꝝ honorificati fuerint: deficient. Que figura dr̄ Epexergaſia: quotiens vni cauſe duas pbationes apponimus. In illo ſigdem iudicio peribunt pecca- SCHE tores: quos cibo ſpūali minime cōſtat eſſe cōpletos. Nam hic ⁊ ſemetipſis ſatiari: ⁊ locupictes eſtimant̄ quozū oīno ieiuna ⁊ inanis eſt: q̄uis copioſa ſatietas videlicet que vſqz ad hoc pducit vt pereāt. Et nota: qz peccatores perituros eſſe cōfirmat: id eſt: in illa iudicatiōe damnādos. Naz inuenies impios qui pene toto vite ſue tēpore mūdanis delectationibus pfruunt̄: Cur ergo dicit moꝝ: Qm̄ qui ruinoſaz altitudinem aſcendit: ſtatim a veritate cadit: qz tunc incipit perire cū nitit̄ ruitura cōſcendere. Deficientes eniz poterant ⁊ aliter deficere: vt indicius eoꝝ aliqō fortaſſe remaneret: addidit: Tanq̄ fum⁹: vt nulla pars actuū eoꝝ reſidua eſſe noſcat̄. Nam ſicut iſte de flāmis egrediens: per aera extollit̄ ſinibus cōglobatis: ⁊ q̄to magis altius euolat: tanto celerius euaneſcit: ſic peccata tenebroſa ⁊ leuia: q̄to ſe ampliūs erigūt: tanto velocius diſſipant̄. Qō aūt ait: Deficiētes de- TOP ficient: argumentū eſt qō dicit̄ a ꝓfugatis. Hec autē vba ex ſeipſa naſcunt̄: ⁊ orta ab vno ſibi cōſona ſimi-

¶ litudine deriuant̄. ¶ ſMutuat̄ peccator ⁊ nō ſoluet: Lamech Alt. mutuabit Alt. tribuet ¶ iuſtus aūt miſereb̄. ⁊ ſcōmodat. ¶ Mutuat̄ peccator qñ dei vbuz audit: ⁊ nō illud ſuis operibus repreſentat. Hoc eſt enim nō ſoluere: iuſſa minime diuinitatis implere. Mutuat̄ etiā qñ dei bñficia diuerſa ſuſcipit: ⁊ nullā gratiarum reſtituit actionē: ſed cōtra ꝓteruus ⁊ tanq̄ nihil accepit ſemp ingratus eſt. Iuſti vo cauſa diuerſa eſt. Nā q̄uis hic pauca ſuſcipiat: pia deuotiōe plura reſtituit largiēti: in oīb⁹ gr̄as agēs pauptatē ſibi datā diuitias putat. Dolores qqz ipſos ⁊ calamitates amplectit̄: qui ſpe futuri premij ꝓtra ipſas quoqz mortes patientia interuenienre ꝓſligit. Et intēde qō dicit: Miſereb̄. ⁊ cōmodat. Hoc ad elemoſynas ptinet largiendas: vbi prius miſericordia

SCHE

Al. Quia Al. ei heredi tabunt
Al. ei disperi bunt

pcedit: ⁊ post humanitas benigna subsequit̃. Et cõsidera: qm̃ per figurã Diaphorezis: per quã fit differẽtia ꝑsonarũ: inter iustũ ⁊ impiũ cõtrariaꝫ sibi distantiã facit. [Qm̃ benedicentes ꝯeũ possidebunt terrã: maledicentes aũt ꝯillũ disperiẽt.] Sicut superi⁹ per figuram Diaphorezim peccatorũ ⁊ iustorũ voluntatẽ diuisit: ita ⁊ nunc per eandẽ figurã: eorũ retributiões ⁊ premia segregauit: ne cõfusum relinqueret qõ nulla sibi vicinitate cõgrueret. Nã qui benedicũt dn̄m: id est: qui in oibus grãs referunt: ⁊ eius mandata custodiunt: terrã illã viuentiũ accipiẽt possidendaꝫ: de qua ⁊ alius psalmus dicit: Portio mea in terra viuẽtium. Maledicentes aũt ⁊ blasphemi: vel dei legib⁹ inobedientes ab illa patria submouentur: nõ qz ipsi nõ erũt quos penalis flãma torquebit: sz qm̃ a iustorum promissa beatitudie dispibũt. [A dño gressus hominis ꝯdirigent̃: ⁊ viã eius ꝯcupiet nimis.] Intelligamus ꝓpositã causam. Dñm gressus per se tortuosi semp ⁊ praui sunt: qppe qui in iniquitatib⁹ ꝓcepti ⁊ in delictis ꝓgeniti sumus. Sz tũc a patre luminũ dirigimur: qm̃ fidei regulã in qua gradiamur accipimus. Dirigimur plane: cũ sine errorib̃ ambulamus. Sed quo nos ducit ista directio? Uidelicet vt ad pfectã fidẽ ⁊ eterna ꝑmia veniamus. Ueruz iste chꝛistianus qui iam corde directus fuerat: viam dn̄i cupiet nimis: id est: ipsuz dn̄m saluatorem supra oia plus amabit: qui vere nostra est via: veritas ⁊ vita.

Pſ.141.

Dem Al. apud dñz Al. dirigẽt Al. volet

Al. nõ habet Al. collidẽt Al. supponit Al. suam

[Cum ceciderit ꝯiustus nõ ꝯcõturbabit̃: qz dñs ꝯfirmat manũ ꝯeius.] Cũ ceciderit: nõ in peccatũ intelligas: qz iustũ dixit: sed in manibus peccatorũz: in casu aspero: qui frequenter sanctis diabolo insidiante ꝓtingit. Sed vt tibi satisfacere videaris: cõsidera qz cũ in eodẽ versu dicat ceciderit qõ ad pedes respicit subiungit firmandam manuz cadentis: cuius magis debuit cõfortari vestigiũ vt post lapsum surgere valuisset. Unũ euidẽter apparet: cadere istud esse: in impiorũ incidere dicionẽ. Manũ quippe huius: id est: cõsilium opationẽqz ꝓfirmat: nec turbari põt capt⁹ qui aduersa seculi huius subire decreuit intrepidus.

Nun Al. iunior Al. etenim Al. querens panem.

[Juenior fui ꝯ ⁊ senui: ⁊ nõ vidi iustũ derelictum: nec semen eius ꝯegens pane.] Peruẽtũ est ad tertiã sectionẽ: vbi si vnum hoiem loqui putes: breue ⁊ angustum tẽpus ostẽdit̃: nec dei landib⁹ oino sufficiẽs: sed magis ĩtroducte vox reddat̃ ecclesie: que ab initio seculi vsqz ad finem verã nobis ꝓbat esse sententiã. Juenior fuit: qm̃ initia legis in ipso protoplasto primeua suscepit. Senuit: id est: ad bonorabiliorem venit etatẽ: qm̃ nouissimis temporibus suscipere meruit dn̄m redẽptorẽ. Nã ⁊ euãgelista Joãnes in epistola sua sic ait: Filioli: nouissima hora est. Sed per hec tempora que totius mundi ambitus excurrit: iustũ senõ dicit vidisse derelictum. Ita sit: vt longuitꝯ per ecclesie vba designatũ esse videat̃. Quid igitur dicim⁹ de illis iustis qui in latronũ manibus inciderunt? de ipso quoqz iusto iustorũ: qui clamauit in cruce: Deus meus deus meus quare me dereligsti? Sed vt omnẽ nodũ cõtrarietatis euadamus: iustus derelictus nõ est: sed spũalibus bonis nõ tẽporalib⁹: vt putatur auxilys: gbus tũc premia reuera collata sunt: qm̃ tormenta seculi supare potuerũt: ipso testante: Beati qui pseculionẽ patiunt̃ ꝓpter iustitiaz: qm̃ ipsorũ est regnũ celorũ. Simili modo dicit: nõ se vidisse semen iusti egens pane. Qõ si ad lr̃am accipias nec hoc poterit ꝓstare qõ dr̃. Legimus enim famis causa Abraam: Jsaac ⁊ Jacob mutasse ꝓuintias. Unũ dubiũ nõ est eguisse pane: quos ꝓpter penuriaz loci cõstat exteras expeuisse regiones. Sed redeam⁹ ad interiorem hoiem: ⁊ vera nobis sententia salutariter apparebit. Semen vniuscuiusqz hois operã esse diximus: quã seminat ⁊ metit: siue bonã siue malã. Ergo opera iusti pane nõ idiget: hoc est: vbo dei quo satiatur: quo reficitur: quo intus reuera viuit ⁊ pascitur. Sic fiet vt cõcordantia reddant̃ que sibi videbant̃ esse cõtraria. [Tota die miserẽ ⁊ cõmodat: ⁊ semen eius in benedictione erit.] Tota die dicit: toto tẽpore vite sue. Dies enim singulari numero frequenter apponit̃: vt toti⁹ vite tempora declarent̃. Quale est illud p̃mi psalmi: Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Ita fit: vt cum pauca dicimus: plurima sentiamus. Miserẽ ⁊ cõmodat. Siue elemosynas dicit: vbi ante misericordia tangit animũ ⁊ sic aperit manũ. Ipsa est enim perfecta elemosyna: que prius a se inchoat: ⁊ sic ad alterius iuuamina venire festinat. Siue magis illum cõmodare dicam⁹ spũalia bona: que affluenter dei possidet pauper. Cõmodat plane iustus: vñ oino diues est: de doctrina: de pietate: de iustitia: de patiẽtia: ceterisqz bonis quibus pfruit̃ mẽs illa sanctissima. Sed ne crederes iustũ ĩterdũ velle mutuari: posuit: Tota die. O diuitie inestimabiles: que in tota vita copiam suã affluentissime largiunt̃. Merito nõ deficit dare: qui a chꝛo semp se nouit accipere. Sequit̃: Et semen eius in bn̄dictione erit. Similis est ⁊ iste locus superioribus. Nã si semen velis filios intelligere: multi sancti filios genuerunt luxuriosos ⁊ impios. Sed semen dicit operã: que ab hoie dono superno velut frumẽtale semen aspergit̃. Hec recipit̃ in bn̄dictione: qz seminata est in bona voluntate. Nã semen opera nostra eẽ ĩtellexit apls cũ dic̃: Qui seminat in carne: de carne metet corruptionez: ⁊ qui seminat in spiritu: de spiritu metet vitam eternã. [Declina a malo ⁊ fac bonũ: ⁊ inhabita in seculuz seculi.] Duob⁹ modis vitã nostrã pia mater ĩstituit. Primus est: vt mala declinem⁹: qz peccatorũ bonarũ rẽ repẽte esse nõ põt appetit⁹. Scõs: vt bona faciamus: ꝓpter qõ a vituperabili actione cessauim⁹. Declinem⁹ ergo mala que nostra sunt: ⁊ faciam⁹ bona que chr̃i sunt: qz dñs in iudicio iustos suos non vocat ad p̃miũ qz pauperib⁹ nil tulerũt: sed iõ coronat qz nudos vestierũt: visitauerũt infirmos: ⁊ esuriẽtes sitiẽtesqz pascere delegerunt. Uides ergo: qz non sufficit chꝛiano a malis abstinere: nisi etiã bonũ nitat̃ q̃dazꝫ opatione pficere. Uerũ hec pcepta: gd sequit̃? Et inhabita in seculũ seculi: vt tali p̃missione ꝓfisus futura p̃mia spe certissima iã possidere videat̃. Seculuz vo seculi: significat eternũ regnũ qõ nulla successione mutabit̃. [Quia dñs amat iudiciuz: ⁊ nõ derelinquet sanctos suos: in eternũ ꝓseruabunt̃.] Audiens hoc vbũ: Ama ⁊ tu iudiciũ: fac iustitiã: vt iuuãte dño recta volũtate ꝓtineas: vt bonis tuis ipse ꝓgaudeas. Ille enim auctor iustitie nõ põt illos derelinquere: qui eius eligunt pcepta cõplere. Et itendẽ p̃missionẽ: qz nõ dicit iustos in tẽporalibus rebus nequaq̃ deferendos: sed eos in eternũ ꝓseruandos esse p̃nuntiat. Dic enim visualiter ꝓseruari nequeunt: qui tribulationibus supplicysqz laceranꝫ. Audiant cupidi vite huius: qui sibi longeuos annos postulare noscũtur: non in hoc seculo: sed in eternum conseruandi sunt qui domino placere ꝓtendunt. [Iniusti punientur ⁊ semen impiorũz peribit.] Frequẽter sensus iste repetitur: vt amplius que sunt ventura credantur.

Pſ.55.

Al. mortifica re

ETY

Sab.5.

Al. aũt here/ditabunt.

ETY

Sade

Al. illi

Al. viam Al. hereditate capias

Al. ſicut

SCHE

Jobel.2.

Diuina siquidẽ miseratio: dum nos mauult gehenne penas euadere: dignatur sepius admonere. Et sicut superius iustorũ semen: id est: opera in benedictione dixit esse mansura: ita hic impiorũ actus perire ꝓfirmat. Peribũt sane: qm̃ ⁊ ipsum delictum ⁊ locus nosci̇t̃ interire peccãtiũ. Nam perire opera infideliũz: nõ taz nostris vbis: q̃ Salomone dicente ꝓbabim⁹. Dicturi sunt enim in iudicio: Quid nobis ꝓfuit superbia: aut quid diuitiarũ iactãtia contulit nobis? Trãsierunt oia illa tanq̃ vmbra. Uides perire gcgd hominẽ perdit: ⁊ sola consistere que regno dñi faciunt permanere. [Justi ꝯhereditate possidebũt terraz: ⁊ inhabitabunt in seculũ seculi super eã.] Sicut assiduae increpat̃ vt corrigat: ita frequẽter munera pollicet̃ vt erigat. Utraqz enim sicut diximus: efficacissima sunt instrumẽta doctrine: vt malos vindicta: bonos p̃missa p̃mia subsequant̃. Terra ergo ista appellata est: eo q̃ cõmeantiũ pedibus atteratur. Ad cui⁹ similitudinẽ: ⁊ ĩ ꝑla futura terra vocitat̃: nõ qz terat̃ que iugiter manebit illesa: sed vocabulũ perdit: qm̃ ipsa permanebit qualitatib⁹ ĩmutatis: sicut ⁊ celum ⁊ corpora nostra credimus innouanda: que lz noua erunt: hĩdẽ tñ noĩbus appellabunt̃. Adiectuz est: Et inhabitabunt in seculum seculi sup eam: ne istã crederes que aliqñ deserẽda est. Nec vacat: qz nõ dixit in ea: sed super eam. Secretũ enim videt̃ vt putam⁹ ipsius habitationes exponere. Et ideo dictuz est: sup eam: qz spũali corpori non erit necesse terram graui calcare vestigio. Sicut apls dicit: Deinde nos qui viuimus qui reliqui sumus: simul rapiemur cũ illis in nubibus obuiam chꝛisto in aera: ⁊ sic semp cum dño erimus. [Os iusti meditabitur sapientiam: ⁊ lingua eius loquetur iudicium.] Narratio hec per figuram Characterismon: que latine ĩformatio vel descriptio dicit̃: tẽpus beate resurrectionis: ostendit. Nõ enim dicit: meditat̃: sed meditabit̃ de futuro. Os hic cogitationẽ debemus accipere: qz de lingua sequit̃ quid loquat̃. Meditabit̃ ergo sapientiam: nõ scripturarũ lectione: sed cordis purissima visione. Ibi enim non litteris sapiẽtia colligit̃: sed celesti largitate inelaborata prestat̃. Et lingua eius loquet̃ iudiciũ: qz sermo ibi nequaq̃ a cogitatione dissentiet: sed sicut cor meditabit̃ sapientiã: ita lingua loquet̃ per cuncta iustitiaz. Dic est ille celestis ⁊ beatorũ modus: vt merito in ꝓsortio angelorũ recipiant̃: qui se nullo errore confundunt. Loquet̃ ergo iusti lingua iudiciũ: cuz veri luminis fuerit manifestatione cõpletus. Judicium enim dictũ est: quasi iuris diciuz: qõ in eo ius dicat̃. Non enim sancti semp iudicabunt: dum ꝓstet vnuz dñi esse iudiciuz: sed in eternum iuste locuturi sunt: quos reuera diuina virtus amplectit̃. [Lex dei eius in corde ipsius: ⁊ nõ supplantabunt̃ gressus eius.] Uides quẽadmodũ nobis pfectio future beatitudinis indicat̃: vt nihil aliud hõ in corde recipiat: nisi volũtatez dei qua beatus efficit̃: per quã ad tãtũ culmen ascendit: cui grãs indefinẽter acturus est. Dei eius: significat qui eũ de mundi istius clade liberauit. Hoc enim ꝓnomen grãm indicat dñi Saluatoris. Naz cũ sit oium deus: ipsius ꝓprie dicit̃ quẽ liberare dignatur. Cuz dicit: In corde ipsius: sensuz beati vniuersuz tali bono significat esse cõpletũ. Huius itaqz gressus supplantare nemo preualebit: qm̃ iam ⁊ originale peccatũ desinet: ⁊ diabolus decipiendi licentiã nõ habebit. Supplantare enim dicim⁹: plantis foueas prete dere: ne possit incedẽs firmũ reperire vestigiũ. Hoc ibi nullatenus cõstat esse faciendũ: vbi secura ⁊ eterna sunt oia: sicut in 55° ps dicturus est: Qm̃ eripuisti aiaz meã de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. [Considerat peccatorũ iustum: ⁊ querit ꝯperdere eũ.] Adhuc ista dicunt̃ de futuro iudicio. Considerare est enim aliqd alta deliberatione ꝓspicere: ⁊ vsqz ad rẽ viscera puenire. Naz in die retributionis peccatorũ perpendet iustuz: ⁊ dicet in corde suo: Nonne iste est qui egebat: quem in contemptu habuimus ⁊ derisu: ⁊ modo euz cernimus super nos electũ: ⁊ in sũma gloria ꝓstitutũ? Hoc est peccatorez iustũ ꝓsiderare. Querit aũt perdere eũ: ad consuetudinem dicit̃ delinquentium: qm̃ ⁊ in illo seculo festinant iustũ perdere: vbi iã cognoscunt̃ nocẽdi licẽtiã nõ habere. [Dñs aũt nõ derelinquet euz in manib⁹ eius: nec damnabit eum cũ iudicabit̃ ille.] Consideres quẽadmodũ ordinẽ istum futuro seculo deputauit: vt dicat in potestate inimici iustum vlterius non esse tradendũ. Qõ in isto seculo frequẽter euenit vt martyres relinqueret pseculorũ manibus carnaliter occidendos. Tunc enim famulos suos iam nõ derelinquet arbitrys impiorũ: sed in eterna pace positos possidebit ab omni periculo liberatos. Nec damnabit eũ cũ iudicabit̃ ille. Nõ damnat iustũ: cum iudicat impiũ: sed discretiõe meritorũ iustum beatitudo suscipiet: illũ debita pena torquebit. [Expecta dñm ⁊ custodi ꝯ vias eius: ⁊ exaltabit te vt ꝯinhabites terrã cũ perierint peccatores videbis.] Superioribus rebus diligenter expositis que ad eternã poterant beatitudinẽ ꝓtinere: redit ad iustũ ꝓsolans eũ ⁊ dicens: Tu qui iam credidisti: ad que bona euebi possis: confidenter expecta dñm: id est: patiẽter age. Et qualis sit ipsa patiẽtia: nõ tacet̃. Nõ enim ocioso dr̃ expecta sed laborantí: qui vias dñi: hoc est: sacratissima precepta custodit. Apte queqz sua reddidit suis. Terram illam nisi exaltatus nõ põt possidere: qz sic sancta: sic magna: sic celestis est: quã nemo ꝑualet nisi bene meritus adipisci. Sequit̃: Cũ perierint peccatores videbis. Duplici rõne iustorũ gaudia cumulant̃. Primũ cũ senserint in quãtis sint iocunditatibus collocãdi. Deinde cũ viderint penas peccatorũ: exultabunt amplius ab eterno se supplicio liberatos. Tũc enim gratior fit qualitas numeris attributi: qm̃ cõspecta fuerit penalis aduersitas. Ergo hoc dic̃: videbis: hoc est: qõ nũc credis: tũc absolute cognosces: ⁊ letaberis illis digne pereunt ibⁿ: te in sũma beatitudine per gratiã dei collocatũ. [Uidi impiũ superexaltatũ: ⁊ eleuatũ ꝯ sup cedros libani.] Dic ꝓtra prauissimũ morbũ: plenissima medicina p̃stat̃. Dicũt enim qdã: Si deo talia displicerent: peccatoribus tanta felicitas minime pueniret? Ideoqz per Energiã (que actuz rei in corporee narratione repꝛesentat) vidisse se dicit impium creuisse: nõ ad bonorẽ: sed potⁿ ad ruinã. Eleuant̃ enim hic tales supra iustos: qz illi sunt humiles isti superbi. Sz isti in iudicio cadent: illi feliciter erigent̃. Et qz dixerat: Superexaltatũ: ne putares eum tñ supra humiles euectũ: addidit: Et eleuatũ supra cedros libani: vt ipsis quoqz pceris cacuminib⁹ celsior appareret: cuius pfectus iõ tñ extollebat̃: vt ei⁹ irremediabilis ruina mõstrarẽt. Hoc etiã de diabolo intelligi fas est: de quo Jobel ꝓpheta testat̃ dicẽs: Et eũ qui ab aglone est effugabo a vobis: ⁊ eyciaz in terra sitienti ⁊ deserta: ⁊ exterminabo faciez eius in mare illud primũ: ⁊ posteriora eius in mare nouissimuz. Hzatias agimus domine dispositionibus tuis.

Sab.5.

ETY

Sade

Al. ſicut

SCHE

Nam qd iste liber faceret:qui mundū religatus af-
fligit:[Et transiui ⁊ ecce nō erat:⁊ quesiui eū:⁊ non
est inuentus locus eius.] Duobus modis mūdus iste
transitur:siue cum deserit meliori ꝓuersatione:siue
cuꝫ a mortuis fine relinquit. Ergo qui transierit ad
deum sanctissima ꝓuersatione:potentē iaꝫ nō videt
peccatorem:qm̄ infirma videt oia:de qbus gloriatur
humanitas. Quesiui enim dicit:hoc est:in memoriā
reduxi:qz tunc iusti recordant maxime peccatoruꝫ:
miseratione dñi in melius ĩmutant:dolentes qz mi-
seri ab eis malis actibus segregant. Locus eniꝫ pec-
catoꝝ mundus iste dinoscit:in quo ⁊ scelera pficiūt:
⁊ fugitiua felicitate cumulant. Sed vtiqꝫ locus iste
cum eoꝝ prosperitate dissoluit:qm̄ totius orbis cor-
Sin ruptibilis gloria terminat. [Custodi ⁊ veritatē ⁊ vi-
Alt, inocēuā de equitatē:qm̄ sunt reliquie homini pacifico.] Duꝫ
nos precipit custodire veritatē:admonet ne in mun-
danis rebus curā hre debeamus. Custodire etenim
solet nō nisi qui semper assiduus est:qui hoc cogitat:
hoc loquit:hoc retractat:nulloqꝫ momēto ab ea sol-
licitudine segregatur. Sed que est ista vitas: Utiqꝫ
Joā.14. deus qui dixit:Ego sum veritas. Ergo si deum custo-
dias:ille te sine dubitatione custodit. Dicit etiaꝫ: Et
vide equitatē:dei videlicet. Naꝫ que sit equitas:cō-
sequēter exponit. Ait enim:Qm̄ sunt reliquie homi-
ni pacifico. Intendamus quēadmoduꝫ hunc sermo-
nem intelligere debeamus. Reliquie sunt hoi pacifi-
co:quādo spes eius dñi remuneratione peragit. Re-
liquū est enim:vt post hanc vitā eterne beatitudinis
premia cōsequat. Sunt ergo reliquie pacificoꝝ:qm̄
spem certissimā tunc habere incipiūt:cū ad percipiē
DEF da dñi dona perueniunt. Pacificus aūt dicit:qui in
hoc mundo inter discordātes pacem facit:studioqꝫ
mansuetudinis:nec ipse indecoris certaminibus im
plicat. Et nota qz in beatoꝝ loco ponit:cui hec vtus
domini pietate prestat. [Iniusti aūt disperibunt:si-
Alt, interibūt mul reliquie impioꝝ ꝓperibunt.] Sententie dantur
apte disparibus. Nā sicut iusti post hanc vitam spe
maxima gratulant:ita iniusti finita luce dispereūt.
Siue vt qdaꝫ volunt:reliquie significant memoriā
bonoꝝ:quā iustus vir in hoc mundo post obitū dere
linquit:dum de actuū suoꝝ probitate laudat. Quod
vtiqꝫ martyrib⁹ ꝓtigit:qui pro veritatis testimonio
felices aīas reddiderūt. Hoc mereri nullatenus pos
sunt:qui nullū vestigiū dignū memorie sue derelin-
quunt:qm̄ supueniente interitu eoꝝ:falsa laus ⁊ fra-
Lau gilis vita dissoluitur. [Salus autem iustoꝝ a dño:⁊
ꝓtector eoꝝ est in tempore tribulationis.] Sancta
ecclesia redit ad solitas ꝓsolationes:ne putaret au-
stera:si ⁊ bone ꝑmissionis gaudia nō haberet. Polli
citatio firma:custodia fortis:iustoꝝ salutē a dño nō
ab alia potestate venire cōmemorat. Quo loco alte-
Psā.22. rius psalmi sensus dicēdus est:Si ambulem in me-
dio vmbre mortis:nō timebo mala qm̄ tu mecū es.
Sequit: Et ꝓtector eoꝝ est in tēpore tribulationis.
Ps qdē tribulatiō is duplex est:iꝫ longe dissile. Nā
⁊ hic tribulatiōes tēporales sūt:quas tū dñs a fideli
bus suis ex toto nō amouet:que mordēt poti⁹ q̄ de-
uorēt:cōpungūt q̄ ꝓcutiūt:affligūt q̄ minuunt. Illa
vo tribulatio:que in die iudicij ipys venit:mala qz
eterna:tristis qz cruciat:vehemēs qz districta est. In
hoc ergo tempore tribulationis protector est dñs:qz
ex ipsa eripit iustos. [Et adiuuabit eos dñs ⁊ libera-
Alt, eos bit ⁊ eripiet eos a peccatoribus:⁊ saluabit eos:qm̄
Alt, cruci sperauerunt in eo.] De fidelibus famulis dicit quos
in hoc mundo efficaciter adiuuat:qm̄ colluctatione
ꝑsia fatigant. Liberat enim dum finē ipsoꝝ nō sinit
prauā suasione peruerti. Eripiet a peccatorib⁹:vtiqꝫ
a mūdi istius ꝑsecutione seruat illesos. Addidit quoqꝫ
causam liberationis:qm̄ sperauerunt in eo:nō qz nō
peccauerunt:sed qm̄ spem suam in dñi pietate posue
runt. Qō pōt etiam ⁊ ad illud iudicium trahi:qm̄ san
ctis suis eterna ꝑmia ꝑstare dignabit. Conclusio

Quam pficua vba:ꝑpūs sancti dignatione pla-
ta sunt:q̄ꝫ mirabili vtute illa tunica dñi
chri superna dispensatione cōtexta est:non filis sed
versibus:nō stamine sed compunctione:nō lana sed
gratia:scilꝫ que totuꝫ corpus ambiat:⁊ membra ipsi⁹
in modū sacre vestis operiat. Quam nō valuit diui-
dere militū insana ꝓteruia:quā nō pōt hereticoruꝫ
tot seculis dū semp carpant scindere multitudo:sed
in sua firmitate cōsistens:illos tm̄ ꝓtegit:quos dño
placere agnoscit. Rogemus ergo inseparabile trini-
tatem:vt hec vestis ⁊ nos ꝓtegat:atqꝫ intra suos si-
nus gratuita dignatione ꝓcludat. Quo loco Sedulꝫ
vba mutuāda sunt. Hzandia posco qdeꝫ:sed tu dare
grādia nosti. Explicit expositio in psalmū.36ᵐ.

¶ Psalm⁹ dauid i cōmemoratiōe. XXXVII.

Domine ne in furore tuo argu-
as me:neqꝫ in ira tua corripias
me. Qm̄ sagitte tue infixe sunt
mihi:⁊ cōfirmasti sup me ma-
num tuam. Non est sanitas in
carne mea a facie ire tue:nō est
pax ossibus meis a facie peccatoꝝ meoruꝫ.
Qm̄ inigtates mee supergresse sunt caput
meū:⁊ sicut onus graue grauate sunt super
me. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices
mee:a facie insipientie mee. Miser factus
sum ⁊ curuatus suꝫ vsqꝫ in finem:tota die
contristatus ingrediebar. Qm̄ lumbi mei
impleti sunt illusionibus:⁊ nō est sanitas in
carne mea. Afflictus sum ⁊ humiliatus suꝫ
nimis:rugiebam a gemitu cordis mei. Do
mine ante te omne desideriū meū ⁊ gemit⁹
meus:a te nō est absconditus. Cor meuꝫ cō
turbatū est:dereliquit me virtus mea:⁊ lu-
men oculoꝝ meoꝝ:⁊ ipsum nō est mecum.
Amici mei ⁊ proximi mei:aduersum me ap
propinquauerunt ⁊ steterunt. Et qui iuxta
me erant de longe steterunt:⁊ vim faciebāt
qui querebāt aīam meā. Et qui inquirebāt
mala mihi locuti sunt vanitates:⁊ dolos to
ta die meditabantur. Ego aūt tanq̄ surdus
non audiebam:⁊ sicut mutus nō aperiens
os suū. Et factus sum sicut hō nō audiens:
⁊ nō habens in ore suo redargutiones. Qm̄
in te dñe sperauī:tu exaudies me dñe deus
meus. Quia dixi ne qm̄ supergaudeāt mihi
inimici mei:⁊ duꝫ cōmouent pedes mei su
per me magna locuti sunt. Quoniam ego

in flagella

in flagella paratus sum:⁊ dolor meus in cō
spectu meo semp. Quoniaꝫ iniquitatē meā
annuntiabo:⁊ cogitabo pro peccato meo.
Inimici autē mei viuunt ⁊ confirmati sunt
sup me:⁊ multiplicati sunt qui oderunt me
inique. Qui retribuunt mala pro bonis de
trahebant mihi:quoniam sequebar bonita-
tem. Ne derelinquas me dñe deus meus:
ne discesseris a me. Intende in adiutorium
meū:domine deus salutis mee.

Dicendo eniꝫ in cōmemoratione:hoc no-
bis titulus iste pnūtiat:vt qz peccatum
oimodis effugē non valemus:certe ipm
delictum in cōmemoratione semp hēre
debeamus:quatenus dum culpe memo-
res sumus:a delictoꝝ frequētia tēperemus. Sicut ⁊
in tricesimoꝑmo psalmo positū est:Dauid intellect⁹
ps.50. sicut ⁊ in qnquagesimo psalmo ipse pfiteť:Et pecca
tum meū contra me est semp. Sed lꝫ ꝓpheta nomi-
nis sui testimoniū dicat:q̄ꝫ maxime de futuris:tamē
nec ꝑterita derelinquit:que ad salutē fidelis populi
ptinere cogscit. Dic eniꝫ psalm⁹ (vt qdā voluerūt)
tot⁹ ad beati Job viuacissimā ptinet passionē:qui su
perator fuit vite mortalis:carnis sue debellator:triū
phator ingētiuꝫ supplicioꝝ.s.vt penitētib⁹ onera sua
reddat lenia dum graussime tētationis referuntur
exēpla. Cōsuetudo est enim scripture diuine:vt cum
exercitatissimus miles Chri afflict⁹ dr:Tyronis ide
aius efficacius imbuat. Quapropter in afflictionib⁹
aspis gaudeamus: in carnis nostre cruciatione lete-
mur:qm̄ hoc nos ab eterna pena liberat qō hic ꝓpter
dñm momētanea celeritate discruciat. Cōsiderādū
est etiā:q̄ in his psalmis penitētiū nullus tāta lega-
tur esse ppessus:vt merito ad mēsurā maloꝝ recipi
credat qualitas gaudioꝝ. Diuisio.

SCHE

Per figurā Ethopean psona introducit:vt
dictū est:inflicti militis Christi vulneruꝫ
dolore cōfixa:vermib⁹ scaturiens:insuper
exprobrationib⁹ sauciata:⁊ inter tot cala-
mitates obsessa:sola fide viuacitate sanis
sima. Quaꝫ merito beati Job:⁊ nos credimus appli-
cādā:quādo huic erumne similes extiterūt:⁊ pene
ipse sermo videt esse equalis. Quapropter per loca
singula:de libro ipsius testimonia dabimus:vt oīno
passiones ipe:sibi ꝓuenire ac ꝓgruere videant.:Psal
mus ergo iste penitētis quadrifaria distinctione di-
uisus est. Primo ꝓtinet exordium:in quo misericor-
diam mouet benigni iudicis vita penalis. Sequitur
bipartita narratio:vbi ⁊ corpus suum diuersis penis
afflictū cōmemorat:⁊ animū refert amicoꝝ ampu-
tationibus grauiter sauciatū:vt cum nulla ꝓsolatio
in vtraqꝫ parte relinquit:totis viribus dñs exorет.
Tertio subiungit ꝓsolatio medicine salutaris:qm̄ i-
ter multiplices calamitates:spem suā dicit se in dño
posuisse. Mor aūt deuotissimi famuli: paratum se
quoqꝫ ad flagella testatur:qm̄ plus se adhuc mereri
putat q̄ꝫ videatur esse perpessus. Post hec prouenit:
que semper penitētibus datur exultatiua conclusio:
vbi iam a cladibus oībus liberatus salutis sue deuꝫ
profitetur auctorem:vt manifeste doceat in spe cer
tissima collocatus: qui tanta letitie participatione
ditatus est. Expositio.

Domie ne in ira tua arguas me:neqꝫ in Alt. furore.
furore tuo corripias me.] Vir iste san- Alt. ira.
ctissim⁹:sicut de ipso dñs dixit:simplex:
rectus ac timēs deuꝫ ⁊ recedēs a malo:
cum tētationib⁹ diaboli fuisset traditus
ad pbādum:iter dolores anxius:nō tātuꝫ de sua pe-
na sollicitus:quātuꝫ de dñi offensione suspectus:ro-
gat ne tormēta que patiebat irato iudice sustineret.
Verberatio enim que venit a quieta mēte correctio
est sicut legit:Argue sapientē ⁊ amabit te:Que autē Prouer. 9.
venit ab ifenso iudice rationabiliter formidat. Illa
enim emendationē prestat:ista exigit vltionē. Vine
est qō rogat vt nō arguat in ira:nec in eū damnatio-
ne ppetua vindicet. Sic eniꝫ metuēs ⁊ in libro suo Joan.19.
dicit:Irat⁹ est ꝓtra me furor eius:⁊ sic me habuit q̄si
hostē suum. De ira vo dñi:pater Augustinus in libro
Enchiridion:pulchra breuitate disseruit dicēs:Cum
aūt deus irasci dr:nō eius significat pturbatio qua-
lis est in aīo irascētis hois:sed ex humanis motibus
trāslato vocabulo:vindicta eius que nō nisi iusta est
ire nomē accepit. De ira deniqꝫ vel furore illa suffi-
ciant:que de talib⁹ verbis in psalmo sexto iam dicta
sunt.[Qm̄ sagitte tue infixe sunt mihi:⁊ cōfirmasti
sup me manū tuam.] Secuta est causa pbabilis:vt
in illo iudicio iam nō debeat puniri:qui malis psen-
tibus vehemēter afflictus est. Dñs enī cum hic vin-
dicat:ibi parcit:qm̄ clementia ipsius in idipm duas
nō exigit vltiōes:sicut scriptū est. Nō iudicabit dñs Naum.1.
bis in idipm. Sed cū fidelissimus famulus se cogno
sceret diabolica fraude vexari:sciebat trī eū in se nō
potuisse pualere:nisi licētiam dīnis iussionib⁹ acce-
pisset: Ideoqꝫ ad illuꝫ logtur in cuius potestate vni-
uersa sunt posita. Sagitte:⁊ in bono ⁊ in malo acci-
piunt. In bono vt est illud:Sagittas suas ardentib⁹ ps.7.
effecit. Nam hic sagitte designat diabolicas potesta
tes:que tanq̄ꝫ tela vulnerāt:quādo dñi pmissione di-
rigunt. Et bñ dixit:infixe:qz doloribus eius requies
esse nō poterat. Sic eni ⁊ ipse beatissim⁹ dicit:Quia Job.6.
sagitte dñi in me sunt:quaꝫ indignatio ebibit spiri-
tum meū:⁊ terrores dñi militāt ꝓtra me. Sequitur:
Et ꝓfirmasti sup me manū tuam. Cū diuina virtus
fidelium salutē vitāqꝫ semp operet:hic quasi manib⁹
eius imputat qō diu cladib⁹ numerosis affligit:non
qz ipse filios eius extinxerat:facultatez lacerauerat:
ipmqꝫ vlcerū dolore pcusserat:sed qm̄ tardabat dia
bolū remouē:qui talia pbabat ifligē. Ita ⁊ in ppio
eius libro positū est:Cur nō tollis peccatum meū:⁊ Job.7.
quare non aufers inigtatē meam: Quod ꝓgruēter a
potestate iudicis dr:vt salutaris beniuolētia cōpare
tur.[Nec est sanitas in carne mea:a vultu ire tue Alt. Non.
nō est pax ossib⁹ meis a facie peccatoꝝ meoꝝ.] Ab i- Alt. facie.
firmitate quoqꝫ psone sue misericordiā mouet: qm̄
caro eius bellū sustinē nō poterat:que tot ictibus p-
cussa corruerat. Vult⁹ est ire:timor future vindicte
sub magno pauore cogitat⁹. Vn̄ a deo se petit ab ira
futura liberari:qm̄ ab idignatione vētura oīno sic se
dicit esse pterritū:vt sanitatē corpis oīmodo nō ha-
beret:more famuli verecūdi:qui anteq̄ꝫ verbera pa-
tiat:futuris iā tormētis vehemēter affligit. Qui vo
mēte callosus est:nec ipsas penas duꝫ infligunt hor-
rescit. Subiūxit etiā: Nō est pax ossib⁹ meis. Qō su-
pra dixit sanitatē:nūc repetit pacē:merito:qz sanitas
est totius corpis:pax humoꝝ:⁊ tēperata trangllitas.
Dic iā nimietas dolorīs exp̄mit:vt qui dixerat car-
nē sna esse nō sanā:nūc dicit etiā ossa fuisse turbata.

Cassio. k

Grauior eni pena est: que vsq; ad interioza descēdit: nec aliqd itactū relinquit: quādo ipsa corpis firmamēta quatiunt. Significabat enim: quā patiebatur vermiū comessationē: que requiem scō viro nō poterat dare: q; non cessabat absumē: sic ipse ait. Et qui me comedūt nō dormiūt. Ueꝝ supra illas corpales penas affligi se dicit a facie peccatoꝝ suoꝝ: more fātissimi animi: qui duꝫ recordat inigtates suas: grauioza se credit eē passurū. [Quōm inigtates mee † supposuerūt caput meū: sicut onus graue grauate sunt supra me.] Adycit ad impetrādā beniuolētiam tertius modus: vt nō se iniuste pculsum dicat: sed peccatis suis videat iputare qō patit. Nunc ad exponēda verba redeam. Inigtates nostre eleuāt se sup caput nostrum: quādo sibi amplius vēdicant q̄ ratio iustitiaq; patiat. Caput eniz nostrū ratio est: supra quam inter bona collata celsius nil hēmus. Ipsa eniz duce dño pstante dirigimur: ipsa nos ad bonos actus pficuaq; pducit. Quā si inigtas oppresserit: illa ptm victa succūbit. Sed his inigtatib ista vicissitudo tribuit: vt qui se leuitate erigūt in tumorē: grauissimis afflictionib onerent. Constructa sunt pulcherrima veritate pncipia: nūc partē narrationis quēadmodū formata sit: debem exgrē. [Cōputruerūt et deteriorauerūt cicatrices mee: a facie insipiētie mee.] Peruētū est ad narrationē: que causis oib vtiliter apponit: qñ per eā aīus accusati factumq; declarat. Nec duplici modo formata est. Nā per gnqueēlus penas describit corpis sui: per alios gnque q sequunt violētas refert aīe passiones: vt nihil videat exceptum: qō duris calamitatib nō pbet afflictū. Qō argumētū dī a necessitate: qñ qs pmissis reb aspis: ad bonā partē correct adducit. In pmo igit versu ptis bui: Tapinosis figura cognoscit: q; nihil humilius: nihil pōt abiectius inueniri. Licatrices eni sunt pcedētium vulnerū sanata vestigia: q̄s grauius pstat affligē: qñ eas ptigerit ad trāsacta picula remeare. Licatrix vō dicta est: ab eo qō in se cecū vuln ostēdat. Frequēter ergo vulnerib tabeficatū corp ostēdit: vt supstes ille sui penetralia ptulerit: qualia solent exaiata cadauera sustinē. Sic et ipse dicit: Solū mihi supest sepulchrum. Subiūxit: A facie insipiētie mee. i. a pstentia stultitie mee. Facies eni pstentiam designat: que nisi aut aīo aut corpi pstō fuerit: eius spēs nō valet apparere. Propter ipsam eniz se dicit cōputruisse: ne sanctus vir dīnis ordinationib iputarer. Nā et ipse proprio ore sic memorat: cū dño rnderet: Ideo ilsipiēter locut sum: et que vltra modū excederēt sciētiā meā. [Miserus afflict sum et curuat sum vsq; in finē: tota die pristat ingrediebar.] Merito turbat est: qui tātis dolorib videbat onerat. Miserus eni affligit qui aīaz suā dolorib fletuq; castigat: sicut ipe quātuz ad psideratione passionū ptinet dicit. Desperaui: nequaq̄ vltra iam viuā. Parce mihi dñe: nihil eni sunt dies mei. Usq; in finē. Siue terminuz vite significat: siue dñm Saluatorem: q; tādiu fidelium vnusq;q; turbat: donec ad ipm idulgētia pcessa pueniat. Nā qō segtur: Tota die pristat ingrediebar: pinuationē doloris insinuat. Dicēdo eniz: Tota die: simul et noctes designat: que nō erāt a cruciatib eius aliene: cui cicatrices cōputruisse referunt. Sed iter hec īgrediebat tristis afflict: et qō est fidelib familiare: neq̄q̄ de dñi pietate desperās. [Quōm aīa mea cōpleta est illusiōib: et nō est sanitas in carne mea.] Hinc erat q̄ tota die pristabat: q; diabolus qui corpus suscepat ad affligēdū: nō cessabat et aīam ei vana imaginatione fatigare. Dicit eni vitiū: quo maxime humana laborat ifirmitas: vt modo in ozone pstrati: supfluas res videamur appetē: modo psalmodiā dicētes terrena cogitem. Sed de ista illusione quā patimur: sufficiēter dictū est in libro quē de aīa pro nra mediocritate pscripsim. Sed cū istud maxime pingē soleat ociosis: dicit sibi quoq; prouenisse qui sanitatē corpis nō hēbat: vt tanq̄ ciuitas obsessa infestātib inimicis vndiq; pulsaret. Nā q̄ uis caro diuersis frāgeret angustys: originalibus tñ vitys nō credebat excepta. Ista est illusio que scdo dñi curat aduētu: qñ et carnis vitys caremus: et imissiones diabolicas vltra nō patimur. [Incuruat suz et humiliat sum † vsquequaq; rugiebā a gemitu cordis mei.] Ipsa qdem vba repetit: sed vehemētiora facta sunt: dū in vno vsiculo colligunt. Possum eni corpe curuari: et aīo nō humiliari. Sed hic ideo vtrūq; cōiunctū est: q; multiplex calamitas liberū nil relingt. His etiaz aliqd maius adiecit: Usquequaq;. i. ex oī pte: ex oī psideratione: vt euz copiosa calamitas vndiq; pbaret ambisse. Segtur: Rugiebam a gemitu cordis mei. Rugire, pprie: beluaꝝ est. Dic aūt vt gemitū ostēdēt fortiorē: ipsis se cōparat: que validissimo fremitu suū velle declarāt. Et vide qd segtur: A gemitu cordis mei. Ut vtutē patiētie magne mōstraret: in gemitū se asserit: nō in vba prupisse. [Et ante te oē desideriū meū: et gemit meus a te nō est abscōdit.] Tale fuit desideriū ei: vt ante deū eē merere tur. Nā qui peccatis suis veniaz petit: qui oīa illa facit que supius fūt decursa: ante deū ponit desideriuz suū. Iā qō ante ipm est: psueuit audire. Dñs eni gcd nō aspnat amplectit. Ille eniz gemit nō abscondit deo qui pius est: qui pro aīe liberatione psoluit. Nā multi gemunt: pdētes diuitias: desideria turpia pergrētes: sed ille gemit et ille flet diuinitati pbat absōditus. Hemit eniz dict est: pro exprimēdo magno dolore: q̄s geminat luct. [Cor meū pturbatuz est † in me: et dereliquit me vtus mea: et lumē oculoꝝ meoꝝ † nō est mecū.] Corpeis eni erūnis flebili allegatione decursis: nūc ad mētis venit grauissimos dolores: vt postq̄ caro multa ptulerat: mens quoq; bti viri vehemētius pbaret afflicta. Sed pspice qō apō se distributa vba colluceāt. Unū pēdet ex supiorib: q; deseruit fortitudo: pturbatū est cor. Fortitudinē suā dicit patiētie robur: que quādiu pmāserit: voluntatem nostrā in sua firmitate custodit: si vō cesserit: mēs turbata succūbit. Maloꝝ itaq; abūdātia mollitā in se dicit patiētie firmitatē. Segtur: Et lumen oculoꝝ meoꝝ nō est mecū. Lumē oculoꝝ: est ratio impturbata iudicy: quā secū hēre nō poterat: qui īgētes molestias sustinebat. [Amici mei et pximi mei: aduersuz me appropinquauerūt et steterunt.] Amici sunt: a nro sīgdē sanguine extranei: sed charitate cōiuncti. Amicus eni dict est: q̄si animi equus: q; eq̄li nobis volūtate pīungit. Amicitia est eni volūtas erga aliquē: rex bonaꝝ illius: ipsius causa quez diligit cōpari volūtate. Proximi aūt sunt: qui nobis parētela sociant. Nec eni duo sunt: quoꝝ humanitas pstituit gaudē solatys. Nūc aūt de illis dicit: qui ad sanctum virū psoladi gratia veniebāt: sicut libri ipsius text eloquit: et magis crebris exprobrationib ei ani mū sauciabant. Nūc aūt venit sup te plaga: et defecisti: tetigit te et pturbat es etc. Sed psideremus q̄ vehemēs erat afflictio quādo ab inimicis et proximis

talia

talia sustinebat: vt qui solent esse remedia calamitatum multaꝝ: fuerint cumulus passionū. Merito ergo cū ipso lumē oculoꝝ suoꝝ nō erat: cui inde veniebat afflictio: vnde solet hominib adesse remedium. [Et † pximi mei a longe steterūt: et vim faciebāt qui querebāt aīam meā. Et qui ingrebant mala mihi locuti sunt † vanitatē: et dolos tota die meditabātur.] Proximi qdē erāt sanguine: sed lōgissimi reddebantur fetoris horore: dum qō ille tolerabat in vulnere: illi sustinē non poterāt in odore. Nā et ipse de vpore sua dicit: Palitū meū exhoruit vpor mea. Quid rogo extraneoꝝ fastidia facerēt: dū balationes eius vporis charitas sustinē nō poterat. Nā et de pximis suis ita dicit: Fratres meos longe fecit a me: et noti mei q̄si alieni recesserūt a me. Luz eni dicit: Et vim faciebāt qui querebāt aīam meā: diabolū cum ministris suis designat: qui quāto illū videbāt in dei amore pslistere: tāto ei mortē aīe nitebant inferre. Subiunxit: Et qui ingrebāt mala mihi locuti sunt vanitatē: vporē designat: que imūdis spiritib attacta: dū eni cupit liberari de pena: viro scissimo suadebat vt dñi loquereē iniuriā dicēs: Dic verbū in dño: et morere. Meditabant quoq; supradicti dolos: q; dū se cōsulere corpori putabāt: aīe contraria suggerebant. [Ego aūt † velut surdus nō audiebaz: et sicut mutus † qui nō apit os suū.] Nihil pōt eē fortius: nihil egregius: q̄z audire noxia: et nō rndē ptraria. Nā et si locutus est iusta: ad illa tñ surdus erat: que q̄si psolātiuz inigtas suggerebat. Addidit: Et sicut mutus qui nō apuit os suū. Mut et si cū clamore aliqd nō dicit: interdū balbutiēdo remurmurat. Sicut mut aūt qui nō apuit os suū fuit: qui labia sua nullo sermone aspero: nulla ptra deum remurmuratione cōmouit. Orangllitas sancte mētis: fortis vermib psumebat: ītus ipassibilis erat: et tanq̄ assistēt altari: sic cognoscebat diuinis laudib occupari. [Et factus sum sicut homo nō audiēs: et nō babēs in ore suo redargutiōes.] Sensus iste repetit: vt nobis magne patientie validius inculcet exēplū. Dabebat vtiq; veritatē causse sue: per quā mala suadētes potuisset arguē. Sed vir patiētissimus sibi reputās oīa: ab illoꝝ increpatione cessabat: sic ipe dicit: Nōne dissimulaui? Nōne quieui? Nā cū eos posset arguē: qui falsis eū criminationib impetebāt: sic elegit tacē: quēadmodū solet ille facē qui veritatē rnsionis cognoscit nō hēre. Respice nūc singulis causis remedia ptributa. Contra corporeos dolores: supra dixerat: Rugiebam a gemitu cordis mei: nūc aduersuz iniqs suggestiones postuit: Ego aūt velut surdus nō audiebā etc. Sic narrationis istius text gemina expositione finit est. [Quōm in te † spaui tu exaudies me dñe deus meus.] Passionū suaꝝ narrationē cōpleuit: nūc venit ad medicine salutaris auxiliū: qm̄ iter calamitates aspas ei cōfidētia nō defecit: sed semp spauit in dño: qui pōt tristitiā in gaudiū cōmutare. Et ideo petitionē suā exaudiēdā putat: q; se in dño spasse pfidit. Nā et ipse dicit: Etiā si occidat me: in ipso spabo. Sic et tres pueri pfitent. Potēs est deus de camino ignis liberare nos: qō si noluerit: notū tibi sit rex: q; dys tuis nō seruiem. Talis est eni scōꝝ volūtas: tale fixa mēte psilium: vt non emolumēto aliquo pstentis tpis: sed tñ ipsius dñi amore capiant. [Quia dixi nequādo † insultet in me inimici mei: et dū cōmouent pedes mei † in me magna locuti sunt.] Nūc causas enumerat: cur euz dñs dignet audire. Nam inter grauissimos estus maloꝝ: illā partē vir egregius magnope custodiebat: ne de lapsu ipsi insultaret inimicus. Insultāt eni illi: quādo hoiem ad negtie sue vota querterint: duz fideliū ruinā suā putant eē victoriā. Pedes eni hic: significāt nostroꝝ actuuz q̄litatē: per quā in hac vita gbusdā greslib ambulam. Sed isti dū fuerint humanitatis fragilitate cōmoti: statim impios inuenīūt irrisores: qui magna in eos iuectione psurgunt: sicut alibi dicit: Qui tribulāt me exultabūt si motus fuero. Puꝝ vō ecōtra: qd faciūt: Affligunt casib alienis: psolatione lapsis: solatiū cupiūt afferre deceptis: sicut Apls dicit: Fratres: si poccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spūales estis istruite huiusmodi in spiritu māsuetudinis. [Quōm ego in flagella paratus sum: et dolor meus † ante me est semp.] Ecce quare dñs supplicē dignabat audire: q; dū fragilitatē suam nosset deligsse: merito se ad penaz videbat aptare. Sic sentiūt qui se semp addicūt: vt in illa iudicatione possint absolui: qui hic meruerint pprys pfessionib accusari. Flagella eni hic: nō verberationes loreas dicit: sed doloꝝ asprimas passiōes. Sequitur enim: Et dolor me ante me est semp. Dolor: ptra se erat viro iustissimo: cur a mādatis dñi declinasse videreē: vt salutarē innocētiaz pderet: et mortiferos acqsisset errores. Imitādus dolor: rectū iudiciū ptra se: iustū hoies irasci: q; ipius defensor factor sui pbatur exity. [Quōm inigtatē meā † pnuntiabo: et cogitabo pro peccato meo.] Apuit vnde ille pmissus dolor existē potuisset. Nā si de peccato suo minime doluisset: nequaq̄ puritas tante pfessionis apperet. Duob enim modis: pfecte penitētie vtus ostēdit. Primus est: vt peccatores nos dño pnūtiemus: sicut dicit in libro suo: Peccaui: qd faciā tibi o custos hoiuz? Ecce pnūtiatio sci viri: ecce vera pfessio que vitā non abstulit: sed salutis gaudia gemiauit. Uez ne crederes in pfessionib hac solam pnūtiationē semp sufficere potuisse: addidit: Et cogitabo pro peccato meo: id est talia te donāte faciā que meū possint abolere peccatū. [Flet adhibeā: elemosynas faciā: et ab hoc qō deliqui: mādatoꝝ tuorum me obseruatione purgabis.] Inimici aūt mei † viuēt et pfortati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderūt me inique.] Inimicos suos: spūales negtias dicit: q̄s ad pbationē sui pmissu dñi vir sanctissim iustinebat. Uiuent euz dolore pnūtiandū est: id est volūtatis sue libertate potiuntur: nec morte metuunt: quā nos in corpe sustinem. Qui nō solū sufficit dicē: viuēt: nisi etiā addidisset: et pfortati sunt sup me. Deinde qō grauius horret: adicit: multiplicati sūt. Hoc Schema dī Emphasis: qō gradatim crescit ad motū animi pcitādum. Multiplicati sunt vō qui eum oderāt inique: quādo supra ipm spirituū imūdoꝝ numerus augebat. Unēnim peculiuz vastabat: alter patrimonia lacerabat: filios quoq; ipsius aly trucidabāt: et necesse erat vt ei inter tot calamitates hostes crescerēt: q; taz inumeris approbat est pcula tolerasse. Inique vō additum est: qm̄ vir sanctissim a prauis spiritib inuste semp horreē. Quod ad volūtatē. i. diabolicā ptinet exprimendam: nō ad meritorum prauam inanēq; iactātiam. [Qui † retribuebāt mala pro bonis ōtrabebāt mihi: qm̄ † subsecut sum iustitiā.] Ad amicos lacerator es redit: qui sanctissimo viro casus aspos imputabāt et detrahebāt: cū magis vtiq; patiētiam eius laudare debuissent. Nā et vxor: iustitie ipsius detrahebat: qñ dicebat: Dic verbū in deum et morere. Bene autē se

Cassio.

dixit iustitiam subsecutum: qz illam non pbatus est
Job. 6. aliquãdo reliqsse. Sic enim ipse testat: Nõ inuenietis in lingua mea iniqtatẽ: nec in faucibus meis stultitia psonabit. Quam pfessionẽ ex integra cordis puritate venisse testis est dñi prolata sententia: vbi ad amicos eius in libri ipsius fine cõmemorat dicens:
Job. 42. Iratus est furor meus ꝓtra vos: qm̃ non estis locuti coram me rectũ sicut seruus meus Job. Finita est quaz dixim̃ in tertia pte collatio: que est pculdubio medicina salutaris: Nunc ꝓclusionẽ videam̃ totius ter
Al. Non minũ dictionis. [¶ Ne derelinquas me dñe de⁹ me⁹: ne discesseris a me.] Penitẽs iste sanctissim⁹: indulgẽtia dñi de pteritis periculis absolutus iam ler⁹ exclamat ad dñm: ne ab ipso relinquat: quo fuerat prestante liberat⁹. Grauior est enim bone ꝓsciẽtie metus errare post veniã: vt qui debet gratiã: itez incurrat offensam. Ille enim quãdo a nobis discedit auios sectamur errores: qz necesse est absente via rectissima semp errare. [Intẽde in adiutoriũ meũ: dñe de⁹ salutis mee.] Prius petyt ne derelinqueretur a dño: nũc enixius supplicat: vt in adiutoriũ eius dignet intendẽ: qm̃ ꝓtra illum se nouerat certamen hẽre: qui
Isa. 14. dixerat: Ponam sedẽ meã ad aquilonẽ: & ero similis altissimo. Quib⁹ enim viribꝰ bostis ille taz imanissimus vincerẽt: nisi ille irẽderet quo respiciẽte poterat nõ parere? Et vt pfolutam gratiaz cognosceres actionẽ: addidit: Deus salutis mee: vtiqz qui euz salvum reddidit post tot vulnera passionũ: & sospitatez cõtulit aĩe: quã antiquus ille tyrãnus nõ possit eripere. Ecce regula penitẽtis impleta est: saluat⁹ exultat: qui prĩdẽ vlcerũ tabe putruerat. Sic ad victoriã pueniunt: cuz dñi milites impetunt. Conclusio.

Quam fortis: qz̃ de se triumphalis fact⁹ est Job iste dauiticus: vt iter tot acerbitates vulnerũ: modestiam nõ destiterit eructuare sermonuz. Iacebat corpe in sterqlinio: sed aio habitabat in celo. Cõsumebat vermib⁹ qui spũs supabat imundos. Parua sunt que ptulit: sed ꝓsideres que recepit. Sic pio dño ꝓficue seruit: sic clemẽtia diuinitatis agnosciť: vt cum ei suas largitates offerimus: retributiones iterum copiosissimas exigamus. O penitentium beata securitas: O se bumiliantium mirabilis altitudo: vt confitẽdo redeat ad gratiam: qui ꝓpria se estimatione damnauit. Certe itelligamus que sit dignitas penitentium: quando nec ille ab hac excipiť: qui tanti iudicis voce laudatus est.

Explicit expositio in psalmum 37m.

¶ In finem pro Iditbun canticum Dauid. XXXVIII.

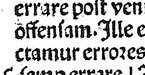

Dixi custodiam vias meas: vt non delinquaz in lingua mea. Posui ori meo custodiã: cum consisteret peccator aduersum me. Obmutui & bumiliatus sum: & silui a bonis: & dolor meus renouatus est. Cõcaluit cor meũ itra me: & in meditatione mea exardescet ignis. Locutus sum in lingua mea: notũ fac mihi dñe finẽ meum. Et numerũ dierum meoꝝ qui est: vt sciam qd desit mihi. Ecce mensurabiles posuisti dies meos: & substãtia mea tanqz̃ nihilum ante te. Verũtamẽ vniuersa vanitas: omis homo viuens. Veruntamen in imagine ꝓtransit homo: sed & frustra ꝓturbatur. Thesauriat & ignorat: cui cõgregabit ea. Et nunc que est expectatio mea: nõne dñs: & substantia mea apud te est. Ab omib⁹ iniqtatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me. Obmutui & non aperui os meuz: qm̃ tu fecisti: amoue a me plagas tuas. A fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: ppter iniquitatẽ corripuisti hominẽ. Et tabescere fecisti sicut aranea aiam eius: verũtamẽ vane conturbat omis homo. Exaudi orationez meam dñe & deprecationẽ meaz: auribus percipe lachrymas meas. Ne fileas qm̃ aduena ego sum apud te & peregrinus: sicut omnes patres mei. Remitte mihi vt refrigerer priusquaz abeam: & amplius non ero.

Titulus hic: nouũ nobis itulit nomẽ: Proprterea que causa sit istius positionis: aut qd significet diligẽtius ingramus. In pfatione iam dictũ est: hos viros auctores nõ fuisse psalmoꝝ: sed qm̃ excellẽtes cantores erãt: ppter nominuz significationẽ ꝓstat adhibitos: vt & pbatissimi officy sui honorẽ de tali cõmorazione pciperẽt: & arcana psalmoꝝ de nominum ipsoꝝ interptationib⁹ panderenť. Iditbun enim be-
INTER braicũ nomẽ est: qõ lingua latina dicit trãsilitor: nõ qui gressib⁹ aliqd trãsit: aut saltu corpis biantia quezq̃ trãscẽdit: sed qui supra mũdi istius varietates in ea iaz puritate ꝓsistit: vt future tm̃ btitudinis pmia ꝓsequat. Ergo in hoc psalmo psona introducit sãcte ꝓuersationis: que humanas qdẽ illecebras transiliebat: sed adhuc gaudia futura poscebat. Et qm̃ vir sanctissimus enumerat aliquas afflictiones suas: ne putares & hunc psalmũ penitẽtibus applicandum: subiunxit: canticum: qõ vtiqz talibus non potest ꝓuenire psonis. Cantare enim letantis est: interdum & dolentis: nunqz̃ vo penitẽtis. Diuisio.

Iditbun iste quẽ dixim⁹ vitioꝝ nocẽtium trãsilitorẽ: formã nobis iusti hois pbens: In pmo ordine psalmi: contra isidiatores inimicos: in maxima se pbibet vtilitatez remediũqz tacuisse: petẽs vite sue finẽ debere cognoscẽ: si forte incarnationẽ dñi etiam corporeis oculis vidẽ mereret. Secũdo post syllogismuz quinquepartitũ: timorẽ vanum pbat eẽ mortalium: qm̃ sunt oia in potestate dñi cõstituta. Tertio rogat: vt ei delicta noxia dimittant: quatenus vita ei⁹ prospero fine claudatur. Expositio.

Dixi custodiã vias meas: vt nõ delinquã in ligua mea.] Cõsuetudo est humanitatis: vt cuz se aligs laudabili ꝓuersatione tractauerit: calumniantiuz isidys ꝓtin⁹ appetat. Iste ergo Iditbun: qui de pbabili opinione pessimoꝝ ꝓtraxit iuidiã: secũ ipse deliberans dicit: melius eẽ silẽtium tenẽ: qz̃ aliqd malitiose dicẽ. Quis enim hominũ sic caut⁹ sit: vt si inter emulos loquat: nullũ ybũ eius icurrat aliquã qõnẽ:

Nunc

Nunc particulatim singula videam⁹. Dixi: hoc est: apud me in corde meo: vbi sapientes ante deliberant qz̃ loquant: custodiã vias meas. Nõ dicit a crimib⁹ me abstineã: qz iã sanctus erat: sed a supfluis
Jaco. 5. verbis: que raro põt vitare vel ꝓtinẽs: sicut Iacobus apls dicit: Linguã enim nullus hoium domare põt. Modicũ qdẽ mẽbrũ est: sed magna exaltat. Difficilis quippe res est linguã in lubrico fauciuz ꝓstitutã: veritatis rigide tenẽ mẽsuraz. Cui si icaute frena laxenť: frequẽter ꝓtra se loqtur. Facilius enim tacẽdo culpa refugiť: qz̃ loquẽdo. [Posui ori meo custodiã:
Al. cũ psiste ret. ¶ dũ ꝓsistit peccator aduersus me.] Figura est Ephexegesis. i. explanatio dicti supiozis. Dicit enim causaz
SCHE quo mõ delinquat in ligua sua. Lingue sigdẽ bostiũ os babeť: & bene illa clausa seruabiť: si eius ianua cu
Eccl. 28. stodiť. Salomon quoqz dicit: Ori tuo facito bostiuz
ETY & serã: & verbis iugũ atqz staterã. Sera enĩ dicta est: qõ sero bostys adhibeat. Sed ista tãta custodia quã pmisit segtur quãdo maxime debeat adhiberi. i. qm̃ inuidus cuiqz̃ ꝓsistit aduersus: querens adire: vm̃ calumniã possit efficẽ. [Obmutui & bumiliatus sum & silui a bonis: & dolor meus renouat⁹ est.] Prudenter decepti sunt insidiãtes: vt dũ sermonẽ captiose quererẽt: silẽtium repiserent. Sed possunt & illi obmutescere: quoꝝ os frequẽter nimio furore cõcludiť. Addidit. Et bumiliat⁹ sum: vt illud silẽtiuz nõ dolosuz:
ETY sed itelligeres eẽ purissimũ. Bumiliat⁹ enim: significat bumi pstrat⁹. Siluisse quoqz se dicit a bonis predicationib⁹: ne doceret ꝓtemnẽtem. Sed qz ꝓsuetudo maloꝝ est: vt qz̃uis bona audiant: nullaten⁹ acgescãt. Quapropter: a bonis se dicit necessitate siluisse: qz salubrẽ cõmonitionẽ recipe non poterãt: qui ꝓtẽtionũ semina pquirebãt. Dñs enim in euãgelio dicit:
Matth. 7. Ne miseritis margaritas vestras ante porcos. Nam cũ dicit: Renouat⁹ est dolor meus: significat sibi eũ & ante fuisse: quãdo vota iniquoꝝ itelligẽtie virtute noscebat. Modo aũt cuz videret iniqtates hoiuz cõtra se potius exercitari: renouat⁹ est dolor eius pietatis ituitu: tribulationẽ suã faciens delictũ videlicet alienũ. [Cõcaluit cor meũ itra me: & in meditatione mea exardescet ignis. Locutus sum in lingua mea.] Post silẽtiuz qõ se ptulisse dicit iuituz: vt hominib⁹ pdicare minime salubria potuisset: ꝓuersus est magno estu charitatis locuturus ad dñm. Sed audiam⁹ qz̃ potẽter deliberationis ipsius ardor exponiť. Concaluit dixit cor meũ. i. ab oĩ pte succẽsus est: vt mot⁹ iste tã magnus ad cogitationẽ reꝝ celestium pueniret. Intra me: in hoie. i. iterior: vbi ratio tacita loqtur: & a dño dignanter audiť. Sequiť: Et in meditatione mea exardescet ignis. Ne putares ignẽ insanis motib⁹ estuare: in meditatione mea posuit. i. in consilio: in deliberatione: vbi ardor mentis sub modestia prudẽter accẽdiť: & illuminatã mẽtem disciplinalis flãma circũuolat. Quid enĩ amplius qz̃ charitas feruet? Sed feruor ille tranqllus est: mãsueta in flãmatio: mot⁹ inculpabilis: festinatio moderata. Quapp vir iste scissim⁹: qõ pfectissimis accidit & cõpetẽter tacuit & apte locut⁹ est. Nã qui siluerat dolosis inimicis: veraci dño ꝓsciẽtie lingua pclamauit. Nec vacat qõ dicit: Lingua mea: hoc est: que pura mẽte solebat dño ꝓfiteri & aduẽtũ eius studio pie dilectionis expetere. [Notũ fac mihi dñe finẽ meũ. Et numerũ dierum meoꝝ qs est: vt sciam qd desit mihi.] Post illã tam magnã patiẽtiam & iuicti animi robur eximiũ: absurdũ est credẽ sanctũ viruz desiderio huius vite annoꝝ sibi notitiam postulasse: sed plenus desiderio dñi Saluatoris: quẽ tota mẽte decuit perquiri: scire voluit qui ei lucis termin⁹ pararet: si potuisset ad illam sanctã incarnationẽ quã gestabat mẽte: eius lõgenitas puenire. Petit ergo vt finẽ suum nouerit: id est dñm Saluatorẽ. Ipse enĩ noster est finis: ad quez puenisse vita est: nihilo min⁹ sine fine: si tm̃ euz culpis sequẽtib⁹ nõ reddam⁹ insensuz. Deinde numeꝝ suorum dieꝝ desiderat aduertẽ: vt euidẽtius apperet si eius ꝓspectũ etiam corpeis oculis mereret aspicere. Addidit etiã: Ut sciam qd desit mihi. Suo enim fine recognito: scire poterat quãtuz vsqz ad aduẽtũ eius restare potuisset. Et bñ addituz est: qd desit mihi: qz reuera deesse sibi iudicabat ad vitã: si eius meruissẽt videẽ pseniã. Sic magni ardoris illius desideriũ fer
monis istius q̃litate ꝓstat expssum. [Ecce ¶ veteres
Al. mẽsurabiles. posuisti dies meos: & substãtia mea tanqz̃ ¶ nihil añ
Al. nihilus. te est.] Uides merito Christi dñi ꝓsentiã postulatã: anteqz̃ veteres dies suos eẽ pfiteť. Naz quãuis deo placita se ꝓuersatione tractaret: in veterib⁹ tm̃ dieb⁹ erat: quãdo necdũ ad gram noue regẽrationis aduenerat. Ueteres enim illo tpe fuerũt dies: qui humanũ genus ad defectũ mortis ꝓtinus adducebant: nec erat in illis aligd nouuz vbi minime radiauerat dñi Saluatoris aduẽtus. Unde ꝓpheta dicit: Uetera tran
Isa. 65. sierũt: ecce facta sunt oia noua. Segtur: Et substãtia mea tanqz̃ nihil ante te est. Non dicit act⁹ suos nihil eẽ ante deũ: sed substãtiam suã. Nã quo modo poterat fieri: vt qui mũdum trãsilierat: supauerat carnis sue vitia: ante deũ hẽreť vt nihilũ? Sed merito substãtiam suã ante deũ dicit nihil eẽ: que Adã peccãte damnata est. Cui nisi aligd dĩnitas ꝓtulerit: de ꝓprio non bẽt opẽ qõ ꝓsumat. [Uerũtm̃ vniuersa vanitas:
Al. verũtm̃. ¶ omis homo viuẽs.] Cum trãsilitor iste vitioꝝ: veri se
Al. ꝓtransit. luminis ispectione cõplesset: & futuꝝ dñi saluatoris
Al. sed & frustra. aduẽtuz cordis oculo puidisset: ne quiqz̃ credẽt sanctos viros a tẽtationib⁹ alienos: redit ad ifirmitatez suã quã iter vtutes egregias camis vitio sustinebat: dicẽs: Magna sunt qdẽ ista que dixim⁹: magna que credim⁹: veruntm̃ qm̃ in hac mortalitate versamur: vbi mẽtẽ nostrã fragilitas pulsat humana: nec est adhuc vnũ illud eternũ qõ nos in sua faciat firmitate ꝓsistẽ: vniuersa vanitas omis homo viuens. Uanitas etenĩ: sicut sepe dixim⁹: mutabilitatẽ significat: quaz omis homo pter Chm̃ sustinet qui hac carne vestitus est. Exprobrat enĩ vir sanctissim⁹ mũdane vite ꝓsuetudinẽ malã: ad illã eternã desideras puenire btitudinẽ vbi se itelligebat habiturũ cum angelis portionẽ. [¶ Quanqz̃ in imagine dei ¶ ambulet homo: ¶ tm̃
Al. verũtm̃. vane ꝓturbat. Thesauriçat & ignorat cui ¶ cõgregat
Al. ꝓtransit. Al. sed & frustra. ea.] Qõ vere sapiẽtib⁹ inest. Postqz̃ pbabilr tacuit & religiose locut⁹ est: venit ad ordinẽ scõm: vbi quinquepartito syllogismo pbat pter dei spem atqz expectationẽ: post pmi hois trãsgressionẽ: humanuz gen⁹ vanitati eẽ subiectum. Sed dicẽdo: Quanqz̃: nescio qd amplũ: nescio qd isigne vult itelligi: qõ lz homo gestet: tm̃ vanis desideriis occupat. Sed qd sit istud excelsum ꝓsequẽter exponit. In imagine dei ambulet homo. Imago dei est illa: quã homo in reꝝ ꝓditione suscepit: qm̃ dictũ est: Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ & si
Gen. 1. militudinẽ nrãm. Dec snia sic nobis breuiter diuisa ꝓstabit: si pmit⁹ intelligam⁹ aliud eẽ imaginẽ: aliũ similitudinẽ. Imago qppe bẽt similitudinẽ ei⁹ rei cuius imago est. Similitudo aũt nõ semp bẽt ei⁹ imaginẽ cui similis est. Et ideo iterior homo (qui sicut dicit

Cassio.

2. Corint. 4. Apls:renouat de die in diem:in quo est intelligētia rationis:ꝛ veritatis agnitio:ꝛ īmortalitas a diuinitate collata)merito dī bīe imaginē dei:qm̄ pro spūali actū suoꝝ dispositione pstātior est.Exterior vo homo:de quo idez dicit Apls:qui corrumpit ꝛ diuerso passionū fasce pregrauat:hēt tm̄ aliquā similitudinē creatoris:ex eo qō viuit:qō videt:qō est:qō ad mētē ꝓuertit se regētem:qō iter creaturas reliquas valde dī bonū:q̄uis hec in deo lōge aliter sū meqz sint:q̄ in creaturis eē dicunt.Sed gd dicā hoīem exterioꝛē:Cōparat illi ꝛ vermis:cōparat ꝛ leo:cōparat ꝛ lapis:nō dignitate substantie:sed ex aliqua silitudinis pte.Sic ad imaginē ꝛ similitudinē suā fecisse hoīez recte itelligit deus:si suis ptib⁹ diuisa reddant. Oō pater Augustin⁹in libro questionū:titulo scdo:subtilius diligentiusqz tractauit. Sed lz imago ista magna sit:ꝛ tanti auctoris aliqua silitudine gloriet:qō viuit:qō rōnalis est:qō īmortalis est:homo tm̄ qz factus est peccatis obnoxius:ꝛ pmi pris ante transgressionē puritati dissimilis:tm̄ caducis desiderys turbatur atqz ꝓfundit:modo victū cogitās:modo vestem tpis necessitate pquirens:vel alia nimis inumeragbus in hoc mūdo subdita tenet humanitas.Et bene dixit:Cōturbat:qz puritatē mētis pdunt qui desiderys tpalib⁹occupant.Addidit:Thesauriçat:ꝛ ignorat cui ꝓgregat ea. Vinc pbat stulta vanitas:qm̄ cupit peritura seruare:ꝛ transitoria custodire:maxime cū possessio eoꝝ pbet incerta. Nam qui se putat caris filys relinquere:ignorat si ea ꝓtingat inimicissimos possidē.Et ituere:qz lz multa sint similia in qui bus hoīuz mutabilitas accuset:auaritia tm̄ electa est cui hec potius imputent: vt isigne malū audiret:qō sibi dictū ꝛ vitia minora cognoscerē. Scriptum est

Ibidem.

1. Timoth. 6. eni:Radix oīum malorꝝ cupiditas. ⁊ Et nūc que est expectatio mea:nōne dñs:ꝛ substātia mea tanꝛ te est.⁊ Predicta humani generis vitiosissima vanitate:nūc redit ad psonā suam:pnūtians expectationē sibi esse dñm Christum:nec in caducis desiderys se hēre aliquam psumptionē:sed illū expectare:qui iā salutariter mūdo cognoscit aduenisse.Potest autez hec expectatio:ꝛ iudiciū significare:in quo sancti noscunt ꝓpetua gaudia ꝓmereri. Nam vitioꝝ trāsilitor egregi⁹:necesse erat vt illō tps expectare debuisset:qm̄ eū eterna pmia coronarēt. Substātiā vo suā: hic nō illa Ade:quā ante duos vsus posuit dicit: Illa enī in malo:ista in bono memorata est:qz nomē equocū est.Quapp hic substātiā in bonā ptē debemus accipe.s.ꝓscētie possessionē:qua sustentabat:qua pascebat:qua diues ꝛ pzfamilias erat. Aīm̄ te est:dixit: nō in sacculis meis:vt supra de auaris est posituz:in cōspectu tuo:nō in occultis meis:vbi inextricabiles ꝓbant eē diuitie.De illa enī que vitupabilis fuit dictū est:Tanq̄ nihilū ante te est. De ista vo positum est:Aīm̄ te est:vbi eē nihil pōt nisi qō gloriosa fuerit actione pfectū.⁊ Ab oīb⁹inigtatib⁹ meis ⁊eripe me: opprobriū insipiēti dedisti me.⁊ Quis iste scūs pbabili se deuotione tractaret:tm̄ rogat vt ab oīb⁹inigtatib⁹suis dñi miseratione liberet:vt agnoscam⁹nemi nē hic eē securū:q̄uis bnficia diuina pcepit. Nā cuz dicit:Ab oīb⁹:significat inigtatuz diuersas eē minutias:sicut in octauodecimo dictū est:Delicta qs itelligit:Ab occultis meis munda me dñe: ꝛ ab alienis parce seruo tuo.Segtur:Opprobriuz insipiēti dedisti me.Stultoꝝ cōsuetudo talis est:vt illos magis irrideat:quos bonis morib⁹studē cognoscunt.Sanctus

Al, erue.

Ps, 18.

ergo vir opprobrium erat stultis:qz sibi dissimilē respuebāt.Sola enī scelerati laudāt:que vident hēre cōmunia. ⁊ Obmutui:ꝛ nō apui os meū:qm̄ tu fecisti.⁊ Redit ad supioza que dixerat:asserēs nō rndisse inimicis suis:hoc etiā addens:Qm̄ tu fecisti. Ipse vtiqz fecit:qui patiētie dona ꝓcessit. Hoc tā salubre silētium nō habuisset:nisi celestis largitas dedisset. ⁊ Amoue a me plagas tuas.A fortitudine ⁊enim manus tue ego defeci.⁊ Premissa causa deuotionis Idithū cōpetēter veniā petit:vt qui ꝓcepta secut⁹fuerat dñi:mereret audiri. Plage sūt correptiones que de flagello veniūt:qb⁹ pro nris peccatis iustissime verberamur. Ipsas ergo scissim⁹vir desiderat amoueri: que culpis debebant admissis.Fortis man⁹grauiter flagellat:ꝛ necesse erat quēlibet illuz deficē:quā manus excelsa pcuteret. ⁊ In icrepationib⁹ ꝓpter inigtatē corripuisti hoīez.Et tabescē fecisti sicut araneā aiam ei⁹:verū tm̄ vane ꝓturbat ois homo ⁊viuens.⁊ Vic pietas dñi euidēter ondit:qui nō diligit icrepationes nisi vt hoīes corrigant. Inigtas ꝓpe mortalium:more putredinis sine fine vagaret:si eā medicinalis icrepatio minime desecaret.Tūc enī ꝓuertimur:tūc a mala itētione discedimus:qm̄ nos ꝓceptis dñicis argui posse sentimus. Aranea vo corp⁹hēt tenue:in terra nō habitat:sed per loca altiora telas q̄sdā tenuissimas viscerū digestione ꝓterit:sicut ꝛ a q̄busdā vermib⁹ sericū dī exfilari. Huic ergo exiguo corpusculo recte ꝓuersi ꝛ afflicti aīa cōparat:qui lōgis obseruatiōib⁹ vigilysqz fatigat⁹terrena deserēs: subtilissimas opationes vturū dīno timore tabefactus efficit.Post hec reuertit ad illō sue ꝓpositionis initiū:qz lz icrepet lz tabefiat: tamē fragilitate humanitatis diuersaꝝ rerꝝ varietate ꝓfundit. Sed ab hac pturbatione ille solus excipit:qui ad dīnā ꝓtemplationē pura mēte trāsfert. Perfecta est:vt estimo rhetorici syllogismi qui Epicherema dī qnqueptita pbatio:quā nunc mēbris suis vt possum⁹ versibusqz reddam⁹. Propositio ei⁹est.Quanq̄ in imagine dei ambulet hō:tm̄ vane ꝓturbabit. Probatio ppositionis.Thesauriçat ꝛ ignorat cui ꝓgregat ea.Segtur assumptio q̄tuor vsib⁹ pcedēs.Et nūc que est expectatio mea:nōne dñs:Et cetera. Nec offendat qō tā lōga videt assumptio. Dixim⁹ enī breuitates mēbroꝝ istoꝝ a magistris secularibus postea fuisse ꝓstrictas: Dic aūt querēda sunt ptiū ipsaꝝ:nō tā expssa:q̄ designata vestigia.Adiūcta est assūptionis pbatio. In icrepationib⁹ ꝓpter inigtatē corripuisti hoīez ꝛ tabescē fecisti sicut araneā aiaz ei⁹. Prouenit nisi fallor: expectata ꝓclusio ppositiō i sue apte rndēs. Uerūtm̄ vane ꝓturbat ois hō viuēs.Sic qnqueptiti syllogismi:sicut opinor pacta pbatio est.⁊ Exaudi ⁊de⁹ orōnē meā ⁊ deꝓcationē meā:aurib⁹ pcipe lachrymas meas.⁊ Idithun iste quanto plura mysteria didicerat:tāto se ante dñm enixa supplicatione fundebat. Uenit ergo ad ordinē tertiū:vbi humiliter ꝛ ꝓfidenter exorat remitti sibi peccata priusq̄ vitam finiat. Quapropter necessariuz est ꝓsiderare:vt ille qui dicet⁹est mūdi vitia trāsilisse:cur adhuc tā grauiter videat igemē.s.ꝛ nulli sufficit de vitys acq̄sita victoria:nisi iugi fuerit supplicatione seruata. Pri⁹ itaqz orōnē dixit:post deꝓcationē.Oro est oris ratio:quas pni allegam⁹:vota nra pādētes.Deꝓcatio vo est:frequēs ꝛ assidua supplicatio:que ab imo pectoris pferitur arcano.Audi enī qō segtur:Aurib⁹ pcipe lachrymas meas.Frequēter dixim⁹:deū qō videt audire quod

Al. Nō hēt.

DEF

Al. non hēt.

Al. Dñe.

ET

audit vidē:qz nō corpalib⁹ mēbris distinguit: sed oia vtutis sue dīnitate opat.Et ne putares supplicationē tm̄ adhibitaz fuisse vboꝝ:lachrymas meas dixit:que violēte sunt semp in pcib⁹:ꝛ ad clemētiaz medicinalē aiam miserātis adducūt. ⁊ Ne sileas ⁊a me:qm̄ ego ⁊icola sum apud te ⁊in terra:ꝛ pegrinus sicut oēs pres mei.⁊ Ne sileas dixit.i.audiā te dicentē:qō euāgelium testat: Remissa sunt tibi peccata. Siue quod alio loco psalm⁹ dicit:Dic aīe mee:salus tua ego sum.Siue illud:Uenite bnēdicti pris mei:pcipite regnū qō vobis paratū est ab origine mundi. Quocirca ꝓuenit:qcqd hoꝝ sentire volueris.Incola vo dī:qui terrā colit ad tps supueniēs extraneus:nō qui in patrie sue regione ꝓsistit.Quod oi scō euenit qui in dīna ciuitate recipit.Oēs enī nos peccatū fecit extraneos: ꝛ in nefaria tenuit regione captiuos. Sed qm̄ nos misericordia ei⁹ suscipit: incole sumus: qm̄ illuc aduenim⁹.i.de Babylonia ad Hierusalem ipso attrahēte trasponimur. Ideo enīz posuit:apō te: vt nō in diaboli:sed in dñi ciuitate incolatuz fuisse sentires.Subiūxit:Et pegrin⁹sicut oēs pres mei.Expressit qō supius dixit.Oīs enīz homo qui recipit in bītudine:pegrin⁹dī:qz icipit eē vbi non erat. Peregrinus enī dī:q̄si pergēs lōgius.Et vt gnālē hanc cognosceres fuisse sniam:dicit:Sicut oēs pres mei:nequ ab hac ꝓditione putaret except⁹. ⁊ Remitte mihi vt refrigerer pusq̄ ⁊eā:ꝛ amplius nō ero.⁊ Uir pnidus ꝛ veritatis ipsi illuminatione cōplet⁹:hic sibi petebat dimitti:vt cert⁹ad futura iudicia pueniret: ꝛ quādā recreationē sumeret in psenti vita:illius regni securitate suscepta. Professus est enīz estuāte secura succēdi: qui se postulabat ibīe misericordie tēperari:sicut supra ipse de se dicit: Cōcaluit cor meuz ītra me:ꝛ in meditatione mea exardescit ignis.Merito ergo hic refrigerari sibi petebat:qui tāti desidery caloze flagrauerat. Addidit:Priusq̄ eā.i.anteq̄ de ista luce discedā.Et amplⁿ non ero.Utiqz in hoc mūdo:vbi peccatoꝝ facinorib⁹ sbuenit:duz se a dño ꝓuersionis accepta humilitate correxerint.Siue dicit:amplⁿ nō ero:si desinas subuenire:qz nō est eē in eternis afflictionib⁹ pmanē.Esse enim:ꝓprie bti est. Merito ergo nō se dicebat eē:si se hēre cum electis non intellexerit portionem. Conclusio.

Al. non hēt.
Al. aduena.
Al. non hēt.

Luc. 7.
Ps. 54.
Matth. 25.

DEF

ETY

Al. abeam.

Ecce vitioꝝ trāsilitor egregius: quāta nos btissime istitutionis salubritate cōmonuit:inter blasphemos ꝛ iniquos hēre lingue ꝓtinētiam:noxia vitare certamina:rixas grauissima moderatione cōprimē.Silētiuz est qppe ꝓbabile:qō nos minime pducit ad culpā:qō sapientes ꝓdit:qō grauissimos facit:qō ꝓsilium nutrit:qō ipm quoq gratissimū ostēdit eē sermonē.Quapropter hauriamus remedy buius saluberrimā potionē:vt qui sanctos tam pficue tacuisse cognoscimus:peccatoꝝ imoderatam lingue licētiam non amemus.

Explicit expositio in psalmum.38m.

¶ In finem psalmus Dauid. XXXIX.

Expectans expectaui dñm: ꝛ intendit mihi. Et exaudiuit pces meas: ꝛ eduxit me de lacu miserie: ꝛ de luto fecis. Et statuit supra petrā pedes meos: ꝛ direxit gressus meos. Et imisit in os meū cāticum nouuz:carmē deo nostro. Uidebunt multi ꝛ timebunt: ꝛ spabunt in dño. Beatus vir cuius est nomē dñi spes eius: ꝛ non respexit in vanitates ꝛ insanias falsas. Multa fecisti tu dñe de⁹ meus mirabilia tua: ꝛ cogitationib⁹tuis nō est qui similis sit tibi. Annūtiaui ꝛ locutus sum:multiplicati sunt sup numerū. Sacrificium ꝛ oblationē noluisti:aures autem pfecisti mihi. Holocaustuz ꝛ pro peccato nō postulasti: tunc dixi ecce venio. In capite libri scriptuz est de me vt facerē voluntatem tuam:deus meus volui ꝛ legem tuam in medio cordis mei. Annuntiaui iustitiam tuam in ecclesia magna:ecce labia mea non ꝓhibebo:dñe tu scisti. Iustitiam tuā non abscondi in corde meo: veritatē tuam ꝛ salutare tuū dixi. Nō abscondi misericordiam tuā ꝛ veritatē tuā: a cōsilio multo. Tu aūt dñe ne longe facias miserationes tuas a me:misericordia ꝛ veritas tua semp susceperunt me. Qm̄ circūdederunt me mala quoꝝ non est numerus: comprehēderunt me iniqtates mee: ꝛ non potui vt viderē. Multiplicate sunt sup capillos capitis mei: ꝛ cor meum dereliquit me. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuādum me respice. Confundant ꝛ reuereantur simul qui querūt aiam meam: vt auferāt eam. Auertātur retrorsum ꝛ reuereātur:qui volūt mihi mala. Ferant confestim ꝓfusionē suā:qui dicunt mihi euge euge. Exultēt ꝛ letētur sup te oēs querētes te: ꝛ dicāt semp magnificet dñs qui diligūt salutare tuū. Ego aūt mēdicus sum ꝛ paup: dñs sollicit⁹est mei. Adiutor meus ꝛ ꝓtector meus tu es:deus meus ne tardaueris.

Al. intendit mihi.
Al. preces meas.

Epe qdē dixim⁹: per finē:ꝛ Dauid Christuz dñm significari:cui iste psalm⁹ aptādus est.Sed in pmordys ei⁹ecclesia loquitur:hoc est:spōsa celestis: mēbra Christi fideliuz multitudo. Deinde venit ad caput nostrum dñm Saluatorē:vt toti⁹psalmi ꝓtextio vni corpori ꝓgruēter aptetur. Diuisio.

Rima narratiōe grās agit ecclia que venit ex gētib⁹:qz de mūdi istius veternoso meroze libata:ad noui testamēti meruit gaudia puenire. Scōa:ipe dñs logē chrīs: sanctā icarnationē ꝛ iustitiā sue pdicationis exponēs:ob hoc pris auxilium deꝓcat:vt pīcula possit a iudeis illata supare:ꝓfundi postulans inimicos:ꝛ letari oēs qui sperāt in eum. Expositio.

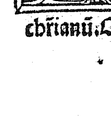

Expectās expectaui dñz:ꝛ ⁊respexit me. Et exaudiuit ⁊deꝓcationē meaz.⁊ Ecclesia catholica que fuerat de totius mūdi ptib⁹ ꝓgregāda:patiētie vtutem pdicat: quā inter sūmas laudes habere cōuenit chrianū. Quēadmodū enī aut tribulatiōes sufferat

aut piculoꝝ pōdus euadat: nisi diuino bñficio tole-
ratie robore fulciat. Sed ꝓsiderādus est hic sermo
geminat⁹: qz supflua nō est taz decora repetitio. Ex-
pectare sīqdē possum⁹ z īgrati. Expectātes aūt expe-
ctamus: qñ mites aliqd cū magno desiderio sustine-
TOP mus. Hoc argumētū dī a ꝓiugatis: qñ vnū vbū ortū
ab alio varie cōmutam⁹: vt sapiēs sapiēter: prudens
prudēter: z his silia. Respexit: qz puenit oē bonū no
strū. Lumē gppe veritatis bre nō possum⁹: nisi ab il
lius ꝓspici claritate mereamur. Subiungit: Exaudi
uit me: vt pie atqz efficaciter expectasse videat. De
ꝓcatio quoqz significat vt dictū est: frequētissimā p
cē: qm̄ rarius orare nō poterat: qui sustinēs dñz susti
nebat. ¶ Et eduxit me de lacu miſie: z de luto fecis.
¶ Et statuit supra petrā pedes meos: z direxit gressus
meos. ¶ Sicut duob⁹ modis opari ꝓcipit chzianū: vt
declinet a malo z faciat bonū: ita duplici rōne dñm
dicit ꝓfutura ꝓcedē. Primū est enim vt nos educat
de mūdi istius ꝓfundissima calamitate: cui⁹ apte de-
signata est maligna latitudo lac⁹ miserie lutusqz fe-
cilētus. Et vt exprimēt delictoꝝ crassitudinē corpu-
lētiāqz: lutū addidit: q lacu ꝓtinet: ne pctā solis aggs
cogīceres q̄uis dēsissimis cōparata. Nā sicut lut⁹ la
ci fetidus atqz grauis est: ita z hoīum delicta limosa
sunt; que z fetozib⁹ bozrescūt: z grauitate demergūt.
Deide pedes nr̄os supra petrā statuit: cū in Chr̄i dñi
iussionib⁹ ambulam⁹. Ipse est enī nob ꝓsūalis petra:
qui in se fixa nō sinit demergi vestigia. Et respice: qz
sicut pctā vtutib⁹ ꝑia sunt: ita z eaꝝ vie ꝓbant esse
dissimiles. Illa enī sicut sūt mollia z dissoluta: in iti-
neris sui cenositate voluunt. Uirtutes autez quēad-
modū rigide sunt z īmobiles: sic hñt viā petralē: vbi
nō ingnatis: sed mūdis pedib⁹ ambulat. ¶ Et īmisit
Alt. carmen. in os meū cāticum nouuz: hymnū deo nr̄o. Uide-
būt multi z timebunt: z sperabūt in dño. ¶ Supioza
psalmi ad illud ptinēt: qm̄ de⁹ humanū gen⁹ in mun-
di istius cenositate demersuz: ad petre transtulit fir-
mitatē: ad religionē videlicet chzistianā. Qō versus
iste nūc apit: dicēdo: Et īmisit in os meū canticū no-
uum. i. noui testamēti scissimā ꝑdicationē. Sed no-
uum bñ dī: qz īcarnationē dñi corpeis oculis etas an
tea nulla ꝓspexit. Deo enī nihil nouū est: qm̄ ante cō
stitutionē mundi dispēsationis sue vniuersa ꝓsciuit.
Hymn⁹ aūt grecus sermo est. i. laus carminū lege cō
posita. Et qm̄ hymni erāt quos idolis suis etiā gētili-
tas ꝓsonabat: addidit: Deo nr̄o: vt qualē hymnuz di-
ceret: distincte potuissem⁹ aduertē. Uidebūt multi z
timebūt. De mirabilib⁹ dicit: que tpe sācte īcarnatio
nis effecta sunt. Uidētes enīz iudei talia timuerūt: z
Chzisti dñi ꝑdicationib⁹ ꝓpl⁹ꝝ agmina crediderūt.
Spauerunt autē in dño: qm̄ chzistiani eē ceperūt: vt
post illū timorē miraclo⁹ꝝ quersi: spez in dño firmis-
simā bēre ꝓbarent. ¶ Beatus vir cui⁹ est nomē dñi
spes ei⁹. ¶ Btūs iste vir per scōam spēz diffinitionis
exprimit: que grece Enneomatice: latine notio nūcu-
pat. Dec vnāquanqz rē per id qō agit: non per id qō
est conat ostēdē. Nā qui sit iste btūs: posita determi
natione ꝑfinit. i. cui⁹ est spes nomē dñi. Spes enīz di
ETY cta est: q̄si stabilis pes. Nā z illi dicunt spem suaz in
dño ponē: qui ab eo dari sibi tpalia depcant. Di vi
dent nō ꝓpter se diligē deū: sed ꝓpter illa que postu
lāt. Ille aūt veraciter bēt. spem nōs dñi: qui solā cō
tēplationē ei⁹ auidius ꝓcupiscit. Nomē ergo dñi iter
cetera Saluator etern⁹ est. Et ille spem suā ponit in
ei⁹ noīe qui se nō suis meritis: sed ab eo per ei⁹ gratiā
credit eē saluādum. Dicti sunt z in euangelio octies
btī: vt est illō: Btī paupes spū: qm̄ ipoꝝ est regnū ce- Matth. 5.
loꝝ rc. Et in Deuteronomio sil⁹ repit: cū ppls israe
liticus terrā repromissionis itraret: qō ideo multifa
rie dī: qz diuersis modis btitudo ꝑstat. Sed hec oia
per singulas spēs definitionū diligēter expsa studio
sus lector inueniet. ¶ Et nō respexit in vanitates: z isa
nias falsas. ¶ Et hic vsus pēdet de supiori snia. Expo
nit enī cui sit spes in noīe dñi. s. qui nō respexit in va
nitates z īsanias falsas. Legit enī: Nemo pōt duob⁹ Matth. 6.
dñis ꝑuire: Qō z loc⁹ iste cōmemorat. Nā q spez hēt
in dño rez oium potēte: respicē nō debet ad caduca.
Uanitas est enī: a scā religione subita varietate mu-
tari: z mētē fallaci illusione ꝑuertē. Insanie vo false
DEF
ETY
sunt: sapis formasse deū: quē gentilitas adorare: vbi
futuroꝝ ordinē mēdaciter ingrebāt. Et est Epithe-
SCHE
ton: īsanie: pulcherrimū. i. falsitas. Insanie gppe mē-
tē fallunt: qm̄ a vitate dissentiūt. Pōt hoc z ad illos
aptari: qui spectaculoꝝ fallaciū delectatiōe capiunt.
Ideo enī plurali numero posite sūt īsanie: vt per sili-
tudines rez latius discurrē debeam⁹. ¶ Multa feci-
sti tu dñe de⁹ meus mirabilia tua: z cogitationibus
tuis nō est ꝗs silis sit tibi. ¶ Cum de opib⁹ hoīuz lo- Alt. qui.
querē īsanis: apte itulit dīna miracula. Nā qui iflā-
mant ꝓtēdētib⁹ aurigis: qui pātomimys saltatiō ib⁹
molliunt: quāto meli⁹ si cogitēt celū z terrā pulcher-
rima diuersitate formata: que hñt z aspectū decoꝝ z
ꝓsiderationē oīno mirabilē. Seqtur: Et cogitationi-
bus tuis nō est ꝗs silis sit tibi. Adhuc illas supstitio-
nes elidit: q̄s sibi boies: aut ad religionē puersam re-
pererūt: aut in spectaculis celebrādis moti aliq̄ volu
prate finxerūt. Sed nūqd tale est per funē currere
pede suspēso: q̄le Petrū terga maris fixo ꝑsisse vesti
gio: Nūqd tale est ignitis facib⁹ in theatro ludē: q̄le
fuit camini incēdia trib⁹ pueris ambulasse: Nūqd
tale est scenicas audire tragedias: q̄le est in chozis
ecclie salutiferas cognoscē psalmodias: Iltas res po
tius legētes spectare debem⁹: q̄s nec fatue querim⁹
z ꝓficue semp audim⁹. Dicēdo enīz: gs silis tibi: ma
laruz rez argult iuētozes: qui se negter inferētes: fal
lacium artiū auctozes eē gloriant. Pacten⁹ ꝑdicauit
scā mr̄ ecclia: nūc audiam⁹ loquētē dñm Saluatorē:
vt qō dictū est: gs silis tibi: manifestum nobis subse-
quēti expositione reddat. ¶ Annūtiaui z locut⁹ sum:
multiplicati sunt sup numerꝝ. ¶ Psalmi qdē est scōa
narratio: sed per figurā Exallage: que latine appella
SCHE
tur īmutatio: ex ꝓsona dñi mystica verba ꝓferunt:
vbi aduētum suū: z pias ꝑdicationes gētib⁹ inotescit.
Annūtiare est enīz vēturā ꝑdicere: qō fecit ore ꝓphe
ta. Locut⁹ sum: id est cū inter nos ꝓuersat euāgeli
ETY
çauit: qm̄ sacrm̄ btē īcarnationis assumpsit. Addidit:
Multiplicati sunt sup numerū. s. qz sup calculū bea-
toꝝ multiplicata est turba peccātium. De q̄ magnis
enī ppl⁹is: q̄ pauci fideles sūt. Nō imerito: qz dū mi-
ti mūdi hui⁹ vanitatib⁹ occupant: raros poteris vaci
ter iuenire sapiētes. Et vide qō dicit: Sup numerū.
Designat enim illos tm̄ in libro viuētiū supputatos:
qui illi Dierusalē supne ꝑdestinati eē noscunt. ¶ Sa-
crificiū z oblationē noluisti: ¶ corp⁹ autē pfecisti mi- Alt. aures.
bi. ¶ Holocausta etiā pro delicto nō postulasti. ¶ Sic Alt. holocau
vsus noui z veteris testamenti sacra cōplectit. Dicit stū z ꝓpcā
enim: Sacrificiū z oblationē: que in bonorē dñi fie-
bāt ante pecozib⁹ īmolatis: vñ sacerdotes etiā vesce-
bant: deuz postremo tpe respuisse. Prius gppe talia
suscipe dignat⁹ est: qm̄ per illa sacrificia prefiguratio
quedam

quedam corporis Chzisti esse videbatur. Postq̄ vo
ipse messias: qui est dñs Chzist⁹: ꝑdict⁹ aduenit: z se
pro oib⁹ nobis hostiā pietatis exhibuit: necessarium
nō erat: vt vitate cōpleta: adhuc illa figura precurso
ria ꝑmaneret. Quos vsus: ita exponit Apls hebzeis
Hebr. 10. scribēs. Aufert inqt ꝑmū: vt sequēs statuat: vbi sub
audēdū est: corp⁹: in q̄ volūtate scificati sum⁹ per ob
lationē corpis Chzisti Iesu in semel: z cetera que ad
cause hui⁹ pulcherrimā distinctionē ptinē noscunt.
Sequit: Corp⁹ aūt pfecisti mihi. Dic sanctā icarna-
tionē suā ꝑm Apl⁹m euidēter oñdit: vt corp⁹ qō ante
fuit per sacrificioꝝ imagines ꝑmissuz: nūc dicat ad
uētu ꝓpio fuisse cōplerū. Addidit: Holocausta etiā
pro delicto nō postulasti. Holocausta dicunt tota in
cēsa: que pro delictis sacris īponebant altarib⁹: z post
ea igne cremabant: vt deuozatio eoꝝ fieret abolitio
pctōꝝ. Dec dic iā dñm nō petisse: merito: qm̄ illud
Psā. 50. a nobis expetit: qō in gnquagesimo legit ps. Cor cō-
tritū z humiliatū de⁹ nō spnit. Uides eccliam vaci-
ter dixisse: gs silis tibi. ¶ Tūc dixi: ecce venio. In ca-
pite libri scriptū est de me. ¶ Ecce: stati significat: cele
ritatē ꝑmittēs: velocitatē modis oīb⁹ pollicet. Et tu
iudee cū ꝓpria sacrificia nō bēas: quē decept⁹ expe-
ctas: Ille iā venit: ille vbū caro factū est: ille mūdū
salutari predicatione cōpleuit. Sed tu adhuc nescio
quid in tuis cubilib⁹ somnias. Quid vlteri⁹ queris:
Quid stupore defigeris: In libro isto psalmoꝝ: in ca
pite de se dicit eē ꝓscriptū: vt credē debeas iā venis
se beatū nr̄m: cui⁹ vitā sicut iā ꝓtigit: ꝓstat expositā.
Ubi sūt qui se videt: sicut hic ꝑmissus est: sacrificia
nō bze: z tanq̄ snias istā in codicib⁹ sacris nō bēant:
sic stupefacti ad obiectos ꝓmones ꝑbabilt⁹ obmu-
Alt. facerem tescūt: ¶ Ut ¶ facia volūtatē tuā: de⁹ me⁹ voluī: z legē
tuā in medio cordis mei. ¶ Filij vba dirigunt ad pa-
trē. Desiderauit enī ei⁹ facē voluntatē. Qui nō abut
in ꝓsilio īpioꝝ: z in via pctōꝝ nō stetit: z in cathedra
pestilētie nō sedit. Nā qō dixit: voluī: vtutē ꝓscietie
declarauit: vt dicēt ꝑteritū qō ꝓstabat esse venturū.
Manebat ēt lex dīna in medio cordis ipsi⁹: dū in le-
ge dñi fuit volūtas ei⁹: z in lege ei⁹ meditatus est die
Alt. annūtia u ac nocte. ¶ Bene nuntiaui iustitiā tuā in ecclesia ma-
Alt. scisti gna: ecce labia mea non ꝑhibebo dñe tu ¶ cognouisti. ¶
Bene nūtiauit iustitiā dñi: qm̄ dictū est: Non sic ipy
nō sic: sed tanq̄ puluis quē pycit vent⁹ a facie terre.
In ecclia magna: sic sepe dixim⁹: catholicā dicit: que
toto orbe diffusa est. De qua ibi dictū est: q̄ fructum
suū dabit in tpe suo. Seqt: Ecce labia mea nō ꝑhi-
bebo: dñe tu cognouisti. Loqt per id q̄ deo subiect⁹ est
filij⁹. Nā q̄uis iter obstinatos piculosū fuerit ꝑdica-
re vitatē: dū morte suā exinde nosceret eē vēturā: tm̄
nō destitit cōmonē ꝑpl⁹m ꝑfidoꝝ dicēdo: Qm̄ nouit
dñs viā iustoꝝ: z iter impioꝝ ꝑibit. In qua ꝑte: pez
habuit testē quē inocat: qz nulla pericula timuit qm̄
carnali ꝑpl⁹o spū alia bona ꝑdicauit. Sic ꝑmi psalmi
vissim⁹ text⁹: nūc ēt dñica cōmemoratione videt eē
repetit⁹. ¶ Iustitiā tuā nō abscōdi in corde meo: vita
tē tuā z salutare tuū dixi. ¶ Iusti volūtas est: qm̄ pōt
ꝑdesse nō abscōdē vitatē: qō dñm Saluatorē fecis-
se nō dubiū est: qm̄ turbas arguebat: increpabat incre-
dulos: z mlta huiuscemodi ꝑdicauit: que euāgelij te
xtus eloquit. Fuit tm̄ tēp⁹ cū in passione tacuit: sicut
Joan. 19. scriptū est: At Iesus nihil rndit ei. Quippe cui pōti⁹
Joan. 14. Pilat⁹ dixit: Mihi nō loqueris: Ueritatez dixit: qm̄
pnūtiaut: Ego sum via vitas z vita. Salutaris aūt
chzs bti Symeonis ꝓfessiōe declarat: qui qm̄ eū vi-
dit: dixit: Nūc dimittis ſuū tuū dñe in pace: qz vide
Luce. 2. rūt oculi mei salutare tuū: qō parasti ante faciē oiuz
ꝓpl⁹oꝝ rc. ¶ Nō ¶ celauī misericordiā tuā z vitatē tuā
Alt. obscōdi Alt. concilio a ¶ synagoga multa. ¶ Adhuc in exponēdis suis opib⁹
multo pseuerat. Nō celauit misericordiā ꝑis qm̄ dixit: Si
Luce. ii. vos cū sitis mali nostis bona data dare filys vr̄is: q̄s
tomagis pater vester celestis dabit bona peterib⁹ se.
Ueritatem quoqz dixit in synagoga multa: id est: in
ꝓpl⁹oꝝ ꝓgregatione densissima: qm̄ Isaie librū legit
acceptū: z dixit: Hodie ꝑpleta est hec scriptura in au-
Luce. 4. rib⁹ vestris. Audis iudee icredule ꝓpheta aliqm̄ tuū
nostro euāgelio ꝓsonātez: Quē vltra sustines: qui iā
Chzistū dñm venisse cogīcis: si adhuc cor tuū noxio
velamīe nō tegat: ¶ Tu aūt dñe ne lōge facias ¶ mi-
Alt. miserationes sericordias tuas a me: misericordia tua z veritas tua
semp susceperūt me. ¶ Narratis sanctis opib⁹ ad pas
sionis sue gliam venit: vt tot⁹ vite atqz vinificatri-
cis mortis declararet integritas. Ubi merito ꝓrem
ꝓcat: ne lōge ab eo faciat miſicordias suas: qui erat
susceptī bois vitate mozitur⁹: sicut z alibi dicit: De⁹
Psā. 21. de⁹ me⁹ respice in me: q̄re me dereliqsti: Misericor
dia enī fuit: vt humanā naturaz ꝑuaricationis vitio
sauciatā sancta icarnatione saluaret. Ueritas: vt re-
surrectionis ꝑmisse bñficio sederet ad dexterā ꝑis:
inde vētur⁹ iudicare viuos z mortuos. Susceperūt
me: id est: glificādū receperūt. Illos enī in bonā ꝓtē
suscipere dicimur: quos nr̄e gr̄e ꝑfitemur acceptos.
¶ Qm̄ circūdederūt me mala quoꝝ nō est numerus:
comprehēderūt me iniqtates mee. ¶ Doc a mēbris
suis dicit: quoꝝ ipse caput est Chzist⁹: vt se pati ꝑfite
ret qō turba fideliuz sustinebat: sicut est illud: Sau
Act. 9. le saule: qd me ꝓsequeris: Sequit: Quoꝝ nō est nu-
mer⁹: scilz apud boies. Nā oia deo dinumerata sunt:
qui arenā maris z guttas pluuiarū: stellarūq̄z multi
tudinē cōplexabili q̄titate cogīscit. Addidit: Cōpre-
hēderūt me iniqtates mee. Eodē modo loquit: quo
superi⁹ dixit: Circūdederūt me mala. Dñs enī Salu-
atoz nec mala ꝑpetrauit: nec iniqtatib⁹ patuit: sed
hoc a parte mēbroꝝ apte dicit: a qb⁹ talia sustinent.
Pietatis enī nostri capitis fuit: vt qui de se multa di
xerat: cōmemorationē quoqz fideliū facere dignare
tur: ne se sequestratos putarēt cū ꝑteritos esse cogno
scerēt. ¶ Et nō potui vt viderem. Multiplicate sunt
sup capillos capitis mei: z cor meū dereliquit me. ¶
Doc oīno ad membra referendū est: ceteruz in dño
Chzisto nequeunt talia ꝓuenire. Nō potui vt vide-
rem: id est: circūdantib⁹ me iniquitatib⁹ meis: qō ve
raciter pōt fidelis edicere. Et q̄uis in homine capil
li capitis videant innumeri: tm̄ peccata eoꝝ calculū
ꝑbant excedere. Nec frustra in comparatione delī
ctozum capilli deducti sunt. Nam in veteri testamē
to: sacerdotes ipsa similitudine radebantur: vt tali
emundatione purgati: carnis vitia deposuisse vide-
rent. Cor vo nos derelinquit: quādo peccatis egrum
profutura nō appetit. ¶ Complaceat tibi domine vt Alt. eruas
¶ eripias me: domine ¶ in auxilium meum respice. ¶ Alt. ad adiu
uandum me
Post enumerationes premissas: venit ad saluberri-
mā ꝓclusionem: vnde omnis impugnat aduersitas:
omnia nocentia destruunt: vt placeat dño eū eripe-
re qui mundi istius ꝓtrarietatib⁹ cingebat. Et intue
re qō dicit: Complaceat: id est: coīter placeat. Cōcor-
DOC
dia enī hic trinitatis oñdit. Nā qō placet patri: hoc
placet z filio z spiritui sancto. Addidit: Tibi: vt san
ctā trinitatē vnū deū eē cognosceres. Sequit: Dñe
in auxiliū meū respice: vt itelligam⁹ respectū ipsius

Luce.22. nrm esse pfidiū:sicut est illud in euāgelio:Respexit
petrū ⁊ fleuit amare. Alr eni liberari nō possum⁹:ni
si nos dnitas ppitiata respiciat.¶ Cōfundant ⁊ reue
reant simul:qui querūt aiam meā vt auferāt eam.¶
Uenit ad eā que supest narrationē:vbi pfusionez ⁊
reuerentiā dnīs Saluator optat ipys:exultationē vo
⁊ letitiā puenire petit deuotis. Sed vide in ista dep
catōe quāta gerat studia pietatis. Cōfundant dixit:
mirabiliū opatione turbent. Reuereant aūt:resur
rectionis glia corrigant:vt illū pfiteant deū:quē du
dū putauerāt esse trucidādū. Simul:id est:sicut pse
cuti sunt:ita ⁊ pdestinati puersionis munē liberent.
Sequit:Qui querūt aiam meā. Duobus modis aia
querit:siue ad bonorē:siue ad mortē. Sed vt hic il
los ostēderet qui eā voto ꝓio perquirebāt:addidit:
Ut auferāt eā:nō vt diligāt:nō vt venerent:sed vt a
corpe meo iteruētu mortis segregare ꝓtēdāt.¶ Auer
Alr reuerēdā tant retrorsū ⁊ ¶erubescāt:qui ¶cogitāt mihi mala.¶
Alr volunt Frequēter dixum⁹ malis sic bene optari:vt retrorsuz
redeāt a voluptatib⁹ suis:nec in malo ope pseuerēt.
Qui si pfusionē patiant euadūt:si mūdi letitia per
fruant pereūt. Nā retrorsuz istud:in bonā partē di
ci euāgely loc⁹ ille testat:vbi Petro vite bui⁹ se amo
Mar.8. re diligētu respōdit:Redi retro sathanas. Qō aūt po
suit:Qui cogitāt mihi mala:iudeoꝝ significat ipro
bas volūtates:quoꝝ cogitationes nō erāt male dno:
ETY sed auctoribus suis. Cogitationes eni a cogēdo dicte
sunt.¶ Ferāt pfestim pfusionē suā:qui dicūt mihi eu
ge euge.¶ Ferūt pfestim pfusionē suā:qui vsqz ad il
lud pueniūt vt se negter errasse coēscāt. Ferāt dixit
qsi pōdus imēsum. Cōfestim vt peccare ceperint:ne
lōgi⁹ pgrediēdo periculosi⁹ ingrauent. Cōfusionē suā
id est:cogitationē prauā vitāte puictā. Sequit:Qui
dicūt mihi euge euge. Dic falsos arguit laudatores:
qui plus nituntur adulādo decipe:q̄ possint vitupera
tionib⁹ sauciare. Euge:vbū gdē pconiale est:sed cuz
recto aio nō pferit:ad derisionē trahit iferēdā. Que
SCHE figura dicit Ironia:id est:irrisio.¶ Exultēt ⁊ letent
Alr super te ||¶qui querūt te dne:⁊ dicāt semper magnificet dnīs
omnes que- ¶qui diligūt salutare tuū.¶ Sicut inimicos suos pfun
rentes di petyt qui euz falsis laudationib⁹ irridebāt:ita de
notos optat vaciter gaudē:qui spem suā noscunt in
dnī maiestate posuisse. Eos enim nō tm̄ letari:sed ⁊
exultare depcat. Sed que sit ista exultatio:psequen
ter exponit:id est:Et dicāt semper: magnificet dnīs.
Hec est eni pfessio que in eternū gaudentes efficit
christianos:que q̄uis iugiter dicāt tm̄ semp appetit.
Job.1. De ista sigdē snia pascebat ⁊ in isto seculo Job:qui
erat afflictione corpis graniter sauciat⁹ dicēdo: Dnīs
dedit:dnīs abstulit:sicut dno placuit ita factuz est:sit
nomē dnī benedictū. Exultabit qppe:qm̄ letabat in
dno:in quo reuera sūt oia pfutura. Sed ne hāc exul
tationē gbuscunqz crederes ꝓcedēdaz:addidit:Qui
diligūt salutare tuum:id est:qui me spūali charitate
Alr medicus ꝓquirūt:⁊ mādatis meis suauiter obsequunt.¶ Ego
Alr sollicit⁹ ē ¶vo ¶egen⁹ ⁊ pauper sum:dnīs ¶curā bet mei.¶ Postq̄
dixerat letitie munerib⁹ esse cōplendos qui deitatez
vbi diligē voluissent:ne sibi gspia merito ꝓ glia vē
dicaret:dnīs Christus ex forma loquit humanitatis
assumpte:Egen⁹ ⁊ pauper sum. Egen⁹:qz humanitas
subueniri sibi semp eget a dno. Pauper:qz nisi dina
gra clarificet:de se oino tenuis esse cognoscit. Sed
ne istā pauptatē vilē abiectāqz estimares:Addidit:
Matth.3. Dnīs curā bet mei:scilz de quo dicturus erat:Dic est
filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bene cōplacui. O pau
pertatē thesauris oib⁹ ditiorē. Pauper eni de nro:di
ues de suo est:qui iō indigentiā humanitatis assum
pst:vt abūdātie sue nos faceret esse ptcipes.¶ Adiu
Alr. ptector tor me⁹ ⁊ ¶liberator meus ¶esto dne:ne tardaueris.¶
Alr. in ca de meus De adiutorio ⁊ de ptectione secur⁹ celeritatē neces
sariā petit:vt iā qz mors vitari nō debuit:saltē resur
rectio festina succedēt. Cū eni dic:Adiutor ⁊ libera
tor:ostēdit patiētiā diuersarū videlicet passionū:vñ
⁊ ipe psalm⁹ fecit initiū. Quapropter tot⁹ vtuti patiē
tie merito deputat:q ⁊ eodē fine pcludit. Cōclusio.

Magnifica

⁊ suauissima vba sensus nros me
dullit⁹ itrauerūt:qñ ipm audiui
mus docentē quē adorām⁹ auctorē. Nā ꝛz vniuersos
psalmos magno honore veneremur:nescio qd tamē
dulci⁹ accipit:cū aliqd de sancta incarnatiōe pferr.
Ois eni fidelis gratissime suscipit:per quā noscitur
ee liberat⁹. Et respice quo ordie psalmi bui⁹ ꝓtextio
disponat. Primū loquit eccl'ia:q̄si rudes docēs:q̄si
trepidos ꝓfortans:quasi incompositos ꝓparās:vt
sequentia verba dñi Saluatoris libenti animo salu
tariter populus ꝓparatus audiret.

Explicit expositio in psalmū .39m.

¶ In finem psalmus Dauid. XL.

Beatus qui intelligit super ege
num ⁊ pauperē:in die mala li
berabit euz dñs. Dñs pseruet
eū ⁊ viuificet eū:⁊ beatum fa
ciat eū in terra:⁊ nō tradat euz
in aiaz inimicoꝝ ei⁹. Dñs opē
ferat illi super lectū dolorīs ei⁹:vniuersum
stratū ei⁹ versasti in ifirmitate ei⁹. Ego dixi
dne miserere mei:sana aiaz meā qz peccaui
tibi. Inimici mei dixerūt mala mihi:quan
do morie⁹ ⁊ peribit nomen eius:¶ Et si igre
diebat vt videret vana loquebat cor eius:
cōgregauit iniquitatem sibi. Egrediebatur
forras:⁊ loquebat in idipsum. Aduersum
me fusurrabant oēs inimici mei:aduersum
me cogitabāt mala mihi. Uerbuz iniquum
constituerūt aduersum me:nūquid qui dor
mit non adijciet vt resurgat:¶ Eteniz homo
pacis mee in quo sperauit:qui edebat panes
meos magnificauit super me supplantatio
nem. Tu autez domine miserere mei:⁊ re
suscita me ⁊ retribuā eis. In hoc cognoui
qm̄ voluisti me:qm̄ non gaudebit inimicus
meus super me. Me autē ppter innocētiā
suscepisti:⁊ cōfirmasti me in cōspectu tuo
in eternū. Benedict⁹ dominus deus israel:
a seculo ⁊ in seculum:fiat fiat.

Verba ista frequēti vsu nobis iā debēt ee
notissima;sed vt breuiter dicta tāgam⁹:
oia dirigunt ad Christū dnm. Magnifi
cat aūt hunc psalmū qō in q̄dragenario
numero nosci collocatus:qui calculus
emundationi ⁊ purificationi frequēter aptat. Qua
draginta enim diebus fuso diluuio:ab iniquitatib⁹
boium terra diluta est. Quadraginta quoqz diebus

sanctus Moyses ab escis corporeis temperauit:vt
dina colloquia mereret. Eodem modo Helias suffi
gio se corporee refectiōis abstinuit. Ipse quoqz dns
totidē dieb⁹ ac noctib⁹ ieiunauit vt nobis formā btē
purificationis ondēret q̄dragresime:qn etiaz ipsius
exemplo pmittit tēp⁹ abstinentie:vt deletis sordib⁹
pctōꝝ:ad resurrectionē dñi puris mētib⁹ accedam⁹.
Quapropter hūc psalmū iter illa iudicem⁹ sacra re
positū:que aias nras celesti purificatiōe mūdificāt:
maxime qñ de elemosyna ppheta dictur⁹ est:qua p
Eccle.3. prie fieri nosci purgatio pctōꝝ. Legit eni:Sic aq̄
extiguit ignē:sic elemosyna extiguit pctm̄. Diuisio.

Primo igressu ppheta loquit:beatū pdi
cās elemosyne largitorē:multiplici eū be
nedictione ꝓcelebrās. Scōo:gloiosz dns
suā memorat passionem. Tertio:ad ꝓfir
mandā spem fideliū:idem Christus dns
predicit pprīā resurrectionez. Expositio.

SYL Beat⁹ qui intelligit sup egenū ⁊ pauperē:
in die mala liberabit eū dns.¶ Dic itez
hypothetic⁹ syllogism⁹ hac rōne resplen
det. Si ois beatus itelligit sup egenū ⁊
pauperē:in die mala liberabit euz dns.
Attn̄ ois btus intelligit sup egenū ⁊ pauperē:in die
DEF igit mala liberabit euz dns. Hypothetic⁹ aūt:id est:
ꝓditionalis syllogism⁹ est:qui ex ꝓditionalib⁹ ppositi
DEF tiōib⁹ bns absolutā assumptione colligit pclusionē.
Nūc sequentia videam⁹. Scōa est spes definitionis
que grece enneomatice dicit:latine notio nūcupat.
Hec de factis suis vnūquēqz quid sit ondit. Dic eni:
quo modo pctā per opationes elemosynarū saluber
rimas expient:vt possit btitudo gliosissima reperi
ri. Suadebat nos equidē dignitas rei:per locū cōez
aliq̄ facē digressionē:vt recōciliatricē humani ge
neris elemosynā laudare deberem⁹. Sed qm̄ multo
rū patrū sanctissimo atqz eloquētissimo ore celebra
ta est:sufficiat ad eoꝝ libros audiētiū corda remisis
se:vt ⁊ illoꝝ desideriū vberius expleat:⁊ nos ceptuz
op⁹ iuuāte dno gnauiter impleamus. Sed ꝛz multi
Luce.6. pies de hac re plura ꝓscripserint:orit tm̄ inter eos de
hoc articulo nōnulla dissensio. Legit eni:Oi petēti
te tribue. Scriptum est etiā:Desudet elemosyna in
manu tua:donec inuenias iustū cui eā tradas. Sed si
oēs iustos querim⁹:iperatā ꝓstringim⁹ largitatē. Ue
rum hec cā in sola pia volūtate ꝓsistit:qz nō est nrm
pus mores discutē ⁊ sic idigētie subuenire. Sufficit
nobis vt nos dare aliqd malis artib⁹ nesciamus:nec
opiniones hominuz captādo elati elemosynā largia
mur:sed opemur solo affectu subueniēdi:qō nos sup
oia pcipit diuinitas itueri. Qui sic dederit:⁊ si iustis
nō det:iuste tm̄ oib⁹ erogabit. Sed maior opa dāda
est:vt scis viris in aliq̄ idigētia subuenire debeam⁹
ppter Christū dñm nrm:qui de paupib⁹ suis in iudi
Matth.25. cio pprio dictur⁹ est:Qui fecit vni ex minimis istis:
mihi fecit. Quid eni dici pōt sublimi⁹:qd ve gliosi⁹:
qñ aut ipsi ptermissi in ignē dirigūt:aut remunera
ti nos ad dexterā collocabūt:¶ Sed aduerte qō dicit:
Intelligit vt ēt nō petētib⁹ talib⁹ offerat. Nā qui pe
tēti tribuit:bonū opus efficit:qui vō tacētē itelligit:
btitudinē sine aliq̄ dubitatiōe congrit. Addidit:In
die mala liberabit eū dns:die qdē iudicij significat.
Sed aliquos mouet qp tā frequēter malā dic. Ois
homo malū ⁊ formidabile iuste sibi dei dic ee iudi
ciū:qz pctōrib⁹ debita pena suspecta est. Nā ⁊ si eius
miseratione liberamur:rigore tm̄ iudicij ipsi⁹ recte
Epauescim⁹.¶ Dns ꝓseruet eū ⁊ vtuificet eū:⁊ beatuz
||faciet eū:⁊ emūdet in terra aiam ei⁹ ⁊ nō tradat eū
Alr. nō habet Alr. aiam
Ein ¶man⁹ inimici ei⁹.¶ Petitio ista ppbete certa p
missio est:qz sic fieri necesse est:si tū egen⁹ ⁊ pauper
pio munē subleuet. Cōseruet dixit:id est:iter mala
seculi pire nō faciat:sed ad suā retributionē illesuz
sancta puersatione pducat. Uiui aūt ppzie illi dicū
tur:qui se a christiana fide nō dīdunt. Naz de illis qui
Luce.9. in erore versant dictū est:Sine mortuos:sepeliant
mortuos suos. Ergo viuificet eū dicit:hoc est:faciat
illū iter electos in sua viue portiōe. Addidit:Et bea
tū faciet eū:vtiqz vt in resurrectione ad dexterā col
locet:⁊ in patriā illā btōꝝ magni iudicis pnūtiatio
ne mittat. Sed post illā superiorē quā dixerat:rē ni
mis necessariā tāgit:vt dū in isto mūdo ꝓsistit:pec
catoꝝ remissione mūdet:vbi venia optata suscipit:
si deuota supplicatione plāgat. Subiūxit etiā:ne in
manib⁹ inimici tradat. Inimic⁹ diabolus est:manus
ei⁹:ptās iniq̄ est. Nā q̄s man⁹ hēat:qui carnē nō bēt:
Ipsa q̄ ptās est:qua seruos dei multiplici tētatione
castigat. Et aiaduerte:quotiēs in hoc vsu:Et:posuit:
SCHE vt figurā Polysyntheton ꝓiūctionis huius frequēti
Eiteratione mōstraret.¶ Dns opē ferat illi sup lectuz
|dolorīs ei⁹:vniuersum stratū ei⁹ vsasti in ifirmitate
Eeius.¶ Ne putares beatū istū in hoc mūdo incōcus
sam requiē possidere:dolores ei⁹ mitigari depcat:vt
multitudo maloꝝ tēperatiōis bñficio vincere t. Le
ctus eni nobis dat⁹ est ad getē:in quo se boium fessa
membra refoueāt. Sic ⁊ ille qui primoniū ꝓquirit:
vxorē sibi copulat:filios pcreat:qui amicitias parat
q̄si in quodā lecto delectationis gra ꝓquiescit. Sed
hoc frequēter fuis suis amara ⁊ dolorib⁹ plena dns
facit:ne spem suā ponētes in tpalib⁹ reb⁹:futura bo
na nō appetāt. Quapropter optat ppheta:vt ꝓsolet
dns dolorē eius:qui in delectatione sua q̄si quodā le
ctulo sauciat. Addidit:Uniuersuz stratū ei⁹ vsasti in
infirmitate ei⁹. Causaz excolit quā super⁹ dixit:qz p
uidētia dina pficit:vt suoꝝ dei mūdana delectatio
in angustys doloribusqz vset:q̄ten⁹ hic diuersis cala
mitatib⁹ afflicti:eterne btitudinis requiē ꝓsequant:
sicut factum est in Job:cui seculi bona in ifirmitate
puersa sūt:sed ide felicior extitit:qz se illi psperitas
mūdana subtraxit. Quocirca talib⁹ reb⁹ rogat opem
ferre dñm:ne humana fragilitas duris laborib⁹ pres
sa superetur.¶ Ego dixi dne miserere mei:sana aiam
meā ¶qm̄ peccaui tibi.¶ Cū tribulationes fideliū di
Alr. quia uino iudicio fieri cognouisset:exclamauit pie trepi
dus ppheta:vt ⁊ ipse misericordiā dñi ꝓsequat:qm̄
qui se peccasse cognouerat:tētationib⁹ tradi iure me
truebat. Oē eni peccatū morb⁹ est aiarū:quo crescēte
salus interioris bois dissipat. Sentit egritudinē suā:
qui clamauit ad medicū:sed itellect⁹ erat san⁹ dū se
cognuit ifirmū. Aiaz itaqz suā sanari desiderat:remis
sione scilz pctōꝝ:Quia reuera sanamur:cū strāgulā
tia pctā laxant.¶ Inimici mei dixerunt mala mihi:
qm̄ morie⁹ ⁊ peribit nomē ei⁹.¶ Dacten⁹ ppheta de
beatoꝝ afflictione locut⁹ est:nūc secūdo igressu dns
Saluator de sua passiōe dictur⁹ est:vt cū famuli dei
diuersis casib⁹ affligunt:nō se a deo credāt ee dereli
ctos:qm̄ Christus dñm talia ptulisse cognoscunt:qui
Joan.15. dixit:Si me pseqnt sūt:⁊ vos pseqnt:Si sm̄onē
meū kuauerūt:⁊ vrm seruabūt. Inimici vō dixerūt
mala:quādo falsa locuti sūt. Necesse eni erat vt ipy
mendacia cogitarēt:qui diaboli victori fremuerūt.
Sequitur:Quādo morie⁹ ⁊ pibit nomē ei⁹:¶ Uerba

Ibidē.il. Ubi supra

sunt demētium iudeoꝝ. Dicebāt eniꝫ: Si dimiseri-
mus eū: veniēt Romani ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ re-
gnū. Itē caipbas ait: Expedit vt vn⁹ homo moriat̄ p
oib⁹: ⁊ nō tota gēs pereat. Peryt enim nomē ei⁹: sed
ab ipsis qui ei credē noluerūt. ⁊ Et ⁊ ingrediebant̄ vt
videret: vana locutū est cor eoꝝ: ꝓgregauerunt iniq
tatē sibi. ⁊ Et egrediebant̄ foras ⁊ loquebant̄. ⁊ Tē-
pus illud dñice passiōis exponit: qñ iudas nō ad ve-
nerādū dñm: sed ad ꝓdendū poti⁹ dolosus intrabat.
Nā qō pluraliter dictū est. Ingrediebant̄: ⁊ illos si-
gnificat qui ei man⁹ inycē ꝓsumpserūt. Vana vo lo
cuti sunt iudei: qñ de illu⁹ morte crudeliter tractaue
rūt: qui oiuz vita eē cogscit. Sequit̄: Cōgregauerūt
inigtatē sibi. Cōuent⁹ ipsoꝝ ꝓgregatio fuit vtiqz pec
cantū: qñ in vno facinore oia scelera ꝓpetrata sunt:
dum rerū dñm crucifigē decreuerūt. Foras egressi
sunt: qñ int⁹stare nō poterāt qui ab arcano fidei di-
screpabāt. Utrūqz miserū: vtrūqz pestiferū: ingressi
sunt ad facin⁹ ꝓpetrādū: deide foras a vitatis finib⁹
exierūt. ⁊ Simi⁊ in vnū susurrabāt oēs inimici mei
aduersuz me cogitabāt mala mihi. ⁊ Susurratio est
oris paruissim⁹ son⁹ sine aliq̄ vocis distinctione ꝓfu
sus: Pmo tract⁹ ab auib⁹: quaꝝ vox plata susurr⁹ est.
Qō iter illos euenit: qui in auribus suis murmurare
inuicē gestierūt. Cō silia quippe sua detegere nō ꝓsu
mūt: qui scelerū societate ꝓiūcti sunt. Addidit: Oēs
inimici mei aduersuz me cogitabāt mala mihi. Ex-
pressit isaniā furētū isipiētiū qz populoꝝ. Solēt eni
pauci eē scelerū auctores. Dic oēs mala cogitasse di
cti sunt: vt nemo sit min⁹ nocens quos vna facinoris
damnat equalitas. Qō aūt dixit: Mala mihi: si effe
ctū queris sibi: si votū mihi. Iusti siquidē pena nō
patiētis: sed faciētis inuidia est. ⁊ Uerbū iniquū cō-
stituerunt aduersum me: nunqd qui dormit nō adi-
ciet vt resurgat? ⁊ Uerbū iniquū dicit: qñ clamabāt
Pilato: Si hūc dimittis: nō es amic⁹ Cesaris. Cōsti-
tuerūt: id est: decreuerūt: aut etiā definierūt: videli-
cet qñ de dño Saluatore sniam sibi sunt locuti. Dor
mire est aūt a sensib⁹ carnis remissa mētis intētione
regescē: ⁊ iterū ad act⁹ vite nr̄e reparato animi vigo
re remeare. Quod morti dñice pulcherrime videt̄
aptatū: qz tāta celeritas resurrectiōis fuit vt dormis
se poti⁹ q̄z mortu⁹ estimet̄: resurgēs fortissim⁹ qui vt
ibecillis occubuit. Et ne sibi heretici diuti⁹ blādian
tur: audiāt illū qui dormit ipm sibi adycē ꝓtin⁹ vt
resurgat: sicut ⁊ in euāgelio dicit: Ptātē habeo ponē
di aiam meā: ⁊ ptātē habeo iterū sumēdi eā. ⁊ Etenī
homo pacis mee in quo ⁊ sperabā: qui edebat panes
meos ⁊ ampliauit aduersuz me supplātatione. ⁊ Do-
minē pacis sue: dicit discipulū iudā: qui illi pacē de-
dit qñ eū tradidit. Pacē siquidez dicim⁹: cū nos iui
cez osculamur. Nā si ad aīe trangllitatē referas: pax
eē in illi⁹ corde nō potuit: qui insidias blādiēdo ꝓpa
rauit. Addidit: In quo sperabā: id est: in quo sperare
putabar. Naz quo modo habuit in hoie pessimo spe
rare: qui illū potuit anteq̄z nasceret agnoscē? Nā vt
itelligas fuisse pscitum: sic ipse dñs dicit: Nōne vos
duodecim elegi: sed vn⁹ ex vobis diabolus est? Seq̄-
tur: Qui edebat panes mecū: siue doctrinaz meā au-
diebat: vñ spūaliter epulamur: siue qz manuz misit
cū ipso in parapside: quēadmodum euāgelij lingua
declarat. Et merito dixit: Ampliauit: qñ ignorātib⁹
quis eēt ipse mōstrauerat. O discipulū surdū: o ido-
cili corde durissimū. Quis enim eū a tāta pietate ali
quid vturis aio ꝓcepisse credat: qui tā crudelis exti-
tit parricida? ⁊ Tu aūt dñe miserere mei ⁊ resuscita
me: ⁊ retribuā ⁊ illis. ⁊ Exposita passiōe: ad tertiū ve-
nit ꝓgressū: in quo resurrectionis sue per id ꝓ homo
est fieri miracula depcaī. Quid erigis aures hereti-
ce? Quid te putas aliqd inuenisse: qō tuā possit excu
sare pfidiā? Si ptātē queris: audi qō in euāgelio di-
cit: Soluite tēplū h̄: ⁊ in triduo suscitabo illud? Dic
humanitas rogat: ibi diuinitas pollicet. Desine calu
mnias facē. Utraqz enī ꝓueniūt in dño Saluatore:
qz vbū caro factū est: ⁊ habitauit in nob. Retribuā
illis dixit: nō doloze vindicte: sed expectatiōe patiē-
tie. Nā hodieqz sustinēdo illos: magnā ptez eoꝝ de-
mētie sue opatiōe ꝓuertit. ⁊ In hoc cogni qñ voluī-
sti me: qñ nō gaudebit inimic⁹ me⁹ super me. ⁊ Cogno
uisse se dic in hoc dilectionē pāis: qz gliosa est resur-
rectio secutura. Qñ voluisti me: subaudi: glificare:
exaltare. Possunt enī huic loco ⁊ hec vba que dicta
sūt ⁊ his similia ꝓuenire, Addidit: Qñ nō gaudebit
inimic⁹ me⁹ sup me. Hoc erat qō dixit: Qñ voluisti
me: scilz qz inimic⁹ supra eū nō est gaudere pmissus:
qñ illa que disponebāt: nullaten⁹ ipleuerūt. Ad hoc
enī eū occidē voluerunt: sicut supius dictū est: vt no
mē ei⁹ penit⁹ de terra abrogarēt. Sed ecōtra: vident
ecclesiā Xpisti toto orbe diffusaz: nomē ei⁹ vbiqz ce
leberrimū eē cogscūt: vt merito gaudē nō possint q
bus tā ꝑzia ꝓuenerūt. ⁊ Propter inocētiā aūt meā
suscepisti: ⁊ ꝓfirmasti me in ꝓspectu tuo in eternū. ⁊
Uere sancta inocētia: vere simplicitas: vere humili-
tas btā: vt tot mala passus: nulla se ꝓtētione defende
ret. Placato aio ibat ad crucē: trangllla mēte moritu
rus. Oia vba que ꝑdicta sunt per ꝓphetas: integerri
ma veritate cōpleuit. Doluit casibus pseqētiū: ⁊ in
cruce possit⁹ pro inimicis suis clemētissim⁹ exorauit:
qñ h̄ ⁊ a fidelib⁹ suis faciēdū eē decreuerat. Et me-
rito dedit ꝓceptū: qui ꝓmisit exēplū. Seq̄t: Et ꝓfir-
masti me in ꝓspectu tuo in eternū. Dic iam btitudo
ipsi⁹ sancte icarnationis exprimit̄: qui moribūdi cor
poris ifirmitate deposita: homo deus ex duab⁹ ⁊ in
duab⁹ naturis distinctis atqz pfectis pmanet in glia
sempiterna: cui⁹ nomē sup oē nomē est: cui⁹ ptās ce-
lo terreqz iperat: cui oē genu flectit̄: celestium terre
strīū ⁊ ifernoꝝ. ⁊ Benedict⁹ dñs de⁹ Israel: a seculo
⁊ vsqz in seculū: fiat fiat. ⁊ Expositis que ad passio-
nē ⁊ resurrectionē dñi Xpi ptinebāt: pulchre secuta
est laudatiua ꝓclusio: qz oī tpe bñdici debet: qui spez
nr̄az glia sue dispēsationis ipleuit. Bñdictū dicim⁹ ⁊
boiez cui bñdicit̄: cui tñ si bñ nō dicaī benedict⁹ nō
est: ⁊ quodāmodo ista bñdictio ex alieno celebraī ar
bitrio. De⁹ aūt bñdict⁹ est ⁊ si oēs taceāt: qz ille oē bo
nū nō tanq̄z exneū suscipit: sed ab ipso ꝓgredit̄. Nā
qō dixit: A seculo: pnte mūdu significat ex quo ad
mistrari cepta sūt oia. Et vsqz in seculū: futurū vult
itelligi: vbi iā oia eterna ꝓsistūt: nec aliq̄ tpis muta-
bilitate dilabuntur. Nam ⁊ seculum istud deficiat:
dei tamen benedictio incommutabilis perseuerat.
Addidit: Fiat fiat. Hoc verbum geminatum instan
ter ab omnibus predicat esse faciendū. Nō enim sic
intelligendū est: vt puteē fiat benedict⁹ dñs: tanq̄z si
nō laudē benedict⁹ nō sit: sed hoc fiat: vnde nos p
ficim⁹ dū iugiter ei⁹ laudib⁹ occupamur. Aliq vo ex
positoꝝ pro isti⁹ vbi nouitate qō est hic: ⁊ in 71⁹ siue
in 88⁹ vel in cētesimo qnto: in quinque libros psal-
teriū diuidēdū esse putauerūt. Sed eis nō esse ꝓsen
tiendū in ꝓfatione nr̄a sufficiēter ostēsuz est. In acti
b⁹ appe apl⁹oꝝ: vn⁹ liber legit̄ eē psalmoꝝ. Cōclusio.

Alt. eio

Ioan. 2.

Ioan. 1.

Phil. 2.

Alt. nō ptēt

Ioan. 10.

Alt. sperani

Alt. magnifi cauit super

Ioan. 6.

DEF

DOG

Superiore psalmo: In ꝑma grē ecclia sancta locuta est: ⁊ post dñi verba secuta sunt: Ita ⁊ in hoc ꝓpheta ꝑcursor est. In ipso quoqz ꝑncipio beat⁹ Dauid per elemosynas sanctas mora-les nos docuit disciplinas. Secūdo: per passionē suā dñs naturales semitas idicauit. Tertio: resurrectio-nis miraculo ispectiua nos claritate cōpleuit: vt cele stis philosophie vitas tribus ꝓtib⁹ narrata ꝓstaret. Qō si diligēter inspexeris: ⁊ in reliqs psalmis positū frequenter inuenies. Unde psalmi bui⁹ suscepto be neficio magna exultatione dicēduz est: Benedictus dñs deus israel: a seculo ⁊ vsqz in seculum: fiat fiat.

Explicit expositio in psalmū. 40m.

¶ In finez intellectus filijs chore: psalmus Dauid. XLI.

Uemadmodu desiderat cer uus ad fontes aquaruz: ita de siderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: quando veniā ⁊ apparebo ante faciem dei? Fuerunt mihi lacbryme mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: vbi est deus tuus. Hec recordatus sum ⁊ effudi in me animam meam: quoniaz transibo in lo cū tabernaculi ammirabilis vsqz ad domū dei. In voce exultationis ⁊ confessionis: so nus epulātis. Quare tristis es anima mea: ⁊ quare conturbas me. Spera in deo quo niam adhuc confiteor illi: salutare vultus mei ⁊ deus meus. Ad meipsuz anima mea cōturbata est: propterea memorero tui de terra Jordanis ⁊ Hermonijm a monte mo dico. Abyssus abyssum inuocat: in voce ca taractarum tuarum. Omnia excelsa tua ⁊ fluctus tui: super me transierūt. In die mā dauit dominus misericordiā suam: ⁊ nocte cāticū eius. Apud me oratio deo vite mee dicaz deo: susceptor meus es. Quare obli tus es mei: ⁊ quare cōtristatus incedo dū af fligit me inimic⁹. Buz ꝓfringunt̄ ossa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulāt me inimici mei. Buz dicūt mihi per singulos dies vbi est deus tuus: quare tristis es anima mea ⁊ quare cōturbas me. Spa in deo qñ adhuc ꝓfiteor illi: salutare vult⁹ mei ⁊ deus me⁹.

Inter verba vsitata filios chore nouiter itroducit: que noia cātoꝝ sū t: nō psalmi graphoꝝ: sic de idirbun in 38⁹ psalmo ia dictū est. Di enī a Dauid ad psalmodia fuerāt electi: sed ppt significātia noium ꝓgruent̄ titulis videnī appositi: q̄z magno studio de bem⁹ ingrere: vt velut nobis cādidissim⁹ nucle⁹ exu tus suo tegmie decēter appareat. Debraice chore: dr̄ caltuaria. Caluarie vo loc⁹ est: vbi dñm Saluatorem ꝓstat eē crucifixū. Quapropter filij chore merito di cunt̄: qui tanq̄z gliosissimū trophеū celestis regis: id est: signaculū crucis suscipe meruerūt. Et ideo psal-m⁹ hic oī ꝓuenit christiano: qui amore dñi flāma dñice charitatis accēdit̄: sine qua totū abiectū est qcqd in humanis reb⁹ putaī eximiū. De qua re hic ꝑmus est ps quē 83⁹ ⁊ 84⁹ subsequunt̄. Sed in his noib⁹ illud meminisse debemus: qō beat⁹ Dieronym⁹ ait: Oē psalteriū sagaci mēte plustrās: nunq̄z inuenio ꝓ filij chore aliqd triste cātauerint. Semp enī in psalmis eoꝝ leta sunt ⁊ iocunda: secularibusq̄z cōtentis: cele-stia ⁊ eterna desiderant: congruētes interpretationi nominis sui.

Diuisio.

Ili⁹ chore: (quez dixim⁹) crucis honore signat⁹: Prima pfessione psalmi bui⁹ oē desideriū mētis sue ad dñm dic eē tran-slatū. In scōa: per quinqueptitū syllogi smū loquit̄ anime sue: dicens eaz in hoc seculi salo non debere turbari: qz deus est ipsius fixa deliberatione refugium.

Expositio.

Icut ⁊ ceru⁹ desiderat ad fontes aquaꝝ: ita desiderat aīa mea ad te deus. ⁊ Dic fi gura est ⁊ Parabole: id est: rerū gñe dissi miliū compatio. Ceruo enī: homo nosci⁊ assimilat⁹. Qō argumētū compatiōis dr̄: a mioze ad mai⁹. Sed nō icassuz fidelib⁹ hoc aīal cō parat̄. Est enī pmo inoxiū: deide velocissimū: tertio desiderio inardescēte siticulosum. Serpētes narib⁹ trahit: quas vt vorauerit veneno estuāte pmotus: ad fontē aq̄rū quāta pōt velocitate festinat. Amat enī aqua dulci purissimaqz satiari. Bui⁹ decora cōpara tio nostrū desideriū ardēter istigat: vt qñ venena an tiqui serpētis baurim⁹ ⁊ ei⁹ facib⁹ estuam⁹: ad fontē dīne mīsicordie ilico festinem⁹: q̄ten⁹ qō pcti aduer sitate ꝑhit̄: dulcissimi haustus puritate vincat̄. Nec vacat qō ad fontes aquarū dixit: nō ad aquas. Fons enī aquarū Xpist⁹ est dñs: vñ oia fluūt quecūqz re-ficiūt. Fluēta enī plerūqz siccari pnt: fons aūt aq̄rū semp irriguus est. Unī merito dictū est ad liquore sa cre originis festinādū: vbi desideriū nr̄m nunq̄z pos sit hēre ieiuniū. ⁊ Sitiuit aīa mea a deum ⁊ viuū: qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. ⁊ Ut desideriū qō p misit dīne charitatis fuisse cogsceres: aīam suā dicit ꝓspectū dñi sitiēter appetē. Quo ambitu: imbecillis maxime inflammat̄ humanitas. Deniqz sic sequit̄: Qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei: scilz qz tunc no bis manifest⁹ apparebit: qñ nos in iudicio suo dignā ter ispexerit. Dis igit̄ reb⁹ edocti: aduertim⁹ habere aīaz sitīm suā: cū desiderio celesti cōmota dīnos flu uios expetit: quibus irrigua semp vbertate fundunt̄ aque copiosissime salutares: que nō solū sitiz retēpe rant aīarū: sed etiā oēm indigētiā ibecillitatis exclu dūt. Nec sitis in seculo btis pectoribus semp est: nec aliquo fine ꝓtēta regescit: qz ei in futura btitudi ne daī inuenire qō appetit: sicut dñs in euāgelio dic: Bti qui esuriūt ⁊ sitiūt iustitiā: qñ ipsi saturabunt̄. Qñ: aūt: cū pōdē pnūtiādu z est: vt grauis ei videat̄ esse dilatio. ⁊ Fuerūt mihi lacbryme mee panes die ac nocte. ⁊ Audiāt h̄ qui dño flere nō appetūt: iuges lacbrymas nō iediā: sed satietatē poti⁹ ituliſse. Nec imerito: qz flet⁹ ille cib⁹ est aīaꝝ: corroboratio sēsū: absolutio peccatoꝝ: refectio mētiū: lauacra culpaꝝ. Per has iuges lacbrymas: significat afflictiō ib⁹ eru diri posse ppl'm chrianū. Dic: pspitatē dēm⁹ accipe: noctē vo tristitiā. Per hec enī duo: oē tēp⁹ vite hoīs indicat̄. ⁊ Dū dicit̄ mihi quotidie: vbi est De⁹ tuus? ⁊

Alt. Quēad modum

SCHE TOP

Alt. fontem

Matth. 5.

Causaꝫ reddit filiꝰ chore: quare iuges lachrymas fudit. Hoc enī dicebat assidue pscuriō is tpe christianis: Nō est qui vos vindicet: sustinete pfecto que volumꝰ: que iubemꝰ. Quis in ista afflictiōe nō fleret: habere psciam rectā: ꝛ prauoꝫ subiace quitys: qñ vltra oēs dolores est: illū isultātē cernē: quē cogscis pscie prauitate sordē. Et respice queniētiā rerū: qñ sic lachrymas suas assiduas designauit: ita ꝛ iputationes fuisse ꝓtinuas dicit: vt oia sibi ꝓcordēt que sacris lectionibꝰ ꝓtinent. [Hec recordat sum ꝛ effudi in me aiam meā: qñ ꝓgrediebar in locū tabernaculi.] Id est: dū hec que mihi iputabant delicta cogitare: aiaꝫ meā quasi ex pleno ꝓceptaculo in lachrymas subita inūdatione pfudi: rogās deū ne diutiꝰ tali increpatione torquerer. Aiam vo sua in se quodāmodo fundit: qui pleno desiderio ꝓcitatꝰ deo se sincera supplicatione pstrauerit. Et nota q ois effusio motu facto ad vicina loca pgredit. Aia vo in se fundit: quotiēs cōpūctionis istinctu in semetipsam reuertit. Sequit etiā cur in se effuderit aiaꝫ sua: scilꝫ Qm̄ igrediebat in locū tabernaculi: hoc est: in ecclīaꝫ pñtem. Ibi enī dū igrederet amplīꝰ plorabat: amplius gemebat adhuc differri illā Hierusalez: quā scis suis dñs repromisit. Necesse est enī viuaciꝰ desiderare qđ expectat qñ eiꝰ quedā filitudo ꝓspicit. [Admirabilis vsqꝫ ad domū dei. In voce exultatiōis ꝛ pfessionis: sonꝰ epulantis.] Hic reddendū est: qđ in supiore vsu dixit: in locū tabernaculi. Ingrediebat enim admirabile tabernaculū: qui tā iniqs iputationibꝰ cedē nesciebat. Dicebat enī illi: Ubi est deꝰ tuꝰ: Sed ille deū tātopere desiderabat: q̄to in eū isultatio nefanda surreperat. De isto vo tabernaculo: vsqꝫ ad illā futuri seculi domū Dei: piꝰ incola festinabat: ne mundi buiꝰ desideria sancto viro viderentur accepta. Sed quomodo illuc ire sanctissimus ambiebat: In voce scilꝫ exultationis ꝛ pfessionis. Exultatio ad psalmodiā respicit: pfessio ad peccata deplorāda: que duo adiūcta pfectū vtiqꝫ efficiūt christianū. Sequit: Sonꝰ epulantis. Definitio breuis: quid sit exultatio ꝛ confessio: id est: sonꝰ epulātis: qꝛ sonꝰ ipse aiam pascit: ꝛ epulas illi suaues delectatione ꝓcedit. Quid enī dulciꝰ: quidue salubriꝰ: q̄ꝫ Deū laudare: ꝛ se semp arguē. Finita est pars que sitiꝫ habēdā dic in dño: sed rursus in sequēti pte per magnas subtilesqꝫ argumētatiōes hoc iterat: ne per tristitiā mētis cessare videreā desiderio qđ pbabiliardore ꝓcepat. [Quare tristis es aia mea ꝛ quare cōturbas me: Spa in Deo.] Dos vsus paulo solliciti audiamꝰ: qꝛ nisi subtiliꝰ tractent: obscuri sunt. Post illas iputationes quas audiuerat: vbi est deꝰ tuꝰ: post effusionē aīe sue quā nimia tribulatione peregerat: venit filiꝰ chore ad scōam ptez: qui per quinquepartiti syllogismi vacissimā pbationē vsqꝫ ad finē psalmi loquit ad aiam suā dicens: Quare aia mea inimicoꝫ seuis iputationibꝰ sauciata pregrauaris: Quare me tua afflictione cōturbas: Necesse est enī vt illa tristis ac mesta īfirmitas humana turbetur. Sequit aduersum hec salutare remediū. Spera in Deo: qꝛ spes eiꝰ oīa cōmutat in meliꝰ: ꝛ ad eternū gaudiū pducit quos seculi istiꝰ tristitia īflicta cōcluserit: sicut scriptū est: Bti qui lugēt: qñ ipsi ꝓsolabunt. Nec nouū videat q ad aiam suā psona logī introducta. Nā ꝛ alibi legit: Benedic aia mea dño. Et alibi: Lauda aia mea dñm. Et in 52o psalmo idē repetit: Quare tristis es aia mea: [Qm̄ ꝓfitebor illi: salutare vultꝰ mei.] Ne forsitan aia diceret: Quēadmodū possuꝫ sperare in dño: dū tua mihi imbecillitas frequenter obsistat: Dicit filiꝰ crucis: Spera in dño: qm̄ ego illi ꝓfitebor: id est: de peccatis meis penitētiā gero: vt tue deuotioni īpedire nō possiꝫ. Sequit etiaꝫ cui ꝓfitebor: id est: qui est salutare vultus mei. Salus enī vultꝰ nr̄i Christꝰ est dñs: qui in forma seruī: qua sumꝰ absqꝫ peccato: venire dignatus est: sic Hieremias ꝓpheta dicit: Spūs vultus nr̄i Christus dñs cōprehēsus est: sub cuiꝰ velamēto viuimus inter gentes. [De meꝰ.] A meipso aia mea turbata est: ꝓpterea memor ero tui de terra Iordanis.] Iste qui ꝓsiliū dabat aie: qui mētem suā rōnabiliter corrigebat: ad ditionē humanitatis reuersus ꝓfitetur: dicens aiam suā a se potiꝰ esse turbatā. Reuera: qꝛ nisi hoc vitia carnis facerēt in sua tranquillitate mentis puritas pmaneret. Hāc aūt rōcinationes nimis cōpetēter arbitror īroductā: vt homo euidēter agnosceret ex qua diuersitate ꝓstaret. Sed filiꝰ iste crucis quē p̄fatus est titulus: ostendit remediū quo possit vnusquisqꝫ aīe sue ꝓturbationes euadē dicēs: Propterea memor ero tui dñe de terra Iordanis. Propterea: id est: ꝓpter ꝓturbationes istas quib aia mea vehemēter affligit: memor ero tui dñe: Quasi diceret: Ad te sūma velocitate festino: vbi pueniſse remediū est: ꝛ carnaliū maloꝫ cōpetēs pbat exclusio. Dicit etiam vnde memor erit: De terra scilꝫ Iordanis: hoc est: de loco in quo p̄us dñs baptismatis beneficia ꝓsecrauit. Nā ꝛ nomē ipsuꝫ Iordanis fluminis: interpretat descēsio eoꝝ. Descēdit enī in altitudinē fontiū: qui se illo munere sacramēti desiderat īnouare. Nā hodieqꝫ de baptiçato sic dicimꝰ: Descēdit in fontē. Siue descēsio ista: humilitatem significat: quā baptiçatū necesse est hēre qui dñi nr̄i sequit instituta. Quapropter barū rerū dū memores sumꝰ: supueniēntiū maloꝝ nulla ꝓfussione turbamur. [Et hermonym a monte modico.] Hermonym: paruus mons iuxta Iordanez est positꝰ: sicut deuteronomij lectiōe cogscit. Accepim inquit in tpe illo terrā de manibꝰ duoꝝ regū ammorreoꝝ qui erāt sec Iordanē: a torrēte Arnon vsqꝫ ad mōtē Hermon. Sed videamꝰ quid nobis significātia etiā buiꝰ nois tradē videat. Hermonym dicit Anathema. Qđ dicit homo diabolo: qñ ad deū venerit. Et bene dixit: A monte modico: qꝛ non ex altitudine supbie deꝰ querit: sed memoria eiꝰ in humilitatibꝰ modicis inueniť. Quapropter dū pceptū baptismū: dū humilitatē memorie recondimꝰ: suscepte fidei regulas donāte dño saluberiter obtinemꝰ. [Abyssus abyssuꝫ inuocat: in voce cataractarū tuarū. Oia excelsa tua ꝛ fluctꝰ tui: super me trāsierunt.] Iordanis: hermonym: abyssus abyssum inuocat: in voce cataractarū tuarū: figurā fecerūt. Sardismos: que linguarū semp pmixtione format. Naꝫ Iordanis ꝛ hermonym hebrea sunt noīa. Abyssus abyssum: ꝛ cataracte: grecū est. Inuocat in voce: latinū eē manifestū est. Sic ista figura: in hoc loco cōmixtione linguarū pulchre cōposita est. Duobus enī abyssis: duo testamēta significat: id est: nouū ꝛ vetus: que se vtraqꝫ mutua attestatione ꝓfirmant. quādo vetus nouū p̄dicit: nouū aūt cōmemorat testamenti veteris lectiones. Sic fit vt vtraqꝫ se inuocēt: quādo ad alterutrū de sua ꝓfirmatione testant. Sic ꝛ alibi psalmista dicit: Iudicia tua abyssus multa. Profunda sunt eniꝫ testamenta dñi: qꝛ in sinu sapientie ipsius alta veritate ꝓsistunt. In voce aūt cataractarū tuarū: ꝓphetas ꝛ Apl̄os dicit: qm̄ sic aq̄rū

Ps. 102.
Ps. 145.
Ps. 42.
Al. adhuc
Al. trāsibo
Thren. 4.
Al. Et
Al. Ad me ipsum
Al. cōturbata
Al. nō habet
Deute. 3.
INTER
SCHE
Ps. 35.

multitudo per cataractas euomit: ita ꝛ de ore ipsoꝫ domini fluenta manauerūt. Excelsa vo ꝛ fluctus: ad scripturas sanctas cōpetēter aptamus. Ipse sunt enī quas superius abyssos vocauit: vbi ꝛ parabolaꝫ qui dā fluctus alludit: ꝛ altitudo sensuū pia pscrutatione grādescit. Hec ergo supra se dicit trāsisse iustꝰ: qꝛ in eoꝝ notitia auidus se pscrutator īmerserat. [In die mandauit dñs misericordiā suā: ꝛ nocte declarauit. Apud me oro deo vite mee.] Diē: ociosuꝫ tempus accipiamus: in quo dñi pcepta discunt. Nā lex eius in spatio tranquillitatis ebibit. Tunc enī vacat discē: quādo nō est qđ debeat impedire. Sequit: Et nocte declarauit. Illud vtiqꝫ qđ discit in quiete: in tribulatione declarat. Prius enī ocioso tpe legis vba discunt: sed eoꝝ fructꝰ in afflictione monstrat: sicut legit: Speciosa misericordia dñi in tpe tribulationis: ita fit vt nocte declaret: qđ in die discitur. Addidit: Apud me oro deo vite mee. Ac si diceret. Intra me est sacrificiū qđ offerā deo. Qđ est illud sacrificiuꝫ: Oratio vtiqꝫ quā deꝰ nō spernit: quā supra victimas eligit: cū tū deuotione pura mētis offertur. Sed iste dñs deꝰ est vite nr̄e: qꝛ dū peccatis nr̄is faciētibꝰ morimur eiꝰ clemētie remissione saluamur. [Dicā deo susceptor meus es. Quare ꝓtē oblitꝰ es ꝓquare me repulisti: ꝛ quare ꝓtristatus īcedo dū affligit me inimicus:] Filiꝰ chore supra dixerat: Apud me oro deo vite mee: nunc ipsam oronē quā superi pmisit pfiteť se dño esse dicturū: id est: cū me in gram baptismatis susceperis tuis beneficijs in illa patria collocandū: quare me nunc pateris diuersis calamitatibꝰ diabolica fraude vexari: Senserat enī vir sanctissimus: quāta illi quietis dulcedo futura sit: ꝛ mundi istiꝰ itinera ꝓfragosa vehemēter horrebat. Dic etiā more humano: quare me oblitꝰ es: Quia differebat adhuc illa pmissio: quā in futura patria sanctis suis dñs pollicet. Quare me repulisti: Qm̄ ad illaꝫ quiete adhuc pueniré nō poterat: quā feruētius appetebat. Et quare ꝓtristatꝰ īcedo: dū affligit me inimicꝰ: Utiqꝫ ꝓtristamur: qñ flagella in hoc mūdo suscipimus: qñ inimici fraudulēta surreptione tentamur: qñ carnis vitia iuito ac repugnāte animo sustinemꝰ. Hec figura dicit Erotema: qñ sub īterrogatione crebra aliqd exaggeramꝰ dolētes. [Dū ꝓfringunt ossa mea exprobrauerūt mihi qui tribulant me †.] Ossa ad firmitatē mētis sepe diximus ꝓtinere. Ergo dum patiētie nr̄e virtus affligit: quasi ossa frāgunt. Hoc irridēt vidētes inimici: ꝛ velut ꝓbrosum aliquē abominant: cui nullā felicitatē mūdi istiꝰ arridere cognoscunt. [Duꝫ dicit mihi per singulos dies: vbi est deꝰ tuus:] Hec est illa exprobratio per quā quodaꝫ malleo ossa patiētie frāgebant. Hoc enī habēt in cōsuetudine persecutores ꝛ irrisores: afflictis dicē christianis: vbi est deꝰ tuus: Uindicet te si pōt. Quotiēs enim hoc martyres audierū t: quotiēs pfessores quitormētis varys cedere nequiuerūt: Nā vox ista celeberrima est: quādo illis assidue dicit: qui pro Christi noīe patiunt. [Quare tristis es anima mea: ꝛ quare ꝓturbas me: Spera in dño: qm̄ ꝓfitebor illi: salutare vultꝰ mei ꝛ deꝰ meus.] Querēdū est: quid significet repetitio ista vboꝝ: qm̄ in his lr̄is nihil supfluū: nihil ꝓstat esse ꝓfusuꝫ. Uidet aūt mihi quinquepartitū syllogismū forsitan hic reperiri: quē Cicero oratoribꝰ estimat applicandū: vt euidēter appareat imitatores eos fuisse: nō auctores taliū regularū. Nūc istiꝰ argumentationis distincte membra reddamus.

Propositio est enī. Quare tristis es aia mea: ꝛ quare ꝓturbas me: Spera in dño: qm̄ ꝓfitebor illi salutare vultꝰ mei. Probatio ꝓpositionis: quatuor vsibꝰ qui sequunt pculdubio ꝓtinet adiūcta. Deinde pueniť assumptio. Dicā deo susceptor meꝰ es: quare me oblitus es: quare me repulisti: ꝛ quare me repulisti: ꝛ quare tristis incedo dū affligit me inimicus: Sequit duobꝰ alys vsibꝰ probatio assumptionis. Inferť postremo sub repetitione primi vsus ꝓpositi syllogismi decora ꝓclusio. Quare tristis es aia mea ꝛc. Que repetitio in lege quinque partiti syllogismi celeberrima etiā nūc habet. Nec moueat qđ in ꝓpositione duobꝰ vsibꝰ hec sententia videtur extensa: hic autem sub vno versu ꝓstat esse cōstrictaꝫ. Decuit enim vt in fine colligeret: qđ supra latius videtur esse propositum. Conclusio.

Filius iste crucis in principio psalmi insigne volens ostēdē desideriū suū: exqsito se cōparauit exēplo: vt singulariter credere: diligē: qui noscebat tā īgēti voto dñm ꝓcupisse. Sed qm̄ humano vsu bono ꝓposito malis semp moribꝰ obuiat: dū mens iniqua quē per blādimēta decipe nō pōt: sub dolis increpationibꝰ molit euertē: crebris isultationibꝰ cōmotū se ad ꝓtinuas lachrymas dicit. Et ne tristitia seculi eiꝰ animuꝫ occuparet: aut in despationis discrimina pueniret: ad aiam suā ꝓsolatoria vba facit: vt ꝓturbationē buiꝰ seculi fidelibꝰ inimicam a se depelleret: ne eū despationis tedia possideret. Scriptū est quippe. Tristitia enī que fm deuꝫ est: pniam in salutē stabilē opat: seculi aūt tristitia morte opat. Quapropter merito a se illud conatꝰ est expellē: vñ sibi ꝓpetuū exitiū nouerat īminē. Et ideo hodieqꝫ hūc psalmū boni desideryꝫ suasore atqꝫ institutore: baptiçādis ꝓgrue decārat ecclesia: quatenꝰ a tristitia buiꝰ mūdi alienati: ad dñꝫ tota mētis puritate suspirēt. Presta bone rex: vt (qm̄ nō est vnꝰ modus misericordie tue) sic illos p aquā sancte regnātiō is abluis ita ꝛ nos dono clemētie tue a pctoꝝ fece purifices.

Explicit expositio in psalmum. 4im.

¶ Psalmus Dauid. XLII.

Udica me deꝰ ꝛ discerne causam meam: de gente non sancta ab hoie iniquo ꝛ doloso erue me. Quia tu es deꝰ fortitudo mea: quare me repulisti: ꝛ quare tristis incedo dū affligit me inimicus: Emitte lucem tuam ꝛ veritatez tuam: ipsa me deduxerunt ꝛ adduxerunt in montem sanctum tuum ꝛ in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutez meam. ¶ Confitebor tibi in citbara deus deus meus: quare tristis es anima mea ꝛ quare conturbas me: Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei ꝛ deus meus.

Uāuis aly tituli multa: aly ꝓtineāt paucioza: oēs tñ ad supne ꝓsiderationis munera pducunt: vt ipsa varietas nec fastidiū faciat: nec que sūt nēcia cōmonē desistat. Psalmꝰ g̃ sic sepe dictū est: signat melos celestiū vboꝝ qđ desursuꝫ nobis resonare sentit: sic hic dicturꝰ eit: Discerne causam meā de gente

Ps. 33.
Al. oblitꝰ es mei
Al. nō habet
Al. adhuc
Al. et
SYL
Matth. 5.
DEF
DEF
Al. deo
Al. adhuc

non sancta ꝛc. Dauid aũt: fortissimũ ꝛ desiderabilẽ nobis indicat Christũ: ad quẽ ex persona fidelissimi christiani psalmus iste dirigit: dum mens ꝛ intẽtio eius ad ipsum desideranter aptat. Nã sicut ille superior docet oia cõtemni: quatenus desideriũ dñi singulariter appetat: ita hic premonet: ne mundana possimus tribulatione cõfundi: sed in atrys domini dicit esse gaudendum: egritudinibus nostris valde necessariam probans quã totiens nobis pius medicus ingerit potionem. Diuisio.

Psalmũ istũ vnusquisq; fideliꝫ sibi cõpetenter aptabit: qui in pmo capite dñm deprecat: vt in aduentu nouissimo quo iudicaturus est mundũ: ab infideliũ cõsortio libereꝫ. Secundo introiturum se ad domini altare confidit: vbi tantũ modo beatis accessus est: ꝛ ideo in molestys huius mundi animam suam dicit non esse turbandam: que iaꝫ spe superni muneris gloriatur. Expositio.

Udica me deus: ꝛ discerne causam meã de gente nõ sancta.] Dum vir fidelis huius seculi iniquitatibus angereꝫ: ꝛ cũ incredulis populis adhuc esset habitatione permixtus: subito erupit in vocem: vt in iudicio domini causa eius sequestraret ab ipys: quãdo agnos ponet ad dexteraꝫ: hedos aũt ꝓstituet ad sinistram. Nõ enim petit peccata sua discuti: sed ab iniquorum ꝓsortio liberari. Esset enĩ periculosuꝫ dicere: Judica me: nisi addidisset: ꝛ discerne causam meã: id est: diuide permixtionẽ meam quã in seculo isto sustineo: ꝛ aliquãdo segregatũ me ab ipys in populi tui electiõe ꝓstitue. Addidit: De gẽte nõ sancta hoc est: de peruersis ac male viuentib⁹. Reuera sancta ꝓsciẽtia: quando nec in altero ꝓtueri poterat que diuinis ꝓceptis ꝓbabant aduersa. [Ab hoie iniquo ꝛ doloso eripe me.] Bonũ qdẽ desiderium: sed adhuc nõ habet tempus. Doceniꝫ qõ mõ a sancto isto quer̃: in futuro iudicio a fidelib⁹ inuenir̃. Sed talia ꝛ hic desiderant qui pacifici esse noscuntur: vt ab inquietis moꝛib⁹ cupiãt diuidi: ne possint aliqua prauitate vitiari. Ipse est enĩ iniquus ꝛ dolosus: de quo superius dixit: de gente nõ sancta. Iniquus est enim qui mala facit ꝓpertius. Dolosus qui occulta machinatione grassat: vt sunt omnes qui a mandatis dñi ꝓbãtur alieni. [Quia tu es deus ī meus ꝛ fortitudo mea: quare me repulisti: ꝛ quare tristis incedo dum affligit me inimicus?] Frequẽter ratio causam precedit: sepe iterum iũcta subsequit̃. Dic aũt ꝓposita clamat in capite. Nã cũ sit ei⁹ fortitudo deus: miraꝫ quare ab aduentu dñi in quo iudicaturus est mundum adhuc videaꝫ repelli: quẽ ꝓpter mũdi quas patiebaꝫ angustias magno desiderio sustinebat. Fortitudo est enĩ ꝓsiderata periculoꝝ perpessio: ꝛ laborũ indefecta ꝓbatio. Sciebat enim vir sanctissimus vlterius se ꝓtristari nõ posse: si ad eternã futuri seculi requiẽ peruenirẽt. Mos enĩ desiderãtiũ est: ab illa re se putare depulsos: ad quã venire velociter nõ sinunt̃. Eius quoq; rei explanatio decora subsequit̃. Et quare ꝓtristatus incedo: dũ affligit me inimic⁹? Utiq; in hoc seculo ꝓtristati incedũt sancti: quando inimicoꝝ flagella seuissima patiunt̃. Nã cũ ille dies iudicationis aduenerit: talia minime sustinebunt: qꝛ inimicus cũ suis sequacib⁹ absolute damnabit̃. Qua propter vir sanct⁹ desideranter expetebat tẽpora illa: in quib⁹ sibi beatitudinẽ nouerat ꝓferẽdã. [Emitte lucẽ tuã ꝛ veritatẽ tuã: ipsa me deduxerũt ꝛ adduxerũt in montẽ sanctũ tuũ: ꝛ in tabernaculũ tuũ.] Dic reddit causaꝫ tristitie submouẽde: vt pater mittat filiũ ad iudicandũ qui est luꝫ ꝛ veritas. Ipse enĩ de se dixit: Ego sum luꝫ mũdi. Et alibi: Ego sum via veritas ꝛ vita. Dec enĩ cũ venerit qõ est Christ⁹ dñs: a sanctis eius oĩs timoꝝ cõfusionis abscedit: quando eterne beatitudinis gloriã ꝓsequunt̃. Iste ergo fidelis quẽ superius diximus loqui: deductũ ꝛ adductuꝫ se dicit in: montẽ sanctũ: hoc est: ad firmã credulitatẽ dñi saluatoꝝis: ei⁹ glie cũcta ꝓbens non aliqd suis viribꝰ applicãdo. Qõ aũt adiecit: Et in tabernaculũ tuũ: ecclesiã catholicã significat in mũdi istius certamine ꝓstituta: que adhuc inimici varia fatigatione vexat̃. Sed audimus tabernaculũ: aduersary caueamus insidias: qm̃ dũ in tabernaculis sit ecclesia: nos nequaq̃ possumus ocia possidere secura. Qõ tabernaculũ exodi textus sic euidẽti relatione depingit: vt nõ solũ aurib⁹: sed pene ipsis aspectib⁹ offeratur. [Et introibo ad altare dei: ad deuꝫ qui letificat iuuẽtutẽ meã. Cõfiteboꝝ tibi ī citbara de⁹ de⁹ me⁹.] Uenit ad scõm caput: sed dũ ꝛ hic ecclesia altare habeat: nõ frustra dic̃ post tabernaculũ positũ: Introibo ad altare dei. Est enĩ qõdã sublime altare: nobis qꝛ nũc inuisibile: vbi soli iusti ꝓbant̃ accedere. Nam iter alia mẽbra tabernaculi: que famulo suo Moysi dñs ꝓcepit efficere: hoc quoq; euidenter ostendit dicens: Inspice ꝛ fac ꝓm exemplar quod tibi in monte ostensuꝫ est. Dic enĩ altare ecclesie indiscreta turba circũspicit: ad illud aũt ad qõ se in futuro dicit itrare: soli possunt deo placiti peruenire. Altare enim dicũ est: quasi alte are: vel alta res. Sequit̃: Ad deum qui letificat iuuentutẽ meã. Juuentutẽ hic pro nouitate vite ponit ꝓpter dñm Saluatoꝝẽ: qui oia reparans de vetustate defecta: credentib⁹ iuuentutis reddidit validissimã firmitatẽ. Ecce ille ꝓtristat⁹ cladibus mundi de bono itellectu fecit gaudium sibi. In citbara vo ꝓfiteꝫ: qui mundi hui⁹ aduersa sustinens ꝓ laude domini nõ recedit. [Quare tristis es anima mea: ꝛ quare ꝓturbas me? Spera in deo qm̃ ī ꝓfiteboꝝ illi: salutare vult⁹ mei ī deus meus.] Meminerimus hos vsus ꝛ in psalmo superioꝝ ꝓscriptos: vbi quinquepartituꝫ esse dixim⁹ syllogismũ. Sed ꝓsiderandũ est: qꝛ istã tristitiã seculi fugiendã: ꝛ frequenter admonet: ꝛ vehemẽtissime ꝓsuadet. Nec imeritoꝝ: qm̃ bonis reb⁹ semp aduersa est. Per hanc enĩ patientie robur frangit̃: per hãc charitatis lumẽ extinguit̃: per hanc spei nostre desideriũ virtusq; mollescit: ꝛ oĩs vita ꝓfundit̃ vbi hec inigtas maligna grassat̃. Illa vo tristitia vitalis: bonarũ mentiũ paꝝ: iuge gaudiũ beatoꝝ: votis est maximis expetẽda: de qua dicit Aplus: Fratres: gaudeo: nõ qꝛ contristati estis: sed qꝛ contristati estis ad penitentiam: cõtristati enĩ estis ꝓm deum. Unum quidem nomen: sed rerũ diuersa cõditio. Nã sicut illa nutrit ad moꝛtes: sic ista dirigit ad perpetuam ospitatem. Conclusio.

In superioꝛibus psalmis: ꝓpter ꝓfectoꝝ animos ad virtutis cũlmen erigendos multas legimus ĩtroductas esse personas: modo ecclesiã: modo penitentẽ: modo ꝓphetã modo iditbun: modo filios Choꝛe: magna patientie virtute ꝓloquẽtes: nunc aũt sermo mediocris ac leniꝝ adhibeꝫ: qui ad deuotũ pertineat christianũ: vt nemo vel ibecillis de sua mediocritate diffidat: quãdo vnusquisq; reperit ad qõ per dei grãm ꝓna mẽte festinet

Alt: tabernaculum.

Joan. 8.

Ibidẽ. 14.

Alt: Eruc

DEF

Alt: nõ habet

DEF

2. Corin. 7.

festinet. Nam ꝛ isti desideranti ad atria dñi peruenire: quadragesimusecũdus calculus cõpetẽter aptat̃ est. Tali enĩ numero mãsiones ille in deremo sacrate sunt debꝛeoꝝ. Quadragesima etiã secũda generatiõe ab abꝛaã: dñs saluatoꝝ aduenit: ꝛ mũdũ sua visitatiõe saluauit: vt merito ꝛ iste fidelis ad regnũ dñi pueturus credat̃: qui pristino illi numero sociatus eẽ cognoscit̃. Oẽs ergo hic vtutes: oẽs delectationes iuuenis aia fidelis: vt ꝓsolari se ac recreare per dei gratiã possit qsqs igniculũ illũ diuine charitatis acceperit. Explicit expositio in psalmum. 42m.

¶ In finẽ pro filijs choꝛe ad intellectũ: psalmus Dauid. XLIII.

Eus auribus nostris audiuim⁹ patres nostri annuntiauerũt nobis. Opus quod operatus es in diebus eoꝝm: ꝛ in diebus antiquis. Manus tua gentes disperdidit ꝛ plantasti eos: afflixisti populos ꝛ expulisti eos. Nec eniꝫ in gladio suo possederunt terraꝫ: ꝛ bracchiuꝫ eoꝝm non saluauit eos. Sed dextera tua ꝛ bracchiũ tuuꝫ ꝛ illuminatio vultus tui: quoniam complacuisti in eis. Tu es ipse rex meus ꝛ deus meus: qui mãdas salutes iacob. In te inimicos nostros ventilabimus cornu: ꝛ in nomine tuo spernemus insurgẽtes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo: ꝛ gladius meus nõ saluabit me. Saluasti enĩ nos de affligentibus nos: ꝛ odientes nos confudisti. In deo laudabimur tota die: ꝛ in nomine tuo confitebimur in seculum. Nunc autem repulisti ꝛ confudisti nos: ꝛ non egredieris in virtutibus nostris. Auertisti nos retroꝝsum post inimicos nostros: ꝛ qui oderunt nos diripiebant sibi. Dedisti nos tanquam oues escarum: ꝛ in gentibus dispersisti nos. Uendidisti populum tuum sine precio: ꝛ non fuit multitudo in commutationibus eoꝝm. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris: subsannationem ꝛ derisum bis qui sunt in circuitu nostro. Posuisti nos in similitudinem gẽtibus: commotionem capitis in populis. Tota die verecundia mea contra me est: ꝛ cõfusio faciei mee cooperuit me. A voce exprobrantis ꝛ oblocutentis: a facie inimici ꝛ persequẽtis. Hec omnia venerũt super nos nec obliti sumus te: ꝛ inique non egimus in testamento tuo. Et non recessit retro coꝝ nostrum: ꝛ declinasti semitas nostras a via tua. Quoniã humiliasti nos in loco afflictiõis: ꝛ cooperuit nos vmbra mortis. Si obliti sumus nomẽ dei nostri: ꝛ si expãdimus manus nostras ad deum alienuꝫ. Nõne deus requiret ista? ipse enim nouit abscondita cordis. Quoniam propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Exurge quare obdormis domine? exurge ꝛ ne repellas in finem. Quare faciem tuam auertis? obliuisceris inopie nostre ꝛ tribulationis nostre. Quoniam humiliata est in puluere anima nostra: conglutinatus est in terra venter noster. Exurge dñe adiuua nos: ꝛ redime nos propter nomen tuum.

Roxime in 41o psalmo qd significent filij choꝛe sufficiẽter edictuꝫ est: Nunc aũt ad intellectuꝫ nouo qdẽ ordine: sed non ociose videꝫ adiectũ: iõ vt cõmemoꝝaret hũc psalmũ diligenti⁹ ingrẽdũ. Auditurisum⁹ martyres siue ꝓfessoꝝes: id est: filios crucis edicere: vũ patres nostri sine aliqua difficultate inimicos suos habuerũt deo ꝓstãte subiectos se per grauissimas martyry penas diuino munere congstisse victorias. Sz hic est altioꝝ itellectus: vt facta dñi ad gliosa cõsilia referamus. Prio enĩ maris rubri miracula: ꝛ diuersaꝫ gẽtiũ inelaboꝝate victorie ꝓtigerũt: vt taꝫ insigne miraculũ ad credulitatẽ diuie potẽtie rudes ꝓpłos iuuaret. Deide illis terra chanaan ꝓmissa est: qui erãt vtiq; sub lege. Nũc aũt crescẽte fide: martyrib⁹ ꝓspitas mũdana subtracta est: ne vẽturi seculi bona tepidius ibecillitas humana pergreret. Jstis enĩ celestia regna ꝓmissa sũt: qui sub grã eẽ noscunt̃. Quaꝓpter iste itellect⁹ querẽdus est: ista grã ꝓtuenda: qm̃ que nũc fiũt ab auctoꝝ reꝝ: pro salute cũctorũ occultis plerũq; modis ordinant̃. Diuisio.

Jue martyrũ: siue ꝓfessoꝝ vba suscipias: cõsidera psalmũ mirabili ꝓstructiõe formatũ. In pria pte dicũt patres suos dñi fauoꝝe collato per innumeras gentes visualiter egisse victoꝝias: se aũt ꝓfitent̃ in dñi iudicatione vẽturã de inimicis suis cõpetẽter videre vindictã: vbi nõ arcu: aut gladio inimicus vinciꝫ: sz sola dñi disceptatiõe supaꝫ. Sic distincte generaꝝ bñficioꝝ vtraq; referunt̃: que seruis suis dñs prestare dignaꝫ. Scdo loco: diuersaꝝ necessitatũ que in isto seculo patiunt̃ toꝝmẽta dinumerãt: nec tñ se mãdata diuina ꝓfitent̃ oblitos: quo min⁹ in vtute patiẽtie pseuerẽt. Tertio ꝓcant̃ auxiliũ: vt hic grauiter afflictis resurrectiõis tpe debeat̃ subueniri. Expositio.

Eus auribus nostris audiuimus: patres nostri annuntiauerunt nobis. Opus qõ opatus es in dieb⁹ eoꝝ ī dieb⁹ antiqs.] Primo posuit De⁹: qꝛ initiũ aut letus hõ facit: aut afflictiõe nimia sauciatus. Sz que dicturi erãt: ne putarent̃ ambigua: audisse se ꝓpꝛys auribus dicũt: vt maioꝝ fides rei potuiss̃ ꝛ acqꝛi. Et ꝓsidera: qꝛ nõ iuuenes neq; adolescẽtes sibi dicũt retulisse que facta sũt: sed patres qui ꝓsideratiõe sui nois: affectũ poterãt hr̃e pietatis. Subiũctũ est: Nr̃i: qui suis oĩno certissima dicere potuissent. Annũtiauerũt nobis: id est: retulerũt bñficia: que suis posteris: ad laudẽ dñi voluerũt eẽ manifesta. Sz lz dei quotidiana sit opa: mũdũ suis bñficijs ꝓtinẽt: vt oia ꝓstituta lege decurrãt: tñ tũc dicim⁹ eũ operatũ qm̃ aliqõ signuꝫ nouitatis ostenderit. Patres ergo suos

Alt: Et

retulisse testant opus:qd opatus est deus in diebus
eoꝝ:hoc est:in dieb⁹ antiquis:qñ israeliticū pplm ille
sum per maris rubri fluenta traduxit:ꝛ hostiū suoꝝ
TOP sine labore ꝓprio fecit eē victores. Hoc argumētum
dr a dictis factisq; maioꝝ:qñ testimonij pōdus gra
uissima patrū auctoritate firmat. ¶ Manꝰ tua gētes
disperdidit ꝛ plātasti eos:afflixisti pplos ꝛ expulisti
eos. ¶ Hinc enumeratio decoza pcedit:quāta israeli
tico pplo ⁊tus diuina pstiterit:vt bñficia dñi ꝛ in pro
speris rebꝰ ꝛ in aduersis que dicturus est manifestꝰ
elucescāt. Per manū sic sepe dictū est:significat po
testas:qz per tropologiā manu dñi gētes referunt af
flicte:per qnā nos maxie solemꝰ opari. Exeūtibꝰ enī
ammoꝛreis:vel ceteris de ꝓprys terris:hebrei in eo
rū sedibꝰ legunt eē plātati. Plātati plane:qui pcessu
dieꝝ munere dñi cremētis iugibꝰ augebant. Afflixit
aūt pplos aduersarios:cū sacerdotū tubis canētibus
muri hierico ꝓfragose vocis sonitu corruerūt. Quos
de ciuitate ꝓstat expulsos:qñ tātis miraculis obsiste
Ar. Nec re nequiuerāt. ¶ Nō enī in gladio suo possederūt ter
rā:ꝛ bracchiū eoꝝ nō saluauit eos. ¶ Ne putarent he
brei triūphatores suis se viribꝰ extitisse ꝓfitent illos
nō in suo gladio fuisse victores:nec terrā gentiū sibi
ꝓprīa fortitudie vēdicasse. Bracchiū pro roboze dr
qñ ipo dimicāte pugnat. Sz istud bracchiū nō eos
ab inimicis liberare ꝓualuit:quos specialiter vtꝰ di
uina saluauit. Sic dū hebreoꝝ actus exponit:huma
no generi pficua doctrina pstat. ¶ Sed dextera tua ꝛ
Ar. cōplacuit bracchiū tuū ꝛ illuminatio vultꝰ tui:qñ ¶ cōplacuit ti
bi in illis. ¶ Sed dextera tua ꝛ bracchiū tuū ꝛ illumi
natio vultus tui:coiter reddēdū est:saluauit eos. Dex
tera enī significat ꝓsperā ptē:bracchiū fortitudinē:il
luminatio ꝓsiliū:que dñs ꝓliantibus ꝓfert qñ victo
riā donare dignat. Sed ne diceret:patres vestri suo
merito placuerūt:ideo sunt tanta a dño ꝓsecuti:intu
lit nō meritis datū:sed qz ita deo fit placitū:cui⁹ est
gratuitū omne qd pstat. Cōplacuit etiā in illis:qñ de
toto mūdo sola gēs electa est:de qua saluator dñs ad
uenirет. ¶ Tu es ipse rex meus ꝛ deus meus:qui man
das salutes iacob. ¶ Cum dixissent filij choze:hoc est
ppls beatoꝝ:Tu es ipse rex meus:id est:dñs ꝛ salua
Ps. 32. tor cui nomē regis manifestū est cōuenire:Addidit:
Et deus meus. Ne dubitares dñm Jesum christum
qui ꝛ pri nro Jacob salutē ꝓpitius trāsmisit:qñ eū fe
cit cū angelo gliosa ꝓcertatione luctari. Mandauit
illi salutē:qñ audiuit per angelū: Jaz nō diceris Ja
cob:sed israel. Nā qlibet illud nostre volūtatis ar
bitriū:nō per nos:sed per aliā ꝓsueuimꝰ mādare pso
nā. ¶ In te inimicos nostros vētilabimus: ꝛ in noīe
Ar. cozrnu tuo sperne mus insurgētes in ¶ nos. ¶ Venerūt marty
Ar. nobis res ad illud genꝰ liberationis eximiū:qd iudicij tem
poze ꝓstat fidelibꝰ ꝓcedēdū. Nā qui nimia fuerāt af
flictiōe ꝓfecti:resumūt animū:ꝛ futuris se ꝓsperis
consolant dicētes: In te inimicos nros vētilabimus
Inimici vētilādi sunt diuino iudicio:qñ areā suā vē
tilabro disceptatiōis Saluator noster excutiēs pale
as sequestrat a frugibꝰ. Sequit: Et in noīe tuo sper
nemus insurgētes in nos. Tūc ꝓtemnunt insurgētes
id est:spiritꝰ imūdi:qñ ledere nō valebunt. Modo
enī illi despiciūt:quos postea iusti spernēdos eē iudi
cabūt. Illud enī qd manus dñi gētes dispersit:qd be
breos in sedibus eoꝝ plātauit:qd eis donauit inimi
cos sine aliquo laboze supare:ad istud ꝓtinet tēpus:
Hoc vo q vētilandi sunt inimici:q hostis ꝓtemnē
dus antiquus:ꝓtinet ad iudiciū futurū:vbi talis est
victoria faciēda vt oia probent subuisse certamia.
¶ Nō enī in arcu meo sperabo:ꝛ gladius meus nō sal
uabit me. ¶ Fide ꝛ humilitate consueta:dicit multitu
do sanctoꝝ in armis se nō speraturā eē terrenis. Ar DEF
cus enī est psidiū bellatoris in quo mēs humana cō
fidit. Prelatores aūt mūdani plus de gladio presu
mūt. Sagitta enī plerūq; incassum mittit. Ensis vo
certissime mortis operat effectum. Quapropter nec
ipm sibi auxiliū ferre dicit:qd in bello credūt hoies
Ar. Salutet ad psidiū plus valere. ¶ Liberasti enī nos ex affligē
Ar. odientes tibꝰ nos:ꝛ ¶ eos qui nos oderūt ꝓfudisti. ¶ Cōfidentia
fidei futura pro ꝓteritis dicūt:qñ apud eos non est
dubiū qd absolute nouint eē veturū. Liberādos er
go se dicūt in scdo aduētu dñi a ꝓsecutiōe spirituum
pessimoꝝ:qui eos hic multiplicibus insidys affligē
re nō desistūt. Tūc enī plane liberādi sunt:qñ ab eo
rū potestate tollent:vt vlteriūs eis nō liceat de ino
cētiū fatigatiōe gaudere:qd in isto certe seculo gene
raliter nō pōt puenire. Cōfundunt etiā qui beatos
oderūt:qñ illi eterna vltione damnant:iustos aūt ce
loꝝ regna recipiunt. ¶ In deo laudabimur tota die:ꝛ
Ar. seculum in noīe tuo ꝓfitebimur in ¶ secula. ¶ Qui dicūt lauda
bimur:in futuro sequit pfitent eē pdicādos:sed sine
arrogātia designāt gliam suā:qui se in deo testant eē
laudādos. Tota die:ppetuū tēpus ondit:qd non bēt
noctē:qd in illa eternitate puenient:vbi iuge pconiū
cognoscit eē beatoꝝ. Sed ne crederes ociosos futu
ros qui se in deo dixerūt eē laudādos:pfitent se quo
qz pconia dñi iugiter psonare:qñ ipsa est beatitudo
iustorū dñm laudare ppetue:satietas que nunq; no
uit habere fastidiū:fames que de abstinentia matre
nō nascit:auiditas que de ieiunio nō creatur. ¶ Nūc
Ar. nō pbi aūt repulisti ꝛ fudisti nos:ꝛ nō egredieris ¶ deus in
virtutibus nostris. ¶ Post illaz futuri seculi inenar
rabilē retributionē:venerūt py martyres ad secū dā
ptē:dicētes per hos octo vsus inferiores quas affli
ctiones ꝓsenti tēpore sustinebāt:ꝛ nunq; a dñi vene
ratione vllatenus discedebāt. Que figura dr Empha SCHE
sis:id est:exaggeratio:qñ rē aliquā multis in vnū col
lectis doloribus allegamus:vt beniuolentiā iudicis
enumeratis calamitatibus ipetremus. Dicēdo enīz:
Nūc aūt:significāt se de futuris tēporib⁹ paulo ante
dixisse. Et tuere:q; mirabili ordine cuncta decurrāt.
Repulisti:significat dilationē quam sanctis pueni
re nō dubiū est:qz nō hic sed in futuro illis perfecta
beatitudo permittit. Cōfudisti. Illā dicit gloziosam
confusionē quā martyres subeunt cum iniurys affli
gunt:fustibus verberant:ꝛ velut criminibus obno
xy mozti nō desinūt mācipari. De talibus quoq; dic
Ro. 8. apls: Quibus nō erat dignus mūdus. Sed respice q
in isto seculo martyres inter iniquos hoies ꝓfundun
tur: Impy aūt apud vex iudicē eterni opprobry pon
dera sustinebūt. Sed ista ꝓfusio perducet ad glozias
illa vo ad exitia sempiterna: Nūc aūt de⁹ nō egredit
in vtutibꝰ martyrū:qñ eos tribulationibus subdit:ꝛ
diuersis passionibus tradit. Tunc enim egrediebat
in vtutibus hebreoꝝ:qñ sine laboze pstrati sunt qui
se ꝓtra electū pplm erigere tentauerūt. Qd ad cōso
lationē sancti ppli ꝓtinere nō dubiū est:ne gs patres
suos felicissimos grauiter ferret:cū ipse dñi ꝓmissio
Ar. post in nibus affligat. ¶ Auertisti nos retroꝛsum ¶ pre inimi
Ar. nō pbi cis nostris:ꝛ qui nos oderunt diripiebāt sibi. ¶ Auer
Matth. 16. sos se in hoc mūdo ante inimicos suos eē testantur:
qui insequētiū discrimina vitauerūt. Auerti:est enīz
bostem carnalem fugere:sicut preceptuz est. Si vos
persecuti

persecuti fuerint in hac ciuitate:fugite in aliam. Se
quitur: Et qui nos oderūt diripiebāt sibi. Hoc solet
fugatis emergere:vt in direptionē predamq; cadāt
qui hostibꝰ minime resistere potuerūt. ¶ Dedisti nos
tanq; oues escaꝝ:ꝛ in gentibus dispersisti nos. ¶ Luz
dicūt Dedisti:significant oia diuina potestate distri
bui. Ferunt enī traditos se gentibus tanq; lupis:qui
molle pecus deuoꝛare ꝓfuerunt. Esca enim lupoꝝ:est
ouiū mansueta simplicitas. Que martyribus merito
comparat:qui a ꝓsecutoribus suis occidi sine ꝓcerta
tionibus suis acquiescūt. Sequit: Et in gētibus disp
sisti nos. Diuersos significāt fideles:quos mō marty
rū deflet pietas:qui gētibꝰ traditi libertatē suā cum
patrimonys pdiderūt. Qd varys tēpozibus de chri
stianis pplis diuina dispēsatiō ꝓfectū est:vt per tri
bulationū tēpozalia gliose beatitudis bona ꝓsequan
tur eterna. ¶ Vēdidisti pplm tuū sine pcio: ꝛ nō fuit
multitudo in cōmutationibus eoꝝ. ¶ Hoc non debe
mus accipere sub increpatione dictum: sed mystica
vt solet allusione platū. Preciū enim videt accipe
re deus:cū bñ meritis pplis subiugat infideles. Tra
dit enim irreligiosos:vt acquirat deuotissimos. Tūc
aūt quasi sine pcio vendit deus:qñ alienigenis affli
gēdum tradit pplm Christianum. Qd fit frequenter
occulto iudicio:aut ad ꝓbationis meritū:aut ad coz
IDI rectionis effectū. Et nota hoc genus locutionis inter
ꝓprīa diuine scripture cōnumerari:vt dicat vēditū
vbi nō ꝓstat pcium datum. Addidit: Et nō fuit mul
titudo in cōmutationibus eoꝝ. Hoies qui cōmutāt
tradite rei paria ꝓsequunt. Dic aūt deo nulla multi
tudo pcij in tante rei cōpēsatiōe puenit: qñ christia
ni sunt traditi:dum ꝓsecutores eoꝝ dño nō ꝓbent ac
cepti. Quo modo enī vo deo poterāt eē grati: ppha
Ar. nō bēt nis supstitionibꝰ inuoluti: ¶ Posuisti nos ¶ in oppro
Ar. subiannationē ꝛ derisum brīū vicinis nostris: ¶ derisum ꝛ contēptū bis qui in
circuitu nostro sunt. ¶ Enumerant quāta fuerāt affli
ctione pculsi:vt iter erumnas multiplices deuotiōis
ETY qualitas augeret. Grauis enī est afflictio quam pati
mur a vicinis:qz nō trāsitozie dr:qd a circūstantibꝰ
iugiter imputat. Nam qd dicit: Posuisti nos:ostēdit
imobilē passionē. Ibi enī diuturnus quis eē creditur
vbi ꝛ positus approbat. Opprobrium ꝓtra ꝓbū posi
tū est. Nā sicut omnia ꝓba decoza sunt:sic indecētia
cūcta mōstrant opprobria. Sed istud opprobriū nō
erat ante ꝓspectū dñi:sed ante oculos vicinoꝝ:qui il
DEF la nouerāt iudicare:que deprauatus sensus docebat
aduertere. Derisus vo vox est confusa letitie insulta
tionē suā imoderata hylaritate denūtiās. Cōtēptus
significat abiectissimā vilitatē:quā martyres dñi tra
diti diuersis passionibus sustinebant. Qui in circuitu
nostro sunt:scilz infideles ꝛ pfidos exponit: qui qua
Ps. 68. quauersuz semp ambulāt:nec nobiscū recto dogma
te gradiunt. ¶ Posuisti nos in similitudinē gentibus:cō
Ar. populis motionē capitis in ¶ plebibus. ¶ Respice per figuram
Anaphorā:que latine reuelatio dr:verbū ipsum ite
ratū:id est:posuisti:qd in capite anteriozis vsus iam
discū est:vt frequēs repetitio vim passionis exagge
ret. Martyres enī in similitudinē christi:gētibꝰ constat
appositos:qñ eos cōparibꝰ penis ꝛ cruciatibus affece
rūt. Cōmotio vo capitis inimicoꝝ:ꝛ martyribꝰ conti
git:que facta est in passione dñi saluatoꝛis:sicut legi
Ps. 21. tur: Locuti sunt labys ꝛ mouerūt caput. ¶ Tota die
verecūdia mea ꝓtra me est:ꝛ cōfusio ¶ vultꝰ mei ope
Ar. faciei mei cooguit ruit me. ¶ Solet verecūdia ad momētū venire:ꝛ bre
ui tpe sedata discedere. Ista vo grauissima fuit que
iugiter permanebat. Erat enim ante oculos ppli san
cti imoderata verecūdia:vehemēsq; ꝓfusio: qñ illos
sibi iugiter insultare cernebat:quos ipios eē cogno
uerat. Et intuere:descriptio verecūdie q; decoza ꝓse
quit. Nā quodā pallio ꝓfusionis vultū suū dicit esse
cooptū:dum nube sanguinea facies eius inflāmata
rutilauit. Sed cū dicit: Operuit me:nō solū pmuta
tionē vultus:sed etiā toti⁹ corpis indicauit horroreз.
¶ A voce exprobrātis ꝛ obloquentis:a facie inimici ꝛ
persequētis. ¶ Usq; ad istū vsum: ꝓfusionis illius de
scriptio pseuerat:nūc dr vñ venit ille roseus amictꝰ:
qui nudā facie coloris sue tegmine vestiebat. Expro DEF
brare:est in faciē maledicere:quasi indecoza crimia
iaculari. Obloqui est absenti detrahere:ꝛ doloso ali
quē sermone mordere. A facie inimici:id est:dū ꝓxi
mum videt qui eū capitaliter odit. Et ne putares ad
uersariū leue:addidit:ꝛ pseqētis:qd odiū ꝓbat acer
rimū:qz nō solum corpus extinguere:sed ipsas aias
cupiant sua prauitate trucidare. ¶ Hec oia venerunt
Ar. nec oblit super nos ¶ ꝛ obliti non sumus te:ꝛ inique nō egimꝰ
in testamēto tuo. ¶ Venerūt filij choze ad pfessionis
sue gliosissimā firmitatē:vt ostēdant nobis queuis
mala nō nos debere a christi grā segregare:sicut dic
Ro. 8. apls: Quis nos separabit a charitate christi? Tribu
latio:an angustia:an fames:an nuditas:rē. Dicendo
enim: Hec oia:ad vnū colligūt que tractu superiore
dixerūt:vt si dispsa leuius acciperent:in vnū cumu
TOP lū ꝓgregata grādescerēt. Qd argumētū dr a tormen
tis:qñ per tot mala nequaq; fidelīū aīus potuit imu
tari. Venerūt sup nos:quasi fera terribilis:quasi flu
uius turbulētus. Et qz solet grauis tribulatio de ani
mis abscere qd ante gs vitus est credidisse:adyciūt
nō se oblitus fuisse dñm inter tam multiplices eru
mnas:dū magis iniquoꝝ persecutione cōmoti:a dño
iugiter auxiliū postularēt. Sequit: Et inique nō egi
mus in testamēto tuo: Hoc est qd dixerunt: ꝛ obliti
nō sumus te. Nā qui illum mēte retinent:eius testa
mētū nesciūt obliuisci. Sed cū latine locutionis sit: IDI
vt dicamus obliti nō sum⁹ tui:hoc ꝓprīū diuine scri
pture est qd ait:obliti nō sumus te. ¶ Et nō recessit re
tro cor nostrum: ꝛ declinasti semitas nostras a via
tua. ¶ Retro redit cor eoꝝ qui de dñi bonitate despe
rant:ꝛ putāt illū rogatum nō succurrere qui etiā nō
petentibus cognoscitur subuenire. Qd isti minime
fecerūt qui spem in dño habere ꝓbati sūt. Semitas
vo hic in malo posuit:dum ait:nostras quasi vmbro
sos ꝛ voluptuosos calles quos fragilis terit humani
tas. Ipsos enī cōmeamus:qñ a dñi iussione traduci
mur. Uia vo a violētia nūcupat:que merito christi ETY
dr:qñ ꝛ ab eius fidelibus:sicut ab ipso factum est:in
erumnis ꝛ tribulationibus ambulatur. Quapropter
aptissime dicunt humane semite a via supna diuise:
qñ ille dicūt ad detestabilē mortē:hec ꝓfert sine du
bio desiderabilē sospitatē. Unde filij choze:reuera fi
lij erant sanctissime crucis:cuz talia sentiebāt. ¶ Qm
humiliasti nos in loco afflictionis:ꝛ ¶ opuit nos vm Ar. cooguit
bra mortis. ¶ Reddūt causam quare viam ꝛ semitas
asseruerunt fuisse diuisas:ppterea qz se in loco affli
ctionis:id est:in isto mundo humiliatos esse testant:
qui est fidelibus locus afflictionis:vnde cōpunctio
nascit:ꝛ penitudo succedit. Sequit: Et operuit nos
vmbra mortis. Uite istius trāsitū dicūt:qui sanctis
ꝛ peccatoribus ꝓbat eē coīs. Ceterus vera mors illa
est:qua impy eterna damnatione puniunt. ¶ Si obli
ti sumus nomen dei nostri:ꝛ si expandimus manus

nostras ad deum alienum.] Ipse est intellectus quē titulus dixit absolute fidelīū: vt deū nesciāt alienū: nec obliuiscant eū: cuius nomini crucis ipressiōe dicati sūt. Nā qō addūt: Et si expādimus manus nras ad deū alienū: ozātē describūt: qui tensis manib⁹ crucē ipsam quā frōte recipit: corpis sui forma restituit. Hoc enī fidelissimi: nō alieno: sed suo dño vtiq; facie bāt: vt pseuerātia illos fideles assereret: qui mutati tot aduersitatib⁹ nō fuissent. [Nōne de⁹ regret ista: ipse enī nouit abscōdita cordis.] Nōne: cū pōdere p nūtiādū est: qm grauissimū est apud dñm: si in eius religione peccet. Requirere aūt solemus: qm illa desideramus agnoscere: que nostrā nouimus cōsciētiā nō tenere. Deus aūt sciēs regrit: nō vt ipse aliqd nouum discat: sz vt nos faciat que sūt obliuiōe sepulta cognoscere. Sic z abrae dictū est: Nunc cognoui qm times deū tuū: quasi ille aliqd ex tempore didicerit: qui ante secula cuncta prescciuit. Sequtur: Ista: id est: que superius dixerat: si obliti sum⁹ nomē dei nri: z si expādim⁹ manus nras ad deū alienū. Et qm agebat de religionis affectu: qui nō solū deuotiōe corpis: sed magis gerit cordis arcano: ad diuitatis notitiaz vbi ois festinat itegritas cucurrerāt: dicētes: Ipse enī nouit occulta cordis. [Qm ppter te mortificamur tota die: estimati sum⁹] vt oues occisiōis.] Exponūt illa beatissimi que occulta dixerūt: qz nō moriebant pro aliquo facinore ppetrato: sed amore diuino: vt credulitas trinitatis saluberrima gētib⁹ augeret. Morte vo affixi est: per longas passiōes presentis vite exitū repire. Qō pfecti faciūt christiani qui districtis obseruatiōib⁹ affligunt. Nā vt hoc magis deberes aduertē: addidit: Tota die: qō nō momētaneā mortē: sz per vniuersum vite tēpus ptractū nobis fideliū declararet exitū. Intēde qō sequit: Estimati sumus vt oues occisionis. Quis qz nō bz arma resultatiōis: rapt⁹ib⁹ suis pbat eē temnibilis. Nō enī: aut cornu valet: aut dente ptēdit: aut fuga psumit: sz manibus latronis patiēter acquiescit dū nulla se reluctatiōe defendit. Sic famuli christi: velut oues estimati sunt mori: qm fine ptētiōe aliqua videbant occidi. [Exurge quare obdormis dñe: exurge z ne repellas] nos in finē.] Enumerata multitudine passionū: venerūt filij chore ad tertiā ptē: vbi tanto desiderio auxilium querūt: vt etiā dñm obdormisse cōmemorāt. Que figura Catachresis est: quā recte dicim⁹ abusionē: quereb⁹ nomē cōmodat alienū. Nō enī deo euenit exurgere qui nunq; noscit posse dormire. Sed illū humano vsu dormire dicimus: qm expectatio nra diuīa dispēsatiōe differt. Nā si potētiā maiestatis eius inquiras: habes euidētissimū dictū: Ecce non dormit neq; dormitat qui custodit israel. Repetit Exurge: vt quibus videat picula crescere: nō dissimulet subuenire. Sequit: Et ne repellas nos in finem: vt si adhuc hic estimas differendū: ne repellas in finē: vbi psistit muneris tui vniuersa pfectio: vbi sūt pmia beatorū: vbi martyrib⁹ corone pparant. [Quare facie tuā auertis obliuisceris] inopiā nraz z tribulationē nraz:] Malis psentibus ingrauati: more beatorū in flebili supplicatiōe psistū t dicētes: Quare nos tādiu estimas differēdos: vt respicere nō credaris cū subuenire distulegis: Sequit: Obliuisceris inopiaz nostrā: hoc est cui consueueras subuenire: quā sic in alys amas vt te inopē dicas. Uenisti enī ditissim⁹: vt nostre indigentie subuenires. Addidit: Tribulationē nostrā: cuius clemēs semp inspector est: sicut in gnquagesimo ps dicturus est: Cor ptritū z humiliatū deus non spernit. Tales enī cause apud illū piū iudicē plurimū valēt: qui humāis cognitorib⁹ pbant eē temnibiles. [Qm humiliata est in puluere aīa nostra:] adhesit in terra veter noster.] Post morā exauditiōis: pie mētes nō ad desperatiōis audaciā: sed ad ptinue orātiōis salutaria se vota vterūt. Dic enim satisfactio assidue deprecationis exponit. Curuant enī in puluerē: qui cinere supra se sparso aīas suas peccatorū recordatiōe discruciāt. Sequit: Adhesit i terra veter noster. Qō vtiq; facere solēt: qui lōga orātiōe pstrati: tota corpis effusione tēdunt. Adherere enī terre: significat in orationib⁹ diuuti⁹ imorari: per quas efficaciter peccata vicū tur. Magna enī ptra diabolū arma sūt in suis viribus fiduciā nō habere: sz deū rogare qui aduersariū possit opprimere. [Exurge dñe adiuua nos: z libera nos ppter nomē tuū.] Magnaq; afflictionū suauissimus finis adhibet: vt petāt se resurrectionis dñice glia liberari: vbi omniū Christianorum spes pbat agnosci. Exurge aūt: nō ad dormitionē: sed ad resurrectionē est poti⁹ applicādū. Supra enim vbi eū quasi excitare voluerunt: dictū est: quare obdormis: hic aūt solū mō: exurge ponūt: vt illā resurrectionē itelligere deberemus: in qua destructa cognoscit humana captiuitas. Illo enī resurgēte adiuti: illo ad celos ascēdēte liberati sumus. Uerū hec oīa nobis contulit nō ppter meritū nostruz: sed ppter nomē suū. Ideo enim saluator dicitur: qz per gratiam pietatis sue saluat infirmos.

Conclusio.

Ecce nobis filiorū chore salutaria dicta fulserunt: ecce nobis ecclīasticus ordo dño reuelāte lāpauit. Patres enī nostros ab inimicis suis per miracula visualr liberatos eē cognouim⁹ nūc aūt fideles per passiones corporū: z tristitias aīarū: ad eternā requiē puenire didicimus vt tēpore suo vtrūq; factū humano generi cognosceret eē pficuū. Nec deberet aliqs queri cū se mūdanis erumnis cognosceret ingrauari. Libertate quoq; inocētie psurgūt z martyrū voces vbi dormire z obliuisci dō deus Qō dictū nō increpatue debet suscipi: sed affectuosa voluptate deprōmi. Que etiā in libro Job: frequētissime reperiunt: vt nisi ea prudēti indagatiōe pspexeris: nō supplicatiōes itelliges: sz querelas. Uerū ista moderata psumptio iustorū: sinceri cordis videt deprōmere puritatē: vt simplicitas animi: pondus illate videat exponere passionis. Sic in scripturis diuīs quotiēs tale dictū aliqd inuenim⁹: z clemētia dñantis ostdit: z supplicantis puritas indicatur.

Explicit expositio in psalmum .43m.

¶ In finem pro his qui commutabuntur filijs chore ad intellectum canticum pro dilecto. XLIIII.

Ructauit cor meum verbū bonum: dico ego opera mea regi Lingua mea calam⁹ scribe: velociter scribētis. Speciosus forma pre filijs hoium: diffusa est gratia in labijs tuis: ppterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo: sup femur tuum potētissime. Specie tua z pulchritudine tua: intēde prospere procede z regna. Propter veritatē z mansuetudinē

suetudinē z iustitiam: z deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi subte cadēt in corda inimicorum regis. Sedes tua deus in seculum seculi: virga directionis virga regni tui. Dilexisti iustitiaz z odisti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus: oleo letitie pre consortibus tuis. Myrrha z gutta z casia a vestimentis tuis a domib⁹ eburneis ex quibus delectauerūt te filie regū in honore tuo. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato: circundata varietate. Audi filia z vide z inclina aurē tuā z obliuiscere populū tuū z domū pris tui. Et concupiscet rex decorē tuū: quoniā ipse est dñs deus tuus z adorabūt eū. Et filie tyri in muneribus vultū tuum deprecabunt omnes diuites plebis. Omnis gloria eius filie regis ab intus: in fimbrijs aureis circūamicta varietatibus. Adducētur regi virgines post eam: proxime eius afferentur tibi. Afferentur in letitia z exultatiōe: adducētur in templum regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes sup omnem terram. Memores erunt nominis tui dñe: in omni generatione z generatiōe. Propterea populi confitebūtur tibi in eternum: z in seculum seculi.

Ideam⁹ qd hec vba nobis singillatim discussa pturiāt: qz titulus psalmi multorum noium ꝓgregatiōe plix⁹ est. In finē: sepe dictū est pfectionē significare: hoc est: dominū saluatorē. Pro his qui cōmutabuntur filijs chore: hoc declarat: qz filij crucis in ecclīa pmanētes: de tristitia mūdi hui⁹ trāsibūt ad gaudium sempiternū. Ad intellectū cāticū: textū psalmi significat: qui trabēdus est ad itelligētiā supnā: in qua futuraq; rex sacra spiritualia ptinent. Pro dilecto filio: vult itelligi dñm christū: de quo pris vox isonuit Dic est fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bñ complacui. Isti⁹ nūc spirituales nuptie referunt isti⁹ vota epithalamy laude celebrant: cui⁹ vtus vltra oēs vtutes est: pulchritudo supra oēs decores: potētia ienarrabilis: pietas singularis. O beata spōsa: que tāte maiestati pbaris eē iūcta: nō societate carnali: sz inuiolabili ꝓiūctiōe charitatis: qm illi copulata esse cognoscēris: qui te suo splēdidissimo lumie radiauit. Quapropter dñi tati deuotissime supplicem⁹: vt corde mūdissimo ad ispectiū limē euectis: sancte spōse nuptias spiritualr audiamus.

Diuisio.

Celestibus epulis ppba saginat⁹: z future gratulatiōis q̄litate cōpletus: pconia dñi fe eructuatq; pmittit: vt vñ ipse fuerat celesti largitate satiat⁹: inde z fidelis ppls abūdātissime pascerē: epithalamiū qōdā supnū vt dictū est nuptiali exultatiōe ꝓcelebrās. Epithalamiū vo interpretat: laus thalami: que spōso celesti ꝓsuetudie humanitatis offert. Prima ps ei⁹ q̄tuor modis spōsi ꝓtinet laudes: id est: dñi saluatoris. Scda: sili pnumero q̄tuor ptib⁹ mysticis vtutib⁹ spōsa pdicat ecclīa: scilz que in sanctorū hominū adunatione ꝓsistit. Hoc quoq; sapiētissim⁹ Salomō: in libro qui appellat cāticū cāticorū: notissima lectiōe descripsit. Uū z nos in pnti psalmo put locus expetit: libri ipsi⁹ exēpla iūgem⁹: vt lz pdicatores diuusi sint ꝓpib⁹ ꝓcordia tū ppbie vnū locuti eē videant. Expositio.

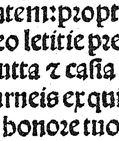

Ructuauit cor meū vbū bonū: dico ego opa mea regi. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribētis. Cū itelligentiā suā ppba cognosceret diuini muneris charitate pfusam: magnitudis ipsi⁹ gratulatione cōpulsus: qō dictur⁹ erat aū laudauit: nō elatiōis studio: sz mot⁹ vtatis instinctu. Eructuauit dicimus: qm satietatis multa ciborū: digestiōes saluberrimas euaporat. Sz q̄q; magnis spiritualibus epulis fuerat viste cōplet⁹: vt taz boni odoris eructuasset arcanum. Cor meū: sinū mētis itellige. Uerbū bonū: filiū dei dicit: de quo ioānes euāgelista ait: In pncipio erat vbū: z vbū erat apud deū: z de⁹ erat vbū. Ipsa etiā de se veritas dicit: Nemo bonus nisi solus de⁹. Opa vo: id est: opusculū ppbe fuit psalmi hui⁹ decorā ꝓplationē misterio sue vocis offerre: z per organū lingue gbusdā calamis diuīa vba resonare. Hāc enim pdicationē rei dicere gestiebat: quā de ei⁹ admirabili claritate cōcepat. Sz ne gs putaret aliqd eū ex ppria volūtate dictur: liguā suā scribe calamo compauit: quesic dictura est fidelr spiritus sancti vba quēadmodū sensus nri vota calam⁹ describit in charta. Addidit: Uelociter scribētis. Quem nos magis notariū debemus accipe: qui velociter vba suscipit: z citi⁹ audita trāscribit. Cōsiderādū vo: qm hic ppbetie vtus ostēdit: que nō sub cruciatu humano cogitat: sz sine aliquo laboze diuinitatis iussa diuulgat. Audiam⁹ nūc ppbam epithalamy sine adulatiōe dicturū laudē: que nihil nisi exaggerat vtates: que salua itegritate blādit: z quāuis magna dicat: non tū oīa sufficienter enumerat. [Speciosus forma pre filijs hoium diffusa est grā in labys tuis: ppterea bñdixit te de⁹ in eternū.] Finito pemio z cōpetēter pplis ad audiēdi studiū ꝓcitatis: factū est de incarnatiōe dñi laudis initiū: vt per quā meruim⁹ diuitatis arcana cognoscere per ipsaz deberem⁹ z pconia tāte maiestatis audire. Que spēs laudis apud oratores: a forma dr. Sz cū in Isaia legit: Uidim⁹ eū z nō hābebat spēm neq; decorē Sz species vult⁹ eius sine honore abiecta pre oibus hoib⁹. Queri pōt: cur hic sup gen⁹ humanū speciosissimus describat: Nō qz forma ei⁹ decori lactei coloris eluxit: aut flauo crine lāpauit: aut isigni statura pminuit: sz vaciter humano gne pulchrior fuit: qz peccata nō habuit. Illud enī recte speciōsū dr: qō gra mūdissime puritatis ornat. Quāuis pr Augustin⁹ spēm corpis ei⁹ dicat fuisse laudabilē. Sz exēplū Isaie supra positū ad passiōis ei⁹ retulit tēpus: qm z colaphis cesus: z spinis coronat⁹ z sputis legit eē cōplut⁹. Ecclesia vo que dñi saluatoris portat imagine: sic legit in cāticis cāticorū. Fusca sum z decora: id est: fusca corpe carnali: formosa celestib⁹ meritis. Et q̄re speciosum dixerit: pbat: qz loquēte christo: per grām deo recōciliat⁹ est mūdus. Quid ergo potuit in humano gne eē sile: q̄q; ipm icarnatū ꝓspicere: per quē redēptiōis donū tot⁹ orbis accepit: Nā sic de ipso: z pdict⁹ liber salomonis enūtiat: Labia tua z loquela tua speciosa. Sequitur: Propterea benedixit te deus in eternum. Propterea dicit: propter predicationes eximias: z

pietatē oīmodis singularē:q̃ nulli qcq̃ pro meritis
cōtulit:sed oīa sua potius bonitate ꝓcessit. Bñdictꝰ
est enī in eternū:cuiꝰ regni non erit finis. Bñ aūt di
ctū est a forma ferui:Bñdixit te deꝰ:que ⁊ passionē p
Alt. sup tulit ⁊ ad regna celoꝝ puenit. [Accingere gladio tuo
Alt. tuū {circa femur †potētissime. Specie tua ⁊ pulchritudi
ne tua.] Secūdus itromittit modus laudis dñi sa
luatoris:qui dr̄ aptāte. Acknescio q̄ enī gaudiū ppha
subuectꝰ:ꝑcaī dñm vt expectatꝰ gētibꝰ tādē saluberri
mus appareret. Dicit enī: Accingere gladio tuo. Me
SCHE taphora a bellatore ꝓcepta:q̃ dimicatꝰ gladio cin
git vt psternat inimicū. Sed hic gladiū:sermonem
pdicatīōis debemꝰ accipere:de quo ipse in euāgelio
Mathi.10. testat: Nō veni pacē mittere in terrā sed gladiū. Et
Eph.6. apls dicit: Et gladiū spiritus:q̄ est vbū dei. Gladius
aūt dr̄ sermo dei:q̃ corpulēta vitys corda boiuz ictu
sue vtutis irrūpit. Nec pōt ibecillitas humana resi
stere:vbi illa fortitudis glia dignaī intrare. Femur
vo:icarnationē significat dñi saluatoris:sicut in ge
Geñ.49. nesi legit: Nō deficiet pnceps ex iuda:nec dux de fe
Ibidem.24. moribꝰ eiꝰ. Ipso etiā mysterio:⁊ abraā fecit iurare fa
mulū suū: q̄ñ ei tacto femore ꝑcepit:ne acciperet fi
lio suo isaac vxorē de filiabꝰ chananeorꝝ. Bñ aūt sub
iunxit:Potētissime:vt reuerēdā iaz icarnationē cre
Cant.5. deres:quā potētia diuinitatis assūpsit. Silr ⁊ sapiē
tissimus ille dixit: Gladius ei ꝰ in femore ipsiꝰ. Addi
dit: Specie tua ⁊ pulchritudine tua. Dic vtrāq̃ natu
rā positā euidēter agnoscimꝰ: vt spēs ptineat ad hu
manitatē: pulchritudo ad deitatē. Illa enī spēs bñ dr̄
in qua mundo salutaris apparuit: ista pulchritudo
aptissime pnūtiat: vñ oīa pulchra veniūt quecūq̃ de
Alt. nō hēt {corpa sunt.] Intende ⁊ pspere ꝓcede ⁊ regna. Pro
pter veritatē ⁊ māsuetudinē ⁊ iustitiaz: ⁊ deducet te
{mirabilr dextera tua.] Adhuc actus sacratissime in
carnatīōis exponit: ⁊ singulis qbusq̃ vbis miraculi
ipsiꝰ potētia pdicat. Intēde dictū est: vt boiez pereū
tē de celo miseratus aspiceret: sicut in tertiodecimo
Psi.13. psalmo dictum est: Dñs de celo ꝓspexit sup filios ho
minū. Prospere: q̃ñ erat humano gīi liberatīōis bñ
Psi.15. ficia pstaturꝰ. Procede: velut spōsus de vtero virgi
nali: sicut scriptū est: Et ipse tanq̃ spōsus ꝓcedēs de
thalamo suo. Regna: hoc est: in boīum credulitate
potētiā tue maiestatis oñde: Ceterū filiꝰ ⁊ añ mūdi
cōstitutionē: cū patre ⁊ spiritu sācto sine dubitatīōe
regnauit. Propter veritatē: illud designat: vt veritas
de terra oriret: que falsitatē nostrā sua illuminatīōe
mūdaret. Māsuetudo vo mōstrata est: q̃ñ in crucis
affixīōe pro psequētibꝰ exorauit. Iustitia vo ad illud
respicit: q̃ ꝓcepta salutaria pius doctor infudit. De
ducet te: id est: per cursuz totiꝰ vite ioffensa ꝓuersatio
ne custodit. Mirabiliter: q̃ ꝓtra mūdi iopinabilem
cōsuetudinē: tertio die resurrectur ꝰ erat a mortuis:
q̄ō miraculū ptes totiꝰ orbis ipleuit. Dextera tua: po
tētia vbi significat: qua vniuersa opaī que vult in ce
lo ⁊ in terra. Audiāt hoc vbū detractores impy: Tua
dextera dicit: hoc est, ppie voluntatis instinctꝰ. Nā
si oīa sua ptāte facit: sicut eū facere manifestum est:
quēadmodū pōt bñe maiorē: Sz ꝓtra hūc morbuz:
Joan.17. illa potio debet insanis mētibꝰ adhiberi: Oīa patris
mea sunt: ⁊ oīa mea prīs sūt. Oīa enī patris nō habe
Alt. nō habet {ret: nisi eēt eēlis eiusdēq̃z nature.] Sagitte tue acu
Alt. corda {te †potētissime: pplī sub te cadēt in †corde inimicoꝝ
{regis.] Sagitte acute: sunt vba dñi saluatoris: boīum
corda salutariter infigētia: que iō vulnerāt vt sanent
iō ꝓcutiūt vt liberēt: iō psternūt vt erigant. Sed vi
deamus hoc telū: vbo dei qua filitudine compareī.
Sagitta: est lignuz ferro armatū: cuius prima pinna Dff
ta sunt. Sic verbū dei ex ligno crucis egrediēs: ⁊ for
titudinē penetrandi bēt: ⁊ velocitatem quo voluerit
peruenīdi. Supra: gladium posuit: q̄ō prime vulne
rat: hic sagittas: que lōge dirigunī: scilz vt incōprehē
sibilis potētia hac filitudine mōstrareī. Acute: perti
nent ad transformatīōis celeritatē: q̃ nulla illis ma
teria quāuis durissima, pbaī obsistere: q̃ñ eis isitū est
effectū sue volūtatis iplere. Populi sub te cadent: cō
uersationes significat hominū: q̃ñ credētes in humi
litatē feliciter cadunt: qui prius vitio p̄sumptionis
erecti sūt. Sicut paulo apostolo ꝓtigit: qui vocis dñi
sagitta penetratus in facie psecutor qdē corruit: sed
eū cōtinuo aplm dñi dextera subleuauit. In corde:
Exponit q̄ō supius ait: cadēt: nō pedibꝰ quibꝰ corpora
sustinenī: sed corde quo anime pfidia subleuaī. Ibi
enī qui penitēs cadit resurgit: ⁊ de sua inigtate deie
ctus ad salutaria dñi mādata trāsferī. Inimicoꝝ re
gis. Inimicos christi dicit: qui a lege supna contraria
volūtate dissentiūt. Hoc est q̄ō titulus psalmi huius
pcinuit dicēs. Pro his qui cōmutabunī filys chore.
{Sedes tua deus in seculū seculi: virga †recta est vir Alt. directio
ga regni tui.] Uenit ad laudatīōis tertiū modū: qui nis
recte dr̄ causa iudicij. Dic enim sedes dei: ad iudicij 1 Op
ptinet futuꝝ: in quo oīa veraciter eternus modera
tor examinat atq̃z diiudicat. In seculū seculi: q̃ñ gc
gd cōstituerit: nulla poterit tēporis successione diſ
solui. Uirgam vo: regulā diuine significat equitatis
que veraciter recta dr̄: q̃ nulla prauitate curuatur.
Uirga ista iustos regit: impios percutit: cōtinet vera
citer supplicantes. Sed hec virga: nō de cespite arbo Psi.109
ris egredit: sed ab ipsius deitatis virtute pcedit. For
titudo inicta: egtas rectissima: inflexibilis disciplina
De qua in alio quoq̃z psalmo dicēdū est: Uirgā vtu
tis tue emittet dñs ex syon: dñaberis in medio ini
micoꝝ tuoꝝ. Hanc enim virgā regy bonoris: insigne
sceptrū dicebat antiquitas: designās in ea virtutem
{regē dñm saluatorē.] Dilexisti iustitiā ⁊ odisti iniqui
{tatē: ppterea vnxit te deus deus tuus.] Ipsa est vga
recta: amare equitatē ⁊ odisse nequitiā. Nemo enim
perfecte diligit iustitiā: nisi qui ⁊ actus pessimos exe
craī: q̃ñ diuersis qualitatibus eodē tēpore nō est in
vno locus: nec pōt ipso momēto ibi nigrū videri: vbi
candor insederat. Nā ⁊ p̄sentia lucis: noctis absentia
est. Sic ⁊ veritatis amor est odium falsitatis. Uñ a
quibusdā pulchre definitū est. Substātia est sriorum Dff
capax: sed nō vno tēpore. Sz bis rebꝰ que pmia sint
reddita subter exponit. Propterea vnxit te deus deꝰ
tuus. Unctus Christus: ⁊ regē significat ⁊ sacerdotē:
q̃ dignitates iste sumebanī per sacratissimas vnctio
nes. Nā ⁊ ipm nomē christi a sancto chrismate voci ETY
teī. Sed ab illa pte vnctus dr̄: qua dispēsatione ⁊ na
tus: ⁊ mortuus: ⁊ resurrexisse veraciter dr̄ Christus.
Ceterū deitas eius nullo munere: nullo honore indi
guit adiuuari. Repetitio aūt ista: qua dr̄: Deus deus
{pconiū magne dilectīōis oñdit.] Oleo letitie pre cō
{sortibus tuis. Myrrha ⁊ gutta ⁊ casia a vestimentis
{tuis.] Duplici modo vnctionē illā sanctā puenisse si
gnificat. Oleū letitie: est peccati maculā non bre: vñ
se cōscientia semp exhylarat: q̃ñ nulla recordationis
asperitate mordetur. Pre consortibus tuis: pre filys
hominū dicit: quos ⁊ ipse in euangelio fratres appel
lat. Ideo autem dictū est: Pre consortibus tuis: q̃ñ
banc benedictionem supra omne humanum genus
cognoscī

cognoscī accepisse: vt cunctos singulariter ceteros
vngere debuisser. In illo enim fons est bñdictionis:
a quo, put ipsi visum fuerit: per vniuersos electos cō
petenter emanat. Sz hec oīa carni cōueniūt: cui pysi
simū ⁊ gloriosissimū verbum vnitum est pro salute
cunctorum. Sequī: Myrrha ⁊ gutta ⁊ casia a vesti
mentis tuis. Sepe diximus: species terrenarum rer
indicia nobis celestium demōstrare virtutū: q̃ non
poteramus quicq̃ de illa maiestate cognoscere: nisi
nobis de ipsa aliqd per mundanas filitudines appa
reret. Et iō posteriora versiculi istius: prima fronte
declarem ꝰ: vt noīa que pcedūt clarius eluceſcāt. Sā
ctū dñi corpus: q̄ōdam deitatis fuisse cognoscī ve
stimētum. Nā sicut vestibus cooperiunī membra
mortaliū: ita ⁊ maiestas verbi: infideliū oculis car
nis velamine videbaī abscondi. Ab hoc ergo vesti
mēto: id est: incarnatīōis arcano: ꝓgrue venisse dicī
myrrha gutta ⁊ casia. Myrrha mortē significat quā
pro hominū salute suscepit. Gutta vo: que dr̄ amonia
ca: duritias curat ab aliqua necessitate ōctas: que pul
chre incarnatīōi dñi comparaī: q̃ duritiā cordis hu
mani sancta pdicatione dissoluit. Casia que a nostris
fistula dr̄: redēptio gñis humani per aquā baptisma
tis indicaī: q̃ñ hoc herbe genus aquosis locis dr̄ in
ueniri. His rebus etiam odor inest suauis: vt merito
sancte incarnatīōi ⁊ vtus herbaꝝ ⁊ odoris suauitas
Cant.1. cōpareī: sicut in canticis canticoꝝ sponsa dicit: Post
{odorē vnguētorū tuoꝝ currem ꝰ. [A domibꝰ eburne
{is: ex qbus te delectauerūt filie regū in honore tuo.]
In quarto modo: a persona sponse laus sumī christi
Dicit enī ppha: vñ veniat sponse gloriosissima pul
chritudo: que ad dñi dexterā locata cōsistit: id est: A
domibus eburneis: q̄ō significat ornata palatia: que
copioso ebore vestiunī. Sed ebur: nō ad solas diui
tias intelligam ꝰ aptatū: sz q̃ñ elephas cuius hec ossa
sunt nimie castitatis asserī: qui inter quadrupedia ⁊
sensu plurimū valet ⁊ tēperanter miscē femine sue
⁊ cōiunge secūda nō vtī. Hoc pudicis feminis decē
ter aptatū est: q̃ ille in domibus eburneis mansisse
noscunī: que per castitatez christi dñi pcepta secute
sunt. Hanc enim translationē, pbauerūt doctissimi
patres: Augustinus ⁊ Dieronymus. Ex qbus te dele
ctauerūt dicit: id est: ad te nō, pprio cucurrerunt iudi
cio sz tua delectatīōe pducte sunt. Filie regū: siue ho
minū fideliū qui regunt corpora sua ⁊ pducūt filias
que sacro baptismate generanī: siue imperātius: q̄ō
frequēter ꝓtingit: vt relicto palatij dñatu fibulis pri
cipū eligant diuina seruitia. Ideo enim addidit: In
honore tuo: vt religiosam mētē tali designaret iudi
cio. Non enim in honore patrū suoꝝ delectare sunt:
Alt. circūda- {sed in honore dñi saluatoris.] Astitit regia a dextris
ta SCHE {tuis in vestitu deaurato †circumamicta varietate.]
Mirabili thorū relatione describit. Que figura dr̄
characterismos: hec latine: sicut sepe diximus: descri
ptio vel informatio noiaī. Ante oculos enī intelligen
tie reddit: que aspectu corporeo nō videntur. Prius
enim sponsi pulchritudo laudata est: Postea virtus
eius asserta. Tertio sedes ipsius potestasq̃ narrata
est. Et q̃ nupriale gaudiū agebaī: odoris suauissimi
spēs sub mysticis interpretationibus noscunī adhi
bite. Quarto dr̄ ipsius quoq̃z regine: vnde veniat mi
rabilis pulchritudo: tunc ad diuinā dexterā ornata:
preciosis virtutibus collocaī: vt oīs aīa fidelis in sup
nam contēplationē porrecta: celestia vota cōspiciat:
sciatq̃z qualē illi in terris debeat exhibere reuerētiā
quā in celo sic itelligit honorata. Ipsa est regina que
in cāticis canticoꝝ dicit: Osculeī me osculo oris sui: Cant.1.
⁊ cetera que mysticis enigmatibꝰ ille textus eloquī.
Et ꝓsidera: q̃ sedē superius laudauit dñi saluatoris
hic aūt a dextris astitisse reginaz dicit: q̃ dextera ho
norabilis pars est sponsi: quē caput ꝓstat eē ecclesie.
Sequī: In vestitu deaurato. Aurum ad charitatis
debemus aptare fulgorē: qua virtute circūdata san
cta resplēdet ecclia. Et ne solam ibi intelligeres esse
charitatē: In vestitu dixit deaurato: nō aureo. Deau
ratū enī dicimꝰ: q̃ñ supducta spēs auri in aliq̃ mate
ria glutianī. Iō aūt supra vtutes alias gra charitatis
apparuit: q̃ oīa eius fulgor excellit. Addidit: Circū
amicta varietate. Perscrutemur: cur ecclesia dei de
vestis varietate laudeī: cui totum simplex conuenit
atq̃z vnum: Sed hic varietatem: aut linguas multi
plices significat: (q̃ omnis gens p̄m suā patriam in
ecclesia psallit auctori:) aut virtutum pulcherrimā
diuersitatē. Ornaī enim auro aplōꝝ: argento ppho
taꝝ: gēmis virginū: cocco martyrum: purpura peni
tētiū. Ista est ergo varietas vnitatis: que oculis dñi
ex omnibus gētibus pia conuersatione placitura cō
{texitur.[Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuam: ⁊
{obliuiscere populum tuuz ⁊ domū patris tui.] Spō
si laude cantata: nunc sponse pconia totidem modis:
sed longe submissius atq̃z humiliter offerunī. Dece
bat enim vel secundo gradu illaudata non relinque
re: que tali ac tāta meruit copulatione gaudere. Pri
mus ergo istius laudis modus est a specie: sicut infe
riore versu declaraī. Nunc ad exponenda verba ve
niamus. Stanti ergo ad dexteram dñi vbi beatorum
locus est: dicit: Audi: id est: ppphetas: qui incarnatio
nē dñi veraci pfessione cecinerunt: quatenus audi
ta crederet: ⁊ credita mox videret. Filiam vo meri
to ppha vocat ecclesiam: q̃ eius pdicationibus san
ctis genitus est populus christianꝰ. Et vide: sub gra
tulatione dicēdum est: q̃ñ sponsus qui tibi pmitte
baī aduenit in quo est amor: gloria ⁊ gaudium tuū.
Sequī: Et inclina aurē tuam. Q̄ō oportebat ecclia
facere: vt honorabilr ppho vba pciperet. Obliuisce
re vo dixit pplm tuum: id est: desere: ⁊ a tuis animis
aliena effice ꝓuēticula paganorum: siue supstitiones
insanissimas iudeoꝝ. Domum: Babyloniam significa
cat: que ꝓtra ecclam christi nequissimis figulis gau
det: ⁊ in hoc mundo possidēs confuse plebis animus
partē sibi vēdicat pditorum. Patris tui: diabolus di
cit: qui reuera illam confusionis domum p̄m nomi
nis sui interpratīonē noscī possidere. Sz considera
q̃ hec ecclia tunc ibi morabatur: cum celesti sponsi
gra non bret: vñ fusca legitur. Tūc aūt nimia pul
chritudinis decore pfusa est: quādo eam dñs de gēti
bus est dignatus eligere. [†Quoniaz concupuit rex Alt. Et cōcu
{†speciē tuā: †q̃ ipse est dñs deꝰ ⁊ adorabūt eū.] Dic piscet
est modus laudis quē supius diximꝰ ab specie. Rex Alt. decorem
itaq̃z iste saluator est dñs: qui ꝓcupiuit ecclam pua tuum
ricationis culpa in sorte diaboli constitutam: quam Alt. quoniaz
speciosam fecit ipse: non repperit: sz feda erat. Fete
bat: cum eam tenebat inuasor: pulchra facta est: cum
ad suum remeauit auctorē. De qua legitur: Que est
ista que ascendit dealbata: Et considera q̃ hec spon
sa quasi simili laudaī in tio: sicut superius de sponso
dictuz est: Speciosus forma pre filys hominū. Sed
ille in specie sua habere dictus est pulchritudinē sin
gularē: hec vo ideo pulchra est: q̃ sibi eam sociauit
sponsus. Sic totum varie distinctēq̃z dicī: quāuis

ipsis lineis ⁊ sponsa laudaꝫ. Sequitur: Quia ipse est
dñs deus tuus. Non ille quem patrẽ dicebas: nõ qui
te fecerit tenebrosam: sed iste est dñs deus tuus: qui
pristinã sub mouẽs fœditatẽ: pulchritudinẽ tibi cõtu
lit nuptialẽ. Infertur quoqꝫ snia salutaris: Et adora
būt eũ: id est: oẽs ppli qui te sua ꝓgregatiõe sanctam
ecclĩam reddiderũt: ipsi adorabũt nõ te ſz dñ m: qꝛ
bonoꝛ tuus in illo est: ⁊ beatitudo tua est eius gloria
Alt. Et sempiterna. ¶ Filie tyri in muneribus: vultũ tuũ de
precabunt oẽs diuites plebis. ¶ Uenit ad zm modus
in quo supius de sponso dicit: Intẽde pspere pcede ⁊
regna. Dic aũt dignitas est ecclie deuotos pplos dño
supplicare: ⁊ sicut ibi potentia sponsi describit: ita ⁊
hic gloria sponse de christi honore declaraꝫ. Tyrus
ciuitas est nõ lõge ab Hierosolymis cõstituta: ſz filia
rũ istius vocabulo ciuitatis aĩas mauult significare
fideliũ. Nõ enĩ sola tyrus filias ptulit fideles: ſz etiã
totius mundi adunata diuersitas. Quapropter hoc
SCHE schema dr̃ A parte totum. Filie itaqꝫ gentiũ in mune
ribꝰ vultum deprecanꝫ: ecclie: qñ elemosynas pia vo
lũtate distribuũt. Ipsa sũt enĩ munera: que diuinita
ti nimiũ pbanꝫ accepta. Tũc enĩ in vultũ ecclie: id
est: in christiani ppli faciẽ itẽdimꝰ: qñ maiestatẽ chri
sti pys fletibus exoramus. Oẽs diuites plebis: iungẽ
SCHE dũ est superioribꝰ: vt sit istud Diperbaton: id est: trã
scẽsio. Filie tyri: oẽs que sunt diuites plebis in mune
ribꝰ vultũ tuũ deprecabunt. Ordo enĩ hic vbꝯ ppo
Alt. regis. steratis sermonibus explanaꝫ. ¶ Omis gloria eius filie
¶ regum ab intus: in fimbrys aureis circũamicta va
rietate. ¶ Uides quẽadmodũ in ecclesie pconio pseue
rat. Gloria est figdẽ ecclie: qñ filie pricipũ: siue iusto
rũ cõuertunt ad dñm: ⁊ secreta se cupiũt deuotione
cordis offerre. Abintus enĩ significat secreta sensuus
nõ cõcrepantiã labioꝯ: vbi interior homo tacita co
gitatiõe reuoluit qõ ad diuina mysteria ptinere co
gnoscit. Sic enim ⁊ in canticis canticoꝯ de ecclesia
Cant. 2. dictũ est: Introduxit me rex in cubiculum suũ. Istã
I Di locutionẽ: filie regum abintus inter ppria legis diui
ne cõnumera: quã in cõmune nõ inuenis. Sequitur:
In fimbrys aureis circũamicta varietate. Fimbrie
sunt finitima vestium: que in stamine colligate tan
quã capillorum segetes dependent: per quas boium
vita significat extrema. Hec nõ deaurata (vt supra)
sed nũc illi eẽ aurea pfiteꝫ: qꝛ in fine tota pfectio est
vbi charitas non tanq̃ deaurata cõspicit: sed iaꝫ ple
nissima tanq̃ aurea reperit. Circũamicta vo varieta
te dicit: ppter varias virtutes fidelium: quas supius
cõstat expositas. Quibus diuersitatibus induta: ne
cesse est discolori amictu catholica vestiat ecclesia.
Hoc ⁊ vestis illa significauit aaron: que auro: purpu
ra: bysso: cocco: hyacinto q̃ contexta est. ¶ Adducent
regi virgines post eam: proxime eius afferentur tibi. ¶
Sicut tertio sponsus a iudicio predicatus est: ita ⁊
hic tertio loco a mẽbris suis sponsa laudat. Et vide
q̃ potenter ordinẽ seruat. Adducentur regi virgines
post eam: post ecclesiam vtiq: qꝛ prius fuit vt eius
vnitas diceret: ⁊ post enumeratio partiũ distincta p
uenirет. Et intuere qõ dixit: Adducent: vt dñi gratia
declaret: qua nos ad se adducit: qñ nos miseratus as
Joan. 6. pexerit: sicut in euangelio dictũ est: Nemo venit ad
me: nisi pater attraxerit eũ. Sed que virgines ante
cõspectũ dñi adducunt? Fideles scilicet: ⁊ pudica se
mẽte tractantes. Nã quid pderit cuiq̃ corpus inta
ctum seruare: ſi contingat eam integritatẽ fidei non
habere? Sequitur: Proxime eius afferentur tibi,
Afferentur tibi: deo dicitur. Proxime sunt autem ec
clesie: id est: vidue caste: que gradu inferiore iungun
tur. Nam cũ virginitas habeat centesimũ fructum
iste sexagesima vbertate gloriaꝫ. Et vide: in ipsis
nominibus nõ minimam esse distantiam. Uirgines
dixit adduci: que corporis integritate robuste sunt.
Uiduas afferri: que plerũq̃ fracte a diuersis sollici
Alt. offerri tudinibus: corporis imbecillitate fatiganꝫ. ¶ In leti
tia ⁊ exultatione: adducenꝫ in templum regis. ¶ Ut
copiosa munera sancte ecclesie conferenda monstra
ret: dicit eã in letitia ⁊ exultatiõe angelorũ misterys
adducẽdam: ⁊ nõ solum ad cõspectũ: verũ etiã in pe
netralibus regis: id est: in Hierusalem futurã: vbi ve
nisse beatum gaudium est: ⁊ gloriosa securitas. Me
rito ergo dictum est: Adducentur cum letitia ⁊ exul
tatione: qꝛ sexus ille fragilis vicit grauissimas corpo
rum passiones. ¶ Pro patribus tuis nati sunt tibi fi
lij: constitues eos principes super omnem terram. ¶
Uenit ad quartum modum: in quo supra descriptus
est: a gradibus eburneis ecclesiam venisse: que ad de
xteram regis ornata constiterit. Nunc autem poten
ter exponitur quanto incremento hec sponsa profece
rit: vt pro antiquis patribus: id est: idolorum cultori
bus: nati sint illi filij apostoli: quos principes predica
tionis in toto terrarum orbe transmisit. Sed quan
tum sunt ista disparia: tantum laudatur ecclesia. Illi
enim erant seductores erroris: isti magistri verita
tis. Illi seminabant exitia: isti hortabantur ad vitas.
O laus dignãtis letitie: quale fuit hostes complexos
fugere: ⁊ tonantis nuptias inuenire. Qui locus meri
to dicitur laus a prole: quoniam hic posteritas predi
catur. ¶ Memores erunt nominis tui ¶ in omni gene Alt. domine
ratione ⁊ ¶ progenie. Propterea populi confitebun Alt. generatione
tur tibi in eternum: ⁊ in seculum seculi. ¶ Memores
dicit populos christianos: qui in eius predicatiõibus
per diuersas hominum generationes pys voluntati
bus perseuerant. Mirabilis gloria summumq̃ pre
conium: inter hominum tam multiplices successio
nes nunq̃ finꝫ laudis accipere. Sequitur: Propter
ea populi confitebuntur tibi. Omnis enim christia
nus cum symboli sacramenta reddiderit: in ecclesie
facie confitetur. Que confessio fit eterna: qꝛ vera ⁊
pia est. Nam qõ addidit: In seculum seculi: futura ſi
gnificat: quando omnis aduersitas conquiescet: ⁊ re
gnat sola iustitia: diaboli contrarietate deleta.

Conclusio.

Ecce epithalamium gloriosum: psalmi graphi exultatio
ne completum est. Ecce sponsi laus sponseq̃ admira
bili varietate celebrata est: spiritualis copula: con
iugium in virginitatibus perseuerans: amor castus:
charitas eterna: vinculum quod nullo fine dissoluit
tur. Dic prophetarum tympana sancta exultatione
conclamant: hic apostolorum organa dulcissima so
cietatem respondent. Dic martyrum citharе: non
chordis: sed virtutibus canunt: hic sanctorum cho
rus spiritualibus fistulis gratissimum permulcet au
ditum: hic talis musica geritur: per quã humana le
titia cũcta vincaꝫ. Pasti sumꝰ o bone rex puinio nu
ptiali delitias celestes haurientes: psta nobis sponse
mirabilis: vt qui hic spe letati sumꝰ: in futuro perfe
ctissimo gaudio cõpleamur. Dũc etiã psalmũ: ⁊ bea
tus Hieronymꝰ ad Pricipiã vginẽ scribẽs: mirabili
vt assolet nitore tractauit. Quẽ iõ cõmemorãdũ esse
putauimꝰ: vt qõ a nobis minꝰ fortasse declaratũ est:

illius

illius viri doctissimi explanationibus suppleatur.

Explicit expositio in psalmũ. 44m.

¶ In finem filijs chore pro arcanis Psalmus. XLV.

Deus noster refugiũ ⁊ vtꝰ: adiutor in tribulationibꝰ que inuenerunt nos nimis. Propterea nõ timebimꝰ dũ turbabit terra ⁊ trãsferent montes in cor maris. Sonuerunt ⁊ turbate sunt aque eorꝯ: ⁊ turbati sũt montes in fortitudine eiꝰ. Fluminis ipetꝰ letificat ciuitatẽ dei: sanctificauit tabernaculũ suuꝫ altissimꝰ. Deꝰ in medio eiꝰ non cõmouebit: adiuuabit eã deꝰ mane diluculo. Cõturbate sunt gẽtes ⁊ inclinata sũt regna: dedit vocẽ suam mota est terra. Dñs vtutũ nobiscũ: suscep tor nr̃ deꝰ iacob. Uenite ⁊ videte opa dñi que posuit pdigia sup terrã: auferẽs bella vsqꝫ ad finẽ terre. Arcũ ⁊teret ⁊ ⁊fringet arma: ⁊ scuta cõburet igni. Uacate ⁊ videte qm̃ ego sum deus: exaltabor in gentibus ⁊ exaltabor in terra. Dominus virtutum nobiscuꝫ: suscep tor noster deus iacob.

In finem: notũ est quẽadmodũ ad dñm christũ possit referri. Filios aũt chore ſi gnificari diximꝰ christianos: ex quoꝯ pso na psalmus iste cantaꝫ. Pro arcanis vo: aduentũ dñi significat saluatoris: quem diuinitatis sue mirabili secreto pro hominꝫ salute disposuit.

Diuisio.

Hly chore: qui fideles debẽt itelligi chri stiani: Primo mẽbro psalmi nõ se time re pfitent̃ cõturbationes seculi: qꝛ deus refugiũ eorꝯ pbat ⁊ virtꝰ. Scõo: christũ dicũt appere in medio ecclie sue: qui eã in seipso tanq̃ in solidissima petra edificare dignatus est. Tertio: credẽtiũ turba gnãliter inuitatur ad diuina magnalia ꝓtuẽda: dicẽtes oĩpotẽtẽ deũ: arma negtie ꝓfringere: bella remouere: ⁊ tristitiã fideliꝫ in eterna gaudia cõmutare.

Expositio.

SYL Deus noster refugiũ ⁊ vtus: adiutor in tri bulationibꝰ que inuenerũt nos nimis. ¶ In ipso pncipio psalmi: catbegoricus no bis syllogismus arridet. Dicit enim: In tribulationibꝰ que iuenerũt nos nimis: deꝰ noster refugiũ ⁊ vtus ⁊ adiutor est. In tribulatio nibus nõ timebimus cũ conturbata fuerit terra. In tribulationibꝰ igitꝰ que inuenerunt nos nimis nõ ti mebimꝰ cũ ꝓturbabit terra. Nũc minutatim dicta tractemus. Et pulchra breuisqꝫ cõplexio: q̃ſi interro garent̃: qd est deꝰ noster: rñdent: refugiũ ⁊ virtꝰ ⁊ ad iutor. Hec species definitionis est quinta: que grece
DEF Cata antilexin: latine aduerbiũ: vel ad vbũ dr̃: q̃tiẽs vnãquãqꝫ rẽ vbis singulis qd sit ostẽdimꝰ. Additꝫ est: Noster ppter falsissimos christianos: q̃rũ deꝰ nõ so let esse refugiũ. Refugiũ ergo fideliũ est: qñ eos de aie periculo liberat. Uirtus: qñ stabiliter mẽtes eorꝯ ab iniquo seculi errore custodit. Sequit̃: Adiutor in tribulationibus. Dic misericordia supne maiestatis per diuersas diffinitiones exprimit̃: que in tribula tionibꝰ ⁊ suscipit ⁊ defendit. Tribulatio vo pia deũ nobis misericordẽ facit: reatũ soluit: ⁊ tũc specialiter subuenit: cũ nos de se confidere velle cognoscit: sicut dicit apls. Tristitia enim que ꝓm deũ est: penitẽtiaꝫ 2. Cor. 7.
in salutẽ stabilẽ opaꝫ. Et ne has tribulationes leues putares: addidit: Que inuenerũt nos nimis: vt nihil mediocre crederes: qõ nimiũ fuisse sentires. Conue nienter aũt pericula exaggerata sunt: vt eorꝯ destru ctor potẽtissimus appareret. ¶ Propterea nõ timebi mus dũ turbabit terra: ⁊ transferent̃ montes in cor maris. ¶ Tẽpus illõ pdicte tribulatiõis exponit̃: qñ aduẽtu dñi saluatoris: cũ de nouitate tanti miraculi iudeoꝯ corda turbata sunt: sancti viri timere nõ po terant qui in eiꝰ noie ac vtute plumebãt. Sequit̃: Et transferent̃ montes in cor maris. Hoc vtiqꝫ factum est: qñ montes: id est: apli: relictis incredulis iudeis: in cor maris: hoc est: ad pdicandũ gentibꝰ transierũt sicut in actibꝰ aplorꝯ legit̃: Uobis qdẽ oportebat lo Act. 13.
qui verbũ dei: sed qꝛ repulistis illud ⁊ indignos vos iudicastis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Quo exemplo aduertimus: montes illos pio acumi ne preminentes: ⁊ fidei soliditate firmissimos: in cor maris: id est: ad fidez oĩum nationũ fuisse trãslatos. Et inspiciendũ q̃ aride terre pfidiã iudeorꝯ: aquis vo salsis: credulitatẽ gentiũ cõparauit: vt illa corda in maluꝫ durata cognosceres: hec aũt euangelico sa le cõdita veraciter estimares. Cor enizꝫ nõ habet ma re: sed hoẽs. ¶ Sonuerunt ⁊ turbate sunt aque corũ: cõturbati sunt montes in fortitudine eius. ¶ In supe riori sensu pmansit. Adhuc enizꝫ illa pturbatio expo nit̃: que facta est de aduẽtu dñi chri. Sonuisse dicit aplos pdicationes suas: q̃ſi alicuiꝰ fragoris robustissi mã vocẽ: que nõ tm̃ aurib̃ⁿ: quantũ mentibꝰ insona ret. Que tempore turbatas asserit aquas: id est: secu li buiꝰ inumeras gẽtes: que de tali fuerũt admiratio ne perterriti. Hec figura dr̃ Parabole: id est: cõpara tio: cũ res genere dissimiles q̃litatiua cõparatione so SCHE ciamus. Sed intuẽdũ: qm̃ hoc per decorẽ pulcherri me cõparationis dictũ est. Tunc enizꝫ aque plurima ꝓfusione turbant̃: qñ in marinis viscerib̃ⁿ ꝓstructorꝯ deycit̃ multitudo: ⁊ grandẽ sonitũ reddunt cum ma gno pondere fluenta percusserint. Hoc vtiqꝫ cõtigit: quãdo apostolorꝯ grandisona pdicatione totus mun dus intremuit: ⁊ ad dñi se credulitatẽ limpidato po stea corde reuocauit. Sequit̃: Cõturbati sunt mon tes in fortitudine eiꝰ. Dic alios montes dicit: hoc est: seculi potestates. Nã ⁊ in bono accipiunt̃: ⁊ in malo: sed montes dei stabiles atqꝫ decori sunt: montes vo diaboli mutabiles atqꝫ squalidi. Potestates enĩ mũ dane turbate sunt: qñ ꝓtra religionẽ dei leges paga ni pncipes sacrilegas inferebãt. ¶ Fluminis ipetus le tificat ciuitatẽ dei: sanctificauit tabernaculũ suũ al tissimꝰ. ¶ Supiꝰ terrores habitos dixit: quos de pdi catione noua mundus accepit: nũc beneficia que col lata sunt ecclesie de aduentu domini saluatoris edi cuntur: vt merito diuisionꝫ diapsalmatis imutatio sensus acceperit. Intuere que dicuntur: qua ppriета te distincta sint. Ciuitas dei impetu fluminis letifi cata requieuit. Et vt istũ fluuium irrigatorꝫ cogno sceres animarũ: nõ dicit: satiasse: sed letificasse ciuita tem. Iste nãqꝫ est fluuius: de quo ipsa veritas dicit: Joã. 4.
Qui credit in me non sitiet vnq̃: sed fiet in eo fons aque salientis in vitaꝫ eternã. Et bñ dixit: Impetus

fluminis:qz nihil palustre:nihil mozosuz cursus eiꝰ sustinet:cū se potētia diuinitatis infuderit. Adiectum est:Sanctificauit tabernaculū suū altissimꝰ. Tabernaculum altissimi est:siue ecclia:siue humani corpis gliosa susceptio:qd̄ vtrūqz ꝓstat eē scificatū:qñ vbū
Joan.i. caro factū est:z habitauit in nobis. Deus in medio
Alt.mane diluculo eius nō cōmouebit:adiuuabit eā deus ⁊ vultu suo. Nō sic in medio esse dr̄ deus:quasi loci alicuꝰ amplitudine ꝓcludat. Ille enim spatio vllo nō concludit: qñ nō inequabili benignitate:sed cēliter vbiqz totus est. Jō aūt in medio dr̄:qz fideles semp intendit. Quapropter merito ꝗm iustitiā suaz in medio ecclie narrat esse deus:qz vniuersos volūtate equabili cōtuet. Nec aspectu quis eius fraudabit:nisi qui ab eo se reddiderit alienū. Nō cōmouebit:de ecclesia dic:
Mat.16. cui singularis data est illa pmissio. Tu es petrus:z super hanc petrā edificabo ecclīam meā:z porte inferi nō pualebūt aduersus eā. Cōmoueri enim nō pōt ecclia:que in solidissima petra:hoc est:dño chro noscit esse fundata. Sequit:Adiuuabit eam deꝰ vultu suo:id est:plentia incarnationis sue:qñ vultus eiꝰ salutaris illuxit. Adiuuabit enim dixit:id est:seculi aduersitate laborātē. Cōturbate sunt gētes z inclina-
Alt.nō habet ta sunt regna:dedit vocē suā ⁊ altissimꝰ z mota est terra. Cōturbate sunt vtiqz gentes:qñ cū essent idolis deuotissime:subito incognite sibi religionis regulas audierūt. Multos enim miraculoꝝ opatio ꝓuertit: multos voce ꝓdicantium iudicij terror afflixit. Et q̄uis pducerent ad bonū:nō poterāt animū nō bre turbarū. Sequit:Et inclinata sunt:id est:humiliata sūt regna:ad adorādū nō ad cadēdū:qz tātū vnusqsqz erigit:quātū in illa satisfactione curuat. Adiecit: Dedit vocē suā altissimꝰ z mota est terra. Nō dixit: vocē suā ptulit:sz dedit:q̄si mirabile donū:q̄si pmiale bñficiū. Uocē vo:sanctā pdicationem dicit:quā z per se z per aplos tonitruali vtute per vniuersuz mūdū oipotens doctor insonuit:ad quā necesse fuit tremefieri peccatores:qui terribilia iussa eterni iudicis
audiebāt. Dñs vtutū nobiscū:susceptor noster deꝰ
DEF Jacob. Breuiter explanat qd sit oipotens chrs:id est:dñs virtutū. Utiqz cui vtutes celestes seruiunt: cui oīs potentia famulat. Audite duri:audite vecordes. Quid vultis fundit perire:qui in tāta plumitis maiestate peccare: Segt: Nobiscū:qñ assūpta carne habitauit in terris. Additū est:Susceptor noster deꝰ Jacob. Susceptor est:qz alienis infirmitatibus suā dignat adhibere potētiā. Proprie enim deꝰ oīuz noster dr̄ eē susceptor:qñ carnē pro fideliū salute suscepit. Noster enim bñ dicūt filij crucis:qz tñ ipsoꝝ est:qui ad eiꝰ fidē venire meruerūt. Deus aūt Jacob vult intelligi:tanta eū bñ credētibꝰ collaturū:quāta pstitit z Jacob. Nō enī deꝰ soli Jacob deꝰ:sed oīum qui sibi fide deuoti sunt. Uenite z videte opa dñi: que posuit pdigia sup terrā. Interposito diapsalmate: venit ad tertiū mēbruz:vbi inuitat pplos videre magnalia dñi saluatoris:que fecit incarnationis sue dispensatione mirabili. Uenite qppe dū dicit:hortatur eos vt fide dño ꝓximent:qui nō poterāt videre longinquū. Nā qd̄ addidit:Opera dñi:ad magnū nescio qd̄ spectaculum vniuersitas aduocat. Quapropter accedamꝰ alacri animo:qz videtes talia fide cōcipimꝰ que nos pducāt ad gaudia sempiterna. Posuit dixit:q̄si signa quedā collocauit:que mūdus cōtuens ad salutis sue remedia festinaret. Prodigium
ETY dictū est:eo q̄ porro dicat:bñ signis aliqbꝰ vēture no uitatis ostensio declarat. Que facta est in natiuitate dñi:qñ virgo peperit:stella magis apparuit:angeloꝝ chorus natiuitatē sui dñi pdicauit. Auferens bella vsqz ad finē terre. Ecce illa opera dñi que pmittebant edicta sunt:z necesse est vt tāta pollicitatio magnū aliqd̄ exponat arcanū. Bellatū est cōtra deū:qñ gentilitas sculptilia simulacra diuersis supstitiōibꝰ adorabat:que dñi aduentu cū suis cultoribꝰ corruerūt. Abstulit ergo bella fidei vsqz ad fines terre:que toto orbe gerebant:z in suā pacē redegit:qbꝰ vere religionis munera cōdonauit. Siue hoc hystorica pōt vtate cognosci:qz natiuitate dñi regnante Augusto orbis legit fuisse pacatꝰ:qd̄ nō humanis viribus:sed chri dñi corpali plentia pbat effectū. Arcū cōteret z cōfringet arma:z scuta cōburet igni. Arcus isidie sunt infideliū:que cōterent vtute vitatis:qñ ad nihilū insana vota redigent. Arma:hic significat supstitiosa certamīa paganoꝝ:que merito dicunt esse frāgēda:qñ fideliū cōcertatione supant. Scuta:defensiones significāt pfidoꝝ:que ad liberationē hoīs celestis ignis incendio cōcremant. Sed miles iste diaboli est:cuius ad salutē:arcus cōterit:arma frangun tur:scuta incendio cōcremant. Nō enīz aliter potuisset euadē:nisi que putabat sua munimina pdidisset. Siue oīa que dicta sunt:vt gbusdā placet:ad incentiua vitia pñt referri. Exue nos bone rex armis diabolicis:qbus nō defendimur:sed grauamur:z illo nos spirituali gladio pcinge:qui nobis z salutē cōferat z munimē. Uacate z videte qñ ego sum deꝰ:exaltabor ī gētibꝰ z exaltabor in terra. Trāslati filij chore ppbetie spiritu:inter sua vba hūc vsiculū ex dñi pso
na ploquunt. Que figura dr̄ Apostrophe:latine ꝓuersio:qñ ad aliā rē subita pmutatione ꝓuertimur. Merito enīz illis dr̄: Uacate:qui mūdanis illusionibꝰ armabant:z militiā diaboli exitiali sibi certamie pagebāt. Deniqz audire nō poterāt:nisi negligentis armis depositis:vacātibꝰ animis z getis:ad salutarē audiētiā ꝓuenirēt. Dicit enīz:Qm̄ ego suz deꝰ. Nō ille qui vos armabat:nō ille qui vos ad nefanda certamina pducebat:sed ego sum deus qui exaltabor in gentibꝰ cuiꝰ est vera religio:z nō fragilis altitudo. Et ne fortitan exaltandū tm̄ in aliqbꝰ gētibꝰ putares:nō etiā in gēte iudeoꝝ:quā terre supius cōparauit:addidit: Et exaltabor in terra:vtiqz in gēte iudeoꝝ:sicut promittit aplus:Dico enim vobis vt nō sitis vobisipsis sapiētes:qz cecitas ex parte israel cōtigit:donec plenitudo gentiū intraret:z sic oīs israel saluus fieret. Uides ergo exaltatū z exaltandū dñm:z in gētibꝰ z in natiōe iudeoꝝ. Dñs vtutū nobiscū:susceptor noster deꝰ Jacob. Redeūt filij chore ad psonas suas:z fit psalmi de repetitione vsus decora ꝓclusio. Talem si qdez pfessionē:iō scdo repetūt:vt per eā nobis liberationē prestitā fuisse declararent. Deus aūt Jacob: ideo frequēter apponit:vt christiani populi victoria declarē:qui lz sit tempore posterior:pmū tñ populū fideli deuotione transcendit. Conclusio.

Quam breuis ac remediabilis psalmus eluxit: cuius si dño pstante ꝓfidētiā sumimus: spinosa huius mūdi animi vtute transcēdimꝰ: fitqz nobis qd̄ legit:auxiliū de tribulatione. Est enim hic oīs spes in aduentu dñi chri:per quē nobis z ecclesia fundata est:z miracula magna patuerunt. Abstulit enim superstitionum bella qui dixit: Pacem meam do vobis:pacem meam relinquo vobis. Jo.14.

Explicit expositio in psalmum.45m.

¶ In finē pro filijs chore psalmꝰ. XLVI.

Omnes gētes plaudite manibꝰ iubilate deo in voce exultatiōis Qm̄ dñs excelsus terribilis: rex magnꝰ sup oēm terrā. Subiecit ppl'os nobis: z gētes sub pedibꝰ nr̄is. Elegit nobis hereditatē suam: speciez iacob quā dilexit. Ascēdit deꝰ in iubilo: z dñs in voce tube. Psallite deo nostro psallite: psalliteregi nostro psallite. Qm̄ rex ois terre deꝰ: psallite sapiēter. Regnabit deꝰ sup gētes: deus sedet sup sedē sanctā suam. Principes ppl'oꝝ ꝓgregati sūt cū deo abraā qm̄ dij fortes terre vehemēter elevati sunt.

Omnia quidez noīa tituli istius retinent expositā: sed hoc lector studiose semper intende: vt ad causas psalmorum noīum istorum significantias aptatas intelligas. Nam si textū psalmi diligētius intuearis: nullū ex eis verbum vacare posse deprehendes. Quapropter euenit: vt mō diuersitas: mō filitudo titulorum: dñm saluatorem intēdere videat: sed dum diuersum est: fastidiū releuat: cū vnū: intelligentie nostre aciē stabili firmitate cōsolidat: sic vtrūqz noscitur esse pficuum: qd̄ edictū cōstat pro salute cunctorum. Loquunt aūt z in hoc psalmo filij chore: quos vexillo crucis mater signat ecclia. Diuisio.

Uāuis ex psona filiorum chore totus hymnus iste cantet: sitqz gratissima breuitate succinctus: diapsalmatis tamen iterpositione diuisus est. Primo mō cōmonent gentes: vt dño laudes debeant psonare: qz populo acqsitionis cuncta subiecit: z in hereditate sua pius arbiter collocauit. Scdo: ascēsio dñi z regnū eius sub breuitate describit: quo sancti ipsi sunt nihilominꝰ sine fine potituri. Expositio.

Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Cū sit ꝓsuetudo luxuriantiū elisis manibus psonare: z in auriū iocū ditatez per eas melos qdam sine officio sermonis exprimere: plausuz istū spūaliter debemꝰ accipere: q̄lē z filij crucis potuerunt dicere: z nos oportet audire. Plaudūt ergo manibꝰ: qui elemosynas faciūt: qui egrotis pro miseratione seruiunt: qui aliqd̄ mandatū pbis actionibus operant: aliud vt tale qd̄ ad dñi gratiaz possit
ETY ptinere. Jubilare vo gaudere est. Qui sermo dictus est a iuuando: id est: delectādo: qñ gaudiū nostrū nō articulatis sermonibꝰ: sed ꝓfusa voce pferimꝰ. Et ne in solis talibꝰ gaudys bereremus: addidit: In voce exultationis: significās psalmodiā que deo pro nois sui maiestate psoluit: pfectissime cōmonēs vt laude
Alt.dño excelsus dei sic manus pagat: q̄tenus gloziā eius humana lingua nō taceat. Decet enim vt pcepta dñi sui z lingua
canat z manus opet. Qm̄ deus sūmus terribilis:
SCHE rex magnus sup oēm terraz. Reddit causas: quare dño z plaudi debeat z iubilari. Que figura dicitur Epherexegesis: id est: explanatio dicti superioris. Primū: qz sūmus est deꝰ. Terribilis: qz ipse iudicaturus est mūdū. Rex magnus: qñ rex regū z dñs dñantū
War.15. est. Ipse est enīz de quo scriptū est in titulo passiōis: Rex iudeoꝝ. Uex est: qñ ipsoꝝ rex fuit: sed z cūcta rū gentiū: qz z creator z administrator est oīum. Et iō ne tñ putarē fuisse iudeoꝝ: regē dicit oīuz eē terraꝝ. Aduertāt iudei potētiā dñi ab angustys suis lōge latiusqz diffusaz: z colere nō desināt eū: cui vbiqz eē audiūt ꝓnciparū. Subiecit pplos nobis: z gētes sub pedibꝰ nostris. Hoc ad vniuersos ptinet chriānos: qui diuinā grām hre meruerūt. Populos z gentes: significat eos qui extra ecclīaz latitare noscunt. Oibus enim iustis spūaliter subiecti sunt: qui eorum merita equiparare nō pñt. Sed hoc magis spūaliter debemꝰ aduertere: ne qua elatio: qd̄ absit: sanctos viros cōtingere videat. Pedes: significāt sanctissimas pdicatiōes: qbꝰ pplī merito dicebant eē subiecti: q̄rū
regulis tenebant astricti: sic Isaias ppha dic: Qz spe Isa.52.
ciosi pedes euāgeliçātiū pacē. Elegit nobis hereditatē suā: speciē Jacob quā dilexit. Elegit nobis: subaudiēdū est: dare: vt qui venerat ad israeliticū pplm saluādū: hoc magis gentibus pia largitate ꝓcederet. Quā filitudinē neēe est in mediū reuocare: vt rei vitas euidētiꝰ possit agnosci. Esau carnalis cibi vanitate pellectꝰ: fratre suo Jacob lēticulā postulauit. Cui ille rndit: sic eē faciēdū: si ei a germano suo pmogenitoꝝ glia cederet. Ille terrenaꝝ rex audus ingsitor cessit honorē suum: Eoqz facto ꝓrigit: vt Jacob felici cōmercio carnalia offerret: q̄tenꝰ spūalia cōquirē potuisset. Ipsa est enī spes Jacob: quā dñs nimis dilexit: vt z fideles famulos suos eadē facē vellet: que ille sequēda mystica significatiō ē pmonuit. Sic enim chriani vē dicimur: sz offerētes terrena celestia ꝓquirāmꝰ. Ascēdit deꝰ in ⁊ iubilatiōe: dñs in voce tube. Alt. iubilo: z
Uenerūt filij chore ad zm modū: vbi tps illō pia laude ꝓcelebrāt: qñ corpalibꝰ oculis ascensio dñi gliosa vitate ꝓspecta est. In iubilatiōe vo ppterea dcm̄ est: qñ stupētes apli tale miraculū ieffabili cordis letitia replebant: q̄rū felicibꝰ oculis datū est ad celos eū tē vidē dñs saluatorē. Jubilationē vo dixim̄: nimiā qdē eē letitiā: sz nō que ē monibꝰ explicat. Uocē q̄qz tube: vba significāt ageloꝝ: que magno strepitu pculsi aeri fragore tonuerūt. Tūc enī de tali visiōe aplis
stupētibꝰ dixerūt angeli: Uiri gallilei qd admirami Act.1.
ni: hic iesus qui assūptꝰ est a vobis: sic veniet quēadmodū vidistis eū eūtē in celū: vt mūdus firmiꝰ crederet: qd̄ talibꝰ ꝓconibꝰ insonaret. Psallite deo nr̄o psallite: psallite regi nr̄o psallite. Nō vacat q̄ totiēs iste ē mo repetit. Agnoscit enī q̄ vtile: q̄ salutare sit opus: qd̄ tā crebra voluit iteratione repetere. Que figura dr̄ Epēpasis q̄tiēs ad decorē geminādū vba repetunt: Psallere enī est: bonis actionibꝰ laudes deo SCHE
canē. Qd̄ sibi bñ exhibeat: ēt cū angelis nobis pbat DEF
eē cōe: qui dei ꝓconia iugiter spūali exultatiōe ꝓcelebrant. Segt: Psallite regi nr̄o psallite. Regi nr̄o: id est: chro dño dixit: nō alieno quē decet ista laudatio: qñ solus est qui merito laudes accipiat: qñ ipse z vniuersa creat z creata iugiter administrat. Qm̄ rex ois terre deꝰ: psallite sapiēter. Hoc ppter illos dr̄: qui sibi per singula loca diuersa numina faciebāt: venerē in papho: martē in thracia: Jouē in creta. Debet enīz oīpotēs rex vniuersaliꝰ colī: qui solus creator z liberator esse pbat cūctoꝝ. Adiecit: Psallite sapienter: vt nō solū cantantes: sed itelligētes psallere debeamꝰ. Nemo enim sapienter qcq̄ facit: qd̄ non intelligit.
Regnauit dñs sup oēs gentes: deꝰ sedet sup sedē Alt. Regnabit deus
sanctā suā. Uenerūt filij chore ad seculi futuri ppetuā felicitatē: vbi iam dicūt dñm gentibus regnaturum. Nam q̄uis z nunc oībus regnet: tunc tñ ꝓprie

regnare dñ:qñ in suis fidelib⁹ manifestius habitare monstrat. Sup oēs gentes: Dierusalē celestem designat: que ex oibus nationibus adunat. Sequit: Deus sedet sup sedē sanctā suā: dñm significat saluatorem: qui sedet ad dexterā patris: regnans per secula seculoꝝ. Et intuere qō ipsam sedē sanctā dicit: ne intelligeres aliqua insensata: aut rōne carentia: sed virtutes ⁊ thronos quibus ille gloriosus regnatoꝝ insidet. Pōt hoc ⁊ de sanctis intelligi. Nam si qs habeat bñficiū bone ꝓuersationis: ⁊ ipse fit sine dubio sella regalis. Qō si altius intendas: totū cōtra pfidos dicit: vt audita potestate succumbant: qui humanitatē eius putant esse temnendā. ¶ Principes populoꝝ ꝗconuenerūt cum deo abraam. ¶ Principes populoꝝ: id est: primary gentiū diuersaꝝ: de quibus ꝑncipiū psalmi canit: Omnes gentes plaudite manibus. Cōuenerūt ac si diceret: crediderunt. Conuenire enīz est: ad vnū multos venire. Cū deo abraam: hoc est: in chr̄m: qui deus est abrae. Expulsis enīz infidelibus iudeis: qui carne tm̄ nō operib⁹ erant filij abrae: plentudinē gētium intromisit ad illam ꝑmissionis beatitudinem possidēdā: quā promiserat abrae ⁊ semini eius. Filij enīz ipsius per sanctā fidē facti sunt: qui carnis semine nō fuerunt. ¶ Qm̄ dij fortes terre: ꝗnimiū eleuati sunt. ¶ Sensus iste pendet de superiore vsiculo. Ideo enim ꝑncipes populoꝝ cōuenerūt cum deo abraam: qꝛ fortes terre qui erant ꝑpl's dei ꝗnimiū eleuati sunt id est: iudei gbus data fuerat virtus in gentibus erecti cōtra deū scelerata mente tumuerūt: ⁊ facti sunt per superbiam extremi qui per humilitatē potuerūt esse ꝑcipui.

Al' cōgregati sunt

Al' vehementer

Conclusio.

Intueamur textum psalmi istius: verbis: nō virtutibus breuē. Nam ⁊ numerus ipse: grandia nobis sacramēta declarat. Quadragesimo qppe sexto anno: in mystica interpretatione tēplū dño Dierosolymis legim⁹ fuisse pfectū. Anni aūt isti a veterib⁹ pro dieb⁹ sunt positi: qui sexies pfecto numero mltiplicati efficiūt dies ducētos septuaginta sex: quātū in vtero virginali dñs noster ad filitudinē humani generis habitasse monstrat: id est: a die octaua kalendaꝝ apriliū: vsqz in diē octauū kalēdaꝝ ianuariū. Merito ergo totus hic psalmus specialiter de dño dictus intelligit: qñ ⁊ eius numerus ꝑdicto mō ad sacr̄m ipsius cōceptionis ⁊ natiuitatis cōpetēter aptat. Explicit expositio ī psalmū. 46m.

¶ Psalmus cantici filijs chore secunda sabbati. XLVII.

Agnus dominus ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei nostri: in monte sancto eius. Fundatur exultatiōe vniuerse terre: mons syon latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibus eius cognoscetur: cuz suscipiet eam. Quoniā ecce reges terre ꝗgregati sunt: ꝗuenerūt in vnū. Ipsi videtes sic ammirati sunt: ꝗturbati sunt: cōmoti sunt: tremoꝝ apprehendit eos. Ibi dolores vt parturientis: in spiritu vehementi cōteres naues tharsis. Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate dñi ꝟtutuz in ciuitate dei nostri: deus fundauit eam in eternū. Suscepimus deꝰ misericordiā tuā: in medio templi tui. Secūdū nomē tuū deꝰ sic ⁊ laus tua in fines terre: iustitia plena est dextera tua. Letetur mons syon ⁊ exultent filie iude: ꝑpter iudicia tua dñe. Circundate syon ⁊ cōplectimini eam: narrate in turribus eiꝰ. Ponite cozda vestra in ꝟtute eius ⁊ distribuite domos eius vt enarretis in ꝓgenie altera. Qm̄ hic est deꝰ deꝰ noster i eternū ⁊ in seculū seculi: ipe reget nos in secula.

Expositionem psalmicantici in pfatione posuimus. Itē de filijs choze frequenter dictū est: Nunc videamus qd significet secūda sabbati. Sabbatū synagogam: id est: collectionē debemus accipe iudeoꝝ: que sabbatū obseruare videbat. Scōa vo eius ecclesia catholica est. Ideoqz vba psalmi huiꝰ sacerdotibus tribuunt ad chrianos ꝑpl's educēdos: quos ⁊ filios crucis haberi posse nō dubiū est: ⁊ scōs esse tempore post synagogā manifesta ratione cognoscimus.

Diuisio.

Cum docendū esset populus deuotus de fide ⁊ gradib⁹ ecclesie custodiendis: merito verba huius psalmi: pys sacerdotib⁹ dant: qui in ꝑma positione laudes dño dicunt: qō ecclesiam suā dilatauerit: ⁊ qō vniuersis regibus terraꝝ potentiam sue maiestatis ostenderit. Scōa positione: grās agūt de aduētu dñi saluatoris: cōmonētes antistites futuros vt gradus in ecclia distribuāt: per quos deꝰ dñs saluator possit agnosci: qui famulos suos eterna protectione custodit.

Expositio.

Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri in monte sancto eiꝰ. ¶ Considerandū est quemadmodū hec vba per gradus certos admirande dispositionis ascendāt. Qō schema dr̄ Emphasis. Primo posuit Magnus dñs: additum est: Laudabilis. Sed ne hoc quoqz putares mediocriter esse faciendū: ponit: Nimis: qō nō hēt terminū neqz finez: sed assiduitate sui semp augeꝰ. Magnus ergo: qꝛ potenter oia fecit. Laudabilis: quia pulchra ⁊ mira fecit. Nec tm̄ sufficit dñz patrē nimis dixisse laudādū: nisi ⁊ vbi ꝑdicare edicerēt: scilz in ciuitate dei nostri: id est: in ecclia catholica. Est enim ⁊ ciuitas nō dei nostri: vt Babylonia illa diaboli: vbi nō deus colit: sed magis execrabili demētia blasphemat. Quapropter necessarie ꝓsecutū est vbi dñs laudaret: ne eū iter hereticas supstitiones: aut in synagoga veteri putaret aliqs esse predicādū. Sz ne vel illud dubitares: vbi esset ꝑdicta ecclia cōstituta: intulit: In monte sancto eius. Mons aūt sanctus chr̄s est dñs: fundamētuz ⁊ culmen ecclie sue. Iste mons sanctꝰ est: de quo Daniel ꝑpheta dic: Creuit lapis ⁊ factꝰ est mons: ita vt impleret vniuersaz faciē terre. Cōsiderem⁹ qō hic magnū qdē dñm patrē dicat: sed magnus quoqz filiꝰ nō taceat: sicut de ipso ad Titū scribēs dicit apl's: Expectantes beatā spem: ⁊ aduentū glorie magni dei: ⁊ saluatoris nostri iesu christi. Magnus etiaz legitur spiritus sanctus: sicut scriptum est in regnoꝝ libro. Ait dñs ad Heliā: Ecce dñs transiet ⁊ spiritus magnus ⁊ fortis. Erubescat arrianoꝝ insana ꝑsuasio. Qui est ro go minor: cū pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūs sanctꝰ magnus legat:

Daniel. 2.

Titū. 2.

3. Regl. 19.

Al' Fundat exultatione. ¶ Dilatans exultationes vniuerse terre: mons syon latera aquilonis ciuitas regis magni. ¶ Ne ꝑdictum montē localē suscipe debuisses: dicit eū oī terre gaudia ꝓdonare. Quis est enīz iste: nisi dñs chr̄s: qui per vniuersalē mūdi ecclīaz valuit ꝓfutura gaudia dilatare: Terrā hic in bono accipe. Significat enim iustos: qui copiosa ⁊ eterna ꝑmia consequunt. Mons vo syon (sicut sepe dictuz est) designat ecclesiaz: que interpretatione ipsius nois: sancte speculationis vtute cōpleta est. Latera aūt aquilonis: significāt populos infideles: in gbus diaboli regnabat inigtas. Ipse enim dixit: Ponā sedē meā ad aglonē: ⁊ ero similis altissimo. Sed qꝛ peccatores qui a diabolo tenebant obnoxy: deo miserāte cōuersi sunt: mō mons syon: ⁊ latera aglonis: id est: natio iudeoꝝ: ⁊ populi gentiuz: sancta est ciuitas regis magni: hoc est: ecclia catholica: quā de vniuerso mundo cōstat esse collectā. Ipsa est scōa sabbati: quā titulus dixit. Dicunt gdē ⁊ terrarū ꝑncipes reges: magnꝰ aūt rex veraciter dici nō pōt nisi solus deꝰ. Qō aūt dixit: Mons syon: ⁊ addidit: Latera aquilonis ciuitas regis magni: figura est Exergasia: id est: quotiens aligd breuiter ꝓponit: ⁊ subtiliter ac latiꝰ explicat. ¶ Deus in ꝗgradibꝰ eiꝰ dinoscet: cū suscipiet eā. ¶ Futurū tps magne illius iudicationis ostendit: qñ dñs ecclīaz suā suscipiens: in gradibꝰ: id est: in mēbris suis sanctissimis atqz pbatissimis ipse cognosciť. Tunc enim deꝰ dinoscet: id est: potentia ipsius virtusqz declarabit: qñ ecclia illi beatos viros offerre ipso largiēte monstrabit: dum scōs gradus meritoꝝ sancta plebs ad dexterā collocat: sicut dicit apl's: Stella ab stella differt in claritate: sic erit ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Tūc enim in eternā beatitudinē suscipit: qñ illi ꝑpetua gaudia concedunt. Ibi deꝰ dinoscit: id est: potētia ipsius virtusqz declarat: cū ecclesie sue talia ꝑmia sub distinctionibus donat: que nunqꝫ finiēda depereāt. Dic enīz credit: qō ibi manifesta visione ꝑstat. ¶ Qm̄ ecce reges terre cōgregati sunt: ꝗ ꝗuenerūt in vnū. ¶ Dec sunt latera aglonis que superiꝰ dixit: qꝛ lz cōtra deū conspirata mēte venerint: multi tm̄ eoꝝ credidisse noscūtur. Reges terre: hoc loco significant ꝑncipes iudeorū qs herodes in vnū cōgregās: ab eis pergsuit vbi chr̄s dñs nasceret. Sed illi cōuenienter ac cōsentienter dixerūt: ꝓm scripturas sanctas: in Bethleem euz esse modis oīb⁹ nasciturū. Cōgregati sunt ergo: vt dicerent qd legerunt. Cōuenerunt in vnū: qꝛ oēs vnaz ꝓtulere sniam. ¶ Ipsi videtes ꝗtūc admirati sunt: cōturbati sunt ⁊ cōmoti sūt. ¶ Ipsi: iudei scilz qui Herodi dixerūt: in Bethleē deū nasciturū. Uiderāt enim que in ꝑpheta legerāt: ⁊ necesse erat: vt admiratio de tanta gloria nasceret. Sed ista admiratio nō leuis: nō ociosa fuit. Cōturbati sunt: qꝛ se nouerāt peccatores. Cōmoti: qꝛ de tāta maiestate cognoscere meruerunt. Illos enim cōmotos dicim⁹: quos ⁊ credidisse testamur. ¶ Tremoz apprehendit eos. Ibi dolores vt parturiētis. ¶ Pulcherrime consequēs rerū ordo seruatus est. Prio eos dicit vidisse: postea admiratos: deinde cōturbatos: ⁊ ad postremū tremore cōcussos. Ipse enim vehemens pauor est: qui ꝓducit boies ad tremorē: qꝛ necesse est animū grauiter fluctuare: cui⁹ corpus a tremore cōtigerit ꝑphēdi. Nec solū istud in tam magna causa sufficit: sed statiz secuta penitētia est: vbi dolores cruciāt: tanqꝫ matres ꝓturientes. Grauis enim dolor est: qui mulierib⁹ pro pena peccati cōstat indict⁹. Sed qꝛ ꝓturiētis audiuim⁹: fructuz inde putemus cōfessione humili nasciturū. ¶ In spiritu vehemēti: ꝗterēs naues tharsis. ¶ Actus ipe dñce natiuitatis exponit. Nā vt qdā dicere voluerūt: spiritus vehemēs erat: qñ herodes de suo regno sollicitus: magos miserat vt regē natū viderent: sibiqz cognitū nuntiarēt. Sed illis nō ad se redeuntib⁹ necesse habuit vehemēti spiritu cōmoueri: ⁊ ꝓtere naues tharso cilicie: que ꝑdictos magos occulte in suā prouintiā transposuisse credebant. Qō fieri solet a regibus calumniantibus: vt qm̄ sua desideria implere nequeunt: per damna humiliū tormētaqz discurrāt. ¶ Inspice quantū increbuerit ista narratio: quo ꝑncipio inchoata: ad quā peruenerit sūmitatē. ¶ Sicut audiuimus ꝗita ⁊ vidim⁹ in ciuitate dñi virtutū: in ciuitate dei nostri. ¶ Decursis oib⁹ que facta sunt in na ciuitate dñi saluatoris: sequit digna ꝓclusio: ita fuisse visuz: sicut fuerat ante ꝑphetatū. Ita vo qō dictū est: rerū fidē diligēter expressit: qꝛ totū sic constabat factū: quēad modū fuerat ⁊ ꝑmissuz. Additū est: In ciuitate dñi ꝟtutū: vbi ⁊ veꝝ audit: ⁊ ꝑmissuz omne ꝓspicit. Repetit: In ciuitate dei nostri: vt catholicā solā intelligeres: ne sibi hoc nomē: ⁊ hereticoꝝ cōuēticula vendicarēt. ¶ Deus fundauit eaz in eternum. ¶ Ne istā ciuitatē dei temporalē debuisses accipere: in eternū ecclesiā dicit esse firmatā: que sola veraciter ciuitas dñi nūcupat. Hau deāt chriani: ⁊ tota mentis exultatione letent: qñ audiūt a dño esse fundataz in qua se firmiter cōsistere posse nō dubitāt. Naz lz seculi istius ꝓcella quatiant: iure nō metuit qō transitoriū comprobat: sicut apl's dicit: Nō sunt condigne passiones huius temporis ad futurā gloriā: que reuelabit in nobis. ¶ Suscepimus deus misericordiā tuā in medio tēpli tui. ¶ Uenerūt ꝓ ꝑpy sacerdotes ad scōaz ptē: vbi magna letitia cordis exultant. Suscepimus nō debet generaliter accipi: qꝛ nō oēs crediderūt: sz ad catholicos tm̄ ꝓtinet: qui eius ꝑcepta secuti sunt. Misericordiā dicūt dñm chr̄m: qui exorbitanti mūdo misertus est: ⁊ ad hoc tm̄ se voluit videri: vt oīs credēs potuisset absolui. Aptū nomen: certa ꝓmissio: vt ille misericordia vocaret: qui ⁊ saluator vere dr̄: ⁊ redemptor. In medio templi tui: synagogam volunt intelligi: ad quā venerat liberādā: sed eo populo nō credēte: vocate gētes misericordie munera percēperunt. In medio tēpli: dicrū est: vt nō credētiū improbitas grauꝰ arguat: qui cōtēpserūt sequi: quē in medio eoꝝ cōstat esse ꝓspectū. ¶ Scōm nomen tuuz deꝰ ꝗita ⁊ laus tua in fines terre: iustitia plena est dextera tua. ¶ Nomen dei in toto orbe terrarum sine dubio credit adorandū. Possunt enim aliq nescire quēadmodū sit colēdus: nullus tm̄ est qui isti nomini nō se putet esse subiectū. Doc enim dicunt: sicut in toto orbe terraꝝ reuerētia tui nois dilatat: ita ⁊ in ecclesia que per totū mundum distendit deuotio tibi laudis offert. Sequit: Iustitia plena est dextera tua. Locū significat: vbi iusti sunt collocandi. Ad dexterā qppe ipsius veniunt qcūqz eterna ꝑmia cōsequentur. Plena est ergo dextera eiꝰ iustitia: qꝛ in illā ꝓtē recipiuntur: qui ipsius munere iusti esse meruerint. ¶ Letet mons syon ⁊ exultent filie iude: ꝑpter iudicia tua domine. ¶ Per montē syon: ecclia catholica significat: que iterꝑtatiōe ipsi⁹ nois in speculatione ꝑpli noscit ꝓstituta. Dec optat letari: qꝛ ex munere ipsi⁹ eterna gaudia possidebit. Filias iuda: oēs sanctas feminas declarat. Per iudā enim: iustarum feminarum genus ostendit: ꝑpter dñm christum qui ex ipsa tribu

INTER

Iſa. 14.

SCHE

Al' dñomibus

Al' nō habet

Al' sic

Al' cōtereo

Al' sic

1. Cor. 15.

Ro. 8.

carnis ppagatiõe descendit: ⁊ has petũt exultare: vt in vtroq; sexu ecclesiaꝫ dñi gaudiuram esse monstrarent. Addunt: Propter iudicia tua dñe. Ipsa est enim magna causa letitie: vt propter iudicia dñi exultent: vbi se ad beatitudinem eternam cognoscunt esse vẽturas. ⁊ Circũdate syon ⁊ cõplectimini eam: narrate in turribus eius. ⁊ Postq̃ vtrũq; sexum py sacerdotes cõmonuerunt: veniunt ad ecclesiasticos ordines: qui domum dei affectuosa deuotione circũdant. Circũdate: ad honores pertinet adhibendos. Complectimini: ad charitatẽ que nomen domini finibus cordis amplectitur. Additum est: Narrate in turribus eius vt a religione sermone cessare non debeant: qui sanctis ordinibus obsecundant. Et qm̃ ecclesia ciuitas dei est: turres ibidem competẽter aptate sunt: id est: altitudines ⁊ munitiones ꝓtra hostes hereticos. Sz qz incredulis narrari suadebant qui foris ab ecclesia morabant̃: non de domibus: nõ de porticibus: sed de altis turribus dicunt esse predicandũ: vnde populus audire possit extraneus. ⁊ Ponite corda vestra in virtute eius: ⁊ distribuite ꝗ gradus eius vt enarretis in pgenie altera. ⁊ Ne anime fideliuꝫ audiendo letitiã ⁊ exultationẽ aliqua remissione lentescerent: in ecclesie virtute corda dicunt esse reponenda: id est: in charitate qua virtute nihil potest esse prestantius: sicut apostolus docet: Manent autem fides spes charitas tria hec: maior autem horuꝫ charitas. Distribuit aũt gradus ecclesie: qui officia eius distincta ordinatiõe disponit. Sunt enim in illa lectores: sunt subdiaconi: sunt diaconi: sunt presbyteri: sunt episcopi. Et q̃uis vna sit ecclesia: officia tamen cõtinet honoruꝫ varietate distincta. Hec ergo py sacerdotes cõmonent debere distribuĩ: vt per eos in generatione altera magnalia domini debeant predicari. Alteram enim pro geniem: significat populum christianum: qui ab hebreo quem primum dominus elegit secũdus esse dinoscitur. ⁊ Quoniã hic est deus deus noster in eternũ ⁊ in seculũ seculi: ipe reget nos in secula. ⁊ Hoc est qõ per ordines ecclesiasticos sicut hodie fit: narrari voluerunt populo fideli. Sententia quidez breuis: sed que vniuersa ꝓcludat. Hic est deus deus noster: christum significant ostendentes eum digito tanq̃ ꝓsentem. Que figura dicitur Idea: latine species: quando aliqd futurum velut oculis offerentes: motum animi cõcitamus. Hic enim: pnomen articulare est: qõ tunc ponit̃ quãdo tensa manu aliqs indicatur. Ipse enim hic monstratus est: qui ⁊ carnalibus oculis voluit apparere. De quo similiter Hieremias ppheta dicit: Hic est deus noster: ⁊ nõ estimabit̃ alius absq; illo. Sequitur: In eternum ⁊ in seculum seculi. Contra illos hoc dicendũ est: qui sibi temporales homines deos esse inaniter somniabãt: martez: mercuriũ: saturnum: ceteraq; portẽta potius dicenda q̃ numina. Ergo deuꝫ ĩmortalem: sempiternum: sine fine: potentissimũ christum dñm asserunt predicanduꝫ: qui in se credentes iugiter ꝓtegit ac defendit. Infertur: Et ipse reget nos in secula. Reget vtiq; nos: qz ipse rex noster ꝓprie ac veraciter dicitur christus. In secula: significat sine fine: qm̃ ille quos regendos suscepit: si tamen ab ipso nõ deuient sub gloriosa perpetuitate custodit. Conclusio.

Paterna nobis ⁊ sacerdotalia dicta sonuerũt: vt ab omni parte pulsati: ad rectam semitaꝫ mereamur adduci. Quanta tibi rex bone cura est hominũ: quibus tam multiplicẽ medicinã dignaris ingerere iussionuꝫ? Non vis semel dicere: qõ humanitatẽ nõ pateris ignorare. Undiq; admones: vndiq; doces: ⁊ fidem nostram per introductas personas clamare facis: vt locus ignorantie funditus videat̃ abscidi. Merito sanctus tuus Job dicit: Quid faciam tibi o custos hominuꝫ? Tu admones qõ quere debeamus: tu prestas qõ nos mereri posse nesciamus. Explicit expositio in psalmũ. 47m.

Job. 7.

¶ In finem filijs Chore psalmus David. XLVIII.

Audite hec oẽs gẽtes: auribus percipite oẽs qui habitatis orbeꝫ. Quiq; terrigene ⁊ filij hominum: simul in vnuꝫ diues ⁊ pauper. Os meũ loquet̃ sapiẽtiã: ⁊ meditatio cordis mei prudentiã. Inclinabo in parabolã aurẽ meam: aperiã in psalterio ꝓpositionẽ meã. Cur timebo in die mala: iniqtas calcanei mei circundabit me. Qui ꝓfidũt in vtute sua: ⁊ in multitudine diuitiaꝫ suaꝫ gloriant̃. Frater nõ redimit redimet hõ: nõ dabit deo placationẽ suã. Et ꝑciũ redẽptionis aĩe sue: ⁊ laborabit in eternũ ⁊ viuet adhuc in finẽ. Nõ videbit interitũ cũ viderit sapientes moriẽtes: simul insipiens ⁊ stultus peribunt. Et relinquẽt alienis diuitias suas: ⁊ sepulchra eoꝫ domus illoꝫ in eternuꝫ. Tabernacula eoꝫ in progenie ⁊ pgenie: vocauerunt noia sua in terris suis. Et hõ cum in honore esset nõ intellexit: cõparatus est iumẽtis insipientibus ⁊ similis factus est illis. Hec via illorũ scandalũ ipsis: ⁊ postea in ore suo cõplacebunt. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dñabuntur eoꝫ iusti in matutino: ⁊ auxiliũ eoꝫ veterascet in inferno a gloria eoꝫ. Verũtamen deus redimet aiam meã de manu inferi: cũ acceperit me. Ne timueris cũ diues factꝰ fuerit hõ: ⁊ cuꝫ multiplicata fuerit gloria domꝰ eius. Qm̃ cũ interierit nõ sumet oia: neq; descẽdet cuꝫ eo gloria eius. Quia aĩa eius in vita ipsius bñdicet̃: ꝓfitebit̃ tibi cũ bñfeceris ei. Introibit vsq; in pgenies patrũ suoꝝ: vsq; in eternũ nõ videbit lumen. Homo cuꝫ in honore esset nõ intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: ⁊ similis factus est illis.

Ituli huius verba (sicut sepe dictũ est) cuncta trahunt ad dñm saluatores. Ipse enim ⁊ per finez significatur: ⁊ per filios crucis intelligitur: ⁊ per psalmũ sine dubio denuntiat̃: vt merito ipsius vocẽ vẽturam esse sentiamus: cuius tot indicijs lampabilis sermo promittitur. Diuisio.

SCHE

Alt. domos

1. Cor. 13.

Er totum psalmũ verba sunt oĩpotentis filij in ꝑma sectione dicit: qualia locuturus vel que ꝓstaturus sit fidelibꝰ tẽpore incarnatiõis sue. Scõa memorat: stultis ⁊ insipientibꝰ quanta ventura sint. Tertia dicit: que iustos impiosq; secutura sunt. Quarta cõmonet fideles: ne timeant diuites terraꝫ: qz oẽm potẽtiã suã cũ luce derelinquunt. Expositio.

Udite hec oẽs gẽtes: auribꝰ pcipite oẽs qui hãtis orbẽ. ⁊ Admonet̃ vniuersitas vt idiscrete veniat ad audiẽdũ: qz deus sine vllĩ acceptione psone bonꝰ est: nec vult paucis ꝓdesse: ⁊ alios qui tũ eũ puro corde regunt sub dissimulatione negligere. Deinde qz tale sacr̃m ĩcarnatõis dñice nõ debuit nisi totꝰ mundus audire: vniuersale gppe bñficiũ: generalez nihilominus poscebat auditũ. Sequit̃: Auribꝰ percipite oẽs qui habitatis orbẽ. Hic iã studiosius cõmonent̃: vt dicta deuotissime capiant: ⁊ in memorie sue finibus reponant. Hentes enim accipiamus paganos: habitatores aũt orbis christianos ⁊ iustos: qui norũt orbẽ terraꝫ sic esse habitanduꝫ: vt in eius sceleratis nõ implicent̃ errorib̃. Et cõsidera doctorẽ bonum: quo mõ ad audiendũ oium studia cõcitauit: vt ipse reddat̃ eius: qui sibi noluerit esse ꝓficuus. Hoc hortores ad suũ studiũ transferẽtes: attẽtos iudices reddũt: qñ se dicturos aut noua aut ingẽtia pollicentur.

RHE-

⁊ Quiq; terrigene ⁊ filij hoiuꝫ: sll'in vnũ diues ⁊ pauper. ⁊ Adhuc in ipso studio dñs pseuerat: vt cõuẽtus audiẽdi fieret oĩum: ne qs eũ mediocre aliqd credere esse locuturũ. Terrigenas: pctores oportet itelligi: qui vitia terrena sectant̃. Et isti in partẽ ade ꝑmi hoĩs merito reputant̃: qz ille nõ filius hoĩs: sed ipse ꝑmus hõ fuisse declarat̃. Huic ꝯrũ est: qõ dixit: Filij hoĩum. Iustos enim talĩ dicto debemꝰ aduertere: qui in sorte christi veniũt: qm̃ ⁊ ipse chr̃s filius hoĩs esse ꝓdicat̃. Et memẽto: qz ꝓtra Adã ipse semp opponit̃. Merito qñ qõ per illũ peryt: isto veniẽte saluatum est. Sequit̃: Simul in vnũ diues ⁊ pauper. Ecce illes ſnia que superiꝰ ꝓmittebat̃ eluxit. De chr̃o enim dño dr̃: Simul in vnũ diues ⁊ paup. Diues: qz deꝰ. Pauper: qz hõ: sicut dicit apls. Memẽtote gr̃e dñi nostri iesu christi: qui ꝓpter vos paup factus est cũ esset diues: vt illiꝰ pauptate vos diuites essetis. Merito ergo tam magna ꝑmissa sunt: cũ tã ꝑcipua ⁊ salutaria dicta sequerent̃. Supioꝝ dictoꝝ breuis explanatio est. Diues ptinet ad terrigenaꝫ: qz numerosis peccatis ꝑbat opulẽtꝰ. Paup respicit ad filios hoĩum: qz ambitu huiꝰ seculi paupes sunt: vt futuras diuitias plenissime cõsequant̃: sicut in euãgelio dicit: Beati paupes spiritu: qm̃ ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. ⁊ Os meũ loquet̃ sapiẽtiã: ⁊ meditatio cordis mei prudẽtiaꝫ. ⁊ Excolit qõ supius cepit: nõ humanã: sed diuinã se sapientiã atq; prudentiã esse locuturũ: id est: dñm christũ. De quo dicit apls: Nos aũt ꝑdicamus chr̃m dei vtutẽ ⁊ dei sapiẽtiã. Salomon quoq; testat̃: scire sapientiã ⁊ disciplinã: ⁊ itelligere vba prudẽtie. Sapiẽtia ptinet ad mysteria diuina declarãda. Prudentia vo ad mores ꝑbabiles istruẽdos. Sic oĩs sermo diuinus duabꝰ his vtutib̃ plenissimꝰ indicat̃. Hinc enim que narraturus est inchoauit: que sint vba sua mirabili ꝑus cõplexiõe describẽs: vt oẽs desideraẽter audirẽt: qõ ꝑmissuꝫ sub talĩ ꝑdicatione sentirẽt. ⁊ Inclinabo in ſſimilitudinẽ aurẽ meã: aperiã in psalterio ꝓpositionẽ meã. ⁊ Postq̃ vtutẽ eloquẽtie sue verus ꝑdicatoꝝ duobꝰ dixit insignibꝰ cõtineri: nũc quẽadmodũ ꝑcepta sua possint ab humano genere suscipi aurẽ inclinaturũ se esse ꝓmisit: vt cognosceret si predicationẽ eius populus deuotus ipleret. Sz intende piũ magistrũ: similitudinez posuisse. Similitudo enim rei: vere imitatio est: vt qõ nobis ad exẽplũ datũ est deuota emulatione dño prestante faciamus. Sed vt oẽs ad ꝑcepta sua salutariter iplenda instituto: serenissimus iuitaret: aperire se dixit in psalterio ꝓpositionẽ suã: id est: declaraturũ se ꝑcepta diuinitatis sui ꝓpꝛ corꝑis sanctitate: vt nõ tã vbo q̃z docere: ꝓbaret̃ exẽplo. Psalteriũ quippe: vt sepe diximus: corporis dñi decora similitudo est. Nã sicut psalteriũ de summo sonat: ita ⁊ incarnatio dñi celestia mandata cõcelebrat. ⁊ Ut qd timebo in die malo: iniqtas calcanei mei circundabit me. ⁊ Uersus iste sub interrogatione ⁊ responsione ꝓpria legẽdus est: qz totũ sine timore suo fieri dicit: qõ venturũ esse ꝓnuntiat. Que figura dicit̃ Peusis ⁊ Apocrisis: qñ interrogatione premissa responsio apta subsequitur. Dicit enim: Ut quid timebo? Id est: quare formidolosa cogitatione cõfundar? In die mala: in die scilz passionis: que mala iudeis: bona fidelibus fuit. Ille enim timere debet vite finẽ: qui peccatoruꝫ recordatione mordet̃. Christus aũt mortẽ timere nõ poterat: qui peccata omni modis nõ habebat. Dicit enim: Quare timeã in die mala? Nunqd iniqtas calcanei mei circũdabit me? Quemadmodũ solet ꝓtingere peccatoꝝ: vt extrema eius scelerato fine claudant̃. Aliꝰ vo ꝓpter excellentiã sancte incarnationis hoc magis a parte membrorũ accipiẽdũ esse dixerũt. ⁊ Qui cõfidũt in vtute sua ⁊ quiq; in abundãtia diuitiarũ suaꝫ gloriant̃. ⁊ Dependent de superiori versiculo: qbus iungẽdũ est: tales circũdant̃ in iniquitate calcanei. Nã presumunt in virtute sua: qui aliquid videnꝰ possibilitate confidere: vt viribꝰ corꝑeis valẽtes: animi robore ⁊ lingue disertitudine preminentes. Sed postq̃ dixit intrinsecus attributa: nũc venit ad diuitias que extrinsecus veniũt: per quas maxime inflatur humanitas. Raro enim diues sortẽ sibi cũ pauperibus intelligit esse cõmunẽ. Et necesse est vt tales timeant finẽ: qui ⁊ deserere mũdana nolũt: ⁊ peccatoꝝ suoꝝ penas cõsciẽtia teste formidãt. ⁊ Frater nõ redemit: redimet hõ: nõ dabit ꝗ placationẽ suã. ⁊ Postq̃ de peccatoribus dixit: quoꝝ iniqtas calcaneũ circũdat: venit ad genus curationis eximiũ. Et hoc quoq; sub admiratione legẽdũ est: Frater nõ redemit: Id est: dñs christus: qui dixit in euãgelio: Ite nũtiate fratribꝰ meis. Et in psalmo: Narrabo nomen tuuꝫ fratribus meis. Ipse si nõ redimat qui fudit sanguinẽ preciosum: redempturus est hõ: id est: Adã: qui humanum genus transgressionis vitio sauciauit? Non dabit: negantis est: qz nulla oblatio: nulla placatio põt cõpensare: qõ nos diuinitas est dignata redimere. ⁊ Nec pretium redẽptionis aĩe sue: ⁊ laborauit in eternum. ⁊ Pars ista ꝑma versus huius ad ſniam respicit superiorez: qz hõ liberatꝰ nõ dabit deo placationẽ suã: nec ꝑciuꝫ redẽptionis aĩe sue. Preciũ est enim alicuius rei cõpensatio. Homo aũt qd dabit in ꝑciũ: qui totũ qõ offerre possit accepit? Sequit̃: Et laborauit in eternum. De fidelibus dicit: qui q̃uis ꝑciũ redẽptiõis aĩe sue dare nõ possint: laborãt tũ in eternũ: dũ hoc agũt qõ eis ad ꝑmia vite eterne ꝓficiat. ⁊ Et viuet ſin finem. ⁊ Qñ nõ videbit iteritũ. ⁊ De illis adhuc dicit: qui laborãt in eternũ. Isti enim in fine viuẽtes: id est: in dño

2. Cor. 8.

Mat. 5.

1. Cor. 1. Prouer. 1.

Alt. Cur

Alt. deo

Mat. 28. Ps. 21.

Alt. Et Alt. laborabit

Alt. parabolam

Alt. adhuc Alt. nõ habet

DEF

saluatore:interitū nō videbunt:qz ꝓ corpore moriā
tur:eterne vite munere sunt ditati. Aly versus istos
ita peccatoribus estimant applicandos:dicentes: La
borant in eternum:qui perpetua vltione damnandi
sunt:viuent in hoc mūdo in fine qui desperata liber
tate luxuriant. Quapropter in voluntate erit legen
tium:eligere qd sequant. Nos tn̄ de fidelibus bacte
nus dictū esse perspexim⁹:nūc audiamus pfidi quā
ta passuri sint. ¶ Cuz viderit sapientes morientes:sil
insipiens ⁊ stultus peribunt. Et relinquent alienis di
uitias suas. ¶ Uenit ad ⁊m docendi modū:vbi pecca
tores cū sapientibus hu⁹ mūdi dicit esse perituros:
⁊ diuitias suas quas magnopere diligebāt:nō suis:ꝓ
qō grauius vteret extraneis successoribus definit eē
relinquendas:vt ꝓpter quas oia peccata cōmiserāt:
ne possessione ipsarum:nec ꝓprio successore letaren
tur. Sicut Salomon dicit: In qō peccauerūt:nec la
tere potuerunt. Cū viderit peccator vtiqz sapientes
seculi isti⁹ ab iteritu nō liberari:vt fuit Solon athe
niēsis: Philo lacedemonius: Aristippus: ⁊ ceteri qui
mundane sapientie celeberrima laude viguerūt:sed
videt eos cōmuniter mori:quos diuine sapientie pti
cipes estimabat. Sequit: Simul in sipiens ⁊ stultus
peribunt. Necesse est enim vt insipiens ⁊ stultus des
peratione pereant:cū suos sapiētes cognouerint inte
rire. Uez vt hec magis spūaliter accipere debeam⁹:
Insipientes sunt qui p̄dicationibus ꝓphetaruz acqe
scere noluerunt. Stulti aūt iure dicēdi sunt:qui nec
ipsum chr̄m dn̄m venientē recipere maluerunt. Di
ergo simul peribūt:qm̄ in futura iudicatiōe damnā
di sunt. Reliquerunt aūt iudei alienis diuitias suas
qm̄ spernētibus eis dn̄m saluatorez:ad gentes extra
neas salutis eorum p̄mia transierunt. ¶ Et sepulchra
eoz:domus ꝓeoz in eternum. Tabernacula eoz in
generatione ⁊ progenie: inuocabunt nomina ꝓeoz
in terris ipsorum. Morientiū diuitū pompa descri
bitur:qui sibi edificant sepulchra magnis tractatib⁹
exquisita. Uidemus enim quedā mausolea pulcher
rimis renitere marmoribus:vt dom⁹ estimenť eter
ne magnis molibus fabricate. Post hec venit ad eo
rum tabernacula:que copiosa largitate fulcita sunt:
vt in longas gnātiones ⁊ pgenies cōstanti pulchritu
dine perducant. Subiunxit etiā ritū quē gentilitas
in parentalibus agere ꝓsueuit:qm̄ fatua supstitione
in terris eoz:id est:in sepulchris inuocant noia mor
tuoz:⁊ credūt hoc illis pdesse qō eoz videnť exhi
bere memorie. ¶ Et hō cū in honore esset nō itellexit
cōparatus est iumētis insipiētib⁹ ⁊ silis factus est il
lis. ¶ De ipsis adhuc loquit:qui mundi istius honore
floruerunt. Nā q̄uis peccator in honore sit dū viuit:
qz dei portat imaginē:recte dicit dignitatē suam nō
intelligere:dū talia facit que ab ipso creatore viden
tur oīmodis discrepare. Sequit: Comparatus est iu
mentis insipientibus:⁊ silis factus est illis. Simili
tudo dať digna vecordib⁹:vt qui se imaginē dei ge
stare nō intelligunt:cōgrue iumentis insipientib⁹ cō
parent. Nam cū rōnem perceptam iussionibus dn̄i
mandatisqz nō exhibent:merito eā tanq̄ indigni tā
to munere pdiderūt. Nā tolle homini dei cōsidera
tionē:⁊ oīno pecus insipiens est: ꝓsumptio vana ⁊ ca
duca supbia. Sed q̄uis de mortalibus dicať: Et hō
cū in honore esset nō intellexisset:possunt hic ⁊ p̄ua
ricatores angeli accipi:qui de celo ꝓiecti sunt:qz nec
ipsi intellexerunt honorem suū duz auctori supbisse
monstrantur. Domo enim ⁊ pro diabolo ponit:sicut
in euangelio dn̄s testať: Inimicus aūt homo qui se
minauit ẕiçania est diabolus. Dec decima species est
definitionis:quā greci Dostipos:latini:veluti appel
lant:qm̄ talis est alicuius rei complexio: vt non tm̄
vni rei de quo dicit:sed ⁊ alys applicari posse videa
tur:sicut ⁊ 35° psalmo iaz lectū est: Domines ⁊ iumē
ta saluos facies dn̄e. Non enim dn̄s hec sola:sed ⁊ re
liqua saluare ꝓsueuit. ¶ Dec via ꝓeoz scandalū ipsis:
⁊ postea in ore suo ꝓbenedicent. ¶ Dic iam enumera
tiones decurse velut dispersa grana in vnū cumuluz
colligunť. Nam post illa que dicta sunt sentētialiter
enuntiať: Dec via eoz. Uiam:vitā debemus accipe
re:in qua in hoc seculo actuuz nostroz vestigys am
bulamus. Sed hec via qd malis faciat:nō tacetur.
Scandalū vtiqz auctoribus suis:id est:stimulū atqz
dolorē. Nō enim ad securitatē suā qcq̄ peccator effi
cit:cui de sua puenit actione torqueri. Sequitur: Et
postea in ore suo benedicēt. Dic describit ꝓsuetudo
peccantiū:qui postq̄ votū nequissime dispositionis
impleuerint:mox diuinitati grās agunt:qm̄ ad suuz
velle perducti sunt:nescientes miserrimi hoium qz
illo auctore tm̄ ad sancta desideria puenit. Sed isti
in ore:nō in corde benedicent:vñ pcedit plerūqz si
mulata sentētia:sicut Isaias dicť: Populus hic labys
me honorat:cor aūt eoz longe est a me. ¶ Sicut oues
in inferno positi sunt:mors depascet eos. Et ꝓobtine
būt eos iusti in matutino. ¶ Uenit ad tertiā sectionē:
vbi iustis ⁊ impys pro suis meritis dicit esse redden
dū. Peccatores enim in inferno positos:mors eter
na depascit. Naz sicut oues lane sue amissione iugi
ter perseuerant:sic in illo semp sine imunitione sub
stantie inuenit qō pena discruciet. Depascit enizz a iu
mentis tractum:que herbas nō radicitus euellunt:
sed abscidunt ipsas potius sūmitates. Sequitur: Et
obtinebunt eos iusti in matutino. Obtinebunt dixit
superabunt:qō vtiqz in illa resurrectione feliciū est:
vt malis premineant. Dic enim iustos obtinent pec
catores:in illo vo iudicio iusti infideles modis omni
bus obtinebunt. In matutino:ac si diceret: In albe
scente die:cum gloria resurrectionis illuxerit:quan
do iam beatitudinis claritas aperitur:⁊ inchoat esse
dies:qui nulla nocte finit. ¶ Et auxilium eoz vetera
scet in inferno: ꝓ a gloria ꝓsua expulsi sunt. ¶ Adhuc
peccatorū infelicitatē miseriasqz describit:quorum
auxilia tanq̄ panni putrefacti veterascūt. Quid enizz
diuitie prestabūt mortuis: Quid presumptio huma
na defunctis:qui cuncta amittūt quibus hic delecta
ti sunt:⁊ in eternas penas puenunt:quas se pati nul
latenus crediderunt. Sequit: Et a gloria sua expulsi
sunt:de mundo scilz in quo gloriabanť:vel de illis re
bus in quibus decepti infelici sorte presumebant:sic
in euangelio diuiti dictū est: Stulte hac nocte aufer
tur a te aia tua:que aūt preparasti cuius erunt: ¶ Ue
rūtamen deus ꝓliberabit aiam meā de manu inferi:
cū acceperit me. ¶ Post errores expositos peccatoz:
merito snia saluatoris inferť:vt sicut humana fragi
litas terrore pstrata est:ita spe futuri p̄my subleua
ta consurgat. Nam siue hoc dominus christus de se
dicat: siue a parte membroz suoz vt assolet loquať
accōmodū est. Ipse enim descendens aiam suam ab
inferno liberauit:sed simul ⁊ illoz qui aduētū eius
constanti animo crediderunt. De manu autez inferi:
dicit de potestate diaboli:qui ante aduentum eius
aias tenebat obnoxias. ¶ Ne timueris cū dives fact⁹
fuerit hō:⁊ cū multiplicata fuerit glia dom⁹ eius. ¶

Mat.13.
DEF
Ps.15.
Al.illoru
Al.copiabunt.
Isa.29.
Al.dominabuntur eorum
Luc.12.
Al.redimet

Sap.10.
Al.illoz
Al.pgenie
Al.vocauerunt
Al.sua
Al.suis

Quarta

Quarta pars psalmi ex ore veritatis egredit: vt no
bis saluberrima medicina pstetur. Nam totius mū
di hec vna querela est:quare in hoc seculo floreāt ho
mines quos a cultura dn̄i cognoscim⁹ alienos. Sed
peccatorib⁹ista pmissa sunt: Ideoqz plus Doctor ve
ros alloquitur christianos:ne terraz diuites prime
scant:qm̄ bn̄ generaliter pecuniosus pauescit cuz ei
famulari hoium cupiditas estimať. Diues enim di
ctus est a diuo:qui quasi deus nihil crediť indigere.
Hoiem hic impiuz debemus accipe:qui se subiectis
formidabilē facit:dum egtatis iura ꝓtemnit. Sequi
tur: Et cū multiplicata fuerit gloria dom⁹ eius. Jun
ge:ne timueris. Que figura dicť Apochinu:id est a
cōmuni:quādo supiora ad inferiora rūdent. Et respi
ce qua gratia cuncta pficiant. Minus enim fuerat
diuitē fieri:qz hoc frequēter inuenis in negociatori
bus ⁊ in hominib⁹ abiectis. Addidit: Et cū multipli
cata fuerit gloria domus eius:id est cū honorib⁹:cuz
possessionib⁹:cum tota hoiuz fuerit laude celebrata:
vt nihil sibi nisi solū deesse putet impiuz. Et vide qz
domus eius dixit:vt nō solū ipse:verūetiam oēs qui
ad ipsuz ptinent:magna pōpa florere videanť. Sed
quare isti non debeant timeri: pulchre subsequitur.
Qm̄ cuz ꝓmorieť perient hec oīa:neqz ꝓsimul descē
det cum eo gloria ꝓdomus eius. ¶ Ecce ratio reddit
quare timeri non debeat mūdi gloriosus. Cur enim
timeamus diuitē:qui moriť pauper: Scādalum no
strum nō est illi ppetuuz:nec aliud secū valet portā
re nisi vnde possint ardē. Q̄ deformem in illa patria
respicies:quē hic mūdissimuz p̄ciosa veste miraris.
Et bn̄ dixit descēdere mortuos peccatores quasi in
abyssos altas:quasi in pfundissimā foueam:sed sine
gloria seculari:sine turba satellitū: sine p̄sumptione
gaçaz. Domus illa quā mirabaris remanet tota:sed
onera que nō videbas trālmittit ingētia. ¶ Quia aia
eius in vita ipsius bn̄dicet:confitebit tibi cum bn̄
feceris ei. ¶ Dic bn̄dicet:non ad sanctificationē pti
net impetrādam:sed ad luxuriantiū fauorabiles vo
ces. Bn̄dicet enizz dictū est:ꝓpter linguaz satellitū:
qui iter garrulitates ⁊ epulas pastorib⁹ suis bn̄ opta
re ꝓsuerunt:quoz aia non de bono actu: sed ex deli
tiaz p̄parātione laudať. Sequit: Confitebit tibi cū
bn̄feceris ei. Mali tūc deum bn̄dicūt:quādo tpalia
bona pcipiunt:bonus aūt laudat dn̄m ⁊ cuz maloz
fasce deprimit:sicut fecit Job ⁊ ceteri sci eius. Dicit
ergo patri: Iste peccator ꝓfitebit tibi:sed quādo illi
bn̄feceris:qui si aligd ꝓtrariuz patiať blasphemare
nō desinit. Et ideo ꝓsuetudo ista vitanda est que in
sceleratis sepius iueniť. Nos aūt pio corde oī tpe col
laudemus dn̄m:qui salutez nostrā ⁊ in aduersis ⁊ in
p̄speris semp opatur. ¶ Introibit vsqz in ꝓgeniem
patrū suoz:vsqz in eternū non videbit lumē. ¶ Qui
pies pessimos imitanť:eoz societate damnādi sunt:
⁊ ideo peccatores dicit vsqz ad patrū suoz pgenies
introisse. Patres enizz ipsoz appellauit:nō tātum ex
semine carnis:quātum quos moz imitatione secuti
sunt:sicut in euāgelio dicit incredulis: Uos a patre
diabolo estis. Addidit: Usqz in eternuz non videbit
lumē:qz sicut peccata tenebrosa sunt: ita peccatores
sapiētie lumē auferunt. Et ideo dixit: In eternū non
videbit lumē:qm̄ nec in isto mundo illuminat⁹ fuit:
cuius cor noxy caligo erroris obsedit. Simili modo:
nec in eternū videbit lumē:qō hic vitio sue prauita
tis habere nō meruit. Lumē enizz vez qō illuminat
oēm hominē venientem in hunc mūdum: Christus
est dn̄s:quem solū modo in deitate sua vidē sanctoz
est. ¶ Et homo cū in honore eēt non intellexit:com
paratus est iumētis insipiētibus ⁊ similis factus est
illis. ¶ Postq̄ oia que fuerant dicēda p̄monuit: pul
cherrimum psalmū repetita versus parilitate ꝓclu
sit:vt se peccator a malo proposito remoueret:cū no
tatam deformitatem suam iterata increpatione co
gnosceret. Conclusio.

ETY
SCHE
Al.interierit non sumet.
Al.non hēt.
Joan.8.
Joan.1.
Al.pgenies
Al.non hēt.

Legendus sepius psalmus: ⁊ in thesaurario memorie reponēdus: quādo ipse in p̄ncipys admonet:vt cordis auribus audiať. Ipse enim testatus est eius meritū:qui eū monuit studio se ab vniuersis mūdi partibus audiendum. Totum habet quicqd ad inspectiuam:quicquid ad moralez ꝓtinet disciplinaz:sicut versus ille pollicitus est. Os meū loquet sapientiam:⁊ meditatio cordis mei prudentiam. Resignauit nobis sancta veritas que promisit:faciat nunc sensibus nostris dulcescere atqz in berere quod precipit.

Explicit expositio in psalmum.48m.

¶ Psalmus Asaph. XLIX.

Eus deoz dn̄s locutus est: ⁊ vocauit terram. A solis ortu vsqz ad occasum: ex syon spe cies decoris eius. Deus mani feste veniet: deus noster ⁊ nō silebit. Ignis in cōspectu eius exardescet: ⁊ in circuitu eius tēpestas vali da. Aduocauit celū desursum: ⁊ terram di scernere populū suum. Congregate illi san ctos eius: qui ordinant testamētuz eius sup sacrificia. Et annūtiabunt celi iustitiā eius: qm̄ deus iudex est. Audi populus meus ⁊ loquar: israel ⁊ testificabor tibi: deus deus tuus ego sum. Non in sacrificijs tuis arguā te: holocausta aūt tua in ꝓspectu meo sunt semp. Non accipiaz de domo tua vitulos: neqz de gregib⁹ tuisircos. Qm̄ mee sunt oēs fere syluaz: iumēta in montibus ⁊ bo nes. Cognoui oia volatilia celi: ⁊ pulchri tudo agri mecū est. Si esuriero nō dicam ti bi: meus est enim orbis terre ⁊ plenitudo ei⁹. Nunqd mādūcabo carnes tauroz: aut san guinēircoz potabo: Immola deo sacrifi ciuz laudis: ⁊ redde altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ bo norificabis me. Peccatori autē dixit deus: quare tu enarras iustitias meas ⁊ assumis testamētum meum per os tuum: Tu vo odisti disciplinā: ⁊ piecisti sermones meos retrorsum. Si videbas furez currebas cuz eo: ⁊ cum adulteris portionem tuam pone bas. Os tuum abundauit malitia: ⁊ lingua tua concinnabat dolos. Sedens aduersus fratrē tuum loquebaris: ⁊ aduersum filiuz

matris tue ponebas scandalum: hec fecisti
⁊ tacui. Existimasti inique qꝑ ero tui simi-
lis: arguam te ⁊ statuam contra faciē tuaz.
Intelligite hec qui obliuiscimini deum: ne
quando rapiat vt non sit qui eripiat. Sacri
ficium laudis honorificabit me: ⁊ illic iter
quo ostendam illi salutare dei.

ASaph filius Barachiel: qui in paralipo-
menon legit electus iter quatuor cantoꝝ
magistros: vt instrumētis musicis psalmos
dño psonaret. Dic pro sui nomis significa
tione in hoc titulo meruit adhiberi: nō au
ctor psalmi: sicut ⁊ de alys scriptum est: sed musicus
egregius qui nobis per vocabulū suum aliqd idica-
INTER ret. Huius enim nois significatio: que apud hebreos
semp est plena mysterys idicat synagogā: que in hoc
psalmo loqtur. Sed hic illa fidelis dñi synagoga in-
telligēda est: que ⁊ vētur̄ū Christū credidit: ⁊ aduen
tū eius gloriosa expectatione suscepit: in qua fuerūt
patriarche: pphete: Nathanael: ipsi quoqz apli: ⁊ re-
liqui sincera deuotione credētes. Sciēduz plane: qꝝ
hic psalmus pmū aduētū dñi: secū dumqz pphetet:
q̄uis ⁊ nonagesimusquintus ⁊ nonagesimusseptimus
eadez pdicare noscant: q̄tenus excusatio iudeis non
credētib⁹ funditus tollerēt: quādo illa nō suscipiūt:
que ipsa quoqz synagoga testat. Quid rogo colunt: si
etiam ipsam audire contemnunt quam se venerari
dicunt:

Diuisio.

IN pma sectione fidelis synago ga loqtur:
que nūc est in populis christia nis: de pmo
⁊ scdo aduētu dñi christi. Sequēti vo par
te: ipse rex loqtur Christus: cōmonens po
pulos vt victimis pecudū derelictis: sacri
ficium laudis debeāt imolare. Tertia sectione: itez
deuota quā dixim⁹ synagoga reloquit imputās pec-
catoribus nequitias suas. Expositio.

DEus deoꝝ dñs locut⁹ est: ⁊ vocauit terrā.
A solis ortu vsqz ad occasum.] Ne quis
incarnationez dñi mediocri credēt esti-
matione pēsandā: potētia ipsius ante p
dicit: vt totius incredulitatis prauitas au-
DEF ferat. Dy dicunt boies: qui bonis ꝓuersationib⁹ gra
tiam supne maiestatis accipiūt: sicut in alio psalmo
ps. 81. ait: Ego dixi dy estis: ⁊ fily excelsi oēs. Ita ergo fily
dicunt sicut ⁊ dy: qꝝ vtrūqz gratia pstat vtiqz nō na
tura. Deus aūt deoꝝ: est de⁹ Christus. Ipse enī cū pa
tre ⁊ spiritu scō vere dī deus deoꝝ: qō tū nomē non
oīno dīnitatis est pprīū: sed humana lingua: sicut iā
dixim⁹: sūmitatē eius vltra hoc nō potest indicare.
Deus enī greca lingua dī timor: ⁊ qm̄ solus ipe timē
dus est: in vicē nois verbū tale transiuit. Legit enīz
Exo. 6. in Exodo: Nomen meū Adonay nō indicaui eis: vt
sciamus nomē eē secretū: qō nec electis famulis co-
gnoscit indicatū. Locutus est ergo per pphetas: per
aplos: ⁊ qō est potētius per seipm. Sequtur: Et voca
uit terrā. Terrā hic genus hoīuz debem⁹ aduertē: qō
per totū orbē terraꝝ videt esse diffusum: sed ꝑpter
illud qō habitat positū est qō inhabitabat. Nā quē
admodū vocasset: qō audire nō poterat: Hoc Sche
SCHE ma dī Metonymia: quādo per id qō ꝓtinet hoc qō
continet edicit. Addidit: A solis ortu vsqz ad occa
sum. Per solis cursum: vniuersum significat mūdū:
qꝝ omni terre orit ⁊ occidit claritas eius. Hoc enim
fecit sancte incarnationis aduētus: vt vniuersas gen
tes prauis errorib⁹ fauciatas: ad credulitatis sue re-
media pius medicus iuitaret: sicut ipse dixit: Ueni-
Mt. cap. 11. te ad me oēs qui laborātis ⁊ onerati estis: ⁊ ego vos
reficiā. [Ex syon species decoris eius.] Dic Hierosolyma
Isa. 2. significat: intra quā ciuitatez mons iste puris
mētib⁹ velut aurea massa resplēdet. De hac enī vrbe
exeūtes apli spēm decoris Christi annūtiauerunt in
toto orbe terrarum: sicut Isaias dicit: Ex syon exibit
lex: ⁊ verbū dñi de Hierusalē. Ueneranda vrbs: san-
ctum culmē: vt illud regis nostri insigne domicilium
arcē merito dicamus eē terraꝝ. Et respice q̄ cōpetē
ter edocemur. In supiori versu dixerat: Christū dñz
vniuersas gētes euocare: nūc etiam designat vñ do-
ctrina ei⁹ tanq̄ de purissimo atqz affluētissimo fon-
te per spatia totius orbis effluxerit. His enim dictis
euāgelica verba pcordant: per oēs gētes incipiētib⁹
ab Hierusalē. Inde enim pdicari cepit Christus: cu-
Ps. 44. ius spēs decora cogscit: testante alio psalmo: Specio
sus forma pre filys hoium. Ubi sufficiēter expositū
est: cur speciosus singulariter dicat. [Deus manife-
ste venit: deus noster ⁊ nō silebit. Ignis in ꝓspectu
Mt. ex arde- eius ardebit: ⁊ in circuitu ei⁹ tēpestas valida.] Sy-
scet. nagoga fideliū postq̄ de pmo multa dixit: venit ad
SCHE scōm dñi Saluatoris aduētus: quē per figurā Ideā
diuersis similitudinib⁹ mirabili imaginatiōe descri
bit: vt nō tam futurus: q̄ ꝓsens esse videat. Dicēdo
enīz: Manifeste veniet: significat illū in pmo aduē-
1. Corint. 2. tu cū ctis non fuisse manifestū: qꝝ maiestas eius car-
nea nube celata est: sicut ⁊ Apls de infidelib⁹ dicit:
Si cognouissent nunq̄ dñz glie crucifixissent. Ma-
nifeste vo tūc veniet: quādo iam nō cruci affigēdus:
ETY sed iudicaturus est mundū. Tract⁹ sermo a sacrifi-
cys: qō toto die festiuitati vacaret. Manifeste enīz
dī: quasi a mane dies festus. Repetit: Deus noster:
ne sibi ifideles putarēt esse cōmunē. Deus enīz chri-
stianoꝝ ipse est deus deoꝝ: qui ⁊ manifeste veniet ⁊
nō silebit. Silet enīz modo cū mūdus iste pagit: cū
blasphemas ⁊ sacrilegas voces snie seueritate nō da
mnat: sed ad ꝓuersionis medicinaz sustinet peccato-
res. Tunc aūt non silebit qm̄ sceleratis dicturus est:
Mtth. 25. Ite in ignē eternuz: qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis
eius. Inde ⁊ alibi dicit: Tacui tacui: nunqd semp ta-
cebo? Naz qō sequtur: Ignis in ꝓspectu eius ardebit:
magni iudicis: sicut dictū est: pclarus aduēt⁹ mystica
vtute describit. Ignis enīz preire dī: vt qui est palea
se formidet arsurū. Addidit: Et in circuitu eius tēpe-
stas valida. Hec tēpestas non vētis agit: nec pcellis
seuiētib⁹ excitat: sed diuina potētia vehemēs cōsur-
get spūs: vt area dñi egratis eius snia vētilet. Tunc
frumēta sequestrabit a paleis: hoc est: bonos discer-
net a ꝓbis. Que iudicatio merito tēpestas dī: qm̄ ⁊
improuisa veniet: ⁊ in disceptationē suā nimia celeri
tate raptabit. Ualida quoqz: decēter adiunctum est.
Nā q̄ sit potēs: hinc dat intelligi: vt oē gen⁹ hoium
pro suis meritis momētanea celeritate discernet: si-
1. Corint. 15. cut Apls dicit: In momento: in ictu oculi: in nouissi-
ma tuba. Canit enī tuba: ⁊ mortui resurgēt. In circui
tu ei⁹ tēpestas valida: non incōpetēter aduertit: qm̄
cū ipso iusti sedētes: sicut pmittit in euāgelio: iudi-
Mt. discernē cabūt. [Aduocabit celū desursum: ⁊ terrā ⁊ vt discer
neret pplz suū.] Hoc certe factur⁹ est in illo iudicio.
Sed terra rōnabiliter fortasse dī sursuz vocata: que
nūc in imo loco noscit ꝓstituta. Celū aūt cū sit desu-
per: vbi illud sursum vocauit: Sed celū hic: omnem
iustum

iustum debemus accipe: terrā peccatorē: qꝝ ille spiri
tuali se ꝓuersatione dño pstante purificat: iste terre-
na vitioꝝ q̄litate sordescit. Et vide: qꝝ in pmo aduē-
tu oēs idiscrete vocauerat: vt admoniti in hoc mun
Mtth. 22. do se corrigere debuissent: sicut in euāgelio dicit: Et
exierūt in exitus viaꝝ: ⁊ vocauerūt quoscūqz inue-
nerūt malos ⁊ bonos. In fine aūt mūdi aduocat: vt
iā iustos discernat ab ipys: ne vlterius sicut hic ꝓfu-
sis habitationib⁹ misceant. [Cōgregate illi sanctos
eius: qui ordināt testamētū ei⁹ sup sacrificia.] Nūc
synagoga christi vba facit ad angelos: qui ministerio
suo in fine seculi sanctos de vniuerso mūdo: sicut le
Mtth. 25. git: ꝓgregabūt. Dicit enī ipse dñs in euāgelio: Mit-
tet angelos suos: ⁊ ꝓgregabūt ante eū oēs gētes: ⁊ se-
parabit eos abiuicē sicut pastor segregat oues ab he
dis. Sequtur: Qui ordināt testamētū eius sup sacrifi
cia. Ordinare dicimus testamētū eos: qui actib⁹ bo-
nis restituūt ea que in testamēti serie cognouerunt:
vt hospites suscipe: elemosynā dare: charitati studē.
Hoc enī supra sacrificiū pecudū dño ꝓstat acceptū:
SCHE vt actuū illi magis ꝓbitas offerat. Siue vt qdē vo-
luerūt: pōt hoc ⁊ de iudeis accipi per Ironiā. i. per ir
risionē: qñ vilem rē laudādo suggillat. Ac si diceret:
Eos dño ꝓgregate: qui in officio scitatis cōmorant.
Ecōtrario vo: que impia sunt agūt: ⁊ in eo qō sacrifi-
cia deo ꝓsueta celebrāt: sāctificādos se eē diiudicāt.
[Et annūtiabūt celi iustitiā eius: qm̄ de⁹ iudex est.]
Superiora excolit: per celos significās viros iustos: q
bus vbi celestis dispēsatio ꝓdonat. Addidit: Quoniā
deus iudex est. Ac si dicēt: Qui nescit falli: ⁊ sicut oia
manifeste nouit: ⁊ ita sine rephēsione discernit. Hoc
ETY enim veraciter ac pprie de deo dī: cui nihil negat: ni
hil supprimit: quē nec factū aliqō latet cui nec qō in
dicet: abscondit. [Audi ppls meus ⁊ loquar: israel ⁊
testificabor tibi de⁹ deus tuus ego sum.] Uētum est
ad secūdam sectionē: in qua iam veritas ipsa ex pso-
na pprīa loquit. Deus enī qui vba sua nō vult incas
suz suscipi: ne vt legit porci pciosa dispgant: dicit ad
populū: Audi: hoc est: deuote suscipe. Illos enī audi
Luc. 8. re dicim⁹: qui pcepta compleuerint: sicut legit: Qui
bēt aures audiēdi audiat. Populus meus: significat
Mtth. 25. plebē deuotā. Et loquar: subaudi: pfutura. Quod si
INTER nō audieris: ꝓsequit ad interitū tuum taceā. Israel
vo: frequēter dixim⁹: interptari videś deum. Ergo si
me vides audire nō negligas: qꝝ ꝓtēplatio mea obe
diētiaz tribuit audiēti. Testificari vo est: testimoniū
dicē. Quod vtiqz in iudicio facturus est de⁹: quādo
Mtth. 25. vniuscuiusqz facta discernet. Tūc enīz fidelib⁹ suis
testimoniuz dabit: cū dicturus est: Esuriui: ⁊ dedisti
mihi māducare: eisqz similia. Sequtur: Qm̄ de⁹ deus
tuus ego sum. Hoc erat qō ppl'm audire sub cōtesta-
tione pmonebat: vt deus ille generalis ⁊ volētium ⁊
nolētium eēt ipsius pprie: qui cum pura mēte dilige
ret. Nam cū dicit: Tuus: fidelē sibi eū fuisse mōstra
uit. Repetitio enī ista: Deus deus: mētē solidat: ne se
mel dicta laberent. Istud vo: Sum: pprīū diuinita
Exo. 3. tis est verbū: qō tpe non mutat: sed semp adest atqz
eternū manet: sicut Moysi rñsum est: Ego sum qui
sum. Et rursum: Qui est misit me. Sed pscrutādum
est: cur istud nomē eēntie solus sibi vendicet deus:
Tūc enīz quādo dictū est: erant angeli: erāt celestia:
erāt terrena oia sicut eē decreta sūt. Sed qꝝ illa sola
est insecta ⁊ eterna natura: nec aliqn̄ cepit ex tpe: ⁊
in trib⁹ psonis deitas vna subsistit: merito solus esse
dicit deus: qꝝ vt sit nullius idiget: sed semp virtutis
proprie vigore consistit. Est ibi ⁊ aliud sacramētum:
qō vna syllaba trib⁹ litteris ꝓtinet: vt sācta trinitas
vnus deus eē doceat. [Nō sup sacrificia tua argua
Mt. in sacrifi- te: holocausta aūt tua in ꝓspectu meo sunt semper.]
cijs tuis. Hiosiosus Doctor ⁊ pfectissim⁹ institutor iudaicum
populū volens a rebus carnalib⁹ amouere: ⁊ ad spiri-
tualia sacramēta pducē: pecudum sacrificia iam nō
dicit exquirēda: nec eum exinde argui posse testat si
minime aialium victimas imolaret: sed holocausta
illa potius in ꝓspectu suo dāda cōmemorat: que hu-
miliato corde pys altarib⁹ offerunt. Holocausta aūt ETY
dicta sūt sacrificia: que postq̄ fuissent imolata ignis
veniēs desup absumebat: que latine tota incēsa dicū
tur. Nec Christus veniēs respuit: qꝝ ipse vera victi-
ma fuit. Aliud est holocaustū qō dñs ante ꝓspectum
suum semp eē pnūtiat. s. quādo mens nostra diuino
amore succēsa: peccata sua tribulatiōe decoquit: ⁊ ad
illius holocausti similitudinē oīa vitia sua cruciatu
corpeo exusta ꝓsumit. [Nō accipiā de domo tua vi-
tulos: neqz de gregibus tuis hircos.] Per hūc vsum
⁊ duos alios qui sequunt: breuiter enumerat que se
respuē pfitet. Hec figura dī Bracchyologia: id est SCHE
breuis locutio: cum plura paucis amplectimur. Sed
ne audito holocausto: ad antiqua humana mens sa-
crificia recurreret: apte renuit ꝓsuetudinē priorē: vt
spiritualiter itelligerē qō in similitudinē pmissa ge
rebat. Sed cū hec duo respuit: vniuersa pmi tpis sa-
crificia designat modis oīb⁹ excludēda. Significat
enim A parte totū. [Qm̄ mee sunt oēs fere sylua-
iumēta in mōtibus ⁊ boues.] Causam reddidit: q̄re
ab ipso nō expectat quadrupedum imolationes: di-
cens: qꝝ a te petē nolo qō meuz eē cognosco. Qō for-
te paup non bēt: dum aut nō valuit cape: aut minus
potuit enutrire: sed petit fidē rectaz: pfessionēqz de-
uotam: quā oēs dare ipso iuuāte ꝑualent: etiam qui
nulla terrena possessione gratulant. Sub hoc igitur
sensu: per enumerationes reliq̄s currit. Addidit: Iu-
mēta in mōtibus ⁊ boues: ne qs de facultate ꝓfisus
minus ꝓsciētie opam daret: dum se credēt pecudum
imolationib⁹ expiare: qō iniqua mēte deliqsset. Pōt
⁊ alio modo itelligi. Feras sylua: gētes significant:
qui in seculi istius nemorib⁹ supstitione ferocissima
versabant. Iumēta in mōtib⁹: sunt simplices in ec-
clesia catholica ꝓstituti: qui in cacumine fidei babi-
tare noscunt. Boues indicāt aplos ⁊ pphetas: qui in
agro dñi assiduo labore versati sunt. Quapropter bis
allusionib⁹ cōpetēter appositis: pfigurat ecclesiā ca-
tholicā de diuersis mūdi partib⁹ colligēdā. [Cogno-
Mt. pulchri- ui oia volatilia celi: ⁊ spēs agri mecū est.] Cognoui:
tudo. non ad ifirmitatē nostrā trabas que ex tpe aliqd da
ta opportunitate cognoscit: sed dñs cognouit antecq̄
facēt vniuersa: in cuius pscientia erat oē qō potuisset
existē. Quis enīz oia celi volatilia pōt nisi sola maie
stas cognoscē? Quo versiculo cūcta cōplexus est: qm̄
⁊ oia volatilia celi dinumeratiua quātitate cogscit.
Speciē agri secū se bīe pfessus est. Reuera secū: qꝝ
vbiqz tot⁹ est: sicut de illo pphetā dicit: Celuz ⁊ terrā
Hiere. 23. ego impleo. Sed debem⁹ spūaliter ista tractare. Uo
latilia celi ptinent ad supnas mirabilesqz vtutes: vt
sunt angelice potestates: que motu celeri sancta vo-
luntate spūaliter trāsferunt. Spēs aūt agri respicit
ad gentes: que erant Christo dño crediture. Reuera
spēs: qm̄ per hoiem bn̄ accipit decus omne terrarū.
[Si esuriero non dicā tibi: meus est enīz orbis terre
⁊ plenitudo eius.] Deus ille deoꝝ: sicut frequenter

dixímus: ppter intelligētiam nostrā velle suum per humanas cōsuetudines dignaꝫ exprimē: vt se dicat esurire: qui carnē pascit vniuersam: cuius ꝓtēplatio spiritalium substātiaꝫ suauissimꝰ cibus est ⁊ ꝓtēplatiua refectio. Segtur: Deus est enim orbis terre ⁊ plenitudo eius. Hic curiositatē supfluam reddita ratione ꝓuincit: dicēdo: Cur a te petam sacrificia pecudum: cū totꝰ orbis meus eē noscaꝫ: Plenitudo eiꝰ: diuersitatē significat creaturaꝫ. Lesset ergo hoiuz sollicitudo superflua: de pecuduz imolatione cogitare. Cor eniz rectū nos sibi dīnitas mauult offerre. Uñ ⁊ cognoscit deligsse: quatenus qō ante fuit peccatis delinquētibꝰ horridū: salutari fiat emūdatione purissimū. Et memēto ꝙ per has allusiones ꝑdestinatorum numeꝫ significat: nō de sola synagoga iudeoꝫ: sed de cūctis gētibꝰ eē cōplenduz. ¶ Nungd māducabo carnes tauroꝫ: aut sanguinē hircoꝫ potabo: ¶ Qē multis modis volūtatis sue dignaꝫ reddē rationez. Quo modo grata erūt: que nō sunt necessaria: Nungd deus tauroꝫ carnibꝰ pascit: aut sanguine potatur hircoꝫ: Sed possunt nobis hec repudiata ꝓficē: cuz hec accepint indigētes: cū esuriens pascaꝫ: sitiēs poteꝫ: ⁊ in paupibus deus accipit que sibi in sacrificys nō ꝑmittit offerri. ¶ Immola deo sacrificiuz laudis: ⁊ redde altissimo vota tua. ¶ Inuocabis me in die tribulationis tue: ⁊ eripiam te ⁊ magnificabis me. ¶ Ait ꝓ peccatori: Quare tu enarras iustitias meas: ⁊ assumis testamētū meū ⁊ os tuū: ¶ Uētuz est ad tertiā sectionē: vbi iterum Asaph: id est deuota synagoga reloquit. Et qz supius dixerat dñs: laudes hoiuz in vicē sacrificioꝫ se posse suscipe: ne forte peccatores hac ꝑmissione confisi dicerēt: sola laus nō ⁊ ꝓbabilis nobis actio cognoscitur impata: hoc necessaria rōne declarat ꝓhibēdo ne lingua eoꝫ ꝑsumeret deo laudes canē: gbꝰ turpis cōsciētia poterat obuiare. Que figura dr̄ ꝑcūctatio: id est que alterius ꝑsone nō patit expectare rñsum. Interdicit enim sceleratis: ne se ꝑsumāt sermonibꝰ miscē diuinis. Sed altius intēde: qz de illis peccatoribus hoc dr̄: qui iferius describunt: de gbꝰ ait: Intelligite hec oēs qui obliuiscimini dñm. Leteꝫ ꝓuersis ad penitētiaz laudes non iterdicit dīna clemētia. Dieniz qui corde durati sunt: ⁊ ab scelerū suoꝫ prauitate nō desinunt: ꝓhibent dñi narrare iustitias: id est vel cōmuni sermone aliqd de illa maiestate ꝓferre. Quia os debet eē iustuz qō iustitias dñi enarrare ꝑsumat. Segtur: vt nec testamētuz ipsius idigna ꝓsumptione ꝓtrectet: ne per os sceleratū atqz blasphemū scā ⁊ venerāda verba ꝓgredi posse videant: sicut alibi scriptū est: Nō est speciosa laus in ore peccatoris. Testamētū vo vetus ⁊ nouū significat: qz dum vnū suspense dr̄: vtraqz memorant. Potest hoc ⁊ de hēticis doctorib̄ dici: qui legē dei docē ꝑsumunt. Assumere eniz: ꝑsumptionē significat ideuoti. Nam lectionē credētibꝰ non videt interdicē: in qua peccatores maxime dignatꝰ est cōmonē. ¶ Tu vo odisti disciplinam: ⁊ piecisti sermones meos ꝓst te. ¶ Incipit enim enumeratio eoꝫ qbus dei verbū interdictum eē cognoscit. Odit disciplinā: qui ad correctiones instas iniqua ꝑsumptione remurmurat: ⁊ nō vult in se dñm vindicare qō peccat. Tunc enim nobis puenit salutaris emēdatio: si illū quo corrigimur plus amemus. Melius est eni hic parūper affligi: q̄ in illa iudicatione damnari. Proꝓcit etiā sermones dei post se: qui dīna iussa ꝓtemnit: cui ante oculos non est qō semꝑ ꝓuenit cōtueri. ¶ Si videbas furē ꝓsimul currebas cū eo: ⁊ cum adulteris portionē tuā ponebas. ¶ Qui minora vetat scelera: multomagis potiora condemnat. Nā furtū ad homicidiū qd est: Adulteriū ad sacrilegiū quantū est: Sed ita debet accipi: vt in his duobꝰ ꝓhibitis oīa crimina vetuisse videaꝫ. Hec figura dr̄ Ā parte totū: que in ꝑsenti psalmo ⁊ supius ꝓbaꝫ eē iam posita. Arguit eni peccatorē: q̄re simul cū fure currat. i. cur ad faciēdū scelus sociata volūtate iungaꝫ: vt qō forsitan ille solus ꝑplere nō poterat ad effectū sceleris: isto auxiliāte pueniat. Quod autē dixit: Et cuz adulteris portionē tuā ponebas: subtiliter ꝑscrutādū est: qz si quis dādo pecunias: aut consiliando: aut laudādo ad minicula ꝓbet adultero: qbus sua vota ꝑficiat: hēre ibi sine dubio dinoscit portionē. Nam si cui facultas suppetit ⁊ a malo nō reuocat excedēdum: ⁊ ipse quoqz ꝓtceps ꝓbaꝫ erroris: quia debemꝰ hanc ꝓsciētiam charitate: vt neqz nos: neqz

tristitia mortē opaꝫ. Eripiā te: quasi circūdatū a satellitibꝰ diaboli: sūma celeritate liberabo. Et magnificabis me. Magnū me in eternū pnunties: quē ⁊ a pena libero: ⁊ in beata requie collocabo. Hūc autem versuz ingēti ꝑmissione ditissimū: quidā volunt ad vltimū vite nre tēpus aptare: cuz aīa de hac luce trāsiens spirituū imūdoꝫ ꝓtētione turbaꝫ: sicut corpus Moysi legit obuiatū. Ecce q̄ parua petit a nob dñs: tam ingētia ꝑstaturus. ¶ Peccatori aūt dixit deꝰ: q̄re tu enarras iustitias meas: ⁊ assumis testamētū meū ⁊ os tuū: ¶ Uētuz est ad tertiā sectionē: vbi iterum Asaph: id est deuota synagoga reloquit. Et qz supius dixerat dñs: laudes hoiuz in vicē sacrificioꝫ se posse suscipe: ne forte peccatores hac ꝑmissione confisi dicerēt: sola laus nō ⁊ ꝓbabilis nobis actio cognoscitur impata: hoc necessaria rōne declarat ꝓhibēdo ne lingua eoꝫ ꝑsumeret deo laudes canē: gbꝰ turpis cōsciētia poterat obuiare. Que figura dr̄ ꝑcūctatio: id est que alterius ꝑsone nō patit expectare rñsum. Interdicit enim sceleratis: ne se ꝑsumāt sermonibꝰ miscē diuinis. Sed altius intēde: qz de illis peccatoribus hoc dr̄: qui iferius describunt: de gbꝰ ait: Intelligite hec oēs qui obliuiscimini dñm. Leteꝫ ꝓuersis ad penitētiaz laudes non iterdicit dīna clemētia. Dieniz qui corde durati sunt: ⁊ ab scelerū suoꝫ prauitate nō desinunt: ꝓhibent dñi narrare iustitias: id est vel cōmuni sermone aliqd de illa maiestate ꝓferre. Quia os debet eē iustuz qō iustitias dñi enarrare ꝑsumat. Segtur: vt nec testamētuz ipsius idigna ꝓsumptione ꝓtrectet: ne per os sceleratū atqz blasphemū scā ⁊ venerāda verba ꝓgredi posse videant: sicut alibi scriptū est: Nō est speciosa laus in ore peccatoris. Testamētū vo vetus ⁊ nouū significat: qz dum vnū suspense dr̄: vtraqz memorant. Potest hoc ⁊ de hēticis doctorib̄ dici: qui legē dei docē ꝑsumunt. Assumere eniz: ꝑsumptionē significat ideuoti. Nam lectionē credētibꝰ non videt interdicē: in qua peccatores maxime dignatꝰ est cōmonē. ¶ Tu vo odisti disciplinam: ⁊ piecisti sermones meos ꝓst te. ¶ Incipit enim enumeratio eoꝫ qbus dei verbū interdictum eē cognoscit. Odit disciplinā: qui ad correctiones instas iniqua ꝑsumptione remurmurat: ⁊ nō vult in se dñm vindicare qō peccat. Tunc enim nobis puenit salutaris emēdatio: si illū quo corrigimur plus amemus. Melius est eni hic parūper affligi: q̄ in illa iudicatione damnari. Proꝓcit etiā sermones dei post se: qui dīna iussa ꝓtemnit: cui ante oculos non est qō semꝑ ꝓuenit cōtueri. ¶ Si videbas furē ꝓsimul currebas cū eo: ⁊ cum adulteris portionē tuā ponebas. ¶ Qui minora vetat scelera: multomagis potiora condemnat. Nā furtū ad homicidiū qd est: Adulteriū ad sacrilegiū quantū est: Sed ita debet accipi: vt in his duobꝰ ꝓhibitis oīa crimina vetuisse videaꝫ. Hec figura dr̄ Ā parte totū: que in ꝑsenti psalmo ⁊ supius ꝓbaꝫ eē iam posita. Arguit eni peccatorē: q̄re simul cū fure currat. i. cur ad faciēdū scelus sociata volūtate iungaꝫ: vt qō forsitan ille solus ꝑplere nō poterat ad effectū sceleris: isto auxiliāte pueniat. Quod autē dixit: Et cuz adulteris portionē tuā ponebas: subtiliter ꝑscrutādū est: qz si quis dādo pecunias: aut consiliando: aut laudādo ad minicula ꝓbet adultero: qbus sua vota ꝑficiat: hēre ibi sine dubio dinoscit portionē. Nam si cui facultas suppetit ⁊ a malo nō reuocat excedēdum: ⁊ ipse quoqz ꝓtceps ꝓbaꝫ erroris: quia debemꝰ hanc ꝓsciētiam charitate: vt neqz nos: neqz

Iudeij.

Ait per.

Ecclij.

Ecclesi. 37.

Ait non hēt.

Ait iniqua.

Ait non hēt.

Ait retrosū.

Ait nō habet

Ait non hēt.

Ait cruā te ⁊ honorificabo

Ait ꝓcinnabat dolos.

Psa. 54.

Ait loquebaris.

Ait aduersū

Jaco. 4.

Ecclesi.

Ait deum.

SCHE

SCHE

alios perire patiamur. ¶ Os tuuz abūdauit malitia: ⁊ lingua tua ꝓcinnauit doluz. ¶ Prius de furto atqz de adulterio arguit peccatores: nūc etiā de ꝑscientie prauitate: ⁊ lingue subdolositatib̄ accusant. Os hic cogitationē cordis debemꝰ aduertē: qz postea de lingua dicturus est. Tūc enim negtia cogitationis abūdat: qñ in istius seculi delectationibꝰ mens humana ꝓgredit: ⁊ per diuersa genera peccatoꝫ iniqua volūtate grassat. Segtur: Et lingua tua ꝓcinnauit doluz. Hoc multis modis debet itelligi. Nā ⁊ qui falso laudat dolū facit: ⁊ qui maligna ꝓsilia ꝑstiterit in eades inigtate vsat: ⁊ qui male agēdo bñ logtur in hac prauitate fedat: ⁊ gcgd postremo veruz ac simplex non fuerit: dolosis ꝓtibꝰ applicat. Aptissime aūt positum est: Cōcinnauit: qz decipiētium mos est sic falsa componē: vt aliquo lepore vboꝫ audiētium auribꝰ blandiant: sicut in. 54°. psalmo dicēdum est: Mollierūt sermones suos supꝰ oleū: ⁊ ipsi sunt iacula. ¶ Sedens aduersus fratrē tuū ꝓdetrahebas: ⁊ ꝓaduersus filiuz matris tue ponebas scādaluz. ¶ Sedē morātis est: ⁊ ideo culpaꝫ grauius qui in derogatione alterius nō casu aliquo faciēte dilapsus est: sed diutinus fratris sui detractor isedit. ¶ Fratrē hic: oēm carne ꝓximū de bemus accipe: qz ⁊ de spūali dicturus est. Sed ispice hoc vitiū: qua execratione damnet: vt iter peccatores maximos bēri possit: qui se in tali prauitate miscuerit. Sicut ⁊ Apls Jacobus ait: Qui detrahit fratri detrahit legi: ⁊ iudicat legē. Segtur: Et aduersus filiū matris tue ponebas scādalū. Filium matris: sobolē dicit ecclesie: cui per regñationis partuz: fraterna charitate piūgimur. Ponit ergo scādalum fratri suo: qui hēticas prauitates: vel alias ꝓceptiones gbus inocēs capiaꝫ excogitat. De talibꝰ enim ipse vir sapiēs dicit: Qui sophistice logtur: odibilis est huiusmodi. Et ꝑpie dixit: Ponit: ꝑpter laqueos insidios: qui abscōdunt arte vboꝫ: vt icauta simplicitas occultis nexib̄ obligeꝫ. ¶ Hec fecisti ⁊ tacui. ¶ Et existimasti ꝓ iniqtatē ꝓ ero tibi similis: arguā te ⁊ statuā tibi ꝓtra faciē tuam. ¶ Cōsidera quēadmodū hic in vna ꝓnia que latius fuerāt narrata recollegit. Dicit eniz: cū multa facerēt peccatores: dñm iustum nō iniuste distulisse iudiciū: vt ꝓuersionis tēs iueniret: nū damnationis pena suspēdit. Sed de ista beniuolētia creatoris: que opinio prauis mētib̄ nascaꝫ exponit. Dicit eni: Existimasti iniqtatē ꝓ ero tibi similis. Usus iste mortaliū est: vt quotiēs mala cōmiti patimur: nec eis apte resistimꝰ: similitudine moꝫ illis ꝓsentire videamur. Hoc nūc iniqua mēte de dñō sentire ꝓfirmat: vt qz differt vindicare: ⁊ ipsi credantur scelera humana placuisse. Sed huic prauo itellectui daꝫ iusta ꝓnia. Supius eniz dixit verba sua post peccatoris tergū fuisse ꝓiecta: nūc forte ꝓtraria: peccata dicit vnicuiqz ante faciē suam collocāda. Per hāc aūt ꝓniam futuri iudicij cognoscimꝰ qualitatez: qz oīs peccator añ se videbit stare: qō se putabat obliuionis bñficio ꝑterisse. Horror īmēsus: formido iestimabilis: illa homīes vidē: per que se norūt ad eterna supplicia puenire. ¶ Intelligite hec qui obliuiscimini ꝓ dñz: nequādo rapiat ⁊ nō sit qui eripiat. ¶ Hic facta apostrophe: id est conuersio: ad illos. i. peccatores quos supius vetat dñi narrare ꝑconia. Dicit eni: Intelligite. i. fideliter obedite. Et ne hoc oīb̄ peccatoribus crederes dictū. Addidit: Qui obliuiscimini dñz. Peccator enim qui supplicat: ⁊ se humili satisfactione castigat: non obliuiscit dñm. Et ideo de qbus hoc

dictum sit: breui cōplexione mōstrauit īmēsum crimen. O negligētia non ferēda: obliuisci deū qui aīaz dedit: carnē pascit: ⁊ fideles ab oī aduersitate defendit. Amētia est certe: illū memoria carere: quē ꝑsentē semꝑ constat existē. Sed qui obliuiscunt dñz: nisi qui ꝓcepta ipsi ꝓ iniqua ꝑsumptione ꝓtemnūt: Sequit: Neqñ rapiat ⁊ nō sit qui eripiat. Quādo diabolus rapit: est qui eripiat ad salutē: quādo dñs ad vindictā trahit: nō est qui liberare possit addictū: qppe cū ⁊ ipse auctor criminū eterna cruciatiōe damnet. ¶ Sacrificium laudis honorificabit me: ⁊ illic iter est in quo ostendā illi salutare dei. ¶ Hoc ꝓtra illos ponit: qui idigni laudes dñi canē ꝑsumebant. Sacrificiū laudis honorificabit me: nō quale scelerati canūt: sed quale pura mens ꝓsueuit offerre. Ipm enim sacrificium laudis honorat dñm: qō puritate fidei ⁊ actionū probitate fuerit īmolatum. Segtur quoqz: Et illic iter: appellat beatissimā psalmodiam. Sed hec via vbi ducat exponit: Quo ostēdaz illi salutare dei. Gloriosa semita que ducit ad celi terreqz creatorem. Uez istud iter qō dictū est: non pedib̄: sed sanctis mētibus ambulaꝫ. Quod si puro corde gradiamur nos ducit ad Christuz: fitqz nobis illa scala que ascēdentes ꝓducebat ad celos. Conclusio.

Proficuus oīno psalmus: si eū vellet impro bitas cognoscē iudeoꝫ. In principys eniz de dñi icarnatione locutꝰ: se quoqz Saluator admonet: vt victimas pecuduz deserētes: cordis sacrificia ꝑpls deuotꝰ exoluat. Peccatorē vo qui christo nō credidit: a ꝑdicatione dīnitatis exclusit. Deinde q̄le sacrificiū laudis īmolet ostēdit. Postremum quēadmodū peccator iudicē apuit. Quid adhuc in dei desipitis: Cur vestrū interitū non timetis: Audite synagogā de incarnatione dñi: ⁊ de futuro iudicio ꝑsonantem. Uisum iam credite: qui ꝑdictus est aduenire: nō sunt longe remedia que petatis. Sequēs vos psalmus absoluit: si ad penitētie bñficia sustinetis. Quid vos a generali medela diuiditis: Ipsum ⁊ vos saluat: qō ⁊ nos liberat. In cōmune dicamꝰ: Miserere mei deus ꝓm magnā misericordiā tuam. Baptismuz querite: carnē quam crucifixistis assumite: sanguinez quem fudistis ebibite. Pia ꝓfessio potest absolue: quod vota constat impia cōmisisse.

Explicit expositio in psalmum. 49m.

¶ In finē psalmus Dauid: cuz venit ad eū Nathan ꝓpheta cū itrauit ad Bersabee. L.

Iserere mei deus: ꝓm magnaz misericordiaz tuā. Et ꝓm multitudinē miserationuz tuaꝫ: dele iniqtatē meam. Amplius lua me ab iniqtate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Qm̄ iniquitatem meam ego cognosco: ⁊ peccatuz meum ꝓtra me est semꝑ. Tibi soli peccaui ⁊ malū coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Ecce eniz in iniqtatib̄ ꝓceptus sum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Ecce eniz veritatē dilexisti: icerta ⁊ occulta sapie tue manifestasti mihi. Aspges me dñe hyssopo ⁊ mūdabor

lauabis me: ⁊ sup niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium ⁊ letitiam: ⁊ exultabunt ossa humiliata. Auerte faciē tuā a peccatis meis: ⁊ oēs iniqtates meas dele. Cor mūdum crea in me deus: ⁊ spiritum rectum inoua in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ spiritū sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi letitiam salutaris tui: ⁊ spiritu principali cōfirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cōuertent. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: ⁊ exultabit lingua mea iustitiam tuam. Dñe labia mea apies: ⁊ os meum annūtiabit laudē tuam. Qm̄ si voluisses sacrificium dedissem: vtiq holocaustis nō delectaberis. Sacrificiū deo spiritus ꝓtribulatus: cor cōtritum ⁊ humiliatū deus nō despicies. Benigne fac dñe in bona volūtate tua syon: vt edificent muri hierusalē. Tunc acceptabis sacrificiū iustitie: oblationes ⁊ holocausta: tūc imponēt sup altare tuum vitulos.

Perepreclum est hūc psalmū paulo diligētius pscrutari: vt vtutis, pfunda mysteria: pstante dño cognoscē mereamur. Et qr se rex ⁊ pphēta: sicut reguz testat hystoria: humili satisfactione prostrauit: ⁊ peccatū suū increpatus: publice non erubuit ꝓfiteri. Merito eū scissimi pres honorādum figuratione sacratissima cēsuerūt. Inter alios sigdē beat⁹ Hieronymus: Bersabee figurā ecclesie: vel humane carnis habuisse demōstrat. Dauid vo (sicut multis locis cōstat aptatū) dñi Christi portasse imaginē. Et sicut illa dum in fonte cedron lauaret exuta vestibus suis Dauid placuit: ⁊ ad regios est cōpulsa venire cōplexus: maritusqz eius pncipali iussione in loco quo ab hostib⁹ pimeret est ꝓstitut⁹: ita ecclesia. i. cōgregatio fideliuz per lauacrū sacri baptismatis mūdatis sordib⁹ peccatorꝫ Christo dño extat ꝓiūcta. Cōgruuz siquidē fuit illis tpib⁹: vt per actū huiusmodi idicarētur dñi futura mysteria: ⁊ spūaliter ad magnū sacramētum pbaret referri: qō iter hoies culpabiliter videbat admitti. Nā ⁊ Osee pphete iussit de⁹ vxorem sibi accipe meretricē: vt significaret ecclesia gētiuz peccatis suis sordida: ꝓiunctione dñi eē mundanda. Osee. j.

Hoc etiā in Juda ⁊ Thamar nuru ei⁹: vel alys similibus gestū eē figuraliter inuenim⁹: sicut Apls dicit: Hia in figurā ꝓtingebāt illis. De hac etiā figura Dauid ⁊ Bersabee: sanctus Augustin⁹ in libris quos aduersum Faustū manicheū scripsit: iter alia diligētissime disputauit. Un̄ siue ista sllitudo: siue alia fuerit valde mundo pfuit qō taliter satisfacturus errauit: vt de vni⁹ tpali vulnē generalitas eternā sumēt sospitatē. Quāta rogo brō viro in agnitiōe culpe sue fuit humilitas: cui tāta est post veniā in satisfactione cōstātia? Peregrinū ⁊ insolitū illic adultery fuisse crimē oñdit: qō tāta mētis intētione defleret. Latronis iuitat nos qdē repētina ꝓfessio. Petri lachrymas subito gaudem⁹ esse respectas. Bladit nobis momētanea humilitas publicani. Dauid aūt dū sua peccata nitit plixius detergē: dedit vnde se generalitas possit absoluē: fecitqz vt lachrymę sue dū per posterioꝫ ora decurrūt: nulla tpis, plixitate siccent. Considere mus aūt que fuerit humilitas in pphēta. Cor principis vox qsi puata cōterruit: ⁊ irat⁹ est potius sibi qui se cognouit iusta obiurgatione culpari. Tā ingētiuz pplorꝫ rector sibi erat vehemētissim⁹ tortor: exigēs a se penas: qs iussione vix ferre poterat aliena. Vulgo mos est peccata sua callidis allegationib⁹ excusare: rex aūt potētissim⁹ in ꝓspectu oium se potius elegit addicē: ꝓstituēs se reuz cui⁹ ꝓsueuerat ppls formidare iudiciū. Quapp ideo a dño absolui meruit: qz sua vitia nō defēdit. O pctā in reb⁹ letissimis plus cauēda: In Saulis pscutiōe numerosas vtutes exercuit qui posit⁹ in regni securitate peccauit. Quo facto docemur felicitatē mūdi isti⁹ nō oportē pquiri: quādo magis in afflictione pficit ⁊ in, pspitate peccat. Meminisse aūt debem⁹ in hoc psalmo statū eē: qui dicit ꝓcessio. Cōcessio est enim: cū reus nō id qō fecit aliq ꝓcertatione defēdit: sed vt ignoscat postulat absolute. Qō generaliter in oib⁹ psalmis penitētium repiri posse non dubium est. RHE DEF

Diuisio.

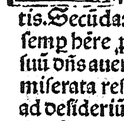

Quinque mēbris hunc psalmū ꝓgrua nimis respicim⁹ dispositione formatū: vt sicut quinario sensu peccatum oē colligit: totidē ptib⁹ ꝓtracta iniqtas expiet. Prima est satisfactio pfectissime humilitatis. Secūda: ꝓfidētia misericordie dñi: quaz fideles semp bere, pficuū est. Tertia: petit vt a peccatis ei⁹ suū dñs auertat aspectū: sed ipm poti⁹ sācta trinitas miserata respiciat. Quarto subiūgit oēs peccatores ad desideriū supplicationis magis ac magis animādos: si tā ingens illi remitteret iniqtas. Quinta pte: causa memorat ecclie: que per ei⁹ erat semē aduētu dñi ꝓstruenda: vbi iā let⁹ altari ei⁹ offerēdos vitulos pollicet. Sic ⁊ supplicatio deuota ꝓcludit: ⁊ vēture salutis gaudia nuntiantur. Expositio.

Miserere mei de⁹: ꝓm magnā misericordiā tuā. Et ꝓm multitudinē miserationū tuarū dele iniqtatē meā.] Rex ille potētissimus ⁊ multaꝫ gētiū victor egregius cū se audisset a Nathan pphēta redargui: peccatū suum nō erubuit publice ꝓfiteri nec ad noxias excusationes cucurrit: ad qs maxime festinat humanitas: sed repēte salutari humilitate pstratus ipm se offerēs deo purpurat⁹ penitēs: pys lachrymis supplicauit. Fidelis eni seruus nō assumit callosas ificias: sed cito itelligit cōmissa delicta. Mirabile dictu. Dicēdo eni iudici: Miserere mei: locū examini cognoscit abstulisse. Uox ista nō discutit: sed sub tranqllitate semp audit: Solaqz res est per quā possim⁹ rei sine aliq ꝓtrarietate defēdi. Petebat qdē misericordiā quā diffinire nō poterat: sed tū pctis suis eā grādiorē oīmodis sentiebat. Quāta eni sit: vt dixerūt sāctissimi pres: qs enarrare sufficiat: vt mūdi creatorē de celo deposuerit: ⁊ terreno corpe induerit ꝓditorē: eūqz qui eternitate pii manet eqlis: mortalitate coequauerit ⁊ nobis formā serui mūdi dño ꝓposuerit: vt ipse panis esuriret: fons vite sitiret: vtus ifirmaretur: oīpotēs vita moreret? Que deniqz maior miserī cordia: qz ꝓpter nos creatori creatorē: seruire dñatorē: vēdi redēptorē: humiliari exaltatorē: occidi viuificatorē? Hec erat illa magna misericordia dñi quaz sanct⁹ vir explicare nō poterat: sed facile se per eā credebat absolui: p quā humanū gen⁹ iaz tūc cogscebat posse

posse liberari. Quod autem dixit: Miserere ꝓm magnam misericordiam tuā: argumentum est a ꝓiugatis. Misereri eniz: a misericordie fonte descēdit. Sequit: Et ꝓm multitudinē miserationū tuarꝫ dele iniquitatē meā. Quid nō poterat dare: quādo se dñs rogabat ignoscē? Multitudo eniz idulgētie dñe: magnitudinē peccatorꝫ quālibet exupat: nec valebat delictū pcellere: ꝓtra qō petebat tāta misericordia subuenire. Quod argumētum dī a pte maiore. Multo eni maior est misericordia dñi: cuius peccata nostra videant ingētia. Precat ergo in oibus delictis suis pietatis multitudinē: qz per pphetaz pscntis negtie suscepat remissionē: vt ⁊ illa mereret euadē que diuersis tpib⁹ se meminerat ppetrasse. Prudentissime aūt delictis nullū volebat remanē vestigiū: qm̄ ille solus in libro vite cōscribit: cui⁹ oia peccata delent. TOP TOP

Amplius Iniqtate. Ut peccato, ¶ Usquequaqz laua me ab ¶ iniustitia mea: ⁊ a ¶ delicto meo mūda me.] Studiose debet dilui: qui criminū veneno obfuscat⁹ est: qz curiose nō abluit: qui tenebrosa ifectione maculat. Usquequaqz: vndiqz: ab oī pte: vt ⁊ illa simul ignoscēt que prius se nouerat admisisse. Pōt enim aligs sic lauare: vt tū nō sit oino purissim⁹. Sed addidit: Mūda me: qtenus in eo nihil remanē posset īmūdum. Sed istud lauacrū qō sic abluit maculas pctorꝫ: vt supra niuē possit dealbare qō sordidū est: salutiferi baptismatis cogscit indicare puritatē: vbi sic oia ⁊ originalia delicta ⁊ ꝓpria admissa mūdant: vt illic nos restituat puritati in qua ꝓmus Adā noscit eē pcreatus. Sed vtinā cōseruarem⁹ tāti muneris dignitatē: ne nos iterꝫ pullulātia peccata fuscarēt. Petit ergo pphēta in pfiguratione sacri baptismatis mūdari ab iniustitia sua: ne in securitate remissus negligēs videret esse post veniam. Nā maxime debet caueri: ne finitima nra redant obnoxia: sicut Salomon dicit: In fine suo laudabit dis vir.] Qm̄ iniqtatē meam ego ¶agnosco: ⁊ peccatū meū ꝓtra me est semp.] Sciens pphēta sic dñm pium: vt tū ⁊ iustus eē non desinat: egtatē suis supplicationib⁹ admiscuit congruēter: vt facilius audiat qō iustitia iteruenēte deposcit. Puniēdū qdē scit eē pctū: sed ideo a dño dicit eē parcēdum: qm̄ a se ꝓfirmat eē damnatū: sicut Salomon dicit: Iustus in pncipio sermonis accusator est sui. Intēdam⁹ ergo qō dicit: Ego agnosco. Peccata eni illa sunt fortiora: que agnoscētes admittim⁹: nō aūt illa que per ignorātiam ppetram⁹. Siue illud: scire oēs possunt pctā sua: sed soli illi pbant agnoscē: qui ea vident ꝓpria execratione damnare. Perfecta eni penitētia est: futura cauē peccata: ⁊ lugē ꝓterita. Primo eni post ipz fuit scelus: qm̄ pphēta iterrogāte ñdit: Dignum eē morte qui alienā ouem paupis ꝓcupiuit: tūc qm̄ peccatū suum nō credebat esse deflēdū: modo aūt eum penitet cū pstrat⁹ humiliter ingemiscit: ꝓtra se stare dicit delicta: qsi quādā figuratā imaginē semp adiecit: hoc est qō iugiter aspicit ⁊ cuz oculos claudit. Sz respect⁹ iste ꝓtinuus pctorꝫ: pseuerātiaz pie supplicationis oñdit. Nā quotiēs talia corde respicimus: totiens cōmissa deploram⁹. Dixit eniz dñs in supiori psalmo: Arguā te ⁊ statuā illaz ꝓtra faciē tuā: qō hic sibi vir scissimus ipse faciebat cū dicit: Et peccatum meū ꝓtra me est semp. Iuste ergo se petebat absolui qui iā hic formā illā visus est sibi fecisse futuri iudicij. Hec figura dī Procatalepsis. i. Poccupatio. Dic eniz qsi iā in vēturo iudicio ꝓstitut⁹: delictorꝫ suorum aspect⁹ teterrimos pertimescit. ¶ Tibi soli peccaui ⁊ malū corā te feci: vt iustificeris in sermonib⁹ tuis ⁊ vicas cū iudicaris.] Dic iterꝫ Enthymematicus syllogismus appet: quē in vigesimo psalmo iaz dixim⁹. Cui⁹ ppositio est: Dñs iustificat in sermonib⁹ suis: ⁊ vincit cū iudicat. Hinc subiungit in ꝓclusione premissa sentētia. Tibi igit soli peccaui: ⁊ malū corā te feci. Hoc in reddēdis syllogismis sine culpa fieri more veterū ꝓstat esse pmissum. Nūc ad exponēda verba redeam⁹. De poplo si qs errauerit: ⁊ deo peccat ⁊ regi. Nā quādo rex delinquit: soli deo reus est: quia hoiem non hēt qui ei⁹ facta diiudicat. Merito ergo rex deo tm̄ se dicit peccasse: qz solus erat qui ei⁹ potuisset admissa discutē. Et qz illū vbiqz eē nouerat: iure corā ipso malū se fecisse deplorabat: arguens de mētiam suā qui nō expauit tāto iudice pscnte peccare. Sermones aūt dñi merito iustificari dicunt: qm̄ sine dubio semp ei⁹ dicta cōplent: sicut ipse dicit: Le lum ⁊ terra trāsibūt: verba aūt mea non pteribunt. Segtur: Et vincas cum iudicaris. Deus tāte iustitie est: vt velit se cum hoib⁹ iudicari. Ipse eniz dicit: Iudicate iter me ⁊ vineā meam. Et alibi dicit: Populē mē qd feci tibi: aut qd ꝓtristaui te? Rūde mihi. Un̄ nūc pphēta ꝓfiteī talē ꝓtra se dñm bēre iustitiaz: vt absolute supet cū fuerit iudicatū. Sic ⁊ Hieremias ait: Dicetis dño deo nro: tibi iustitia: nobis aūt cōfusio vultus nostri. Erat qppe in aio eius qō ex pastore rex fuisset effectus: qō regēdos pplos accepat: ⁊ sine bonoris sui consideratione deliquerat. Necesse ergo erat vt in alieno iudicio pphēta suparet: qui iā vict⁹ in ꝓprio examine noscebat. Aliqui hoc aptant: ⁊ ad dñi passionē cū iudicat⁹ vicit: ⁊ mūdum damnat⁹ absoluit. ¶ Ecce ¶ in iniqtatib⁹ ꝓcept⁹ sum: ⁊ in ¶ delictis pepit me mr̄ mea.] Dic invidia pctī minuit: qm̄ ꝓprīū crimē delictis gnālib⁹ cōparat: vt ipsa multitudo ⁊ ꝓfessio pctorꝫ miserationez boni iudicis cōmoueret. Ergo iste sensus est: qd dicaz me modo fecisse que arguor: qui iā ex originali peccato in iniqtatib⁹ ꝓbor eē ꝓceptus: vt ante peccata ꝓtraxerim qz vite pncipia repissem? Quod argumētū dī ab añcedentibus. Neqz enim nouū est illū peccare qui in iniqtatibus ꝓcept⁹ ⁊ in delictis est genit⁹. Quid humilius: quid simplicius qz de vno pctō redargui: ⁊ simul oia ꝓfiteri? Merito ergo isti sic facile videt indultum qui post absolutionis donū multis modis se nititur oñdē criminosum. Audiāt pelagiani: ⁊ ire ꝓtra manifestam veritatē vehemēter erubescāt. Quēadmodū eniz pōt fieri vt ¶libet etate paruula nō egeamus absolui: qui hūc mūdū delictis grauātib⁹ igredimur onerati? Job quoqz simili voce, pfiteī. Nemo mundus ante te: nec ifans cuius est vni⁹ diei vita sup terram. Uas etiā electionis Paulus apls inter multa cōmemorat dicens: Euimus ⁊ nos aliqn̄ natura filij ire sicut ⁊ ceteri. Itē ipse Paulus apls: Per vnum hoiem peccatū intrauit in mūdū: ⁊ per pctū mors: ⁊ ita in oēs hoies mors perrāsiyt in quo oēs peccauerunt. Ipsa etiā veritas in euāgelio testat definitiua sentētia. Amē dico vobis: si qs nō renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu scō: nō pōt videē regnū dei. Quapropt iterrogo: cur ifantes a regno dñi reddunt alieni: qui de cōmissa nequeūt pzauitate culpari? Restat ergo vt originali peccato ifantes teneant obnoxy: qui anteqz ꝓpria faciāt: ꝓmi hoīs secū pbant gestare peccata. Sunt ⁊ alie verissime pbationes: si sibi humana pteruia sacrilegos non exgrat errores. Supest eorꝫ secūda negtia: qm̄ liberū arbitrium sic in humanis

SYL

Mt. enim. Mt. peccatis concepit.

TOP

Mt. cogisco.

Prouer. 18.

2. Reg. 12.

Ps. 49

SCHE

Matth. 24

Isa. 5.

Michee. 6.

Baruch. j.

Eph. 2.

Roma. 5.

Joan. 3.

Job. 15.

virib⁹ponũt:vt absq; dei gratia homĩes putent per
seipsos bonum aliq̃ posse concipe vel agere. Quod
Ho.58. si ita eẽt:cur ꝓpheta diceret: Deus de⁹ misericordia
eius pueniet me:? Cum te audis misericordia dñi p̃
uẽtus:nihil tuus p̃esisse dat̃ intelligi. In alio quoq;
Ho.120. psalmo dicit: Nisi dñs edificauerit domũ:in vanum
Ho.36. laborãt qui edificãt eas. Idẽ dicit:A dño gressus ho-
minis dirigunt̃ ⁊ viã eius cupiet nimis. Alio quoq;
Ho.145. loco Psalmista testat̃:Dñs erigit elisos: dñs soluit
cõpeditos:dñs illuminat cecos. Cur audiatis pueni-
re:edificare:dirigẽ ⁊ erigẽ:dñm:absoluẽ ⁊ illumina-
re nullis p̃cedẽtibus miseritis:qd ibi ꝓprius cepisse
cognoscitis:nisi illud tm̃ vñ pro vestra supbia iuste
damnemini:Sed dicitis forsitan ꝓpheta Isaias sic
Isa.5. arbitrius libere cõprobare:Si voluerit ⁊ obaudie-
Ezech.18. rtis:bona terre comedetis. Et iterꝝ Eẽechiel: Facite
Ho.94. vobis cor nouũ:⁊ spiritũ nouus. Et iterꝝ: Hodie si vo
cẽ ei⁹ audieritis:nolite obdurare corda vestra. Sed
hec ⁊ illis similia pessima itẽtione sentitis:vt creda-
tis hoies a semetipsis bone volũtatis initius sumẽ:⁊
post adiutorium diuinitatis accipe:vt q̃ dici nefas
est:nos sim⁹ causa eius bñficij nõ ipse sui. Iam quo
Joan.1. modo verum erit:q̃ Ioãnes ait:De plenitudine ei⁹
nos oẽs accepim⁹:⁊ gratiã pro gratia. Uel quẽadmo
dũ ipsa gra dici poterit gratuita:si eã anticipet alicu-
ius boni p̃missa celeritas: Audite Apl̃m:qui dogma
vestrum falsissimũ vera p̃dicatione ꝓuincit dicens:
Roma.11. Quis prior dedit ei:⁊ retribuetur illi:? Qm̃ ex ipso ⁊
Phil.2. per ipm̃ ⁊ in ipso sunt oia. Itẽ Apl̃s:A quo est ⁊ velle
Jaco.1. ⁊ pficẽ pro bona volũtate. Et Iacobus apl̃s: Oẽ da-
tum optimũ:⁊ oẽ donũ pfectum:de sursum est descẽ
dens a pãe luminũ. Segtur alia vos multo peior ab-
surditas. Si a nobis eẽt bone volũtatis initium:nos
magis ponerem⁹ fundamẽtũ vbi edificaret dñs:q̃
certe nulla põt mẽt̃ sanitas approbare. Quapropter
desinite asserẽ:que nõ potestis iplere. Illi obedieẽt
audiũt:quos ipse facit audire:illi pficẽ cupiunt: qui
mun⁹dinitatis accipiũt. Nã post vitiatã humani ge-
neris naturã:liberi arbitrij salutiferã partẽ ⁊ dñs tri
buit ⁊ opationẽ ipsi⁹ sua pietate ꝓcedit. Hec qdez la-
tius beat⁹ Augustin⁹:hec doctissimus Hieronymus:
hec Prosper ꝓ sensu generalitatis:dino munẽ docue
rũt. Sed nos hec ꝓtingẽ fecit heresis execrãda: que
nimis saluti nr̃e ꝓbat̃ esse ꝓtraria. Ecce enis veri-
tatẽ dilexisti:icerta ⁊ occulta sapiẽtie tue manifesta
sti mihi. Sicut supiori versu per cõmune delictus
approbauit:qr nemo a peccatis redderet̃ except⁹:sic
iterꝝ per suas ꝓfessionẽ sibi supplicat subueniri:qm̃
in ꝓfitẽdo peccato veritatẽ dixit:quam deus dñs su
pra sacrificia plus regrit. Non enim deus delectat̃
penis nostris:sed ꝓfessionẽ querit erroris: sicut scri-
Ezech.18. ptum est: Nolo mortẽ peccatoris:sed vt ꝓuertat̃ ⁊ vi
DEF uat. Incerta sunt que oino discerni non possunt: sed
aligbus ambiguitatibus colligunt̃. Occulta vo sunt
que nec oculus ꝓspicit:nec mens humana diiudicat.
Hec duo nõ solus sibi reuelata dicit:sed manifesta-
ta pfitet̃:vt q̃ fuerat vel suspicari arduum: pueni-
ret illi in declaratiõe manifestũ. Et nota ꝙ collata
sibi munera pulchra definitione cõplectit̃. Dicẽdo
enim: Incerta ⁊ occulta sapiẽtie tue manifestasti mi
hi: ꝓpheta quid sit ostendit. Onus aliud addit rea-
tui suo:vt cũ bñficia numerat:culpa semp accrescat.
Incerta ergo ⁊ occulta sunt: que deus illi in filij sui
manifestatione reuelauit. Primum vt agnoscẽt eus
bẽre filium:deinde vt ipsus noscet ex suo semine in
carnis assumptione vẽturum:vt passionis quoq; fu-
tura p̃diceret:⁊ resurrectionis gloriam nũtiaret:⁊ in
de non se dicit debuisse peccare:cum talia meruisset
agnoscẽ. O sancta simplicitas: Quis tãtus sue defen- DOG
sioni studẽ potuit:quãtum iste in ꝓpria condemna-
tione laborauit: Quod argumẽtus dicit̃ a causis. Di
TOP cit enim post tot collata bñficia: ad talia se non de-
buisse puenire peccata. Aspges me hyssopo ⁊ mun Alt. Dñs
dabor:lauabis me ⁊ sup niues dealbabor. Superio-
ri supplicatione pstratus:in secũdam partẽ miseri-
cordia dñi confisus erigit̃: ne q̃ omnibus peccatis
est grauius de clemẽtia omnipotẽtis dñi desperasse
videret̃. Hyssopus quãuis sit herba paruissima:radi
cibus suis saxoꝝ fertur viscera penetrare. Hec ⁊ in-
ternis hominũ sauciatis probat̃ accõmoda. Et in li-
bro Leuitico:imolato sanguine intincta:supra lepro Leuit.14.
si corpus septies solebat aspergi:significans preciosi
sanguine dñi Saluatoris maculas peccatoꝝ effica-
citer esse diluendas. Hac similitudine supplicat se
Prophetа liberari: vt Christi sanguine salutari quẽ
pio corde credebat esse vẽturum: absolutionis mu-
nera mereret̃. Per hyssopum enim significat sacra-
mẽta que diximus:que non solum inquinamẽta de-
tergunt:sed etiam sup niuem puritatẽ anime relucẽ
tis ostẽdunt. Super niuẽ autẽ albus de corporib⁹ nil
valet inueniri:sed ideo sup niuẽ dicit:qr spiritualis
aĩa longe supra corpora mũdata resplẽdet. Que figu
ra dicit̃ Hyperbolis:id est suplatio:cum aliquã opi SCHE
nionẽ oĩum notam:sentẽtia nostra exupare ꝓtendi-
mus. Tale est ⁊ illud:sicut iã in septimodecimo psal
mo dictum est:Et volauit:volauit sup pẽnas vento- Ps.17.
rum. Auditui meo dabis gaudiũ ⁊ letitiam:⁊ exul-
tabunt ossa humiliata. Dic iam pie cõfidẽtia diui-
nitatis ostẽdit̃:vt talia se auditurum dicat:que gau-
dium letitiãq; ꝓgeminent. Gaudius ptinet ad abso-
lutionẽ: Letitiam ad ꝓpetua p̃mia possidenda. Hoc
est aũt audire gaudium ⁊ letitiam q̃ ꝓmittit̃ ab- Matth.25.
solutis: Uenite bñdicti patris mei:ꝓcipite regnũ q̃
vobis paratũ est ab initio mũdi. Segtur: Et exulta-
bunt ossa humiliata. ſ. audita voce quã diximus. Q̃ TOP
argumẽtum dicit̃ a consequẽtibus. Necesse est enis
vt quãdo hec audita fuerint:letitia consequat̃. Per
ossa vo significant̃ animi firmamẽta:que necesse fue
rat oino humiliari:quãdiu penitẽs iste potuisset ab-
solui. Humiliata enim dixit: ꝓpter erroris sui ꝓsciẽ-
tiam que pficue semp humiles facit. Auerte faciẽ
tuã a peccatis meis:⁊ oẽs inigtates meas dele. Ue-
nit ad tertiam partẽ:rogans iudicẽ pium ne respice-
ret peccata:que ipsi quoq; videbant̃ horrẽda. Con-
sidera vo ex contrarys: pulcherrime regulas datas.
Si nos auertimus facies a peccatis nostris noxium
est:qr obliuiscimur ⁊ negligẽter agimus que ꝓtinuo
fletu abluẽ deberemus:si dñs non auertit extinguit:
qr iudicat delicta que respicit. Sic orat ⁊ alibi: Ne Ps.142.
auertas faciẽ tuam a me:⁊ ero similis descẽdẽtibus
in lacum. Merito:qm̃ si nos respicimur: misericor-
dia Saluatoris absoluimur:sicut de Petro in euan-
gelio dicit: Et respexit Petrum:⁊ egressus foras fle- Luc.22.
uit amare. Segtur: Et oẽs inigtates meas dele. De
duob⁹ criminib⁹ vocatus ad culpã:pro vniuersis deli
ctis prudẽtissimus precator exorat. Sciebat enim se
fecisse plurima q̃q̃ iustitia presentis tpis arguebat:
ita salutari cõpẽdio quicqd accusari poterat remitti
sibi vna venia postulabat. Dele autem dum dicit̃:di
mitte significat̃:qr omne nostrum admissum quasi
quibusdã

quibusdã tabulis scribit̃:cũ diuina notitia cõtineat̃.
Cor mundũ crea in me de⁹:⁊ spiritũ rectus innoua
in viscerib⁹ meis. Subtiliter hos vsus per vba sin
gula debemus exquirere:vt nobis sensus possit eui-
dentius elucere. Creare dicimus:nouũ aliquid ĩsti-
tuere:vt illõ q̃ nõ fuit videat̃ existere. Et quo mõ
dicam⁹ añ peccatũ cor mũdũ nõ habuisse Dauid de
quo dñs dixit: Inueni Dauid filiũ iesse virũ ꝓm cor
meũ:qui faciat oẽs voluntates meas: Sed crea hic:
restaura debet intelligi. Petit ergo ꝓpheta tale mũ
dũ cor sibi creari:q̃ iã peccatis impellentib⁹ cõmo-
ueri minime potuisset ad culpã:sed stabilitate defi-
xũ a bono nõ possit mutari ꝓposito. Hoc vtiq; san-
ctis post resurrectionẽ dabit̃. Sed penitens iste bo-
noꝝ auidus: venturi p̃mij amore succensus:q̃ in fu
turo euenire poterat:hoc sibi ꝓcedi p̃senti tẽpore po
stulabat. Rectũ spiritũ dicit:filiũ dei vbũ:de quo in
Ps.44. alio psalmo cõmemoratus est: Uirga recta est virga
regni tui. Quẽ merito ex natura deitatis spiritũ ap-
Joan.4. pellauit:qr legit̃: Deus spirit⁹ est. Innoua:per hypal-
c.2, corin.3. lagen figurã positũ est:nõ ꝙ esset filius innouãdus:
SCHE sed qr Dauid peccatis veterẽ factũ possit innouare
per gratiã. Ille enis nos innouat:qui antiqui hois ve-
tustate deposita:innoua regenerationis sue dona cõ
mutat. Nã sicut per Adã veteres fuimus:ita Christi
Ephe.4. dñi beneficijs innouamur:sicut Apl̃us dicit: Deponẽ-
Col.3. tes veterẽ hominẽ cũ actibus suis:induite nouũ qui
ꝓm deũ creatus est. Addidit: In viscerib⁹ meis:vnde
nouerat adulterij detestabile crimen esse. Utrisq;
enis partib⁹ remediũ petebat:qm̃ de vtroq; peccaue
rat. Et intuere quãta viuacitate se desideret expiari:
vt intelligas eũ nullũ tale vlteri⁹ cõmittere voluis-
se delictũ. Nã sicut in cõpaginẽ priorẽ coire non pos
sunt abscisa membra:ita ad verũ penitentẽ nequeũt
ꝓterita redire peccata. Ut quibusdã vo placet:⁊ ali-
ter ꝓbat̃ exponi. Petit ꝓpheta cor mũdũ creare in
ETY se deũ:nõ aliud poscẽs q̃ nõ habebat:sed q̃ iã erat
mundũ fieri postulabat. Creare quippe dicim⁹:⁊ re-
nouare. Dictũ est enis ⁊ in alio loco de fidelib⁹: Ecce
nunc noua creatura:nõ quasi de altera que nõ erat:
sed q̃ in ea que iã ꝓstabat illuminatio noua ꝓcesse-
rat. Ne proycias me a facie tua:⁊ spiritũ sanctum
tuũ ne auferas a me. Proycit̃ a facie qui curari cõ
temnit̃. Et quid egrot⁹ faciat:si medicina se subtra-
hat: Sciebat enis ab illius facie sanitatẽ mentis ⁊ lu
men venire sapientie:⁊ credebat se inimico tradi:si
a vultu dñi iudicaret̃ expelli. Dic enis se tantũ vult
respici:qr peccata superius nõ debere cõspici suppli-
cauit. O mens ꝓphete:⁊ post humanos errores exi-
mia:de potestate tacuit:de affectibus minime suppli
cauit. Solũ spiritum ꝓphetie sibi nõ auferri petyt:
quẽ p̃cipuum supra cuncta rex habuit. Sic enis ⁊ Die
remias ꝓpheta de ipsius virtute testatus est dicẽs:
Hiere.1. Extendit dñs manũ suã ad me:⁊ tetigit os meũ:⁊ di
xit ad me: Ecce dedi verba mea in os tuũ:ecce statui
te sup gentes ⁊ regna:eradicare ⁊ demolire ⁊ pdere
⁊ exterminare ⁊ edificare ⁊ circũplantare. Merito
ergo ꝓseruandũ sibi petyt:q̃ supra omnes diuitias
magnificentius se habuisse cognouit. Et intuere qr
nõ dixit:da mihi:tanq̃ non haberet:sed ne auferas
posuit:scilz qr talis ac tãta supplicatio nisi per spiri-
Alt.et tũ sanctũ nõ poterat euenire. Redde mihi letitiaz
salutaris tui: spiritu principali confirma me. Re-
dit ad filiuz dei quẽ vt ostẽderet Christũ:dixit: Sa-
lutaris tui:cuius natiuitate salus gentib⁹ venit:⁊ q̃
ante erat paucis per eximiã fidẽ cognitũ: factum est
in vniuerso orbe notissimum. Quapropter cũ dicit:
'Redde mihi letitiã salutaris tui: Christũ significat:
cuius contemplatione inter ipsas quoq; lachrymas
letus erat:⁊ ꝓphetie sue munere inter penitentie sue
ieiunia pascebatur. Redde dixit:qr sibi nescio quid
gratie senserat iminutum:qm̃ ab illa gratia salutari
tãtũ quis recedit:quãtũ se reprehẽsibili ꝓuersatiõe
tractauerit. Nã cũ dicit: 'Redde mihi letitiã salutã
ris tui:gratiã se spirit⁹ sancti sine dubio amisisse co-
gnouerat:quã fragilitas humana nõ põt habere cũ
peccat. Sequit̃: Et spiritu principali confirma me.
'Rex ille sanctissimus ⁊ ꝓpheta mirabilis:nõ puta-
bat p̃cipuum munus esse subiectis iura dictare:na
tiones exteras bello subigere:sed tota contemplatio
ne translatus:curiosius expetebat in principali intel
lectu statui:q̃ in regni culmine cõtineri. Confirma
me dixit:ne iterũ peccem:ne a te anime mutabilita
te discedam. Nec incassum putemus:q̃ vir sanct⁹
⁊ cordis illuminatione radiatus:tertio spiritum no-
minauit:nisi qr indiuidue trinitati deuotus cõcedi
sibi ab ea veniã postulauit. Spiritus enis quantũ ad
essentiã diuinitatis:⁊ pater ⁊ filius ⁊ spirit⁹ sanctus
recte dicit̃ vnus deus:sed pro distinctione personaꝝ
est ꝓpriũ patri q̃ naturaliter sine initio ante secula
genuit filiũ: ꝓpriũ est filio q̃ naturaliter a patre ge
neratus est: ꝓpriuz est spiritui sancto q̃ a patre ⁊ fi-
lio ꝓcedit: que ineffabili charitate atq; cooperatio-
ne eoꝝ consubstantialis eternitas ⁊ potestas omnia
facit que vult in celo ⁊ in terra. Sed q̃uis hec incõ-
prehensibilia atq; inexplicabilia ita vt sunt nobis
nunc esse noscantur:tamen a nonnullis patribus cor
poralium ⁊ simul existentium rerum talis simlitu- IDI
do proponitur. Inuenimus enis in sole tres istas pro-
prietates. Prima ipsa est substantia corporalis q̃
sol est. Deinde splendor eius qui in ipso permanet.
Tertia calor qui ab splendore eius vsq; ad nos per-
uenit. Que hoc modo si tamen tante rei potest simi-
litudo aliqua reperiri arbitror estimanda:vt q̃ est
in sole substantia corporalis:ita intelligatur in trini
tate quodãmodo persona patris:⁊ q̃ est in sole splẽ
dor eius:hoc sit in trinitate persona filij:sicut Apl̃us
dicit: Splẽdor glorie eius. Q̃ autez est in sole calor: Heb.1.
hoc sit in trinitate persona spirit⁹ sancti:sicut legit̃:
Quis se abscondet a calore eius: Datur etiam aliud Ps.18.
exemplum incorporaliũ rerũ:hoc est:de anima:que
ad imaginem dei facta cognoscit̃. Anima igitur est
ipsa substãtia incorporea rationalis:in qua nunc in-
tellectus ⁊ vita est. Q̃ ergo est in anima substantia:
hoc intelligat̃:si dici fas est:in trinitate persona pa-
tris:q̃ autem est in anima virtus ⁊ scientia:hoc in-
telligat̃ in trinitate filius qui est dei virtus ⁊ dei sa-
pientia. Et q̃ in anima viuificandi proprietas:hoc
⁊ in trinitate intelligat̃ spiritus sanctus:per quez vi
uificãdi opus multis locis predicatur impleri:sicut
ait Petrus apl̃us in epistola sua: Mortificatos car- i. Pe.3.
ne:viuificatos autem spiritu. Item apl̃us: Littera 2. Corin.3.
occidit:spiritus autem viuificat. Et in euangelio do
minus ait: Spiritus est qui viuificat:nam caro non Joan.6.
prodest quicq̃. Hec autem que diximus tria singu-
lariter sequestrata nullatenus inueniuntur:q̃uis in-
tellectus noster ea distincta possit aduertere:sed ita
naturaliter sunt vnita:vt dum vnum horum se ab-
stulerit:simul tria semper occurrant. Sic per has si-
militudines:tãte rei aliq̃ nobis imagiatio veritatis

aperitur. Sunt ꝛ hec ꝛ talia patrum disputatione si-
milia:sed que nunc carnis infirmitas ad liquidum
vetat intelligi:tunc multo prestantius poterunt com
prehendi:quando in maiestate sua diuinitatem vi-
derint quicũq; beati sunt. Q̃ qui desiderat plenius
agnoscẽ:sancti Hylary:sancti Ambrosij:ꝛ sancti Au
gustini libros trinitatis non desinat lectitare. Nec
enim res ad disputandũ:q̃ magna:tam longa est. Nã
ꝛ beatus Hieronym⁹ aduersus hereticos in hoc psal
Docebo mo luculẽter ꝛ breuiter de trinitate disseruit. ¶ Do
ceã iniquos vias tuas:ꝛ impij ad te cõuertent̃. ¶ Quar-
tam partem supplicationis ingredit̃:vbi cum fuerit
auditus:que sit gloria pascẽtis ostendit:vt ipse quo-
Jaco.5. q; purgatissimus acquirat̃:cum aliũ ab infidelitate
querterit. Scriptum est enim:Quia qui querti fecerit
peccatorem ab errore vie sue:saluabit animã eius a
morte:ꝛ cooperit multitudinem peccatorꝫ. Duo sunt
enim genera doctorꝫ. Unum q̃ instituit exemplis.
Aliud q̃ verbis tm̃ noscit̃ admonere peccãtes. Q̃ d̃
hic vtrũq; deprehendit̃ sentiendũ. Dicit itaq;:Qm̃
si ppbete parcat̃:delinquentib⁹ spes remissionis ma
xima concedat̃. Quis enim ad querstionẽ nõ daret ani
mus:vbi rex ꝛ ppbeta concesse sibi venie prestabat
exemplum? Siue illũ z⁹ intelligi potest:q; libera-
tus a magno exitio predicare potuit genrib⁹ diuer-
sa magnalia dñi:que sequentiũ psalmorꝫ textus osten
dit. Pollicet̃ etiã cõpendiũ questuosum:vt q; igno-
uerat vni:multi per ipsuꝫ impij pbarent̃ acquiri:q̃
nõ elationis causa dicit̃:sed puidentie virtute pro-
phetat̃. Quãti enim per ista verba dño supplicãtes:
ex reis reddunt̃ liberi:ex obligatis feliciter absolu-
ti:¶ Libera me de sanguinib⁹ deus de salutis mee:
ꝛ exultabit lingua mea iustitiaꝫ tuã. ¶ Sanguinibus:
ꝓtra latinã q̃dẽ linguã numer⁹ pluralis videt̃ assum
ptus:sed q; hoc in grecis exemplaribus ꝓtinet̃:tran-
slator oino laudandus est. Elegit enim aliquid ꝓtra
artes secularũ ponere:q̃ a veritate posita discrepa-
re. Nam si diceret:a sanguine:vnũ forsitan peccatuꝫ
videret̃ ostendere:sed cum pluralez numerũ ponit:
multa esse sine dubio confitet̃. Q̃ idioma scripture
SCHE diuine possumus nuncupare. Hec figura dicit̃ Exal
lage:id est:imutatio:quotiens ꝓtra ꝓsuetudinez:aut
genus cõmutat̃:aut casus. Liberari ergo se ppbeta
petit de carnalibus delictis:vt iam desineret in ista
fragilitate peccare. Sanguis enim:pro corpore huma-
no ponit̃:q; inter ceteros humores eius ipse pricipꝫ vi
Matth.16. det̃ existere. Nam ꝛ in euangelio Petro dicit̃:Non
tibi reuelauit caro ꝛ sanguis. Deus salutis mee:signi
ficat dominũ Saluatorẽ:per quẽ salus pie credenti-
bus dat̃. Addidit etiam:Exultauit lingua mea iusti
tiam tuã:id est:si me liberauerís de sanguinibus:q̃d
intelligit̃ de peccatis:laudẽ tuã lingua mea iuste lo-
quet̃:propter illud q̃ in preterito psalmo dictũ est:
Ps.49. Peccatori aũt dixit deus:quare tu enarras iustitias
meas? Absolutus enim recte loqui potuit:vnde pec-
catorẽ lex diuina suspendit. Illud pterea videt̃ affer
re nõnullis aliquã questionem:quare post absolutio
nem delicti:dixerit:Laudabo iustitiã tuã:ꝛ non ma
gis q̃ aptũ erat posuit:laudabo pietatẽ tuã? Pieta-
ti enim gratias agere debet:qui precatus est indulgẽ
ter absolui. Sed si causam pfunda rõne ꝓsideres:ꝛ
iustitie diuine fuit:vt audiret ad se clamãtem:parce
ret supplicãti:susciperet ꝓfitẽtẽ. Siue q; due res istẽ
in iudicio dñi semp adiũcte sunt:sicut in centesimo
Ps.100. psalmo dicturus est:Misericordiã ꝛ iudiciũ canta-
bo tibi dñe. Q̃d suo loco euidentius explanabimus.

¶ Dñe labia mea aperies:ꝛ os meũ annuntiabit lau-
dez tuã. ¶ Labia ppbete que clausa fuerãt ꝓditione
peccati:beneficio absolutionis aperiẽda pronũtiat.
In reatu enim positis ora damnata sũt:sicut ꝛ Isaias
dicit:O miser ego:qm̃ imundus sum:qui cũ sim ho- Isaie.6.
mo ꝛ imunda labia habeam:in medio quoq; populi
imunda labia habentis habitem. Os aũt dicit̃ ꝛ cor
dis arcanũ:vnde efficaciter laus diuina cãtat̃. Me-
rito ergo post absolutionẽ peccati:ꝛ labia sua aperiẽ-
da esse pnũtiat:ꝛ os suũ dicit dñi annuntiare posse
pconia. ¶ Qm̃ si voluisses sacrificiũ dedissem vtiq; Alt.nõ habet
holocaustis ꝛaũt nõ delectaberis. ¶ Reũ se culpa in
terueniẽte cognoscens humilis precator:insinuat po
tuisse quippe regẽ facile sacrificia pecudum offerre:
que adhuc illo tẽpore pro peccatorꝫ expiationib⁹ pen
debant̃:si holocausta dñs libenter assumeret. Nam
q̃d dicit:Holocaustis aũt nõ delectaberis:significat
ritus sacrorꝫ per imolationes pecudũ:qui erãt adue-
tu dñi respuendi. Unde ꝓstat ppbetã sic ad dñm to
ta mente translatũ:vt nõ se sacrificys que illo tem-
pore gerebant̃ crederet expiandũ:sed illa magis ob
latione quã dicit inferi⁹. ¶ Sacrificiũ deo spirit⁹ cõ-
tribulatus:cor ꝓtritũ ꝛ humiliatũ de⁹ nõ ſpernit. ¶ Alt.despicies
Postq̃ dixit que sacrificia de⁹ respuit: nũc dicit illa
que poscit. Istud enim dam⁹ sacrificiũ deo:spiritũ sup-
bie confessionis humilitate mactatum:vnde nõ san
guis egredit̃:sed lachrymarũ fluenta decurrũt. Nã
spiritus iste quando est letus nos obligat:quãdo est
fim deum cõtribulatus absoluit. Dicit enim per quin-
rã speciẽ definitionis (que grece Cata antilexin:la- DEF
tine aduerbiũ dicit̃) q̃d sit acceptius sacrificium q̃d
offert̃ deo:id est:spiritus ꝓtribulatus. Sequit̃ etiaꝫ
sententie huius indubitata pmissio:per quã iam nõ
venia petit̃:sed eã deo se humiliãtib⁹ pollicet̃:id est:
cor ꝓtritũ ꝛ humiliatũ deus nõ spernit. Contritũ:di
cit penitentie laborib⁹ vehementer afflictũ. Humi
liatũ deo scilz:vt q̃d ante fuerat elatione superbum:
fieret pia ꝓfessione deuotuꝫ. Et vide quemadmodũ
rerũ ordo seruatus est. Non enim cor potuerat humi
liari:nisi fuisset frequenti tribulatione ꝓtritũ. Naꝫ
q̃d dixit:Deus nõ spernit:iam sancte pmissionis au
ctoritas est:qui pdicat̃ magis q̃ postulat̃. Cõstat enim
tales oblationes deũ nõ spernere:sicut illa cognosci
tur prior sacrificia respuisse. Perquirendũ sane vi
det̃ q; frequẽter in scripturis diuinis pro intelligẽ- Matth.15.
tia cor ponat̃. Dicit in euangelio:De corde exeũt co
gitationes male. Et Petrus apostolus Simoni ait: Act.8.
Cor enim tuũ nõ est rectũ coram deo. Isaias quoq; te Isaie.6.
stat̃:Induratũ est cor ppli hui⁹. Et in quarto psalmo Ps.4.
Quousq; graui corde. Et in septimo:Scrutans cor- Ps.7.
da ꝛ renes de⁹. Hic quoq; superi⁹ dixit:Cor mundũ
crea in me de⁹:vt cũctis indubitãter appareat ibi eẽ
cogitationũ nostrarũ fontẽ:inde bonũ malũq; veni
re tractatũ. Nã ꝛ particula ipa corporis nostri conoi
des est:q; ignis bẽt imaginẽ:vt merito tali sit posses
sione plasmatũ:vnde nobis põt venire ꝓsiliũ. ¶ Be-
nigne fac dñe in bona volũtate tua syon:vt edificen
tur muri hierusalẽ. ¶ Quãta pars que supest introit̃:
in qua iã calamitatũ anxietate deposita:memor pmissionis diuine let⁹ petit fieri q̃d dñs dignatus fue
rat polliceri. Supplicat itaq; vt qm̃ synagoga posi-
ta sub lege peccauit:per gratiã Christi succedẽs syon
hoc est:catholica firmet̃ ecclesia. Dicit̃ ergo:In bo
na volũtate tua fac syon:q̃si ille mons tunc nõ esset

effectus. Sed cõsidera q; in eo significat̃ ecclia:per
quã mundus scilz potuisset ornari. O regio illa oiuꝫ
patrona terrarũ:O ciuitas magni regis que celestis
patrie ꝛ imaginẽ portas ꝛ nomẽ:quis te audeat loca-
lem dicere:que totius orbis terminos sanctissima fi-
de probaris implesse? Naꝫ si hystoriã velis aduerte-
re:significat forte tẽpora Theodosij:quando Eudo-
cia iugalis eius religiosissima feminarũ:bene meri-
tam ciuitatẽ ampliorẽ ꝛ meliorẽ murorꝫ circulo co-
ronauit. ¶ Tunc acceptabis sacrificium iustitie:obla-
tiones ꝛ holocausta:tunc imponent super altare tuũ
vitulos. ¶ Frequẽter sic a sanctissimis viris aliquid
alligat̃:vt subiungat̃ etiã votiua promissio:vt est il-
Ps.115. lud:Quid retribuã dño pro bis que retribuit mihi?
Calicem salutaris accipiam ꝛ nomen dñi inuocabo.
Ita ꝛ hic dicit̃ patri:Tunc acceptabis sacrificiuꝫ iu-
stitie:id est:filij tui gloriosissimã passionem:qui se sa
crificium pro omnibus obtulit:vt salutem mundus
quã suis operibus nõ merebat̃ acciperet. Pulcherri
me aũt definitũ est:quid sit domini passio reueren-
da:id est:sacrificium iustitie. Sequit̃:Oblationes ꝛ
holocausta. Istud iaꝫ ad fideles pertinet christianos
qui erant post aduentũ dñi crediturí:significãs im-
molanda corda hominũ viuentiũ:nõ membra pecu
dum mortuorꝫ. Illa enim ignis cõsumptibilis absu-
mebat:ista incendiũ vitale discruciat. Illa redigebã
tur in fauillas:ista temporaliter animas tribulatio-
nib⁹ exurendo ad ameni paradisi gaudia eterna per
ducunt. Sequit̃:Tunc imponent super altare tuum
vitulos. Sacerdotes scilz:quãdo ecclesia catholica
fuerit domini passione cõstructa. Nã cũ superius di
xerit:Holocaustis aũt non delectaberis:querendus
est quare hic iterũ vitulos imolandos esse pmiserit.
Dictũ est per figuram Allegoricam:que aliud dicit:
aliud significat. Uitulos quippe posuit:aut pro inno
centibus adultis:quoruꝫ etas prima est:ꝛ a iugo pec-
cati ceruix pbat̃ aliena:ꝛ ideo in tali verbo perman
sit:vt actum illũ pterite legis indicaret fuisse rerum
imaginem futurarũ. Siue illos predicatores euan-
gelij pmittit:quorꝫ imaginẽ in vituli figura Lucas
euangelista suscipit:qui non mugitibus aera verbe-
rarent:sed orbez terrarũ dominice fidei predicatio-
ne complerent. Siue illos magis vitulos debemus
aduertere:qui animas suas in hostiam suauitatis sa
cris altaribus obtulerũt. Nam ꝛ pater Augustinus:
cũ de figuris illis euangelicis agerẽt̃:quodam loco
ipm dominũ vitulũ dicit:qui se hostiam obtulit pro
salute cũctorũ. Quapropter:siue de adolescentib⁹:si-
ue de predicatorib⁹:siue de martyrib⁹ sentiat̃:tales
tamẽ ppbeta vitulos altarib⁹ dñi potuit pmittere:
quos christiane religioni nouerat peruenire. ¶ Cõclusio

Dulcissimus nimis emanauit psalmus:de amaro compunctionis fonte
descendens. Sed quid lachrymarũ israeliticũ popu-
lũ tunc profudisse credamus:vbi tanta princeps af-
flictione plangebat? Quis enim illo flente nõ fleret?
Quis dolente nõ gemeret:quãdo pro gẽmato diade
mate rex cinerem gestabat in capite:canus puluere
nõ etate? Noluit enim se videri forinsecus ornatum:
qui se intus nouerat esse fedissimũ. Pulchrior sordi
bus suis:qui pompã seculi respuit in delictis. Dolor
vnius cordis:fuit nimirũ correctio ciuitatis. Quan-
do insanie crimen incurrit:qui tũc letus esse presum
psit? Felix profecto ter quaterq; ciuitas:vbi ꝛ seculi
dñs deo penitere meruit:ꝛ gloriaꝫ crucifixionis rex
celestis accepit. Hinc est:q̃d dũ in hoc libro septem
psalmi penitentiũ esse doceant̃:ecclesiarũ vsu rece-
ptũ est:vt quotiens peccatorũ vena peritt̃:per istum
magis dño supplicet̃. Non imerito:Primũ:quã in
nullo psalmorꝫ que penitentib⁹ maxime necessaria
est:tanta virtutis humilitas inuenit̃:vt rex potens
ꝛ in prophetali culmine cõstitutus tanq̃ extremus
hominũ sua festinauerit peccata deflere. Deinde:q;
post absolutionis promissionem tanta se constrinxe
rit necessitate lachrymarũ:quasi ei minime fuisset
ignotũ. Electũ est plane temperatũ ꝛ expeditũ sup-
plicationis genꝰ:q̃d omnis etas vere sapiens debeat
appetere:ꝛ ad subitũ festinanter possit implere. Nõ
enim hic vt in ceteris penitentibus aliquid difficile
dicit̃:quale est illõ in sexto psalmo. Lauabo per sin- Ps.6.
gulas noctes lectũ meũ:lachrymis meis stratũ meũ
rigabo. Nec illud q̃d in trigesimoprimo psalmo dic̃:
Grauata est super me manus tua:conuersus sum in
erumna dũ cõfigit̃ mihi spina. Nõ illud q̃d in trige Ps.31.
simoseptimo psalmo ait:Computruerũt ꝛ deterio-
rauerũt cicatrices mee:a facie insipientie mee. Nec Ps.37.
illud q̃d in centesimoprimo psalmo dicit:Quia cine
rem tanq̃ panem manducabã:ꝛ poculũ meũ cũ fle- Ps.101.
tu temperabã. Nõ illud q̃d in cẽtesimouigesimono
no dicit:De pfundis clamaui ad te dñe. Nec illud Ps.129.
q̃d in cẽtesimoquadragesimosecũdo. Quia persecu- Ps.142.
tus est inimic⁹ animã meã:humiliauit in terra vitã
meam:Collocauit me in obscuro sicut mortuos secu
li:ꝛ anxiat⁹ est in me spirit⁹ meus. Sed a ppbeta cor
reptus ꝛ peccati sui agnitione perterritus:petit rex a
clementissimo iudice:vt per misericordiam ipsius
ablutus:fordibus oiuꝫ peccatorum reddat̃ omnino
mundissimus. Sic magister optim⁹:ꝛ districtas ali-
bi satisfactiones fortiorib⁹ viribus dedit:ꝛ infirmis
ista temperata ꝓcessit. Que meritorio pia mater elegit
ecclesia:vt filios suos ad gratiam blandissime ꝓfes-
sionis modis oib⁹ inuitaret. Naꝫ põt hic ꝛ illud for-
tassis intelligi:ideo eum in hoc psalmo dixisse:Do-
ceam iniquos vias tuas:ꝛ impij ad te quertent̃:qm̃
preuidebat sequentes pplos per istũ psalmuꝫ copio
sissime penitentie munera petituros. Illud plane vi
deamus:quid est hoc q̃d nos frequenti meditatione
hunc psalmũ licet iterare:nec nobis impedit ad bo-
norez ecclesiasticos expetendos? Si vo a sacerdote
supra nos penitentie voto dicat̃:qm̃ ex persona dat̃:
iuste a canonib⁹ vetamur vltra accedere. Quicquid
enim in Christi nomine percipim⁹:inuiolabile nobis
ꝛ definitiuum decet esse iudiciũ. Ita fit vt peniten-
tiam vnũquẽq; ꝛ apud se iugiter liceat agere:ꝛ quã-
do per sacerdotẽ data fuerit nõ nos permittat vlte-
rius ad ecclesiasticos honores accedere. Hui⁹ autez
nec numerus vacat. Pertinet enim ad annum iubi
leũ:qui apud hebreos ꝓtraiectus veteres obligatio-
nesq; soluebat:quẽ in leuitico dominus annũ remis-
sionis vniuersos habitatores terre vocare precepit.
Pertinet quoq; ad pentecosten:quando post ascen-
sionẽ dñi aplis spiritus sanctus aduenit:miracula fa
ciens:ꝛ carismatũ dona ꝓcedens. Sic ꝛ psalmus hic
calculo quinquagesimo ꝓstitut⁹:si corde puro dicat̃:
delicta dissoluit:chirographum nostre obligationis
euacuat:ꝛ nos a debitis delictorũ tanq̃ remissionis
annus prestante domino reddit immunes.

Explicit expositio
Cassiodori in psalmũ quinquage
simum ꝛ vltimum prime Quinquagene.

¶ Cassiodori Clarissimi Senatoris Romani in secundā Quinquagenā Psalteri expositio incipit.

Titulus psalmi quinquagesimiprimi.

¶ In finē itellectꝰ ipsi Dauid cū venit Doech idumeꝰ ⁊ nuntiauit Sauli ⁊ dixit illi: Ecce venit Dauid i domū Abimelech. LI.

QUid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate? Tota die iniustitiā cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolū. Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis q̃ loqui equitatem. Dilexisti omnia verba precipitationis: lingua dolosa. Propterea deus destruet te in finem: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicem tuam de terra viuentiuꝫ. Videbunt iusti ⁊ timebunt ⁊ super eum ridebunt ⁊ dicent: ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. Sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum: ⁊ preualuit in vanitate sua. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei: speraui in misericordia dei in eternū ⁊ in seculum seculi. Cōfiteborꝫ tibi in seculū qꝫ fecisti: ⁊ expectabo nomen tuum qm̃ bonum in cōspectu sanctorum tuorum.

VT titulum nobis aperiat causa breuiter intimata: cū Dauid fugeret Saulem: venit ad sacerdotem Abimelech. Qui susceptus ab eo: ⁊ panes ppositionis accepit: ⁊ gladiū quo occiderat Goliā. Panes propositionis significauerunt sacerdotē: gladius sacratus futurum potentissimuꝫ regē. Ibi casu inuentus Doech idumeus ppositus muloꝫ: nuntiauit omnia regi Sauli. Tunc iratus Saul: Abimelech cū alys sacerdotibus eiusdē ciuitatis ab ipso fecit interfici. Iste aūt Doech per quē talia puenerunt: patriatico nomine cognominatus est idumeꝰ. Que vtraqꝫ verba cōiuncta (sicut patrū tradit auctoritas) indicant motus terrenos: que significatio verboꝝ antichristi actibus nō imerito deputat. Doech idumeus enim Dauid aduersariꝰ fuit: sicut Christo antichristꝰ erit. Iste sacerdotes extinxit: ille facturus est martyres. Iste nominis significatione indicat motꝰ terrenos: ille cunctū orbem moturus est: dum eum psumptione sacrilega ad culturā sui nominis coget. Quapropter per nomē Doech idumei: iure antichristus itelligit: cui tantis comparationibus similis approbat. Et ideo totus hic titulus ad aduētū domini secū dū: per tempꝰ antichristi iure referēdus est: quoniā oia ad Christi manifestationem competenter aptantur: vt psalmo suo titulus non discrepare: sed potius congruere videatur.

Diuisio.

SPiritu sancto illuminatus ppheta: respexit ante iudiciū dñi: antichristi cōsurgere abominabilē principatū. Et vt fideliū corda roboraret: In prima parte psalmi facta in euꝫ inuectione cōsurgit: ne se nimium in suis iniquitatibus extolleret: cui finis gratuissimus imineret. Secunda parte: adhuc eū increpans dicit: ⁊ q̃ celeri fine rapiat: ⁊ q̃ cū sanctis dñi nō habeat portionem. Tertia: stupore dicit puenire sanctorum: quādo diabolus qui in hoc seculo nimia presumptione grassatus est: in fine miserrimus abiectusq; videbitur. Quarta parte: prophēta confidens de deo in futuro seculo cū sanctis habere se estimat beatissimam portionem. Aliqui vo hunc psalmū generaliter in peccatores dictuꝫ esse putauerunt. Sed cum pro talibus magis precipiatur orari: qui spem conuersionis minime perdiderunt: cōsequens est vt de antichristo magis ⁊ sequacibus eius accipiatur: qui iam obstinationis sue crudelitate noscitur esse damnatus: maxime qui sicut dicit inferius: in fine erit destruendus.

Expositio.

QUid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate? Tota die. Cum scriptura diuina nec in bonis actibus dicat esse gloryficandum: sed p̃cipiat vt qui gloriat in domino glorietur: nūc ppheta virum sceleratū: de sola se malignitate iactantē: cū indignatione redarguit: cur velit de malis actibus gloriari: vnde deberet potius cōscientia teste cōfundi. Est aūt Energie pars: qm̃ absentē personā alloquit quasi psentē. Nunc eni per subsequētes versus: facta inuectione: mirabili pprietate describit: vt per mores suos conspici videat: qui post longū tempus creditur esse vēturus. Potens etiā in iniquitatib̃ ille est: qui in malo permissus valet implere qd̃ nitit. Sed quātū in nequitia validus: tātū est iprobis moribus execrandus. Sed ne hoc ad momētū fieri videret: additur est: Tota die: qd̃ vniuerse vite significat tempus: vt sine aliqua intermissione malū semper ⁊ operetur ⁊ cogitet. Iniustitiā cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolū. Pessimoruꝫ consuetudo mirabili breuitate describit: qui nō ante cogitant q̃ loquant: sicut sapientissimus Salomon dicit: In ore stultoꝝ cor eorum. Hic enim dicit linguaꝫ cogitasse nō cor: vt illa que prudentuꝫ cōsilio famulari solet: in ipsis locutionib̃ suis cogitasse videret. Que ideo inconsulta protulit: qꝫ ea premisso iudicio non limauit. Cogitauit enim lingua: vtrūqꝫ declarauit: ⁊ facilem voluntatem leuissime mentis: ⁊ precipitationē inconsultissimam dictionis. Possumus enim interdum mala cogitare ⁊ lingua non dicere. Hic vo prauī hominis pessima cōsuetudo damnatur. Addidit: Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Nouacula est in quadam subtilitate tensum latius ferrum: radendis pilis acutissimum preparatum. Quod lꝫ barbe segetem metat impressum: corporis tamen substantiam relinquit illesam. Conuenienter ergo seuissimi hominis doluꝫ acute nouacule comparauit: qꝫ sicut illa hominē non ledit: ita nec iste animam iusti sub quauis afflictione pcellit. Potest eni radere omnia que sunt foris secus attributa quasi pilos: sed anime interna tunc magis efficit pulchriora: quando ei nititur auferre mundana. Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis q̃ loqui equitatem. Nunq̃ malum derelinquit: qui cognoscitur amare qd̃ peccat. Illas eniꝫ res absolute deserimus: quas odio interueniente damnamus. Naꝫ peccator iste nequissimus diligere dicitur vitia sua: qui execrabili morbo corruptus illud magis appetibile iudicat: qd̃ boni mores semper accusant. Et vt culpis eius augmenta cōgeminet: Addidit: Super benignitatem: vt etsi animū eius aliquando benignitas tangeret: mox tanq̃ detestabile vitium repudiata sorderet. Sequitur: Iniquitatem magis: q̃ loqui equitatem. Plerūqꝫ homines qui peccata faciunt: per decorem se composite locutionis abscondunt. Nolunt in se deprehendi: qꝫ nouunt generalitatis execratione damnari. Iste autem sic professus est malum: vt loqui nō erubescat: que sapientium vota repudiant. Et respice quemadmodū multas res his tribus versib̃ breuiter intimauit. Que figura dicit Leptologia: id est: subtilis locutio: quādo res singule minutatis ac subtiliter indicant. Dilexisti oia vba precipitatiōis: lingua dolosa. Interposito diapsalmate: venit ad secūdā partē. Sed q̃uis nobis sceleratissimū aliquē pponam̃ꝰ: quis erit cuiꝰ tanq̃ de p̃cipitio mōtis dolosa vba descendant? Sed de antichristo vere dicit: qui ppostratis moribꝰ atqꝫ profusis diligit inigitatē: currit ad omnia vba p̃cipitationis: iubet qd̃ nullū iuuat: ⁊ totū cuꝫ dolo loquit a quo nulli pfutura censent. Propterea destruet te deus in finē: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicē tuaꝫ de terra viuentiū. Destruet deus in hac vita psperrime quos iterū edificare decreuerit: In fine autem qui destruit eternis supplicys deputat. Nā ppter illa que superius dicta sunt: in fine seculi ore dñi tyrannus ille plectēdus est: vt tā ingens negtia aduētu sūmi iudicis destruat. Cuiꝰ potētie tēpora Daniel quoq; definit dicēs: Qm̃ in tempus tempoꝝ: ⁊ dimidiū tēporis in psummādo dispersione fient oia hec. Sequit: Euellet te: ⁊ emigrabit te de tabernaculo suo. Pena ingēs: formidolosa damnatio: de amentissimo dñi tabernaculo euelli: ⁊ in perpetuis ignibꝰ mancipari: vbi nec virere cuiq̃ datum est: nec florere pcessum: sed tanq̃ arbor grādena radicitꝰ euulsa: eterna sterilitate siccabit. Potest etiā quoslam mouere: q̃ vba ista antichristo nequeāt puenire. Dicit eni: Emigrabit te de tabernaculo suo: cuꝫ homo paganissimꝰ ibi nō videat esse plantatus. Sed hoc a mēbris ipsiꝰ pōt accipi: qui in ecclesia quidē corpore vident esse nō animo: qꝫ sicut fideles mēbra sunt dñi Saluatoris: ita ⁊ ille suos cōplices in vnaꝫ colligit negtie societatē. Addidit: Et radicē tuā de terra viuētiū. Radices erūt antichristi psētanei ministriqꝫ diaboli. Et iō radicē ipsiꝰ cū ipso de terra viuentiū dicit esse euellendā: qꝫ cū sanctis dñi: nec diabolus: nec antichristꝰ nec sequaces eoꝝ habebūt aliquā portionē. Respiciat eius penā qui potentiā ipsiꝰ hic putauerit admirandā: ⁊ necesse est vt habeat vilissimū: cuius dominiū nō dubitat amputādū. Videbunt iusti ⁊ timebunt: ⁊ super eū ridebunt ⁊ dicent. Uenit ad tertiā partē: in qua ppbetie puidebat spiritu qd̃ adhuc datum est post longa tēpora prouenire. Sed q̃uis iusti iugiter deū timeāt: ⁊ de eius potētia nō desināt magnum aliqd arbitrari: tunc tamē talia videbunt que super humanas cogitationes vehementius expauescant. Timebunt ergo: ad gloriā diuinā respicit: non ad pene formidinē. Loquit eni de beatis. Sequit: Et sup eū ridebūt: ⁊ dicēt. In isto seculo iusti deflēt potius quos errare cognoscūt: sicut Aplus dicit: Ut lugeā multos ex his qui peccauerunt: ⁊ nō egerūt penitētiā. Sed qm̃ in futuro iudicio penitētie nō erit locus: merito supra eū iusti ridebunt: qm̃ sancta dñi patientia a perfido iniqua volūtate pētēpta est. Sed ne risum ipsum: vt hic plerūqꝫ puenit: leuissimū putaremus: subsequit que vba dicturi sunt: vt cū iudicio dñi beatorum psentanea voluntas possit ostēdi. Ecce homo qui nō posuit deuꝫ adiutorē sibi. Sed sperauit in multitudine diuitiarū suarum: ⁊ pualuit in vanitate sua. Ecce: dū dicit: extēsa manus peccatoris: foris nefanda monstrat: claret ad quid pducta sunt opera: que gloriosa crudelissimꝰ estimabat. Diuitias vo hic: vniuersas pompas seculi debemus accipere: quibꝰ ille nefandissimus abundabit: sicut Daniel ppheta cōmemorat. Et dominabit in occultis auri ⁊ argēti ⁊ in oibꝰ cupiditatibꝰ egypti. Nō eni tm̃ auro locuples erit: sed ⁊ numerositate gētiū ⁊ dominatione terrarū: miraculoꝝ quoqꝫ ostēsione gaudebit. Honoris etiā prauī se elatione iactabit: ⁊ ceteris vitys plenissimꝰ erit: que egypti nomine vident itelligi. Sed hec oia erūt vana: qm̃ a dño pbant aliena. Uanū eni dicit qd̃ est inane: fragile vel caducū: ⁊ ab ipsa firmissima veritate discretū. Nā q̃uis p̃ncipatui eius oia mundana famulari posse videant: in vanū tamē pualuit: qui sibi pfutura nullatenus acquisiuit. Sicut de ipso ⁊ doctor gentiū dicit: Extollens se sine causa inflatus amētia carnis sue: ⁊ nō tenens caput ex quo omne corpꝰ per ꝓiunctiones perductū ⁊ porrectū crescit in cremētū dei. Ego aūt sicut oliua fructifera in domo dei: spaui in misericordia dei in eternū: ⁊ in seculū seculi. Uenit ppbeta ad quartam partē: in qua iam letus exultat: id est in aduētu longissime vicinitatis. Et merito se oliue comparat: qꝫ de eius germine dñs Christꝰ effloruit: qui spūali oleo perūctus est pre ꝓsortibus suis. Sed hec oliua beatissima talē fructū intulit: qui oē genus humanū peccatis aridum misericordie sue faceret largitate pinguescere. Addidit etiaꝫ: In domo dei: vbi reuera fructus felicis istius arboris adoleuit. Sed ideo fructus illi mirabilis prouenit: qꝫ iste sperauit in misericordia dei. Antichristus eni sperauit in multitudine diuitiarū suarū. Hoc aūt cōtra illud ponit: vt appareat qui fructus sit in diuinitate sperare: ⁊ qualis interitus spem in dño nō habere. Qd̃ schema dicit Syndicasmos: id est: collatio: quando res diuerse in ꝓtrariū sibimet cōparant. Et ne putaret ista ꝓfidētia ad tēpus fuisse suscepta: subiunxit: In eternū: qd̃ est in seculū seculi. Que res ideo repetita cognoscit: vt spem omnino fixam in illa eternitate iudicetur. Confiteborꝫ tibi doñe in seculū qꝫ fecisti: ⁊ expectabo nomen tuū qd̃ bonū est ante ꝓspectū sanctorū tuoꝝ. Duꝫ bona sue confessionis saluberrimus predicator enumerat: quēadmodum nos facere debeamus ostendit. Hic enim datū est confiteri: vt ibi mereamur absolui. Adiecit: Quia fecisti: vbi intelligendum est: per figurā Eclipsin: misericordiaꝫ: in qua se superius sperasse testatus est. Sequit: Et expectabo nomen tuum: quoniam bonuꝫ est. Nomē eius expectat qui se in iudicio domini Saluatoris per misericordiā eius credit esse saluanduꝫ: dum vocabulū tale in se estimat esse complēdū. Qd̃ iure dicit bonū: vbi ⁊ spes salutis ⁊ totius vite palma suscipit. Additum est quoqꝫ: Ante cōspectū sanctoꝝ tuoꝝ: quādo iaꝫ gaudiū generale iustoꝝ est: ⁊ pcordi exultatione laus domini sine fine cantabitur.

Conclusio.

Post illas quinquagesimi psalmi felices lachrymas ⁊ expiationē beatissimā peccatoꝝ: quā letus prophēta in aduersariū domini diuinitatis amore prorupit: deuotissime hostem regis sui persequitur qui peccatoꝝ fuerat aduersitate

SCHE

DEF

Alt. suum

Daniel. ii.

Lok. 2.

Alt. tuo

Daniel. ii.

Eccle. 21.

SCHE

Alt. non hēt.
Alt. quoniaꝫ
Alt. in cōspectu

SCHE

2. Corin. 12.

liberatus. Sed ꝗuis diuersis locis ⁊ laus inueniat ⁊ vituperatio que pertinet ad demostratiuū genus: in isto tamē psalmo pulcherrime partes vtrasq; cōplexus est. A principio siquidē vsq; ad illud vbi ait: Preualuit in vanitate sua: ptez vituperationis exequit. Inde vo que sequunt vsq; ad finē: laudatiue qualitatis forma monstrat. Sic pfectio demostratiui generis: vtrisq; lateribꝰ ꝓstat ipleta. Meminisse quoq; nos congruit: zm hūc esse psalmū: qui antichristi ꝓphetauit aduentū: mirabili sibi dispositione ꝓunctū. Nam sicut per Heliam ⁊ Enoch: duobꝰ est viris sanctissimis in fine seculi destruendus: ita ⁊ per hos geminos psalmos ne occultus terreat antichristꝰ indicat. Unde ꝓuenienter post quinquagesimum hic psalmꝰ est positꝰ: qm̄ filiꝰ iniqtatis de quo loquit: terminū remissionis excedēs nullā veniā hre cogscit.

Explicit expositio in psalmum. Si m.

¶ In finē pro Amalech itellectus Dauid. LII.

Dixit insipiens in corde suo: nō est deus. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonū. Deus de celo prospexit super filios hominuz: vt videat si est intelligens aut requirens deū. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: nō est qui faciat bonuz: nō est vsq; ad vnū. Nōne scient oēs qui operantur iniquitatē: qui deuorant plebē meam vt cibū panis? Deum nō inuocauerunt: illic trepidauerūt timore vbi nō fuit timor. Qm̄ deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent: cōfusi sunt quoniam deus spreuit eos. Quis dabit ex syon salutare israel: cum conuerterit deus capriuitatem plebis sue exultabit iacob ⁊ letabitur israel.

Cum psalmus iste magna ex parte similitudine versuū tertiodecimo ꝓuenire noscat: itellectꝰ ipsoꝝ ꝗmaxime permutatus est diuersitate tituloꝝ. Nam cū ille habeat: psalmus Dauid: iste cōtinet: In finē pro Amalech intellectus Dauid: ita nō mutatis versibꝰ aliud ille: aliud iste pnūtiat esse venturum. Ille enī ꝓtra iudeos pmit: iste ꝓtra omnes peccatores insurgere generaliter indicat. Ille de incarnatione dñi: iste de aduentu iudicij in fine psalmi dictꝰ est. Pulchrū plane dicēdi genus: qđ per figurā allegoricā puenit: idē dicere ⁊ aliter que sunt dicta sentire. Miroq; modo reperit diuersitas in sensibus: vbi se nō mutauit eloquiū. Nunc de tituli istius sermonibꝰ intimemus. In finē pro Amalech itellectus Dauid. In finē quid significet: frequēti expositione iam notum est. Amalech aūt gens fuit: que ꝓtra dei pplm acerrima nimis ⁊ frequenti certatione pugnauit. Huius nominis interpretatio talis est: pro partuiente siue dolēte: qđ nūc ad ecclesiā dñi competenter aptamus: que tanq̄ dolens ac parturiēs: populū cōmonet perfidoruz: vt a suis iniquitatibus cōquiescat: ne in diuina disceptatione dispereat: sicut aplus ait: Filioli mei quos iteruz parturio donec Ihesus formetur in vobis. Gal. 4.

Diuisio.

In pmo membro psalmi: ecclesia loquit increpās eos qui nolūt ad spiritualia bona sua corda ꝓuertere: sed imitatiōe mutua inuicē sordidis actibꝰ polluunt. Secundo loco: dic eos recepturos mala: que in plebē fecerint christianam. Tertio: fideles pplos monet eq̄nimiter molestias seculi sustinē: donec iudiciū maiestatis adueniat: vbi oēs btī indubitanter bona recipient que dominus pollicet. Expositio.

Dixit isipiēs in corde suo: nō est deꝰ. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in ✝ volūtatibꝰ suis: nō est qui faciat bonū: ✝ nō est vsq; ad vnū. ¶ Hinc iterū si volum ꝓtueri: ita nobis cathegoricꝰ syllogismus enascit. Insipiētes corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sūt in volūtatibꝰ suis. Omnes qui corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in volūtatibꝰ suis: dicunt in corde suo nō est deꝰ. Nunc ad ea que posita sunt: subtilꝰ exponēda veniamus. Uerbū dicere: ꝓpriū lingue: nō cordis est. Sed qz cogitationes nras potentia diuinitatis intelligit: recte dictū est: insipiētis cor dicere: qđ ad aures dñi potuit peruenire: scilz nō ad ignoscēdū: sed ad iudicandum: sicut dñs in genesi dicit: Descendaz ⁊ videbo vtrū clamorē qui venit ad me: opere cōpleāt ⁊c. Nam qui oipotenti vbo aliqua occasione detrahit: nec catholicis regulis acquiescit: vtiqz insipiens est: qz vere sapiētie dona cōtempsit. Iste ergo in corde suo negat deuz. Nā si vere deū crederet: nulla in eū praauitate peccaret. Et vt hunc isipientē per multiplices errores potuisses aduertere: pluralē illi numerū decenter adiūxit. Dicit enī: Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in volūtatibꝰ suis. Omnes heretici vno vbo notati sunt. Nā deo recte non credidisse: corruptio est. Qm̄ a vitali sensu discedūt: qm̄ mortiferis persuasionibus implicant. Hos subsequitur pena iustissima: vt abominabiles in voluntatibꝰ suis fiant: qui corruptis sensibꝰ obsecundāt. Addidit: Nō est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Hec figura dicit Anaphora: id est: relatio: quotiēs vnū verbuz frequēti iteratione repetit. Hoc est enī: qđ doloribus plena parturiebat ecclesia: vt in tanta multitudine perditoꝝ nō sit qui bonum possit operari. Qđ de illis tm̄ debet accipi: qui extra religionem positi: in detestabili obstinatione perdurant. Nam vt hoc de ipsis possis aduertere: inferius dicturus est: Qui deuorant plebē meā. Eos enim ibi designat: qui fidelē pplm apertis faucibꝰ psequunt.

✝ Dñs de celo pspexit sup filios hominū: vt videat si est intelligens aut requirēs deū. ¶ Prospexit reuera dominus de celo: id est: de vnoquoq; predicatore suo: quos tanq̄ celū insidet. Sup filios hominū: qm̄ ab aplis ⁊ ꝓphetis se fecit salutariter pdicari: vt quē gētilitas deū ignorabat eē: per eos manifesta vitate cognosceret. Et reuera filios hoiuz sub magna pietate prospexit: vt nō errātes pderet: sed penitentes pia ꝓfessione saluaret. Sequit: Ut videat si est itelligēs aut regrēs deū. Cū deꝰ occultoꝝ sit cognitor: ⁊ sciat oia anteq̄ fiāt: hic dictū est: vt videat: id est: vidē faciat: sicut ⁊ abrae dictum est: Nunc cognoui qm̄ diligis dominū deum tuū. Que figura dicitur Hypallage: id est: pmutatio: quotiēs videre aut cognoscē dicimus eum qui videre vel cognoscere nos facit. Qđ ideo dictum est: vt īcredulis excusatio tolleretur: cū vniuersis gētibꝰ pdicatꝰ dñs Ihs lōgis ant̄ tēporibꝰ

Iniquitatibus
nō habet SYL
scient
vt
Deus
dissipauit
Deorū qui hominibus placent
Deū. 12.
SCHE
SCHE
INTER

noscerēt. ¶ Omnes declinauerunt simul inutiles facti sūt: nō est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnum. ¶ De illis dicit qui corde durato in scelerato pmāsere ꝓposito. Oēs enīz: ⁊ pro pte possum̄ dicē: vt ad illos tm̄ ptineat qui nefarys ꝓuasionibꝰ excecant. Pulchro aūt ordine vba descendūt. Prius enī fuit vt declinarēt: secutum est vt inutiles sibi fierēt. Addidit: Nō est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Dolor ille cogitationū tanq̄ erūpens partꝰ effusus est. Repetit vba: qz in obstinatis sensibꝰ fructuosum nō potuit inuenire remediū. Merito ergo pro illis ecclia pdit dolorē suū: de qb̄ fidelis pplus nō poterat hēre pfectū. Usq; ad vnū dū dicit: oēs negant. Nā si aliquē bonū voluisset itelligi: nō diceret vsq; ad vnum: sed pter vnū. Et intēde qđ tertydecimi psalmi quinque vsus qui ad iudeos cōpetēter aptant: subsequentes ademit: vt totū itellectū generaliter ad oēs incredulos pplos absolute trāsponeret. ¶ Nōne ✝ cognoscent oēs qui operant iniqtatē: qui deuorāt plebē meā ✝ sicut cibū panis. Deū nō inuocauerūt. ¶ Uenit ad secūdā ptē: vbi ecclesia dei redarguit excedētes in pplm christianū. Dicendo enī: Nōne cogscent: cognituros esse ꝓfirmat: qz facere nō debent qđ scelerata iniqtate pstumūt. Nā ⁊ ipsum vbuz: preposteratis syllabis patet. Intelligēdū est enī: ne nō cogscent. Que figura dicit Anastrophe: latine puersio: quotiēs vba conuerso ordine pferunt. Opant vo iniqtatez: qui fideles dñi laniare ꝓtendūt: qui ꝓtra mādata eiꝰ viduas opprimūt: pupillos expoliāt. Qui deuorant dixit: id est: deglutiūt: totaqz scelerū velocitate ꝓsumūt. Nec illud vacat qđ dicit: Plebē meā: vt oñderet oia superiora se dixisse de pessimis: qm̄ eos in augmēto sceleris plebē suā deuorare testat. Naz si illud generaliter de humano genere: vt qdā volūt: velis accipere: hic incōpetens facta videbit esse discretio. Et vt auiditatē dilacerationis ostēderet: addidit: Sicut cibū panis: scilz qui semp desideranter in vsu est. Nā q̄uis singulis qbusq; tēporibꝰ escarū diuersitate satiemur: iugiter nobis tm̄ panis edulium est. Subiunxit etiā: Deū nō inuocauerūt. Ad ꝓsolationes fidelium redit: qm̄ que a peccatoribꝰ ꝓtra dñi volūtatez fiūt: fine celerrimo dissipant: ⁊ qcqd pter illuz fuerit: velut fumꝰ in auras euanescit ethereas. ¶ Illic trepidauerunt timore: vbi nō ✝ erat timor. ¶ Peccatores mūdi istiꝰ bona cogitātes in isto seculo magis timēt: ne adepta felicitate fraudent: ne diuitys minus pfruātur inuētis: ne acqsitis priuent bonoribꝰ. Hic enī vini formidant amittere que se tm̄ norūt humana ꝓditione relinquere. Illa enī nō cogitāt per que verissimo timore torquēdi sunt: qm̄ illis erit flet ⁊ stridor dentiū: ⁊ ideo subaudiēdū est: vbi nō erat timor: scilicet iustꝰ. ¶ Qm̄ deꝰ ✝ dissipabit ossa ✝ hoium sibi placentiū: ꝓfusi sunt qm̄ deus spreuit eos. ¶ Uersus iste nō est dictꝰ in tertiodecimo psalmo: sed nouiter hic ad ꝓfirmādū iudicij tēporis apponit: qz totū de ipso dicturus est: Qđ in illo (sicut dictū est) ꝓpter tituli diuersitatē nō videt posse ꝓgruere. Deus enī in futura disceptatione ipsoꝝ dissipat ossa: id est: obstinationes durissimas quoꝝ nouit atrociter induruisse ꝓteruiā. Addidit quoqz: sibi placentiū: qđ sceleratorū specialiter esse dinoscit. Iustus enī vir sibi semp displicet: duz carnis sue vitia celesti ꝓsideratione castigat. Intelligit enī illā partē fouendā nō esse: vnde se nouit ad eterna supplicia puenire. In peccatoribꝰ vo ꝓtra est: Amāt vnde pereant: desiderāt vnde damnē tur: ⁊ placet illis malū per qđ penas ꝓpetuas sustinebunt: sicut in decimo psalmo iam dictū est: Qui autē diligit iniquitatē: odit aīam suā. Addidit: Cōfusi sūt qm̄ deus spreuit eos. Istos tales qui sibi placent: necesse est ꝓfundi: qm̄ illos certū est a regno Ihesu christi oī potentis arceri. ¶ Quis dabit ex syon salutare israel: ✝ dū ꝓuerterit ✝ dñs captiuitatem plebis sue. ¶ Uenit ad tertiā partē iā letior mater ecclia: ad textū reuertens tertydecimi psalmi: vt sicut pncipiū posuit simile: ita finē illi termino ꝓcluderet ꝓsonantē. Quis dabit: addendum est: nisi tu dñe. Credentis enī vba sunt: nō dubitantis. Ex syon: illā dicit speculationez felicē: in qua dñs aspicit: ⁊ maiestas ipa vero lumie cordis haurit. Hec est salutaris israel: id est: que vitam pstat pplo fideli deū videti. Adiecit: Dū ꝓuerterit dñs captiuitatē plebis sue: hoc est: dum adhuc in isto seculo plebs deuota tribulationū anxietatibꝰ videt esse captiua: qm̄ ad pmisse libertatis nec dū potuit puenire remedia. Nā q̄diu fideles suos hinc liberat: ipse etiā hic dat ex syon salutare israel: cum laboreꝰ sanctoruz suis beneficys consolat. ¶ Exultabit Iacob ⁊ letabit israel. ¶ Uersus iste futurā cōmemorat felicitatē: quādo fideles dñi plenissima libertate gaudebunt. Et respice qđ in resurrectione generali: frequenter Iacob patriarcha nominat: ꝓpter illud: Iacob dilexi: Esau aūt odio habui. Cōgrue siquidē dilectus in tāta tēporis cōmemoratione ponit: vbi sine fine gaudet. Intulit: Et letabit israel. Israel interpretari dixim̄ꝰ: vir videns deū: qđ tūc ecclesie sine dubitatione ꝓcedit: quādo sicut illi promissum est: in eterna patria feliciter collocabitur. Conclusio.

Pſ. 10.
Ait. cum
Ait. deus
Ait. fuit
Malach. 1.
INTER

Studiosissime nobis ꝓsideranda est varietas ⁊ paritas ista psalmoꝝ quādo in verbis ꝓsonantia ⁊ in intellectu ꝓbat esse diuersitas. Absolutissime siquidem pdit diuini eloquij coruscabilē dignitatē: vt in hisdē sermonibꝰ salua fide res diuersas intelligere debeamus. Nam si coloribꝰ gemmarū datū est varia luce radiare: si auibus quibusdā ꝓcessum est diuersis splendere coloribus: si cameleontē in vno atqz eodez corpore: modo prasinū: modo venetū: modo roseū: modo pallidum humani oculi ꝓtuent: cur ⁊ diuina eloquia diuersitatis intelligentiā nō haberēt: que frequēter ⁊ abyssis cōparant? Nā motu tremulo varia pelagus luce resplendet. Hinc est etiā ꝗ orthodoxi patres de vno loco diuersa dicūt: ⁊ tamē omnes salutariter audiūtur. Unde ⁊ quidaz nostroꝝ ait: Margarita quippe est sermo diuinus: ⁊ ex omni parte fozari pōt. Meminisse quoqz ꝓuenit: zm hunc esse psalmum: qui de iudeoꝝ increpatione ⁊ cōuersione prolati sunt. Qui sicut nunc per vtraqz testamēta increpant assiduē: ita residui in seculi fine saluandi sunt.

Explicit expositio in psalmū. 5z m.

¶ In finem in carminibus intellectus Dauid cum venerunt Ziphei ⁊ dixerunt ad Saul: Nōne ecce Dauid absconditus est apud nos? LIII.

Deus in noie tuo saluuz me fac ⁊ in virtute tua iudica me. Deꝰ exaudi orationem meā: auribꝰ percipe ꝓba oris mei. Quoniaz alieni insurrexerunt aduersuz

me: ⁊ fortes quesierũt animam meã: ⁊ non
ꝓposuerunt deũ ante ꝓspectũ suũ. Ecce enĩ
de⁹ adiuuat me: ⁊ dñs susceptor est anime
mee. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in vita
te tua disperde illos. Volũtarie sacrificabo
tibi: ⁊ ꝓfiteboꝫ nomini tuo dñe qm̃ bonum
est. Qm̃ ex omni tribulatione eripuisti me:
⁊ sup inimicos meos despexit oculus me⁹.

DEF IN finẽ: Christus significari notissimum
est. In carminib⁹: id est: in psalmi pn̄tis
opere. Carmẽ qppe est: qd̄ metri alicui⁹
pedib⁹ ꝓcedens statutis regulis ꝓtinet:
sicut oẽ psalteriũ in hebrea lingua ꝓstat
esse formatũ. Istud ergo carmẽ Chri significat lau
des. Intellect⁹ aũt Dauid: dñm denũtiat Saluato
rem: quẽ ille ꝓspicue semp ꝓtelligẽs: nimio desiderio
cupiebat salutariter aduenire. Sequit: Cũ venerũt
Ziphei: ⁊ dixerunt ad Saul: Nonne ecce Dauid ab
scondit⁹ est apud nos? Dic iterũ hystoria regũ intro
ducit. Nã Ziphei a vico syrie in quo habitabat Ziph:
dicti sunt Ziphei. Qui veniẽtes ad Saul ꝓdiderũt
Dauid apud se esse celatũ. Sed exerentes malitiam
suã: sancto viro minime nocere potuerũt. Nũc vide
amus quos populos nomina ista significẽt: vt sacra
INTER mẽta hui⁹ psalmi euidẽti⁹ innotescãt. Ziphei: significi
cant florẽtes: qd̄ in isto mundo peccatoꝫib⁹ datũ est.
Dauid aũt figurã gerebat dñi Saluatoris: per quez
declarat ꝓpl̃us christian⁹. In hac ergo similitudine
decẽter exprimit hic ꝓfidos esse florẽtes ac liberos:
⁊ fideles abscõditos atq; ꝓclusos. Unde nunc ꝓpbe
ta a talib⁹ se liberari deꝓcat: ne inimicoꝝ manibus
eoꝝ proditionibus contradatur. Diuisio.

A Saulis periculo ꝓpheta liberat⁹: per to
tũ psalmũ dño grãs agit: qz eũ ꝓipheozũ
non potuit nocere ꝓditio. In ꝑma parte
deꝓecat: ne eũ inimici fortissimi graua
re ꝑualeant. Secundo loco: aduersarios
suos spũali pietate supplicat debere ꝓuerti: qd̄ oẽm
conuenit petere christianum: vt a florentibus huius
mundi ita debeat liberari: quatenũs cõuersionis ei⁹
gratia non negetur. Expositio.

Al. iudica E Us in nomine tuo saluum me fac: ⁊ in
SCHE virtute tua ℣libera me.] Figura hyrmos:
id est: conueniẽtia: que fit quando series
orationis tenorẽ suuz vsq; ad vltimum
seruat: totã banc psalmi partẽ cognoscit
obtinere. Orat enĩ ꝓpheta: vt in nomine dñi Salua
toris a persequẽtiũ malignitate liberet. Multi enĩ
in hoc mũdo saluari sibi vident ad ꝓsens: sed nõ in
nomine dñi: vt siquis ꝓhilacteryis vel ĩcantatione sa
crilega ꝓsentib⁹ egritudinib⁹ nõnullis appareat sub
leuatus: vt siquis corrupto iudice pecuniarũ molib⁹
a facinore cõmisso libereꝫ. Iste ꝓ illaz petit sibi tri
bui sospitatẽ que venit a dño: vt hic vtiq; fide sinceꝫ
rissima perseuerans: a pestilentia mũdi istius ꝓcessa
mẽtis ĩcolumitate saluet. Sequit: Et in virtute tua
libera me. Superius petit vt in hoc seculo in nomi
ne dñi sumeret medicinã: nunc aũt rogat vt in iudi
cio futuro eius virtute libereꝫ. Nã sicut hic sub im
becillitate corporis venit: ita ibi in maiestatis sue
virtutibus apparebit. Sic in vno versu hec duo que
sunt a religiosis ꝓcipaliter expetẽda: cõpleta sunt.
Qd̄ merito vnusquisq; fidelis: merito dicit populus
Christianus. [Deus exaudi orationẽ meã: aurib⁹ pci
pe verba oris mei.] Repetit iterũ nomẽ oipotentis
vt cum frequẽter deus iplorat: nõ tardet auxilium.
Sed qz poterat exaudire orationẽ ⁊ tacitã: addidit:
Aurib⁹ percipe ꝑba oris mei: vt tam non solũ cordis
istinctũ: sed etiã vocis exaudiret affectũ. Insigniter
aũt positũ est: Percipe: qz illa ꝓprie percipere dici
mur: que mentis arcano recõdimus. [Qm̃ alieni in
surrexerunt aduersum me: ⁊ fortes quesierũt aiam
meã: ⁊ nõ ꝓposuerunt deũ ante cõspectũ suũ.] Lau
sa nunc ꝓdicte orationis exponit. Sed cum Ziphei
de tribu Juda fuisse noscant: vnde ⁊ ꝓpheta traxit
originẽ: quare alienos dixit aduersus se illurrexisse?
Verum hic alienos nõ vult peregrini generis viros
intelligi: sed operib⁹ a dño factos extraneos. Meri
to: qz dũ ab illis auxiliũ defensiõis quesiuerit: apud
ipsos magis insidias ꝓditionis inuenit. Fortes enĩz
Saulem vult intelligi cũ ministris: quez ⁊ potentia
regalis erigebat: ⁊ liuor insane mẽtis armabat. Se
quit: Non ꝓposuerunt deũ ante ꝓspectũ suum. Ille
ꝓponit deũ ante ꝓspectum suũ: qui credit eũ vbiq;
esse ꝑsentẽ: ⁊ facile agnoscere que voluntas nitit hu
mana complere. Perditi aũt ideo nõ ꝓponunt deũ
ante oculos suos: qz ignorare illũ credunt que scele
rata mẽte ꝓcipiunt. Hec est pia oratio quã desidera
bat audiri: ne illi ꝑmitterent suas voluntates efficẽ:
quos ꝓstabat deum ante oculos suos nõ bẽre. [Ecce
enĩ de⁹ adiuuat me: ⁊ domin⁹ susceptor est aie mee.]
Uenit ad secũdã partẽ: vbi post orationis deuotissi
mam sanctitatẽ: auxiliũ sibi dñi spũali ꝑsumptione
ꝑmittit. Adiuuat dixit: vtiq; laborantẽ: vt potuisset
ferre que supra eũ nitebant impij ꝓgregare. Sequi
tur etiã qd̄ sit istud adiutorium: id est: Et dñs suscep
tor est aie mee. Quẽ ille suscipit: nõ soluz in labori
bus adiuuat: sed etiã a peccatis oib⁹ miseratus absol
uit. Et intuere qz dicit: Anime mee: vt etsi corp⁹ peri
culis exponit: aie tñ salus illesa seruet. Ipaz quippe
nouit in sanctis suis specialiter custodire: per quã in
iudicio credit hoẽm larga pietate coronare. [Auer
te mala inimicis meis: ℣in vitate tua disperde illos.] Al. a
Cũ se dñi miserationе ab inimicoꝝ ꝓsecutione pro
pheta cognosceret fuisse liberatuz: hanc hostiã bone
volũtatis ꝓbat offerre: vt pro inimicis suis nitatur
oĩmodis supplicare: qd̄ diuina pietas ꝓsueuit libẽter
accipere. Orat ergo vt mala voluntas remoueat ab
inimicis ei⁹: vnde eos nouerat ingrauãdos. Sequit
enĩ: In veritate tua disperde illos. Mali cũ ad vitatẽ
veniũt a pristina intẽtione dispereũt: ⁊ nisi aliquis a
ꝓposito inigtatis discesserit: locũ in bonis actib⁹ nõ
habebit. Dispereat ergo Ziphei ne ꝓdant celatũ: dis
pereat Saul ne ꝓsequat innoxiũ. [Uolũtarie sacri
ficabo tibi ⁊ ꝓfiteboꝫ nomini tuo dñe: qm̃ bonũ est.]
Uoluntarie sacrificat dño: qui pro inimicis suis stu
dio pietatis exorat. Nã qui petit inimicoꝝ vindictã
qui se vlcisci desiderat calamitatib⁹ alienis: vel qui
ꝓpter alia mundi desideria supplicat: volũtarie nõ
sacrificat domino: qz nõ eius amore rogat: sed potẽ
tiam ipsius rerũ aliquarũz necessitate deꝓecat. Sa
crificare autem voluntarie domino est: puritatẽ bo DEF
ne volũtatis offerre: ⁊ ꝓpter hoc tm̃ illum colere:
timere vel amare qd̄ deus est: qd̄ creator: qd̄ rerum
oium pius ꝓbat esse dispositor. Sacrificant etiam
voluntarie deo: qui inter angustias passionũ iugiter
gratias agunt: sicut vir sanctus Job fecisse memora
tur. Sequit: Et confiteboꝫ nomini tuo dñe: quoniã
bonũ

bonum est. Congrue nimis ad superiora respõdit: vt
in cuius virtute saluus fuerat factus: eius nomi im bo
stiã cõfessionis offerret. Confiteri enĩ hic: laudare si
gnificat: qz ꝑbũ istud (sicut sepe diximus) omony
mum est. Addidit: Qm̃ bonum est. Illum enim velle
laudare inestimabile bonuz est: vnde ⁊ mens sancta
reficit ⁊ mũdi istius aduersitas effugat. [Qm̃ ex oi
Al. despexit tribulatione eripuisti me: ⁊ sup inimicos meos ℣re
Al. meus spexit oculus ℣tuus.] Sicut in prima pte in finẽ red
didit causas orationis: ita: nũc subiucit rõnẽ cõfessio
nis sue: vt quãuis ille volũtarie sacrificasse dño vide
ret: deus tñ concesserat que ꝓfutura cognouit. Exoi
bus quippe tribulationibus virtute dñi ꝓpheta se
testat ereptum: qd̄ vtiq; in mundo isto accidere nõ
pot nisi eis qui in dñi dilectione persistũt. Sup inimicos aũt eius Zipheos respexit oculus dñi: qñ eos
cogitationes nefarias minime cõplere ꝑmisit. Fre
quẽter enĩ ꝓpitius deus iniqua nos non ꝑmittit effi
cere: vt cõpuncti debeamus de nostris erroribus sup
plicare. Sicut est Saulus ꝓhibitus cum a sacerdoti
bus ad damascũ mittereꝫ: vt ecclĩam christi seuissi
ma persecutione vastaret. Magna siquidem ꝓsperi
tate non est permissus agere: vnde potuisset ad eter
na supplicia peruenire.

Conclusio.

Supplicatio ista ꝓphetica: ⁊ sancte deprecationis deuota simplicitas: vtilitatis vite nostre tradit exẽplum: vt qñ a Ziphei: id
est: a mundi istius florentibus ingrauamur: non ad
contentiones leuissimas incitemur: sed volũtarie do
mino sacrificantes: eius beneficys ab omni tribula
tiõe liberemur. Contrẽdam⁹ illi verissime confiteri:
vt etiã ignari a nostris cõpedibus mereamur absol
ui. Magna prorsus forma petitiõis expressa est: vt i
minẽtib⁹ qbuslibet piculis tranquillo ⁊ cõfitẽri aio
supplicemus: qm̃ nouit ille nos ex oib⁹ tribulatiõib⁹
eripe: sit tñ hic nobis intelligit expedire. Nos enĩ qd
oremus: sicut oportet nescimus: quos ⁊ ignorantie te
nebrose circũdãt: ⁊ noxia peccata confundunt.

Explicit expositio in psalmum. 53m.

¶ In finem in carminibus intellectus Da
uid. LIIII.

E Xaudi deus orationem meam
⁊ ne despexeris deprecationez
meam: intende mihi ⁊ exaudi
me. Contristatus sum in exer
citatione mea: ⁊ conturbatus
sum a voce inimici ⁊ a tribula
tione peccatoris. Quoniam declinauerunt
in me iniquitates: ⁊ in ira molesti erant mi
bi. Cor meum conturbatuz est in me: ⁊ for
mido mortis cecidit super me. Timor ⁊ tre
mor venerunt super me: ⁊ contexerunt me
tenebre. Et dixi: quis dabit mihi pennas si
cut columbe: ⁊ volabo ⁊ requiescam? Ec
ce elongani fugiens: ⁊ mansi in solitudine.
Expectabam eum qui saluum me fecit: a
pusillanimitate spiritus ⁊ tempestate. Pre
cipita domine diuide linguas eorum: quo
niam vidi iniquitatem ⁊ contradictionem
in ciuitate. Die ac nocte circundabit eam
super muros eius iniquitas: ⁊ labor in me
dio eius ⁊ iniustitia. Et non defecit de pla
teis eius: vsura ⁊ dolus. Quoniam si inimi
cus meus maledixisset mihi: sustinuissem
vtiq;. Et si is qui oderat me super me ma
gna locutus fuisset: abscondissem me forsi
tan ab eo. Tu ꝓ homo vnanimis: dux
meus ⁊ notus meus. Qui simul mecũ dul
ces capiebas cibos: in domo dei ambulaui
mus cum consensu. Veniet mors super illos:
⁊ descendant in infernum viuentes. Quo
niam nequitie in habitaculis eorum: in me
dio eorum. Ego autem ad deum clamaui:
⁊ dominus saluauit me. Vespere ⁊ mane
⁊ meridie narrabo ⁊ annuntiabo: ⁊ exaudi
et vocem meam. Redimet in pace animam
meam ab his qui appropinquant mihi: quo
niam inter multos erant mecum. Exaudiet
deus ⁊ humiliabit illos: qui est ante secula.
Non enĩ est illis commutatio ⁊ non timue
runt deum: extendit manum suam in retribuẽ
do. Contaminauerunt testamẽtum eius di
uisi sunt ab ira vultus eius: ⁊ appropiqua
uit cor illius. Mollite sunt sermones eius
super oleũ: ⁊ ipsi sũt iacula. Iacta sup dñm
curam tuam ⁊ ipse te enutrier: ⁊ non dabit
in eternũ fluctuationez iusto. Tu ꝓ deus
deduces eos: in puteum interitus. Viri san
guinũ ⁊ dolosi non dimidiabũt dies suos:
ego autem sperabo in re domine.

IN finẽ gdẽ frequenter dictũ est: qd̄ tñ non
pigebit repetere si hic ⁊ aliter potuerit ex
planari. Bene finis dr̃ Christus: qm̃ gcgd
recte ac fideliter agimus: ad ipm̃ constat si
ne dubitatiõe referendũ: Siue qz venit in
tempoꝝ fine sicut apls dicit. Nouissime locutus est Heb i.
in filio. Docetiaz significabat: qd̄ Moyses dixit: Oc Exo. 12.
cidetis agnũ ad vesperã. In carminibus: in laudib⁹
dicit. Admonet enim nos: siue in tristitia: siue in gau
dio ꝑconia dñi iugiter ꝓsonare: vnde psalmus iste di
cturus est: nec ab eius aliqñ laude discedere. Nã pa
terno affectu qñ castigat corrigit: qñ cõsolat refouet.
Utrũq; ergo nobis ꝓficit: si de ore nostro grãrum
actio non recedit. Sequit: Intellectus Dauid. Iste
certus intellectus est Dauid: vt ꝓm carnẽ eũ patrem
dicamus dñi Christi: sicut in euangelio cecus excla Luc. 18.
mat: Fili David miserere mei. Scõm diuinitatẽ ꝓ
seruũ eẽ fateamur: sicut ipse in centesimo nono dicit
Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Diuisio. Ps. 109.

PEr totum psalmuz: duobus diapsalma
tibus quasi geminis oculis decenter ap
positis: verba sunt dñi saluatoris ex for
ma serui: quam integra ꝓprietate decla
rãs humilitatis nobis saluberrime dona
uit exemplum. In prima parte petit ne in tribulatio
ne positi despiciatur oratio: deprecans liberationis

celeritatē:quam ex carnis infirmitate pbaī expetere. Secundo loco:iudeoꝝ destrui supplicat in iquitates:qm̄ in ciuitate ipsoꝝ erat ꝓtradictio vitatis. Tertio loco dicit:que obstinatis iudeis pro suis icelerib⁹ nouerat euenire. Post hec introducitur pia consolatio:ne quis fidelium audita seueritate iudicis terreretur.

Expositio.

Exaudi deus orationem meā:⁊ ne despexeris deprecationem meam. ¶ Christus dñs qui ad nos venit pia miseratiōe saluandos:vite nobis formam tribuens ⁊ salutē:ex dispensatione:qua passus est in mūdi ꝑturbationibus voluntarie ꝓstitutus. Primo comate exaudiri petit orationē suā. Deinde postulat ne eius deprecatio despiciaī:sed hoc totum per illud dr̄:qō homo deus eē dignatus est. Poterat eni ⁊ exaudiri ꝓius:ſz postea despici. Qō euenit eis qui mūdi istius bona desiderātes accipiunt que ꝑcanī: ⁊ tā postea despiciunī:qz nequaq̄ eterna ꝑmia quesierunt.

Alt.mihi ¶ Intēde ꝓin me ⁊ exaudi me. Cōtristatus sum in exercitatiōe mea:⁊ ꝓturbatus suz. ¶ Prius est intēdere deinde vocē supplicātis audire. Nemo eniz auersus ēxaudit:ſz cui aspect⁹ trāquillus ꝓcediī: ipsi ⁊ aures placidissime cōmodantur:sicut in alio psalmo dicī:

Pſ.12. Respice ⁊ exaudi me dñe deus meus. Deinde reddi tur causa ꝓfecte orationis: Cōtristatus sum in exercitatione mea:⁊ ꝓturbatus sum. Pulcherrime dñi saluatoris vno sermone vite cursus exponitur. Exercitationem quippe dicimus:que nulla remissione:nullo ocio conquiescit: sed intenta iugi labore in virtutis gloria perseuerat. Exercitabatur nanq̄ miraculis: exercitabatur sanctitate doctrine: sed ꝓtristabaī eo maxime:qz fructū iustitie ꝑfidi nō ꝑbabanī afferre:sicut euāgelista dicit: Et ꝓtristatus est sup Dieru-

Luc.19. salem ⁊ fleuit. O bonitatē pyssimi creatoris:vt se cōtristatū ⁊ ꝓturbatū dicat:ꝙ ꝑdicationibus saluberrimis obstinati populi vesania non credebat. ¶ A voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniā declinauerūt in me iniquitates:⁊ in ira molesti erant mihi. ¶ A voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris:subaudiendum est:libera me:vt possit nobis ꝑm auctoritatem hebreā versuū ꝓstare diuisio. A voce inimici pe-

Matth. 27 tit se liberari:qm̄ de ipso dicebat ppl's iudeoꝝ: Si rex israel est:descēdat de cruce ⁊ credim⁹ ei. Petit ergo vt hec vox ꝑfidoꝝ ꝓspecta resurrectiōe vincaī. Tribulatio vo peccatoris erat:qm̄ eū ore sacrilego ꝓspuebāt:cedebant alapis ac flagellis:⁊ exprobrātiōesilli supra verbera geminabāt. Sequī: Qm̄ declinauerunt in me iniquitatē:⁊ in ira molesti erant mihi. Furētis ppli impetus quasi fluminis cursus exponitur. Declinauerūt enim in dñm iniquitatē:qz nullā volētes recipere rōnē:effusionē sanguis innocētis expetebant. Et nota q̄ magne cause verbis singulis explicanī. Iudeos dicit:vehemēter accēsos:quos ira feruida ꝑcipitabat ad facinus. Nā qō ad se ꝑtinet dixit Molesti erant mihi:qō solet nobis cōtingere:qm̄ ꝑcacitate supflua reddimur inquieti. Audiāt insipientes iudei:dño se tm̄ fecisse molestiā:sibi aūt ꝑpetuā ruinā. ¶ Cor meū ꝓturbatuz est in me:⁊ formido mortis cecidit super me. ¶ Dic itez humilitas humanitatis exprimī. Nam quāuis lege carnis eius animus turbareī diuinitatis tm̄ sue ꝑsidio dolores corpis tormētaq̄ vincebat. Nā si hoc in martyribus dei vtus operaī:quāto magis in illa dispēsatione carnis sue tormētoꝝ sensus vehemēs nō poterat ꝑualere. Impleuit patiēdo verū hōiem:sed ⁊ per se vincēdo talia idem ipse deum se esse declarauit. Addidit: Et formido mortis cecidit super me. Sua suis apte reddunī. Consequens enim erat:vt cuius cor ꝓturbatum fuerat:eū ⁊ formido mortis inuaderet. Inspiciamus qō dicit:Formido mortis cecidit sup me. Reuera cecidit:qm̄ supra eum venit vlterius nō valitura qō potuit. Morte sigdem dñi momentanea:mors perpetua victa est:que sibi dñatum in humano genere vē

1.Cor.15. dicabat:sicut apl's dicit:Absorpta est mors in victoria tua. Ubi est mors ꝑtētio tua: Ubi est mors aculeus tuus: ¶ Timor ⁊ tremor venerūt sup me:⁊ cōtexerunt me tenebre. ¶ Exitus nostri mortem certissima ꝓprietate describit. Mortem enim ꝓius timemus: deinde ꝓtremiscim⁹:qz separatio ista corporis aieq̄ sine ꝓturbatione maxima nō pōt euenire. Sequī: Et ꝓtexerūt me tenebre. Uicina mortis tenebrarum ꝑmittebat aspectū:qz frequēter illa conspicim⁹ aio: de quibus nos ventura solet ꝓturbare formido. ¶ Et dixi:quis dabit mihi pennas sicut colūbe:⁊ volabo ⁊ requiescaz: ¶ Post cōturbationes mortiferas:⁊ verissime humanitatis indigentiam:necesse fuit liberationē expetere:quam sibi nouerat conferendam. Ait enim:Quis dabit mihi scilz:nisi tu pater qui humanam naturā vsq̄ celorum regna perducens: ad tuaz dexteram collocabis: Penne a pēdēdo dicte sūt:que corpus auiū in auras ethereas sublimitate suspēdūt. Sed inspice qō pēnas non aquile:non accipitris: nō birundinis:que his oibus celerius volant sibi dari postulat:sed columbe. Columba enim dicta est: quasi celle alumna:que vitam sine alterius grauamine peragit. Auis innocēs:mansueta:que in nullum aīal fellica voluntate consurgit:nec escis sordidis vllatenus acquiescit. Merito ergo columbe pennas dñs Ihesus expetyt:in cuius specie supra eum baptiçatum spiritus quoq̄ sanctus apparuit. Sequitur: Et volabo ⁊ requiescā. Uolabo:idest:celerrima mevelocitate transponam. Significat enim qm̄ molestias in deoꝝ vitauit:vt ab eorum iniquitate quiesceret: qō etiam sequēs versus ostendit. ¶ Ecce elongaui fugiēs ⁊ mansi in solitudine. ¶ Illa loca euangelij cōmemorat:qm̄ crebris miraculis seditiones sibi concitauit omnimodis perfidoꝝ. Ait eni Marcus: Et diluculo valde surgens egressus abyt in desertū locum ibiq̄ orabat. Et paulo post sequitur: Ita vt iam non posset manifeste in ciuitatem introire:sed foris in desertis locis eē. Elongauit enim a persequentibus: vt occasionem iracundie insanis mētibus abrogaret. Mansit in solitudine:vt imperturbati secreti puritate fruetur. Tali facto nos cōmonēs:vt qm̄ iniquitatis alicuius fasce deprimimur:in secreto cōscientie quiescere debeamus. Siue illud pōt intelligi: qm̄ a iudeis perfidis recedēs in solitudine gentium mansit. Solitudinē vo gentes appellari ꝑpbeta attestatur dicēs: Letare desertum sitiens:⁊ exultet desertū ⁊ florebit tanq̄ lilium:⁊ floreant ⁊ exultent deserta iordanis. ¶ Expectabam eum qui saluū me fecit:a pusillanimitate spiritus ⁊ tempestate. ¶ Uenit ad secūdā partez. Intercedente enim diapsalmate mutauit ⁊ causam. Dixerat quippe requieuisse se in solitudine:nunc autem pronuntiat patris se expectare presidiuz:qui eū poterat a corporea infirmitate saluare. Non enim se securum factum solitudine putauit:qui adhuc presidia paterna sustinuit:prebens nobis saluberrime institutionis exemplum:vt non in adiutorio cuiusquā alterius

Mar.1.

Isa.35.

alterius:sed in ipsius tm̄ liberatione ꝑsumamus. Et qz dixerat se superius perturbatum:ideo nunc modici animi se fuisse testaī. Dec enim ⁊ his similia ad humanitatis sunt referēda naturam. Pusillū eniz:a pugillo dictū est:parū aligd atq̄ breuissimum quantum vnius manus capacitas constricta possit includere. Tempestatē vo dicit ꝑcellas seditionum:quas iudei ꝑcipites similes fluctibus cōmouebant. ¶ Precipita dñe ⁊ diuide linguas eoꝝ:qm̄ vidi iniquitatē ⁊ contradictionem in ciuitate. ¶ Dic iudeo ppl'o salutariter ꝑecaī:vt diuisiōe linguaꝝ malitie sue nō ꝑpleret effectū:sicut in turri illa factum est:quā metu recentis diluuij in altum boies extēdere tentauerūt vbi primo linguarum facta est confusa diuisio. Ante enim mundus hebreis tm̄:sicut putamus: sermonibus vtebaī. Sed specialiter mente cōdenduz est:qz iratus linguas diuisit:ꝑpitius autez in suis apostolis adunauit. Ibi ne superflua vota cōplerēt: hic vt vniuerse gētes per ꝑpriā linguā ꝑdicationē vitatis agnoscerēt. Precipita dixit:ne muniat cogitationes suas machinatione puersa. Diuide:ne in ꝑnitiosam confluāt vanitatē. Sequī: Qm̄ vidi iniquitatem ⁊ ōdictionē ꝑ ciuitate. Digne illos diuidi postulabat:quos iniquos fore in sacrilegis congregationib⁹ ꝑsciebat. Et merito solitudines expetyt:qm̄ iniquitatem in ciuitate eoꝝ eē cognouit. ¶ Die ac nocte circūdabit eā sup muros eius iniquitas:⁊ labor in medio eius ⁊ iniustitia. Et nō defecit de plateis eius:vsura ⁊ dolus. ¶ In duobus istis vsibus:Dierū pristine triplici mōmores pessimi rōnabiliter accusanī. Dicit enim:Die ac nocte:idest:oī tpe circūdabit eam sup muros eius iniquitas:vt quātū muroꝝ machina in altum potuit crescere:multo magis ibidem malitia se ꝓterua distēderet. Sequī: Et labor in medio eius ⁊ iniustitia. Prius muros dixit:vt cunctos habitatores includeret:nunc dicit:⁊ medium ciuitatis:designās nobilissimos ⁊ ꝑmates qui honorabiles se videri volūt semp in medio ꝓstituti. Dos nō lex:nō rō:ſz labor ⁊ iniustitia possidebat. Labor: respiī ad exercēdas oppressiones:iniustitia ꝑtiet ad nefāda iudicia. Subiūgit tertiūmodū. Et nō defecit de plateis eiꝰ vsura ⁊ dolus. Intēdam⁹:ꝙ nō dixit occulte:ſz i plateis talia fuisse cōmissa que lex supna damnauit. De vsura eni dictū

Pſ.14. est:Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. De dolo aūt:

Pſ.33. Et labia tua ne loquanī dolū. Dec nō occulte gessit: sed quodāmodo libera inigtate cōmisit. Omne eniz malum execrabilius redditur qm̄ publica ꝑsumptione tractaī. Memento aūt illius schematis:qō A parte significat totuz. Multi enim illic inuenti sūt qui sacras ꝑdicationes deuotis mētib⁹ acceperūt. ¶ Qm̄ si inimicus meus maledixisset mihi: ¶ sustinuissem, ꝓpterea ꝑ ꝓtuz. Et si is qui oderat me sup me magna locutus fuisset: ¶ abscōderē me vtiq̄ ab eo. ¶ In isto vsu ⁊ duobus alijs qui sequūtur iudas ꝑfidus exprobraī qz caueri potuit si public⁹ fuisset inimic⁹. Nā quo mō eū bret suspectū:qui videbaī eē discipulus: Dic: Qm̄ si inimicus meus maledixisset mihi:

ad sua desiderla votaq̃ remeauit:ex forma serui verba deprom̃ēs.Clamauit enim iugiter ad deum : qui se diuina conuersatione tractauit: ⁊ consequens erat illum exaudiri:qui a maiestate sua nō poterat segregari.Quod schema dr̃ Prophonesis:latine exclamatio quotiens inter alia que loquimur ad deum subito verba conuertimus.¶ Uespere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊ annuntiabo:⁊ exaudiet vocem meā. ¶ Intendamus animo:q̃ hec verba magna nobis denuntiant.Uespere significat tempus traditionis: qñ eus iudas cohortibus noscitur prodidisse querentibus. Mane:cum ad pontium Pilatus perductus est audiendus.Meridie:q̃ hora sexta vt euãgelista dicit: in cruce suspensus est.Meridies quippe:dictus est: quasi medius dies.His consequentia verba reddun tur.Narrabo pertinet ad vesperam:q̃ omnia locutū cōstat que iudas nequissimus facere disponebat.Annuntiabo ad mane respondet:quando dicente pilato Tu es rex iudeorum.Annuntiauit:In hoc natus sus ⁊ cetera que ibi dicuntur a domino.Junxit etiaz: Et exaudiet vocem meam:ad meridiem pertinet:quando in cruce dixit:Consummatus est:⁊ emisit spiritū. O mira breuitas.In hoc vno versiculo tam magnus actus ille narratus est:vt qō in illa latitudine cognoscitur expositum:in hac breuitate,pbaretur esse collectum.¶ †Liberauit in pace animam meā ab his qui appropinquant mihi:qñ inter multos erant mecū.¶ Hoc est qō superius exauditam dicit vocem suā : vt resurrectionis beneficio eius anima liberaret in pace.Et a quibus liberaret: consequenter exponit. Ab bis scilz qui appropinquant mihi.De illis dicit qui laudibus fictis reddere videbantur obsequiuz:⁊ cor de fauebant nihilominus inimicis:a qb' merito animam suam dicit esse liberatam.Erat enim grauissimum inimicitie genus esse corde aduersarios ⁊ lingua simulare deuotos.¶ Exaudiet deus:⁊ humiliabit eos:qui est ante secula.¶ Exaudiet vtiq̃ superiora que dicta sunt:humiliabit eos scilicet ad credenduz vt qui per superbiam fidem declinauerant christiana:per humilitatem iterum lumen veritatis agnoscant.Nam qō additum est:Qui est ante secula:verbum significatur coeternum patri:ne ex tempore aliquo extitisse videretur qui secula creauit vniuersa. Tempus enim tunc cepit:quando mundus sumpsit initium . Designat ergo arrianozum insana temeritas:creatorem tempoz predicare sub tempore: dum coeternus patri ⁊ consubstantialis cum sancto spiritu incōmutabiliter vnigenitus filius pseuerat.¶ Nō est enim illis cōmutatio:⁊ non timuerunt deū.¶ Interiecto diapsalmate:venit ad tertiam partem . Prius enim solita pietate conuerti optauit errantes:nūc virtute diuinitatis sue futura cognoscens sensum eē dicit incōmutabilem perfidozum:q̃ vnritia mentis non poterant recipere veritatem.Cōmutationez vo duplici modo debemus accipere:siue istam que hic fit quando ad confessionem piam ab obstinata volūtate transitur:siue illam quam dicit apostolus: Oēs resurgemur:sed non oēs imutabimur . Quapropter qui hic cōmutatus non fuerit : ibi non pōt imutari. Sed de istis talibus quare non cōmutabūtur:causa subsequitur:q̃ non timuerunt deū.Nam qui timet deum a sua perfidia cōmutatur:dum iudicij pauore ⁊ charitatis studio eligit dñicis iussionibus obedire. Et nota q̃ in hoc ⁊ in duob' alys versibus qui sequūtur:pariter eoz ⁊ vltiones dicit ⁊ culpas.¶ Extendit manum suam in retribuēdo.Contaminauerūt testamentum eius.¶ Ipsa nunc allegozice dicuntur:que in futuro iudicio sunt agenda cum perfidis. Manum hic virtutem operationemq̃ significat: que tunc fit qñ illa discretio bonoz malozumq̃ puenerit. Subiungit etiam cur iudeos pena iustissima consequatur q̃ mandata dñi prauis actibus polluerunt:duz hoc nec passi sunt credere qō eis cognoscitur scripturaz veritas pdicasse.Ille enim testamētū dei quātuz ad se est cōtaminat:qui minime ipsius imperyz obsecūdat.¶ Diuisi sūt ab ira vultus eius:⁊ appropinquauit cor †eius.Molliti sunt sermones eius super oleum: ⁊ ipsi sunt iacula.¶ Hoc dicit qō in illa iudicatiōe futurū est.Diuidunt enī pfidi a populo fideli: ⁊ tanq̃ arsure palee segregātur a granis.Ab ira vultus eius iudicij tempus expzimitur.Ira enim hic pro vindicta ponitur:quam pro suis actib' impij sustinebunt. Ceteruz ille icōmutabiliter omnia placideq̃ discernit.Addidit:Et appropinquauit cor eius.Ipsum adhuc tempus exponit:quando cor dñi:id est:voluntas eius omnibus innotescit.Illo enim tempore appropiauit cor eius:quādo illud qō hic per pphetas suos precinuit:⁊ per aplos predicauit:generalitas manifestissime tunc videbit. Sed cur illa faciat que dicta sunt subsequenter exponit. Mollierunt sermones suos super oleum:⁊ ipsi sunt iacula.Mollierunt enī perfidi iudei sermones suos:qñ dicebant: Magister scimus qñ a deo venisti:⁊ viā dei in veritate doces. In mūdo enim quid lenius oleo:Sed exaggerationem nimiam supza oleum perfidozum sermones dicit eē mollitos:ne tanto sceleri par potuisset aliquid inueniri.Ipsi etiam fuerunt iacula:quando dixerūt Reus est mortis.Hoc enim sermones illi probant effecisse:quod iacula.O execranda diuersitas:potuit se hoīes mollia loqui cum essent tam dura facturi.¶ Iacta †in deum cogitatum tuum ⁊ ipse te enutriet ¶ non dabit in eternum fluctuationem iusto.¶ Luz de perfidis iudeis celestis iustitia loqueretur:saluberrimum consilium nostris infirmitatibus dedit. Cogitatio eniz seculi nos semper affligit:quam si nō abnegamus atterimur:sicut Salomon ait. Quemadmodum vermis ligno ⁊ tinea vestimento:ita tristitia viri nocet cordi.Sed qñ iactatur in dñm:non solū nōnos consumit:sed etiam nutrit:vt que solet iminuere augmentum nobis videatur afferre.Sequitur: Non dabit in eternum fluctuationem iusto.Uera est dñi imutabilitq̃ snia:sed si eam qua dicta est integritate noscamus.Justis in isto solo:seculi non adimit fluctuatōes:q̃ hic eos temporaliter probat: vt ibi quos coronet inueniat.In eternum autem sicut hic dicit: neminem permittit iustissimum fluctuare : qñ iam perpetua pace cum ipsis cognoscitur in eternitate regnare.Ibi enim nequaq̃ excitabitur fluctus:vbi est semper tranquillissimus portus.¶ Tu vo deus: deduces eos in puteū interitus.¶ Quia dixit de iustis: nūc dicit de impys qui in gehēne,pfunditate mergendi sunt.Puteus quidem dr̃ biatus patens in terre finibus excauatus:aquas continens humanis vsibus attributas.Sed ne hunc puteum vitalem intelligere potuisses:addidit:Interit'. De quo alio ī loco legit: Neq̃ aperiat super me puteus os suum.Fouea mortalis:mersura terribilis:vbi nec spatium vllum conceditur:nec ipsa miseris respiramenta prestant : sed obscuritas tenebrosa circūdans:ameni luminis tollit aspectuz.Et putei siquidem similitudine: gehēne

tozmēta

torment:⁊ nos admonet formidare.O pietas inaudita iudicantis:totum hominibus predicitur: vt culpa plectibilis euitetur.¶ Uiri sanguinum ⁊ dolosi : non dimidiabunt dies suos.¶ Numeꝝ pluralem:sanguis latina lingua non recipit:sed hoc magis scripture diuine proprium esse dicimus.Uiri siquidez sanguinū ppzie non dicuntur qui innocenter humanū fundūt cruozem:qñ ⁊ iusti iudices discipline necessitate cōstricti:quo quietos populos reddant interdū puniūt nocētes:⁊ ille qui violētū repellit:cruozem seuissimi hominis effundit:maxime cum legamus iusta bella viris sanctis a domino fuisse pcepta.Quapropter addidit:Et dolosi:vt illū trn̄ intelligeres reum:qui per insidias ⁊ iniquissimū dolū alienuz querit exitium. Nos tales implere non dicit dies suos:qñ cū sibi lōgam vitā pmittūt:exitū celerrime mortis inueniūt Nam omniū dies in predestinatione noscunt eē definiti:sed illis dimidiabunt dies sui:quibus ꝓtra dispositū pprium puenire monstrat occasus. Ideo enim additum est:suos:vt voluntarios intelligeres: non a dño constituros.¶ Ego aūt in te †sperau dñe. ¶ Illos tales quib' celerrimus euenit finis:in se sperasse nō dubium est:dñm autem saluatozē cuius hec vba sūt ex forma serui:in patrem sperasse manifestū est.Passionis psalmum solito more ꝓcludēs se dicit sperasse in dñm:vt significaret corda fideliū in spe dñi semp esse defixa.Frequenter enim caput loquit:qō membris aptare debeamus . Quapropter ⁊ huius hymni modum:sicut in 34° psalmo iam dictū est:debemus exquirere pfinitum.Primū:qñ ex dñi christi pśona platus est:Deide inchoauit ab oratione.Tertio:dñi ce passionis gesta memoraui.Quarto:verbis euãgelicis assona veritate ꝓsensit.Quinto:in spe fidelium magna finitus est:vt dubium nō sit presentē psalmū prescriptis regulis conuenisse. Conclusio.

Audiuimus viuificatozem creaturarū: aiaz suā posuisse pro salute mortaliū Audiuimus impassibilem deuz carne suscepisse pro peccatozibus passionem:Audiuimus patri coeternū mortis subisse supplicium.O inestimabile precium quod redemit genus humanum:O holocaustum qō nobis prestitit eternas flammas euadere . Interitus qui tulit exitium . Finis qui dedit bonum sine fine mansurum. Nam cum prouenit innocēti mortis aculeus:factum est vt iure perderet quos tenebat obnoxios.Deglutiuit enim infernus more piscium exitiū suum:⁊ qui se capere predam credidit : predatozem suuz potius deceptus excepit.Unde papa Leo sedis sue compar:pulchre locutus est dicens:Quāuis multozum martyrum in ꝓspectu domini preciosa mors fuerit:nullius tamen insontis occisio fuit redemptio peccatozum.Acceperunt enim iusti:non dederunt coronas.Et de fortitudine fidelium ēxempla nata sunt patientie: non dona iustitie . Singulares quippe in singulis mortes fuerunt:nec alterius quisquam debitum suo fine persoluit.Inter filios autem hominum vnus solus extitit Christus:qui vere erat agnus immaculatus:in quo omnes crucifixi : omnes mortui:omnes sepulti : omnes sunt etiam suscitati. Presta pyssime Deus:vt qui in assumpta carne pro nobis dignatus es pati : regni tui consortia nobis largiaris.Memoria quoq̃ tenenduz est:quod hic psalmus tertius est eozum qui de passione ⁊ resurrectione domini latius sunt locuti.

Explicit expositio in psalmum.54m.

¶ In finē pro populo qui a sanctis longe factus est Dauid in tituli iscriptionē qñ tenuerunt eum allophili in geth. LV.

Iserere mei deus qñ conculcauit me homo:tota die ipugnās tribulauit me. Cōculcauerunt me inimici mei tota die:quoniā multi bellantes aduersum me. Ab altitudine diei timebo:ego vo in te sperabo. In deo laudabo sermōes meos:in deo spaui nō timebo qd faciat mihi caro.Tota die vba mea execrabant:aduersum me oēs cogitatiōes eozū in malum. Inhabitabūt ⁊ abscondēt : ipsi calcaneum meū obseruabūt.Sicut sustinuerūt animā meā pro nihilo saluos facies illos:in ira populos ꝓfriges.Be' vitā meā annūtiaui tibi: posuisti lachrymas meas in cōspectu tuo: Sicut ⁊ in pmissione tua:tūc cōuertētur inimici mei retrozsuz. In quacūq̃ die inuocauero te:ecce cognoui qñ deus meus es.In deo laudabo verbū in dño laudabo sermonē in deo sperauī:nō timebo qd faciat mihi homo. In me sunt deus vota tua : que reddā laudatiōes tibi. Qñ eripuisti aiam meā de morte ⁊ pedes meos de lapsu: vt placeā coram deo in lumine viuentium.

Titulus hic duplicia ꝓtinet sacra.Una pars est euãgely vsq̃ ad illud qō ait:In tituli inscriptionē.Alia veteris testamēti vsq̃z ad terminū tituli. Primo dicit:in finem qō christū significare frequēter expositū est.Deinde pro pplo qui a sanctis lōge factus est Dauid in tituli inscriptionē.Tituli inscriptionē dixim' in passiōe dñi ideo nō fuisse deletā:q̃ longe aī fuerat ppheratū:Ne corrū pas tituli iscriptionē.Sz pōtio pilato iudaic' ppls iminebat:vt ꝓtra vaticinia p̃phaꝝ huius tituli emēdaret inscriptio:nolēs suū regē dici:quem insanis mētibus respuebat.Que volūtas eos longe fecit a sanctis:qñ fideles Christū suuz regem dici tota mētis intentione festināt.Cū tenuerūt eum allophili in geth: hoc est : qō regum textus enarrat:q̃ Dauid Saulis insecutione perterritus:in ciuitate geth apud allophilos se credidit occulēduz. Sed q̃ diximus hec oīa mysticis similitudinibus exponēda:Geth significat torcular:id est:pressurā quā oīs patit christianus.Sed tūc fructū reddit vberrimū: cū tribulationū fuerit fasce depressus.Et ideo in tali supscriptione loqui rōnabiliter aptat ecclia:que allophilozz:id est:alienigenaꝝ persecutionibus ingrauata:tanq̃ nectareos liquozes merita sanctozū copiosa vbertate profundit. Diuisio.

Diuersis afflictionibus onerata: In pma sectione psalmi mater ozat ecclesia:confidens se trn̄ a seuientib' inimicis eē liberādā.Secunda sectione:pprias enumerat passiones:grās agēs q̃ de crebris periculis sit erepta:nec se dicit formidare mala que cognoscit

eē celeriter transitura. Tertio loco: in futura illa beatitudine laudes se dicit dño iugiter cantaturā: qui eā de huius seculi aduersitate liberauit. Expositio.

Alt. mei. Alt. ipugnās

MIserere ⁊ mihi domīe qm̄ conculcauit me homo: tota die ⁊ bellans tribulauit me.] Uirgo mater ecclia que fideles populos parit: nec a sua ītegritate discedit: celestes sponsum pys lachrymis rogat: ne se patiatur ab inimicis opprimi: quc adhuc in mundi istius cognoscitur calamitate versari. Lōculcauit: retulit: quod in titulo dixit ad tocular: qz tantum vinuz exprimit: quātum enixius vua calcat. Noīem hic significat absolute diabolū: sicut in euangelio de ipso dñs

Matth. 13.

dicit: Inimicus aūt homo qui supseminauit çiçania: est diabolus. Sequit: Tota die bellās tribulauit me. Describit qd in hoc mūdo sancta patiat ecclia: qz si ne aliqua intermissiō e diaboli cognoscit certamina

Eph. 6.

sustinere: sicut dicit apls. Non est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus principes ⁊ prātes tenebraz haz. Bellum graue qz occultū: pugna difficilis qz cū fortioze dimicat. Quale est eni cū hoste pfligere: ⁊ eius insidias nō videre: Aduersariꝰ quoqz noster nec laboze deficit nec victꝰ aliqn̄ discedit: sed tanto atrocioz redit: quātū eū per diuinā gratiam debellari posse contigerit. Bellum vo schematice per Antiphrasim dicimus: sicut lucum qui non

SCHE

lucet: ⁊ piscinam que non habet pisces. Quapropter nullus se queratur fidelium frequentissima diaboli machinatione vexari: quia si Christi esse volumus

Alt. qm̄ multi bellantes aduersum me. Ab altitudine dei timebo

hic aduersarium semp diabolū sustinemus. [Concluauerūt me inimici mei tota die: ab altitudine dei. Qm̄ multi qui debellant me timebunt.] Hrauissimū quidem genus iniurie est: vsqz ad pedum cōtumeliā peruenire: sed inde pcedit qd sanctis altaribus offeraz. Uinū enim nō pfluit nisi pedib⁹ vua tūdat: sic in mēbris suis ecclesiam pculcat inimicus: vt sancto rū inde merita gliosa nascant. Repetit quoqz: Tota die: vt reuera intelligas in hoc seculo nullū tēpus oī modis a talib⁹ tentationib⁹ alienū. Nā qd dixit: Ab altitudine dei: mūdū istū significat: vbi tumet altitudo supbie. Nā sicut christi regula humilitatem pcipit: ita diaboli psuetudo ruinose altitudis culmina psuadet. Et vt graue pōdus sue cōpressiōis exprimeret: ab altitudie supbie se dic fuisse calcatā: vt nec leue pōdus crederes qd tanta mole pmereret. Sequit: Qm̄ multi qui debellāt me timebūt. Non vacat qd multos dicit ⁊ nō oes timere: scilz qm̄ ex ipsis qui ecclā debellāt plurimi pcuertunt ad dñm: ⁊ incipiunt eterna exitia nō timere cū beatoz ptib⁹ aggregant. Illi aūt qui in sua obstinatione pmāserint: oes timebūt penale sibi iudiciū: qm̄ dñi declarat aduētus. Felix cōmutatio: vt hic puo tpe caste timeā fideles: ⁊ in illa penni exultatiō e securi sint. At ptra ifeliciū sors oino durissima est: hic sub breuitate gaudere: ⁊ in illa

Alt. nōhz

eppetuitate cruciari. [Ego vo in te sperabo ⁊ dñe.] Dicit causam quare sic timere non debeat sicut ipy formidabūt: qm̄ sperat in dño qui nunqz in se decipit cō

Eccli. 2.

fidētes: sicut Salomon dicit: Quis sperauit in dño ⁊ cōfusus est: Aut qs pmāsit in timoze illiꝰ ⁊ derelictꝰ

Alt. nō habet Alt. deo sperauī

est: [In deo laudabo sermones meos ⁊ tota die: in ⁊ dño sperabo: nō timebo qd faciat mihi ⁊ homo.] In deo laudat sermōes suos: qui omne qd bñ loquit nō

Alt. caro

ibi: sed diuinis cognoscit munerib⁹ applicare. Suos eni ita itelligēdū est: nō qui ppio pferunt arbitrio qm̄ semp mali sūt: sed qui dñi largitate pcessi sunt. Nostra eni que nobis data sunt recte dicimus: si tm̄ eadem concessa nobis dñi munere sentiamus. Sed hoc tota die: id est: vniuerse vite tēpoze pstat eē faciēdum: ⁊ cum aduersis deprimimur: ⁊ cum prosperis subleuamus. Sequit: In deo sperabo nō timebo qd faciat mihi homo. Snia ista nisi subtiliter quera: superiozib⁹ videt eē ptraria. Nā cū se pculcatā dicere ⁊ debellatā ab hoie: ⁊ iminētia picula metens misericordiam dñi postularet: hic itez asserit se hoīem nō timere. Utrūqz vez: qm̄ prius dum psentes calamitates: id est: seculi istius aspiceret: formidauit: nūc timozē cum futura cōtuet: abiecit. Quid enim poterat ab hoie pati: qui spem suam posuerat in illa retributione iudicij: Seuiat lz carnificū manus: pparentur incēdia caminoz: oia tormēta despicit ecclia in membris suis: que expectat dñi munera saluatoris.

DCG

[Tota die vba mea execrabātur: aduersum me ⁊ oia cōsilia eoz in malum.] Uenit ad secundam ptē: vbi sub doloze cōquerit vba pdicationis sue ptinue a perfidis execrata: qz cū va diceret: detractiones abomīabiles incidisset. Qō ad hereticos vel male latētes ptinet christianos: qui dū vba dñi audiunt: salutaria dicta cōtemnūt. Sequit: Aduersum me oia cōsilia eorū in malū. Consilia solēt puidere que pfunt: a cōsulendo enim dicta sunt. Sed vt intelligeres tractatꝰ eoz nulla bonitate subsistere: addidit: In malum: ne qd eos boni in illa crederes deliberatione tractasse.

Alt. oēs cogitationes

ETY

[Inhabitabunt ⁊ abscondent: ipsi calcaneum meum obseruabūt. Sicut ⁊ expectauit anima mea.] Isti ergo subdoli christiani habitare publice vident ecclīā ⁊ pgregationes sequi puentusqz pplozꝰ: sed virus sue peruersitatis abscondunt. Nec palā ausi sunt pdere qō sciunt aplicas regulas nō bre. Malum intestinū: vulnus insanabile: qō quāto plus tegit: tanto amplius incurabili putredine sauciat. Sequit: Ipsi calcaneū meū obseruabunt. Mos iste diabolicus est: vel eoz qui mistri ipsius eē noscunt: vt calcaneus: id est: vltima nostra insidiosa calliditate respiciāt: sicut serpenti a dño dictū est: Illa tuum obseruabit caput: ⁊ tu insidiaberis calcaneo eius. Scit enim diabolus finitima nostra iudicare: ⁊ ipsa vult euertere vt possimus ad reatus discrimina puenire. Addidit: Sicut expectauit aīa mea: id est: sicut ante puidi: sicut instructa

Alt. sustinerūt aīa mea

Genesis 3.

fuit: sicut a dño regulā predicationis accepi. [Pro nihilo saluos facies ⁊ eos: in ira populos pfringes ⁊ deꝰ.

Alt. illos Alt. nō hz

Illos quos superius dixit insidiatozes: ⁊ venenosa se simulatione celātes: hic per gratiam dñi facile pmittit esse saluandos: vt de nullo ergo errantium desperare debeat: quāuis culpabilem esse cognoscat. Nam quod dicit: Pro nihilo saluos facies eos: significat qz gratis omnia sua pietate concedit: nec cuiusq; meritum exigit: vt possit propzio laboze saluari. Quid eni meruit latro: vt sic paradisum velociter introiret: Quid publicanus: qui repente de templo absolutus exiuit: Ipse dedit confessionis subitum votum: qui donauit ⁊ premium. Constat ergo pro nihilo peccatozes saluos fieri: quando certum est conuersionem gratuita largitate cōcedi. Sequitur: In ira populos cōfringes deus. Prius dixerat malignam turbam esse liberandam: nunc quemadmodū saluari possit exponit. Iustitia dñi que putatur ira: confringit populos cōtumaces. Nam cum tribulationibus eozum cozda quassauerit: ⁊ diuersaz angustiaz numerositate cō pleuerit: ab iniquitate reuocati compelluntur dño confiteri: ⁊ per iram eius videtur fieri cum ille placi

dus

dus atq; immutabilis salutis nre causas noscat opari.

Alt. Deus Alt. posuisti Alt. Et

[⁊ Uitam meā annūtiaui tibi: ⁊ posui lachrymas meas in pspectu tuo. Sicut ⁊ in pmissiōe tua.] Uitā suā annūtiat deo: qui peccata ppria pfitet: sicut fec aplꝰ

6. Timoth. 1.

dicendo: Prius fui blasphemus ⁊ psecutor ⁊ iniurio sus. Doc est eni gloriā deo dare: vt publice denuntiemus quales nos dignatus fuerit sustinere ⁊ ad pursionē adducere: qui merebamur peccatis faciētibus interire. Et inspice qō dicit: Uitam meā: qz semp pbat eē culpabilis. Qn̄ eni nō aut cogitando delinquimus: aut vbis offendimꝰ: aut labili actiōe peccamus Uitā ergo suā sicut pfidi abscōdūt: ita fideles annūtiant: nō vt eā deo notā faciāt qui nullatenus pōt aliqd ignozare: sz vt se magis cōdemnātes mereant absolui: sicut ppha dicit: Dic tu prius peccata tua vt iustificeris. Segtur: Posui lachrymas meas in pspectu tuo. Lachrymē que in pspectu dei ponunt iocunde sunt: qz nō cruciant: sed a cruciatibus liberant. Pias ergo lachrymas fundebat: qui pro inimicis rogabat: ⁊ ideo meruit obtinere: qz pceptū dñi pbat implesse. Addidit: Sicut in pmissione tua. Pollicitatio qppe dñi est vt pias lachrymas nō refutet: sicut ⁊ in allo psalmo dicit: Inuoca me in die tribulatiōis tue: ⁊ eri

Pſ. 49. Alt. Tūc

piā te: ⁊ magnificabis me. [⁊ Cōuertent inimici mei

Alt. cognouī Alt. non hz

retrozsum. In quacūqz die inuocauero te: ecce ⁊ agnoui qm̄ deus meus es ⁊ tu.] Cōuertēdos retrozsum dic inimicos: ne in suo itinere pseuerātes: pessimos ipsere doceant errozes. A malo eni qui retro redit pfidie sue culpāda derelinquit. Sic eni petro aplo dñs dic

Mar. 8.

ppitius: nō iratus: Redi retro Sathanas. Istud eni qm̄ erratib⁹ pingit: erroz pristine prauitatis abscedit Sequit: In quacunqz die inuocauero te. Dic clemētiā dñi pnūtiat mirabilemqz pietatē: vt in quacunqz die inuocatus fuerit: semper se miseratus indulgeat. Quacunqz die significat diuersi tēpozis satisfactiones. Alter eni tota pene vita dñm supplicat: alter in media etate cōuertit: alius in vite fine saluat. Ipm est eni: in quacunqz die: qz dñs clemēti patiētia qōlibet tēpus nre pursionis expectat: ⁊ ideo culpabiles

Ezech. 18.

sustinet: expectat errātes dicēs: Nolo mortē peccatoris: sed vt conuertat ⁊ viuat. Soluz est eni vt in hac vita peccatū omne fateamur: vbi ⁊ humana fragilitate delinquimus. Addidit: Ecce agnoui qm̄ deꝰ meꝰ es tu. Dulcis pfessio ⁊ vera pbatio: vt ipse cognosceret impletū: qō magno desiderio nouerat exquisitū. Sequit: Qm̄ deus meus es tu: lz sit generaliter dñs omniū nostrū: tm̄ pfidēter dicimus: deꝰ meus: qn̄ ab eo nos respici posse gaudemus. [In deo laudabo verbum: ⁊ in dño ⁊ predicabo sermonē.] Reuera ortho

Alt. nō hz Alt. laudabo

doxe dicta noscunt ecclie. In patre se pmittit filiuz laudaturū: vt gcgd de illo dr: de isto pariliter sentiatur. Nā cū pdicamus eternum atqz omnipotentem patrē: eternū atqz omnipotentē filiū sine dubio cōfitemur. Unū est eni in vtroqz pconiū: qm̄ vna virtus amboz: indiuidua glia: qn̄ indiuisibilis est natura.

Joā. 14.

Deniqz sic ipse in euāgelio testat: Ego in patre ⁊ pr̄ in me est. Quid rogo nō bēat filiū: qui naturā oīpotētis filij bēt: Aut qd nō habeat pr̄is: qui naturā omni potētis pr̄is bēt: Una est reuera substātia: qz nihil in eoz essentia dissimile aut discrepās repetit. Nō hic amplius minus ve reperis: nisi qō sibi heresis arriana pfingit. Dec aūt regula vnitatis atqz equalitatis spiritum quoqz sanctum sine dubitatione consubstātialē patri filioqz cōplectit: qm̄ sancta trinitas vnus est deus: nec pōt vni gloriam dare qui se non intellexerit hoc coiter obtulisse. Sciēdū plane: qꝰ doctissimus Augⁿᵒ in lib. iꝰ trinitatis: ita dic. Spiritꝰ sanctꝰ ꝓm scripturas diuinas: nec pr̄is est solꝰ: nec filij solꝰ: sed eē pstat amboz. Quapropter pr̄is ⁊ filij charitas est vnica: cū tm̄ ⁊ ipse perfecta sit charitas. Doc etiaz multipliciter pbat in expositiō e epistole sancti Joānis: apertius homelia septima dicēs: Quia qui charitatē nō bēt fratris vtiqz nō bēt spiritū sanctū. Segtur: Et in dño pdicabo sermonem. Dic iam venit ad

Joā. 4.

dñm Christū: qui vnus ex trinitate vbū caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Cuius sermones: id est: pdicatiōes merito se laudaturā pmittit ecclesia: qz humano generi viuēdi regulā pstitit ⁊ salutē. Reuera sermones vbiqz pdicādi per quos mūdi salus celesti potuit miseratione repari. Dec eni duo sancta mater se pdicaturā pmittit: que nr̄e fidei eternaz tribuunt sospitatē: scilz potētiā vbi: ⁊ humanitatē eiusdez dñi Christi. Sed ne aliquis pessimoz ista noīa dei ⁊ dñi sub discretione aliqua suscipiēda iudicaret: vt patri ⁊ filio vocabulum istud dñi: nō oīmodis diceret pue

SCHE

nire: in cētesimo nono psalmo ppha testat dicēs: Di

Pſ. 109. Alt. sperauī

xit dñs dño meo: sede a dxtris meis. [In deo ⁊ spabo nō timebo qd faciat mihi homo.] Reuera nō potest hoiez timere: qui se mūdana nō formidat amittere. Quid eni pōt inimicus auferre: nisi illud qō sancta mater a sua mente pbat abycere: Dic eni hominez sicut superius dictū est: diabolum debemus accipere qui sanctam ecclesiam iniqua semp volūtate psequitur. Uersus aūt iste: ⁊ in prima pte finalis est: sicut ⁊ hic videt eē repetitus: vt quasi margaritarū quibusdam filis relucētibus parilitas sibi partiū decora cō

Alt. tua. Alt. laudationes.

staret. [In me sunt deus vota: ⁊ que reddā laudes tibi.] Uenit ad tertiū mēbrū: vbi iam liberata de malis huius seculi: laudaturā se dñm pfitetur ecclesia. Dicit enim in se eē vota laudationis: dei tm̄ munere cōtributa: que in illa perpetuitate reddēda sunt: qn̄ iam sancti indefessis vocib⁹ psoluēt laudis obsequiū. Ista sunt enim que cū deū diligimus habemus semper intrinsecus: que a nobis oīmodis nō recedūt: sed in illa ppetuitate reddimus cum semper soluimus ⁊ debemus. Nā de futuro nos ⁊ bū versum debere intelligere sequētia demōstrāt: qz huic mūdo nequeūt

Alt. non hz

nullatenus puenire. [Qm̄ eripuisti animā meam de morte: ⁊ oculos meos a lachrymis: ⁊ pedes meos de lapsu.] Causam reddit cur vota laudis sit pys īmolationibus oblatura: scilz qz eripuit animā populi fidelis de morte ppetua. Que figura dr Etiologia: id est:

SCHE

causē redditio. Et bene suam animā sancta mater a morte dicit ereptam: que filioz liberatione gaudebat. Sequit: Oculos meos a lachrymis: ⁊ pedes meos a lapsu. Singulis singula reddit: animā dicit ereptam de morte: oculos a lachrymis: pedes vo de lapsu Sed hec tria in futuro seculo pstabunt: qn̄ iam nec aīa peccādo morieē: nec oculi mala sua deflebūt: nec pedes labētur. Nā hic cui beatoz aufert lachrymas

Matth. 5.

cū ipse dicat: Beati qui lugent: qm̄ ipsi consolabunt. Nec pedes iustoz in isto seculo a lapsu reddunt alieni: qz dū in hoc mūdo ambulant semp in lapsu sunt: sed diuina misericozdia continentur: sicut legit: Se

Prouer. 24

pties cadit iust⁹ ⁊ resurget. [Ut placeā coram deo in lumine viuētiū.] Dicit quēadmodū dño placere possit ecclesia in manifestatione sanctozuz: hoc est: in lumine viuentiuz: in qbus ipsa pulchra: ipsa sine macula: ipsa reddit sine ruga. Quicqd enim in illis acciderit in vultu illius illucescit. Sicut bois sana viscera red

dunt faciem pulchriorem: sicut Salomon dicit: Cor de letãte vultus floret: ita oris sancte ecclesie decus aspergitur: quod in beatorꝫ meritis inuenitur. Proverb. 15.

Conclusio.

Peracta sunt verba sancte virginis ⁊ martris ecclesie. Illa enim nos incorrupta generat: illa casto vtero profundit in perpetuam lucem. Sed vtinã quales baptismate illa generat: tales nos vite huius terminus inueniret: ne habeamus cũ populo nefandissimo portionẽ: qui sicut titulus dicit Asanctis longe diuisus est: quorũ cor ular nos istius seculi gaudentes ꝑmat: vt copiosa de nobis vina ꝓfundat. Afflicti ergo grãs agamus: cõtristati minime desperemus: qñ illa tormẽta ꝓsunt que nos ad premia beata perducunt.

Explicit expositio in psalmum. 55m.

¶ In finem ne disperdas Dauid in tituli inscriptione cum fugeret a facie Saul in speluncam. LVI.

Iserere mei deus miserere mei: quoniam in te confidit aia mea. Et in vmbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas. Clamabo ad deum altissimum deum qui benefecit mihi. Misit de celo ⁊ liberauit me: dedit in opprobriũ conculcantes me. Misit deus misericordiã suam ⁊ veritatem suam: ⁊ eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormiui conturbatus. Filij hominum dentes eorum arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eorum gladius acutus. Exaltare super celos deus: ⁊ in oi terra gloria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: ⁊ incuruauerunt animam meã. Foderunt ante faciem meam foueam: ⁊ inciderunt in eam. Paratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo ⁊ psalmum dicam domino Exurge psalterium ⁊ citbara exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: ⁊ psalmum dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est vsqꝫ ad celos misericordia tua: ⁊ vsqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare super celos deus: ⁊ super omnem terram gloria tua.

Er finẽ frequenter diximus dñm significari: qꝛ ipsa est nostra perfectio ad ipm feliciter puenire. Nã sicut cũ terminum attigeris itineris destinati: laboze finito in loco desiderantissimo conquiescis: ita cum ad dñm veneris vlterius nil requires. Ne disperdas Dauid: ꝑhibeẽ Dauid a Saule disperdi: qui ad regnum fuerat voluntate dñi preparatus: sicut factũ esse manifestum est. Sequitur: In tituli inscriptiõe. Hoc non Dauid: sed in passione Christo domino prouenisse manifestum est: ne a pontio pilato scriptus titulus mutaretur. Sed qꝛ diximus personaꝫ domini saluatoris portasse Dauid: hoc nunc de ipso dicitur: qõ erat in christi dñi passione faciendum: ne disperderetur Dauid de regno deputato: sicut nec illa dñi potuit tituli inscriptio cõmutari. Addidit: Cum fugeret a facie Saul in spelunca. Actꝰ iste ⁊ Dauid ⁊ dño multũ videẽ esse consimilis. Naꝫ sicut Dauid Saulem fugiẽs in spelunca se abscondit: ita ⁊ dñi saluatoris deitas intra templuꝫ corporis sui iudeis perfidis fuisse ꝓbaẽ abscondita. Sic singula que de Dauid ⁊ Christo pueneruntfacta: illis sunt sub hac allusione coia. Que imagines rerꝫ in hoc titulo ideo preludũt: qꝛ totus psalmus dei passione dicturus est. Sic enim ille truculentũ Saulẽ: sicut iste iudeos nequissimos perferebat. Oportet ergo meminisse psalmum hunc quintum esse illorum qui passionem ⁊ resurrectionẽ domini sub breuitate commemorat.

Diuisio.

Ominus christus: in primo ordine psalmi orat de sua passione sollicitus: ꝓm id qõ ꝓpter nos homo fieri iestimabili pietate dignatus est. Factus enim ⁊ vt ita dixerim humanatus deus: qui etiã in assũptione carnis deus esse nõ destitit: incõuertibilis manẽs: assumpto conuertibili hoie: naturã suam nõ minuẽs: sed ꝓditionẽ mortalitatis exaltans. Unus enim atqꝫ idẽ est dñs Christus: qui ⁊ in dei forma operat' est miracula magna vtutis: ⁊ in forma serui subiit se uitiam passionis. Scõo ordine: resurrectiõis sue gloriam stupenda varietate describit. Tertio: post beatissimam resurrectionẽ laudes se pri dño cantare ꝓmittit: que membra diapsalmatum quoqꝫ interpositione separantur.

Expositio.

Iserere mei deus miserere mei: qm in te cõfidit aia mea. Christus dñs humanat' clamat ad patrẽ: ex eo q̃ futuram metuit passionẽ: vt q̃uis volũtariã suscipet mortẽ aie sue declararet absolute formidinẽ. Misericordiã petit dei filiꝰ: qui miseret oibꝰ qui tãta ad nos liberãdos humilitate descẽdit: vt vnũ ex fidelibus clamare putes: ⁊ creator mũdi assumpte carnis infirmitate deprecaẽ. Nam cuꝫ dicit: Miserere mei deus miserere mei: repetitio ista periculũ future mortis ostendit: vt sepe posceret resurrectionis miraculum: qui subiturus erat discrimina passionis. Sequitur: Quoniam in te confidit anima mea. Oratio ista forma fidelium est: vt qui ꝓpter salutem nostram talia pertulit: precationibus quoqꝫ nos suis plus doctor instrueret. Orauit enim: vt regulam nobis sancte orationis ostenderet. Passus est ꝓpter nos: vt nullus pro ipso pati velle refugiat. Resurrexit: vt ad resurrectionem quoqꝫ ipsius spes se nostre infirmitatis extendat. Ille enim istarum rerum indiguꝰ non fuit: sed omnia causa nostre salutis excepit. ⌊Et in vmbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.⌋ Intelligamus orationis istius purissimã sanctitatem. Primo versu misereri sibi dominum ante omnia postulauit. Secundo dicit quare debeat obtinere. Tertio quemadmodum possit ab imminẽti persecutione liberari. Alarum enim vmbra: tecta materna sunt: que pullos teneros ⁊ blandimẽto quodam fouent: ⁊ ab irruente tempestate custodiunt. Sed quia hec munimina magnum auxilium matere pietatis ostendunt: talis comparatio frequenter in scripturis sanctis posita reperitur: sicut dominus in euangelio dicit: Hierusalẽ Hierlm: quotiẽs voluí congregare filios tuos sicut gallina pullos suos sub alas suas ⁊ noluisti. Que figura dicitur Parabole: Matth. 23.

SCHE id est:

id est: comparatio: quotiens sibi res genere dissimiles comparantur. Sequitur: Donec transeat iniquitas. In ipsa comparatione permansit: vt sub eadem vmbra requiesceret: donec feruida iniquitas estuaret. ⌊Clamabo ad deũ altissimuꝫ: deum qui bñ fecit mihi.⌋ Magnus ordo pie ꝑdicationis ostendit: ad altissimũ clamare: ad quẽ nõ voce valida: sed puritate cõscientie pueniẽ. Clamabat ille ab humanitate suscepta: a quo supne creature opem nõ desinũt postulare. Nã qõ dicit: Deũ qui bene fecit mihi: designat excellentissimũ incarnatiõis arcanũ: qõ humano generi grã diuina collatuꝫ est. ⌊Misit de celo ⁊ liberauit me: dedit in opprobriũ ꝓculcantes me.⌋ Natura humanitatis vnita dei filio ꝓfiteẽ liberatã se ab humana ibecillitate: que post resurrectionẽ meruit celoꝫ regna ꝓcipere. Misit aũt qõ dicit: nõ significat angelũ: nõ aliquã creaturaꝫ. Illa enim per se seruire nõ liberare potuerũt: sed misit: intellige auxiliũ supnẽ potẽtie sue. Liberauit enim pater filiuꝫ suũ: sicut apls dicit: Propter qõ ⁊ deus illuꝫ exaltauit ⁊ donauit illi nomen qõ est super omne nomen. Liberare quoqꝫ se posse ⁊ filius ipse testatur dicẽs. Potestatẽ habeo ponendi aiam meã: ⁊ potestatẽ habeo itemꝫ sumendi eã. Uerũ iste locutiones coopationem sancte trinitatis ostendũt: que vnũ vult: vnum semp opaẽ. Addidit: Dedit in opprobriũ conculcantes me. Opprobriũ ꝑsequẽtibꝰ fuit: qñ illũ quẽ se credebant extinguere: viderũt fideles pplos de ipsius resurrectione gaudere. Dedecus enim suũ iudicat mala ꝓsciẽtia: qñ ꝓpria nõ videt ipleri posse disposita. ⌊Misit deꝰ misericordiã suã ⁊ vitatẽ suã.⌋ Januã sedẽ ptis ingredit. Nam q̃uis in supiore versu similia vba dixerit: hinc tñ in grãꝫ actionẽ prumpit: vt spem credentiũ de sua ꝓsperitate firmaret. Misit enim de patre dicẽ: qõ ad humanitatẽ susceptã ptinet: sicut ⁊ in euãgelio ait: Nõ sum missus: nisi ad oues que perierũt domus israel. Misericordia est ergo: qꝛ humano generi in suscepta carne cõpatiẽ: dũ clamat: Saule saule qd me ꝓsequeris: vel bis similia. Ueritas: qm̃ vnicuiqꝫ sua facta retribuet. ⌊Eripuit aiam meã de medio catulorꝫ leonum: dormiui cõturbatus.⌋ Crucifixo corpe aiam suã dicit ereptaꝫ: de qua maxĩe nos ꝓcipit esse sollicitos. Totuꝫ enim in toto reddiẽ: qñ illa saluaẽ. Resurget enim corpus ad spirituale gloriã: si illa nõ fuerit obstinationis vulnere sauciata. Catulos enim leonũ: plebem significat iudeorꝫ: quã ꝓncipes ⁊ sacerdotes ferali voluntate genuerunt: vt leones sint qui mala cõsilia de nece dñi tractauerũt. Catuli eorꝫ populi qui perperã inuẽta secuti sunt. Addidit: Dormiui ꝓturbatus. Mors dñi mirabili ꝓprietate describitur: qui cõturbatus fremitu iudeorꝫ quiete altissima dormiebat: ostẽdẽs tam nihil fuisse ꝑsecutionem ipiorꝫ vt occisus ꝑduceret ad somnũ. Dormire enim nõ est cõturbari: nisi illius qui in cruce positus: spiritũ reddidit sua volũtate. ⌊Filij hoiuꝫ dentes eorꝫ arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eorꝫ gladius acutus.⌋ Hec de illis dicit qui in nece dñi impia volũtate grassati sunt. Ipse enim exponit: qui isti filij hoium sunt quorum dentes fuerunt arma ⁊ sagitte: eorꝫ scilicet qui sicut legitur: supra eũ dentibꝰ stridebãt: Qõ per quintam speciẽ dicit definitionis: que grece appellat Lata antilexin: latine ad vbũ. Singulis enim vbis definitur qd sint dentes hominum furentium: id est: arma ⁊ sagitte. Idem: Et lingua eorꝫ gladius acutus. Arma retulit ad cõsilia pessima: sagittas ad verba quidem volantia: sed ad operationem mortis emissa. Addidit: Et lingua eorum gladius acutus. Acuto gladio comparanẽ voces ille que dicebant: Crucifige crucifige. Nam sicut ensis acutus celerrimum operatur mortis effectũ: ita ⁊ illa vba citam exitu cõpleuere iniaꝫ. Uno enim impetu visi sunt peremisse: sicut arma solent acutissima desecare. Per que tñ subtiliter commonuit: qꝛ ⁊ lingua seuiens possit occidere: sicut salomon ait: Mors ⁊ vita in manibus lingue. ⌊Exaltare super celos deus: ⁊ super omnem terraꝫ gloria tua.⌋ Duꝫ in cruce talia christi pateretur humanitas: ⁊ dominũ celi iudei viderentur habere derisui: exclamat a forma serui quam pro nobis assumpsit: Exaltare super celos deus: vt qui pẽdis in cruce: cognoscaris semper in tua maiestate regnare. Non enim deus supra se exaltari poterat: quia nõ est vltra quo crescat. Sꝫ exaltabatur plane inter homines: quando gloria maiestatis eius conuersis mentibus apparebat. Super celos autem dixit: quia dñs ⁊ virtutes supernas noscitur habere subiectas. Sequitur: Et super omnem terram gloria tua. Hoc vtrũqꝫ cõpletum esse. Exaltatus enim supra celos est: qñ sedit ad dexteram patris. Glorificatus est supra omnem terram: qñ totuꝫ mundum catholica replet ecclesia: in qua laudes domino iugiter cõcinunt: sicut Isaias propheta dicit: Uiuo ego dicit dominus: ⁊ ꝑplebitur gloria mea vniuersa terra. ⌊Laqueos parauerunt pedibus meis: ⁊ incuruauerunt aiam meam. Foderunt ante faciem meam foueam: ⁊ inciderunt in eam.⌋ Iudeos significat insidiatores: qui predicationibus rectis dolos se annectẽre crediderunt: sicut euãgelista de phariseis dicit: cum ante eum statuissent adulteram mulieres dicẽtes: Hanc inuenimus in adulterio deprehensaꝫ: Moyses enim precepit nobis huiusmodi lapidare: tu autem quid dicis: ⁊ cetera huiuscemodi que maligna interrogatio cõmouebat. Pedes aũt christi: sunt increpationes maloꝝ ꝓmissionesqꝫ fideliuꝫ: quibus ille in hoc mundo euangelicans: quasi quibusdaꝫ pedibus incedebat. Sequitur: Et incuruauerunt aiam meam. Dic pietas domini sanctitasqꝫ describiẽ. Incuruauerunt enim aiam christi: qñ scelerati iudei credere noluerunt. Ipsis enim cõdolendo: sicut ⁊ alibi dicit: ieiunus ⁊ sterilis reddebaẽ. Anima enim eius in suis actibus curuari nõ poterat: que peccati maculam non habebat. Adiecit: Foderunt ante faciẽ meã foueaꝫ. Bene dicitur fouea: sentẽtia mortis: que mittit ad foueam. In eius enim faciem dixerunt: Reus est mortis: ⁊ ideo dicti sunt foueam fodere: quia eũ neci visi sunt tradidisse. Addidit sententiam generalem: Et ipsi inciderunt in eam. Omnis enim iniusta vox suos damnat auctores: ⁊ anteq̃ alteri noceat: se prius ipsa ꝓdemnat. Qõ similiter ⁊ Salomon dicit. ⌊Qui fodit foueã incidet in eã.⌋ ⌊Paratũ cor meũ deꝰ paratũ cor meũ: cantaboꝫ ⁊ psalmũ dicã dño.⌋ Postq̃ dixit malorum debitas penas: nunc venit ad tertiaꝫ partem: in qua post resurrectionem acturum se gratias pollicetur. Sed per illud gratias agit: per quod ⁊ resurrexit a mortuis. Leterum deitas christi cum patre coeterna semper prestat: semper omnipotens: semper equalis est. Nam q̃nis laqueos parasset inimicus: fouea m aperuisset ingratus: Paratum se dicit ad agendas gratias: qꝛ sibi sciebat resurrectionis gloriam modis omnibus affuturam. Sed in quo sit paratus: per verba sequentia declaratur: Cantabo ⁊ psalmum dicaꝫ dño. Cantare diximus: vocibus

Prouer. 18. Act. in omnẽ terra

Phil. 2.

Joã. 10.

Mat. 15.

Act. 9.

Alt. Et

Alt. laqueum

Eccle. 10.

Joã. 8.

Mat. 26.

DOG

DEF

DEF

gratiam referre. Psalmũ dicere: ꝑdicabili dominꝰ actione laudare. Que duo superiori geminationi merito videnť aptata: quãdo in vtroq; se ꝓfiteť esse paratũ. Sed dum illa de se dicit: nos quẽadmodũ ꝓfiteamur instituit. Nã ⁊ aplus Paulus sequẽs magistrũ paratũ se ꝓfiteť dũ ait: Gloriamur in tribulationibus: sciẽtes qm̃ tribulatio patientiã operať: patiẽtia ꝓbationẽ ⁊c. ¶ Exurge gloria mea: exurge psalteriũ ⁊ cithara: exurgã diluculo. ¶ Per Tropologiã exurge dicit: quasi surge ad miraculũ faciendum: sicut scriptũ est ⁊ in vndecimo psalmo: Nunc exurgam dicit dñs. Qui sermo ad potentiã diuinam ꝓpter expimendas causas ab humana imbecillitate translatus est. Geminat etiã: Exurge psalteriũ ⁊ cithara. Que figura dicit Epembasis: id est: iteratio vbi: qõ etiaꝫ in superiore versu fecit vbi ait: Paratũ cor meũ de⁹ paratũ cor meũ. Vic enim natura assumpte humanitatis expimit. Psalterium fuit: quãdo caro operabatur diuina mandata: vt sancta se ꝓuersatione tractaret. Cithara vo: gloriosaꝫ significat passionẽ: que nervis tensis dinumeratisq; ossib⁹ virtutẽ patiẽtie itellectuali quodã carmine personabat. Addidit: Exurgã diluculo: qõ est inter tenebras noctis ⁊ diei claritatẽ: quo tẽpore eũ resurrexisse euangelij lectio sancta testať. Ait enim: Diluculo valde venit Maria ad monumentũ: ⁊ reliqua. ¶ Confitebor tibi in populis dñe: ¶ Ipsalmũ dicã tibi ¶ inter gentes. ¶ Istud iam dicitur a parte mẽbrorꝫ: qz ipm̃ cõstat patri in populis ꝓfiteri: qui caput ⁊ dux ecclesie ꝓbať intelligi. Naꝫ qõ ait: Psalmũ dicã tibi inter gentes: celestẽ significat actũ vniuersalis ecclesie: que per omnes gentes linguis varijs psalmodiã dño deuota mẽte psoluit. ¶ Qm̃ magnificata est vsq; ad celos misericordia tua ⁊ vsq; ad nubes veritas tua. ¶ Ista est causa ꝓfessionis: ista ꝑmissio psalmodie: qm̃ magnificata est misericordia dñi vsq; ad celos: id est: qz humanitas filij vsq; ad celoꝫ regna ꝑducta est. Periclitãti quippe homini: qui peccatis tenebať obnoxius fecit misericordiã suã: vt dispẽsatione mirabili faceret eximiũ: quẽ nefandi populi iudicio putabãt extremũ. Sequit: Et vsq; ad nubes veritas tua. Nubes significãt ꝓphetas: quos spirit⁹ sancti irrigua veritas velut copiosus imber impleuit. Merito enim nubes vocanť: qz celesti fonte satiati sunt: ⁊ supra steriles peccatores spiritualis copie dona fuderũt: que duo preposterato sunt ordine collocata. Ueritas est tẽpore anterior: misericordia vo aduẽtu posterior. Que ideo cõmutata sũt: vt sine aliqua differẽtia in his potuisset vnũ decus: vnus auctor agnosci. ¶ Exaltare super celos deus: ⁊ super omnem terram gloria tua. ¶ Duc versum ⁊ in secunda parte iam dixit: fidem nostraꝫ tali promissione confirmans: qz super omnes creaturas eius nominis sit gloria regnatura. Conclusio.

Rom.5.

Psꝰ.ii.

SCHE

Luc.24.

Alt. et Alt. in gẽtibꝰ

Quis virtutem psalmi huiꝰ: quis benivolentiã digne possit effari: Orat Christus vt nos doceat: resurgit vt nos erigat: laudes patri dicit vt nos istruat. Merito via nostra merito redemptio: merito apud patrem noster legitur aduocatus. Amemus clementeꝫ defensorem: ne patiamur seuerum iudicem. Ultra omnem constat esse amentiam: eum toto corde nõ expetere: qui nos ad eterna gaudia tam crebris admonitionibus cognoscitur inuitare.

Explicit expositio in psalmũ. 56m.

¶ In finem ne disperdas Dauid in titulũ inscriptione.

LVII.

I vere vtiq; iustitiã loquimini recte iudicare filij hominꝰ. Et enim in corde iniquitates operamini in terra: iniustitias manus vestre concinnãt. Alienati sunt peccatores a vulua: errauerũt ab vtero locuti sunt falsa. Furor illis ꝑm similitudinẽ serpentis: sicut aspidis surde ⁊ obturantis aures suas. Que nõ exaudiet vocẽ incantãtiũ: ⁊ venefici incantantis sapiẽter. Deus ꝓteret dentes eorꝫ in ore ipsorꝫ: molas leonũ cõfringet dñs. Ad nihilũ deuenient tanq̃ aqua decurrens: intendit arcum suũ donec infirmenť. Sicut cera que fluit auferẽtur: supercecidit ignis ⁊ nõ viderũt solẽ. Priusq̃ intelligerẽt spine vẽre rhamnũ: sicut viuẽtes sic in ira absorbet eos. Letabit iust⁹ cum viderit vindictã: manꝰ suas lauabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo si vtiq; est fructꝰ iusto: vtiq; ẽ deꝰ iudicãs eos in terra.

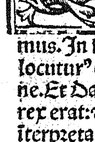

Uãuis vba ista frequẽter iterenť: nõ pigebit tamẽ eadẽ per singula loca declarare: vt psalmorꝫ posit dignitas estimari. Illas siquidẽ domos ꝓfidẽter intramus: quarũ penetralia in ipsa fronte cognoscimus. In finẽ: significat Christum qui in hoc psalmo locutꝰ est. Ne disperdas Dauid in tituli iscriptione. Et Dauid sepe dixim⁹ Christum significare: qz ⁊ rex erat: ⁊ nomẽ eius manu fortis: siue desiderabilis ĩterpretať: qõ ⁊ dño cõpetẽter aptať. Cõmoneť ergo pontius Pilatꝰ ne dispdat scriptũ titulũ: qui regem dñm declarabat: qz reddi nõ poterat incassuꝫ: qõ diuina noscebať iussione ꝓscriptuꝫ. Regem enim illum quis poterat abolere: quẽ ꝓstat esse celi terreq; creatorẽꝫ? Quod adeo frequenter repetitur: vt excusatio contradicentibus auferatur. Diuisio.

INTER

Omin⁹ Christꝰ ⁊ vtutibꝰ Saluator ⁊ monitis. In ꝑma narratione psalmi iudeorꝫ cognoscit exprobrare nequitiã. Sed dũ illis ĩputat que fecerũt: nos ne faciamus similia cõmonemur. Secũda narratione: retributiones eorꝫ aptissimis cõparationibꝰ declarat. Tertia qualis fiat correctio iustorꝫ de peccatorꝫ vltione memorat. Expositio.

I vere vtiq; iustitiã logmini: ¶ iusta iudicate filij hominũ. ¶ Christꝰ dñs iudeos inuehit de his que lõga post erant etate facturi. Loquunť enim falso iustitiã legis: qui nõ sũt recta iudicaturi. Uere aũt illi equabilia dicũt: qui iusta facturi sũt. Sermo enim rectus: vite debet eẽ ꝓfimilis. Uoces ergo illas hic arguit iudeorꝫ: qm̃ captiose dicebãt: Magister scimꝰ qz a deo venisti: ⁊ viã dei in vitate doces. Ista qdẽ iusta erant: sed illi ea vaciter mime loquebanť: qm̃ si fuissent certissima mẽte plata: irrephẽsibilia eorꝫ poterãt eẽ iudicia: nec postea dixissent põtio Pilato: Crucifige crucifige: qz se dei filium esse confirmat. Sic enim iudicauerunt: vt non recte sed ficte locuti iustitiam comprobentur. Hoc argumentum in Topicis

Alt. recte

Matt.22.

Joã.19.

TOP

dicit ex ꝓtrario. Cõtrariũ est enim recta loqui: ⁊ peruersa facere. Nõnulli vo hinc faciũt qõnẽ dicentes. Vic quidẽ preceptũ esse: iusta iudicate: cuꝫ legať in euangelio: Nolite iudicare: ne iudicemini. Sed ista snia: nõ nobis tollit in totũ licẽtiã iudicandi. Nã qõ dicit: Nolite iudicare: de illis factis vult itelligi que sensus noster nõ ꝑualet intueri. Sunt enim q̃dã media que ignorꝫ⁹ quo aio fiãt: qz ⁊ bono ⁊ malo fieri possunt: de qbus temerariũ est boĩ iudicare. Vic aũt ꝑcipit nobis de his que manifesta sunt: iusta iudicare. Ita fit vt sentẽtie iste cũ discusse fuerint: nequaq̃ sibi ꝓtrarie eẽ videanť. Quẽ locũ pater Augustinus de sermone dñi in monte: libro scdo: latiꝰ diligẽtiusq̃ tractauit. ¶ Etenim in corde iniqtates operamini in terra: ¶ iniquitatẽ manus vestre cõcinnant. ¶ Ac si diceret: Quo mõ potuistis de me iudicare: qui in corde vestro iniqtates operamini: vbi pfectum crimen est anteq̃ fiat: ⁊ omne malũ plectibile fit: qõ desideriũ prave voluntatis accusat: In terra vo dicit: siue arcano pectoris: siue supra populũ cui ꝑncipes ⁊ pharisei preesse videbanť. Et vide qz supra: cordis posuit iniqtates: nũc etiã per manus res significat actuales vt nõ solũ cogitatũ scelus: sed etiã completũ esse doceatur. Cõcinnant enim: ad iniquitates bene positũ est. Cõcinnatio aũt significat qm̃ ex multis ꝑtibꝰ sibi cõuenit adunata peruersitas. ¶ Alienati sunt peccatores a vulua: errauerũt ¶ a vẽtre: locuti sũt falsa. ¶ Merito peccatores tanq̃ abortiuos ab vtero ꝓiectos dicit ecclie: qui nulla doctrine ꝓfirmatione pfecti sunt sed tanq̃ teneri pecudis fatuata mollities: nõ ad lucem vitalẽ: sed in pfidie tenebras ꝑbanť abiecti. Iste qppe vterũ habere dr̃ ecclia que nos sacro baptismate pfundit in ꝑpetuã lucẽ. Sed ve illis qui ĩmaturi ab eiꝰ viscerib⁹ exierunt. Sequit: Errauerũt a ventre: locuti sunt falsa. Errauerunt vtiq; a ventre: qui ꝑ ia matri dogmata sunt secuti: nec aluũ sanctũ pia deuotione veneranť. Ipsi enim ⁊ falsa locuti sũt: qui ab eiꝰ sanctis traditionibꝰ errauerũt. ¶ Ira illis ꝑm similitudinẽ serpentis: sicut aspidis surde ⁊ obturantis aures suas. ¶ Ira iudeorꝫ per similitudines nimis aptissimã definit. Obstinatorꝫ qppe hoĩum ira irreuocabilis est: qui ne docentiũ ꝑdicationes exaudiant ꝓcurant sibi volũtariã surditatẽ. Cui malo: cõsuetudo aspidis cõparať: que ne ꝑba incantantis exaudiat: suasq; latebras derelinquat: vnã aurẽ caude sue inflectione dicit obturare: alteraꝫ vo in terrã deprimere. Cui merito iudei cõparati sunt: qui cordis auribus obturatis: sancte scripture audire noluerũt saluberrimã iussionẽ. Obturare enim a sacerdotibus tractũ est: qui aures suas thure replebãt: ne peregrinis verbis intercedentibus: cõfusa carminũ memoria turbareť. ¶ Que nõ exaudiet vocẽ incantantiuꝫ: ⁊ ¶ veneficia que incantanť a sapiente. ¶ In exponẽda similitudine pseuerat. Dicit enim de aspide que nõ exaudit vocẽ incantãtiũ: vtiq; qm̃ aurib⁹ damnatis obsurduit: nec passa est audire vocẽ que illã trahere potuisset ad lucẽ. O humanuꝫ genus: nisi illumineť misericordia diuina cecissimũ est. Creatus ad imaginẽ dei: similitudinẽ vult habere serpẽtis. Sapientes vo hunc dicimus mundane artis operatorẽ: qui ꝑpositam rẽ dño se iuuante astuta cõplet industria. Nota igitur: qm̃ dicunť sapientes ⁊ in malo: de qbus legitur: Ubi sapiens: vbi scriba: ⁊ his similia. ¶ Deus cõteret dentes eorꝫ in ore ipsorꝫ: molas leonũ confringet dñs. ¶ Introitus scẽ narrationis aperitur: in qua

Luc.6.

Alt. iniustitias

ETY

Alt. veneficii incantantis sapienter

i. Cor. i.

describit que sint mala passuri qui cõtempserunt vt aspides diuina ꝑdicatione saluari. Primũ dicit: dentes eorꝫ specialiter cõterendos: qm̃ dolosa vba ipsorꝫ ⁊ captiose interrogationes deducebanť ad nihilum: sicut eis cõtigit quando subdole interrogabant: Cui nummus cesaris pẽdereť. Sed tale a dño responsuꝫ recepere: vt vñ tentauerant mordere: cõtritis dentibus viderenť abscedere. Ait enim: Reddite cesari que cesaris sunt: ⁊ deo que dei sunt. Sequit: In ore ipsorꝫ molas leonũ cõfregit dñs. Vic nescio qd videtur excrescere: quãdo ⁊ leones noũauit ⁊ molas: illos videlicet significans qui nõ iã captiosis vbis: sed beluino fremitu in necem dñi consurgere tentauerũt. Aspides erant qm̃ ei insidiose dixerũt: Licet dare tributũ cesari? Leones fuerũt: qm̃ cruento ore clamauerunt: Crucifige crucifige. Ita insania eorꝫ: nõ solũ veneno serpentis: sed immanibus beluis cõparata describit. In ore autẽ ipsorꝫ mole cõfringebanť: qm̃ dictis nõ poterant respondere verissimis. ¶ Ad nihiluꝫ deuenient ¶ velut aqua decurrens: intendit arcũ suũ donec infirmenť. ¶ Dixit aspides: dixit leones: nunc venit ad torrentes: qui hyemalibus imbribus cõcitati subita inundatione descendunt. In hoc terribiles: qz impꝛouisi. In hoc periculosi: qz ꝑcipites. Sz mox vt impetu transeũte quasi atrocia colla posuerint: sereno celo deficiũt: qui nubibus compluentib⁹ intumescunt. Que figura dicit Synatrismos: id est: congregatio: vbi multas res ⁊ crimina sub aliqua narratione colligimus. O inaudita scientia iudeorꝫ: comparãtur illis tot ingentia mala: vñ immania nouimus venire pericula. Addidit: Intendit arcum suũ donec infirmentur. Vic clementia diuine vtutis ostendit: cuius arcus tendit ad salutem. Deus enim ꝓtra malos arma sue potestatis intendit: ⁊ tamdiu terret donec infirmati cedãt: ⁊ ad cõfessionis salutem melioꝛata se mente ꝓuertant. ¶ Sicut cera ¶ liquefacta auferenť: sup eos cecidit ignis ⁊ nõ viderunt solẽ. ¶ Superius dixit de his quos conuertendos esse dñi terrore pronuntiat: nũc exponit eos qui perfidia faciente: in sua obstinatione durati sunt. Istis digna vicissitudo reddetur: vt illa cordis duritia sicut cera liquefacta dispereat. Auferenť dicit a cõspectu dñi: qm̃ in gehenne tormenta mittendi sunt. Deniq; sic sequitur: Sup eos cecidit ignis ⁊ nõ viderunt solem. Ignem dicit male mentis ardores: quẽ in hoc seculo cecatis sensib⁹ hauserũt: qui tenebrat potiꝰ q̃ illuminat: qui nõ aperit sed claudit aspectũ. Talis enim ignis supra impios cadit: vt solẽ ve ꝓ: id est: dñm saluatorẽ videre nõ possint: sicut ⁊ ipsi iudicio futuro dicturi sunt: Sol nõ ortus est nobis: ⁊ iustitie lumen nõ luxit nobis. Illũ enim solẽ ꝓspicere nequeũt: nisi qui eũ mũdis ⁊ sanctis mentib⁹ intueniť. ¶ Priusq̃ ¶ ꝑducant spine vestre ¶ rhamnos: sicut viuẽtes ¶ sicut in ira absorbet eos. ¶ Rhamni spinaꝫ genus est permolestũ: qõ priius in herbas mollissimã pubescit: sed vbi adulta etate calluerit: ramusculos producit acutissimos: posteaq̃ eius sudes durescunt in arboreã firmitatẽ. Hoc ergo iudeis presens snia cõminať: q̃ ꝑus absorbeanť q̃ longa etate eorꝫ malitia cõualescat: sicut ⁊ in alio loco de talibus dicit: Uiri sanguinũ ⁊ dolosi nõ dimidiabũt dies suos. Sequit celeritas perditionis eorũ. Sicut viuentes: sicut in ira absorbet eos. Bene dixit: Sicut viuentes: qz viuere videnť ⁊ mortui sunt. Dis enim peccator in prauitate degens veritati mozit: sicut ait aplus: Uidua que in deliciis est:

Mat.22.

Ibidẽ

Luc.23.

Alt. tanq̃

Alt. que fluit

Alt. supercecidit

Alt. intelligerent

Alt. rhamnũ

Alt. nec

Psꝰ.54.

Sap.5.

i. Tim.5.

viuēs mortua est. Qō aūt adiecit: Sicut in ira absorbet eos: illud significat: q̃ dñs tanq̃ ĩratus: peccatores videt̃ percellere non ĩratus: de quo scriptum est:
Sap.12. Tu aūt dñe virtutū cū tranquillitate iudicas. Naz qō dictū est: Absorbet eos: eoz subitū significauit interitū: q̃ q̃ta dño in sustinēdo patiētia fuit: tanta erit perculsio in celeritate iudicij. Et respice: q̃ sicut superius duob̄ versibus in peccatis Auxesim fecit: ita z
SCHE hic per quatuor crescit in penis. [Letabit̃ iustus cū
Al. nō habet viderit vindictam ĩmpioz: manus suas lauabit in
Al. pccōris sanguine ĩpeccatoz.] Membrū tertie narrationis ingredit̃: in quo iustoz letitiam: z sceleratoz etiam in isto seculo dicit puenire vindictā. Videbit enim vindictam impioz iustus: cum eos respexerit talia facere vnde semp debeant formidare. Omne enim malū suā portat dum cōmittit̃ vltionē: q̃ torquēte cōscientia ipse in se pbat̃ implere vindictam. Contra: iustus letus est: q̃ ĩuis molestiaz fasce deprimat̃. Animo enim liber est: vñ vera letitia semp exurgit: si vtraq̃z genera boūm q̃litates suaz in se sustinent actionū. Sequit̃: Manus suas lauabit in sanguine peccatoz. Quid est hoc qō ille qui precepit orare pro inimicis: in peccatoz sanguine pioruz manus asserit abluendas: Sed hoc si diligentius intuemur correctionis potius q̃ seuitie pstabit exemplū. Nā cū sanguis peccatoris effundit̃: manus: id est: actus iustissimi corrigunt̃. Impio enim pereunte: cōmonet̃ innoxius cautius se diligētiusq̃z tractare. Ita fit vt man̄ iusti nō crudeliter sed pie sanguis peccatoris emundet: sicut Salomon dicit: Stulto pereunte sapiens astutior fit. [Et dicet hō si vtiq̃z est fruct̄ iusto: vtiq̃z est deus iudicans eos in terra.] Cum iusta fiunt que superius dicta sunt: tunc fidelis itelligit atq̃z dicit: Si iusti etiā hic bonoz suoz premia cōsequunt̃: manifestum est z in hac terra eis iudicare dñm qui eos degere infructuosa sanctitate nō patit̃. Vult enī intelligi: q̃z nec mali in hoc seculo oīno a pena sunt liberi: q̃ĩuis floxere videant̃: nec boni a beneficio se-
TOP questrati: lz mundanis oneribus imprimant̃. Quod argumentū dicitur a consequentibus: q̃ cum iusto dantur premia: iustus est dñs. Conclusio.

Ecce verus sol qui tenebras nostras caligines q̃z discutiens: quid in veritate sentire debeamus ostendit. Iam nemo sit dubius nēmo remurmuret. Et in isto mundo deum occulte res humanas examinare cognoscimus: qō in hoc seculo facere manifestius comprobatur. Merito ergo istum solem verissimum diez dicimus: qui ad numerum horarū per duodecim nobis apostolos lumen
Joā 8. sue veritatis infudit. Nā z ipse sic dicit: Abraam cōcupiuit videre diem meum: vidit z gauisus est. Dies iste bonaz mentium: dies iste iustoz est: cui nec nubiū caligo ppedit: nec nox aliq̃ tenebrosa succedit.

Explicit expositio in psalmum. 57m.

¶ In finem ne disperdas Dauid in tituli inscriptione: q̃ misit Saul z custodiuit domum eius vt eū interficeret. LVIII.

Eripe me de inimicis meis deus meus: z ab insurgētibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatē: z de viris sanguinū salua me. Quia ecce ceperunt animam meā: irruerunt in me fortes. Neq̃z iniquitas mea neq̃z peccatū meū dñe: sine iniquitate cucurri z direxi. Exurge in occursum meum z vide: z tu domine deus virtutum deus israel. Intende ad visitandas omnes gentes: nō miserearis oibus qui operant̃ iniquitatem. Cōuertent̃ ad vesperaz z famē patient̃ vt canes: z circuibūt ciuitatem. Ecce loquentur in ore suo: z gladius in labijs eorū: q̃m quis audiuit? Et tu dñe deridebis eos: ad nihiluz deduces oēs gentes. Fortitudinem meā ad te custodiaz: q̃z deus susceptor me̅ es: deus meus misericordia eius preueniet me. Deus ostendit mihi super inimicos meos: ne occidas eos neq̃ādo obliuiscantur ppli mei. Dispge illos in virtute tua: z depone eos ptector me̅ dñe. Delictū oris eoz sermonē labioz ipsorū: z comprehendant̃ in supbia sua. Et de execratione z mendacio annuntiabuntur in cōsummatione: in ira cōsummationis z nō erunt. Et sciēt q̃z dominabit̃ iacob: z finiū terre. Cōuertētur ad vesperaz z famem patient̃ vt canes: z circuibunt ciuitatez. Ipsi dispergent̃ ad manducandū: si vo nō fuerint saturati z murmurabūt. Ego aūt cantabo fortitudinē tuam: z exaltabo mane misericordiā tuam. Quia factus es susceptor meus: z refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor meus tibi psallā: q̃z deus susceptor meus es: deus meus misericordia tua.

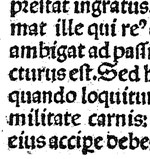

IN finē iaz dictū est: sine fine. Ne disperdas dauid in tituli iscriptione: z hoc quoq̃z frequēter ponit̃: vt passio dñi per hec indicia declarēt̃. Irrite sigdez tentabat disperdere iudeoz insanitā: qō diuina tiens interdixit auctoritas. Per huius enim tituli incorruptibilē inscriptionez: manifestat regni domini incōmutabilem firmitatem. Sequit̃: Quādo misit Saul z custodiuit domū eius vt eū iterficeret. Hoc quoq̃z ad passionē dñi cōuenienter aptatur. Domus enim indicat monumentū: vbi triduana morte rege uit. Ad qō custodiendū miserunt pncipes iudeorum ad gloriam nois eius quasi disperdēdā: ne per fraudez dicerēt̃ resurgere: qō auditus fuerat christus antea predicasse: sed meliō qō inimici per se maluerūt probare: vt totus mundus factum firmius potuisset agnoscere. Indubitatū siquidē testimonium est qō prestat ingratus. Et nō pōt gratiosum dici: qō eō firmat ille qui re̅ est. Quapropter causas istas nullus ambigat ad passionē dñi ptinere: vñ psalmus iste dicturus est. Sed hoc sollicite debemus intelligere: vt quando loquitur dominus christus quedam ab humilitate carnis: quedam ab excellentia diuinitatis eius accipe debeamus: nō duos filios putantes: sicut

nestorei sacrilega somniat̃ iniquitas: sed in duabus naturis vnitis atq̃z perfectis permanere dñm christum: sicut doctissimoz patrum sancte chalcidonēsis synodalis testatur auctoritas. Ait enim: Unū eundē q̃z filiū dñm nostrum iesum christum ꝓfiteri consonanter omnes instruimur z docemur: perfectuz eundem in diuinitate: z perfectum eundez in carne: deū veraciter hominemq̃z eundē: ipsum veraciter ex aīa rationabili z corpore: homousion: id est: vnius essentie patri ꝓm diuinitatem: z homousion nobis eundē ipsum ꝓm humanitatē: per omnia nobis absq̃z solū modo peccato ꝓsimilem. Ante secula qdem de patre natū ꝓm diuinitatem: in nouissimis aūt diebus eundem ipsum ꝓpter nos z ꝓpter nostraz salutē ex maria vgine theotocon: id est: dei genitricem ꝓm humanitatez: vnuz eundēq̃z christū filiū dei dñm vnigenitum: in duab̄ naturis sine ꝓfusione: sine ꝓuersione: sine diuisione z sine separatione noscendū. Nusq̃ naturarū differentiā per vnitatē penitus amputatam: magis autē salua ꝓprietate vtriusq̃z nature z in vnā coeunte ꝓsonam vnāq̃z subsistentiā: nec in duas diuisum partitū q̃z personas: vnū eundēq̃z filiū vnigenitum deū vez iesum christū dñm ꝓfitemur. Sancta fides inuiolata veritas: amplectēda predicatio: quā merito per spiritū sanctum cōuenienter effusam per totum mundū catholica pfitet̃ ecclia. Diuisio.

PRimo ingressu psalmi orat dñs christus nō ex eo qō de patre natus est deus: sed ex eo qō de maria vgine factus est homo ne ei inimici ipsius nocere pualeant: ad istar luminis materialis ex imo surgēs: ad resurrectionis sue paulatim cōscendens excellentissimā summitatē. Secūdo ꝓsequit̃: quēadmodū in fine seculi cōuertēdi sint iudei: z pro eis oratio mirabili pietate deprom̄it̃. Tertio designat: que facturi sint post cōuersionē: z se in sanctis suis gaudere testat̃. Que partes diapsalmatis termino diuidunt̃: vt nō tam exquisite q̃ minus neglecte esse declarent̃.

Expositio.

Eripe me de inimicis meis deus meus: z ab insurgentibus in me libera me.] Duz humanitas domini saluatoris eripi se ab inimicoz spiritualium insidys postulat: qbus tamen nō tenebat̃ obnoxia: sic
Joā.14. ipse dicit: Ueniet pnceps huius mundi: z in me non inueniet quicq̃: nobis qō necessarie petamus ondit. Ille qppe sine macula peccatoz diabolum vel ministros eius iudeos auerti a se ꝓposita humilitate deprecat̃: nos autem sic petimus: vt capti atq̃z noxy ab imundis spiritibus diuina misericordia liberemur. Caput nostruz hic qdem petit sed sine lege peccati: mēbra vo similiter rogant sed delictis obnoxia. Inimicoz aūt quatuor esse genera: per hunc z aliū versuz euidēter ondit. Primū dixit eripi se ab inimicis tñ: qui dispositū qdē nocendi habere poterant: non tñ vt ꝓfestim lederēt ardētius appetebant. Addidit z m̄: Et ab insurgētibus in me libera me. Ab insurgentibus dicit: quasi iam iniquitatis sue tempestate cōmotis: z futuris cladibus animi indignatione preparatis. [Eripe me de operantibus iniquitatē: z de vi-
Al. salua ris sanguinum libera me.] Dicit tertium genus: vt illi qui insurrexerant mente durata: scelus etiaz operatione cōplerent: nec cogitationibus tñ inigratem suā: sed opis quoq̃z ipsius cōsūmatione monstrarēt. Sequit̃: Et de viris sanguinū libera me. Uenit ad quartū gen̄ vt isti inimici nō solas cōtumelias appetere videren̄t̃: sed ipsuz quoq̃z sanguinē effundere festinarent. Hic aūt significat iudeos: qui innocentis sanguinē sacrilegio crimine damnauerunt: q̃ dixerunt: Crucifige crucifixe. Et iterum: Sanguis huius Luc.23.
super nos: z super filios nostros. Qui merito viri sanguinum dicti sunt: q̃m supra se iniuste mortis onera Mat.27.
susceperūt. Petit ergo ab eis pro humana ifirmitate eripi z liberari: qui totū tñ voluntarie sustinebat. Et intende q̃z per figurā Epempasin: que iteratio nūcupatur: in his duob̄ vsib̄ vba geminauit: Eripe me: z
SCHE libera me. [Quia ecce ꝓoccupauerūt aīaz meā: irrue-
Al. ceperunt runt in me fortes. Neq̃z inigtas mea neq̃z peccatum meū dñe.] Anima hic dicit̃ vita corporalis. Ceteruz aīam dñi saluatoris nulla potuit aduersitas occupare: que vnita deo imaculata se ꝓuersatione tractauit. Sed cū dr̄: aīa occupata: tempus ostendit̃ passionis. Sequit̃: Irruerunt in me fortes. Fortes diabolū significat cum ministris: sicut ipse in euangelio dicit:
Mat.5. Nemo pōt intrare in domum fortis z vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortez. Ipsi enim in corde iude ascenderūt: vt saluator morti traderet̃. Ipsi populū pessimis instigationib̄ incitarūt: vt liberatorē humani generis perfida voluntate damnarent. Qui fortes ideo dicunt̃: q̃z mortaliū superant fragiles imbecillitates. Ceterū potētie christi fortes esse nō poterāt: qui eos diuinis virib̄ alligauit. Addidit: Neq̃z iniquitas mea neq̃z peccatū meū dñe. Cuius in dñm saluatorē diabolica fortitudo surrexerit: modo eum in pinna templi ꝓstituendo: modo offerēdo diuitias: tñ nihil tale in eū presumere ausi sunt qualia nobis vitiorum tentamenta efficaciter ingerere ꝓuerunt. Iniquitas hic pro maliuolentia itelligenda est. Peccatū vo pertinet ad sceleris operationem: que omni modis a domino fuisse extranea. Natura enim humanitatis a dño assumpta pbat̃ esse nō culpa: sed tñ ipsum fortē sustinuit tentatorē: q̃z carnem nostre fragilitatis assumpsit: nec aliter fieri potuit vt ius suuz exitiuz iuste perderet: nisi ad vite peruenisset auctorem. Sic triste frigus veniente tepore dissoluit̃: sic nox tenebrosa discedit q̃ claritas serene lucis adue-
nerit. Sed hec de se vere dicit caput nostrū: ceterum
ista pfessio mēbris nō pōt ouenire subiectis. [Sine
Al. direxi iniquitate cucurri z ꝓdirigebar. Exurge in occursum
Al. meum mihi z vide.] Potest quis currere z non dirigi: vt illi quorum vita tortuosis semitis irrotat̃: nec ad rectū pueniūt iter qui nulla vitate dirigunt̃. Christus eniz mūdanā vitā recto tramite trāscurrit: nec inigtas illi obuiare potuit: que act̄ semper humanitatis
Pōs.18. itorquet. De ipo eni. is. ps ait: Exultauit vt gigas ad
Joā.14. currēdā viā: a sūmo celo egressio ei̅: z occursus eius vsq̃z ad sūmū eius. Hoc eniz erat dirigi: vñ venerat vt rediret. Sed sic venit a patre vt non recederet a patre: sic discessit a mūdo vt nō desereret fideles: sic ipse ait: Nō vos dimitā orphanos. Et: Ecce ego vo-
Joā.14. biscū sum vsq̃z ad ꝓsummationez seculi. Sequitur:
Mat.28. Exurge in occursum mihi. Hic iam tropicis allusionibus potentia resurrectionis exprimit̃: vt petat patrem sibi occurrere: ad se scilicet venientem: cuz nec ille ab ipso aliquādo discesserit: nec iste ad euz q̃tuz ad supernā naturam pertinet facie nouitatis adue-
nerit: sed sic ipse in euangelio dicit: Ego in patre z pa-
Joa.14. ter in me est. Quod autem addidit: Et vide: significat: fac videri: sicut abrae dictum est: Nunc cognoui
Gē.22. q̃m diligis dominum deū tuum: id est: cognosci feci.

IDI Tropica est enim ista locutio: ⁊ in scripturis diuinis creberrima ꝓsuetudine seminatur. [Et tu dñe deus virtutũ deus israel. Intẽde ad visitandas oẽs gẽtes: nõ miserearis oĩbus qui opanť iniquitatẽ.] Duo isti vsiculi in vno exponẽdi sunt: qm̃ de se inuicẽ pẽdere noscunť. Post resurrectionis igiť mirabilẽ narrationẽ: pius aduocat ꝗ iterpellat pro nobis dicẽs ad pr̃em: Et tu dñe deus virtutũ deus israel. Qui nõ putaris nisi de⁹ solius israel: id est: vni⁹ gẽtis: intẽde nũc ad visitandas oẽs gentes: vt tibi credẽtiũ copia crescat ex gẽtibus: q⁹ sterilitatẽ fidei in iudaico ꝑplo cõperisti. Et respice qõ oẽs gẽtes dicat: qm̃ de vniuersis nationibus erant dño iuuante credituri: sicut est illud:

Ps. 2. Et dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã: ⁊ possessionẽ tuaz terminos terre. Ubi aũt reuertitur ad iudeos dicit: Nõ miserearis oĩbus qui operanť iniquitatem. Dec oratio si bñ ꝓspiciať: ꝓceptis eius in nulla ꝑte dissentit. Dicendo enim: Nõ miserearis oĩbus: ostendit illis esse miserendũ: qui puro studio supplicabant. Naz ls oẽs hoies operentur iniquitatem: illis tm̃ parcendũ esse nõ dubium est: qui predestinati sunt ⁊ ad eũ deuota mente cõfugiunt. [Cõuertentur ad vesperam ⁊ famem patientur vt canes: ⁊ circuibunt ciuitatez.] Uentũ est ad psalmi ianuã scdam: in quo iudaici populi futura cõuersio declarať. Significat ergo in fine mundi ex eis innumeros dño esse credituros: qõ

1 Ro. ii. ⁊ aplus dicit: Nolo vos ignorare fratres mysterium hoc: vt nõ sitis vobismetipsis sapiẽtes: q⁹ cecitas ex parte israel cõtigit: donec plenitudo gentiuz introiret: ⁊ sic oĩs israel saluus fieret ⁊c. Uides ⁊ ibi pmissum esse: vt q̃uis sera: tñ aliqñ salutifera cõuersione saluenť: ⁊ iõ ad similitudinẽ diei finis mundi vespera cõpetẽter edicit. Sequit: Et famẽ patienť vt canes. Illius temporis iudeoꝝ significat volũtatẽ: q⁹ sicut nũc crudelissima obstinatione durati sunt: ita ⁊ tunc fidei auidissima desideria patienť. Qui merito canibus cõparanť: qm̃ antichristũ illũ ĩmanissimã belua fidei caloꝛe raptati: religiosis latratibus insequenť.

ETY Canes enim: a canẽdo dicti sunt. Meliores erũt tũc canes: q̃ nũc sunt boĩes: qm̃ legẽ in qua modo delinquunt: tunc fideliter defensare ꝓtendunt. Nã qõ diẽ famẽ: celestis ꝗbi significat auiditatẽ: sicut ait ꝓphe-

Amos. 8. ra: Ecce induco famẽ sup terrã: nõ famẽ panis: neqz sitim aque: sed famem audiẽdi verbũ dei. Addidit: Et circuibunt ciuitatẽ. In eadẽ cõparatione pmansit. Canum enim ꝓsuetudo est: illa loca defendere in quibus se nozũt alimoniã reperire: ita ⁊ iudei iaz cõuersi ciuitatẽ: id est: sanctã ecclesiam defendunt: quã correctis predicationibus circuibũt. Canes enim fidelibus cõparatos: euãgely scriptura testatur. Dicit

Mar. 7. ꝓppe mulier chananea: Utiqz dñe: naz ⁊ canes edũt de micis que cadunt de mẽsa dño⁹ suo⁹. Hoc schema dicit Enigma: id est: obscura sententia: que ⁊ ipsa ꝑtinet ad allegoriã. Aliud enim dicit: ⁊ aliud significat. [Ecce †ipsi loquẽtur in ore suo: ⁊ gladi⁹ in labis eoꝝ: qm̃ quis audiuit.] Loquenť plane tunc in ore suo qõ nũc bñe nõ merenť in corde: alioqz ad bona cõuertent: que ipsi ꝑus credere noluerunt. Sequit: Et gladius in labis eoꝝ. Erit vtiqz in labis eorum gladius celestis: qui legit bis acutus: ex vtroqz testa

Eph. 6. mento feriens: ⁊ ad sanitatẽ felices aĩas sua vulnera tione ꝓducens: de quo ait apls: Et gladiũ spũs: qõ est ꝗbũ dei. Addidit: Qm̃ quis audiuit: Bene pmisit in labis eoꝝ esse gladiũ: id est: in ore ipsoꝝ predicationes frequẽtissimas: qm̃ rarus gentilis auditurus est cum in scelerata antichristi religione permanserint. Quis enim cum pondere ꝓferendus est: quasi pene nullus: quasi oino rarissimus. Significat enim hec syllaba frequenter nullum: vt illud: Quis similis tibi: Michee. 7. Aliquando vnũ: vt illud: Quis dabit ex ꝗon saluta- Ps. 13.
re israel: [Et tu domie deridebis eos: ꝓto nihilo habebis omnes gentes.] Irridendos eos ꝓnuntiat: qui Alt. ad nihil deuceis
predicationes rectas audire noluerũt: sicut est illud Salomonis: Meis aũt increpationibus nõ intendebatis: sed irrita faciebatis cõsilia mea: ideoqz ⁊ ego Prouer. 1.
in vestra perditione ridebo: gratulabor quãdo superuenerit vobis interitus. Derisu enim erunt: quando inanes ⁊ fatui ab eterni regni intromissione pellentur. Sequitur: Pro nihilo habebis omnes gentes. Gentes ⁊ in bono ⁊ in malo poni notissimus est. Dic tamen illos dicit: qui obstinatione crudeli in sua nequitia perseuerant. Ipsos enim pro nihilo habet dominus: qui eum creaturarũ omniũ nõ veneranť auctorem. Nam si hoc vniuersaliter dictuz intelligas: IDI
vnde erit ecclesia domini cõstruenda? Sed mos est scripture diuine dicere: pro parte totum: ꝓm illud domini dictuz. Nam cũ venerit filius hominis: putas Luc. 18.
inueniet fidem in terra? Quod ⁊ si hoc generaliter velis accipere: quibus dicendum est: Uenite benedicti patris mei posidete paratũ vobis regnum a con- Mat. 25.
stitutione mundi. Restat ergo vt hic omnes gentes eos intelligas: qui perfidia faciente damnandi sunt. Sunt enim ex omnibus gentibus perituri: sicut iustos cõstat ex omnibus nationibus cõgregari. [Fortitudinem meam ad te custodiam: q⁹ deus susceptor meus es.] Superius fortes diximus esse diabolum cum ministris: qui fortitudinem suam in se ponẽtes: ab eterna celsitudine corruerunt. Sed dñs christus humane ignorantie formam veritatis ostendẽs: fortitudinem humanitatis sue: domini dicit beneficys applicandam: vt sicut per illum insidiatorem noxia didicimus: ita per veꝝ redemptorẽ: que sunt ꝓfutura noscamus. Nam qõ ait: Ad te custodiam: mutata syllaba: significat: per te custodiam fortitudinẽ meã: qõ in scripturis diuinis sepius inuenitur. Que figura dicitur Prothesios parallage: cum altera preposi- SCHE
tio pro altera ponit. Sequit: Quia tu de⁹ susceptor meus es. Merito illi suam fortitudinez pronuntiat deputandaz quem susceptorem suum esse noscebat. [Deus meus misericordia eius preueniet me. Deus meus †ostende mihi †inter inimicos meos.] Expo- Alt. nõ habet
nit quod superius dixit: Fortitudinẽ meam ad te cu- Alt. ostendit
stodiam. Nihil enim ei dignũ obtulit humana cõditio: vt mereretur muneris eius largitate gaudere. O Alt. super
vere pietas stupenda creatoris: de se nos docet qõ in nobis intelligere ⁊ custodire debeamus. Sed ve illis qui hanc regulam declinantes: in hominis putãt arbitrio consistere vt mereať ad aliqua dei munera peruenire. Ipse enim donat vt bona velimus: ipse perficit vt ad eius premia peruenire possimus: qõ aplus luciditissime declarauit. Quid aũt habes: qõ nõ acce- 1. Cor. 4.
pisti? Si aũt accepisti: qd gloriaris quasi non accepe-
ris? Desinat ergo pelagiana heresis: rediuiuas suscitare calumnias. Nihil boni ex nobis metipsis habere possumus nisi hoc a domino sumpserim⁹. Sequitur: Deus meus ostende mihi inter inimicos meos. Secũdũ dicit munus bñficy: vt etiã inter inimicos ipsius ꝗtus maiestatis ei⁹ possit oñdi: scilz vt de blasphemis fiãt religiosi: ⁊ de iniq̃ ꝓuersatõe iustissimi. Alt. occidas
[Ne †occideris eos: nequãdo obliuiscanť legis tue. Alt. ppli mei

Alt. depone [Disperge illos in virtute tua: ⁊ †destrue eos ꝓtector meus domine.] Hoc est qõ superius dixit: Ostende mihi inter inimicos meos: qm̃ ab istis inimicis qui deo largiente crediturí sunt: iõ ira suspendit: ne dñi legẽ vsqz in finẽ seculi ignorare videanť: ⁊ incipiãt sic perire vt nullus ex eis possit bonos fructus emergere. Obliuiscit enim legẽ: qui eius p̃cepta nõ cõplet q̃uis aĩo vba ipsius tenere videať. Precať ergo ne gens iudeorum funditus pereat: sed magis errasse se gloriosa satisfactione cognoscat. Addidit: Disperge illos in vtute tua. De iudeis hoc dictũ testať eoꝝ facta dispersio: vt pene per totũ mundũ diuisi dispersiq̃z declarenť. Nã q̃uis iugo romano sint subditi: suo tñ more viuũt vbiqz dispersi. Hoc est: ne occideris eos. Nã si fuissent vt merebanť extincti: spes cõuersionis eoꝝ funditus interisset. Dispsi ergo sũt iudei: sine vt ad ꝓsuersiõis ꝓuocarenť studia: seu sicut quidam volũt: vt inter ꝓtentiones hereticoꝝ ab inimicis suis veteris legis paratũ testimoniũ bñet ecclesia dũ illud indubitanter crediť qõ aduersario suffragãte firmať. Sequit: Et destrue eos ꝓtector me⁹ dñe. Adhuc in bisdẽ supplicationibus pseuerat: vt destructi indei in meli⁹ ꝓstruantur: sitqz salutaris eleuatio post ruinã. Nõ enim Paulus apls surrexerat ad salu-
Alt. delictum tẽ: nisi ad vocẽ dñi cadere meruisset. [†Delicta oris
Alt. sermonẽ eoꝝ †sermo labioꝝ ipsoꝝ: ⁊ cõprehendanť in super-
Alt. annuntiabuntur in cõsummatione bia sua. Et de execratione ⁊ mẽdacio †euellenť.] De licta oris eoꝝ: id est: cogitationũ insane fuerunt: qm̃ ꝓsilium fecerunt vt neci traderent dñm̃ saluatorem. Sermo quoqz labioꝝ ipsoꝝ detestabilis fuit: qm̃ dixerunt: Reus est mortis. In supbia cõprehẽsi sunt:
Mat. 26. qm̃ idẽ dixerũt: Quis tibi dedit hanc potestatẽ? Et in
Ibidem, 26. qua potestate hec facis? Laptos enim cõstat in superbia sua: qm̃ viderũt postea resurgentẽ: quẽ ꝑus facientẽ miracula respuerũt. Sequit: Et de execratione ⁊ mendacio euellenť: scilz qm̃ ab eis post ꝓuersionẽ decus amouenť: qõ in cunctis gentib⁹ nũc bñe noscuntur. De mẽdacio idẽ euellenť: qm̃ scripturas diuinas veraci illuminatione cognouerint: quas nunc sub falsa interpretatione suscipiunt. [In ira ꝓsũmationis ⁊ nõ erunt. Et scient q⁹ de⁹ dñabitur Jacob: ⁊ finium terre.] Ira dñi duobus dr modis. Siue qm̃ vindicat
Ps. 5. 12. ad salutẽ: vt est illõ: Flagellat enim oẽm filiũ quẽ recipit. Siue qm̃ mittit in ignẽ eternũ: de quo ali⁹ psalm⁹
Ps. 6, 7, 37. ait: Dñe ne in ira tua arguas me: neqz in furore tuo corripias me. Abusiue qppe tractũ est ab dominib⁹: q⁹ qm̃ aliquã culpã vindicamus: perperam factis ira scimur. Ceterum deus oĩa sub tranqllitate diiudicat. q⁹ nescit ꝓturbationis sustinere cõfusa. Cõsũmationẽ vo illã dicit: quã vnusqsqz patiť: qm̃ memor peccatoꝝ suoꝝ interna se castigatione discruciat. Nõ erũt vtiqz superbi: dũ eos ꝓstet ad humilitatis penitẽtiaz esse venturos. Sequit: Et scient q⁹ deus dominabit Jacob ⁊ finiũ terre. Cũ iudei fuerint pfecta religiõe veraciter instituti: tunc agnoscẽt christum dñm̃ esse Jacob patriarche sui: qõ pmitus nõ credebant. Et finiuz terre: id est: catholice ecclesie: que toto orbe diffusa est: qõ modo durato corde nõ sapiunt. [Conuertentur ad vesperã ⁊ famẽ patienť vt canes: ⁊ circuibunt ciuitatẽ.] Post scõi diapsalmatis interiectionẽ ad ingressuz tertiũ venit: vbi iteꝝ cõuersio iudeoꝝ

IDI iste ad dñi passionẽ. Sic enim vtrozũqz sequẽtia manifestant: ⁊ iõ ꝓm causas ꝑdictas eoꝝ est intẽrio perquirenda. In superiore enim diuisione vesperaz diximus finẽ seculi significare: sed hic initiũ ipsuz sexte etatis ostendit qõ est vespera: qm̃ dñs saluator mundi saluatoris aduenit. Sic enim de ipso dicit Moyses: Occidetis agnũ ad vesperã. Post cuius resurrectio- Exo. 12.
nis miraculuz: multitudo credidit iudeoꝝ. Sequit: Et famem patienť vt canes. Canis vorazissimũ aĩal atqz importunũ: ꝓsueuit illas domos latratibus defendere: in qbus edacitatẽ suã nouit accepto pane satiare. Dis merito cõparanť iudei: qui christiane fidei munere saginati: ecclesiam dei clamosa predicatione defendere festinabunt: sicut Paulo aplo contigit: vt qui ante fuit pseutor christiani nois: postea diuino munere iungereť aplis. Addidit: Et circuibunt ciuitatẽ. Ciuitatem significat Hierusalẽ: que vniuersaliter per mundũ noscit esse diffusa. Hanc ergo circuisse paulũ: salutares generi humano testanť epistole: que per vniuersas gẽtes velut sacra diuina tonuerunt. O canez istũ beatũ: qui populos persequit infideles: fures abigit: ⁊ ouilia sancta custodit: cuius latratus per totũ mundũ quasi grandisona tuba cõcre-
puit. [Ipsi dispergentur ad manducãdũ: si vo nõ fuerint saturati ⁊ murmurabũt.] Isti ergo qui verã meruerunt habere doctrinã: ad manducandũ dispergũtur cibus scilz spũalem: vt cõuertanť gentes ad fidẽ catholicam venẽtes: sicut Petro aplo in visione dictũ est: Macta ⁊ mãduca. Sequit: Si vo nõ fuerint Act. 10.
saturati ⁊ murmurabũt. Saturanť doctores: qm̃ ꝑdicationes suas viderint populos desideranter assumere. Contra: ieiuni murmurãt: si vba sua fructificare nõ cognouerint in mẽtibus perfidoꝝ. Nos ergo verbi dñi distributores murmurare posse dicit: si nõ fuerint populoꝝ credulitate saturati: sicut ipe dicit ⁊ in
34.° psalmo. Retribuebãt mihi mala pro bonis: ste- Ps. 34.
rilitatem aĩe mee. [Ego aũt cantabo †virtutẽ tuam: Alt. fortitudinem
⁊ exultabo mane misericordiam tuã. Quia factus es suscep-tor meus ⁊ refugiũ meuz in die tribulationis mee.] Postq̃ de iudeoꝝ ꝓuersione locutus est: ad patrem subito cõuertit. Que figura dr Prophonestis: la- SCHE
tine exclamatio. Ipse eni cantabit in sanctis suis: dũ ei⁹ mẽbra gaudebũt. Et q̃le est illud gaudiũ de dñi semp cõtemplatione gaudere? Nã sicut vtus diuina nunq̃ deficit: ita nec gaudiũ qõ de ipsius inspectiõe puenerit. Sequit: Et exultabo mane misericordiaz tuam. Mane scilz cũ noꝝ seculi istius obscura transierit: qm̃ iam misericordia dñi in sanctoꝝ remunerationibus ꝓlucescit. Ibi enim ipse exultaturus est tanq̃ rex ⁊ dñs: vbi suuz populũ in se gaudere cõspexerit. Addidit: Quia factus es susceptor me⁹. Expositio quare in christo dño exultauit humanitas: q⁹ factus es susceptor meus. Ipse enim suscipit: qm̃ ecclesia cuncta saluatur: quale est illud: Si quis fecit vni ex mi- Mat. 25.
nimis istis mihi fecit. Adiecit: Et refugiuz meum in die tribulationis mee. O q̃ gratuz est refugium qm̃ tribulationis tempore condonatur. Dis enim caro suspecta est q̃diu audiat: Uenite bñdicti patris mei Ibidem
⁊c. Sed tũc eternuz refugiũ efficit: qm̃ ad istam vocem desiderantissimã peruenit. Hoc sicut ⁊ in superioribus diximus: accipiendũ est a parte membroꝝ. [Adiutor meus tibi psallam: q⁹ deus susceptor meus es: deus meus misericordia mea.] Dixim⁹ psalmum ad actualẽ ꝑtinere vtutem: quã caro dñi saluatoris etiam in hoc mundo sancta ⁊ venerabili operatione

monstrauit.' Repetit etiã frequẽter bñficia: vt nobis quẽadmodũ grãs agere debeamꝰ ondat. Susceptor enim humanitatis nostre vbũ est: qõ eã in marie virginis vtero sibi sociare atqꝫ vnire dignatũ est: nequaq̃ facta ꝓfusione vel ꝓmixtione substãtiaꝝ: sed vnitate ineffabili atqꝫ inenarrabili ꝓmanente: Adiecit: Deus meus misericordia mea. Mirabilis ⁊ amplectenda snia. Nã cũ multa dixisset: nec tñ fuissent oia cõprehẽsa: ad postremũ vno vbo cõplexus est: Quid est deꝰ meus: id est: Misericordia mea. Ibi oia sunt bñficia: vbi vniuersa munera designata. Quid enim boni nõ sentiẽ: vbi misericordia donata cognoscit?

Conclusio.

Didicimus dñe cbñe q̃ multa in carne ptuleris: ⁊ qꝫ pro ꝓsecutoribus tuis semp oraueris. O vere iudicez piũ: sub quo nulli est ꝓfitentiũ desperãdum: O par benignitas ⁊ potestas. Nã qui pro inimicis oras: quis tuoꝫ possit formidare qõ pereat? Dona facere que ꝑcipis: dona implere qõ expedit: qꝫ sicut nihil ꝑeter te sumꝰ: ita tecũ boni totum possumus implere quod nitimur.

DOC

Explicit expositio in psalmum. 58ᵐ.

℣ In finez pro his qui cõmutabunt in tituli inscriptione ipsi Dauid in doctrinam: cum succendit mesopotamiã syrie: ⁊ syriam sobal: ⁊ conuertit ioab ⁊ percussit idumeã in valle salinarum duodecim millia. LIX.

Deus repulisti nos ⁊ destruxisti nos: iratus es ⁊ misertus es nobis. Cõmouisti terram ⁊ cõturbasti eã: sana cõtritiones eiꝰ qꝫ cõmota est. Oñdisti populo tuo dura: potasti nos vino cõpunctionis. Dedisti metuentibus te significationẽ: vt fugiant a facie arcus. Et liberentur dilecti tui: saluũ fac dextera tua ⁊ exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: letaboꝫ ⁊ partiboꝫ sicimã: ⁊ cõuallez tabernaculoꝫ metiboꝫ. Meus est galaad ⁊ meꝰ est manasses: ⁊ ephraim fortitudo capitis mei. Juda rex meus: moab olla spei mee. In idu meam extendam calciamentũ meum: mihi alienigene subditi sũt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me vsqꝫ in idumeam? Nonne tu deus qui repulisti nos? ⁊ nõ egredieris deus in virtutibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: ⁊ vana salus hominis. In deo faciemus ꝟtutẽ: ⁊ ipse ad nihilũ deducet tribulãtes nos.

Titulus hic: nisi cõpendiũ queramus: ⁊ interpretatione noium: ⁊ cõmemoratione belloꝫ oino ꝑplixus est. In ꝑmo positum est: In finẽ his qui cõmutabunt. Cõmutant aũt in finẽ: qui veteris bois erroꝛe depositi: dño saluatori pura mentis intẽtione famulant. De qbus dicit: Euistis enim aliqñ tenebre: nũc aũt lux in dño. Quẽadmodũ vo possint imutari subter exponit. In tituli inscriptionez: Dauid in doctrinã. Tituli inscriptio: Jesum cbristũ significat regez. Sic ergo mutent vt deserentes diabolũ: regem sibi cbristũ esse cognoscant. Dauid enĩ sepe diximꝰ: dñm significare. In doctrinã: adde scilz cbristianã: qꝫ non sufficit cuiq̃ illũ regem suum dicere: nisi ⁊ eius quis studeat preceptis obedire. Sequit: Cũ succẽdit mesopotamiã syrie ⁊c. Das victorias postq̃ Sauli successit in regno fecisse dauid: regũ bystoria cõprehendit: quas incõgruũ videt sub hac cõcinnitate deprõmere: qñ ibi latissime narrata noscunt. Doc tñ debemus aduertere bella ista figuraliter posita ꝓpter victorias dñi saluatoris: quas in totũ mundũ de paganis agit ⁊ pfidis: quoꝫ verba psalmus iste dicturus est: vt reuera destructi a supstitione veteri mereant per grãm noui bois immutari.

Diuisio.

Populus ille qui erat priscis erroꝛibus illigatus: in nouam grãm sancte religiõis adueniẽs: Prio capite supplicat: vt post afflictionẽ quã satisfaciendo passus est: beneficy nouitate repareẽ. Scõo: iterpositione diapsalmatis collocata: idẽ populus rogat vt post tribulationes quas pertulit: deducatur a dño in munitissimã ciuitatem: petẽs auxilio sibi de tribulatione concedi: qõ soli domino ꝓbatur esse possibile.

Expositio.

Deus repulisti nos ⁊ destruxisti nos: iratꝰ es ⁊ misertꝰ es nobis.] Populus iste qui erat priscis erroꝛibus illigatus: repulsus se ⁊ destructũ sub gratiarũ actione commemoraꝛat: vt strages illas debellataruz gentiũ: quas titulus regez dauid fecisse precinuit: sic dictũ est: manu fortis ⁊ desiderabilis: cbristus in vniuerso mũdo potius peregisse declareẽ: non ferro: sed cõuersionis studio: nõ per ignẽ visibilẽ: sed per charitatis ardoꝛẽ: quo mõ disuinitas debellare ac vincere inuisibiliter cõsueuit. Qui populus supplicat: vt a vetere superstitione destructꝰ: ⁊ in sancto ꝓposito cõmutatꝰ: noue regnãtionis grãm ꝓsequat. Nec mouet q̃ numerus pluralis addiunctus est. Populus enĩ cũ dr: plures in eo significari posse nõ dubiũ est. Nã cũ dicunt: Repulisti: ostẽdũt diuino munere ab studio scelerũ se fuisse reuocatos: ne in prauis dogmatibus eoꝛum vita finireẽ. Sequit: Et destruxisti nos. Merito ad gratiaꝝ actionem venit ista destructio: que sic euertit vt ꝓstruat: sic deponit vt erigat: sic humiliat vt ad celoꝫ regna ꝓducat. Dec enim vba: nõ ingratoꝫ suscipias: sed magis gaudẽtiũ esse cognoscas. Addidit: Iratus es ⁊ misertꝰ es nobis. Iratꝰ: aduersatus debemꝰ aduertere: quoꝛũ supstitiões ⁊ vitia iustitie sue ꝟtute ꝓstrauit. Nimis ꝓgrue populus ⁊ iratũ sibi dicit dñm cũ peccaret: ⁊ misertũ dum ad cõuersionis remedia ꝓfugisset. Sic vtrasqꝫ causas singulis sermonibus fecit intelligi. Que figura dicit SCHE
Emphasis: id est: exaggeratio: latioẽ ꝑbens itellectũ q̃ vba per seipsa declarãt. Ira misericoꝛs: idignatio salutaris: captiuitas libera: aduersatio fructuosa. Iratus est ergo: qñ supstitiones eoꝫ subuertit. Misertꝰ: qñ eos ad cultũ vere religiõis adduxit.] Cõmouisti terrã ⁊ cõturbasti eã: sana contritiones eiꝰ qꝫ ℣mota est.] Terrã: vniuersuz peccatoꝫ cetũ debemꝰ intelligere: qui aduẽtu dñi cõmotus est: sicut ⁊ in alio psalmo dicturus est: Vidit ⁊ cõmota est terra. Cõmoti Ps.96.
sunt ergo peccatoꝛes: qñ culturas suas deo cognouerunt abominabiles extitisse: qñ simulachra sua tandẽ aliqñ intellexerunt esse lapidea. Aduertũt etiã

diuitias ⁊ honoꝛes: ceteraqꝫ mũdi huius apud deuz postrema: que ante putauerũt ꝑcipua. Cõturbati sunt
Ro.2. quoqꝫ: quãdo inter doctrinas alias audierũt: Apprehendite disciplinã: ne quãdo irascaẽ dñs: ⁊ pereatis de via iusta. Et vide oꝛdinẽ psalmi pulcberrima narratione dispositũ. Prius enim fuit vt cõmouerenẽ: post vt ꝓturbarenẽ. Segtur: Sana cõtritiones eius qꝫ mota est. Celesti medico ꝓdunt vulnera vt cõtritis egris cõpetẽs medicina succurrat. Sed intelligamus quãdiũ eos dicit afflictos: vt vsqꝫ ad ꝓtritiones pueniſse videant. Ista est ꝓtritio: que nos efficit forꝛtiores: ista debilitatio que reddit valẽtes. Cõterimur enim mẽte: quãdo ad humilitatẽ tota animi intẽtione descẽdimus: sicut in gnquagesimo psalmo dictuz
Ps.50. est: Coꝛ ꝓtritum ⁊ humiliatũ deus nõ spernit. Et vt misericoꝛdiam clemẽtissimi iudicis ipetraret: addidit: Quia mota est: id est a pristino erroꝛe trãslata est vt tibi dño pareat qui ante idolis seruiebat.] Oñdisti ppl'o tuo dura: potasti nos vino compunctionis.] Post victoꝛias salutares quas dñs de mũdi istius recõciliatione ꝓfecit per gratiã: dicit ppl'o tuo: id est tibi subiugato atqꝫ deuoto. Ostẽdit enĩz dura fidelibꝰ suis: quãdo martyrũ cateruas seuis passionibꝰ acgsiuit. Ostẽdit enim in hoc trãsituro mũdo iustis suis dura: vt reddat in illa eternitate ꝑciosa. Non enĩ iubet vacare famulos suos: nec de latitudine se ociosa tractare: sed vt duris laboꝛibꝰ exercitati: ad palmam eiꝰ misericoꝛdie mereant adduci. Sic enĩz ⁊ Paulus
1.Timoth.2. dicit: Nemo coꝛonaẽ nisi legitime certatus fuerit. Addidit: Potasti nos vino cõpunctionis. Vino cõparata est vtus: que in bonũ ꝓpositum studiũ nostre volũtatis imutat: ⁊ facit recta sape: postq̃ se ide mereruerint boies dña largitate cõplere. Contra hoc humanũ poculum sanitatẽ mẽtis excutiens: itromittit verba vanitatis. Sed potꝰ ille non oꝛis: sed mẽtis est: nec humana idustria ꝓparaẽ: sed diuina inspiratione
Ro.12. ꝓcedit: sicut supius dictum est: Et poculũ tuum inebrians q̃ ꝑclaꝝ est. Nã qd sit istud poculũ: pulcbre breuiterqꝫ definituz est: id est vinũ in quo nõ est vitioꝫ copia: sed cõpunctionis vbertas.] Dedisti metuẽtibꝰ te significationẽ: vt fugiãt a facie arcus.] Dedit timẽtibus significationez: qñ per scripturas suas edocuit in boc mũdo passiones multiplices suos fi-
Matth.10. delissimos sustinẽ: sicut in euangelio dicit: Tradent enim vos ante reges ⁊ ꝑsides: ⁊ in synagogis suis flagellabũt vos: ⁊ eritis odio oĩbꝰ gẽtibus ꝓpter nomẽ
1.Pe.4. meum. Petrus quoqꝫ apl's dicit: Tẽpus est vt iudicium icipiat a domo dei. Uides ergo qꝫ significationẽ dedit timẽtibꝰ se: Dec ideo fieri: vt futuri iudicij pena possit euadi. Ipsa enim causa subsegtur: Ut fugiant a facie arcus. Facies arcus diẽ iudicij euidẽter ostẽdit: vbi noui ⁊ veteris testamẽti quasi duobꝰ inflexis iugis oĩs ppl's iudicaẽ. Sed ille ab isto arcu sagittam: id est sniam nõ suscipit: qui se in humilitatẽ cõfessionis deuota intẽtione ꝓstrauerit. Agamꝰ ergo dño grãs: qui per significationes ꝑdicationũ timeri fecit hũc arcum: per quẽ in iudicio dñi oĩs ꝑcutiẽ in
Alnõ habet deuotus.] Ut liberent dilecti tui: saluũ ℣me fac dextera tua ⁊ exaudi me.] Populus ille fideliuz diuinis iam vtutibꝰ subiugatus: secũdam partẽ supplicationis igredit: depcans vt dei vtus tribulationes eoꝛũz in gaudij alacritatẽ ꝓuertat. Et bñ precatur ppl's iste vt saluus fiat dextera: qꝫ in ipsa parte staturi sũt: qui ꝑpetua felicitate gaudebũt. Poterat enĩz supplicare vt saluus fieret ⁊ in boc seculo: sicut in languoꝛibus petiẽ: sicut in tribulationibus postulaẽ: sed dextera dñi saluum se fieri depcatur: vbi eterna salus est ⁊ sine fine letitia.] Deus locutꝰ est in sancto suo: letaboꝫ ⁊ ℣diuidã sicimã: ⁊ ꝓuallẽ tabernaculoꝫ metiboꝫ. ℣t.partiboꝫ
Deus pater locutꝰ est in scõ suo: id est in Cbristo: qñ verbũ caro factum est: ⁊ mundi Saluatoꝛ apparuit. Locutus est aũt significat euãgelicam veritatẽ: per quam venit redẽptio fideliuz ⁊ beatitudo sanctoꝫ. Addidit: Letaboꝫ ⁊ diuidã sicimã. Juste letabaẽ populus: cui ꝓspere locutꝰ fuerat dñs. Sed bec bebrea nomina: per hũc ⁊ alios tres versus qui sequunt: mixta grecis latinisqꝫ sermonibus: figurã faciũt Sardismos: que fit diuersaꝝ cõmixtione linguaꝝ. Nũc SCHE
ad exponẽda verba veniamus. Sicima interptant INTER
humeri: ⁊ qñ ad onus portãdum diuinũ: humeri deceter aptant. Dic dixit: Diuidam sicimã: id est onus deuotionis diuine: qõ vnicuiqꝫ celesti distributione cõcedit. Doc est onus qõ si defuerit cadimus: si portamus erigimur. De quo scriptũ est: Jugum meum ℣t.matth.11.
suaue est: ⁊ onus meum leue est. Letus ergo populus diuidẽ se dicit supra humeros suos gratiã seruitutis ⁊ fidei: quam nouit leuissimo fasce portare. Addidit: Et conuallẽ tabernaculoꝫ metiboꝫ. Patriarcha Jacob supellectili pecoꝛibusqꝫ ditissimus: cuz se a Laban socero suo migrare: decreuisset: venit ad cõuallem Syrie vbi mãsionẽ ponens oues eius quieuisse narrant: loco ipsi ex babitatione sua tabernacula nomẽ imponẽs. Et qꝫ oues Jacob bic iudaice plebi cõuenienter aptant: populũ qui typũ sancte tenet ecclesie dicit metiboꝫ. Et ꝓuallez tabernaculoꝫ: id est de iudaica collectione babeo nõ minimam poꝛtionez. Cõstat enĩz de varys nationibꝰ ecclesiã dñi quasi ex diuersis floꝛibꝰ in vna coꝛone specie eẽ formatã. Cõ- ETY
uallis enĩz dicta est: quasi cauata vallis.] Meus est
Galaad ⁊ meꝰ est Manasses: ⁊ ℣Effrez fortitudo ca- ℣t.ephraim
pitis mei. Juda rex meꝰ.] Discutiamꝰ bec noia: qñ ea sicut iaz diximꝰ: significationes rez ꝓtinẽ manifestuz est: Galaad: interptaẽ aceruus testimony: qõ ad INTER
martyres referre posse nõ dubiũ est. Testes enĩ: greca lingua martyres dicunt. Ergo aceruus iste testimony qui celestium granoꝫ numerositate collectus est: magnã significat eẽ martyrũ ꝓgregationẽ. Aceruus enim: de imo surgẽs ad sũmum tẽdit. Qui iuste martyribus cõparaẽ: qñ ad imoꝛtalia dona ꝓducti celesti sũmitate potiunt. Hũc ergo aceruum: merito suũ fidelis populus dicit: ex quo ꝓstat effectus. Segtur: Et meus est Manasses. Manasses interptaẽ ob INTER
litus. Inter illas enim ꝓsecutiones fideliũ magnum opprobriuz videbaẽ ecclesia sustinẽ: quãdo quicũqꝫ cbristianus inũtus fuisset: ꝑcepto ꝑncipum paganoꝫ capitali crimine damnabaẽ. Doc ergo opprobriũ iã probaẽ abolitũ: ⁊ felici obliuione ꝓsumptũ: quando cbristianuz eẽ in oꝛbe romano nũc gloria est. Merito ergo fidelis populus dicit obliuionẽ illam eẽ suã: que erat de sceleruz abolitione vẽtura: sicut Joseph
Gen.41. dicit: Obliuisci me fecit deus doloꝛẽ: ⁊ domũ patris INTER
mei. Addidit: Et Effrem fortitudo capitis mei. Effrem fructificatio dicit. Sed que sit ista fructificatio cõsequẽter exponit: Fortitudo capitis mei: Quis alter: nisi Saluatoꝛ est dñs: qui carne moꝛiendo per gloriosissimam resurrectionẽ suaz ꝓtulit spei nostre copiosissimũ fructum? Sicut in euãgelio dñs dicit:
Joan.12. Nisi granum tritici cadẽs in terram moꝛtuũ fuerit: ipsum solum manet. Si aũt moꝛtuum fuerit: multũ fructum affert. Addiecit: Juda rex meus. Juda: Cbrs

significat:qui ꝑm carne de iude stirpe descēdit. Iste ergo ppls a tituli illius iscriptione nō discrepat: qui regē sibi Judam:id est Saluatorē esse testat. Et cuz exultatione dicēduz est: Juda rex meus: qm̄ hec est fidelium gloziosa ꝓfessio. [Moab olla spei mee. In idumeā extēdam calciamētum meū:mihi Iallophili subditi sunt.] Moab:pro gētibus ponit:vt ꝓgregādam ꝑdicebat ecclesiā. Olla spei:tribulatio significat:sed illa quā in hoc mūdo scissimi sustinēt christiani:que ad spem vite eterne dño pstante ꝓrigit: sicut dicit Apls: Gliamur in tribulationib⁹:scientes qz tribulatio patiētiam opat:patiētia aūt probationē: probatio vō spem:spes autē non ꝓfundit tē. Olla vō z in mala parte ponit:eo ꝙ in sensu prauo velut vnda decoctionis exestuat. De hac scriptū est:Olla succensa in aglone:qō vtiqz diaboli significat machinationes:qui dixit:Ponā sedē meā ad aquilonē. Segtur: In idumeā extēdam calciamētuz meū. Idumea:terrena significat:qb⁹ mundus tenet obnoxius. Ad hec puenit euāgelium:quādo peccatorib⁹ clemētia diuina subuenit. Calciamētū enim:ꝑdicationē euangelij ꝓueniēter aduertimus:qz sicut pedib⁹ nostris munimina calciamentoꝝ molestias spinaꝝ aliasqz iniurias repellū t:ita z vite nostre gloziosissimuz institutum:qui frequēter gressib⁹ cōparat:euangelica ꝑmunit auctoritas:vt tali bñficio cōmuniti:būc mūdum sine aliqb⁹ lesionib⁹ muniente dño trāseamus. Scriptū est enim: Qz̄ speciosi pedes eoꝝ qui annūtiant pacez:qui annūtiant bona:z calciati pedes in ꝑparationem euāgelij. Hoc est ergo calciamētum qō nos munit ꝓtra vitia. Hec defensio que seculi huius spinosa trascēdit:vt ledē nō queant que acuminatis insidijs probantur armata. Adiecit: Mihi allophili subditi sunt. Hoc idē dicit ppls christianus:allophilos:id est alienigenas sibi subditos:quos iam gdē ꝓstat eē cōfessos. Sed istos allophilos fictos vult itelligi christianos:qui iter fideles assidua quidē frequētatione ꝓueniunt. Sed qm̄ viuunt aio puerso:nō sunt regnaturi cum dño. [Quis deducet me in ciuitatē munitaz: Iaut gs deducet me vsqz in idumeā? Desiderio future beatitudinis fidelis ppls exclamat ad dñm: Quis deducet me. i. nullus nisi tu solus deus. Ciuitatē munitam: Hierusalē futurā dicit: que sic munita atqz pfecta erit:vt nulla vlterius psecutione quatiatur:nec allophilos habeat mixtos:quos nūc sustinet patiēter ecclesia. Segtur: Aut quis deducet me vsqz in idumeā? Idumea:sicut supius dixim⁹: terrena significat. Quis deducet me? sub iterrogatione legendum est:ipse. s. deus:quē dicit iferius. Desiderat enī z illos ppls sibi applicari qui adhuc nō meruerunt eē pfecti:vt cōpleto numero ꝑdestinatoꝝ simul ad eterne btitudinis gaudia pueniret. [Nōne tu deus q repulisti nos? z nō egredieris de⁹ in vtutib⁹ nrīs.] Dicēdo: Nōne tu de⁹? ostēdit de quo supius: qs dicebat. Tu reuera dñe pduces ad regna tua:qui nos fecisti damnare simulachra: vt psit nobis te secutos: quē euidēter agnouimus solū creatorē nostrū: soluz debē eē ppitium. Dicit enīz: Qui repulisti nos: id est a malo phibuisti: ne in nostra volūtate versaremur erronei. Repulit enīz dñs a religione puersa quē dignat pducere ad dogmata christiana: sicut z in ꝑmo versu hui⁹ psalmi dictū est: Deus repulisti nos z destruxisti nos iratus es z misert⁹ es nobis. Segtur: Et non egredieris deus in virtutib⁹ nostris. Sensus talis est: quāuis in futuro de misericordie tue spe magna letemur: tamē in presenti seculo: non ita nos cerninus adiuuari: vt aduersarios nostros te opitulante vincamus. Hec cū non fiant: sed magis afflictionibus exponamur: estimāt inimici ꝙ nō egrediaris in virtutib⁹ nostris. Uerū ista dissimulatio salutaris z gloziosa ꝓbatio est: sicut dicit Apls: Id enim qō in presenti est momētaneū z leue tribulationis nostre: supra modū in sublimitate eterne glozie pōdus opatur in nobis. [Da nobis auxilium de tribulatione: z vana salus hominis.] Postqz dixit sancta ꝓgregatio ab inimicis se in hoc seculo minime vindicari: venit ad ꝓsolatoziam oationez vt de tribulatione mundi istius quā iugiter sustinebat dñi pueniret auxilium: sciens tanto vnūquenqz illic ꝓsolandum: quāto hic pro eius nomine fuerit vehemēter afflictus: sicut in euāgelio dicit: Beati qui pseculionē patiunt ꝓpter iustitiam: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Segtur: Et vana salus hois. Salutez pstare non pōt indignus salutis: ideoqz sperare in hoie non debet qui ꝓprijs viribus ꝓbatur eē infirmus. Hinc est qō Hieremias ꝓpheta dicit: Maledict⁹ homo qui spem suā ponit in hoie: z a dño recedit coz eius. [In deo faciem⁹ virtutē: z ipse ad nihilum deducet tribulātes nos.] Populus beatoꝝ humana ꝓfidentia derelicta: in deo se dicit facē posse virtutē. Non enim cū diabolo incēdio gladioqz certāduz est: sed illis virtutibus qbus Christus ipse pugnauit: vt supbiā humilitate vincamus: diuitias mūdi pauptate supemus. Ad postremū ipe in deo facit vtutē: qui in mādatis eius iugiter pseuerans: diabolicas tētationes eodē miserante calcauerit. Segtur: Et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos. Quid tibi fidelissime opus sunt arma: qui bēre talia ꝓbaris auxilia? Ipse enīz pro te pugnat: cui nullus resistit. Ipse insegtur: quē nullus declinat. Ad nihilum quippe pducit inimicos fideliuz suoꝝ: qm̄ delet eos de libro viuentium: vbi sibi scripti videbantur elati.

Conclusio.

Ecce mundi istius: si ꝑm dñi tolleret impe rium beata ꝓtritio. Ecce humilitatē terrenis culminib⁹ celsiorē: quādo non potest deficere cui venit auxiliū de tribulatione. Et in ipso periculo bñficium repperit: qō atterere consueuit. Sine te enim deus: vniuersus mundi reus est principatus. Anxia sibi est quelibet potestas: z per te gaudet humilitas. Recōditi sunt dñe thesauri tui: aliud videt ad faciē: aliud facis intus bēre veritatē. Quis possit enarrare magnificētiam tuā: qui nosti tpales tribulationes in gaudia eterna conuertere? Et illud apud te est pciosum: qō in hoc mundo sceleratis hominibus videtur abiectum.

Explicit expositio in psalmum. 59m.

¶ In finem in hymnis Dauid. LX.

Exaudi deus deꝑcationē meā: intēde orationi mee. A finibus terre ad te clamaui dum anxiaret coz meuz: in petra exaltasti me. Deduxisti me qz fact⁹ es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo i tabernaculo tuo in secula: protegar in velamēto alarum tuarum. Qm̄ tu deus meus exaudisti orationē meam: dedisti hereditatē timētibus nomē tuum. Dies sup dies regis adijcies: annos eius vsqz in diem generationis z generationis. Permanet in eternū in conspectu dei: misericordiam z veritatē eius quis requiret? Sic psalmū dicam nomini tuo in seculū seculi: vt reddam vota mea de die in die.

Absolutum z breuissimū psalmum: latinitas z compēdiuz tituli euidēter insinuat. Non enim vt supra: nominibus obscuris hystoriaqz cōpletus est: vt euidēter appareant tituloꝝ indicia: reuera salutarium ꝑcones esse psalmoꝝ. In finē: significari dñz Saluatorē nullus ignorat: cum hoc iam frequēti expositione claruerit. In hymnis: grecū vocabuluz est. Interpretat enīz in laudib⁹: qz totus psalmus Christi ꝑconia psonabit. Dauid autē: ipsum significat dñm Saluatorē: cuius laudē decantat populus christian⁹ qui toto orbe diffusus est.

Diuisio.

In ꝑma parte psalmi: a finibus terre deꝑcatur populus fidelis: vt eius audiat oratio: quatenus in sancta ecclesia pseuerans: alaꝝ eius velamine ꝓtegat. Secunda parte gratias agit: qō iustis hereditatē suam pius miserator indulsit: z nomē suum in eternā gloriam consecrauit: ex qua re se laudes redduturuz iugiter dño pollicetur.

Expositio.

Exaudi deus deꝑcationē meam: intēde orationi mee.] Fidelis populus: qui tamē mēbra sunt dñi: sancta charitate succensus petit vt eius audiat oratio. Sed cōsideremus quid sit hoc: qō exaudiri deꝑcationē suam z intēdi orationi sue: si qua hec poterimus subtilitate diuidē. Deꝑcatio: est assidua gdez cōmunisqz supplicatio: quam z hominib⁹ a quib⁹ aliquid petimus frequēter offerimus. Hanc a dño deꝑcari audiri. Orationi vō sue: quam tm̄ sancte trinitati iure psoluimus: postulauit intēdi: id est prospiciatqz misereri: qm̄ eam purissimā diuinis conspectibus offerebat. Cuius talis virtus est: vt cuz fideliter deꝑromit probabile desideriuz obtinē monstretur. [A finibus terre ad te clamaui dum anxiaretur coz meum: in petra exaltasti me. Deduxisti me.] Cōgregatio sancta iustoꝝ que est hereditas dñi: deꝑssa mālis seculi in vniuersis sita gētibus congemiscens clamat ad dñm: que z carnis necessitatib⁹ subiacebat: z ab ei⁹ vitys toto mētis desiderio desinē festinabat. Clamat enī a finib⁹ terre: id est ab vniuerso orbe terraꝝ: in quo est oipotētis dñi ecclesia constituta. Sed nō a solis finibus hoc clamat: verū etiam ab interioribus z vmbilico ipso terraꝝ: sicut in decimooctauo psalmo dictū est: In oēm terram exiuit sonus eorum. Clamat ergo iste populus qui supius dictus est: Exaudi deus deꝑcationem meam: intēde orationi mee. Dicit enim quādo iste clamor velut sacrificium deo fuerit imolatus: in anxietate cordis: quando enixius clamat ad dñm: cum piclitanti aie necessaria remedia postulant. Segtur clamoris exauditio: z ꝑminuz singulare iustoꝝ: In petra exaltasti me. Petra significat dñm Saluatorem: sicut dicit Apostolus: Petra aūt erat Christus. In hac petra se exaltatum eē pronuntiat: in qua oīs edificatus est christianus. Cōstat enim exaltatū: qui ibi nosci eē fundatus. Adiectuz est: Deduxisti me: in illaz. s. futuram requiē quā beatitudinis suis dñs pollicetur. Nam qō dixit: Deduxisti me: vius iste ꝓphetie est: vt illa que vētura sunt pro preteritis dicat: sicut in vigesimo ꝑmo psalmo iam dictū est: Foderūt manus meas z pedes meos: dinumerauerunt oia ossa mea. Que figura dicit Prolepsis: id est occupatio futuroꝝ. [Quia factus es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici.] Causa redditur quare sit deductus ad ꝑmium: qz spem suam ꝓstituerat sibi dñm: qui confidētes edificat: z in se ꝑfumentes semp exaltat: sicut dicit Apls: Gloziamur in tribulationibus: sciētes qz tribulatio patiētiam operatur: patiētia probationē: ꝓbatio vō spem: spes autez non ꝓfundit: z reliqua. Segtur oino magna cōparatio: Turris fortitudinis a facie inimici. Per turris si militudinē: ipsuz dñm significat Saluatorē. Turris enīz ciuitatis muros vēdicat: z irruētes hostes ex alto vulnerat: sic virtus dñi populū suū defendit: cum apte inimicuz eius ozis sui ꝓtradictione pstrauerit. Sed turris illa vtrutib⁹ est plena non gladys: pugnat verbo non plio: iubens oia non decertans. Quā non aries quassat: nō aliqua machinamēta debilitāt: nec localiter defendit: sed per totū mūduz famulos suos inuicta ꝓtectione custodit. [Inhabitabo in taberna culo tuo in secula: ptegar in velamēto alaꝝ tuarū.] Et hic quoqz cathegoricus syllogismus enascit: qui eo modo colligitur. Justus inhabitat in tabernaculo dñi. Oīs qui habitat in tabernaculo dñi in secula ꝓtegit in velamēto alaꝝ eius. Justus igit in secula ꝓtegit in velamēto alarum eius. Nunc ad exponēda verba redeam⁹. Mens sancta dñi Christi: fibi bñficia largiēda ꝓsistit: quo in huius mūdi piculis in tabernaculo dñi tutissime pseueret: z hoc nō ad brene tēpus: sed quousqz secula vite istius diuina administratione pagant. Ita enim fideliuz ppls decursa sibi etate succedēs: in tabernaculo dñi per secula cōtinet. Sed intēdamus q̄re frequētēr: velamētū alaꝝ dñi: sacris defensionib⁹ cōpare. Primū: ꝙ ale auiū in modum palmaꝝ quasi quedā coste pulcherrime porrigunt. Deinde: qz sic defendunt vt onerare non possint. Tertio: qm̄ estus z frigoris inclemētia a dilectis pullis affectuosa ꝓtectione depellū t. Ita defensio dñi: si ad eum pie ꝓfugiamus: potestates aereas a nobis efficit alienas: vt nec furor eoꝝ icēsus noceat: nec venenū frigidū viperea qualitate pcutiat. Merito ergo ꝓtectio dñi alis noscit comparata: que nec subiectos onerāt: z lesionē totius ꝓtrarietatis emendant. [Qm̄ tu deus exaudisti orationē meā: dedisti hereditatē timētibus nomē tuum.] Interposito diapsalmate: ppls fidelis venit ad secūdam partē letus: exultans quia orationē suā gloziat auditam: per figuram. s. Etiologiā: causam rei rationēqz subiūgit: cur in velamēto alaꝝ dñi petitioneqz letet: merito qm̄ eius exaudita ꝓbat oratio. Segtur: Dedisti hereditatē timētib⁹ nomē tuū. Hereditatē: significat futuri seculi regnū: qō beatis famulis pollicet. Hereditas que nō morte relinqtur: sed cū largitore suo ppetuo munē possidet: que sic venit ad filios: vt a testatore minime deserat. Hec hereditas nō bēt finem: sed cū semel suscepta fuerit: nunq̄z a nobis aliqua ꝑmutatiōe discedit. [Dies sup dies regis adycies: annos eius vsqz in diē ſeculi z secula.] Eternitatez significat dñi Saluatoris: qui vere rex noster dī: qm̄ ab ipso regimur: z eius vtute saluamur. Dies enīz supra dies: more humanitatis ꝓfert: qui ideo plurimi dicunt: qm̄ illis z noctes succedē cōprobant. In illa

Lassio.

vo eternitate vnus est dies: qui nullo termino finiet̃
Ps. 83. sicut in alio psalmo dicit: Quia melior est dies vna in atryis tuis sup millia. Hoc etiam ⁊ de annis debemus accipe: qm̃ talia tropice dicunt̃ de dño Christo. Deniq; ⁊ versus ipse sic sequtur: Usq; in die̊ seculi ⁊ secula: vt oñderet vnũ diem eẽ apud dñm qui secula ista trãscẽdit. Dicta sunt ꝓpe secula: qõ in se reuoluant tpa. [†Permanebit in eternuꝫ in ꝓspectu dei:
Al. Permanet. misericordiã ⁊ veritatẽ eius qs reqũret †eoꝫ.] Ecce
Al. nõ habet illa diei eternitas euidẽter expressa est: sed hoc iaꝫ a parte mẽbroꝝ ꝓgruẽter accipit̃: sicut multis locis cõstat expositũ: qm̃ que sequunt̃ capiti ꝓuenire nõ possunt. Dicit enim: Permanebit in eternũ in cõspectu dei: qõ de populo fideli magis ꝓgruẽter aduertitur. Hoc etiaꝫ ⁊ sequẽtia declarant. Adiecit: Misericordiam ⁊ veritatẽ quis reqũret eoꝫ? Quare enim quer̃itur misericordia: vbi nullus est miser? Quare veritas: vbi cũcti deum videbũt? Nullus siquidem eoꝫ indiguus erit bonoꝝ talium: cuꝫ in eternũ possideãt
Joan. 16. regna celoꝝ: sicut ipse dñs apostolis suis dicit: Nũc quidẽ tristitiam habetis: rursum autẽ videbo vos ⁊ letabit̃ cor vestrum: ⁊ gaudiuꝫ vestrũ nemo auferet a vobis: In illa die non rogabitis me quicq̃. Sic fit vt nemo sanctoꝝ misericordiam aut veritatẽ requirat: cũ illius ꝓtemplationis inestimabili munere p-
Al. psalmuꝫ dicam. fruantur. [Sic †psallam nomini tuo deus in seculũ seculi: vt reddam vota mea de die in diem.] Sic: significat: ita: quẽadmodum in subsequẽtibus declarabit. Psallere enim se dicit populus beatoꝝ sempiterno nomini: verũ hoc non breui tpe: sed in seculuꝫ seculi: significans deuotionẽ suam ĩmutabili perennitate mansuram. Sequtur: Ut reddã vota mea de die in diem. Hec eadẽ decora diuersitate repetunt̃. Nã qõ significat: seculũ seculi: hoc declarat: de die in die: id est semper: vt hic vota nostra reddamus: ⁊ ibi laudes dñi ꝓpetua hylaritate cantemus. Uota enim sua se dño reddẽ compromittit: vt ei eternas gratias in-
Ps. 115. sufficienter exoluat: sicut ⁊ alius psalmus dicit: Uota mea dño reddam in atryis domus domini: in conspectu oĩs populi eius: in medio tui Hierusalẽ. Reddamus ergo vota nostra in isto transitorio die: vt in illa perẽnitate laudes dñi eodem pstante decantare mereamur. Conclusio.

Audiant Donatiste a finibus terre ecclesiã clamare: ⁊ ipsi eaꝫ localẽ dicẽ ꝓtinus cõquiescant. Cõtra vocẽ mũdi: quis possit audiri? Impudẽtissimũ est aduersum triũ testimoniũ loqui: ⁊ ẕtra generalẽ sniaꝫ non erubescũt impudẽter armari? Cur nouis inuẽtionib̃ aĩas fatigãt? Accipiãt certe qõ credant: non qõ sua inigtate puertãt. Orat fidelis ppls a finibus terre: qꝛ fact̃ est dñs spes eius: posteaq; se auditum: hymnica exultatione gratulat̃: qm̃ in ꝓspectu dñi iugiter apparebit. Quid iam satisfaciat: si hoc nõ faciat? Uidemus quotidie fieri qõ ꝓmisit: videmus mũdum ad christiane fidei regulas ꝓuenire. Et ꝓhdolor falsitas nititur abscondere: qõ decreuit veritas indicare. Huius autem psalmi nec supputatio vacat. Sexagenarius enim numerus ꝑtinet ad continẽtes ⁊ viduas: qõ digitoꝝ ipsoꝝ mutua designat infixio. Unde psalmus iste fidelibus dñi sexagenaria ꝑmia pollicet̃: non qõ ibi aut martyres aut virgines definit qui fructu centenario gloriant̃: sed in ꝓgregatione multoꝝ potest specialiter ⁊ continẽtes huiusmodi aliquos indicare.

Explicit expositio in psalmum 60m.

C In finẽ pro Iditbũ: psalm̃ Dauid. LXI.

Nonne deo sbiecta erit aĩa mea: ab ipso enim salutare meũ. Nã ⁊ ipse deus meus ⁊ salutaris meus suscep̃tor meus: non moueboꝝ amplio̊. Quousq; irruitis in hoiem: interficitis vniuersi vos tanq̃ parieti inclinato ⁊ macerie depulse? Uerũtamẽ precium meuꝫ cogitauerunt repellere cucurri in siti: oreꝫ suo bñdicebant ⁊ corde suo maledicebant. Uerũtamen deo subiecta esto aĩa mea: qm̃ ab ipso patiẽtia mea. Quia ipse deus meus ⁊ saluator meus: adiutor meus non emigrabo. In deo salutare meũ ⁊ gloria mea: deus auxilij mei ⁊ spes mea in deo est. Spate in eo oĩs ꝓgregatio populi: effundite coram illo corda vestra: deus adiutor noster in eternum. Uerũtm̃ vani filij hoium: mẽdaces filij hominũ in stateris: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Nolite spare in inigtate: ⁊ rapinas nolite cõcupiscere: diuitie si affluant nolite cor apponẽ. Semel locutus est deus duo hec audiui: quia potestas dei est: ⁊ tibi domine misericordia: quia tu reddis vnicuiq; iuxta opera sua.

Inter verba notissima tituli: repetit Iditbun: de quo ꝓxime in 38o psalmo iã dixim̃. Sub istius qppe nominis significatione: semp aliqd declarat̃ eximiuꝫ. Est enim eius interptatio: trãsiliens eos: id
INTER est amatores hui̊ seculi: quos miles Christi cõtẽpta mũdi voluptate transcẽdit. Sed qm̃ ista transilitio beatũ nobis videt̃ significare ꝓpositum: introducit̃ qdã sanct̃ qui ⁊ mũdi desideria reliquerat: ⁊ in dño spe firmissima ꝓmanebat. Talis enim ꝓmittit finẽ. i. dñm Christũ. Sequtur quoq; ꝑs hoc est: ꝓbabilis vita: que dñi regulis obsecũdat. Cõiungit̃ etiã Dauid: vt vita laudabilis ad dñm Christuꝫ tẽdẽ videat̃: vbi est salutaris ⁊ absoluta ꝑfectio. Diuisio.

Transilitor iste: quẽ diximus secularium vitioꝝ: cuꝫ orbẽ terraꝝ plenũ scuis videret errorib̃: alios ꝑsecutores: alios hereticos: alios vanis desiderys implicari. In ꝑmo mẽbro psalmi aĩam suã deo ꝑfitet̃ eẽ subiectã: qꝛ per filium vnigenitũ munus salutare suscepit: arguens eos qui solo nomine se dici desiderant christianos. Secũda parte: itemꝝ aĩam suam subditã dicit eẽ dño patri: qm̃ per ei̊ verbũ salutarẽ patientiam ꝓquisiuit: ꝓfirmans plebẽ ꝓfessione fideli: vt toto cordis affectu sperare debeat semp in dñm. Tertio membro: errantes populos monet: vt in deo magis q̃ in mũdi istius caduca debeãt felicitate cõfidere. Expositio.

Nonne deo subiecta erit aĩa mea: ab ipso enim salutare meũ.] Per totũ psalmuꝫ: ꝓ vniuersali parte scoꝝ: vñ introducit̃ fidelium: qui seculi vitia relinquens: soli

deo

deo se subditum esse cõmemorat. Hoc est enim dño dici subiectũ: a mũdanis vitys eẽ vacuũ ⁊ sancta credulitate cõpletum. Est eniꝫ icrepatiuus modus: contra eos qui putãt eum nimia ꝓsperitate feriatum: ⁊ quasi in quadã quietis sue ociosum eẽ letitia. Nõne puertẽdum est: vt planius fiat. Dicamus enim: Ne nõ deo subiecta erit aĩa mea? Que figura dicit̃ Anastrophe: id est peruersio. Subditus est vtiq; deo: qui semper humiliter atq; strenue illud agit: qõ ad eius mãdata cognouerit ꝑtinere. In ipso delectat̃: in ipo reficit̃: ⁊ ꝑter eum nihil aliud mens beatissima ꝓcupiscit. Erit: in finitum tẽpus significat: qõ nullo fine claudẽdũ est. Sequtur causa iustissima: quare deo patri subdita sit aĩa beati. Dicit aũt: Ab ipso enim salutare meũ: id est vnigenitus filius: qui recte credentibus salutaris existit. Ab ipso enim cũ dicit̃: filius significat̃. Hec enim ꝓpria vnus deus sancta trinitas habet: qõ pater ĩgenitus: filius genitus: spiritus sanctus a patre ⁊ filio ꝓcedit. Hoc fides integra: hoc catholica profitet̃ ecclesia. Bñ itaq; Iditbun: deo subditum te eẽ profiteris: a quo inestimabile bñficium te suscepisse testaris. Sed vt sanctũ verbũ vna atq; equabili veneratione colerẽt: intende quid sequtur.
Al. Nam et. Al. non hẽt. Al. susceptor [†Eteni ipse †est deus meus: ⁊ salutaris meus †adiutor meus: nõ moueboꝝ amplius.] Dixerat supius: a patre genitũ salutis auctorẽ: nunc qui sit iste salutaris: trina ꝓfessione cõplectitur. Primo ne minorem crederes: dicit: Ipse est deus me̊: sicut supra de deo patre dicit. Equalitas eniꝫ summi nominis substantiam ⁊ potẽtiam vnitatis ostẽdit. Unde pater Augu-
Lu. 5. stinus in libro qntodecimo de trinitate ita dicit: Ratione etiã reddita intelligẽtib̃: clarum est in substãtia veritatis: nõ solũ patrẽ filio non esse maiorẽ: sed nec ambos simul aliqd eẽ maius q̃ soluꝫ spiritũ sanctuꝫ: aut quoslibet duos in eadẽ trinitate maius esse aliqd q̃ vnum: aut oĩs simul tres maius aliqd eẽ q̃ singulos. Sic ꝑfectã atq; singularẽ naturam sancte trinitatis mirabili veritate monstrauit. Repetit: salutaris me̊. Salus eni humani generis que in Adã perierat: redintegrata est per dñm Christũ. Sequtur: Adiutor meus: qꝛ in mũdi istius ꝓcertationib̃ implicato solus adiutoriuꝫ ꝑstitit vt mũdi vitia transcendere potuisset. Nõ moueboꝝ amplius: non supba ꝓfessio est. Non eniꝫ moueri poterat: cuius deus ⁊ salutaris ⁊ adiutor erat dñs Christ̃. Quo loco figuraꝫ possum̃ fortassis aduertẽ: que dicit̃ Epidiorthosis: latine: supioris rei correctio. Naꝫ qõ adiecit: Amplius: significat aliqm̃ se motũ. Fuit enim tẽps quãdo iste Iditbun ꝓgrauat̃ carnis ibecillitate titubauit: sed postq̃ veri dogmatis illuminatione cõplet̃ est: moueri nõ poterat qui iuuante dño fidei firmitate ꝓstabat.
Al. hominẽ. Al. vniuersi vos. Al. depulse. [Quousq; irruitis in †hoies: †interficitis †vniuersos: tanq̃ parieti iclinato: ⁊ macerie †impulse.] Postq̃ fidẽ suam trina ꝑdicatione vulgauit: ad ꝑsecutores christianoꝝ verba ꝓuertit. Dicit enim: Quãdiu agmine facto: supra boies inocẽtes irruitis? Nõ vos reuocat timor diuiñ: vt ide magis seuiatis: quia culturas demonũ ꝓtẽptas esse cognoscitis? Et ne putares ꝑsecutionẽ istã: aut nuditatib̃ fieri: aut tormẽtis leuib̃ actitari: addidit: Interficitis vniuersos: vt vsq; ad mortẽ pducerẽt: quos deo deditos eẽ sentirent. Uniuersos aũt: deuotos intelligẽ debemus. Sequuntur aptissime cõparationes: Tanq̃ parieti iclinato: qui ⁊ si non impellat̃ occũbit: qꝛ in casum vergit quicqd a solidꝛitate sua fuerit iclinatũ. Addidit: Et macerie

SCHE

impulse. Maceria: est saxoꝝ sicca ꝓstructio: que sine
DEF aliquo ligamine impẽse in altũ ducta componit̃. Et ne de ipsa nouitate hẽre eã crederes aliquã firmitatẽ: dixit: Impulse: vt facile ad imuꝫ vergeret: qõ aut vẽtoꝝ flatibus: aut aliqua fuerat impulsione quassatum. Sed iste cõparationes illũ nobis sensuꝫ indicare noscunt̃: Putatis ĩsecutores sacrilegi: christianuꝫ ppl̃m defensorẽ firmissimũ non hẽre: quẽ sic passim
impia volũtate trucidatis? [Uerũtm̃ †honorẽ meũ Al. precium
cogitauerũt repellere: cucurri in siti: oreꝫ suo bñdicebant ⁊ corde suo maledicebant.] Supior versus respicit ad paganos: iste autẽ ad iudeos ⁊ fictos ꝑtinet christianos. Duob̃ enim modis laborat ecclesia: siue quãdo eã gẽtilis error insequtur: siue quãdo heretici praua ꝓtẽtione dilacerãt. Honor erat sci viri: catholica ⁊ fidelis ecclesia. Christus ipe qui in mẽbris suis ⁊ caput ⁊ dignitas est: Hũc infideles repellẽ cogitabant: quãdo ne puro corde colerẽt: sacrilegis dogmatib̃ obuiabãt. Tũc sanctus vir cursum vite sue in sitis sterilitate pagebat: qꝛ iuenire nõ poterat quẽ potaret. Hoc eniꝫ sitis agit: vt foris positũ humorẽ desideret in sua mẽbra traycẽ. Inde est illud euangelicũ: Sitio: mulier da mihi bibẽ: non vt ab illa aquam Joan. 4.
trim̃odo ꝑcipet postulauit: sed vt ei fidei potuꝫ quo ipsa satiaret̃ ĩgereret. Sequtur etiam causa sitis: Oreꝫ suo bñdicebãt. Quod illis accidit: qui legẽ dñi fallaci meditatione ꝑtrãseunt: ⁊ nõ hoc opib̃ demõstrãt: qõ oreꝫ pnuntiant. Addit̃ est: Et corde suo maledicebant. Corde eniꝫ maledicũt: qui sãctas scripturas vitio puerse nouitatis ĩtelligũt. [Uerũtm̃ deo subdita
Al. subiecta esto. Al. non hẽt. ⁊ erit aĩa mea: qm̃ ab ipso †est patientia mea.] Post diapsalmatis pausationes: venit Iditbun ad 2m̃ mẽbrũ psalmi: similia repetẽs que supius dixit: animaꝫ suã deo eẽ subiectam: vt ipsa repetitio mẽti nostre robur credulitatis ĩfigeret. Sed istud diligẽtius ꝑscrutemur: qꝛ causa gratulationis quãtũ ad verba nõ videt̃ eẽ ꝓsimilis. Ibi eniꝫ dicit: Ab ipo salutare meũ: hic ait: Qm̃ ab ipo patiẽtia mea. Sed ꝫ alys verbis dicat̃: vnuꝫ tm̃ eẽ intelligimus si altius ꝑscrutemur. Patiẽtia qppe nostra: Christus est dñs: ꝑpter quesꝫ ⁊ aduersa libenter patimur: ⁊ suscepte regule obseruatione gaudemus. Sic eniꝫ in 70o psalmo canit̃: Qm̃ Ps. 70.
tu es patiẽtia mea dñe. Nã vt eũdẽ in hoc sermone possis aduertere: apte sequẽtia declarare noscuntur.
Al. Quia Al. non hẽt. Al. saluator. [†Eteniꝫ ipse †est deus me̊ ⁊ †salutaris meus: adiutor meus non emigrabo. In deo salutare meũ ⁊ gloria mea: deus auxilij mei: ⁊ spes mea in deo est.] In his duob̃ versib̃ Christus dñs indicat̃: de quo superius dixit: Patiẽtia mea. Et tanq̃ si ei diceret̃: Que est ista patiẽtia tua: rñdit: Ipse est de̊ meus ⁊ salutaris meus: qꝛ reuera aĩe sue salutẽ iam tũc per ĩcarnãduꝫ verbũ puenire noscebat. Addidit: Adiutor me̊: ne suis applicaret vtutibus qõ euasit. Sequtur: Non emigrabõ. i. de hac credulitate quã teneo: sicut in de-
cimo psalmo iam dictũ est: In dño ꝓfido: quo modo Ps. 10.
dicitis aĩe mee trãsmigra in mõtẽ sicut passer. Quapropter nõ se mutatuꝫ dicit eẽ sentẽtiaꝫ: qꝛ hoc sibi vtile cognouerat qõ tenebat. Cõgeminat: in deo salutẽ: nõ vt gẽtiuꝫ dy ꝓpetuam mortẽ. Adiecit etiaꝫ: Et gloria mea: vt nõ soluꝫ salus: sed etiã illi credidisse sit gloria. Ponit quoq; : Deus auxilij mei: ne sibi aliqd humana deputaret ifirmitas. Ad postremum qõ cuncta ꝓcluderit: dixit: Spes mea in deo est: vt ⁊ illa ꝑterita que ꝑceperat dño deputaret: ⁊ futurã suã beatitudinẽ sanct̃ vir ipsi modis oĩbus applicaret.

Al. eo ois congregatio populi.

[Sperate in ꝗ eum ois conuentus plebis: effundite coram illo corda vestra: deus aduiuo nostr ꝗ est.]

Al. i eternuz.

Postq̃ fidei sue sacramēta vulgauit: puersus ad plebem que varia supstitionuz vanitate laborabat: cōmonet vt spem suaz debeant in dñi virtute reponē. Dicit enim: Spate in eum: in illum. s. quē sibi ꝛ deū professus fuerat ꝛ salutē: vel cetera que sunt dicta superius. Ois ꝓuentus plebis. Alloquēdo plebem non excipit potētes: quia mos est scripture diuine sic ad partē loqui vt nec reliquos ꝑtermittē videat. Adiecit: Effundite coram illo corda vestra. Effundit ante dñm cor suuz: qui peccata sua vberrimis lachrymis confiteꝯ. Cor enim aliter effundi non potest nisi creberrimo imbre lachrymaꝝ: sicut in q̃dragesimoprimo psalmo dictū est. Dec recordatus suz ꝛ effudi in me aiam meā: qō inter ppria scripture diuine: non immerito cōputamus. [Uerūtn̄ vani filij hoium: mendaces filij hoium in stateris: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsuz.] Secūdo diapsalmate decurso: venit ad tertiū mēbrum: exprobrās hominib⁹ negtias suas: ppter qō salutaris huius psalmi sacramēta vulgata sunt: vt prauas pfuasiones suas emēdata in melius volūtate relinquerēt. Dicit enim sentētiam frequēter iteratam. Uerūtn̄ vani filij hoium: vt vitiuz suum cognoscēs humanitas: ad auctorē salutis atqz veritatis celerrima supplicatione festinet. Sic etenī in trigesimooctauo psalmo dictum est. Uerūtn̄ vniuersa vanitas ois homo viuēs. Quod ꝛ sapiēs ille frequēter repetit dicēs: Et oia vanitas vanitatū. Nonnullos aūt mouere solet: cur ꝛ in psalmis legat: Uani filij hominū: ꝛ in Salomone: Uniuersa vanitas: Nunquid celestia ꝛ terrestria que deus creauit: ꝛ oia valde bona: cūcta in vanitate ꝓsistunt: Nō vtiqz: sed cōparata potiorib⁹ illa minora: nimis ꝛ inania iudicant: sicut ait beat⁹ Dieronymus: Lucerna lāpadis cōparatione pro nihilo est. Lampas stelle cōparatione nō lucet. Stellam lune cōfer ꝛ ceca est. Lunā soli iunge nō rutilat. Solem Christo confer ꝛ tenebre sunt. Sic oia vana fiunt: que duz meliorib⁹ cōparantur fulgore ppro minuunt̄. Sic hoies cum ad cōparationē supne veritatis veniunt: vt vani rationabiliter esse dicant̄. Sed huic rei addidit vitiū quo maxime laborat humanitas: Mendaces filij hoium in stateris: siue illos tangit qui pōderibus iniquis emētium decipiūt simplicitatē: siue qō homines sibi placētes iusti atqz imobiles videri volunt: cū sint deceptrici mutabilitate fallaces. In stateris enim hoc significat: quasi in Libra iustitie collocati: nō credantur amare fallaciā. Segtur: Ut decipiant ipsi de vanitate in idipm. Poterant enim non decipe si eorum posset nequitia deprehēdi. Sed cū iusti esse credantur: facilius tacta puersitate decipiunt in idipsum. s. in equitate quaz falso habere pfidi hoies estimant̄.

Al. rapinas

[Nolite sperare in iniqtate: ꝛ ꝗ in rapinis nolite cōcupiscere.] Ipsos adhuc monet: quos detestabili pbauerat ꝓsuetudine vitiatos. Docet ne spare debeāt: vbi fructus boni desiderij non potest inueniri. In malitia enim qui sperat: seipsuz decipit: qz nulla vtilitas inde nascitur: sed potius eterna pena procurat̄: sicut in alio psalmo iam dictū est: Qui autē diligit iniquitatē odit animaz suam. Uenit etiam ad paupes: qui necessitate victus furtiuum aliqd ꝓcupiscunt. Dicit enim: Et in rapinis nolite ꝓcupiscere. Non enim potest crimen rapine indigētia tollere: nec qō vindicte subiacet excusare: sed potiꝰ ꝓtinet nos ille qui pluit super iustos ꝛ impios: qui dat escam omni carni. Nimis ergo ineptuz est creatoris potētiam relinquere: ꝛ ad spem criminū conuolare. Sed ne solos paupe/res crederes fuisse cōmonitos: sequenti versu venit ad diuites: vt introducto salutari moderamine: ne iste ambiat: nec ille supbiat. [Diuitie si affluant nolite cor apponē.] Nō damnat largas diuitias quib⁹ dispēsatio modificata prestat̄. Nā si cor eis nō apponitur: vt in ipsis singularis felicitas iudicet̄: pfecto necessarie sunt. Inde enim egētib⁹ subueniūt̄: inde reficiunt̄ egroti: inde pauperū nuditas operiūt̄: inde plures ad celoꝝ regna pueniunt. Naz ꝓra: qui diuitys apponit cor suū: aurum nō vult expēdere sed celare: patrimonia cupit semp augere: ꝛ dum ibi spes tota reponit̄: fames eaꝝ rerum semp auget̄. Merito ergo ꝓcipit diuitib⁹ non amare qō possidēt: sicut Apls dicit: Precipe diuitib⁹ huius mūdi non supbe sapere: neqz spare in icerto diuitiaꝝ: sed in deo viuo: qui ꝓstat nobis oia ad fruendū. Diuites sint in opibus bonis: facile tribuant ꝛc. [Semel locutus est deus duo hec audiui: qz potestas dei est ꝛ tibi dñe misericordia: qz tu ꝗ reddes singulis ꝥm opa eorꝝ.] Sicut initium psalmi a patre cepit ꝛ filio: ita ꝛ nūc series eius decursa ꝓcludit̄. Dicit enim: Semel locut⁹ est deus. Si litterā intēdas: questio nō parua suborit̄. Locutus est enim frequēter deus patrib⁹ nr̄is: Noe: Abrae: Isaac: Jacob: Moysi: ceterisqz sanctis suis. Sed semel atqz specialiter locut⁹ est filio suo: sicut ait secundus psalm⁹: Dñs dixit ad me: filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. Doc enim nulli alteri locutū patrē fuisse manifestū est. Et vt quidā sentire voluerūt: locutus est semel deus: qm̄ vnuz verbū ante tpa genuit consubstātiale sibi: imēsum: coeternuz ꝛ coequaliter potens. Hentr⁹ est enim deus verus de deo vero: lumē de lumine: imortalis de imortali: inuisibilis ex inuisibili: oipotēs de oipotēte: ꝛ cetera que vnitas illa incōprehensibilis vere credit̄ hīe cōmunia. Discutiam⁹ etiā que sūt ista duo que se Iditbū dicit audisse: qui post q̃ vitia humana calcauerat: puect⁹ ad ꝓtemplationē diuinā: per aurē mētis auscultās: cognouit potestatē hīe filiū in semetipso: sicut est illud euāgelij: Potestatē hēo ponēdi aiam meā: ꝛ potestatē hēo iterꝝ sumēdi eam. Segtur illud scōm: Et tibi dñe misericordia: subaudiēdū placet. Utrūqz enī deitatis est: vt ꝛ misericorditer possit: ꝛ potēter miserea. Sz vt hoc de dño Chro dictū planius potuisses aduertē: sequit̄ tēpus iudicij. Quia tu reddes singulis ꝥm opa eorꝝ: sicut legit̄: Pater non iudicat quenq̃: sed omne iudicium dedit filio.

Al. reddis vnicuiqz iuxta.

Conclusio.

Respiciamus in hoc psalmo sententiaruz lumina: quasi quasdam relucere candelas. Lampat fides: corruscat veritas: quam debeat christianus populus intueri ne mundi istius tenebris obcecatus recte fidei tramitem non sequatur. Abscedat gentilis error: hereticorum murmura conquiescant: vanitas hominum fallaciaqz deseratur. Non in ingenio: non in seculi dogmatibus presumatur: sed in vera sapiētia ponatur spes: que talia solet dare: qualia nullus possit arguē. Fac domine ꝛ nos vitia transilire: vt ad te possimus purgatis mentibus peruenire.

Explicit expositio in psalmum.
Sexagesimumprimum.

¶ Psalmus

¶ Psalmus Dauid cum eēt in deserto Idumee. LXII.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aia mea: q̃ multipliciter tibi caro mea. In terra deserta inuia ꝛ inaquosa sic in sancto apparui tibi: vt viderem virtutē tuam ꝛ gloriaz tuam. Qm̄ melior est misericordia tua supꝝ vitas: labia mea laudabūt te. Sic benedicā te in vita mea: ꝛ in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe ꝛ pinguedine repleatur aia mea: ꝛ labijs exultationis laudabit os meū. Si memor fui tui sup stratū meū: in matutinis meditabor in te: qz fuisti adiutor meus. Et in velamēto alarum tuarum exultabo: adhesit anima mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero in vanum quesierūt animam meam: introibunt in inferiora terre: tradentur in manus gladij: partes vulpium erūt. Rex vero letabitur in deo laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psalmus ꝛ Dauid: frequēter indicāt dñz Christū: frequēter ecclesiā: qz Christus in mēbris suis est: ꝛ mēbra in suo capite cōtinent̄. Nam si qd patiat̄ caput: mēbra cōpatiunt̄. Et iteruz si mēbra vexent̄: caput sine dubitatione cōpatit̄. Et sicut Apls ait: Si qd patitur vnū mēbrum cōpatiunt̄ oia mēbra: siue glorificat̄ vnum mēbrū cōgaudēt oia mēbra. Quapropter ecclesia que in hoc psalmo locutura est: merito ꝓposita sunt verba que significāt dñm Saluatorem. Dec igit̄ in deserto Idumee habitat. i. in huius seculi ariditate: vbi sitit: vbi desiderat: vbi misericordia dñi expetit ambiēter: donec ad illā eternā gloriam venire mereat̄. Idumea enim locus est: vbi Dauid fugiēs persecutionē Saulis latuisse cognoscitur. Nominis enim ipsius interptatio est: sicut iā sepe dixim⁹: terrena: vt euidēter intelligamus desertū istud significare terrenos actus: qui bonis spiritualibus omnino nudati sunt. Dinc est quod diluculo ad dñm vigilat ecclesia: deprecans ne mundi huius erroribus implicetur.

i. Corint. 12.

INTER

Diuisio.

Ponsa illa spiritualis: que mēbra ꝓtinet dñi Saluatoris: Primo modo insatiabili desiderio se dicit eē raptatam: vt virtutē dñi cernē potuisset: optans vt eius anima bonoꝝ oiuz pinguedine repleat̄: quatenꝰ eius digna possit laudib⁹ inueniri. Secundo modo: gras agit: qz sub velamine alaꝝ dñi mūdi istius procellas euaserit: inimicosqz suos in inferiora terre asserens eē damnādos: regē vero Christū in deo patre cuz sanctis pdiuat esse letaturum.

Expositio.

Deus deus me⁹: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aia mea. Primū ipsa repetitio venerādi nominis affectū pie deprcationis ostendit. Dicendo enim: Deus deus meus: suū quodāmodo dicit eē: vt eius se magis tali desiderio possit ostēdere. Addidit: Ad te de luce vigilo. Ad ipsum vigilat̄: quotiēs in mūdi ambitione dormit̄. Nā illa sic ꝓsequmur: si ista deserere festinemus. Bñ autē adiecit: Diluculo: quando tps dñice resurrectionis eluxit: vt tūc eius laudes caneret: quādo gen⁹ humanū exēplo sue resurrectionis animauit. Segtur: Sitiuit in te aia mea. Sitiuit: ꝓpter aquaz positū est: quā in euāgelio dicit: Mulier si scires donū dei ꝛ qs est qui a te aquā petit: tu petisses ab eo: ꝛ dedisset tibi aquā viuaz. Sitit ergo aia fideliuz deū: quādo mādata eius ꝛ vtutes eximias cōcupiscit: quando ipm desiderat videre a quo bonoꝝ oiuz fluēta ꝓstat emanare. Ipsa est ergo aia que culta reb⁹ celestibus desertū estimat mundū: que semp exestuat: semp sitit: donec ad fontē illū misericordie dñe puenire mereat̄. [Quaz multipliciter tibi caro mea. In ꝗ deserto ꝛ in inuio ꝛ inaquoso.] Supius dixit in deū sitisse aiam suā: nūc ꝛ carnē multipliciter simile desiderium hēre testat̄: vt sicut vtrarūqz rex auctor est de⁹: ita ab vtrisqz partib⁹ expetat̄. Sed intēdamus q̃ multipliciter dicēdo: plus dicit sitisse in deo carnē: vt quāto fragilior est: tāto ardētius pium medicuz appetisse videat̄. Sitit ergo aia populi bti vtutes q̃s sancta scriptura cōmēdat: sed iteꝝ innumerabilia sunt que caro sibi a deo cognoscit̄ postulare. Utraqz enim indigēt saluari: sed caro plus eget cibo: potu: vestitu: vehiculo: somno: tēperie humoruz: salubritate aeris: sumptu: ceterisqz qbus aia non indiget. Sed hec necessitas corpis expetē declarat̄. Addidit vbi multipliciter sitiret caro ei⁹. s. In deserto: sicut ꝛ titulus dixit: hoc est in mūdi istius indigētia: ꝛ sterilitate ieiuna. Segtur: Et in inuio: qz mūdus in se nonbēt viā nisi dñm Saluatorē: qui iter est cecoꝝ: ꝛ per se errātiū rectitudo salutaris. Addidit: Et inaquoso: id est sterili atqz infructuoso. Aquosum enim dicim⁹ qō aquis abūdat irriguis. Inaquosuz vero aridū atqz infertile: vt merito ei⁹ aia nimia siccitate durescat. Unde per hec tria noīa: mūdi isti⁹ necessitas idicat̄.

Joan. 4.

[Sic in scō apparui tibi: vt viderez virtutē tuam ꝛ gloriam tuā.] Sustinēdo sitim quā dixerat carnis ꝛ aīe: in deserto ꝛ in inuio ꝛ inaquoso: qō ad bui⁹ mūdi sterilitatē ꝓtinē cognouim⁹: tūc apparuisse se dicit ecclesia in scō fideliqz ꝓposito: quādo Chrm vez deū eē cognouit. Intēdam⁹ aūt qō dicit: Apparui tibi vt videre: virtutez tuā: qz nemo veritatē vidit: nisi deo prius appere potuerit. Naz si sol iste nos vidē facit: qñ lumine sue claritatis ifulserit: quāto magis vtus dīna sine qua nihil bonū nec accipe possum⁹ nec tenere. [†Quia melior est misericordia tua supꝝ vitā: labia mea laudabūt te.] Misericordiā dicit: dñi premia: que scis suis larga pietate pmittit: que longe potior est a vita pseni. Istā enim inumerabiles erumne possidēt: illā tranqllitas eterna comitat̄: que tātuz distat a mūdiali luce: quātum tormēta possunt ab eterna rege discrepare. Dinc est qō ꝛ martyrum caterue mortē bui⁹ seculi libēter affectāt: qz nozūt pro isto interitu tpali perpetue se eē victuros: sicut dicit Apls: Non sunt cōdigne passiones bui⁹ tpis ad futurā gloriā que reuelabit̄ in nobis. Segtur: Labia mea laudabūt te. Post bñficia que pmisit: deuote laudis obsequiuz pollicet̄: qō deo nouerat eē gratissimū: sicut in euāgelio dñs dicit cum decē curasset. Nōne decē mūdati sunt: ꝛ nō est inuētus qui reuerteret̄ ꝛ daret laudē deo nisi hic Samaritanus: Sancta enī mens dissimulare nō voluit: qō cognouerat accusandum.

Al. terra deserta inuia ꝛ inaquosa.

Al. Quoniā Al. vitas.

Roma. 8.

Luc. 17.

[Sic bñdicam te in vita mea: ⁊ in nomine tuo leuabo manus meas.] Sic: ad supioza respicit qua dixerat. Melioz est misericordia tua sup vitam. Sermo breuis in syllaba: sed ingens in quãtitate promissio. Quid enim maius homo dare potest: q̃ cum creatori suo libẽter aiam probaẽ offerre? Benedicit enim vnusquisq̃ in vita sua pfecte deũ: quãdo bonis operibus in hac luce versaẽ. Addidit: Et in nomine tuo leuabo manus meas. In nomine dñi leuat manus suas: qui opib⁹ sanctis insistẽdo tensis manibus orat ad dñm: vt ipsa ozo sancte crucis designet effigiem.

Exo.17. Sepe enĩ cõmonemur taliter exorare. Nã ⁊ Moyses quãdo ꝓtra Amalechitas pugnauit: tensis ad celum manib⁹ supplicabat. Legiẽ ⁊ in alio psalmo: Expãdi manus meas ad te. Et Apls dicit: Leuãtes puras manus sine ira ⁊ disceptatione. Et intellige: q̃ in hac manuũ extẽsione cõmonemur operã debẽ nos hẽre sanctissimã: quã ⁊ sancta fides cõmẽdet: ⁊ actionũ feditas nulla cõmaculet. [Sicut adipe ⁊ pinguedine repleaẽ aĩa mea: ⁊ ℣labia exultationis ℣laudabunt nomẽ tuũ.] Scripturas diuinas nouimus per similitudines terrenas plerũq̃ celestia sacramenta mõstrare. Adipes igiẽ: sunt viscerũ crassa velamina: que iterna iecoris operiunt atq̃ ꝛcludũt. Pinguedo vo est saginati pecudis nutrita cibis obesitas. Ipsa fuit sacrificys digna ⁊ imolationib⁹ ꝯgrua. Qua simi litudine petit ecclesia: aiam suã vturũ pinguedine saginari: vt digna dño possit offerri. Pinguis enim aĩa eẽ nõ potest: nisi a deo pasta nituerit. Sed pinguedo aĩe: diuinaꝫ rez̃ scientia est: recta fides: incõcussa patiẽtia: ⁊ cetera vñ seculi istius macies ieiuna supaẽ. Segtur: Et labia exultationis laudabũt nomẽ tuũ. Sicca enĩ labia ariditate peccati: dñis nõ poterãt laudib⁹ occupari: sicut ⁊ in alio psalmo legiẽ. Pecca-

ps.49. tori aũt dixit de⁹: q̃re tu enarras iustitias meas: ⁊c. Sed cum pinguedines misericordie dñi aĩa deuota perceperit: nomen eius digna exultatione laudabit.

℣l. Sic. [℣Si memor fui tui sup stratũ meum: in matutinis meditabor in te.] In isto ⁊ inferiore versu: isto modo

SYL hypothetico nobis syllogism⁹ apparet. Si memor fui tui sup stratũ meus: ⁊ in matutinis meditabor in te: q̃ factus es adiutor meus: ⁊ in velamẽto alarum tuaꝫ exultabo. Attamẽ memor fui tui sup stratum meũ: ⁊ in matutinis meditabor in te: q̃ fact⁹ es adiutor meus: ⁊ in velamẽto igiẽ alarum tuaꝫ exultabo. Huius itaq̃ seculi difficultatibus enumeratis: quas in deserto ⁊ in inuio ⁊ iaquoso scã ecclesia tolerauit: venit ad scõm modũ: vbi securitatẽ suaz dño asserit esse subiectã: q̃ sub velamẽto alaꝫ ei⁹ inimicoꝫ potuit vitare versutias: significãs ⁊ in tribulationibus ipm expeti debere: ⁊ in securitatib⁹ nomini eius esse psallẽdum. Nam cũ dicit: Si memor fui: ostẽdit se recordationez dñi semp habuisse: nec in rebus psperis oblitã fuisse: quãdo solent humana corda collata bñficia in memoria non hẽre. Per stratũ enim significat quietẽ: vbi solemus in somnos corpa nostra remittere: ⁊ ad refectionis gaudia puenire: Aptãdum est rebus psperis ⁊ quietis: quãdo deuz in memoria vix habemus. Redit enim ad illud q̃ superius dixit: Ad te de luce vigilo. Recte sigdez fidelis in matutinis vigilat: q̃n nec inter pspera sua obliuisci poterat lucis auctorez. Dis Apostolus dicit: Uos estis

i. Thessal. 5. filij lucis ⁊ filij diei. ℣l. fuisti. [Quia ℣factus es adiutor me⁹. Et in velamẽto alaruz tuaꝫ exultabo.] Uersus iste continet beneficia: que illi fuerant domino largiente collata. In periculis quippe ei fuit adiutor: cũ eẽt in deserto: ⁊ in inuio ⁊ inaquoso. Sub vmbra alaruz eius exultat ecclesia: quãdo est supra stratũ suum: id est in psperis collocata. Sic intẽtionem totius psalmi: vnius versus breuitate cõclusit. [Adhesit anima mea post te: me suscepit dextera tua.] Respicianus votum desiderãtis: vt non se vicinam: sed adhesisse domino dicat ecclesia: q̃ verbum conglutinationẽ quãdam cognoscẽ indicare: vt nunq̃ recedat a bono proposito: que adheret domino. Quod nimia charitas: nimius facit affectus vt ita diligamus: quatenus adherẽtes deo: semper esse possimus: sicut ⁊ Apostolus dicit: Qui adheret domino vnus spiritus est. i. Corint. 6. Addidit: Post te: quia peccauit Petrus apostolus: cum preire voluit: dictumq̃ illi est a domino: Redi retro me Sathanas. Quod proprium scripture diuine est: vt quos dominus liberare mauult: post se redire precipiat: vbi nullus locus errozis est. Sequitur: Me suscepit dextera tua. Dextera patris Christus est dominus: qui suscepit ecclesiam alarum suarum velamine protegẽdam. [Ipsi vo in vanuz quesierunt animã meaz: introibunt in inferiora terre.] Ipsi: cum dicit: illos significat qui contrarietatibus scelestis Christum extinguere tentauerunt: in quo omnes sanari: omnes viuere pbatissime comprobantur. In vanum quesierũt animam ipsius: quãdo falsis criminationibus sanguinez eius effundere decreuerunt: qui post triduum resurrecturus erat in gloriam sempiternã. Segtur pena peccantium: Introibunt in inferiora terre: q̃ non ad celos euecti sunt: sed deorsum eos terre viscera sorbuerunt. Male siquidẽ cogitationes: in ima terre vergunt: q̃ de ipsis exeunt: ⁊ in eandẽ iterum cenositatẽ voluuntur: q̃ iudeis euidẽter accidit: cum in blasphemys: ⁊ in innocentis cruore versati sunt. [Tradẽtur in manus gladij: partes vulpiuz erunt.] Tradita est in manus gladij gens iudea: quãdo eam principes Romanorum Uespasianus ⁊ Titus: cede incẽdioq̃z vastauerunt. Uulpis enĩz inter feras aĩal est omnino subdolum: q̃ ⁊ fraudibus cibum querit: ⁊ salutẽ suam callida illusione custodit. Dis merito dolosi homines cõparantur: qui simulata versutia inigtates suas efficere moliunt. Quod bene ad Herodẽ refertur: de quo dñs dixit: Ite ⁊ dicite vulpi illi: non apprehendet Prophetam extra Hierusalẽ. Et in canticis canticoꝫ ait: Capite nobis vulpes exterminãtes vineã. Quod bestiole genus in malo frequenter ponitur: quoniã nimia (sicut dixim⁹) calliditate est versutũ. Iudei enim celestia credere noluerunt: ⁊ partes vulpium facti sunt: id est in subdoloꝫ malitiam transierunt. Siue partes vulpium erunt: illud significat: quando illa Hierosolymitana vastatione cadauera iudeoruz esca fuerunt vulpium ferarumq̃z reliquarum. Uel sicut alys visum est: iudei partes vulpiuz dum se dolosis ⁊ fraudulẽtis praua voluntate ꝓiungunt. [Rex vo letabitur in ℣domino: laudabuntur omnes qui iurant in eo.] Regem dicit: dñm Saluatorẽ: Ipse enim est rex in eternuz. Quod ipsis specialiter conuenire indicauit: incõmutabilis titulus passionis. Nam ⁊ ipse interroganti Pilato de se dixit: Ego in hoc natus sum. Dicit etiam: Letabiẽ in dño: Joan. 18. id est in patre: sicut ipse testatur: Ego in patre ⁊ pater in me est. Addidit: Laudabuntur omnes. Cum sancti dei Christum laudant: ipsi fiunt sine dubitatione laudabiles: quia non possunt preconia eius

Ps.131. Luc.13. Cant.2. ℣l. deo. Joan. 14. Ibidem. 14.

digne

digne narrare: nisi qui ad palmã indulgẽtie meruerint peruenire. Addidit: Qui iurant in eo: Nõ dixit: qui iurant per eum: ne iusiurandũ crederes imperatum: qõ alibi vetuisse cognoscẽ. Ipse enĩ dicit: No- Matth. 5. lite iurare: neq̃z per celũ: neq̃z per terrã ⁊c. Sed iurant in eo: qui ei mentis obsequiũ inuiolabile compromittunt. Nam ⁊ alibi: verbũ istud significat promissionẽ fidelẽ: sicut ⁊ in alio psalmo legiẽ: Iurauit Ps.131. dñs Dauid veritatẽ: ⁊ nõ frustrabiẽ eũ. Iurare quippe diuinitas per aliũ nõ poterat que similẽ non habebat. [Quia obstructũ est os loquentium iniqua.] Reddit causam letitie vnde rex leteẽ in dño: ⁊ laudenẽ omnes qui ei pmissionis sue deuotionẽ fideliter impleuerũt. Quia obstructũ est os loquẽtiũ iniqua. In isto mundo nõ oĩno cõticescunt: qui iniquis locutionib⁹ studere monstranẽ. Sed meli⁹ tempus illius iudicationis aduertiẽ: quando generaliter cõuicta omnis iniquitas obmutescet: ⁊ vlterius non loqueẽ: q̃ nullatenus sibi pdesse cognoscit. Et intende q̃ in binis superioribus versib⁹: peccatoꝫ vindicte relate sunt: ⁊ sanctozum cum domino beatitudo

SCHE narrata est. Q̃ schema grece dicitur Syndicasmos latine collatio: q̃ hic estimo competenter aptandũ: quoniam diuersarum partium bona malaq̃z collatione facta referuntur. Conclusio.

O vere sancta mater ecclia: que fideles deo sacris nutris yberibus: ⁊ facis sine dolore ferre: que te in mũdi istius colluctatione libenter asperis pertulisse. Dicis etiã gratias dño semp esse referendas: vt nunq̃ tribulatio demergat: cuz in ipsis nobis q̃ amare possim⁹ exponas. Deinde q̃ malis: q̃ bonis puenire possit ostẽdis: quatenus omni dubitatione detersa: vero ꝓncipi totius deuotionis nisibus seruiaẽ. Concede rex eterne: vt qui nunc sancte matris predicatione gaudemus: indulgentie tue futuro munere perfruamur.

Explicit expositio in psalmũ. 62m.

¶ In finem psalmus Dauid. LXIII.

Audi deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam. Protexisti me a conuentu malignãtium: a multitudine operantiũ iniquitatez. Quia exacuerunt vt gladium linguas suas: intenderunt arcũ rem amaram vt sagittent in occultis imaculatum. Subito sagittabunt eũ ⁊ non timebunt: firmauerunt sibi sermonem nequaz. Narrauerunt vt absconderent laqueos: dixerunt quis videbit eos? Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio. Accedet homo ad cor altum: ⁊ exaltabitur deus. Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum: ⁊ infirmate sunt contra eos lingue eorum. Conturbati sunt omnes qui videbant eos: ⁊ tumuit omnis homo. Annũtiauerunt opera dei: ⁊ facta eiꝰ intellexerũt. Letabitur iustus in dño ⁊ sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

Titulí hui⁹ vba (sicut sepe dictũ est) absolute referunt ad dñm Christũ: qui per totũ psalmũ locutur⁹ est. Sunt enĩ sine aliqua hystorie narratione ꝓscripta: vt ipsa claritas tituli lucẽ nobis vẽturi psalmi videaẽ afflare. Est enĩ dñs de sua passione dicturus: que mũdo vitã pstitit: ⁊ lumen credulitatis infudit. Audiam⁹ ergo intẽtis animis: q̃z sepe repetatur: nouã tamẽ vtilitatẽ ex ea semp accipim⁹. Qui psalm⁹ sext⁹ esse cognoscẽ hoꝫ qui passionẽ resurrectionẽq̃z dñicã: breui relatione ꝓtingũt. Diuisio.

Ex ⁊ caput nostrũ dñs Christ⁹: verũ hominẽ se assumpturũ esse declarãs: Pria positione ozat: vt a populi iudaici timore libereẽ: dolos eorz factaq̃z ipia quasi iã fuerint trãsacta cõmemorãs: docẽs illos defecisse in psecutionibus suis: se aũt ad resurrectionis gliaz pueniſse. Secũda positiõe irridet seuitiã iudeoꝫ: q̃ magis ipsi turbati sũt de scelerib⁹ suis q̃ resurgẽte dño eius annũtiata est fortitudo. Tũc enĩ letitia iustoꝫ: ⁊ recte fidei vt⁹ appuit. Expositio

℣l. de pcor. Exaudi de⁹ orationẽ meã cũ ℣tribulor: a timore inimici eripe animã meã.] A parte humanitatis assumpte in qua passur⁹ erat: postulat dñs Christus vt in tribulatione positi eiꝰ exaudiaẽ ozo: q̃ ꝯ totis viribꝰ petiẽ q̃ ꝓdesse sentiẽ. Sed quid petat: diligentius audiam⁹. Subdidit enĩ: A timore inimici eripe animã meã. Nõ postulat vt minime pro oĩuz salute moriaẽ (vnde Petrũ arguit dicentẽ: Propitius tibi Matth. 16. esto dñe: nõ erit tibi hoc) sed vt a timore populi pseq̃tis aĩa erepta sancte dispẽsationis sue compleat passionẽ. Sic enĩ ꝓposita bona ad effectuz pueniũt: q̃ pseq̃ẽs nõ timeẽ. Nã si humana cedat infirmitas: nõ vinciẽ sed potius aucta roboraẽ. [Protexisti me a ꝓuẽtu malignantiũ: a multitudine operãtium iniquitatẽ.] Cõsideremus quẽadmodũ se ꝓtectũ dicat esse qui passus est: ⁊ nõ doleam⁹ mortẽ quã fidelib⁹ dñi scelerato ꝓ volũtas inferre tentauit. Protectus est plane a ꝓuẽtu malignantiũ: q̃ dũ illi eũ crederẽt coiter mori: resurrectionis eius gloria ꝓbanẽ eẽ ꝓfuit. Protect⁹ est deniq̃z virtute diuinitatis sue: q̃ filij⁹ erat bois: ⁊ idez filij⁹ dei in duab⁹ naturis vna sine aliqua dubitatione ꝓsona: habẽs in potestate ponẽdi animã suã ⁊ iterũ sumẽdi eã. Protect⁹ est itaq̃z Joan. 10. q̃ malignoꝫ insidias potẽtie sue virtute superauit. Addidit: A multitudine operãtiũ iniquitatez. Supra dixit: A ꝓuentu malignantiũ: q̃ ad ꝓsilia pót referre: nũc: A multitudine operantiũ iniquitatẽ: vt actũ exprimeret proprie passionis. [Quia exacuerunt vt gladiũ linguas suas: intenderũt arcuz rem amarã.] Per hos quatuor vsus vsq̃z ad diuisionez: per diuersas allegorias: iudeoꝫ significat persecutionẽ. Sed hic reddiẽ causa iustissima: quare protect⁹ sit a multitudine operantium iniquitatem. Nam quãtum illi linguas suas velut mortiferum gladiũ exacuebãt: tãtũ eoꝫ iniquitas frangebatur: vt in se potius mala ꝓuerterent: que contra innocentis sanguinez ꝓparabant. Iste enĩ peccantiũ mos est: vt primũ sibi noceãt qui alterũ grauare festinãt. Sed respiciam⁹ q̃ dixit: Linguas suas exacuerũt: illud scilz tẽpus ostẽdens q̃ vna voce clamauerũt: Crucifige crucifige. Luce. 23. In vicẽ qppe facti est sceleris ꝓbata snia. Nec inter est qui occidat: si innocentem aliquis occidendũ eẽ pronũtiet. Sequiẽ: Intenderũt arcũ rem amarã: id

est:occultas insidias:que vt illi putabãt minime sentirenẽ. Perfidũ siquidẽ Judã datis triginta argenteis sollicitauerũt vt fieret traditor:qui eiꝰ videbãt fuisse discipulus. O res amara:⁊ omni felle deterior quiuã ad ꝓditionẽ:discipulũ ad necẽ:ꝓseruatore pecunie ꝑmio subito fuisse corruptum. ⌊Ut sagittẽt in occultis imaculatũ. Subito sagittabũt eum ⁊ nõ timebunt.⌋ De superioribꝰ pendet iste versiculus: Intenderũt arcũ vt sagittẽt in occultis imaculatũ. In occultis:sic accipiendũ est:vt iudei putauerũt. Leterũ actꝰ eoꝝ occultus esse Christo nõ potuit:qui frequenter ꝑdictus est anteq̃ fieret. Immaculatũ duobus dicimus modis. Sunt isti cõmunes imaculati: qui misericordia dñi abluti reddunt oĩno purissimi

Pſ.50. sicut in quinquagesimo psalmo dictus est. Lauabis me ⁊ super niuẽ dealbabor. Immaculatus aũt solus vere dicit Christꝰ:qui nullã ꝓtraxit maculã peccatorũ:sed celesti puritate mũdissimus ab omni delicto ꝓbat alienus. Merito ergo se significans dicit: Ut sagittẽt imaculatũ:quaterꝰ iudeis timor maior crescret:qui inocẽtis sanguinẽ fundere festinarũt. Sequit: Subito sagittabũt eũ ⁊ nõ timebũt. Subito: ⁊ hic ita accipiendũ est:sicut iudei dementissimi putauerũt. Nã quo modo credẽdũ est subitũ:qõ discipulis ꝓstat esse ꝑdictum:

Matth.20. Sicut in euangelio legit: Ecce ascendimus hierosolymã ⁊ filiꝰ hois tradet vt crucifigat. ⁊ bis similia:que de sua passione ꝑdixit. Nam qõ dixit:Sagittabũt eũ ⁊ nõ timebũt:ostẽdit maligne cogitationis effectũ:vt nõ solũ tractatũ sce-

Al. sermonẽ nequam Al. narrauerunt Al. eos Matth.26. lus:sed etiã impletũ esse videret. ⌊Firmauerũt sibi ⁊ verbũ malũ. Disposuerũt vt absconderent laqueos:dixerũt quis videbit nos:⌋ Uerbũ malũ firmauerũt sibi quando dixerunt: Reus est mortis. Siue quãdo ꝓfessi sunt: Sanguis eiꝰ sup nos ⁊ super filios nostros. Firmauerũt:vtiq̃ dictum est:obstinatione durissima nõ veritatis munimine solidata. Sequit

Ibidem.27. Disposuerũt vt absconderent laqueos:dixerũt quis videbit nos: Hic describitur ꝓsuetudo peccantium. Omnis enim qui dolũ parat:dominẽ se putat fallere:vt possit ad suas nequitias puenire. Sic iudei scelerata mẽte ꝓfusi:Christũ tantũmodo hoiem putantes:malignitatẽ suã nõ credebãt agnosci:cui cuncta celestia vel terrena veracius patent:q̃ sibi ipsa sunt

Al. scrutinio cognita. ⌊Scrutati sunt iniquitates:defecerunt scrutantes scrutiniũ. Accedet homo ad cor altũ:⁊ exaltabit deus.⌋ In his duabꝰ sentẽtijs:vsus iste diuisus est. Dicit enĩ quemadmodũ se ꝓsilia praua ꝓfundãt: ⁊ in opere cogitationis sue maligna deficiãt. Cõtra: bona voluntas ⁊ illuminatus sensus:quẽ ꝑfectũ habere videat ostẽdit:vt quãto se deo ꝓximat:tãto diuinitatẽ sibi exaltataꝫ esse cognoscat. Scrutati sunt iudei iniquitates:quas vtiq̃ pretermittere debuissent:dum nullũ ibi fructũ salutis sue poterant inuenire. Dixerũt enĩ:Si dimiserimꝰ eũ sic:veniẽt Romani ⁊ tollent nobis ⁊ locũ ⁊ gentẽ. Perscrutati sũt etiã iniquitates. Cũ enĩ dominũ audissent dicentem

Joan.ii. paralytico:Dimittunt tibi peccata tua:illi ꝓtinus eũ

Matth.9. blasphemare putauerũt. Quibus ait dñs:Quid cogitatis nequã in cordibꝰ vestris: Perscrutati sunt quoq̃ iniquitates:sicut euãgeliũ dicit:cuꝫ interrogationes diuersas insidiantes adhibebant:vt inuenirent qua ex causa accusarent eũ. Sequit pena peccãtiũ. Defecerũt scrutantes scrutiniũ:qꝛ semper in cogitationibꝰ suis deficiunt qui ad res pessimas peruenire

Pſ.106. ꝓtendunt. De quibꝰ ⁊ alio loco dictũ est. Infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret eos. Cõsequit pars secũda sentẽtie. Accedet homo ad cor altũ:⁊ exaltabitur deꝰ. Cũ dicit:Accedet homo ad cor altũ ⁊ exaltabit: illos significat:qui res diuinas pia intentione pergrũt. Cor enĩ altũ cũ est:quãdo celestia cogitat:⁊ terrena deuitat. Iste nõ deficit sicut illi qui scrutinium ꝓscrutant:sed magis magisq̃ crescit:⁊ vsq̃ ad hoc peruenit vt ab eo sũmus atq̃ oĩpotens deus esse credat:nõ q̃ deus altior fiat:sed qꝛ in corde sancti hominis semp diuinitas ꝓsiderata grandescat. Et notaꝫ superiꝰ de perfidis iudeis dictũ est:qꝛ defecerunt in cogitationibꝰ suis:nunc aũt de aplis dicit: cũctisq̃ fidelibꝰ in quoꝝ corde tãtũ exaltatꝰ est deꝰ:quãtũ cogitationes veras atq̃ sanctissimas puris mentibꝰ intrauerũt. ⌊Sagitte puloꝝ facte sunt plage eoꝝ.⌋ Post enumerationẽ iudaice prauitatis quã in necẽ dñi peragere tentauerunt:venit ad secũdam positionem:vbi fremitus eoꝝ ⁊ dura ꝓfilia aptissima comparatione deridet. Que figura dicitur Ironia. Quid SCHE

Matth.25. enĩ leuius:quid ve inaniꝰ:q̃ verũ iudicẽ falsẽ adiudicare:q̃ occidere velle qui mortuos suscitabat:q̃ ligatũ tradere qui mundi vincula dissoluebat: Parpuloꝝ siquidẽ sagitte inania tela sunt:qui ludendi studio fragiles cannas in sagittarũ ꝓsuetudinẽ iacere ꝓsueuerũt. Sic indeoꝝ vota inefficaci malignitate seuissima:nõ intulerũt flendã mortẽ:sed potiꝰ gloriosissimã passionẽ:talesq̃ plagas dederũt:quibus mors ipsa moreret:⁊ ꝓmissa mundi sospitas velociter ĩpleret. ⌊Et infirmate sunt ꝓtra eos lingue eoꝝ. Conturbati sunt oẽs qui videbãt eos.⌋ In hoc versu origenis est sequẽda trãslatio:vt nobis ꝓstare possit absoluta sententia. Infirmate reuera sunt lingue iudeoꝝ:quãdo dixerũt:Si filius dei est descendat de

Matth.17 cruce. Et viderũt postea resurgẽtẽ de sepulchro:quẽ de crucis descendere non credebant posse patibulo. Ubi est iudei infidelitas vestra: Adhuc de viuo dicebatis:Si rex israel est descendat de cruce. Uos/

Ibidem ipsos cõsulo:vosĩpsos iudiciũ peto:quãto mirabiliꝰ est mortuũ posse resurgere:q̃ adhuc viuũ de cruce velle descẽdere: Parua petistis:dum maiora puenerint. Sed infidelitas vestra nõ potuit sanari signis multo fortioribꝰ q̃ petistis. Additum est:Cõturbati sunt omnes qui videbant eos:reos scilꝫ atq̃ ꝓfusos: ꝓtra quoꝝ linguas resurrectio Christi gloriosa puenit. O noua mẽtis ⁊ admirãda callositas. De illorũ ꝓfusione turbabant aliꝰ: ⁊ illoꝝ ꝑteruitas ad penitudinẽ nõ poterat inclinari. Cõturbati sunt enim ex illis quidã credẽtes:quãdo ad aplos venerunt ⁊ dixerunt:Quid faciemus viri fratres: A quibꝰ salutaria

Act.2. monita ꝓcipientes:per sanctũ baptisma dilui meruerũt a damnatione ꝑpetua. ⌊Et timuit omnis homo.

Al. nõ habet ⁊ Et annuntiauerunt opera dei:⁊ facta eius ĩtellexerunt.⌋ Frequenter diximus generalitatẽ pro parte poni. Omnis enim homo hic intelligendus est:non ille vniuersalis:sed qui iudicium futurum considerata domini potestate formidat. Nam vt intelligas de fidelibus tũ dici:vide quod sequitur:Et annuntiauerunt opera dei:scilicet gloriam resurrectionis: agnitionem in ꝓfractione panis:ascensionẽ in celis: varys linguis locutos fuisse discipulos:⁊ cetera que per apostolos suos post resurrectionem suam dominus Saluator ostendit. Ista enim annuntiauerunt predicando diuersis:⁊ prodolor gẽtes auditis credere miraculis:quibꝰ illi noluerũt animũ ꝑbere nec visis. Additus est:Et facta eius intellexerunt. Utiq̃

intellexerũt esse diuina:qꝛ talia implere nõ poterat humana fragilitas. ⌊Letabit iustꝰ in dño ⁊ sperabit in eo:⁊ laudabunt omnes recti corde.⌋ Audiuimus promissionẽ dñi:⁊ sententiã verissime iudicãtis. Iustum in futuro dicit esse letaturum:qꝛ hic discipulos suos nouerat diuersarũ passionũ afflictionibꝰ ingrauandos:sed letabunt quãdo sedebũt in iudicio iudicantes duodecim tribꝰ israel. Cõtristati sũt ad tempus:letabunt in eternũ:qꝛ maiora sunt ꝑmia dñi:q̃ que illi a fidelibꝰ munere tamẽ ipsi ꝑbant offerri. Sed ne crederes solis aplis dici:sequit sentẽtia generalis: Et laudabunt omnes recti corde. Corde recti sunt:qui per rectas semitas dñi gradiunt. Ab illa enĩ regula:qui pedẽ voluerit amouere distortꝰ est: nec põt qui q̃ rectus dici:nisi qui illi veritati ꝑdicationiq̃ ꝓsentit. Tales enĩ reddunt semp laudabiles qꝛ ⁊ dõm laudant:⁊ ab ipsa veritate laudant. Quid enĩ laudabilius q̃ ab ipso iudice in ꝓspectu omniuꝫ angeloꝝ gloriose ⁊ desiderãter audire: Uenite bene dicti patris mei:⁊ reliqua que nos euangely textus edocuit. Conclusio.

Hinis ꝑficue nos ex ꝑsona sua dominꝰ Christꝰ instruxit:vt ipse exponeret passionẽ suã: cuiꝰ nemo põt refutare sententiã. Nã cũ iudeis dicimus:Ecclesia catholica loquit:illi fortitan negligẽter accipiũt. Cũ eis obycimus ꝓphetã suũ:illi nihilominus ad falsas interpretationes recurrũt:vt aliq̃ argumentũ ꝓueniat excusationi de assumptione mendacy. Nũc quid dicturi sunt obstinati:qui ĩpm dominũ audiunt de se futura ꝑloquentẽ: Cui ꝑsum ꝑserũt ingerere crudelissimã passionẽ:cuius resurrectionẽ iter eos factã:mũdus agnouit:qui debitas penas ĩcredulis:fidelibꝰ aũt eterna ꝑmia cõpromittit. Supplicate iudei dum tempꝰ est:querite dum potestis:inter agnos potius ad dexteram recipi:ne ad sinistram cum hedis vos contingat expelli.

Explicit expositio in psalmum.63ᵐ.

¶ In finem psalmus Dauid canticum hieremie ⁊ ezechiel de populo transmigrationis cum inciperent proficisci. LXIIII.

E decet hymnus deꝰ in syon: ⁊ tibi reddetur votuꝫ in hierusalẽ. Exaudi orationẽ meam: ad te omnis caro veniet. Uerba iniquoꝝ preualuerũt super nos: ⁊ impietatibus nostris tu propitiaberis. Beatꝰ quẽ elegisti ⁊ assumpsisti: ibabitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctũ est templũ tuuꝫ mirabile in equitate. Exaudi nos deus salutaris noster: spes oĩum finiuꝫ terre ⁊ in mari longe. Preparans montes in virtute tua accinctus potẽtia: qui ꝓturbas profundum maris sonũ fluctũ eius. Turbabunt gentes ⁊ timebunt qui habitant terminos a signis tuis: exitus matutini ⁊ vespere delectabis. Uisitasti terram ⁊ inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam. Flumen dei repletum est aquis: parasti cibum illorũ quã ita est preparatio eiꝰ. Riuos eius inebriãs multiplica genimina eius: in stillicidijs eiꝰ letabitur germinans. Benedices corone anni benignitatis tue: ⁊ campi tui replebũtur vbertate. Pinguescent speciosa deserti: ⁊ exultatione colles accingẽtur. Induti sunt arietes ouiũ: ⁊ valles abundabunt frumento: clamabunt etenim hymnum dicent.

N finẽ ꝑs Dauid: vba iã nota sũt: restat vt sequentia dicere debeamus. Cũ populis hebreoꝝ ꝓpter inobedientiã suaꝫ captiuus a chaldeoꝝ gente ducerẽt: hieremias ⁊ eẽchiel ꝓphete dixerũt eos post septuaginta annos: in suã patriã esse redituros: euersamq̃ ab hostibus hierusalẽ: meliore statu reparaturos. Addidit: De populo transmigrationis: vtiq̃ hebreo: qui in babyloniã ciuitatẽ migratus est: qõ spiritualiter significat quãdo peccatis faciẽtibꝰ in diabo-

INTER li potestate traducimur. Babylonia quippe: sicut sepe memoratũ est: interpretatur confusio: quã specialiter ad diabolũ manifestuꝫ est pertinere. Iste ergo populus qui babyloniã deserens post captiuitatẽ ad hierusalem ciuitatem domini festinabat: illos respicit qui mundi istius confusione damnata: ad ecclesiam Christi venire contendunt. Quibus auctoritate patrum: totus iste psalmus aptandus est: quoniaꝫ quando iste populus reuertebat ad hierusalẽ: Hieremias ⁊ Eẽchiel morte preuenti sunt. Sed vt nodus questionis huius euitemus: talis nobis sit ordo verborum. In finem psalmus Dauid canticum de populo trãsmigrationis: per prophetiam Hieremie ⁊ Eẽchiel cuꝫ inciperent proficisci. Sic recte intelligitur: vt verba magis ad populuꝫ: q̃ ad Hieremiã ⁊ Eẽchiel pertinere videantur. Diuisio.

Opulus iste qui seculi peccata deseruit: reuertens ad dñm Saluatorẽ: Pro ĩgressu psalmi: auctorẽ suũ liberatus agnoscens: orationẽ suã postulat debere cognosci: de finiẽs solũ illũ beatũ esse: qui ad eiꝰ atria meruerit peruenire. Secũda sectione: spem dicit dominũ oĩuꝫ finiũ esse terrarũ: diuersas laudes ipsius potẽtiãq̃ allegorica cõparatione describẽs: sanctosq̃ eiꝰ hymnica in ĩpm exultatiõe gaudẽ. Expositio.

E decet hymnus deus in syon: ⁊ tibi reddet votũ in Hierusalẽ.⌋ Reuersa plebs ad dominũ de captiuitate peccati: in magna exultatione ꝓrupit: asserens solum deũ dicere hymnũ nõ demonuꝫ turbas: vt putabat ante gentilitas. Habuerat enĩꝫ carmina que ĩmundis spiritibus idolisq̃ fundebat: sed ad lumen veritatis adducta: ĩpm solũ dicit debere laudari: qui creator oĩum ꝑbat agnosci. Nec tũ alibi nisi in sion: id est in ꝓtemplatione. Sed ista contemplatio recte fidei lumen declarat. In ipsa enim verus hymnus dicitur domino: disciplinabili carmine nõ lingue clamore peruerso. Sed vt hoc expressius intimaret: adiecit: Et tibi reddetur votum in Hierusalem. Ab infidelibus vota reddebantur ⁊ marti ⁊ veneri: ceterisq̃ demonibus: vt siquis fuisset de prelio liberatus: sacrificabat gradiuo: si quis ad fedum adulterium peruenisset: adorandam deam libidinis estimabat. Nunc autem veritate recognita: de bonis operibus in Hierusalem deo soli votum dicit

esse reddendũ:que est visio pacis:in qua manet fixa
¶ immobilisq; felicitas.¶ Exaudi oratione meam:ad te
¶ omnis caro veniet.¶ Iste ꝑplus qui ꝓi⁹ dixerat:Te
decet hymnus deus in syon:nunc ad dñm hymnica
supplicatione ꝑclamat dicẽs:Exaudi oratione meã:
vt ipse ꝓius faceret:qõ ceteris faciendũ esse ꝑdixe-
rat. Ipse populus oratione sua exaudiri petit:quẽ su-
perius diximus. Sciens enĩ se esse moriturũ:illum
rogabat ad quẽ se post hanc vitã venturũ esse nosce
bat:vt hic ei parceret:ne ibi de ipso iudicaret. Sic
2. Corin. 5. enĩ de illo iudicio dicit Aplus. Omnes eniz stabim⁹
ante tribunal Christi:vt recipiat vnusquisq; ꝑpria
corporis vt gessit:siue bonũ siue malũ. Vic enim car
nem:nõ solũ sanctos:sed oẽm hominẽ debemus ad-
uertere:q; omnes ad eũ cõstat esse venturos:siue da-
IDI mnandos:siue in eternã requiẽ collocãdos. Et nota:
¶ in scripturis diuinis frequẽter ⁊ sola anima:⁊ so-
la caro ꝓ homine ponitur:vt est illud in Genesi:Et
Geñ. 46. intrauerũt in egyptũ cuz Iacob anime septuaginta
quinque. Et hic:Ad te oĩs cãro veniet. Quo loco vtili
SCHE mum est Synedoche schematis meminisse:que si-
¶ gnificat a parte totũ.¶ Uerba iniquoꝝ ꝓeualuerũt
¶ super nos:⁊ impietatibus nostris tu ꝓpitiaberis.¶
Preualuerunt quidẽ verba iniquoꝝ:quãdo pagani
parẽtes ꝑsuaserũt filys suis antiq̃s rit⁹ ⁊ sacrilegia
que colebant. Tracti eniz per infantiã:illud videnẽ
secuti:qõ rudibus animis imbiberũt. Preualuerũt
super nos:dictũ est:tanq̃ aliqõ altissimum mare:qõ
abundãtia fluentoꝝ obiecta queq; submergit:⁊ ena
tare nõ sinit quecũq; vozauerit. Sed his errozibus
pietas diuina subuenit:quãdo salutẽ mundo aduen
tu dñi Saluatozis indulsit. Perscrutandũ est autẽ:
quid velit ꝑpitiatus intelligi. Apte dicimus hoc de
sacerdotib⁹:quotiẽs per ĩmolata sacrificia peccatis
nostris ꝑpitiã faciunt diuinitatẽ:vt ira que debeba
tur delictis:ꝓuertat in gratiã salutis:⁊ qui erant fa-
ctis suis iustissime rei:reddant diuinitatis muneri-
bus absoluti. Sic diuinitas ꝑpitiata est humano ge
neri:quãdo nobis ⁊ sacerdotẽ ⁊ hostiã ipsum ꝓtulit
2. Corin. 5. Christũ:sicut dicit Aplus:Deus erat in Christo mũ-
dum reconcilians sibi:nõ reputans illis delicta eoꝝ.
¶ Beatus quem elegisti ⁊ assumpsisti:inhabitabit in
Alt. aurijs ¶ tabernaculis tuis.¶ Quidã versum hunc aptanduz
estimant dño Saluatozi:sed nos illũ magis ad com
munẽ beatũ dicimus esse referendũ. Dixerat enim
superius. Impietatib⁹ nostris tu ꝓpitiaberis:nunc
sequit:Beatus quẽ elegisti ⁊ assumpsisti:vt nõ hoc
de illo singulariter ĩmaculato:sed de peccatoze abso-
lute dixisse noscat:Beatus est igit:quez elegit dñs.
Sed vide quid ait:Elegisti:vt hanc electionẽ nemo
suis meritis applicaret:sicut ipse in euangelio dicit:
Joan. 15. Non vos me elegistis:sed ego elegi vos. Assumi est
aũt:in eternã requiez collocari:quã sanctis suis dñs
pius compromittit. Sed quid talib⁹ ꝓtingit:ipse sub
sequit. Inhabitabit in tabernaculis tuis. Inhabita-
re dicimus eos:qui adeptũ locũ nulla permutatione
dereliquũt. Sed qualis sit ista habitatio:in alio psal
Ps. 83. mo dicit:Concupiuit ⁊ defecit anima mea in atria
dñi. Ibi enim habitare iam ꝓmiũ est:q; nequeũt
illuc introire:nisi quos celestis misericordia dignat
eligere.¶ Replebimur in bonis domus tue:sanctuz
¶ est templum tuuz.¶ Si bona domus dei:id est:hieru
salẽ future ad liquiduz voluerit ꝑscrutari mens hu-
1. Corin. 2. mana:nõ sufficit:de quibus dicit Aplus:Qõ oculus
nõ vidit:nec auris audiuit:nec in cor hois ascendit:
que ꝓparauit deꝰ his qui diligũt eũ. Sed q; fas est:
ꝓ parte audita log:domus eiꝰ bona sũt:tricenariꝰ:
sexagenariꝰ:⁊ centenariꝰ fructꝰ:quez ibi sanctis suis
fidelibꝰ dñs pollicet. Sunt etiã ⁊ hic bona domꝰ eiꝰ:
que dicit Aplus:Alys enim dat sermo sapiẽtie:alys 1. Corin. 1.
sermo sciẽtie:alij fides in eodẽ spiritu:alij gratia sa-
nitatũ:alij genera linguarũ:alij iterpretationes ser-
monũ ꝛc. Et ituere qõ dixit: Replebimur:quasi ad
mensurã nostrã quãtũ possumꝰ capere potabimur:si
gnificãs illud qõ idẽ Aplus dicit:Unicuiq; aũt no- Ephe. 4.
strũ data est grã ꝯm mẽsurã donationis Christi. Se
quit:Sanctũ est templũ tuũ:Siue hoc pertinet ad
domũ dei que est ecclesia:siue ad incarnationẽ dñi:
sicut legit in euãgelio. Destruite templũ hoc:⁊ in tri Joan. 2.
duo edificabo illõ. Et paulo post ait euãgelista:Doc
¶ enĩ dicebat de templo corporis sui.¶ Mirabile in eq
¶ tate. Exaudi nos deus salutaris noster.¶ Quod dixit:
Mirabile in equitate:ad templũ respicit ꝑdictum.
Multis enĩ modis põt esse mirabile. Sed addidit:
In equitate:vt illũ aduentũ ipsiꝰ debuisses aduerte
re:cũ bonos segregat a malis:⁊ vnicuiq; digna retri
buet. Uerũ vt hoc de ipso intelligere deberemus:se-
quit:Exaudi nos deus salutaris noster. Ipse enĩ deꝰ
Saluatoz noster est:qui mũdo salutẽ ꝓtulit:⁊ huma
¶ no generi sua pietate subuenit.¶ Spes oĩuz finiũ ter
¶ re:⁊ in mari longe.¶ Postq̃ populus ille ꝓversus ora
tionẽ suã simplici corde ꝑfudit:bonisq; dñi se asse-
ruit esse cõpletũ:venit ad secũdam sectionez in qua
laudes dñi virtutesq; describit. Nam sensus iste:in
deoꝝ persuasiones:hereticoꝝ praua dogmata false
veritatis abscidit. Spes enĩ dñi nõ est localis:neq;
vniꝰ gẽtis:sed oĩum finiũ terre:quando illi per vni-
uersum orbem humilia vota fundunt. Qui merito
oĩum spes est:quando fidelibꝰ cunctis eterna ꝑmia
cõpromisit. Sed ne hoc tm̃ de sola terra itelligeres:
quã magnã vocant: addidit:Et in mari longe. Siue
ad insulas respicit:quas nõ videbat terre finibꝰ in-
clusisse:siue ad mare longũ:id est:totiꝰ seculi habita
tionẽ:de quo ⁊ alibi dicit:Hoc mare magnũ ⁊ spatio Ps. 103.
sum manibꝰ. Longũ est enĩ:qm̃ habitatio eius:innu
meras ꝓtinet nationes. Nã mare mundũ debere in
telligi:dñs quoq; testatur. Ait enim discipulis suis:
Faciã vos piscatores hominũ. Ubi enĩ pisces maxi- Matth. 4.
me:nisi in mare sunt:Mari quippe iuste compara-
tur hic mundus:q; falsitatibus amarus est:fluctibꝰ
diabolicis quatitur:⁊ vitiozum tempestatibus com-
¶ monetur.¶ Preparans montes in virtute tua:accin-
¶ ctus potentia.¶ Uersum istum:paulo diligẽtius per-
scrutemur. Est enĩz verbozũ subtilitate profundus.
Quod enim dictum est:Preparans montes in virtu
te:ad terrenas altitudines omnino nõ pertinet. Pre
parare vo non dicimus nisi qõ ad competẽtes alios
vsus necessaria qualitate prouidetur. Et ideo prepa-
ratos montes Apostolos per allegoriam decenter ac-
cipimus:qui ad verbuz predicationis electi sunt:for
titudinem habentes fidei:⁊ altitudinez sanctitatis:
humiles cõuersatione:sed merito celsiozes. Dos do
minus preparauit in virtute sua:q; per eos fecit ma
gna miracula:vt ⁊ magnitudine verbi ĩcredulos cõ-
uerterẽt:⁊ factoꝝ admiratiõe durissima corda mol-
lirẽt. Sed quẽadmodũ hec preparauerit:ꝓsequẽter
exponit:Accinctus potẽtia:id est:indutus maiestate
sua. Humanitas enĩ dñi vbi potestate precincta est
vt qõ homo nõ habuit virtus diuina ꝑstaret. Accin-
gimur enim nos bonore balthei:dum tamen alia sit

dignitas cinguli q̃ natura cingẽtis. Sic ⁊ in psalmo
Ps. 44. quadragesimo septimo dictũ est:Accingẽ gladio tuo
Ps. 29. circa femur potẽtissime. Et alibi:Precixisti me leti-
DOG tia. Dec enĩ ⁊ talia:duas naturas idicãt dñi Christi:ple
nissimas atq; ꝑfectas in vna eadẽq; ꝑsona:sicut oĩs
¶ catholica ꝓfitet ecclesia.¶ Qui ꝓturbas ꝑfundũ ma
Alt. nõ habet ¶ris:sonũ fluctuũ eius quis sustinebit:Turbabunt
¶ gentes.¶ Postq̃ per allegoriã montiũ dixit Aposto-
los esse ꝓparatos:nunc exponit quid per eos domi
nus fuerit operatus. Turbauit enĩ apostolis ꝑdican
tibus:nõ solũ superficiẽ maris:sed fundũ maris:id
est:gentiliũ corda demersa ꝑfundius. Nã cũ sua nu
mina ꝓticuisse cernerẽt:⁊ annihilata esse sentirent:
merito corde turbati sunt:quãdo spes suas ad nihi-
lũ peruenisse noscebant. Nã cuz seculũ:mare dicat:
ꝓgrue fundo maris cõparata sunt corda dementiũ.
Inde eniz iuitus surgit:qõ fluctus excitet peccatoꝝ.
Inde venit inopinata cõmotio:que innocentiã vbe
rat:sanctosq; defatigat. Sequit:Sonũ fluctuũ eiꝰ:
quis sustinebit:Dic significat ꝑsecutores:qui lz ipsi
velut fluctus altissimi concitent:sonos eoꝝ:id est:di
cta crudelia nullatenus ab hominibus sustinent:ni-
si diuina gratia ꝓcedente eoꝝ ꝑteruia fracta supere
tur. Quis sustinebit:quãtũ ad hominũ pertinet fra-
gilitatẽ:dicit. Nam dono domini suffragãte:marty-
res eoꝝ violentiã superare potuerũt:vnde maxime
ꝓturbate sunt gentes:quãdo fidelissimos cernebãt
⁊ viuos facere virtutes:⁊ mortuos supplicãtiũ vota
complere:contra:sua numina ⁊ eoꝝ potentiaz paue-
scẽ:⁊ responsa denegare. Tunc enĩ ⁊ delphicꝰ apollo
cõticuit:tũc a delphis diana discessit:tunc Cytherea
venus erubuit. Sed quid rogo gẽtes facere poterãt:
¶ quando sua numina formidare cernebãt:¶ Et time-
Alt. nõ habet ¶bunt omnes qui habitant fines terre a signis tuis
Alt. termios ¶ exitus matutini ⁊ vespere delectaberis.¶ Dic tẽp⁹
Alt. delecta- bis significat:quo apostoli diuersa signa faciebant. Ne-
cesse enĩ erat vt vniuersitas ꝓtremisceret:que orbez
terre habitare videbat:quãdo talia signa cernebat:
que nec lectio eoꝝ ꝑdiderat:nec visio vlla monstra
uerat. Ipse enĩ dixit:vnde timor ille ꝓcipi potuisset:
id est:a signis tuis. Addidit:Exitus matutini. Exit⁹
matutini est:quãdo aliquis ex mundi istius felicita-
te ad dominũ ꝓuertit Saluatorẽ. Matutinũ enim
tempus semp clarescit:⁊ ꝑcessu diei gratiã illumina
tionis acquirit. Qõ autẽ dixit:Et vespere delectabe-
ris:significat quãdo grauia patientib⁹ semper obscu-
rũ est:sed tamẽ ad dominũ veniũt creatorẽ qui me-
rores eoꝝ ꝓuertit in gaudiũ. Itaq; vtrarũq; rerum
exitus delectabit dñs:q; vndiq; deuotos per abun-
¶ dantiã sue largitatis acquirit.¶ Uisitasti terraz ⁊ in-
¶ ebriasti eam:multiplicasti locupletare eam.¶ Terrã
bic genus humanũ debemus accipere:qõ satiatum
atq; refectũ est:quando dñs aduenire dignatus est.
Ps. 22. Sed vnde ista terra debriata fit:alter psalm⁹ expo-
nit dicens:Et poculũ meũ inebriãs:q̃ ꝑclarum est.
IDI Ebrietas felix:satietas salutaris:que quãto copiosiꝰ
sumit:tãto sobrietatẽ mẽtibus donare dignat. Qua
ꝓpter hoc genꝰ locutionis:in scripturis diuinis est
ꝑpriũ:qm̃ in bono plerũq; ponit. In scripturis aũt
secularibus vel in cõbus fabulis:ebrietas in bona
parte penitus nõ habet. Subiũgit:Multiplicasti lo
cupletare eã. Uerba ista inexplicabilẽ modũ dona-
tionis ostẽdũt. Nã qui multiplicat locupletare:quã
ETY tum sit non videt exprimere:sed in ĩmensum ducit
qõ vbis talibꝰ pollicet. Locuples enĩ dicit:loca plu-
ra tenens. Ipsa est terra quã dignatus est assumere
non quã humanitatis moze calcauit. Istã siquidem:
quã terimus:nõ locupletandã legimus:sed potiꝰ im
mutandã:sicut Isaias dicit:Erit celũ nouuz ⁊ terra Isaie. 65.
¶ noua.¶ Flumen dei repletũ est aquis:parasti cibum
¶ illoꝝ:q; ita est ꝑparatio tua.¶ Bene misericordia
Alt. aqis dñi plenissimo fluuio cõparat. Nõ enĩ aliqua sicci Alt. ciuo
tate põt ĩminui:qui potationib⁹ crebzis nescit expen
di. Mundialis aqua:aut imbzib⁹ accipit augmentũ
aut siccitate defectum:dei vo fluuius semp plenus:
semper equalis est. De quo dictuz est:Fluminis im- Ps. 45.
petus letificat ciuitatẽ dei. Et ipse dñs in euangelio
ait:Qui biberit aquã quã ego do ei:non sitiet vnq̃: Joan. 4.
sed fiet in eo fons aque saliẽtis in vitã eternã. Nec
moueat qõ alibi singulari:alibi plurali numero flu-
mina sunt posita. Unitatis enĩ vtus est:multa cõple
cti. Nã cũ dicamus ecclesias pluraliter:vnaz tamen
ꝓstat esse catholicaz:qõ innumeris vicib⁹ cognoscit
esse memoratuz. Sed postq̃ de potu fluminis dixit:
de cibo spirituali subiecit:ne puuium dñi copiosissi
mũ amicos suos reliqueret ex aliqua parte ieiunos.
Dicit enim:Parasti cibũ illoꝝ. Cibus iste nõ denti-
bus mandit:sed anime auiditate deuozat. De quo
dictũ est:Panẽ celi dedit eis:panẽ angeloꝝ mandu Ps. 77.
cauit homo. Sic totũ ad cõmunionẽ sacrã ꝓuenien
ter referr:quãdo ⁊ eius sanguinẽ bibimus:⁊ de eius
corpore saginamur. Et ne aliquid casualiter factum
putares:sicut arbitrat irridenda gẽtilitas:subdidit:
Quia ita est preparatio tua. Sic enim omnia ꝓtige-
runt:quemadmodũ sunt ab ipso disposita:sicut ipse
in euangelio dicit:Nonne quinque passeres veneũt Luce. 12.
dipondio:⁊ vnus ex illis non cadet super terraz sine
¶ voluntate patris vestri:¶ Riuos eius inebzia multi-
¶ plica fenerationes eius:in stillicidys eius letabit
Alt. genimia ¶ tum exozietur.¶ Riuos etiam hic dicit apostolos Alt. germi-
nans
vel alios fideles:qui de illo dei semper repleto flu-
mine biberunt. Sed ne potũ ipsozum crederes esse
tenuissimũ:dicit riuos ipsos inebziandos:vt ad tan-
tam satietatẽ peruenĩant:quãta ⁊ ipsis abunde suffi-
ciat:⁊ alys profutura concedat. Redit igit ad singu
larem numerũ:quẽ ecclesiastice vnitati diximus cõ
uenire. Dicit enim:Multiplica generationes eius.
Illius scilz riui qui de flumine sancto profluxit:vt
per generationes succedentes predicatio beata non
deficiat:sed multiplicet:vnde catholica semper cre-
scat ecclesia:vt qui modo imbuunt sacro dogmate:
post alios docere videantur:qõ quotidie fieri euidẽ
ter cognoscimus. Dictum est de riuis qui pertinent
ad perfectos:nunc dicit de stillicidys qui ad incboã
res respiciunt christianos:quãdo angustata primoz-
dia latissima nõ potest introire doctrina. De quibus
dicit Aplus:Non potui vobis loqui quasi spiritali- i. Corin. 3.
bus:sed quasi carnalibus. Quasi paruulis in Christo
lac vobis potum dedi:nõ escaz. Stillicidia enĩ sunt
gutte que de tectis cadunt:non pondere:sed assidui- DEF
tate penetrantia:que quãtũ distent a riuis etiam vi-
sualis nobis ratio patefacit. Ergo in primordys suis
letabitur omnis fidelis:cum exozietur ex aqua ⁊ spiri
tu sancto:quando vere renascimur:⁊ glozie domini
ipsius dignatione preparamur. Est enim nobis tunc
magna letitia:quãdo antiqui hominis vetustate de-
posita:in noue regenerationis gaudia cõmutamur.
Sed lz hec dei munera alio modo in auctozitate po
sita videant:conuersa tamẽ puectus nostri ordinez
vident mõstrare certissimũ. Prio enĩ ariditas fidei

quibusdam stillicidys aiaꝝ:post riuis affluētib⁹ irrigamur:deinde sicut vsus superior:ad fluminis illi⁹ plenitudinez iuuante dño peruenimus.Sic per bec
Al.corone tria diuini muneris ordo declaraꝝ.¶ Benedices ꝗ coronā anni benignitatis tue:ꝛ campi tui replebuntur vbertate.¶ Corona anni:hic tot⁹ mundus ꝓuenienter aduertiꝝ per quē catholica dilataꝝ ecclesia.Benedicit enī dñs:quos vere fecerit christianos:flumine:riuo:stillicidio:que iam superi⁹ dixit.Deniq; vide qd sequiꝝ:Et campi tui replebuntur vbertate.Campos dicit fideles homies atq; iustos:qui equalitati cam
Al. speciosa poꝝ equissimo pectore cōparanꝝ.Tales enī vbertate replenꝝ:qz fructū tricenariū ꝛ sexagenariū vel cē tenariū dño largiēte prestabūt.¶ Pinguescēt ꝗ fines deserti:ꝛ exultatione colles accingent.¶ Fines deserti:populi gentiū sunt:ad quos nullus ꝓpheta fuerat destinatus:sed toti in iudea natione ꝓphetabāt.Isti ergo fines deserti:pingues magno munere diuinitatis effecti sunt:quando ad eos aplos ꝓdicatio sancta puenit:ꝛ gratia dñi per fidem decori facti sunt:quos prīdē incredulitatis macies horrēda turpabat.Prima deniq; satio per ꝓphetas in iudea natiōe prouenit:secūda in gentib⁹ per aplos longe lateq; diffusa est.Sed plus de istis finibus deserti frumētuz vtus dñi cōquisiuit:q̄ de illis terris que culte videbant
Ysaie.54. apparuit:sicut ꝓpheta dicit:Letare sterilis que nō paris:erumpe ꝛ exclama que nō parturis:qz multi filij deserte magis q̄ ei⁹ que bēt virū.Colles vō copiosos martyres debem⁹ accipere:qz ipsi sunt post aplos celsiores.Hoc enī significat:Exultatione accingent:
Al. vallec qz pstāte dño pueniūt ad eternū gaudiū per tolerātiā passionū.¶ Induti sunt arietes ouiū:ꝛ ꝗ conualles abundabunt frumēto:eteni clamabūt ꝛ hymnuz dicent.¶ Induti sunt:illā vestē nuptialē significat:qua arietes ouiū:id est:aplī ꝛ sancti reliqui vestienꝝ:qui doctrine bone duces extiterūt ꝓplo christiano.Sequitur:Et ꝓualles abundabūt frumēto.Cōualles:ꝓplos significāt humiles:qz nihil his humilius:que in quadā terre ꝓcauitate descēdūt.Isti ergo humiles abūdabunt frumento:sicut ille publicanus qui nec oculos audebat ad celū erigere:nec aliqua meritoꝝ presumptione ꝓfidere abundabit frumēto.Nam qz humilis ꝓualis fuit:erect⁹ est:qz pstante dño se ipse deiecit:ꝛ ideo fortior factus est:qz vires suas inualidas esse cōfessus est.Adiecit:Clamabunt ꝛ hymnum dicent.Finalis ista cōclusio:ostendit nobis allusiones illas quas superius dixit mystica similitudine suscipiendas.Neq; enī fines deserti clamabunt:nec conualles:nec arietes ouiuz:nec cetera que dixit anteri⁹ sed clamabunt illi ꝛ hymnū dicent:ad quos res iste comprobabili similitudine referunꝝ.Dixit enī pri⁹ clamabūt:ꝛ ne clamorē ipsum crederes esse ꝓfusuz: addidit:Et hymnū dicent:id est:laudē que rōnabilibus creaturis nosciꝝ ꝓuenire suauiter. Conclusio.

Intelligamus populū illum beatū: qui venit ad dominū Christū:quali suauitate letatus est:ꝛ sciam⁹ inestimabile esse beneficiū qd tāta legiꝝ exultatiōe celebratū.Hymnū quoq; eius quem ꝑmo versu psalmi ꝑmiserat:q̄ tā gratia diuersitatis ornauit:laudē incarnationis ei⁹ mirabili breuitate describens:ꝛ quid mundo prestiterit fidelis institutor edocuit.Ad postremum in resurrectione ventura:vniuersos sanctos eius hymnica in eo dicit exultatione gaudere:sicut ꝛ in pſentia mirabili breuitate narrauit:ꝛ ad spem maxima ꝓcitandā futura nobis ꝑmia compromisit.Tribue rex celestis:vt ꝛ nos erepti ab ariditate peccati flumine misericordie tue copiosius irrigati pinguescere mereamur:vt hymnum cum sanctis tuis tibi iugiter decantare possimus.

Explicit expositio in psalmum.64.m.

¶ In finem psalmus Dauid canticum resurrectionis. LXV.

Iubilate deo omnis terra psalmū dicite nomini ei⁹:date gloriam laudi eius.Dicite deo q̄ terribilia sūt opera tua dñe:in multitudine virtutis tue mentienꝝ tibi inimici tui.Omis terra adorēt te ꝛ psallat tibi:psalmū dicat nomini tuo.Venite ꝛ videre opera dei:terribilis in consilijs sup filios hominū.Qui ꝓuertit mare in aridam:in flumine pertransibūt pede ibi letabimur in ipso.Qui dominatur in virtute sua in eternū:oculi eius super gētes respiciūt qui erasperant nō exaltentur in semetipsis.Benedicite gentes deū nostrū:ꝛ auditam facite vocē laudis ei⁹.Qui posuit aiam meā ad vitā:ꝛ nō dedit in commotionez pedes meos.Qm̄ pbasti nos de⁹:igne nos examinasti sicut examinaꝝ argentū.Induxisti nos in laqueū:posuisti tribulatiōes in dorso nostro:imposuisti homines super capita nostra.Trāsiuim⁹ per ignē ꝛ aquā:ꝛ eduxisti nos in refrigeriū.Introibo in domū tuā in holocaustis:reddā tibi vota mea que distinxerūt labia mea.Et locutū est os meū:in tribulatione mea.Holocausta medullata offerram tibi cū incenso arietum:offeram tibi boues cū hircis.Venite audite ꝛ narrabo oēs qui timetis deuz:quanta fecit anime mee.Ad ipsum ore meo clamaui:ꝛ exultaui sub lingua mea.Iniquitatem si aspexi in corde meo:non exaudiet dñs.Propterea exaudiuit deus:ꝛ attendit voci depcatiōis mee.Benedict⁹ de⁹:qui nō amouit orationē meā ꝛ misericordiam suam a me.

Quāuis hec nomina que in capite tituli sunt posita:ꝑmissa expositione videanꝝ esse notissima:tamen nō erit ipportunum scientib⁹ interdū ipsa repetere:vt intentio totius inscriptionis euidētius possit agnosci. In finē:qd dictum est:respicit ad dñm Saluatorē:sicut dicit Aplus:Finis enī legis Christus ad
Ro.10. iustitiaz omni credenti.Psalmus:ipsum sine ambiguitate denuntiat:qz psalmus ex superiorib⁹ sonat: sicut opera eius dictaq; tonuerūt.Dauid enī dictuz
INTER est interp̄tari:desiderabilis ꝛ manu fortis:que vba specialr prinēt ad regē nr̄z ꝛ dñm Chriz.Restat nūc vt sequētia dicere debeamus.Cāticū istud gīale:qd dici de dño Saluatore premissa nomina docuerūt:

de gloriosa ipsius resurrectione ꝑdicatur:per quod ecclesia gentes admonet quas per gratiam domini prescibat esse crediturasꝛ vt communiter gaudeant que erant in suo capite reparande.Sed qm̄ gens iudea se tantū ad beate vite premia putabat esse venturā:qz inter ceteras nationes:que adhuc idolis dedite seruiebant:sola legē veri domini habere videbaꝝ:sed erat infidelitatis sue vitio peccatura:ꝓphetico spiritu canticū istud sancta ꝓfudit ecclesia:asserens spem illam resurrectionis:nō solū fideles ex iudeis:sed vniuersitatē de cūctis gētib⁹ habituram:sicut ꝓpheta dicit:Uiuo ego dicit dñs:ꝛ implebiꝝ gloria mea vniuersa terra.Deniq; ꝛ psalm⁹ iste sic incboat Iubilate deo omnis terra. Diuisio.

Contra persuasionem iudeoꝝ qui se dicebant solos ad beatā vitā pre omnib⁹ pertinere:mater ecclesia spem generalis resurrectionis interpositis tribus diapsalmatib⁹ leta decantat.Primo ordine horrans vniuersitatē:vt de domini resurrectione cōgaudeat:que cunctis erat fidelib⁹ eterna premia pstatura.Secūdo ordine:inuitat omnes vt veniant ad dei opera ꝓsideranda:quatenus vna credulitas iungat: quos vnū ꝑmium expectare videbaꝝ.Tertio:iterū monet gentes:vt dominum benedicant: qui nos ꝗ diuersis ꝓbet tribulationib⁹:tamē ad requiē sue miserationis adducet.Quarto ordine:iterū inuitat vniuersitatē:vt cōmunita exēplo liberationis sue:amplī⁹ ꝓfidat in dño:benedicēs eum:qm̄ orationē eius exaudire dignatus est. Expositio.

DEF Iubilate deo omnis terra:psalmū dicite nomini eius:date gloriā laudi ei⁹.¶ Sancta ecclesia(sicut dixim⁹)omni terre dixit esse gaudendū:que erat Christo dño creditura.Jubilatio enī dicit exultatio cordis:que imēsitate sui:vbis nō pōt explicari.Uñ merito a tali vbo sumpsit initiū:vt magni beneficij incōprehensibilis ꝓbareꝝ esse letitia.Nā cum dicit: Omnis terra:nō humū sed fideles significat ac deuotos:qui de tali poterāt gaudere miraculo.Que fi
SCHE gura dicit Metonymia:id est:trāsmutatio:quotiēs per id qd ꝓtinet id qd ꝓtineꝝ edicit.Judeos enī tali ꝑdicatione conuincit:qui spem beate resurrectionis sibi tm̄ estimabāt esse pollicitā.Sequit:Psalmū dicite nomini eius.Post illā inexplicabilē iubilationē ꝓgruū fuit vt ad psalmodiā crediturosꝛ pplos hortareꝝ:quatenus qd animo ꝓceperat:de ꝑmptis laudibus explicaret.Illud enī soli deo cognitū:istud fue
Ro.1. rat ꝛ ab hoīb⁹ audiendū:sicut legit:Corde creditur ad iustitiā:ore aūt ꝓfessio fit ad salutē.Qd aūt dicit Nomini eius:significat dñm Saluatorē:cui⁹ aduentu mundi vulnera ꝓbanꝝ esse curata. Intendamus quoq; qd dictū est:Date gloriā laudi eius:ꝛ antidotū celeste sticulosis animis hauriamus.Dat gloriā laudi eius:qui ꝑconia dñi frequētata exultatione cōcelebrat:vt totū ipsi deputās nihil humanis estimet virib⁹ applicandū.Uitandū est enī ꝛ omni studio fugiendū:ne fragilitas humana laudibus suis ambiat erigi:que magis debet iusta increpatione culpari.
Al. domine ¶ Dicite deo q̄ terribilia sunt opera tua: ꝗ in multitudine vtutis tue mentienꝝ tibi inimici tui.¶ Audiamus quid ecclesia gentes vno comate doceat dicere: ꝛ magnā causam religionis sub breuitate ꝓcludere. Q̄ terribilia sunt opera tua.Q̄uis opera dñi dicat esse terribilia:tamē q̄tuz terroris habeāt nō edixit. Sed opera domini hac rōne arbitroꝛ esse metuenda:vt ꝓsideremus quid nobis possit accidere:si illa maiestas que mundū miserata respexit:peccatis nostris facientib⁹ reddaꝝ infensa.Deus enī ꝓ nobis DOG dignat⁹ est homo fieri:sicut papa Leo ad Flauianū scribens:doctor aplicus dicit:Creator angelorū vn⁹ passus est esse mortalē mortaliuz:inuisibilis in suis: visibilis est factus in nostris:incōprehensibilis voluit cōprehēdi:ante tēpora manēs:esse cepit ex tempore.Uniuersitatis dñs:seruilez formā obumbrata maiestatis sue imensitate suscepit.Impassibilis de⁹ non est dedignatus homo esse passibilis:ꝛ imortalis mortis legib⁹ subiacere.Nec si ꝓsiderem⁹:terribilia sunt nobis opera dñi:quādo tante dignationi nec illud possumus exhibere:qd ꝓ nostra salute dignaꝝ nos celestis pietas admonere.Sic enī ꝛ alibi legiꝝ: Dñe audiui auditū tuū ꝛ timui:ꝓsideraui opera tua Abacuc.3. ꝛ expaui.Sed timor iste affectuosus ꝛ pius est:dulcedinem habēs nō amaritudinis qualitatē:spem generans nō diffidentiā creans:desideriū tumulans:non ardorem charitatis extinguēs.Sequit:In multitudine virtutis tue mentienꝝ tibi inimici tui.Multitudo virtutis erat:qd curabat homines diuersa ifirmitate laborantes.Sed in hac virtute mentiebanꝝ Matth.12. inimici ei⁹:quando dicebāt:Hec signa in beelçebub facit.Mentiti sunt etiam in multitudine virtutis eius quādo dixit:Uidebitis filiū hominis venientez Ibidē.26. in nubibus celi.Et illi dixerūt: Blasphemauit:quid adhuc egemus testibus:Ad postremū mentiti sunt in multitudine virtutis eius:quādo post resurrectio nis gloriā data pecunia custodib⁹ dicebāt:Dicite qz Ibidē.28. venerunt nocte discipuli eius:ꝛ furati sunt eū nobis dormientib⁹.Sic venerabilis mater sub cōpendio breuitatis:future sancte incarnationis mysteria declarauit.¶ Omnis terra adorēt te:ꝛ psallat tibi:psalmū dicat nomini tuo ꝗ altissime.¶ Quia superius mē Al.nō habet titos fuisse dixit inimicos:nūc generalitas admonetur vt veraciter adorēt dominū Christum.Addidit: Et psallat tibi:qd reuera diuinis decet virtutibus exhiberi.Subsequit:Psalmū dicat nomini tuo altissime.Prius dixerat:Psallat tibi:post iterū pene ipsa verba repetyt.Sed bene perquirentibus longe diuersa sunt.Prius enī psalmodiā intelligi voluit:hic vō operam sanctitatis admonuit.Nā cum dicit:Nomini tuo altissime:significat(sicut supra dcm̄ est)dominū Saluatorez:qui altissimus iure dicit:qz nihil supra se altius:sicut pater ꝛ spiritus sanct⁹:quicq̄ habere cognosciꝝ.Qd nomen positū est ad ꝓuincendā specialiter supbiā iudeoꝝ:qui sic abiectū esse crediderunt:vt eum crucifigere nō pauerēt.Simul etiaz hoc nomine ꝓuicti sunt arriani.Nā qui est altissim⁹ in deitate sua:nō pōt hēre maiorē.¶ Uenite ꝛ videte Al.dei opera ꝗ dñi ꝗ q̄ terribilis in ꝓsilys sup filios hoīuz.¶ Al.nō habet Sponsa regis eterni ordine secundo gentes inuitat: vt miracula veteris testamēti deuotis possint mētibus itueri:quatenus qd hebreo populo in figura cōtigit:in se cognoscāt verissime fuisse completū.Propie vō dictuz est:Uenite:quasi adhuc longe positis: quasi adhuc in Babylonia ciuitate morantibus.Uidete positum est:id est:lumine cordis cognoscite.Leterum carnalibus oculis videre nō poterant:que cōstabant esse preterita. Opera domini:non ista dicit que omnes pariter vident:celū:terrā:mare ꝛ omnia que in eis sūt:sed illa inuitat eos spāliter itueri:que fidelissimi spiritualiter agnouerūt:hebreis fugiēti-

bus diuisuz mare patuisse:quadraginta annis popu
los ad saturitatē pastos in heremo:siccis pedib⁹ trā
sitū Jordanis fluēta pbuisse:z cetera que iudeis fi
guraliter cōtigerūt. Subiecit: Oē terribilis in consi
lys sup filios hominū. Filios hominuz fecit terribi
les atqz metuēdos:cū per eos miracula magna mō
strauit. Uerū que sint istā opera que vult gentes ad
huc rudes agnoscere:sequēria declarabunt. ¶ Qui cō
Al. in flumie Al. ipso uertit mare in aridaz:z flumina pertransibunt pe
de:ibi letabimur in ēidipsuz. ¶ Ista sunt opa dñi que
superioz vsus admonuit. Conuertit mare in aridaz:
quādo hebzeū populū per medios fluctus iter fecit
habere terrenū. Flumina trāsiuit pede:quādo Jor
dane dextera leuaqz diuiso:in terrā repromissionis
iudaicuz deduxit exercitum. Sed querēdum est ad
quid plurali numero:flumina posuerit:dū legamus
in iordane tātū modo contigisse: Non immerito:qz
lz in ipso solummodo contigerit:frequenter tamen
ibidē accidisse monstrat. Nā z Helie illic talis trā
IDI situs fuit: vt discipulo ipsius redeūti similiter flumi
nis ipsius fluēta patuerint. Siue qz scripture diuine
mos est:z vnū pro plurimis dicere:z plurima vnita
tis nomine vocitare. Sequitur: Ibi letabimur in id
ipsuz. Dic iā sacra illoz operū festinat ostendere:qz
in eozū pfiguratione veraciter post letatus est ppls
christianus. Naz q gens iudea per maria transiuit:
sequens Christi baptisma nūtiabat. Qō flumina si
ne altitudinis periculo siccis pedib⁹ trāsmeauit:mū
di huius significabat fluenta secure posse transire:z
DOG ad penitētiā tutissimā peruenire. Unde necesse fuit
vt ecclesia cū sanctis viris in idipsum se diceret esse
letaturam: vbi est gaudy nostri fons z salutis eterne
IDI origo pparata. Qō vo ait: Ibi: In idipsum: inter pro
Al. dominat phtia scripture diuine pnumerandū est. ¶ Qui dōmi
nabit in virtute sua in eternū: oculi eius super gen
tes respiciunt. ¶ Exposuit qō dixerat: Letabimur in
idipsum: scilz qui dominat in virtute sua in eternū.
Dominari enī possunt z pncipes terrarū: sed non in
virtute sua: neqz in eternū. Quapropter hec duo ad
dita sunt: vt oipotentis regis virtus possit ostēdi. Et
ne pmissiones predictas inanes putaret adhuc ceca
gentilitas: addidit: Oculi eius sup gētes respiciūt: vt
qō ille per se videre nō poterant: aspectu veri lumi
Al. exaspant nis intuerent afflate. Dñs enīz quos respicit illumi
nat: quos visitare disponit z liberat. ¶ Qui ēin ira pro
uocant nō exaltent in semetipsis. ¶ Consuetudo fra
gilitatis nostre cōgrua breuitate descripta est: qz dū
talia facimus vnde ad iram dñm pnocemus: exalta
mur in nobismetipsis: peccata nostra magis cupien
tes defendere. Sed hos phibet in seipsos exaltari:
quos oportet humiles inueniri. Fideles enī nō in se
sed in Christo exaltari oportet: vbi altitudo firma est
Al. auditam facite z nunqz ruituru ascensus. ¶ Benedicite gentes deū
nostrū: z ēaudite vocē laudis eius. ¶ Uenit ad tertiū
membrū: in quo gentes monet: vt deū verum pfona
pdicatione glorificēt. Sequit: Et audite vocem lau
Matth. 3. dis eius: id est: que dicit pater de filio: fideli credulī
tate suscipite. Uox enī laudis ipsius est: Dic est fili⁹
meus dilect⁹: in quo mihi bene cōplacui. Quā puris
simis ac deuotis mentib⁹ oportet audiri: vt vnus at
qz idē credat dñs Christus: qui ante secula ex patre
pgenitus est cōsubstātialis: ipse ex Maria virgine
pcreatus: nobis dignat⁹ est fieri in assumpta huma
nitate cōsimilis. Sancta enī ecclesia in hac fide vi
uit: in hac fide proficit: vt in domino Christo nec se
ne vera diuinitate humanitas: nec sine vera creda
Al. in cōmemorationem tur humanitate diuinitas. ¶ Qui posuit animaz meā
ad vitam: z non dedit ēcommoueri pedes meos. ¶
Nunc enumerat quib⁹ ex causis misericordia domi
ni pdicet. Duo sunt ista sacramēta liberationis no
stre. Primum: qō nos per munus baptismatis ducit
ad vitam. Non enim illuc nostris meritis peruenī
mus: sed ipsius beneficio miserationis attrahimur.
Deinde: ne nos exinde permittat expelli: qui grauī
bus vitys pbamur onerati. Ipse enim nos ponit ad
Joan. 14. vitā qui dixit: Ego sum via veritas z vita. Ipse gres
Matth. 14. sus nostros nō sinit cōmoueri: qui manū suā Petro
ne mergeret extendit. Et ne crederes ociose ista dici
a quibus periculis liberata fuerit: subter enumerat.
Al. non bis ¶ Quoniā probasti nos deus: igne nos examinasti si
cut ēigne examinat argentuz. ¶ Hactenus singulari
numero pphetasse videt ecclesia: nunc pluraliter lo
quit ex membris suis: per hos tres vsus exponēs: fi
deles dñi ēqtis tribulationibus affligant. Probari
nos facit deus: quādo per diuersa genera tentationū
pro sui nois pfessione tolerātiā beate passionis idul
get. Non enī ille nos pbando nouit: sed pściendo co
gnoscit. Sequit diuerse martyrū pene. Igne enī cha
ritatis examinat beata pściētia: que tātuz Chri dñi
amore succēdit: vt vrentiū flāmarū tormēta vincā
tur. Sed iste ignis nō pfumptorius sed purgatorius
est. Dat enī argēti expēlū: qō igne ideo decoquit: vt
purius inde reddat. Jaceret enī massa argenti cum
sordib⁹ suis: nisi magni calozis beneficio natiua in
quinamēta deponeret. ¶ Induxisti nos in laqueū: po
suisti tribulationes in dorso nostro. ¶ Induxisti nos
in laqueū: id est: intrare nos fecisti custodie catenas:
quas martyres sustinere meruerūt. Laque⁹ qui nō
deciperet sed pbaret: qui corp⁹ quidem necteret: sed
anime vincula dissolueret: qui nō ad reatū perduce
ret: sed absolutionis dona pstaret. Addidit: Posuisti
tribulationes in dorso nostro: videlicet vbera que z
Paulus ptulit: z reliqua fideliū turba sustinuit. Ad
hoc vberib⁹ humiliati: vt diabolicā supbiā cū mūdi
ipsius delectatione respuerēt. Naz cū dicit: Posuisti
tribulatiōes in dorso nostro: significat corporeos do
Al. eduxisti lores quos de illatis vberib⁹ sustinebāt. ¶ Imposuisti
Joan. 19. boies sup capita nostra. Trāsiuim⁹ per ignē z aquaz:
Ez ēinduxisti nos in refrigeriuz. ¶ Imposuisti dicit: vt
oia ipsi⁹ volūtate facta fuisse pstaret: sicut dicit dñs
pilato: Nō hēres potestatē in me: nisi tibi data fuis
set desup. Sequit: Boies: vt itelligeres peccatores:
quippe qui persecutionib⁹ leuis sanctos martyres di
uersis cruciatib⁹ affligebāt. Sup capita nra: hoc est:
vt dares eis potestatē capitalē in nos ferre sentētiā.
Addidit: Trāsiuim⁹ per ignē z aquā: qō vtiqz factū
est: quādo alios martyz ignis absumpsit: alios aqua
DEF deuorauit: z per diuersa elemēta mors eoz pbat im
pleta. Sequit seculi illi⁹ beata pmissio: Et induxisti
nos in refrigeriū: vt ista oia que in membris suis pa
tiebat ecclesia: nō ad detestabilem penā: sed ad quie
tis beatitudinē cognosceres eē collata. Refrigeriuz
est enī: post perurētes curas delectabilis z amena se
curitas: quaz in illa retributione suscipiunt: qui pati
pro dñi nomine meruerūt. ¶ Introibo in domū tuaz
in holocaustis: reddam tibi vota mea. ¶ Dic redeūt
membra Christi ad numerū singularē. Dicit enī cor
pus eius: in domo ipsius se feliciter intraturū: id est:
in illa futura hierusalē: vbi nō holocausta pecuduz:
sed puritas querit animarū. Et intēde: quoniā sicut
tribus

tribus versibus supiorib⁹ penas martyrum dixit: ita
nūc alys quatuor vsqz ad finem diuisionis cōmemo
rat bona beatorz: vt fideles in duris afflictionib⁹ ro
ETY borarent: quib⁹ tāta pmia pollicet. Holocaustū enī dī
torū incēsuz. Et qz se supius examinatū igne dixerat
sicut argētū: iuste se holocaustū oblatuz dicit: hoc est
purgatā delictis aiam suā. Sequit: Reddā tibi vota
mea: id est: vt laudes tuas: sub ppetuitate decātē: z cū
angelis z potestatibus: thronis z dñatiōibus: hymnū
misericordie tue semp edicā. Nec sunt enī vota fide
lium: hec desideria simpliciū christianorz: vt in illa
societate recipiant: qui se fidei z operz sanctitate iun
xerunt. ¶ Que distinxerunt labia mea. Et locutū est
os meū in tribulatiōe mea. ¶ Illa vota exponit: que
superius dixit: id est: que distinxerūt labia mea. Fide
les enī ēqtis in afflictione sint positi: sicut Job fuit:
dñm laudāt: z se semp accusant. Ideoqz pbant distī
guere vota labys suis: qz dubiū nō est diuisum eē: qō
humanitati imputat: z diuinitati semp offert. Et re
spice beatā tolerātie sanctitatē: vt illa se vota laudis
dicat reddere post resurrectionē: que in tribulatione
cōcinūt: qñ frequēter carnis imbecillitate peccat: z
dolorbus victa plerū qz nō sinit aīa pbabilia cōple
re disposita. Dic aūt dei munere tanta copia charita
tis ostendit: vt aduersa oia superasse monstret. ¶ Do
Al. arietū locausta medullata offerā tibi cum incenso ēt arieti
bus. ¶ Adhuc ipsa vota que superius memorauit ex
ponit. Holocausta medullata sunt sacrificia: que pu
ro atqz intimo corde diuinis pspectibus damus. Nā
qñ iuicē holocausti ptritionē cordis offerim⁹: oport
DOG et vt intus habeat purissimam fidem: intus habeat
opera fidei: que ad vicē medulle oblationē pinguissi
mā reddāt: ne sit arīdū atqz vacuum: qō diuinis con
spectibus imolam⁹. Quapropter talia se holocausta
pmittit offerre: que firmitatē habeāt medulle z pin
guedinē fidei salutaris. Addidit: Cum incēso z arieti
bus. Incēso: significat orationes: que ad instar tymia
matis diuinis pspectibus offerunt: sicut alibi legit:
Ps. 140 Intret oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.
Arietes vo significant aplos: qui duces christiano po
pulo pys pdicationib⁹ extiterūt. Et respice qñ vtrū
qz piunxit dicēdo: Cum incēso z arietibus. Ipm reue
ra incensum suauissimum est dño: qō aplorz traditio
nibus pbat adiunctū. Memēto aūt: q bic versus z
sequēs allegorice pferunt. Per significātias enī aīa
liū declarat oblatio deuotorz. ¶ Offeram tibi boues
cū bircis. ¶ Boues intelligūtur pdicatores: qui pecto
ra humana feliciter exarantes: eorz sensibus celestis
verbi semina fructuosa cōdebāt. Circi vo intelligū
tur: qui diabolicis prauitatibus studētes: hispidis vi
ETY tys vestiunt. Circus enī dictus est: quasi hirsut⁹. Sz
z eos cū bobus offert ecclia: qñ pversi christo dño cō
fitent. Circus enī fuit latro ille qui pēdebat in cruce
sed morz factus est bos: qñ ad pversionē vitatis dño
respicēte puenit. Dixit enī: Memēto mei dñe cum
Luc. 23. veneris in regnū tuū. ¶ Uenite ēt audite z narrabo
Al. non hz Al. dei ēt vobis oēs qui timetis ēdñm: quāta fecit aīe mee. ¶
Uenit ad quartā positionē: vbi nō iam rudes: sed fi
deles aduocat ac deuotos: iaz nihil de passionib⁹ suis
cōmemorās: sed totū de aīe sue liberatione locutura
Audiam⁹ quāta fecit aīe ipsi⁹: vt z nos discam⁹ expe
tere qō matri nre cognouerimus dñm cōtulisse. ¶ Ad
ipsum ore meo clamaui: z exaltaui sub lingua mea. ¶
Dis duabus reb⁹ diligēter impletis pfectus efficitur
christianus. Primū: vt ad dñm clamet ore suo: id est
recta pscientia nō volūtate puersa. Sic enī de his di
cimus qui aliqua rōne fallunt: Mētē suā nō bēt: sūt
aliena que loquit. Ergo ore suo clamat: qui dño pu
re supplicat: qz illud nō nostrū: sed oīno diabolicum
est qō cognoscit esse peruersum. Scōm sequit: Et ex
altaui sub lingua mea. Sub lingua dicit: in pściētia:
qz cor nrm sub lingua nostra est: vbi tacita cogitano
ne laudamus: z exaltare nobis illū videmur qui sem
per pbat altissim⁹. Et vide ordinē rerz. Primo dixit
oris clamorē: Deinde venit ad purissimū cordis affe
ctū vñ z taciti solemus audiri. ¶ Iniquitatē si ēcōspe Al. aspexi
xi in corde meo: nō exaudiat ēdeus. ¶ Qō dixerat: Ex Al. dño
altaui sub lingua mea: ipm diligenter exponit. Nam
qui deū laudat in corde suo: nō debet sensum varia
imaginatione pfundere: nec aliquā iniquitatē cōspi
cere: sed totam illi mentem vigilantissime deputare
vt locum in eo diabolus nequeat inuenire. Sic enīz
puritas orantis accipit: si nullis cogitationum sordi
bus polluat. Dicit enim: Si hoc feci nō exaudiat de
us: ostēdēs: qm qui talia faciunt inanibus illusionib⁹
illudunt. ¶ Propterea exaudiuit ēme deus: z ēinten Al. non hz
dit voci ēorationis mee. ¶ Quia nō cōspexerat iniqta Al. attēdit
tem in corde suo: ppterea se dicit auditum. Ille enīz Al. deprecationis
clamor ascēdit ad dñm: qui pollutionē rerz nō habet
humanarz. Intēdētes enī ad ipm: talem recipimus
vicissitudinem: vt z ille nos miseratus inrēdat. Deni
qz hoc sequit: Et intēdit voci orationis mee. Suppli
cemus ergo vt donet vobis orationem purissimam:
quatenus fideliter exoratus z ille nos plenissime de
sacrario sue pietatis exaudiat. ¶ Benedictus ēdomi Al. deus
nus qui nō amouit ēdeprecationem meam: z miseri Al. orationē
cordiam suam a me. ¶ Duo ista cōnexa sunt: qñ deus
deprecationem non amouet: misericordiaz suaz sine
dubitatione cōcedit. Nam cū oratio nostra suspēdit
z illius misericordia ptelat. Cōsideremus etiā quar
te patris initium: qua fuerit veritate conceptum. Di
xit enī: Uenite z audite quāta fecit aīe mee. Secut⁹
est in fine veracissime pmissionis effectus: qz nec de
precationem eius amouisse cognoscit: nec misericor
diam suam suspendisse monstratur.

Conclusio.

Pedissequa quidez expositione psalm⁹ iste decursus
est: sed modo nobis est eius adunanda contextio: vt
virtus huius cantici euidenter possit agnosci. Pri
mum salutariter gentes allocuta est sancta mater ec
clesia: vt generaliter in domini laudibus occupentur
quatenus supernū desiderium mūdi nobis tollat af
fectum. Deinde inuitat eas vt discant miracula vete
ris testamenti ad prefigurationem illis potius visa
fuisse concedi: quatenus ad spem maximam sequēs
populus concitetur: quando que veteri populo sunt
prestita: future regenerationis beneficia nuntiabāt.
Docuit nos etiam quoniam de diuersis cladib⁹ quas
hic populus sustinet christianus: dñi miseratiōe libe
ret: z ad illam felicem patriā ipso largiēte pueniat.
Promissio singularis: spōsio desiderabilis: z hic ipso
ptegēte custodiri: z ibi eodem largiēte in eterno pre
mio collocari. Hoc si fixo animo semper intendi
mus: nunqz mundi istius pericula formidamus: sed
cum letitia summa cantabimus: quod in huius psal
mi fine conscriptum est: Benedictus dominus qui
non amouit deprecationem meam: z misericordiam
suam a me.

Explicit expositio in psalmum. 65m.

¶ In finem in hymnis: psalmus cantici Dauid. LXVI.

DEus misereatur nostri ⁊ benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos: ⁊ misereatur nostri. Vt cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. Letentur ⁊ exultent gẽtes: quoniam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes in terra dirigis. Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum. Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus: ⁊ metuãt eũ omnes fines terre.

DEF Hymnus ⁊ canticuz: hec duo noĩa nisi subtiliter inspiciant: vnuz videnť propemodũ idicare mysteriũ: qz vtraqz laudẽ dñi significare mõstranť. Hymnũ diximus carmẽ eẽ: metri alicuius lege cõpositũ: sicut oẽs psalmos in hebrea lingua ꝓstat eẽ formatos. Di quotiens soli ponunť in titulis: significanť organis ⁊ tympanis fuisse plati. Sed iste hymnus quem nunc ꝓpheta canit: ideo p̃mifit: in finẽ: qz tota oratio ad dñm christũ sine dubitatiõe dirigiť. Psalmus vo cantici est: qui sola humana vocis modulatione canebať. Sed nũc per hec noĩa vtrũqz deprehẽdit potuisse ꝓiũgi: vt ⁊ istrumẽtis musicis ⁊ humana voce caneret: ⁊ ideo oĩs cantus ⁊ hymnus est: nõ oĩs hymnꝰ ⁊ cantus est. Nã hoc nobis distinctiõis huius ꝑbet indiciũ: qz psalmi qui canticũ nõ habẽt: poterãt per sola musica instrumenta cantari. Diuisio.

POst sexagesimi ignti psalmi cãticũ resurrectionis: mirabili ordine deprecationez suã ꝓpheta subiũxit: vt benedicti ad diuinã cognitionem deduci mereamur: ad quã nostra non possint merita peruenire. Prima ergo parte fidelibus loquẽs supplicat: vt bñdici cũ ipsis mereať a dño: quatenus illuminati corde: in cũctis gẽtibus christũ dñm ꝑdicandũ eẽ cognoscant. Deinde cõuersus ad dñm: ꝓphetie spiritu cõfitẽdũ illi dicit a populis: qz gẽtes iudicat in equitate. Tertio eundẽ versuz repetit quẽ superius dixit: hoc mysterium adyciens: qz fructũ suũ terra iam ꝓtulit: ⁊ ideo frequentato verbo postulat nos debere benedici. Expositio.

Al. nobis Al. nostri. DEus misereať nostri ⁊ bñdicat ⁊nos: illuminet vultũ suũ super nos ⁊ misereatur ⁊nobis. ⌋ Supplicationẽ suã ꝓpheta dirigens ad necessary noĩs cucurrit auxiliũ. Bñ enizꝫ prius misereri petyt: qui de meritozum suozum ope nõ ꝓsumpsit. Prius enim fuit vt misereret errantibus: ⁊ postea bñdictionis sue dona ꝑstaret. Nam bñdictio dñi semp augmẽtat: siue cũ illũ bñdicimꝰ: nos absolute ꝓficimus: siue cũ nos ille bñdixerit: aĩe nostre ꝓfutura ꝓcedit. Sed quaerimus quã bñdictionẽ postulat: qz multe sunt: que sargiẽte dño ꝓcedunť. Bñdixit adã ante peccatũ dicẽs eis: Crescite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terram: ⁊ dñamini eius. Bñdixit abrãã cũ dixit: Bñdicẽs bñdicã te: ⁊ multiplicãs multiplicabo semẽ tuũ sicut stellas celi: ⁊ sicut arenã que est ad orã maris. Bñdixit etiã terras in varios fructus: vt indigentiã nostre fragilitatis excluderet. Sed hic illã bñdictionẽ petyt: quã subter exponit: vt tenebras nostre mẽtis excludens: claritate nos dñi saluatozis illuminet. Sequiť gppe Illuminet vultũ suuz super nos. Dec erat peritio bñdictionis: vt illuminaret vultũ suũ sup eos: qz eũ videre nõ poterãt qui in suis viribus luminis bñficia nõ habebãt. Illũ enim humanus videre nõ põt sensus: nisi qui splẽdozis ipsius fuerit claritate perfusus. Repetit: Et misereať nobis. Necessaria iteratio: qm̃ ⁊ a misericozdia dñi ꝓficere incipimꝰ: ⁊ in bona spe ipso largiente seruamur. Que figura dr̃ Epembasis: SCHE
id est: repetitio crebza sermonis. ⌋ Ut cognoscamus in terra viam tuã: in omnibus gẽtibus salutare tuũ ⌋ Euidẽter expressit qõ superius dixit: Bñdicat nos ⁊ illuminet vultũ suũ sup nos. Ad hoc enĩ ista ꝓficiũt vt in hoc mũdo cognoscamus viã illam veritatis: id est: dñm saluatozem: qui nos ducit ad vitam: in qua nemo errare poterit: nisi qui ab eius regulis deuiare presumit. Et ne nos ꝑbare hoc exemplis alys egeremus: quis esset via: ꝓsequẽter exposuit. In oĩbus gentibus salutare tuũ: vt nec vnius loci via ista credere tur: ⁊ quale eẽt bñficiũ mũdi testimonio noĩs sui potuisset agnosci. Quod nomẽ ipsi christo dño euidẽter aptatuz est: qm̃ beatus ille Symeon euz in manibus accipiens dixit: Nunc dimitte seruũ tuum in pace: Luc. 2.
qz viderunt oculi mei salutare tuuz: qõ parasti ante faciem omnium populozum ꝛc. Considera etiam q̃ in primo versu loquitur ad populum fidelem: ⁊ subito conuertitur ad dñm christum: nõ iniuria: qm̃ hoc est membzis loqui qõ capiti. Dec figura dr̃ Prophonesis: id est: exclamatio: quotiẽs inter alia que loqui SCHE
mur ad dñm subito verba conuertimus. ⌋ Confiteãtur tibi populi deus: confiteantur tibi populi oẽs. ⌋ Postq̃ fidem ꝓuenire populis exozauit ꝓpheta: venit ad secundam partem dicẽs ad dñm: Confiteanť tibi populi deus. Confiteantur: verbum equiuocum est. Nam ⁊ laudes ⁊ peccatozum deplozatiões noscitur indicare confessio. Sed hic vtrunq̃ debet intelligi: vt ⁊ peccata sua confiteantur populi: ⁊ gloriã dñi predicare non desinant. Deniqz verbũ ipsum in vno versu noscitur esse geminatum: vt ad fidelem populum totum cognosceres esse faciendum. Nam quod addidit: Omnes donatistaꝫ prauitates elisit: qui putant ecclesiam dñi in orbe terraꝫ non esse diffusaz. ⌋ Letentur ⁊ exultent gentes: quoniam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes in terra diriges. ⌋ Querendũ nobis est: quare moneat gentes letari ⁊ exultare: cũ iudicium dñm dicat esse facturum. Metuere enim põt rea consciẽtia: cũ audit veracem dñm iudicaturũ. Sed de illis dicit: qui iaz ꝓfessi peccata formidare nequeunt ventura iudicia. Illis enim non iudex: sed aduocatus est christus: qui se propzia confessione damnauerũt. Quapropter exultẽt gẽtes ⁊ gaudeant: que faciem eius in cõfessione ꝓuenire meruerũt. Sequitur causa letitie: qz misericozdi iudici ꝓbanť eẽ cõfessi: qui nouit humilium corda sanare: ⁊ superborum colla cõcidere. Nã vt illam cõfessionẽ (quã diximus) debuisses aduertere: dicit: Et gẽtes in terra diriges: vtiqz in hoc mũdo: vbi eas facis delicta propria cõfiteri: vt diabolico nequeant erroze subuerti. ⌋ Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi oẽs. ⌋ Venit ad tertiã narrationẽ: in qua versum quidem

Gen. 1. Ibidem. 26.

quidem secunde ꝑtis repetiuit: sed oĩno rẽ aliã subter adiecit. In superiozi enĩ versu posuit: Letentur ⁊ exultẽt gẽtes: nũc aũt dicit: Terra dedit fructũ suũ vt ⁊ si vnũ initiũ sonet: nõ tũ sensus ipse ꝓpter sequẽtia ad causas siles tẽdere videať. Istos vo populos quos frequẽter repetit: gdã eos duodecim tribus intelligere voluerunt: que in illo iudicio remuneratio nis gratiã ꝓsequẽtur. Terra dedit fructũ suũ. ⌋ Bñdicat nos deus deus noster. ⌋ Terra dedit fructũ suum scilz ꝓfessiones ꝑploꝫ: qõ superius ꝓuenire necessaria repetitiõe memozauit. Reuera suũ: quẽ pia dñi largitate ꝓcepit: nõ quẽ diabolo seminãte generauit. Dedit etiã terra fructũ suũ: qm̃ dñm saluatozẽ diuersaꝫ gẽtium turba suscepit. Illa enĩ que erat peccato Ade spinis ⁊ tribulis plena: vitalẽ fructũ intulit: cũ dñi iussionibus obediuit. Tũc enĩ aplozꝫ fides in varias linguas sancto spiritu replẽte ꝓrupit: Tũc vtutes inestimabiles mũdus agnouit: Tũc reuera fructũ suũ terra ꝓtulit: qm̃ spinas diaboli tribulosq̃ deseruit. Et qz fructꝰ ꝓuenire potuit: iuste bñdictio postulať. Dicit enĩ: Bñdicat nos deꝰ deꝰ noster. Dixerat semel deꝰ: sz ne gentiliũ dñs putareť: qz ipsi deũ se dicunt colere: quãuis vanis erroziibus ꝓlicenť: addidit tñ: Deus noster: vt reuera ipse solus colẽdus deus credať: quẽ sancta catholica colit ⁊ ꝓfiteť ecclia: hoc est: patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spiritũ sanctũ. ⌋ Bñdicat nos deꝰ: ⁊ metuãt eũ oẽs fines terre. ⌋ Heminat: Bñdicat nos: qõ sepe repetẽdũ est: ⁊ sine fine ꝓstat optãdũ: qz semper necessariũ: semp ꝓbať eẽ ꝓficuũ. Que figura dr̃ Tautologia: id est: eiusdez sermonis iteratio. Intueamur SCHE
etiã quẽadmodũ timoz dei inter magna munera postuleť: qm̃ post bñdictionẽ petitã metus ꝓcedi terre finibꝰ exozať. Est enim inter ꝓima dei munera: qm̃ qui illũ timere nozũt: ⁊ amare nõ desinũt. Sic enĩ ⁊ Salomon dicit: Initiũ sapiẽtie timoz dñi. Et in alio Eccli.
psalmo: Timeat dñm oĩs terra. Sed timoz iste: non ex humana trepidatiõe ꝓtingit: sz diuina ispiratiõe prestať. Dũc ergo timozẽ: terre finibus ꝓpha misera tus optauit: vt ⁊ credere incipirẽt ⁊ credita cauta sollicitudine custodirent. Conclusio.

Quam latissimos fidei cãpos sub breuitate suauissima psalmus iste cõplexꝰ est. Supplicauit enĩ dño christo: vt aduẽtu suo bñdicere nos larga pietate digneť: quatenus salus mũdi expectata gẽtibꝰ inotescat: ⁊ fructum misericozdie ipsiꝰ de plenissima religiõe ꝓcipiãt. Sit ergo nobis ⁊ sub breuitate dulcissimus: ⁊ ꝓphetie sue dignitate ꝑclarus: qm̃ illud ante tot secula ꝑdixit: qõiam salutariter mũdus agnouit. Presta rex eterne: vt sicut te in humilitate carnis venisse cognouimus: ita ⁊ in deitatis potentia concessum nobis clementẽ iudicem sentiamus.

Explicit expositio in psalmum. 66m.

¶ In finẽ psalmus cantici Dauid. LXVII.

EXurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius: ⁊ fugiãt qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie dei. Et iusti epulentur ⁊ exultent in conspectu dei: ⁊ delectentur in letitia. Cantate deo psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum: dominus nomen illi. Exultate in conspectu eius: turbabũtur a facie eius patris orphanozum ⁊ iudicis viduarũ. Deus in loco sancto suo: deus qui inhabitare facit vnius mozis in domo. Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchzis. Deus cum egredereris in conspectu populi tui: cũ pertransires in deserto. Terra mota est: eteniz celi distillauerunt a facie dei sinai a facie dei israel. Pluuiam voluntariam segregabis deus hereditati tue ⁊ infirmata est: tu vo perfecisti eam. Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi deus. Dominus dabit verbum: euangelizantibꝰ virtute multa. Rex virtutuz dilecti dilecti: ⁊ speciei domus diuidere spolia. Si dozmiatis inter medios cleros: penne columbe deargentate: ⁊ posteriora dozsi eius in pallore auri. Buz discernit celestis reges super eam niue dealbabuntur in selmon: mons dei mons pinguis. Mons coagulatꝰ mons pinguis: vt quid suspicamini mõtes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo: etenim dominus habitabit in finem. Currus dei decem milibus multiplex milia letantium: dominus in eis in sinai in sancto. Ascendisti in altum cepisti captiuitatẽ: accepisti dona in hominibus. Etenim non credentes: inhabitare dominum deum. Benedictus dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis deus salutariũ nostrozum. Deus noster deus saluos faciẽdi: ⁊ domini domini exitus mortis. Verum tamẽ deus confringet capita inimicozũ suorum: verticem capilli perambulantiuz in delictis suis. Dixit dominus ex basan conuertam: conuertam in profunduz maris. Vt intinguatur pes tuus in sanguine: lingua canũ tuozuz ex inimicis ab ipso. Viderũt ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preuenerũt principes cõiuncti psallentibus: in medio iuuencularum tympanistriarũ. In ecclesijs benedicite deo dño: de fontibus israel. Ibi beniamin adolescentulus: in mentis excessu. Principes iuda duces eozum: principes zabulon ⁊ ꝓncipes neptalim. Manda deus virtuti tue: confirma hoc deus qõ operatus es in nobis A templo tuo in hierusalez: tibi offerent reges munera. Increpa feras arundinis ꝓgregatio tauroruz in vaccis populozum: vt ex-

cludant eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo. Regna terre cantate deo: psallite dño. Psallite deo qui ascendit super celũ celi: ad oriẽtem. Ecce dabit voci sue vocẽ virtutis date gloriam deo super israel: magnificentia eiꝰ & virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus israel ipse dabit virtutẽ & fortitudinẽ plebi sue benedictus deus.

Joã.8. Im nois istius hinc debemus aduertere q̃ dum finis dicat: in initio semp apponitur. Significat enim rex̃ caput & eternale principiũ: sicut ipse in euãgelio dicit: Ego sum principiũ ꝓpter qd & loquor vobis. Sequitur psalmus cantici qui humana tñ solet voce cãtari. Dauid aũt: ipm dñm designat: quẽ & finis ille ꝓnũtiat. Lõgus psalmus: & ad fastidiũ releuãdũ: quinque diapsalmatibus ꝓnotatus: per que nos diuisiões cõpetẽter impressimus. Nam ly bas in alys psalmis quãtũ aspirat dñs humana ꝑscrutet̃ industria: iustetñ incisiones absolute sequẽdẽ sunt: quas per diapsalmata diuina fecit auctoritas. Scienduz est aũt: toto psalmo per mysticas similitudines psalmigraphum loquũ: qui sacramentis euangelicis oino repletus est: & ascẽsionis christi descriptione deuota monstratur esse precipuus. Diuisio.

Rouidẽtie spiritu ꝓpheta cõpletus: que inimicis dñi accidãt: vel que fidelibus in futura iudicatione cõtingãt: per optatũ modũ. Primo ingressu psalmi huius cõueniẽter edicit: vt & ꝑfidos de pena ter reat: & famulos dñi ꝓmissa remuneratione letificet. Secũdo ingressu virtutes significat: quas ꝓtulit ꝑplo iudeoꝝ: ac deinde dicit quẽadmodũ ex his ꝑfecit ecclesiam. Tertio: per montis speciẽ significat dñz saluatorẽ: asserẽs que bñficia ꝑstiterit ecclie: qñ eam resurrectionis sue munere subleuauit. Quarto: inimicoꝝ dñi superbiam cõquassandã eẽ ꝓnuntiat: & puersionẽ & martyria ab vtroq̃ sexu etiã ex pessimis dicẽ eẽ faciendã: cũ aduẽtus dñi mundo salutaris illuxerit. Quinto dicit in ecclesijs dñm debere bñdici: vbi apli & christus ipse ꝓdicauit: supplicãs vt dona que dedit fidelibus suis: ꝓseruare dignet̃. Monet etiam vt velociter ad dñm veniant: qui in hoc mũdo tanq̃ in egypto & ethiopia cõmorant̃. Sexto ingressu: vniuersitatẽ monet vt psallat dño christo: qui iam resurrectionis sue miracula patefecit: ac deinde psalmum dominica laude conclusit. Expositio.

Xurgat deus & dissipent̃ inimici eiꝰ: & fugiãt a facie eiꝰ: qui oderunt eũ. Cõfidẽter ꝓpheta videt̃ optare: qõ nouit eẽ vẽturũ. Petit enĩ resurrectionẽ christi: qua dissiparent̃ aduersi scilz iudei: qui resurrectionis eius videndo potentiam: sceleris sui facinora formidabant. Ultio quippe eoꝝ: vno verbo descripta est. Non enim in vnaz gẽtem ꝑplis ipse collectus est: sed per orbem terraꝝ: effusa charitate dispersus est. Sequit̃ inestimabilis pena maledicti: vt ab eius facie fugiant: cuius vbiq̃ constat esse presentiã. Quale est enim semper fugere: & infensi iudicis ꝑsentiaz non vitare: Addidit: Qui oderunt eum: vt eos significaret qui in sua ꝓtinacia constiterunt. Odium enĩz illis rebus debemus: quibus nos acquiescere nullatenus posse profitemur. [Sicut deficit fumus deficiãt sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie dei.] In istis duobus versibus: sub cõparatiõe gemina peccatoꝝ pena ꝑdicit̃. Fumus est enim ex flãma ista corruptibili surgens: tenebrosa conglobatio. Que quãtũ plus extollit̃: tãtũ ꝑ iania tenuat̃. Huic peccatores merito cõparant̃: qm̃ ex flãma nequitie sue ꝓducũt fumiferas actiones: que ly ad altiora sup bia faciente ꝓsurgant: necesse est: vt sua magis velut fumus elatione deficiant. Sequit̃ eoꝝ alia cõparatio: Cera est: ex fauis collecta tenera mollisq̃ substãtia: que sic ignis calore resoluit: vt eius corpulentia penitus abiumat̃. Huius similitudo delinquẽtibus cõpetenter aptat̃: qm̃ in iudicio dei a facie ipsius sic dispereũt peccatores: quẽadmodũ cere deliquatitudo ꝓximo igne ꝓsumit̃. Et intuere qõ hic peccatores in substãtia sua: nõ dicit posse cõsumi: qui perpetuo igne torquendi sunt: sed dicit eos a facie dei eẽ pituros: q̃ nunq̃ ad gratiam ipsius bñficiaq̃ vẽturi sũt sicut quidã errantium dicere tentauerũt. Et nota q̃ in his versibus figura est Parabole: id est: rex̃ dissimiliũ cõparatio. Peccatoribus enim fumus & cera cõparata noscunt̃. [Et iusti epulentur & exultent in conspectu dei: delectent̃ in letitia.] Sicut superius dicta est pena peccatoꝝ: ita nũc iustoꝝ remuneratio ventura narrat̃. Epulas dicimus exquisitas & abũdãtes copias ciboꝝ: quibus & corpus reficit̃: & plerũq̃ desiderũ edacitatis auget̃. Dis cõparant̃ pabula fideliũ: fagina iustoꝝ: qui saturati adhuc desiderant: & de celestibus delitijs inexplebiliter farciunt̃. Sz vbi reperiant̃ iste delitie: subsequenter adiũgit̃: scilz: In conspectu dei: vbi semp est desiderabilis & vera letitia. Quale est enĩ exultare sub ꝓspectu tanti iudicis vt illũ quẽ hic iuste metuimus: ipsius munere liberati sub eius ꝑsentia gaudeamus? Adiecit: Delectentur in letitia: vt hoc ipm illos possit delectare qõ leti sũt q̃ dum letitiã suã nullo nozũt fine claudẽdã: suauiꝰ in ea delectant̃: quã se amissuros esse nõ sentiũt. Sic beatitudinis illius ventura felicitas: sub lucentibus quibusdaz modulis indicatur. [Cantate deo psalmũ dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit sup occasum dñs nomẽ ꝑest ei. Exultate in cõspectu eius.] Postq̃ pessimoꝝ penas: iustorũq̃ ꝓmia vẽtura narrauit: hortat̃ ꝑplos ꝓpheta vt in his que audierãt fideli mẽte ꝑsumẽtes: laudes deo hymnica exultatiõe concelebrent. Cantat enim deo: qui contemplationẽ eius puro ac fideli semp aio ꝓtuet̃. Psalmum dicit nomini eius: qui opera efficit que ille ꝑcepit. Sequitur: Iter facite ei: id est: corda vestra purificata ꝑparate: que dignet̃ sanctus dñs itroire: siue ꝑdicatiõibus beatis cunctos imbuite: sicut Ysaias ꝓpheta dicit: Parate vias dñi: rectas facite semitas eius. Sz cui fiat istud iter edicit̃: Qui ascẽdit super occasum. Ascẽdit vtiq̃ dñs christus super occasum a mortuis resurgẽdo: vt captiuã duceret nostrã captiuitatem: & moꝝ relinqueret liberos: quos peccatis alligãtibus tenebat obnoxios. Necesse enĩ fuit vt occasus tenebrosus cederet: sup quẽ sol iustitie ꝓbabat̃ exoratus. Et ne quis ambigeret qui ascẽdit sup occasum dicit: Dominus nomen est ei: vt nemo dubitaret: deuz esse dñm saluatorem: quẽ nefandi iudei velut cõem hominẽ trucidandũ esse putauerunt. Sequit̃: Exultate in ꝓspectu eius: nõ in ꝑsentia boꝝ vbi est caduca

Deu

Deu

Et

Ps.

Ps.

Ps.

Ysa.40.

letitia

letitia: sed in cõspectu eius vbi iugiter se puritas mẽtis oblectat: & quaslibet hic erumnas patiat̃ ꝓsiderãtione futuri ꝓmij semper erigitur. [Turbabunt̃ a facie eius patris orphanorum & iudicis viduaꝝ. Deus in loco sancto suo.] Postq̃ dixit in ꝓspectu dñi beatis esse gaudẽdũ: nunc a facie ipsius ꝑdones atq̃ impios asserit eẽ pellendos: qui orphanos ac viduas seua cupiditate dilacerãt. Turbati enĩ & nimiũ formidantes a facie dei tales expellũtur: qñ audierint: Ite in ignẽ eternũ qui paratus est diabolo & angelis eiꝰ. Sed qui sit iste a cuius facie pellunt̃ exponit: id est: Patris orphanoꝝ & iudicis viduarũ. De quo & alibi legitur: Pupillo & vidue tu eris adiutor. Quid ergo deprẽdator eorum pati poterit: qui iudicis sui susceptos impia laceratiõe cõtriuit? Patris aũt & iudicis genitiuos posuit casus: vt qd sit deus: bis cõplexionibus possit ostendi. Addidit quoq̃: Deus in loco sancto suo: subaudiendũ est: qui ĩmutabilẽ seruat firmãq̃ sniam: sicut de ipso a patre Augustino dictum est: Mutas tẽpora nec mutas consilia. [Deus qui ꝑhabitare facit ꝑvnanimes in domo. Qui educit vinctos in fortitudine.] In hoc versu & duobus alys qui sequuntur per duodecimã speciẽ diffinitionis: que grece Laxepynon: latine per laudẽ dr̃: declarat̃ quis sit deus id est: qui habitare facit vnanimes in domo: sicut legitur in actibus aplorꝝ. Multitudinis credẽtiũ erat cor vnum & aia vna: Siue q̃ ꝓpbete & euãgeliste in domo dñi vnũ sentientes verbũ veritatis ꝓsentanea ꝑdicatiõe locuti sunt. Et alibi ipse dicturus est: Quã bonũ & q̃ iocundũ habitare fratres in vnum. In domo enim illius ipsi habitant: qui se mutua charitate consociant. In domo vo: ecclesiam significat. Sequitur: Qui educit vinctos in fortitudine. Hic humanũ genus significat: qd vinctum lege peccati fortitudis sue roboze liberauit. Alligato enim diabolo: eduxit vinctos: quos tenebat ille captiuos. Bene aũt dictuz est: Eduxit: q̃ ab inferno liberans ad gaudia regni celestis eleuauit. [Siꝰ eos qui ꝑin iram ꝓuocant qui habitant in sepulchris.] Enumerat adhuc quos eduxit vinctos in fortitudine sua. In irã enim ꝓuocant dñm: blasphemi & pessima se ꝓuersatione tractantes. Ipsi sunt quippe qui viui habitant in sepulchris: id est: qui in fetida & carnali actiõe sepulti sunt. De quibus & in alio loco dictum est: Sepulchrũ patens est guttur eoꝝ. Nam ly mortuos vitualiter suscitauerit humanũ tñ genus de sepulchris eripuit: qñ eis perverã fidem vite gaudia votiua restituit. [Deꝰ cũ egrederis coram ꝑplo tuo: dũ trãsgredereris in deserto.] Jungẽdũ est huic versui cognosceris. Adhuc enĩz in opationis eius laudibus ꝑseuerat. Egressus est qdem deus coram ꝑplo israelitico: dum in columna ignis apparuit: dum in deserto eos mãna largitate satiauit. Sed hoc melius ad ꝑplm respicit christianum. Egredit̃ enĩ coram ꝑplo: qñ educit vinctos in fortitudẽ sua: qñ resuscitant̃ qui in sepulchris habitant. Ipm enim ꝓtuet̃ fidelis: qñ in operibus magnis eius pietatẽ potentiãq̃ cognoscit. Trãsgressus est etiam in deserto: qñ ad gentes venit: nd quas ꝓpheta nullus accessit: que velut heremus desolate a verbo dñi reddebant̃ aliene. [Terra mota est etenim celi distillauerũt a facie dei: ꝑmons sina a facie dei israel.] Interiecto diapsalmate: venit ad zm ingressum: vbi enumerat que israelitico ꝑplo virtus diuina ꝓcessit. Terra mota est id est: terreni boies videdo tam magna miracula crediderũt. Celi distillauerũt a facie dei: qñ inuicẽ stilli cidiozũ manna descẽdit a facie dei: q̃ per columnaz ignis ac nubis ꝑsentia ipsius noscebat̃. Mons quoq̃ sina a facie dei fumauit: qñ ibi moyses in duabus tabulis legez beatus accepit. Nã & in exodo ita scriptũ est. Totus autem mons sina fumabat: eo q̃ dñs descẽdisset sup eum. [Pluuiam voluntariã ꝑsegregans deus hereditati tue & ifirmata est: tu vo ꝑfecisti eã.] Exponit illud qõ superius dixit: Celi distillauerunt. Ipsa est enim pluuia voluntaria: quã tunc comedendi auida gens iudea ꝓmeruit. Nã vt voluntati eius satisfieret: inexpertum miraculum mundus accepit. Pluuia siquidem illa voluntaria fuit nõ ista que generaliter vbiq̃ diffundit̃. Deniq̃ sic segregans deus hereditati tue: q̃ non hoc dñs alys gẽtibus dedit: qõ tũc hebreo ꝑplo miseratus indulsit. Hereditas enim ipsius fuit ꝑplis hebreoꝝ: sicut legit̃: Et facta est portio dñi populus eiꝰ Jacob funiculus hereditatis eiꝰ israel. Hec si ad tẽpus infirmata est dño saluatori minime credẽdo: ꝑfecit hereditatẽ suam: qñ gentes reliquas in supplemẽtũ credulitatis admittit. [Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi deus.] Quia superius dixerat de hereditate dñi: Tu vo ꝑfecisti eam: nũc adiecit vnde eam ꝑficeret. Aialia fuerũt gentes vera religione vacuate: sed cuz ad dñm venerũt facte sũt eius que iam nihil indigeant: sed rõnabili ac pleno lumine cõpleant̃. Hec habitabũt in ecclesia: cũ vere religionis cultũ ipso miserante ꝓceperint. Iterumq̃z que sint ista aialia: cõsequenter exponitur. Dicit enim: Parasti in dulcedine tua pauperi deus. Parasti: significat ꝑdestinatos: qui ab ozigine mundi ipso miserãte ꝓparati sunt. In dulcedine tua: nõ seculi huius vbi amara patiunt̃: sed in illa suauitate in qua pauꝑes dei reges ditissimos antecellunt. [Dñs dabit verbũ: euangeliçantibus ꝑvirtutes multas.] Uersus istius ozdo talis est: Dñs dabit virtutes multas euangeliçantibus verbum. Dedit enim virtutes multas apostolis: qui verbum eiꝰ veneranda confessione ꝑdicabant: qñ eis languẽtiũ turbas sanare ꝓcessum est. Nam ipm quoq̃z euangelium multarũ constat esse virtutum. Quid enĩ fortiꝰ q̃z alias saluare: que errozũ suoꝝ vitys poterãt interire? Sicut iacobus aplꝰ dixit. Scire debet qs: q̃ qui conuerti fecerit peccatorem ab erroze vie sue: saluat animã eius: & operit multitudinẽ delictoꝝ. [Rex virtutũ dilecti: ꝑ & species domus diuidere ꝑspolia.] Uersus iste sollicitius inquirat̃. Est enĩ verboꝝ subtilitate ꝑplexus. Dicenim dilectum: filiũ patris debemus accipere: sicut ipse in euãgelio dicit: Hic est filiꝰ meꝰ dilectus: in quo mihi bene cõplacui. Qõ schema dr̃ Antonomasia: id est: vice nois posita: qñ sic aliud nomen ponitur vt tñ illud qõ necessarium fuerit sentiatur. Dilecti ergo pater: rex angelorum & potestatum est: qui virtutibus imperat. Qõ & de filio conueniẽter accipitur: de quo alius psalmus dicit: Dominus virtutum ipse rex glorie: quod tamẽ sancte trinitati certum est conuenire. Hic tamen patrem vult intelligi: q̃ dilecti posuit: id est: christi. Sequtur: Et species domus diuidere ꝑspolia. Pulchritudo domus diuine cognoscitur: quando ꝑspolia diaboli: id est homines scelerati in domini ecclesia transferuntur. Spolia siquidem diaboli: sunt populi quos dominus alligatos forte liberauit: sicut in euangelio ipse dicit: Nemo intrat in domum fortis & vasa eius diripit: nisi prius alligauerit fortem: & tunc domũ illius diripiet. Dis enim ꝑspolys domum sue potestatis ozna it ecclesiã

Exo.19.

Alt. segregabis

Matth.25.

Ps.9.

Alt. habitare facit. Alt. vnius moris

DEF

Act.4.

Ps.132.

Alt. exasperant.

Ps.15.

Alt. egrederis in cõspectu ꝑplꝰ tui cũ pransieris.

Alt. finat

Jac.5.

Alt. virtute multa

Alt. dilecti: & species

Matth.3.

SCHE

Ps.23.

Mar.3.

sanctam gaudere fecit: qm̃ ferocis inimici vota fru-
strauit. [Si dormiatis inter medios cleros penne co
Al. palloze lumbe deargẽtate: ⁊ posteriora dorsi eius in ſpecie
auri.] Subaudiẽdũ: suscipiẽt vos. Dic dormire non
stupore somni significat: aut obliuionẽ rerum quam
pati consueuimus dormientes: sed dormientes dicit
in preceptis dñi quiescẽtes: ⁊ in idipsum requiem ha
bentes. Cleros enim auctoritate patrũ: duo testamẽ-
ta debemus accipere: inter que monet continere atq;
quiescere christianos. Sensus ergo talis est. Cõmo-
net fideles si dormiatis inter duo testamẽta: hoc est
si aiam vestram in scripturis diuinis vltima dormi-
tione reponatis. Dormitionem vo pro morte poni:
Io. ii. dñs in euangelio testat̃ dicens: Lacarus amicus no-
ster dormit: sed eamus vt a somno suscitẽ eum. Seq
tur: Penne colũbe deargẽtate. Per hec comata: sicut
supius diximus: subaudiẽdũ: suscipiẽt vos. Penne si
gnificant claritatẽ: que nos in illam patriam ducunt
si hic in lege dñi quiescere mereamur. Colũbe dear-
gentate: ecclesiam significant. Que merito columba
deargentata dr̃: q; innocẽtiam habet columbe: ⁊ diui
nis eloquys argenteo candore resplẽdet. De qua scri
ptum est: Una est columba mea: vna est dilecta mea.
Huius columbe posteriora: id est: vltima in specie au
ri clarificata resplẽdẽt: q; postq̃ de hoc mũdo disces
serit: supra aurum eius gratia relucebit. Et respice q;
in hoc mundo argẽto cõparata est. In illa resurrectio
ne auri eam specie dicit ornandam: sicut in 44° psal
Ps. 44. mo iam dictũ est: Astitit regina a dextris tuis in ve-
stitu deaurato circũamicta varietate. [Dum discer-
Al. eam nit celestis reges sup ſterram: niue dealbabuntur in
selmon.] Post diapsalmatis silentium: venit ad psal
mi tertium mẽbrũ: vbi enumerat dona que contule-
rit ecclesie resurrectionis gloria contributa dñs cele
stis. Reges sunt apli sanctiq; pontifices: vel ceteri fi
deles qui pbabiliter regere corpora sua diuino mu
ETY nere meruerũt. Rex ergo: a regendo vocatus est. Et
merito hoc illis nomẽ impositũ est: qui cupiditates
seculi refrenare diuina virtute potuerunt: sicut apl's
1. Cor. 4. quosdam increpans dicit: Sine nobis regnatis: ⁊ vti
nam regnaretis vt ⁊ nos vobiscum conregnaremus.
Vos ergo reges: dum sup eam columbam: quã supi°
dixit: discernit concorditer dñs atq; distribuit: Sup
niuẽ dealbabunt̃ in selmon: id est: supra cãdorẽ niuis
eluceſcũt: qui ecclesiam regere fideliter atq; ordina
INTER re noscunt̃. Qõ aũt dictũ est: In selmon: nomẽ bui°
montis vmbra interpretat̃: que hic ꝓgrue diuina vir
tus intelligit̃. Ipsa enim ab estu vitioꝝ nos defendit
Luc. i. ⁊ reficit: ipsa nobis celestia dona cõcedit: sicut sancte
marie angelus annũtiauit: Spiritus sanctus supue-
Ps. 56. niet in te: ⁊ virtus altissimi obũbrabit tibi. Et alibi:
Sub vmbra alarum tuarꝝ prege me. Hec est vmbra
que in bono ponit̃. Deniq; laudẽ montis sequẽti ver
su dicturus est. Dealbabunt̃ aũt ponit̃ ⁊ in malo: si-
Act. 23. cut in actib° aplorꝝ legitur: Percutiet te dñs paries
Matth. 23. dealbate. Hoc ⁊ euangelium quoq; testat̃: Similes
estis monumẽtis dealbatis: que plena sũt ossib° mor
Al. Mons dei mons pin guis tuorꝝ. [Montem dei montẽ vberem. Mons coa-
gulatus mons pinguis.] Per quinta; speciem diffini
DEF tionis: que grece Lata antilexin: latine verbum dici
tur: exponit ꝓpheta qui sit mons ille selmon quẽ su
perius dixit. Ac si diceret: Montẽ dico: id est: ipsum
Isa. 2. dñm saluatorem: de quo Isaias ꝓpheta cecinit: Erit
in nouissimis diebus preparatus mons domus dñi
in verticem montium: ⁊ eleuabit̃ super colles: ⁊ ibũt
ad eũ oes gentes. Addidit: Et montes vberẽ: ex quo
perpetua ⁊ suauia fluẽta descẽdũt: qui aquas habet ir
riguas ⁊ celesti suauitate cõditas. Subiũgit: Mons
coagulatus: scilz ꝓpter puulos enutriendos: qui non
esca corpulẽta: sed coagulato lacte potãdi sunt. Addi- DOG
dit etiã: Mons pinguis: q; fertilitate sua semp vber
rimus est. O mons breuiter quidem laudatus: sed ce
lestium rerum qualitate copiosus: ex quo aque viue
decurrũt: lac in paruulorum salutem preparatur pin
guedo spiritualis cognoscitur: ⁊ quicquid summe bo
num creditur: in montis istius est gratia constitutũ.
[Ut quid ſsuscepistis nos montes vberes. Mons in Al. suspica-
mini mõtes
quo beneplacitum est deo habitare in eo.] Dixit su- coagulatos
perius: montem debere intelligi dñm saluatorem: sz
nũc reprehendit ꝓpheta: ne quis debeat mõtes istos
intelligere qui aplorꝝ eminẽtie cõparant̃: quamuis ⁊
ipsos per dei gratiam vberes esse noscamus. Addidit
enim: Mons in quo bene bñplacitum est deo habi-
tare in eo. Sed quem montem deberemus aduerte- DOG
re: euidenter designat. Christus est enim solus mons
qui patri complacuit vt in eodez habitaret: sicut ipe
Matth. 3. testatur: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bñ
complacui. Nam qõ dicit: Habitare in eo: ⁊ patri ⁊ fi
Ioan. 14. lio vtrũq; cõe est: sicut ipse in euãgelio dicit: Ego in
patre ⁊ pater in me est. Cum ergo dicit: In quo bene
placitum est deo habitare in eo. In quo: ⁊ in eo: quia
coi lingue non conuenit: proprium hoc scripture diui IDI
ne esse dicamus sicut in 67° psalmo dixit: Ibi in id-
ipsum. [Etenim dominus habitabit ſvsq; in finem.] Al. nonꝝ
Illos montes quos dixerat non debere intelligi: q;
de domino saluatore loquebatur qui est mons mon-
tium: ⁊ sanctus sanctorum: ⁊ rex regum: ⁊ dñs dñan-
tium: Redit ad salutis auctorem dicens: montibus
illis: id est: apostolis inhabitare dñm christum vsq;
in finem: scilz vsq; ad maiestatis sue perfectissimũ
terminum: qui est finis sine fine: ⁊ bonorum omniu;
perfecta plenitudo. [Currus dei decem ſmiliu; mul Al. milio°
Al. eis
tiplex: milia letantium ſdominus in ſsilis in sina in
sancto.] Consuetudo est scripture diuine allegorice
loqui: vt cum aliud dicat: aliud velit intelligi: Quod
in hoc psalmo positum frequenter inuenies. Nũ hic
currus significatur boium iuncta copulatio: q; ita sã-
ctos charitas vincit: sicut lozis ⁊ iugis animalia so-
ciantur. Unde ⁊ dominus ait: Iugum meum suaue Matth.
est: ⁊ onus meum leue est. Sanctorum ergo vnani-
mitas currus est domini: quem ille velut auriga insi
det: ⁊ ad voluntatis sue ministeriũ salutari lege mo
deratur. Sed vt istum currum ostẽderet: non equis
deditum: sed humanis cogitationibus attributũ ait:
Decem milium multiplex. Quod bene ad innume-
ros populos: non ad equos noscitur ꝓtinere. Subiũ
xit: Milia letantium: quod vtiq; de fidelibus debet
intelligi. Et vt ostenderet̃ letitie plenitudo: ait: Do-
minus in illis: qui magne exultationis est cumulus:
⁊ bonorum omnium dulcedo mirabilis. Sequitur: INTER
In sina in sancto. Sina mons est deserti in quo moy
ses legem accepit: interpretaturq; mandatum: vbi
reuera dominus requiescit: quoniam in sanctis man
datis eius solet presentia contueri. [Ascendit in al Al. ascẽdit
Al. cepit
tum ſcaptiuam duxit captiuitatem.] Quam pulchre SCHE
per Ideaz figuram: triumphatoris actus describit̃.
Idea est enim species: cum rem futuram velut ocu-
lis offerentes motum animi concitamus. Ille enim
crucifixus descendit ad inferos: ⁊ liberatos a captiui
tate ꝓduxit ad celos. Necesse enĩ fuit mortem perire

cuius

cuius regnum vita peruasit. Hec sunt spolia illa que
superius dixit: vnde sancta oranatur ecclesia: vnde do
mini cõplenda sunt castra. Ascẽdit ipse: vtiq; qui p
ter nos descendit erudiendos. In altum: videlicet
supra celos celorum. Et qõ super omnes altitudines,
atq; honores esse dinoscitur: sedet ad dextram patris
Quis iam fidelium de concessa libertate dubitet: cũ
Al. accepisti sit extinctus iteritus ⁊ captiuata captiuitas: [ſDedit
Al. in
Al. nõ cre- dona ſhominibus. Etenim ſqui non credunt: inha-
dentes
bitare dominum deum.] Adhuc in illa triumphi si-
militudine perseuerat: qũ ad immensa gaudia conci
tanda festiuitas indicitur ⁊ dona ꝓstant̃. Dona enĩ;
dñi fuerunt super apostolos: spiritus sancti concessa
Eph. 4. magnalia: siue qõ doctor gentium dicit: Unicuiq; au
tem nostrum data est gratia: ſm mensuram donatio
nis christi. Sequitur: Etenim qui non credunt inha
bitare dñm deum. Hic subaudiendum est: eos con-
uertit: vt nobis possit verbis integris constare sentẽ
tia. Nam qui non credunt inhabitare: id est: qui ad
dñm negligunt penetralia peruenire: vt in domo ei°
cum fidelibus habitare ꝓualeant: dñs deus eos con-
uertit qui fidem suam humano generi miseratus in
dulget. Ipsa enim est gratia que gratis datur: q; nos
ipsius bona ꝓueniunt: dum ⁊ ipsum quoq; bonũ vel
Al. die quo- le concedit̃. [Benedictus dñs ſde die in diem: ꝓspe
ridie
Al. salutaris nũ
nostrorum.
rum iter faciet nobis deus ſsalutaris noster.] Post
triumphalem illam descriptionem: breuis quidẽ sed
magna dr̃ laus. Bñdictus dñs de die in diem: id est:
cunctis diebus: omniq; tempore benedicendus est:
qui ascendit in altum captiuam duxit captiuitatem:
dedit dona hominibus: ipse etiam ꝓsperum iter faci
et nobis. Iter quippe: cursum vite significat: qui iam
prosper effectus est: qm̃ redemptorem suum mũdus
agnouit. Adiecit: Deus salutaris noster: vt nullus de
prospero dubitaret itinere: cui dux salutaris est dñs
Christus. Dicant mihi quos spectacula humana dele
ctant: quid tale in editionibus pomposis consulum
videant? Duc animos: huc ora deflectant illud salu-
tariter corde respiciant: vnde non ad fugitiuam leti
tiam: sed ad exultationem destinentur eternã. [De°
Al. domini noster deus saluos faciendi: ⁊ dñi ſexitus mortis.]
Post diapsalmatis incisionem: ad quartum venit in
gressum: vbi dicit quemadmodũ morte sua nos sal-
uos effecerit. Ait enim: Deus noster deus saluos fa-
ciendi: subaudiamus: hic habet potestatem saluos fa
ciendi nos. Quapropter ipse nos saluos fecit: qui est
dominus noster Jesus Christus: qui pro nobis mori
dignatus est: qui ascendit in altum: ⁊ fecit illa que di
cta sunt. Deniq; sic sequitur: Et dñi exitus mortis.
Exit° mortis qui dñi fuit: ipse nos liberat: ipse a mor
te perpetua facit exire. Qõ pulchre arbitror esse sub
iunctũ: ne humana causaret̃ infirmitas: quare mori
or? quare deficio? Adhibita est querelis nostris ma-
gna curatio: Domini exitus mortis. Exitus mortis
est dñi: hoc est: resurrectio votiua fidelium. Reuera
exitus ille singularis ac mirabilis fuit: q; ⁊ ipse ab in
feris egressus est: ⁊ inde suo nos munere ꝓstitit exire
Al. ꝓfringet [Uerũtamen deus ſconquassabit capita inimicorũ
suorum: verticem capilli perambulantũ in delictis
suis.] Ne mala pertinacium multa esse crederentur
dicit: Uerumtamen deus conquassabit capita inimi
corum suorum: quatenus supra perfidos ⁊ pertinaces
vindictam quoq; peruenire cognosceres. Capita ini
micorum: sunt auctores iudaice quidem seditionis:
sed ⁊ hereticorum sine dubitatione doctores. Illi enĩ
in carne christum persecuti sunt: isti autem crudelio
res in ipsa etiam: si dici fas est: deitate deseruiũt. Se
quitur: Uerticem capilli perambulantiuz: id est: qui
tales sibi calumniarum minutias querunt: vt ipsos
quoq; vertices capillorum perambulare ac perscru-
tari posse videantur: significans versutias inanium
questionum: que profutura deserunt: ⁊ nõ necessaria
detestabili disputatione perquirunt. Et vt eorum stu
dia inania cõprobaret: addidit: In delictis suis. Ubi
cogitatio insipiẽs fuit que perduxit ad culpas: vt sũt
manichei: priscillianiste: donatiste: montani: ⁊ ceteri
qui se damnosi dogmatis fetoribus miscuerunt. [Di
Al. in pfũdũ xit dñs ex basan conuertam: conuertam ſde profun-
dis maris.] In hoc versu auctoritas nobis doctissimi
Hieronymi absolute sequenda est: q; translatio eius
lucida cunctam nobis abrogat questiones. Dixit do
minus: Queram° quid dixerit: q; nescio que magna
ꝓmissio est: quam dominus pollicetur. Interpretat̃
basan: siccitas: que humanum genus possederat aridi INTER
tate peccati: sed eam dominus conuertit ad viriditatem
suam: dum illi fluuios salutis infudit ⁊ germina
re fecit vite fructum que prius inferebat exitium.
Adiecit: Conuertam de profundis maris: scilz popu-
los quos de mundi istius profundo liberauit. Mare
enim mundum istuz debere suscipi frequenti lectio
ne iam notum est: qui ⁊ gustu amarus est: ⁊ vitiorum
fluctibus inquietus. [Ut intinguatur pes tuus in san
guine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.]
Illum populum quem superius conuertendum dixe
rat ex profundis maris: nunc ad quid perducatur ex
ponit. Utiq; vt pes eius: id est: actio boni ꝓpositi: vsq;
ad sanguinem gloriosi martyry peruenirẽt. Naz qui
ante gradiebatur in voluptuoso mari: post ambulare
fecit in sanguine: qõ est durũ iter carni: sed beata via
est anime: quã ipso miserante trãsimus: si in eo spem
nostram cordaque reponimus. Addita est obscura
quidem: sed nimis cõplectẽda sententia. Lingua ca
num tuorum ex inimicis ab ipso. Canes: ⁊ in malo po
nuntur: sicut apostolus ait: Uidete canes: videte ma Phil. 3.
los operarios. Et in bono: sicut hic positũ est. De qui
bus ait in euangelio chananea: Utiq; dñe: nam ⁊ ca- Mar. 7.
nes edunt de micis que cadunt de mensa dominorũ
suorũ. Et in alto psalmo positum est: Cõuertẽtur ad Ps. 58.
vesperã: ⁊ famẽ patient̃ vt canes. Isti enĩ carnes pro
dño latrare non desinũt: domũ q; ei° cautissima saga
citate custodiunt. Hic ergo dicit: Lingua canũ tuorꝝ
ex inimicis ab ipso: q; prius inimici fuerant: qui po-
stea clamosis latratibus ecclesiam dñi vendicarunt.
Sed hoc ipsum a quo fieri potuisset adiecit: id est: ab
ipso. Ab ipso vtiq; dño: qui amara mutat in dulcedi-
nem: tristitiam vertit in gaudium: egritudines dete-
Al. Uiderũt stabiles in salutem. [ſUisi sunt gressus ſtui deus:
Al. tuos
Al. mei
Al. nõ hz
ingressus dei mei regis ſqui est in sancto ſipsius.]
Totus bicversus incarnationem significat dñi salua
toris. Dicit enim: Uisi sunt gressus tui deus: siue per
assumpti corporis formam: siue vestigia predicatio-
nis: quibus innocenter ille in hoc mũdo sanctis gres
sibus ambulauit. Et vt dñm saluatorem euidenter
ostenderet: adiecit: Ingressus dei mei regis: q; ipse
rex in hoc mũdo specialiter ingressus est: de quo scri
Mar. 15. ptum est in titulo passionis: Rex iudeorum. Nam ⁊
corpus ipsius euidenter expressit dicens: Qui est in
sancto ipsius. Sanctum enim: templuz corporis fuit
dñi christi. In eo enĩ erat plenitudo diuinitatis: quã
perfidi videre non poterant. [Preuenerũt principes

Al. iuuēcularum — coniuncti psallentibus:in medio ꝗiuuenū tympanistriarum.] principes:apostolos significat:qui ⁊ principes sunt credentium populorum:⁊ preuenerūt oēs in sanctitate doctrine. Et ideo duces effecti sunt: qz ipsos sunt postea populi subsecuti. Addidit:Coniūcti psallentibus:ne crederes paucos fuisse. Coniunctam quoqz multitudinem psallentium conuenienter adiunxit:qui iam laudes dñi:non voce tm̃: sed ⁊ bonis actibus personarent. Sequitur:In medio iuuenum tympanistriarū. Ne sexum femineum crederes esse contemptum:in medio dicit istum actum iuuenum tympanistriarum:id est:iuuencularum prima etate florentium:que tympana sua:hoc est:corporis tensionem ad dñi laudes gloriamqz verterūt:macerantes se ieiunys:carnisqz magis afflictione gaudentes: qō hodieqz in multis virginibus diuina virtus operat̃. Alij vo tympanistriarum:ecclesiarum intelligi voluerunt:quarum atria velut quidam tympanus: laudes dño populorum iubilatione concelebrant:de quibus sequenti versu dicturus est.[In ecclesijs benedicite

Al. deo: dño — ꝗdeum:dñm de fontibus israel.] Interiecto diapsalmate:ad quintam psalmi translatus est sectionez: in qua dicit:vbi dñs debeat bñdici. Ait enim fidelibus In ecclesijs benedicite deum dñm:qz non per diuersa conuenticula paganorum:neqz hereticorum spelūcas:sed in ecclesia catholica dñs benedici debet:vbi recta fides est:⁊ vera confessio. Ibi enim iuste laudatur:vbi non maledicitur. Naz quo modo ab illo laudem suscipiat:qui se impia superstitione cōmaculat: Sequitur:De fontibus israel:de doctrina scilz christiana:quam gentibus apostoli infuderunt. Fons enī

ETY — religionis inde per ceteras natiōes emanauit. Fons quippe a fouēdo dictus est:qō corpora nostra laboze

Al. adolescēcē tulus in mētis excessu — fessa refoueat.[Ibi beniamin ꝗadolescentior:in pauore. Principes iuda duces eorum: principes çabulon:ꝗprincipes neptalim.] Hunc modum locutionis

Al. Et — proprium scripturarum diuinarum esse diximus:qm̃ hebrea nomina ad aliquod mysterium significatiōis

IDI — interserit. Dubium quippe non est:omnes prophetas euangelice predicationis beatuz tempus optasse:qō nunc psalmigraphus vehementer affectans:per noia tribuum:⁊ dñm christum:⁊ ipsos indicasse ꝓbatur apostolos. Ibi beniamin adolescētior in pauore: Ibi scilz in templo Hierusalem:vbi verba dñi paulus audiuit:qō ⁊ textus actuū apl̃oꝝ euidēter enarrat. Sive vt quidam volunt:ibi in ecclesia:vbi dixit psallēdum esse. Beniamin:Paulum designat apostolum:

Phil. 3. — qui fuit de tribu beniamin. Ipse enim dicit: Nā ⁊ ego israelita sum ex semine abraam:de tribu beniamin. Adolescentior in pauore:qz ꝛz etate fuerit adolescēs sicut in actibus apostolorum:in passione beati stephani Lucas dicit: Et falsi testes deposuerūt vestimēta

Act. 7. — sua secus pedes cuiusdam adolescentis nomine sauli. Qui quamuis esset adolescens etate:adolescentior extitit in pauore:quando ad vocez dñi corruit:qui ei miseratus intonuit:Saule saule:quid me persequeris:

Ibidem. 9. — Adolescens autem ab adolendo:id est:a crescendo dictus est. Principes iuda:dominuz significat saluatorem:qui de tribu iuda descendit:sicut Ioannes

Apoc. 5. — in apocalypsi dicit:Vicit leo de tribu iuda:radix dauid. Addidit:Duces eorum:id est:populorū qui erāt in ecclesia constituti:qō non solum ad Paulum vel ad dominum:sed ⁊ ad illos aptandum est:quos dicit inferius:Principes çabulon:principes neptalim. Zabulon ⁊ Neptalim:tribus fuerūt iudaico populo cōstitute:vnde reliqui apostoli trahere leguntur originem. Et hi omnes:principes bene appellati sunt:quia eos honore ac primatu dignissimos fideliuz turba sequebatur. Dicuntur enim principes ⁊ qui reges non sunt:sicut in exodo legitur:in dedicatione tabernaculi:quo modo obtulerint dona duodecim principes singuli de singulis tribubus israel. Longruit autem ipsorum quoqz nominum significatiōes edicere:qm̃ ⁊ ipse probantur ecclesie conuenire. Iuda: confessio — INTER — dicitur. Zabulon:habitaculum fortitudinis. Neptalim:dilatatio mea. Que si diligenter inspicis:ecclesie catholice competenter aptabis.[Manda deus virtuti tue:cōfirma hoc deus qō operatus es in nobis.] Post illam de aduentu domini beatissimam predicationez:quasi iam inestimabili accepto munere: ad patrem ꝓpheta conuertitur dicens:Mānda deus virtuti tue. Virtus enim patris: Christus est dominus:

i. Cor. 1. — sicut apostolus dicit:Christum dei virtutem ⁊ dei sapientiam. Manda:ad personarus pertinet distinctionem. Nam vnum velle illis est:vnus posse perpetue. Quid autem mandetur edicit: Confirma hoc deus qō operatus es in nobis. Magna petitio:vt ꝗfirmet deus in nobis fidem suam quam donare dignatus est. Opus enim domini fuit:vt ceca gentilitas lumine veritatis afflata:verum dominū saluatorem cognoscere potuisset:Fz illud Apostoli:Benedictus de

Eph. 1. — us ⁊ pater domini nostri Iesu christi: qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus:in quo ⁊ elegit nos ante mundi constitutionem vt esse-

Al. non hz — mus sancti ⁊ im maculati in ipso.[A templo tuo ꝗqō est in Hierusalem:tibi offerent reges munera.] Cum soleant in templo munera offerri:hic a templo Hierusalem dicit nihilominus offerenda. A templo ergo Hierusalem offerunt reges munera: qui in ecclesia dei recta conuersatione viuentes: sui cordis offerūt puritatem:qm̃ iam venitur ad premiuz:quando grana segregantur a paleis:⁊ vna fit Hierusalem mater omnium qui sub christi lege vixerunt. Reges:vtrūqz possimus accipere:qz ⁊ ipsi imperatores offerunt seipsos deo munera:siue fideles homines:qui suum corpus per christi gratiam regere meruerunt. Et respice quod Hierusalem tm̃ dixit domini templum: vbi ⁊ visio pacis est: ⁊ discordantium hereticorum

Al. arūdinis cōgregatio Al. in vaccis — nō miscetur aduersitas.[Increpa feras ꝗsyluarum: concilium taurorum ꝗinter vaccas populorum.] Ut illa sancta credulitas confessionis munimine firmaretur:dicit propheta:Increpa feras syluarum: id est: argue superbos homines ⁊ ferocces:qui in praua persuasione ꝓsistunt:vt istoꝝ inuectio fideliū sit solidata munitio. Pro iniquis enim hominibus vel diabolo feras ponit: sicut in alio psalmo dicitur: Extermi-

Ps. 79. — nauit eam aper de syluа: ⁊ singularis ferus depastus est eam. Addidit:Concilium taurorum inter vaccas populorum. Subiungit nihilominus increpandum hoc est:hereticos indomitos:qui erecta ceruice seducunt animas innocentes:⁊ ad suum gregem trahunt quos infelici persuasione decipiunt. Vacce quoque populorum: sunt mulieres ductili voluntate leuissime:que perfidie doctores tanquam tauros sequuntur:de quibus dicit Apostolus:Ex his enim sunt:qui

2. Timoth. 3 — penetrant domos:⁊ captiuas ducunt mulierculas onerantes peccatis: que ducuntur varys desiderys semper discentes: ⁊ ad scientiam veritatis nunquā peruenientes. Cur ergo tales debeant increpari:sub-

Al. excludā — ꝗter adiunctum est.[Ut ꝗnō excludant̃ bi qui ꝓbati

sunt

Al. Dissipa — Esunt argento. ꝗDispergē gētes que bella volūt.] Utilitas illius increpationis ostensa est:qz duz falsitas arguit:nihilominus veritas cōprobat̃. Oportet enim feras syluaꝝ increpare:tauros abycere:vaccas populoꝝ inuebere:vt hi qui ꝓbati sunt:id est:quos charitas spiritualis decoctis sordibus vitiorum:velut argentū mundissimū:ad aie puritatem vsqz perduxit: corroborentur atqz pficiant. Addita est quoqz sententia que dissiparet hereticos. Ipsi enim sunt gētes que bella volūt:id est:que cōtentionibus nō ꝓfectū anime tendūt:sed vt peruersis suasionibus captiuēt

Al. Venient legati ex egypto ethiopia festinet manus eius deo — aias inocentes.[ꝗOfferūt velociter ex egypto:ethiopia festinet manus dare deo.] Cōgruat ⁊ hūc versuz ꝗm translationem patris Hieronymi recipere:qui ⁊ ꝓpter hebraicā veritatē sequendus est:⁊ nexū nobis ambiguitatis absoluit. Egyptus ⁊ ethiopia:pro incolarū suoꝝ tenebrosa nigredine semp in malo ponuntur. Quē figura dicit̃ Synēdoche:id est:a parte totū.

SCHE — Significat enim mūdū:qui denſis tenebris vitioꝝ a diabolo premebat̃ obnoxius. Dic dñi clarificatus lumine:ad eterne vite meruit munera peruenire. Cōmonet ergo ꝓpheta gentiū pplos:vt offerant velociter ex egypto deo munera:hoc est:animas suas mundana sordē purgatas. Ethiopia quoqz festinet manꝰ dare deo. Metaphora a bellātibus tracta:qui ne cruideliter intereant:manus suas victoribus dedunt:vt armis depositis periculuz mortis euadant:sic ethiopia cōmonet̃ ne se tardet deo tradere:quatenꝰ victa floreat que in sua libertate sordebat.[Regna terre cantate deo: psallite domino.] Hanc quoqz partem pulchra exhortatione cōclusit:dicens enim: Regna terre:omne genus humanum significare voluit:qz ꝛz sint gentes que nō habeant reges:tamen hoc verbo cōcluditur quicqd gentiū esse sentitur. Quod dicit: Cantate:ad anime respicit puritatē: Psallite ad operas sanctissimas que dño ꝓbantur accepte.[Psallite

Al. celuz celi ad orientem Al. voci sue — deo qui ascendit super ꝗcelos celoꝝ ab oriente. Ecce dabit ꝗvocem suam:vocem virtutis sue.] Post quinti diapsalmatis iterpositionē:ꝓpheta venit ad sextā partē admonens fideles vt deo psallant:qui resurrexit a mortuis. Nam cui deo psalleret̃ exponit̃: Qui ascendit super celos celoꝝ:dñs vtiqz iesus qui de celo descendit ad liberandaz infirmitatis nostre naturam:ipse etiam super celoꝝ celos ascendit:qui sedet

IDI — ad dexteraz patris. Considerandū aūt est q̄ frequēter in scripturis diuinis:plurali numero celos dictos

Deū. 4. — inuenses:dum legat̃. In principio fecit deus celuz ⁊ terrā:cum tamen pluraliter dicti:⁊ celi legant̃ ⁊ terre. Modus enim iste locutionis latius patet:vt abusiue singularia plurali numero dicamꝰ:⁊ pluralia singulari. Ab oriente vo qō dixit:hierosolymā euidēter ostendit:que est in oriētis partibus collocata:vñ dominus apostolis videntibus ascendit ad celos:terra multis plena miraculis:vbi fideliuz credulitas plus aspectibus q̄ lectionibus eruditur. De qua pulchre ac vere Leo pater apostolicus dixit: Et quod alibi nō licet nō credi:ibi non potest nō videri. Quid enim laborat intellectus:cui est magister aspectus: Et cur lecta vel audita sunt dubia:vbi se ⁊ visui ⁊ actui tota humane salutis ingerunt sacramenta: Unde nec illud quoqz iudico transeundum:qō illi triumphali ascensioni:illam quoqz imaginē tabernaculi:in epistola ad hebreos beatus apostolus Paulus mirabili-

Heb. 9. — ter applicauit dicens:Christus aūt assistēs pontifex futuroꝝ bonorum:per amplius ⁊ perfectius taberna-

culū nō manufactū:id est:nō huius creationis:neqz per sanguinē hircorum ⁊ vitulorꝝ:sed per ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sancta:eterna redemptione inuenta. Et iterū: Nō enim in manufacta sancta Iesus introiuit exemplaria verorum:sed in ipsuz celū: vt appareat nūc vultui dei pro nobis. Sic igit̃ actus iste magnificus:qui nunc per gaudia p̄clara describitur:illo tabernaculo congrue prefiguratus esse monstratur. Sequitur:Ecce dabit vocem suā vocē virtutis sue. Hoc multis modis intelligi pōt. Dedit vocē suam:qm̃ paralytico dixit:Surge ⁊ ambula:quando laçarum suscitauit:quādo demonibus vt obsessos relinquerēt iperauit. Dabit etiā vocē virtutis sue:qm̃ in nouissimo die vt resurgat humanū genꝰ edixerit. Quid enim forti⁹ q̄ reuocare fauillas ad corpus mobile viuāqz subaz ⁊ nām illā mortalitatis ad eterne

Ioan. 5. — vite dona pducere: Sicut in euāgelio legit̃: Venient hora ⁊ qui sunt in monumentis:audient vocem eius:

Al. gloriam — ⁊ pcedent.[Date ꝗhonorem deo super israel:magnificentia eius ⁊ virtus ei⁹ in nubibus.] Adhuc in ipsis exhortationibus perseuerat. Cum enim dicit:Date honorem deo:ipsi magis vt honorentur hortatus est. Nam qui deo dat laudes:se facit esse laudabilē:sic ⁊ qui illi dat honorē:sibi conquirit sine dubio dignitatem. Super israel dū dicit̃:ecclesia catholica significatur:in qua deus vere ꝓspicit̃:dum recta fide sentitur. Israel enim interpretat̃:vir videns deum. Quapropter alibi nō pōt videri:nisi ibi vbi ei ꝓbatur verissime populus confiteri. Sequit̃: Magnificentia

INTER — eius ⁊ virtus eius in nubibus. Magnificentia pertinet ad illud:quia semp magna facit. Virtus:qm̃ imperio eius famulatur effectus. Omnia enim facit quecunq vult in celo ⁊ in terra. Sed ista magnificentia ⁊ virtus domini in nubibus esse dicit̃:nō in istis visibilibus:que aut aquas depluunt:aut corpulenta qualitate densant̃. Sed aliquas potestates designat supna ratione pollentes:que iussis dñi intellectuali condi-

Isa. 5. — tione famulant̃:de quibus dictuz est:Mandabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem. Multis enim significationibus sermo iste repletus est:quod etiam respicit ad apostolos ⁊ ꝓphetas.[Mirabilis deus in sanctis suis:deus israel.] Ecce ne nubes illas intelligeres aereas:dicit:Mirabilis deus in sanctis suis:siue in angelis:siue in hominib⁹ qui eius iussionib⁹ obsecūdāt. Iterū geminat:Deus israel:vt in bominū cordibus infigeret:vbi deus mirabilis appare-

Al. plebi — ret.[Ipse dabit virtutē ⁊ fortitudinē ꝗplebis sue:benedictus deus.] Ne quis de humana imbecillitate diffideret:nec se crederet ad tanta premia peruenire:veraci promissione firmatur:qz dominus dabit fidelibus suis virtutem patientie:⁊ fidei fortitudinē: vt possint ad eterna premia peruenire. Et vt designaret euidentius qui possit dare:que superius dixit. Addidit:Benedictus deus:id est:qui oium ore semp̄qz debeat benedici:vt sicut nunq̄ beneficijs cessat:ita ⁊ bñdictiones semp accipiat. Nō enim duob⁹ verbis laudez eius credamus breuiter explicandam. Nam ⁊ qui scripturas eius meditat̃ benedicit dominum: ⁊ qui iussa ipsius sancta operatione compleuerit benedicit dominum:⁊ qui ei fideliter confitetur benedicit dominuz. Sic fit vt breuis ista laudatio:totius vite nostre tempore sub assiduitate soluatur.

Conclusio.

Cucurrit copiosus psalmus ingentiū more fluuioꝝ:qui quātū plus terras occupāt:

tanto amplius agros fecundant. Fluuius qui nõ ore sed magis aurib⁹ hauriat: fluuius qui potest mẽte nõ corpore: fluui⁹ qui sine aliquo humore semp irrigu⁹ est: puros sensus inebriãs: ⁊ peccatis ebrios ad sobrietatẽ mentis adducens. Aqua que simul sitim tollit ⁊ famẽ: que nõ digestionib⁹ effundit: sed pcepta semp augeť. Oremus: vt iste nos fluuius sine intermissione possideat. Nõ erimus arena sterilis: sed ager fecũdus: si bñficio dñi alueus eius nos semp teneat occupatos. Memẽto tũ ꝙ hic psalmus: ascensiones dñi mirabili pre ceteris fulgore descripsit.

Explicit expositio in psalmũ. 67m.

¶ In finẽ pro his qui commutabuntur Dauid. LXVIII.

Saluum me fac deus: qm̃ intrauerũt aque vsq ad aiam meam. Infixus sum in limo pfundi: ⁊ nõ est substãtia. Ueni in altitudinẽ maris: ⁊ tẽpestas demersit me. Laborauí clamãs rauce facte sũt fauces mee: defecerũt oculi mei dũ spero i deũ meũ. Multiplicati sũt sup capillos capitis mei: qui oderũt me gratis. Cõfortati sũt qui pscuti sunt me inimici mei iniuste: que nõ rapui tũc exoluebã. Deus tu scis isipientiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ sunt abscondita. Nõ erubescant in me qui expectant te dñe: dñe ꝟtutũ. Nõ cõfundant sup me: qui querunt te de⁹ israel. Qm̃ ꝓpter te sustinui oprobriũ: operuit ꝯfusio faciẽ meã. Extraneus factus sum fratrib⁹ meis: ⁊ peregrinus filijs matris mee. Qm̃ zelus dom⁹ tue comedit me: ⁊ opprobria exprobrãtiũ tibi ceciderũt sup me. Et operui in ieiunio aiam meã: ⁊ factũ est in opprobriũ mihi. Et posui vestimentũ meũ ciliciũ: ⁊ factus sum illis in parabolã. Aduersum me loquebant qui sedebant in porta: ⁊ in me psallebãt qui bibebãt vinũ. Ego vero orationẽ meã ad te dñe: tempus beneplaciti deus. In multitudine misericordie tue: exaudi me in ꝟitate salutis tue. Eripe me de luto vt nõ ifigar: libera me ab his qui oderũt me ⁊ de pfundis aquarũ. Nõ me demergat tẽpestas aque: neq absorbeat me pfundũ neq vrgeat sup me puteus os suũ. Exaudi me dñe qm̃ benigna est misericordia tua: ꝟ multitudinẽ miserationũ tuarũ respice me. Et ne auertas faciẽ tuã a puero tuo: qm̃ tribulor velociter exaudi me. In tẽde aie mee ⁊ libera eã: ꝓpter inimicos meos eripe me. Tu scis iproperiũ meũ ⁊ ꝯfusionẽ meã: ⁊ reuerẽtiã meã. In ꝯspectu tuo sunt oẽs qui tribulãt me: iproperiũ expectauit cor meũ ⁊ miseriam. Et sustinui qui simul cõtristaret ⁊ non fuit: ⁊ qui ꝯsolaret ⁊ nõ inueni. Et dederũt in escã meam fel: ⁊ in siti mea potauerũt me aceto. Fiat mensa eorũ coram ipsis in laqueũ: ⁊ in retributiones ⁊ in scandalũ. Obscurent oculi eorũ ne videant: ⁊ dorsum eorũ semp incurua. Effunde sup eos iram tuã: ⁊ furor ire tue cõprehendat eos. Fiat habitatio eorũ deserta: ⁊ in tabernaculis eorũ nõ sit qui inhabitet. Qm̃ quẽ tu percussisti pscuti sunt: ⁊ sup dolorẽ vulnerũ eorũ addiderũt. Appone iniqtatẽ sup iniquitatẽ eorũ: ⁊ nõ intrẽt in iustitiã tuã. Deleant de libro viuẽtiũ: ⁊ cum iustis nõ scribãtur. Ego sum pauper ⁊ dolẽs: salus tua de⁹ suscepit me. Laudabo nomen dei cũ canticoꝰ: ⁊ magnificabo eum in laude. Et placebit deo super vitulũ nouellũ: cornua pducentẽ ⁊ vngulas. Uideant pauperes ⁊ letent: querite deum ⁊ viuet aia vestra. Qm̃ exaudiuit pauperes dñs: ⁊ vinctos suos nõ despexit. Laudent illũ celi ⁊ terra: mare ⁊ oia reptilia in eis. Qm̃ deus saluã faciet sion: ⁊ edificabunt ciuitates iude. Et inhabitabunt ibi: ⁊ hereditate acquirent eam. Et semen seruorũ eius possidebit eam: ⁊ qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

In finẽ: ad dñm respicere saluatorẽ nullus ignorat: qui in hoc psalmo suam narraturus est passionem: ita vt eius verba: ⁊ euangelica testet auctoritas: ⁊ de eo apls sumere doceat exemplũ. Legit enim in euãgelio: Et dederũt in escam meam fel: ⁊ in siti mea potauerũt me aceto. Et alibi: Zelus dom⁹ tue comedit me. Apostolus quoq paulus ait: Fiat mẽsa eorũ coram ipsis in laqueũ: ⁊ in retributionẽ: ⁊ in scandalũ: obscurent oculi eorũ ne videant: ⁊ dorsum eorũ semp incurua. Quos versus hic positos: memor lector inenies. Unde ꝗs dubitare possit hũc psalmũ passioni dñi ce cõuenire: cui talis ac tãta in hũc itellectũ suffragatur auctoritas. Sequit: Pro his qui cõmutabũtur. Ista igit cõmutatio: significat pplos christianos: qui veteris hois pravitate deposita: in noue regnãtionis sunt munere cõmutati. Pro his aũt: qõ dictũ est: intelligẽdũ est: qm̃ reuera passio dñi pro cunctis fidelibus collocata monstrat. Dauid quoq subiunctũ est vt ⁊ finis ⁊ initiũ dño chro cõgrueret: sicut ipse de se dicit: Ego sum alpha ⁊ o: initiũ ⁊ finis. Sic toti⁹ psalmi virtus tituli huius dispositione declarat. Memẽto autẽ quartũ hũc esse psalmũ: qui passionẽ resurrectionẽq dñicam latius eloquunt. Diuisio.

Actenus diapsalmatũ beneficio diuisiones intrepidus annotaui: sciens segregationẽ ibi merito poni: vbi silẽtia diuina puenerunt. Nunc aũt oremus dñm: vt qui donat in terra viã: ipe in abyssis cauta prestet itinera. Per totũ psalmũ (sic diximus) ex

forma serui loquit christus. Primo capite deprecatur: vt saluus fiat a patre: qm̃ gratis a iudeis multas tribulationes in secutione sq perpessus est. Scõo capite: postulat a parte mẽbrorũ: ne decipiat spes fidelium in eius resurrectione cõfisa: oia se dicens equanimiter sustinuisse: que iniqui videbant ingerere. Tertio precat: vt ipsius exaudiat oratio: quatenus de luto huius seculi eius cõuersatio immaculata liberetur. Scire nãq dicit deũ quãtis inimicorũ appetat insidijs: vt vsq ad passionis exitũ machinato discrimine pueniret. Quarto: virtute prescientie sue que contingere poterant inimicis ventura pnuntiat. Quinto: a forma serui se pauperẽ pfitet: vnde ⁊ laudes se dicit redditurus paterne clementie: hortans fideles vt in dño debeant confidere: qui ecclesiam suam de mundi istius aduersitate liberauit: ⁊ sanctis suis in ea perenni felicitate pspexit. Expositio.

Saluũ me fac deus: qm̃ intrauerunt aque vsq ad aiam meã. Deitatẽ christi ipa, fibilem cuncta mentis sanitas confitet: sed assumpsit infirmitatẽ nostram que subiacere potuisset exitio: Ex ipsa nũc dispensatione clamat: Saluũ me fac deus: vt qr mortẽ refugere nõ debuit quã volũtarie sustinebat: resurrectionis auxiliũ humanitas eius exposcit: vt celerius fieri salua potuisset. Passus est enim ille qr voluit: patiunt martyres ⁊ nolentes. Sic enim ipse dominus Petro dixit aplo: Cum senueris alius te precinget ⁊ ducet quo tu nõ vis. Nũc causa reddit quare se saluũ fieri postulabat: scilicet qm̃ intrauerunt aque vsq ad aiam meã. Aquas: pro seditionibus plebis motuq populoꝝ debere suscipi sepius scriptura diuina testat: sicut est illud: Forsitan velut aqua absorbuisset nos. Et sequit: Torrentes pertransiuit aia nostra: forsitã pertransisset aia nostra aquas intolerabilẽ. Quapropter populus ille iudaicus: vsq ad aias dñi saluatoris intrauit: qm̃ eum crucifigere scelerata mente presumpsit. Infixus sum in limũ profundi: ⁊ nõ est substantia. Ueni in altitudinẽ maris: ⁊ tempestas demersit me. Primo sciendũ est schema esse Characterismos: que latine iformatio vel descriptio nuncupat. Passionẽ ꝓpe suam venturas quibusdã allusionibus dñs describere comprobat. Sed hunc versum subtiliter inquiramus: qr nõ parue pfunditatis esse dinoscit. In illa cõditione rerum de limo qdem terre hoiem deus creauit: sed non de pfundo. Facti sunt aũt hoies limus pfundi: qm̃ ⁊ originali ⁊ quotidianis peccatis tenentur obnoxy. Per hunc limum pfundi infixus est dñs: qm̃ dementiũ turba iudeorũ clamabat: Crucifige crucifige. Quorũ caro originali peccato dedita limus erat: sz scelerata calidi tas pfundi sibi nomen adiecerat. Limus enim dicto est: quasi ligans humũ. Sequit: Et nõ est substantia. Omne malũ suba nõ est: qr substantia dici non põt que a dño creata nõ est. Nõ enim subsistit sed accidit: nec extrinsecus manet sed tm̃ videt esse dus pro uenit. Ueraciter ergo negat substantiã fuisse vitiatã naturam quã a se nouerat nõ creatam. Sic ⁊ in alio psalmo legit: Et substantia mea tanq̃ nihil ante te est. Nõ illa vtiq quã deus creare potuit: sed que diabolo suadente vitiata succubuit. Siue illud simpliciter debemus aduertere: crucifixus sum iniquitate iudeorũ: ⁊ nõ est carnis virtus euadendi mortiferã passionẽ. Addidit: Ueni in altitudinem maris ⁊ tẽpestas demersit me. Ille qui super maria fixis gressib⁹ ambulauit: qui petro deterrẽ ne mergeret extendit: quẽ admodũ se tẽpestate dicit esse demersum. Hic altitudo maris: copiosam ppli significat insaniã. Idem tẽpestas est: seditio cõcitata dementius. Ipsa enim demersit dñm saluatorẽ: qm̃ eus peruenire fecit ad crucem. Laborauí clamãs rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dũ spero in deũ ꝟiuũ. Querẽdum est quẽadmodum hic dicit: Laborauí clamans: dũ legat in euangelio: Nõ respondebat eis verbum. Qõ Isaias quoq dicit: Sicut ouis ad occisionem ductus est: ⁊ sicut agnus coram tondẽte se sic nõ aperiet os suũ. Utrũq vex: vtrũq cõpletũ est. Nã ⁊ tacuit cũ traderet: vt eius dispositio ad mundi salutarẽ terminũ pueniret. Et oino clamabat: cũ dicebat: Pater iuste mundus te nõ cognouit. Uel illud: Pater si fieri põt trãseat a me calix iste. Et iterũ: Pater ignosce illis: qr nesciunt qd faciũt. Nam ⁊ illo tempore laborãs clamauit qm̃ dicebat: Ue vobis scribe ⁊ pharisei. Ue mũdo ab scandalis: ⁊ his similia. Laborabat ergo clamans: qm̃ nõ audiebat a perfidis. Labor enim inauditũ significat clamorem: qr laborare illos non dicimus: quos votũ suum ipleuisse testamur. Denique sic sequitur: Rauce facte sunt fauces mee. Raucedo qm̃ fauces nostras possidet: vba nostra ad alienas aures cõfusa peruenũt. Merito ergo dicit fauces suas raucas esse factas: qr dicta eiꝰ nequaq̃ sacrilegus populus audiebat. Adiecit: Defecerunt oculi mei dum spero in deum meũ. Oculos istos carnales defecisse credamus dño: qui morte cõclusi sunt: qr cordis oculos in sua deitate semp intẽtos habuit qui nunq̃ carnis lege peccauit. Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderũt me gratis. Scimus capillos nostros ad decorẽ capitis esse concessos: Sic ecclesie apostoli sunt tributi: vt sicut cesaries ornat caput: ita ⁊ oes fideles decorare pbent ecclesiam. Ergo vt ostẽderet plus esse numerũ infidelium q̃ deuotorũ: dicit multiplicatos esse perfidos iudeos supra numerũ capillorũ: id est: recte credentiũ. Qõ si ad litteram velis accipere: per Auxesin dictũ est: vt per hoc turbam iudaice multitudinis indicaret. Sequit: Qui oderunt me gratis. Gratis plane: qm̃ illum persecuti sunt quẽ ppitium optare debuerunt. Gratis enim tunc odisse dicimur: qm̃ quẽpiam sine aliqbus offensionib⁹ execramur: sicut ⁊ in 34° psalmo iam dictũ est: Qm̃ gratis absconderũt mihi interitũ laquei sui. Confortati sunt inimici mei qui ꝟme persequunt iniuste: que non rapui tunc exoluebã. Superius dixit: super capillos capitis multiplicatos inimicos: ⁊ ne crederes tm̃ eos inumeros: nõ etiam noxios fuisse: addidit: Cõfortati sunt: qm̃ id qõ conabant efficere probant impleſse. Et vt illos inimicos sua culpa cognosceres excitatos: adiecit: Qui me persequũtur iniuste: hoc est: qõ superi⁹ dixit: gratis. Reuera iniustum fuit: vt qui venerat ad iudaicos populos saluandos: eos potius inuenisset inimicos. Subiunxit: Que nõ rapui tunc exoluebam. Rapuit Adam suasus a diabolo: qm̃ hoc qõ ille preceptũ inhibuerat presumpsit attingere. Et merito morte damnat⁹ est: qr vite delegit cõtemnere preceptorẽ. Christus aũt peccata non rapuit: delicta nesciuit: ⁊ tm̃ crucẽ quasi aliqõ delictũ ppetrasset excepit: ⁊ soluit pro nobis qõ pro se iuste nõ pertulit: ⁊ vt nostre mortis chirographum vacuaret: ipse totꝰ culpe psoluit debitã quãtitatẽ. Deus tu scis insipiẽtiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ sũt abscõdita. Uenit ad 2m caput: vbi iam loquitur pro parte membrorũ.

Joan. 21.

Pslm. 123.

Alt. limo

SCHE

SCHE

Joan. 19.

ETY

Apoc. 4

Pslm. 58.

Isa. 53.

Joan. 17.
Mat. 26.
Luc. 23.

Matth. 25.
Ibidem. 19.

Pslm. 34.

Alt. persecuti sunt

1.Cor.1. Insipiēs enīz esse nō pōt christus. De quo dicit apls: Dei virtutē ⁊ dei sapientiā. Sed insipientiam habere pro illis dicit: qui sicut a it titulus: cōmutati esse noscunt. De insipientibus enīz facti sunt vere sapiētes: qz recte religionis gratiam post magna crimina
Ibidē perceperunt. De gbus idē dicit apls: Que stulta sunt huius mundi elegit deus vt cōfundat sapientes. Simili mō pro suo corpe caput loquit christus dicens:
DOG Delicta mea a te nō sunt abscōdita. Certuz est enim qz deo manifesta sunt cuncta que agim⁹: ⁊ nobis plerūqz ignota sunt que culpis surripientibus perpetra
Pso.18. mus. De humana quippe ignorantia dictū est: Delicta quis intelligit? Merito ergo ad illos referenda sunt delicta ista: qui absoluēdi sūt debitis suis. Dñs
Joan.14. aūt christus peccata nō habuit: sicut ipse dicit: Ecce veniet pnceps mūdi hui⁹: ⁊ nō inueniet in me qcq.
Isa.53. De quo ⁊ Isaias dicit: Peccatū nō fecit: nec dolus inuentus est in ore eius: Sed magis: sicut dicit apls:
2.Cor.5. Eum qui nō nouerat peccatū: pro nobis peccatū fecit: id est: pater filiū suū hostiā pro peccatis cōstituit immolandū. Qō pater Augustinus in libro enchiridion subtiliter cōprehēdit atqz disseruit. Quapropter insipiētiam vel delicta: a parte membroz posita debemus accipere. Que figura dicit Tapinosis: id est:
SCHE humiliatio: cum verbis humillimis rei minuit magnitudo. [Nō erubescant in me: qui te expectant domine ✝deus virtutū. Non ✝reuereant super me: qui ✝requirunt te deus israel.] Ecce versus iste declaraAlt. dñe
Alt. pfundāt
Alt. querunt
uit a membris dictuz: qō superius ait. Precat enim iesus christus ne de ipso erubescant qui resurrectionem eius gloriosō desiderio sustinebant: quaz carnalibus oculis nō poterant intueri: sicut ipse dñs dixit:
Mat.13. Multi pphete ⁊ iusti cupierunt videre que vos videtis: ⁊ audire que auditis. Petit ergo ifirmitas carnis: ne aliter eueniat: qz spiritus sanctus predixerat per pphetas. Cum enim dicit: Dñe deus virtutum: ostendit impossibile nihil esse oipotentie ipsius. Nā qui virtutibus imperat: nō est qō nō pro sua volūtate perficiat. Et intende quēadmodū ad resurrectionis mysteriū transferat. Dicit enim: Nō reuereant super me qui requirunt te deus israel: id est: non humanas insultationes diutius de mea dormitione sustineant: qui te requirere comprobant. Et bene addidit: Deus israel: vt qui diuinitatē eius poterāt intue-
Alt. sustinui opprobriū
Alt. cōfusio ri: nō seducerent infirmitate carnali. [Qm propter te ✝supportaui improperium: operuit ✝reuerentia faciem meam.] Redit ad personam suam per hos sexversus pene vsqz ad finez diuisionis: enumerans diuersa cōtraria que pertulit a iudeis. Qō schema dici
SCHE tur Synatrismos: latine cōgregatio: vbi multas res ad inuidiā faciendā in vnum cumulū cōgregamus. Supportauit enim improperium: cum ei dicebat a
Mat.12. iudeis: In Beelzebub eycis demonia. Et alibi: Et ec
Ibidē.ii. ce homo vorax ⁊ potator vini: publicanoz ⁊ peccatoruz amicus. Et alibi: Nonne hic est fabri filius: ⁊ his
Mat.13. similia. Sequit illud qō solet euenire in bono negocio laceratis: quos tanto amplius cōstat ad tempus tristes effici: quanto in se cognouerint iniqua confin-
Alt. pegrin⁹ gi. [Extraneus factus sum fratribus meis: ⁊ ✝hospes filys matris mee.] Judeos hic appellat fratres: qui erant ei sanguinis vicinitate cōiuncti. Quibus extraneus factus est: qm ei credere noluerunt. Nam cum ipse esset de semine abraam ꝟm carnez: illi malis operibus abdicati a patriarche sunt oziginе segregati: si-
Joā.8. cut ait in euangelio: Si filij abrae essetis: opa abrae fecissetis. Adiecit: Et hospes filys matris mee. Hospitem dicimus quēlibet domum nostram ad tēpus habitantē: qui nō noie cōsanguinitatis: sed tanctē peregrinus excipit. Matrem vo suā synagogam dicit: de qua oztus est cū in iudea gēte nasci dignatus est. Filios ergo matris ipsos dicit: quos superius dixit ⁊ fratres. Sed isti fily si fuissent veri: nō vt hospitem habuissent: sed vt fratrem charissimū suscepissent domīnū christum. [Qm çelus domus tue comedit me: ⁊ opprobria exprobrantiū tibi ceciderūt super me.]
Ipsa est sententia quam euangeliste cōmemorant. Quapropter nullus ambigat hunc psalmū passionis
Joā.1. dominice predicere veritatē: qm ⁊ incarnatus dei filius ipsa verba locutus est. Cōmedebat enim eum çelus domus dei: qm funiculo facto cathedras vendentium colūbas ⁊ nummularioz mēsas euertit: docēs aliud esse templū sanctū: aliud negociatiōis officiū. Sed istum çelum qō fuerit cōsecutū patenter adiūgitur. Et opprobria exprobrantiū tibi ceciderunt super me. Nam postctē indigni salutaribus monitis increpabant: opprobria supra eum quasi conferta tela miserunt: vt pro admonitionibus sanctis vicissitudi
Luc.4. nem redderent iurgioz. Dicebant enim: Nonne hic
Joā.9. filius marie est ⁊ ioseph? Et in alio loco: Hunc autez nescimus vnde sit: ⁊ his similia: que insana iudeorū turba loquebatur. Sed qō dixit: Exprobrantiū tibi: querendū est quare dicat patri exprobratum: duz nō legamus a iudeis tempore passionis domini christi
Pso.77. tale aliquid perpetratū? Sed exprobratum est patri ab eis: sicut in 77° psalmo dicturus est. Et male locuti sunt de deo: ⁊ dixerunt: nungd poterit deus parare
Exo.31. mensam in deserto? Uel qm insani de formato vitulo dicebant: Hi sunt dy tui israel: qui te eduxerūt de terra egypti. Unde nunc recte christus dominus dicit cecidisse supra se opprobria que deo patri anteriozibus tempozibus exprobrabant: vt ex consuetudine magis impia: ctē hoc nouiter aligd putares effectuz. Sequitur: Ceciderunt super me: vt effectum mortis ostenderet: quem crucis dignatione suscepit. Tunc enim cadunt super nos mala: quando ea vitare non possumus. [Et operui in ieiunio aiam meā: ⁊ factum
DEF est in opprobriū mihi.] Ieiunū dicimus quotiens a cibis carnalibus abstinemus: nec' esuriem nostram aliqua comestione satiamus. Ad quā similitudinē ieiunasse se dicit dñs christus: qz boium fidē quaz valde
Pso.34. esuriebat minime poterat inuenire: sicut ⁊ in 34° psalmo dictū est: Ego aūt cū mihi molesti essent induebam me cilicio: ⁊ humiliabā in ieiunio aiam meam.
Eodem modo ⁊ sitire se dixit: qm ad samaritanā ve-
Joā.4. nit ⁊ aquā petyt dicens: Sitio: da mihi bibere: id est: vt fidē ab ea quā querebat agnosceret. Sed qz ieiunū istud ab humana indeuotione trahebat. Operui dixit aiam meā: quasi aliquo pallio tristitie circū dedi. Sequit: Et factū est mihi in opprobriū. Semper boni malis opprobrio sunt: qz minime eoz scelerib⁹ acquiescūt: dū illis studiose detrahunt: quibus nulla societate iungūtur. Testant enim ista opprobria: alapas: flagella: ꝓsputa: que iesus saluator ab insana plebe perpessus est. [Et posui vestimentū meū cilicium:
⁊ factus sum illis in parabolā.] Per cilicium: tristitia significatur ⁊ lachryme: quando dñs humani generis imbecillitate per motus suscitaturus Lazarū fleuit. Nusqctē enim legit dñm vsum fuisse cilicio. Factⁿ est quoqz iudeis in parabolā: qm per similitudines quasdam carnaliter populum vocere videbatur: sicut in

euangelio legit: Dixit dñs parabolā ad turbā. Et in
Pso.77. alio psalmo. Aperiā in parabolis os meū. Parabola
DEF est enim: natura discrepantiū rerū sub aliqua similitudine facta cōparatio: more ꝓuidentie sue: vt qui celestia capere nō poterant: per terrenas similitudines audita ꝓcipere potuissent. [Aduersum me loquebantur qui sedebant in porta: ⁊ in me psallebant qui bibebant vinum.] In portis sedent: qui cōuentibus bominū sedula curiositate miscent. Nam sicut per trāseuntiū ⁊ redeuntium turbas porta excipit: ita diuersa trivia vel platee populoz numerositate cōplent.
ETY Porta qppe dicta est: qō inde portent oia. Dicit enim passione sua gētis iudaice fuisse fabulā: vt nullus excipere⁹ qui a tali collocutione redderet alienus. Testis est huius cause ille locus euāgely: vbi Cleophas
Luc.24. a dño: necdū reuelato interrogatus est: ⁊ ille respondit: Tu solus peregrinus es in Hierusalē: ⁊ nō cognouisti que facta sunt in ea in diebus his. Omnes enim ciues: eandez fabulā habuisse monstrant: qm peregrinus dicit qui hui⁹ cause putabat ignarus. De opprobrys ac conuitys iudeoz hactenus est locutus: nunc quātū mihi videt de fidelibus dicit: Et in me psallebant qui bibebant vinū. In deo psallunt: qui actione ꝓbabili dirigunt: ⁊ operibus reddunt que monitis celestia mandata suscipiant. Naz vt hoc de fidelib⁹ intelligere deberemus: ait: Qui bibebant vinū. Uinū nō ebrietatis: sed illud spiritale: de quo legit: Po-
Pso.22. culum tuū inebrians ctē preclarū est. Ipsi enīz psallebant: qui per intelligentiā supernaz salutari nectare potabant. Aly hoc iudeis perfidis applicant: qui qsi impleta cogitatione sua de nece dñi temulentissime garriebant. [Ego vo orationē meam ad te dñe: tēpus bnplaciti deus. In multitudine misericordie tue.]
Uenit ad tertiū caput: vbi ꝓtra maledicta iudeoruz orationis sue exposuit sanctitatē celestis doctoz: insinuans iurgys boium: nō inflammatis rixis: sed pys orationibus obuiandū. Uideamus nunc qd fit tempus beneplaciti. Illud tempus est bnplaciti: qm icarnationis sue bnficio: periclitantem mundū ab imminenti liberauit exitio. Hoc tempus est bnplaciti: de
1.Cor.6. quo ⁊ apls ait: Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Tempus qō vicit omnia secula: tempus qō mundum reparauit labentem: tempus qō eternitatem contulit ⁊ salutem. Sed hoc tempus quo mō puenerit: decenter exponit. Ait enim: In multitudine misericordie tue. Nam si multitudinis misericordia non fuisset: nequactē redimi poteramus obnoxy. Non enim parua misericordia fuit: que tam ingētia peccata superauit. Multitudo quidem fuit delicti: sed multo numerosior misericordia illa que vicit: si-
Pso.50. cut ⁊ in 50mo psalmo dictū est. Et ꝟm multitudinē misericordiarum tuaz dele iniquitatem meam. [Exaudi me in veritate salutis tue.] Cōmemorato tempore misericordie: quo passione sua salutez mundo prestitit: cōsequens fuit vt ⁊ resurrectionem sibi euenire precaret quā in veritate pollicitus fuerat per prophetas. Precat ergo patrem nō natura diuinitatis qua ei semper equalis est: sed ifirmitas assumpti bo-
Alt. infigar Alt. ab his g oderunt Alt. pfundis minis in qua minor est patre. [Eripe me de luto vt non ✝inheream: libera me ✝ex odiētib⁹ me ⁊ de ✝profundo aquarum.] Per assumpte carnis infirmitatē: in qua miseria iaceat genus humanum potenter exponit. Docemur enim vt bisdem vbis ⁊ nos deuz rogemus: quibus caput nostruz exorasse cognoscimus. Hoc plane subtiliter perscrutandū est: quare se superius infixū limo dixerit: ⁊ hic ne in ipso herere possit exorat. Infixus vtiqz limo fuit: qm suscepte carnis infirmitate tenebat: vn etiā mortem crucis accepit. Hic aūt cōpetenter exposcit vt aia eius a desideryis luteis: id est: huius mundi cupiditatibus reddat alienа. Qō bene suscipit a parte membroruz: qz ille luto inherere nō poterat: qui peccati maculam nō habebat. Libera me ex odientibus me. Istud ad iudaicū populū manifestū est pertinere: qz resurgēte christo eoz odia frustra euanuerunt. Nam qō dixit: De profundo aquarū: ad populū ipsum nō est dubium pertinere: qui ⁊ profundus erat malignitate cōsily: ⁊ seditionibus turbulentus. [Nō me demergat tempestas
aque: neqz absorbeat me pfundū: neqz vrgeat super me puteus os suum.] Similitudo ⁊ iste versus ponitur: quemadmoduz ⁊ ille superior. Dicit enim in secundo versu psalmi: Ueni in altitudinez maris: ⁊ tēpestas demersit me: ⁊ hic rogat ne demergat a fluctibus: id est: a seculi istius tempestate seuissima: que in modū maris aias obruit: quādo eas vitio prauitatis inuoluerit. Deniqz per totū tractatū hoc decēter ait: Neqz absorbeat me pfundū. Profundū vtiqz peccatoz est: qui voracitate ctē deglutit aias ipioz: vt ad penitudinem redire nequeant: qui de actuum suoz
iniquitate desperant: sicut legit: Peccator cuz vene- Prouer.18.
rit in pfundū malozspernit. Repetit iteruz eundē sensum alys verbis: ctē superi⁹ dixerat. Neqz vrgeat super me puteus os suum. Puteus enim est terre altius excauata pfunditas. In quem per allegoriaz ve-
DEF re incidūt peccatores: qm se a vitiosa voluntate non abstrahunt: vrgetqz super eos os suū concludere: cuz vsqz ad mortis sue tempus in pessima volūtate persistunt. Hoc ergo totū a se effici petit alienū: qm peccati cōtagia nō habebat: vt membra sua cognoscerēt quantis periculis sibi acerent: nisi clementissimi dñi
munere respirarent. Que figura dicitur Metabole: SCHE
id est: iteratio: quando vna res repetit sub varietate verboz. Legitur etiam puteus in malo: vt in libro
geneseos. Uallis aūt ſyluestris habebat puteos mul- Gen.14.
tos bituminis. In istos sacrilegi pphanqz mittunt. Sunt etiam ⁊ in bonā partez memorati: qui scripturas diuinas repositas in altissima pfunditate significant: qles fuerunt patriarche Abraā: Isaac: ⁊ Jacob. Uel ille de quo Moyses in deremo hebreū populū domini iussione satiauit. Sic vtrisqz puteis vnū quidem nomen: sed causa diuersa est. Illi enim in tartarum dirigunt: illi ad celoz regna transmittunt. [Ex
audi me dñe: qm benigna est misericordia tua: ꝟm Alt. miseratio num
multitudinem ✝misericordiarum tuarū respice ✝in Alt. nō hēt
me.] Periculis humane fragilitatis vt oportebat expositis: voce membroz ad illam salutarē reuertitur deprecationē. Dicit enīz: Exaudi me dñe: causamqz quare exaudiat adiungit: nō qz meretur humanitas sed qz misericordia dñi est benigna semperqz ad benefaciendum parata: cum tū pie petit ⁊ ei purissime supplicatur. Et vt ipsam benignitatē pius doctor exponeret: adiecit: Scōm multitudinem miserationū tuarum respice in me. Ad ipsam semper redit: quam debilibus scit patronam: cui omnia peccata cedunt: ctē quis numerosissima comprobent. Et intuere: quod vbi pietas postulatur: semper homo respici dicitur. Nam si peccata respiciat: nos sine dubitatione cōde
mnat. [✝Ne auertas faciē tuam a puero tuo: quo- Alt. Et
niā tribulor velociter exaudi me.] Suscepti hominis forma seruatur. Nam sicut in se respici orauit:

ita nunc ne auertat faciē suā a puero suo deprecatur.
Puer enī frequēter legit dñs chrs ab inocētie puritate. Cui simplex eras hoc bñficium largit: vt vitia
Eph. 4. 19. mūdi malitiāq; nō diligat: sic ipse testat⁹ est. Taliū
Isa. 42. est enī regnū celoꝝ. Legit enīz p̄m illud: Ecce puer
Ibidē. 9. meus quē elegi: dilectus meus in quo cōplacuit animе mee. Et alibi: Puer nat⁹ est nobis: ⁊ filī⁹ dat⁹ est
nobis. Iuste ergo remediū petit: qui se positū in tribulatione cognoscit. Totis enī viribus salus poscit:
cū tēpore necessitatis opratur. [Intende anime mee
⁊ libera eam: ꝓpter inimicos meos eripe me.] Intē
de anime mee dicit: vt reuera compos fiat liberatio
nis cum eam diuinitas ꝓpitiata respexerit. Sequit
quoq; causa quare debeat intendi: scilz ꝓpter inimi
cos meos eripe me. Propter inimicos enim celerri
mum petit resurrectionis auxilium: vt qui ꝓtempse
rāt crucifixū: tertio die resurgenti credē debuissent:
quatenus tali beneficio liberati: a perpetua damna
Al. nō habet tione redderent excepti. [Tu enīz scis ꝓperium
Al. ⁊ Al. meā ⁊ re meū: † pfusionē † ⁊ verecundiā meā. In ꝓspectu tuo
uerentiam sunt oēs qui tribulant me.] Imꝓperiū: ꝓfusionem
⁊ verecundiam pro humano genere sic suscepit dñs
Saluator: vt morē. Non enī ista pro suo reatu susti
nuit: sed oia hec innocens pertulit: vt nos bonus ma
gister in talibus reb⁹ positos exemplo sue patientie
miseratus instrueret. Imꝓperiuz quippe pertulit:
Mat. 26. quando dicebant iudei: Blasphemauit: quid adhuc
egemus testib⁹? Confusionē: cū plebs insana iudeo
Ibidē. 27. rū clamaret: Alios saluos fecit: seipsum saluū facere
nō pōt. Uerecūdiā: quādo a lapis flagellisq; cedeba
tur: ⁊ pontio Pilato imaculatus agnus tanq̄ re⁹ tra
ditus est. Sequit: In conspectu tuo sunt omnes qui
tribulant me: scilz qui talia faciebant: ante ꝓspectuz
diuinitatis erant ia positi: q̄ nis ad tēpus iudicy ad
huc nō viderent adducti. Hoc ad invidiaz pertinet
excitandā: vt nefariū scelus ꝓsente maiestate cōmi
Al. qui cōsolarē terent. [Imꝓperiū expectauit cor meū ⁊ miseriā.
Et sustinui qui simul ꝓtristarē ⁊ nō fuit: ⁊ † ꝓsolan
tem me ⁊ nō inueni.] Imꝓperiū ⁊ miseriam expe
ctauit cor eius: quādo iniquitates iudeoꝝ: ⁊ diuersa
que passus est pro sua voluntate sustinuit: ⁊ conside
ratione humani periculi passionē suā benign⁹ exce
Luc. 22. pit: sicut in euāgelio legit: Desiderio desideraui hoc
pascha mādūcare vobiscū. Aliter enī ista crucifixio
ꝓuenire nō potuit: nisi illius desideriū fuisset. Con
tra cuius desideriū voluntatēq; iudeoꝝ insania mi
nime prevalere potuisset. Sequit: Et sustinui qui si
mul ꝓtristarē ⁊ nō fuit. Si passionez dñi queras: ⁊
discipulos eius ꝓtristatos inuenies: quādo tradit⁹ est
Pilato: ⁊ multos alios fideliū quādo ducebatur ad
crucē. Sed hic nō ista ꝓtristationez fideliū debem⁹
accipere: quādo illi eā modis oīb⁹ habuerūt: pro qua
Mar. 8. Petrus audiuit: Redi retro satbanas: sed hic magis
ꝓsecutoꝝ tristitiā debemus aduertere: quā indeuote
mentes ꝓcorditer respuerunt: quādo leti scelus suū
Luc. 23. videbant implere: pro quib⁹ etiā dñs in passione po
situs exorabat: Pater ignosce illis: qz nesciūt quid
faciunt. In illoꝝ enī tristitiā sociuz nō habuit: quos
scelus peragere obstinata mente cernebat. Adiecit:
Et ꝓsolantem me ⁊ nō inueni. Doctores sanctos ille
populus ꝓsolat: in quo p̄dicationū ꝓba pficiūt. Sed
qz iudeorūz pertinacia resistebat dño Saluatori: iu
ste dicit non se inuenisse qui eius animuz ꝓsolarē.
[Et dederūt in escā meā fel: ⁊ in siti mea potauerūt
me aceto.] Iste versus est: qui ꝓsumauit venerādaz
dñi passionē. Mattheus enī refert: cuz dñs dixisset
Sitio: oblatū illi fel cū aceto permixtū: vt reuera fa
cta iudeoꝝ: amaritudo potionis ipsius ⁊ austeritas
indicaret. Ille enim dixit: Sitio: qz fidē in ipsis desi
derata nō poterat inuenire. Isti obtulerūt amarissi
mos moꝛes suos: qui nulla cōpunctione ꝓuersi sunt.
[Fiat mēsa eoꝝ coram ipsis in laqueū: ⁊ in † retributio Al. retributiones
nē ⁊ in scandalū.] Postq̄ in oratione sua futuraz ex
posuit passionē: veniens ad quartuz modū nō male
dicendi voto: sed qō erat emersurū p̄dicēs: per totaz
diuisionē iudeis digna factis ꝓnuntiat esse ventura
Mensa dñi: est vtrusq; legis intellectualis epula
tio: in qua conuiuarū more pascunt qui delitias dñi
auiditate mentis esuriunt: ⁊ sancti spiritus saluber
rima ebrietate cōplent. Ipsa mensa est quā apostolo
rum corona precingens: dapes celestis muneris absu
mebat. Mensa enim ⁊ in bono ⁊ in malo ponit: sicut
dicit apostolus: Nō potestis mense dñi participes eē 1. Cor. 10.
⁊ mense demonioꝝ. Illam ergo sanctam habuerunt
iudei: qñ mandata dñi sub itegritate coluerūt. Post
q̄ vo a fide ieiunare ceperunt: mensa eorum coram
ipsis gentibus tradita est: vt grauius doleret ipsis vi
dētibus adempta felicitas: sicut eos in euangelio do
minus increpat dicens: Auferet a vobis regnuz dei: Mat. 16.
⁊ dabit genti facienti fructū eius. Sed ne quem mo
ueat qō dicit: Mensa eoꝝ: que reuera domini esse co
gnoscit. Similiter ipse dominus in euangelio dicit:
In lege vestra scriptum est: non qz iudeoꝝ erat: sed Luc. 10.
qz ipsis cōstat fuisse ꝓlata. Sequit: In laqueū scilz:
vt de littera in qua iudei alios astringere conabant:
ipsi in eam potius caderent obligati. Addit̄ū est: In
retributionē: qz subtracta illa mensa ⁊ gentibus tra
dita: maloꝝ retributio fuit: quippe quādo in ea epu
lari nolentes: ab ea merito vident excludi. Adycit:
Et in scandalū: qz deserentes pacis auctorez: ipsi sibi
⁊ rixas ⁊ praua studia cōcitauerūt. Uindicta grauis:
vltio vehemens: humani generis refectionē ieiunis
faucibus amisisse. [Obscurentur oculi eorum ne vi
deant: ⁊ dorsum eoꝝ semp incurua.] Constat hanc pe
nam atrociū fuisse iudeoꝝ: vt obscuratis oculis solē
verissimum nō viderent. Nam qui intendere nolue
runt: ipsa illis optat pena ne videant. Adycit: Et dor
sum illoꝝ semper incurua. Hoc illis euenit: qui nimio
delictoꝝ pondere pregrauati: ceruicē suam in terraz
cernuli semp incuruant: nec eis ad celum respiciēdi
possibilitas datur: qui grauati sunt onere peccatorū.
Dorsum enim dictum est: quasi descendens deorsuz.
Naz qō dixit: Semp: significat impios: qui nulla sa ETY
tisfactione cōuersi sunt. [Effunde super eos iram tu
am: ⁊ indignatio ire tue † apprehendat eos.] Cum di Al. furor Al. comprehendat
cit: Effunde: magnitudo ire significat: que in moꝛez
fluminis copiosa descendit. Hoc etiaz designat: Su
per eos: vt nō tm̄ eos possit cōtingere: sed etiā ꝓbē
obruere. Sequit: Et indignatio ire tue. Indignatio
est ire: quādo vindicta vehemens in peccatoꝛis necē
cōsurgit: ⁊ illud ꝓsequit qō timē. Adycit: Apprehē
dat eos: quasi damnatos ⁊ territos: quibusdā mani
bus apprehendat: vt nō liceat effugere qō datur pro
sceleribus sustinere. [Fiat habitatio eorum deserta:
⁊ in tabernaculis eoꝝ nō sit qui ibabitet.] Hoc vtrū
qz iudeis ꝓtigisse manifestū est: cū ciuitas illa Dieru
salē frequēti captiuitate deleta est. Factū est enī vt ⁊
dom⁹ ꝓuate fierēt deserte: ⁊ tabernacula: id est: dñi tē
plū: vl regis palatiū sine cultore remanerēt. Et nota
q̄ in domib⁹ ꝓuatis: habitationez posuit: in domini

templum: inhabitationē. Ibi enim habitamus man
sione corporea: hic autem inhabitamus vbi frequen
tamus deuote mētis aspectu. [Qm̄ quez tu pcussisti
psequi sunt: ⁊ sup dolorē vulneꝝ meoꝝ addiderūt.]
Inter infideliū iustissimas penas: causa ponit dñice
passionis: qz pcussum psequi sunt: sibiqz traditu⁹ de
testabili feritate necauerunt: sicut ipse dicit: Non ha
Joā. 19. beres in me potestatē: nisi tibi data esset desup. Legi
Ro. 6. tur etiā: Qui ꝓpio filio non pepercit: sed pro nobis
oibus tradidit illū. Scriptū est quoqz absolutius: qz
deus frequēter pcutit ad salutē: vt est illud deutero
Deut. 32. nomy: Ego occidā ⁊ viuere faciā: percutiā ⁊ ego sana
bo. Quapropter pcussum se dicit dñs iesus christus
a dispensatione qua passus est. Sed hinc iudei dete
stabiles extiterunt: qm̄ qō oportuit pro mundo fieri:
per ipsos crudeli voto ꝓbat impletū. Sequit: Et su
per dolorē vulnerū meoꝝ addiderunt. Lodē mō di
cta est ⁊ ista snia. Dolor erat vulnerū pio dño: cur nō
de infideli pplo stim suā esuriēqz satiabat: Addide
rūt iudei gloriosaz qdē dño: sed sibi pernitiosissimā
passionē: vt illi detestabile inferrent exitium qui ve
Al. coꝝ nerat pro salute cunctoꝝ. [Appone iniquitatē super
iniquitatē † ipsoꝝ: ⁊ nō intrent in tuā iustitiā.] Iniq
tas ꝓma fuit iudaice nationis: vt ꝓphetas ad se mis
sos extinguerent. Apposita est aūt iniquitas sup iniq
tatē ipsoꝝ: qñ ipsum quoqz dñm nostrum iesum cru
cifigere maluerunt: qō in euāgelio colonoꝝ ⁊ vinee
parabola dicta testat. Quidā habuit vineā ⁊ sepe cir
Mat. 21. cundabat eā: vsqz ad illū locū vbi ait: ⁊ eycientes eū
extra vineā occiderūt. Sic enim dicit: Appone iniq
tatē: per tropicā locutionē: quēadmodū lectū est: In
Exo. 10. durauit dñs cor Pharaonis: nō qz rem malā dñs ap
posuit: sed qz fieri ꝓmisit: qō saluti multoꝝ expedire
iudicauit. Addit pena peccati: Ne intrent in iustitiā
dñi: id est: ne participes christo fiant in illo regno iu
stitie. Illi enim ad iustitiā: hoc est: ad regnū dñi pue
niunt: qui hic eam sereno mentis lumine cōtuentur.
Qō perfidis accidere nō pōt: qui cordis obstinatione
cecati sunt. Uel sic: Appone iniquitatē eoꝝ: qñ occi
derunt ꝓphetas: ⁊ dñm necauerunt. [Deleant de li
bro viuentiū: ⁊ cū iustis nō scribantur.] Uerba talia
per tropicā locutionē de deo dici frequenti lectione
notissimū est. Nā delere ⁊ scribere ⁊ libzū habere: da
tū est homini causa memorie: vt qō mentis infirmi
tate retinere nō poterat: adiumento scripture cū res
Exo. 32. posceret potuisset agnoscere. Sic enīz ⁊ Moyses di
cit ad dñm: Si huic pplo nō parcis: dele me de libro
viuentiū. Sed liber iste notitie dñi est inuiolabilis
firmaqz sententia. Dicit ergo de iudeis: Deleant de
libro viuentiū: non qz scripti erant: sed qz ascriptos
se esse iudicabant. Ibi enim qō scribit: deleri nō pōt:
qz totū in p̄destinatione solidatuz: ⁊ nullus euentus
mutare poterit qō illa ꝓuidentia superna decreuit.
Sequit: Et cū iustis nō scribant. Idem ipse locutio
Luc. 10. nis est modus: vt scribere dicat deū: qō est in illa iu
dicatione facturus: sicut in euāgelio dicit. Sz potius
in hoc gaudete: quia noia vestra scripta sunt in celis.
Hoc enim accidere negat eis: qui nō sunt: sicut titu
Eſai habet Eſaias lus ait: pys satisfactionib⁹ imutati. [Pauper ⁊ dolēs
ego sum: ⁊ salus † vultus † tui deus suscepit me.] Post
q̄ iudeis que fuerant emersura ꝓphetie p̄dicatione
cōpetenter optauit: venit ad quintam partē: vbi mul
tis modis exponit a dispensatione incarnationis sui
ꝓpositi sanctitatē. Dicit enim: Pauper ⁊ dolens ego
sum. Pauper: sicut dicit apl's: Qui pro nobis pauper
factus est cuz esset diues: vt illius inopia nos diuites 2. Cor. 8.
essemus. Dolens: qz sicut Isaias dicit: Infirmitates Isa. 53.
nostras ipse portauit: ⁊ pro omnibus dolet. Et quare
dicit: Ego sum: duz multi pauperes sint dolētes? Sz
ideo sibi hanc ꝓprietatem deputauit: qz nemo alter
hūc dolorē pro toti⁹ mundi culpa sustinuit. Sed hoc
per figurā dr̄ Metriasmō: id est: mediocritatē: qñ rē SCHE
magnā humiliato voto deycim⁹. Qō ꝓione dñi chri
sti frequēter aptat. Sequit: Et salus vultus tui de⁹
suscepit me. Suscepit vtiqz humanitatē oīpotēs ver
bū: qñ mundū deo recōciliare dignat⁹ est. Salus vul
tus tui: forma vnigeniti filij: in qua equalis est patri:
que salutaris recte dicit per quā fidelibus medicina
conferē. Suscepit dicit a parte qua minor est patre:
vt collocatus ad dexterā eius ⁊ paupertatē depone
ret ⁊ dolorē. [Laudabo nomen dei cū cantico: ⁊ ma
gnificabo eū in laude.] Hoc bñ potest itelligi ab his
qui cōmutati sunt: id est: a parte membrorū. Laudat
enim in ecclesia nomen dñi caput nostrū cū cantico:
qñ hymnica exultatio e fit adunatio magna fideliū.
Ipse enim in nobis ⁊ laudat ⁊ magnificat: qō nos ve
raciter laudare cognoscit. Nā si nobis esurientibus
esurit: si nobis sitientibus sitit: quēadmodū ⁊ nobis
laudantibus: nō ipse collaudat: [Et placebit deo sup
vitulū nouellu: cornua ꝓducentez ⁊ vngulas.] Hic
psalmodie vtus exponit: qz multo acceptior est laus
puro corde fusa deo: q̄ potest pecudū placere macta
tio. Iste enim pōris oblationis mos fuit: vt pro pecca
tis offerret nouellus vitulus. Significabat enīz hec
victima inocentis ac nouevite munera secutura: que
defensionē haberet in cornibus: pedum vo munimē
in vngulis: per quas seculi istius aspera cōuersatio e
sanctissima calcaremus. Producentē qō ait cornua:
illud significat: qz christianoꝝ populus per dies sin
gulos virtute dñi semper augetur. [Uideant paupe
res ⁊ letent: querite deum ⁊ viuet aia vestra.] Post
q̄ dixit plus esse sacrificia laudis: q̄ pecudū immo
lationes: cōuertit ad pauperes suos cōmonēs vt de
beant letari: qñ ia nō in solis facultatibus oblatio po
sita est: sed mētis affectu: vbi ⁊ pauper pōt esse ditissi
mus. Nolite ergo diuites gloriari: qui potestis habe
re vitulos cornua ꝓducentes ⁊ vngulas: qz deus ista
respuit ⁊ mundissimū cor requirit: qō illi magis ha
bent qui diuitias vestras obnoxia mente nō querūt.
Sequit: Querite deuz ⁊ viuet aia vestra. Pauperes
monet: vt escam mētis querant nō corporis: ⁊ illum
panē desiderent angeloꝝ: vñ potius aia saginet. Re
spiciamus qō dicit: Uiuet anima vestra: dum pecca
torum viuat aia. Sed illud ꝓprie viuere dicimus: qō
in beatitudinis iocunditate cōsistit. Illud aūt ls vi
uat: mori iuste putamus qō perpetua tristitia ⁊ gra
uissimis doloribus oneratur. [Qm̄ exaudiuit paupe
res dñs: ⁊ vinctos suos nō † spreuit.] Exaudiri quidē Al. despexit
pauperes grataner audimus: sed qui sint isti paupe
res diligentius inquiramus. Pauperes sunt christi:
(sicut sepe diximus) qui mūdi istius diuitias volu
pratesqz despiciunt: ⁊ eligunt indigentia humanarū
rerum: vt spiritualibus epulis farciant. Dos exaudi
ri dicit dñs christus: qui indigentia mūdi repleti sunt
⁊ tanq̄ si totuz possideant sic paupertatis sue securi
tate letant: sicut apostolus moner. Tanq̄ nil haben 2. Cor. 6.
tes: ⁊ omnia possidentes. Nam qō dicit: Et vinctos
suos nō spreuit. Omnes qdē cōiter vincti sum⁹ lege
peccati: ⁊ qbusdā cōpedib⁹ irretiti: qz desideria hūa
na pergrim⁹. Sz dñs vinctos suos nō spernit: id est:

qui suis legibus vinciuntur. Ipsos enim liberat a laqueis carnalib⁹:quos suis regulis ꝓnexos agnouerit.

Alt.illum Alt.repulsa Alt.nõ hẽt

[Laudẽt eũ celi ⁊ terra:mare ⁊ oia ꝗue i eis ſũt.] Datur magnarũ rerum breuis ⁊ absoluta sententia vt in celi cõmemoratione oia eũ debeãt laudare celestia:terre quoq; terrestria:maris vniuersa natãtia. Et vt fieret pfecta ꝓclusio:dictum est: Et oia que in eis ſũt. Sic ad dñi laudes inuitat̃ qcqd creaturarũ esse cognoscit̃. Sic ⁊ apls complectit̃ dicẽs: In noie iesu omne genu flectat̃:celestiũ:terrestriũ ⁊ infernorũ:⁊ ois lingua cõfiteat̃ q̃ dñs iesus christus in gloria est dei patris. [Qñ de⁹ saluã faciet ſion:⁊ edificabunt̃ ciuitates iude. Et inhabitabũt ibi:⁊ hereditate acquirent eã.] Quale opus ſit dñi in ecclesie sue cõstructione:ex laudũ ipsarũ magnitudine potenter aduertit̃:qñ celũ:terra:mare ⁊ oia que in eis ſũt laudare dñm cõmonent̃:q̃ saluam faciet ſion:que hic multis ꝓsecutionib⁹:multis fatigat̃ angustꝫ. Sion enim Hierosolymitano tẽplo coberet:paruus oino colliculus:sed nois qualitate grandescens. Significat enim speculationẽ:qua sola respicit̃ deus:in qua dirigunt̃ corda fideliũ:⁊ oĩum creaturarũ rationabiliuꝫ vna felicitas ſi dñm cõtemplent̃ auctorẽ. Edificate sunt enꝫ ciuitates iude:qñ ecclia catholica per humilitatẽ piã toto orbe diffusa est. Nõ enim in edificys parietũ gaudet dñs:que sunt vtiq; vetustate peritura:sed fideliũ deuotione:hoc est:lapidibus viuis vñ Hierusalẽ futura construit̃. Et bene dictum est: Ciuitates iude:id est dñi saluatoris:qui ex origine iude carnis ꝓpagatione descẽdit:sicut de ipso legitur: Ecce leo de tribu iuda. Sꝫ ne tm̃ ciuitates:nõ etiaꝫ habitationes futuras aduerteres:dicit: Et inhabitabunt ibi:q̃ est ꝓprie fideliũ inhabitare vbi ꝓstãter mentis puritate versant̃. Hanc aũt ecclesiaꝫ hic habitant christiani. Hereditate vo acquirent eã:qñ ad Hierusalẽ illã eternã dñi miseratione peruenerint. Hereditas enim ipsa est:que sicut iaꝫ dictum est:nõ morte:sed testatore in eternũ viuente prestabit̃. [Et semen seruorũ eius possidebit eaꝫ:⁊ qui diligunt nomen eius ſinhabitabunt in ea.] Terminum psalmi istius ꝓmissio beata cõcludit:sed quãtũ grande est premũ:tãtũ adhibere intelligentie debemus adnisum. Semen hic operam sanctã:nõ carnis ꝓgeniem debemus accipere. Nã illos reprobatos constat esse: qui se ex abrae descẽdere gloriabant̃ origine:quibus dictũ est a dño: Si filij abrae essetis:opera abrae fecissetis. Q̃ ſi semen:bonos actus:vt in multis locis dictum est:velimus aduertere:integra nobis poterit cõstare sententia. Nã quicũq; imitatores eoꝝ sunt: qui deo factoꝝ ꝓbitate placuerunt:ipsi possidebunt terrã futurã:que nullo iam fine mutanda est:regnuꝫ scilꝫ dñi q̃ sanctis suis fideliter pollicet̃. Et ne forsitã semen istud detraheres ad carnis originẽ:vnde iudei maxime gloriant̃:ꝑceptum addidit generale: Et qui diligũt nomen eius inhabitabũt in ea. Ipsuꝫ est q̃ superius dixit:seruoꝝ:q̃ hic:qui diligunt nomen eius. Inhabitabunt in ea dixit:perpetua felicitate potient̃:terra:que iam nõ spinas tribulosq; producit:que boies labore nõ pascit:que venena nõ parturit:que nunq̃ suos incolas perdit:que nõ vicissim sole atq; astris:sed q̃ est felicius iugiter de proprio auctore lucebit. Et nota q̃ ordine suo psalmus iste cõclusus est. Primũ:q̃ ex ꝓsona dñi christi ꝓlatus est. Deinde inchoauit ab oratione. Tertio:passionis dominice gesta memorauit. Quarto:verbis euangelij assona veritate cõsensit. Quinto:in spe fidelis populi dicta cõclusit. Sic quartus iste psalmus est:qui passionẽ dñi ꝑdicta lege ꝓphetauit. Conclusio.

Alt.habitabunt

Apoc.5.

Joã.8.

Audiuimus psalmum celesti dispensatione mirabilẽ:vbi quanta est in diuinitate potestas:tanta in humanitate constat humilitas. Assumpsit sanctũ verbũ naturã nostre imbecillitatis:sicut titulus ait:pro his qui cõmutabuntur:vt per indebitã mortẽ suã liberaret nos a morte iustissima. Intrauit inferni claustra:vt panderent̃ inferna. Victus est interitus saluatoris aduentu:⁊ perpetuas tenebras iure pdidit postq̃ eternum lumen accepit. Debellauit diabolũ per humanã naturã quam tenebat obnoxiã:⁊ per imbecillitatẽ carnis superatus est fortis:q̃ supra vniuersas rationabiles creaturas extulit:q̃ omnibus spiritualibus infirmius fuit. Cui enim dixit angelorum:sicut apls ait:Sede a dextris meis: Nã quelibet alia natura nõ est vnita christo: sed sola carnis nostre glorificata susceptio. Reuera oipotens: Reuera misericors:qui damnata beauit: perdita restituit:obnoxia liberauit:miserias nostras a nobis fecit alienas:⁊ pstitit hominẽ per suã mortẽ viuere:quẽ creatũ imortalẽ diabolus fecerat interire. Cõcede oipotens deus:vt qui pro nobis carne dignatus es pati:dones nobis q̃ coronare digneris.

Heb.1.

Explicit expositio in psalmũ.68m.

¶ In finem Dauid in rememoratione quod saluum me fecit dominus. LXIX.

Deus in adiutoriũ meũ intẽde: dñe ad adiuuandũ me festina. Confundant̃ ⁊ reuereant̃:qui querunt aiam meã. Auertant̃ retrorsum ⁊ erubescãt:qui volũt mihi mala. Auertant̃ statim erubescẽtes:qui dicũt mihi euge euge. Exultent ⁊ letent̃ in te oẽs qui querũt te:⁊ dicant semp:magnificet̃ dñs qui diligunt salutare tuũ. Ego vo egenus ⁊ pauper sum:deus adiuua me. Adiutor meus ⁊ liberator me⁹ es tu:domine ne morꝫeris.

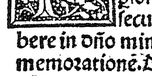

Finis ⁊ dauid:vt sepius dictuꝫ est:significãt dñm saluatorẽ:ad quẽ dirigunt̃ hec verba fidelium:q̃ totus hic psalmus ex ꝓsona martyrũ dicit̃:q̃ varia quidẽ persecutione laborabant:sed spem fixam habere in dño minime desinebant. Adiectuꝫ est: In rememoratione. Duobus enꝫ modis memores sum⁹: cũ peccatoꝝ recordatione supernã iustitiã formidamus:⁊ iterum dũ cõcessa bñficia purissimo corde retinemus. In tricesimoseptimo itaq; psalmo vbi hec verba posita sunt:metus est futuri iudicij:⁊ recordatio peccatoꝝ:hic aũt spes liberationis:⁊ futuri ꝓmij ꝓmissa securitas sustinetur. Nã vt hanc recordationẽ ostenderet:adiecit:Q̃ saluũ me fecit dñs:vt non de metu hec memoria:sed de accepto beneficio probaretur esse cõcepta. Longruũ quippe fuit:vt q̃m in superiore psalmo passionẽ suã narrauerat dñs christus:spemq; resurrectiõis addiderat:post caput suũ similiter ⁊ membra loquerent̃:quatenus ⁊ passiões suas fideles ediceren:⁊ spem vtiue resurrectionis assumerent. Diuisio.

Martyrũ

Martyrum ꝓfessorũq; populus:qui multiplici qdẽ:sed felici clade laborabat:ꝑima positione dñm depcat̃:vt a ꝓsequentiuꝫ piculis liberet̃:⁊ irrisiones eoꝝ irritas faciat:q̃ten⁹ puersi dicta sua salutariter erubescãt. Secũda pte supplicat:vt magnificãs dñm exultet turba fideliũ:qñ ipse paupes ⁊ egenos suos iuuare ⁊ liberare dignatur. Expositio.

Deus in adiutorium meuꝫ intẽde:dñe ad adiuuãdum me festina.] Pia ꝓfessio initium sumit a dño: vñ nouit piclitantib⁹ venire ꝑsidiuꝫ. Et vt erumnas suas beatissimoꝝ martyruꝫ cetus oñderet:dicit: In adiutorium meũ intẽde. Tũc enꝫ adiutoriũ poscimus:quãdo piculis subiacemus: vt aliquo remedio subleuati calamitates diuersaꝝ possimus vincẽ passionum. Intẽde dicit:ꝑpitius respice:q̃ oia dñs etiam cũ non rogat̃ agnoscit. Sed mos iste piclitantium est:vt ita liberari credãt:ſi se a dño respici posse cognoscãt. Et ne longius ꝓtraheret̃ bñficium q̃ sciebat vẽturum eẽ:adiecit:Dñe ad adiuuãdum me festina. Sic dꝫ festina:quasi misericordia diuina tarderet:⁊ per morã aduẽtus eius fierent tormẽta grauiora. Festina dicit ergo dño:qui festinabat de bus⁹ seculi clade liberari. Nam illi ꝓuncta est volũtas ⁊ accelerata pfectio:dũ oia creatori seruiunt:q̃m eius impio cũcta famulant̃. Sic in vno versiculo multa cõclusa sunt. Que figura dicit̃ Epitrochasmos. i. dicti rotatio:cũ ea que latius sentiẽda sunt breuiter explicant̃. Sed non sequẽdus in oib⁹ generaliter hunc locuꝫ facũdissimus Cassianus:in decima collatione plurima de eius vtilitate disserẽs: tanto honore cõcelebrat:vt qcqd monachi assumpserint sine huius versiculi trina iteratione nõ inchoent. Quẽ repetita sepius laude ꝓgeminans:nimis vtilẽ ꝓbat esse eius memoriã. [Confundant̃ ⁊ reuereant̃ inimici mei: qui querũt aiam meam. Auertant̃ retrorsum ⁊ erubescant qui cogitant mihi mala.] Imitator capitis sui ꝓpls martyrũ:emẽdationẽ inimicoꝝ suoꝝ expostulans dicit:Confundant̃ ⁊ reuereant̃ inimici mei. Cõfundi est quãdo volũtates suas iniqua ꝓscientia studio veritatis agnoscẽs:de facti sui puersitate turbat̃. Reuereri est:quãdo iustitiaꝫ lesam nostra opatione cognoscimus:⁊ pro his reb⁹ penas nos incurrẽ formidam⁹. Q̃ illis accidit:qui puersitate damnata:ad pietatem dñi ꝓuersionis studio redire festinabant. Segtur: Qui querũt aiam meã. Bene singulari numero:aiaꝫ suã posuit turba fideliũ:qb⁹ est (sicut scriptura dic) aia ⁊ cor vnũ. Querebãt ergo inimici aiam fideliuꝫ:nõ ad venerationẽ:sed vt satisfacientes odys suis eã a corpe segregarent. Quod factũ est in martyrũ passionib⁹:quãdo eos trucidabat ꝓsecutor infensus. Legit̃ ⁊ in bono queri:sicut est: Peryt fuga a me:⁊ non est qui requat aiam meã. Et q̃ hoc verbũ omonymũ est:addidit: Ut auferãt eam:quatenus istud in malũ positũ intelligẽ debuisset. Sub iunxit:Auertant̃ retrorsum ⁊ erubescãt qui cogitãt mihi mala. Auertit̃ retrorsum:qui (sicut sepe dictuꝫ est) a praua cogitatiõe descẽdẽs:dñi iussa subsequit̃. Sensus ergo talis est:Qui cogitãt mihi mala: hanc retributionẽ suscipiãt:ne in sua inigtate ꝑsistant. O pia sanctoꝝ etiã ipsa que putat̃ aduersitas. Melius optabant inimicis:q̃ ſibipsi petẽ videbant̃ in ꝓspe rꝫ ꝓstituti. [Auertant̃ statim erubescẽtes:qui dicũt mihi euge euge.] Priorꝫ sensus exultio:vt a suo ꝓposito erubescẽtes velociter se compellant̃ abscedere:qui falsis laudationib⁹ cognoscunt̃ fidelissimos increpare. Euge enꝫ:sermo laudantis est. Sed hic sub ironia. i. sub irrisione dictũ aduerti debet:q̃m ab inimicis videt̃ eẽ ꝓlatum. Siue illos increpat qui afflictiones martyrũ penasq; collaudãt:⁊ non ad auctoris gratiam referũt:q̃ eis est larga pietate ꝓcessum. Nam vtrunq; vitiosum est:aut alienis calamitatibus illudere:aut boies de sua possibilitate laudare.

SCHE

Alt.non hẽt.

Alt.volunt.

Alt.nõ habet

[Exultẽt ⁊ letent̃ in te oẽs qui querũt te ſdñe:⁊ dicãt semp magnificet̃ dñs qui diligũt salutare tuũ.] Postq̃ de ꝓsequẽtium inigrate ⁊ puersione locutus est:secũda positione depcat̃:vt exultent ⁊ letent̃ oẽs qui diligũt dñm Christũ. Illis enꝫ ꝓfusio ⁊ verecũdia:istis exultatio ⁊ letitia pennis optat̃:sicut in euãgelio dñs dicit: Et ibunt hi in supplicium eternũ:iusti aũt in vitam eternã. Sed hũc veracis letitie modũ cõpetẽter insinuat. Dicẽdo enꝫ: In te:fatet̃ caducaꝫ esse letitiã:que humana ꝓsumptione gloriat̃. Adiunctũ est: Oẽs qui querũt te dñe: Nõ suis viribus: sed tua pietate reqsiti. Naꝫ vt te quereret gen⁹ humanũ: tu illud de celo ꝓspiciens misericorditer inquisisti. Ipse enꝫ ad nos venit vt ad eũ redire mereremur. Isti tm̃ qui dñm querũt qd debeant dicẽ salutariter admonent̃. i. dicant: Semp magnificet̃ dñs. Semp: ꝓtinuum genus ostẽdit:q̃ nunq̃ debet a laude dñi cessari. Et vt nobis sensus iste manifestius elucescat: verboꝝ ordo reddẽdus est:hoc est: Dicant semp qui diligũt salutare tuũ:magnificet̃ dñs. Intelligam⁹ ꝑ verbũ ab humana ꝓsuetudine fuisse mutuatũ. Magnificat̃ enꝫ ille qui laudib⁹ crescit:qui bona opinione grãdescit. Ceterũ:deus nõ habet incremẽtum:q̃ ipse in se totus singularis ⁊ ineffabilis intelligit̃ plenitudo:nec aliunde põt crescẽ qui ꝓsueuit creaturis oib⁹ incremẽta ꝑstare:sed magnificãdo nos inde ꝑficimus:⁊ cũ laudes deo sancta mẽte ꝓfoluim⁹ nostra ꝓscientia semp auget̃. [Ego vo egenus ⁊ paup sum: deus adiuua me. Adiutor meus ⁊ liberator me⁹ es tu:dñe ne ſtardaueris.] Turba fidelium cuꝫ dñice passionis imitaret̃ exẽplũ:ipsa quoq; verba eius ad suã trãstulit psalmodiã. Dicit enꝫ ex ꝓsona sua dñs in alio psalmo: Ego vo egenus ⁊ paup sum:dñs curãbet mei:sicut ⁊ hic dictum est a ꝓsona beatoꝝ. Sed duꝫ dicit: Ego vo egenus ⁊ paup sum:significat illos diuites fuisse mũdanos:de qb⁹ dicit: Confundant̃ ⁊ reuereant̃ inimici mei qui querũt aiam meã. Sed videam⁹ cum sit celesti thesauro ditissima:vbiq; se egenã ⁊ pauperẽ dicit gloriosa pauptas:vtiq; q̃ mũdanas copias non hẽt:⁊ intus vbi est diues semp ambit:semp desiderat:semp accipit:sicut Apls dic: Fratres ego me nõ arbitror apphendisse. Et iterꝝ: Si q̃s existimat se scire aliqd:necdum cognouit quẽadmodũ eum oporteat scire. Uides merito dici tales egenos:tales paupes qui ꝓtinue acgrere gratiã diuinitatis exoptãt. Egeni enꝫ sumus quãdo iugiter indigemus. Paupes:dum semp ad bñficia ipsius auida mente ꝓperamus. Segtur: Deus adiuuat me:id est in tribulatione mũdana:vbi cuꝫ vitioꝝ aduersitate pugnamus:vbi ⁊ spiritus imũdos hostes patimur:⁊ dñi liberatione liberamur. Addidit vtrũq; coniunctum:vt adiutor sit dñs in necessitatib⁹:⁊ de hac seculi clade liberator. Et intẽde q̃ dicit: Tu dñe:vt tota spes nostra ad eum debeat fixa respicẽ. Segtur: Ne tardaueris. Periclitãtiuꝫ mos est tardũ indicare:quãuis celerrimum ꝑstetur auxilium. Ille enim

Alt.mozeris

Ps.39.

Act.4.

Ps.141.

Phil.3.

1. Corint.8.

competēter ⁊ mēsurate facit oīa: sed nos tardū putamus qō desiderio magno regrimus. Conclusio.

Totus hic psalmus celestis philosophie luce resplēdet. Est enim mozali pbitate formatus: petēs in afflictionib⁹ remediuz: ⁊ in inimicoꝝ saluberrimaz ꝓfusionē: vt erubescētes mala sua deserāt: qui prauis actib⁹ obsecūdant. Deinde bonoꝝ letitiaz eterna gaudia cōpromittit: ⁊ qō est in afflictione sūma psidium: celerrime dñm venire depcaī: qui bui⁹ mūdi pgrauātis angustias aduentus sui visitatione submoueat. Illo enīz viso diaboli cozruit superbia: que olim impia dñatione regnabat. Religat⁹ est qui mūduz peccatoꝝ vinculis illigabat: ⁊ eo vsqz dñi virtute pductus est: vt nūc sanctos paueat qui prīdē humano generi negssimus impabat. Unde desideranter ⁊ sepe dicēdum est: Adiutoz meus ⁊ ꝓtector me⁹ es tu domine: ne tardaueris.

Explicit expositio in psalmum. 69m.

¶ Dauid psalmus filiozuz Jonadab ⁊ prior rum captiuozum. LXX.

In te domine sperani non confundar in eternū: in iustitia tua libera me ⁊ eripe me. Inclina ad me aurē tuam: ⁊ salua me. Esto mihi in deū ꝓtectozē ⁊ in locū munitū: vt saluum me facias. Qm firmamētum meuz: ⁊ refugium meuz es tu. Deus meus eripe me de manu peccatozis: ⁊ de manu ꝓtra legem agētis ⁊ iniqui. Qm tu es patiētia mea dñe: domine spes mea a iuuentute mea. In te ꝓfirmatus sum ex vtero: de vētre matris mee tu es ꝓtector meus. In te cantatio mea semp: tanq̄ pdigium factus sum multis ⁊ tu adiutoz fortis. Repleat os meū laude vt cantē gloriam tuā: tota die magnitudinē tuam. Ne proijcias me in tpe senectutis: cuz defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerūt inimici mei mihi: ⁊ qui custodiebāt animam meā ꝓsilium fecerūt in vnū. Dicētes deus dereliquit eū psequimini ⁊ cōprehēdite eū: qz nō est qui eripiat. Deus ne elōgeris a me: deus me⁹ in auxiliū meū respice. Confundantur ⁊ deficiant detrabētes aie mee: operiant ꝓfusione ⁊ pudoze qui querūt mala mihi. Ego aūt semp sperabo: ⁊ adijciam sup oēm laudē tuam. Os meū annuntiabit iustitiam tuam: tota die salutare tuuz. Qm non cognoui litteraturam: introibo in potētias dñi: dñe memozabor iustitie tue solius. Deus docuisti me a iuuētute mea: ⁊ vsqz nūc pronūtiabo mirabilia tua. Et vsqz in senectam ⁊ seniuz: deus ne derelinquas me. Donec annūtiem bracchiū tuū: generationi omnique vētura est. Potētiam tuā ⁊ iustitiam tuam deus vsqz in altissima que fecisti magnalia: deus qs similis sit tibi? Quātas ostendisti mihi tribulationes multas ⁊ malas ⁊ cōuersus vinificasti me: ⁊ de abyssis terre iterū reduxisti me. Multiplicasti magnificētiam tuam: ⁊ conuersus consolatus es me. Nam ⁊ ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatē tuā deus: psallam tibi in citbara sanctus israel. Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: ⁊ anima mea quam redemisti. Sed ⁊ lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam: cum confusi ⁊ reuerciti fuerint qui querunt mala mihi.

Dauid ⁊ psalm⁹: assidua iteratione notissima sunt. Quod aūt dicit: Filioꝝ Jonadab ⁊ prioꝝ captiuoꝝ: vtutē psalmi perhystoricas causas insinuat: in vestibulo monēs qō in penetralib⁹ inquirāt. Dieremias enīz ꝓphēta refert: Jonadab fuisse dei sacerdotē: qui filys suis pcepit in rēplo degere: ⁊ pbabili se sobrietate tractare: qō eos ꝓstat fecisse: ⁊ obediētie sue apud deū magnā grām cōperisse: qui nūc pro fidelib⁹ ac deuotis ponunt. Nam ⁊ ipm nomē indicat causam. Jonadab qppe interptaī dñi spontaneus. i. qui deo incoacto desiderio seruiebat: sicut scriptum est: Uolūtarie sacrificabo tibi. Segtur: Et prioꝝ captiuoꝝ. Panc hystoriā: regū textus enarrat. Nā cuz Israeliticus ppls diuina mādata ꝓtemneret: pme se cūde ⁊ tertie captiuitati decret⁹ fuerat subiacē. Sed vt agnoscēs ad supplicationē dñi correcta mente remearet: anteq̄ pma captiuitas pueniret per ꝓphētā eis hic malū denuntiauit eē vētuꝝ: sed illi consueta negtia in sua obstinatione mānserūt. Isti ergo nūc in loco ꝓtumaciū ponunt: qui frequēter admoniti corrigē noluerūt. Cōmonemur ergo in hoc titulo: vt deuotionē hēamus filioꝝ Jonadab: nō ꝓtumaciam iudeoꝝ qui captiui eē meruerūt. Psalmus enīz totus ad hoīem ptinet fidelē: qui mundi spem renuens in dño pura deuotione ꝓfisus est: gratiaz dñitatis tota nobis intētione cōmēdans: per quā peccatoꝝ nrōꝝ nexibus possimus absolui. Diuisio.

Er figurā Metopēziaz introducit psona generalis: que peccatoꝝ captiuitate liberata dīnis mandatis adherebat: pdicans nobis Christi dñi eximiaz charitatē: que nullis meritis pcedētib⁹ gratis semp impēdit. Dec in pma pte psalmi ab humanis iniqtatibus iugiter se petit liberari: vt domino grās referre mereatur. Secundo loco supplicat: ne in senectute eius beneficys priuetur: cuius auxilio in iuuentute protecta est. Tertio loco: dona eius enumerans iugiter se agere gratias pollicetur. Expositio.

In te sperani: dñe non cōfundar in eternum. Hic itez hypothetici syllogismi facies nobis decoza subridet: eo modo. Si deus in te spaui dñe nō ꝓfundar in eternum: attamē deus in te spaui non cōfundar in eternū. Nūc que sequunt dño iuuante tractemus. Eligit quidā fidelium: qui ⁊ pmis tēporibus fuit: ⁊ in plenti eē non desinit: ⁊ vsqz ad finez seculi pfecta in dño mētis soliditate cōsistit. Dic tota

spem

spem suam in dño ponens: gratie nobis diuine sacramenta cōmēdat: ne falsa in nobis pslumentes: muneris eius pseperitate vacuemur. Intelligamus qd est q̄ se petit non ꝓfundi in eternū. s. in illa iudicij retributione: vbi confundi oino penale est. Dic enim frequēter pspere ꝓfundimur: quādo a pessima intētione reuocamur: ⁊ in bonam partē traducti pbabiliter erubescimus: qui prīdē de nro scelere gaudebamus. Premisit ergo causam quare ꝓfundi non debeat in eternum. s. qm spauit in dño. [In tua iustitia libera me ⁊ eripe me. Inclina ad me aurē tuā: ⁊ liba me.] Alt. salua. Cū dicit: In tua iustitia: misericozdiā petit diuinam. Illius qppe est iustitia: parcere supplicāti. Sic enim egtati ipsius placitū est homini remittē: qui sua noscī facta damnare. Libera: ab iminētib⁹ piculis dicit. Eripe a potestate diaboli: ne cū eo sub eternitate damnemur. Cuz enīz dicit: Inclina: humilē se iacere profitē: qz nisi diuina gratia ad hoīem se liberāduz inclinauerit: ad illam misericozdiā suis meritis non potest puenire quā cupit. Non est enīz cuiusq̄ meritum qō ad illū attringat: nisi ipse misericoꝝ ad peccatozes pnus adueniat. [Esto mihi in deuz ꝓtectozē ⁊ in locū munitū: vt saluum me facias. Qm firmamētum meū: ⁊ refugiuz meū es tu.] Potest aliquos nisi bñ inspiciāt offendē: qō supra protectionē diuinā munitū locuz nosciī addidisse: quasi vō locus defendat quē virtus supna non vēdicat. Sed pma sentētia rogat: vt ab inimicis spiritualib⁹ eius aīa ꝓtegaī: deinde petit etiaz cozpis sospitatē que ab inimicoꝝ telis ac gladys loco munitissimo vendicaī. Metaphoza a castellis tracta: qz tūc aduersarios cuadim⁹: quādo locis munitissimis vendicamur. Sed locus iste dina ꝓtectio est: sicut in alio psalmo dicit: Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. Qm enīz cū Christo sumus: nullas diaboli isidias formidamus: qm fraudatur negssimus ille ppzio voto vbi est diuina defensio. Et vide: sua suis q̄ pulchze sunt reddita. Firmamētum ptinet ad ꝓtectionē: refugium ad locū munitū. Que duo merito sibi a dño venire credidit: qz nihil suis virib⁹ applicauit. Estimo hic ⁊ aliud sentiēdum: vt firmamētū in hoc seculo dñs dicaī: vbi ⁊ patiētia queriī: refugiuz in illa bītudine eterna: vbi iā aliqō piculum nō timeī. [Deus meus eripe me de manu peccatozis: ⁊ de manu ꝓtra legē agēt ⁊ iniq.] Clamat homo ille generalis: qz captiuus fuerat lege peccati: sed per diuinā gratiam se ꝓfidebat absoluī: vt eripiaī a potestate noxia peccatozis: qui semp illud affectat facē: qō nec diuine legi: nec equitati certum est puenire. Sed qz peccatozē vnuersaliter deperat: nūc eum partibus duab⁹ exponit dicēs: De manu ꝓtra legez agētis ⁊ iniqui. Cōtra legē agit: qui accepta lege facit ꝓtra regulas mādatoꝝ: vt sunt iudei qui iter reliquas gētes legē suscepisse noscunt. Inimici vō sunt pagani: quāuis ⁊ iudei: qui nulla dñi lege refrenant: sed moze feraꝝ faciunt qōcūq̄z libuerit. Sic oēm peccatozē duabus bis partib⁹ pbaī amplexus. Ita ⁊ Apls logtur de genere vtroq̄z peccātium. Roma. 2. Qui sine lege peccauerūt: sine lege peribunt: ⁊ qui in lege peccauerūt: per legē iudicabunt. [Qm tu es patientia mea dñe: Alt. dñe. spes mea a iuuentute mea.] Dicit quapropter de manu peccatozis eripi debuisset. s. qz patiētia ipsius dñs erat: vt cum ad ipm intēderet: ⁊ per eū se saluāduz crederet: oīa libēti aīo sustineret. DEF Patiētia est enīz bonestatis aut vtilitatis causa: reꝝ arduaꝝ ac difficilium volūtaria ⁊ diuturna ppessio. Segtur: Spes mea a iuuētute mea. Premisit patiētiam: ⁊ spes eius digne secuta est: sicuti ⁊ Apls dicit: Tribulatio patientiā operaī: patientia pbationem: Roma. 5. pbatio aūt spem. Prius est enīz vt cū dei gratia per patiētiam pbemur: ⁊ tūc illaz fructuosam spem ipso donāte hēre merebimur. Nam qō addidit: A iuuētute mea: illā etatē significat: in qua dño credidit. Nā quocūq̄z tpe ad ipsuz veniaī: merito iuuētus nostra dicīt: qz in ipsa plenissimo roboze solidamur. Siue illud: a iuuētute mea significat: ex quo cepit ꝓtra diaboli pugnare versutias. Ipsa enīz etas est que ad certamen dirigīt: ⁊ ad colluctationes arduas aptissima viuacitate ꝓparaī. [In te ꝓfirmatus suz ex vtero: de vētre matris mee tu es ꝓtector meus. In te decantatio mea semp.] Alt. cātatio. Dūc versum paulo sollicitius perscrutemur: ne nobis aliq̄ obuiare possit absurditas. Dixit enim: Spes mea a iuuētute mea. Nungd confirmatio eius in deum eē potuit: quādo in materno vtero nulla fultus ratione vegetat⁹ est: maxime cum legaī: Ecce enim in iniqtatib⁹ ꝓceptus sum: ⁊ in delictis peperit me mater mea: Sed hic vterum sancte matris ecclesie debemus accipe: vbi pmum fidei rudimēto ꝓcipimur: deinde ex aqua ⁊ spiritu scō generamur. Tūc enīz ꝓfirmatio nostra pōt esse dñs: quādo ad eū fidei munē venerimus. Addidit: Tu es ꝓtector meus: vtiq̄z: qm aduersus diaboli negtias ipe nos ꝓtegit ac defendit: ⁊ in hoc mundo pstat euadē: ne peccatis possimus onerātibus iterire. Segtur retributio pmioꝝ: vt sicut semp bñficia: ita ⁊ psalmodia debeat eē ꝓtinua. Nam si tēpus a munerib⁹ non vacat: quare si quispiā ab eius glorificatione suspendat: Significat enīz ⁊ psens seculū ⁊ futurum. Dic enīz illi pro liberatione cātamus: ibi aūt gratias pro eterna remuneratione pagimus. Ita fit vt dñs laudari semp debeat: qz ꝓtinuū est omne qō pstat. [Tāq̄ pdigium factus sum multis ⁊ tu adiutoz fortis.] pdigiū in hoc seculo fit fidelis: quando alia sectaī q̄ potest amare peccātium multitudo. Querunt illi diuitias: iste pauperiē: querūt illi epulationes: iste ieiunia: querūt deniq̄z illi gaudia: iste tristitiā. Quēadmodū ergo nō potest videri pdigium: qui se contra multoꝝ cognoscīt tractare ꝓsensum? Hoc est qō oratozes humilis cause genus esse dixerūt: qō sic ꝓtemptibile credīt: vt portētum potius estimeī. Sed negligēde sunt humane iputationes: quādo diuine nobis probanī fauere vtutes. Laducum est enīz omne ꝓtrariuz: vbi adiutoz pbaī esse fortissimus. Sed cū dicit: Adiutoz: admonet vt dei gratia suffragāte nos quoq̄z ad bonū niti ⁊ ꝓtēdere debeamus: ne diuinis bñficys inueniamur aduersi. [Repleat os meū laude tua: vt possim cantare gloriā tuā tota die magnificētiam tuam.] Alt. nō habet. Alt. cantem. Alt. magnitudinem. Dixit hactenus humano generi q̄ diuersa bñficia contulisset: nūc quoq̄z ⁊ hoc petit a dño: vt possit ei gratias agere cōpetēter. Nam si ille os nostrū non repleat: nec lingua mouet: nec desideria bonesta flāmant. Magna si ꝓsiderem⁹ nostra felicitas est totum petere: nec petēdo semp horrere. Creatoz noster inde magis offendīt: si a pia supplicationis importunitate cesset. Segtur causa cur repleri desiderauerit os suum laudib⁹ Christi. s. vt possim cantare gloriam tuā. Gloria est multoꝝ oze celebrata laudatio. Sed huic bono addidit ppetuitatē. Nā cum ponit: Tota die: nungd noctib⁹ a laudibus dñi dicit esse cessandum: maxime cū se illo tēpore laudibus domini catholica consoleī ecclesia: Tunc enim DEF

Cassio.

vespertini:tunc nocturni:tũc matutini peragunt cũ
populus fidelis inuigilat. Sed dicẽdo:diem:pclusit
Gen.j. ⁊ noctẽ:sicut ⁊ in Genesi legit:Factũ est vespere:fa-
SCHE ctum est mane dies vnus. Que figura dicit Syne-
doche.i.a parte totum. Magnificẽtiam vo dicit:qz
magna pstitit:vt aurẽ suam ad humilẽ inclinaret:vt
ptegeret piclitantẽ:vt eriperet de manu peccatozis
vt eum ꝓfirmaret ex vtero:de vẽtre matris ptegere
decreuisset. Sic vno magnificẽtie nomine pdictoꝝ
§ bnficioꝝ laus cũcta conclusa est. ¶ Ne pycias me in
§ tẽpore senectutis:cũ defecerit vtus mea ne derelin-
§ quas me. ¶ Uenit ad secũdam partẽ:in qua vehemẽ
tius supplicat:ne tẽpore senectutis sue pyciat a dño:
quãdo fessa vtus corpis:plus indiget adiuuari. Sed
hanc senecturẽ:non solũ etatẽ finitimã debemus ac
cipere:sed etiam cũ tribulationib⁹ crebris atqz mar-
tyrys robur aie consenescit. Hoc enim significat: Cũ
defecerit vtus mea.i.quãdo patientie firmitas qua
sata mollescit:nec sustinẽ potest virib⁹ suis onus tri-
bulationis impositũ. Tunc se ergo petit non debere
§ derelinqui:qz cum ipso totũ poterat sustinẽ. ¶ Quia
|| dixerũt inimici mei mihi:⁊ qui custodiebãt animã
§ meã ꝓsilium fecerũt in vnũ. ¶ Reddit causa cur ad
subueniẽdus pietas dñi debeat puocari:qm debili-
tate captata insidiantiũ feruoz accẽsus est:dum cre-
dunt facile decipi:a quo nõ potest defectis virib⁹ ob-
uiari. Et ne crederent leues inimici aie sue:dicit ad-
uersus eos qui custodiebãt eum:ad decipiendi.l.stu-
dium nõ ad salutis votũ. Segtur:Cõsilium fecerũt
in vnuz. Truculẽtioz semper est inimicoꝝ adunata
collectio:⁊ qõ non diuidit grauius vno falce portat.
Nam cuiusmodi sit istud ꝓsilium subsequẽter expo-
§ nit:Ait enim. ¶ Dicẽtes deus dereliquit eũ:psequimi-
Alt.non hẽt. § ni ⁊ cõprehẽdite eum:qz non est qui eripiat †eum. ¶
Hoc est qõ vir ille fidelissim⁹:siue in afflictionibus
positus:siue in senili etate metuebat. Postes enim car
nales mũdana potius ꝓtuentes:cuz viderint hoiem
crebra calamitate fatigatum:credunt a deo desertũ:
qui diuinã putãt gratiam in solis corporeis virib⁹ cõ
stitutã. Persequimini eum dixerũt:qz fugẽ non pote-
rat. Cõprehendite:qz reluctari violẽtissimis nõ vale
bat. Ex eo enim a dño derelictũ arbitrati sunt:qz eũ
truculẽtie sue traditũ esse senserũt. Quod qdã ⁊ do-
mino Saluatori applicãdum eẽ putauerũt. Sed de
cẽtior ordo est dictionis: ne pson̄ã quam in medius
deduximus:incõgrua subito varietate mutem⁹. Se
quit:Quia non est qui eripiat eũ. Demẽtes prorsus
qui hoc estimabãt potius qõ videbãt:quasi deus de-
serat pmys quos exponit iniurys:⁊ non magis coro-
nare velit:quos pbare deberi permittit. Sic delibe-
rat qui ad oculuz iudicat. Negauit psentẽ dñm:qui
fidelib⁹ suis visuale venire nõ putauit auxiliũ:dum
credidit non existẽ:quẽ arbitrabat humanis ꝓspecti
§ bus non adesse. ¶ Deus ne elõgeris a me:deus meus
Alt.auxiliuz § in † adiutoriuz meũ respice. ¶ Humana putat ifirmi-
tas elõgare deũ:quãdo ei venire tardat auxiliũ. Il-
le enim nec motu pgredit:nec de loco ad locũ trãsfer
tur:sed oia ineffabiliter replens: vniuersa volũtatis
sue virtutib⁹ administrat. Petit ergo ne gra eius ab
ipso discedat:⁊ grauiorib⁹ iniquoꝝ exponat insidys.
Addidit:Deus in adiutoriũ meũ respice. Quia se no
uerat affligendũ:orat vt per adiutoriuz dñi ei digna
patiẽtia tribuat. Nam quẽ ille adiuuat:maloꝝ ꝓtri-
tione nõ deficit:sed tũc spe potius erigit:quãdo tri-
§ bulationũ falce pregrauat. ¶ Confundant ⁊ deficiãt
§ detrahentes aie mee:operiant confussione ⁊ pudore
§ qui querũt mala mihi. ¶ Uenit ad increpationes sa-
luberrimas:q̃les catholica facere cõsueuit ecclesia.
Confundant enim dicit:cũ tua viderint dispositã nõ
mutari. Deficiant detrahẽtes aie mee.i.obloquẽtes
inaniter:qui institutũ rectum mordacib⁹ derogatio-
nibus solẽt oblatrare. Admonet enim tales patientie
virtute supari:quos tãtuz pcepit sustinẽ: vt ipsi ma-
gis in suis oblocutionib⁹ deficere videant:quatenus
saltẽ cessent sua nimietate fatigati:si nequeãt desinẽ
ratione ꝓuicti. Segtur:Operiant cõfussione ⁊ pudo-
re. Pulcherrimis verbis depingit iniquoꝝ ventura
correptio. Opiant dixit:quasi quodã velo roseo ve-
recũdie eoꝝ facies obtegant. Quod solet accidẽ his
qui actiones pristinas vita melioze ꝓdemnãt. Addi
dit:Qui querũt mala mihi:sicut illa mulier piclitan
ti Job ppzio viro dicebat:Dic verbũ in deũ ⁊ moze- Job.2.
re. Quod prãui solent facẽ suasorez:qui blandimẽto
salutis carnee occulto vulnere aias videnẽ impetẽ.
§ ¶ Ego autẽ semp † in te sperabo:⁊ adyciam sup oẽm Alt.non hẽt.
§ laudẽ tuam. ¶ Decursa emẽdatione quaz peccatozi-
bus est depcatus accidere:ad suam delectationẽ bo-
nũqz conuertit:vt sicut illi de diuina potẽtia despe-
rabant:ita iste spare se semp dicat in dño. Que figu
ra dicit Synchrisis:id est collatio:quãdo qs melio SCHE
rem causaz suã:q̃ aduersary eẽ demõstrat. Sequit:
Et adyciam sup oẽm laudẽ tuam. Hoc plane nisi di
ligẽtius itueamur obscurũ est. Nam quãuis diuinis
laudib⁹ nihil possit adyci:quãdo augmẽtum nõ reci
pit admiranda pfectio:tamẽ est qõ ab hominib⁹ pos-
sit noua pdicatione celebrari. Naz cũ dixero:verbũ
patris fecisse celũ ⁊ terram ⁊ oia que in eis sunt:pfe-
cta dñm deuotione laudaui. Sed cũ adiunxero:icar
natũ esse pro salute cũctoꝝ:adieci cumulũ laudibus
plenis. Sic enim iferiora testant:qõ ista laudis adie-
ctio ad incarnationẽ oipotẽtis vbi absolute ptineat.
§ ¶ Os meũ † pnuntiauit iustitiaz tuã:tota die saluta- Alt. annũtia
§ re tuũ. † Quia nõ cognoui † negociationes. ¶ Iustitia bit.
patris Saluator est dñs:quẽ se pnũtiaturum genti- Alt. Aim.
bus pollicet. Et ne forte aliã crederes eẽ iustitiã:ad- Alt. litteratu
didit:Salutare tuũ. Quid enim aliud denuntiare po- ram.
tuit fidelis:nisi vnde fides christiana surrexit: Vñ
ecclesie in toto orbe fertiles pullularũt: Unde salus
mũdi gloziosa incarnatione puenit: Tota vo die:si
cut sepe dictũ est: ꝓtinuum tẽpus ostẽdit. Sequitur:
Quia non cognoui negociationes. Pars ista versus
nisi bñ regratur:recipe cognoscit questionẽ. Naz si
ois negociator oino damnãdus est:nec illi hãc penã
refugiunt:qui artes reliquas exercẽ noscunt. Quid
est enim aliud negociatio:nisi que possunt vilius cõ
parari:carius velle distrahẽ? Deide in vitas patruz:
Papbnutiũ illum sanctissimũ virũ:per reuelationẽ
negociatori legim⁹ cõparatũ. Et inuenimus bodieqz
in ecclesia dei tractãtes quidẽ mercimonia:sed sum-
ma fide pollẽtes. Actus enim pessimus:nõ res bone
sta damnat:sicut ⁊ diuitẽ legimus non itroire in re-
gnũ celoꝝ:cum tũ Job:Abraã:Isaac:Jacob patriar-
che:facultatib⁹ quoqz fuerint affluẽtes. Negociato-
res ergo illi abominabiles estimant:qui iustitiã dñi
minime ꝓsiderãtes:per imoderatum pecunie ambi
tum polluunt:merces suas plus periurys onerando
q̃ pcys. Tales dñs eiecit de tẽplo dicens: Nolite fa- Joan.2.
cere domũ patris mei domũ negociationis spelunca
latronũ. Ergo sensus iste taliter cõplectendus est: vt
putamus:Os meũ pnũtiauit iustitiam tuam: quia
non

non cognoui negociationes:illas.l.que malis actib⁹
Alt.potẽtias § inquinant. ¶ Introibo in † potẽtiam dñi:dñe memo
§ raboz iustitie tue solius. ¶ Potẽtiam hoies estimant
per negociationes acqrere:⁊ in hoc mundo fieri pre-
minẽtes. Iste beatus neglecto tali ppposito: introire
se dicit in potẽtiam dñi:id est ad regna celestia: vbi
reuera puenisse certa felicitas est. Introibo autez di
xit:vt ostẽderet Dierusalẽ supnam clausam pfidis:
aptum eẽ fidelibus. Et qd ibi facturus sit subsequẽ-
ter enarrat. Dñe memoraboz iustitie tue solius: illo
scilz tpe:cũ agnos sequestrat ab hedis:cũ totos gen-
tiũ populos momẽtanea egrate discernit:cũ impios
in gehẽnam:fideles mittit in requiez sempiternam.
Tunc enim vere memoz erit iustitie solius domini:
quoniã eam ⁊ mirabilem ⁊ singularẽ esse cognoscit.
§ Deus docuisti me a iuuẽtute mea:⁊ vsqz nunc pnũ-
§ tiabo mirabilia tua. ¶ Iuuẽtutem diximus debẽ ac-
cipi:ex quo ceperit homo ad diuinã gratiã puenire:
qz tunc aie virib⁹ firmus:tũc incipit eẽ robustus. Do
cuisti aũt:siue ad libros ptinet diuinos:siue ad infu-
sam celitus fidez. Et ne tm̃ hanc sentẽtiam in ꝑmoz-
dys crederes acqsitam:dicit:qõ beatis mẽtib⁹ solet
accidẽ: Et vsqz nunc:vt per spatia tẽpoꝝ eius doctri
na creuisse videret. Segtur: Pronũtiabo mirabilia
tua. Utiqz mirabilia fuerũt:vt doceret indoctus:vt
ex pfido fieret deuotus:vt ex peccatore iustissimus.
Hec ergo se pdicaturũ esse pnũtiat:que in ipso fece
§ rat diuina clementia. ¶ Et vsqz in senectã ⁊ senium:
§ deus ne derelinquas me. Donec annũtiẽ bracchiuz
§ tuũ generationi. ¶ Apud grecos:duo nomina ista di-
uersa sunt. Senectã grauitatẽ vocant:senium etatẽ
finitimam. Sed qz latinitas hec duo dissonãtia sibi
nõ habuit:hic etates due q̃si simili nomine nũcupã
tur.i.senecta ⁊ senium. Sensus ergo talis est: Ut qz se
dixerat a iuuẽtute sua doctũ vt solum dñi iustitiam
pdicaret:nũc petit vt neqz imatura:neqz in seni eta-
te deseraẽ a dño:quatenus eius fortitudine roboza-
tus:vsqz ad finẽ suũ laudes possit debitas explicare.
Sed videamus etates iste qbus sunt assignande tẽ-
poribus. Iuuẽtus fuit ecclesie:quãdo dñs crucifixus
est Christus:quãdo martyrũ turba dimicauit:⁊ mo-
rientibus fidelib⁹ ecclesie vtus apparuit. Senectam
vo dicimus etatẽ que nunc agit prima fini:quando
pficit fides:⁊ per vniuersas ecclesias dei ppls auge-
tur:cũ mũdi istius tpa fugitiua decrescant. Seniuz
aũt tẽpus illud occiduũ intelligẽdum puto:quãdo ⁊
seuus ille tyrãnus adueniet:⁊ turba martyrũ hãc vi
tam optato fine ꝓcludet. Segtur:Donec annũtiem
bracchium tuũ generationi. Homo ille fidelis log-
tur itroductus:petens a dño vt vsqz ad senectã ⁊ se-
nium in ecclesie ꝓgregatione pmaneat: donec brac-
chium patris.i.dñm Saluatorẽ succedẽti generatio
Isa.53. ni hoiuz debeat pdicare:sicut legit. Et bracchiũ dñi
cui reuelatum est:vt religio christiana totius mũdi
deuotione dilatet:maxime cũ in fine seculi sanctoꝝ
§ predestinat⁹ numerus cõpleat. ¶ Oi que ventura est.
§ ¶ Potẽtiam tuã ⁊ iustitiã tuã deus vsqz in altissima. ¶
Oi que vẽtura est:ad supiozis versus extrema iun-
gẽdum est.i.generationi. Et ne forsitan putares illis
tm̃ denũtiandũ fuisse bracchiũ dñi:id est dñm Chri
stum qui eodẽ tpe fuerũt:cum ille pro nobis icarna-
ri dignat⁹ est:addidit: Que vẽtura est:vt hãc pdica
tionẽ vsqz ad finẽ seculi cognosceres esse faciẽdam.
Segtur: Potẽtiam tuã ⁊ iustitiam tuam deus. Dic
quoqz reddẽduz est:donec annũtiem. Nam potẽtia
ad gratiam incarnationis respicit:per quam hoiem
liberare dignatus est. Iustitia ad iudicium: in quo
Adã inobedientꝫ mortem adduxisse cognoscit. Nec IDI
moueat qõ ordine ꝓposterato dicta sunt:cuz hoc fre-
quẽter in scripturis sanctis inuenias. Usqz in altissi-
ma vo:illud declarat:qz vtrunqz mirabile: vtrunqz
gloziosum est:reparatũ hoiem per gratiaz qui prius
fuerat per iustitiã iure damnat⁹. Tẽdamus etiaz in-
tellectum vsqz in altissima: qz deus homo sedet ad
dexterã patris:regnans cũ eo ⁊ spiritu sancto per in-
§ finita secula seculoꝝ. ¶ Que fecisti magnalia: de⁹ qs
§ similis † tibi: ¶ Postq̃z gratiã creatoris ⁊ iustitiã ei⁹ Alt.fi.
vsqz in altissima dixit esse pgressam: venit ad tertiã
partẽ vbi hymnica exultatione cõcelebrat: quãtam
iustitiam peccãtib⁹ ostẽderit:⁊ puersis iterũ clemen
tiam sue pietatis idulserit. Adã quippe inobedientez
ptinus paradisi voluptate priuauit:latronẽ confitẽ-
tem ad ei⁹ amena velociter intromisit. Hec sunt ma
gnalia que dñm fecisse testat:qm̃ ⁊ ad iudicandum
singulariter fortis ostẽdit:⁊ ad liberãdum nullus ei
similis inuenit. Quod cũ admiratione legẽdum est:
qz nullus cõprehendere:nullus sufficit digne lauda-
re. Magnalia enim a magnitudine vocitant:que stu ETY
pore humanis mẽtibus per suam videnẽ facẽ gran-
ditatẽ. Intulit quoqz:Quis similis tibi:Quia ex opi
bus suis cognoscit singularis. Magnitudo siquidez
§ facti:potẽtiaz testat auctoris. ¶ Quãras ostẽdisti mi-
§ bi tribulationes multas ⁊ malas:⁊ puersus viuifica
§ sti me. ¶ Quãtas item:sub admiratione legẽdum est:
quasi inumerabiles passiones. Intẽde etiã qõ dicit:
Ostẽdisti:qz fidelibus ad psens duras tribulationes
ostẽdit. Et quãuis male vel multe eẽ videant:in bo-
num tm̃ recidũt:qz prodesse ꝓtẽdunt. Multas ergo
quãtitatẽ:malas indicant qualitatẽ. Segtur:Et cõ-
uersus viuificasti me. Si naturaz verbi consideras:
semp incõuertibilis:semp probat imobilis:sed con-
uersus dicit per tropologiaz:id est puerti me fecisti:
qz distortus fuerã lege peccati. Fideliũ quippe tribu
latio ducit ad vitã:sicut in euãgelio dicit: Beati qui Matth.5.
§ lugent:qm̃ ipsi cõsolabunt. ¶ Et de abyssis terre ite-
§ rum reduxisti me. Multiplicasti † iustitiam tuaz:⁊ Alt. magnifi
§ puersus † exhortatus es me. ¶ Abyssos quidẽ legim⁹ centiam.
altitudines diuini sensus:sicut in alio loco Psalmi- Alt. psolatus
sta dicit: Iudicia tua abyssus multa. Sed hic ideo: ps.35.
Terre additũ est:vt pfundas mẽsuras ⁊ vorazines
debuisses intelligẽ peccatoꝝ:vnde se frequenter ad
vite gaudia reuocatũ eẽ pfitet. Sed aduertamus:
quid sibi velit hoc qõ Iterum:dicit. Ite q̃ positum
est pro frequẽti:eo q̃ multipliciter aliqd itere. In DOC
sexto quippe psalmo auctoritatẽ secuti maioꝝ:dixi-
mus septẽ modis remissionem nobis dñm concedẽ
peccatoꝝ. Primo per baptismũ:secundo per marty-
rium:tertio per elemosynas:quarto cum debitoz⁹
nostris debita laxamus:quinto per puersionẽ fratruz:
sexto per abũdãtiam charitatis:septimo per penitẽ-
tiam. Forte adhuc ⁊ alys remissionibus nostra fra-
gilitas subleuet. Sciendum tamẽ ideo:ite q̃:dictuz:
vt medicina eius frequẽtior indicet. Nam qõ dicit:
Multiplicasti iustitiam tuã:supiorem sensum pba-
tur exponẽ. Quia iustitiam suã multiplicat:quando
nobis per diuersas causas afflictionuz subuenire di-
gnat. Iustitia enim dñi sepe dicit:cuz misericordiã
facit:⁊ ite q̃ misericordia ipsius iustitia nũcupat:qz
sibi semp vrũqz ꝓiunctũ est:sicut in cẽtesimo psal-
mo legit: Misericordiã ⁊ iudiciũ cantabo tibi dñe: ps.100.

Sequitur:Conuersus exhortatus es me. Hoc verbū
ꝗ paternum sit debemus aduertē: vt famulos suos
quāuis ꝑmissa districtione castiget:tñ tristes perma
nere non patiť:dum scripturaꝝ diuinaꝝ eos sancto
alloquio ꝓsoleť. Exhortatio:consolatio debet intelli
gi:que aios cōponit:afflictionē releuat:ꝛ mētem sa
nat diuersis languoribꝰ sauciatam. [†Ego aūt confi
teboꝛ tibi in vasis †psalmoꝝ:veritatē tuā.] Cū dñs
fidelibꝰ suis per exhortationes pias ꝑmia eterna pro
miserit:hic iam iustus ille generalis letus veritatez
se psallere ꝓfiteť:id est qꝛ dñi ꝑmissa cōplenda sunt:
dum nescit fallere qō eterna veritas polliceť. Pul
chre aūt definitum est psalmos vasa eē veritatis:q̄ si
spiritualia dolia vinum dñi incoꝛrupto sapoꝛe seruā
tia. [†Psallam tibi deus in cithara: sanctus israel.]
Frequēter diximus fideliuz christianoꝝ duas maxi
mas esse virtutes:spiritualē ad bñ credēdum:actua
lem ad bñ agēdum: quas hic se per species musicas
vtrasqz dño oblaturū se esse ꝑmittit. Nam qō ad spi
ritualem virtutē ꝑtinet:in supioꝛe versu psalmū se
cantaturū esse pollicitus est:qō ad actualē in citha
ra laudare se dñm dicit. Psalmus eniz (sicut sepe di
ctuz est) de supioꝛibus sonat:cithara de inferioꝛibꝰ:
melos ad supna transmittit. Sed cui psallať vel ci
thariçeť:dicit:Sancto israel:non quē gētilitas puta
bat erroneū:sed quē patribus nostris vera fides ostē
deret. [†Haudebūt labia mea dum cantauero tibi:ꝛ
aīa mea quaz redemisti.] Labia:os interioꝛis homi
nis dicit. Habet enim ꝛ mens vocē suam qua tacite
clamat ad dñm. Nam vt hoc spiritualiter intellige
ꝛes:adiecit:Aīa mea quaz redemisti. Ipsa ergo gau
det in labys suis ēternis:que se redēptam eē cogno
scit. [Sed ꝛ lingua mea tota die meditabiť iustitiā
tuam:cum ꝓfusi ꝛ reueriti fuerint qui querūt mala
mihi.] Sicut supius dixit: Psallam veritatē tuā in
vasis psalmoꝝ ꝛ cithara: significare volens aīe coꝛ
poꝛisqz vtutes:ita ꝛ labia coꝛdis sui cantatura ꝑmi
sit. Nunc aūt adiecit:linguam meditaturā esse iusti
tiam dei.i.coꝛporis sui substātiam:que tunc plenissi
me laudes dñi meditabiť:quādo regnuz eius in illa
resurrectione ꝓceperit. Sed vt in finē seculi debuis
ses aduertē. Seqtur:Cum confusi ꝛ reueriti fuerint
qui querūt mala mihi. Quod vtiqz plenissime tunc
fiet:quādo a dextris iusti: ꝛ a sinistris impy fuerint
collocati. Duobꝰ enim modis cōfundunť ꝛ reuerenť
inimici:quādo aut hic penitētiam gerūt ꝛ se errasse
cognoscūt:aut certe in aduētu Saluatoꝛis dum illa
que fieri non credebāt:suis oculis manifesta conspe
xerint. Tunc ergo secure exultationis tēpus est san
ctis:quādo iam locū dominationis impy non habe
bunt:ꝛ letabunť iusti:cū maloꝝ oiuz terminus adue
nerit:ꝛ bona dñs sine fine concesserit:in qua christia
noꝝ ꝑmanet indefecta petitio. Conclusio.

Alt. nā ꝛego
Alt. psalmi

Alt. Exultabunt

Cum totus hic psalmus gratiā dñi:que gra
tis dať:summa intētione cōmen
det:admonet etiā nos incarnationē verbi:per quam
salus humano generi ꝓuenit felici vicinitate decla
rādam:moꝛe solis qui ꝑima luce ꝓsurgens:roseam
ꝑemittit auroꝛā:vt gratiam ꝑclari splēdoꝛis ꝑpara
tis possit oculis intueri. Patres eniz nostri psalmoꝝ
numerū:in veteris ac noui testamēti sacramētis ita
crediderūt esse diuidēdum:septē.s.decades ponētes
in sabbatū:qō ad primā illam ꝑtinet sine dubitatio
ne culturā:octo vō nostro tēpoꝛi deputātes:qui resur
rectionez dñi per singulas hebdomadas die octaua
veneramur:ꝛ ideoqz per vtranqz supputationē: ve
tus ꝛ nouū testamētum sacratus iste numerus dino
scitur ꝓtinere psalmoꝝ. Quod eniz cētum qnquagin
ta possunt in numero singuloꝝ:hoc valent significa
re quindecim decades in oꝛdine denarioꝝ: eoqz fit:
vt calculus iste psalmoꝝ: nouo ꝛ veteri testamento
competēter apteť. Sciendum est plane:qō in primia
parte veteris testamēti: ꝛ noua misceat sacramenta
mystery. Dicit enim in septēnario numero:ꝛ passio
nem dñi Christi: ꝛ in octauo calculo multa ponit de
veteri testamēto:vt vtrumqz culture nostre ꝓuenire
modis omnibus sentiať. Meminisse aūt debemus
aritbmeticā:vel alias disciplinas psalmos cōmemo
rare frequenter:quas in subsequētibus ꝓout fuerit
opportunuz de ipsis ꝑstrictiz aliqd cōmemorare cu
rauimus:vt quāuis breuiter dicta: non tñ videanť
esse ꝑterita:Tātuz est vt astrologiam sacrilegā sum
ma intētione fugiamus:quā etiam nobiliuz philoso
phoꝛum iudicia damnauerunt. Quaꝓpter presen
ti operi terminū ponamus:quatenꝰ ꝛ quies parūper
adhibita lectoꝛis reparet studiuz:ꝛ futura pars dige
sta psalmoꝛum de significātia noui testamēti sumat
competenter initium. Amen.

ARITH

Explicit expositio in septez psalmoꝝ Decades:
Testamentum vetus repꝛesenrantes.

¶ Incipit Expositio in octo Decades nouo testamē
to conuenientes. Prefatio.

Explicatis septē Decadibus (sicut dictuz
est) in figurā veteris testamēti:nunc ad
reliquas octo veniamus:quaꝝ numerus
plenissime nobis resurrectionis domini
ce cognoscit indicare mysterium:vt bis
partibus diligēter ispectis:reuera liber psalmoꝝ:to
tius scripture diuine thesaurū complexus eē videa
tur. Nā ꝛ sint oia spiritualibus plena diuitys:ꝛ ma
gnis illustrata luminibus:pene nullum tñ ex bis (vt
arbitroꝛ) volumē inuenies qui tātis rebus celestibꝰ
doceať esse cōpletus. Nec moueat ꝓ pars illa (quā
diximus) ad sacramētuz testamēti veteris ꝑtinere:
a beatitudiue dñi Saluatoꝛis sumit initium:ꝛ iterū
in subsequētibus psalmis inuenies qō primis cōstat
tēpoꝛibus actitatum:que oino non debēt aduersa iu
dicari:qꝛ ꝛ vetus testamētum de nouo plenum est:ꝛ
nouum facit plerūqz veteris mentionem. Nunc ad
tituluz veniamus:qui interꝑtatione nominis sui:ad
noui testamēti noscitur pertinere mysterium.

Titulus psalmi Septuagesimiprimi.

¶ Inscribitur enim septuagesimusprimus
psalmus In Salomonem.

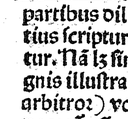

Deus iudicium tuuz regi da: ꝛ
iustitiam tuā filio regis. Judi
care populum tuū in iustitia: ꝛ
paupes tuos in iudicio. Susci
piant montes pacē populo: ꝛ
colles iustitiaz. Judicabit pau
peres populi ꝛ saluos faciet filios paupeꝝ:
ꝛ bumiliabit calumniatoꝛē. Et ꝑmanebit
cum sole ꝛ ante lunā in generatione ꝛ gene
rationē. Descēdet sicut pluuia in vellus: ꝛ
sicut stillicidia stillantia supꝛ terram. Oꝛieť

in diebus eius iustitia: ꝛ abundantia pacis
donec auferať luna. Et dominabiť a mari
vsqz ad mare: ꝛ a flumine vsqz ad termios
oꝛbis terraꝝ. Coꝛā illo ꝓcidēt ethiopes: ꝛ
inimici eius terrā lingent. Reges tharsis ꝛ
insule munera offerent:reges arabū ꝛ saba
dona adducēt. Et adoꝛabūt euz oēs reges:
oēs gētes seruient ei. Quia liberabit paupe
rem a potente: ꝛ paupem cui non erat adiu
toꝛ. Parcet paupi ꝛ inopi: ꝛ aīas pauperū
saluas faciet. Ex vsuris ꝛ iniqtate redimet
aias eoꝝ: ꝛ bonoꝛabile nomē eoꝝ coꝛam il
lo. Et viuet ꝛ dabitur ei de auro arabie: ꝛ
adoꝛabūt de ipso sempꝝ:tota die bñdicent ei.
Erit firmamētum in terra in summis mon
tium:supꝛextolletur super libanum fluctus
eius: ꝛ floꝛebunt de ciuitate sicut fenuz ter
re. Sit nomē eius benedictū in secula: ante
solem ꝑmanet nomē eius. Et benedicentur
in ipso oēs tribus terre:oēs gentes magnifi
cabunt euz. Bñdictus dñs deus israel:qui
facit mirabilia solus. Et benedictum nomē
maiestatis eius in eternuz: ꝛ replebitur ma
iestate eius omnis terra: fiat fiat.

INTER

Salomon:interpꝛetať pacificus. Quis est
autez reuera pacificus nisi dñs Christus:
qui boiem diaboli versutia deceptum:ad
creatoꝛis sui reuocauit obsequiuz:fecitqz
colere solutis ꝑncipē:qui sequebať miser
rimꝰ mortis auctoꝛē. Ipse eniz mediatoꝛ dei ꝛ boiuz
hodieqz iterpellat pro nobis. Quez reuera dicē nos
recte pacificū:ipsius vba testanť cū dicit: Pacē meā
do vobis:pacē meā relinquo vobis. Sed paꝝ ista:nō
est quā bella disturbēt:non est quā inquietudo vlla
concutiat:sed impturbata sempꝝ eterna manēs:
nullius inimici ꝓtrarietate dissoluiť. Ipa est de qua
ꝓpheta dicit: Dabo vobis solatium verum:pacez
super pacem. Diuisio.

Joan.14.

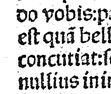

Per totū psalmum ꝑpheta loquēs:aduen
tum significat dñi Saluatoꝛis. In vna ea
dēqz ꝑsona:modo humanitatē eiꝰ: modo
diuinitatē alternis partibꝰ euidēter oñdēs.
In ꝑma parte: vba facit ad patrē:iudiciuz
filio petēs ad ꝑplos iudicādos:qō tñ ꝑdestinatū ante
secula eē cognoscitur. Secūda:in iudicio dñi filios
pauperū dicit eē saluādos:ꝛ bumiliandā diaboli si
ne dubitatione supbiam. Naz ꝛ ipsum quoqz vginis
partuz:per quasdā similitudines mirabiliter cogno
scіť indicare. Tertia parte:refert que bona contige
rint de spiritu sancto:ꝛ Maria vgine nato dño Chri
sto. Quarta:ab oibus regibus dicit adoꝛāduz:qꝛ bu
manum genus a diaboli potestate liberauit. Quinta
pronuntiat:quoniā humanis oculis visus firmamen
tum fuit credētium:ꝛ puectus sine dubitatione iu
stoꝝ. Sexta:eterno dño totius mūdi cōsensu laudes
perbibet esse soluēdas. Septima:hymnū dño Chri
sto iocūdissima deuotione persoluit. Sic noui testa
mēti clarum manifestumqz initium per huius psal
mi seriem ꝓstat expressum. Expositio.

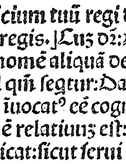

Deus iudicium tuū regi da: ꝛ iustitiaz
tuā filio regis.] Luz dī: Deus:non vi
deť hoc nomē aliquā designasse pso
naz. Sed qm̄ sequtur: Da filio:certissi
me pater iuocatꝰ eē cognosciť. Istud
eniz nomē relatiuuz est: ꝛ hoc qō non
dicit indicat:sicut serui appellatione
sentiť ꝛ dñs. Scire autez debemus ad distinguēdas
declarandasqz ꝑsonas sancte trinitatis:sola hec noīa
posse sufficē. Naz cum dixeris: Deus pī:deus filius:
deus spūs sanctus:plenissime sancte trinitatis visus
es declarasse ꝑsonas. Hec enī noīa in sācta trinitate
sola sunt ꝓpria:cetera vo.i.natura:potestas: eterni
tas:oīpotētia: ꝛ his similia:pbanť eē cōmunia. Qua
ꝓpter btissimus ꝑphetа desiderio glorioso flāma
tus:petit a pīe iudiciū dari filio:qō sciebat esse vētu
rū:sicut in euāgelio legiť: Pater nō iudicat quenq̄:
sed omne iudiciū dedit filio. Judiciū eniz dictū est:
quasi iuris diciū.i.ꝓ in eo ius dicať. Et vt verissi
ma ꝑbareť esse petitio:eadē itez sequētі comate ge
minauit. Hoc est eniz qō dicit: Et iustitiā tuā filio re
gis:qō supius ait: Judiciuz tuū regi da. Quod in scri
pturis dīnis ad exprimēdā causaz frequēter inuenis
esse repetitū:sicut est illud: Qui habitat in celis irri
debit eos: ꝛ dñs subsannabit eos. Et illud: Celi enar
rāt gloriā dei: ꝛ opa manuū eius annūtiat firmamē
tuz. Nā ꝛ sequēs versus:eodē modo deꝑomiť. Que
figura dī Epimone.i.repetitio crebra sententie:quo
tiens vna res ad inculcādā causaz diuersis sermoni
bus iterať. Meminisse aūt debemus:quotiēscunqz:
aut ipse dñs Christus sibi petit dare: aut alter vt ei
ꝓcedať expostulat:naturā humanitatis euidēter oñ
di. Letez: verbū oīpotens cū totuz hēat patris. nihil
sibi idiget dare:sicut ipse in euāgelio dicit: Oia pīis
mea sunt. [Judicare populum tuū in ꝛtua iustitia: ꝛ
paupes tuos in iudicio.] Exponit causam qua repeti
uerit filio iudiciuz dari. s. vt iudicet oꝛbē terraꝝ per
iustitiā pīis:quā tñ ꝛ filij eē non dubiū est. Nā ideo
dicit pīi: In tua iustitia: ne qs ausu sacrilego discre
pari sibimet in aliquo sanctā estimet trinitatē. Seq
tur: Et paupes tuos in iudicio. Dicit etiā paupes pa
tris:dū ꝛ Chri dñi eē declarenť: vt idē itelligať in il
la maiestate nihil potestatis eē diuisum:sicut ipse in
euāgelio dicit: Oia que hēt pī mea sunt. Paupes er
go dei sūt:qui mūdana supbia derelicta humilitati
se per oia tradiderūt. Naz ꝛ si paup supbiat:non est
dei paup: ꝛ si locuples humilitatē diligat:nō est secu
li dīes. Uolūtates eniz taliū sunt inspiciēde:nō no
mina. [Suscipiāt mōtes pacē populo †tuo: ꝛ colles
iustitiā. [Per mōtes significari frequēter diximus
apl'os ꝛ ꝑphetas:qui ad superna firmiter eleuati:ce
lesti gratie ꝓximanť. Isti ergo tales:pacē:id est:chri
stū suscipiant fideli populo predicādū. Ipse est eniz
dñi populus:qui ei credidit ꝛ spūali se cōuersatione
tractauit. Sequiť: Et colles iustitiā. Colles dicit infe
rioꝛe gradu ceteros beatos:qui recte dñi videnť pre
dicare mādata. Nā ꝛ pacē:qō supꝰ dixit:dñm signi
ficat saluatoꝛē: ꝛ iustitiā:eū ipsuz sine dubitatiōe de
signat:sicut ꝛ alibi legiť: Justitia ꝛ paꝝ osculate sunt
se. Paꝝ enī vere dī:qꝛ per ipm hō recōciliatꝰ est deo.
Justitia: qm̄ oꝛbē terraruz sub egtate iudicabit: qui
etiā diabolū per iustitiā magis q̄z potētie vtute supe
rauit. [†In sua iustitia iudicabit pauperes ꝑpli: ꝛ sal
uos faciet filios pauperuz: ꝛ bumiliabit calumniato
rem.] Hactenus optādo locutus est:nūc veniens ad

Ubi.3.

Joan.5.

IDI

Ps.2.
Ps.18.

SCHE

DOG

Joan.16.
Alt. non hēt.

Alt. nō habet

Ps.84.

Alt. non hēt.

secūdam ptē pphetie vtute: que sint aduētu dñi pstā
da: diuersaꝝ pabolaꝝ pulcherrima varietate cōme
morat. Nā cū supi⁹ dixerit pri: In tua iustitia: nūc di
cit de filio: In sua iustitia: vt firmiter teneas: nihil
ibi eē aut discrepās aut diuisuz: sed que est pris: ipsa
est ⁊ filij sine dubitatiōe iustitia. Nā ⁊ aliter pōt itel
ligi. Paupes Chri seculi isti⁹ iudicio eē pbant abie
cti: dū ⁊ testimonys remoti sūt ⁊ a ꝓsensu bonorabi
li submouent. Deus aūt paupes: nō in humana: sed
sua iustitia iudicabit: qz ipos magis elegit quos mor
talitas supba despexit. Addidit quoqz: Populi: vbi
subaudiēdū est: fidelis. Non enīz quoscūqz paupes
Matth. 5. dñs elegit: sed q̄les ipe dicit: Bti paupes spū qm ipo
rum est regnū celoꝝ. Sequitur: Et saluos faciet filios
pauperū. Paupes Chri: sūt apli vel pphete: qui mū
di istius opulētiam electa dñi pauptate tēpserūt: de
2a Corint. 8. quo scriptū est: Qui cū diues eēt: paup fact⁹ est pp̄ter
nos: Quoꝝ filij sunt ppli chriani. Eoꝝ enīz pdicatio
ne generati sunt: qb⁹ docētib⁹ credē meruerūt: sicut
Gal. 4. Apls dicit: Filioli mei quos iteꝝ pturio donec chrs
1. Corint. 4. formet in vobis. Et iteꝝ: In chro Jesu per euāgeliū
ego vos genui. Dos ergo saluos faciet: q̄s filios aplo
rū eē coguerit. Adiecit: Et humiliauit calumniato
rē. Calumniatorē: diabolū significat: supbū: crudelē:
DOG. ilatiabilē: malozꝝ oiuz pncipē. Discutiam⁹ enī q̄re di
ct⁹ est calumniator. K. krz iudices antiq damnatio
nib⁹ affigebāt. Et qm crudelis ipugnator ꝓdēationi
b⁹ fauet alienis. K. kre: militē calumniatorē appella
re voluerūt. Calumniator itaqz est: qui inocētiā alie
DEF nā in reatuz nitit exgsita machinatione pducē. Qd
diabolo ꝓgrue videt aptatū: qui humanuz gen⁹ suis
fraudib⁹ tot seculis pbat ipetē. Quid enīz plus calu
mniosuz: q̄z auctorē esse criminū: ⁊ culturā sibi velle
vēdicare terraꝝ? Dūc enī spūalē tyrānū humiliauit
dñs: quādo illo cum pfidis damnato: fideles se vide
rint regnare cū chro. [Et pmanebit cū sole ⁊ ante lu
Alt. gnatiōe ⁊ gnationē. nā: in ☨ seculū seculi.] Dic bonor scē icarnationis ex
ponit: que pmanet vnita cū vbo. Sedet enī ad dexte
rā pris: regnās in gloria sempiterna. Sol qppe legit:
vbū pris: fili⁹ dei: qui de⁹ homo vn⁹ ex duab⁹ ⁊ in dua
bus naturis distictis atqz pfectis pmanet Chrs. De
Psal. 5. ipo enī dicturi sunt ipy: Sol nō ortus est nob: ⁊ iusti
tie lumē nō luxit nob. Sequitur: Et añ lunā in seculuz
seculi: subaudiēdū: qd dixit supius: pmanebit. Per
manet vo Chrs ante lunā. i. añ ꝓspectū ecclesie: quez
cordis semp luminib⁹ ꝓtuet. Luna enīz ecclie meri
to cōparat: que natiuitē nō bēt splēdorē: sed a sole cer
tis modis suscipit lumē: quos astronomi iter alia di
ligēter exponūt. Mirū, prsus ⁊ alti⁹ stupēdū: tot side
rū cursus tā ingētiū rerꝝ arduas subtilesqz mēsuras:
mūnē creatoris vsqz ad humanā potuisse puenire no
titiā. Sic ergo ecclesia a vero illo creatore mēsurate
suscepit lumē: que modo pseculionib⁹ videt iminui:
iterūqz trangllitate recepta clarissimi luminis hylaritate cōplet. Nā qd dixit: In seculū seculi: tps indi
cat oino ppetuū: sicut legit: Et regni ei⁹ nō erit finis.
Isa. 9. [☨ Et descēdet sicut pluuia in vellus: ⁊ sicut stillici
Alt. non bēt. dia stillātia sup terrā.] Dic ipm mysterium gloriose
natiuitatis exponit. Nā dñs ille vtutū: ante cuius fa
cie terra tremefacta ꝓcutit: ois creatura turbat: cuz
nō pōt vllatenus sustineri: quādo se mauult manife
sta potestate cognosci: voluit leniter in vtero vginali
sine aliquo strepitu tanq̄ pluuia in vellus agne de
scēdere: vt vtute sua binc magis ostēderet: si illā in
Phil. 2. effabilē potētiam tēperasset: sicut dicit Apls: Qui cū
in forma dei esset: non rapinaz arbitratus est esse se
equalē deo: sed semetipm exinaniuit: formā serui ac
cipiens: in similitudine hoium fact⁹: ⁊ habitu inuen
tus vt homo. Sed ꝓsideremus tāte rei: qualis simili
tudo sit posita. Uellera lane sunt ouiuz: que sic aquā
recipiant: vt nulla diuisione rumpant: ⁊ iteꝝ sic red
dunt: vt in suis integritatib⁹ pseuerent. Audite si qui
adhuc estis increduli: ⁊ pudeat hoc de summa diuini
tate non credē qd videtis minimas creaturas indi
care. Sequitur: Et sicut stillicidia stillantia sup terrā:
scilicet que in modum rozis summa lenitate descen
dunt. Nec si pura mēte ꝓsideres: hesitationē de par
tu vginis non habebis. Illud enīz ingēs miraculum
vt sine aliqua dubitatione credi possit: exēplo dupli
ci cōprobabit. Dinc Ambrosianus ille quedā eccle
sie candela mirabilē fulgorē lampauit dicens: Ueni
redemptor gētium: ostende partū virginis: miretur
omne seculū: talis decet partus deū. Unde etiā bea
tissimi pape Leonis: corusco similis sermone resplē
duit. Ait enīz: Cōceptus quippe est de spiritu sancto:
intra vterū virginis matris: que illū ita salua virgi
nitate edidit: quēadmodū salua virginitate cōcepit.
Digni patres ⁊ pōtificatus arce pollentes: quoꝝ sua
uissima doctrina sermonū: tātū valuit declarare mi
raculum. [Orie in diebus eius iustitia: ⁊ abundan
tia pacis: donec ☨ extollat luna.] Nunc venit ad ter Alt. auferet.
tiam partē: in qua per ordinē describunt in ortu suo
dñs qualia quātaqz pstiterit. Intelligamus ergo qd
dixit: Orietur iustitia: quasi ante non fuerit que sem
per adoranda maiestate regnauit. Sed orietur dicit
ex tēpore sancte incarnationis: quādo erat partu vir
ginis nascitura. Iustitia enīz: verbū patris est: quod
omnē creaturam ⁊ tēpora fecit vniuersa: de quo le Ps. 84.
gitur: Ueritas de terra orta est: ⁊ iustitia de celo pro
spexit. Addidit: Et abundantia pacis donec extolla
tur luna. Et hic quoqz subaudiēdum est: orie. Abun
dantia ergo pacis est: dum religio christianoꝝ toto
orbe dilatatur. Donec extollat luna dixit: id est quā
diu protendat ⁊ augeatur ecclesia: aut cōstitutus pre
destinatoꝝ numerus cōpleat. [Et dominabit a ma
ri vsqz ad mare: ⁊ a flumine vsqz ad terminos ☨ ter Alt. terra.
re.] Dominabit dixit: cultu religionis latius inote
scit: vtiqz dñs Christus: de quo snpiora canunt: ⁊ in
ferioza dictura sunt. Istud aūt ad Salomonē filiuz
Dauid oimodis nō potest ptinē: qui tm in gente iu
dea rex fuisse cognoscit. Mare enī occeanū debem⁹
aduertē: qui areā totius terre: sicut gdā dicunt: lūbo
suo circūact⁹ includit. Nā si maria ista nostratia velis
intelligē: totius mūdi ambitū: quē versus iste signi
ficat: nō pualebis aduertē. Seqt: Et a flumine vsqz
ad terminos orbis terre. Pulchra qdē brevitas: sed
ingētia nobis sacra pfudit. A flumine: a Jordane di
cit: vñ per totū orbē terraꝝ saluberrima regula sacri
baptismatis emanauit. Hoc aūt per figuram Peri SCHE
phrasis dictū est. i. per circuitū: totius mūdi ambitū:
per maria fluuiūqz significans. [Coram illo pcidēt
ethiopes: ⁊ inimici eius terrā lingent.] Ethiopes: pec
catores populos debem⁹ aduertē. Nā sicut illi teter
rimo corio vestiunt: ita aīe delinquentiū scelerū ob
scuritate tenebrant. Ergo isti ethiopes qui sūt pctō
res ante illuz pcidūt: quādo se penitētie humilitate
psternūt. Adiecit: Et inimici eius terrā lingēt. Illos
quib⁹ est dñi miseratione parcēdū: corā ipso dixit p
cidere. Isti aūt iudei ptinaces: inimici noiant: qui in
sua obstinatiōe māsuri sūt. Que ergo illis est pena:

Terrā lingūt: id est: terrā sapiūt. Hoc enī sapit vni
cuiqz qd lingit: quib⁹ in modū serpentis humus est
esca penalis. Hoc ad humilitatē ipsius iuste dicim⁹
esse referēdū: qm qui Christū deū credere noluerūt
tali vltione damnandi sunt. [Reges tharsis ⁊ insule
munera offerēt: reges arabū ⁊ saba dona adducēt.]
INTER Tharsis (referēte patre Hieronymo) iterpretat cō
templatio: qd ad fideles referēdū esse nō dubiū est:
qui in diuina ꝓtemplatione defixi sūt. Reges ergo
tharsis: id est: dominatores vitioꝝ: dona offerūt do
mino: quādo ei pbant animo seruire deuoto. Insu
le vo sunt: qui circūfluentia mūdi vitia: a suis corpo
rib⁹ excluserūt: nec dñat in eis mare mūdanū: qd pfi
ETY doꝝ cordib⁹ ꝓstat ifuluz. Insula enī dicta est eo ⁊ in
salo sit posita. Ipsi sūt g puri peccatoris munera: que
dīnis altarib⁹ offerunt: ipm sacrificiū qd dñs suaui
ter assumit oblatū. Segt: Reges arabū ⁊ saba dona
adducēt. Arabia ponit pro boibus suaui ⁊ terrena se
delectatione tractātib⁹. Nā sic illa pria diuersis aro
matib⁹ sensuz nartū mulcet: ita isti ad delectationes
mollissimas illecebris secularib⁹ inuitant. Reges g
arabie sunt: qui blādimēta corporꝝ rigide subyciūt
discipline. Sil⁹ saba: vnde sabei dicti sūt: quāuis cor
porali delectatione pualeat: ⁊ iocūdis odorib⁹ sit re
ferta: suauioza tm ꝓuersi ei⁹ ppli offerūt dona virtu
tū. Qd aūt dicit: Adducent: ad ipsos respicit offeren
dos: qz post aduentū dñi pecudum sacrificia cessaue
Alt. nō habet runt. [Et adorabunt eū oes reges ☨ terre: oes gentes
seruient ei.] Uenit ad quartū membrū: vbi adoran
dum dñm a cunctis gentib⁹ dicit: ⁊ beneficia ipsius
subter exponit. Per omnes reges: cūctas nos voluit
itelligere nationes: qz nulla gens est que in parte po
puli sui pprīū nō adoret auctorem. Et ideo ne tm de
regibus aduerteres dictū: addidit: Omnes gētes ser
uient ei: scilz que per vniuersuz mundū: ⁊ linguis di
uidunt ⁊ patrys. Sic Donati perfidia nosci eē qui
cta: qui localē putat ecclesiā quā per totū orbē ꝓstat
esse diffusam. Et intuere qz dixit: Reges adorabunt
qui putant adorandi: gētes aūt seruire que terrenos
dños bre noscunt. [Quia liberauit pauperē a poten
Alt. pauperē te: ⁊ ☨ inopē cui nō erat adiutor.] Causaz reddit qua
re dño Christo ab vniuersis gentib⁹ seruiat: qz pau
perē: id est: fidelē populū a potēte diabolo liberauit:
quē supra calumniatorē dixit. Dūc alio loco fortē no
Dauh. 12. minat: sicut est illud euāgely: Nemo itrat in domū
fortis vt vasa eius diripiat: nisi prius alligauerit for
tem. Que vocabula malitiā eius significāt nō bono
rem: nefandā astutiā nō laudabilē pncipatū. Sequi
tur: Et inopē cui nō erat adiutor. Et hic subaudiēdū
est a cōmuni: liberauit. Inopē vo dixim⁹ plus esse q̄z
pauperē: qui opē nō habet vite: nec sua pualet facul
tate subsistere. Nos ergo liberauit dñs Christ⁹: dum
veniēs in hūc mundū diaboli iustissime pressit astu
tiam: ⁊ inopie humane spiritualis affluentie gratis
dona concessit. Merito ergo subiunxit: Cui nō erat
adiutor: qz humanū gen⁹ ad idoloꝝ culturā execran
da se superstitione ꝓtulerat. Et quid ab eis adiuuari
poterat: qui vel sensum pecuduz nō habebāt: [Par
cet pauperi ⁊ iopi: ⁊ animas pauperū saluas faciet.]
Cum dicit: Parcet generaliter oēs hoies peccatores
ostēdit. Illis enī parcit: qui in aliquo reatu detinen
tur. Parcet ergo ⁊ electis suis: qui ⁊ sancta cōuersa
tione resplendeant: aliqua sibi tm egēt dimitti. Sed
ne putaret vsqz ad hoc tm dñm parcere: vt a tormē
tis debitis pauperes liberaret: addidit: Animas pau
perum saluas faciet: vt quib⁹ dimittit peccata: eis ⁊
premia futura ꝓcedat. Ipsi enī salui fiunt: qui regnū
dei possidebūt. Unde nec istud pōt cōgruere Salo
moni: vt animas saluas faceret: qd soli diuinitati cer
tum est cōuenire. [Ex vsuris ⁊ iniquitate ☨ liberauit Alt. redimet
animas eoꝝ: ⁊ ☨ pclarū nomen eoꝝ coram ☨ ipso.] Usu Alt. honorabile
re: ab vsu appellate sunt: que credite pecunie pcurāt Alt. illo
semper augmentū. Sic in peccato versantib⁹ vsura ETY
crescit malozꝝ: quādo qd in tēpozali ꝓuersatione de
linquūt: in eterna calamitate recipiūt. Ab istis ergo
vsuris vel ab ipsa obligatione peccati liberantur fi
deles anime: quādo per penitētiaz reddunt diuinis
muneribus absolute. Sequit: Et preclarum nomen
eorum coram ipso. Reuera preclarū nomē vt chri
stiani dicant: vt de suo rege resplendeant: ⁊ accepta
vocabuli dignitate glorient. Qd tm Isaias increpas Isaie. 65.
iudeos: pcinuisse dinoscit dicēs: Interficiet vos dñs
de⁹: ⁊ seruos suos vocabit noie alio: vtiqz christiano.
Addidit etiā: Coram ipso: qm ante ipm ⁊ in ipsi⁹ regno
victuri sūt. Felix pnitia ante deū semp eē: quē iā nō
formides offendere. Adde: qd tale pmium est illū vi
deri ad quē nullo modo possit nūc vel ipsa cogitatio
peruenire. Sic in istis paucissimis vbis: felicitatis il
lius q̄tuis tectuz: aliqd tm nobis designat iudicium.
[Et viuet ⁊ dabit ei de auro arabie: ⁊ adorabunt de Alt. et
ipso semp tota die benedicent ☨ eū.] Ecce iaz pdicte
visionis quintus est modus: vbi psentiā dñi ꝓtulisse
dicit fidei votū ⁊ firmamēta terrarū. Nā cuz dicit:
Et viuet: eternitatē ei⁹ maiestatis ostēdit: sicut in ve
teri testamēto crebro legit: Uiuit dñs. Uiuit ergo:
nō creature cuiusq̄z vita qua vel angeli potiunt: sed
beatitudine singulari qua sola trinitas sancta pfrui
tur. Sequit: Et dabit ei de auro arabie. Aurum ara
bie pre ceteris terris ferē esse purissimū: ⁊ sūmo splē
dore pciosum. Qd bene ad sapientiā referē: qm legi
mus: Accipite prudētiā sicut argētū: ⁊ sapiētiā sicut Proner. 8.
aurū pbatū. De ista ergo sapia que per aurū arabie
significat: dabit dño munus: cū ad eū deuoti purga
tissimo corde puenerint. Siue magoꝝ munera fora
tasse significat: que merito auro arabie comparant:
qm puritate cordis oblata sunt. Antiqui aureū colo ETY
rē pulcherrimū vocauerūt. Et ideo aurū ab aura di
ctū eē voluerūt: qd nimis gratissimo colore resplen
deat. Nā hodieqz aureū dicim⁹: qd pulchrū volum⁹
estimare. Sequit: Et adorabunt de ipso semp. Hoc
ad humanitatē ipsi⁹ ꝓstat referri: quando ore ppio
quēadmodū orare instituit. Notū est enī dñice ozo
nis beneficiū quo vtit semp eccl'ia: quā sanctissim⁹
pater Cyprian⁹ cartaginēsis antistes ⁊ martyr: pm⁹
exponēs: breuitatē illā pfundissimam: mirabili elo
quētie decore dilatauit. Adiecit: Tota die bñdicent
eū. Tota die: toti⁹ vite nre tēpus ostēdit: que merito
dies dicit: qz fideliū vite nullis tenebris obcecant.
[☨ Et erit firmamētū in terra in sūmis montiū: sup Alt. nō habet
extollet sup libanū fruct⁹ ei⁹.] Sūma mōtiū: excel
lentiā significāt pphetarū: quos frequēter dixim⁹ ac
cipi debere p mōtib⁹. Firmamētū aūt istoꝝ mōtiū
est vtiqz dñs Christ⁹: qm qd per illos de ipso pdictū
est: eodē veniēte ꝓstat ipletū. Sequit: Super tollet
sup libanū fruct⁹ ei⁹: qz supius sanctos dei mōtib⁹ cō
parauit: ⁊ ipe est mōs mōtiū: hic elect⁹ est mōs: cui⁹
fruct⁹ cōparet dño Chro. In libano sigdē: sicut sepe
dixim⁹: cedri nascunt eximy: sūmaqz pspitate pol
lētes. Sed qd pōt fructib⁹ dñi sile repiri: a quo san
cti pducunt excelsi? Neqz enī tale est q̄tuis pceras

arbores in ꝗlibet altitudinē crescere vel nubila tā-
gere:q̃le beatos ad celestis regni gaudia peruenire.
¶ [Et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Sit nomē
¶ eius benedictum in secula.] Nōnullas videt facere
questionē:qz fenum terre nunc eterne vite simile fa
cit:qō frequenter impys legit comparatū. Qō oino
nō debet permouere. Sicut enim dicit Christus leo
qz potens rex ferarū est:ex alia vo parte diabolus in
telligit leo:qz feros ⁊ truculentus esse dinoscit:ita ⁊
fenū qz primitiuus terre fructus est:virēs atqz gra-
tissimus:sanctis dñi nō incōgrue comparat. Ex illa
vo parte qua cito arescit atqz succidit:peccatorib⁹ u
re similat. Ita fit vt diuersis qualitatibus inspectis:
vna eadēqz res diuersimode compareť. Florebunt
ergo de ciuitate iusti:id est:ecclesia dei:sicut fenum
terre:cui⁹ nō etas sanctis:sed decora viriditas cōpa
rat. Et inspiciendū qō dicit:De ciuitate florebūt:nō
in ciuitate:qz de ista ciuitate bui⁹ seculi:in illa flore-
bunt beatitudine sempiterna. Dic enim tribulatio-
nibus afficiunt:vt ibi perpetua gratulatione coronē
tur. Sequit:Sit nomen eius benedictum in secula.
Postq̃z descripsit beatitudinē sanctorum:reuertit ad
laudē dñi:quo illi beati sūt. Ac si diceret:In eternū
glorificet deus:qui eternā gloriā pstat⁹ agnoscit.
¶ [Ante solē permanet nomen eius. Et benedicent in
ipso omnes trib⁹ terre:oēs gētes magnificabūt eū.]
Janua sexte partis aperit:vbi eternitas dñi signifi-
cat:⁊ terrarū oium generale seruitiū. Et ne sanctus
dei filiū tēporalē aliqs blasphema cogitatione senti
ret:ante oēm creaturā nomen ei⁹ pmanere pfessus
Joan.i. est:sicut euāgeliū dicit:In pncipio erat verbū:⁊ ver
bum erat apud deū:⁊ deus erat verbum:hoc erat in
pncipio apud deū. Ecce nomē ei⁹:qō pmanet in eter
nū. Nā vt illud verū intelligas:qō est positus. Ante
solē. Sequit:Omnia per ipm facta sunt:⁊ sine ipso
factū est nihil. Uides ergo nomē eius extitisse ante
creaturas vniuersas:quippe qui creator est omniū.
ETY Nomē enī dictū est:q̃ notā rem faciat. Dic solē pro
oibus creaturis ponit:qz cōspectibus nostris gratior
SCHE elucescit. Hec est enim species schematis Synedo-
che:que significat a parte totū. Sequit:Benedicen
tur in ipso omnes trib⁹ terre. In ipso:dño Christo di
Genē.22. cit:sicut ⁊ Abrae dictū est:In semine tuo benedicen
tur omnes trib⁹ terre. Et qz:trib⁹ noiauit:ne hoc de
paucis gentib⁹ intelligere potuisses:que sub hoc no-
mine populū habuerūt diuisiū:addidit:Omnes gē-
tes magnificabūt eū. Magnificabūt cū dicit:lauda
bunt vtiqz significat. Nā illū qui pōt facere grādio
rem:cui oēs virtutes summitateqz deseruiūt:Sed
illū pdicando nos magnificamur:qz ipsius laude p-
ficimus. Hoc enī ad pconiū deitatis eius dici:nulla
pōt diuersitas diffiteri. ¶ Benedict⁹ dñs deus israel:
Alt. non hēt. ¶ qui facit mirabilia ꝗ magna solus.] Septima vo ps
que superest introit:vbi decursis oibus:dñs Christ⁹
magna exultatione laudat. Quādo dñm pdicamus
benedicere quidē illum dicimur:non q̃ per nos aut
sanctificet aut crescat:sed cum nos ille sua benedi-
ctione sanctificat:tunc ⁊ tuitio prouenit ⁊ augmen-
DEF ta procedunt. Et qui sit iste dominus:per quintā spe
ciē definitionis euidēter insinuat:deus israel:id est:
de⁹ vniuerse terre:sicut ali⁹ pphēta dicit:Qui eruit
te de⁹ israel:ipe de⁹ vniuerse terre vocabit. Addidit
Qui fac mirabilia magna solus:qz nullo indiget ad-
iutore. Nā lz ⁊ angeli ⁊ multi iusti miracula faciant
¶ nō soli:sed dño iuuāte perficiunt. ¶ Et benedictū no
men maiestatis eius in eternū:⁊ in seculū seculi:et Alt. nō hēt
¶ replebitur maiestate ei⁹ ois terra:fiat fiat.] Supe-
riore versu deū dicit esse benedictum:secūdo nomē
maiestatis eius:scilz qz de Christo dicti sunt christia
ni:qō vocabulū totius orbis terminū sacra venera-
tione cōpleuit. Nā sicut ipse eternus est:ita ⁊ nomi
nis eius pconia perseuerant. Nā qō sequit:Et reple
bit maiestate eius ois terra:sanctos dicit:qui ipsius
clarificatione repleti sunt. Terrā enī hic:oēm fidelē
debem⁹ accipere:qualem reuera dñs replere digna-
tur. Adiecit:Fiat fiat. Optātis est quidē dicere fiat:
sed nimiū desiderantis ipm repetere. Qō magis ad
mysteriū aliquo⁹ psalmo⁹ positū debemus aduer-
tere:nō sicut aliquib⁹ visum est:libri vnitatē ad mul
tas perducere sectiones. Magnificus psalmus:quē
geminata vota secuta sunt. Aduentus enīz dñi oino
debuit desideranter optari. Conclusio.

Perpendamus aduīsores eximy:cōtra
Eutic ⁊ Nestorij bella
nefaria olim nobis arma recte fidei fuisse puisa:vt
in duabus naturis verissimis atqz perfectis:in vna
persona existere ⁊ permanere credatur dei filius do
minus Jesus christus:ne ad eos comprimendos la-
borare possimus:qui tante auctoritatis robore com-
monemur. Nā cū vtrāqz naturā in hoc psalmo repe
riamus expressaz:Euticis prauum dogma vnaz na-
turam defendentis expellit. Luz vo vna psona Chri
sti dñi pdicat:Nestorij venena damnant:qz cuz hic
psalmus duas operationes dicat:vnam tamē domi
ni Christi cognoscit predicare personā. Nō enī quic
q̃ plurali numero dixit:qz vnū filium credi voluit.
Ipse est enī qui ex patre ante secula natus est:qui in
vtero virginis carnē nostre mortalitatis assumpsit:
homousion pri ꝗm diuinitatē:homousion quoqz no
bis ꝗm humanitatē. Inuisibilis deitate:fact⁹ est hu-
manitate visibilis. Pati homo ꝓpter nos dignatus
est:per se impassibilis deus:nō sūmitatē diuinitatis
īminuens:sed humilitatē carnis exaltans. Hoc san-
cta ꝓphetia dicit:hoc euangelicus frequēter textus
insinuat:hoc per totū mundum beata canit ecclesia:
vt a catholica fide ille cognoscat extraneus qui tali
non fuerit stabilitate fundatus. Memēto preterea:
q̃ hic quartus est psalmus ex his quos de duab⁹ na-
turis locutiros esse predixīmus.

Explicit expositio in psalmum. 71ᵐ.

¶ Defecerunt laudes Dauid filij iesse:psal-
mus Asaph. LXXII.

Uam bonus israel de⁹:his qui
recto sunt corde. Mei aūt pene
moti sunt pedes:pene effusi sūt
gressus mei. Quia zelaui sup
iniquos:pacē peccator⁹ videns.
Quia nō est respect⁹ morti eo⁹
⁊ firmamentū in plaga eo⁹. In labore bo-
minū nō sunt:⁊ cū boibus nō flagellabunt.
Ideo tenuit eos superbia:operti sūt iniqui
tate ⁊ ipietate sua. Prodijt quasi ex adipe
iniqtas eo⁹:trāsierūt in affectū cordis. Co-
gitauerūt ⁊ locuti sunt nequitiā:iniquitatē
in excelso locuti sunt. Posuerūt in celuz os
suum:⁊ lingua eo⁹ transiuit in terra. Ideo

peruertet pplus meus hic:⁊ dies pleni inue
nient in eis. Et dixerūt:quo modo scit de⁹:
⁊ si est sciētia i excelso? Ecce ipsi peccatores
⁊ abundātes in seculo:obtinuerūt diuitias.
Et dixi:ergo sine causa iustificaui cor meū
⁊ laui iter inocētes manus meas. Et fui fla
gellatus tota die:⁊ castigatio mea in matu-
tinis. Si dicebā narrabo sic:ecce nationē fi
lio⁹ tuo⁹ reprobaui. Existimabā vt cogno
scerē:hoc labor est ante me. Donec intrem
in sanctuariū dei:⁊ intelligā in nouissimis
eo⁹. Verūtamen ꝓpter dolos posuisti eis:
deiecisti eos dū alleuarent. Quo modo fa-
cti sūt in desolationē subito defecerūt:perie
rūt ꝓpter iniquitatē suā. Velut somniū sur-
gentiū:dñe in ciuitate tua imaginē ipso⁹ ad
nihilū rediges. Quia inflāmatū est cor meū:
⁊ renes mei cōmutati sunt:⁊ ad nihilum re
ductus sum ⁊ nesciui. Ut iumentuz factus
sum apud te:⁊ ego semper tecuz. Tenuisti
manum dexteram meā:⁊ in voluntate tua
deduxisti me:⁊ cū glia suscepisti me. Quid
enim mihi est in celo:⁊ a te quid volui sup
terram? Defecit caro mea ⁊ cor meū:deus
cordis mei ⁊ pars mea de⁹ in eternū. Quia
ecce qui elōgant se a te peribunt:perdidisti
omnes qui fornicantur abs te. Mihi autez
adherere deo bonuz est:ponere in domino
deo spem meam. Ut annūtiem omnes pre-
dicationes tuas:in portis filie sion.

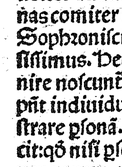

Um in titulis superiorib⁹ Dauid tm vi
deat ascript⁹:hic addidit filij⁹ Jesse:scilz
vt illū Dauid patrē Salomonis intelli-
gere debeamus:qō ad psonā exprimēdā
pphete cōpetenter adiectū est. Hec no-
DEF na est species definitionis:quā greci cata hypotypo-
sin:latini per quandā imaginē dicūt:quando noīata
matre vel prē ad itelligentiā idiuidue psone sensus
noster adducit. Cōgregantur etiā multe res ad pso-
nas comiter exprimēdas:vt est illud:Socrates filij⁹
Sophronisci:cui⁹ mater est phenarete:caluus:vētro
lissimus. Hec enī oia:solū Socratē indicare ac defi-
nire noscunt. Sed in hac re tāta ponēda sunt:quāta
pōt indiuidui de quo querit ab oibus ceteris seque
strare psonā. Laudes ergo istius Dauid defecisse di
cit:qō nisi pscrutemur oino ꝓtrariū est:vt in medio
pene opere ꝓphete dicat pconia defecisse. Sed cau-
sam bui⁹ dicti ab origine perquiramus. Cū israeliti
cus populus de terra egypti:per miracula humanis
oculis apparentia liberaret:pro collatis beneficijs
deo laudes per sacrificia pecudū ⁊ instrumētorū mu
sicorū cōsonatione reddebat:que in figurā facta sūt
vsqz ad plenitudinē tempōris quo Christ⁹ dñs adue
niret. Iste ergo laudes tēporales que pro diuinis be
neficijs reddebant:defecerunt atqz mutate sunt:qz
nūc ecclesia catholica īmolatione corporis ⁊ sangui-
nis Christi sanctā peragit psalmodiā. Sequit:Psal
mus Asaph. Asaph significare synagogā:hebrea lin- INTER
gua testat:que dñm quidē colebat:sed videndo flo-
rere malos:in pessimas cogitationes inciderat:ex cu
ius persona in hoc psalmo ipse Asaph loquit:qui in
suo nomine synagoge ꝓtinet significationē. De gen-
tibus enī populis ⁊ de his qui legē dñi susceperunt:
multa dictur⁹ est:que ad emēdationē nostrā vtiliter
dicunt:ne talib⁹ cogitationib⁹ polluamur. Diuisio.

Icut diximus:Asaph ex typo synagoge
per totū loquit psalmū. In prima parte
ꝯelasse se dicit felicitatē mundi:pacē cō-
tuens peccator⁹:admirans cur inimicis
dei ⁊ paganis psperitas tanta puenerit:
vt os suū vsqz ad celū extollere viderent. Secūda
parte:reuersurū dicit populū suū ad saluberē ꝓfiliū:⁊
pristine cogitationis erubescere prauitatē:donec vl-
tima ipio⁹ intelligere atqz conspicere mereat. Ter
tia parte:propter dolos suos mala impys prouenire
testatur:qz sanctos viros felicitate sua scandaliçare
videbantur:se tamē beneficio domini de his malis
asserit esse liberatū. Quarta dicit:quo modo ad pfe
ctū itellectū dño miserāte puenerit. Expositio.

Uam bonus deus israel:rectis corde.] Alt. his qui recto sunt
Recordatus Asaph qm̃ isti⁹ seculi felici
bus inuidisset:⁊ vsqz ad nimiā tristitiā
inde puenerit:qz dñs peccatores in hoc
seculo florere pateret:seipse cōdemnās
eructauit verā suauēqz substantiā dicens:bonū esse
deum:sed his qui recto sunt corde:id est:qui operas
eius studio pietatis intelligunt. Unde aduertit prau
is distortisqz mortalib⁹ dispositionez ei⁹ sacrilegis
cogitationib⁹ displicere. Sic sanis oculis serenissim⁹
sol refulget:ecōtra obscurus videt illis quo⁹ lumi-
na infirmitate detinent. ¶ Mei aūt pene moti sunt
¶ pedes:pene effusi sunt gressus mei.] Ut intelligeres
sanctū virū ꝓtra se superiorez ꝓtulisse sniam:qō fa-
miliare semp est iustis suū ꝓfitet errorē:vt pene la
psum se diceret:cui administratio dñi irrationabili-
ter displicebat. Scriptura frequēter per tropologiā
appellat pedē:arbitriū mētis:quo fixa volūtate cōsi
stit. Hūc dicit pene fuisse cōmotū:quādo a vero itel
lectu eius animus discrepabat. Nā cū dicit:pene:ci-
to se ad viā veritatis redisse cōmemorat:vt damna
ret errorē qui surripe festinabat. Sequit:Pene ef-
fusi sunt gressus mei. Gressus significare dixim⁹ act⁹
humanos:quib⁹ per vite nostre semitas ambulam⁹.
Ergo gressus isti bone ꝓuersationis pene in aliā par-
tem fuerunt dilapsi:quando sub ingratitudine ani-
me videbantur impys tanta concedi. Et respice:qz
pene effusos dicit gressus suos non lapsos:vt intelli-
gas vigorem mentis nostre tanquā liquidum elemē
tum dispergi posse:cum a vera cogitatione ceperit
discrepare. Unde intelligimus ⁊ sanctis viris cogi-
tationes prauas frequenter surripere:sed iterum in
sanitatem pristinā eos reuerti:quando a semetipsis
¶ fuerint celeriter domino prestante correcti. ¶ Quia Alt. super iniquos
¶ ꝯelaui ꝗ in peccatoribus pacem peccatoruz videns.]
Secuta est causa cur gressus ei⁹ viderent effundi:qz
peccatoribus sic fuit inuidus:vt eos grauiter ferret
quietos. O incongruum ꝯelum inuidere perituris:⁊
eos putare felices:quos eterna certuz est damnatio-
ne percelli. Sequitur:Pacez peccator⁹ videns. Re-
uera qz pax ista nō intelligit sed videt:aspectus no-
stros eludens:sed in sua nece grādescēs. Nā cuz pec-
catores videnť locupletes:multisqz dñari populis:

⁊ in mũdo nõ esse qõ timeant:putanẽ habere pacẽ.
Sed pax ista cum ꝓscientia semp litigat:rixaẽ intrin
secus:⁊ cum hostem non habeat secuꝫ ipsa decertat.
Alt. respect⁹ [Quia nõ est declinatio mozti eoꝝ:⁊ firmamentũ
in plaga eoꝝ.] Adhuc dicit de ꝓsperitatib⁹ impioꝝ.
Ait enĩ:Quia non est declinatio mozti eoꝝ:id est:qz
in mozte citius nõ declinant:nec die ꝓtinus vzgenẽ
extremo:sed cũ eis ad penitendũ deẽ spatiũ vite:il
li magis scelera ꝓbanẽ augere.Sequiẽ:Et firma
mentũ in plaga eoꝝ:subaudiendus:nõ est:qm̃ vel si
eos hic ꝓtingat aliqua aduersitate perstringi:diuti
na illis nõ videẽ pmanere tristitia:⁊ ideo ad medi
cũ nõ recurrũt:qz nequaq̃ in mundanis lãguozib⁹
Alt. laboze longo tẽpoze iacuerũt. [In labozib⁹ hominum nõ
sunt:⁊ cum hoibus nõ flagellabunẽ.] Domines:hic
sanctos viros itelligamus:qui ⁊ labozes in hoc secu
lo sustinẽt:⁊ diuersarũ afflictionũ flagella patiunẽ:
vt correcti ad dñm redire mereanẽ. Istud peccato
rib⁹ obstinatis nõ ꝓuenit:qõ ad salutẽ daẽ deuotis.
Si vo dictũ ꝓtra spirituales nequitias estimamus:
põt de ipsis ꝓueniẽter aduerti:qui in hoc mũdo sce
lerib⁹ suis ꝓgruas nõ recipiunt vltiones. Nec cũ ho
minib⁹ flagellanẽ:qui cũ sequacib⁹ suis dna iussio
ne damnandi sunt. Tribulatio siquidez istius seculi
fidelib⁹ votiua correctio est:quã impy nõ accipiũt:
qm̃ a futuris munerib⁹ arcebunẽ. [Ideo tenuit eos
Alt. nõ haber superbia ⁊ eoꝝ:operti sũt iniquitate ⁊ ipietate sua.]
Intẽdamus quo puenerit peccatoꝝ resoluta securi
tas:⁊ desinamus illoꝝ gaudys inuidere:quos in fo
ueam cognoscim⁹ irruisse. Malozũ quippe libertas
ꝓfert absoluta superbiã:dum ꝓemptũ semp nutrit
ipunita pteritas:⁊ subiectũ se malis esse nõ credit:
qui nihil qõ obuiare possit expauerit. Tenuit autez
dixit:id est:quasi quibusdã manibus apprehẽdit:vt
elabi nequeant cũ iaz tenenẽ astricti. Supbia eoꝝ
dixit:que reuera diaboli est. Ipso enĩ auctoze hoc fa
cin⁹ extitit:qõ eũ eterna cruciatione damnauit. Se
DOG quit:Operti sunt iniquitate ⁊ impietate sua. Si di
xisset:amicti:esset illis fozsitan vel liberũ caput:sed
cum dicit:opertos:toros eos intelligam⁹ esse demer
sos. Iniquitas enĩz põt esse mediocris:sed addidit:
ipietatẽ:que maloꝝ oium ꝓbaẽ extrema. Et ꝓside
ra:qm̃ hic vsus ⁊ subsequẽtes:maloꝝ scelera mozes
qz describũt. [Produt quasi ex adipe iniquitas eoꝝ
Alt. affectũ trãsierũt in dispositionẽ cordis.] Ex macie puenit
malitia:quãdo scelus aliqõ quisqz mundanis opib⁹
desolatus excogitat. Ex adipe aũt ꝓcedit iniquitas:
quando hi qui affluentia ꝓsentis seculi dño ꝓstante
repleti sunt:quicq̃ in diuinã detractionẽ delinunt.
Pingue est enĩ validũqz peccatum:qõ arbitrio ma
gis q̃ necessitate cõmittiẽ. Nã vt exaggereẽ culpa:
in abundantia rerũ eos dicit deligsse:q̃ aliqõ scelus
iopie excusatione cogitasse. Addidit:Trãsierunt in
dispositionẽ cordis. Trãsierunt:quasi a rectis semi
tis errauerũt. Nã hodieqz sic dicim⁹:Trãsiuit nos:
quando ab aliqua veritate sensus noster errauerit.
Peccatozes enĩ in dispositionẽ cordis trãsierunt:id
est:errauerunt:quãdo sorte teterrima rationabiles
hoies insensatis idolis seruiebãt. [Logitauerũt ⁊ lo
cuti sunt nequitiã:iniquitatẽ in excelso locuti sunt.]
Duplex malũ est nequitiã cogitare:eamqz tanq̃ bo
nũ aliqd palã ꝓferre. Nam quẽ decuerat ꝓpter co
gitationẽ sceleris penitere:culpã geminat dum faci
noza cogitata diuulgat. Illud maxime qõ sensisse ne
fariũ est:dixisse sacrilegiũ. Sequiẽ:Iniquitatem in
excelso locuti sunt:Doc est qõ mens ꝓfida parturie
bat:vt ꝓtra suũ auctozẽ blasphema vba loquereẽ:vt
illũ quẽ laudare nemo digne sufficit:ad iraz ꝓuocet
in iuriosa loquacitas. [Posuerũt in celũ os suũ:⁊ lin
gua eoꝝ trãsiuit ⁊ sup terrã.] Ponit in celũ os suuz: Alt. in terra
qui Iouẽ:Mercuriũ:ceteraqz poztenta q̃ numina: DOG
deo putat esse similia. Ponit etiã in celũ os suũ:qui
res humanas tyrãnica volũtate trãsgressus:maloꝝ
suoꝝ nullũ foze putat vltozẽ:sed potiꝰ supba iniqui
tate subiectus:deuz credit nõ cognoscere qõ differt
in tempoze vindicare. Sequiẽ:Et lingua eoꝝ transi
uit sup terrã. Super terrã vtiqz trãseunt:qui vltra
mẽsurã humanitatis loquunẽ:⁊ dum sint ipsi ibecil
litate fragiles:tenere se ĩmozales estimant dignita
tes. [Ideo ⁊ reuerteẽ huc populus meꝰ:⁊ dies pleni Alt. cõuertet
inuenienẽ in eis.] Postq̃ maloꝝ licentiã descripsit pplus meꝰ
⁊ ꝓsuetudines pessimoꝝ:nunc veniẽs ad secũdã par hic
tem ad viã veritatis:ideo reuersurũ populum dicit:
qm̃ dñi illuminatione compledus est. Sed qz illos
reuersos dicimus:qui de locis patrioticis exierunt:
ꝓgruũ est illos hic populos aduertere qui aliquãdo
in accepta dñi lege mãserũt:sed per varia desideria
mũdana dispersi sunt:⁊ iterũ correcti ad dñi ꝓcepta
redierunt. Quapropter Asaph hunc populũ ad se re
disse dicit:qui ad agnitionẽ veritatis:dño ꝓstante re
uersus est. Sequiẽ:Et dies pleni inueniẽtur in eis.
Dies pleni sunt:quãdo Christus dñs in plenitudine
tempozis quẽ ꝓphete cecinerũt aduenire dignatus
est:sicut Apostolus dicit:Cũ aũt venit plenitudo tẽ Gal. 4.
pozis:misit deus filiũ suũ. Tunc ergo dies pleni iu
daicũ populũ ꝓfidia sua vacuatũ reppererũt: quan
do inter eos aliqui corde reuelato Christũ dominũ
ꝓspicere meruerũt. [Et dixerunt quo modo ⁊ sciuit Alt. scit
deus:⁊ si est scientia in excelso:.] Illos quos superiꝰ
reuersos esse memozauit:nũc ex qua cogitatione trã
seant euidenter exponit:vt domini misericordia de
clareẽ:qui de blasphemis facit iustos:⁊ de insipienti
bus populis prudentes efficit ac deuotos. Dubitaue
runt enim scisse deuz tot mala sceleratissimos com
misisse:quibus videbant omnia mũdi secunda pro
uenire:nescientes penas eos grauiozes icurrere:qui
tamdiu ex peccatis in sua probati sunt obstinatione
mansisse:sicut ⁊ nonagesimustertius psalm⁹ dicit de Ps. 93.
talibus. Et dixerunt nõ videbit dominus:nec intel
liget deus iacob. Sequitur:Et si est scientia in excel
so. Blasphemus iste sensus est:⁊ in insipienti volun
tate conceptus:dubitasse scientiam esse in eo qui sa
pientiaz humano donat ingenio:qui ⁊ angelos ipsos
⁊ potestates celoꝝ prouidentie luce locupletat. Sci ETY
tus enĩz dictus est:quasi scire citus. Unde supra me Ibidem.
mozatus psalmus dicit:Qui plantauit aurem nõ au
diet:qui finxit oculũ non cõsiderat:qui corripit gen
tes non arguet. [Ecce ipsi peccatozes ⁊ abundantes
in seculo:obtinuerunt diuitias.] Proditus est:qõ in
sipientium corda fatigabat:quozum ratiocinatio est
sine ratione:tractatus sine cõsilio:cogitatio sine sa
poze:vt ideo non putaret deum scisse qõ agiẽ:qz pec
catozes diuitias possidebant:quasi illis iustis ac fi
delibus talia sit pollicitus:⁊ non magis pauperes in
mundo esse voluit quibus celozum regna promisit.
[Et dixi:ergo sine causa iustificaui coz meum:⁊ laui
inter innocentes manus meas.] Asaph se quoqz fa
tuis cogitationib⁹ pfiteẽ illusum:sicut superiꝰ dixit:
Mei aũt pene moti sunt pedes:pene effusi sũt gres
sus mei:vt cũ se profiteẽ talia repudiasse:in nostris

sensib⁹ cogitationes nõ sinat vllatenꝰ introire. Qua
ꝓpter increpatiue pnũtiandũ est:Ergo sine causa
iustificaui coz meuz:quasi inani spe aliquis se puret
illusuz:si in hoc sibi mũdo fructũ iustitie nõ sentiat
esse collatum. Causa enĩ:a casu dicta est:q̃ sepe bona
ETY sit:sepe mala. Doc genꝰ cause ab ozatozib⁹ anceps di
RHE cit:qõ maxime in deliberationib⁹ puenit:quãdo du
bius est animꝰ quid sequaẽ. Addidit:Et laui iter in
nocentes manus meas. Adhuc ipm qõ cepit:exequi
tur. Ac si diceret:Quid mihi ꝓfuit ꝓbabili me ꝓuer
satione tractasse:si diuitias possident qui vitia non
relinquũt:. Lauat enĩ iter ĩnocẽtes manus suas:qui
pias operas laudabili peragit instituto. Naz Pilatꝰ
nõ lauit iter ĩnocentes manus suas:quãdo flagella
Alt. castiga- tũ dñm cruci tradidit affigẽdũ. [Et fui flagellatꝰ to
tionem ta die:⁊ ĩndex meꝰ in matutino.] Quasi penas suas
adhuc cõmemozat:quas vt illi videbaẽ irrite susti
nebat:vt iste flagellatus pauper esset:cũ ipius secur⁹
suas diuitias possideret. Pessima reputatio:sed vici
na correctio. Sicut egrotis fieri solet:qui tunc diuti
no languoze liberanẽ:quãdo in egritudinis fine eos
copiosiozꝰ febziũ flãma succẽderit. Sequiẽ:Et idex
meꝰ in matutino. Ecce iã ad tẽperiẽ sanitatis reduꝛ:
qui mozbosis calozib⁹ estuabat. Indicẽ dicit sibi do
minũ Christũ:qui nobis viã veritatis euãgelicis ꝑ
dicationib⁹ indicauit:⁊ tẽpoze matutino resurgens:
spem nostrã de isto mũdo auferẽs:ad celozuz regna
Alt. reprobabi ꝓtendit. [Si dicebã narrabo sic:ecce nationẽ filioꝝ
tuoꝝ ⁊ cui disposui.] Iam vicina veritate commoni
tus:secũ ipse deliberat:⁊ ad tantã rem pducẽ⁹:cogi
tatione multiplici fluctuat. Dicebat enĩ:Si annũtia
uero plebi deũ mozalia nõ curare:occurrere sibi pu
tat ꝑdicationes pziozes quas israeliticis ante ꝑdixe
rat:vt deũ colerent celi terreqz creatozẽ:qui per suã
sapiẽtiã vniuersa disponit:bonis malisqz pro suozũ
actuũ qualitate restituens. Quo modo ergo poterat
aliter narrare:qui talia visus est ante docuisse:. [Exi
stimabã vt cognoscerez:doc labor est ante me.] Pzi
mus gradus est sciẽtie:quãdo ceperimus itelligere
minime nosce qõ ante nos scire putabam⁹. Pzi⁹ enĩ
ꝑsuaserat sibi deũ nõ curare mozalia:qm̃ peccato
res videbat diuitias possidere:modo aũt existimat
esse querendũ:vt veritatẽ rei mereaẽ agnoscere. Cõ
stat ergo repudiatũ ꝓzẽ sensuz:quãdo alter vt agno
scaẽ exgriẽ. Sequiẽ:Doc labor est ante me. Reuera
estuanti laboziosum erat tantã rẽ lucida veritate co
gnoscere:vt ⁊ ꝓsperitates peccatoꝝ despiceret:⁊ dñi
patiẽtiã veritatis ipsi⁹ ꝓsideratione laudaret. Ante
me qõ dixit:fozitudinẽ difficultatis ostendit. Quis
enĩ molẽ istã ignozãtie:nisi per gratiaz possit diuini
Ps. 17. tatis irrumpere:Sicut ⁊ in alio psalmo legiẽ:Et in
deo meo transgrediar murũ. [Donec intrem in san
ctuariũ dei:⁊ intelligã in nouissimis eoꝝ.] Aduertit
aliqũ Asaph qõ intelligere festinabat. Repetit enĩz
ꝑdicte questionis aliter vitatẽ se nõ potuisse cogno
scere:nisi legẽ diuinã qõ est sanctuarium dei ꝓtuens
intelligeret nouissima peccatoꝝ:quo modo in futu
ro iudicio felicitas humana damnabitur:que hic ad
tempus florere monstratur. Quo remedio desitatio
cũcta sublata est:qz nõ debet pius animꝰ offendi:cũ
RHE se magis rebꝰ talibꝰ sentiat edoceri. Qõ genꝰ ozatio
nis deliberatiuũ dicitur:qm̃ ⁊ partes ponunẽ:que nos
dubios reddunt:⁊ eligiẽ snia que ⁊ vtilitati ꝓueniat
⁊ decozi. Dixit enim qõ eis scrupulũ cõmouebat:Si
dicebam narrabo sic. Occurrebat vtiqz illa feda va
rietas:Ecce natio filioꝝ tuozum cui disposui. Ad po
stremũ eligiẽ sentẽtia que cũcta saluaret:Doc labor
est ante me donec intrẽ in sanctuariũ dei ⁊ intelligã
nouissima eoꝝ. Sic deliberatiuũ genus:partibꝰ suis
regulari obseruatione cõplerũ est. Sciẽdũ est sane:
de topicis oia qdẽ argumẽta ꝓcedere:sed quãdo ge
neraliter dicunẽ:ad dialecticos ꝑtinẽt:quãdo autez
particulatim ⁊ specialiter exprimunẽ:ozatozib⁹ pue
nire nõ dubiũ est. [Uerũ tamẽ ꝓpter dolos posuisti
eis ĩmala:deiecisti eos dũ alleuarenẽ.] Asaph venit Alt. non hẽt.
ad tertiũ membzũ:vbi peccatoꝝ cõmemozat vltio
nes:quas superiꝰ eis dixerat in futurũ grauiter infli
gendas. Et ne oino in mũdo mali putarenẽ ĩmunes:
aut scelera sua crederenẽ habere modis oib⁹ ipunita
dicit:Posuisti eis mala:vt quãuis mundana felicita
te potianẽ:reatũ in se gestent qui nõ põt deserere oi
no criminosos. Nã tales etiã hic frequenter icurrũt
ruinas:quas eoꝝ vel suspicio non habebat. Sequiẽ:
Deiecisti eos dum alleuarenẽ. Deiecisti dum dicit:
ex alto significauit elisos. Et vt hoc intelligeres:ad
didit:Dum alleuarenẽ:id est:duz in cornu superbie
amplitudine ruinosa ꝓscenderẽt. Et ꝓpende:qz ipm
tempus eleuationis significat qõ ruine. Non enĩ di
xit:postq̃ eleuati sunt:sed dum alleuarenẽ:quozum
erigi cadere est:⁊ subleuare demersio:qm̃ ad illam
summitatẽ tendũt:que subita precipitatione dissol
uitur:sicut iam ⁊ in alio psalmo dictũ est:Uidi ipiũ Ps. 36.
superexaltatũ:⁊ eleuatũ sicut cedros libani:⁊ transi
ꝑsi ⁊ ecce nõ erat:⁊ reliqua. [Quo modo facti sunt in
desolationẽ:subito defecerũt:perierunt ꝓpter ini
quitatẽ suã.] Quo modo:admirãtis est:vt subito de
solatus appareat quo tanta felicitate pollebat. Deso
latus:vtiqz desertus ab illis rebꝰ que eũ tanq̃ nume
rosa familia circuibãt. Doc enĩ ꝓtigere malis posse
nõ dubiũ est:quãdo debitũ pauẽde mozis icurrũt.
Sequiẽ:Subito defecerũt. Exponit etiã quẽadmo
dũ ad desolationez puenerint:qui ꝓus felicia malis
euenisse mirabaẽ. Nã qõ dicit:Subito defecerũt:si
gnificat repẽtine mozis aduentũ. Et ne illos crede
res coiter mozi:addidit:Perierũt ꝓpter iniqtatem
suã:qz mali sic in hoc seculo deficiũt:vt tũ iteruz in
illa damnatione perpetua clade moziantur. [Uelut
somniũ ⁊ exurgẽtes:dñe in ciuitate tua imaginẽ ⁊ eo Alt. surgẽtiũ
Erũ ad nihilũ rediges.] Pulchra cõparatio. Talẽ di Alt. ipsoruz
cit esse felicitatẽ maloꝝ:quale somniũ euigilantiuz.
Prestigys enĩ quibusdã illusi:frequẽter ad illa nos
peruenire somniamus:que nimia cupiditate perqui
rimus. Pauper enĩ subito diues efficiẽ:criminosus
honozabilis iueniẽ. Eruiẽ alter optato cõiugio:non
nullus desiderato potiẽ iperio. Et his oib⁹ subito de
relictis: patẽtib⁹ oculis nõ respicim⁹:que clauso lu
mine cernebamus. Ecce illa admirãda felicitas im
pioꝝ:puenit ad somniũ. Sic enĩ iaz mozui diuitias
possidere nõ pũt:sicut euigilãtes sua gaudia ꝑdide
rũt. In hoc aũt comate distinctio plena figenda est:
qm̃ de superiozib⁹ pendet. Sequiẽ:Dñe in ciuitate
tua imaginẽ eoꝝ ad nihilũ rediges. Dic iã dicit quẽ
admodũ in illa Dierusalẽ celesti impy diuinis non
possint apparere cõspectibus:sed sicut in isto seculo
imaginẽ in se dñi polluerũ:ita in illa futura patria
eoꝝ effigies nõ videbiẽ:qui in gehẽne sequestratio
ne mittendi sunt. Peribit ergo imago:qm̃ se eis ipsa
veritas alienata subtraxerit. Nec similitudinem re
tinere pũt:de cuius beatitudine nil babebũt. Ima DEF
go enĩ est:alicuius rei existẽtis similitudo formata.

Al. inflammatum
Al. commutati

[Quia ꝗ delectatũ est cor meũ: ⁊ renes mei ꝗ resoluti sunt.] Superius ꝓphetauit ipios a regno dñi sub mouendos: nũc causas reddit: qz per ipsos factũ fuerat vt cor eiꝰ noxia delectatione mundanis felicitatibus iuideret. Unde apparet granissimũ eẽ peccatũ: qñ aliqs occasione ꝓhuerit: vñ alteriꝰ ꝓscia polluat: sicut nec illa praua est: que iuuãte dño bonis ꝓstat exẽplũ. Addidit: Et renes mei resoluti sũt. Renes: frequẽter dixim⁹ pro mẽtis ꝓstantia poni. Nã sicut isti corꝑ ꝓtinet: ita aĩe stabilitatẽ ⁊ illa custodit. Renes enĩ suos dixit eẽ resolutos: qz mundanarũ rerũ felicitatẽ icauta volũtate quesiuerat. [Et ꝗ ego ad nihilũ redactꝰ sum: ⁊ nesciui. Ut iumentuz factus sum apud te.] Merito ad nihilũ redactꝰ fuerat: qui talibus desiderijs inherebat: vt peccatoribꝰ iuidẽdo: auctori suo facere videret iniuriã. Ad nihilũ enĩ puenit: qui fructu vere intelligẽtie vacuatꝰ agnoscit. Et hoc quoqz nescisse se dicit. Ipsa est enĩ ꝓfunda ignorantia: nescire qõ pecces. Unde in alio psalmo dictũ est: Delicta quis itelligit? Sequit: Ut iumẽtũ factꝰ suz apud te. Iure se iumẽtũ dicit: quẽ carnalis emulatio quasi irrationabile aĩal insidebat. Apud deum enĩ in vice sũt pecudũ: qui eiꝰ ꝑceptis resistũt: ⁊ aliõ sentire volunt: q̃ sanctis regulis ꝓtinet: sicut in alio psalmo dictũ est: Nolite fieri sicut equꝰ ⁊ mulus quibus nõ est itellectꝰ. [Et ego semꝑ tecũ. Tenuisti manũ dexterã meã.] Cũ dicit: Et ego semꝑ tecũ: ostẽdit se ab idolis alienũ: auctori dño pura mente credidisse. Sed in hoc errabat: qz de peccatoꝝ felicitate dñi iudicia discernẽ nesciebat. Quapropter hic distictio plena est: qñ est cõpleta sentẽtia. Sequit: Tenuisti manũ dexterã meã. Dixit: Tenuisti manũ dexterã meã. Et ne putares sinistrã: qz ꝓ ipsa pars hẽt corꝑis manũ: addidit: Dexterã meã. Cuius enim hec pars a dño tenet: semꝑ soluit atqz liberat: sicut Petro mergẽti: dexterã tenuit dñs: eũqz fecit elemẽtũ liquidũ fixo calcare vestigio. [In volũtate tua deduxisti me: ⁊ cũ gloria assumpsisti me.] Dic quoqz gratia dñi significat qua redemit peccatores. Nõ enim dixit meritis meis: sed volũtate tua deduxisti me: ad itellectũ scilicet saluberrimũ: ad quẽ post mortiferas cogitationes tanq̃ de loco sepulchri: dño viuificãte reuersus est. Sequit: Et cum glia assumpsisti me. Dic denuntiat dñi incarnationẽ futurã: in qua hominẽ assumẽ pietate sua dignatꝰ est. Quid enĩ mirabiliꝰ: q̃ mortalẽ naturã icarnatione vbi ad patris dexterã collocatã: ⁊ eã viuos ⁊ mortuos iudicaturã: que post delictũ p̃mi hoĩs diabolicis tentationibꝰ subiacebat: Unde etiã pbatissime atqz expresse Joãnes ꝓstantinopolitanus eps ait: Cognoscam⁹ que natura est cui dixit: Esto mee pticeps sedis: illa natura que audiuit: Terra es: ⁊ in terrã ibis. [Quid enĩ z mihi ꝗ restat in celo: ⁊ a te quid volui sup terrã?] Postq̃ dixit quẽadmodum a prauo sensu voluntate dñi fuerit absolutꝰ: ad quartũ venit ingressum: vbi iaz bonã misericordiã ipsiꝰ liberatꝰ enumerat. Nã cũ dicit: Quid restat in celo: subaudiendũ est: quid amplioꝰ petã: id est: q̃ qõ mũdo daturus es? Beneficiũ scilz sancte icarnationis tue: vt deus homo ex duabꝰ ⁊ in duabꝰ naturis distinctis atqz pfectis: vnꝰ christꝰ appareat: ⁊ damnatũ lege peccati per gratiã redẽptionis absoluat. Increpatiue aũt ꝓta se dicit qõ sequit: Et a te quid volui sup terrã? quasi diceret: Ego veritatis ignarꝰ: qualia sup terrã sperabã: vt peccatoꝝ bona cuperẽ hẽre coĩa cũ tu beneficia putares in eternitate mansura? Iste fũt potꝰ diuitie quas salubriter cupe debemꝰ: ista felicitas de qua se christianꝰ gaudeat esse locupletẽ: vt sit pauper in hoc seculo: diues in celo. [Defecit caro mea ⁊ cor meũ deꝰ cordis mei: ⁊ pars mea deꝰ in ꝗ sẽcula.] Defectꝰ dictꝰ est: qm̃ deest illi effectꝰ. Et iure cogitatio carnalis defecerat: que se errasse noscebat. Sed illi ꝓfitet cui culpã reuelare remediũ est: delicta ꝓfiteri securitas. Et nota q̃ in vno versu: cor ⁊ in bono ponit ⁊ in malo. Defecit cor: vtiqz mala cogitatio. Deꝰ cordis: bonũ itellectũ significat: cũ se errasse iã salubriter sentiebat. Illud quoqz notandũ est: qõ frequẽter scriptura dina de corꝑis istiꝰ parte dicit emanare ꝓfilia: sicut scriptuz est: De corde hoĩs ꝑce dũt cogitationes male: q̃ quis aliqui dicãt in cerebro eẽ sapie sedẽ: sed illi potꝰ dicẽti de corde nr̃o credendũ est: qui corda nr̃a formauit. Sequit: Et pars mea deꝰ in secula. Illiꝰ hoĩs pars deus est: qui se maiestati ipsiꝰ ⁊ credulitati ꝓsociat ⁊ pbabili actione cõmendat. In secula vo qõ addidit: semꝑ se ipsũ adherẽ, pmisit. Qõ reuera pfectoꝝ est nunq̃ ab illo velle discedẽ: sine quo ꝓtingit semꝑ errare. [Quia ecce qui elõgãt se a te peribũt: perdidisti oẽs qui fornicantur abs te.] Illoꝝ memor est de qbꝰ superiꝰ dixit: Subito defecerũt: perierũt ꝓpter iniqtatẽ suã. Illi enĩ se elõgauerũt ab eo: qui idolis seruientes: deo vo nullã reuerẽtiã reddiderũt. Iste enĩ credẽs deo: paulisper recesserat vt rediret: qñ sicut sepe dictum est: cogitationes prauas de peccatoꝝ felicitate ꝓtraxerat. Sequit: Perdidisti oẽs qui fornicant abs te. Fornicari est a dño qñ adulterinis cogitationibꝰ ab eiꝰ amore casto deuiamꝰ: ⁊ luxuriã seculi ꝓponẽtes ꝑceptoꝝ celestiũ nõ recipimꝰ disciplinã. Qõ illos facẽ manifestũ est: qui culturas idoloꝝ vanasqz supstitiões ipietatis affectãt: ⁊ quicqd postremo ꝓtra catholicã fidẽ credit: pollutis sensibꝰ fornicat. [Mihi aũt adherẽ deo bonũ est: ponẽ in ꝗ deo spem meã. Ut annũtiem oẽs laudes tuas in portis filie sion.] Ecce declaratus est sẽsus ille quẽ diximꝰ: qz ꝗ z praua se cogitatione polluerit: nõ a cultura dñi nõ recessit. Dicit enim bonũ sibi eẽ adherẽ dño. Is enĩ z diuinitati adheret: qui se illi vera fide atqz pbitate operũ ꝓiũgit. Nam sicut ipios dixit elongatos: ita se adherẽ dño ꝓfitet: vt illis ꝓtraria faciẽdo disparẽ vicissitudinem remunerationis iueniat. Sequit: Ponẽ in deo spez meã. Exponit vbũ qõ suptꝰ dixit. Ille enĩ adheret deo: qui spem suã ponit in dño: qz nihil pot eẽ beatius q̃ illi oĩa cõmittẽ: qui nouit suis cultoribꝰ ꝓgrue ꝓfutura ꝑstare. Addidit: Ut annũtiẽ oẽs laudes tuas in portis filie sion. Sion: frequẽter diximꝰ montẽ eẽ Dierosolymis ꝓstitutũ: qui nr̃a lingua speculatio interꝑtat. Istiꝰ ergo ꝓtemplationis filiã: catholicã ꝓstat eẽ ecclesiã: vbi reuera laudes dño reddit: qui pura mẽte crediderit. In portis: ipm̃ ingressum mauult christianitatis intelligi: quãdo ad verã fidẽ ꝑcipendaz populus noue regenerationis adducit. Conclusio.

Al. eternis ETY

Al. nõ habet

Ps. 18.

Ps. 31.

Al. et
Al. suscepisti
Al. suscepisti

Gen. 3.
Al. est

Matth. 15.

INTER

Quam mirabiliter Asaph iste: cui⁹ nomẽ indicat synagogam: ⁊ ꝑteritos errores respuit: ⁊ future bona credulitatis assumpsit. Deliberauit enĩ sapiẽter: elegit eximie: vt nõ imerito post illã superioris psalmi de aduẽtu dñi Salutiferã ꝓmissionẽ: septuagesimi secundi psalmi: ei numerus ꝓuenisse videat: quãdo vtraq̃ cogitationũ partes: velut iusta libra discernens: equabili totuz moderatione pensauit. Completa est his admonitionibꝰ institutio chrisiani: vt nec cogitationibꝰ malis delinquat: qui se dño cõmẽdare festinat. Presta dñe: ne nos talibꝰ iuidere facias: quos tua veritate cõdemnas: sed execremur quos horres: ⁊ amemus certe quos diligis: qz tecum nequeunt habere portionem: nisi qui voluntates tuas mente deuotissima subsequuntur.

Al. dño
Al. pdicationes

Explicit expositio in psalmum. 72m.

Intellectus Asaph. LXXIII.

Quid deus repulisti in finẽ: iratus est furor tuꝰ super oues pascue tue? Memor esto congregationis tue: quam possedisti ab initio. Redemisti virgaz hereditatis tue: mons sion in quo habitasti in eo. Leua manus tuas in superbias eorum in finem: quãta malignatus est inimicꝰ in sancto? Et gloriati sũt qui oderunt te: in medio sollennitatis tue. Posuerunt signa sua signa ⁊ nõ cognouerũt: sicut in exitu super summũ. Quasi in sylua lignorum securibꝰ exciderũt ianuas eiꝰ in idipm̃: in securi ⁊ ascia deiecerũt eã. Incenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculuz nominis tui. Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: quiescere faciamꝰ omnes dies festos dei a terra. Signa nostra nõ vidimus: iam nõ est propheta ⁊ nos non cognoscet amplioꝰ. Usquequo deꝰ improperabit inimicus: irritat aduersarius nomen tuuz in finẽ? Ut quid auertis manũ tuam ⁊ dexteram tuã: de medio sinu tuo in finem? Deus aũt rex noster ante secula: operatus est salutẽ in medio terre. Tu ꝓfirmasti in virtute tua mare: ꝓtribulasti capita draconum in aquis. Tu ꝓfregisti capita draconis: dedisti eum escaz populis ethiopũ. Tu dirupisti fontes ⁊ torrentes: tu siccasti fluuios ethan. Tuus est dies ⁊ tua est nox: tu fabricatus es auroram ⁊ solẽ. Tu fecisti oẽs terminos terre: estatem ⁊ ver tu plasmasti ea. Memor esto huiꝰ: inimicus improperauit dño: ⁊ populus insipiens incitauit nomen tuũ. Ne tradas bestijs animas confitẽtes tibi: ⁊ animas pauperuz tuoꝝ ne obliuiscaris in finẽ. Respice in testamentũ tuum: qz repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatum. Ne auertat humilis factus ꝓfusus: pauper ⁊ inops laudabunt nomen tuũ. Exurge deus iudica causam tuã: memor esto improperiorum tuorũ que ab insipiente sunt tota die. Ne obliuiscaris voces inimicorum tuorum: superbia eorũ qui te oderunt ascendit semper.

Intellectꝰ: significat inspectionẽ diuinã: quã psalmꝰ iste studio pietatis oĩmodis ituet. Asaph (sicut sepe iã dictũ est) iterpretat ꝓgregatio: que nũc vocat ecclia. Ista futuras clades ciuitatis hierusalez miserãda lamẽtatione deploraat. Mira pietas: stupẽda clemẽtia: malũ futurũ p̃itẽ sibi facẽ plãctũ: ⁊ sic dolẽ vẽtura quasi iã pbenẽ esse suscepta. Qõ genꝰ dictionis: charitate plenũ: ꝓximiqz dilectione cõpunctũ: ⁊ in hoc psalmo: ⁊ in septuagesimo octauo: ⁊ in cẽtesimo tricesimo sexto reperies fuisse cãtatũ. Scire aũt debemꝰ: qd intersit iter penitẽtes ⁊ lamẽtantes qñ sũt tristes lachryme vtriqz cões. Penitẽtes pro suis peccatis: aut pro gñalitatis excessibus rogãt: vt dñs delicta dimittat: ne puniat errata cum iudicat. Lamẽtãtes vo pietatis ituitu deflẽt citatis ruinas: ⁊ iteritũ suoꝝ ciuiũ: quẽ aut iã passi: aut certe passuri sũt. Unde monet Aplus: charitatez ꝓximi pluadẽs: gaudẽ cũ gaudẽtibꝰ: flere cũ flentibꝰ. Respiciamꝰ nũc ordinẽ ipm̃: positionẽqz psalmoꝝ. Septuagesimus ꝓximꝰ ps ꝓmisit icarnationẽ dñi esse vẽturã. In septuagesimo secũdo postpositis errozib⁹: Asaph eleget qd sequat. In p̃nti aũt ciuitatis subuersio deplorat: vt durissimꝰ animꝰ iudeoꝝ vel ipsiꝰ ciuitatis sue calamitatibꝰ terrereꝰ. Totũ fecit medicꝰ bonꝰ: si sanitatẽ recipe voluisset egrotꝰ. Deminerim⁹ aũt qõ ecclĩastica tradit auctras: his diebꝰ vastata Dierusalẽ: quãdo Ihũ dñm̃ crucifixit plebs crudelissima iudeoꝝ: vt nõ sit dubiũ qõ temporis malũ receperit p̃ũptiõis excessus. Nũc ad reliq̃ trãseamꝰ. Diuisio.

Israelitarũ pplus: qui figurã ꝓtinet deuotissime synagoge: per totum loquitur psalmũ. In ꝑma lectione deploraat: cur traditi fuerint gẽtibꝰ: ita vt sanctuariũ inimicoꝝ ꝓphanasset audacia: memorans quorundã iudeoꝝ corꝑenitẽs dñi ꝓuocasse censurã: ex gbus tñ in fine seculi ꝓuertendos esse ꝓphetat. Secũda dicit: aduẽtu Ihristi supstitiones ⁊ iniquitates hoĩum fuisse destructas: enumerãs diuersa eũ fecisse magnalia iter que petit vt iudeis errãtibꝰ subueniret. Tertia sectione rogat: vt memor ꝓmissionũ suarũ: ab iteritu semẽ eripiat abrae: ⁊ ad ipm̃ ascẽdat superbia romanoꝝ: qui se imaniter extulerunt. Quem psalmũ sollicitis mẽtibꝰ audiamꝰ. Est enĩ in excidũ hierosolomytani lamẽtatione mirabilis. Expositio.

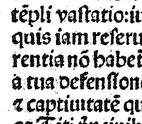

Quid repulisti deꝰ in finẽ: iratus est furor tuꝰ sup oues gregis tui.] Introducitur pplus iudeoꝝ deo supplicãs: vt auertet ab israeliticis qõ iminebat exitiũ. Ut quid? querẽtis est nõ iputãtis. Merito enĩ territꝰ querebat: cur sanctuariũ dñi passurũ esset nefandissimã vastitatẽ: timens ne qz ꝓmissa est tẽpli vastatio: iudaicus q̃qz ppls fũdit iteriret. Nam quis iam reseruari credit: quãdo sanctis locis reuerentia nõ habet? Repulisti: abiecisti est: q̃si alienos a tua defensione fecisti. In finẽ hic: iteritũ significat ⁊ captiuitatẽ quã hierusalẽ tẽporibꝰ Uespasiani atqz Titi ꝓncipibꝰ a Romanis legit ꝓtulisse. Sequit: Irat est furor tuꝰ sup oues gregis tui. Oues dicit populũ iudeoꝝ: vt noĩat grex ꝓ pastoris mirificordiaz cõmoueret. Addidit: Tui: qz semꝑ in eis tẽperantiꝰ vindicamꝰ: quos aliqñ nostros fuisse meminimus.

Al. pascue tue

Al. memor esto
Al. possedisti
Al. redẽisti
Al. mons
Al. in eo

[Memẽto ꝓgregationis tue: quam ꝗ creasti ab initio. ꝗ Liberasti virgam hereditatis tue: ꝗ montis sion in quo habitasti.] Intuere sollicite: quot modis

RHE beniuolentiam iudicis querat: vt oratoꝝ argumẽta hinc inuenias fuisse ꝓgressa. Prestita eniꝫ dona numeranť: vt ad beneficia ꝓsueta animꝰ boni iudicis inuiteť. Quapropter rogat: vt sua potiꝰ beneficia in eis: q̃ eoꝝ ꝓsiderare velit errata. Cõgregatio eniꝫ iudeoꝝ euidẽter ipso adiuuãte pualuit: cũ eos sub egyptio populo crescere faciebat: ⁊ quãdo placuit miraculis insignibꝰ liberare dignatꝰ est. Nã cũ oẽs creet atqꝫ disponat: iudeos quasi specialiter creasse dicit: quibꝰ ⁊ legẽ dedit: ⁊ ꝓphetas ꝓtulit: ⁊ miracula magna ꝓcessit. Ab initio dixit: fidei scilꝫ cultureqꝫ plate: quã per Moysen populus accepit hebreꝰ. Sequitur: Liberasti virgã hereditatis tue. Hereditas dñi fuit populus iudeoꝝ: quãdiu ei puro animo seruiebat. Hanc hereditatẽ: virgã appellauit ꝓpter Moysen famulũ eius: cui iussum est per virgaꝫ magnalia facere: vt diuina fortitudine roborati: de terra egypti egrederenť intrepidi. Per hãc eni virgã: pharaonis est quassata, duritia: per eã maris rubri fluẽta diuisa sunt: per ipsam de sicco lapide flumina manauerunt. Et merito hereditas ista vocata est virga: quetanta valuit iplere miracula. Hec ideo in cõmemorationẽ venit: vt per eam quãta ꝑstitisset ostẽderet. Addidit quoqꝫ cumulũ ꝑfectionis ikgnẽ: id est: mõtis sion in quo habitasti. Illa eni que precessere miracula: vsqꝫ ad montis hui⁹ munera peruenerũt. Dubium quippe nõ est: oia veteris testamẽti ideo fuisse facta: vt noui veritas ꝓmissa sequereť. Nã q̃d dicit: Montis sion in quo habitasti: Hierosolymaꝫ vtiq̃ꝫ significat ciuitatẽ: in qua israelitic⁹ populus insidebat: vbi habitasse declarat Christi: dñi ꝑsentia corporalẽ: vt hec loca nõ sineret icurrere teterrimã vastitatẽ: in quib⁹ humanis oculis apparere dignatus est. Fulgens plane terra miraculis: dñica visitatione venerabilis: vbi datũ est oculis carnalib⁹ videre q̃d est

TOP ſũma beatitudo vel credere. Q̃d argumentũ dicit a laude rei lese: vt tãto plus hostib⁹ cresceret inuidia: quãto loca sancta fuerãt eoꝝ presumptione vastanda. [†Eleua manũ tuã in superbia eoꝝ in finẽ: quãta malignatus est inimicus in †sanctis tuis.] Hec verba nõ sunt irati: sed remedium magis correctionis optantis. Preualuit reuera israelite petitio. Ubi eni amplius religionis christiane cultus efflorsuit: q̃ in romana vrbe: que pre ceteris terris supstitiones sibi ante gentiũ vendicauit: Eleuata est ergo in ipsis potentia dñi: quãdo superbiaꝫ eoꝝ humilitatis gratia cõmutauit: pducẽs eos in finẽ: id est: ad dñm Saluatorẽ. Qta eni nefandissima illic sunt signa tẽploꝝ: Quot ecclesiarũ celestiũ ⁊ beatoꝝ martyrum dona micuerunt: Ut vtrisq̃ cõspectis: reuera potentia intelligatur dñi Christi: qui ex tam superstitiosa plebe reddidit sanctissimã ciuitatẽ. Sequitur: Qta malignatus est inimicus in sanctis tuis. Inimicũ significat populũ romanoꝝ: qui illo tempore: sicut dictum est: insignis idolorũ cultor habebať. Qui malignatꝰ est in locis sanctis eius: quãdo sacerdotes totaqꝫ ministeria tẽpli in prędã missa patuerũt: cũctaqꝫ gens hebreoꝝ: aut gladio subiacuit: aut captiuitati subiugata fuiuit. Hoc eni nimis acerrimuꝫ bellũ: iosephi

Alt. sollennitatis tue

{ hystoria septẽ libris celebrata describit. [Et gloriati sunt qui te oderunt: in medio †atrio tuo. Posuerunt signa sua signa: ⁊ nõ cognouerũt.] Hinc iã per ꝓtempꝫ sacratissimi templi: maiꝰ in ꝑsumentes crescit in uidia: vt ipsam quodãmodo diuinitatẽ ꝓtẽpsisse videať q̃d sancte religionis violator arguit. Sed cũ oẽ scelus debeat subsequi penitudo: hic positum est: Gloriati sunt: vt nõ solũ peccasse: sed ipm quoqꝫ malũ ad gloriã suã traxisse videreť. Addidit etiaꝫ: Qui te oderũt: vt patienter nõ debeat sustineri: q̃d ab inimicis cognoscit ꝑpetratuꝫ. Sequit: In medio atrio tuo. Hoc ad magnũ ꝓtemptũ ꝑtinet exprimẽduꝫ: vt non extremo aliquo loco: sed in medio atrio sacrilegiũ cõmissse dicať. Quod aũt addidit: Signa sua signa ⁊ nõ cognouerũt: scilꝫ aquilas: dracones: cetera q̃qꝫ quib⁹ in ꝑlio vti solebat romanꝰ exercitꝰ: aut certe statuas monimẽta victorie: quas ꝑatores supra fornices portarũ in suis laudib⁹ erigebãt. Sequitur etiã cũ dolore dicta signa: vt ipsa repetitio ad vindictã celerẽ iustũ iudicẽ cõmoueret. Que figura dicit Ependasis: quotiens ad auxesim faciẽdã de vicino eadẽ vba geminanť: ostendens q̃ humanis est viribus applicatũ: q̃d diuina fuerat dispensatione pmissum. Nã vt hũc sensum ꝑtelligas esse ꝓceptũ intulit: Et nõ cognouerũt. Q̃d si cognouissent: tibi vtiq̃ꝫ reddidissent sacrificia: nõ aũt elegissent ad demonũ redire culturas: que captiuitas vel ruina longis post tẽporib⁹ facta est: q̃ cognoscit esse ꝓphetata. Tũc eni quãdo ista dicebanť: templum adhuc hierosolymis nõ erat ꝓstitutũ: quippe q̃d a Salomone filio ipsius legit fabricatũ. Unde reuera celestis ꝓphetie magna virtꝰ apparuit: vt ante ipsi⁹ euersio ꝑdiceret: q̃ eius ꝓstructio ꝓuenire potuisset. [Sicut in †via sup sũmũ. Quasi in sylua lignoꝝ securibus exciderũt ianuas eiꝰ in idipsuꝫ: †bipenni ⁊ ascia deiecerunt eã.] Ortum plus inimicoꝝ ꝓtemptus exprimit: tãtũ venire vindicta celeriꝰ postulať. Nã in his duob⁹ vsicutis: doletis animũ vehementer insinuat: vt dicat: sic posuerunt signa in tẽplo tuo: quẽadmodũ solent ꝑtue principum in plateis per loca edita collocari: vt uiantiuꝫ memoria visis talib⁹ instruať. Quid enim execrabilꝰ: q̃ vt hoc auderet facere in penetralib⁹ tẽpli: q̃d a sacrilegis ꝑsumit in plateis: Sequit alia cõparationis miserãda ꝓquestio: vt ita dicat ianuas illas tẽpli reuerẽtissimi securib⁹ cõminutas: quẽadmodũ excisorib⁹ lignoꝝ sylue solẽt ꝑbere licẽtia: vbi nullus custos: nullus ꝓtrarius inueniť. Antiqui autẽ ianuas a iano dictas esse voluerunt: q̃ per ipm anni vt putabãt ꝑberet ingressus. Addidit quoqꝫ. In idipꝫ in templo scilicet: vt facti qualitas de loci reuerẽtia plus doleret. Sequit: Bipẽni ⁊ ascia deiecerunt eã. Bipẽnis: est in plagas lignoꝝ: ferrum ab vtraqꝫ pte formatũ: q̃d in excidẽdis trabib⁹ competẽter aptať. Dicta est aũt ab eo: q̃ bis acuta sit. Pinnũ eni: antiqui acutũ dicebãt. Ascia: id est: ferruꝫ in obunci nasi more curuatũ: per quã manus artificis diligẽti⁹ ꝑsequit q̃d ꝓstat minuti⁹ abscidendũ. Ergo vt ciuitatẽ illã ostẽdat funditus fuisse vastatã: per hec istrumẽta fabrilia: ⁊ magnas res simul ⁊ paruissimas dicit eã deiectas. Quicquid eni: aut bipẽnis excidere: aut ascia ꝑsequi potuit: manꝰ truculenta deiecit. Quo loco ad exprimẽduꝫ dolorẽ: ꝓphete Hieremie sensus ille ponẽdus est. Uidete: si est dolor ꝓm dolorẽ meũ qui factꝰ est mihi: dedit me dñs in manib⁹ ⁊ nõ potero stare. [Incenderũt igni sanctuariũ tuum: in terra polluerũt tabernaculũ nominis tui.] Crescit dolor: vbi calamitas euersionis augeť. Potuit eni bipẽnis ⁊ ascia sola ligna ꝓcidere: sed ad postremũ ignẽ contigit simul omnia deuorare. Sed quid rogo de priuatis domib⁹ fieri potuit: vbi furor hostilis sanctuario dñi non peperçit? Q̃d aũt dicit: Igni incenderũt:

in secularibus

Alt. leua manus tuas in superbias
Alt. sancto
Alt. in secul
ETY
DEF
ETY
Trens.
Alt. exitu

SCHE in secularibus litteris schema dr ꝓleonasmos: vbi ⁊ supfluum aliquid poni fas est. In scripturis vo diuinis: vt mihi videť: hec figura non conuenit: vbi totum vtile: totum necessarium: totumq̃ perfectuꝫ est: sed magis per hunc modum locutionis: dictuꝫ debemus aduertere: sicut vsu dicimus: Auribus meis audiui: oculis meis vidi: cum tũ nec alienis videre oculis: nec auribus audire possit extraneis. Sequit: In terra polluerunt tabernaculum nominis tui. Tabernaculum nois eius: templum fuit: q̃d Salomon mirabili edificatione construxit: in cuius dedicatione

3. Reg. 8. orans ait: Ego aũt edificaui domũ nois eiꝰ ⁊c. Istud ergo tabernaculum q̃d visitabat virtus celestis: manus polluit vastatoris: ⁊ vsq̃ꝫ in terram deduxit culmina: que ad laudem dñi ꝑbabanť esse constructa. Et nota q̃ in his quatuor versibus: schema illud no-

SCHE bilissimum ponit Auxesis: que latine augmentũ nũcupať. Crescit enim subinde atrocitas facti: vt tam imaniter excedẽtibus ab oipotenti iudice debeat obuiari. Q̃d siue in laudibus: siue in vituperationibus vtiliter nimis ac decẽter apponit: sicut fecit apls di-

Ro. 5. cẽs: Sciẽtes q̃ tribulatio patientiam operatur: patiẽtia aũt ꝑbationem: ꝑbatio vo spem: spes autem non confundit ⁊c. [Dixerunt in corde suo cognatio eorũ

Alt. simul: gefere facinus oẽs dies festos dei { iter se: venite compримamus oẽs sollennitates dñi a terra.] Potuissent mala superius enumerata miserico⁹diam dñi cõmouere: nisi adhuc fuisset in iudeis obstinata superbia. Nam lꝫ talia perpessi sint: a blaspbemys eorum animus non recessit. Dixerunt eniꝫ in corde suo. Et ne pauci videreť eẽ: addidit: Cognatio eoꝝ inter se: vt impenitẽti cordi: merito non fuerit suspẽsa calamitas. Sequit: Uenite cõprimamus oẽs sollennitates dñi a terra. Hic vba referunť iudeorum: q̃m viderant euersam ciuitatem suaꝫ: ⁊ dei sanctuaria ꝑbanata: insipienter ⁊ furiose dixerũt: Abiciamus legem dñi: qui nos vindicare ꝓtempsit: non estimantes multo eos grauiora potuisse mereri: qui crucifigere nisi sunt dñm christũ. Talia enim asaph ex sua persona dicere nõ poterat: quem ꝑmissus titu

{ li intellectus oranbat. [Signa nostra non videmus: iam nõ est ꝑphęta: ⁊ nos nõ cognoscet amplius.] Dementissimi hoiuꝫ qui talia sibi putabant post reatũ signa posse ꝑstari: qualia videbanť ante culpam tam imanissimã ꝑmereri. Ueniebat vtiq̃ illis in animũ quãtas gentes ꝑres eoꝝ dño iuuãte ꝑstrauerint: que regna momentanea concertatione subdiderint: ⁊ in reatu maximo constituti ipsa sibi subtracta dicebãt signa: que patribus suis tũc deuotis nouerant eẽ collecta. Sequitur: Iam non est prophęta: ⁊ nos non cognoscet amplius. Adhuc ipsa sunt verba desperãtiuꝫ iudeoꝝ. Nam quotiens antiquis tẽporibus israelite aliqua calamitate ꝑmebanť: euntes ad ꝓphetas instruebanť ab eis iussu dñi quid facere debuissẽt: quibus tñ eoꝝ duritia obedire cõtemnebat. Sed cũ eos cõpleto aduẽtu dñi non haberent: dicebant a dño se fuisse derelictos: quando eos per quos admoneri cõsueuerant non videbant. De talibus enim scriptum

Prouer. 16. est: Peccator cum venerit in ꝑfundum malorũ sperni t. Hec oia dici non potuerũt: nisi a ꝑplo iudeoꝝ: q̃ romanis ista Sria erant: qui tũc nefandis idolis seruiebant. Reuera asaph intelligens ⁊ sanctitate precipuus: fudit pro iudeis mirabilẽ supplicationẽ. Sz ne inclemẽtia diuinitatis putareť: q̃ pro ipsis non probať auditus: subiunxit culpas desperationesq̃ꝫ iudeorũ: vt debitas vltiones susceperint merito: in quibus nulla fuit inter tam multa crimina congrua penitudo. [Usquequo deus improperabit inimicus: irritat { aduersarius nomen tuum in finem?] Clamat tanq̃ qui adiutorem petit: gemit quo modo vulneratꝰ qui medicũ querit: dicẽs dño: q̃diu istas improperationes sustinebis: quas iudeus tibi mouet incredulus? Non vt eos perderet: quos flendos eẽ iudicabat: sed vt confessionis bñficio mutaret in melius. Sequit: Irritat aduersarius nomen tuum in finem. Hoc exponit q̃d superius dixit: tandiu dñs murmurationes patiť perfidorum: donec aduersarios suos ad ꝓfessionẽ sui nois miseratus adducat. Ille enim potens est sic corrigere derogantes: vt qui prius mortifere locuti sunt: postea ꝑdicare salutariter audiantur. Irritat enim a canibus tractũ est: quoꝝ latratibus. R. littera plurimum sonat. In finem: significat mundi vesperã: q̃m gens iudeoꝝ pro maxima pte creditura est.

Alt. manũ { [Ut quid auertis †faciem tuam ⁊ dexteram tuam: de medio sinu tuo in finem.] Quasi offenso: quasi irato dño dicit: qui nolit peccatores ꝑplos intueri: vt adhuc in sua videanť perseuerare nequitia. Ille enim quos dispensatione mirabili placatus attenderit corrigit: quos ꝓpitius intueť: emendat. Sequit: Et dexteram tuam de medio sinu tuo in finem. Aliud sacꝫ

Exo. 4. tangit veteris testamenti. Nam sicut Moysi datuꝫ fuerat per virgam miracula facere: ita illi ꝓceptum est: vt dexteram suam in sinum mitteret: exindeqꝫ plata lepꝛosa conspecta est. Iussumqꝫ illi est: vt iteruꝫ manũ in sinu mitteret: statimq̃ꝫ curata est: significãs q̃ populus iudeoꝝ exiens a dño Christo imũdus fieret: ad eum vo ꝓuersus reciperet pristinam sospitatẽ. Q̃d factum ideo cõmemorať: vt iudeoꝝ ꝑplm in antiquã redire ꝑdiceret sospitatẽ. Hoc argumẽtum dr

TOP ab euẽtu: q̃m ad illud supplicatio tẽdit: ad q̃d rei ordinem puenire cognoscit. Sed ne in tali relatione diutius morareť: ad laudes dñi festinus accedit: vt oia possibilia dicat illi qui tam ingentia cognoscit opari.

{ [Deus autem rex noster ante secula: operatus est salutem in medio terre.] Uenit ad secundam sectionẽ intellectus ille asaph quem titulus ꝑcinebat: ⁊ spiritu ꝓphetie dñm saluatorem ꝑdicit eẽ vẽturꝫ: enumerãs per demõstratiuũ genus oratiõis: quãta miracula fecerit in celo ⁊ in terra. Et q̃ de eius erat incarnatione dicturus: ne quis eum dñm crederet tẽporalem: ante ꝓstitutionẽ mundi regem eum iam fuisse

Joã. 18. testatur: sicut ipse in euangelio ait: Ego in hoc natus sum. Secula enim dicta sũt: q̃ in se reuoluãt tẽpora.

ETY Sequit: Operatꝰ est salutẽ in medio terre. Quãuis hoc ⁊ de factis miraculis possit intelligi: que coramhoibus visualiter cognoscit operatus: tñ melius hoc de aiaꝝ salute suscipiamꝰ: quã opatꝰ est ꝑdicatiõe vitali in medio terre: cunctis scilꝫ cernẽtib⁹ ꝑplis quos per terre vocabulũ dať itelligi. Que figura dr Meto

SCHE { nymia: q̃m per id q̃d ꝓtiet: id q̃d ꝓtiet oñdit. [Tu cõfirmasti in vtute tua mare: †ꝓtriuisti capita draconũ

Alt. cõtribulasti. Alt. in aquis { †sup aquas.] Ut reuera oñderet q̃d supius dixit: aũ secula fuisse regẽ dñm saluatorẽ: qui pro nobis patidignatus est: vt mortem moriendo destrueret captiuis libertatẽ: reis ꝑmia condonaret: refert miracula que q̃dã fecit in gẽte iudeoꝝ. Cõfirmauit eniꝫ rubri maris ligdas abyssos: q̃m in duob⁹ lateribꝰ sic aq̃ defixa est vt mare nauigeꝝ iter faceret eẽ terrenum. Sequit: Cõtriuisti capita draconũ sup aquas. Mysteriũ supioris miraculi decẽter exponit: q̃ illa ꝑfiguratio trãsit⁹ maris rubri: aquas sancti baptismatis

idicabat:vbi capita draconū:id est:spirituū imūdoꝝ
pducunt ad nihilum:qū aias quas illi peccatoꝝ sor-
dibus inquināt:fons salutaris emundat. Et nota q̃
in hoc ⁊ alys quatuor vsib⁹:per figurā Synatrismos
singulas cōgregat laudes:vt enumeratio ipsa virtutū
animū offensi potētissimi iudicis tēperaret. ¶ Tu cō-
fregisti ⁊caput draconis:dedisti eū ⁊in escam ⁊pplo
ethiopū. ¶ Tū superius dixerit plurali numero:capita
draconū significare volēs nequitias spirituales: mō
singulari numero ponit draconē:vt ipz sathanam in-
dicare videat:qui quātū fortior:tātū neqtior:⁊ cū sin-
gulari numero ponit:inter malignos spiritus habe-
re simile penitus abnegat. Cōfractū est eni caput ei⁹
qū superbia ipsius de celo deiecta est:⁊ natiuam cla-
ritatē retinere nō meruit:qui se voluntaria obscuri-
tate maculauit. Addidit:Dedisti eū in escam populo
ethiopū. Ethiopes:bñ peccatores aduertim⁹: qui añ
fuerāt tenebrosa mente teterrimi. Sed ad dñm con-
uersi:escam ceperūt bñe diabolū:cū de ei⁹ detractiōe
satiant. Nā hodieq̃:quē pessimū ꝛtelligi volum⁹ dia-
bolū nūcupamus. Oibus eni culpis exufflat admis-
sis:toti⁹ dr̄ auctor erroris. Et sicut ille christianos in-
sequit:ita ab oibus execrabili horrore discerpit. Sic
fit vt qui paganis añ venerabilis:nunc a christianis
detractionū morsib⁹ corrodat. Siue ꝓuersi iaz fide-
les:escā possunt bñe diabolū:qñ per ipsius machina-
mēta tētatio esq̃ pficiūt. Ipso enim psequēte marty-
res fiūt:ipso affligēte patientie munere coronantur.
Quapropter merito diabolus illoꝝ esca dr̄: quos fa-
tigationib⁹ crebris ad desideria votiua pducit. ¶ Tu
dirupisti fontes ⁊ torrētes:tu siccasti fluuios ethaz. ¶
Hoc totū per allegoriā de peccatorib⁹ dicit. Fontes
illos appellat:quoꝝ mala iugiter influebat. Torren-
tes qui subito ꝓcitati rapidis excursibus irruebant.
Hec enim duo genera peccantiū:dominus dirumpit
cū eos a diaboli famulatiōe diuiserit. Sequit: Sic-
casti fluuios ethā. Priorē excolit sensum:vt fluuios:
id est:inundationes diabolica inigtate collectas:non
solū dirūpat ac diuidat:verū etiā deficcet ⁊ auferat.
Fluuius eniz qū siccat:ad nihilū sine dubitatiōe p-
ducit. Qō tūc ꝓtingere manifestum est: qū donans
multitudinē peccatorū:diaboli ꝓstat inundātia pe-
risse ꝓsilia. Ethā hebrea lingua:fortis iterpretat: qō
sepe diabolū significare iam diximus. ¶ Tuus est di-
es ⁊ tua est nox:tu ⁊fecisti solē ⁊ lunā. ¶ Uersus iste ⁊
sequēs oibus ad litterā patet. Cūctaꝝ qppe rex crea-
tor est dñs. Sed aptius videt:si spiritualiter exquirū
tur. Diem:ponamus iustos viros:quibus semper sa-
piētie lumē irradiat. Nocte:hoies terrenos:qui pec-
catis faciētibus obscurant:sicut in alio psalmo dictū
est:Dies diei eructuat vbū:⁊ nox nocti indicat scien
tiā. Sed cū dicit:Tuus est dies ⁊ tua est nox:significat
qm̄ in vtrisq̃ de⁹ miracula magna facit:vt illū
munere sue pietatis illuminet:⁊ istū peccatis emun
datū:regni sui faciat esse participē. Addidit:Tu feci
sti solē ⁊ lunā. Hec oia noia:per exēpla magis plani⁹
exponunt. Sol:sapiētē significat. Luna:stultū:sicut
scriptū est:Sapiēs pmanet sicut sol:stultus aūt sicut
luna mutat. Pulchra narratio:vt per similitudines rex
oipotētis stupēda magnalia declarent. In oib⁹ tñ in-
telligēdū est:creatorē dñm solitā nimis ⁊ copiosam
oñdere pietatē. ¶ Tu fecisti oēs terminos terre:estatē
⁊ ver ⁊tu fecisti ea. Memor esto hui⁹ ⁊creature tue. ¶
Nō icōgrue terminos terre dicimus:oēs aplos ⁊ p-
phetas. Nam sicut termini agroꝝ funes distinguunt

SCHE

Alt.capita
Alt.non hz
Alt.pplīo

INTER

Alt.fabricat⁹ es auroꝝ ⁊ solem

Ps.18.

Eccli.27.

Alt.plasmasti
Alt.nō hz

ita ⁊ pdicatores christi vere fidei iura custodiūt. Se
quitur: Estatem ⁊ ver tu fecisti ea. Per hec tempora
significat fideles diuersa morū qualitate pollentes.
Aly eni sunt tanq̃ estus:fidei caloꝛe feruētes ad mar
tyrium vsq̃ perducti. Aly mansuetudine temperati
tanq̃ ver:equabili dño deuotione famulantes. Oia
enim ⁊ ista ⁊ talia ipse fecit:cuius grā concedit qō in
hominū bona volūtate mōstrat. Addidit: Memor
esto huius creature tue. Reddidit causam: cur enu-
merato illa pmissa sit:scilz vt qui facere consueuit
magna iudeis quoq̃ delinquētib⁹ miseratus idulge
at. Et vt beniuolētiā py dñi puocaret:bñficia ei⁹ fre
quenter enumerat:vt memor eē doꝝ q̃s crea
re dignatus est. ¶ Inimicus iproperauit dño: ⁊ popu
lus insipiens ⁊exacerbauit nomen tuum. ¶ Illoꝝ ver
boꝝ meminit:que superius dixit: Uenite compluma
mus oēs dies festos dñi a terra ⁊c. Inimicus fuit vti
q̃z iste iudeoꝝ:qui talia dixit in dñm:vt illi videret
exprobrare:cui vel ex aliqua pte gratias agere nulla
pōt creatura sufficere. Sequit: Et pplīs insipiens ex
acerbauit nomē tuū. Insipiēs vtiq̃:qui agebat indi
gne:vt illa patienter audiret:que debuisset oino refu
gere. Et ex hoc dñm ad iram puocauerūt:q̃ nō pro
suis peccatis talia sibi accidisse dixerunt:sed putaue
runt iniustum deum: qui quasi nō merētibus dñari
pmittebat interitū. Consideremus igit ordinē salu
berrimum supplicātis:sic pro culpabilibus rogat: vt
eoꝝ semp confiteat errata. Hoc si iudei fecissent mē
te deuota:poterant gnāliter debita vitare supplicia.
¶ Ne tradas bestys aias confitentes tibi ⁊aias paupe
rū tuoꝝ ne obliuiscaris in finē. ¶ Asaph venit ad ter-
tiam sectionē:cui merito pmissus est intellectus: qñ
sic peccata pplī superius confessus est: vt tū deuotos
dño liberādos esse psumat. Supplicat enim vir san-
ctus qō sciebat eē venturum:vt fideliuz animas nō
tradat:ne diabolus ad sua vota perueniat. Erant eni
in illo pplo etiam tūc vasa misericordie:ex qbus fuit
Symeon: Nicodemus: Nathanael: de quo dñs testi-
monium phibet dicēs: Ecce vere israelita in quo do
lus nō est:⁊ relig qui dño cordis puritate placuerūt:
Bestias eni posuit diabolū cū ministris: quoꝝ capi-
ta (sicut superi⁹ dixit) ꝓtriuit sup aquas. Sequit: Et
aias paupeꝝ tuoꝝ ne obliuiscaris in finē. De illis di
cit:qui supbia mūdi repudiata:ad humilitatē se san
ctissimā ꝓtulerūt:rogās vt eis dñi saluatoris bñficia
nō negent:⁊z q̃ paupes ei⁹ facti sūt:ipsi⁹ largitate di
tescāt. ¶ Respice in testamētū tuū:q̃ repleti sūt qui
obscurati sunt terre ⁊domoꝝ iniquitatuz. ¶ Respice
dixit:vt digneris implere que cognosceris añ pmisisse:sicut scriptū est:Ecce dies veniēt dicit dñs:⁊ psum
mabo domui israel:⁊ domui Juda testamētū nouuz
nō ꝓm testamētū qō disposui pribus eoꝝ. In illo eni
pollicitatiōes tēporales sūt:vt fuit terra repromissio
nis:inimicoꝝ subiectio. Talia eniz rudi pplo debuit
cōcedere:vt ad spiritualia ꝛtrepidus potuisset ⁊ subi-
de festinare. In nouo aūt testamēto pmittit imptur
babilis vita:regnū cuius nō erit finis beatitudo ppe
tua ⁊ dñi ꝓtēplatio gliosa. In hoc ergo testamēto re-
spicere dicit dñz debere:vt cito errāti pplo debeat p
futura pstare. Reuera ꝛtelligēs factus est asaph qui
talia petit vnde totus mūdus potuisset absolui. Et vt
de qua sapiētia cūcta discurrit:q̃ nō erant bona que
delinquentis pplī cōmemorare potuisset:meminit p
missionis dñice que semp implet. Sequit alia causa
miserēdi:que dr̄ qualitas absoluta:q̃ repleti sūt qui
obscurati

Alt.et

Alt.incitauit

Jo.1.

Alt.domū⁹

Hiere.31.

Alt.inimicorum tuoꝝ
Alt.nō hz

obscurati sunt:id est:peccatores qui ignorātie obscu
ritate demersi sūt:sicut ⁊ ipse pro eis in cruce postus
supplicauit dicens: Pr̄ ignosce illis:q̃ nesciūt qd fa-
ciūt. Sed repetamus hūc versum:vt cōtextio vboꝝ
facilius debeat apparere. Dixit: Respice: q̃ repleti
sunt qui obscurati sunt. Repleti eniz fuerāt inigta-
tibus:⁊ necesse erat vt eos sequeretur obscuritas:qui
merito tenebris cōparant:qm̄ lumē sapientie pdide
rūt. Addidit: Terre domoꝝ inigtatū. Isti sunt terre
domoꝝ inigtatū:id est:terreni de domo inigtatū. Et
ne forte hic terraz in bono voluisses accipe:pulchre
definitū est:qd sit corpus ifideliū:hoc est:domus ini
gtatū:q̃ cūcta vitia velut quodā hospitio recipiunt
qui malis actibus polluūtur. ¶ Ne auertat humilis
factus cōfusus:paup ⁊ inops laudabūt nomen tuū. ¶
In loco eoꝝ qui offendere videbant: ponit eos qui
gratiā dñi bñe ꝓsueuerūt:vt dilectio deuotoꝝ odiuz
cōtumaciū tēperaret. Qō argumētū nimis accōmo
duz est:qñ pro aliquo detestabili ponit psona grosa.
Cōfundi aūt:nō est humilis:⁊z supbi:qui dei gloriaz
nō agnoscēs:humanis meritis applicat si quid boni
dño pstāte suscepit. Cōtra: humiles deū ingiter lau-
dāt:se semp accusant:ꝛtelligentes diuinitatis esse qō
sapiūt:ppriū vtiq̃ qō delinquūt. Istos rogat nō de-
bere ꝓfundi:qm̄ q̃cqd boni pceperit:dñi muneribus
intelligūt applicādū. Sequit: Paup ⁊ inops lauda-
būt nomē tuū. Uideamus q̃ sit ista gliosa pauptas:
q̃ felix pbet inopia que dñm etiā tacita laudat:⁊ de
patiētie sue vtute ꝓcelebrat. Mutus est si psallat su-
pbus. Paup ⁊ inops laudāt dñm:⁊ cū vident bñe si-
lentiū. O inestimabile bonū:si ppēdat intrinsecus:
paup dei dr̄:diues seculi nūcupat. Iste est regis eter
ni:ille tpis vtiq̃ fugitiui. Nō sibi habet qui foris di-
ues est:iste potius idoneus dicēdus est:qui in thesau
tis aie pbat vtutes eximias ꝓdidisse. ¶ Exurge ⁊ doñe
iudica cām tuā:memor esto iproperioꝝ tuoꝝ ⁊ eorū
que ab ifipiēte sunt tota die. ¶ Post cūcta que dixit:
nūc facit iudicis causaz:vt eū efficacius cōmoueret:
cui negocy sui q̃litas intimat. Nūc ad ipsuz dñz vba
cōuertit:expetēs vt causaz suā cōtra illos diiudicet:
qui nō desinūt prauis murmuratiōibus isonare. Iu-
dicat eniz causam suā:dū errātes facit manifesta co
gnoscere:vt cōuersi pdicēt:qō stultis cogitationibus
abnuebāt. Sequit: Memor esto improperioꝝ tuo-
rū:illoꝝ scilz que supius dicta sūt:Jā nō est ppheta:
⁊ nos nō cognoscet amplius. Adiecit: Eoꝝ que ab in
sipiēte sunt tota die. Et hoc de supioribus pēdet:qm̄
ista opprobria ab insipiētibus dicta venerunt. Et ne
putarētur ad tēpus effusa:addidit: Tota die: vt ipsa
cōtinuatio mā suetudinē patiētissimi iudicis incita-
ret. ¶ Ne obliuiscaris voces ⁊querētiū te:supbia eoꝝ
qui te oderūt ascēdit semp ⁊ad te. ¶ In primo coma-
te miscuit iteꝝ vota fideliū:ne abyciat pces eoꝝ qui
ad ipm toto cordis affectu clamare noscunt:vt inue
niāt quē querūt:⁊ mereant certe qō expetūt. Seqt:
Supbia eoꝝ qui te oderūt ascēdit semp ad te. Hoc
cōgrue dictū de romanis aduertimus:de qbus supe
rius ait: In medio atrio tuo posuerunt signa sua: vt
ꝓtra hostes hierl'm oipotētē iudicē vehementissime
cōmoueret. Supbia est eniz:quā dñs special'r execra
tur:per quā ⁊ angelus corruit: ⁊ pmi boīs beatitudo
discessit. Et ꝓsidera:q̃ prudēter acerrimū vitiū in fi
ne positū est:vt post oia diceret qō memorie sinibus
ꝓderet. Sic deplorāt simpliciter ⁊ prudēter:qui pu
ra dño mēte deuoti sūt:sic per dolorē q̃uis nimiū:fal
li nesciunt:qui pys regalis obsequunt. Cōclusio.

Luc.23.

TOP

DCG

Cognouistis auditores egregy: q̃ suauia
sint fidelissimis viris officia
pietatis:quēadmodū nolint pximos suos tristitiam
sustinere:vt de futuris eoꝝ cladibus tantis lachry-
mis affligant. Hec est reuera charitatis scā pfectio:
psentare facturā sibi picula:que pximis formidātur
esse ventura. Quid ageret iste de cōspecta clade:quā
futurā sic cognoscit cōpuncto corde doluisse? Respi
ciamus ergo scripture sancte:q̃li sibi veritate cōsen-
tiāt:vt ante asaph adhuc florētē hierl'z deplorauerit:
quam post tot annos Hieremias peracta captiuitate
defleuit. Utrūq̃ piū:vtrūq̃ gloriosum:sed plus iste:
nescio quo pacto misericors fuisse cognoscitur: qui
adhuc in psperis ꝓstitutus:amarissimo dolore nosci
tur esse pculsus. Quapropter ꝓsiderare nos cōuenit:
qō refulgēte varietate ꝓtextus:modo letātiū iubila-
tione:modo penitētiū gemitu:modo istituriōe salu-
tari:modo lamētātiū dolore:modo salutari incarna
tione pdicta:modo pollicitatiōe pmioꝝ:modo terro
re penaꝝ:modo laudibus dñicis cūctus psaltery tex
tus ornatus est: vt sicut corona suauissimis conserta
floribus spiramen efficit gratiosum:ita ⁊ hic liber di
uersis virtutum fragrare sentiatur odoribus.

Explicit expositio in psalmum. 73m.

¶ In finem ne corrumpas: psalmus asaph
cantici. LXXIIIII.

Onfitebimur tibi deus:cōfite-
bimur ⁊ inuocabimus nomen
tuum. Narrabimus mirabilia
tua:cum accepero tempus ego
iustitias iudicabo. Liquefacta
est terra ⁊ oēs qui habitāt in ea:
ego ꝓfirmani columnas eius. Dixi iniqs no
lite inique agere: ⁊ deliquētibus nolite exal-
tare cornu. Nolite extollere in altū cornu ve
strū: nolite loqui aduersus deū iniquitatē.
Quia neq̃ ab oriēte neq̃ ab occidēte neq̃
a desertis mōtib⁹: qm̄ deus iudex est. Hūc
humiliat ⁊ hūc exaltat:q̃ calix in manu dñi
vini meri plenus mixto. Et iclinauit ex hoc
in hoc: verūtamē fex eius non est exinanita:
bibēt oēs peccatores terre. Ego āt annūtia-
bo in sclm cātabo deo iacob. Et oia cornua
peccatoꝝ ꝓfrigā: ⁊ exaltabunt cornua iusti.

Alt.deus
Alt.non hz

Erba titūli huius nisi ordine suo cōsidere
nt:obscura sunt. Asaph:sicut sepe dixi-
mus:synagoga significat:id est:cōgrega-
tio que credidit:nō que obstinata pman
sit. Nā post resurrectionē dñi ꝓfessa legi
mus multa milia iudeoꝝ:sicut iter alia testant actus
aplorꝝ. Quapropter hūc pplm asaph iste nūc admo-
net:ne fidē suā corrūpat in finē:id est:in dñz saluato
rē:qui ⁊ credulitatē accipe meruit:⁊ fructum salutis
inuenit. Ista enim munera q̃diu non disperguntur:
manemus illesi:quando fuerint vitiata:a conspectu
regis reddimur alieni. Psalmum canticum vo diximus
esse:cum res actuales spirituali contemplatio-
ne discernimus:quod totum in hoc psalmo diligens
lector inuenies. Diuisio.

PRimo igressu fideles iudei dicturos se
oia eius mirabilia ꝓfitenr̃. Secūdo: rex
ipse loquiť iesus chrístus iustitiā se iudi
catuꝫ ꝑmittēs: cū tēpus generalis resur
rectiōis aduenerit. Cōmonet etiā: ne qs
audeat aliquid contra diuina mādata ꝑsumere: ⁊ eū
posit eterna pena torquere. Expositio.

Alt. nō habet
Alt. narrabi mus
Alt. nō habet

ONfitebimur tibi deus cōfitebimur tibi: ⁊ iuocabimus nomen tuū. ¶ Narrabo
¶ oia mirabilia tua. ⌋ In hoc vno vsu per
ordinē regula sancte deuotiōis exponiť.
Nā ꝑ̃ls ille iudaicus: qui erat chrō dño
crediturus: quē titulus monet: Ne corrūpas in finē:
erūpit in vocē: ⁊ in cōfessionē suā deuotissime polli
ceť. Cōfiteri est: sicut sepe diximus: multoꝫ cōfatio
ne aliqd ꝓfiteri. Nā ⁊ si vnus ꝓfessus dicať: alys iaꝫ
in fide ꝑcedētibus vel subsequētibus cognoscir̃ esse
sociatus. Sequiť iteꝫ: Cōfitebimur tibi. Soliditatē
ꝑmissiōis repetitio ipsa testať: que nunq̃ trāsitorie
poniť nisi vbi mētis firmitas iudicať: sicut est illud:
Paratū cor meū deus: paratū cor meū: ⁊ his similia.
Tibi dcm̄ est: vt alioꝫ cultura negareť: qꝫ illa est ve
ra deuotio: que solū iustissime venerať auctorē. Et il
lud ispiciamus: qm̄ mortē plerq̃ generat vel semel
terreno iudici crimina ꝓfiteri: deo aūt frequētata cō
fessio nō ꝑturit piculū: sꝫ salutē. Pulcherrim⁹ currit
ordo vboꝫ. Pri⁹ se dicit ꝓfiteri: id est: peccata deflē:
postea iuocare nomē dñi. Sic eni dignū est vt ipsius
munere ꝑus corda nra ꝓfessiōe purgemus: ⁊ sic ad au
ꝑiliū suscipiēdū nomē dñi iuocare debeamus. Nam
ad quos venire poterit: nisi quos iā ꝑprios eē cogno
scet: Qō si eū iuocet ideuotus: iudiciū sibi videť po
stulare nō veniā. Premittēda sūt ergo talia: vt ꝓfidē
rer diuinā possim⁹ iuocare clemētiā. Adiecit: Narra
bo oia mirabilia tua. Cū supi⁹ plurali numero dixe
rit: Cōfitebimur: hic singulari dic̄: Narrabo: qꝫ ppło
dei vtriqꝫ ꝑuenit: ⁊ singulr̃ dicē: ⁊ de pluralitate sen
tire. Sꝫ ista narratio: vox ꝓtroducta est fideliū: qꝫ nō
merenť magnalia diuia reuoluere: nisi qui se cogno
scūt pura deuotiōe deo seruire. Sic eniꝫ in alio psal
mo legiť: Peccatori aūt dixit de⁹: q̃re tu enarras iu
stitias meas: ⁊c. Sꝫ qs possit oia mirabilia superna
narrare: nisi ille qui sctāꝫ trinitatē breuiter rex oiuꝫ
ꝓfiteť auctorē: ⁊ id iuidue volūtati eius applicat: qc
qd in celo ⁊ in terra ineffabili administratiōe pagiť:

Alt. iustitias

¶ Cū accepo tp̄s: ego iustitiā iudicabo. ⌋ Mutatio p
sone fecit nobis alterā partē. Sꝫ hic dať itelligi: quē
admodū asaph p̄mo vsu ꝓfecte religiōis regulā com
prehēdit: vt tā cito mereret audiri. Loquiť eni dñs
chr̄s: Cū accepo tp̄s dicit: p id qō factus est hō: sic ait
in euāgelio: Dedit ei ptātē iudiciū facere: qm̄ filius
hois est. A nā vo deitatis audi qd dicat: Oia que hēt
pr̄ mea sunt: ⁊ mea pr̄is sūt. Sꝫ ⁊ illa nā que accipit:
illa que dat: vnus est dñs chr̄s: sic dicit apl̄s: Et vnus
dñs iesus chr̄s: per quē oia: ⁊ nos per ip̄s. Segť: Ego
iustitiā iudicabo: vt compūcta corda mortaliū ante
tp̄s iudicij in hoc se mūdo studiosi⁹ ꝑcarenť absolui:
ne veniētes in futura illa disceptatiōe inopinata iu
dicis snia sustinerēt. ¶ Liquefacta est terra ⁊ oēs ha
bitātes in ea: ego confirmaui columnas eius. ⌋ Dicit
dñs ante aduētū suū: terrā esse gen⁹ humanū: qō ab
illa soliditate veritatis in pctō labe resolutū est: qp
pe qui derelicto auctore nefandis idolis seruiebat.
Sꝫ quēadmodū salutari incarnatiōe subuenerit ter
re liquefacte: subsegť: Ego ꝓfirmaui columnas eiꝰ.

Joan. 5.
Ibidem. 16.
i. Cor. 8.

Alt. qui habitant

Columnas apl̄os debemus accipe: qui ꝓfirmati sunt
resurrectiōe: cū in dñi passiōe nutauerūt. Naꝫ ⁊ ipse
eos ꝓfirmauit: qm̄ Petro apl̄o dixit: Petre quotiens
expetiuit vos satbanas vt cribraret sic triticuꝫ: ⁊ ego
rogaui pro te ne deficeret fides tua: ⁊ tu aliqm̄ cōuer
sus ꝓfirma fratres tuos. Et respice vboꝫ aptissimaꝫ
sꝫietatē. Liquefacte eni terre: ꝓfirmate colūne me
rito subuenire potuerūt. Columnis eniꝫ merito apl̄i
cōparanť: qꝫ terrena vitia in imo deprimūt: ⁊ supne
¶ vrtutes ad gr̄am regni celestis extollūt. ⌋ Dixi iniqs
¶ nolite inique agē: ⁊ delinquētib⁹ nolite exaltare cor
¶ nu. ⌋ Hoc est qō supi⁹ dixit: Ego ꝓfirmaui columnas
eiꝰ. Dixit eni per ꝓphetas atqꝫ apl̄os: monita noui ⁊
veteris testamēti: ne scelerati male agerēt: sꝫ ad dñꝫ
cito se humili satisfactiōe ꝓuerterēt. Pi⁹ reuera me
dicus obseruātiā salubritatis dedit: ne vsqꝫ ad mor
bos noxios humana ifirmitas queniret. Sequiť: Et
delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. Subaudiēdū est
⁊ hic quoqꝫ: dixi. Sed ꝑus iniqs ait: vt oia pctā ꝓclu
deret: Nūc venit ad maximū vitiū excusatiōis: quo
valde laborat humanitas: vt cū se qs nō patiť dicere
culpabilē: ad excusandas excusatiōes in pctis: pegri
nas quascūqꝫ sibi causas excogitet in suo delicto: mō
diabolū arguēs: mō suasoris vba dilacerans: qui cor
nu suū videť erigere: qꝫ pctm̄ ꝑpriū per alias nititur
excusare. Quapropter tales ad veniā redire nō ꝑsu:
¶ qꝫ ꝓfessiōis remedia ꝑdiderūt. ⌋ Nolite extollere in
¶ altū cornu vr̄m: nolite loq aduersus deū ingratē. ⌋
Repetita ꝓtestatio formidinē magne vltiōis oñdit:
qꝫ semp grauius vindicať qō iterata iussiōe ꝑcipiť.
Nā cū dic̄: Nolite extollere in altū cornu vr̄m: suā
det vt a blasphema cogitatiōe cesseť: qm̄ ille in altus
erigit cornu qui ꝓtra deū ꝓcepta inigtate remurmu
rat. Nā vide qd segť: Nolite loq aduersus deū inig
tatem. Adhuc in excusatiōis curādo vitio ꝑseuerat.
Loquiť enim ꝓtra deū inigtatē: qm̄ aliqs sic estimat
cōstitutū vt pctā minime declinare potuisset: dicēs:
nō culpa sua: sed necessitate stellaꝫ ad aliqō se flagi
tiū ꝑuenisse: vt hoc magis imputet ꝓditori: qō ꝑpria
volūtate peccauit. Sed quāto veratius quātoqꝫ vti
lius: vt suū ꝓfiteať scelus qui cū nefarium ꝑpetraret
facinus vt liberareť a crimine: iuocare neglexit oiuꝫ
¶ redemptorē. ⌋ Quia neqꝫ ab oriēte neqꝫ ab occidēte
¶ neqꝫ a desertis mōtibus. ⌋ Uersus iste aliqd expetit
subaudiēdū vt eiꝰ nobis lucida possit apparere snia.
Dicit enim: Quia neqꝫ ab oriēte neqꝫ ab occidēte:
neqꝫ a desertis mōtibus: addēdū: deest dñs: vt te nō
possit agnoscere cū eū totū vbiqꝫ cōstet esse ꝑsentē:
sicut alibi legiť: Spiritus dñi repleuit orbē terraꝫ.
Que figura in secularibus lr̄is dr̄ Eclipsis: id est: de
fectus: quotiēs pleno intellectui vba aliq̃ subtrahū
tur. Sed hic factū est: nō indigētia sermonis: sed vt
studiosius querať qō fuerit necessaria taciturnitate
suppressuꝫ. Quapropter desinār blasphemi sacrilega
verba cogitare: qm̄ se iudex ꝓfiteť esse ꝑsentē: cui
subiacet oia sub veritate cognoscere. Et ne aliqs mi
reť in cōplexione mūdi duas tm̄ partes positas fuis
se: hoc melius spūalr̃ si possumus exponamus. Oriē
tē: ponamus hoies iā diuina claritate cōspicuos. Oc
cidētē: pctōres qbus adhuc lumē veritatis abscōdit.
Desertos mōtes: falsos ꝑdicatores forsitan debemus
aduertere: qui lꝫ mōtiū: id est: ꝑdicātiū sibi vsurpent
locuꝫ: tm̄ veritate deserti sūt: sicut sūt oēs hereticī vel
pagani. Ergo cū oibus generibus hoiuꝫ deꝰ ꝑnis ⁊ co
gnitor esse mōstreť: nihil tale quisq̃ debet ꝑsumere:

Luc. 22.

Psā. 56.

Psā. 49.

Joan. 5.

Psā. 74.

qō

¶ qō eū possit in illa iudicatione damnare. ⌋ Quoniā
¶ deus iudex est. Nūc humiliat ⁊ hunc exaltat. ⌋ Ecce
oīs questio de medio ꝓphana sublata est: Qm̄ deus
iudex est. Et cū sit iudex: iustū illū esse nō dubiū est.
Iudex enim dū dr̄: eqssimus sine dubitatiōe sentir̃.
Et vt hoc in isto verbo declareť inclusum: causa red
diť sincera iudicij. Nūc humiliat: ⁊ hūc exaltat. Hu
miliat vtriqꝫ supbū: exaltat humilem: qꝫ ille in se: iste
Luc. 14. ꝓfidit in dño. Sic ⁊ in euangelio legitur: Omis qui se
exaltat humiliabiť: ⁊ qui se humiliat exaltabiť. Ui
des ergo iustū iudicē: ꝓgruā partibus ꝑferre snīam.

Alt. non hꝫ

¶ Quia calix in mānu dñi vini meri plen⁹ ¶est mixto.
¶ Et inclinauit ex hoc in hoc. ⌋ Sepe diximus calicem
DEF ETY mēsurā esse potabilē: qua egra siti corpa reparanť: dic
tus a calida potiōe qua frequēter vtimur cōbiben
tes. Ita lex dñi pulchre calix dr̄: quē ambiēter ebibi
ta atqꝫ recōdita aiabus ꝑstat suauissima sospitatē.
Sequiť: Uini meri plenus est mixto. Uinū in diui
nis scripturis significat celeste mysterium: sicut in il
lis hydrys factū est: quas dñs aqua fecit ꝑleri: vt la
tices fontiū rubore vini mutata q̃litate susciperent:
quē nā nō habuit. Uñ beatus Ambrosius in hymno
sancte epiphanie: mirabilr̃ declamauit splendidissi
ma luce verboꝫ. Qō aūt dixit: Meri: sinceritatē de
signat: qō semp puꝫ: semp est limpidū. Nā refectos
hoies ad gr̄iam virtutis: nō ad vitiū ebrietatis addu
Psā. 22. cit: sicut in alio psalmo dicit: Et poculū meū inebri
ans q̃ pclaꝫ est. Plenus est mixto: vtriqꝫ dñi calix.
Uñ q̃uis iugiter bibať: nūq̃ tñ expēdiť. Qō aūt di
xit: Mixto: nouū vetusqꝫ significat testamētuꝫ: que
vtraqꝫ ꝑmixta aiaꝫ efficiūt saluberrimā potionem.
Iudei eniꝫ vinū biberūt: sed nō mixtū: qꝫ noui testa
menti noluerūt recipe sospitatē. Itēqꝫ manichei nō
biberūt mixtū vinū: qꝫ nouū testamētū ex pte recipiētes: veteris legis sacramēta ausu temerario respu
erūt. Addidit: Et inclinauit ex hoc in hoc. Dic duos
ꝑplos absolute significat: iudeoꝫ: scilꝫ ⁊ gētiū: qm̄ ex
IDI ore tulit nō credētū iudeoꝫ: qō potādū ꝓuersis po
pulis gētiū inclinauit. Felix ⁊ secura refectio: ab illo
calice salutis accipe: qui semp nouit ꝑfutura ꝑstare.
Dic modus locutiōis ꝑprius est in lr̄is sacris: qm̄ in
scripturis secularib⁹ (vt arbitror) vix ꝑualet inueniri.

Alt. nō habet

¶ Uerūtamē fex eius nō est exinanita: bibent ¶ex eo
oēs pctōres terre. ⌋ Feces dicunť: reliquie vini ꝓfidē
tes in densissima crassitudinē: ad quas solet puenire
qm̄ liquor ille supior ꝑbať expēsus. Sed qꝫ anterius
plenū calicē diximus: iuste hic negauit fecē eius exi
nanitā: ad quā puenire nō potuit: qm̄ cūctis potanti
bus eius plenitudo nō deficit. Feces eniꝫ hic nō sordes: sed ima illa atq̃ vltima vini debemus accipe.
Nā quo mō feces hr̄e potuit: qō meꝫ atqꝫ puꝫ ante
declarauit: Sed vt ad istā fecē cognosceres minime
fuisse puētū: redit ad poculū plenū dicēs: Bibent ex
eo oēs pctōres terre. Dic significat qō sepe diximus:
iudeos in fine seculi: cū alys pctōribus de isto calice
bibituros: qm̄ credere meruerint: seq̃ ecclie catholi
ce adunata fide coniūxerint. Oēs eniꝫ ad illā partē
ꝑtinēt: que credere dño ꝑstāte meruerint. Multi eni

Alt. annūtiabo in seculum

pctōꝫ in sua obstinatione mānsuri sunt. ¶ Ego aūt ¶ in
¶ secula gaudebo: cātabo deo iacob. ⌋ Gaudebo ⁊ cāta
bo: chr̄s dicit de mēbris suis: qui gaudet dum ab eis
gaudeť: qui cātat deo iacob dū psalmodiā dicit eccle
sia. Quecūqꝫ enim mēbra bene gerūt: hec (sicut sepe
¶ dictū est) capiti rationabilr̃ applicāť. ⌋ Et oia cornua
¶ pctōꝫ cōfringam: ⁊ exaltabunť cornua iusti. ⌋ Ecce
vox iudicis: ecce vox oipotentis insonuit. Nam qui
ante psallebat in membris suis: modo cōfringit cor
nua pctōris. In illa quippe iudicatione oīs potestas
humiliabiť impioꝫ: ⁊ ꝓfracta dispereūt que hic ma
gnis sublimitatibus erigunť. Respiciant ergo supbi:
q̃ sit hic turpe mutilū pecus: ⁊ erubescāt se inde pre
ferre: vnde futura illis deformitas cognoscir̃ immi
nere. Sequiť: Et exaltabunť cornua iusti. Que figu SCHE
ra dicit Catachresis: id est: abusio: quotiēs aliena rer̄
noia nō habentibus commodanť. Cornua eniꝫ iusti:
munera sunt: futuri iudicij: que retrera firmiter eri
gunť: qm̄ in eterna pulchritudine ꝑmanebūt. Pecco
toꝫ hic cornua videmus: que ibi non erunt: iustoruꝫ
hic nō cernimus: que ibi ꝑpetuo munere cōcedunť.
O humilitas eximie decorāda: que hic cerneris de
stituta. Quod maius ꝑciū habere poterit decus tuū:
q̃ vt ille eam hic assumpserit: de quo cuncta beatitu
do sine fine gaudebit: Conclusio.

Audiuimus verba dñi: non de altitudine ce
li: sed de sancta scriptura psalte
ry: cui tanto libentius pareamus: quāto nos cōmuni
ter monuisse dignatus est. Nā cum dñs moysi locu Exo. 19.
tus est: fulgura micuerūt: ꝓcrepuerūt tonitrua: mōs
quoq; sina totus fumauit: cunctos terror mortis in
uasit: ⁊ vitale mādatū sic puenit ad ꝑplos: vt magno
se putarent discrimine perituros. En beneficia dñi
salutoris: si intelligātur iugiter admirāda: linguam
ipsius quotidie gestamus in manibus. Uolūtas dñi
ca patet nobis litteris cōprehensa diuinis: ⁊ ꝑ corpo
ralē ꝑstat aspectū: vt intus cordis oculus salutariter
instruať. Nunq̃ tacet: si eū in scripturis suis psalere
festinemus. Semp ad salutaria respōsa paratus est:
nec absens aliquādo reddiť si eū puris mētibus ap
petamus. Quapropter abuciamus vt psalmus mo
net superbiā: que sceleratos ab ipso diuidit: amemus
humilitatē que sctōs illi celesti charitate coniungit.

Explicit expositio in psalmum. 74m.

¶ In finem in laudibus psalmus asaph can
ticum ad assyrios. LXXV.

NOtus in iudea deus: in israel
magnū nomē eius. Et factus
est in pace locus eius: ⁊ habita
tio eius in sion. Ibi confregit
potentias: arcū scutū gladium
⁊ bellū. Illuminans tu mirabi
liter a mōtibus eternis: turbati sunt oēs insi
piētes corde. Dormierūt somnū suuꝫ: ⁊ ni
hil inenerūt oēs viri diuitiaꝫ in manibus su
is. Ab increpatiōe tua deus iacob: dormita
uerūt qui ascēderūt equos. Tu terribilis es
⁊ quis resistet tibi: ex tūc ira tua. De celo au
ditū fecisti iudiciū: terra tremuit ⁊ quieuit.
Cuꝫ exurgeret in iudiciū deus: vt saluos fa
ceret oēs māsuetos terre. Qm̄ cogitatio bo
minis cōfitebiť tibi: ⁊ reliquie cogitationis
diei festū agent tibi. Uouete ⁊ reddite dño
deo vestro: oēs qui in circuitu eius affertis
munera. Terribili ⁊ ei qui aufert spiritum
principum: terribili apud reges terre.

Lassio.

INTER

Omnia verba huius tituli: ex pcedētib⁹ expositiōibus debēt esse notissima. Restat ergo qō nouū intulit: ad assyrios explanare. Assyry: dirigētes iterptanť: quiq; fidei regulis docti: rectis semitis ambulare contendunt. Nos alloquiť Asaph laudes dñi mirabili varietate decantans. Diuisio.

Saph: cuius vocabulū interpretari diximus synagogā. In prima parte dirigentes: id est: fideles alloquiť iudeos: designās vbi nomen dñi factū sit virtutum declaratione notissimū. Secū da parte: dicit admirāda que gesserit. Tertia: oēs deuotos admonet: vt deo terribili munera offerre nō desinant: qui spiritū principū salutari emēdatōe purificat. Que ptes: diapsalmatū sūt iterpositiōe diuise. Expositio.

Otus in iudea deus: in israel magnū nomen eius.] Potest hic versus nō nullām facere questionē: cur dictum sit in iudea notū deū: vbi magis christū dñm cōstat esse crucifixum. Sed qd sit iudea: debemus ingrere: vt nobis possit veritas sentētie relucere. Quāuis eteni in duodecim tribubus: iudeoꝝ fuerit populus distributus: a Juda trī filio iacob: iudeos cōstat esse vocitatos: ex cuius genere reges sibi diuina dispēsatione creauerūt: vt vena illa regalis ozigine carnis pueniret vsq; ad principis celestis aduētū. Quapropter iudeā: verā christi pstat esse ecclesiā.

INTER

Judea eniz pfitēs interptať: credens in illū regē: qui per virginē Mariā venit ex tribu iuda. Nam illi iudei ppzie nō dicunť: qui se a christo: id est: a iude genere extraneos reddiderūt: vnde eis nomen constat impositū. Ipsi enim in dñi traditione dixerūt: Nos regē nō habemus nisi cesarē. Unde ergo iudei verac iter dici possunt: qui nō regē christū: sed cesarē se habere pfessi sūt. Sequiť: In israel magnū nomē eiꝰ.

Joā. 19.

INTER

Israel interptari diximus: vir videns deū. Et quo modo sibi istud nomē rationabiliter vēdicare possint: qui deū nō agnoscētes tanq̄ hominē crucifigere decreuerunt. Sicut dicit apostolus: Si cognouissent nūq̄ dñz glorie crucifixissent. Amiserūt ergo z istud nomē: qui maiestati eius nequaq̄ credere voluerūt. Miserrimi hominū: qui cū munerib⁹ sacris simul z nomina pdiderūt. Ad illos ergo (vt dixim⁹) hic psalmus loquiť: qui vero lumine radiati a pfidoꝝ iniquitate discreti sunt. Quibus reuera magnū nomen est dñi: quando eū puro corde pfitenť regē regū: z dñm dominātiū. [Et factus est in pace locus eius: z habitatio eius in sion.] Mirabilis bzeuisq; sentētia: quādo locū dñi pacē esse pfessus est: qz nescit in alio requiescere: nisi qui se nouit dño pstāte trāquilla pueri sationе tractare: sicut scriptū est: Sup quē requiescit spiritus meus: nisi sup humilē z quietū z tremētem verba mea. Sed ille pacē pbať habere cuz dño: qui aduersum mādata eius: ꝛia volūtate nō litigat: qui segť iussa dominātis: z ad omne pceptū diuinū suuz flectit arbitriū. Pax eni vera est: cō cordiā habere cū moribus pbis: z litigare cū vitys. In spiciēdū quoq;: q̄ locū dño dedit: qui loco nō claudiť. Sed cū vbiq; sit totus: nec aligbus spatys ambiať: localiter tamē inesse dicť: gbus ppitius adesse dignať. Sequiť: Et

INTER

habitatio eiꝰ in sion. Sion: sicut sepe diximus: mōs est bierosolymis pstitutus: cui nominis iterptatio est speculatio: per quā deus fideliū corde pspicit. Naz cū se oculis carnalibus deitas reuerēda nō pādat: cogitationi tamē purissime: se diuinitas sūma nō denegat. Ex ipsa enī videť parte: vnde eiꝰ portamus imaginē. Nā z ipse mōs sit sion: qui eū meruerit sincera mēte pspicere. In illo ergo habitat a quo pbať itelligimuq; modo in sanctis trī mentibus requiescere ducť qui oēm locū spatiosa largitate cōplectitur.

Alt. potētia

[Ibi pfregit †cornua arcuū: scutū gladiū z belluz.] Ibi: in illa pace scilicet: z in illa cōtemplatiōe deitatis quā supius dixit. Nam vbi dñs pacis habitare dignať: ista frāgunť: nec possunt talia pualere: nisi vbi se humana pcertatio pbať accēdere. Cornua arcuū: significāt malitiā supboꝝ: ex qbus veniunt innoxys vulnera z nefanda discrimina. Scutū: hic accipiēdū est: ad pcertationes iniquissimas: z diabolica fraude psumptas: Gladi⁹: ad periculosa atq; manifesta vulnera. Postremū itulit: bellū: quod absolute paci mōstrať esse ptrariū. Nec oia notū est pfracta atq; minuta discedere: vbi venire certū est pacis auctorem.

SCHE

Que figura dicitur Energia: id est: imaginatio: que actum rei in corporeis oculis subministrat. [Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis.] Uenit ad secū dā partē: vbi diuersa dñi miracula cōsequēter exponit. Et ne quereretť ista illuminatio vnde puenire potuisset: addidit: A mōtibus eternis: id est: pdicatoribus: qui vere mōtes eterni sunt: qz ppetua z incommutabili sublimitate cōsistūt. Terreni enī montes: tēporales z inanimati sunt: illi munere dñi semp sapiētes nozūt esse ppetui. Et pulchre veritatis ozdinē custodiuit. Illuminare dixit dñz per mōtes eternos: qz ipse ppbetis atq; apostolis dedit qō per totū mūdū pdicatione sancta vulgatū est. Et memoria recōde: qz per hoc epitheton eternis: veros pdicatores a falsis sequestrauit hereticis. Illi enim eterni dici nō possunt: qui peruersitatis caduca docentes cum suis dogmatibus abolētur. [Turbati sunt oēs insipiētes corde. Dozmierūt somnū suū: z nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manibus suis.] Superius dixit: fideles a dño illuminatos esse per mōtes: nūc insipiētes corde turbatos posuit atq; cōfusos. Non immerito: qm̄ de pdicationibus sanctis: vnde illuminati sunt iusti: insipiētes inde turbati sunt: z recedētes a vero lumine tenebzosa mūdi desideria sūt secuti. Isti dozmierūt vigilātes: somnūq; in bonis actibus habuerūt: qui pfusis semp turbabanť errozibus. Bene aūt somnū appellauit infideliū vitā: qz vigilare non est: pfutura negligere: z caduca pquirere. Et bene addidit: Suū: vt eos a beatoꝝ quiete discerneret. Nā iste somnus fallaꝝ atq; deceptoz est: vt modo se gaudeāt diuitias acquisisse: modo nobilissimo conugio copulatos: modo claris bonozibus fuisse subuectos. Sed vide q̄lis eos pfusio subsequať: Et nihil inuenerunt viri diuitiaꝝ in manibus suis: vt soli hominū pdāt: qō minime possederunt: fiatq; illis in amissione luctus: qui nō habuerūt fruēdo letitiā. Et intēde quē admodū auaros designat atq; definit. Dicit eniz: viri diuitiaꝝ: scilicet qui pecunys suis captiua mēte deseruiūt. Sequiť pulchra Emphasis: vt adhuc in manibus suis querāt: cū se nihil tenuisse cognoscāt. Emphasis gppe est: exaggeratio duplex. Una que plus significat q̄ dicit. Altera que demōstrat etiā id qō nō dicit. Sz hic illa pars eiꝰ est: que significat etiā qō nō dicit. Nā ponēdo viros diuitiaꝝ: totiꝰ mūdi desideria eos habuisse designat: vt per similitudinē somni diuersa desideryū sui pceptione luderenť. [Ab increpatione tua deꝰ iacob: dozmitauerūt qui ascēderūt equos.]

SCHE

equos.] Cū soleat increpatio strenuos viros cautos atq; vigilātes efficere: hic ab increpatione dñi qui est deus iacob dozmitasse dicit incredulos: vtiq; qz sancta monita negligēter atq; stupidis mētibus audierūt. Sed qui sint isti qui dozmitauerit: pseqūter exponit. Qui ascēderūt equos: id est: qui in supbiā crescētes q̄si eqs currētibus mūdi istius illecebras puganť. Et si causaz tāte pcipitationis excutias: feruoz ille dozmitat: festinatio stertit: actusq; ipse tā pceps somno sepultꝰ est. Talis fuit ille pharao: qui ascēdēs curꝰ atq; equos: increpatiōes dñi obstinata mēte ptē psit: z dozmitādo puenit ad eternū somnū: vbi nulla requies iueniť. [Tu terribilis es z quis resistet tibi

Alt. ex Alnou hz

† tūc † ab ira tua.] Paulo attētius itueamur: qd vlus iste pnūtiet. Superius dixit: increpare dñm eos qui ascēdūt equos: id est: qui ad supbiam psiliūt. In illa aūt iudicatione cunctis dicit esse terribilē: quādo in gloria maiestatis sue veniēs supbos addixerit: z humilibus corde ppetuā otulerit dignitatē. Hic enim multi resistūt pceptis eiꝰ: quādo illa magis appetūt: qui ipsius monitis ibibenť. Tūc aūt qs resistet tibi? Hoc negatiue legēdū est: qz nemo ibi potest improboꝝ resistē: vbi cognoscūt dñm oia scelerata damnare. Tūc eni dicit: id est: tempore iudicy: qui etiā dies ire dicť z furozis: qz nihil vlterius per patiētiā dissimulabiť: qñ iaz in ipios vindicať. [De celo † iudiciū iaculatus est: terra tremuit z quiet.] Hic vtus ipa iudicationis exponiť: qz de illa sūmitate potētie: sic descēdit iudiciū tanq̄ fortissima certaq; manu iaculū destinatū. Sed lācea ista plagā efficit tēporalē: illud aūt iudiciū impios eterno vulnere sauciabit. Segť: Terra tremuit z quiet. Terra: sicut sepe dictum est: hic significat corpulētos grauissimos peccatores: qui diuine sentētie auctozitate damnādi sūt. Vi tremefi

Alt. auditum fecisti iudicium

Matth. 25.

unt: cū audierit: Ite in ignē eternū. Quiescūt: cuz in ppetua damnatione recipiūtur. Sed quies ista: sine requie est. Quiescūt eni a malis opibus: sed in supplicio nō qescūt: qppe qui eterna flāma cruciādi sunt.

Alt. manus iue nio

[Cū exurgeret in iudiciū deꝰ: vt saluos faceret oēs † getos terre.] Uersus iste ad superiora iūgēdus est. Dicit eni: Terra tremuit z quiet: cū exurgeret in iudiciū deꝰ. Bene aūt dicť: exurgē in iudicio suo: qm̄ hic getus oia ptulit cū iudicatus est chrs: q̄ius z ibi cuncta sub trāquillitate diiudicet. Sz exurge: tractū est a iudicibus mūdi: qui qñ aliqd districta seuerita te cēsuerit: dicunť exurgē: qz cōmoti videnť cōmissa crimina vidicare. Et ne iudicū illud ad solā damnationē malozꝝ crederes eē faciēdū: addidit: Ut saluos faceret oēs getos terre. Quieti terre sūt: qui nullis vitys mūdi buiꝰ iflāmata volūtate rapiunť: sed eq̄bili se moderamine tractātes: sicut supius dictū est: pacē mētis pbanť habere trāquillā. Vi salui fiūt: cū dono dñi pmia pmissa recipiūt. [† Quia cogitatio hominis pfitebiť tibi: z relique † cogitationū diē festū agēt tibi.] Uenit ad tertiā ptē: monēs vt qz solus est dñs cui festiuitas sūma debeať: reddāt vota deo terribili: qui supbiā pricipū puertē pōt ad humillimā sanctitatē. Cogitatio vo nra: primū pfiteť deo: qñ peccata pterita humili satisfactione damnauerit. Sed qz fragilitas humana semp debet lugere qō peccat: addidit: Et relige cogitationū diē festū agēt tibi. Reliquie cogitationū sūt post effusas lachzymas: z assiduam ptritionē cozdis: pteritoꝝ criminū recozdata pnicies. Hic dño aget diē festū: qñ se ab illo iteritu peccatoꝝ sentit esse liberatū. Hinc est qō bebzei emūda ti sozdibus peccatoꝝ: festiuū munus dño iubenť offerre: qō z qnquagesimus psalmus mihi videť tāgē. Nā cū dicit: Ulsquequaq; laua me ab iniustitia mea z a delicto meo mūda me: pteriti tpis pnicies metuī vēturi iudicy dño pfiteť. Uis etiā audire: agētē pphetā in spiritu diē festū: post multa psequiť. Tunc acceptabis sacrificiū iustitie oblatiōes z holocausta: tūc imponā sup altare tuū vitulos. Sic beata germanitas psalmoꝝ: mutua sibi veritate psentit. [Uouete z reddite dño deo vro: oēs qui in circuitu eius offertis munera † terribili.] Cū oia pcepta dñi nos implē

Alt. nō habet

Psa. 50.

Exo. 20.

1. Cor. 7.

Psa. 2.

Alt. Terribili

pueniat: sitq; nobis necesse vocē eius iussionis audire: hic admonet z Asaph vt primū vouere: postea reddere debeamus. Nō imerito: qz sūt multa que etiaz nō pmittētes debeamus exoluere: vt est illud: Non occides: nō mechaberis: nō furtū facies: z cetera delicta que vetamur efficē. Alia sūt que nisi voueamꝰ implē nulla lege pstringimur: vt virginitatē seruare: heremū petē: z quotidiana nos maceratiōe ieiunys pstringē. Talia ergo iuitat pmitti: que nisi pollicemur omnimodis nō debemus. Licet eni z pnugium querere: z in sancta ecclesia cōmozari: z cōpetēti refectione gaudere: sed trī bis melioza cū pmissa fuerit: iubet esse reddēda: sicut dicit apls: Qui matrimonio iūgit vginē suā bene facit: z qui nō iūgit meliꝰ facit. Addidit: Deo vestro: vt significet fideles: qui cultura sancte trinitatis exultāt. Segť: Oēs qui in circuitu eius offertis munera. Isti sunt oēs qbus dixit: Uouete z reddite: nō hereticis vtiq; nec paganis: sz eis qui altari eius munera reddere catholica institutione festināt. In circuitu gppe res agit: cū munera fideliū sacratissimis altaribus offerunť. Naz qō ait: Terribili: specialiter respicit ad deuotos: qbus etiaz suauis esse dinosciť: sicut legiť: Seruite dño in timore: z exultate ei cū tremore. Nā prauis z pteptozibꝰ: terribilis nō est. Nā si dñm metuerēt: vtiq; honesta se pversatione tractarēt. [† Et ei qui aufert spiritus principū: terribili apud reges terre.] Adhuc magnificētiā dñi fidelis pdicator exponit. Dicit enī vouendū illi terribili qui aufert spiritū principū: id est: supbie vel tumoris. Et vt pversos deberes aduertere: itulit: Apud reges terre: vtiq; qui corpus suū regere ac moderari dñi munere meruerūt. Hic eniz supbie spiritu vacuatos reges itelligamus: nō potestate ptumentes: qz magis in ista parte miraculum est: q̄ superbia tumidi non sunt puniti: sed potius indulta cōuersione liberati.

Conclusio.

Ecce ille Asaph qui in titulo dictus est commonere dirigentes: vsq; ad dñi christi sacramenta peruenit: terribilē regibus pnūtians: quē crucifigendum hebzeoꝝ clamauit insania. Quapropter intelligite pertinaces: quia dirigentes nō estis: sed potius errātes: qui audire noluistis tam saluberrimum per cuncta monitozem. Et ideo dispersi per aliena regna viuitis: sacrificia non habetis: qui sceptrum noluistis patrioticum diligere sed romanum. Nam dum confitentes: latino sermone dicantur iudei: quemadmodum sic appellari potestis tam graviter obstinati? Cur ergo vltionem tantā nō aduertitis: qui ipsum quoq; nomen post omnia perdidistis? Dimidiatus est hic textus psalmozuz: z quantos dñi largitate trāsiuimꝰ: tāti nobis ad finē supesse noscūtur. Ozemus vt qui nobis gratiaz pstitit in pteritis: ipse nobis auxiliū concedat efficaciter in futuris.

Explicit expositio in psalmum. 75ᵐ.

¶ In finem pro Jdithun psalmus Asaph. LXXVI.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad deuz ⁊ intẽdit mihi. In die tribulationis mee deuz exquisui manibus meis nocte ꝓtra eũ: ⁊ nõ suz deceptus. Renuit ꝓsolari anima mea: memor fui dei ⁊ delectatus suz: ⁊ exercitatus suz ⁊ defecit spiritus meus. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum ⁊ nõ sum locutus. Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mẽte habui. Et meditatus sum nocte cũ corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ scopebã spiritũ meuz. Nunqd in eternũ proijciet deus: aut nõ apponet vt cõplacitior sit adhuc? Aut in finez misericordiã suaz abscidet: a generatione in generationẽ? Aut obliuiscet misereri deus: aut cõtinebit in ira sua misericordias suas? Et dixi nũc cepi: hec mutatio dextere excelsi. Memor fui operꝝ dñi: qz memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis: ⁊ in adinuentionibus tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster: tu es deus qui facis mirabilia. Notã fecisti in populis virtutẽ tuã: redemisti in bracchio tuo ppl'm tuũ: filios iacob ⁊ ioseph. Viderũt te aque deꝰ: viderũt te aque ⁊ timuerũt: ⁊ turbate sũt abyssi. Multitudo sonitꝰ aquarꝝ: vocẽ dederũt nubes. Eteni sagitte tue trãseũt: vox tonitrui tui in rota. Alluxerũt coruscationes tue orbi ẽre: cõmota est ⁊ ꝓtremuit terra. In mari via tua ⁊ semite tue in aqs multis: ⁊ vestigia tua nõ cognoscẽt. Deduxisti sicut oues ppl'z tuũ: in manu moysi ⁊ aarõ.

IN finẽ: notũ est significare dñm saluatorẽ. In Jdithun quoq trãsiliẽs eos: in superioribus titulis diximus: nomẽ istud qd debeat indicare. Asaph ꝓgregationẽ appellari manifestũ est. Sic istoꝝ nominum expositione tractata: ꝓgregatio debet aduerti: que vitia istius seculi gloriosis passibus transiliuit: ⁊ ad illum finem peruenit cui nihil potest simile reperiri. Totus ergo psalmus hic a fideli ꝓgregatione cãtabitur: que Asaph nomine cõtinetur. Diuisio.

ASaph iste quẽ diximus vitioꝝ trãsilitorẽ. In prima narratione psalmi ad dñm se clamare testat: ⁊ tribulationibus suis: qõ solet fidelibus accidere: se magis insinuat eruditũ. Secũda narratione cogitationes enumerat: que solẽt pulsare in hoc mũdo corda laborãtiũ. Tertia: beneficio diuinitatis in meliorẽ sensuz se asserit pmutatũ: vt operã potẽtiãqz dei: fixa mẽte cogitaret: quibus rebus cognoscit assidua exercitatione ꝓfecisse. Quarta narratione ꝓsequit: quẽadmodum per dominum saluatorem facta sint in populis diuina miracula. Expositio.

VOce mea ad dñm clamaui: ⁊ vox mea ad deũ ⁊ intẽdit mihi.] Asaph iste mundanoꝝ desiderioꝝ transilitor eximius: nõ pro icolumitate corpis: nõ pro diuitiis acquirẽdis: nõ pro bonore capiẽdo: sed amore dñi: qui iaz pfectis ifũdit: clamat ad dñz: vt in hoc gymnasio ꝓfessiõis ꝓtẽplatio diuinitatis eum spiritualr ꝓsolet. Nã qõ dicit: Voce mea: modus ille locutionis est quẽ iã in. 73° psalmo posuimus: vbi ait: Incẽderũt igni sãctuariũ tuũ: ⁊ bis similia. Que figura in lr̃is secularibus ꝓleonasmos appellat: quã nos quoq ponamus itrepidi: cũ ⁊ pater Augustinus in modis locutionũ frequẽtissime eaz cõmemorasse noscat. Sed animaduertẽdũ est: qm̃ ille tm̃ clamet ad dñm qui eũ talia petit: q̃lia se datuꝝ fidelib° pollicet. Nã qui eum pro rebus trãsitorꝝ rogat: nõ ad dñm clamare cognoscit: q̃uis ipm̃ petẽ videat. Repetit: Et vox mea ad deũ: subaudiẽdus: puenit. Sed qd'tm̃ expeteret nõ designat: merito qz nõ est illi necessariũ dicẽ qõ pstet: qui solus nouit largiri qõ expedit. Quapropter viri sapiẽtes sũt: qui se potestati diuinitatis ordinationiq; cõmittũt. Ips solũ expetũt: ⁊ oia ꝓspera ꝓsequũt. Sic Isaias ppheta dicit: Dñe deꝰ nr̃ pacẽ tuã da nobis: oia enim pstitisti nobis. Sequitur: Et intẽdit mihi. Ecce vox illa breuis: sed pietate magnifica: ad dñm missa hoc egit: vt dignaret itẽdere. Sed qd ibi nõ pstitit: qm̃ talia miseratus idulsit: Illꝰ qppe respicẽ: liberare est: ⁊ tã magna ꝓferre: q̃lia nõ pualet auidus pcator expetẽ.] In die tribulationis mee deũ exqsiui manibꝰ meis nocte ⁊ corã eo: ⁊ nõ sum deceptus. ⁊ Negaui ꝓsolari ⁊ anima mea.] Solẽt mũdanis desiderys occupati: in tribulationibus optare: vt ab illa possint quã sustinẽt necessitate liberari: vt si egrotꝰ est sanitatẽ querat: si peregrinus patriã: si paup expẽsas. Iste vt breui petitione oia pfutura ꝓcluderet: nihil de suis angustys vociferatus est: nec impatiẽter que sustinebat ingessit: sed tanq̃ getus: ac maloꝝ suoꝝ nescius: in die tribulatiõis sue toto desiderio ꝓtẽplationẽ dñi pquirebat. Addidit: Manibꝰ meis nocte corã eo ⁊ nõ suz deceptus. Dic cõplectit quẽadmodũ dñm viriltr ingsiuit: ⁊ qui fructus eiꝰ actionis apparuit. Manibꝰ meis: opibꝰ dicit bonis: que diuinis noscunt ꝓuenire mãdatis. Nocte: mũdi istiꝰ significat vitã: que q̃uis lucẽ hr̃e videat: pctoꝝ tm̃ obscuritate fuscata est. Corã eo: id est: non ad faciẽ hominũ: sz in abscõso: sicut ipe dicit: Nolite facẽ iustitiã vrãz corã hoibꝰ ⁊c. Illo enim psente fit: qm̃ humanꝰ nõ affectat aspectꝰ: vt vanis laudibꝰ itumescat: cũ se aliqs boni qcq̃ fecisse disseminat. Sequit: Et nõ suz decept°. Ille reuera nõ decipit: cui pmissa complent. Solliciti° aũt pquirẽdũ est: q̃re dicat: Negaui ꝓsolari animã meã: qui iã dñi ꝓtemplatiõe gaudebat. Sãctꝰ vir iure negat illis rebꝰ ꝓsolari animaz suã: que humanis desiderys appetunt. Ut si fatigat vigilys: remissaz vagationẽ querat: si iciunys: corpꝰ suũ ꝓgrua hylaritate reficiat: si tristis est: amicoꝝ cõfabulatiõibꝰ trãsferat. Isti vo vna fuit ꝓsolatio: itẽtionẽ suã ponẽ semp in dño.] Memor fui dei ⁊ delectatus suz: ⁊ exercitatus suz ⁊ defecit ⁊ paulisp spiritus meus.] Ecce quẽadmodũ refectus est: qui mundanis rebus animã suaz ꝓsolatã se fuisse denegauit. Nam cum dei memores sumus: totius munere suauitatis explemur: nec potest aliquid par esse: quãdo nos ceperit gratia diuina satiare. Sequit: Exercitatus suz ⁊ defecit paulisper spũs meus. Exercitatũ se dicit in illa cõtẽplatione diuina: cũ tractaret qua sapiẽtia cuncta disponat: q̃li porẽtia vniuersa ꝓtineat: oia simul faciẽs ⁊ tã multa mirabili ordinatione dispẽsans. Et neẽe erat vt itellus eiꝰ deficeret: cũ se in vna retractatione tã innumerabilia: tã ingẽtia ꝓgrediẽtes: sic alibi legit: Cõsideraui opa tua ⁊ expaui. Bñ aũt posuit: Paulisper: qm̃ ⁊ si ad tps visus est defecisse: paulopost itelligit potuisse recreari.] Anticipauerũt vigilias oculi mei: turbatꝰ suz ⁊ nõ suz locutus.] Uenit ad scõaz narrationẽ: in qua cogitationũ suarũ estus enumerat. Dic enim oclos suos anticipasse vigilias: quas in dei laudibus sollenniter exhibebat. Istas: vsus nr̃ ꝓsueuit vocare nocturnos. Hoc enim illis neẽe est ꝓtingẽ: qui ad spũales cogitatiões semp intenti sunt. Reddit enim cura puigiles sensus: nec somnũ capiũt: nisi qui vniuersa sollicitudie vacuant. Sequit: Turbatꝰ suz ⁊ nõ suz locutꝰ. Oñdit reuera tps fuisse nocturnũ: qm̃ ipse bõ recogitãs animi sui secreta pergrit. Turbatꝰ est qppe recordatiõe peccantiũ: qz humanũ genꝰ in delictoꝝ ꝓcipitia corruebat: ⁊ pio dolore pro alys cruciabat: qui iã vitia mundana trãsceẽderat. Tacuit ergo: qm̃ ꝓfũda nocte nõ habebat solatiũ humani colloquy: quo tpe cautꝰ cogitat qcũq; deliberat.] Cogitaui dies antiq̃s: ⁊ annos eternos.] Ingredit deliberatiũ dicẽdi genꝰ: qõ suis mẽbris diligẽter explicitũ: in huiꝰ ptis fine mõstrabimꝰ. Dicit enim: q̃re turbatus est: qm̃ dies cogitauit antiquos: Ade videlz: gbꝰ humanũ genꝰ peccatis tenebat obnoxiũ. De gbꝰ: ⁊ alio loco dic: Ecce veteres posuisti dies meos. Sz isti tẽporales atqz caduci sũt: ⁊ labili varietate fugitiui. Sz ꝓtra dies antiquos: annos ponit eternos: qz sic isti momẽto pereũt: sic futuri penni lõgeuitate ꝓsistũt. In istis morꝝ dñat: in illis regnat vita ppetua. Isti edaci trisitia corrodent: in illis iusti secura felicitate gaudebũt. In istis denizqz fugit omne qõ venerit: in illis stabit qcqd accesserit. Sz qd est hoc: qꝰ iste vir iã deo dedit? ꝓtra dies antiq̃s eternitatẽ ponit annoꝝ? Cogitabat enim cur labẽtes dies ⁊ q̃s tenẽ nemo possit: tãtopẽ desideret ⁊ querat humanitas: ⁊ illos eternos qui soli nobis sũt spãliter appetẽdi negligam°: ꝓtemnam°: nec credamus eẽ: dũ eos in psenti nõ valeam° aspicẽ. Merito ergo turbat° est: qui tã prauis pluasionib° peccatores cognouerat subiacẽ.] In mẽte habui. Et meditatus suz nocte cũ corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ ⁊ vẽtilabaz in me spiritũ meũ.] Caput isti° vsus: supiori iungẽduz est. Est enim: ita ⁊ annos eternos in mẽte habuit: nõ sicut stulti: qui hoc qõ audiũt neqz credũt neqz in sua memoria reponũt: sz obliuioni mandãt qõ negligentius acceperũt. Iste enim in mẽte habuit annos eternos: qm̃ credebat eẽ vẽturos. Meditat ẽt cũ corde suo: qui aiaz suã facit aliqd cũ rõne tractare. Cũ illa enim logmur taciti: cũ illa exercemur getis: nec soli sumus qm̃ cũ ipa suscepta altercatiõe ꝓfligimꝰ. Sequitur: Exercitabar ⁊ vẽtilabã in me spũm meuz. Propꝝie actꝰ ipse deliberationis expmit. Exercemur enim qm̃ per retractatiões inumeras estuam°: ⁊ q̃si in palestra aie spũali ꝓcertatione fatigamur. Uentilat aũt spũs: cũ huc atqz illuc: in vẽti more celerrima cogitatione trãsfert. Spũs enim vt° est aie: que itẽtiões eius ꝓplere ꝓtẽdit.] ⁊ Et dixi: nũqd in eternũ pyciet deꝰ: aut nõ apponet vt ⁊ bñplacitũ sit ⁊ ei adhuc.] Cũ iste Asaph trãsilitor vitioꝝ: totiꝰ mũdi cogitaret angusti-

as: ⁊ spũs eiꝰ diuinis meditatiõibꝰ exerceret: dixit: Nũqd deꝰ in eternũ pyciet genꝰ humanũ: vt non ei aduẽtus sui miseratiõe ꝓspiciat? Ille enim iã bñficia dñi futura sentiebat: qui de celestis misericordie promissa pietate tractabat. Sequit: Aut nõ apponet vt bñplacitũ sit ei adhuc? Istud: Nõ: nequaq̃ negãtis: sz potiꝰ affirmãtis est. Apponet enim: id est: pstabit: vt ei bñplacitũ sit genꝰ humanũ: qm̃ dignabit icarnationis sue declarare mysteria. Qõ aũt ait: Adhuc: expectãtis est: nõ dolẽtis. Nam q̃uis fieri posse crederet: emergẽ tm̃ subsequẽti tpe ꝓfidebat.] Aut in finẽ misericordiã suã abscidet: a ⁊ seculo ⁊ gnõne.] Misericordia dñi est: qꝰ de maria vgĩe nasci ꝓz carnẽ ꝑ nr̃a ifirmitate dignatꝰ est. Hãc dñs nõ abscidit: quã pro boiuz salute per ppbetas cecinit eẽ vẽturã. De quo loco: Stephanꝰ eps mẽcyclis ad Leonẽ pncipez scribens mirabiliter dicit. Indutꝰ est filiꝰ tunicã corpis: hoc est: integrũ hoiem de sancta vgĩe: quã scũs spũs texuit ineffabilr: in ingressu inenarrabilr: in egressu cõpbẽsibiliter. Ingressus est inuisibilis: egressus est visibilis. Ingressus est deꝰ vbũ: egressus est idẽ ⁊ hõ. In finẽ vo significat plenitudinẽ tpis: qm̃ vẽire dignatꝰ est. De quo tpe Joãnes apls dixit: Filioli nouissima hora est. Addidit: A seclo ⁊ gnõne. A seclo: in quo decretũ fuerat vt veniret. A gnõne: iudaica scilz: q̃s carnis cognatiõe etiã frẽs appellare dignatꝰ est. O promissio gliosa: o pceptio salutaris: si agẽs meruissent: qõ eis singulari munere pstabat.] ⁊ Nũqd obliuiscetur misereri deꝰ: aut ꝓtinebit in ira ⁊ misericordiam suã.] Obliuisci illõ possumꝰ qõ nobis accedit ⁊ recedit. Deo aũt cui misericordia subaltr̃ inest: quẽadmodũ põt obliuisci qõ ab ipo nõ pbat auferri? Nunc q̃ pnũtiabat misereri deũ: qz eiꝰ puidebat aduẽtũ. Nãque fortior misericordia: q̃ vñ mundi clades cogscit eẽ sublata? Sequit: Aut ꝓtinebit in ira misericordiaz suã. Respice q̃ mirabili ordie aduẽtꝰ iste descript° est. Ubiqz misericordia ponit: qz miseris res tãta prestat. Facilꝰ est enim dño ꝓtinẽ irã: q̃ ab eiꝰ trangllitate cogscit aliena. Sz magis ad misericordiã pnus eẽ credat: que nũq̃ ab eiꝰ maiestate didit: sic ꝑ Isaiaz dic: Nõ in eternũ videx in vobis ero: neqz per oẽ tps irascar vobis. Quapropter nõ ĩ ira ꝓtiebit misericordiã: sz in misericordia irã potiꝰ abstiebit: si tm̃ in B seclo cõuersio devota pueniat. Et memẽto qꝰ ira ĩ dño abusiue: nõ ppꝛie dicat. Peractũ est deliberatiũ dicendi genꝰ: cui° mẽbra suis vsibꝰ apta reddamꝰ. Cogitatio ipi° habuit dies antiq̃s ⁊ annos eternos suis q̃litatibꝰ ⁊ efficiẽtys cõparare: q̃s ptes in sua mẽte reposuit: ⁊ in eis spm̃ suũ diuinis fluctuatiõibꝰ vẽtilauit: elegit tm̃ tertie ptis sic in deliberationibꝰ fieri solet: certã absolutãqz sniaz. Dixit enim: Nũqd in eternũ pyciet deꝰ vt nõ apponat vt bñplacitũ sit ei adhuc? Et reliquos duos versus qui in pdictam vident ꝓuenire sniam.] Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelsi.] Interiecto diapsalmate secũdo: venit ad tertiaz narrationẽ: vbi post cogitationez bonoꝝ: translatus ad saluberrimũ sensuz: cõpetẽter se asserit imutatũ. Dic enim pmor: Nũc cepi: q̃si sape: q̃si itelligere: q̃si adlumẽ spiẽdidissimũ puenire: qppe qui leratꝰ erat ĩ opibꝰ dñi. Sz qd sit istud: Nũc cepi: sequẽti snia declarat. Que figura dr̃ Ephexegesis: id est: explanatio dicti supiorꝝ. Dicit enim: Hec est mutatio dextere excelsi. Mutatio: nomẽ equiuocũ est. Nã mutari dicimur: qm̃ in pessima ptẽ erroze aliquo faciente delabimur. Sed ne tale hic aliqd sentiret: cõ mutationẽ in

se dicit factā:quā dextera dñi ꝓtexit opari. Dextera enim excelsi:cbrs est dñs:per quē sic sum⁹ cōmutati:vt de ꝓditiōe seruili mereamur etiā eiꝰ filij nūcupari. Hāc in se cōmutationē fieri sentiebat:quā ꝓcedi chrīano ꝑplo qñq; gaudebat. [Memor fui operū dñi:q; memor ero ab initio mirabiliū tuorū:.] Cōmutationē de se factaꝝ in sua dicit ꝑmanē memoria:q; meliora mereꝰ suscipe:qui collata bona de corde nō ꝑbat amittē. Sz ne tm̄ de se exultare videreꝰ:sequitur:Quia memor ero ab initio mirabiliū tuorū:vtiq; que humano gñi pius miserator idulsit. Primū:q; Adā fecit ad imaginē ⁊ similitudinē suā. Deide:q; oblationē abel iusti suscepit. Nō in arca noe crescēte diluuio:in ministeriū ecclie aīalia diuersa saluauerit. Ut abraā filiū suū offerēte:typū sui aduētus celesti pietate mōstrauerit. Postremo:q; ipse ad liberādus hoies venire dignat⁹ est. Nec erāt ab initio credo mirabilia que sanctū virū sua recordatione mulcebāt. [Et meditabor in oīb⁹ opib⁹ tuis:⁊ in ꝓsiderationib⁹ tuis exercebor.] Cognoscam⁹ quo puenerit mūdi istius trāsilitor egregi⁹. Promittit enim se miserīcordia dñi suffragāte in eiꝰ opib⁹:id est:in scripturis diuinis assidua cogitatiōe meditari:vbi nullū tediū nulla satietas est:sz ꝗtū ꝗs plus hauserit:tāto amplius dulcia sensa ꝓquirit:vñ centesimus octauusdecimus psalm⁹ multa dictur⁹ est. Sz q; fidelib⁹ nō sufficit solūmō legē:nisi etiā bonorū operū fruct⁹ sedula pietate mōstrare:dic. In obtuationib⁹ tuis exercebor:id est:in ꝓceptis tuis salutarib⁹:humili deuotiōe vsabor. Exercitatio enim bñ nra dr:qñ iussa dñi ipo miserāte pagim⁹. [Deus in sancto via tua:q; de⁹ magn⁹ sic de⁹ noster:.] Venit ad laudes dñi:qb⁹ fortitudinē eiꝰ māsuetudinēq; cōmemorat:vt beniuolētiā pyssimi iudicis facili⁹ ipetrarēt iterata ꝓconia. Apparet qppe sanctū virū certissima fuisse pollicitū. Constat enim ⁊ libris eū ⁊ opib⁹ eruditū:qñ ad paternas laudes deuota exultatiōe ꝓrupit. Dicit enim: De⁹ in sancto via tua. Scūs:chrs est dñs:sic ipse dicit: Custodiam meā qñ sanct⁹ sum. Idē ipse viā se dicit:vt est illud: Ego sum via vitas ⁊ vita. Sz cū fidē hoib⁹ ꝓtebuit:qua pater ꝓfectissime noscereꝰ:via ꝓris iuste dr:q; per ipm quēadmodū trinitas colereꝰ accepim⁹. Ipse enim dixit: Ite baptiçate oēs gētes:in noīe ꝓris:⁊ filij ⁊ spūs sci. Sequit: Quis de⁹ magn⁹ sic de⁹ noster: Iā qñ erudit⁹ in spiritu sancto let⁹ exultat:potētiāq; dñi vniuersis ꝓferēs simulachris:que falsa ꝓuasione in terra colebant. Illa enumerant vilissima:ifirma:despiciēda:dñs aūt noster magn⁹:fortis ⁊ terribilis:oia faciens q̄cūq; vult in celo ⁊ in terra. Ergo hic vsus ꝓtra illos ꝓcrepādos dr:qui adhuc superstitionū erroꝛe cecabant:vt ifelices agnoscāt quē refugiunt ꝗs sequunt. Hoc schema dr Syndicasmos: qd latine interpretat collatio siue ꝓiunctio. Fit aūt ex cōparatione ꝗrioꝝ:qñ aut ꝑsone aut cause:siue in cōtrariū siue in sile cōparant. [Tu es de⁹:qui facis mirabilia ꝓsolus. Notā fecisti in ꝑris vtutē tuā.] Cum dicit: Tu es de⁹:essentiā diuine maiestatis ostendit: sic ipe dic: Ego sum qui sum. Esse enim ipsi ꝑprie cōuenit:qui vt sit nulli⁹ adiutorio ꝓtinet:sed nāe sue potētie semp magn⁹:semp excelsus:semp īcōmutabilis ꝑseuerat. Quapropter ipse est qui facit mirabilia solus. Nam ꝗ hic ⁊ sanctis suis facē sepe ꝓstiterit:solus tm̄ est qui mirabiles opationes ad effectū sue volūtatis adducit. Sz videam⁹ q̄re dixerit: Solus: cū ⁊ filij ⁊ spūs scūs cooperenꝰ in oīb⁹? Solus dixit:q; trinitatē sanctā vnū dñm:vnū deū veraciter ꝓfitemur:sicut ipse dic: Audi israel: dñs de⁹ tuus: de⁹ vn⁹ est. Sequit: Notā fecisti in ꝑris vtutē tuā:id est:cū in hūc mūdū misit dñm saluatorē:qui sic dicit apls: dei vtus est:⁊ dei sapia. Notū enim fecit:qñ eū ⁊ illi notus habuerūt qui facietenus sciebāt:⁊ illi altiꝰ ꝓtēplati sūt qui eū ꝑris filius fideli mēte crediderūt. Nor⁹ ergo fact⁹ est ꝑplis ifidelib⁹ solūmō corpe:fidelib⁹ aūt ⁊ diuitate:sic in euāgelio dic: Beati mundo corde:qñ ipsi deū videbūt. [Liberasti in brachio tuo ꝑplm tuū:filios israel ⁊ Ioseph.] Sēsus excolit supiorē. Dicit enim qd ꝓstiterit humano gñi paterna clementia:qñ in brachio suo:id est:in dñio saluatore liberauit ꝑplm suū:sic legit: Et brachiū dñi cui reuelatus est: Et ne hres ambiguū quē ꝑplm liberauit:sequit: Filios israel ⁊ Ioseph. Populū:sepe dixim⁹:intellectu pluralē numerū ꝓtinere:q̄uis singulariter ꝓlat⁹ esse videat. Quapropter filios israel:iudaicā plebes que tm̄ credidit debem⁹ accipe. Ioseph:alterā que venit ex gētib⁹. Sz siue que credidit de iudeis:siue que de gētiū vocatiōe collecta est:vn⁹ est dei ꝑplus:q̄uis tpe credulitatis siue diuisus eē videat:sic in euāgelio dicit: Sunt aūt oues que nō sūt ex hoc ouili:opz me ⁊ eas adducē vt fit vn⁹ grex ⁊ vn⁹ pastor. Nā noīe Ioseph:gētiū fidē nō īcōueniēter aduertim⁹:q; iste Ioseph:q̄uis filij⁹ fuerit Iacob:qui ꝓmo vocat⁹ est israel: tm̄ q; tradit⁹ est a fratrib⁹ ⁊ puenit ad gētes:vbi bono rabilis babebat ⁊ potēs:ita vt eiꝰ arbitrio egyptiorū terra regereꝰ:rōnabiliter eiꝰ noīe gētes idicant:que dño saluatori deuota mēte crediderūt. Nā ⁊ ipz nomen Ioseph:idicat crescēs:qō gētib⁹ ꝓueniēter aptatur:ex qb⁹ chrī ecclia semper augeꝰ. Ergo sensus iste est:q; ⁊ de ꝑplo israelitarū:⁊ de gētiū ꝓgregatione liberauit eos in brachio suo:id est:in dño saluatore: qui ei credē puro corde maluerūt. [Uiderūt te aque de⁹:viderūt te aque ⁊ timuerūt:⁊ ꝓturbate sūt abyssi.] Venit ad q̄rtā narrationē:vbi iā let⁹ refert quas vtutes chrī dñi maiestas effecerit. Nā de ꝗ dixerat ꝑus: Notā fecisti in ꝑris vtutē tuā:nūc dic de ipso: Uiderūt te aque de⁹. Per aqs:ꝑplos significare frequēter scriptura diua testat:qñ eas ⁊ videē cōmemorat ⁊ timere. Ipse sūt enim aque:que sensu rōnabili dñz cognoscē vel metuere potuerūt. Nā vide qd addidit: Uiderūt te aque ⁊ timuerūt:qñ vtiqz in bruto elmto nō poterat euenire vt tantā miraculorū manifestationē cogscerēt ⁊ timerēt. Sequit: Et turbate sūt abyssi. Idest ꝑplos ⁊ in B ꝓmone debem⁹ numerosiores aduertere:qui more ligdi elmti:vitiorū flatibus cōmouenꝰ. Sz feliciter tūc turbati sunt:qñ ad ꝓuersiōis studia puenerūt. Et itēde qō subsequētia vsqz ad finez psalmi:p figurā Parabolen dicint qñ res gñe dissiles sibimet comparant. [Multitudo sonitus aquarū:vocem dederūt nubes. Etenim sagittē tue ꝓtrāsierūt.] Multitudo sonitus aquarū est:qñ psalmodia dulcis offert:qñ gemitib⁹ ac lachrymis culpa diluit:qñ gre ꝓto suscepto munere referunt:⁊ q̄ñ mare ꝓfragosuz:ita in sanctis ecclys resonant diuersa vota ꝑplorū. Sz q̄re sit fact⁹ sonit⁹:multitudines aquarū pulchre subiecit:q; vocē dederūt nubes. Nubes:ꝓdicatores significare sepe iā dixim⁹:de qb⁹ scriptū est: Mandabo nubib⁹ meis ne pluat sup eā ibrem. Qui vocē suā magnā dederūt:cuz ꝓcepta dñi vulgauerūt in toto orbe terrarū:sicut ⁊ alius psalm⁹ ante ꝓdicauit. In oēm terraz exyt sonus eorū:⁊ in fines orbis terre verba eorū. Hinc sonitus venit aqua-

Deut.6.
1. Cor.1.
Mat.5.
Mat. redemit
Mat. iacob
Isa.53.
Mat. adinuentionibus
Mat. nō habet
Exo.3.
Joan.10.
Mat. trāsiuit
Isa.5.
Psa.18.
SCHE
INTER

rum:hinc turbate sunt abyssi:q; vba ista ꝓdicationū errantib⁹ populis deuotiora studia ꝓtulerūt. Sequitur: Etenim sagitte tue pertransierunt. Sagittas hic euangelistas decēter aduertimus:qui ꝓdicationibus suis deuotos ꝑplos vsqz ad cordis intima medicinaliter transfoderunt:non inflicto vulnere:sed salute. [Uox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre:cōmota est ⁊ cōtremuit terra.] Et hoc quoqz cōparatiue dr:q; tonitrui vox ita reuoluit:quasi de rotis venire ꝑstrepentib⁹ audiat. Sic enim cum de summo fundit spatio celorum volubili murmuratione pertranseunt:vt rotatus atqz sinuosus ipse sonitus sentiat. Siue magis in rota orbem terrarū debemus accipere:qui in speciem rote absoluta rotunditate cōcludit. In rota ergo:id est:in mūdo:vox tonitrui eius egressa est:qñ ꝓdicatores christi circulū totius orbis vbis tonantibus impleuerūt. Sed ille nubes:illa tonitrua:sequit qd fecerunt. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre. Dignis comparationibus bñficia diuina narrant:vt res celestes supernis similitudibus exponant. Illuxerunt coruscationes:diuina ꝓcepta dicit veritatis lumine radiātia que tenebras hominū per totum mundū salutari illuminatione fugauerunt. Dicit enim:tonitrua ⁊ coruscationes iste quid egerint:vt terra:id est:corpora nostra cōmouerenꝰ ⁊ cōtremiscerent audito tanto miraculo. Cōmotos quippe ⁊ tremefactos illos dicit:qui verbū dei fideliter audientes:ad conuersionis studiū christi munere puenerunt. [In mari via tua:⁊ semite tue in aquis multis:⁊ vestigia tua nō cognoscent.] Si ad litteraz hoc velis accipere:in mari fuit via eius:qñ super dorsa pelagi visualiter ambulās: Petrū apostolū vt ad se veniret euocauit. Siue magis illud intelligendū est: In mari vie tue:in cogitationibus hoīum:que velut mare perfidū fluctuāt: vbi tamen ille vias habet:qñ eos sibi larga pietate subdiderit: Aque multe:conuersorū est turba gentilium:vbi sunt semite dñi:id est:vie ipsius:dū ad eos venire dignat. Sequit: Et vestigia tua nō cognoscētur. Hoc cum imputatione legendū est:vt cū palam venerit:tantisqz se demōstrauerit miraculis:non sit tm̄ cognitus ab ifidelibus iudeis. Merito ergo illis ꝓprobrat:qui tante maiestati:⁊ tam ꝓsentibus beneficys credere noluerunt. Uestigia siquidē:significant ꝓsentiam corporalē. Nam vestigium est plante signum:qō facimus ambulantes. [Deduxisti sicut oues populū tuū:in manu Moysi ⁊ aaron.] Cū hoc miraculuz nulli alterꝰ possit aptari:sine dubio ⁊ illa imputatio que precessit:q; nō cognouerunt vestigia eius:ad ꝑplm pertinet hebreorū. Deducti enim sunt in Moysi ⁊ aaron manu:id est:operatione:quam diuersorū miraculorū nouitate faciebāt. Et bene dixit: Sicut oues:non tm̄ oues:q; non credendo facti sunt bedi. Dic enim: Sicut:veritatē nō significat:sed imaginationē. Moyses aūt interpretat assumptus:qñ de flumīe collectus est a filia ꝓharaonis. Aaron vero fortitudinis mons. Que noīa ipsas quoqz virtutes quas fecerunt videnꝰ exprimere. Moyses enim inter alia iubente dño:in aquis est operatus:quādo in mari rubro hebreos viaz fecit habere terrenā:significans per baptismatis donū liberandū esse ꝑplm fidelē. Aaron ecclie tenebat imaginē:quā bene monti fortissimo cōparauit:que ⁊ honore sancto ꝓminet:⁊ fidei soliditate cōsistit. His enim ducibus israelitarū ꝑplm diuina virtute legimus esse liberatum.

Mat. illuxerūt
Mat. turbate

Conclusio.

O idithun vere humanarū rex trāsilitor egregie:qui psalmū mirabili istitutione cantasti:in tribulationibus exercitatus:negasti te vllo mō cōsolatū. Deinde:deliberatio tua ad ꝓfectā noscit peruenisse sentētiā. Tertio:sentis te iam feliciter imutatū:nec tm̄ ꝑsperis animū relaxas. Sz cū te semp intentū ad magnalia dñi ꝓfteris:augmento quodā sapiētie:iugiter ꝓfecisse cognosceris. Quarto:miracula chrī sub magna exultatione cōcelebras: ⁊ cū diuersa ꝓcurris:istitutionē chrīstiano ꝑplo qua saluē ostendis. Presta dñe:vt solita nos iubeas pietate purgari:quatenus qui sumus actuum qualitate dissimiles:clementia tua faciat esse consortes.

Explicit expositio in psalmū. 76m.

Intellectus Asaph. LXXVII.

Attendite populeꝰ meus legem meā:inclinate aurē vestram in verba oris mei. Aperiā in parabolis os meū:loquar ꝑpositiones ab initio. Quāta audiuimus ⁊ cognouimus ea:⁊ patres nostri narrauerūt nobis. Nō sūt occultata a filijs eorū:in generatione altera. Narrātes laudes dñi ⁊ vtutes eius:⁊ mirabilia eiꝰ qui fecit. Et suscitauit testimonium in iacob:⁊ legē posuit in israel. Quāta mādauit patribꝰ nostris nota facere ea filijs suis:vt cognoscat generatio altera. Filij qui nascentur ⁊ exurgēt:⁊ narrabūt filijs suis. Ut ponant in deo spem suā:⁊ nō obliuiscant operū dei ⁊ mandata eiꝰ exquirāt. Ne fiant sic patres eorū:generatio prauā ⁊ exasperans. Generatio que nō direxit cor suuz:⁊ nō est creditus cū deo spiritus eius. Filij effrem intēdētes ⁊ mittētes arcū:conuersi sunt in die belli. Nō custodierūt testamētū dei:⁊ in lege eiꝰ noluerūt ambulare. Et obliti sunt benefactorū eiꝰ:⁊ mirabiliū eiꝰ que ostēdit eis. Coram patribꝰ eorū fecit mirabilia in terra egypti:in campo thaneos. Interrupit mare ⁊ ꝑduxit eos:⁊ statuit aquas q̄ñ in vtre. Et deduxit eos:in nube diei:⁊ tota nocte in illuminatiōe ignis. Interrupit petrā in heremo:⁊ adaquit eos velut in abysso multa. Et eduxit aquam de petra:⁊ eduxit tanq̄ flumina aquas. Et apposuerūt adhuc peccare ei:in irā excitauerūt excelsū in iaquoso. Et tētauerūt deū in cordib⁹ suis:vt pereret escas aiab⁹ suis. Et male locuti sūt de deo:dixerūt nūqd poterit de⁹ parare mensaz in deserto? Qm̄ pcussit petrā ⁊ fluxerunt aque:⁊ torrentes inundauerūt. Nunqd ⁊ panē poterit dare: aut parare mensaz ꝑplo suo? Ideo audiuit dñs ⁊ distulit:⁊ ignis accensus est in iacob

ꝛ ira ascendit in israel. Quia nõ crediderũt
in deo: nec sperauerunt in salutari eius. Et
mandauit nubibus desup: ꝛ ianuas celi ape
ruit. Et pluit illis manna ad manducandu:
ꝛ panẽ celi dedit eis. Panẽ angelorũ mãdu
cauit hõ: cibaria misit eis in abũdantiã. Trã
stulit austrũ de celo: ꝛ induxit in virtute sua
africũ. Et pluit sup eos sicut puluerem car
nes: ꝛ sicut arenã maris volatilia pennata.
Et ceciderũt in medio castrorũ eorũ: circa ta
bernacula eorũ. Et manducauerũt ꝛ satura
ti sunt nimis: ꝛ desideriũ eorũ attulit eis: nõ
sũt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eo
rũ erant in ore ipsorũ: ꝛ ira dei ascendit sup
eos. Et occidit pingues eorũ: ꝛ electos israel
ꝑediuit. In oibus his peccauerũt adhuc: ꝛ
nõ crediderunt in mirabilibus eius. Et de
fecerunt in vanitate dies eorũ: ꝛ anni eorũ
cũ festinatione. Cũ occideret eos querebãt
eũ: ꝛ reuertebantur ꝛ diluculo veniebant ad
eũ. Et rememorati sunt q̃ deus adiutor est
eorũ: ꝛ deus excelsus redemptor eorũ est.
Et dilexerũt eũ in ore suo: ꝛ lingua sua men
titi sunt ei. Cor aũt eorũ nõ erat rectũ cũ eo:
nec fideles habiti sunt in testamẽto eius. Ipse
aũt est misericors ꝛ propitius fiet peccatis
eorũ: ꝛ nõ disperdet eos. Et abundauit vt
auerteret irã suã: ꝛ nõ accendit omnem irã
suam. Et recordatus est q̃ caro sunt: spiri
ritus vadens ꝛ nõ rediens. Quotiens exa
cerbauerũt eũ in deserto: in irã cõcitauerunt
eũ in inaquoso. Et conuersi sunt ꝛ tentaue
rũt deũ: ꝛ sanctũ israel exacerbauerũt. Nõ
sunt recordati manus eius: die qua redemit
eos de manu tribulãtis. Sicẽ posuit in egy
pto signa sua: ꝛ prodigia sua in campo tha
neos. Et cõuertit in sanguinẽ flumina eorũ:
ꝛ imbres eorũ ne biberent. Misit in eos cy
nomiã ꝛ comedit eos: ꝛ ranam ꝛ disperdi
dit eos. Et dedit erugini fructus eorum: ꝛ
labores eorũ locuste. Et occidit in grandine
vineas eorũ: ꝛ moros eorũ in pruina. Et tra
didit grandini iumẽta eorũ: ꝛ possessiones
eorũ igni. Misit in eos iram indignationis
sue: indignationem ꝛ iram ꝛ tribulationẽ:
ĩmissiones per angelos malos. Viam fecit
semite ire sue: nõ pepercit a morte animarũ
eorũ: ꝛ iumenta eorum in morte ꝓclusit. Et
ꝑcussit omne primogenitus in terra egypti:
primitias ois laboris eorũ in tabernaculis
cham. Et abstulit sicut oues populũ suũ:
ꝛ perduxit eos tanq̃ gregem in deserto. Et
deduxit eos in spe ꝛ nõ timuerunt: ꝛ inimi
cos eorum operuit mare. Et induxit eos in
montẽ sanctificationis sue: montẽ quẽ acq
siuit dextera eius. Et eiecit a facie eorũ gẽ
tes: ꝛ sorte diuisit eis terram in funiculo di
stributionis. Et habitare fecit in tabernacu
lis eorũ: tribus israel. Et tentauerunt ꝛ exa
cerbauerũt deum excelsũ: ꝛ testimonia eius
nõ custodierunt. Et auerterunt se ꝛ nõ ser
uauerunt pactũ: quemadmodũ patres eorũ
cõuersi sunt in arcũ prauũ. In irã cõcitaue
runt eum in collibus suis: ꝛ in sculptilibus
suis ad emulationẽ eũ prouocauerũt. Audi
uit deus ꝛ spreuit: ꝛ ad nihilũ redegit val
de israel. Et repulit tabernaculũ silo: taber
naculũ suũ vbi habitauit in hoibus. Et tra
didit in captiuitatẽ virtutem eorũ: ꝛ pulchri
tudinem eorũ in manus inimici. Et cõclusit
in gladio ꝑplm suũ: ꝛ hereditatẽ suam spre
uit. Iuuenes eorum comedit ignis: ꝛ virgi
nes eorũ nõ sunt lamentate. Sacerdotes eo
rũ in gladio ceciderunt: ꝛ vidue eorũ nõ plo
rabant. Et excitatus est tanq̃ dormiens do
minus: tanq̃ potens crapulatus a vino. Et
ꝑcussit inimicos suos in posterior: oppro
brium sempiternũ dedit illis. Et repulit ta
bernaculũ Ioseph: ꝛ tribũ effrem non ele
git. Sed elegit tribum iuda: montem sion
quem dilexit. Et edificauit sicut vnicornis
sanctificium suũ: in terra quam fundauit in
secula. Et elegit dauid seruũ suũ ꝛ sustulit
eũ de gregibus ouium: de post fetantes acce
pit eũ. Pascere iacob seruũ suum: ꝛ israel
hereditatem suam. Et pauit eos in innocen
tia cordis sui: ꝛ in intellectibus manuũ sua
rum deduxit eos.

Quotiens intellectus inuenit in titulis: magni cuiusdã rei nobis significantia de clarat. Nam cum intellectum generaliter dicamus: q̃cq̃d nos aduertere bonũ malumq̃ facit: hic tñ intellectus ponit quando sensus noster perfecta intelligẽtia tendit ad dñm. Asaph vo diximus hebrea lingua significare synagogã: latine collectionem. Sed q̃ intellectus premisit: fidelem hic synagogam loqui declarauit. Ex probare enim malis nequeunt: nisi corda fidelium. INTER

Diuisio.

Quanto psalmus hic ꝓbat esse longissimus: tanto studiosius debet numerosis diuisionibus aperiri: vt ꝛ per distinctionẽ melius elucescat: ꝛ ipsa partiũ sectione fastidium longitatis abstergat. In ꝑma ꝑte psalmi: duo tñ versiculi psone dñi ꝓbantur aptari: vt reuerẽtia crescerẽt sequentiũ dictorũ:

vbi ipse rex facere videbat initiũ. Scõa ꝑte: latius loquit Asaph: imputans iudeis q̃ tantis bñficijs domini extitisse, ꝓbarent ingrati: illi trã prauitate distorti: cor suũ nequaq̃ dñi iussionibus admouerunt. In tertia vo numerant quanta munera israelitico ꝑplo vtus diuina ꝑstiterit: nec tñ illi a murmurationib⁹ cessauerũt. Quarta dicit: qualis in eis vindicta puenerit: ꝛ quẽadmodũ sit miseratione dñi mollita sententia. Quinta ꝑte: ꝓpter murmurationes eorũ vindicatũ in eis est: sed itẽ ad supplicationẽ dñi cognoscentes eius magnalia redierunt. Sexta: denuo illi dolose locuti sunt: ꝛ errores solitos sunt secuti: miseri cordia tñ dñi nõ eos passa est dissipari: q̃d malis eorum iuste potuisset infligi. Septima dicit: quẽadmodum dñm cõcitauerint in deserto: cũ tñ ꝓpter ipsos decẽ plagis egyptiorũ ꝑplꝰ fuerit vehementer afflictus. Octaua: bñficia dñi referunt: ꝛ iudaice obstinationis itẽ culpa subiungit. Nona: vltio grauissima subsequit: ita vt captiuitati ꝑplm tradiderit: ꝛ tabernaculũ silo: in quo habitare inter hoies videbat abiecerit: posteaq̃ elegit montẽ sion: ꝛ dauid seruum suũ: de cuius semine chrs dñs nasceret: qui mundo salutaris medicus adueniret. Sic per hũc psalmum ab initio electionis gentis hebraice: vsq̃ ad aduentum dñi saluatoris facta descriptio est. Expositio.

Al. popule

Attendite ꝓpulus meus legẽ meã: inclinate aures vestrã in verba oris mei. In hoc ꝓncipio loquit deus: qui per Moysen legẽ dedit hebreis. Et dum dicit: Legem meã attendite: nõ tãtũ vult q̃d dr aurib⁹ ꝓcipi: quãtũ veritatẽ dicti cordis oculis intueri. Attendit enim audita: qui res dictas deuota mente respexerit. Dum dicit aũt: Populus meus: illos profecto significat: qui eius mãdatis obedientes fuerunt. Nõ enim aut ꝓphete: aut alꝰ iusti a nostra fide dici potuerũt alieni: qui actus illos ꝑmi tẽporis ꝓpũ aliter

1. Cor. 10.

acceperunt: sicut dicit aplꝰ: Nolo enim vos ignorare fratres: q̃ patres nostri oes sub nube fuerũt. Et paulo post: Et oes eundẽ cibũ spiritualẽ manducauerũt: ꝛ oes eundẽ potũ spũalẽ biberũt. Sequit: Inclinate aurẽ vestram in vba oris mei. Dic affectus ꝓcipitur audiendi: q̃n qui toto corde vult audita ꝓcipere: aurem suã cognoscit inclinare: vt humilis ac paratꝰ accipiat: q̃d de ore sancte potestatis emanat. Sed nota q̃ iam inter fideles accipit: cui auscultãdi tanta cura delegat. Aperiã in parabolis os meũ: loquar propositiones ab initio. Attentũ sibi reddit auditores: cũ se parabolis dicit esse locuturũ: vt nõ remisse possit audiri qui se tãq̃ granditer ꝓmittebat effari. Parabola enim greco vocabulo dr similitudo: q̃n illud q̃d intelligi volumus: per cõparationes aliquas indicamus. Sic enim ferreũ quẽpiam dicimus: q̃n durũ ac fortẽ desideramus intelligi. Cum velocẽ: ventis aut auibus comparamus. Et intuere q̃ dñs os suum dicit Asaph: qui est iferius locuturus. Vñ merito eũ intellectus ꝓcessit: cui tam magna erat testimonij grã cõferenda. Sequit: Loquar ꝓpositiones ab initio. Loquit vtiq̃ ipse: qui loqui facit. Nã q̃uis alie no ministerio ꝓmo deprõmat: spiritus sanctus loquitur: cuius ꝓcepta vulgant: sicut dicit aplꝰ Petrus.

2. Pet. 1.

Nõ enim vnq̃ voluntate humana allata est ꝓphetia: sed spiritu sancto acti locuti sũt sancti hoies dei. Propositiones autẽ: obscuras ꝛ abditas significant questiones: que adhibita disputatione soluẽde sunt. Das suo loco positas: cõpetentius admonemus. Ab initio videlicet veteris testamenti dicit: sicut Asaph infra locuturus est. [Quanta audiuimus ꝛ cognouimus ea: ꝛ patres nostri narrauerunt nobis.] In ꝑsona dñi psalmi buiꝰ honorabili capite ꝓstituto: venit ad secũdã ꝑtem: vbi Asaph introducitur loquẽs: cui nõ tanq̃ humana vba: sed celestẽ debemus suscipere iussionẽ. Oꝛta: multitudinẽ rex demonstrat. Audiuimus ꝑtinet ad ꝓphetas. Cognouimus ad nouum respicit testamentũ. Audita sunt enim: cũ ꝓphetarẽtur. Cognita: dũ implerent per dñm chrm. Sequit: Et ꝑres nostri narrauerũt nobis. Patres suos: Moysen dicit ꝛ alios ꝓphetas veteris testamenti: qui de dñi aduentu multa locuti sunt ꝛ illuminati predicauerunt: q̃d ꝛ iste fieri ꝑuidebat. Iusti enim nõ essent nisi ꝓbarent credere que dicebãt. [Nõ sunt occulta a filijs eorũ: in generatione altera.] Hec que refert: patres suos de aduentu dñi predicasse dicit: nec a filijs eorũ abscõdita fuisse magnalia: id est: ab spiritualibus filijs: qui eorũ imitatores fuerunt. Nam q̃d dixit: In generatione altera: iam nõ hebreorũ sed gentium significat ꝓgregationẽ: q̃ ex aqua ꝛ spiritu sancto indiuidue trinitatis beneficio regenerant: vnde [illi itelligentie vero lumine sunt repleti.] Narrantes laudes dñi ꝛ virtutes eius: ꝛ mirabilia eius que fecit.] Ordo vborũ talis est: Annuntiauerunt nobis patres nostri narrantes laudes dñi. Facta quippe domini narrare: laudasse est: cuius dũ opera referunt: gloria semp augetur. Virtutes eius: significat liberationes: quas fecit in populo iudeorũ: q̃n eos de Pharaonis ipia potestate liberauit. Mirabilia vo: q̃ eos in deserto magnalibus pauit: q̃ eis gentes potentissimas leuissima cõcertatione subiecit. Addidit: Que fecit: vt nõ tñ ꝓmissa: verumetiã cõpleta esse viderent. Hec aũt cuncta: ex testamenti veteris referuntur hystoria. Hystoria est enim: preteritarũ rerum fida cõmemoratio: ab etatis nostre memoria remota. DEF

[Et suscitauit testimoniũ in Iacob: ꝛ legẽ posuit in israel.] Venit ad illud q̃d superius dixit: Loquar ꝓpositiones ab initio. Initium quippe: vetus est testamentũ: vnde inferius dicturus est. Illud fortasse cõmemorat in Iacob testimonium suscitatum: q̃n cũ angelo colluctans: in prefiguratione futurorũ: tactus vno femore claudicauit: significãs israeliticũ ꝓplm: partem fidei firmitate cõstare: partem a sua potius salute discedere. Hoc enim fuit ꝑplꝰ erraturi vel credituri testimoniũ: q̃d Iacob cõcertatio illa predixit. Suscitatũ aũt dixit: q̃si in lucẽ redditum: q̃d somno ignorãtie videbat oppressũ. Ipm est q̃d supꝰ ꝓmisit: Aperiã in parabolis os meum: scilꝭ q̃n ab isto initio erat locuturus talia. Sequit: Et legẽ posuit in israel: vt eos vtiq̃ deuotos esse suo dño cõmoneret: ne vana volũtate ꝓmissi in deuios laberent errores. Propꝛie dictũ est: Legẽ posuit: q̃si peccatorib⁹ iugũ: leuibus pondus: erraturis vo ꝓtestationis exemplũ. Vñ DOG

alio loco ait: Quia iusto lex nõ est posita. Hoc est q̃d supꝰ dixit: Loquar ꝓpositiones ab initio. Sed hoc cõgrue suis locis diligẽs lector aptabis: q̃ vbiq̃ ista cõmemorare fastidiũ est. [Oꝛta mandauit patribus nostris nota facere ea a filijs suis: vt cognoscat generatio altera. Filij qui nascent ꝛ exurgent: ꝛ narrabũt ea filijs suis.] Versus isti significant per generationes hominum mandata domini fuisse transmissa: ne quis putaret vni datum: quod omnibus cognoscitur attributum. Acceperunt enim iudei: quod ad christianos nõ est dubium peruenisse. Ideo enim additũ est: 1. Tim. 1.

Ut cognoscat generatio altera:nõ vtiqꝫ iudaica:sed
quã de gentib⁹ cõstat electã.Altera enim hic extra
neos ſignificat:nõ ꝓpinquos.Nã qõ ſequiť:Filij qui
naſcent ⁊ exurgẽt:⁊ narrabũt ea filijs ſuis:vult intel
ligi ſine dubio chr̃ianos:qui ꝑdicationes ſanctas:ad
aiãꝫ ſaluté cõferẽdã ſuis poſteris vtiqꝫ tradiderũt.
Al.nõ habet [Ut ponãt in deo ſpem ſuã ⁊ nõ obliuiſcanť operũ
dei ſui:⁊ mandata eius exqrant.] Utilitas paterne
ꝑdicationis hic euidẽter expreſſa eſt:vt poſteri eoꝝ
ſpem ſuã nõ ponãt in lege que punit:ſed in grã cõceſ
ſa qui redimit.Sequiť:Et nõ obliuiſcanť opeꝝ dei
ſui:ſicut fecerunt pfidi iudei:qui oblito auctore ſuo
ad culturas ſe demonũ trãſtulerũt.Addidit:Et man
data eiꝰ exgrãt.Ipſa eſt enim dei ſũmi vera recorda
Al. generatõ praua ⁊ exõ ſperans. Generatio q̃ nõ DOG tio:ſi mandata eiꝰ denotis mentibꝰ ipleamus.[Ne
fiant ſicut patres eoꝝ ꝗgenus prauũ ⁊ peramaꝫ.He
nus qõ nõ direxit cor ſuũ:⁊ nõ eſt creditus cum deo
ſpũs eiꝰ.] Dis vſlbꝰ duobꝰ ſub definitionib⁹ pulchris
notať pfidia iudeoꝝ.Dicit enim:Ne fiant ſicut pres
eoꝝ:qõ fuit genus prauũ ⁊ pamaꝫ.Henus prauũ:qꝫ
vitatẽ recipere noluerunt. Neceſſe eſt enim diſtorti
pmaneãt:qui regulã rectã nõ ſequunť. Peramaruꝫ
dixit:id eſt:ſupra cunctas acerbitates aſperrimũ:vt
qui ad eos venerat ſaluãdos:in eius potius armarẽ
tur exitiũ.Sequiť:Henꝰ qõ nõ direxit cor ſuuꝫ:hoc
eſt:qõ ſupius dixit:prauũ. Nã ſi vtiqꝫ direxiſſet cor
ſuũ:nec extiterat prauuꝫ:nec a deo redditum fuerat
alienũ. Ille enim dirigit mentem:qui ad diuinas ſe
corrigit iuſſiones:nec aliqd ſuipbia humane preſumi
tionis excogitat:cũ regi oĩa diuinitatis adminiſtra
tione cognoſcit. Nã qõ repetendo dicit:Henus:ad il
los tñ reſpicit:qui in ſua obſtinatione mãſerũt. Ce
terũ fuerũt ex iudeis:qui dño pura mente famulati
ſunt.Addidit:Et nõ eſt creditus cum deo ſpũs eius:
Illius ſpiritus nõ crediť eſſe cũ deo:qui operas eiꝰ
viſuales nõ itelligit myſterys ſpũalibus applicãdas
ſed totũ ad illud vult referre qõ cerniť. Sicut iudei
fecerunt: qui tñ miraculis preſentib⁹ intenti:nihil
Al.nõ habet ad ſpũalẽ intelligẽtiam ſalubriter retulerunt.[Filij
effraim intẽdẽtes arcũ:⁊ mittẽtes ſagittas cõuerſi
INTER ſunt in die belli.] Effraim: interpretať frugifer:ſiue
vbertas. Dic filius fuit Joſeph iunior:quem Jacob
auus ſuus pmario loco ꝓpoſeratis manib⁹ bñdixiſſe
legiť in veteri teſtamẽto. Eius filij abundãtes mu
nerib⁹ diuinis:⁊ pollentes paterna bñdictione:defe
ctu fidei corruerunt. Intenderũt enim arcũ:⁊ miſe
Exo.19. runt ſagittas:qñ admonẽte Moyſe:dixerũt:Quecũ
qꝫ locutus eſt dñs deus noſter faciem⁹ ⁊ audiemus.
Ibidem. 32. Cõuerſi ſunt aũt in die belli:qñ aaron dixerũt: Fac
nobis deos q̃s adorem⁹. Uides oĩa parabolis ⁊ ꝓpo
ſitionib⁹ explicari. Nam iſte ſenſus ad illos ꝓtinet:
qui aliqd precipitata feſtinatione pmittũt:nec tñ in
ea cupiunt pſeuerare ſnia:ſicut Petro aplo contigit:
Matth. 26. qui ter negauit eum:cũ quo ſe pmiſerat eſſe moritu
rũ.[Nõ cuſtodierunt teſtamentũ dei:⁊ in lege eius
Al.bñfactoꝝ noluerunt ambulare.Et obliti ſunt ꝓbñficiorũ eius:
⁊ mirabiliũ eiꝰ que oſtendit eis.] Canſa reddiť:quo
mõ filij effraim conuerſi fuerint in die belli:ſcilꝫ qꝫ
nõ cuſtodierũt teſtamẽtũ dei:⁊ in lege eiꝰ noluerũt
ambulare:⁊ obliti ſunt bñficioꝝ eiꝰ ⁊ mirabiliũ eiꝰ
que oſtendit eis. Hoc ſic planũ eſt vt expoſitione nõ
egeat.[Coã patrib⁹ eoꝝ fecit mirabilia in terra egy
pti:in campo thaneos.] Uenit ad tertiã partẽ:in qua
poſt tranſitum maris rubri:bñficia collata deſcribit.
Iſti ſunt quos ſuperius dixit:genus prauũ ⁊ perama
rũ. Narrat enim coã patribus eoꝝ facta miracula:
id eſt:Moyſe:aaron:alyſqꝫ ſenioribꝰ:vt manifeſtis
rebus cõſtantius credere debuiſſent:cũ patrũ dulcis
ac firma ſoleat eſſe relatio. Et vt oẽm ſcrupulũ dubi
tationis adimeret:⁊ puintiã dixit ⁊ locũ vbi noſcũ
tur facta que dicta ſũt. Sed nec hoc vacat:qõ dicit:
In campo thaneos. Thanais enim ſignificat humi INTER
le mandatũ:qõ in terris poſitus chr̃s docuiſſe cogno
ſciť dicens:Diſcite a me qꝫ mitis ſum ⁊ humilis cor
Mat.11 de:⁊ inuenietis requiẽ aiabus veſtris. Hoc etiã coã
patrib⁹ fecit:qñ noui teſtamẽti mandata predicauit.
Al.et [Interrupit mare ⁊ perduxit eos:Iſtatuit aquas q̃ſi
in vtrem.] Cũ ſit mare liquidũ elementũ:ruptuꝫ po
tius maluit dicere:q̃ diuiſum. Quia reuera ruptum
eſt:qñ in geminũ latus peregrina ſibi ſoliditate per
manſit:vt nõ tam pelagus q̃ rupes putarenť excise.
Perduxit eos:ad pmiſſam ſcilicet terre ſecuritatem:
vbi iam cõmuni ſorte ſine metu pelagi viderenť in
cedere. Naꝫ qõ ſequiť:Statuit aquas quaſi in vtrẽ:
hoc ad illud ꝓtinet qõ dixit: Interrupit mare:vt ſie
ſtaret imobilis:tanq̃ incluſa fuiſſet in vaſis. Et nota
Al. deduxit quemadmodũ reſignanť pmiſſe parabole.[Et ꝗedu
xit eos in nube diei:⁊ tota nocte i illuminatiõe ignis.]
Exponit qõ ſupius dixit:Et pduxit eos in nube diei.
Siqdẽ diei:ſignificat dñm chriſtũ:qꝫ cum ipſe eſſet
verus dies:tñ pfidis carnis ſue nube celatus eſt.Uñ
mirabile genꝰ locutionis elixit:ſic antiqua facta nar
rare:vt magis que ſunt vẽtura videať expримere:vt
aliter audiendũ:aliter ſit nihilominus ſentiendũ:in
nullo tñ dubia:qꝫ ſunt vtraqꝫ veriſſima. De ſunt pro
miſſe parabole celeſti integritate depoſite:hec indi
cia certiſſima vitatis.Sequiť:Et tota nocte in illu
minatione ignis. Dic euidentius ſignificat chriſtia
nos:quos in hac nocte ſeculi luminis ſui claritate cu
ſtodit. Omnia enim iudeis in figura cõtigiſſe teſtať
apls dicens: Nolo enim vos ignorare fratres:qꝫ pa 1.Cor.10.
tres noſtri omnes ſub nube fuerunt:⁊ omnes mare
trãſierunt:⁊ omnes in moyſe baptiçati ſunt in nube
⁊ in mari ⁊c. Unde a nobis magne ſemp grẽ referen
de ſunt:qꝫ miraculis predixit tantis ac talibus:que
nobis erat in meritis pmia largiturus.[Interrupit
petram in beremo:⁊ adaquauit eos velut in abyſſo
multa.] Cõſideremus q̃ ex contrarys rebus fuerint
oſtenſa miracula. Undaꝫ maris fecit primitus quaſi
ſaxeam pendere rupem:nunc dicit petram manaſſe
fontes irriguos:vt oſtẽderet vniuerſas creaturas eiꝰ
iuſſionibus obedire:ſz cõtraria nãliter videanť exi
ſtere. In beremo dũ dicit:collati muneris grãm du
plicauit:vt ibi faceret tale miraculum:vbi non erat
aliud in neceſſitate remediũ. Adaquauit aũt poſuit:
vt iumenta magis videreť ſignificare nõ boies:qui
tãtis bñficys gratias agere neſcierũt. Qõ aũt dixit:
Uelut in abyſſo multa:copiã largiſſime vndẽ decla
rauit:que velut de abyſſo pelagi ita multa pfluxit.
Et nota:qñ abyſſum ꝓm grecos:generis ponit vbiq̃
feminini.[Et eduxit aquã de petra:⁊ deduxit tanq̃
flumina aquas.] Hoc ad gratiam inculcandam ma
gne admirationis iterauit: vt de illa re aqua pdiret:
que naturali ſiccitate duruerat. Et ne putares parũ
aliquid emanaſſe: addidit: Tanq̃ flumina: que de
vberibus montium copioſa inundatione procedũt.
Significauit enim nobis de petra:id eſt:de chriſto
aquam prodire: que nulla imminutione deficeret: Joan.4.
ſicut ipſe in euangelio dicit:Qui biberit ex aqua quã
ego dabo ei:non ſitiet vnq̃: ſed fiet in eo fons aque

ſalientis in vitam eternaꝫ. Petra vo:ſignificare chri
ſtum dicit apoſtolus: Bibebant enim de ſpiritali cõ
1.Cor.10. ſequente eos petra:petra autem erat chriſtus.[Et ap
Al.excitauerunt poſuerunt adhuc peccare ei: in iram ꝓcitauerũt
Al.ira quoſo excelſuꝫ in ſiccitate.] Appoſuerunt:dicit adiecerũt
vt inter tanta miracula nõ crederent:cũ etiã ipſorũ
elintoꝝ ꝑuerſa natura pclamaret. Peccare dixit:nõ
credere:qõ nimis ꝓbobũ ꝓſtat eſſe delictũ:a deo bñ
ficia petere:eiuſqꝫ pceptis debitas grãs nõ referre.
Sequiť: In irã cõcitauerũt excelſuꝫ in ſiccitate. Se
pe dixim⁹ tropicas eſſe iſtas locutiones que dño ver
ba tribuũt infirmitatis humane:vt res ardue nñeqꝫ
cõceptioni difficiles:poſſint euidẽtꝰ explanari. In
irã ꝓcitauerũt:qñ eũ nõ credebãt difficilia ſibi face
re:quẽ videbãt tã ingẽtia poſſe cõplere. Hoc enim in
deo grauiſſimũ ꝓſtat eſſe peccatũ:vt gcq̃ illi ipoſſi
bile dicať:qui ſũme valet efficere:qõ decernit imple
re. Bñ aũt dicũ eſt: In ſiccitate:nõ tñ terre q̃ men
tis:qui tot miraculis cõpluti pfidie ſue ſterilitate ſic
cati ſunt:qꝫ totũ carnalib⁹ deſiderys applicãtes:ven
tre tñ nõ ſenſib⁹ explebanť.[Et tentauerũt deuꝫ in
cordib⁹ ſuis:vt peterẽt eſcas aiabus ſuis.] Aliud eſt
petere tentando:aliud cõfitẽdo. Iſti vtiqꝫ tentando
petierũt:qui poſtea q̃ acceperũt indigna locuti ſũt.
Tentare enim dicim⁹:aliqd doloſis ꝓmonib⁹ poſtula
re:vt ſimplicitas videať in vbis cũ ſit in corde mali
tia. Iſti ergo aiab⁹ ſuis:nõ ſpũales ſed carnales eſcas
ſubdole poſcerũt. Sic enim dicimus:egrotis dare
eſcas: ꝑpter aias in corpe retinẽdas:nõ qꝫ pabulum
ſit aiaꝫ:ſed qꝫ per ipſas videť in hac vita vigor cor
poris cõtineri.[Et male locuti ſunt de deo:dixerunt
nunqd poterit deus parare mẽſaꝫ in deſerto? Utiqꝫ
male:qꝫ falſa locuti ſũt. Quid aũt dixerint:ſubſequẽ
ter explanat. Nunqd poterit deus parare mẽſam in
deſerto? Nunqd imputatiue legẽdũ eſt. Poſituꝫ eſt
enim pro nõ. Nefariũ ſceluꝫ deo oipotẽti nõ credere
Pſ.135. que quotidie paſſim pbať efficere. Scriptũ eſt enim:
Qui dat eſcam oi carni. Quid ergo illi tã ſriuꝫ q̃ vt
nõ credať implere qõ iuſſerit. Et ideo vehemẽs cul
pa:qꝫ talis diffidẽtia ſupnã rangit iniuriã. Mẽſa vo
ſignificat paſſionẽ:in qua reficimur eſuriẽtes:⁊ dum
dicit parare in deſerto:q̃ſi qõ ſolet in copia fieri:non
potuiſſet in rei ſolitudine pcurari. Stulta nimis ab
ſurdaqꝫ vecordia:humanã ipoſſibilitatẽ ad diuinaꝫ
trãſtuliſſe vtutẽ.[Qñ pcuſſit petrã ⁊ fluxerũt aque:
torrentes inundauerũt. Nunqd ⁊ panẽ poterit dare:
aut parare mẽſaꝫ ꝑplo ſuo?] Nimis fatua cogitatio:
exemplũ magni miraculi dare:⁊ eiꝰ auctorẽ in reli
quis arbitrari poſſe deficere. Nã qui de petra iuſſit
aquas effluere:cur nõ faceret eſcas aerẽ eſurienti po
pulo miniſtrare? Quaſi vo illa iuſtus:aliquo admini
culo potuerit facere:iſta ſolus nõ potuiſſet implere.
Sed hãc vecordie culpã paulopoſt ſequiť vindicta
iuſtiſſima:ne quis poſt hec talia cogitare pſumeret.
Al.non hẽt. [Ideo audiuit dñs ⁊ diſtulit ꝓ ⁊ ſuppoſuit:⁊ ignis ac
cenſus eſt in iacob ⁊ ira aſcendit in iſrael.] Uenit ad
SCHE quartã ptẽ:vbi per figuraꝫ Synatriſmos:que latine
dr̃ cõgregatio:iudeoꝝ crimina colligunť. Deus enim
cogitationes murmurãtiũ etiã lingua quieſcente co
gnoſcit:qui ſolus põt iternũ tacitũqꝫ tractatũ:tanq̃
clamorẽ magne vocis audire. Sed intẽde qõ ꝑus di
xit:Diſtulit:nũc addidit:ſuppoſuit:ne ſi vindicaret
ad preſens:crederẽ murmurantes minime ſatiare
potuiſſe. Sed diſtulit vindictã:vt oſtẽderet patiẽtiã
Suppoſuit aũt moras:vt manifeſtaret potẽtiã:⁊ tũc
cõpetẽter vltus eſt culpas:qñ incredulas mẽtes reꝝ
ipſaꝝ pfectione cõuicit. Sequiť:Et ignis accẽſus eſt
in iacob. Jacob ſignificat ſupplãtatoꝝ:qui frequẽter INTER
a pte poniť gentiũ:que veniẽtes ad chr̃m iſraeliticũ
ꝑplm ſupplãtaſſe mõſtranť:qñ illis introeũtib⁹ iſtos
ꝓſtat expulſos. Ergo in gẽtib⁹ iſtis:quas dixim⁹ Ja
cob noĩe ſignificari:ignis charitatis accenſus eſt:⁊ q̃
to illi murmuratione pphanati ſunt:tãto iſti ꝓfeſſio
nis ardore pfecerũt. Addidit:Et ira aſcẽdit in iſrael.
Sicut in Jacob charitatẽ accẽſam dicit:ita in iſrael
irã aſcẽdiſſe pnũtiat:vt illi accenderenť ad grãz:iſti
pducerenť ad culpã.[Quia non credideruꝫ in deo
ſuo:nec ſperauerũt in ſalutari eius.] Jõ ſupꝰ dixit: Al.non hẽt.
Ira aſcẽdit in iſrael:vt oſtẽderet ꝓtinaces:nũc autẽ
cauſa ipſius obſtinationis exponiť. Dicit enim nõ eos
credidiſſe in deo ſuo. Et ne alterũ putares eſſe deuꝫ:
ſequiť: Nec ſperauerũt in ſalutari eius:id eſt:in dño
ſaluatore:vt nõ ſolũ eis illa murmuratio inuidiam
faceret:verũctiã duritia mentis poſt ſecuta damna
ret.[Et mandauit nubibus deſup:⁊ ianuas celiape
ruit.] Nec ſub parabolis ⁊ ꝓpoſitionibus dicit:initio
ipſe teſtatus eſt: Ideoqꝫ q̃uis per hyſtoriaꝫ facta vi
deanť:oportet tñ referri ad dñm ſaluatorẽ:vt nobis
ꝓſtet ꝑdicta ſnia. Mandatũ eſt enim nubibus:id eſt:
ꝑdicatoribus:per ianuas celi:hoc eſt: ſcripturas ſan
ctas ꝑdicatio glorioſa:aduentũ ſaluatoris dñi nũtia
re:qui vere manna ſumitur:qñ adorabili cõmunica
tione guſtatur.[Et pluit illis manna ꝓmanducare: Al.ad mãdu
panem celi dedit eis. Panem angelorum manduca candum:et
uit homo:ꝓfrumentationem miſit eis in abũdãtia.] Al.cibaria
Caput primi verſus iſtius de ſuperioribus pendet.
Dixit enim:Ianuas celi aperuit:⁊ ꝓſequiť:Pluit illis
manna mãducare. Pluit dixit:vt oſtenderet eſce ni
miã largitatẽ:que tanq̃ pluuia de celo deſcendit. Et
ne dubitares que fuerit illa pluuia: ſequiť:Manna
mãducare. Manna:interpretať qd eſt hoc:qõ ſancte INTER
cõmunioni decenter aptam⁹:qꝫ dũ admirãdo cibus
iſte perquiriť:corpis dñici munera declaranť. Addi
dit:Panẽ celi dedit eis. Quis eſt alter panis celi:niſi
chr̃s dñs:vñ celeſtia ſpũalẽ eſcã capiunt ⁊ delectatio
ne ineſtimabili pfruunť? Deniqꝫ ſic ſequiť:Panem
angelorꝫ mãducauit hõ. Panis ergo angelorꝫ bene
dr̃ chriſtus:qꝫ reuera ipſi laude paſcanť. Neqꝫ enim
corpalẽ panẽ angeli mãducare credẽdi ſunt:ſed illa
cõtemplatione dñi qua ſublimis creatura reficitur.
Ueruꝫ hic panis in celo replet angelos:nos paſcit in
terris. Illos cõtemplatione delectãs:nos ſancta viſi
tatione reficiẽs. Addidit:Frumẽtationem miſit eis
in abundantia. Adhuc in ſupioribꝰ pſeuerat:manna
illud frumẽtationẽ dicẽs:nõ frumẽtũ:vt illã copiaꝫ
expримeret:que auiditatẽ ꝑplꝰ preualuit ſupare. De
inde ſic ſequiť: In abundãtia. Illud enim abundat:
qõ nõ põt aliqua auiditate cõſumi.[Tranſtulit au
ſtrum de celo:⁊ induxit in vtute ſua africũ. Et pluit
ſuper eos ſicut puluerẽ carnes:⁊ ſicut arenam maris
volatilia pennata.] Qtũ ad hyſtoriã ꝓtinet bos ven
tos tanq̃ vehicula dicit eſſe, pcuratos:qui iuſſam co
piã ad deſtinata caſtra pducerent. Sz qꝫ ſunt ⁊ ſpũa
liter exponẽdi:nũc eos poſitos ſub gbuſdã figuratio
nibus ingramus. Auſtrũ:⁊ africũ:vẽtos ſcimus eſſe
meridianos:qui a parte lucidiore ⁊ feruentiore pue
niũt:qbus flatib⁹ pigrũ frigus expelliť:⁊ aeris tem
peramenta preſtanť. Sic ergo ⁊ verba dñi charita
tis igne flagrãtia:in auſtri ſilitudine atqꝫ africi:mũ
do ſalutarẽ tẽperãtiã pſtiterũt:pluerũtqꝫ ſup pplos.

pabula:vñ fideliꝰ aīe satiarentꝝ vberrime. Pulnis enim hic:significat itelligētie subtilitatē: que ad supernas cogitationes cōmota semper ascendit:arena vo:innumerabilē ꝓudētie copiaꝫ salsi maris sapore cōditā. Volatilia pennata:celestia desideria gbꝰ aia deuota velut carnibus referta pinguescat. Arena vo maris:epitheton est decēter appositū:qm̄ ⁊ fluuioꝝ esse pōt:qui nō habēt hūc sapore.⌊ Et ceciderunt in medio castroꝝ eoꝝ:circa tabernacula eoꝝ.⌋ Ut ipaꝫ quoqꝫ difficultatē capiendi cibi murmurationibus abrogaret:nō solū circa tabernacula:verumetiam in medys castris eoꝝ dicit cecidisse:quod magno desiderio regrebāt. Castra enīꝫ:a castitate dicta sunt:qō bellis exercitꝰ occupatꝰ fedo luxui nō vacaret. Nobis aūt significat̃:qō intra septa sancte ecclie oia superna munera possumꝰ accipe:si expleri bona desideria nr̃a diuino munere postulemꝰ. Uñ inestimabilis vtus sermonis est:⁊ hystorie fidē cōplere:⁊ spūalibꝰ rebꝰ intelligēda ꝓtradere.⌊ Et māducauerūt ⁊ saturati sunt nimis:⁊ desideriū eoꝝ atrulit eis.⌋ Ecce cōuicti sūt qui deo aligd difficile putauerūt. Expleuerūt desideriū carnis rōne ieiuni:vētre pleni:sed mēte vacuati. Hec figura dicit̃ Synchoresis:id est:concessio:quotiens aliqua ipoꝝtune desiderantibꝰ ꝓcedūtur:que ad vtilitatē illoꝝ ptinerē nō possunt.⌊ Non sunt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eoꝝ erant in ore ipsoꝝ:⁊ ira dei ascendit super eos. Et occidit ꝓlurimos eoꝝ:⁊ electos israel ipediuit.⌋ Uenit ad quintā ptē: Hoc est enim qō dixit supius: Distulit ⁊ supposuit:vt nō fraudarentꝝ desiderio suo:ne ipotentiā dei quā sacrilega mente cōceperāt:per difficultatē desidery sui fozsitan cōprobaret. Fraudati a fraude venit. Fraus enim dr̃ q̃si fracta fides. Satiati sūt ergo ad suā ruinā:nō vt inde viuerent:sed potius interirēt. Nā vide gd sequit̃: Adhuc esce eoꝝ erant in ore ipsoꝝ:scilꝫ dum manna ⁊ coturnicū carnibus vescerentꝝ. Esca enim ab edendo dicta est. Addidit: Et ira dei ascendit in eos:⁊ occidit plurimos eoꝝ:⁊ electos israel ipediuit. Hic illā exodi hystoriaꝫ tangit. Absente gppe Moyse qui legem dñi suscipiebat in monte:ꝓra Aaron populus surrexit insanꝰ:expetens deos sibi debere fieri:sicut ois videbat̃ habere gentilitas. Factūqꝫ est tūc:vt vitulus ille nefandus exiret:cuius cultura ipsi erāt mugituri. Tūc iratus deꝰ dixit Moysi:grauiter peccasse pplm iudeoꝝ:quo descendēte:facto ꝓuentu:vigintiria millia eoꝝ leguntur extincta:⁊ Aaron qui erat electus dñi:ppter eos cecidit in reatū. Sic enīꝫ dixit: Percussus est pplus ppter peccatū vituli:quem fecit aaron. Quoꝝ pessima murmuratio ⁊ ipsi quoqꝫ Moysi impediuit:qñ dixit: Nungd de petra hac vobis aquam poterimus eycere? Propter qō vbū phibitus est in terrā pmissionis intrare. Sic ergo factū est:vt electis israel peccantiū pteruitas ipediret.⌊ In oibus his peccauerūt adhuc:⁊ nō crediderūt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eoꝝ:⁊ anni eoꝝ cū festinantia.⌋ Illa potius peccata exaggerant deū:que augmētis grauibus semp̃ accrescūt. Et qm̄ nec mirabilibꝰ eius credere voluerūt:dies eoꝝ defecisse dicit:quasi languida tabe cōsumptos. Dies enim peccatoꝝ cum festinatione transeunt:sicut ⁊ alibi scriptuꝫ est: Uiri sanguinū ⁊ dolosi nō dimidiabūt dies suos.⌊ Cū occideret eos ⁊ tunc inquirebant eū:⁊ conuertebantꝝ ante lucē ⁊ veniebant ad euꝫ. Et memorati sunt qꝫ deus adiutor eoꝝ est:⁊ deus excelsus liberator eoꝝ est.⌋ Non ipsi inquisierunt deū quos dicit occisos:ꝫ exemplo taliū turba reliqua supplicauit. Iustorum itaqꝫ ꝓsuetudo est:siue anteq̃ mala patiantꝝ:siue cuꝫ patiuntꝝ:deū fideliter querere. Scelerati aūt tūc ad ipsum inestimabili volūtate ꝓcurrunt:qñ aliqua necessitate turbantur. Iudaicus itaqꝫ ppls tūc timuit irā dei:qñ socios suos cernebat extingui:eo scilꝫ tempore:cum ignis de celo descendens:sicut in numerorum libro legitur.i4.millia septingētos occidit:qm̄ Moysi ⁊ aaron ppter iteritū Chore sociorūqꝫ eius seditiones iniustissimas cōmouebant. Nam qō segtur: Et cōuertebantꝝ ante lucē ⁊ veniebant ad eum:⁊ memorati sunt:qꝫ deus adiutor eoꝝ est:⁊ deus excelsus liberator eoꝝ est:illud significat:qñ dño irascente iudaici ppli extrema castroꝝ diuino igne cōsupta sunt:quo facto Moysen rogauerunt vt pro eis dño supplicaret. Pius ergo in luce rogat:impius ante lucem:sicut scriptū est: Iniuanū vobis est ante lucē surgere. Sed hoc pro formidine videntꝝ fecisse periculi nō timoris superni:qm̄ inferius adhuc de eoꝝ ifidelitate dicturus est. Et nota:q̃ hic legit̃ liberatorem patrem. Liberat quoqꝫ ⁊ filius:sicut in euangelio legitur: Si vos filiꝰ liberauerit:tūc vere liberi eritis. Liberat etiam spiritus sanctus:sicut apls dicit: Spiritus vite in christo iesu liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Unde dubiū nō est:sanctā trinitatē equaliter posse:equaliter implere qō vult.⌊ Et dilexerūt eū in ore suo:⁊ lingua sua mentiti sunt ei. Cor aūt eoꝝ nō ⁊est rectū cum eo:nec ꝓfides habita est illis in testamento eius.⌋ Uenit ad sextā ptē:vbi iudeos iterꝫ ad culpas redisse cōmemorat:deū tñ misertum illis esse declarat. Dicit enim: Et dilexerūt eū in ore suo: ⁊ lingua sua mētiti sunt ei. Sic cōtingit eis:qui se putant per solū credere timorem. Nam si deus mixto amore nō metuat̃:toto corde nō quer̃it̃. Hoc enim peccatū ostat acerrimū:vt lingua se illi ꝓfiteri dicat dū cordis ima dissentiāt. Quasi vo ille nō oia cognoscat que agunt̃ intrinsecus:qui sicut legit̃:scrutator est cordis ⁊ renū:⁊ more humanitatis illud solū audiat:qō lingua ꝓclamat. Nā qui eiꝰ testimonys fideliter credit:ipse eū veraciter diligit. Fides enī dicta est:ab eo qō fiāt dicta. Sic etiā dñs ipse testat̃ dicēs: Populus hic labys me honorat:cor aūt eoꝝ lōge est a me. De qbus merito Isaias ppheta testat̃ dicens: Et neruus ferreus collū tuū:⁊ frons tua erea.⌊ Ipse aūt est misericors ⁊ ppitius ꝓfit peccatis eoꝝ:⁊ non disperdet eos. Et abūdauit vt auerteret irā suā:⁊ nō accēdit omnē irā suā.⌋ Illud hic exēplū nō inconuenienter apponit̃:qñ Moyses pro transgressore pplo supplicans dixit ad dñm. Obsecro dimitte peccatuꝫ pplī tui:sinaūt:dele me de libro quē scripsit manus tua. Orauit pro ipsis in cruce positꝰ ⁊ dñs chrs: Pater ignosce illis qꝫ nesciūt qd faciūt. Sic istis supplicatiōibꝰ actū est:vt dñi in eis ira placaret̃. Et ppitiꝰ enim factꝰ est peccatis eoꝝ:cū ad ipsi satisfactionē nō qdem oēs:sed multi ex his redire meruerūt.⌊ Et ꝓmemoratus est qꝫ caro sunt:spiritus vadēs ⁊ nō rediēs.⌋ Mouit piū iudicē fragilitas ꝓsiderata peccātiū:qō carnalis cecitas lumen celestis sapiētie nō videbat:⁊ iō expectādos dicit:qꝫ si ꝓfestim fuisset eoꝝ spūs abrogatꝰ:locū penitētie perdidissent. Caro aūt dicta est:q̃ cara sit aīe sue. Mirabili aūt breuitate diffinit̃ mors hois:id est:spūs vadens ⁊ non rediens subaudiendum:in hoc mundo:qm̄ ad suum corpus in resurrectione constat esse rediturum.⌊ Quotiens exacerbauerūt

ETY
ETY
ETY

exponit. Talis enim tantaq; fuit: vt israeliticū populum quē nolebant egypty ante dimittē: vltro potius exire cōpellerent. Primogenita sunt: que pmo loco sensib⁹ nostris reuerēter occurrūt: vt est illud māda tū sūmum: Deus ex toto corde diligē: primi quoq; habēdā modis oib⁹ charitatē. Nec quādo pereūt: primogenitor amissione pcutimur: ⁊ in ipsa plerōnis orbamur. Respiciam⁹ plane q̄ ppl'm egyptior decē plagis afflixerit: hebreor gētem decalogi munē decorauerit: vt hoc sacramēto numeri ⁊ vltionē datam repias ⁊ grām pstitaz fuisse cognoscas. Sequtur: Primitias laboris eor. Hoc est qd supius dixit: oē pmogenitū. Primitie quippe labor ad totuz pinet quicqd humana possibilitas bēre potuerit. Et sicut supra dixit: In terra egypti: ita ⁊ hic repetit: In tabernaculis Cham. Cham gppe fuit pater Chanaan: cuius posteritas terram ipsam possedisse cognoscitur. ¶ Et abstulit sicut oues ppl'm suū: ⁊ pduxit eos tanq̄ gregē in deserto. Et ¶ eduxit eos in spe ⁊ non timuerunt: ⁊ inimicos eor operuit mare. Et iduxit eos in montē sanctificationis sue: montē ¶ hunc quē acq̄sitiuit dextera ei⁹. ¶ Uenit ad octauā partē: vbi dñi bñficia referunt: ⁊ iudaice obstinationis culpa subiungit. Sed quāuis supiorib⁹ videant eē ꝓuncta: hic tñ ostēdit qd illa decima plaga compleuerit. s. vt ppls dñi ab impia seruitute liberat⁹ ad terrā repromissionis icolumis pueniret. Sed pōt hic nōnulla questio suboriri: quia nō illos quos abstulit de terra egypti eosdē in montem scificationis adduxit. Significat enim sion montē: vbi pstat Hierosolymā pstituta. Sed dum agerēt de pplo iudeor: ipsos notū est ad hanc ciuitatē fuisse pductos: qui suis patribus succedentes: ⁊ nomē ⁊ gētem hebreor ꝓtinuisse noscunt. Significat tñ sic reuera factum est: q̄ multi eor ad ecclesiā catholicam quā mauult hic ittelligi: uerbōnis bñficio puenerūt. Ipsa est enim quā Chrs noster qui est pris dextera ꝓquisiuit. Patet enim: vt ⁊ figurate supiores versus intelligē debeamus. Nā qō dixit: Oues ⁊ gregē: significat ppl'm christianū: qui in hoc seculo tanq̄ in deserto pascit: si mūdanar rerū desideria nō sequat. Educti aūt nos sumus in spe a terra egypti. i. a tenebris peccator qui fidei lumē accepimus: ⁊ inimicos nros: hoc est: diabolū cum ministris suis opuit mare: duz nos sancte regenerationis lauacra diluerūt. Sic illis in figura facta sunt: sicut dicit Apostolus: que nre salutis indicia nuntiabant. ¶ Et eiecit a facie eor gētes: ⁊ sorte diuisit eis terraz in funiculo distributiōis. Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus israel. ¶ Eycit a facie nra gentes: quādo barbarici ⁊ īmites a nobis fugantur errores. Diuidit aūt nobis terrā illā repromissionis: cuz pro sua dignatione vnicuiq beatam dederit portionē. Funiculus aūt distributionis: tractus est ab illis qui terrā tēso fune diuidebant. Sequtur: Et habitare fecit in tabnaculis eor trib⁹ israel. Diuine nob scripture tradiderunt: in eor loco vel numero elector ppl'm ꝓgregandum: vñ supbi angeli pbant expulsi. Ergo trib⁹ israel. i. vidētib⁹ deuz dabit tabernacula: que aū supbie ruinā adhuc inocentes angeli possidebāt. ¶ Et tētauerūt ⁊ exacerbauerūt deū excelsum: ⁊ testimonia ei⁹ non custodierūt. Et auerterūt se ⁊ nō seruauerunt pactū: quēadmodū pres eor: ¶ ⁊ uersi sunt in arcū prauū. ¶ Nūc dicit ꝓtumacia iudeorū: ⁊ qd eis irato dño ꝓtigerit ꝓsequēter exponit: vt talia inobediētes debeāt exēpla metuere. Arcus uersus: est malitia pctōr: que nō em in⁹ vulnera iaculat: sed in se magis spicula directa ꝓuertit. Qō vtiq; dolosos pati manifestū est: que dū alys īgerere nituntur plagas: in se ꝓuertere suas poti⁹ pbant isidias. ¶ Et in ira ꝓcitauerunt eū in collib⁹ suis: ⁊ in sculptilib⁹ suis ¶ emulati sunt eū. ¶ Colles: supbas ac tumidas significat cogitationes hominū: qbus semper dñs inuenit aduersus: qñ in culturas demonuz iniq̄ psumptione psiliūt. Emulati sunt gppe eū: cuz honorē dñi simulachris detestabilib⁹ ꝓtulerūt. Emulatio enim ista in malā partē: nō in bonā debet itelligi. Nā vide qd sequit. ¶ Audiuit ¶ dñs ⁊ spreuit: ⁊ ad nihilum redigit ¶ nimis israel. ¶ Nona ps que supest itroit: i qua vindicte genera numerant: ⁊ post aduētus dñi saluatoris edicit. Solet aūt iter nōnullos facere questionē: q̄re: cū peccata fuerit aliquor: ille trī in oib⁹ vidicasse dicat: qō religiosis mētib⁹ scrupulū non debet inuēcere. Nā ⁊ si gentē captiuitati tradidit: tñ sibi placitos ꝓsciētie itegritate seruauit: sz eos magis in tribulationib⁹ exercuit: quos eterno honore coronādos esse decreuit. Nā si vitatis ītima pscrutemur: captiuitatē passi nō sunt qui animo liberi fuerūt. Nec iterno hosti sunt traditi: quor ꝓsciētia nō potuit a diuinitate subduci. ¶ Et repulit tabernaculū silo: tabernaculū suū ¶ in quo habitauit ¶ inter hoies. ¶ Silo ciuitas erat vbi arca dñi fuisse legitur ꝓstituta: vnde per sacerdotes supplicantes: hebrei diuina responsa capiebāt: anteq̄ tēplū esset hierosolymis fabricatuz. Hoc ergo tabernaculuz repulisse dicit dñm: in quo inter hoies habitare dignat⁹ est: sicut in alio ppheta legit: Uide qd feci silo: vbi erat tabernaculū meū. Sz metuēdū est nobis ne offensus corpis nostri tabernacula deserat: que spiritus sanct⁹ cuz dei munere bñ nos tractam⁹ ibabitat: sicut dicit Apls: Tēplū. n. dei scm est: qō estis vos. ¶ Et tradidit in captiuitatē virtutē eorū: ⁊ pulchritudineeor in man⁹ inimici. ¶ Illō tps memorat qñ ab allophilis hebrei victi sūt: ⁊ cedib⁹ eor dirceptionir patuerūt. Quapp virtutē ⁊ pulchritudinē: significat arcā testamēti: p quā sibi iter gētes vindebant inuicti: ⁊ sūma decoris laude pcipui. ¶ Et cōclusit in gladio populū suū: ⁊ hereditatem suaz spreuit. ¶ Cōsequēs fuit vt populus gladio caderet turpiter in ruinā: cui arce dignitas pbabatur ablata. Ille enim quos spnit annihilat: nec q̄sq̄ potest subuenire cui se pbātur solatia diuina subtrahere. Spreuit enim hereditatē suā: qñ populū quem inter multas nationes elegerit: pro scelerr suor imanitate piecit. Hereditas gppe ab hero dicta est: qñ eā iure legitimo dominī⁹ noscit possidere. ¶ Iuuenes eor comedit ignis: ⁊ virgines eor nō sunt lamētate. ¶ Ignē hic ira bellantiū debem⁹ aduertere: que traditos sibi tanq̄ cōsumptrix flāma deuorauit. Sequtur: Et vgines eorū nō sunt lamētate. Lamētari enī vacātis est. Nā cuz oēs īminētia pīcula formidarēt: nulli licuit alterius funeri iusta psoluē. Lamēta enī dicta sunt: itra laris monumēta: sicut antīqs sepelire mos erat. ¶ Sacerdotes eor in gladio ceciderūt: ⁊ vidue eor non plorabant. ¶ In ipsa igit captiuitate: filij Deli sacerdotis ab Allophilis gladio legunt extincti: quor vni⁹ vxor vidua facta: post subitū partū morte puēta est. Ita ꝓtigit vt ei⁹ vidua minime plorarēt: dū vniuersos cōmunis iterit⁹ occupasset. Naz talia in illo pplo multis accidisse credēda sunt: quādo pluralē numerū auctoritas sancta memorauit que nihil nosciť referre supfluū. ¶ Et exclitat⁹ est tanq̄ dormiens dñs: tanq̄

Alt. non hēt.

Alt. ad emulationē eum uocauerūt.

Alt. deus.
Alt. valde.

Alt. deduxit.

Alt. non hēt.

Alt. non hēt.

tanq̄ potēs crapulatus a vino. ¶ Cōsuetudines istas holium dixim⁹: ppter res explanādas sepe dño ꝓtributas. Dicit enī a pſona demētium: qui ita putāt qñ pericitātib⁹ nō subuenit: q̄si vino eē crapulatuz. Sz ille trī negligētib⁹ atq; ifidelibus dormit: qui nulla psalmodia: nullis bonis opib⁹ excitāt christū. Et iure ab ipsis reddit alien⁹: qui eū sibi q̄si dormire demēter itelligūt. Excitat ēt ad vindictā malis actib⁹ provocat⁹: cu⁹ patiētia dormisse credebat: qō magis hic agnoscim⁹ sentiēdū. Excitauerūt enī eū allophili: qñ arcā testamēti ei⁹ iter simulachra posuerūt. Et segt que illis tali facto puenerit. Discutiēdū est autē qō dixerit: Tanq̄ potēs: qr tūc sunt hoies ad irā faciles: ⁊ ad vtutē potētes: qñ post crapulā vini de sōno surgere ꝓsuerūt. Deniq; beat⁹ Hieronym⁹ iter alios veridic⁹ interpres: pro potēte: fortis: posuit. ¶ Et pcussit inimicos suos in posterior: opprobriū sēpiternū dedit illis. ¶ Hoc in pmo libro regū legit: qr pro sacrate arce iniuria: allophili in posterior pcussi sunt: vt ēt viui a sordib⁹ execrabili sorte roderent. Qō opprobriū eis pmanet sempiternuz: qr nullus alter taliter punitus est. Sic peccatores in posterior vita pcutit: qñ eis sua debita nō derelinqt: ⁊ q̄si a sordib⁹ psumūtur: dū eos diaboli cohors inimica vallauerit. ¶ Et repulit tabernaculū ioseph: ⁊ tribuz ¶ effrē non elegit: sed elegit tribū iuda mōtē sion quē dilexit. ¶ Iudicia dñi ipsor quoq; nominū a stipulatione declarant.

INTER Joseph: significat augmētuz: qō ⁊ in malo ⁊ in bono ponit. Sed modo in bonū accipiēdū est: qr pstat esse repudiatū. Effrem: frugifer siue vbertas. Iuda: pfitens siue glorificās iterptat. Memoria quoq; pdēdū est q̄ per hebrea noia scriptura sancta causas nobis sepi⁹ declarat occultas. Qō gen⁹ locutionis sacrarū litterar ppriū eē nō dubiū est: qñ tale aliqd mūdanis litteris minime ꝓtinet. Repulit ergo tabernaculum Joseph: qr ls ipse fuisset iustus: tñ eius posteri qui ad semē carnis ptinuerūt augmēta mundana ⁊ puectū carnalē desiderasse noscunt. Tribuz quoq; effrē nō elegit: qr in fruge scli bui⁹ carnali vbertate psumebāt. Tribū aūt iuda merito delegit: que ⁊ cōfessiōe fuit bū ilis: ⁊ ꝓuersatiōe laudabilis: vñ nobis fm carnē dñs saluator aduenit. Sequtur: Mōtē siō quē dilexit. Ecclia catholica significat: de qua in cāticis cāticor dñs dic: Una est colūba mea: vna est dilecta mea. ¶ Et edificauit sic ¶ vnicorniuz scificatione suā: in terra quā fūdauit in scla. ¶ Unicornior: significat vnā spez bñtiū in scissimā trinitatē: ad quā fideliū sacrate mētes humilr erigūtur: ⁊ tanq̄ validissimo cornu fidei firmitate ꝓsistūt. Sequtur: In terra fūdauit eā in scla. Quāuis in sclo hierm predestinata ꝓsistat: in terra trī. i. in hoib⁹ scis spe eternitatis pbat eē fūdata: sic in euāgelio Petro dictū est: Tu es Petrus ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclīam meā: ⁊ porte iferi nō pualebūt aduersus eā. Ecce quō in terra sub eternitate cognoscit eē fūdata. Nā ⁊ alibi de ecclia legit. De⁹ fūdauit eā i eternū. ¶ Et elegit Dauid suū suū: ⁊ sustulit eū de gregib⁹ ouiū: de post fetātes accepit eū. Pascere Jacob ppl'm suū: ⁊ israel hereditatem suā. ¶ Aptissima nimis itroducta est ⁊ decora narratio: vt qr dixerat: Elegit iudā: nunc diceret: Dauid: qui ab hūanitate suscepta chro dño ꝓximabat. Sed meli⁹ hoc de ipso suscipim⁹ dño saluatore. Naz in euāgelio ceci clamauerūt: Fili Dauid miserere nobis. Et qr ꝓfidēter vez dixerāt: sub celeritate sanati sunt. Sequtur: Et sustulit eū de gregib⁹ ouiuz: de post fetātes accepit eū. Per istā filitudinē Dauid filij ieſse: sicut ⁊ in alys locis dñi saluatoris nobis sacra panduntur. Naz ille sublat⁹ ab ouib⁹ puenit ad regnū: dñs noster funct⁹ officio pastoris sedet ad dexteraz pris: qui est vere rex regū ⁊ dñs dñantiū. Nec vacat qō dixit: oues ei⁹ fuisse fetosas. Dñi enī grex spūali gra fecūdus: filios noscit habere copiosos: sicut in canticis cāticor: de eccla legit: Dētes tui sic grex detōsarum ascēdēs de lauacro: que oēs geminos creāt: ⁊ sterilis nō est in eis. Addidit: Pasce Jacob ppl'm suū: ⁊ israel hereditatē suā. Hoc iā manifesti⁹ aduertim⁹ dictū de dño saluatore: qui gregem suū solus valuit celesti pane satiare: ⁊ hereditatē suā maxime a piculis animarū cūctis eripe. Jacob enī: possum⁹ intelligere populū christianū: qui hic degit in terris. Hereditatez vo israel: futurā ꝓgregationē que dñi ꝓtēplatione pascēda est: qō ad tpalē regē oimodis nō potest pertinere. ¶ Et pauit eos ¶ sine malitia cordis sui: ⁊ in ¶ sēsu manuum suarū deduxit eos. ¶ Absolute totū ad dñm pertinet saluatorē. Solus enī fuit qui peccata nō habuit. Dicēdo enī: Sine malitia: ostēdit qr ita sint dicenda peccata. Illa enim puritas: illa scitas: illa e celo veniēs maiestas: hoc probata est docuisse qō gessit: hoc gessit sine dubitatiōe qō docuit. Pauit enim ꝓceptor egregi⁹ quos docere dignat⁹ est: sic ipse testat: Nō in solo pane viuit hō: sed in oi verbo dei. Sine malitia cordis: sicut alibi dic: Nec est in ore ei⁹ dolus. Sēsus vo manuū: actualē significat scitatem: ad quā fideles suos put ipse tribuit: gliosa imitatione pduxit. Sed nec istud Dauid tēporali regi potest vllatenus cōuenire: sed cū ad dominū christū referūtur: cuncta sibi decora parilitate cōsentiunt. Conclusio.

Alt. ad emulationē eum uocauerūt.

Alt. deus.
Alt. valde.

Alt. effraim.

Alt. vbi.
Alt. in hoib⁹

Alt. vnicorniuz scificatione suam.

Alt. i nocētia
Alt. intellectibus.

Cant. 4.

Matth. 4.

Isa. 53.

In nōnullis psalmis solemus exgrere quid nobis admoneat celestis auctoritas. Dic tale fecit initiū: vt expositio magis q̄ pncipiū psalmi esse videat. Dixit enī pabolis se ꝓpositionibus esse locuturū: vt vnusqsq; velociter agnosceret facie psalmi: cū forma ipsi⁹ expsa fuerit dictionis. Quapropter sic pro suis delictis expulsos hebreos ⁊ itromissos asserit christianos: vt vtriusq; legis intentionē: quasi in vnius faceret botri decore pēdere. Amem⁹ ergo plixitatē eius: in quo dum hystoria referr: noui testamēti gratia declarat: more abyssi fluctuātis: que tot lumīa reddit: quot tremores effecit. Modo enī ibi claritas lāpat: modo vmbratilis imago circūuolat: ⁊ in eodē elemēto videnť eē varia: cū nihil illic coloris accedat nec recedat. Sic psalmi huius admirāda diuersitas ⁊ hystoriā narrat: ⁊ longe alia que spiritualiter sentiant insinuat: cuius similitudinē cētesimusquartus quoq; subsequit. Et sicut in Dauid actib⁹ declarant dñi futura mysteria: ita ⁊ per miracula que iudeis cōcessa sunt: christiani populi sacramenta panduntur.

Explicit expositio in psalmum. 77m.

¶ Psalmus Asaph. LXXVIII.

Deus venerūt gētes in hereditatem tuā: polluerūt tēplum sanctuz tuū: posuerūt hierusalem in pomor custodiam. Posuerunt morticina seruor tuorum escas volatilibus celi: carnes scōr tuor bestijs terre. Effuderūt sanguinē

ipsorum tanq̃ aquã in circuitu hierusalem: ⁊ nõ erat qui sepeliret. Facti sumus opprobriũ vicinis nostris: subsannatio ⁊ illusio his qui in circuitu nostro sunt. Usquequo dñe irasceris in finẽ: ⁊ accendet velut ignis zelus tuus? Effunde irã tuam in gẽtes que te non nouerũt: ⁊ in regna que nomẽ tuum non inuocauerũt. Quia comederũt Jacob: ⁊ locum eius desolauerũt. Ne memineris iniqtatũ nostrarũ antiquarũ cito anticipent nos misericordie tue: qꝛ paupes facti sum⁹ nimis. Adiuua nos deus salutaris noster: ⁊ ꝓpter gloriã nominis tui dñe libera nos. Et ꝓpitius esto peccatis nostris ꝓpter nomen tuũ: ne forte dicant in gentibus: vbi est deus eorũ? Ut inotescant in nationib⁹ coram oculis nostris: vltio sanguinis seruorũ suorũ qui effusus est. Introeat in ꝓspectu tuo: gemitus compeditorũ. Scõm magnitudinẽ brachij tui: posside filios mortificatorũ. Et redde vicinis nostris septupluꝫ in sinu eorũ improperium ipsorũ qõ exprobrauerunt tibi domine. Nos aũt populus tuus ⁊ oues pascue tue: confitebimur tibi in seculuꝫ. In generationem ⁊ generationem: annuntiabimus laudem tuam.

SIcut sepe diximus: hic significatio nominis: ad actus illos ꝑtinet: qui ad mandata dñi gratiãq; referunt. Asaph vo significat synagogã: que tñ catholice possit ꝓuenire ecclesie. Neq; enim christianis alieni credẽdi sunt: qui gratie dñice claritate fulserũt. Ad de ꝓphetas: patriarchas: ⁊ ꝓpm illũ iam Christo deuotũ ante ꝑta christiana. Est ergo ⁊ iste psalm⁹ totus in lamẽtatione posit⁹: sicut ⁊ 73⁹ qui futura ꝑta velut ꝑterita deplorat: ⁊ ꝓpter duritiã cordis sui gẽti grauiter affligẽde pietatis studio ꝓtecatur Christũ dominum subuenire. Diuisio.

PRiusq̃ de diuisione dicam⁹: oportet gestarũ rerũ breuiter insinuare notitiã: vt dum causa ꝑmittit: text⁹ psalmi intelligibilius audiat. Machabeorũ nobis ꝓm⁹ liber insinuat: Antiochũ regẽ cũ Hierosolymã venisset: hostiliter ciuitate opibus enudata: in tẽplo dei idola posuisse: hebreosq; dũ dys suis sacrificare cogeret multos martyres effecisse. Quapp: Asaph quẽ dixim⁹ figurã gestare fideliũ ꝓpl'orũ: per totũ logtur psalmuꝫ. In ꝓma ꝑte denumerãs quãta ꝑtib⁹ ꝑdicti regis Antiochi ꝑtulerit Hierusalẽ ꝓplusq; iudeorũ. Scõa ꝑte dñz rogat: vt supra potẽtes inimicos iram sue idignationis effũdat: ⁊ pctis seruorũ suorũ dignet eẽ ꝓpitⁱ⁹. Tertio ꝓphetie spũ postulat vidicari: nõ ꝓemptiõis voto: sed correctiõis studio. Expositio.

EIus venerũt gẽtes: in hereditatẽ tuaꝫ. Quãuis longis ante ꝑtib⁹ Dauid fuerit: q̃ rex existẽt Antiochus: oia tñ more suo q̃si trãsacta refert: que spũ scõ replet⁹ ꝓuidebat eẽ vẽtura. Hinc est q̃ Asaph deflens subito clamabat ad dñm: Uenerũt gẽtes: tanq̃ iã muros irrũperẽt: ⁊ formidata captiuitas introiret. Hens enim dicta est: q̃ sit vno genẽ ꝓcreata. In hereditatẽ: Hierusalez significat: vbi erat hereditas dei in scis hoib⁹ ꝓstituta: q̃lis fuit Matathias: Eleazer: septẽ fratres cũ sãcta matre: quales fuerũt mille qui ne sabbatũ violarẽt: oẽs se passi sunt ab hostibus getis manib⁹ iterire: ⁊ ceteros quos notitia minime cõprehẽdit. Addit: Tuã: vt excitaret iudicis animuꝫ ꝓtra aduersarios truculẽtos: dicẽs eos venisse ad lesionẽ rei que ad iudicẽ ꝑtinebat. Hec oratores latⁱ⁹ copiose ꝗ dixerũt: cũ aduersarys suis odiũ face inidiãq; niterent. ¶ †Coingnauerũt tẽplũ scũ tuũ: poluerũt hierusalẽ †velut pomorũ †custodiarũ. ¶ Aptissime sancto viro sacrati tẽpli ꝑus occurrit iniuria: vt hoc iter initia defleret qõ ad diuinã nouerat ꝓtumeliam ꝑtinẽ. Coingnauerũt: dicit polluerunt: qm̃ illo tpe nõ est euersuꝫ sanctuariũ dñi: sed ipie gẽtes in sãctissimis locis simulachra nefanda ꝓsumptione posuerũt: vt vbi colebat verus de⁹: ibi imũdus adoraret spũs. Sic enim de Antiocho in Machabeorũ libro legit: Iussit coingnare sãcta ⁊ scũ ꝓpm israel: iussit edificare aras ⁊ templa ⁊ idola: vt imolarent carnes suillinas ⁊c. Segtur dolẽda nimis ⁊ iniuriosa cõparatio. Posuerunt Hierusalẽ velut pomorũ custodiariũ. Qõ schema dr̃ Parabole: q̃ res sibi genẽ cõparat. Custodiaria sigdez pomorũ dicunt̃ tuguria: que sibi hortorũ cultores ad depellẽdã solis iniuriã: ⁊ ad custodiẽdas furuz ꝓbas man⁹ frõdib⁹ foliysq; cõmunitũ: que mox vt pomorũ ꝑs abscesserit: tanq̃ iutilia derelinquũt. Quapp gẽtes que Hierosolymã vastauerũt: illã tẽpli pulchritudinẽ singularẽ: sic cõtẽptibilẽ putauerũt tanq̃ casellulã pomorũ: que vilis atq; despecta trãsacta estate deserit. Unde ⁊ Isaias dicit: Relinquet filia sion velut vmbraculũ in vinea: ⁊ sicut tuguriũ in cucumerario. ¶ Posuerũt †mortalia seruorũ tuorũ escas volatilib⁹ celi: carnes scõrũ tuorũ bestys terre. ¶ Postq̃ de dini tẽpli est cõquestus iniuria: venit ad boium neces: vt eos post sacrilegy clpas homicidij reat⁹ argueret. Dis tñ aliqd maius adycit: vt crudeli imanitate trucidatos: feris etiam abycerẽt i sepulcros. Cõtempt⁹ sigdẽ corporũ mortuorũ nõ ad puã refert inuidiã. Nã si sepelire est pietatis officiuꝫ: volatilib⁹ celi abycẽ magne crudelitatis ꝓstat exẽplũ. Dicẽdo aũt: Seruorũ tuorũ: martyres significat: qui in illa captiuitate copiosa ꝑsecutiõe floruerũt: sicut in libro ipo legit: Multi de ꝓplo israel obtinuerũt: ⁊ ꝓfortati sũt in eis: vt nõ mãducarẽt i mũda: ⁊ elegerũt mori magis: q̃ cibis a dño vetitis coingnari. Segtur: Carnes scõrũ tuorũ bestys terre. Una res duplici varietate describitur: vt diuersitas crudelis facti: auditũ possit iudicis exaggerare pyssimi. Nõ enim sufficerat mortuos volatilib⁹ tradẽ: nisi ⁊ feras ꝑmitterẽt eorũ corpa laniare. ¶ Effuderũt sanguinẽ †eorũ sicut aquã in circuitu hierusalem: ⁊ non erat qui sepeliret. ¶ Adhuc in ipsa exaggeratione remorat: ne cito trãsiret ab aio: qõ atroci cõmissum videbat exẽplo. Dicẽdo enim: Sicut aquã: crudelib⁹ factis auget inidiã: vt ita sibi crederẽt humanũ sãguinẽ effundẽ licuisse: quẽadmodũ solet aqua sine alicuius culpa decurrẽ. Naꝫ qõ addidit: In circuitu Hierusalẽ ⁊ nõ erat qui sepeliret: nefandissimã copiã scelerate cedis ondit: vt nõ solũ intra vrbẽ: verũ etiam circa muros ciitatis tãtũ puenisset exitiũ: q̃ten⁹ deuotionẽ sepulture nullus iplere valuisset: dũ par ꝓditio

cunctos

Alt. subsannatio ⁊ illusio.

ETY

RHE

Alt. polluerũt
Alt. in
Alt. custodiã

i. Macha. i.

SCHE

SCHE DEF

Isa. i.

Alt. mortuia

i. Macha. 2

i. Macha. i.

Alt. ipsorum tanq̃.

cunctos suoluerẽt: sicut in anteriore psalmo dicit: Iuuenes eorũ comedũt ignis: ⁊ vgines eorũ nõ sunt lamẽtate. ¶ Facti sum⁹ opprobriũ vicinis nr̃is: †derisui ⁊ ꝓtẽptui his qui in circuitu nr̃o sunt. ¶ Hoziã illã hierosolymorũ toto orbe mirabilẽ vsq; ad opprobriũ dicit venisse vicinorũ: vt quãta ꝑus nobilitate resplendũit: tãta postea abominatione sordẽret: sicut ⁊ Hieremias in lamẽtationib⁹ ait: Quo modo sedet sola ciuitas que abũdabat populis: facta est vt vidua que multiplicata erat in nationib⁹: ꝓnceps in regionibus facta est i tributo. Et paulopost: Hec est ciuitas que dicebat corona glie: iocũditas vniuerse terre. Segtur: Derisui ⁊ ꝓtẽptui his qui in circuitu nr̃o sũt. Eadẽ repetita diuersitate cõgeminat: vt illud qõ dixerat opprobriũ: clarius mõstrarẽt. Dicit eni hebreos fuisse derisui: qui ꝑus fuerãt dñi deuotione reuerẽdi Cõtẽptui vo tũc sunt habiti: q̃ eos captiuitati tradi tos videbãt: qb⁹ prĩdẽ tot regna cessisse cognouerãt. Nec vacat qõ additum est: Qui in circuitu nr̃o sunt: qꝛ semp grauiora sũt opprobria: que vicinitas nouit dũ assidua reputatione suscipit: qõ lõgingtatis bñficio minime sustinet. Sic tot⁹ iste text⁹ a ꝓncipio crescẽs: Schema istud nobilissimũ facit: qõ vocat Auxesis: latine vo nũcupat augmẽtũ. Ubi sũt oratores qui ad artẽ verisimiles veritatis officia trãstulerũt? Ecce qb⁹ argumẽtis agit simplicitas ĩgeniosa: nõ malitiosa caliditas. ¶ Usquequo dñe irasceris in finẽ: accẽdet velut ignis zelus tuus? ¶ Uenit ad secũdam partẽ: in qua piũ iudicẽ rogat: ne vsq; ad finẽ irascat̃ gẽti iudaice: q̃ se vẽtuꝫ ꝓpheta sacris ꝑdicationibus idicauit. Sãcti enim viri quãtis mala paterent̃: sciebãt se a dño minime deserẽdos: sicut ali⁹ psalm⁹ dicit: Castigans castigauit me dñs: ⁊ morti nõ tradidit me. Prophetie quoq; spũ denũtiat fieri que ꝑui debat eẽ vẽtura. Tpe sigdẽ ipsi⁹ captiuitatis: Matathias vn⁹ hebreorũ zelo pzne traditionis icẽsus: qꝛ videbat ad idolorũ cultura ciuium ꝓpm trahi collegit reliquos fideles atq; in exercitũ regis Antiochi cuꝫ filys suis tãta idignatione ꝓsiluit: vt se ⁊ a iugo serui tutis exueret: ⁊ impata sacrificia gliosissime respuisset: itãtũ vt quẽdã iudeũ idolis imolantẽ supra ipas aras amore scẽ deuotionis extigueret. ¶ Effunde irã tuã in gẽtes que te nõ nouerũt: ⁊ in regna que nõ inuocauerũt nomẽ tuũ. ¶ Postq̃ narrauit hebraice gẽtis grauissimas calamitates: nũc petit a iusto iudice vt vastatores eorũ afflictiones sustineãt qui nomen ei⁹ oĩmodis nesciebant. Effunde irã tuã dicit. i. supra aduersarios idignationẽ tuã abũdãter emitte: vt sicut nos illi cõprimũt: ita tuis vtutib⁹ obruant̃. Sciebat eni humanã victoriã tãdiu posse ꝑualẽ: quãdiu dina potentia ꝑmisisset. Et cũ dicit: Que te nõ nouerũt: culpas mitigat iudeorũ: q̃m etsi mlti deliquerãt: erãt tñ iter eos qui dñicis iussionib⁹ seruiebãt. Istos eni dicit merito ꝑsequẽdos: qui nomen dñi oĩmodis ignorabant. Sic culpa que excusari nõ põt: supiorĩs criminis collatione leuiat̃. Nec vacat qõ ante dixit: in gẽtes: postea: in regna. Prius enim ꝓpl'i impcatus est: deĩde ipsis regnis qui talia fieri crudeliter impabant. ¶ Quia comederũt iacob: ⁊ locũ eius desolauerũt. ¶ Pro gente que peccauerat gratissimi pziarche nomẽ obiectũ est: vt recordatio scissimi viri ꝓpl'i delicta mitigaret. Que figura dr̃ Anteprosopon: quãdo pro hoie ĩgrato ponit̃ ꝓsona gratissima. Dicẽdo enim: Comederũt: significat comedi fecerũt. Seuitiã ipie gẽtis ostẽdit: dũ cadauera mortuorũ feraꝝ comestionibus exponebãt. Siue comedi: significat eos qui lege dñi derelicta impia supstitione glutiti sunt. Segtur: Et locũ ei⁹ desolauerũt. Euersionẽ ⁊ solitudinez deplorat pulcherrime ciuitatis: quando ipia dñatione ꝓuasione gẽtiliũ ciuiuꝫ suorũ habitatione nudata est. ¶ Ne memineris †iniqtates nr̃as antiquas: cito †nos anticipet misericordia tua: qꝛ paupes facti sumus nimis. ¶ Cõfessione delictorũ ꝓpitiũ sibi iudicẽ reddit: vt qui se per iustitiã vindicare nõ poterat per supplicationes necessarias expiaret. Sed cũ sciret Asaph Antiochi regis tpe nõnullos iudeorũ eẽ seducẽdos: vt dñi cultura derelicta nefanda idola seqerent̃: nõ poterat pro antiqs tãtum rogare culpis: quos sciebat futuris quoq; tpib⁹ ingẽtia scelera ꝑpetrare. Sed hic antiquas similes antiquis culpis estimo debẽ sentire: qb⁹ per innumeros annos nefandamũdi prauitate peccatũ est. Sicut ⁊ alius psalm⁹ dicit: Ecce veteres posuisti dies meos. Sequitur: Cito nos anticipet misericordia tua. Qui timet iudicium dñi anticipari se ei⁹ misericordia recte desiderat: qꝛ nisi idulgẽtia puenerit peccatorẽ in iudicio nõ absoluet errãtẽ. Addidit: Quia paupes facti sum⁹. Pauptas est eniz in nobis bonorũ: ⁊ non hẽmus qd offerre iustitie: si nos incipiat vigor eqtatis ingrẽ. Sup hoc ponit ⁊ nimis: ne qs se putaret de ꝓbitate actuũ suorũ debẽ ꝓsumẽ. Cũ se bonis meritis nimis pauperem eẽ cognosceret. ¶ Adiuua nos deus salutaris noster: †ꝓpter †honorẽ nois tui. ¶ Luꝫ dicit: Adiuua nos: significat forsitan illud certamẽ qõ Matathias assũptur⁹ erat: vt hebreos a supstitionuꝫ clade liberaret: vt causa humanis virib⁹ despata: dñi vtute iuuarẽt. Et bñ infirmitatẽ suã intellexit: qui Saluatorẽ dicũ totis virib⁹ inuocauit: q̃tenus erepti iudei bonorẽ eius nomini reddẽ potuissent. Utiliter aũt se adiuuãdũ ꝓpter bonorẽ dñi dicit: nõ ꝓpter aliqõ meritum suũ. ¶ Dñe libera nos. †Propitius esto peccatis nr̃is ꝓpter nomẽ tuũ. ¶ Qui de ꝓprys virib⁹ despat: necessarie ad auxiliũ oĩpotentis iudicis currit: vt qõ actib⁹ ꝓprys ꝓfiteri nõ põt: pietate sci nois tribuat̃. Ideo eni Saluator dr̃: qꝛ in se sperãtes saluat: ⁊ imnentes peccatorũ penas cõmutat in ꝑmia. ¶ Ne †qñ dicãt †gẽtes: vbi est de⁹ eorũ? Et inotescat in nationibus coram oculis nr̃is. ¶ Reddit causam cur petiuerit plebẽ dñi debẽ liberari. i. ne illud vsitatũ dicat a ꝓfidis: vbi est de⁹ eorũ? Nã quãuis fideles diuersa flagella patiant̃: istud tñ ab eis nõ põt ferri: quãdo creaturarũ oĩuz isultat̃ auctori. Dicẽdo enim: Ubi est? putatur aut ꝑsens nõ esse: aut nõ posse defẽdẽ. Et respice q̃ necessarie iter calamitates suas illud opprobriuꝫ cõmemorat: qõ ad diuinã ꝓtumeliã ꝑtinebat. Segtur: Et inotescat in nationib⁹ coram oculis nostris. Hic est subaudiẽdũ: vindicta: quã solet dñs de ꝓfidis facere: q̃ eos cogit desideria prauaꝫ damnare. Luꝫ dicit: Coram oculis nr̃is: celeritatez postulat vltionis: vt videat fieri qõ aliqñ nouerat posse concedi. ¶ †Uidica sanguinẽ seruorũ tuorũ: qui effusus est. ¶ Tertia partẽ que restabat exequit̃: vt vindicet sanguinẽ fideliuꝫ qui pro eius noĩe martyria ꝑtulerũt. Uindicatio est enim: per quã vis ⁊ iniuria iusta retributiõe defendit̃. Sed hic illud videt̃ optari: qõ ad ꝓuersionẽ respicit inimici. Nam cũ hic in eis ꝑtaliter vindicat̃: interitũ eterne damnationis euadũt. Sic enim in Apocalypsi legim⁹: Sub ara dei martyrũ aĩas postulare vt diuino iudicio vindicent̃. Que vindicta accipiẽda est ad modũ quẽ dixim⁹: qꝛ bti viri crudeliter

Alt. iniqtatũ nostrarũ antiquarũ.
Alt. anticipet nos misericordie tue.

Ps. 38.

Alt. et
Alt. gloriam.

Alt. Et

Alt. sonte
Alt. i gẽtib⁹.

Alt. Ultio sãguinis.

Apoc. 6.

Matth.5. se non expetunt vindicari: cū accepint monita. Orate pro inimicis vestris: bñfacite his qui oderūt vos: ⁊ bis similia. Ad postremum ipse dñs pceptoꝝ suoꝝ
Luc.23. potēntissimus executor in cruce posit⁹ ait: Pater ignosce illis qꝛ nesciunt qd faciūt. ⌊ †Intret in cōspectu
Al. introcat. tuo gemitus cōpeditoꝝ. Scōm magnitudinē brac-
Al. mortifi- chij tui: posside filios †morte punitoꝝ. ⌋ De illis diē-
catorum. quos pro noie dñi vinx rat irreligiosa gētilitas: que crebris gemitib⁹ oipoēti dño supplicabāt: vt eius ecclesia in fratrib⁹ nō deficeret: etiā si ipsos iminēs pena ꝓsumeret. Sancti enī viri talia semp petunt: que ad fidei augmēta ꝓficiunt. Segtur: Scōm magnitudinē bracchij tui posside filios morte punitoꝝ. Nimis pia suborꝛ ⁊ affectuosa ꝓcatio: ne filios eorum dñs a sua possessione proyciat: qui pro eius religione morte puniti sunt. Innumera enīz tūc ibi turba martyrū fuit: quoꝝ posteros dñm desiderant possidē: ne aliquo errore vitienī. Ille sigdē quādo nos possidet
Al. Et diabolica in nobis iura non ꝓualent. ⌊ †Redde vicinis nr̄is septuplū in sinu eoꝝ: ꝓproperū ipsoꝝ qō ex
probrauerunt tibi dñe. ⌋ Tale est: Redde: quale qō supius ait: Vindica: qō ersi afflictionē tribuit corporum: salutē tū efficit aiaꝝ. Vicinos: finitimos dicit: de quib⁹ supius ait: Facti sumus opprobriuꝫ vicinis nostris. Septuplū: pfectionē significat muneris celestis: qō accipimus quādo spirit⁹ ści illuminatione cōpiemur. De quo ⁊ alio locs dictū est: Argētum igne
Ps.ii. examinatū terre purgatū septuplū. Quod ad ꝓuersionē ipsoꝝ non est dubiū ꝓtinē: quādo sic recipiunt vt in bonis partib⁹ cōmutenī. In sinu eoꝝ: vtiqꝫ in aiaꝝ secreto debemus accipe: vbi semp fit gloriosa ꝓuersio. Segtur: Improperium ipsoꝝ qō exprobrauerunt tibi dñe. Fecerūt iniurias: dicāt laudes: fuerūt incrediili: sint deuoti: extiterūt supbi: fiant humiles. Tūc enīz dñs gloriose vindicatus agnoscit: quando
Al. pascue tue. maledicoꝝ ore laudaī. ⌊ Nos autē ppl̄s tuus ⁊ oues
Al. seculum. †gregis tui: ꝓfitebimur ibi in †secula. ⌋ De illis sic arbitroꝛ dicit reliquys: qui Matathie studio ꝓgregari legē dñi custodire meruerunt. Iste reuera sunt oues dñi: que eius gloriā ꝓfitētes in fidei firmitate mānserūt. Potest aūt hoc ⁊ generaliter accipi: vt ibi mixt⁹ videaī ⁊ populus christianus: qñ sicut sepe dictum est: ex duob⁹ populis ꝓgregatio facta est: vna sāctoꝝ. Intuēdum aūt est lamētationē suam qua suauitate ꝓcluserit: vt dñi dicat esse gregem pro quo deuotissimus supplicabat: ne diutius irascereī eis quos suos eē memineret. ⌊ †Et in seculū seculi narrabim⁹ laudem tuā. ⌋ Dic illam tāgit futuri seculi beatissimaꝫ
Al. In generatione ⁊ generationem annuntiabimus. psalmodiaꝫ: quam chorus sanctoꝝ sine cessatione dicturus est: non vt alios instruat: qꝛ ibi nullus erit indoctus: sed vt honorē debitum reddētes preconioꝝ ipsoꝝ suauitate pascantur. Conclusio.

Secundus iste iaꝫ psalmus est: qui bonorabilez Hierusalē pia lamētatione defleuit. Sed sciēdum ꝙ septuagesimustertius captiuitatē ꝓtinet: quam ptulit sup Romanis: iste vo Antiochi regis deflet sacrilegā ⁊ crudelissimam vastitatem. Considerādum quoqꝫ ⁊ alta mēte condendum est: qō charitatis studio cōmonemur ecclesie dei bonis letari: ⁊ iterum calamitatib⁹ eius vehemēter affligi. Legiī enim: felices qui gaudēt in pace tua: ⁊ felices oes qui contristabunī in oibus flagellis tuis. Quapropter ꝓuenit vt qō vnicuiqꝫ fidelium ꝓuenerit: ad nostros dolores ꝓximitatis studio transferamus: sicut Apostolus dicit: Si quid patiī vnū mem
1. Corint.12 bruꝫ: compatiunī omnia mēbra: siue glorificaī vnū mēbrum: congaudent omnia mēbra. Hinc enīz charitas illa ꝓcessa conquiriī: hinc ꝓdicata vnitas inuenitur. Et si causam boni istius altius pscruteris: hinc ⁊ illa celestis affectio gignitur que domini ecclesiam locupletari monstratur.

Explicit expositio in psalmum. 78m.

¶ In finem pro his qui imutabuntur: testimonium Asaph psalmus. LXXIX.

Qui regis israel itēde: qui deducis velut oues ioseph. Qui sedes super cherubin: manifestare coram effraim beniamin ⁊ manasse. Excita potētiam tuaꝫ ⁊ veni: vt saluos facias nos. Deus cōuerte nos: ⁊ ostende faciem tuam ⁊ salui erimus. Domine deus virtutum: quousqꝫ irasceris super orationem serui tui? Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potū dabis nobis in lachrymis in mensura. Posuisti nos in ꝓtradictionē vicinis nostris: ⁊ inimici nostri subsannauerūt nos. Deꝰ virtutū conuerte nos: ⁊ ostēde faciē tuaꝫ ⁊ salui erimus. Vineā de egypto transtulisti: eiecisti gētes ⁊ plantasti eaꝫ. Dux itineris fuisti in cōspectu eius: ⁊ plantasti radices eius ⁊ impleuit terram. Operuit mōtes vmbra eius: ⁊ arbusta eiꝰ cedros dei. Extēdit palmites suos vsqꝫ ad mare ⁊ vsqꝫ ad flumen ꝓpagines eius. Vt quid destruxisti maceriam eius: ⁊ vindemiant eaꝫ oes qui pretergrediunī viam? Exterminauit eam aper de sylua: ⁊ singularis ferus depastus est eaꝫ. Deus virtutum ꝓuertere: respice de celo ⁊ vide ⁊ visita vineā istam. Et pfice eā quaꝫ plantauit dextera tua: ⁊ sup filiuꝫ hominis quē ꝓfirmasti tibi. Incēsa igni ⁊ suffossa: ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua sup virum dextere tue: ⁊ sup filiuꝫ hominis quē ꝓfirmasti tibi. Et non discedimus a te viuificabis nos: ⁊ nomē tuum inuocabimus. Bñe deus virtutū ꝓuerte nos: ⁊ ostende faciem tuam ⁊ salui erimus.

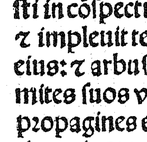

Doctis viris ⁊ in auditorio Christi saluta-
riter eruditis: si qs vsitata repetē coneī
offendit. Nam cū oia rituli istius verba
iaꝫ nota sint: restat vt hoc qō nouiter di-
rit: Testimoniū Asaph ꝙquirere debea-
mus. Iste Asaph ante trepidus: añ sollicitus: qui pro
synagoge peccatis visus est psalmis priorib⁹ exora
re: tanta nūc ꝑsumptione cōpleī: vt iam cōmutatis
in melius testimoniuꝫ ꝓuersionis ꝑbere videaī. Di-
cit enim de ꝑmo aduētu dñi Saluatoris qui hoīem
deterioratuꝫ lege peccati ad sancte ꝓuersationis do-
na ꝓduxit: translātāqꝫ vineaꝫ de egypto potētie sue
radice

radice solidauit. Hoc est qō dicit: Testimonium pro his qui imutabunī. Lātatur ergo hymnus iste de aduentu viri agricultoris ⁊ vinea domini: vt iam non obscuris: sed manifestis precibus eius postuletur aduentus: Qui psalmus eiusdem rei secundus esse dinoscitur. Diuisio.

Asaph iste quē titulus ꝑcinuit cōmutatū: In ꝑma sectione dñi deprecaī aduētum. Secū da: testaī quēadmodū vinea que est ecclia toto orbe sit dilatata. Tertio loco: icarnationis eius beneficio per similitudinē vinee visitare deprecaī ecclesiam: seqꝫ domino postulat adherere. Expositio.

Al. ouem Al. manifestare

Qui regis israel intēde: qui deducis velut
†oues ioseph. Qui sedes super cherubin
†appare. ⌋ Per secūdam speciē definitio
nis que grece Ennęomatice dicī: latine
notio nuncupaī: magno desiderio venire
Christus dñs postulaī: vt per id qō facit planissime
indicat⁹ esse videaī. Nā ista species definitionis nō
per substātiam: sed per act⁹ suos vnāquanqꝫ ꝑsonaꝫ
indicare cognoscit. Recte igit dī regi celi ⁊ terre:
Qui regis israel: cuius arbitrio ⁊ creata sunt: ⁊ administranī vniuersa. Sed quāuis oia in eius potestate
sint posita: illa tū regere dī que se tractare celesti cō-
uersatione nouerūt. Ideo enīz subiunctū est: Israel:
qꝛ ipsos ꝓpitius regit qui eū puro corde respiciunt.
INTER Israel enim interptaī: sicut sepe dictū est: vir mente
videns deū. Intēde: ac si diceret: supra nos lumen tue
pietatis infunde: vt qui per nos sum⁹ tenebrosi: aspectus tui reddamur claritate conspicui. Segtur: Qui
deducis velut oues Joseph. Joseph: fidelē ꝑplm debemus aduertē: qui sic in caulas dñi deducit: quasi
oues ad pascua ꝓgregenī. Naꝫ ⁊ ipm nomē Joseph:
significat sine opprobrio: qō denoto ꝑplo certum est
ꝓuenire. Et nota ꝓpria verba singulis data fuisse ꝑsonis. Regit qui israel est: deducitur qui Joseph est.
INTER Addidit: Qui sedes sup cherubin appare. Cherubin:
plenitudo sciētie iterptaī: in qua Chrm dñm insidē
manifestum est. Sed qñ adhuc in secreto sue maiestatis erat: rogat vt bñficio scē incarnationis appeat
quatenus fideles suos firmissima credulitate cōsoli
det. Et vide qꝛ trina iuocatione versus iste cōtextus
Al. effraim est: vt oia coopari sanctā significet trinitatē. ⌊ Coraꝫ
†effrem beniamin ⁊ manasse. Excita potētiam tuaꝫ
⁊ veni: vt saluos facias nos. ⌋ Ista noia ꝓstat esse gētis hebraice: ante quos vt appeat spirituali vtute deprecaī: hoc est: vt sicut ꝑmissus fuerat per ꝓphetas
IDI ex iudeoꝝ gēte nascaī. Sed qñ nō incassuꝫ hec nomina more scripture diuine videnī aptata: interpretationes eoꝝ studiosissime regramus. Effrem: significat fructificatio. Beniamin: filius dextre. Manasses: oblitus. Das vtutes inesse ꝓstat dño Saluatori.
Fructificauit enīz: quādo ad ꝓpetua celoꝝ regna surrexit. Filius dextre. i. filio potētis ꝑis. Oblitus: illud idicat: quādo iniuriaꝝ
suaꝝ oblit⁹ in cruce positus pro iudaico ꝑplo supplicauit. Orabat ergo vt in his virtutib⁹ veniret quas
eum facturū eē nullatenus ambigeret. Segtur: Excita potētiam tuā ⁊ veni vt saluos facias nos. Quantam nobis vtilitatē per icarnationē dñi nouerat esse
tribuendā: tāto studiose deꝑcaī: vt exciter potētiam
suam ⁊ veniat ad pctā humani generis abluēda. Qō
enim desiderium: que ꝑces: que vota sufficiant illud
expetere qō mundus possit a sua impietate saluare:
Deus †virtutū ꝓuerte nos: ⁊ ostēde faciem tuā ⁊ sal- Al. non hēt.
ui erimus. ⌋ Qm̄ credebat in se mirabilia facienda:
iuste deū inuocauit virtutū: qui solus ꝓualet de incredulitatis morte liberare. Et qꝛ se nouerat eē distortum: ꝓuerti se magnope postulauit. Hoc enī cui ꝓueniat facē: nisi vtutū dño qui solus potēs est que vult
vniuersa cōplere? Post ꝓuersionis aūt bñficiū apte
segtur: Ostēde faciem tuā: qꝛ solet dinitas hoīes iam
ꝓuerso corde respicē. Qō enim addidit: Et salui erimus: euidēter significat dñm Saluatorē: cui⁹ reuera
sumus icarnatione saluati. ⌊ Dñe deus virtutū: quo-
usqꝫ irasceris †i orōnē serui tui? ⌋ Hoc de illo tēpore Al. super
sentiendū est: quo Asaph venire dñm postulabat. Et
qꝛ pro dispēsatione diuina erat aliquatenus differēdū:
dicit: Quousqꝫ irasceris in orōnē serui tui: vt nō illa
iam ꝓuenire facias que ꝑmisisse cognosceris? Et intuere pietatē ac desiderium supplicāris. Iratum sibi
dñm credebat: qñ humano generi subuenire tarda-
bat. ⌊ Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potū dabis no
bis in lachrymis in mēsura. ⌋ Postq̄ se differri pos-
se ꝑsenserat: enumerat mala que passurus erat ꝑplis
hebreoꝝ. Dicit enim: Cibabis nos pane lachrymaꝝ:
significās eos sub afflictione victuros. Panis enī la
chrymaꝝ: vita est plena dolorib⁹: sed tū in ea dñi mi
seratione cibamur: qñ cladib⁹ erumnisqꝫ non extin-
guimur: sed potī⁹ erudimur. Segtur: Et potuꝫ dabis
nobis in lachrymis. Prius dixit: panē: nūc dicit ⁊ potum. Ista enim duo sunt: qb⁹ viuit ois humanitas: vt
panē pro q̄libet esca ponas: potū pro oī potione. Naꝫ
qō tēpus a lachrymis eē poterat vacuū: qb⁹ ⁊ ipsa refectio videbaī eē plorario? In mēsura: in distributo
modulo dicit: sicut ait Apl̄s. Fidelis deus qui nō pa- 1. Corint.10.
tietur vos tētari sup id qō potestis: sed faciet cū tentatione etiam ꝓuētum vestrum vt possitis sustinē.
Al. subsanna uerunt. Posuisti nos in ꝓtradictionem vicinis nostris: ⁊ inimici nostri †deriserūt nos. ⌋ Cōtradictio gētilis illa
cogitāda est: que aduersum ꝑdicatores Chri prauis
ꝓtētionib⁹ erigebaī: credēs illa se posse defendē: que
in templis suis videbaī adorare gētilitas. Siue magis illud tps cōmemorare videī: qō in supiorib⁹ dixit: qꝛ sub rege Antiocho dū aliqui iudei sacrificarēt
idolis: ꝓtradicebant his qui legē dñi custodire videbanī: ⁊ ideo vicinos parētes debemus aduertē: qui
eis ꝓximitate generis adherebāt. Segtur: Et inimici nr̄i deriserunt nos. Merito inimici deridebant: inter quos tā nefariū videbāt esse certamē: vt pars eorū in pristina religione ꝓstaret: pars aūt idolis coacta seruiret. ⌊ Dñe †deus virtutū cōuerte nos: ⁊ ostē- Al. non hēt.
de faciē tuā ⁊ salui erimus. ⌋ Repetit versuꝫ quē iaꝫ
supius añ bos tres posuisse mōstraī: qꝛ desiderātismos est frequēter repetē: que magnis ꝑcibus postulat aduenire. Ipa est ergo facies: id est: ꝑsentia christi per quā salui facti sumus. Ipsa: per quā laqueos
mortis euasimus. Ipsa deniqꝫ que ⁊ idignis ⁊ ꝓfitē-
tib⁹ celorū regna largiī. ⌊ Vineā †ex egypto trāstuli Al. de
sti: eiecisti gētes ⁊ plātasti eā. ⌋ Venit ad secūdā sectionē in qua per mysticas figurationes: que fuerint
gesta cōmemorat. Qō schema diciī Metabole: vni
SCHE us rei frequēs iteratio sub varietate verboruꝫ. Per
bos enī sex versus vsqꝫ ad tertiā diuisionē: vinea ista
describiī. Vineā enī dicit: hebreoꝝ gentē: quā positā
in typo ꝓstat ecclesie: vñ fideliū nata est cōgregatio
populoꝝ. Vinea quippe: a vitibus dicta est. Hāc ex
ETY egypto deduxit magnis notisqꝫ miraculis: ⁊ expulsis
gētib⁹: id est ammoreis: cetheis: iebuseis: ceterisqꝫ

alys finitimis eoꝝ:tanꝫ mirabilis plãtauit agricola. Hoc est testimoniũ redditũ de imutatis hebreis: qõ ꝓtineꝫ in titulo. Uinea sigdẽ ecclie ⁊ hic pulcherrime cõparaꝫ:qm̃ sicut illa iter folia caduca necessarios fert fructꝰ:sic ⁊ ista iter turbas vmbraciles peccãtiũ ornaꝫ frage scõꝫ:qui scli bniꝰ afflictiõe tanꝫ torcularibꝰ pressi:sapore nozũt emanare dulcissimũ. Siue qz fossa plus ꝓficit ⁊ potata multiplicaꝫ:qõ soli merito daꝫ ecclie:que solet passionis falce crescẽ:⁊ ꝑsecutionũ plagis in scõ ppło semp augeri. Sed hec vinea quẽadmodũ per vniuersuz mũdum dilatata sit:subter educiꝫ. ¶ Uiã fecisti in ꝓspectu eius:⁊ plãtasti radices eiꝰ ⁊ ꝛeplcta est terra. ¶ Isti vinee fructuose que mũdi spatia cõprehẽdit:viã fecit dñs:dũ eius ꝓspectibꝰ appere dignatꝰ est. Ipsa enim ꝓficiẽdi fuit causa vt suũ videret agricolã:⁊ ab eo imbrẽ ꝑdicationis acciperet:q̃tenꝰ fructꝰ suauissimos ꝓcrearet. Segtur:Et plãtasti radices eius ⁊ repleta est terra. Radices eiꝰ sunt:ꝑphete celestis regis opatione plãtati:ex qbꝰ illa felices palmites tendens:vniuersum munduz quasi amenis fidei vmbraculis occupauit. ¶ Oquit mõtes vmbra eiꝰ:⁊ arbusta eiꝰ cedros dei. ¶ Latitudo ⁊ altitudo istius vinee decẽter exponiꝫ. Illos enĩ nouit opire quos nutrit:qm̃ eiꝰ vmbra fructificat ⁊ amplꝰ facit crescẽ que magis tegẽ cõprobaꝫ. Sed q̃lis est ista vinea que mõtes opit? Utiqz supna:qm̃ quelibet altitudo terraꝫ cuncta sub celo est. Segtur:Et arbusta eius cedros dei. Quia cedros dixit:bñ arbusta posuit. Uites enĩ qm̃ in arboꝛes ascendũt:arbusta noiaꝫ. Sed q̃uis in 36ꝰ psalmo:cedros pro superbia designãda positas dixerimus: tm̃ qm̃ hic est additũ:Dei:martyres debemꝰ aduertẽ:qui in ecclesia Chri iter altissima sunt cacumina ꝓstituti. Et hos ecclesia ꝓtegit:qm̃ in eiꝰ eẽ gremio cõprobaꝫ. ¶ Extẽdisti palmites ¶ eiꝰ vsqz ad mare:⁊ vsqz ad flumen ꝑpagines eiꝰ. ¶ Palmites:significant discipulos dñi:qbꝰ ipse in euangelio dicit:Ego sum vitis vera ⁊ vos palmites. Mare:cũctaꝫ gẽtiũ vult itelligi scilicet mã credulitatẽ. Extẽdisti enĩz dicit:qm̃ ab Hierosolymis hec vinea per aplosꝫ ꝑdicatiões in cũctas mũdi ꝑtes extẽsa est. Accipe enĩ localem nõ possumꝰ:de qua iã dictũ est:Plãtasti radices eiꝰ ⁊ repleta est terra. Propagines aũt eiꝰ filios regenerationis dic:quia flumine Iordane manauerũt:vbi dñs in exẽplum nr̃e salutis baptiçari dignatꝰ est. ¶ Ut qd ¶ depositisti maceriã eiꝰ:⁊ vindemiãt eã oẽs qui ¶ trãseũt viaz. ¶ Istius vinee que a iudaico ꝑplo ducit originẽ:miraꝫ cur fuerit euersa munitio:hoc est:dñi subtracta defẽsio. Maceria est enĩ de solis lapidibꝰ ꝓstructa custodia:que solet vineas defẽsabiliter circuire. Et merito tali vbo in supioze trãslatione pmãsit. Segtur:Et vindemiãt eã oẽs. Dic videmiãt:in malo positũ debemꝰ accipe:sic ⁊ Hieremias dic: Uide dñe ⁊ ꝓsidera:qz vindemiasti nos:sacerdos ⁊ ꝑpheta de fãctuario tuo defecerũt. Uindemiãt ergo dic:diripiũt atqz ꝓculcãt:qõ a trãseũtibꝰ fieri solet:qui ꝑdicãdi studio labores auferre nituntur alienos. Uindemia dz:quando vua viti demit:qõ etiã isti vinee deꝰ per Ysaiam ꝑphetã minaꝫ. Destruã maceriã eius:⁊ erit in direptionẽ:⁊ destruã parietẽ eiꝰ:⁊ erit in ꝓculcationẽ. Addidit:Qui trãseũt viã. Hẽtes significat:que viam. i. Chm̃ dñm transeũtes:in idoloꝝ sacrificys iugiter ꝑmanebãt. ¶ Exterminauit eã aper de sylua:⁊ singularis ferus depastus est eã. ¶ Exterminauit:extra terminos atqz patriã suã vbiqz diſſ̃ſit:qõ in gẽte ꝓtigit iudeoꝝ. Hoc est qõ superius ait: Uindemiant eam. Apr̃ũ:Uespasianũ fortitan debemus accipe:qui illis extitit ⁊ fortis ⁊ seuus. Per hoc aũt nomẽ significaꝫ iudeis fuisse ꝓtrarium:qui hoc aĩal inter cetera hẽre videbanꝫ imũduz. De sylua. ſ. de gẽtibꝰ:que merito syluis squalidis cõparanꝫ:qui adhuc isiti de fructuoso germine nõ fuerũt. Aper enim dictus est:ab eo qõ in locis asperis cõmoreꝫ. Singularẽ aũt ferũ:Titũ eius filiũ memorat:qui reliquias belli tãta populatione ꝓtriuit:vt gẽtem ⁊ ciuitatẽ quasi herbaꝫ pabula terribili depastatione ꝓsumeret. Necesse enĩz fuit hoc vinee ꝓtingẽ cuiꝰ maceria videbaꝫ eẽ deposita. Spiritualiter aũt aper ꝑpter ferocitatẽ ⁊ fortitudinẽ nimiam:diabolus itelligi põt. De sylua aũt dixit: qz cogitationes eius agrestes auiqz semp existunt. Et nota ꝙ his sex versibꝰ qui ꝑdicti sunt: vinea ista describiꝫ per quartã speciem definitionis:que grece Dypographice:latine descriptionalis appellaꝫ. Hec adhibita circuitiõe dictoꝝ factorũqz rẽ de qua queritur cõpetẽti significatione declarat. ¶ Deus virtutuz ꝓuertẽ:respice de celo ⁊ vide ⁊ visita vineã istã. Et ꝓfice eam quã plãtauit dextera tua:⁊ sup filiũ hominis quẽ ꝓfirmasti tibi. ¶ Relatis oibus que superius ꝓtigerũt:Asaph venit ad tertiã sectionẽ:in qua rogat vt oipotẽs agricola visitet vineã dissipatã quã plãtare dignatus est:⁊ respiciat sup filium hominis quẽ ꝓfirmauit sibi. Cõmutatꝰ quippe in melius:hoc singulare remediũ rebus omnibꝰ expetebat:vt Christo dño supplicaret. Cũ dicit:Deus virtutum cõuertere:petit eum vt supplices suos serenus aspiceret:⁊ periclitantibꝰ subueniret. Segtur:Respice de celo ⁊ vide:scilicet quibꝰ fluctibꝰ laboret humanitas:quibus peccatis ad inferna rapiaꝫ:⁊ delectet vitys vnde eam ꝑpetua morte ꝓstat extingui. Cum aũt dicit: Uisita vineã istam ⁊ dirige eam quã plãtauit dextera tua:aduẽtũ sancte icarnationis expostulat:vt presente cultore suo vinea plãtata ꝓficiat:sine quo nec fructus inferre poterat:nec ꝓficuaz habere culturã. Addidit:Et super filiũ hominis quem ꝓfirmasti tibi. Omnino declaratũ est:qõ superius dixit:Uisita. Filius quippe hominis Christꝰ est dominus:ex Maria virgine genitus:a patre natꝰ ante omnia secula. Qui vtiqz ꝓfirmatus est: quãdo de ipso veritas paterne vocis insonuit dicens: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite. ¶ Incẽsa igni ⁊ effossa ¶ manu:ab increpatione vultus tui peribunt. ¶ Incẽsa igni ⁊ effossa manu:humana vitia significata debemus aduertere. Incẽditur quippe aliquis igne cupiditatis siue caloze superbie: quando crimina nefanda cõmiserit. Effossa vo manu sunt:cum per operationẽ sceleratam alys ꝑparamus insidias:⁊ decipe volumus nesciẽtes: dum nos in ipsam magis foueaz corruamus. Hec ergo peccata ab increpatione vultus domini peribũt: quando illis dicẽdum est: Ite in ignem eternuz qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Non enĩz vlterius visuri sunt: quẽ propter sua scelera ꝑdiderunt. ¶ Fiat manus tua super virum dextere tue:⁊ super filium hominis quem confirmasti tibi. ¶ Grande sacramentũ: grande munus diuinitatis exponitur:quia tãdiu fortitan dubitari potuit ꝙ Israel saluus fieret: donec salutaris dominus aduenirẽt. Illo enim veniente promissio tota completa est:nec vlterius ab ipso discedit ecclesia que sponsi sui spirituali dilectione cõiuncta est. Nam cũ dicit: Fiat manus tua sup virum

Alt. dux itineris fuisti.
Alt. implenit terram.
Alt. Extẽdit
Alt. suos
Joan. 15.
Alt. destruxisti.
Alt. ꝓtergrediuntur.
DEF
ETY
Isa. 5.
ETY
DEF
ETY
Matth. 3.
Alt. suffossa
Alt. non pẽ.
Matth. 25.

dextere

dextere tue:opationẽ sancte incarnationis exposcit.
Ioa. 43. Ipse est enĩ dextera ꝓtis:de quo alio loco dicit: Non enĩz in arcu meo sperabo:⁊ gladiꝰ meus non saluabit me:iz dextera tua ⁊ bracchiũ tuũ ⁊ illuminatio vultus tui. Deide more suo ꝑpter explanationẽ repetit qõ supius dixit:Et sup filiũ hois. A cõi iungẽdũ est. Fiat manus tua. i. opario sancta ad effectũ promissa perducat. Filius enĩ hois:idem ipse est dñs Christus qui etiã dextera ꝓtis est. Segtur:Quẽ cõfirmasti tibi. Cõfirmatus est vtiqz apud hoies:sicut iam dictũ
Matth. 3. est:qm̃ de ipso vox paterne vitatis isonuit dicẽs: Hic est filius meus dilectꝰ in quo mihi bñ cõplacui:ipsuz audite. Qõ nõ piget eiusdẽ exẽpli iteratione declarare:qm̃ ⁊ in auctozitate eadẽ verba ꝓstat esse repetita. ¶ Et nõ discedimus a te:vinificabis nos ⁊ nomẽ tuum inuocabimus. ¶ Ad supioza respicit pars ista vocabuli. Dicit enĩ. Fiat manꝰ tua sup viz dextere tue: id est:vt mittere digneris filiũ tuũ:qui reũ munduz liberet a crimine peccatoꝝ. Et non discedimus a te: id est:quẽ semel mẽte ꝓcepimus:cordis oculis iugiter ituemur. Nec a te deuotionẽ nostram possumus amouere:cuiꝰ aduenire filium magnopere cognoscimur expetisse. Et que sit vtilitas ab ipso nõ discedere:ꝓsequẽter exponiꝫ. Uiuificabis nos ⁊ nomẽ tuuz inuocabimus. Uiuificabis nos:qm̃ peccatorũ morte deposita ex aqua ⁊ spiritu scõ renascimur. Nomẽ autem eiꝰ inuocabimus:hoc significat:qm̃ dñi Christi institutione salutari in oratione quotidiana nomẽ patris iugiter inuocamus. ¶ Dñe deus vtutũ ꝓuerte nos: ⁊ ostẽde faciẽ tuã ⁊ salui erimus. ¶ Que suauitas: que sit vtilitas vsiculi huius hinc daꝫ itelligi:qm̃ in hoc psalmo triplici euz repetitione memorauit:vt quasi ꝓrati floriferi planitiẽ tẽsam per ordines certos iocũditas rosei coloris ornaret. In ista sigdez breuitate:regulã toti religionis exponit. Primũ est enĩz:vt nos dñs ꝓuertat. Deide:vt ostẽdat faciẽ suã. Tertio: vt saluos efficiat. Nõ enĩ anteꝫ ꝓuertat ostendit faciez suã:nec saluat nisi nos ꝓius lumine sue pietatis inspexerit. Quapropter versus iste mente condẽdus est:qz per ipsum sub breuitate petimus quicquid nobis expedire monstratur.

Conclusio.

Ꝑmis Asaph istũ cõmutatũ ꝓstat in melꝰ:qui vineã Christi dilatatã toto orbe ꝓspexit: ⁊ palmites eiꝰ mõtes obũbrare vidit ⁊ cẽdros. Spectaculũ reuera beatũ cuiꝰ amenitas ipsa cogitata refectio est:vt toto mũdo vna vinea vmbrã faciat suis frõdibꝰ:ne qs fideliũ reddaꝫ sole fuscatus. De qbus scriptũ est:
Ps. 120. Per diẽ sol non vret te:neqz luna per noctez. Uerũ ista vinea pro botris mustuosis scõs ꝛfert fructꝰ:martyres creat:ꝑphetas educit:apostolos gignit:fideles edit inumeros:⁊ quicquid in ecclesia sãcta gloziose geriꝫ:isti similitudini decẽter aptaꝫ.

Explicit expositio in psalmum. 79ᵐ.

¶ In finem pro torcularibus Asaph quinta sabbati. LXXX.

Exultate deo adiutori nr̃o:iubilate deo iacob. Sumite psalmũ ⁊ date tympanũ:psalteriũ iocũdũ cũ citbara. Buccinate in neomenia tuba:in isigni die sollennitatis vestre. Quia precepꝰ in israel est:⁊ iudiciũ dei iacob. Testimonium in Ioseph posuit illud:cuz exiret de terra egypti linguã quã nõ nouerat audiuit. Diuertit ab oneribus dorsum eius:manus eius in cophino seruierunt. In tribulatione inuocasti me ⁊ liberauit te:exaudiui te in abscondito tempestatis:probaui te apud aquaz cõtradictionis. Audi populus meus ⁊ cõtestabor te:israel si audieris me nõ erit in te deus recens:neqz adorabis deum alienũ. Ego enĩz sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuuz ⁊ implebo illud. Et non audiuit populus meus vocẽ meã: ⁊ israel nõ intẽdit mihi. Et dimisi eos ꝓm desideria cordis eoꝝ:ibũt in adinuentionibus suis. Si populus meus audisset me:israel si ĩ vijs meis ambulasset. Pro nihilo fortitan inimicos eorũ humiliassem: ⁊ super tribulantes eos misissem manum meam. Inimici domini mentiti sunt ei: ⁊ erit tempus eorum in secula. Et cibauit illos ex adipe frumenti: ⁊ de petra melle saturauit eos.

Pro torcularibus:ecclia significari superioribus est titulis iditcatũ. Sed qm̃ ibi bãc ꝑfigurationẽ in vuarũ expsione posuimus:nũc in vuarũ vindemijs explicemus. Cũ tunsus acerꝰ oliuaruz subiectꝰ fuerit agricolaꝫ arte põderibus:nimiaqz ceperit pressura torqueri:⁊ amurcã cenosam ⁊ oleum pinguissime puritatis emanat. Quod in ecclesie persecutionibus fieri posse non dubium est:quando ⁊ deo puras mentes declarat ⁊ fecilẽtas conscientias euidenter assignat. Quita vo sabbati:significat a sabbato quintum diem:quando dominus in cõditione rerum ex aquis creauit animalia:sicut Genesis lectio decursa testatur. Dixit deus:producant aque reptilia animarum viuarum. Hoc ad baptismatis gratiam similitudine decora cõiungitur: Que reuera animalia vitia sua fecũditate producit:dum sanctificate aque ĩmaculatos reddunt:quos pollutos propryis sceleribus acceperũt. Sed vt partibꝰ res expositas in vnaz seriem colligamus:intẽtio tituli talis est:vt in finez designet dominũ Christum:pro torcularibus ecclesiam: Asaph congregationem: Quinta sabbati baptiçatos. Unde colligitur psalmum in ecclesia domini regenerate congregationi esse locuturuz. Dic enim Asaph ad historiam quidem loquitur iudeis:sed melius spiritualiter intelligitur de populo christiano. Gen. 1.

Diuisio.

In prima parte psalmi: loquitur Asaph fidelibus:vt per organa diuersa musicorum laudes debeant domino personare: quoniaz multa beneficia suo populo prestare dignatus est. Secunda:verba sunt domini comminantis ne idola colantur: sed ipse solus adoretur qui prestare ꝓfutura munera ꝓsueuit. In tertia parte: Asaph ex sua itez ꝑsona relogtur arguens infideles cur fallaces extiterit:cum eis dona

domini copiosa largitate collata sint. Expositio.

EXultate deo adiutori nro: iubilate deo iacob. ¶ Asaph iste quē sepe dixim⁹ significare synagogā: pplos cōmonet fideles vt nō desinant cuꝰ sūma letitia deo laudes dicere: qui eos a seuissimis periculis est dignat⁹ eripere. Adiutori aūt qō dixit: ver⁹ deus tali vbo declarat: qꝛ fictitius de⁹ nō est adiutor sed elisor: nō sanās sed vulnerās: nō subleuās sed valde demergēs. Nostro enī dū dicit: deuotos se cōmonere testat. Iubilate dictū est a iuuādo. i. delectando: vt quib⁹ nō poterat exultatio vboꝝ sufficē: in abundantissimā atqꝫ inexplicabilē letitiā ꝓfilirēt: docēs gaudentib⁹ animis dño debere gratias agere: nō cōfusos aliqua anxietate cantare. Nā si terrena despicimus: semp ex illo leti sumus: ad quē mens incerta atqꝫ titubans nō pōt puenire. Iacob: significat populū christianū: cui anterior synagoga ꝓsentit: dum ad istū per grām translatū est: qō illi ꝓstat ablatum. Hi sūt quos dixit: Quinta sabbati: qui de sacra scilꝫ regeneratiōe nascunt. ¶ Sumite psalmū ⁊ date tympanū: psalteriū iocūdū cū cithara. ¶ Organa quidez ista vtraqꝫ musica sunt: sed causas ꝓtinere ꝓbantur egregias. Dicit enī: Accipite psalmum ⁊ date bonas operas. Psalmus enī ad diuina vba ꝓtinet intimanda: qm̄ ꝓformatio ipsi⁹ canoꝝ ventre (sicut sepe diximus) habet in capite: qō merito ad psalmū referr̄: qui semp resonat supna mysteria. Tympanū est: qō tenso corio quasi supra duas: vt ita dixeris: metas sibi ab acuta parte copulatas solet resonare pcussum: sicut hominū corp⁹: dum pro dño tribulatione quatitur: ad superna mādata dulcius tēperat. Hoc ergo cōmonet: vt accipientes diuina vba dño debeamus offerre terrena: qꝛ tunc deo bene damus tympanuꝫ dū elemosynas facimus: cū ieiunꝫ corp⁹ afflīgim⁹: cū vitia seculi cū suo auctore nihilomin⁹ despicim⁹. Addidit: Psalteriū iocūdū cum cithara. Admonet etiā ⁊ hec duob⁹ iocundissime copulari: vt ⁊ vba dei que in psalterio cōtinentur: ⁊ cithara que humanos act⁹ significare cognoscit: in vnā societatē debeant puenire: qꝛ vtrūqꝫ melos sibimet copulatū: dño pro bat acceptū. Psalteriū enī: idē significat qō psalm⁹. Cithara: qō tympanū: sed diuersitate nominū easdē res sub breuitate ꝓclusit. Naꝫ quēadmodū cithara ꝓtra psalteriū ꝓformata sit: frequēter expositus est. In hoc aūt ⁊ sequētiū su iterū nobis enthymematicus. i. rhetoricus syllogismus elucescit eodez modo.

ETY

SYL

Canere ꝓceptū est in israel ⁊ iudiciū deo iacob: Cantandū est igit̄ in initio mēsis tuba in die insigni sollennitatis eoꝝ. Modo reliqua pscrutemur. ¶ Canite initio mensis tuba: in die insigni sollennitatis vestre. ¶ Preceptuꝫ fuerat inter alia iudeis: vt a primo die septimi mensis: septem diebus canerēt: qō hodieqꝫ carnaliter faciūt: nō intelligentes ideo fuisse iussum: qm̄ spiritus sancti gratia septiformis baptiçandis erat toto orbe ꝑdicanda. Unde nunc fideles admonet christianos: vt laudes dñi ꝓconiali debeant voce cātare: cū noue regenerationis fuerint gaudia ꝓsecuti. Tuba enī cū ponit̄: grādisonis aliquid ꝑdicari clamorib⁹ indicat. Sed ⁊ ali⁹ ꝓpheta dicit: Exclama ⁊ exalta sicut tuba vocē tuā. Considerandus est quoqꝫ ꝙ per organa musice discipline ⁊ psallere dño ⁊ die ꝓcipimur sollennitatis implere: vt sicut illa redigunt̄ ad dulcisonū melos ⁊ in vnā ꝓueniētia suauiter colligunt̄: ita oīs act⁹ noster redigat̄ ad dominū: ⁊ iocundissima modulatione ei⁹ aurib⁹ offeratur. Est enī discipline ipsi⁹ magna vis delectabilisqꝫ cognitio: quā doctores secularū litterarū: largiente deo qui ꝓcedit omne qō vtile est: fecerunt doctrina bili lectione cognosci: que in rerū natura prius tenebat̄ abscōdita. Prima ergo hui⁹ discipline partitio est: armonica: rhythmica: metrica. Secūda partitio instrumētoꝝ eius est: in percussionalia: in tensibilia in flatila. Tertia diuidit̄: in symphonias sex. Quarta diuidit̄ in tonos quindecim. Sic toti⁹ virtus pulcherrime istius discipline talib⁹ ꝑscoꝝ distinctionib⁹ explicat̄: per quos modos in secularib⁹ libris multa quidē legimus ostēsa fuisse miracula. Sed vt fabulosa forte taceamus: per citharā canorā Dauid legimus a Saule fugasse demonium: muros hiericho clangentib⁹ tubis ꝓtinus corruisse: lectio diuina testat̄: vt dubiū nō sit musicos sonos: iubente tn̄ ac ꝑmittente domino: magnas plerūq̄ fecisse virtutes.

¶ Quia ꝓceptū in israel est: ⁊ iudiciū deo iacob. ¶ Dicit causam quare debeāt tuba canere: qꝛ lex data est per Moysen in israelitico pplo: qua cognita nullus peccare debuisset. Iudiciū aūt deo iacob: id est: deo christianoꝝ. Ipse enī rationalē creaturā celesti veritate iudicauit: sicut in euāgelio ait: Pater non iudicat quēquā: sed omne iudiciuꝫ dedit filio. Hac ergo dispensatione mirabili: dñm ꝓstat esse laudandum: qui ⁊ legē dedit ⁊ iudiciū futurū sue maiestatis inotuit. Iacob enī diximus significare pplm̄ sequentē: qui adoptatus per gratiaꝫ Christi pme districtionis ꝓcepta supauit. ¶ Testimoniū in ioseph posuit ⁊: cuꝫ exiret de terra egypti: linguā quā non nouerat audiuit. ¶ Ioseph: significat augmētario: cui⁹ nominis interpretatio testimoniuꝫ est hebrei ppli: qui de terra egypti multiplicatus exiuit. Sed hoc ad nostraꝫ generationē cōpetēter aptat̄. Naꝫ sicut ille per maris rubri vndas saluat⁹ eiect⁹ est: sic nos a terra egypti: id est: a vitys carnalib⁹ absoluti sacra vnda regenerante renascimur. Nec nomen ipsuꝫ maris vacat: qꝛ sicut illud rubrū ꝓstat dici: ita ⁊ hec aqua rubra pōt nuncupari: que vna cū sanguine de latere dñi Saluatoris exiuit. Sequit̄: Linguā quā nō nouerat audiuit. Linguā hic: noui testamēti ꝓcepta debem⁹ aduertere. Nā si sermones itelligas: quo modo linguā quā nō nouerat populus hebreus audiuit: duꝫ Christum dñm locutū constet hebraice: Hoc ergo dicit: qꝛ per euāgeliū audierunt linguā: id est: ꝓcepta: que prius eoꝝ notitia nō habebat. Siue illud significat tempus: quando Apli spiritu sancto repleti: linguis ignotis ⁊ varys sunt locuti. ¶ Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino seruierunt. ¶ Et hoc quānis ad hystoriā dici videat̄: quando in egypto iudeorū populus diuersis necessitatibus seruiebat: modo vt lateres faceret: modo vt terram cophinis exhiberet: tamē illud christianorū partibus diligentius applicamus: a quorū dorso auertit deus onera peccatoꝝ: quando se felici humilitate ꝑsternunt: sicut ipse dicit: Uenite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego vos reficiā. Cophinos aūt dicimus: per quos sordiū purgamenta proꝛcimus: vt loci puritas elucescat. Manus ergo suas in eis tenent: qui peccatorum immunditys occupant̄. Sed de hac seruitute liberamur a domino: quando scelerum nostrorum sordibus expiamur. ¶ In tribulatione inuocasti me ⁊ liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis: probaui te ⁊ad aquam contradictionis. ¶

Alt. buccinate in neomenia

Isale. 58.

MV

Joan. 5.

Alt. illud

DEF

Matth. 11.

DEF

Alt. apud

Iam quidē dñi Saluatoris vba referunt̄: ⁊ poterat esse diuisio: nisi post vlum istū diapsalma sequerēt̄ vbi magis cōpetētius credimus esse faciendū. Sed qm̄ persona mutata est: hoc schema dicit̄ Ethopeçia: quotiēs aliquē īroducim⁹ ad loquēdu. Imputant̄ eniꝫ beneficia: vt grauior estimet̄ offensa. Ipse enim nos de tribulatione liberat: ipse in abscondito angustiā nostre tēpestatis exaudit: Sed ꝑbat nos in contradictionib⁹ hereticoꝝ: quādo aliquib⁹ altercationibus velut venti flatib⁹ excitamur. Nā si ad hystoriā referas: aquā ꝓtradictionis dicit: quando in deserto fluenta israelitic⁹ pplus īcredulis mētib⁹ expetebat.

SCHE

Alt. nō habet Alt. contestabor te

¶ Audi pplus me⁹ ⁊ loquar israel ⁊ testificabor tibi: israel si me audieris nō erit in te de⁹ recens: neqꝫ adorabis deuꝫ alienū. ¶ Interiecto diapsalmate: qō nobis est in diuisionib⁹ magnope custodiēdū: venit ad secūdā partē. Sed cū sit anteri⁹ loqui q̄ audire: hic ꝑus positū est: Audi: vt aduertas ad itelligētiam poti⁹ dictū: nō ad auriū trāsitoriū sonū. Dicit enim: Populus meus: vt illā sequestraret amurcā: que torcularib⁹ eccl'ie tanq̄ pars secilēta ꝓcit̄. Ille est enī pplus dei: qui nescit cū malis aliqua morū ꝑmixtione ꝓfundi: sed in olei piguedine ac puritate in Christi gratia mundissimus perseuerat. Sequit̄: Israel ⁊ testificabor tibi. Cū hic ante iudicē soleāt testes ꝑduci: ipse dñs iudicy testēse dicit esse vitatis: vt nullus de factoꝝ suoꝝ compēsatione dubitaret: vbi talis astipulator existeret: Qō tn̄ ꝓsequenter exponit. Testificat̄ enī dñs: qm̄ in illo iudicio maiestatis sue vnicuiqꝫ dederit pro factoꝝ suoꝝ qualitate sātētiā vbi testib⁹ opus nō erit vt iudicet̄: sed ipm iudiciuꝫ actuū nostroꝝ testimoniū dabit. Dicturus est enī iustis: Sturiui ⁊ dedistis mihi māducare: sitini ⁊ dedistis mibi bibere: ⁊ reliqua. Impys aūt ꝙ talia non fecerint iputabit: ita fit vt iudiciū eius nō sine testimonio esse videat̄: Addidit: Israel si me audieris: nō erit in te de⁹ recens. Repetit israel: vt se familiarē itelligat: ⁊ ad iussa dñi obediēter vota conuertat. Magnū enī sacramētū vno vbo ꝓcludit̄: vt iā tunc ventura heresis veritatis sententia vinceret̄. Dixit enī: Nō erit in te de⁹ recēs: ne vbū patris quisq̄ putaret esse sub tēpore. Nā ille recēs est: qui antiquiorē habet. Quaꝛpropter si recēs nō pōt dici: coeternū debet mentis sanitas ꝓfiteri. Et ne possit aliqs deuꝫ Christū recentē dicere: quē de Maria virgine natū esse cognoscit: cui⁹ humanitas facta ꝑbat̄ esse sub tēpore: dicit: Nō erit tibi deus recens: qm̄ ipse est qui ante omne ꝓncipiū genit⁹ de patris substātia equali cū eo coeternitate ꝓsistit: regnās per ifinita secula seculoꝝ. Unde mirabili sanctoqꝫ cōpendio patres nostri duas naturas ꝑmanere in vno dño Christo vnitas atqꝫ ꝑfectas dici ⁊ credi maluerūt: vt oīum hereticoꝝ morbosa ac fetida eructuatio tanq̄ biat⁹ pestifer salubri remedio claudere t̄. In te aūt qō dixit: significat in corde tuo: vbi debet veritas non falsitas iueniri. Adiecit: Neqꝫ adorabis deū alienū. Cum supra interdixerit coli recentē deū nō debere: hic adorare deū vetuit alienū: vt pene par sit scelus recentē deuꝫ putare: ⁊ nefanda idolis deuotione seruire. Intelligāt ergo arriani quib⁹ sociati sint: qui se a catholica sanitate disiungūt: ¶ Ego sum dñs de⁹ tu⁹ qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuū ⁊ iplebo illō. ¶ Reddunt̄ iuste cause quare de⁹ adorari nō debeat alienus. Primū: ꝙ de⁹ noster imutabilis atqꝫ eternus est: qui de se dixit: Ego sum qui sum. Deinde: vt oīa intelligeremus ab ipso fieri quecūqꝫ nobis profutura succedunt. Ait: Qui eduxi te de terra egypti. Que secūda species diffinitionis grece Ennçomatice dicit̄: latine notio nūcupat̄. Hec isto modo semp efficit̄: cū vnusqsqꝫ de factis ꝓprys idicat̄: que ꝓ ipsū tm̄ non ⁊ alys videant̄ accidere. Sed hoc cū iudeis ad hystoriā dicit̄: christianoꝝ generalitas cōmonet̄. Educit enī nos de terra egypti: qm̄ per regeneratiōis grāz a peccatis teterrimis liberat: quib⁹ tenebamur obnoxy: cū manus nre: sicut ait superius: in cophino seruiebāt. Sequit̄: Dilata os tuū: ⁊ iplebo illud. Dilata: diuulga: dissemina ꝓfitēdo vtiqꝫ vel admonendo: vt illa velis loqui que digna videantur auditu. Tūc enim sensus spirituali grā repleat̄: qm̄ in laudes dñi os dilatatū esse cognoscit̄: vt hoc per ipsi⁹ grām īchoenus: ⁊ ei⁹ munere cōpleam⁹: sicut dicit Aplus: Dilatamini ⁊ vos: nolite iugū ducē cū infidelibus. ¶ Et nō audiuit pplus meus vocē meā: ⁊ israel nō intēdit mihi. Et dimisi eos ꝑm desideriū cordis eorū: ⁊ ibūt in voluntatib⁹ suis. ¶ Quis ipleuerit dñs ꝓphetarū ora dilatata: dicit eos auditos non fuisse ab israelitico pplo: dū eius minime iussa cōpleuerit. Ille enī sue plebi tanq̄ oleo loquebatur: israel amurca nō poterat audire: que erat velut inutilis respuēda. Addidit: Et dimisi eos ꝑm desideriuꝫ cordis eoꝝ: ⁊ ibūt in volūtatib⁹ suis. Sequit̄ vltio digna peccati: Nō enī dimittit̄ ipunit⁹ qui a dñi tuitione deserit̄. Ille enī quos relinquit affligit: qꝛ maloꝝ oīuꝫ retributio est tāta bonitate fraudari. Putat enim peccator gen⁹ esse beneficy: dū suis volūtatib⁹ ꝑmittat̄ expleri: dū dicat Aplus: Tradidit illos de⁹ in ꝓcupiscētias cordis eoꝝ in īmunditiā: ⁊ reliqua. ¶ Si ꝓplebs mea audisset me: israel si in vys meis ambulasset. ¶ Pro nihilo ꝓinimicos eoꝝ humiliassem: ⁊ sup tribulantes eos misissem manū meā. ¶ Querēdū est quare plebē dixerit suā: que eū nō erat auditura: Suaꝫ dixit: qꝛ ei leges dixit: miracula magna monstrauit: vt culpa crescere t̄ cū in eum plebis electa peccasset. Et nota quēadmodū se in hoc ꝑmo vsū subsequētia verba declarāt. Qō dixit: Plebs mea: hoc significat: Israel. Qō ait: Audisset me: hoc vult intelligi: Si in vys meis ambulasset. Ille enim ⁊ audit dominuꝫ ⁊ in vys eius ambulat: qui mandatis ipsius non reperitur aduersus. Et vide ordinē fuisse seruatū. Prius enim est doceri nos: ac deinde audita compleri. Sequitur premium qō mereri non potuit indeuotus. Ad nihilum inimicos eorū humiliassem: ⁊ super tribulantes eos misissem manum meam. Heneraliter sunt accipiēda que dicta sunt: qꝛ tunc ille resistit inimicis nostris: quando ei fuerim⁹ humili satisfactione deuoti. Nam si deo male agendo resistimus: ille iterū nostris nō contradicit inimicis: nec manū defensionis super eos ponit qui se ab ipso superba reluctatione subduxerint. Unde intelligere debemus quando a nobis auert̄: nō esse pietatis defectū: sed magne vltionis aculeum. Suspenditur enim interdum a defensione sanctorum: quando tribulationibus ⁊ afflictione tentantur. Sed iustos sic tentari patit̄: vt non deserat. Impios autē sic tribulari permittit: vt se ab eis reddat alienum. ¶ Inimici domini mentiti sunt ei: ⁊ erit tempus eorum in ꝓeternū. ¶ Post verba domini: redit Asaph ad tertiam partez: inimicos eius digna execratione redarguēs. Mentiuntur enim: qui bonis se pollicitationibus obligātes: in pessimos iterū relabunt̄ errores. De paganis

DOG

Alt. enim

Exo. 3.

2. Corin. 6.

Alt. desideria

Alt. adinuentionibus

Rom.

Alt. populus meus

Alt. fortitan

Alt. secula

enim dici nõ potuit qui nulla fuerant domini pro-
missione ꝓstricti. Et ne forsitan qõ eos floreres in ꝑ
mundo vides: crederes iã relictos: addidit: In eter-
Matth. 25. nũ erit rẽpus cor: scilz punitionis: qñ illis dicit: Ite
Isa. 66. in ignẽ eternũ. De quib⁹ etiã legit: Uermis eor nõ
SCHE morietur: ⁊ ignis eor nõ extinguet. Qõ schema Ecli-
psis grece: latine defect⁹ dicit: sed nõ qui per ignorã
Alt. Et tiã deficit: sed qui se vt potissimũ querat abscõdit.
Alt. illos [⁊ Libauit ⁊ eos ex adipe frumenti: ⁊ de petra melle
saturauit eos.] Dic pietas creatoris exponit: vt ini-
micos. i. ingratos beneficijs suis repleuerit quos su-
peri⁹ dixit fuisse mẽtitos. Ex adipe frumẽti: siue mã
DEF na significat: siue corp⁹ dñi Christi. Adipẽ quippe di
cimus animaliũ pinguedinẽ corpulentã: qõ nomen
ad frumentũ abusiue translatũ est: vt significaret ei
interius aliq̃z iesse bonitatẽ. De petra melle: hoc est:
de sapiẽtia Christi: qñ ipe petra est: de quo superne
doctrine mella manauerunt. Saturauit eos dixit:
id est: sancta predicatione compleuit: sed perfidi ie-
iuni fuerunt fide: qui auribus aggrauati audire no-
luerunt. Conclusio.

Redeamus nũc ad sniam superiorẽ: ⁊ more
apũ dulcissimis floribꝰ isidẽtes
assidua repetitione suauia mella carpam⁹: qz res sa-
lutaris quotiẽ: scũ qz repetit: necessaria semp inde su
munt. Quapropter studiosissime perquiramus q̃re
sit dictũ: Nõ erit in te de⁹ recens: si reuera volum⁹
esse israel. In hoc eni vbo fidei totius virtus sanctis-
sima ꝓtinet. In hoc sermone ieffabilis illa maiesta-
tis natura declarata est. Nã si deus recens nõ accipi
tur: coeterna sibi sancta trinitas sine dubitatiõe sen
tit: qz iunior ibi nõ est: vbi senior nõ ꝓbat. Eternus
est igit pater: eternus filj⁹: etern⁹ spirit⁹ sanctus. Di
stinctio eni in personis: vnitas cognoscit in natura.
Omnipotẽs pater: oipotẽs filj⁹: oipotẽs spiritus san
ctus: trinũ quidẽ nomẽ: sed vna virtus: vna potẽtia.
Filj⁹ a patre incõprehensibiliter genit⁹: spiritus san
ctus a patre ⁊ filio ineffabiliter procedens: potestas
nõ accidẽs: sed indiuidua manẽs. Sũmitas sociabi
lis: regnũ sine fine: gloria sempiterna: que sola creat:
sola peccata dimittit ⁊ celor regna ꝓcedit. Sequit:
DEF Neq; adorabis deũ alienũ. De⁹ alienus est: qui in sa
crilegas culturas demẽtiũ boĩum prauitate puenit:
nõ essentiã deitatis habẽs: sed honorẽ false maiesta-
tis accipiens: nõ qui boĩes creauit: sed qui est ab ho
minib⁹ fabricat⁹. Alienus reuera: qñ alienata mẽte
repert⁹. Hoc si vtrũq; refugim⁹: veri dei gratiã pro
meremur: qui nouit de se male sentiẽtes abycere: et
recte credentibus beneficia digna prestare.

Explicit expositio in psalmũ. 80ᵐ.

¶ Psalmus asaph. LXXXI.

Deus stetit in synagoga deorũ:
in medio autẽ deos diiudicat.
Usqueqno iudicatis iniquita-
tem: ⁊ facies peccatorũ sumi
tis: Iudicate egeno ⁊ pupillo:
humilem ⁊ pauperem iustifi-
cate. Eripite pauperem: ⁊ egenũ de manu
peccatoris liberate. Nescierunt neq; intel-
lexerunt in tenebris ambulant: mouebunt
omnia fundamẽta terre. Ego dixi dij estis:
⁊ filij excelsi oẽs. Uos autẽ sicut homines
moriemini: ⁊ sicut vnus de principib⁹ cade
tis. Surge deus iudica terram: qm̃ tu bere
ditabis in omnibus gentibus.

Iactũ est in ꝓfatione: psalmos vniuersos
esse dauiticos: sed hos qui vocabulor di
uersitate ꝓnotant: ꝓpter itelligentiã no
minũ suor in titulis fuisse perscriptos.
Ponit eni hic Asaph: qõ indicat synago
gã: que dñm Saluatorẽ corporea quoq; ꝑsentia me
ruit itueri: qñ dignatũ est vbũ caro fieri: ⁊ in gratia
nostre viuificationis occidi. Deniq; psalm⁹ ipse sic
incboat: deũ stetisse in synagoga deorum. Nec illud
omittẽdũ eẽ diiudico: quare synagogã antiqui voci-
tauerint: quã nũc ecclesiã christianis temporib⁹ nũ
cupamus: Synagoga est generaliter dicta congre- DEF
gatio: non satis exprimens hominũ cetum. Ecclesia
vo conuocatio nuncupat: que de diuersis gentibus
aggregata colligit. Conuocari eni ad illos pertinet
qui ratione precellunt: vt intelligamus ecclesiã dei
⁊ nomine creuisse semper ⁊ meritis. Diuisio.

Asaph: quẽ pro significatione sui nomi
nis in titulo ꝓstat appositũ: ꝓtra iudeos
de Christi aduẽtu: per totũ loquit psal-
mũ. In ꝑma parte cõmonẽs eos in eor
medio ꝓstitisse: ideo nõ debere illos cõ
sortiũ suscipe peccator. Secũda parte admonet: vt
itelligãt ipm eẽ Christũ qui in assumptione carnis
pauper ⁊ egenus esse videbat. Tertio loco: dicit eos
bonoratos vt filj dei fierent: sed ipsos in mortis la-
queos suo vitio corruisse. Expositio.

Deus stetit in synagoga deorũ: in medio
autẽ deos ⁊ discernit.] Uno vbo: Iesus
christ⁹ mirabili nobis breuitate decla- Alt. diiudicat
rat. Ipse eni de⁹ stetit in synagoga: qui
⁊ sedet ad dexterã patris. Sit⁹ eniz isti
corporales sũt. Nã si maiestatẽ ei⁹ itendas: vbiq; to-
tus: vbiq; plenus est: nec põt dici a natura deitatis
stare vel sedẽ: qui nulla loci determinatione ꝓcludi
tur. Sed iste Asaph in spectatione illuminatus: deũ
clamat Iesus christũ in synagoga stetisse: cui nisi est
impior turba resistẽ: vt affectu paterno corrigeret:
quos in seipsos poti⁹ cognouerat insanire. Sic eniz
de ipso ⁊ Joãnes baptista dicit: Medi⁹ aũt vestruz Joan. i.
stat quẽ vos nescitis. Addidit etiã: Deor: vt euiden-
tius de boib⁹ dictũ aduerteres: iter quos corporali-
ter habitasse cognoscit Christ⁹: sicut Hieremias ꝓ-
pheta ꝓdixit: Post hec in terris visus est: ⁊ cũ homi Baruch. 3.
nib⁹ ꝓuersat⁹ est. Nã hoc de boib⁹ dictũ sepius inue
nim⁹. Unde ⁊ ad moysen dicit: Cõstitui te deuz pha Exo. 7.
raoni. Et inferi⁹ psalm⁹ ipse dictur⁹ est: Ego dixi dij
estis ⁊ filij excelsi oẽs. Sic eni ⁊ filios dei: boĩes vo-
cam⁹. Qõ si ad naturã deitatis referas: vnũ est vbuz
qõ veraciter ac ꝓprie sic debeat nuncupari. Dicim⁹
nõnunq̃z abusiue deos ⁊ superas potestates: sicut ait
Aplus. Et si sint qui dicantur dij: siue in celo siue in i. Corin. 8.
terra: nobis tñ vn⁹ est de⁹ pater. Sequit: In medio
aũt deos discernit. Ecce adhuc incarnatio eius situ
corporeo declarat. Nã cũ dicit: In medio: locale spa
tium significat: qõ turbis ambigẽtib⁹ cingebat. Di-
scernere eni ad ꝑsentiã ꝓtinet itellectũq; diuinum:
qui nos de massa peccati eripit: ⁊ ad celorum regna i. Corin. 4.
pducit. Unde etiã Aplus dicit: Quis eni te discernit: Alt. Usque
[⁊ Quousq; iudicatis iniquitatẽ: ⁊ facies ⁊ peccãtiũ quo
sumitis:] Dicendo: Quousq; prauam consuetudinẽ Alt. peccatis

longi temporis accusauit. Suscepte siquidem legi
durissime restituerunt: directis prophetis mortes
pessimas intulerunt: venientes eis filiũ crucifigere
q̃z honorare maluerũt: vt merito sit dictũ: Quousq;
cũ etiã ⁊ ipm Creatorẽ quãtũ ad volũtatẽ eor attinet
inficere decreuissent. Facies aũt sumitis peccã-
tiũ: dictũ est ꝓpter eos qui se in illa seditione cruci
fixionis discernere noluerũt: sed cũ furẽtibus furie
runt: cũ insaniẽtib⁹ clamauerũt: faciẽq; illã peccan-
tiũ tetris vultib⁹ iduerũt. Nã si facie fuissent diuisi:
⁊ actib⁹ quoq; poterãt segregari. [Iudicate pupillo
⁊ egeno: humilẽ ⁊ pauperem iustificate.] Interiecto
diapsalmate: venit ad secũdã partẽ in qua cõmonet
enixius iudeos vt debuissent itelligere quẽ videbãt
⁊ aduerterẽt humilẽ ꝓpter se factũ cui celor pote-
states dominatiõesq; deseruiũt: Pupillũ fuisse qui
rector est oĩum: Egenũ qui donãdo nescit expendi:
Pauperẽ cuius sunt oĩa que in celo ⁊ in terra creata
DOG sunt. Ipsum ergo cõmonet iustificari: quẽ iudeorũ
pteruia desiderabat extingui. Pulchre aũt dictum
est: Pupillo: cui pater carnalis humana solatia non
ꝑbebat. Nã sicut ante mundi ꝓstitutionẽ vbuz sine
matre fuit: ita tẽpore incarnationis sue idẽ ipse dñs
Christus extitit sine patre terreno. [Eripite pauperẽ
⁊ egenũ de manu peccatoris liberate.] Ad illos hec
vba fieri sentiunt qui manus suas quidẽ in nece dñi
minime miscuerũt: sed ꝓtra sceleratas ꝑsumptiões
obuiã ire noluerũt: vt ⁊ illũ a pernicie corporali libe
rarent: ⁊ se a ꝑsensu prauitatis exuerẽt. De quibus ⁊
Isaie. 56. alibi dicit: Canes muti nescierunt latrare. Ipsi ergo
cõmonent ne desinant iniuste traditum eripere: qui
erant in quo facinore peccaturi. Nã cũ possis obuia
re peruersis: si desinas aduersari: ꝑsensus erroris est.
Pauperẽ vo ⁊ egenum de dño Saluatore dici posse
frequẽter expositũ est: qz cũ humanitatẽ suscepit: si-
mul ⁊ indigentiã nostre paupertatis assumpsit: sicut
Psã. 68. ⁊ alibi dicit: Pauper ⁊ dolens ego sum. [Nescierunt
neq; intellexerũt in tenebris ambulant: mouebunt
oĩa fundamẽta terre.] Uera ꝓclusio breuisq; senten
tia: nõ illos intellexisse auctorẽ luminis: qui in tene-
i. Corin. 2. bris ambulabãt. De quib⁹ dicit Aplus: Si eni cogno
uissent nunq̃z dñm glorie crucifixissent. Sequitur:
Mouebunt oĩa fundamenta terre: vt veraciter de
quo dicta sint superiora possis aduertere. Signũ di-
cit qõ in crucifixione dñi ꝓstat euenisse: sicut euãge
Matth. 27. ly doctrina testat: Terra mota est: petre scisse sunt:
⁊ reliqua. Hoc eni si in causas alias transferat: sicut
pfidi iudei volũt: nullatenus poterit cõuenire. Ter
ra vo mota: põt ⁊ spiritualiter accipi: qz illo tempo-
re multi peccatores. i. terreni boĩes viso tanto mira
culo crediderũt: ex quib⁹ Cẽturio exclamauit dicẽs:
Ibidem. Uere filj⁹ dei erat iste. [Ego dixi dij estis: ⁊ filij ex
celsi oẽs.] Uenit ad tertiã partem: ad Aplos ⁊ iustos
reliquos vba ꝓuertens. Hoc eni honorabile nomen
solis fidelib⁹ dat: de quib⁹ superi⁹ dixit: De⁹ stetit in
synagoga deor. Promissiones ergo tales acceperãt:
vt si mandata dñi custodirẽt: filij vocarent excelsi:
per gratiã vtriq; nõ natura. Solũ eni verbuz est: qõ
substantialiter ⁊ ꝓprie dicit dei filj⁹: sicut est illud:
Psã. 2. Dñs dixit ad me: filius meus es tu. Omnes aũt filij
eius vocant: qui sanctis iussionib⁹ acquiescunt: sicut
Joan. i. in euãgelio legit: Quotquot aũt receperũt eũ dedit
eis potestatẽ filios dei fieri. Intende vo qõ per ter-
DEF tiamdecimã speciẽ definitionis: quã greci Lata ana
logian: latini iuxta rationẽ dicũt: homines dicũtur
dij ⁊ filij dei: que tunc exorit quãdo maioris rei no- TOP
mine res diffimit inferior. Hoc etiã argumẽtũ com-
parationis: referr a minore ad maius. Minores sũt
eni homines q̃z dij. [Uos aũt sicut boĩes moriemi-
ni: ⁊ sicut vnus de principib⁹ cadetis.] Superiorem
versum dixit ad iustos: nunc vba deflectit ad ipios.
Increpat eni incredulos: qui mori potius per super-
biam q̃z per obedientiaz viuere maluerũt. Dicendo
eni: Sicut homines: significat vtiq; peccatores: qui
nullo precio sunt redẽpti: nec de obnoxijs facti sunt
liberi. Adiecit: Et sicut vnus de principibus cadetis.
Unũ de principibus: significat diabolũ: qui de celo
proiectus corruit: ⁊ penaz sue peruertitatis inuenit.
[Exurge de⁹ iudica terrã: quoniã tu bereditabis in
omnibus gẽtibus.] Cui dicitur: Exurge: nisi illi que
puidebat occidi: Iudica terrã: eidem ipsi dicitur: de
quo scriptuz est: Cum aũt venerit filius hominis in Matth. 25.
maiestate sua: ⁊ omnes angeli cũ eo: tunc sedebit su-
per sedem maiestatis sue: ⁊ cõgregabunt ante eum
omnes gẽtes: Bereditabis in gẽtib⁹: terrã scilz quã
superi⁹ dixit: illã quã beati possidebũt ⁊ ad eternã io
cunditatẽ magne felicitatis accipiẽt. Cõclusio.

Audite iudei itelligite pertinaces: quãta de
aduentu dñi: Asaph iste locu-
tus est. Quid colitis si ꝓphetarum vestror dicta ne
scitis? Uenite ad catholicos sacerdotes: aperientur DOG
aures vestre vt possitis dono dñi diuturnaz euadere
surditatẽ. Uos quoq; psalmi huius ꝓmo versu cura
mini: qui nestoz ⁊ euticis pestifero vapore feruetis
De quo eni dicit: Deus stetit in synagoga deorum.
Et sequit: In medio autem deos discernit. Stetit
vtiq; ab humanitate: discreuit a deitate vnus atq;
idem dominus Christus: vtrũq; verũ: vtrũq; perfe-
ctum est. Talis enim error est: duas naturas diuisas
ꝑm duas personas in Christo dño profiteri: qualis
vnam confusam credere quãuis in vnitate persone.
Uobis eni Seduly versus ille dicendus est. Ambo
erore pares: q̃z q̃z diuersa sequant. Nam si homines
ad celos nõ extulit: dicite quẽ redemit? Formam si
quidez serui assumptã legis: nõ absumptam. Nulli
aũt datũ est tunc perire: quando ne aliquando peri-
re possit accepit. Nam si iam vna natura sub confu-
sione magis vestra: o Euticiani facta est vt putatis:
quo modo filius hominis ad iudicandum predicit
adhuc esse venturus? Aut quo modo videbũt impy
in quẽ compunxerunt? Deniq; vt hec persuasio fun
ditus tolleret: post resurrectionẽ Thome dubitanti
ipse respondit: Mitte manum tuã ⁊ vide: quoniam Joan. 20.
spiritus carnem ⁊ ossa non habet: sicut me videtis
habere. Considerate etiam que vos sequat absurdi-
tas. Nam cum ex duabus naturis vnã factã dicitis:
aut confusionem prouenisse creditis: aut vnã peri-
se sine pudore firmatis. Quid refugitis confiteri qõ
patribus nostris spiritu sancto reuelante cõplacuit?
Certe si non vultis duas naturas inconfusas: imuta-
biles: indiuisas: inseparataq; credere: dicite duas
substãtias: dicite duas formas: sicut Aplus ait: Qui Philip. 2.
cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est
esse se equalem deo: sed semetipsum exinaniuit for-
mam serui accipiens: ⁊ habitu inuent⁹ vt homo. Tã
tum est ne refugientes dogma salutiferum exitiuz
vobis preparetis eternum. Sciendum vo est: ꝙ hic
psalmus quintus est eorũ: quos de duabus naturis
domini Christi conscriptos esse prediximus.

Explicit expositio in psalmũ. 81ᵐ.

¶ Canticum psalmi Asaph. LXXXII.

Deus quis similis erit tibi: ne taceas neq; compescaris deꝰ. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt: ⁊ qui oderũt te extulerunt caput. Super populuz tuuz malignauerũt ꝓfilium: ⁊ cogitauerũt aduersus sanctos tuos. Dixerunt venite ⁊ disperdamus eos de gente: ⁊ nõ memoreꝫ nomen israel vltra. Quoniaz cogitauerunt vnanimiter simul aduersum te: testamentum disposuerunt tabernacula idumeozũ ⁊ ismabelite. Moab ⁊ agareni: gebal ⁊ ãmon ⁊ amalech: alienigene cũ habitantibus tyrum. Etenim assur venit cum illis: facti sunt in adiutozium filijs loth. Fac illis sicut madiã ⁊ sysare: sicut iabin in torrente cyson. Disperierunt in endoz: facti sũt vt stercus terre. Pone principes eoꝝ sicut oreb ⁊ zeb: ⁊ zebee ⁊ salmana. Omnes principes eoꝝ: qui dixerũt hereditate possideamus sanctuariũ dei. Deus meꝰ pone illos vt rotã: ⁊ sicut stipulã ante faciẽ vẽti. Sicut ignis qui cõburit syluã: ⁊ sic flãma cõburẽs mõtes. Ita psequeris illos in tẽpestate tua: ⁊ in ira tua turbabis eos. Imple facies eorũ ignominia: ⁊ querent nomen tuuz dñe. Erubescãt ⁊ ꝓturbenẽ in seculũ seculi: ⁊ cõfundanẽ ⁊ pereãt. Et cogscãt qz nomẽ tibi dominus: tu solus altissimꝰ in omni terra.

Antici psalmi significantiã in pfatione posuimus: ⁊ per titulos vbi locus exegit frequẽter ediximꝰ: qm̃ nominũ istozum virtus ad illũ nos itellectũ trahit: vt in rebꝰ actualibꝰ ad diuinã ꝓtemplationez animos iugiter erigamꝰ. Asaph vo: ꝓgregationẽ latina ligua resonare nõ dubiũ est. Sed iste Asaph quotiẽs in mediũ deducit: sicut iã diximꝰ: nõ est auctoz ipse carminis: sed ppter nois sui significationẽ virtutesq; psalmoꝝ apte titulis videt appositꝰ. Diuisio.

Saph qui multa iam in superiozibꝰ psalmis de dñi incarnatione pdixerat: nunc in pmo membzo de aduẽtu eius secũdo dicturus est: expetẽs vt qm̃ in fine seculi inimici eius per antichzistũ nimis erigendi sunt: ipsius cito debeat venire iudiciũ: ne grauissimi hostis diuturna licentia cũctam vastare possit ecclesiaz. Secundo membzo: in eos per similitudines quasdã nominũ supplicat vindicari: cozrectionis voto nõ maledictionis instinctu. Expositio.

SCHE Deus quis similis erit tibi: ne taceas neq; compescaris deus.] Hec figura dicit Epinalepsis: id est: verbi in pncipio versus positi in eiusdẽ fine repetitio. Considerandũ est quid sibi velit istud initiũ: qm̃ sũma breuitate magnarũ rerũ sacramẽta ꝓcludit. Quis enĩ similis erit illi qui celũ ⁊ terrã vel cuncta que in his sũt momẽtanea celeritate pfecit: Nãq; dñs Christus qui inter iudeos ꝓuersatus est: a pfidis hominibus tantũmodo credit est eẽ similimꝰ: itã tũ vt eũ ⁊ flagellis cederent ⁊ spine pranitate damnarent: iste tũ vir egregiꝰ qui Christũ potentie sue magnitudine ꝓtuebat: merito nullũ ei similẽ eẽ pfitet qui carnis veritate vestitꝰ dinitatis sue iura non minuit: sed cũ pre semp manẽs nobiscũ bitare dignatꝰ est. Ueraciter ergo positũ est: Quis similis erit tibi: Sequit: Ne taceas neq; cõpescaris deus. Dic iã potẽtia illa futuri declarat aduẽtꝰ: qm̃ nec tacet qui iudicat: nec cõpescit qui vtutis sue manifestatione declarat. Talia enĩ in pmo aduẽtu non fuisse manifestũ est: qm̃ sicut ouis ad occisionẽ ductꝰ est: ⁊ sic agnꝰ coã tondẽte se: sic nõ aperuit os suũ. Cõpescuit etiã vtutẽ suã: qm̃ se passus est q̃m reũ teneri: ⁊ pontio Pilato sine aliq̃ reluctatione ꝓtradi. Ista enĩ in futura iudicatiõe cessabũt: vbi potẽtia dinitatis elucescet. Isa. 53.

¶ Qm̃ ecce inimici tui sonuerũt: ⁊ qui oderũt te extulerũt caput.] Singula singulis reddit. Nã ꝓtra illud qõ ait: Ne taceas: subiungit: Qm̃ ecce inimici tui sonuerũt. Contra illud aũt qõ dixit: Neq; cõpescaris: causã reddit: Et qui oderũt te extulerũt caput. Sed hoc totũ ad antichzisti magis tẽpoza cõpetẽter aptatur: qm̃ inimici dñi tumultuosis seditionibus isonabũt. Et bene nõ posuit locuti sũt: sed sonuerũt: vt eis hominũ merito negarent vba: qui voces rationabiles nõ habebãt. Intẽde etiam qõ plurali numero dixit: Qui oderunt. Et sequit: Extulerunt caput: dum capita dicẽ potuisset: sed oibus insanis vnũ est caput antichzistꝰ. Qõ ideo dicit elatuz: qz multa potestate gloziabit: vt se etiã deũ dicẽ psumat excelsum.] † In plebẽ tuã astute cogitauerũt cõsiliũ: ⁊ cogitauerunt aduersus sanctos tuos.] Risozia potiꝰ q̃m dolẽda conquestio: ꝓtra plebez dñi cogitasse perituros: ⁊ astuta falsitate: id est: dolosa voluntate nisos esse decipere: quos pbant veritatis studia cõmunire. Sed vt amplius eoꝝ leuitas exponeret: addidit: Aduersus sanctos tuos: vt nõ solũ mediocribꝰ dolũ: verũ etiã ipsis quodãmodo celestibꝰ viris inferre conarent exitiũ. Alt. super populum tuus malignauerunt

¶ Dixerũt: venite disperdamꝰ eos de gente: ⁊ nõ memoreꝫ nomẽ israel † ampliꝰ.] Refert inania vba demẽtiũ: que merito supius sonuisse posuit q̃ locutos. Hac enĩ itẽtione faciẽda est antichzisti psecutio illa seuissima: vt christianũ nomẽ de ozbe terrarũ: quasi malũ aliq̃ fundit abzogeat: nesciẽtes qz duz seruos christi necare cupiũt: sanctoꝝ numerũ assidua psecutione cõplebũt. De gẽte aũt qõ posuit numero singulari: significat pplm christianũ. Nã quãuis de multis gẽtibꝰ doceat eẽ collectꝰ: merito gens dicit: vna que de vno fonte baptismatis noscit eẽ pcreata. Siue ille psecutoz vnã gẽtẽ dicẽ potuit: quos in vnã volũtatẽ sociatos esse cogit. Seu per figurã Exallage põt accipi. i. per mutationez: qm̃ pro numero plali ponit singularis. Alt. vnanimiter simul

¶ Qm̃ cogitauerũt † ꝓsensũ in vnũ: aduersuz te testamẽtũ disposuerũt.] Testamẽtũ: in dñis scripturis nõ solũ dz mozturoꝝ: sed etiã pactũ iter viros hitũ: qm̃ mẽtes paciscẽtiũ iterueniens scriptura testat. Sic enĩ laban ⁊ Jacob fecisse legimꝰ testamẽtũ: dũ aliq̃ iter se viui pepigisse doceant. Pactũ enĩ quodã mõ ⁊ pditi fecisse dicunt: qm̃ adunato studio psequunt eos qui ab eoꝝ erroze dissentiũt. Et ispice qm̃ dicẽdo: Cõtra te: aduersarys fecit iuidiã. Qõ argumẽti genus ozatozes ad sua studia transferentes: animos iudicum soliti sunt omnimodis cõmouere. SCHE RHE

¶ Tabernacula idumeoꝝ ⁊ † ismabelitum. Moab ⁊ agareni: gebal ⁊ ammon ⁊ amalech: ⁊ alienigene cũ habitantibꝰ tyrũ. Etenĩ assur † simul venit cũ illis: facti sũt in † susceptionẽ filijs loth.] Enumeratio istoꝝ nominũ quã bi tres vsus amplectunt: Christi declarat inimicos. Quozuz significationes aperiamus: vt oia tẽpozibꝰ antichzisti cõgruere videant. Idumei: interpretant: vel sanguinei: vel terreni. Ismabelite: obedientes mundo: non dño. Moab: ex patre: qõ tali modo significat peccatozẽ: vt ad patrẽ Adã eiꝰ iobedientia referat. Agareni: id est: aduene. Gebal: vallis vana. Ammon: pplus turbidus. Amalech: pplus lingens: id est: fallaciter blandiẽs. Tyrus: angustia. Assur: pro ipso diabolo positꝰ est: qui reuera simul cum eis venit ad oppugnationẽ fideliũ. Loth: declinans interptat. Unde merito tale nomen in fine posituz est: ac si diceret: Oẽs declinauerũt: simul inutiles facti sunt: nõ est qui faciat bonũ: nõ est vsq; ad vnuz. Hec enĩ turba pditoꝝ que sub antichzisto ꝓgregandã est: allusione taliũ nominũ euidẽter expssa est: vt merito tot maloꝝ vocabula: in illa itelligeres plebe ꝓgesta. Meminisse aũt debemus: hos vsus per figuraz Polysyntheton fuisse decursos: quos si sollicite relegas: reperies eos multis ꝓiunctionibꝰ esse copulatos. Alt. ismabelite Alt. nõ habet iadiutozũ INTER SCHE

¶ Hac illis sicut madian ⁊ sisare: sicut iabin in torrẽte cyson. Disperierũt in endoz: facti sunt † sicut stercus terre.] Uenit ad secũdã partez: vbi ppbetie spiritu eis retribui deprecat ꝑm ozdinẽ futuroꝝ. Et qz superiꝰ mozes eoꝝ per nomina collecta descripserat: nunc quoqz retributiones eis per similitudines gẽtiũ fieri deprecat: quas israelitic pplus dño iuuãte superauit. Madian: interptat declinans iudiciũ. Sisara: gaudy exclusio. Jabin: sapiẽs: sed iste mũdanus: de quo Aplus ait: Ubi sapiens: vbi scriba? Qui oẽs in torrẽte cyson: ⁊ in endoz fonte perierũt: factiqz sunt stercus terre: dũ cadauera eoꝝ corporalis putredine soluerent: sicut legit: Terra es ⁊ in terram ibis. Dis igit qui in sua ptinacia mãsuri sũt similis optat occasus: qz sicut illi ꝓtra israeliticuz pplm: ita isti bellabũt ꝓtra fidelissimos illius tempozis vtiqz christianos.] Pone principes eoꝝ sicut oreb ⁊ zeb ⁊ zebee ⁊ salmana. Oẽs pncipes eozum.] In eisdẽ enumerationibꝰ pseuerat: vbi sola nominũ explanatio necessaria est. Ceterũ ad quas causas posita sũt: proxime nos dixisse retinemus. Oreb: siccitas interptatur. Zeb: lupus. ⁊ Zebee: victima. Salmana autem: vmbra cõmotionis. Hec omnia exercitui optat antichzisti: qui nulla ꝓuersione saluandi sunt: quoruz in ipsis quoqz noibus tenebrosis detestabilis iam eoꝝ sentit interitꝰ. Qõ genꝰ locutionis ppriũ dicimꝰ eẽ scripturarũ diuinarũ: vt per interptationes nominũ virtutes possimꝰ sentire dictoꝝ.] Qui dixerũt hereditate possideamꝰ † nobis sanctuariũ dei.] Ipsuz est qõ ⁊ superius dixerat: Uenite disperdamus eos de gente: ⁊ nõ memorabit nomẽ israel amplꝰ. Dic enĩ pncipes maloꝝ ꝓsilioꝝ significant auctores. Hereditate possideamus: ꝓtra illud ponit: qz dñi dicit hereditas vt illi magis hereditatẽ inuadere niterent: quã iure sibi dñs vendicauit. Sed que sit ista hereditas ꝓsequẽter exponit. Sanctuariũ dei: id est: populus christianus: de quo Aplus ait: Tẽpluz enĩ dei sanctũ est qõ estis vos.] Deus meus pone illos vt rotaz: ⁊ sicut stipulã ante faciẽ venti. Sicut † ignẽ qui cõburit † syluas: † velut flãma cõburens montes.] Hos duos versus ppter similitudinẽ rerũ iunximꝰ: Deut. 3. 1. Corin. 1. 1. Corin. 3. Alt. ignis Alt. syluã Alt. ⁊ sicut

in quibꝰ multiplices calamitates pdicunt incredulis. Impy enĩ dũ in mala cogitatione voluuntur: rotis fiunt similes: que posteriozibꝰ eleuatis anteriora sua trãsmittere videnẽ ad tergus: nec quicq̃ pficiũt dũ suis rotationibꝰ atterunt. Sequit secũda comparatio: vt leuitas peccãtiũ quasi vento meabili trãsferat: ⁊ huc atqz illuc volitãs icerta semper volũtate moueat. Uenti aũt facies pseuentia ipsiꝰ venti ponit. Non enĩ vẽtus aliqua figuratione pnotat: sed corporeũ in hoc tũ sentimꝰ: qõ eiꝰ ipetu ⁊ transcursionibꝰ verberamur. Ignez quoqz ⁊ flammã: posuit iudicij tẽpus: quãdo ⁊ sylue densissime peccatoꝝ: ⁊ montes supbie cremabunt.] Ita psequeris † eos in tẽpestate tua: ⁊ in ira tua † turbabis eos.] Ita persequeris eos: respicit ad illa que superiꝰ dixit: vt sic debeãt exterminari: quẽadmodũ cõparationes antefate commemorant. Adducunt alie similitudines. In tempestate tua: ⁊ in ira tua ꝓturbabis eos. In tẽpestate tua id est: iudicij tẽpoze. Qõ tempestati merito cõparat. Primũ: qz iprouisum est. Deinde: qõ subito fragoze ꝓturbat: ⁊ locũ tollit ꝓsilij repentina periculi magnitudo. Tẽpestas enĩ imbziũ: aeris est quedã ꝓcitata seditio: in qua vehemẽter terremur: dum aquarũ nimietate vexamur. Sequit: Et in ira tua ꝓturbabis eos. Sepe iã diximus: ira diuinitati nõ posse ꝓgruere: sed ab hoibꝰ tractũ est: qui quãdo sceleratos iudicãt feruore animi cõmouent: nec aliter ad damnandũ hoies veniũt: nisi de cõmissis eoꝝ criminibꝰ exciten t.] Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ querẽt nomẽ tuũ dñe.] Hactenus futuras penas illis peccatozibꝰ pphetauit qui in suis remãserũt sceleribꝰ ptinaces: nunc ad illos ꝓuertit qui sunt dño pstãte crediturĩ. Nã illoꝝ facies ipleẽ ignominia: qui peccatoꝝ suoꝝ nõ inuenerint laudatozes: sed potiꝰ eis in pstenti reputat: qõ in mala actione gesserunt. Istos plerunqz opprobziũ corrigit: dũ se viderint a generalitate cũlpari.] † Cõfundant ⁊ ꝓturbent in seculũ seculi: ⁊ reuereant ⁊ pereãt.] Redit iterũ ad ptinaces: qui deimunera nõ habebunt. Possunt enĩ aliqui in hoc seculo salutariter ꝓfundi ⁊ erubescere: quãdo ꝓuersionis dona pcipiunt. Confundunt aũt ⁊ ꝓturbant in seculũ seculi: qui eterna vltione damnandi sunt. Sequit: Et reuereant ⁊ pereãt. Ipse sensus est quẽ superius dixit: qz ibi reuerẽdo nõ pficiunt sed pereũt: qui ad eternum supplicium destinantur.] Et cognoscant † quoniam nomen tibi dominus: tu solus altissimus in omni terra.] Cognoscant: ad genus respicit vtrũqz peccantium: siue qui obstinatione sua perituri sunt: siue qui adhibita satisfactione liberantur. Omnes enim cognoscunt omnipotentiam domini: qz ipse solus est altissimus: dum ipsum cognouerint ⁊ conuersis parcere ⁊ obduratos eterna vltione damnare. Conclusio. Alt. illos Alt. turbabis Alt. Erubescant Alt. ꝓfundantur Alt. quia

Meminerimus hunc Asaph non frustra vndeciz psalmis superioribus introductum: vt corda durissima iudeoꝝ frequenti synagoge ipsius voce verberata mollescerẽt: crederentqz vel ipsi nomini cui videbant esse deuoti. Quapropter adest cura predicantium: si sibi non impediat obstinatio perditozuz. Omnia de domini incarnatione perfecta: omnia de gentium credulitate manifesta sũt: iudicij tempus restat qõ omnes generaliter sustinemus. Sed ante oportet credere ne ibi possit impios vltio predicta damnare.

Explicit expositio in psalmum. 82m.

¶ In finē pro torcularibus filijs chore psalmus. LXXXIII.

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutūt: ꝓcupiscit ⁊ deficit aia mea in atrio dñi. Cor meū ⁊ caro mea: exultauerūt in deū viuum. Etenī passer inuenit sibi domū ⁊ turtur nidū: vbi ponat pullos suos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus ⁊ deus meus. Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Beatus vir cuius est auxiliū abs te: ascēsiōes in corde suo disposuit in valle lachrymarū in loco quem posuit. Etenim benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute in virtutez videbit deus deoꝝ in sion. Domine deus virtutū exaudi orationē meā: auribus pcipe deꝰ iacob. Protector noster aspice deꝰ: ⁊ respice in faciez Christi tui. Quia melior est dies vna in atriis tuis: sup millia. Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis q̃ habitare in tabernaclis peccatoꝝ. Quia misericordiā ⁊ veritatē diligit deus: gratiaz ⁊ gloriam dabit dñs. Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocētia domine virtutum: beatus homo qui sperat in te.

Quid significat in finē: frequēter expositū est. Et cū supiorib⁹ titulis: pro torcularib⁹: dixerim⁹ ad ecclesiā ptinere: ꝓgruit tñ diligēter ispicē cur ecclia visa est tale nomē accipere. Uua pendēs atq̃ tracta ⁊ oliue bacca in arbore cōstituta: suauissimi saporis sui nō indicāt dignitatē: sed cum ad torcular vtraq̃ puenerint: nimioq̃ pondere cōpressa detumuerint: tunc fructus dulcissimi liquoris emanant qui in folib⁹ suis recōditi nō patebant. Sic ecclesia dei: cum afflictionib⁹ psecutionibusq̃ ꝓterit: declarant merita sanctoꝝ: que quietis temporib⁹ cognita nō fuerunt. Isti⁹ ergo torcularis pssura sanctificat: cōtritio meliorat: cui⁹ labor celestis fruct⁹ est: ⁊ pena pslens requies sempiterna. Nec illō vacat: qō in octauo ⁊ in octogesimo: ⁊ hic tñ pro torcularibus positū est. Significat enī ad sanctā trinitatē hoc mysteriuz ecclesie ptinere: qō in trini numeri repetitione sacratum est. Chore vō caluū interpretari supra iam dictū est. Cui⁹ nois interpretatio denuntiat caluarie locū: vbi Christū dñm ꝓstat esse crucifixū. Et ideo filij chore: christiani modis oīb⁹ indicant: ex quoꝝ psona psalmus iste cantat. Et intende qō de pciosissima charitate dñi: psalmus iste secūdus est: que nos supra oia gratie diuine consociat. Diuisio.

Filioꝝ chore quos per significationē caluarie ad Christū dñm diximus ptinere: vna introducit persona generalis: que in pma fronte psalmi inestimabile sibi desideriū demōstrat ecclesie. Scōo modo: beatū esse pfiteꝰ cui dñs pstat auxiliū: eūq̃ ad confessionis facit gratiam peruenire. Tertio: multo prestantius dicit esse in domo domini abiectum habitare: q̃ peccatorum tabernacula cū quibuslibet mūdanis honoribus introire. Expositio.

Uā amabilia sūt tabernacula tua dñe virtutū. ¶ Filij⁹ chore spirituali fecūdita te regenerat⁹: ⁊ torcularib⁹ ecclie cōpetēter expssus: ad futurā Ierusalē desiderat puenire: in qua iā nulla sint ponderatribulationū: sed beatitudine secura īperturbata felicitate potiat. Dicēdo: Q̃: magnitudinē rei expme re nō potuit: sed dedit hoc infinitissime sentienduz. Quis enī possit cōprehendē quo ambitu: aut afflict⁹ requiē: aut eternitatē ꝺditio mortalitatis exposcat: Nā qō dicit: Dñe virtutuz: nescio q̃ ibi magnā sensit iesse potētiā: vt q̃uis tale mun⁹ nō potuisset vbis exponere: aliqō tñ ibi bonū igens esse mōstraret. Que figura dicit Emphasis: que plus in itellectu relinqt vtiqz q̃ dicat. ¶ Cōcupiscit ⁊ deficit aia mea in atria dñi. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. ¶ Quicquid ꝓtra humanas vires assumitur: defectus ibi pro rerum magnitudine reperit. In illud enim necesse est deficiat: quo mens directa ad presens nō pōt puenire. Cogitabat quippe vir iste sanctissimus dñi virtutes ⁊ pmia: beatitudines illas celestes ⁊ gaudia Ierusalē ex mortalib⁹ pplis īmoraliter letātē: ⁊ necesse erat vt in suis gaudys sensus ipse succūberet: qui ad rē desideratā euestigio nō poterat pueni re. Sed q̃ robust⁹ sit iste defectus: q̃ fortissima lassitudo: consequēter exponit dicēdo: Cor meum ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. Q̃uis enī vtraq̃ ptinere videant ad carnē: cor tñ ad itelligentiā referri posse nō dubiū est. Nā cui⁹ sapiētiā pferre volum⁹: ei⁹ cor sine dubitatione laudam⁹. Utraq̃ enī quib⁹ ꝓstat humanitas: id est: cor⁹ ⁊ aia: in celestem dicit erupisse letitiā. Sed aduertēdum est: vir iste quāta fuerit sanctitate pclar⁹: vt nō solū ei⁹ aia: verū etiaz caro que plus puarificationis vitio pbat obnoxia: in exultationē dñi felici sorte ꝓuperit: preuidēs bona futuri seculi: que ei⁹ se credebat largitatib⁹ adipisci. ¶ Etenī passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur nidus ‡ sibi vbi ponat pullos suos. ¶ Cū superi⁹ aiam corpusq̃ deperit in dñi exultatione gaudē: hic auiū ista duo genera ad quādā similitudinē cōmendādā posuisse dinoscit. Passer est nimia velocitate celerrim⁹: qui in syluis habitare nō patit: sed domū sibi in parietum foraminib⁹ desiderāter exgrit: quā dum inuenerit nimio gaudio ler⁹ exultat: q̃ se diuersarū aduersitatū vlteri⁹ patere nō credit isidys. Sic aia iocundat: dū in celoꝝ regna māsionē suā senserit esse pparatam. Turtur vō abstinētie moderatione castissimus est: qui vna tñ copulatione ꝓtent⁹: filys suis nidū edificare cognoscit. Qui nō vt passer pparatā domum reperit: sed nouā sibi de qbusdam particulis fabricare ꝓtēdit. Huic caro nostra nō irrite cōparat: que operas suas in dñi gaudet posuisse mandato. Per hanc enī euenit: vt ieiunoꝝ sacrificia suauiter offerantur: vt cibū pauperib⁹ dem⁹: ⁊ sepeliam⁹ defunctos: egrotis seruiam⁹: positos in carcere visitemus: ⁊ cetera pietatis officia que corporalib⁹ noscunt ministerys explicari. Aly: turturē sancte applicauerūt ecclesie: q̃m pter Christi dñi alteri⁹ nescit bēre ꝓsoriū. ¶ Altaria tua dñe virtutū: rex me⁹ ⁊ de⁹ meus. ¶ Uersus hic ad supioza respondet. Alt enim: Altaria tua dñe virtutū: vbi iungēdū est qō in pmo vsu psalmi dictuz est. Q̃ amabilia sunt. Que figura dicitur Apochinu: id est: a cōmuni: quādo dicta superius ad iferioza respōdēt. Sed qm̃ anteri⁹ dixerat: domū passeris ⁊ turturis nidū: qd in eis intelligere debuissemus oñdit. In his enī altarib⁹ quasi in domū gratissimā fidelis anima fritinnit: in his altaribus carnis opera que tñ sunt sancta reponunt. In illo altari spes firmissima collocat: in quo beatoꝝ anime velut in quodaz penni prādio cōuiuys celestib⁹ epulant: vbi satietas magis icitat: nec beata esuries aliquādo discedit. Addidit etiā: Rex meus ⁊ de⁹ meus. Rex a regēdo dicit. Deus videlicet a creādo: q̃uis ⁊ timorē tale nomen ¶ indicare mōstret. ¶ Beati qui habitant in domo tua ¶ dñe: in ‡ seculum seculi laudabūt te. ¶ Quid muneris ꝓferāt altaria illa pdixit. Nā si beat⁹ hic habeat: cui ad tēpus oia secūda pcedunt: nec aliqua aduersitate cōcutit: qd de illa beatitudine sentiamus: cui nec in q̃litate nec in perennitate qcq̃ simile repit? Sed q̃ humanis vbis hoc bonū nō pōt explicari: tñ vñ puniat nō tacet. Dicit enī: Laudabūt te. Inde est quippe illa btitudo mirabilis: quā vt eternā intelligeres subiecit: In seculuz seculi. Sed qualis rogo illius seculi vētura letitia est: vbi dabitur copiose gaudere: ⁊ ¶ nū q̃ ab ea posse discedē? ¶ Beat⁹ vir cui⁹ est auxiliū ¶ abs te ‡ dñe: ‡ ascēsus in corde ‡ eius. ¶ Decursa ꝓtēplatione felicitatis future: venit ad scōm modū vbi dei famulū etiā hic ostēdit beatuz: ne putarent fidelib⁹ pmia vel hic in totuz fuisse subtracta. Dicēdo enim: Auxiliuz abs te dñe: pdidit hic laborez colluctationesq̃ difficiles. Adiecit: Ascēsus in corde ei⁹. Utriq̃z illi btō cui est auxiliū a dño: ascensus est in corde: ga semp pficit: semp ascēdit: ⁊ quātū dñs pstat auxiliū: tāto alti⁹ eleuat ad celū. Tale est enī: verbi causa: qō dicimus: cū vicerit quis auxilio dñi libidinē: ascēdit primū gradū. Cū dominatus fuerit supbie: salit alteruz. Dū supauerit auaritiā: subit tertiū. Et tot gradibus euehit: quot vitys fuerit absolut⁹. Sic per quintam spēm definitionis que grece Cata antilexin: latine ad verbū dicit: beatificata definitio est. Cōplecti ¶ tur enī q̃ sit beat⁹: cui est auxiliū abs te dñe. ¶ Disposuit ī ‡ ꝓ valle lachrymarū in ‡ locū quē disposuit. ¶ Etenī benedictionē dabit ‡ qui legē dedit. Conuallis lachrymarū: penitētis humilitas est. De qua tātū q̃s ad supioza ꝓscendit: quātū in illa satisfactione descēderit. Sed ne forsitan quereres vbi ascēderet: subiūxit: In locū quē disposuit. Locus vtiq̃ ille disposit⁹: regnū dñi significat futurū: quē ꝓtingere felici sorte merebimur: si ad eū puenire dispositis a dño regulis appetamus. Ipse enī disposuit gradus qui ordinauit ⁊ locū: qui vult accipe pmiuz audiat qd iubet. Sequitur: Etenī benedictionē dabit qui legez dedit. Cū pphetie tēpus esset sub lege dñi constitutū: nec adhuc venisset gratie donū: eundē dicit benedictionē daturuz: id est: gratiā suā qui legis dedit ante iustitiā: docens dñm chm vtriusq̃ testamēti euidenter auctorez: cū dicit: Bñdictionē dabit qui legē dedit. ¶ ‡ Ambulabūt de virtute in virtutē: videbit deus deoꝝ in ¶ sion. ¶ Uirtus pmū erat in lege: nūc est virtus in gratia. Sed iocundior que redimit: q̃ illa que iudicat. Prestat ipse qui vtrūq̃ dedit: vt qm̃ bona per legez peccatores suscipe nō meremur: absolutionez nobis per gratiā cōferre dignet. Intelligat tñ christian⁹ de virtute in virtutē sibimet ambulādū: ne se remittat ad ociū. Sequit: Uidebit deus deoruz in sion. Ecce duas illas vtutes in vnā dicit christi cōuenire personam. Ipse enī visus est hierosolymis in sion monte: qui legem dedit ⁊ gratiā. Deum vō deoꝝ quēadmodū debeamus aduertere: prime in octogesimo pmo psalmo iam dictū est: q̃z ⁊ sanctos viros scriptura diuina deos appellare non desinit. Sic enī dicit: Deus deozum: quēad modū: rex regū: sanctus sanctoꝝ: dñs dñantium. Uidebit dixit: nō intelligit: q̃z illud erat ¶ omniuz: istud vō paucoꝝ. ¶ Dñe deus virtutū exaudi ¶ ‡ precez meā: aurib⁹ percipe deus Jacob. ¶ Ut reuera vnū deū intelligeres illarū esse virtutū quas supius dixit: Ambulabūt de vtute in virtutē: exclamās ipse quoq̃ pfessus est: Dñe deus virtutū. Et quis est iste de⁹ virtutū: De⁹ Jacob: id est: dñs christ⁹: qui inimicoꝝ suoꝝ clementissimus supplātator agnoscit: quando eoꝝ prauas nequitias ad virtutum semitas facit peruenire directas. Siue illud mauult intelligi: vt sicut Jacob fecit israel vocari: q̃z viderat deū: ⁊ istum quoq̃ fidelissimū qui hic loquit faceret maiestaris ¶ siue eternā gloriā contueri. ¶ Protector noster aspice ¶ deus: ⁊ respice in faciē christi tui. ¶ Uenit ad tertium modū: vbi deprecat inorescere mundo dñm saluatorez. Hoc nō tāq̃ dubitās vir sanctissimus oprat: sed postulat cito fieri que nouerat esse vētura. Et q̃z per redēptorē nostrū mundū sciebat esse saluāduz: petit vt sic aspiciat genus humanū: quatenus in faciē christi sui respiciat pater: nō q̃ ille aliquādo eū nō respicit: sed vt pstentia incarnationis gentibus illū innotescere faceret: qui eis facie pbat incognit⁹. Hec figura dicit Hypallage: latine pmutatio: quotiens dicit respici magis ille qui respicit: vel his similia: que in scripturis diuinis frequēter adhibentur: vt est illud: Dñs de celo pspexit sup filios hominū: vt videat si est intelligens aut regrens deū. Ut videat enī dixit: id est: videre faciat. Simile est ⁊ illud: Intellige clamorē meū: non qō ille deprecat⁹ intelligat: qui nouit oia sicuti sunt: sed itelligi faciat ab his qui ignorare ¶ noscunt. ¶ Quia melior est dies vna in atrys tuis: super millia. Elegi abiect⁹ esse in domo dei ‡: magis q̃ ¶ habitare in tabernaculis peccatorū. ¶ Ipsa sunt atria dñi: in qbus supi⁹ ꝓcupisse se ⁊ defecisse testat⁹ est: in qb⁹ vna dies iuste desiderat: qa semp eterna est: que solis aduētu nō orit: nec eius finit occasu: quā nō sequit crastina: nec pcedit hesterna: sed īmutabilis manēs ꝓstat vnitate perpetua. Sup millia: mūdū istuz significat: vbi millia diez sustinet finē; ⁊ ab vno illo vincit: quicqd in istoꝝ multiplicationib⁹ aggregat. Merito ergo talib⁹ desiderys querit: cui nihil simile repit. Hec figura dicit Parison: id est: equatio sententie: quādo due res ediuerso ponunt: iz vna magis eligit: sicut ⁊ hic ⁊ supius fecit: ⁊ inferi⁹ ipse facturus est. Sequit: Elegi abiect⁹ esse in domo dei: magis q̃ habitare in tabernaculis pctōrū. Uir sapiēs nō iudicabat ad carnis oculū: sed ad ipsi⁹ veritatis aspectū: vt esset abiectus in domo dñica: q̃ in gloria seculi viuere criminosa. Abiectio illa pulchra: O sublimitas ista fedissima. Ipsa est scilz que superi⁹ dicit: conuallis lachrymarū: palatys oibus sine dubitatione superioz: vbi ⁊ si ad tēpus plāgit: inde tñ sine fine gaudetur. Abiect⁹ enī dixit: qui humana estimatione habetur extremus. Sed apud deū ille magis honorabilis iudicat: qui ppter nomen ipsi⁹ inter homines videt ¶ esse despect⁹. ¶ ‡ Qm̃ misericordiaz ⁊ veritatē diligit ¶ ‡ dñs deus: grām ⁊ gloriaz dabit dñs. ¶ Causa reddit quare domus dñi plus debeat diligi q̃ tabernacula pctōrū. In ecclesia enīz ipsius pmū misericordia est: q̃z de peccatorib⁹ efficit iustos: ⁊ veritatē illis pmissi

Alt. dñi tua

Alt. ratione

Alt. mei

Alt. nō vbi

Alt. valle
Alt. loco
Alt. legislator

Alt. secula seculorum.

Alt. non hēt
Alt. ascēsiōes
Alt. suo

Alt. Ibunt

Alt. Quia
Alt. non hēt

ETY

DEF

DOG

INTER

SCHE

SCHE IDI

SCHE

SCHE

i. Timoth. i. primu non negauit: sicut dicit aplus: Qui pus fui blasphemus ac persecutor & iniuriosus: sz misericordiā ꝓsecutus sum. Et paulo post: Bonū certamē certaui: cursum ꝓfēcī: fidē seruauī: superest mihi corona iustitie quam reddet mihi dñs in illo die iustus iudex. Ecce verūtamen complexus est: & misericordiā dñi & veritatē. Subiūgit ēr: Gratiā & gloriā dabit dñs. Ne solā gratiā in hoc seculo sanctis putares esse collatam. Sequitur: Et gloriam dabit dñs. Dic enī primo pstat gram: vt peccator ꝓuertat ad vitā: in futuro dabit gliam: vt diuino munere iustificati angelorum mereant esse cōsortes. Hēa enim dicit gratis data: sicut ait aplus. Si aūt gra nō ex opibus: alioquin gra iam nō est gra. Ipsa est quippe dñi christi gra: qui nos preparat: adiuuat: corroborat & coronat. [Nō priuabit bonis: tambulātes in innocentia.] Malorum tm pena est a munere diuinitatis arceri. Innocētia vo plenā dei cōstat esse muneribus: sz hec inocētia sui debet vocabuli fine cognosci. Ipse est enim innocēs: qui nulli nocet. Talis ergo nō pōt priari muneribus dei: qui iā hic dona beate conversationis accepit. Innocens aūt est qui hic disponit in ꝓualle lachrymarū: qui elegit abiectus esse in domo dei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum: & his similia que supi dixit. [Dñe deus virtutū: beatus homo qui spat in te.] Tot bona explicare nō potuit: que sanctus suus aius sentiebat. Et iō sub admiratione legēdū est: Dñe deus virtutū: qui tāta facis: quāta homines referre nō pñt. Ad postremū intulit aliquid aliud q̄ pmisit: Beatus homo qui sperat in te. Quod schema dicit Paraprosdocia: latine inopinatus exitus: hoc est: cū aliud pponit & aliud subiungit. Intelligamus ergo quātū possumus sensum diuinum: q̄ multiplici decore reluceat: vt illud qd multis verbis explicare nō poterat: in paucitate ꝓcluderet. Beatus est enim qui spem suā in eterna felicitate posuerit. Beatus cuius bona non occidunt. Sed postremum perfecte beatus est: cuius spes in domino iugiter perseuerat.

Conclusio.

Mirabilis psalmus: & omni mūdana suauitate iocundior: qui sic nobis ecclesie torculāria fecit oīno dulcescere: vt optabilius habeamus talis fasce deprimi: q̄ bui felicitatibus subleuari. Uñ iā merito dicim: Concupiscit & deficit aia mea in atria dñi. Sz sanctā petimus trinitatem: vt quēadmodū sensus nros dulcedo pseētis lectiōis afficit: ita iugiter in nobis maneat qd ipse miserat: infudit.

Explicit expositio in psalmum. 83m.

¶ In finem filijs Chore ps. LXXXIIII.

Benedixisti dñe terrā tuā: auertisti captiuitatē Jacob. Remisisti iniquitatē plebis tue: opuisti omnia pctā eorum. Mitigasti oēm irā tuā: auertisti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos deus salutaris noster: & auerte irā tuā a nobis. Nunqd in eternum irasceris nobis: aut extēdes irā tuā a gnatione in gnationē? Deus tu ꝓuersus viuificabis nos: & plebs tua letabit in te. Ostēde nobis dñe misericordiam tuā: & salutare tuū da nobis. Audiā qd loquitur in me dñs deus: qm loquet pacem in plebem suā. Et sup sanctos suos: & in eos qui ꝓuertunt ad cor. Verūtm ppe timentes eum salutare ipsi: vt inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia & veritas obuiauerūt sibi: iustitia & pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: & iustitia de celo pspexit. Et enim dñs dabit benignitatem: & terra nostra dabit fructū suū. Justitia ante eum ambulabit: & ponet in via gressus suos.

ETY

Al. eos qui ambulant.

Al. nō habet

SCHE

DOS

In finem: dñm saluatorē significare constat in titulis: sicut dicit aplus: Finis enim legis christus ad iustitiā omni credenti. Filys chore psalm. Quid significet chore: sepe iam diximus. Hoc tamen in summa cōmonere sufficiat: hūc psalmū de illis dici: qui iam domino saluatori sincera mente crediderunt: de cuius primo aduentu presens psalmus tertius approbatur. Ro. 10.

Diuisio.

In prima parte psalmi: propheta domino breuiter gratias agit: qm de illa antiquitate iudaice natiōis puenit populus ad culturā dñi saluatoris. Secūda parte: refert quēadmodū irā suā dñs in populo iudeorum mitigare dignatus est: expetēs aduentum christi in quo humana cecitas euidentissimū lumē credulitatis accepit. Tertia pte: ad seipsum verba ꝓuertit: & prophetie spiritu incarnati verbi predicat euidēter aduentum.

Expositio.

Benedixisti dñe terrā tuā: auertisti captiuitatē Jacob.] Preuidēs psalmista futura miracula: tāq̄ de preterito letus exultat aduētu dñi bñdictā terram esse pnuntiās: id est: carnē vtq̄ quā ipse est dignatus assumē. Per Jacob enim patriarchā frequēter diximus significare pplm fidelē: qui liberatus est a captiuitate diaboli: quādo meruit dñi miseratione saluari. Dicēdo: Auertisti captiuitatē: ostēdit eā pro humanis gdē inigtatib fuisse crassatā: sed diuina miseratiōe submotam. [Remisisti iniquitatē plebis tue: operuisti oia peccata eorum.] Remittere: est debitum relaxare: nō cause alicui interuētu: sz pietatis ituitu. Sic dñs remisit culpā: duo reos puenire fecit ad veniā. Hoc est qd superi dixit: Auertisti captiuitatem Jacob. Captiuitas enī pcti fuit: quādo mūdus idolis seruiebat obnoxius: sed veniēte dño saluatore tecta esse: id est: oblitterata nō dubiū est: cui aduentu & libertas nra caput extulit: & supbia diaboli confracta succubuit. Sequit: Opuisti oia pctā eorum. Propitiatio dñi sic euidēter agnoscitur: quādo peccata nostra coopta esse mōstrant. Illorum enim abominatio nostra absolutio est: & tūc securi reddimur quādo illa ad iudiciū nō vocant. Hoc humano generi pstat eē collatū: cū salutaris dñs dignat est aduenire. Et intende q̄ per hos duos vsus: figura sit Homoeoteleuton: gasimilib litteris dictiōes plurime terminant. Dixit enim: Bñdixisti: auertisti: remisisti: opuisti. [Mitigasti oēm irā tuam: auertisti ab ira indignationis tue.] Interiecto diapsalmate: venit ad secūdā partē referēs quēadmodū irā suā dñs mitigare dignatus est: & salus pueniret qb despatio p factorum suorum qualitatibus iminebat: sicut in euāgelio ipse testat: Nō sum missus nisi ad oues que pierunt domus israel. Sed

SCHE

Matth. 15.

inspice qua mēsura sit positū: Mitigasti. Prosequitur iterum culpas quas in dñm saluatorē iudeorū nefanda ꝓterita studio puersitatis exercuit. Ab ira autem idignatiōis sue: subaudiēdū est: qm̄ iudeorum auertit interitū: dū ad egrotos medicus ad pestilētia plenos auctor salutis aduenit. Qō nō solū ad vnam gentem: sz ad bñficiū totius orbis aprādū est. [Cōuerte nos de salutaris noster: & auerte irā tuā a nobis.] Cū supi dixerit: Opuisti oia peccata eorum: mō quasi nouiter petit: Auerte irā tuā a nobis. Sed vtraq̄ cōueniunt si pstideremus tēpora peccatorum. Pro illis itaq̄ inigtatibus que ante fecerat pplus iudeorum: pri gras egit: qm̄ aduētu dñi oia pbant esse mitigata. Dic autem p futuris culpis iterum rogat: qr eos in passione dñi crudelia scelera puidebat iterum esse facturos. Denicq̄ hoc dicit: Cōuerte: vt de pseētoribus defensores fiant: de blasphemis pdicatores: de ꝓtradictoribus discipuli. Dicēdo aūt: Nos: psonā populi de gb loquit sumit. Simili mō accipiēdū est: Auerte irā tuā a nobis: ne gentes iudaicā debita possit pena percellere.

Al. Nunqd Al. irasceris Al. extēdes Al. gnōne in gnōnē.

[Nō in eternū irascaris nobis: neq̄ extēdas irā tuā a pgenie in pgenie.] Sciebat dñi patiētias ipsa hominū sustinere pctā: & ideo rogat vt nō eos eterna dānatione pcellat: sed inuitādo demulceat: sustinendo lucret: cōmonēdo corrigat: qō tñ eū facturus esse noscebat. Perscrutandū est aūt q̄ duas pgenies posuit. Prima est enī: vt gbusdā placet: ab adā vsq̄ ad christū. Scōa que per gram baptismatis: vsq̄ ad finē seculi pacta ꝓcludit. Petit ergo: vt qr pōri gnationi p ptinacie sue qualitate iuste iratus est dñs: ne secundā gnationi idē velit irasci: quem & si a pctō īmunis eē nō pōt: tñ per gram baptismatis & satisfactionē ꝓfessionis: culparū suarū sordib desiderat expiari. [Deus tu ꝓuertēs vinificabis nos: & plebs tua letabit in te.]

Al. ꝓuersus

Mirabili dñm pietate deprecat: pbans qr ꝓuersionem nram de meritis nō bēmus: sz ei munere prouenit: quādo p se aliqd animi salutariter ꝓcupiscit. Dicit enim: Deus tu ꝓuertēs vinificabis nos: id est: qr tu pmittis ꝓuersionis votū vt ad vite puenire possimus itroitū. Qō cū donaueris: tūc illa plebs pspe letabit in te: que infeliciter gaudebat in se. Hoc enim puenit conuersis quādo suscipe ceperint bñficia saluatoris.

[Ostēde nobis dñe misericordiā tuā: & salutare tuum da nobis.] Sciebat qdē dñm esse vēturū: sz rogat vt hec bñficia: nō tm̄ oculis carnalib videat: sicut ceteri nō credentes: sz purissimo cordis intueat aspectu. Misericordia enī pōis saluator est dñs: quē sibi illuminatiōe vere fidei coborsbtā poscebat oñdi: nō tm̄ carnis velamine cooptū: sz potētie sue claritate pspicuū. Nā idē cū de ipso diceret: addidit: Da nobis: id est: ꝓcede salutare tuū: quasi amplectendū: quasi possidēdū: q̄si munere eterne glorie pfruēdū. Perfidis enī tm̄ apparuit: nō etiā datus. Da ergo dicit: vt cum in mēte nostra celesti dono recipit: nullis tentationibus auferat. [Audiā qd loquat in me dñs deus: qm̄ loquet pacē in plebem suā. Et sup sanctos suos.] Uenit ad tertiā partem: in qua pulcherrimo schemate predicat dñi saluatoris aduentū. Nā postq̄ deprcat est vt ei dñs apperet: q̄si petitiōis sue cōpos subita illuminatione cōpletus dicit: Audiā: id est: nō mihi loquendo officiā: qui iā sentio me accepisse qō credā. Qō genus locutionis scripture diuine ppriū esse cognoscimus: quando nihil tale vt arbitror in libris secularibus inuenit. Uides ppbetie potētiā hoc dicto fuisse reuelatā. Intus enī loquit dñs: id est: spūs sanctus: vt psalmista foris fari posse videat: intrinsec audit vt extrinsecus audiat. Dicit tacitus propheta: qō verbe rato aere pplus possit audire. Sequit: Qm loquetur pacē in plebē suā: & super sanctos suos. Pax dei christus est dñs: quā locuturū dicit spiritū sanctū: qm̄ est de eius incarnatiōe dicturus. Plebi dixit: sz sue: nō indeuote: id est: sanctis qui deo dño ꝓbabili ꝓuersatione placuerūt. Dis enī pax est dñs christus: infidelib aūt scādalum & stultitia: qui bellū in sacrilega mente patiunt: qr pacis auctorē rectis semitis nō sequunt. Sed hūc versum paulo diligētī pscrutemur: qm̄ scelestas mētes veritatis ipsi attestatiōe ꝓuincit. Dinc enim euidēter expssum est: qd sit spūs sctūs: id est: dñs deus. Ubi sunt qui dicūt spm̄ sanctū pte & filio eē minorē: & ira eē subtrectū vt puteē volūtatis sue iudiciū nō bēre? Audiamus spm̄ sanctū: qui in prophēta suo spōte loquebat: dñm esse deū. Nā & in actib apostolorū de ipso apte legit: deū esse spm̄ sanctū: dicēte Petro: Anania cur tētauit sathanas cor tuum mētiri te spūi sancto? Et post paulū ostēdere volēs qui sit spūs sanctus dicit: Nō es mēti tus hominib sz deo. Nā idem Petrus in epla sua dicit: Spū sancto misso de celis in quē ꝓcupiscunt angeli p ipicē. Qui se equalis nō eēt: nō in baptismo in noie deitatis: pri & filio reuerētissimo honore coequeret: sicut ab ipsa veritate platum est: Ite baptiçate oes gētes in noie pris & filij & spūs sancti. Qō solū testimoniū debet humano gni valde sufficere: qr vbi vnū nomen deitatis dicit: ibi aut natiure aut potētie diuersitas nō babet. [Et in eos qui ꝓuertunt ad ipm. Uerūtm ppe timētes eū salutare ipsi: vt inhabitet gloria in terra nra.] Qui ꝓuertunt ad ipm: significat penitētes: qui mūdi pestifera libertate derelicta: felicia ei eligūt subire seruitia. Nā cū orbis vniuersus idolorū turpissima deuotiōe flagraret: soli iudei putabantur prope timere dōm: qui per moysen lege suscepta: vni deo videbantur eē deuoti. Sz iō dictū est: Prope timentes: qr carnaliter oia gerētes: diuersis eū culpis cōtumaciter irritabāt. Non enī timere: sz ppe timere dicti sunt: qui legē ipsi carnaliter nō spūaliter accepunt. Ut aūt hoc de ipsis dictū itelligas: sic & apls ait. Et veniēs euāgeliçauit pacem vobis qui eratis longe: & pacē his qui ppe. Sed quāuis tales fuissent: tm̄ dñs saluator de ipsorum elegit carnalr gēte pcreari. Inde enī vgo Maria que peperit christm: Ibi ꝓuersatus est dñs: ibi miracula que a fidelibus & legunt & credunt effecta sunt. [Misericordia & veritas obuiauerunt sibi: iustitia & pax osculate sunt.] Hic non pet. Epe sunt Hic.] Hoc schema dicit Somatopçia: id est: corpis attributio: quādo reb incorporeis corpora tribuunt. Nam cū misericordia & veritas: pax & iustitia incorporea sint: duabus gressus: duab dedit amplexū: qō vtiq̄ pstat esse corporeū. Postq̄ vo dixit ex qua gēte esset dñs nasciturus: nūc que pstiterit aduētus sancte incarnatiōis exponit. Ipso quippe pstāte: duo testamēta in vni serie copulatiōis adducta sunt. In nouo enī misericordia est: in qua per gram liberatur gen humanū. In veteri veritas: vbi lex & ppbetarū annūtiatio ꝓtinet: sicut in 70mo psalmo iā dictū est. Hec aūt duo sibi obuiauerūt: nō ad exercendā ꝓtrarietatē: sed ad gram pmisse perfectionis implendam. Unū quippe pstat factū: qō tēporib pbat esse diuisum. Et vt genus ipm federis euidenter exprimeret: hoc ipsum varia nominū iteratione geminauit: amplexu quodā dilectionis duas res: id est: iustitiā & pacem in mutuā ꝓtinus venisse ꝓcordiā. Qō fieri solet:

Al. ꝓuersus

Epḥ. 2.

Al. osculate Al. non pet

SCHE

DCG

IDI

quãdo se hoies post longũ tẽpus videtes:nexu brac-
Echioꝝ studio charitatis astringũt.⌊Veritas de terra
Eorta est: ⁊ iustitia de celo ꝓspexit. ⌋Veritas de terra
orta est: quãdo ex Maria vgine vbuꝫ caro factũ est:
Joan.i.4. sicut ipse dicit: Ego sum via vitas ⁊ vita. Justitia de
celo ꝓspexit:quãdo humano generi piclitãti:filiꝰ dei
mirabili dispẽsatione subuenit. Pōt ⁊ aliter hic sen-
sus itelligi. Veritas de terra oriẽ:quãdo ꝓfessio pec-
catoris offert. Justitia de celo ꝓspicit:quando fit re-
missio pctõrũ:qõ in publicani illiꝰ oꝛone puenit. Ve-
ritas eni de terra orta est:quãdo ima respiciens cõfi-
tendo pctã sua deũ rogabat. Justitia vo de celo ꝓspe-
xit:cũ descẽdit iustificatꝰ publicanꝰ magis q̃ ille pha
Eriseus. ⌊Eteniz dñs dabit benignitatẽ;⁊ terra nr̃a da
Ebit fructũ suũ. ⌋Et iste quoq̃ versus ad penitẽtis hu
militatẽ competẽter aptat. Ipse eni sua benignitate
donat ꝓfessionis affectũ:id est:imbrẽ ꝓsperrimuꝫ la
chrymarũ. vt caro nr̃a pys fletibꝰ irrigata:ꝑmia pos-
Esit afferre copiosa. ⌊Justitia ante eũ ambulabit:⁊ po-
Enet in via gressus suos. ⌋Pari ẽt mõ ⁊ hũc versuꝫ ad
illos aptãdũ eẽ dicimus:qui suplicatiõibꝰ pys a dño
corrigunt. Justitia quippe ambulabit ante eos:quã-
do maloꝝ suoruꝫ veritate recognita: remitti sibi hu-
militer petũt:qõ sceleratis ausibꝰ perpetrarunt:⁊ qõ
gaudẽtes male ligauerũt:per bñficia pie lamẽtatio-
nis absoluũt. Tunc enim vere ponũt in via: id est:in
christo:gressus suos:qui ante semitis detestabilibus
errauerunt. Conclusio.

Aduiuimus beate Dauid qd itus tibi locutus fuerit dñs. Pax ista ⁊ sup nos ve-
niat que in tuo corde regnabat. Ecce verũ regẽ quez
virtus talis regebat:tẽplum iustitie:palatiũ pietatis:
thesaurariũ misericordie. Jure tibi subiacebunt ter-
rena:cui talis dñs impabat. Ecce qõ vltra omne im-
periũ:supra omne possit esse preconiũ:de tuo semine
omnipotens verbum carnem sumpsit:per qõ huma-
num genꝰ salutare donum redemptionis accepit.

Explicit expositio in psalmum.84ᵐ.

Oratio Dauid. LXXXV.

Inclina dñe aurez tuã ⁊ exaudi me:qm̃ inops ⁊ paup suz ego. Custodi animã meam qm̃ san
ctus sum: saluũ fac seruũ tuum deus meus sperantẽ in te. Mi-
serere mei dñe qm̃ ad te clamaui tota die: le
tifica aiam serui tui qm̃ ad te dñe aiam meã
leuaui. Qm̃ tu dñe suauis ⁊ mitis: ⁊ multe
misericordie oibus inuocãtibus te. Auribꝰ
percipe dñe oꝛonem meam: ⁊ intende voci
deprecationis mee. In die tribulatiõis mee
clamaui ad te:qꝛ exaudisti me. Nõ est simi
lis tui in dijs dñe: ⁊ non est ꝟm opera tua.
Omnes gentes quascũq̃ fecisti venient ⁊
adorabũt coram te dñe: ⁊ glorificabunt no-
men tuũ. Qm̃ magnus es tu ⁊ faciẽs mira
bilia: tu es deꝰ solus. Deduc me dñe in via
tua ⁊ igrediar in veritate tua:letet cor meũ
vt timeat nomen tuuz. Confitebor tibi dñe
deꝰ meus in toto corde meo: ⁊ glorificabo
nomen tuum in eternum. Quia misericor-
dia tua magna est super me: ⁊ eruisti aiam
meã ex inferno inferiori. Deꝰ iniqui insurre
rũt super me: ⁊ synagoga potẽtiũ quesie
runt aiam meã: ⁊ nõ ꝓposuerunt te in ꝓspe
ctu suo. Et tu dñe deus miserator ⁊ miseri
cors: patiẽs ⁊ multe misericordie ⁊ verax.
Respice in me ⁊ miserere mei: da imperiũ
tuũ puero tuo ⁊ saluũ fac filiuz ancille tue.
Fac mecũ signum in bonuz vt videant qui
oderunt me ⁊ cofundantur:qm̃ tu dñe ad-
iuuisti me ⁊ consolatus es me.

Ratio: nomẽ omonymũ est:cuiꝰ etymo- ETY
logia est:oris ratio. Que quãdo inter hu-
mana iudicia dicit: a disertis artificiosa
ninis subtilitate componit:quando deo
fundit: simplici atq̃ humili supplicatio-
ne proferẽ. Sed hec humilitas atq̃ puritas deprecatio-
nis sancto vbo sic cõuenit:si duas naturas in chrio
dño:vt mater docet ecclesia: ꝓfiteamur pfectas atq̃
verissimas:id est:dei ⁊ hominis. Tunc eniz veraciuꝫ
verboꝝ:nulla cõtrarietate turbabimur:si sanctis ꝓ
prietatibꝰ apta reddamus. Nã si vis nosse potentiaz
deitatis eiꝰ:audi euangeliũ: In ꝑncipio erat verbũ:⁊ Joan.i.
verbũ erat apud deũ:⁊ deus erat verbuz:hoc erat in
ꝑncipio apud deũ. Oia per ipm facta sunt:⁊ sine ipso
factũ est nihil. Et si vis infirmitatez hominis cogno
scere:audi Paulũ aplm docentẽ: In similitudinẽ ho Philip.2.
minũ factꝰ ⁊ habitu inuẽtꝰ vt homo:humiliauit seip̃z
factꝰ obediẽs vsq̃ ad mortẽ:mortẽ aũt crucis. Et iõ
qm̃ a pte humilitatis sue loquit: dñitatis fragilitas
nõ putet:qꝛ sic humana extulit: vt nullatenꝰ diuina
minuerit. Idez ḡ atq̃ vnꝰ dñs chrs orat:qꝛ filiꝰ pris
est. Orat:qꝛ filiꝰ hois est. Inde creator:hic creatꝰ. In-
de dñs:hinc Kuus. Hinc mortalitatis nr̃e ꝓceps:inde
mortis ipsiꝰ interemptor. Hinc est qõ per libros diui
nos:aptissimis locis duas optiones suas semp ostẽ-
dit. Qõ si hoc deuotus lector fideli mẽte seruauerit:
oia veraciter tibi ꝓstare posse cognoscis. Illud prete-
rea debemus agnoscere firmoq̃ animo cõtinere:qõ
oratio quãdo a dño chrio fundit: institutio est sancta
fideliũ:forma bonoꝝ: sincere humilitatis exẽplũ:cũ
a subiectis agit:satisfactio delictoꝝ:ꝓfessio criminũ:
lauacra culparuz. Ibi magisteriũ est docẽtis:hic abo
litio postulat erroris. Nã sic innocens orauit:quẽad-
modũ ⁊ crucẽ sine aliqua culpa sustinuit. Lacrarum
ploraui:vt nobis prximi oñderet charitatẽ. Persecu
tores fugit:vt nobis audaciã icõsulte temeritatis au
ferret. Hec eni ⁊ his sil'ia quidẽ doctor effecit:qua-
tenꝰ ⁊ veritatẽ sancte icarnatiõis oñderet:⁊ futuris
manicheis ceterisq̃ talibus obuiaret. Dauid aũt:qõ
positũ est: dñz significat saluatorẽ: siue ga iterptatio
eiꝰ (vt sepe dcm̃ est) manuforis ac desiderabilis ha
bet: siue qꝛ ex eiꝰ gnõne descẽdit. Humanitate.n.eiꝰ
est filiꝰ: diuinitate dñs ⁊ creator. Qõ si ℔ gubernacu
lũ ꝑpudens nauta reliqueris:in aspꝛimas cautes:na
uim tue fidei sine dubitatiõe ꝓstringes. Et nota qm̃
hic psalmus secũdus est:qui oꝛonis titulo ꝑnotat.

Diuisio.

Per totum psalmũ orat dñs chrs. In ꝑma
sectione dicens:que ipsi tm̃ pbabant apta
ri. Secunda:pro membris suis quoq̃ ipse
caput

caput est humilius deprecatur. Tertia: ex sua iteruz
persona reloquitur:quod ad euz specialiter itelligas
pertinere. Sed hec omnia vnus atq̃ idẽ deus homo
loquit chrstus. Expositio.

Alt.inops Inclina dñe aurez tuam ad me ⁊ exaudi
me:qm̃ egenꝰ ⁊ pauper sum ego. ⌋Ex for
ma serui (sicut prefati sumus) Chrs oi-
potenti supplicat patri: vt eius exaudiat
oratio. Nam qõ dicit: Inclina: ostẽdit ga
se ad ipsum extendere nõ poterat humana conditio:
nisi ipse suam maiestatẽ pyssimus inclinaret. Aurez
enim dicit:nõ istã corpoream: sed auditũ illum spiri
SCHE tualem:quo petentiũ vota cognoscit. Nam per Tro-
pologiam talia de deo dici: frequẽti expositione iam
nota sunt. Exaudi autẽ me: significat vt mea deside-
ria compleant:quatenus resurrectiõe ego quoq̃ sal
uus fiam:cuius morte mundũ constat esse saluãduz.
Dicẽdo enim: egenum se esse ⁊ pauperẽ:conditionez
quã susceperat humanitatis ostendit:que ex se nihil
habere potest: nisi qõ largitate diuinitatis acceperit.
Audiant egeni ⁊ pauperes: suoscq̃ animos tali gloria
consolent:quãdo rerũ dñs hoc de se dicit:qõ pusilla-
nimes frequenter applicanduz putant esse miserys.
Sed nec illos excludit: qui in diuitys suis pura dño
mẽte famulant. Egenus eni ⁊ pauper dei est: quisqs
Emeruerit mũdi istiꝰ puer sitrate vacuari. ⌋Custodi ani
Emam meam quoniã sanctus sum: saluuz fac seruum
Etuũ deus meꝰ spantẽ in te. ⌋Potenter exequit qui sit
egenus et pauper:scilz dñs chrs: qui se veraciter san-
ctũ dicit:ga mundi istius illecebras celestis vite con
uersatione calcauit. Audiãt apollinariste habere ani
mam dñm chrm: ⁊ perfecti dominis sumpsisse natu-
ram:quia nõ poterat nõ habere eam:ad quã speciali
ter probatus est venisse saluandaz. Nemo enim libe
rat qõ de peruasoris potestate non eripit: ⁊ si non sit
apud defensorem qõ vindicat: captiuitatis suscepte
conditio perseuerat. Et respice:q̃ salutaris nobis for
ma proposita est. Ille qui se veraciter dixerat eẽ san-
ctum:⁊ a mundi illecebris alienuz: saluum se a diui
nitate fieri deprecat: vt nos instrueret salutẽ nõ esse
in humanis viribus cõstitutã:sicut ⁊ ꝓpheta Diere- Diere.17.
mias dicit: Maledictus homo qui spem suaz ponit
Ein homine:⁊ a deo recedit cor eiꝰ ⁊c. ⌋Miserere mei
Edñe:qm̃ ad te clamaui tota die. ⌋Unus atq̃ idẽ deꝰ ⁊
homo chrstus iesus:misericordiam petit:qui miseri
cordiam donat: docens perseuerantia deprecationis
pietatem dñi modis omnimodis impetrandaz:sicut
Luc.18. ipse in euangelio docet: Bonum est orare ⁊ nõ defi-
cere. Audiant hunc locũ:qui penitentiaz agere in vi
te sue termino praua voluntate desperant:⁊ se ad ex
cusandas excusationes impia voluntate conuertũt:
cum in euangelica lectione cognoscãt latroni affixo
iam cruci momentanea celeritate subuentum:⁊ cete
ra similia:que textꝰ scripture diuine ad spem nutriẽ
dam mortalium mirabili benignitate cõcedit. Sem
per supplicare nos decet: qui frequenti culpa delin-
quimus. Inestimabile malum est: ipsos homines spem
sibi saluberrimaz tollere:cum diuina clementia sine
cessatione nos sibi iubeat supplicare. Petamus hoc
⁊ etate florida:petamus in iuuẽtute positi: petamus
et in occidua senectute pducti. Nunq̃ cessare debet
a precibus qui punienda prauitate peccauit: ne dum
tempus supplicationis querimus:misericordiam do
mini nobis tali persuasione tollamus. Nam cum di-
citur: Tota die:totius vite tempus ostenditur:vt per
multa tempora annorũq̃z curricula quasi vnius diei
continuus clamor esse monstret. Magna siquidem
voce ille clamat ad dñm: qui quãuis lingua taceat:
Ebonis tamẽ operibus perseueranter exclamat. ⌋Le-
Etifica animam serui tui: qm̃ ad te dñe leuaui animã
Emeam. ⌋Jocũdari petit animam suaz fons hylarita-
tis ⁊ origo letitie: ab illa scilicet parte qua seruus est.
Seruum se enim merito dixit: qm̃ ex virgine Ma-
ria natus est: que se pfitet ancillã. Nã dum ei ange-
lus ex ipsa nascituꝝ christũ dñm nũtiaret: illa respo-
dit: Ecce ancilla dñi: fiat mihi ꝟm verbum tuum: si- Luc.1.
cut ⁊ in alio psalmo dicit: Ego seruus tuus ⁊ filiꝰ an- Ps.115.
cille tue. Letificari ergo petit animaz suam: quia nõ
eam deorsum inclinauit ad terram: sed leuauit sem-
per ad dñm vbi est vera letitia:⁊ sine fine securitas.
Sic caput ecclesie referens gesta propria: membris
Eceteris donauit exempla. ⌋Quoniã tu dñe suauis ac Alt. et multe
Emitis es: ⁊ copiosus in misericordia oib̃ inuocãtibꝰ misericordie
Ere. ⌋Non substãtialiter:qõ nulla potest creatura com
prehendere:sed per quintam speciẽ definitionis:que
grece dicit Cata antilexin:pulcherrime nobis osten- DEF
ditur quid sit deus. Suauis:quia post amaritudinez
huius mũdi dulcis est ad se recurrẽtibus. Mitis:qꝛ
diu sustinet peccatores. Copiosꝰ in misericordia:ga
lz sint nostra numerosa peccata:multo abundantior
est pietas:que tot relaxat offensas. Restat vt ei iugi-
ter supplicemus:quãdo euz audiuimus:omnibus in-
Euocantibus se nõ negare presidiũ. ⌋Auribus percipe
Edñe orationem meam: ⁊ intende voci deprecationis
Emee. ⌋Intueamur q̃ cõuenienter orationis istius or
do decurrat. Prius enim fuit vt vox supplicationis
ascẽderet: ac deinde rogatus audiret. Percipe vocẽ
dicitur: nõ aliquid transitorie postulatur:sed in illiꝰ
maiestatis finibus mauult recondi: quemad modu
per aures ab homine memorie pbatur infigi. Addi-
tum est: Intende voci deprecationis mee: vt intẽtus
animus aperiret auditum. Quod totum per allego-
riam dicit: vt potentia diuinitatis per humanas con
Esuetudines intimetur. ⌋In die tribulationis mee cla
Emaui ad te: ⌋quoniam exaudisti me. ⌋Cum superius Alt.quia
dixerit: Clamaui ad te tota die: hic quoddam facere
videtur magne petitionis augmentũ: dicẽdo: In die
tribulationis mee clamaui ad te. Naz lz a sanctis vi
ris iugiter a dño supplicetur: in tempore tamẽ tribu-
lationis enixꝰ petit: quando subuenire necessarie po
stulatur. Considerandus est autẽ hic modus locutio IDI
nis:qui in scripturis diuinis frequentissime reperit:
vt ideo se dicat clamasse: quoniaz exaudita est: dum
clamor precedat vt deꝰ possit audire. Que figura di-
citur Anastrophe: id est: peruersio: que fit quotiens SCHE
Eaut sensus:aut vba pro aliquo decore vertũtur. ⌋Nõ
Eest similis ⌋tibi in dijs dñe: ⁊ non est ꝟm opera tua. ⌋ Alt.mi.
Magna laus breui definitione conclusa est. Dicẽdo
enim: Non est similis tibi in dijs: idola significat pa
ganoꝝ: que adhuc in mundo nefanda deuotione co-
lebantur:sicut ⁊ alibi dicit: Quoniam omnes dij gen Ps.95.
tium demonia. Potest hoc ⁊ ad homines aptari: qui
dij vocati sunt. Sed inspice quia nõ dicitur quid sit
deus:sed ei similis abnegat. Que species definitiõis
grece dicit ΚΑΤΑ ΑΦΑΙΡΕΣΙΝ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ: lati-
ne per priuantiã cõtrary eius qõ definitur. Addidit
quoq̃z: Et non est ꝟm opera tua: id est similis. Et hoc
quoq̃z coma: sub illa quaz superius dixit definitione DEF
complexus est. Quis enim vt ille fecit celũ terrãq̃z:
vel omnia que in eis sunt momentanea possit celeri

Etate pficere:aut eoꝝ existentias continere:¶ Omnes
Egentes quascũqꝫ fecisti veniẽt ꝛ adorabunt coꝛam te
Al. glorifica bunt. Eoñe:ꝛ ⁊ honorificabunt nomen tuũ.¶ Quꝫ adhuc sola
esset gens iudaica que vnũ deuꝫ colere videbat: pdi
cat omnes gentes que idolis tenebantur obnoxie ad
culturaꝫ eiꝰ esse venturas:qꝛ piem vere colit qui ho
norat ꝛ dñm chm: errorẽ eoꝝ omnino destruẽs qui
putant per vniuersum mundũ religionẽ dñi nõ esse
diffusam. Dicendo enĩ: Omnes gẽtes quascũqꝫ feci
sti:absolute,pbat vniuersitatẽ:quia nulla gẽs existit:
Pso.145. nisi quaꝫ iple plasmauit. Sicut alibi dicit: Qui fecit
celum ꝛ terram:mare ꝛ omnia que in eis sunt. Addi
dit quoqꝫ:Et honorificabũt nomẽ tuũ.¶ Quꝫ deo dici
tur:ꝛ honorificabũt nomen tuuꝫ:figuralr significat:
honorabũtur deuoti ex nomine tuo: qꝛ cultus homi
num nõ facit honorabilẽ deũ quẽ constat honorum
Eoium pculdubio largitorẽ.¶ Quoniaꝫ magnus es tu
Et faciens mirabilia:tu es deus solus.¶ Hymnũ deita
tis quẽ superiꝰ incheoauit:istiꝰ versus finez conclusit.
Isa.14. Nam ꝛ diabolus magnũ se putauit:quãdo dixit:Po
nã sedẽ meã ad aqlonez ꝛ ero silis altissimo: ꝛ supbi
bodieqꝫ cũctis se estimãt grãdiores. Sꝫ magnꝰ dici
vere non põt nisi deꝰ solus:cuiꝰ ptãti nuliatenꝰ valet
aliqd comparari:qui nulla mutabilitate pseuertit:sed
semp in nature sue glie pseuerat. Addidit:Et faciẽs
mirabilia tu es deꝰ solus. Cũ legamus ꝛ magos pha
raonis miracula diuersa fecisse: hic dr: qꝛ ipse solus
miracula possit efficẽ. Ueriloquũ dictũ:si qlitatẽ rei
vbi ipsius veritate pẽsemus. Illa enĩz vere nequeũt
dici miracula que ad nullã vtilitatez simulata dece
ptis oculis blãdiunt. Solus enĩ dcm est:qꝛ sancta tri
Deut.6. nitas vnꝰ est deus:psonis tm distincta:nõ nature dis
cretiõe separata:sicut ꝛ alibi dictũ est: Audi israel dñs
deꝰ tuus dñs vnꝰ est. Sic ꝛ Isaias dicit: Qm iustꝰ es:
Al. ingrediar Et nõ est deꝰ pter te.¶ Deduc me dñe in via tua:ꝛ tam
Ebulabo in veritate tua:letetur coꝛ meum vt timeat no
mẽ tuũ.¶ Oratione decursa: ꝛ laude diuinitatis cõpe
tẽter ipleta: venit ad secũdã sectionẽ in qua pro mẽ
bris suis orat: vt eis dñs profutura pcedat. Dũ dicit:
Deduc me dñe in via tua:adhuc ibi non fuisse mon
strat:ꝛ hoc dño chto nõ põt conuenire:cũ ipse dicat:
Joan.14. Ego sum via veritas ꝛ vita. Sꝫ hoc magis pgruẽter
accipit a pte fidelium:quoꝝ caput est dñs: qui nisi de
ducant in viaꝫ:id est:in chm: in veritate videlꝫ am
bulare nõ pnt. Sequit: Letetur coꝛ meũ vt timeat no
mẽ tuũ. Quid sit timor dñi:mirabili ordie declarat.
Nã in timore isto mũdano pcedit pus causa piculi:
aut alicuiꝰ angustie:in timore aũt dñi pmittit letitia
cordis: vt aliqs ad eiꝰ timoris dulcedinẽ venire me
reat. Et reuera talẽ decet hre introitũ:quẽ ad salutẽ
suã humanitas sentit indultũ. Dũc iudicẽ qui formi
dauerit reus est:illuꝫ qui timuerit sanctꝰ est. Et ideo
vtraqꝫ miscẽda sunt:vt ꝛ sub spe timeamus: ꝛ sub ti
Ps.2. more letemur:sicut in alio psalmo legit: Seruite do
Emino in timore:ꝛ exultate ei cum tremore.¶ Confite
Al. glorificabo. Eor tibi dñe deꝰ meus in toto corde meo:ꝛ ⁊ honorifi
cabo nomẽ tuũ in eternũ.¶ Hoc cõpetenter de omni
dr christiano:qꝛ illa est vera cõfessio:que toto pmit
Deut.6. mẽtis arcano:sicut ꝛ lex docet:Diliges dñm deũ tuũ
ex toto corde tuo:ꝛ ex tota aĩa tua. Sed ꝛ ille ex toto
corde pfitetur:qui totã spem suã ponit in dño:nec in ca
ducis seculi solatys psumit cuꝫ se ad dñm vniuersa
mẽtis integritate trãstulerit. Nã qõ addidit: In eter
nũ:illud significat:qm iter sanctos eiꝰ laudes dño iu
giter psonabit:dum in illa beatitudine pmia,pmissa
Erecepit.¶ ⁊ Qm misericordia tua magna est sup me:ꝛ
E ⁊ eripuisti aĩam meã ex inferno inferiori.¶ Et pfessio
laudis offert:ꝛ misericordie causa subiũgit. Dicẽdo
enĩ:Qm magna est misericordia tua sup me:bñficiũ
magnũ nescio qõ edicit. Subiũgendo aũt: Eripuisti
aĩaꝫ meã ex inferno inferiori: causa bñficij declarat.
Sed pfideremus:qꝛ cũ dicat:infernũ inferiorẽ:iferi
nũ demõstrat esse supius. Argumẽta talia in topicis TOP
dicunt pugata:que orta ab vno noie varie cõmutan
tur:vt hic positũ est:infernũ inferiꝰ. Infernuꝫ vo nõ
irrõnabiliꝰ fortitan arbitramur esse sub terris: cuꝫ in
Numeri.16. vetere testamẽto de Dathan ꝛ Abyron legat: Aperuit
se terra ꝛ deglutiuit eos:ꝛ viui descenderunt ad infe
ros. Sꝫ quo itinere illuc aĩe trãsferant:qm in aucto
ritate diuina nõ legit:hẽmus incertũ. Infernũ autẽ Luc.16.
hẽre inferiorẽ partẽ:euãgelij locus ille testat:qui di
cit:cũ impiũ diuitem vltrix flãma torqueret:leuasse
oculos suos ꝛ in sinu abrae vidisse laçarũ. Uñ appet
vtroqꝫ apud inferos fuisse:vt se vidẽ valuissent: ꝛ il
lũ ex inferiore loco ad superiora oculos eleuasse. Sed
Iꝫ vtriqꝫ apud iferos esse viderent: p meritoꝝ tñ dis
cretione superiorẽ locũ sanctis:inferiorẽ pctoribus:do
ctor Augustin estimat deputandus. Uñ nũc gratias
agẽs fidelis pplus:dicit aĩam suã ab inferno inferio
Al. iniqui Erit:id est:penali esse liberatã.¶ Deꝰ ⁊ iniusti insurrexe
Al. qsierunt Erunt super me: ꝛ synagoga potentiũ ⁊ ingsierũt aĩam
Al. te in con spectu tuo Emeã:ꝛ nõ pposuerũt ⁊ deũ ante pspectũ suũ.¶ Uenit
ad tertiã sectionẽ:vbi passionis sue mysteriũ: ꝛ gliaꝫ
resurrectionis exponit. Loquit enĩ deꝰ homo:ex fo
ma serui per id qõ de vgine natus est. Cũ dicit: Inin
stos:significat iudeos:qui ei reddiderunt mala,p bo
nis. Qõ aũt ait: Sup me:vt reũ scilꝫ dicerẽt inocen
tẽ:regẽqꝫ suũ plebs insana trucidaret. Synagoga vo
potentiũ:pgregatio supboꝝ est:que beluino fremitu
ꝛ dolosa machinatiõe pfilij iustitiã abijciẽtes: aĩam
eiꝰ adimẽ quesierũt. Addidit qõ sceleratis solet sem
per mentibꝰ puenire. Quia nõ pposuerunt deũ ante
pspectũ suũ. Nã quicũqꝫ facinus perpetrat:deũ ante
pspectũ suũ oimodis nõ pponit. Qm si illum credat
Al. mitem/ sericordie Epsentem:ptinus a cogitato facinore reuocat.¶ Et tu
Eõñe deꝰ miseratoꝛ ꝛ misericors:patiens ꝛ ⁊ multũ mi
DEF Esericors ꝛ verax.¶ Per singula vba laudis: maiestas
pẽna definit. Que spes duodecima definitionis est:
quã greci Cata epenon:latini per laudẽ dicũt. Mise
ratoꝛ enĩ est:qꝛ singulis rebꝰ misericordiaꝫ facit. Mi
sericors:qꝛ semp pia est ipa natura deitatis. Patiẽs:
qꝛ pctores sustinet:ꝛ ad votũ pversionis iuitat. Seq
tur: Et nimiũ misericors. Quod ideo tale vbuꝫ adie
cit:qꝛ ibecillitas nra ipsam plus semp accipit:cũ eaꝫ
frequẽti remissione pmereꝰ. Intulit: Et verax:quia
nescit pmissa sua aliqua ibecillitate subducere. Qõ
tñ de pze sic dr: vt totũ iesse ꝛ in filio ꝛ in spũ sancto
Al. imperij tuum. Esentiamus.¶ Respice in me ꝛ miserẽ mei:da ⁊ ptãtez
Epuero tuo ꝛ saluũ fac filiũ ancille tue.¶ Misericordẽ
pzez ꝛ patientẽ ꝛ veracẽ a parte qua passus est filiꝰ ro
gat vt respiciat in eum:ꝛ celerrima illi resurrectione
subueniat. Sic enĩ misertꝰ est vt in ipso illã naturaꝫ
mortalẽ in gloriã resurrectionis ꝛ eternitatis euebe
ret:qõ tñ sic a pze postulat fieri: vt a se factũ esse de
Joan.2. claret. In euãgelio quippe sic ait: Soluite templum
hoc:ꝛ in triduo edificabo illud. Qõ ne aliter potuis
Joã.5. set intelligi:euangelista subsequit. Hoc aũt dicebat
de tẽplo corpis sui. Sequit: Da potestatẽ puero tuo:
illã scilꝫ quã ipse testatur: Pater nõ iudicat quenq:
sed omne iudiciũ dedit filio. Puer aũt in scripturis
sacris:

sacris: ppter innocentiaꝫ mentis sepe ponit chs: vt
Isa.9. Isaias dicit: Qm puer natꝰ est nobis ꝛ filiꝰ datus est
Ibidẽ.42. nobis. Et iterũ: Ecce puer meꝰ suscipiam eũ: electus
meꝰ cõplacuit sibi in illo aĩa mea. Addidit: Et saluũ
fac filiũ ancille tue. Ancille vtiqꝫ: qꝛ de maria semp
virgine erat veraciter ꝛ ppe nasciturus: que sicut su
periꝰ diximus: angelo sibi partũ annũtiante: dñi se,p
Al. non hẽt Efiteꝰ ancillaꝫ.¶ Fac mecũ ⁊ doño signũ in ⁊ bono vt vi
Al. bonũ Edeant qui me oderũt ꝛ pfundant: qm tu dñe adiuui
Esti me ꝛ cõsolatus es me.¶ Signũ dicit ab eo:qꝛ ven
tura significet: ꝛ ex hoc qõ videt quiddaꝫ nos aliud
sentire cõmoneat. Et ideo illuꝫ euentuꝫ Ione possu
mus hic fortassis aduertere: qui triduo in ventre ce
ti demoratus: ad similitudinez dñice resurrectionis
Matth.12. est in littore saluus euomitꝰ. Nã ꝛ in euãgelio ita di
ctũ est: Bñatio mala ꝛ adultera signũ querit: ꝛ signũ
nõ dabit ei: nisi signum ione pphete. Uides ḡ aliud
eẽ negatũ: sꝫ hoc tantũ mõ cõprõmissum. Possumus
ꝛ hoc signũ qõ fieri postulauit: ad resurrectionẽ eius
cõpetẽter aptare: maxime cũ sequat: In bono. Quid
enĩ illo bono pstãtiꝰ: quo vtus dina declarata: ꝛ spes
credentiũ veraci pollicitatiõe firmata est: Sequit:
Ut videãt qui me oderũt ꝛ pfundant: iudei scilicet
qui oderũt chm: quos petit resurrectiõis miraculũ
videre: vt eoꝝ duritia se debeat imutare. Cõfundan
tur enĩ: ad bonũ respicit: qm qui hic de suo malo con
fundit: in meliorem partem sine dubitatiõe trãsfer
tur. In isto quippe seculo si pfundimur emẽdamur:
qui aũt fuerint pfusi in illa iudicatiõe dãnant. Addie
cit: Qm tu dñe adiuuisti me: ꝛ consolatus es me. Dic
ordo vboꝝ talis est: vt videãt qui me oderũt: qm tu
dñe adiuuisti me ꝛ solatꝰ es me: ꝛ pfundant scilicet
quãdo me viderint eẽ gliosuꝫ: quẽ illi despiciẽdũ eẽ
putauerunt. Adiuuisti: ptinet ad ꝛdictionẽ altercan
tiũ ꝛ ad iniusta certamina iudeoꝝ: in qbꝰ illi semper
veritatis testimonio supabant. Cõsolatꝰ es: ad perse
curiones seuissimas insanoꝝ: quas ille velut tẽpesta
tis ipetũ patiẽtissime sustinebat. Conclusio.

Cõsideremus dñi saluatoris a pte qua pas
sus est qꝫ humilis ad patrez
fundat oratio: qui oimodis peccata nõ habuit: sꝫ in
formãs imbecillitatẽ nrã: eripi se ab huiꝰ seculi pe
riculis postulauit. Quapropter erubescat humana te
meritas esse supba: que se nõ dubitat reã. Chs,p ini
micis orauit: mortẽ patienter excepit: ꝛ nos iniurias
nostras vlciscĩ volumus: si detrahentũ sermonibus
appetamur. Det ipse patiẽtie munꝰ: qui donauit exẽ
pluꝫ: vt eius vestigia sequentes mortiferos vitare va
leamus errores.

Explicit expositio in psalmum.85m.

¶ Filijs chore ps cantici. LXXXVI.

Fundamẽta eius in mõtibꝰ san
ctis: diligit dñs portas sion sup
oia tabernacula iacob. Gloriosa
dicta sunt de te: ciuitas dei.

Memor ero raab ꝛ babylõis:
sciẽtiũ me. Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ ppls
ethiopuꝫ: hi fuerunt illic. Nunquid sion di
cet hõ: ꝛ homo natus est in ea: ꝛ ipse funda
uit eaꝫ altissimus. Dñs narrabit in scriptu
ris pploꝝ ꝛ principũ hoꝝ: qui fuerũt in ea.
Sicut letantium oium: habitatio est in te.

Propter memoriã reparandam breuiter
cõmoneamus que sepe iaꝫ dicta sunt: qꝛ
pene in nullã vtilitatẽ putaꝰ eẽ narratuꝫ
quicquid fuerit in abolitionem trãsmis
suꝫ. Filij chore: significãt fideles christia
nos: qbus ppheta ciuitatẽ dei pdicat: vt eis tãte glo
rie maior augeat affectus. Nã cũ dicit: Filijs chore:
ostẽdit ipsis dicendũ: nõ ipsos esse locuturos. Sequi
tur: Psalmus cantici: vt de hui seculi tabernaculis:
ad itelligẽtiã supne ciuitatis eleuemur. Psalmꝰ enĩz
de supiorib ꝰ sonans: cõmonet nos celestia cogitare: ꝛ
in eis hymnica exultatiõe gaudere. Diuisio.

Reuis gdez psalmus: sed duobꝰ diapsal
matibus cognoscit esse diuisus: quã nos
ppositi nostri memores suis quodãmo
do diuisionem terminis explicamus. In
pma pte: ppheta loquit ad fideles: cele
ste pdicans ciuitatẽ. Scõa: dñs saluatoꝛ eã diuersoꝝ
nominũ allusione creditura esse pnũtiat: increpans
synagogã quare ipsa nõ cognouerit deũ: duꝫ ei fides
gentiũ deuota crediderit. Tertia parte: ppheta ver
sũ futuri seculi beatitudinem tangit: sic distincta
permutatio personarũ caliginem nobis cunctaꝫ con
fessionis abstergit. Expositio.

Fundamẽta eius in montibꝰ sanctis.¶ Cõ
suetudo humane cogitationis est: vt cuꝫ
se copiosa perscrutatiõe collegerit: in ali
quã partẽ sue deliberationis erũpat. Ta
le enim hui ꝰ psalmi videt initiũ: vt cum
adhuc prophęta de ciuitate dei nulla pmiserit: ita de
fundamẽtis eiꝰ disserere videat: quasi aliqua de cul
mine ipsiꝰ ante iam dixerit. Nouus ordo factꝰ est lau
dis eximie: vt de fundamentis ciuitatis supne pphe
ta sumere videret initiũ: quatenus magna soliditas
totiꝰ culminis appareret: cuiꝰ prius fundamenta lau
data sunt. Nõ imerito: qm fundamentũ eius christꝰ
est dñs: qui sic ecclesiã suã pstinet: vt nulla possit qual i.Cor.3.
satione titubare: sicut dicit aplus. Fundamentũ enĩz
aliud nemo põt ponere pter id qõ posituꝫ est: qõ est
chs Jesus. Merito ergo ab ipso sumpsit exordiuꝫ:
quẽ rerũ omnũ pstat esse pncipiũ. Josephꝰ quoqꝫ: si
cut a quodaꝫ dcm est: vernaculus iudeoꝝ: in libro 8°
antiquitatũ: titulo 3°. multa de tẽpli cõstructione lo
cutus est: qõ a salomone fabricatũ eẽ dinoscit. Nos
enĩ ꝛ tabernaculũ qõ eius imago pmitus fuit ꝛ tem
plũ ipm fecimus pingi: ꝛ in pandecte nro corpe gran
dioꝛe legim ꝰ collocari: quatenus qõ scripture diuine
textꝰ de ipsis eloquit: oculis redditũ clariꝰ pãderet.
In montibꝰ autẽ sanctis: significat aplos ꝛ pphetas:
qui soliditate fidei: ꝛ excellẽtia sanctitatis mõtes vo
cant. Merito ergo tali vocabulo nuncupati sunt: in
Equibus est vera dei ecclesia constituta.¶ Diligit do
Eminus portas sion: super omnia tabernacula iacob.¶
Ecce iam de illa ciuitate loquitur: cuius ante funda
menta laudauit. Que figura dicitur Anastrophe: id CHE
est: inuersio: quotiens ea que superius dicenda sunt:
ponunt inferiꝰ. Dicit enim: Diligit dñs portas sion. INTER
Sion: sicut sepe diximꝰ: mons est hierosolymitanꝰ:
interpretatꝰ specula: per quẽ hierusalẽ illa futura de
cẽter aduertit. Cuiꝰ portas diligit dñs: id est: fidem:
charitatẽ: baptisma: penitẽtiã: ꝛ qcqd in illã ciuitatez
acqsitos pplos introm ittit. Siue vt qdã volũt: duo
deciz aplos significant: quoꝝ sancta predicatio fide
libꝰ eterni regis palatia reseauit. Studiose vo per
grendũ est qõ addidit: Sup oia tabernacula iacob.

Tabernacula iacob:significant ecclesiā catholicam: que modo ꝓstruit. Nec ꝓtra seculi hui⁹ aduersitates expeditionali semp exercitatiōe ꝓfligit. Et qm̄ ista: future illi⁹ hierusalē portat imaginē: vbi est beata vita:eterna felicitas: merito supra istaz illa spūalis diligi dicit:in qua iā nihil ꝓfusionis: nihil pturbationis esse declarat. Et intuere qz illa sic plus amari predicit: vt z ista sine dubio diligi sentiat. [Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.] Moze suo futura pro preteritis ponit. Naz ista ciuitas in secunda parte:dñi attestatione laudabit:de qua merito gloriosa dicta referunt que creatoris sui cognoscitur voce predicanda.

Alt. sciētius Alt. illic [Memor ero raab z babylonis: †scientib⁹ me. Ecce alienigene z tyrus z populus ethiopū: hi fuerunt †in ea.] Scōa pars psalmi hui⁹ velut quedā nubes apit: de qua dñs tonās fidelib⁹ recordationis sue munera pollicet: significās per allusiones nominū eos de varys gentib⁹ colligēdos. Raab:meretrix fuit:que exploratores Jesu naue ad hierico veniētes occulte suscepit:z per aliā partē ne deꝑhenderent emisit. Cui⁹ vocabulū significat supbiā: que diuina largitate conuersa dñi meruit ipetrare clemētiā. Nec ergo figurā gestat ecclesie: que suscipiēs aias supbie vitio pericli tātes:a lio itinere:id est:humilitatis z patiētie dimittit ad vitā. Babylon quoq; ciuitas est mūdi:que confusio iterpretat. Indicat eni seculi isti⁹ populos:qui pbrosis idolis cecatis mētib⁹ seruiebant:sed miserico rdia dñi illuminati facti sunt christiani. Nec ergo dicit raab z babylonis se memorē:id est:mūdi istius pplos:qui tū ad ei⁹ se culturā humiliter trāstulerūt. Sic pharisei supbientib⁹ in euāgelio ipse respōdit: Amē dico vobis qz publicani z meretrices pcedent vos in regnū celoz. Segt: Ecce alienigene z tyrus z ppl'us ethiopū hi fuerunt in ea. In sensu eodē pseuerat. Alienigene sunt a iudaico pplo gdē extranei: sed illis nō credētib⁹ in penetralia ecclesie sunt recepti: sicut in actib⁹ aplōz dicit: Uobis gdez oportebat loqui verbū dei: sed qz reppulistis illud z idignos vos iudicastis eterne vite:ecce cōuertimur ad gētes. Tyrus significat angustiā: que de penitētiuz afflictione pcreat. Pplus ethiopū qui peccatoz fuerāt obscuritate teterrimi: sed in ista dñi ciuitate collecti sunt: de qb⁹ refulgētiū sanctoz numerus in illa pria cōpleatur. Ecce ipsa sunt que pdixit versus ille suplōz: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Nā quid gloriosius q̄ vt tanta fedita pus errantiū pplōz in vnā sancte ciuitatis pulcbritudinē ꝓueniret? Et memēto q genus istud locutionis scripture diuine ppriū esse iam diximus: sciliz vt per nominū iterpretatiōes volūtas possit intelligi dictiōis. [Mater sion dicet homo: z homo †fact⁹ est in ea: z ipse fundauit eā altissimus.]

Alt. Nūqd Alt. natus

Ecclesie catholice matrē synagogā fortitan hoc loco nō incōueniēter aduertimus: quā per sion montem frequēter intelligendū esse iam diximus: que ex maxima parte pplōz solū hoiem dicebat dñm saluatorem: qz deuz nec credere nec intelligere merebat. Et hic figēda est media:qm̄ illud qd̄ sequit:sensuz alterum videlicet intromittit. Sequit quippe: Et homo fact⁹ est in ea: qd̄ iā ꝓfirmatiue legendū est. Nō eniz hic sic dicit hoiez factū: sicut supius synagoga dixit. Illa eni errando solū hoiem putauit: nūc aūt dñs de se confirmat diffinitiua sentētia. Et homo factus est in ea: qm̄ reuera assumpta carne deus factus est homo: sicut z euangelista dicit: Uerbū caro factū est: id est: filius dei factus est homo: nō vt diuinitati aliqd imineret: sed vt humanitatis naturam quā liberare pdestinauerat dignāter cueberet. Et ne fortitan dominū christū crederes tēporalē: addidit: Et ipse fundauit eaz altissimus. Ille scilz qui tū putabat homo iesus chrs: synagogā ipse sua dispositiōe fundauit. Et nō solū legē per moysen dedit: verū etiā ante mundi initiū ipse noscit fuisse pncipiuz: sicut ipse in euangelio testat: Ego suz pncipiū: ppter qd̄ z lo quor vobis. Joan. 8.

INTER

Act. 13.

Alt. anth. 21.

Merito ergo dicⁿ est altissimus: vt nulla heresis patrē diceret eē maiorē. [Dñs narrauit †scri pturas populoz z pncipū: hoz qui fuerunt in ea.] Illa prenuntiat que sit ipse tēpore incarnationis de scripturarū veterū cōmemoratione dicturus. Cōmonet eniz frequēter in euāgelio: que de ipso pdixerit moyses: que pphete: vt z minus credentes instruerent: z se earū auctorē esse mōstraret. Ipsi sunt eni pncipes: moyses z pphete: qui fuerūt in synagoga: quozuz erat testimoniū narraturⁿ. Et ne alios pncipes fortassis aduertares: dicit: Dozuz qui fuerūt in ea: id est: in synagoga.

Alt. in scripturis

[Sicut letantiū omniū †nostrū: habitatio est in te.]

Alt. non hēt.

Uenit ad tertiā partē: in qua iterū pphēta loquitur: quā in vno versu z cepit z finit: breuiter cōprehēdēs qd̄ sermonib⁹ q̄uis lōgis nō poterat explicari. Que figura dicit Bracchyologia: id est: breuis locutio: cuz plura paucis amplectimur. Uis eni audire: q̄ sit incōprehēsibilis illa letitia: dicit apostolus: Quod nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in coz hois ascendit: que preparauit deus diligētibus se. Quapropter pulchre hic dictū est: Sicut letantiuz: quia non erit ipsa letitia qualis hic agit: vt modo filioz susceptione letemur: modo diuitiarum z bonoz munere gaudeamus: z cetera que exultationē faciūt: quādo magnis nisibus tēporaliter acquirunt. Sed illud tanto est maius: vt isti⁹ mūdi q̄uis plenissimū gaudiū vix aliqua imago aut similitudo futuri seculi eē dicat.

SCHE

i. Cor. 2.

Addidit: Omniū nostrū habitatio est in te. Omniuz nostrum: significat fideles: qui dñm christū aut venturuz aut venisse crediderūt. Habitatio est in te: ad hierusalem loquit: cui superius dixit: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Sed in hac habitatiōe instoz cessauit afflictio: Orare trāsit: sed laudare succedit. Perpetua securitas manet: qz puersitas nulla miscetur. Eterna letitia pseuerat: qm̄ nequaq̄ ꝓtrarietate aliqua ꝓstat eē violādā.

Conclusio.

Laudata est demōstratiuo genere ciuitas illa fidelium: nō tempozalib⁹ bonis: sed eterna felicitate mirabilis. De qua pauca visa sūt dici: z tū oīum animi ꝑbant stupore completi. Nec sigdem laus nō extendit argumentatione verboz: nec humana crescit industria: sed magna potius breuitate ꝓstringit: vt vel aliquid exinde capi posse videat. Beatus nimis qui illuc dño ducente peruenerit: vbi cogitatio cūcta vincit: quelibet desideria supantur: z qd̄ est dulcissime securitatis genⁿ: talis ibi felicitas accipit que nulla contrarietate perdat. Presta dñe: vt qd̄ hic verbis explicare nō possumus: ibi te donante cernamus. Ista quoq; hierusalē: que adhuc in terris est: z typū gerit illi⁹ celestis arcani: in secūda diuisione laudata est: merito vbi est tantarū reruz domiciliū visuale virtutū. Ibi eni piscinaz natatoriā in figura sacri baptismatis vt curaret ifirmos descendēs angelus cōmouebat. Ibi filloa iperāte dño: ceci tenebras lauit: z dānatis oculis lucis dona restituit. Ibi mēsa chri celestib⁹ plena delitys spūaliter saturabat aplos: z ne nos ab illa cena reliqueremur impasti: facer calix z cōmunicationē nobis prestitit z salutem. Ibi lapis durissimus: vestigia pij redēptoris ostēdit: qm̄ ante pilatū iudicē cōstitit audiendus. Ibi colūna religati in se dñi flagella testatur. Ibi spinea corona cernit: quā ideo salutari dño constat impositā: vt totius mundi aculei collecti frangerentur. Ibi arundo seruatur: que caput dñi percussit: vt ipsum esse initiū rerū terris oibus nūtiaret. Ibi crux illa salutis z glorie loci reuerentiā cōsecrauit. Ibi manet lancea que latus dñi transfozauit: vt nobis illius medicina succurreret. Ibi credētes bodie ipsius sepulchra viuificant. Ibi resurrectionis locus ad celos euebit corda fideliū. Ibi sion ille montiū precipuus: vbi residentibus discipulis in cenaculo clausis ianuis mirabiliter saluator intrauit: z cetera que diues illa patria domini passione promeruit. Sed cū tot miraculis decora resplēdeat: z in modū stellarū alterū possideat celū: quis eā audeat paruā dicere: que sanctissima fide orbis terminos probat implesse? Ibi siquidē humanū pascit aspectum: quod est credere beatorum.

Explicit expositio in psalmū. 86m.

Canticum psalmi filijs chore: in finez pro melech: ad respondenduz intellectus eman israelite. LXXXVII.

Domine deus salutis mee: in die clamaui z nocte coram te. Intret in conspectu tuo oro mea: inclina aurem tuam ad precez meā. Quia repleta est malis anima mea: z vita mea inferno appropinquabit. Estimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio iter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quoz nō es memor amplius: z ipsi de manu tua repulsi sunt. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis z in vmbra mortis. Super me ꝓfirmatus est furor tuus: z omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationem sibi. Traditus sum z non egrediebar: oculi mei lāguerunt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Nunquid mor tuis facies mirabilia: aut medici suscitabūt z confitebunt tibi? Nūquid narrabit aliqs in sepulchro misericordiā tuā: z veritatem tuā in perditionem? Nunqd cognoscent in tenebris mirabilia tua: z iustitia tua in terra obliuionis? Et ego ad te domie clamaui: z mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repellis orationē meā: auertis faciē tuam a me? Pauper suz ego z in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autez humiliatus sum z conturbatus. In me transierunt ire tue: z terrores tui conturbauerunt me. Circundederunt me sicut aqua tota die: circundederunt me simul. Elongasti a me amicū z proximum: z notos meos a miseria.

Cum memoriā tuaz studiosissime lector frequēti expositiōe formatā retinere nō ambigaz: quid significat canticū psalmi: filys chore: in finē: restat vt que noua sūt huius tituli sequētia perscrutemur. Melech: iterpretat chorus: diuina verba decātans. Subiecit: Ad respondendum: significans organa musica preuenisse: z chorū respondisse solleniter. Sequitur: Intellectus eman israelite. Eman interpretat frater eius. Quo vocabulo dñs chrs appellat eos qui eius preceptis operibusq; deuoti sūt: sicut ait in euāgelio: Ite dicite fratribus meis. Israelite: deum videntes: qd̄ vtiqz illis accidere manifestū est: qui per obedientie mysteriū sancta dñi luce radiant. Sed cū de passione regis chri sit psalmus iste dicturus: z ad imitationis exemplū trahat fidelissimos christianos: ideo premissus est chorus ad respondendū: vt sicut illi ex multis voci⁹ vnū ꝓcentū faciūt: sic chrs dño respōdeat deuotoz adunata collectio. Hi sunt etiā israelite: qui eius fratres nūcupari celesti largitate meruerunt.

INTER

INTER

Alt. anth. 20.

Diuisio.

Per totū psalmū: dñs saluator eloquit ad dispensationē qua passus est. In pma narratione pris deprecat anxiliū: per similitudines varias cōtemptū suū refert: quez illi illaturus erat populus iudeoz. Secūda: que sit passurus enumerat: asserens mortuos nō esse a medicis suscitādos: vt possint dño cōfiteri. Tertia narratione: negat misericordiā dñi sepultos edicere: aut pditos laudes dñi pconare: ppterea resurrectionē sibi celerrimā venire deprecat. In ozonis sue vo tramite pseuerās: loquit a pte mēbroz diuersas cōmemorās passiones: quas tā ipse ptulit q̄ eius plebs deuota sustinuit.

Expositio.

Domine de⁹ salutis mee: in die clamaui z nocte coram te.] In octuagesimo nono psalmo dixim⁹ oratorie chrm: per id qd̄ de maria virgine natus est: designās humilitatez imbecillitatis humane quā est dignatus assumere. Qui sili modo etiā hic cū patrem precatur: nobis quēadmodū supplicare debeamus ostēdit. Nam qui salutis sue deū pfiteē auctorē: oia que oportuerant dici plenissime ac breuiter explicauit. Sic magister optim⁹ frequēter admonē nō desinit: qd̄ humano nouit gsii pfuturū. In die aūt: letitiā significat: z nocte aduersitatez declarat: vt qm̄ vtrūq; tēpus humanā vitā cōplectit: iugiter se ad dñm clamasse declararet. [Intret oratio mea in ꝓspectu tuo inclina aurē tuā ad precē meaz †dñe.] Magna vtus hic sincerissime orationis ostēdit: vt vba veracia nō in auras tenues dissipent: sed quasi quedā pona ad conspectū dñi introire videant: z mādatū opus agere: quo caro nostra nō valet peruenire. Inclinat autē aurē suā dñs: cū misericors dignat audire nō ex parte corpulētie sue quā eū frequēter diximus nō bere: sed virtutis sue operatione mirabili. [Quia repleta est malis aia mea: z vita mea iferno †appropiauit.] Considerandum est: qd̄ nouo modo ideo se postulat audiri: qm̄ animā suaz malis dicit esse cōpletā. Malis vtiqz non suis: qui peccata nō habuit: sed delictis mūdi qb⁹ laborabat humanitas. Nec eni pius mistator ad aie sue molestiā traxerat: dū oib⁹ ꝓdolebat: sic

Alt. non hēt.

Alt. appropi quabit.

Psal.34. ⁊ in.34.° psalmo dixit. Retribuebant mihi mala pro
bonis:sterilitatez anime mee:nõ qz ipse sterilis erat:
sed qz de illoz icredulitate se phibebat esse iesunuz.
Pōt ⁊ ad huius ppriã tristitiam trahi:si B vbũ ad il
las iniquitates referas:quas ei iudaicus populus ife
rebat. Sequit: Et vita mea iferno appropiauit. Hoc
ad tẽpus gloziose pertinet passionis:sicut in euãgelio
Matth. 26. dicit. Tristis est aĩa mea vsqz ad mortẽ. Nam ppter
nos doluit: ⁊ mortẽ nostrã ppter nos excepit. ⌊Esti
matus sum cũ descẽdẽtibus in lacũ:factus sum sicut
SCHE homo sine adiutorio. ⌋Culpat eos:qui putabant euz
mortuũ fuisse cõmunit. Que figura dr Parabola:id
est:rerũ genere dissimiliũ cõparatio. Multuz enim
discrepãs fuit illã singularẽ ⁊ mirabilẽ passionẽ mo
rientib⁹ reliquis hoib⁹ cõparare. Qõ schema multos
vsus iferiores amplectit. Lacũ enim dixit:vel sepul
chri locũ:vel iferni altissimã pfunditatẽ. Sequitur:
Factus sum sicut homo sine adiutorio. Factus sum:
apud eos.i.qui deitatẽ eius insanis mẽtibus non cre
debant:qui putabãt eũ cum reliquis mortalib⁹ inte
Al. non hẽt risse. ⌊Inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormiẽ
Al. sepul- tes ⌉ piecti in ⌉ monumẽtis quoz nõ ⌉ meministi am
chris. Al. es mẽor- plius:z ipsi de manu tua ⌉ expulsi sunt. ⌋ Dic spãliter
Al. repulsi. designat personã suã. Solus eniz iter mortuos liber
fuit:qui ipsa quoqz mortis claustra ꝓfregit. Ipsi⁹ enĩ
Joã.10. tñ mors libera:qz ⁊ volũtaria fuit:qui potestatẽ ha
bebat ponẽdi animã suã:⁊ iterũ sumẽdi eã. Sed cuz
ille esset iter mortuos liber:estimat⁹ est tñ a demẽti
bus:sicut vulnerati dormiẽtes. Uere aũt dic⁹ est do
minus liber:qui humanũ gen⁹ liberare dignatus est.
Adhuc eniz de illis vanissimis dicit:q putabãt dñm
lancea vulneratũ:occisum pariter ⁊ sepultũ:sic quasi
vnũ ex hoibus sceleratis generali cõditione trãsisse.
Sz ad discretionẽ suã addidit:Quoz nõ meministi
amplius.i.de qbus nõ babes curã:qñ pctis facienti
bus a te reddunt alieni. Qõ etiã in alio psalmo de i
Psal.9. pys dicit: Peryt memoria eoz cuz sonitu. Addidit:
Et ipsi de manu tua expulsi sunt. Justa reddit pena
pteruie:vt qui dñm christũ sine adiutorio diuinita
tis esse putauerũt:ipsi a manu dñi pbarent expulsi:
dũ a gubernatione eius peccatis faciẽtib⁹ reddeban
Al. tenebro- tur exterores. ⌊Posuerũt me in lacu iferiori:in ⌉ tene
sis. bris ⁊ in vmbra mortis. ⌋Adhuc estimatiões referũ
tur dementiũ iudeoz. Lacus eniz:⁊ p iferno ponit:
⁊ p sepultura foueali:⁊ pro mundi isti⁹ pfundissima
calamitate sentitur. Qõ hic voluit itelligi:qz eũ per
secutores sui in abiectã mortis cõditionẽ posuerunt
vt q̃uis iniuste pbarẽt mortuũ nõ crederent vindi
candũ. In tenebris:id est:sub obliuionis cecitate de
relictũ atq̃ preteritus:quẽ nemo regreret:nemo sal
uaret. In vmbra mortis:peccatoz indicat locũ:quia
mors delinquẽtiũ vmbrosos ac tenebrosos patit ma
nes:dũ eis gaudiũ nõ relucet qui ppetua tristitie sue
Ps.16. obscuritate demersi sunt. Umbra vo ponit : ⁊ in bo
no:vt est illud. Sub vmbra alarũ tuarũ. Et alibi: Ui
Treñ.4. uemus in vmbra eius. Et ideo p locoz q̃litate: ver
Al. Sup me bũ hoc mltipharia significatiõe variat. ⌊ ⌉ In me cõ
pfirmat⁹ est firmata est ira tua:⁊ oẽs elationes tuas super me in
faroz tu⁹ ⁊ ⁊ duxisti. ⌋Sic putabãt illi qui in suã pernitiẽ poti⁹ pre
oẽs fluctus ualere pmissi sunt:qz per irã dei Jesus christ⁹ ad pas
tuos iduxisti sionis pericula pueniset:sicut euãgelista dixisse infi
super me. delẽ populũ refert. Eripiat eũ si vult. Sequtur: Et oẽs
Matth. 27. elationes tuas sup me iduxisti. Hoc adhuc dr quãtũ
ad deliberationẽ pertinuit nefariã iudeoz. Credeba
tur eniz de⁹ induxisse sup christũ elationes:id est:tam
plissimas idignationes:qñ eũ ptulit crucifigi: mortẽ
illã putãtes penalẽ:cũ dispẽsationis eius gloriã non
videret. ⌊Longe fecisti notos meos a me: posuerunt
me abominationẽ sibi. Tradit⁹ iũ ⁊ nõ egrediebar. ⌋
Uenit ad secundã narrationẽ:in qua per augmẽtum
moleſtiarũ:actũ sue memorat passionis. Nã cũ supe
rius dixerit pseculoz suoz nefandissimũ cõtemptũ
nũc dicit fugatorũ:significãs aplos. Notos enĩ ipsos
appellat:qui eũ pspicuis sensib⁹ cõspicere meruerũt.
Ille eniz oẽs notos babuit vtute diuinitatis sue:ipse
aũt sciebat a paucis. Isti ergo noti longe facti sunt:
qñ ipsius passione dispersi sunt:sicut legit. Percutiã Zach.13.
pastorẽ:⁊ dispergent oues gregis. In abominationẽ
vo tũc posit⁹ est:qñ preterẽutes scribe ⁊ pharisei cru
cifixo imputabãt dicẽtes: Uah qui destruit tẽpluz: ⁊ Mat.27.
in triduũ edificat illud ⁊c. Sequtur: Traditus sum:⁊
nõ egrediebar. Mirabilis subtilisqz sentẽtia. Tradi
tus est a iuda cohortib⁹ insanoz:sed se permittente
detẽtus. Sustinuit infirmas potẽtissimus dñs. Liga
tus est vinculis:qui loco nõ pōt claudi. Audiuit exe
crandas iniurias:quẽ angeli cũ tremore collaudant.
Uerũtñ nõ est egressus de illa nube corporis sui:nec
apparere voluit qd posset:qui totũ ptulit qõ crudeli
tas iudaice prauitatis igessit. Nõ est enĩ egressus qñ
minime qõ preualeret ostẽdit. Sue de custodia dic:
in qua eũ pōti⁹ Pilatus quasi hoiez retrusit iualidũ.
Al. lãguerũt ⌊Oculi mei ⌉ infirmati sunt:preiopia. Clamaui ad te
dñe:tota die expãdi manus meas ad te. ⌋Cuz oculos
corporales christi dñi nusq̃ infirmatos fuisse legeri
mus:multo magis nec iteriores ei⁹ egrotasse putãdi
sũt:qui semp sanctitate micuerũt. Restat vt oculos
christi aplos itelligere debeam⁹: qui in corpore ei⁹.i.
in ecclesia tãq̃ oculi celesti lumine viguerunt. Di tñ
ifirmati sunt preinopia:qz nec dũ acceperãt spũz san
ctuz:quo ꝓfortati postea nullatenus humana tormẽta
timuerũt. Inopia.n.dr ecõtrario:vbi nulla copia est. ETY
Additũ est: Clamaui ad te dñe tota die. Dic distictio
ponẽda est:vt ista cõtinuatio tot⁹ diei:ad clamorem
id est:orationem:⁊ bonoruz actuum operam debeat
pertinere. Expandi manus meas ad te:more suo ope
ras mauult intelligi:quas bonis semper actibus tetẽ
dit ad dominũ. Nam si hoc cruci (vt quidaz volũt)
putauerimus esse iungendum:que sequuntur omni
modis discrepabunt. ⌊Nunquid mortuis facies mi
rabilia:aut medici ⌉ resuscitabũt ⁊ cõfitebunt tibi. ⌋ Al. suscita-
Hoc sub negatione legendum est. Sed perscrutan bunt.
dum:quid dicit: Mortuis non facies mirabilia:duz
constat resuscitatos innumeros: Sed mortuis:id est
non credẽtibus mirabilia nequaq̃ fecit:dum eos ad
conuersionem perducere non potuit infidelitas sua.
Mirabilia enĩ illis fiunt:qui magnalia domini sub
credulitate conspiciunt. Sequitur: Aut medici resu
scitabunt ⁊ confitebuntur tibi. Et hoc dicitur negati
ue:quia medici quos credit humanitas artis benefi
cio salutem dare languentibus:mortuos resuscitare
non possunt:vt domino debeant confiteri:quãuis si
ne dei munere nec ipsam corporeã preualeant egris
tribuere sospitatem. Siue hoc magis subtilius intel
ligendum est:quia medici duz corporibus adhibeãt
curam:animas tamen peccatis mortuas resuscitare
non preualent:vt confessione verissima viuificẽtur:
quos infidelitatis sue vulnera pertulerunt. ⌊Nungd
⌉ enarrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuaz Al. narrabit
⌉ aut veritatẽ tuaz in pditione: ⌋Uenit ad tertiã nar Al. et
rationẽ:vbi per istũ vsum ⁊ alterũ qui sequtur:figurã

SCHE Emphasim ponit:cui⁹ illa pars hic itelligẽda est:que
aduersi facit:id qõ nõ dicit. Ait enĩ: Nunquid enar
rabit aliquis in sepulchro misericordiã tuã: Hoc ne
gatiue legẽdũ est:vt illud possit intelligi:qa viui ho
mines ⁊ fideles misericordiã eius narrare cõsuerũt.
Sepulchrũ enĩ:significat infidelitũ mẽtes:de quibus
Ps.5. supra dictũ est: Sepulchrũ patens est guttur eoz. Et
merito sepulchrũ dicit:vbi aĩa peccatis mortua cõti
net:id est:illos vult intelligi:qui non sunt dño credi
tur:qa nullus eis misericordiaz dñi videt narrasse:
quã nõ voluerunt deuota mẽte percipere. Illic eniz
puenisse dicimus actũ:vbi aliquẽ audiens pstat affe
ctum. Tale est ⁊ illud qõ sequit: Aut veritatẽ tuã in
perditionẽ:qa nemo putat veritatẽ dixisse:quã vide
tur negligens preterire. Perditio quippe iuste voca
ta est:vbi veritas nõ admittit:sed sola obstinatio cu
Al. et stodit. ⌊Nunquid cognoscent in tenebris mirabilia
tua: ⌉ aut iustitia tua in terra obliuionis: ⌋Sub eodẽ
ordine variatis sermonibus cuncta descẽdunt:vt ne
gando que non sunt:econtrario sentiant illa que sũt.
Nã mirabilia dñi a tenebrosis mẽtib⁹ nõ vident:qz
pmittẽtes deũ sapiẽtie lumia pdiderũt. Nec iustitia
eius pōt in terrena obliuiõe cognosci:id est:in corpo
ris crassissima cecitate:que spiritalia monita ofert:
dũ eius desideria carnalib⁹ vitys occupant. Memẽ
to vo ꝙ hec omnia ideo dicta sũt:ne in inferno eius
aĩa relinquerẽt:sed ei celerrima resurrectio pueni
ret:quatenus laus dñi per bñficia ei⁹ posset agnosci.
⌊Et ego ad te dñe clamaui:⁊ mane oratio mea prene
niet te. ⌋Cõtra illa que superius dicta sunt:dñs chs
cũ fidelib⁹ suis per id qõ resurrecturus erat:clamare
se dicit ad dñm:enumerans tribulationũ diuersarũ
gloziosissimas qualitates:vt talibus institutis cõmo
nit:firmarent populi vtiqz christiani. Dicẽdo eniz:
Et ego significat:cũ membris suis se clamasse:quoz
ipse caput est christus. Nã quãdo ipse clamat ⁊ eccle
siam docet:quãdo cũ fidelibus orat:vnũ corpus ostẽ
dit. Memẽto ergo ꝙ vsqz ad finẽ psalmi:varias ca
SCHE lamitates enumerat:quas in martyribus suis ipse su
stinuit. Ubi Synatrismos figurã arbitroz apponen
dã:quãdo multe res in vnũ ⁊ multa pericula colligũ
tur. Sequit: Et mane oratio mea preueniet te. Solli
cite verba ista tractanda sunt:ne regule illi veracissi
me:qõ dñi gratia cuncta preueniat aliquid videatur
esse ꝓtrariũ. Orationẽ suã:corpus ecclesie:que mane:
id est:bonis delucidat operibus:preuenire scõm ad
uentũ dñi dicit:hoc est:die iudicij:que tñ oratio dño
prestãte donata est. Merito ergo dictuz est puenisse
orationẽ suã:qñ ante multa secula sub assiduitate pe
tebat:qõ adhuc expectamus esse vẽturũ. Ueniet enĩ
ille tẽpore cõpetenti:sed nostrũ desideriũ flagranti
bus petitionib⁹ oportet ostẽdi. Nõ enĩ nos suos esse
diiudicat:si nõ votis maximis a nobis expetitus ad
ueniat. Sed cũ de ipso clarissime dicatur:ipse ex sua
persona istud nõ pōt loqui:nisi hoc dictũ a membris
Al. repellis. ecclesie velimus aduertere. ⌊Ut quid dñe ⌉ repulisti
Al. auertis. orationẽ meã: ⌉ auertisti faciẽ tuaz a me: ⌋Dic de se
desideriũ sanctissime mẽtis exprimit:quia impatiẽ
ter sustinebat differri:vnde mundus poterat iure sal
uari. Repellere enĩ putat petitionẽ nostrã:⁊ auerte
re faciẽ suã dñs:quãdo vota nostra distulerit:⁊ quã
uis ille profutura faciat:nos tamẽ grauiter dilata cõ
tristant. Sed ⁊ hoc ꝓgruẽter a psona martyrũ dicit:
qui talibus desideryis in hoc mundo fatigant. Diffe
runt enĩ ad augmentũ suum:pcrastinant ad gloriã:
ga nõ tãtũ pdest audiri:quãtũ expedit pro muneris
augmentatione differri. Sic ignis flatu venti repelli
tur:vt viuacius ameet. ⌊ ⌉ Egens sum ego ⁊ in labo- Al. pauper
ribus a iuuẽtute mea:exaltatus aũt humiliatus suz
⁊ ⌉ profusus. ⌋Hoc merito dicit ecclesia:que in egestate Al. pmrbat⁹
mundi:⁊ in laboribus a sua iuuẽtute fatigat:sicut in
alio psalmo legit: Sepe expugnauerunt me a iuuẽta Psal.128.
te mea. Hec crescit persecutionibus:pressura tẽporũ
subleuat:humilitate semp extollit. Cui⁹ lõgior eras
nõ est debilis lassitudo:sed matura pfectio. Sequit:
Exaltatus aũt humiliatus suz ⁊ cõfusus. Hoc ipecia
liter mẽbris pbat cõuenire:nõ capiti. Exaltatus di
cit:quãdo prius vnusquisqz fideliũ res humanas tu
mido corde cogitabat. Humiliatus suz:quãdo ad cõ
fessionis medicabile donuz diuina gratia miserante
peruenit. Confusus:quãdo illa que male gesserat:pe
nitentie professione damnauit. O beata cofusio:que
eternũ tollis opprobriũ. Nam quicquid in reatũ ve
nerit penitentiũ:perpetuis seculis reddit absolutuz.
⌊In me ⌉ trãsierũt ire tue:⁊ terrores tui ꝓturbaue- Al. trãsierũt
runt me. ⌋Pulchre dictũ est: Pertrãsierunt:quasi nõ
mãsure diutius cõtigerũt. Nã quãdo fidelis se afflꝗ
git:iram dñi castigatus euadit. In me aũt dicẽdo:af
flictionẽ fidelitũ:more suo illatã sibi esse testat. Se
quit: Et terrores tui cõturbauerũt me. Terrores vti
qz vẽturi iudicij:quos ois caro peccatrix formidare
dinoscit. Qõ idem solis mẽbris cõuenire manifestũ
est. ⌊ ⌉ Circuierũt me sicut aq̃ tota die circũdederũt Al. circũde-
me simul. ⌋Delicta vtiqz que legis districtione da derunt.
mnant:hec velut aq̃ hoies circueunt:quãdo vndiqz
scaturire noscunt. Ex quo enĩ latere nõ credamus ve
nire peccata:que nec momentis horarũ a nobis red
dunt aliena: Merito ergo aquis cõparata sunt: que
nos copiosissima inundatione concludunt. Qõ apte
totũ accipit a parte membroz. ⌊Elongasti a me ami
cũ ⁊ proximũ:⁊ notos meos a miseria. ⌋Hec frequen
ter pys martyribus cõtigerũt:a quibus terrore mor
tis officia humana subtrãcta sunt. Amicos enĩ signi
ficat:qui honestis studys morũ vicinitate coniuncti
sunt. Proximos:qui nobis parentele ordine sociant.
Notos:qui neqz amici neqz pximi sunt:sed sola nos
opinione vel visione didicerunt. Que genera hoiuz
frequẽter lõge fecit a fidelibus seruis formidata ca
lamitas passionis.

Conclusio.

Ipse chorus est christi:quem premissus titu
lus pro melech nois interpreta
tione pcinuit:quãdo fidelis populus ei⁹ secutus san
ctissimã passionẽ gloziosa nimis imitatiõe respõdit.
Hinc enim confessores tenuit carcer inclusos: hinc
martyrum purpura ⁊ byssо preciosior sanguis ema
nauit:hinc apostoloz per totũ orbez dicta tonuerũt:
hinc tanq̃ sol purissimus fides sancta processit:hinc
ad tẽporales mortes hodieqz concurrit:vt eterne vi
te premia conquirant. Quapropter nullus paueſcat
miserias que faciunt beatos: Nullus tormẽta formi
det que donat perpetuã sospitatẽ: Nullus timeat tri
stitiã que gãdiũ tribuit sempiternuz. Quantum est
enim tẽporaliter mori:vt perpetua vita possit acqui
ri: Quantũ humanã sustinere sententiã vt absolutio
nes mereamur ꝑtrare diuinã: Quis aũt erubescat
penas quas chs dñs perferre dignatus est: Quis pu
tet opprobriũ qõ elegit creator sustinere cunctozuz:
Quocirca pro eo subeamus mundanã calamitatẽ:si
cum eo habere perennẽ volumus portionem.

Explicit expositio in psalmũ.87m.

¶ Intellectus ethan israelite. LXXXVIII.

Misericordias domini: in eternũ cantabo. In generatione & generationẽ: annuntiabo veritatem tuã in ore meo. Quoniaz dixisti in eternũ misericordia edificabiť in celis: preparabiť veritas tua in eis. Bisposui testamẽtum electis meis: iurraui dauid seruo meo vsqz in eternũ preparabo semen tuũ. Et edificabo in gnatione & generationẽ: sedem tuam. Confitebunť celi mirabilia tua dñe: etenim veritatẽ tuam in ecclesia sanctoz. Qm̃ quis in nubibus equabitur dño: similis erit deo in filijs dei? Deus qui glorificať in cõsilio sanctoz: magnus & terribilis super oẽs qui in circuitu eius sunt. Dñe deus virtutũ quis similis tibi? potens es dñe & veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris potestati maris: motum autez fluctuũ eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut vulneratũ supbũ: in bracchio virtutis tue dispersisti inimicos tuos. Tui sunt celi & tua est terra orbẽ terre & plenitudinẽ eius tu fundasti: aquilonem & mare tu creasti. Thabor & hermon in noie tuo exultabunt: tuũ bracchiuz cũ potentia. Firmeť manus tua & exalteť dextera tua: iustitia & iudiciũ preparatio sedis tue. Misericordia & veritas precedent faciẽ tuã: beatus populus qui scit iubilationẽ. Dñe in lumine vultus tui ambulabũt: & in noie tuo exultabũt tota die: & in iustitia tua exaltabunť. Quoniã gloria virtutis eoz tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrũ. Quia dñi est assumptio nostra: & sãcti israel regis nri. Tunc locutus es in visione sanctis tuis: & dixisti: posui adiutoriũ in potente: & exaltaui electũ de plebe mea. Inueni dauid seruũ meum: oleo sancto meo vnxi euz. Manus enim mea auxiliabitur ei: & bracchiũ meuz cõfirmabit euz. Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cõcidã a facie ipsius inimicos eius: & odientes eũ in fugã conuertã. Et veritas mea & misericordia mea cũ ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponã in mari manum eius: & in fluminibus dexteram eius. Ipse inuocauit me pater meus es tu: deus meus & suscep tor salutis mee. Et ego primogenitum ponã illũ: excelsuz pre regibus terre. In eternũ seruabo illi misericordiã meã: & testamentũ meũ fidele ipsi. Et ponã in seculũ seculi semen eius: & thronuz eius sicut dies celi. Si aũt dereliquerint filij eius legẽ meã: & in iudicijs meis non ambulauerint. Si iustitias meas pphanauerint: & mandata mea non custodierint. Visitabo in virga iniquitates eorũ: & in verberib⁹ peccata eorũ. Misericordiã aũt meã non dispergã ab eo: neqz nocebo in veritate mea. Neqz pophanabo testamentũ meũ: & que procedũt de labijs meis nõ faciã irrita. Semel iurraui in sctõ meo si dauid mentiar: semen eius in eternuz manebit. Et thronus ei⁹ sicut sol in conspectu meo: & sicut luna pfecta in eternũ & testis in celo fidelis. Tu vero repulisti & despexisti: distulisti chrm̃ tuũ. Auertisti testamentũ serui tui: pphanasti in terra sanctuariũ ei⁹. Destruxisti oẽs sepes eius: posuisti firmamentũ eius formidinẽ. Diripuerunt eũ oẽs trãseuntes viã: factus est opprobriũ vicinis suis. Exaltasti dexterã deprimentiũ euz: letificasti oẽs inimicos eius. Auertisti adiutoriũ gladij eius: & nõ es auxiliat⁹ ei in bello. Destruxisti eũ ab emũdatiõe: & sedẽ eius in terra collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eũ cõfusione. Usque quo dñe auertis in finẽ: exardescet sic ignis ira tua? Memorare que mea substãtia: nũquid enim vane cõstituisti oẽs filios hoinz? Quis est homo qui viuet & nõ videbit mortem: eruet aiaz suã de manu inferi? Ubi sũt misericordie tue antique dñe: sicut iurasti dauid in veritate tua? Memor esto dñe opprobrij seruorum tuoz: qõ cõtinui in sinu meo multarũ gentium. Qõ exprobrauerũt inimici tui dñe: qõ exprobrauerũt cõmutationẽ christi tui. Bñdict⁹ dñs in eternũ: fiat fiat.

Non tã ꝓm ordinẽ titulũ: q̃ ad cõmoditatẽ intelligẽtie exponẽda sunt verba que posuit: vt facilius nobis rei veritas elucescat. Ethan interpretať robustus. Israelita: videns deum. Et qa psalmus iste erat laudes & pmissiones dñi narraturus: ideo illi tale nomen cõstat appositũ: vt fideliũ vboz indicaret incõmutabile firmitatẽ. Intellect⁹ enim (vt sepe dixim⁹) ad supna referendus est: vbi reuera recte intelligens tendit mẽtis intuitũ. Est enim de christianoz spe: & de magnificẽtia dñi multa dicturus: per que nemo decipiť si supplicantis animus in istius ethan cõstantissima voluntate roborẽtur. Diuisio.

INTER

Ethan iste quem diximus indicare robustum: tanta mentis illuminatione cõpletus est: vt israelita verissime nuncupeť. Primo ingressu psalmi: dicit se misericordias domini cantaturũ: quoniã multa pmisit fideli pplo profutura. Scõa parte: diuersis modis laudes dñi potentiãq; describit. Tertia: in chrisũ dñm paternas pollicitatiões enumerat. Quarta: dñs chris ppter passionẽ quã ptulit traditus inimicis esse memorať. Quinta: fragilitati humane postulat subueniri: quia non inuanum filios hominũ ab ipso asserit esse plasmatos. Sexta rogat dominũ vt pmissiones suas impleat quas dauid seruo suo fecisse declaratur: & memor sit qualia serui eius ab impis opprobria sustinebant. Expositio.

Misericordias tuas domine: in eternum cantabo. In generatione & progenie pronuntiabo veritatẽ tuã in ore meo. ¶ Iure robustus dicitur qui tam firma dicturus est. Iste enim ethan domini est misericordias cantaturus: que & eterna semp stabilitate consistunt: & perpetuis sunt celebrande pconys. Fecit enim mirabilem in humano genere pietatẽ vt quod perserat requireret: & vulnerata saluaret. In generatione vero & progenie qõ addidit: duos significat populos in daicum scilz & gentiuz: quibus se veritatẽ pronuntiaturuz esse testatur: quã dicit inferius. Sequiť: Et veritatem tuã in ore meo. Reuera: vt quã sensu perceperat: ore loquereť. Et bene dictũ est: In ore meo: gaqõ ex ore progreditur cito dilabiť: qõ vo in ore versatur diutina deuotione celebrať. ¶ Quoniaz dixisti in eternũ misericordia edificabiť: in celis preparabitur veritas tua. ¶ Ipsa est veritas quã vir sanct⁹ se pnũtiaturũ esse predixerat. Et merito illam confidenter predicabat: quãdo eaz dñs absolute promiserat. Nõ enim põt falli: qui sequitur verba veritatis. Sed videamus quid significet: In eternũ misericordia edificabitur. Sũt enim edificationes que surgere nequeũt: nisi eis fuerit pmissa destructio: vt idolozũ cultores: vt pessimarũ cõsuetudinũ sequaces. Isti enim nisi a malis suis fuerint destructi: in bonum nequeunt edificari: sicut dictũ est Hieremie: Ecce posui te vt edifices & destruas. Ista vo misericordia nõ destruitur: sed semp viget: semp augeť. Sequitur: In celis preparabiť veritas tua. Celi: sicut sepe diximus: significant apostolos: quoz predicationibus actũ est: vt inculcareť gentibus religio christiana. Verum hec oia vsqz ad diapsalma medus subdistinctionibus prahenda sunt: quia totũ ad illud respicit qõ ait: Qm̃ dixisti. Que figura diciť Apochinu: id est: a cõmunt: qm̃ superiora ad inferiora respondent. ¶ Disposui testamentũ electis meis: iurraui dauid seruo meo. ¶ Nunc verba domini referunt: que superius eũ dixisse memorauit. Nam quãuis oibus denuntiare videať: electis tamẽ suis tm̃ ista disposuit qui ei dono ipsi⁹ credere maluerunt: ne se ad promissionẽ tales & illi tenerent qui de dauid semie se descẽdere carnaliter pferebãt. Addidit: Iurraui dauid seruo meo. Diuinũ sacramentum promissionis noscitur esse securitas: qa solus iuste diffinitiue promittit: cui subiacet implere qõ dixerit. Humana enim fragilitas ideo prohibeť sacramentorũ se pmissionibus obligare: quia nõ est in potestate ipsius que polliceť efficere. Iurat ergo iustissime deus: cũ iure suo promittit omnia. Nam & ipsum nomen iudicat causam. Iurauit enim dicim⁹: iure ozauit: id est: iuste locutus est. ¶ Usqz in eternũ preparabo semen tuum. Et edificabo in seculũ seculi: sedẽ tuã. ¶ Peruentũ est ad illa que pater promiserat seruo suo dauid. Preparatus est enim dñs christus: qui ex semie ipsius descenderet carnis origine: vsqz in eternuz rex regũ & dñs dominãtiũ. Sed qõ dixit: Preparabo: ad humanitatẽ eius pertinet: non ad deitatẽ qua cõsubstantialis: o potens & coeternus est patri. Sequiť: Et edificabo in seculũ seculi sedez tuã. Pollicitatio ista tota pertinet ad dñm saluatorẽ. Ipsi enim tunc sedes promittebatur: que postea in sanctorũ erat faciendã pectoribus. Sedes enim est dñi omnis sanctus: quez quasi splẽdidissimũ thronũ dignatione sue maiestatis ifederit: sicut & de spiritu sancto legiť: Et apparuerunt illis dispartite lingue tanq̃ ignis: sedit autẽ iup vnumquẽqz eoz: & repleti sũt oẽs spiritu sancto. ¶ Cõfitebunť celi mirabilia tua dñe & veritatem tuã in ecclesia sanctoz. ¶ Venit ad secundã partẽ diuine potentie sacramẽta dicturus. Confitebunť enim celi qui sunt veri predicatores: quãtis miraculis dñs mũdũz prout ipsi placitum fuerit administret: quẽadmodũ ois creatura eius imperys obsecũdet: cõuersionesqz rerũ nõ casualiter agi: vt qdaz vanissimi putaueruť: sed eius ineffabili virtute predicãt pmeri. Addidit: Et veritatẽ tuã in ecclesia sanctoz. Mirabilia dixit vbiqz predicãda: veritatẽ aũt in sanctoz ecclesia cõfitendã: vbi creditur verbũ caro factũ: vbi sancta trinitas sic suscipiť: vt vnus sicuti est deus dñs cunctorũ ore laudeť. ¶ Quoniã quis in nubibus equabiť domino: aut qs similis erit deo inter filios dei? ¶ Nubes frequẽter diximus verbi dei esse pdicatores: qui per spiritũ sanctũ populos diuina gratia cõpluebant: sed tamẽ erãt obnoxij lege peccati: potẽtes quidẽ in miraculis: in predicatione terribiles. Sed quis eorũ esse poterat chro similis: q̃q̃ & ipse carnis velamine tegereť? Aliud est enim qui de pprio põt: aliud qui de altero clarus est. Simili modo nec inter filios dei habere poterit equalẽ: qm̃ ille per naturã est filius: sancti vo per grãz. Ille sine aliquo peccato: isti per ipsuz a peccatis probanť exuti. Que ideo dicta sunt: ne qs illũ tm̃ dominẽ sacrilegis auribus estimaret. ¶ Deus qui glorificať in consilio sanctoz: magnus & metuẽdus super omnes qui in circuitu eius sunt. ¶ Exponit qõ superius dixit: qua similẽ habere nõ poterat qui oia continebat. Ipse enim dñs chris qui predicať a sanctis: magnus diciť ppter qõ deus est: metuẽdus a potestate mirabili. In circuitu eius sancti scilz quos superius dei filios dixit: qui dono ipsius gratie pximãtur. Sed iure supra eos ille probať excelsus: per quẽ oẽs noscunť esse gloriosi. Cõsidera vo q̃ per duodecimã speciẽ definitionis: que grece Cata epenon: latine per laudẽ diciť: vsqz ad diuisionez subiectos vsus decurrit: & per diuersa preconia quis sit iste dñs indicatur. ¶ Dñe deus virtutũ quis similis tibi: potens es dñe & veritas tua in circuitu tuo. ¶ Post illa que superius dixit: aptissima est sentẽtia subsecuta: Quis similis tibi: id est: qa virtutum es dñs. Sancti enim ditantur virtutibus: nõ dominanť. Tu autẽ illis reb⁹ imperas quib⁹ illi te prestante preclari sunt. Merito repetitũ est: Quis similis tibi. Tu ex te potẽs es: illi de te. Illi veritate tua illuminati sunt: tibi autẽ veritas tua idiuidue semp iest. ¶ Tu dominaris potestati maris: motuz autẽ fluctuũ eius tu mitigas. ¶ Nũc dicit enumerationes per quas singularẽ potestatẽ dñi euidenter ostendat. Potestas maris: huius seculi bonoz est: qui frequẽter in martyres chri rapido tumore surrexit. Sed tm̃ ne putareť voluntas illa ex sua ptãte grassari: dicit etiã his tu dñaris: qm̃ feroces mot⁹ pro sctõz vtilitate cõuertis: sicut ipse in euãgelio dicit: Nõ haberes in me ptãtẽ nisi tibi data esset desup. Et qz dixerat: Dñaris: sequiť digna pbatio: Qm̃ fluct⁹ eius ipse mitigat. Et cõsidera: qa mitigat dixit: non tollit: qm̃

Ath. non hẽt. Ath. domini. Ath. gnatione annũtiabo.

Ath. eternũ

Ath. in eis.

Ath. non hẽt Ath. in filijs.

Ath. terribilis.

Hiere. j.

SCHE

DEF

ETY

Ath. gnatione & generationẽ.

Joan. ix.

si eam funditus adimeret: coronas martyres non haberent. Quod etsi historice malis aduertere: dñs mitigare fluctus maris euãgely locus ille testat: quãdo periclitantibus discipulis vento vt quiesceret: mari vt tranquillũ fieret imperauit. [Tu humiliasti sicut vulneratũ superbũ: ⁊ in virtute brachij tui dispersisti inimicos tuos.] Alij sunt qui humiliãtur ad ruinam: alij qui inclinant ad gratiã. Sed vt hoc in malo dictum debuisses aduertere: posuit: Sicut vulneratũ superbũ. Diabolum enim significat: qui elatus supra id qõ poterat: humiliatus est suo vitio: intra illud qõ per naturã nõ erat: percussus mente nõ corpore. Sic ille iniquissimus tãq; vulneratus de celo corruit in hanc aeris densissimas crassitatẽ: sicut in euãgelio dñs dicit: Vidi satbanan sicut fulgur de celo cadentes. Inimicos aũt dicit: infideles iudeos: qui per inumeras gẽtes christi dñi virtute dispersi sunt: quẽ patris brachiũ: sicut sepe diximus: auctoritas diuina testatur. [Tui sunt celi et tua est terra: orbes ⁊ terrarũ ⁊ plenitudinẽ eius tu fundasti.] Quia superius gemina dixerat facta miracula: nũc ea istius versiculi pbatione cõfirmat. Ideo enĩ triumphauit in celo de superbo diabolo: ideo in terra de perfido iudeo: qũi ipsius erat vtiq; celũ ⁊ terra. Cur enim diabolus aut iudeus in alienis rebus superbirent: dum vtraq; habere suũ pbarent auctoritẽ? Sequit: Orbem terrarum ⁊ plenitudinẽ eius tu fundasti. Hec increpatio adhuc pertinet ad iudeos. Sensus ergo talis est. Cur voluerũt stulti in te seuire in hoc mũdo: cui⁹ tu christe fundator es? Ut nunia demẽtia videant talia presumere: que humanas vires probant excedere. Orbis terrarũ: pertinet ad totius spatiũ mundi. Plenitudo eius: ad oẽs scilz creaturas que in eo esse noscuntur. Sic per cõmemorationes talium rerũ breuiter cuncta complexus est. [Aquilones ⁊ mare tu fundasti. Thabor ⁊ hermon in noĩe tuo exultabunt.] Aquilonem: adhuc diabolum significat: qui dixit: Ponam sedem meã in aquilone: ⁊ ero similis altissimo. Mare: seculi huius elatas ⁊ iniquas hoiũ potestates cõpetenter aduertimus: que cõtra dñi mãdata sacrilegis voluntatibus erigunt: non vt proficiant: sed vt vehementer occumbant: increpans vtrosq; presumptionẽ in se ponere nõ debere: quã eos a dño suo constat eẽ plasmatos. Creatura enim superbire nõ debet auctori: que ab eo vt existere potuisset accepit. Sequitur: Thabor ⁊ hermon in noĩe tuo exultabunt. Thabor ⁊ hermon: montes sunt syrie: quintie: quorũ nomina ingentia sacramẽta parturiunt. Thabor enĩ dicit: veniens lumen: qõ specialiter ad aduentũ pertinet dñi saluatoris: de quo dictũ est: Erat lumẽ verũ quod illuminat oẽm hominẽ venientẽ in hunc mũdũ. Hermon: significat anathema eius: id est: diaboli: quas a christianis dño veniente suscepit. Dignũ enĩ fuit: vt presente lumine tenebrosus diabolus vincerẽt. Isti ergo exultabunt in noĩe dñi: sicut alibi fideles dicũt: Non nobis dñe nõ nobis: sed nomini tuo da gloriã. [Tuum brachium cũ potentia. Firmẽt manus tua: ⁊ exaltẽt dextera tua.] Brachiũ: frequenter quidẽ legimus humanã significare virtutẽ: sicut ppheta dicit: Maledictus homo qui ponit carnẽ spẽ brachij sui: ⁊ a dño recedit cor eius. Sed nõ potest habere potentiã: nisi quanta ei pro tẽpore fuerit attributa. Dic aũt vt significaret dñs saluatorẽ: dictũ est: Brachiũ tuus cũ potentia: hoc est: illi esse qõ posse: nec aliquãdo potẽtia eius repescit: qui iugiter oia facit que vult in celo ⁊ in terra. Addidit: Firmẽt manus tua: ⁊ exaltetur dextera tua. Manus ⁊ dextera si subtiliter inspiciamus: longe diuersa sunt. Rogat enim vt manus: id est: operatio firmẽt in superbos: quatenus inclinati tribulationib⁹ celerrime ad penitentiam studia pducant. Exaltetur autẽ dextera tua: dic fortasse dictum est: id est: clarificẽt numerus predestinatorũ qui est ad dexterã collocandus. [Justitia ⁊ iudiciũ preparatio sedis tue. Misericordia ⁊ veritas preibũt faciẽ tuã.] Sedes quidẽ domini semp eterna est: sed rũc nobis apparebit preparata: quãdo ipsum cernim⁹ iudicare iustitiã. Eo siquidẽ tẽpore sancta nobis equitas patescit: ⁊ verus iudex ostendit: quo angelorum mysteria videbunt. Fit preparatio sedis eius: quãdo hec ab hoĩbus in generali resurrectiõe cernent. Sequitur: Misericordia ⁊ veritas preibunt faciẽ tuã. Hoc ad tempus istius mundi: non incõpetẽter aptatur. Faciẽ enim ipsius: id est: declarationẽ iudicij: misericordia ⁊ veritas preibũt. Misericordia est: quia parcit cõuersis. Veritas: quia promissa restituit. Sic vtrũq; tempus euidẽter bis sermonibus indicatur. [Beatus populus qui intelligit iubilationem. Dñe in lumine vultus tui ambulabũt.] Ethan ille sanctissimus quẽ titulus premisit: postq; dei visus est predicasse mysteria: beati populi multipharias laudes agredit: per id qõ rhetorẽ: demõstratiuũ dicendi genus appellant. Exclamat enĩ beatus ppls qui intelligit iubilationẽ: id est: qui imensam letitiã suã: non in proprijs viribus: sed in dei cognoscit virtute posuisse. Jubilatio est enĩ copiosa mentis exultatio: que vbis non põt explicari. Hanc ergo pscrutari cordis archano beati est populi: quã sic feliciter aduertimus: si auctorẽ eius pura mente fateamur. Est etiã oĩnovtilis: si ⁊ sic intelligatur dicta sentẽtia: ga ille beatus populus est qui laudes dei nõ solũ ore cãtat: sed etiã lumine mentis intelligit. Intelligere aũt est: si scripturas sanctas catholicis regulis perscrutẽt: si dicta patruã salutari dogmate cõprehendat: totũq; ad pietatẽ recte fidei trahat: q̃ hereticorũ prauitatibus aquiescat. Addidit premiũ qõ tales cõsequit viros. Dñe in lumine vultus tui ambulabunt. Populus ille beatus: quem dixit intelligere iubilationẽ: in lumine vultus eius ambulat: cuã in cõtemplatione sancte trinitatis iugiter perseuerat. Ambulat enĩ: significat viuit: ga tempus istud vite nostre quadã cõmeatiõe peragit. [Et in noĩe tuo exultabũt tota die: ⁊ in tua iustitia exaltabunt.] Adhuc in illo pmio perseuerat qõ datur huic populo qui intelligit iubilationẽ. Nam cũ dicit: Dñe in noĩe tuo exultabũt: vetat in ppria psumptione gaudere: ne decepta mortalitas ibi ponat letitiam suã: vbi oia sunt caduca. Sequit: Tota die. Totius vite tẽpus ostẽdit: quia non decet aliquãdo inde desinere: vnde cõstat perpetua ⁊ copiosa gaudia puenire. Qõ cũ ita factũ fuerit: euenit vt exaltentur in dñi letitia: quãdo in illa resurrectione ad dexterã fuerit collocati. Ecce qualia dona parata dicit intelligentibus iubilationẽ. Quapropter negligentiã noxiã proiciamus: ⁊ ad intelligentie beata studia cõcitemur: vt et hic donante domino suaui exinde epulatione pascamur: ⁊ ibi perpetue letitie munere pfruamur. [Quoniã gloria virtutis eorũ tu es: ⁊ in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.] Merito cornu eorum: id est: potestas exaltabitur: qui in domino saluatore: de quo dicit pater: Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacuit: virtutem suam gloriamque

Alt. in brachio tuo/ vnio tue.

Luce.10.

Alt. terre.

Psa.14.

Joã.1.

Psa.113.

Hiere.17.

Alt. creasti.

Alt. Sedes

Alt. sicti.

RHE

DEF

Psal.2.

Joan.11.

Isa.42.

Phil.2.

Alt. non hẽt

Psal. 44.

Alt. firmabo.

SCHE

Matth.3.

posuerunt: quia dum ad illum refertur omne quod datur est: ipse fit laus nostra ⁊ pfecta letitia. Et nota q̃ in hoc loco: cornu: in bono posuit: alibi vo in malo: vt est illud: Et a cornib⁹ vnicornorũ humilitatẽ meã: quoniã data potestas bona malaq; facit. [Quoniam dñi est assumptio: ⁊ sancti israel regis nostri.] Exposuit quare exaltẽt cornu in ipsum credentiũ: quoniã assumptio: id est: glia illa ĩcarnationis a sancto israel pbat impleta: in qua oẽs spem habẽtes de pfundo peccati sursum erigimur: dũ ipsius misericordia subleuante in eterna gaudia collocamur. Ecce exposita sunt munera que promittunt populo intelligenti iubilationẽ. Peracta est demonstratiui generis admiranda laudatio: vt in singulis rebus et potẽtia ipsius narret: ⁊ quis sit iste dñs euidẽtius approbem⁹? Nũc aliqd de tertia diuisione noscamus. [Tũc locutus es in aspectu filijs tuis ⁊ dixisti: posui adiutoriũ super potentẽ: ⁊ exaltaui electũ de plebe mea.] Hactenus ethan a sua psona locutus est: Nunc venit ad tertiam partẽ pdicãs verba pãis: que dicta sunt de dño saluatore: vt superior laus indubitata docerẽt: quã paterna etiã firmauit auctoritas. Sepe dixim⁹ sanctos appellari filios dei: nõ natura sed grã. Istis ergo filijs: id est: pphetis ⁊ pdicatoribus verbi: locutus est dñs in aspectu: dum eos fecit cõspicere que dicebãt. Per hoc enĩ verbũ illud ostendit: ga quicquid pphete dixerunt: nõ ignorãter locuti sunt: sed in contẽplatione certissima pstituti viderũt mẽte qõ ore pdicauerũt. Hinc est q̃ etiã videntes pphete nuncupant. Sequitur: Posui adiutoriũ sup potentẽ. Nã qui adiutoriũ querit potẽs nõ est: qui potẽs est nõ idiget adiuuari. Sed hoc dictũ: aut de gñali corpore ecclie possumus nõ incõpetenter aduertere: q̃ potẽs ⁊ electũ esse nullus ignorat. Et huic dicit adiutoriũ chrm dñm datũ: qui de se in scdo psalmo dixit: Ego aũt pstitutus sum rex ab eo sup sion mõtẽ sanctũ eius. Aut certe si hoc de chro dño velimus aduertere qõ ait: Posui adiutoriũ super potentẽ: ita intelligendum est: ac si diceret: Pater perhibuit testimoniũ potẽti: id est: filio: sicut in euãgelio vox ad eũ facta testat dicẽs: Et clarificaui ⁊ iterum clarificabo. Hoc est enĩ fortasse qõ dicit: adiutoriũ positũ sup potẽtẽ. Adiecit: Exaltaui electũ de plebe mea. Electũ dici dñm chrm: Isaias pphetia cõmemorat dicens: Ecce puer meus suscipiã eum: electus meus cõplacuit sibi in illo aĩa mea. Exaltatus est autẽ: sicut dicit apls: Propter qõ ⁊ deus illum exaltauit: ⁊ donauit illi nomẽ qõ est sup omne nomen: vt in noĩe Jesu omne genu flectat: celestiũ: terrestriũ: ⁊ infernorũ. De plebe mea: significat gentẽ iudeorũ: vnãnatum constat dñm christum. [Inueni dauid seruum meũ: in oleo sancto meo vnxi eũ.] Qõ dicit: Inueni dauid: iesum christum euidẽter insinuat: quẽ superius dixit potẽtẽ. Hoc enĩ nomẽ frequẽter cõstat ad ipsum referri: qr ⁊ manu fortis dicit: ⁊ desiderabilis inuenit: maxime cũ talia sequant: que neq; dauid: neq; alteri cuiquam iusto preter dño saluatori possint vllatenus cõuenire. De ipso enĩ in alio psalmo iam dictum est: Propterea vnxit te deus de⁹ tuus oleo exultationis pre participibus tuis. [Manus enim mea auxiliabit eĩ: ⁊ brachiũ meum tcõfortabit eũ.] Hoc ꝓm formã serui dicitur: que assumpta est in vtero virginali: cui auxiliata est manus diuina in passionibus suis: ⁊ fortitudo dñi firmauit eam: vt quam pro salute mundi pius redemptor susceperat: propositã perag［ret pas］sionem. Hoc schema dicitur Epharacterismos: qõ latine informatio vel descriptio nominat: quãdo personam absentem quibusdam indicijs velut presentẽ facimus indicari. Hec ergo figura totam partem diuisionis huius decora varietate complectit. [Nihil proficiet inimicus in eum: et filius iniquitatis non nocebit eum.] Istud certe ad dauid quemadmodũ pertinere poterit: qui ⁊ inimicos fortiores pertulit: ⁊ diabolo instigante peccauit? Sed hoc veraciter de christo animaduerti necesse est. Nam ls in eus seuierit diabolus qui est proteruus humanitatis inimicus: ls iuda filius iniquitatis nocere pesumpserit: nullus tamẽ eorũ qui peccatũ qõ iuste accusare potuisset inuenit: sicut ipse dicit: Ecce veniet princeps huius mundi: ⁊ in me non inueniet quicq̃. [Et concidã inimicos eius a facie ipsius: ⁊ odientes eum in fugã cõuertam.] A facie christi concidunt inimici: quando eius presentia cõuersionis beneficio a proprijs criminibus culpisq; separantur. Nam facies ipsius cũ peccatores dignata fuerit intuerĩ: a suis prauitatibus cõciduntur: nec consensum vlterius tenebrosis delictis prebere possunt: qui ad presentiam veri luminis dño miserante peruenium⁹. Odientes autẽ eum cõuertũtur in fugam: quãdo impia vita derelicta: ad eius ceperint festinare remedia. Peccati enĩ memores sua facta refugiunt: ⁊ ad beneficia domini saluberrima festinatione cõuertunt. Felix itaq; fuga criminũ: dñi quesisse refugiũ: sicut in alio psalmo iam dictũ est: Tu es mihi refugium a presura que circũdedit me. [Et veritas mea ⁊ misericordia mea cum ipso: ⁊ in noĩe meo exaltabit cornu eius.] Pater dicit de filio: Veritas mea ⁊ misericordia mea cum ipso est: vt intelligamus nihil esse diuisum: sed virtutes quas habet pater habere simul ⁊ filium: sicut ipse testat: Oia patris mea sunt: ⁊ mea patris sunt. Veritas pertinet ad iudiciũ. In qua iudicaturus est mũdũ. Misericordia vo ad pietatẽ: qua peccata dimittit: ⁊ omnia que prestat: gratuita largitate concedit. Sequit: Et in nomine meo exaltabit cornu eius. Cornu hic: significat inuictissimã potestatẽ: de qua ipse in euãgelio dicit: Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. [Et ponam in mari manũ eius: ⁊ in fluminibus dexteram eius.] Mare significat vniuersas gentes: in quib⁹ saluator noster gloriã dominationis accepit: quãdo eĩ⁹ nomini humiliter deuotis mentibus crediderũt. In fluminib⁹ fontiũ fortitũ fluenta significat: vbi dño saluatori populus regnationis acquirit. Siue iordanem fluuium: pro fluminibus posuit: in quo sui baptismatis dñs pscrauit exemplũ. Sic ⁊ celos dicimus pro celo: ⁊ terras p terra: ⁊ maria pro mari: ⁊ si adhuc velis querere athenas: thebas: nicenas: ⁊ his similia. [Ipse inuocabit me pater meus es tu: deus meus ⁊ suscep tor salutis mee. Et ego primogenitũ ponã illum: excelsum pre regibus terre.] In his duobus versibus absolute debellatur iniquitas iudeorũ. Quid enim euidentius: quid planius: q̃ vt esse credatur filiũ⁹ qui inuocat patrem: ⁊ rursum credatur esse pater qui appellat filium? Nam quãuis hec duo nomina relatiua sibi sint: vnumq; sufficiat dici: vt amborũ virtus posit intelligi: tamen vt omnem scrupulum ambiguitatis excluderet: vtraq; posuit: vtraq; firmauit: ⁊ adhuc nõ desinit iudeorum insana deuiare proterua: dum erroris causa fuerit sublata. Hec enim quartadecima species definitionis est: quam greci καταστου πρόσι: latini ad aliquid vocant: quotiens vnum nomẽ sic dicitur: vt aliud ex eo intelligi posse videatur.

Psal. 21.

Alt. quia

Alt. nostra

Alt. eos

Alt. apponet nocere ei.

Alt. visione sanctis

Alt. in potẽte

Joan. 14.

Matth. 28.

DEF

Sequiť. Et ego primogenitū ponā illū: excelsum pre
regibus terre. Perscrutandū etiā nobis est: quare di
xerit: Primogenitū: quasi vo pater sic genuerit sub
IDI stantialiter filiū vt subsequereť ⁊ alius. Sed hoc lo
cutionis genus scripture diuine cōstat esse proprius:
sicut est ⁊ illud in euāgelio de Joseph ⁊ Maria vbi
Math. j. ait: Et nō cognouit eā donec peperit filiū suū primo
genitū. Nūquid cōsequēs erit: vt virgo semp maria
DOG post dñm iesus christū alterū peperisse credať? Sed
bene diciť primogenitus: Cuius solus probeť ex pris
Apoc. 22. substātia genitus. Ipse enī dicit: Ego sum alpha ⁊ o:
nouissimus ⁊ primus: initiū et finis: princeps ⁊ origo
dauid: vt merito sermo iste q̄stionē hēre nō debeat:
quādo ipsus ⁊ principiū esse cōstat ⁊ finē. Ponā: cōsti
Psal. 2. tuā dicit: sicut in scō psalmo ait: Ego autē ordinatus
sum rex ab eo. Excelsus pre regibus terre: sicut in se
Psal. 71. ptuagesimoprimo psalmo dictū est: Et adorabunt eū
omes reges terre. [In eternū seruabo illi misericordiā
meā: ⁊ testamētū meū fidele ipsi.] Et hoc a forma di
ciť serui: ga misericordiā pris eterno videlicet bono
re suscepit: cui perpetua data est potestas in celo ⁊ in
terra. Testamētū vo fidele est illi: qn̄ quecūq; pphe
te de ipso predixerunt: integerrima veritate cōpleta
sūt. [Et ponā in seculū seculi semē eiº: ⁊ throni eius
sicut dies celi.] Seculū seculi: significat eternitatez.
Semen vo dauid: christus est dñs: qui in eterna glia col
locatus regnat cū patre ⁊ spiritu sancto per omnia se
cula seculoꝝ. Throns aūt eiº: potestas est futuri iu
dicij: que tāta veritate peragēda est: vt sanctis oibus
celesti claritate pfulgeat. Sciendū sane alios esse di
es illos qui sibi vicaria reuolutione succedunt: ⁊ illū
futurū qui cōtinua luce ppetuus est: de quo in octo
Psal. 85. gesimotertio psalmo dictū est: Quia melior est dies
vna in atrys tuis sup millia: vt merito dies celi sit di
Alt. autē ctus: qui obiectu telluris tenebras nō potest hēre no
cturnas. [Si th̄ereliquerint filij eius legē meā: ⁊ in
iudicijs meis nō ambulauerint. Si iustitias meas p
phanauerint: ⁊ mandata mea nō custodierint.] Dos
duos versus dicit de pplo christiano: qui vere dicunť
filij sponsi: qn̄ ecclia matre ex aqua ⁊ spiritu sancto
regeneranť. Isti si legē dñi derelinquāt: si in iudicijs
eius nō ambulēt: si iustitias ipsiº pphanauerit: si mā
data eiº nō custodierint: in subsequētibº digna eis p
mittiť euenire vidicta. [Uisitabo in virga iniqtates
eoꝝ: ⁊ in vberibºpctā eoꝝ.] Uenit ad sentētiā quā su
pioza minabanť. Uisitat in vga: qn̄ districte vidicet.
j. Corin. 4. Sic ⁊ apls scribēs corithys dicit: Quid vultis: in vir
ga veniā ad vos: an in charitate ⁊ spiritu māsuetudi
nis? Uisitat quoq; in verberibus: qn̄ in nobis leuius
vindicať. Aliter enī in virga pcutit: aliter flagella re
uerberāt. Qō vtrūq; fieri manifestum est in populo
christiano pro qualitate peccati: quibus trī pficit ad sa
Prouer. 3. lutē: sicut salomon dicit: Quē enī diligit dñs icrepat:
flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Nā vide quid se
quiť. [Misericordiā autē meā nō dispgā ab eo: neq;
nocebo in veritate mea.] Cum supioza de mēbris di
xerit: nunc redit ad caput. Dicit enī: pater misericor
diā suā non se a chro dispergere: sed tota plenitudine
Col. 2. cōdonare: sicut apls dicit: In quo habitat ois pleniti
do diuinitatis corpaliter: id est substātialr atq; ma
nifeste. Siue qn̄ in corpore dñi plenitudo diuinita
tis habitare dinosciť: vnde ⁊ in trigesimo psalmo iā
dictum est. Sequiť: Neq; nocebo in veritate mea.
Promiserat enī in superioribus pater. Manus eniz
mea auxiliabiť ei: ⁊ brachiū meū cōfortabit eū. Et
quo modo poterat nocere: cui talia visus est pmisisse:
Et intuere qō dictus est: Neq; nocebo in veritate
mea. Naz ⁊ si inimici permissi sunt nocere: in verita
te patris nō est lesus filius: cuius passio totū mundū
glorificata cōpleuit. [Neq; pphanabo testamentuz
meū: ⁊ que pcedūt de labys meis nō faciam irrita.]
Hoc est qō superius dixit: Neq; nocebo in veritate
mea: qn̄ omnia veritatis ordine pstat fuisse cōpleta:
ga nec testamētū suū mentiendo pphanauit: sed re
rū fide honorabile fecit: dum que de labys eius pro
gressa sunt: id est: per sanctos pphetas predicauit nul
la falsitate destructa sunt. Cōpetenter enī pphete la
bia dicti sunt dñi: per quos ipse loqui dignatus est.
[Semel iurauī in sancto meo: si dauid mētiar.] Do
minū cōsuetudo est frequēter iurare vt eis possit ali
quis credere. Deus enī semel iurat: ga nulla varieta
te tēporis imutať. Iurare aūt illius dicimus esse: vē
tura pmittere. Nā cuius se religione cōstringat qui
nō bēt fortioreť: Dicit etiā: In sctō meo: idest in chro
qui dixit. Custodi aiam meā qn̄ sanctus sum. Addi
dit quoq;: Si dauid mētiar. Si: negatiue posituū est: Ps. 85.
qō etiā vtus cōis habet. [Semen eius in eternū ma
nebit. Et throns eius sicut sol in cōspectu meo.] Se
men christi: sunt omnes qui ei mente fideli credide
runt: ga in ipsis futurū regnum seminatū est: qō ven
tura messis ostendat: sicut ⁊ in vigesimoprimo psal
mo ipse dicit: Semen meū seruiet illi. Manebūt g Ps. 21.
sancti in eternū: qui in excellēti ac beata cōuersatio
ne demorantť. Unde illos pōe manere nō dicimus:
qui a regno dñi respuuntť. Throns autē dei: hic itel
ligendus est aīa fidelis: in qua reuera insidet: quādo
eā maiestatis suę illuminatione cōpleuerit. Sic eniz
scriptū est: Sedes sapientie: aīa iusti. Addidit: Sicut
sol in cōspectu meo erit: scilz aīa illa iusti quā sedem
diximus dñi saluatoris. Dicendo autē: Sicut sol: cō
parationē rerū visibiliū facit. Nam si magnū est de
creatura clarescere: multo meliº de creatore lucere.
[Et sicut luna perfecta in eternū: ⁊ testis in celo fide
lis.] Superius dixit de sole: qō ad aīam iusti diximº
pertinere: nūc de luna dicit: que humano corpori hic
conuenienter aptať: quia per varias etates attenuať
⁊ proficit. Sed ideo addidit: Perfecta: vt in illo spi
rituali corpore iam nō tēporale aliqd itelligeres: sed
de sola plenissima eternitate sentires. Nam ⁊ ipsum
corpus nostrum in eternuz sic claritate complebitur
vt luna perfecta: que luna: idest cōpago corporis nri
testis erit fidelis: vtiq; in qua pmissa cōplenť. Sed
vide quid posuit: In celo: id est: in sancto viro. Ipsoꝝ
enim corpora sic lucebunt: quoꝝ ⁊ anime diuina illu
minatione resplendent: sicut salomon ait: Fulgebūt Sap. 3.
iusti: ⁊ tanq̄ scintille in arūdineto discurrēt. Frequē
ter enim luna: ecclesie cōparatur. [Tu vo repulisti ⁊
† spreuisti: ⁊ distulisti christū tuum.] Hactenus chri Alt. displicisti
stus paterna voce laudatus est: nunc venit etban ad
quartam partē: in qua iam ex sua pona velut aduer
sa superioribus dicit. Ibi eniz chrm ab inimicis suis
pater asserit vindicandū: qō etiam iusiurandi pmis
sione confirmat: hic autē spretus ⁊ traditus esse me
morať. Qō duplici modo intelligendum est: vt illud
aduertamus ad resurrectionis gloriā ptinere. Siue
magis qō pater Augustinus inuenit: illud pertinere
dicamus ad dñm saluatorem: hoc autez ad dauid ser
uum eius: qui multis calamitatibus pbať afflictus:
quādo ⁊ chri nomē quod ab vnctione venit: vtrisq;
certū est puenire. Repulisti pertinet: vt mibi videť:

ad illā

ad illā parabolam quaz ei Nathan pphēta dixit. In
qua repulsus a dignitate regia: cuidā iniusto cōpara
tus est qui ouem pauperis deuorauit. Bene ergo di
ctus est repulsus: qui etiam pprio iudicio cōstat esse
damnatus. Spreuisti aūt dixit: ⁊ temptibilē esse feci
sti: quādo de regno eiectus a filio Absalon fugiēs nu
dis pedibus ambulauit: ⁊ increpationes filij gemini
sub durissimis opprobrijs sustinebat. Distulisti: non
2. Reg. 12. ad veniā ptinet: cui statim pphēta respōdit: Et dñs
abstulit peccatū tuū: sed dilatus est in tribulationib
suis q̄diu regnū repararet inuasum. Christū tuū: si
gnificat vnctū: qn̄ illo tēpore principes hebreoꝝ vn
gebanť in regē. [Auertisti testamētū serui tui: pro
Alt. sanctuarium phanasti in terra † sanctitatē eius.] Hoc iam ad gētē
ptinet iudeoꝝ: qō vsq; ad finē diuisionis exequitur.
Humanitatis enī more diciť: Auertisti: id est: in aliā
partē trāstulisti: vt qō iudeis fuerat pmissum: ad vti
litatē gentiū vtiq; pueniret. Nō enim eis remāsit sa
cerdos: nō tēplū qō pstat esse subuersum: sed christia
ni oia sunt plenissime pfecuti. Merito ergo dictum
est: Auertisti: quando pfidis ablatū: fidelibus pbať
esse concessum. Testamentū dixit serui tui: nō quia
Dauid testatus est: sed cui fuerat per testamentū na
tiuitatis domini dignitas comprōmissa. Sequitur:
ETY Prophanasti in terra sanctitatē eius. Prophanū di
ctum est irreligiosum: qō porro a phano: id est: a tem
pli reuerentia pellebať. Immolatio siquidem pecu
dū: ⁊ obseruātia sabbatoꝝ: que prius figuraliter age
banť: veniente veritate submota sunt. In terra eniz
qō dixit: itelligere debemus in toto orbe terraꝝ: vbi
Alt. sepes firmamētum Alt. non hꝫ est ecclesia catholica pstituta. [Destruxisti oēs † ma
cerias eiº: posuisti † munitiōes eius † in formidinē.]
DEF Maceria est que loca ad aliquā vtilitatē preparata
defensionis causa communit. Dec nō commixtione
rei alterius edificať: sed in parietis modū saxoꝝ trī
adunatione pstruiť. Ad cuius similitudinē ponit sim
plicē illā inuictāq; defensionē diuinā: quam necesse
fuit amoueri: vt gens iudeoꝝ potuisset hostiū incur
sione vastari. Pulcherrime aūt dictū est: Munitio
nes eius posuisti formidinem: vt culpis facientibus
ipm dñm formidarent: cuius solebāt munitione val
lari. Et nota q̄ per hos tres versus: in similibus so
nis exierūt verba diuersa. Dixit eniz: Repulisti: spre
uisti: distulisti: auertisti: pphanasti: destruxisti: posui
SCHE sti. Que figura diciť Homoeoteleuton: cuz similibus
litteris dictiones plurime terminanť. [Diripuerunt
eū oēs trāseuntes viā: factus est opprobrium vicinis
suis.] Status ille regni iudaici: ⁊ fide nosciť direptº
⁊ opibus. Nā per eū trāseūtes: sublatis facultatibus
eius religionis copias ad se violētissime trāstulerūt:
illi magis credētes ad quos corporaliter dñs nō ve
Isa. 29. nerat cōmonēdos: sicut ipse dicit: Populus quē non
cognouī: seruiuit mihi: obauditu auris obaudiuit mi
bi. Merito ergo iudei facti sunt vicinis opprobriuz
Alt. deprimē tium eum qui in dñz glorie credere noluerūt. [Exaltasti dexte
rā † inimicoꝝ eius: letificasti oēs inimicos eiº.] Ista
sine dubio pstigerūt: quādo iudei hostibus suis tradi
ti direptiones ⁊ cedes vastissimas ptulerūt. Tūc enī
letus efficiť inimicus: quādo eius volūtatibus humi
liať aduersus. [Auertisti adiutoriū gladij eius: ⁊ non
es auxiliatus ei in bello.] Merito ei gladius ille ad
iutoriū nō pbuit qui fortitudinē diuinitatis amisit.
Nam lz ferruz humana videať esse defensio: tamen
nihil pualet nisi euz dextera supna corroborет: sicut
Ps. 43. in alio psalmo iam dictū est: Nō enim in arcu meo
sperabo: ⁊ gladius meus non saluabit me. Sic ergo
populus ille armatus inermis effectus est: vt cū pau
ci plures vicerant: nec plures paucis resistere valuis
sent. [† Dissoluisti eū ab emūdatione: ⁊ sedez eius in Alt. Destruxisti.
terra collisisti.] Frequēter emundat diuinitas quos
flagellat: vt purgatū recipiat quē peccatis sordidum
respuebat. Quos vo ab emūdatione dissoluit: id est:
remouit: hos iam ⁊ damnare decreuit. Quapropter
illos hic significat iudeos qui obstinatione mentis
christum spernere maluerunt. Sedes quoq; eoꝝ in
terra collisa est: qn̄ respuētes regē dñz saluatorez: ne
quaq̄ de gēte sua principez vlterius habere meue
rūt. Sedes enī pro regno posita est. Que merito dici
tur in terra collisa: qn̄ diuisus populus atq; ⁊ fractus
particulatim toto orbe dispsus est. [Minorasti dies Alt. tēporis
† tēporꝝ eius: pfudisti eū ⁊ pfusione.] Status ille quez
diximus regni iudaici: cui pmissa fuerat si dño serui
ret eternitas: minoratus est vtiq; diebus angustis: qz
pollicitationē Abrae pmissam obtinere nō meruit.
Et merito in breuitatē redactus est qui sibi irrite lō
gā seriē pmittebat annoꝝ. Addidit etiā: Perfudisti
eū ⁊ pfusione: qz sordes illas icredulitatis sue in facie
sustinet: bodieq; dū inter gētes oēs abominabili bor
rore ⁊ pfusus: in vultu suo gestat opprobriū. Dec gdez
ethan: ille robustissimus mirabili veritate narrauit:
sed in his oibus nō agnouit dñm fuisse mentitū. Ille
eniz qō pmisit Dauid: id est: christo suo: oibus chri
stianis exhibuit. Nec habēt iudei que iuste murmu
rēt: qui se maluerūt a pmissione verissima segrega
re. [Usquequo dñe auertis in finez: exardescet sicut
ignis ira tua.] Etban venit ad quintā speciē: vbi dñz
breuiter rogat vt iudaico populo miseratus indulge
at: qz nullus est qui animā possit ab iferno liberare.
In finē hic: seculi terminuz debemus aduertere: qn̄
sicut sepe dictū est: expectať inumera puersio iudeo
rum: pptер illud qō ait aplus: Quia cecitas ex parte Roma. ii.
israel ⁊ pigit: donec plenitudo gētiū intraret: ⁊ sic ois
israel saluº fieret. Rogat ergo ne in finē auertať: qn̄
expectať fidelis agnitio iudeoꝝ. Addidit: Exarde
scit sicut ignis ira tua. Irascimur mediocriter: qn̄ ali
quē sermone corripimus. Exardescimus aūt ira: cuz
vindicare disponimus. Adiecit etiā: Sicut ignis: qui
obiecta psumit. [Memorare † dñe que mea substan Alt. nō hꝫ
tia: † nō enim vane pstituisti † filios hominū.] Ille Alt. nunquid
etban mētis firmitate roborатus: rogat dñm vt istā Alt. omnes
carnē peccatis obnoxiā aduentus sui gloria liberare
dignet: qz nō est ad hoc creata vt eā pmitteret quasi
vanū aliquid interire. Nā cū memor fuit substantie
nostre: ⁊ a morte filios hominū eripuit: ⁊ in spe ma
gne beatitudinis collocauit. [Quis est homo qui vi
uit ⁊ nō videbit mortē: † aut qs eruet animā suā de Alt. non hꝫ
manu inferi?] Quis est: interrogatiue legēdum est.
Que figura dicitur Erotema: id est: interrogatio: vbi SCHE
subaudiendum est: nullus. Omnes enim homines
siue iusti: siue iniusti: siue peccatores mortem vide
bunt: que primo homini inflicta est lege peccati: si
cut apostolus dicit: Propterea sicut per vnum homi Ro. 5.
nem in hunc mundum peccatum intrauit: ⁊ per pec
catum mors: ita in omnes homines mors pertransiуt
in quo omnes peccauerunt. Que nunc ideo comme
moraт: vt calamitatibus suis misericordiam creato
ris mereatur humana conditio. Unde qui originale
peccatum mala presumptione credere nolunt: quan
to se liberos ab hac conditione dicunt: tāto amplius
miserabili sorte constringūtur. Sequitur: Aut quis

eruit animam suam de manu inferi? Et hic quoq; subaudiendum est: nullus. De manu: id est: de potestate inferi. Nam cum omnes homines mori cõtingat necesse est vt ipsi animas suas de inferni potestate non auferant: nisi per illum qui nos de dominatione diaboli eripuit: ⁊ mortem moriendo prostrauit.
[Ubi sunt misericordie tue antique dñe: sicut iurasti David in veritate tua?] Uenit ad sextam partem: vbi dñm deprecatur: vt genti afflicte ⁊ humana conditione fragilissime debeat subuenire: ⁊ impleat promissiones quas se David fecisse noscebat. Ubi sunt: non sub dolore dicitur: sed quasi tardans dñs postulatur. Nam quēadmodum de illo dubitat: ⁊ cui dicit: In veritate tua? Scilicet vt cito prestet qd̄ eum nouerat esse factuꝝ. Antiquas enim misericordias illas dicit: quas Abrae patriarche fecisse retinebat. Antiquas enim non diceret: nisi ante dauitica tempora
Al. domine factas esse cognosceret. [Memor esto ꝓpprobrij seruoꝝ tuoꝝ: qd̄ cõtinui in sinu meo multaꝝ gentiuꝫ.] Ordo verboꝝ talis est: Memor esto opprobrij seruoꝝ tuoꝝ: id est: multaꝝ gentium: qd̄ cõtinui in sinu meo. Illi dicit: Memor esto: cui transacta vel futura presentia sunt. Sed more humanitatis hoc dicit: q dñs dum prestare differt: oblitus fuisse iudicatur. Opprobrium vo contigit seruis dei: quādo gentibus idoloꝝ amore raptatis: erant pro crimine christiani: ⁊ insecutione dignos iudicabant: quos noue culture studiosos esse cognouerant. Hoc erat in sinu christianoꝝ: id est: in secreto mentis affectu: q̄ palam timebant loqui: vnde ꝓbabant extingui. [Qd̄ exprobrauerunt inimici tui dñe: qd̄ exprobrauerunt cõmutationem christi tui.] Exponit qd̄ superius dixit: Opprobrium multaꝝ gentium. Exprobrauerunt enim sub imputatione legendū est: id est: imputauerūt: qd̄ magis credere ac predicare debuissent. Sed ne haberes ambiguum a quibus ista dicerentur: addidit: Inimici tui dñe: id est: idoloꝝ cultores: qui predicationibus sanctis aduersum ire modis omnibus festinabant. Repetit quoq; Qd̄ exprobrauerunt: ad exaggerationem sceleris eoꝝ: vt cõmutationes christi fidelibus imputarent: quā summa colere veneratione debuissent. Cõmutatio vo christi est: q̄ veterem hominem in nouaꝫ gratiā regenerationis euocauit: ⁊ de tenebris peccatoꝝ ad vere fidei lumen vsq; p̄duxit: q̄ mortali homini perhennis vite gaudia preparauit: ⁊ his similia: que dñs noster christus peccatoribus donare dignatus est. Ipsa est cõmutatio christi: que obstinatos deseruit: ⁊ fideles dono sue pietatis ascuit.] Benedictus dñs in eternum: fiat fiat.]
Post illam felicissimam sanctissimāq; cõmutationem: dignum fuit vt laus dñi subderet: qui eam imperitis agnosci contulisse moralibus. Pulchre autem contra maledictiones gentilium temporales postum est: Benedictus dñs in eternuꝫ: qm̄ que dicūt illi caduca sunt. Laus enim dñi pmanet in eternuꝫ: qui talia donare nouit: que nullo fine claudunt. Sequitur: Fiat fiat: vt de tantis promissionibus nemo dubitaret: vbi cõfirmatio iterata succederet: ⁊ tanq̄ subscriptio boni principis sacris iussionibus adderetur. Sed hoc magis ad psalmoꝝ laudem debemus accipere: non sicut quibusdam visum est: ad libri aliquam sectionem. Conclusio.

O vere robustum illum Etban: non corporis valitudine: sed animi firmitate constantem: qui preceptum nobis vite subscriptum: de illis sacris altaribus tanq̄ fidelissimus humani generis procurator explicuit. Nunc oremus vt qd̄ auribus pcepimus: mente condamus. Sic enim victoria nostra peragit: si post talia sacra non aduersuꝫ extraneos: sed ꝓtra nostra vitia litigemus: ⁊ respuētes que sunt terrena: queramus sine aliqua cunctatione celestia. Interpretatio enim istius nominis: fideles ⁊ patientes cõmonet christianos: vt nulla diuersitate frãgant: sicut aplus ait: huius maximū virtutis exemplum. De se enim dicit: In laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis supra modū: in mortibus frequentius. A iudeis quinquies quadraginta vna minus accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sum: ter naufragium feci: nocte ⁊ die in ꝓfundo maris fui. Sequunt etiam cetere passiones: que istum Etban opere magis q̄ noie compleuerūt. En beate apostole: honoris tibi vicissitudo tributa est: vt sicut sanctā pdicationē tuā psalmoꝝ attestatione firmasti: ita ⁊ psalmi de tuis operibus exponantur. 2. Cor. ii.

Explicit expositio in psalmum. 88m.

Oratio Moysi hominis dei. LXXXIX.

Domine refugiuꝫ factus es nobis: a generatione in generationē. Priusq̄ montes fierēt aut formarēt terra ⁊ orbis: a seculo ⁊ in seculuꝫ tu es deus. Ne auertas hominē in humilitatē: ⁊ dixisti ꝓuertimini filij hominū. Qm̄ mille anni ante oculos tuos: tanq̄ dies hesterna que pterijt. Et custodia in nocte: que pro nihilo habent eoꝝ anni erūt. Mane sicut herba trãseat: mane floreat ⁊ trãseat: vespe decidat iduret ⁊ arescat. Quia defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo turbati sum⁹. Posuisti iniqtates nr̄as in ꝓspectu tuo: seculū nr̄m in illuminatiõe vult⁹ tui. Qm̄ oēs dies nr̄i defecerūt: ⁊ in ira tua defecim⁹. Anni nr̄i sicut aranea meditabūt: dies annoꝝ nr̄oꝝ in ip̄is septuagita annis. Si aūt in potētatib⁹ octogita anni: ⁊ ampli⁹ eoꝝ labor ⁊ dolor. Qm̄ supuenit mãsuetudo: ⁊ coripiemur. Quis nouit potestatē ire tue: ⁊ pre timore tuo irã tuã dinumerare? Dexterã tuã sic notaꝫ fac: ⁊ eruditos corde in sapia. Cõuertē dñe vsquequo: ⁊ deꝑcabilis esto sup ꝯuos tuos. Repleti sum⁹ mane misericordia tua: exultauim⁹ ⁊ delectati sum⁹ in oib⁹ dieb⁹ nr̄is. Letati sumus pro dieb⁹ qb⁹ nos humiliasti: annis qb⁹ vidim⁹ mala. Respice in ꝯuos tuos ⁊ in opa tua: ⁊ dirige filios eoꝝ. Et sit splẽdor dñi dei nr̄i sup nos: ⁊ opa manuū nr̄aꝝ dirige sup nos ⁊ opus manuū nr̄aꝝ dirige.

Non est dubium: sicut sepe diximus: talia noia titulis adhiberi: que textū psalmorū interptatione sua videant apire. In primis oratio posita est: per quaꝫ ira dñi suspendit: venia ꝓcurat: pena refugit: ⁊ premioꝝ

premioꝝ largitas impetrat. Cũ dño loquit: cũ iudice fabulat: ꝓsentē sibi facit quē videre non ꝑualet: ⁊ illū per eū placat quē suis actib⁹ vehemẽter exacerbat. Nec dñi quodāmodo ꝑstat secretū: ꝑbet suggestionibus locū: ad penetralia iudicis peccator admittit: ⁊ nullus inde respuit: nisi qui in ea tepidus inuenit. Qd̄ mauult petit: supra q̄ merē acquirit. Tristis ad eā venit: sed letus abscedit. Oratio ꝓppe sancta sic deuotos saluat: vt beatos reddat: dum criminosos accipiat. Innumera sunt huius bonitatis exẽpla: sed illud sufficiat: qd̄ ipse quoq; dñs exempla nobis vitalia tribuēs: orare dignatus est. Unde merito tali ac tãto viro ꝑmissa est oratio: qui frequẽter indignantē dñm mirabili supplicationis placauit exemplo. Nunc aūt psalmū tertiū esse nouerimus eoruꝫ
DOG qui orationē in titulo suo ꝓtinere mõstrant. Moysen enī illū celeberrimū viꝝ per quē dñs legē israelitico ꝓplo dedit: manifestū est ministrū fuisse testamẽti veteris: ⁊ ꝓpheta nouī. De ipso enim in euãgelio dicit: Si crederetis Moysi: crederetis ⁊ mihi: de
Joh. 8. me enī ille scripsit. Et q̄ vtraq; psalmus iste ꝓnūxit: merito illi tale nomē appositū est: qd̄ duo sacramẽta
INTER vi sui nois indicaret. Moyses ꝓppe interptat assumptus: eo q̄ de aqs a filia Pharaonis fuerit eleuatus: qd̄ ꝓpter mare rubrū israelitas significat: ꝓpter gratiam vo baptismatis ꝑtinet ad ꝓplm christianū. Additum est etiā: Dois dei: ne alteꝝ fortasse cõgitares: nisi eū qui diuinis colloquijs honoratus meruit esse primarius: vt iaꝫ nõ seruus: sed homo ipsius esse diceret. Hoc enī nõ de famulis sed de liberis dicimus
Exo. 33. ⁊ amicis: sicut ⁊ in Deuteronomio legit: Loquebat aūt dñs ad Moysen facie ad faciem: sicut loqui solet homo ad amicum suum. Diuisio.

Moyses vir sanctissimus: ⁊ opibus mirabilis: ⁊ colloquio diuino reuerẽdus. In prima sectione inchoat a laude iudicis: beneficis eius breuiter potestatēq; cõmemoras. Deinde ifirmitati nr̄e: quā ⁊ ipse multis modis ostendit postulat subueniri. Tertio exorat aduersū dñi saluatoris celeri⁹ ꝓnotescere: quez sciebat humano gẽri profutura ꝑstare. Expositio.

Al. in generationem Domine refugiū factus es nobis: a generatione ⁊ ꝓgenie. Moyses ille venerabilis in typo sancte ecclesie: quā ꝑfigurat ione gestabat: dño fusa oõne gratias agit: quod in hoc seculi salo factus fuerit eius insigne refugiū. Primū q̄ inter hebreoꝝ filios est vt moreret abiectus. Deinde q̄ regis egypticoruꝫ ꝑtulit nefanda certamina. Tertio maris rubri inaudita miracula. Postremū murmurãtis ꝓpli ꝓtumaciam formidãdã. Sed in his oibus factus est illi refugiū: cũ ab vniuersis discriminibus nosci esse liberatus. Merito ergo periculoꝝ suoꝝ recordatus tale cognosci fecisse principium. Ueꝝ vt hoc nõ tm̄ de vno hoie: sed de vniuersali ecclesia debuissemus aduertere: Nobis posuit: non mihi: qm̄ cuncte ecclesie que in hac seculi tẽpestate versat: tutissimū refugiū semp est dñs. Nam vide qd sequit: A generatione ⁊ ꝓgenie. A generatione: significat exquo generari cepit genus humanū. Progeniez vo dixit: vsq; ad finē seculi: cũ ꝓgenies sibi humani generis per etates singulas reparata succedit: ac si diceret: semper.
Al. aut Al. terra ⁊ or bis Al. non hz Mons [Priusq̄ fierēt mõtes ⁊ formarēt orbis terre: a seculo ⁊ vsq; in seculū tu es.] Quia in primo versu dixerat: Refugiū factus es nobis: ne tẽporalē aduertere esse deitatem: nunc de eius eternitate disseruit. Sed vt hanc phennitatē aptissime possimus aduertere: mõtes hic ponamus nõ aliqd terrenū: sed celorū potestates eximias: qm̄ de vniuersa terra subsequitur: vt reuera dicat dño ꝓgruẽter: Tu es: anteq̄ celestia terrenaq; formares. Istud enī prius non habet principiū: sed imensum atq; incõprehẽsibile esse declaratur: qm̄ ab ipsis quoq; principys prius esse dinoscit. Sequit: A seculo ⁊ vsq; in seculū tu es: q̄si ante
seculū aut post seculū nõ est deus. Sed hic: A seculo DOG
⁊ vsq; in seculū: eternitatē debemus aduertere. Hæc enī codices: Eternitatez habẽt: qd̄ patres nostri: A seculo ⁊ vsq; in seculū trãstulerūt. Tu es: cõpetenter dicit deo: q̄ nõ habet ꝑteritū: nec futuꝝ. Sic enim
⁊ ipsi Moysi dictū est: Dices filijs israel: Ego sum Exo. 3.
qui sum: ⁊ qui est misit me ad vos. Unde merito vir sanctus posuit: Tu es: qd̄ ab ipso se audisse meminerat. Sed hoc ad patrẽ: hoc ad filium: hoc ad spiritus sanctū ꝑtinere nõ dubiū est. Essentia enī indiuidue trinitatis: que ab eo qd̄ est: esse veraciter ⁊ ꝓprie dicitur: ꝓsentia semp habet: que iter nos aut ꝑterita dicimus aut futura. [Ne auertas hoiem in humilitatē: ⁊ dixisti ꝓuertimini filij hominū.] Uenit ad secũdã partē: in qua ille vir sanctus a dño petit: que illū ꝓcepisse cognouit. Dicit enī: Ne auertas hoiem in humilitatē: id est: ne in mũdi istius ꝓcupiscentiã ambitionēq; ꝓpcias. In humilitatē ꝓppe: hic terrenã ꝓcupiscẽtiã debemus aduertẽ: que apud deũ abiecta atq; ꝑtẽptibilis est: nõ illã gloriosaꝫ: qua peccata nr̄a dño ꝓfitemur. Hoc ergo vir sanctus deprecat qd̄ diuinitas iubet: ne volũtas hoium a celesti sublimitate deiecta: amare mũdi permittatur humillima: humilia vtiq; que sua humilitate sordescũt. Sequit: Et dixisti: ꝓuertimini filij hoium. Dic: Et: pro qa positū est: vt vnum nobis sensuꝫ aperiat adunata sentẽtia. Uides q̄ sit ꝓbabilis supior illa petitio: q̄ cũ dñs ꝓceperit filios hoium ꝓuerti: ipso debeat miserãte saluari. Quis enīz alter pōt a mũdi ambitu liberare: nisi is qui docuit fideles celoꝝ regna ꝓquirere? Merito ergo petit ne deseranꝫ hoies in lubricis lapsibus:
qbus dictū est: Conuertimini. [Qm̄ mille anni ante Al. nõ hab.
oculos tuos: tanq̄ dies hesterna que pterijt. Et ⁊ sicut custodia in nocte.] Causa reddit q̄re seculi ambitio debeat declinari: qm̄ mille anni: nõ solū pauci sũt ante oculos dei: ⁊ tanq̄ hesterna dies habeant oino
pteriti. Que figura dicit Tapinosis: id est: humiliatio: qm̄ cuiuslibet rei magnitudo minuit in exiguam paruitatē. Nõ enī vel ipsi vni diei ꝓsenti: sed ꝑterito cõparat tã lõgissimus ordo seculoꝝ. Mille enī finitũ pro ifinito posuit: etatē veteꝝ fortasse designans: qui magna lõgeuitate repleti sunt. Sequit: Et sicut custodia in nocte. Ut illos mille annos: quos supius dixit: annullatos esse cognosceres: nõ iaꝫ vni diei ꝑterito: sed iaꝫ nocturno tẽpori breuissimo cõparant. Custodia enī nocturna que humanas assolet exercere vigilias: ternis horis excubãtibus deputat: vbi sibi succedẽtibus turmis nihil lõginquũ agit nec morosum. Pulchre aūt humanã vitã nocturnis cõparauit excubys: vbi totũ sub obscuritate ⁊ trepidatione gerit: qm̄ mens hoium vitys carnalibus circundata pulsat. Huic autem versui subdistinctiones ponẽdẽ
SCHE sunt: qm̄ subsequit plenitudo sentẽtie. [Que pro nihilo habent anni erūt eoꝝ. Mane sicut herba transeat.] Hoc erat qd̄ de versu superiore pẽdebat: qm̄ sicut duo illa que superius dixit: hoc est: diẽ pteritu: ⁊

custodiā nocturnā:que pro nihilo habenť:itulit: Anni erūt eoꝝ. Et ideo sicut paulo ante dixit supplicandū est: Ne auertas hoīem in humilitatem. Addidit: Mane sicut herba trāseat. Adhuc illa fugitiua ⁊ trāsitoria: vite hominū comparanť. Frequēter eniꝫ herba intra momentū: aut pastu aialiū: aut aliqua tritura ꝓsumiť: sic sunt anni hominū qui pro nihilo habētur. Mane: id estin ipsa vita qua fruuntur trāseunt atq; peraguntť: nec de lōgingtate eoꝝ potest esse satietas: vbi terminꝰ festina celeritate suscipiť. ⁊ Mane florēat ⁊ ꝓtereat: vespe decidat iduret ⁊ arescat. ⁊ Bene carnis ifirmitas fugitiuis herbaꝝ etatibus cōparať. Mane significat totā hois vitā: in qua ⁊ florere ⁊ pterire dinosciť. Uespere aūt q̄ indicat lucis occasuꝫ tēpus dicit quo trāsit homo de seculo. Moꝝ eni in mortē decidit: post durescit in cadauer: ac deinde crescit in puluerē: q̄ ⁊ herbis ⁊ corporibus humanis nosciť esse cōmune. Sed hic mane ⁊ vespere (vt mihi videť) nō vnū diem debemus aduertere. Partes eni iste nō sunt iungēde: qz singule pro breuitatis intellectu sunt posite. Dec aūt ideo diligentius excolunť: ne quis sibi hoīum de vita lōgissima blādiať. ⁊ Q̄m defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo ⁊ cōturbati sumꝰ. ⁊ Uir sanctus memor actuū prioꝝ illū furorē dei recordať quē pro iudaica murmuratione sustinuit: q̄ ei dōs dixit: Cerno q̄ populus iste dura ceruice ſt: dimitte me vt irascať furor meus ꝓtra eū: ⁊ deleā eos faciāq; te in gētē magnaꝫ. Quapropter formidabili recordatione turbatus est: qui pro tali pplo supplicabat. Defecimus eni: dictum est humana infirmitate fatigati. Cōturbati sumus: mortis cogitata formidine: quā metuebāt ꝑpter debitas vltiones. ⁊ Posuisti iniquitates nr̄as in ꝓspectu tuo: seculū nostrū in illuminatione vultus tui. ⁊ De seculo trāsacti tēporis dicit: q̄ iudaicus pplus ⁊ miraculis visitabať ⁊ penis. Nō credēdo eni que videbant: vltoris iudicis patiebanť aspectū. Nā in alio loco dicit: Beati quoꝝ remisse sunt inigtates: ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. Illa eni tegebanť: que ad veniā puenie bāt: hec aūt illuminabanť: que ad vindictā ꝓtinus sustinebāt. ⁊ Q̄m oēs dies nostri defecerūt: ⁊ in ira tua defecimꝰ. Anni nr̄i sicut aranea meditabunť. ⁊ Breuitatē vite humane dicit per irā dōi ꝓuenisse: q̄m lōgioris vite ꝓsumptione peccabāt. Ad quā eni breuitatē puenerint post illā numerositatē prioris seculi: īfra dicturus est. Nam q̄ dicit: Oēs dies nr̄i defecerūt: ad annos ꝓtinet īminutos. Quod vo sequiť: Et in ira tua defecimus: ad tribulationes erumnasq; respicit quas in ipsa vita paruissima sustinemus: q̄m insolētia nr̄a aliter nō poterat corrigi: nisi ꝑ flagella dōi ꝓbaremur affligi. Sequiť nimis apta comparatio. Anni nr̄i sicut aranea meditabunť. Malignitatē vite nr̄e: posita similitudo declarat. Aranea est enim animal debile ac tenuissimū: q̄ trāseūtibus muscis: ad escā sibi ꝓcurandā quedam retia dolosa cōtexit. Sic anni eoꝝ qui sceleratis opibus dediti sūt: inanibus ⁊ subdolis machinationibus occupanť. Aranea enim dicta est: q̄ sit arida nimisq; subtilis. Et vide quēadmodū actus ipsi⁹ positū verbū declarat. Meditabanť dixit: nō operabanť: vt ostenderet eos sine aliqua vtilitate trāsisse: qui sub nullo fructu bonoꝝ: sed sub ancipiti meditatione vixerūt. ⁊ Dies annoꝝ nr̄oꝝ: in ipsis septuaginta anni. Si aūt in potentatibus octoginta anni: ⁊ ꝓplurimuꝫ eoꝝ labor ⁊ dolor. ⁊ Si annos istos ad litterā velimꝰ aduertere: multos

Alt. transeat

Alt. Quia

Alt. turbati

Exo. 32.

Ps. 31.

Alt. amplius

DEF

ETY

hoīum ⁊ nonagenarios bene vigētes iuenies: ⁊ iterꝫ necdū septuagenarios debilitate cōfectos: vt q̄ō hic dicit: ꝓstare minime posse videať. Sed numeꝝ septuagenariū: legi potius decēter aptamus: que sabbatū diē septimū obseruā dū esse ꝑcepit: Octogenariū vo pplo christiano aptissime deputamus: qui octauū diē resurrectionis dōice sancta festiuitate venerať: vt duo testamēta: sicut in septuagesimo psalmo iam diximus: vbi opus istud diuisimus: ꝑ hūc numeꝝ significasse videať. Ipsa sunt enī ꝑcepta: in qbus fideles anime saluberrima mētis valitudine reguntur. Octogenario vo numero: addidit: in potētatibus: qz tūc reuera cepimus habere potētiā: q̄ nobis dōs saluatoꝝ apparuit. Isti sunt ergo dies annoꝝ nr̄oꝝ: qui nobis ꝓbabilis vite ꝓferūt claritatē: vt merito dies dicanť ꝑ quos dōm in verbis suis illuminata mēte ꝓspicimus. Et intēde q̄ sequiť: Et plurimū eoꝝ labor ⁊ dolor: id est: qui hec duo testamēta trāscēderit: laboribus maximis ⁊ doloribus implicať. Nō enim est illic aliqd: sicut heretici faciū t: plus minusue sentire: vbi celestē regulam seruat moderata distinctio. ⁊ Q̄m supuenit māsuetudo: ⁊ corripiemur. Quis nouit potestatē ire tue: ⁊ aut pre timore ⁊ irā tuaꝫ dinumerare: ⁊ Quia dixerat: Plurimum eoꝝ labor ⁊ dolor: nūc ipsum excolit dicēs: non debere legis ꝑcepta trāscēdi: qz supueniēs Jesus christus qui est māsuetudo pfecta: nos corripit ⁊ emēdat si testamēta eius ꝓtumaciter negligamus. Et q̄m dixit: Corripiemur: ꝑmisit māsuetudinē: vt intelligamus omnes emendationes dōi fidelibus pietatis intentione puenire. Sequiť: Quis nouit potestatē ire tue: aut pre timore iram tuam dinumerare: Merito ille Moyses qui expertus fuerat quāta dōs peccāti pplo reddidisset: dum eum crebris murmurationibus icitasset: exclamat nullius ꝓsideratione ad vindicte eius peruenire mensurā: nec dinumerare posse quāta ille ꝑualet ira tus efficere. Et nota q̄ in vtraq; parte ꝑdicať virtutis imensitas. Nā sicut ꝑmia dōi plenissime nequeunt intelligi: ita nec vindicte mēsura ꝑualet apprehēdi. Bene aūt addidit: Pre timore: sicut ⁊ alius pphe ta dicit: Cōsideraui opa tua ⁊ expaui. ⁊ Dexterā tuaꝫ ⁊ dōe notā fac ⁊ nobis: ⁊ eruditos corde in sapiētia. ⁊ Uir ille sanctissimus: ⁊ vtriusq; testamēti itellector egregius: venit ad tertiam partem: in qua deprecať patrem vt Jesus christus iudaico populo ⁊ gentibus salutariter appareret. Nam vt vtrunq; populuꝫ cōplectereť: plurali numero posuit: nobis: sicut ⁊ in primo versu psalmi iam factum est. Dexteram enim: dicit ipsum dōm saluatorem: de quo alibi scriptuꝫ est: Dextera manus tue dōe confregit inimicos: petens vt ipse illis notus efficiatur: per quem omnia profutura discuntur. Sequiť: Et eruditos corde in sapientia. Desiderio ipsius non sufficit aduentum Dōi postulare: quia multi eum corporaliter videntes: deuꝫ minime crediderunt: ideoq; addidit: Eruditos corde in sapientia: id est: intellectum habentes in dōm christum. Eruditus enim dicit: quasi ex omni rude elicitus. Ipse enim virtus ⁊ sapientia patris quē hic postulat: non corporeis oculis: sed eruditos corde cognoscere: quia hoc profuit reuera illum videre: qui eum meruerunt illuminata mente conspicere. ⁊ Cōuertere dōe ⁊ aliquantulum: ⁊ deprecabilis esto super seruos tuos. ⁊ Consuetudinem suam vir sanctus operatur: qui dicit in exodo: Esto placabilis super nequitiam populi tui. Ipso affectu: ipsa gratia rogat dōm:

Alt. et Alt. tuo

Habacuc. 3.

Alt. fac

Alt. nō ꝓs

Exo. 32.

vt iustitiā

vt iustitiam suam aliqua lenitate retemperet: quatenus exorari possit a peccatoribus quibus iuste noscebatur iratus. Intuendum est autē q̄ non dixit: ex toto conuertere: sed aliquantuluꝫ: qz hoc magis nobis expedit quando nos aliquis stimulus tribulationis affligit: vt sepe cōmoniti saluberrima cōuersione valeamus peccatoꝝ veniam promereri. ⁊ Repleti sumus mane misericordia tua: exultauimus ⁊ ⁊ letati sumus in oibus diebus nostris. ⁊ Misericordiā dicit dōm saluatorez nullus ignorat: qui miseris datus est vt per ipsum viuerēt: qui per se cognoscebanť omnimodis interisse. Repletum se ergo dicit hac misericordia mane: id est: lucida ꝓtemplatione: q̄m vir sanctus christi dōi ꝓuidebat aduentum: ⁊ necesse fuit vt eius cor exultaret in laude: delectareť in ꝓtemplatione oibus diebus vite sue: cuius anima tali munere repleta: celesti exultatione gaudebat. Que figura dicit Idea: cum rem futurā velut oculis offerentes motū animi viuaciter icitamus. ⁊ Delectati sumus pro diebus quibus nos humiliasti: annis ⁊ in quibus vidimus mala. ⁊ Tribulationes quas hoībus prouidentia diuina concedit q̄ veraci estimatione perpēderat: vt delectatum se in eis diceret: per quas humiliandum populū salutariter sentiebat. Sciebat enim fidelibus viris noxiam esse superbiā: ⁊ inde dōo gratias agit: vnde credentes ꝓfecisse cognouit. Quapropter in illis annis se delectatum esse ꝓfiteť: in qbus viderat mala: mala scilicet que grauia putabat dum pateretur humanitas. Nam viro sancto ⁊ cōtemplāti veritatem: non solum grauia non fuerunt: sed etiā suauia sibi extitisse professus est. ⁊ Respice in seruos tuos ⁊ in opera tua ⁊ dōe: ⁊ dirige filios eoꝝ. ⁊ Sācta ꝓscientia non desinit facere in opere alieno: q̄ō exercebat in proprio. Quibus eni orationibus pro israeliticis supplicauerit dōo: omnino notissimū est. Nunc eadē simili fine ꝓcludit: vt peccantibus iudeis parcat: ⁊ filios eoꝝ sancta credulitate recorrigat: quatenus si illi iniquitate sua faciente disperſi sunt: saltem eoꝝ soboles in fine seculi cōuersa ad veniā puenire mereať. Q̄ō ꝑhetie spiritu (sicut sepe diximus) nouerat esse faciendus. Et cōsidera quibus verbis pietatem boni iudicis inuitauit: vt primo diceret: in seruos tuos: deinde: in opa tua: quatenus ⁊ si factis suis veniam non mererenť accipere: eam creatoris opera valde laudabilis impetraret. Q̄ō argumētū apud rhetores dicit a laude iudicis. ⁊ Et sit splendor domini dei nostri super nos: ⁊ opera manuuꝫ nr̄aꝝ dirige super nos ⁊. ⁊ Splendor dōi super nos est: quādo crucis eius impressione decoramur: ⁊ vexillū triumphi ipsius in fronte portamus: sicut apl̄us dicit: Mihi aūt absit gloriari: nisi in cruce dōi nostri iesu christi: per quē mihi mundus crucifixus est: ⁊ ego mundo. Hinc ⁊ in alio psalmo dictū est: Signatum est super nos lumen vultus tui dōe. Sequiť: Et opera manuū nostraꝝ dirige super nos. Operam nostram dirigit super nos: quādo nobis donauerit veniaꝫ peccatoꝝ: vt cum fuerimus peruersi: efficiamur eius correctione rectissimi.

Alt. delectati

Alt. nō habet

Alt. nonꝰ

SCHE

RHE

Alt. eoꝰ ma nuum nr̄aꝝ dirige

Sal. 6.

Ps. 4.

ETY

Alt. vt ꝓgnos

Exo. 32.

Conclusio.

Consideremus viri prudentissimi: q̄ multa nobis legis diuine mysteria per diuersos numeros indicenť: q̄ō hic vitas hominum septuagenary ⁊ octogenary numeri supputatione recolligat: q̄ō cunctus ordo psalmoꝝ mystico sit calculo comprehensus: q̄ō omnes libros diuinos numerus arcanus includit: q̄ō ⁊ alia legis diuine mysteria multifario calculo continētur: arenam maris: pluuiaꝝ guttas: hominum capillos legimus esse sub numero. Et vt breui compendio discipline ipsius laudem virtutemq; noscamus: Salomon ait: Omnia in mensura ⁊ numero ⁊ pondere deum fecisse: vt cunctis indubitanter appareat arithmetica disciplinam vbiq; esse diffusam. Danc auctores secularium litteraꝝ diligentius pscrutantes: in multis partibus diuiserūt: id est: in pari ⁊ in impari: in pfecto ⁊ in impfecto: in superfluo ⁊ in minuto: ⁊ ceteras que in ipsis auctoribus euidentissime cōtinenť: quas studiosis legere: ⁊ sana mēte tractare: nostri quoq; permisere maiores. Deum tamen in oibus rogemus: vt sensus nostros aperiat: ⁊ ad veram sapientiā suā nos illuminatione perducat. Quicquid enim legeris: quicquid excogitaueris: ita dulcescere poterit tibi: si sapore superni muneris condiaris.

Sap. 11.

ARITH

Explicit expositio in psalmum. 89m.

⁊ Laus cantici ipsi Dauid. XC.

Qui habitat in adiutorio altissimi: in ꝓtectione dei celi cōmorabiť. Dicet dōo suscep tor meus es tu: ⁊ refugiū meuꝫ deus meus sperabo in eū. Q̄m ipse liberauit me de laqueo venātiuꝫ: ⁊ a verbo aspero. Scapulis suis obūbrabit tibi: ⁊ sub pēnis eiꝰ sperabis. Scuto circūdabit te veritas eius: nō timebis a timore nocturno. A sagitta volante in die a negocio perambulante in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Cadēt a latē tuo mille: ⁊ decē millia a dextris tuis: ad te aūt non appropiquabit. Uerūtamē oculis tuis ꝓsiderabis: ⁊ retributionē peccatoꝝ videbis. Q̄m tu es dōe spes mea: altissimū posuisti refugiū tuū. Nō accedet ad te malū: ⁊ flagelluꝫ non appropinquabit tabernaculo tuo. Q̄m angelis suis mādauit de te: vt custodiāt te in oibus vijs tuis. In manibꝰ portabūt te: ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Super aspidez ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ ꝓculcabis leonē ⁊ draconem. Quoniā in me sperauit liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Lōgitudine dierum replebo eum: ⁊ ostendam illi salutare meum.

Quando laus cantici dicitur: nō cōmune aliquid sentiať. Laus intelligi potest ⁊ humana predicatio: sed laus cantici animaduerti non potest: nisi diuina laudatio. Dauid aūt hic: ipsum ꝓphetaꝫ debemus aduertere: qui primā partē huius psalmi suaui relatione dicturus est. Amenus admodū ⁊ ipsaꝝ ꝓmissionum varietate dulcissimus: cuius vndecimuꝫ ⁊ duodecimū versum diabolus ipsi dōo saluatori cū

eum tentasset obiecit. Hunc hymnum demonibus pia ꝓfidentia semꝑ opponimus: vt a nobis potius inde vincantur: vnde contra creatorē suum dolose aliqua dicere tentauerunt.

Diuisio.

IN prima parte psalmista profitetur oēs fidelissimū diuina ꝓtectione vallari. Secūda: laudē decantat dño saluatori. Tertia: verba sunt patris ad omnem fidelem quez in se deuotissime sperare cognoscit: ⁊ in mundo isto defensionem ⁊ in futuro illa premia comꝑomittens.

Expositio.

QUi habitat in adiutorio altissimi: in ꝓtectione dei celi cōmorabitur. ¶ Hic denuo categoricus syllogismus ita subleuat caput. Iustus habitat in adiutorio altissimi. Omnis qui habitat in adiutorio altissimi in ꝓtectione dei celi cōmorabit. Iustus igit in ꝓtectione dei celi cōmorabit. Nūc verba psalmi tractem⁹. Posito sancto Dauid in ꝓtemplatione celesti: talis subito ꝑsona mōstrata est: que tota mētis puritate deuota supna iugiter protectione gauderet. Cui multa beneficia diuinitus asserit esse collata: vt ad deuotionē dñi mens nra ardentius incitet: qñ fidelibus spes magna ꝑmittit. Que figura dicit Diatyposis: id est: expressio habitus: vbi rebus ꝑsonisue subiectis: ⁊ formas ipsas: ⁊ habitus exprimim⁹. Qui habitat: cōfirmatiue pronūtiandū est: id est: qui iugiter cōmorat. Habitare enim ꝑmanētis est: nō discedentis: qui totā spem suā nō in ꝓpꝛys viribus ponit: sed in altissimi volūtate cōstituit. Sequit absoluta ꝑmissio: qñ talis vir modis oibus ꝓtegat a dño. Et inspiciēdū est qō dicit: In adiutorio: vt designet intētionē verissimi christiani laboriosa dño ꝓtēctione seruire. Et intuere quēadmodū singulis verbis res magne resignare sunt. Dicit enim: qui hic habitat: illic cōmorabit: id est: qui in isto seculo ab ipso nō discedit: in illa semꝑ pennitate mansurus est. ¶ Dicet dño susceptor meus es t: ⁊ refugiū meū deus meus sperabo in eum. ¶ Hoc dicit ille qui de animo suo noxias ꝑsumptiones abyciens: solum sibi credit vtile: qō dignat pietas supna prestare. Nā qui dicit: Susceptor meus es: totū se ꝓfirmat in eius beneficia proiecisse: vt de felici quadā familiaritate glorietur. Itē qui dicit: Et refugiū meū deus meus: nullus sibi aliud esse ꝑfitet auxiliū: sed qñ huius seculi tēpestatibus quatitur: ad portū diuine misericordie se ꝓfugere velle testat. Et ne crederes post susceptionē beatā ⁊ refugiū salutare non esse iam aliquid expetendū sequit: Et sperabo in eū: ne qs in se fragilissimo debeat aliquando presumere: sed in illo semꝑ qui ꝑbat oia cōtinere. Hoc si Adā fuisset secutus: nec sibi cōquisisset reatus: nec suis posteris transmisisset interitum.

¶ Qñ ipse liberabit me de laqueo venantiuz: ⁊ a verbo aspero. ¶ Causas dicit diuini muneris: qz ipse nos ab inimicoꝝ: siue ꝑspiritualiū: siue carnaliū potest liberare versutys: cōparatione facta venātuz: qui ad capiendas feras: retiū laqueos ponūt: vt ignorantes possint dolosis insidys irretire. Sequtur: Et a vbo aspero. Uerbū aspeꝝ: est omne dictū qō ꝓtra regulas diuinas tanq̄ letiferꝝ poculū ꝑpinat. Nā ⁊ si ꝑ iniurias aut irrisiones a bono ꝓposito diuertamur: verbuz est vtiq̄ aspeꝝ suaqz acerbitate durissimū. Et iteꝝ si audiat sermo blandus fellito melle ꝓditus: acerbe illud debemus suscipere: qz diuinis ꝑbat iussionibus obuiare. Nā frequenter illa plus decipiūt: que mollissimis sermonibus intimant. Ab hac ergo asperitate grauissima ⁊ amara dulcedine: liberat dñs nos: qñ in via ipsius gradimur: nec dextera leuaqz diuertimus: vbi a diabolo positos laqueos esse cognoscimus. In via enim: id est: in ipso christo ausus nō est ponere: vbi fideles nō prevalet sauciare. ¶ Scapulis suis obumbrabit tibi: ⁊ sub pēnis eiꝰ sperabis. Scuto circūdabit te veritas eius. ¶ Per hūc versuz ⁊ duos alios qui sequunt: ꝑsone illi sanctissime quā ꝓpheta supius introduxit: q̄ꝗ pulcherrimis allusionib⁹ dñi beneficia cōpromittit: vt cuius prius mores ꝑbauerat: eius ꝑmia digna narraret: que nra debet curiositas indagare: si tñ ipsius gratia suffragāte dignū possimus aliqd inuenire. Scapule dñi: sunt oationes mirabiliū: per quas velut gbusdā humeris: virtus diuina mōstrat. Pēne: sunt monita ꝓphetaruz: que si pura mēte recipiant: fideles animas ad celos vsqz pducūt. Queras forsitan: qd ista ꝓstabit obumbratio: vt per die sol nō vrat te: neqz luna ꝑ noctem: Itē quid pēne dñice conferant: Utiqz ꝓtectionē dñi quā velut maternā pietatē iter mūdi pericula te habere cognoscas: sicut ⁊ alibi scriptū est: Hierusalem hierusalē: quotiens volui cōgregare filios tuos sicut gallina pullos suos sub alis suis ⁊ noluisti: Scuto circundabit te veritas eius. Scutū istud: humanā illaz partem tñ ex qua opponit tegit: clypeus vo diuinus vndiqz nos murali munitione circundat atqz defendit. Ueritas aūt incarnatio christi dñi aduertenda est: sicut legit: Ueritas de terra orta est: que nos ⁊ scapulis obumbrat: ⁊ sub pennis suis sperare fecit: ⁊ scuti ꝓtectione custodit. ¶ Nō timebis a timore nocturno. A sagitta volante ꝑ die: a negocio pambulāte in tenebris ꝑa ruina ⁊ demonio meridiano. ¶ Sicut dixit supi⁹ genera defensionū: ita nūc in his duobus versibus denūtiat periculoꝝ modos: qz multo gratior salus fit cuz euitata cognoscit discriminum multitudo. Timor nocturnus: est hereticoꝝ tenebrosa suasio. Sagitta volans per diem: manifesta ꝑsecutio tyrānoꝝ. Negociū in tenebris cū prauo studio ꝑquirit: vnde bene credētiū cordis oculus obcecatur. Demoniū meridianū est: imane piculū feruore ꝑsecutionis accensuz: vbi ruina plerūqz metuit: qñ ifirmitas humana superat. Ruina eni dicta est: q̄ꝗ repetēs ima. Sed ꝑ has oēs allusiones diffinitioneſqz rerū: illud euidēter ostēdit: qz nihil hoꝝ metuere possumus: qñ dño ꝓtegēte saluamur. ¶ Cadet a latē tuo mille ⁊ decem millia a dextris tuis: ad te non appropinquabit. ¶ Luz de viro fidelissimo in prima parte loquerē: qm̄ mēbra capiti suo ꝓnexa sunt. In secunda parte venit ad dñm christuz: vt illos quos dei famulis insidiatos esse dixerat: peccatoꝝ suoꝝ retributionē subituros esse mōstraret. Sed hūc versuz paulo sollicitius ꝓquiramus. Nō eniz possunt a latē dñi vel a dextris eiꝰ cadere: qui iaz in beatoꝝ numero ꝑdestinati esse noscunt. Sed hoc de ꝑsumptorib⁹ bene dicit: qui illud se ꝓsequi credūt: qō minime ꝑmerent. Cadet dixit: quasi ad alta beatitudine corruēt: quā sibi temeraria nō fidelis aia ꝑmittebat. Latus aūt est dñi saluatoris corona iustoꝝ: que cum ipso: sicut ꝑmisit aplis: in resurrectione iudicabit. Nā hodieqz qñ iudices petimus ab impatore vel rege: sic eis dicimus: Mittite a latere vro: id est: qui vobiscū babet fidelissima deuotione ꝓsiliū. Latus enim dictū est: eo qō sub bracchio lateat. Et qz spes hominū inaniter sibi frequēter ꝑmittit excelsa: ex illa gloria

eos

eos dicit esse casuros: qui sibi supra merita sua talia pollicent. Et qñ isti rari sunt qui tantā ac talē spem habere noscunt: mille a latere eius asserit esse casuros: ab illa scilicet sūmitate iudicationis. A dextris aūt: qz multi putāt se ad dexterā collocādos: decem millia testat inde ruituros: qñ ⁊ ipsi falsa opinione conceperāt: qō in suis meritis nō habebāt. Hec autē sentētia illos specialr verberat: qui aliquo bono prosperitatis inflant: ⁊ sanctos se putāt esse cū non sint. Mille aūt ⁊ decē millia: finitū pro infinito numerū ponit. Sequit: Ad te aūt nō appropinquabit: hoc est quodlibet ex ipsis qui sibi regnū dei fallaciter pollicent: qui reuera lōge erūt a dño: qñ dū spem habēt in meritis suis: ad satisfactionis remedia non recurrūt. ¶ Uerūtamē oculis tuis ꝓsiderabis: ⁊ retributionē peccatoꝝ videbis. ¶ Oculis tuis: dixit diuinū illū lucidū ꝑspicabilēqz ꝓspectū: quo boīum merita iudicant. Iustitia eniz diuina ꝓsiderant boies: qui sunt ad sinistrā vel ad dexterā collocādi. Sequit: Et retributionē peccatoꝝ videbis: hoc est qō supius dixit: oculis tuis ꝓsiderabis. Illa eniz ꝓsideratio erit retributio meritoꝝ. Uidebis: id est: videri facies: sicut est illud: Dñs de celo ꝑspexit sup filios boīum: vt videat si est itelligēs aut requirēs deū. ¶ Qm̄ tu es dñe spes mea: altissimū posuisti refugiū tuuz. ¶ Cū supra de peccatoꝝ retributione loqueretur: subito intulit: Qm̄ tu es dñe spes mea: qō sensus superior nō habebat. Que figura dicit: Paradoxon: qñ exitus inopinatus vel nō expectatus ingerit. Intrēdamus aūt solliciti⁹ qd sit qō dicit ꝓpheta: Qm̄ tu es dñe spes mea: qz resurgēte dño: spem resurrectionis mēbra reliqua ꝓceperūt: que erāt posita in morte peccati. Precessit enim in capite: qō corpus reliquū in se sperare debuisset. Uerꝝ ista spes resurrectionis sancto viro ideo facta est: qz ipe dñs saluator per id qō mortuus est: refugiū suū noscit in altissimo posuisse: sicut in 30mo psalmo iam dictū est: Esto mihi in deū ꝓtectorē: ⁊ in domū refugij vt saluū me facias. Uñ merito sequit illius exēplū: per quē se in eternū nouerat esse victurū. ¶ Nō accedēt ad te ꝑmala: ⁊ flagellus nō appropinquabit tabernaculo tuo. ¶ Hic beatitudo assūpte humanitatis potēter exponit: qz dū in hoc mundo audeis ⁊ quitia ꝓtulerit ⁊ flagella: dicit tabernaculo eius: id est: sancto corpori nihil mali appropinquare potuisse. Merito: qz flagellū est vltio diuina: qō solet humana crimina resecare: sicut alibi legit: Multa flagella peccatoꝝ. Hoc ergo supra illuz verissime dicit nō venisse: qui se ꝑbatus est imaculata ꝓuersatione tractare. Hic eni flagellū positū est qō delicta castigat: qō imꝑobos actus vlciscit: ⁊ ideo negatum est ꝑ flagellū christo dño ꝓximasse peccatuz. Qō genus locutionis schema dicit Hypallage: que ⁊ in secularibus frequēter iueniit voluminibus ⁊ diuinis. ¶ Qm̄ angelis suis mādauit de te: vt custodiant te in oībus vys tuis. In manibus portabunt te: ne ꝑ vnq̄ offendas ad lapidē pedē tuū. ¶ In his duobus versibus verba sunt que dño christo diabolus de eius diuinitate dubitans cū eum tentare ꝑsumpsisset obiecit. Sed vbi ille cecidit: nos sollicite gradiamur: qm̄ cautela sequētis est ꝑcedens lapsus alienus. Sepe diximus in dño saluatore duas naturas: id est: dei ⁊ hominis vnitas atqz ꝑfectas: in vna eadēqz ꝑmanere ꝑsona: ita vt vnus esse dei filius ⁊ predicet ab oibus ⁊ credat: sicut ⁊ patres nostri veritatis ipsius illuminatione docuerunt: dicentes: solus ex trinitate filius formam serui accepit: que forma illi ad vnitatē ꝑsone coaptata est: id est: vt filius dei ⁊ filius hois vnus sit omnipotens Iesus christus: ne non trinitas: sed qō absit: quaternitas predicetur. Hinc est qꝰ quando humilia de ipso dicunt: humanitati sunt sine dubio deputanda: quādo aliquid potentius tonat: diuinis virtutibus cōuenit applicari: qō hic ⁊ iferius vtrūqz seruatū est. Nam qō legit: angelis mandatū vt eum debeāt custodire: infirmitatis humane est: sicut euāgelium quoqz testat: Apparuit aūt illi angelus de celo ꝓfortans eum. Et vt ipsam hominis naturam ꝑfectissime declararet: adiecit: Ne offendas ad lapidem pedem tuum: id est: ne in legem que in lapideis tabulis scripta videbatur incurreret: quam venerat gentes edocere eiusqz plenitudinem salutari infirmitate firmare. ¶ Super aspidem ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ conculcabis leonem ⁊ draconē. ¶ Hic iam diuina virtus exprimitur: que tantis rebus seuientibus imperauit. Nā omnia ista nomina: diabolo ꝓgruenter aptātur. Aspis est: dum occulte pcutit. Basiliscus: cum palam venenā disseminat. Leo: dum ꝑsequit innocentes. Draco: cū negligētes impia voracitate deglutit. Uerꝝ hec omnia gloriosio aduētu dñi pedibus ipsius prostrata iacuerunt. Solus enim tam ferocia voluit subdere: qui patri coeternus ⁊ ꝓsubstātialis ꝗm diuinitatem probat existere. Hec si diligenter sanctorum patrum predicatione tractemus: nec aliqua dementium heretica prauitate turbemur: omnia nobis sicut dicta sunt absoluta veritate constabunt. ¶ Qm̄ in me sperauit ꝑ ⁊ liberabo euz: ꝑtegā eū qm̄ cognouit nomē meū. ¶ Uenit ad tertiā partē: vbi dñs pater iustissimo illo viro: qui in prima parte noscit introductus clementi dignatione respōdit: vt corda fideliuz tali ꝑmissione roborarent. Hūc ergo beatū qui habitat in adiutorio altissimi: liberatuz ꝓ se a malis seculi istius cōpromittit: qm̄ spem suaz in ipsius virtute reposuit. Sequit: Protegā eū qm̄ cognouit nomē meuz. Exposuit quo modo eum liberanduz esse ꝑmiserit: scilicet vt ꝓtectus ab oibus insidys diaboli redat alienus. Causam quoqz pie liberationis adiunxit: Qm̄ cognouit nomen meū. Cognoscit nomen patris: qui filium non putat esse minorē: nec creaturaz existimat: vt quidam dementissimi volunt: sed creatorē potius mentis integritate ꝑfitet. ¶ Inuocauit me ⁊ ego exaudiā eū: cū ipso sum in tribulatione: eriꝑiam eum ⁊ glorificabo euz. ¶ Beato isti qui in ipsius ꝓtectione ꝓfidit: singulare ꝑmiuz dñs cōpromittit: vt eū inuocatus exaudiat: ⁊ duplici modo profuturā ꝓcedat. Dicit enim: Cū ipso suz in tribulatione: qō ad istum respicit mundū: vbi feruētius angustys mens deuota tribulat. Sic ⁊ ipse in euāgelio ꝑmittit: Ecce ego vobiscum sum vsqz ad consummationem seculi. Et vide quid sequit: Eriꝑiam eum ⁊ glorificabo eum. Ereptus vtiqz ex hoc mundo glorificādus est iustus: quādo in illa beatitudine collocatur: vbi iam locum tribulatio non habebit. ¶ Lōgitudine dierum ꝑadimplebo eum: ⁊ ostendam illi salutare meū. ¶ Adhuc exequit ꝑmia que promittit beato. Lōgitudo enim dieꝝ: vita eterna est: quā nullus terminat finis: sed in firmamento suo stabili robore ꝑseuerat. Sequit totius premij finis qui nō habet finem. Et ostendam illi salutare meū. Hoc est eniz qō fidelibus in summa remuneratione ꝑmittit: qz salutarem christū dñm contuent. Apparens enim ille ⁊ cordis illuminatione ꝓspectus: totam spem iustorum

desideriũq; complebit. Sic se & ipse in euangelio be
Joã.14. ne credẽtibus pollicet: Ostendã meipsum illis. Doc
enim: vt quidam volũt: ipsi christo non poterat dici:
qui & salutaris est dñs: & spes desiderata credẽtiũ: sed
melius: vt frequẽter dictuz est: intelligatur potius a
parte membrozum. Conclusio.

Mirabilis virtus psalmi huius: que ĩmũdos
spiritus fugat. Nam vnde tentare
diabolus voluit: ide a nobis supatus abscedit. Me-
moz est enim iniquus psumptionis sue: memoz est
diuine victozie. Ipse quippe & in nobis vincit: qui eũ
in se prozpria virtute superauit. Dicatur ergo a nobis
post omnes actus diei noctis aduentu: cognoscat nos
ipsius esse cui se recolit ante cessisse. Nec frustra tan-
tã gloziam psalmi huius in tali numero estimo collo
catam: que ter trina reuolutione denary: ad omnipo
tentẽ atq; idiuisibilẽ cognoscĩ tendere trinitatẽ.

Explicit expositio in psalmum. 90m.

¶ Psalmus cantici in die sabbati. XCI.

Onũ est ꝓfiteri dño: & psallere nomini tuo altissime. Ad an
nũtiãdũ mane misericozdiam
tuã: & veritatẽ tuã per noctez.
In decachozdo psalterio: cuz
cãtico in cithara. Quia delectasti me domi
ne in factura tua: & in operibus manuum
tuarum exultabo. Quam magnificata sunt
opera tua domine: nimis ꝓfunde facte sunt
cogitationes tue. Vir insipiens non cogno-
scet: & stultus non intelliget hec. Cum exoz
ti fuerint peccatozes sicut fenũ: & apparue-
rint omnes qui operant iniquitatez. Vt in-
tereant in seculũ seculi: tu autẽ altissimus in
eternũ dñe. Qm̃ ecce inimici tui dñe: qm̃ ec
ce inimici tui peribunt: & dispergentur oẽs
qui operant iniquitatem. Et exaltabit sicut
vnicozznis cozznu meũ: & senectus mea in mi
sericozdia vberi. Et despexit oculus meus
inimicos meos: & ab insurgentibus in me
malignãtibus audiet auris mea. Justus vt
palma flozebit: sicut cedrus libani multipli-
cabitur. Plantati in domo dñi in atrijs do-
mus dei nostri flozebunt. Adhuc multipli-
cabuntur in senecta vberi: & bene patientes
erunt vt annuntient. Quoniam rectus dñs
deus noster: & non est iniquitas in eo.

Salmus cãtici cõmonet nos: vt in vni-
uersis actibus nrĩs diuinitati grãs refer-
re debeamus. Psalmus enĩ: sicut sepe di
ctuz est: significat operas spirituales: que
sursum tendunt ad dñm christuz. In bis
enim cantare debemus: & gratias semper agere: qm̃
eius beneficio reddimur liberi: qui per nos sumus
peccatoꝫ nexibus obligati. Ipse enim cantat in psal
mo: qui omnem vitam suam in gratiaꝫ actione con
INTER stituit. Dies aũt sabbati: requies interptat: per quaz
cõmonemur ab omni prauo actione cessare: & feria-
tos aĩos a vitijs reddere opeꝫ celestium sanctitate.

Panc recte iudei nõ colũt: cũ obseruãtiã eius ad in-
tellectũ littere transtulerunt. Sed ille est in die sab
bati requies: qui pcepta dñi ad noui testamẽti signi-
ficantiã ducũt: & veraciter intelligũt: qõ in pfigura-
tione dictũ esse cognoscũt. Et ideo verba ecclesie in
hoc psalmo debem⁹ accipere: que nobis per diẽ sab-
bati futurã requiẽ cognoscĩ intimare. Diuisio.

Rimo ingressu ecclesia loquit: bonũ esse
cõmemozans laudes dño dicere: qõ insi-
pientez & irreligiosum prozitetur modis
omnibus ignozare. Secũdo: peccatozes
sicut fenum velociter asserit esse peritu-
ros. Tertio: dicit iustos flozere vt palmã: crescẽ aũt
sicut cedros libani: vt & ptinaces met⁹ cozrigat: & de-
uoti felici pollicitatione ꝓgaudeant. Expositio.

Onũ est confiteri dño: & psallere nomi-
ni tuo altissime. ¶ Sãcta mater ecclesia
dicit bonũ esse dño cõfiteri: vt in ipso ca
pite breuiter pfutura censeret. Confite-
mur autẽ (sicut sepe dictuz est) duobus
modis. Qm̃ peccata nra damnãtes misericozdiã dñi
iugiter postulamus. Cõfitemur etiã: cum beneficia
que suscipimus eius semp muneribus applicamus:
nec meritoꝫ nroꝫ esse dicimus: qõ ipsius miserätio
ne pstat. Quaprozpter quicquid hoꝫ fiat: bonum est
dño ꝓfiteri. Deinde ꝓuersa dicit ad dñm: Et psallere
nomini tuo altissime. A cõmuni intelligendũ bonuz
est. Psallere enĩz: significat pys operibus dñi mãda-
ta peragere. Ut sicut psalteriũ de superiozib⁹ sonat:
ita opatio nostra ad aures diuinitatis ascedat. Qua-
prozpter vno versiculo cõprehensum est: qõ sanctas &
multiplices ꝓcluderet actiones. ¶ Ad annũtiandum
mane misericozdiã tuã: & veritatẽ tuã per noctem. ¶
Mirabiliter vita nra: duob⁹ est sermonibus ꝓclusa.
Mane: significat gaudiũ: noꝫ aũt cognoscĩ ĩdicare
tristitiã. Et ideo qm̃ in beneficijs eius leti sumus: mi
sericozdiã ipsius annũtiare debemus: qz pstat indi-
gnis & malis: bonus est. Per noctez vo: id est: per tri
bulationem: qm̃ nos asperitates alique castigare no-
scunt: veritatẽ ipsius similiter annũtiare debemus:
qz merito patimur qõ delictis grauantibus sustine-
mus. Ita fit vt vtroq; tempore iustissime debeamus
laudes dñi ꝓfiteri. ¶ In decachozdo psalterio: cũ cãti
co † & cithara. ¶ Decachozdũ psalteriũ: decẽ pcepta le
gis significare manifestũ est: qz ipsa chozde sũt: quas
si bonoꝫ actuũ qualitate tangamus: salutare melos
efficiũt: & ad celoꝫ regna pducunt. Scire aũt debe-
mus: cur iste numerus tãte rei videat adiũct⁹. Ipse
est quẽ pithagozici tetradazathin vocãt: id est: qua-
ternitatẽ diuinã: qm̃ breuiter cõprehẽdit qõ p ifinita
tas sũmas noscĩ posse dilatari. Un⁹ enĩz duo: tres &
q̃tuoz faciũt decẽ: qui semp reuolutus atq; repetit⁹
in extẽsas & ifinitas supputatiões egredĩ. Neq; enĩ
in qbuslibet sũmis vltra istũ ordinẽ noui aliqd repe
rĩ: sed ita pbat esse cõposit⁹: vt ipse fiat semp nume
rabilis: cũ nullis nouitatib⁹ imutet. Merito ergo ta
lis calculus totius redẽptionis nre ꝓtinet formã: qui
per obliquas lineas charactere suo sancte crucis imi
tat figurã: & in digitis decozi circuli rotunditate cõ-
cluditur. Addidit: Cum cantico & cithara. Canticum
& cithara: est gaudium boni operis: id est: elemosyna
rum iocunda pbitio: sicut ait apostolus: Hylarẽ dato 2. Cor. 9
rẽ diligit de⁹. Cithara vo: res indicat actuales: que ĩ
cũ laboze & tẽsione fiãt: tm̃ habebũt fructũ maximũ:
si iuncto gaudio cõpleant. Ipse enĩ cãtat cũ cithara:

qui

Equi opas bonas pficit sine asperitate tristitie. ¶ Quia
delectasti me domine in factura tua: & in operibus
manuũ tuarũ exultabo. ¶ Intuere hanc regulã veri-
tatis vbiq; seruari: ne humanis viribus applicet: qõ
diuina fuerit largitate collatũ. Tũc enĩ elatio noxia
puenit: tunc supbia deo inimica turgescit: qm̃ aliqd
infirmitas humana de sua possibilitate pumpserit.
Quocirca delectataz se dicit mater ecclia in factura
domini: qm̃ quicquid boni acceperat: ipsi sancto pro
posito modis omnibus applicabat: & vt pdicte regu-
le integritas seruaret: nõ in sua felicitate: sed in ipsi⁹
operibus se exultare pfitetur: sicut & apostolus ait:
Epb. 2. Ipsius enim sumus figmentũ: creati in operibus bo
nis. ¶ Quam magnificata sunt opera tua dñe: nimis
pfunde facte sunt cogitationes tue. ¶ Omnia quidez
opera dei humanis sensibus profunda noscunt: & qõ
cunq; eozum quesieris altissimum sine dubitatione
cognoscis: sed melius est per verba ipsius predictas
operationes cognoscere: ne peregrinũ aliquid in me
dium videamur adducere. Postq; dixerat: Mane
misericozdiam & veritatem annuntiandam esse: per
noctem in decachozdo psalterio cum cantico & citha
ra: ipsa opera domini: ipsa miracula dispositionis ve
hementius obstupescit: & magnificentiam eius cum
summa admiratione prosequitur: vt tali imitatione
formati: mundi istius discrimina salutariter possim⁹
euadere. In qua re nimis pfunde sunt facte cogita-
tiones ei⁹: vt sicut diabolus per superbiã corruit: ita
humanũ genus humilitatis beneficio possit absolui.
Dicendo enim: Nimis pfunde: significat tanto plus
hanc estimationẽ altescere: quanto de ipsa potuerit
aliquis sedule vehemẽtius; tractare. Quaprozpter
illud hic perfecte scientie genus est: nosse deuz: talia
tantaq; prestare que humanus sensus nõ possit attin
Abachuc. 3. gere: sicut in abachuc ppheta legĩ: Consideraui ope
ra tua & expaui. ¶ Vir insipiens non cognoscet: & stul
Alii hec tus nõ intelliget † ea. ¶ Diuersis causis apta reddun-
tur. Naz sic de se dixit: Quia delectasti me dñe in fa
ctura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo:
& reliqua: ita incredulos prozitet beneficia domini
SCHE nõ posse cognoscere. Que figura dicitur Parison: id
est: equatio sententie: que sepe paribuz; plerũq; ꝓstat
DEF imparibus. Insipiens est: qui celesti sapientia vacua
tus: humanis versutys pbatur esse plenissimus. Iste
vtiq; non cognoscet opera dei: qz casuale credit esse
qõ geritur: sicut quidam philosophi dixerunt. Adi-
cit: Et stultus nõ intelliget ea. Stultus vtiq; est: qui
nec diuina cognoscit: nec ipsos seculi actus intelligit:
quos vulgo brutos vocamus. Merito ergo isti non
Alexorti fue rint intelligunt ea que superius dicta sunt: qz superne cõ-
templationis nulla ratione flammantur. ¶ Cum † ex-
orientur peccatozes sicut fenum: & apparuerint oẽs
qui operantur iniquitatem. Ut intereant in seculũ
seculi. ¶ Uenit ad ingressum zm⁹: in quo peccatozes in
isto quidez seculo sub brevitate temporis sicut fenũ
dicit flozere: sed in illa iudicatione vbi factis digna
recipiunt eos asserit celeriter interire: sicut Dieremi
Jsa. 40. as propheta dicit: Omnis homo fenum: & omnis cla-
ritas hominis vt flos feni. Nam qõ dicit: Et appa-
ruerint omnes qui operantur iniquitatem: futurum
iudicij tempus ostendit. Dic enim & si intelliguntur
multozum criminum rei: omnes tamen nobis appa-
rere nõ possunt qui operantur iniquitatez: maxime
quando spiritus ĩmundos hic videre nõ possumus.
Ibi enim cum ad iudiciũ venerint: humanis cõspe-
ctibus apparebunt. Sequit causa quare appareant
non vtiq; ad gloziam: sed ad ruinã: id est: vt intereat
in seculũ seculi. Et pulchre exposita est pena damna
tozum. Non enim sic pereunt: vt esse iam desinant:
sed in seculum seculi pereunt: qui nunq; a suis affli-
ctionibus exuunt. ¶ Tu autem altissimus in eternuz
domine. ¶ Subaudiendum: permanebis: nõ vt iudei
putauerunt tanq; hominem solum cõmuni sorte tru
cidandum. Aptum est enim hoc de dño saluatoze sen
tire: vt ecõtrario ꝓuincatur perfidia nefanda iudeo-
rum. ¶ Qm̃ ecce inimici tui domine † peribunt: & disp Alii qm̃ ecce inimici tui
gentur omnes qui operantur iniquitatem. ¶ Inimici
dei: sunt demonũ cultozes: vel quicunq; pceptis ei⁹ DOC
obuiare monstrantur. Nec inimicitia dei quidem di
citur: sed resistenti potius noxia cõprozbatur. Se enĩ
persequitur: qui domini iussa nõ sequitur: Ille enim
nescit pius creator irasci: nisi quando nobis existere
videmur aduersi. Deniq; subiungit qui sunt isti ini-
mici: id est: qui operant iniquitatem. Di dispergen-
tur: quando a grege domini fuerint segregati: quan-
do regnum eius nõ meruerint introire: qz illic ꝓgre-
gari nequeunt: nisi qui domino deuotissima intẽtio-
ne placuerunt. ¶ Et exaltabitur sicut vnicozznis cozznu
meũ: & senectus mea in misericozdia vberi. ¶ Unicoz
nis: interdũ superbiam indicat: sicut in alio psalmo
iam dictũ est: Et a cozznibus vnicozznioꝫ humilitatez Pso. 21.
meam. Dic aũt exaltationez significat vnitatis: qua
merito dicit ecclesiam in fine seculi exaltandaz esse:
quando fideles munera pbantur digna recipere. Il-
la aũt vnitas: fortitudo sublimis est. Et tanq; in hoc
seculo cozznua ozznant iumenta: ita ibi sanctozum glo
ria decozat ecclesiam. Exaltabit enim dixit: qz pecca
toribus in tartaruz humiliatis: illius sublimitas cel-
sioz apparebit. Sequit: Et senectus mea in miseri-
cozdia vberi. Senectus candidũ caput habet: que si- DOC
militudo vt arbitroz hic iuste datur ecclesie: qm̃ oia
merita sanctoꝫ tanq; cani capitis purissima luce ful
gebunt. Nec incassum addidit: Mea: qz senectus hu
mana mozbis grauissimis sauciata tendit ad finem:
querelis onerosa: coloze defozmis est. Cõtra: senect⁹
ecclesie ad vitam ducit ppetuam: ad beatitudinem
mirabilem: ad pulchzitudinẽ singularẽ: vt luceant si
cut angeli dei qui meruerunt in illa ꝓgregatione nu-
merari. Subiunxit etiam: In misericozdia vberi: vt
& multa intelligeres dona & beneficia sine dubitatio
ne perpetua: qõ totũ contra seculi istius senectutem
dicitur: que malis ingrauantibus onerat. ¶ Et † respe Alii despexit
xit oculus me⁹ inimicos meos: & † insurgentes in me Alii ab insur-
† malignantes audiuit auris mea. ¶ Inimici scilz sunt gentibus
ecclesie: quos superius dixit operarios iniquitatum. Alii malignã tib⁹ audiet
Tunc aperte in illa iudicatione videbunt: quando
qui hic celati sunt: ibi cum suis operibus apparebũt.
Quos tunc iratus respicit: quando in sinistraz partez
segregatos esse cognoscit. Sequit: Et insurgentes in
me malignãtes audiuit auris mea. Insurgẽtes sunt:
malignantes diuites huius seculi: qui hic paupertatẽ
ecclesie impia elatione despiciũt. Nos audiũt aures
oĩum fideliũ: qm̃ increpationib⁹ ppzys sua desideria
factaq; ꝓdemnãt. Dicturi sunt enĩ: sic Salomon di- Sap. 5.
cit: Quid nobis pfuit supbia: aut qd diuitiarũ iactã-
tia ꝓtulit nobis: &c. Ibi enim audiunt sua vota da-
mnãtes: qui se in hoc seculo beatissimos estimabant.
¶ Justus vt palma flozebit: vt cedrus libani multipli
cabit. ¶ Ad ingressuz tertiũ sancta venit ecclesia: vbi
sic per cõparationes memozat pmia beatoꝫ: sicut su

perius dixit damnari posse facta peccatiū. Seno enī cōparati iūt peccatores:qō delectabili gdē viridita-
ETY te oziē:sed celerrimo fine siccaē. Justum vo dignissi
me cōparat palme. Palma enim dicta est:q̄si pacis
alma:que pmiū est in agone vincētib⁹:sicut apls dic:
Phil.3. Nunc tendo ad palmā supne vocationis. Dec supra
terrā hispida est:z gbusdā tumoribus inequalis:sed
vbi ad superna pcesserit:dulcissimoz fructuū suaui
tate cōplet:z q̄si gbusdam radys ornata distendit.
Sic iustoz cōuersatio in hoc mūdo duris est laboribus plena:sed in supnis pbat esse pulcherrima. Se
quit cedri secūda cōparatio:que multo palmis probatur excelsior. Lignū bñ olens ad pondera portanda fortissimū:qō lz pcerū vbiqz nascat:in libano trī
monte celsius inuenit. Ita iustus multiplici laude
celebratus:z cedri pceritatē:z pulchritudinē dictus
SCHE est habere palmarum. Que figura dicit Ison:id est:
eqlitas:qū res alique parilitate siles:adhibita laude
vel detractione iungunt. [Plantati in domo dñi:in atrys domus dei nostri florebūt.] Qm̄ iustos viros electis arboribus cōparauit:nunc amenitatez z pulchritudinem ecclie catholice breuissima cōmemoratione designat:in qua dū plantatio dicit:pdestinatio dñi significat:qz nisi gs in ea plātatus fuerit:cremētum felicissimū nō habebit. Cōsidera etiā q planta tos in domo dñi in atrys florere manifestat:scilicet qm̄ qui in ista ecclesia per gram dñi plantant:in illo ingressu Pierusalē modis oibus florebunt. Atrium enīz:initiū dī mansionis:domus aūt interiora membra designat:z vtrūqz simul vni rei nō pōt pouenire. Dic enim iustus bñ dicit plantatus:qui radicib⁹ virtutū terrenis visceribus firmiter cōtinet. In atrys enīz merito florebit:qñ in illo resurrectionis initio:
Matth. 25. audiri muneris felicitate gaudebit:id est: Uenite be
nedicti patris mei:pcipite regnum qō vobis paratuz
est ab origine mundi. [Adhuc multiplicabunt in se
necta vberi:z bene patiētes erūt.] Senecta hoium
arida arqz sterilis est:ecclesia vo tunc magis incipit
esse vberruna:qñ ad finē seculi fuerit dño miserāte
pducta. O senectus viridis:z floribus cōparata maturitas apparet:qñ domus ista celo tegit:in qua homines plantant vt floreant. In fine siquidem seculi sanctoz numerus crescit:z persecutionibus crebris agit:vt cito predestinatoz numerus impleat. Sic z
superi⁹ dixit: Et senectus mea in misericordia vberi.
Addidit: Et bene patientes erūt:qz beatoz passiōes
Al. rectus celorum regna cōquirunt. [Ut annuntiet: Qm̄ Iustus dñs deus noster:z nō est iniqtas in eo.] Sancti quos superius dixit:bene patientes erunt:dum cepe rint pmia diuina suscipere:annuntiabūt:qm̄ iustus est dñs:id est:qui seruis suis promissa dona complevit. Et nō est in eo iniquitas:vt in hoc mundo pro se non pertulerit periclitari:quos ibi non ornabit corona martyrij.

Conclusio.

Cōmonuit nos sancta mater ecclesia:quem admodum peccatores vt fenum pereant:z iusti vt palma floreant. Dixit etiaz qua vicissitudine gaudeant qui hic crebris afflictionibus ingruant. Ipsa est dies sabbati quā titulus predixit in qua iusti sub exultatione laudes domini celebrabunt:z liberati a mundi huius pseculionib⁹ feriata securitate gaudebunt. Ne desperemus bona pmisit: ne peccemus grauiter comminata est. Sic totū pro nobis agitur:quod nos admonere dignatur.

Explicit expositio in psalmū.91ᵐ.

Laus cantici ipsi dauid:in die ante sabbatum:quando terra fundata est. XCII.

DOminus regnauit decorem indutus est:indutus est dñs fortitudinē z precinxit se. Etenim firmauit orbem terre: qui non cōmouebit. Parata sedes tua ex tunc:a seculo tu es. Eleuauerūt flumina domine:eleuauerunt flumina vocem suaz. Eleuauerunt flumina fluctus suos:a vocibus aquarū multarū. Mirabiles elationes maris:mirabilis in altis dñs. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis:domū tuam decet sanctitudo:dñe in longitudine dieruz.

Anticū:ad laudē diuinitatis sepe dixim⁹ pertinere. Nam qō addidit: Ipsi dauid: christo dño pbat aptatū:qui vere dicit manufortis ac desiderabilis:qm̄ z solus pōt prestare que vult:z a suis cultoribus vnica affectione desiderat. Sequit: In die ante sabbatū:sexta feria significat:que sabbatū fine dubitatione pcedit. Sed dū legat in genesi:tertio die aridā
Gen.1. apparuisse:ingrendū est:cur terrā sexto die dicat esse
fundatā: Sz hic boiez debem⁹ accipe:qui per terraz
Ibidem.3. ogrueter aduertit:sic est illud: Terra es z in terram
ibis:quē iter initia rerū sexto die creatorē legim⁹ pdidisse. Et sic eū sexta luce fecit:ita illū veniēs eadem etate repauit. Pria enī etas:aucte patrū:ab Adā vsqz ad noe legit cōprehēsa:scda a noe vsqz ad abraā: tertia ab abraaz vsqz ad dauid:q̄rta a dauid vsqz ad trāsmigrationē babylonie:qnta a trāsmigratione babylonie vsqz ad pdicationē Joānis:sexta vo etas a pdicatiōe Joānis agit vsqz ad finē seculi:in qua dñm saluatorē venisse manifestū est:qñ bomini varys casibus fluctuāti:fundamēta sue fidei ppitiatus indulsit. Tūc enim fundata est terra:qñ in eū humani generis est firmata credulitas: Et ideo laus sancte icarnationis eius psalmi isti⁹ cōtextione cantat. Prim⁹ locus est a pulchritudie ipsi⁹:deinde a fortitudie:tertio ab operibus:quarto a potestate:qnto a laudibus vniuersitatis:sexto a veritate dictoz:postremū a laude dom⁹ ipsi⁹:quā decet eterna exultatione gaudere. Sic istis septē sedib⁹ argumētoz demonstratiui generis est formata laudatio. Sed pro diuisionib⁹ sic in alys psalmis fecim⁹:quātitatē numeri sufficit poni:qñ z ipse calculus apte dispositus res cōtinuas separare dinoscitur.

Expositio.

DOminus regnauit decorē †induit. Dic pōmus est locus argumētationis:quez diximus a pulchritudine. Nā que ventura erant:pbeta respiciens:regnaturū dñz magna exultatione cōcelebrat:nō qz dominari cepit ex tempore:sed qz humano generi rex eternus manifestatione sancte icarnationis inotuit. Sequit: Decorem induit:id est:pulchritudinem sue maiestatis ostendit:sicut in euāgelio legit:qñ transfiguratus est in monte thabor corazz discipulis suis: Et resplendit facies eius vt sol:vestimēta ei⁹ facta
Mar.17. sunt alba vt nix:q̄lia fullo nō pōt facere sup terram.
Et †Induit dñs fortitudinē z precinxit se. Iste locus
Al. indut⁹ est est secūdus:quē diximus a fortitudine. Et respice q̄
TOP

prius coma in eodē vbo finiuit:vñ posterius incho-
SCHE auit. Que figura dicit Epembasis:quotiēs ad decorē
dictionis sermo aliqs iterat:sicut est illud: Psallite
deo nostro psallite:psallite regi nostro psallite: z bis
similia. Fortitudinē vo induit:qñ impressione sua in
Joan.18. deis se tenere querētibus respondit: Ego sum: At illi
abierunt retroruz:z terrore magno perculsi:qui ad
vim faciēdā venerāt:ipsi potius corruebāt. Si duo
ista spūaliter accipiamus:oīno cōueniūt. Decorē induit eis:quib⁹ fidei veritate dei fili⁹ apparebat. Fortitudinē aūt induit aduersus eos qui ei credere noluerunt. Judiciū cōminando pdicēs eis:debitas penas impios esse passuros. Precinxit se:illud forte significat:qñ precinxit se lintheo:z pedes discipulis lauit. Illa enim humilitas z decorē habuit:qz dignatus est celoz dñs humillimū obsequiū suis famulis exhibere. Habuit z fortitudinē:qz per humilitatem:diaboli
malitiam supbiāqz pstrauit.] Etenim firmauit or-
TOP bem terre:qui nō cōmouebit.] Tertie argumētationis locus oboziē:quē superius diximus ab operibus. Firmauit enim orbē terre:id est:ecclesiaz:qñ in euā-
Mat.16. gelio dixit: Tu es petrus:z super hanc petram edificabo ecclesiaz meā:z porte inferi nō prevalebūt adversus eā. Uera laus:mirabile preconiū:vt terra illa que significat ecclesiaz:toto orbe diffusam nō cōmoueat vllatenus:q̄uis ista frequenti pcussione vexetur.] Parata sedes tua deus:ex tunc a seculo tu es.]
TOP Ipse est quartus locus quē supra diximus ex potestate: Siue illā sedem vult intelligi:qua sedet ad dexteram patris:siue istam quā habet in mente fidelium: sicut legit: Super quē requiescet spiritus meus:nisi sup humilē z quietū z trementē verba mea: Parata significat predestinationē:qz totum in illa veritate consistit:quicqd in administratione mundi euenire contigerit. Ex tūc:christi significat incarnationē:que fuit ex maria virgine:qñ apl⁹ suos:z ceteros fideles:plenitudinē sue maiestatis edocuit. A seculo:deitatē qua coeternus regnans cuz patre:nescit esse sub
DOG tēpore. Per hec enim vba:vna qdē pslona:sed due si
gnificant nature dñi christi. Unde necessarium est
banc regulā per loca cōgrua:sicut patrum firmat auctoritas:sepius cōmonere. Atqz vtinā sic dementiū
bereticoz cōquiescat improbitas:vt hoc magis im
Al. voce suas Eleuauerūt flumina flu ctus suos Al. altis poztune q̄ necessarie repetere videamur. [Eleuauerunt flumina dñe:eleuauerūt flumina †voces suas:
a vocib⁹ aquarū multaz. Mirabiles elationes ma-
TOP ris:mirabilis in †excelsis dñs.] Iste gntus est argumentationis locus a laudib⁹ vniuersitatis:vbi propheta intuitu diuine charitatis exultās:flumina dñi
SCHE dicit emanare preconia. Que figura dicit Prosopopeia:quotiens inaiatis rebus verba tribuunt. Quod scbema in scripturis diuinis creberrime reperit. Sz bonū est vt queramus que sunt ista flumina que vo
ces suas eleuant in clamorē: Apostoli scilicet:qui de
Joan.7. spiritu sancto potati sunt:sicut in euāgelio:caput fluminū:z fons aquarum dñs ipse testat: Qui credit in me:flumina de ventre eius fluent aque viue. Ipsa ergo flumina:manauerunt sermones irriguos:ipsa in predicationib⁹ suis voces erexere sanctissimas. Que merito eleuate dicte sunt:qñ auctoz laudes suas salutariter obtulerūt. Mundana enim flumia cursus suos nō erigunt:sed potius in inferioza demergunt. Nā postq̄ de apostoloz pdicatione dixit:nūc exponit quēadmodū ecclia dñi largitate pficiat. A vocibus aquaz multarū:gentes significat:que ad catholicā fidem dñm laudādo pueniūt. Ab istis ergo vocibus mirabiles facte sunt elationes maris:id est:a seculi istius salo:aiarū puenit salutaris ascensus. Ma
DEF re enim est salsaz aquarū copiosa collectio:sic eccle
sia sapientes pplos in catholica vnitate cōplectitur.
Quoz mirabiles elationes tūc fiūt:qñ in mandatis
dñi firma mēte pfistunt. Et hec oīa ad ipsuz referūt
per quē vniuersa que sunt bona proueniunt:sicut Ja
cobus apls dicit: Omne datū optimū:z omne donuz
pfectū desursum est descendēs a patre luminū. Ait:
Mirabilis in excelsis dñs:qz mortalium laudabilis
Jaco.1. vita nō est:nisi illoz quos ipse facit excelsos. [Testi
monia tua credibilia facta sunt nimis.] Dixit de ad
uentu dñi ppbeta que fieri veracissime preuidebat:
TOP nūc ipsum genus laudis exponit:qñ testimonia prophetarū nimis credibilia facta sunt:duz incarnatio verbi que pdicta fuerat mundo salutaris apparuit.
Huius enim glorioso aduētu reuelata sunt:que in sacris libris tenebant occulta. Quis enim sapientiū de
pmissione munerū dubitare possit:qñ ipsa plenitu-
do que pmittebat aduenit: [Domū tuaz decet †san
Al. sanctitudo ctificatio dñe:in longitudinē dierū.] Septimus lo-
TOP cus qui restabat adiunctus est:quē diximus a laude dom⁹ ipsi⁹ debere signari. Dom⁹ itaqz dñi:est vniuersalis ecclia:que per mūdi ambitum nosciē pstituta. Hāc decet sanctificatio:id est:aduentus tui copiosa
bñdictio. Ipm̄ enīz decus est qō ornamēta oīa possit
excedere:qz sic ornat vt nunq̄z deserat:sic cōponit vt nullatenus dissipet. Uerum hec sanctificatio:qō est pstantissimū decus:nō ad momētū tribuit:sed sub eternitate pstat. Longitudo enīz diez:eternitatē significat:que nullo pōt fine cōcludi. Nā sicut qdē dixit: Longū nō est in quo est aliqd extremū. Sic totius demonstratiui generis septē partib⁹ dñici aduē tus est laudata pfectio.

Conclusio.

Ecce sexta sabbati in incarnatione dñi quam titulus pdixit ostensa est. Audiant insipiētes hūc psalmū qui purāt splendidū aduentū dñi aliq̄ derogatione fuscandū. Per ipsuz declarata est boib⁹ potētia sanctissime trinitatis: Per ipsuz sacri baptismatis lauacra puenerūt: Per ipsuz beate cōmunicationis dona collata sunt: Per ipm diuersa carismatū munera floruerūt: Per ipsum mors occubuit: vita surrexit: Per ipm diabolus vict⁹: Per ipz hō nosciē esse liberatus. Exultant angeli: gloriantur celi: z pnefas adhuc homo ingratus redditur: cui singulariter subuenisse monstratur.

Explicit expositio in psalmum.92ᵐ.

Ipsi dauid quarta sabbati. XCIII.

DEus vltionuz dominus: deus vltionum libere egit. Exaltare qui iudicas terram: redde retributionē superbis. Usquequo peccatores dñe: vsquequo peccatores gloriabunt: Effabunt z loquentur iniquitatē: loquentur oēs qui operantur iniustitiā. Populū tuuz dñe humiliauerunt: z hereditatē tuā vexauerunt. Uiduaz z aduenā interfecerunt: z pupillos occiderunt. Et dixerunt non videbit dñs: nec intelliget deus iacob. Intelligite insipientes in pplo:

⁊ stulti aliquando sapite. Qui plantauit au
rē nō audiet: aut qui finxit oculum nō consi
derat? Qui corripit gentes non arguet: qui
docet hoiez scientiā? Dñs scit cogitationes
hoium: qm̄ vane sunt. Beatus homo quez
tu erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eū.
Ut mitiges ei a diebus malis: donec fodiat
peccatori fouea. Quia nō repellet dñs ple-
bem suam: ⁊ hereditatē suā nō derelinquet.
Quoadusq; iustitia cōuertatur in iudiciuz:
⁊ qui iuxta illam: omnes qui recto sunt cor
de. Quis cōsurget mihi aduersus maligna-
tes: aut quis stabit mecum aduersus opera
tes iniquitatē? Nisi qz dñs adiuuit me: pau
lo minus habitasset in inferno anima mea.
Si dicebaz motus est pes meus: misericor
dia tua dñe adiuuabat me. Secundū multi
tudinē dolorū meorū in corde meo: consola
tiones tue letificauerunt aiaz meā. Nunqd
adheret tibi sedes iniquitatis: qui fingis la
borem in precepto. Captabunt in animam
iusti: ⁊ sanguinē innocentē cōdemnabunt.
Et factus est mihi dñs in refugium: ⁊ de⁹
meus in adiutorium spei mee. Et reddet il-
lis iniquitatez ipsoz: ⁊ in malitia eoz disper
det eos: disperdet illos dñs deus noster.

CUm illa verba nota sunt que precedūt.
Quid sit quarta sabbati: oportet nos di-
ligentius pscrutari. Quarta sabbati est:
a sabbato q̄rta feria: quo die dñs in pnci
pio mūdi luminaria celi mirabili dispo
sitione cōstituit. Hoc aptandū est ad sanctos viros:
de qb⁹ psalmus iste dicturus est. Qui merito celi lu
minarib⁹ cōparant: qm̄ in terra celesti cōuersatione
resplendent. Magno aūt mysterio hūc ⁊ duos prece
dentes psalmos taliū dierū cōmemoratione pnota-
uit: vt per significantias rerum: virtutē videreť indi
care psalmorum. Diuisio.

CUm respiceret ppheta humanū genus
detestabili psuasione confundi: ⁊ putari
deū curā nō habere mortaliuz: qm̄ versa
vice iustos videbat cōtrarietate premi:
⁊ impios psperitatibus eleuari. In pma
parte dñm rogat: vt retribuat supbis per quos mun
dum tali estimatione cognouit esse vitiatum. Scōa
parte: ipsos inuebitur: qui stultis murmurationibus
blasphemabant: vt deū putarent humanarū rerum
sollicitudinē nō habere: dum ipse creaturis suis pro
beť intelligentiā prestitisse: beatum illum estimans
qui mundi istius felicitate despecta in diuina reuerē
tia perseuerat. Tertia: ad eorū animos inuitandos
dñm sibi dicit fuisse refugiū: ⁊ futurū vindicem fore
peccantium. Expositio.

Deus vltionū dñs: deus vltionum libere
egit.] Uidens ppheta blasphemoz iniq
tates in magnā profluisse licentiam: di-
strictionē eis dñi: quasi terribilia fulmi-
na cōminat: vt tante maiestatis timore
perterriti a suis peruersitatibus redderentur alieni.
Dicit enim: Deus terribile nomen: qm̄ ex timore de-
scendit. Et vt dñm itelligas saluatorē: sequit: Ultio-
num dñs: id est: qui iudicaturus est mundū: ⁊ vltioni
bus iustis affligere veniet obstinatos. Quis ergo ta-
li nō terreat audito: Quis nō pauescat iudicem: qui
se pōt intelligere peccatorē? Repetit: Deus vltionū
libere egit: id est: nullo impediēte iudicauit: sicut fe-
cit qū pharisei ⁊ potestatem habentibus suas neg-
tias imputauit. Libere quoq; egit: qū in templo do-
cuit populos tanq̄ potestatē habens. Sic ⁊ in alio lo
co pater de ipso dicit: Ponā super salutari meo: fidu Pſ.11.
cialiter agam in eo. Quapropter cōstat eum egisse li
bere: cuius nec veritas reprehendi poterat: nec pote-
stati obuiari posse cōstabat. In illo enim voluntaria
humilitas: nō patiētie necessitas fuit. [Exaltare qui
iudicas terram: redde retributionē superbis.] Exal-
tare dicit humili: qui ab impys cōprehensus nosciť
esse crucifixus. Sed q̄uis ista pro nostra redemptio
ne ptulerit: tūc exaltatus est coram discipulis in ma-
iestate sua: qū eū ad gloriā cōstat resurrexisse perpe-
tuā. Orat ergo sanctissimus: qō scit esse venturū. Nō
enim imperatiua vba sunt: sed per hec sententia cer-
ti animi ⁊ deuotio desiderantis ostendit. Sequitur:
Qui iudicas terrā: vt aperte demonstraret dñm chri
stum: qui terraz: id est: homines terrenos maiestatis
sue ditione iudicabit. Et vt hoc de impys debuisses
aduertere: subiunxit: Redde retributionē superbis.
Superbi enim illi sunt qui in sua malignitate defi-
ciunt: nec aliquē satisfactione ad dñi videnť miseri-
cordiā puenire. Supbus aūt ⁊ diabolus dicit: ⁊ qui
eius peruersitatibus obsecundat. Istis ergo retribu-
tio reddenda est: cuz audierint: Ite in ignem eternū Mat.25.
qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. [Usquequo
peccatores dñe: vsquequo peccatores gloriabūtur?]
Adhuc in sensu supiore psistens: de illis peccatorib⁹
dicit: qui obstinata volūtate durescunt. Dicēdo eniz:
Usquequo peccatores gloriabuntur: istud seculum
significat: in quo superbie sue nō habent modū. Nā
in die iudicij gloriari nō possunt: qui penas debitas
cōsequunť. Repetitio enim ista: dolorem diuturne
expectationis ostendit: qz semp innocētibus grauis
est criminosoz cōspecta iactantia. [†Pronuntiabūt Alt. effabunt
⁊ loquenť iniquitatē: loquenť oēs qui operant iniu-
stitiā.] Pronūtiare: est aliqd coza alys publica voce DEF
narrare. Dicit enim de illis qui nō solū corde conci-
piunt mala: verū etiam ea sub libertate disseminant:
vt ⁊ se perdāt: ⁊ alios deceptos inficiant. Sequit: Et
loquentur iniquitatē. Cum sit pronuntiare loqui: il-
lud mihi significare videť: vt pnuntiationes: publi-
cas suasiones debeamus accipere. Loqui aūt: lz pri-
uatas collocutiones aduertere: ne qō tēpus esset qō
a culpis improboz redderēť alienū. Iniquitatez vo
ad vtrūq; pertinere nō dubiū est: qz de illis dicitur
qui puerilis loquacitatib⁹ efferunť. Uerū ne illud lo
qui solū mō sermonū esse sentires: addidit: Qui ope-
ranť iniustitiam: vt ⁊ sermone ⁊ opere detestabiles
iugiter apparerent. Diligenter aūt intende: quemad-
modum vsq; ad finem diuisionis huius augmenta
semper scelerum facit. Quod schema dicit Clymax: SCHE
id est: gradatio. Exaggerantibus enim: ad superiora
crescere decorus ascensus est. Quod etiam in virtu-
tibus fecit apostolus dicendo: Quis nos separabit a Ro.8.
charitate christi? Tribulatio: an angustia: an fames
an nuditas: an persecutio: an gladius? ⁊c. [Populum

Eruū dñe humiliauerūt: ⁊ hereditatē tuā vexauerūt.]
Populū tuū: veros dicit fideles: quos idē phibet hu-
miliatos: qm̄ deo fieri contumelias audiebant. Ne-
cesse est enim deuotū famulū dolore cruciari: qū ir-
reuerentissimū aliqd de dño cōtingit audire. Vere-
ditatē vo: pplos significat christianos: quos ſō dicit
esse vexatos: qz innumeris cladibus eos superbi pse
cutores atterere tentauerūt. Et respice q̄ moderato
vbo: vexatos dicit esse nō pditos: qz semp fideles tē-
tatione pficiūt: ⁊ quāto plus illis humana vis igerit
Eccle.27. tanto amplius defensio supna pstat. Sicut salomon
dicit: Argentū pbat ignis: ⁊ hoies acceptos tentatio
tribulationis. [Uiduā ⁊ aduenaz interfecerunt: ⁊ pu
pillos occiderūt.] Legit quoq; Esto pupillis vt pa-
Ibidē.4. ter: ⁊ pro marito matri illorum. De aduena quoq; in
Deute.10. Pentateucho sic iubet. Peregrinū ⁊ aduenā nō no-
cebis. Aduene enim ⁊ ipsi fuistis in terra egypti. Dic
ergo vt crimen exaggeret: interfectas ait viduas: ad-
uenas ⁊ pupillos: vt quos dñs tuēdos atq; iuuādos
RHE esse precepit: eis manus scelerata non parceret. Ecce
argumentū qō dicūt oratores a laude rei lese: quam
bene tūc veritas pfudit: qō nūc ad vlus verisimilis
subtilitas humana cōuertit. [Et dixerūt nō videbit
dñs: nec intelliget deus iacob.] Exaggerauerūt super
bi nequitias suas: vt homicidijs atq; oppressionibus
innocentū ad cumulū mali: blasphema quoq; verba
SCHE subiungerēt. Que figura dicit, Sarcasmos: q̄ſt vſq;
ad pulpas penetrans hostilis irrisio. Dicebant enim
dñm nō videre que pbabant sub inigtate peragere:
estimantes mala sua nō respici: qū se nō sentiebant
sub celeritate percelli dementes: qui patientiaz dñi
traxerunt ad infirmitatis iniurias: cuz facta sua: nec
videre eū dicerent: nec intelligere posse sentirēt: duz
Exech.18 ille pius moderator exclamet: Nolo mortē peccato-
ris: sed ve ꝓuertat ⁊ viuat. Deus aūt Jacob dicit: de⁹
christiani populi. Solet enim hoc nomen scriptura
diuina repetere: qz per ipsum subsequens catholica
significat ecclia. [Intelligite †nunc qui insipientes
Alt. nō hēt †estis in ppl'o: ⁊ stulti aliquādo sapite.] Exposita con
suetudine malignoz: venit ad secū dā partem in qua
eos cōmonet vt tandē aliquando a nefanda ꝓtuasio
ne discedant. Insipientes illos vocat: qui in ecclesia
cōstituti: seculi istius felicitate mordenť. In populo
aūt: ideo subiunxit: qz prauas intelligentias suis con
uenticulis publica voce denuntiant: ⁊ docere viden-
tur qō ipsi pessima intentione didicerunt. Stultos
aūt illos dicit: qui vere religionis experti aperta con
tradictione blasphemant dicentes: nec videre deuz
qō hoies faciunt: nec intelligere que delinquunt. Se
quit: Stulti aliquādo sapite: id est: dementes aduer-
tite dñi pietatē: qui talia putatis dñm negligere: que
suis pceptis cognoscit inbibere. [Qui plantauit au-
rem nō audiet: aut qui finxit oculum nō cōsiderat?
Alt. aut Qui corripit gentes nō arguet: †qui docet hoiez scie-
tiā?] Dis duobus versib⁹: per singulas sententias de
currit pulcherrima nimis ⁊ absoluta pbatio: que tū
increpatiue legenda est. Dicit enim: Qui tribuit au-
rem diuersis creaturis suis: sibi denegauit auditum?
Qui plasmauit oculū: nō habebit aspectuz? Qui pre-
dicationibus ppbetarū gentes arguit: ipse minime
iudicabit? Qui docuit hominē scientiā: ipse rationis
indiguus permanebit? Quin potius artifex rerū mo
dū vniuscuiusq; dispēsans: nulli creaturarū tātū tri-
buit: quantuz in se esse cognoscit. Desinat ergo vana
presumptio imaginari velle falsissima. Sola enim
diuinitas est: que ola veraciter: ola potest nosse perfe
cte. Inspiciamus etiā q̄ pulchre locutionis ordo de-
currat. Dicit enim: Qui plantauit aurem: ⁊ nō sequi-
tur: nō habet aurē: sed dixit: nō audiet. Talis etiam
modus locutionis sequit: Aut qui finxit oculū: non
dixit: nō habet oculū: sed dixit: nō cōsiderat: vt osten
deret vtutes audiēdi videndiq; in deo esse nō mem
bra. Quas argumētationes breues atq; lucidissimas
enthymemata: id est: mentis conceptiones dialetici
appellare voluerunt. Das pro breuitate sui oratores
frequenter pprys distinctionibus aptauerunt. Dic SYL
aūt syllogismus cōstat ex ppositione ⁊ conclusione:
sibi tū vtrisq; cōtrarys: sicut hic factū est. Nam pro
posuit: Qui plantauit aurem: cōclusit ex cōtrario: nō
audiet: ⁊ reliqua que in eo vsu sequunť huiusmodi.
[Dñs †nouit cogitatiōes hoiuz: qm̄ vane sūt.] Post Alt. scit
illa que dixerat: sequit vera sententia: qm̄ talium ho
minū cogitationes qīno sunt vanissime. Et bene di-
ctuz est: Dñs nouit: qz ipsi se per se nosse nō possunt:
qui prauis cogitationibus occupant. Uanū enim di
cimus: qcqd a veritate discedit: quicqd pficuum nō
habet fructuz. [Beatus homo quē tu erudieris dñe:
⁊ de lege tua docueris eū.] Cōtra vanos bene ponit:
Beatus. Nam sicut illi caducis cogitationibus illu-
dunt: ita isti doctrine celestis veritate firmant. Ue-
nit ergo ad illos: quos in titulo psalmi celi luminari
bus cōparauit. Sed hoc beatitudinis genus quēad-
modū pueniat: cōsequēter exponit dicens: Et de le-
ge tua docueris eum. Isti enim nō vanitatib⁹ illudū
tur: sed vera doctrine qualitate cōplenť: fiuntq; re-
uera beati: qm̄ celestis sapiētie munera perceperūt.
[Ut mitiges †eum a diebus malis: donec fodiat pec Alt. ei
catori fouea.] Istud iaz sancte legis cōstat esse bene-
ficiū vt in aduersis mundi istius discat: christianus
patientiā: qua mitiganť semp aduersa. Legit enim:
Expectans expectaui dñm: ⁊ respexit me: ⁊ bis sil-
lia. Dies aūt mali sunt: qn̄ insultare cernūtur iniusti: qm̄ Pſ.39.
persecutoribus fauet mundana felicitas. Sed vide
quid sequit: expectandū esse donec fodiat peccatori
fouea: hoc est: cuz dies eius sepulture proueneritq̄
iam nō superbiunt impy: nec vlterius de psperitate
gaudebūt: sed tūc recipiunt qō hic corrigere distule
runt. [Quia nō repellet dñs plebem suam: ⁊ heredi
tatem suam nō derelinquet.] Qm̄ superius dixerat:
Ut mitiges eum: nunc asserit non esse repellendum:
quē ppter coronale pmiū paruo tēpore cōmemorat
esse fatigatuz. Plebē vo suam: designat fidelissimos
christianos: qui ad dñm pura mentis intentione fe-
stinat. Sequit: Et hereditatē suam nō derelinquet.
Hereditas est humana: que ad successorē prioris dñi
migratione transfertur. Nam hereditas christi: lz sit
eius sanguine cōquisita: nunq̄ suū perdit auctorem:
sed cū ipso nihilominus possideť. [Quoadusq; iusti-
tia conuertat in iudiciuz: ⁊ qui †tenent eam: omnes Alt. iuxta illā
qui recto sunt corde.] Iustitia hominū tunc conuer-
titur in iudiciū: quādo apostoli vel qui eorum meri-
tis pximant: sicut eis pmissum est in euangelio: se-
derint super duodecim sedes iudicare cum christo. Mat.19.
Ista enim iustitia fideliū: que in hoc mundo exami-
ne subiacet impioz: ibi oēs pteruos superbosq; iudi
cabit: sīc dicit apostolus: Nescitis qm̄ angelos iudica i. Cor.6.
bim⁹: quāto magis secularia? Et ne isti qui essent fo-
tasse dubitares: sub interrogatione regrit: Qui tenent
eā: id est: iustitiā? Respōdit: Oēs qui recto sūt corde.
Recti corde sūt oēs sancti qui diuine regule ꝓuncti

Al. cõsurget deuios nõ sequuntur errores.¶ Quis exurget mihi aduersus malignantes: aut qs stabit mecũ aduersus operantes iniquitatẽ? ¶ Uenit ad tertiã partẽ: in qua sibi cõtra malignos spũs solũ deũ adiutorem esse testat. Et qr nullus est boũ qui ꝓprys viribus aduersus eos ꝓfligere pualeat: interrogatiue legendus est: Quis exurget mihi: id est: nemo ꝓ me aduersus demones certaturus assistit: dũ eos potius boies malis imitationib⁹ subsequãt. Aduersari enim hostis est: nõ sequacis. Addidit: Aut qs stabit mecũ aduersus operãtes iniqtatẽ: q̃ si in acie certaturus: q̃ si diuersis iaculis vulnerãdus: vt nõ manus iserẽdo vincat: sed ad victoriã magis patiẽdo pueniat. Istud enis tale certamen est: vt vincat qui sustinet: ꝛ pdat ille qui vulnerat. Quẽ sensum ꝛ apls dicit: Nõ est nobis collucratio aduersus carnẽ ꝛ sanguinẽ: sed aduersus ꝑncipes ꝛ potestates tenebraꝝ haruz: aduersus spũalia negtie in celestibus.¶ Nisi qr dns adiuuit me: paulo minus habitasset in inferno aia mea.¶ Attendẽs ꝑus ad humanam imbecillitates: nusq̃ sibi reperit adiutorẽ: sed cõuersus ad dñm: statim qõ opitulari possit inuenit. Dicit enim: Nisi qr dns adiuuit me: in illa foueam protinus incidissez: in qua peccatores certũ est posse demergi: hoc est: Paulo minus habitauerat in iferno aia mea. Uanis enim psuasionibus potuisset decipit: nisi meruisset a dño liberari.¶ Si dicebaz motus est pes meus: misericordia tua dñe adiuuabat me.¶ Dic bñficiuz celerrime ꝓfessionis ostendit: vt cũ se lapsum diceret: statim munera diuina sentiret: qui felici sorte liberatus inde reatum euadere preualuit: qr culpã iudici nõ negauit. Sic petrus cum vocatus: gressibus suis calcaret vndas maris expauit: sed ideo cito meruit liberari: qr ikirmitatẽ suã obuiꝑtinus exclamauit: cui statim assuit misericordia diuina: dum tensa manus eripuit: quẽ diffidentia cauẽda mergebat. Tantũ enis valet in ꝑncipys accelerata cõfessio: vt ante indulgẽtia subueniat q̃ pena percellat.¶ Scõm multitudinẽ dolorũ meorũ in corde meo: consolationes tue letificauerunt aiam meam.¶ Multa quidẽ vulnera: sed sufficiens oino medicina qñ ꝓm dolores asperos consolatoria dicit venisse remedia. Nã qõ ait: In corde meo: suas significat salutberrimas cogitationes: vt cuz retributiones eternas mẽte reuoluerer: mala temporalia sine dubitatione despiceret: ꝛ cõfortatus inde sumeret remediuz: vñ se peruenire iudicabat ad christum. Ipse sunt consolationes que letificant animas: q̃uis corpora videãtur afflicta.¶ Nunqd adheret tibi sedes iniquitatis: Al. laborem qui fingis †dolorẽ in precepto.¶ Negatiue dicendus est: Nunquid particeps tui erit thronus insidiaruz? Quia iusto dño nõ põt ꝑximare: nisi qõ eius cõstat regulis cõuenire. Sic per speciez octauam definitionis: que grece dr κατ᾽ αφαιρεσιν του ενοντιου: latine per priuantiã cõtrary: negando qõ nõ est definitur qui sit christus dñs. Sedes enim iniquitatis est mundi istius voluptuosa possessio: que dño adherere nõ põt: qñ suos famulos ne rebus talibus caperenẽ admonuit. Preceptũ enim ipsius ꝓtinet: Beati qui lugent: qñ ipsi cõsolabunẽ. Et itez: Beati qui psecutionẽ patiunẽ ꝑpter iustitiam: qñ ipsoz est regnum celoz. Fingere enis aduertimus plasmare: vñ ꝛ figulũ bene solemus vasorum dicere formatoresz. Nam ꝛ ille qui mentir: aliqd sibi videt confingere. Uñ hoc verbũ multis rebus apponit: sed ꝓgrue tũc intelligitur: qñ caulis aut personis ꝓuenienter aptatur.¶ Laptabũt in aiam iusti: ꝛ sanguinẽ innocentem cõdemnabũt.¶ Hoc frequẽter legimus in martyribꝫ factũ: vt truculenti psecutores aliquo dolo intercipere nitantur aias innocentes. Laptabũt enis dixit: q̃si captiose tractabunt: qr verã causam criminis in talibus inuenire nõ possunt. Istud aũt qõ sequit: sub exercatione legẽdũ est: Et sanguinẽ innocẽtẽ cõdemnabunt: vt qõ iceleribus datũ est: ꝓbitas boium virtutibus tribuere nõ recuset. Sanguis enis ꝓ dolore petit sancti: cui laus ꝛ obsequiũ debuisset offerri. Hoc ꝛ ad dñm saluatorẽ põt referri: qui vere inocẽs atqz imaculatus ꝓ nostra redẽptione sentẽtiã iniuste cõdemnationis excepit.¶ Et factus est mihi dñs in refugiũ: ꝛ deus meus in fauxilium spei mee.¶ Ut ostenderet psecutiones boium nil valere: eo tẽpore magis dicit diuinũ sibi pueniſse refugiũ: qñ supbia humane psecutionis inflata est. Per hanc enim sancte martyrũ germinant palme: per hanc coronalis illa beatitudo preparat: per hãc nuptialis stola concedit: per hanc celoz regna reserant: ꝛ gcgd desiderio magno petit: ipsa potius seuiente pstat. Sequit: Et deus meus in auxiliũ spei mee. Dum dicit: Auxiliuz ostendit se adhuc esse passuruz. Propter hoc deniqz addidit: Et spei mee: qñ hic spem habemus nõ rem tenẽmus. Sed cum illud tps reuelationis illuxerit: spem relinquemus: qr iã nostrũ desiderium possidemus: sicut dicit apls: Nã qõ videt qs qd sperat: si aũt qõ nõ videmus speram⁹: per patientiã expectamus. Quãpropter sicut clamorẽ sanctorũ in supiozib⁹ ꝓphẽta declarauit dicẽdo: Usquequo peccatores dñe: vsquequo peccatores gloriabunt: ita nũc ponẽdo: Et factus est mihi dñs in refugiũ ꝛ deus meus in auxiliũ spei mee: causaz totius hesitationis abscidit.¶ Et reddet illis iniquitatẽ ipsoz: ꝛ in malitia eoz disperdet eos †dñs deus noster.¶ Ecce ois dubitatio salutberrimo fine curata est: Nã illos quos dicebat dñs non videre: neqz intelligere: opportuno tẽpore retribuet illis operationes suas. Sed intelligamus quid sit qõ dicit: Et reddet illis iniquitatẽ ipsoz: ꝛ in malitia: id est: retribuet malis ꝓm vota nequitie sue: nõ ꝓm illud bonum qõ videnẽ facere nescientes. Nam qui sanctissimos persequunẽ: ad celoruz quidẽ regna transmittunt: sed credũt se perdere: quos statuerint iniqua voluntate trucidare. Uerum isti tales in illo pte iudicãdi sunt in qua malitiã cõcepisse noscunẽ. Et nota q̃ hoc nomen malitie: oium criminũ capax esse dicat. Nã sicut charitas multifarias vtutes continet: ita malitia crimina diuersa cõplectit. Disperdet eos: id est: a suo regno efficit alienos: vbi ĩcomprehensibilem penã sustinent mali: cũ a tanto munere reddunẽ extranei. Al. disperdet illos

Conclusio.

Respiciamus hunc psalmum quo decore resplendeat: quemadmodũ illi murmurationi cõpetẽter obiectus est: qua maxime laborat humanitas. Nullus inuideat perituris: nullus felices estimet qui sub eternitate damnandi sũt. Amemus potius afflictiones: que faciunt perpetuo felices. Nam si amarã medici potionẽ nõ respuim⁹: vt mereamur tẽporalẽ suscipere sospitatez: qs istud sane mẽtis affectare non debeat: qõ se ꝑpter eterna gaudia subire posse cognoscat? Maxime cũ in ipsis miserys amplius opitulet nobis dextera creatoris. Et ideo nõ debemus esse solliciti: qr nõ nos talis impugnat: qualis est ille qui vindicat.

Explicit expositio in psalmum .93m.

¶ Laus cantici ipsi dauid. XCIIII.

Enite exultemus dño: iubilemus deo salutari nostro. Preoccupemus faciẽ eius in ꝓfessione: ꝛ in psalmis iubilemus ei. Qm̃ deus magnus dñs: ꝛ rex magnus sup oẽs deos: qm̃ nõ repellit dñs plebem suã. Quia in manu eius sunt oẽs fines terre: ꝛ altitudines montiuz ipsius sunt. Qm̃ ipsius est mare ꝛ ipse fecit illud: ꝛ siccã manus eius formauerũt. Uenite adoremus ꝛ procidam⁹ ꝛ plorem⁹ ante dñm qui fecit nos: qr ipse est deus noster. Et nos ppls pascue eius: ꝛ oues man⁹ eius. Hodie si vocez eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. Sicut in irritatiõe: ꝓm diem tentationis in deserto. Ubi tentauerunt me patres vestri: probauerunt ꝛ viderunt opera mea. Quadraginta annis offensus sui generationi illi: ꝛ dixi semper hi errant corde. Et isti non cognouerunt vias meas: vt iurauí in ira mea si introibunt in requiem meam.

Irtus psalmi istius: nec obscura notum interpretation e pdicit: nec hystorie alicuius similitudie declarat: sed hoc aperte breuiterqz prefozibus legit: qõ in penetralibus inuenit. Laus vocis: significat deuotionẽ. Canticũ: hylaritatẽ mentis: qõ in opere psalmodie vtrũqz debet esse sociatũ: quatenus officiũ lingue nostre ꝓiũcto gaudio cõpleat. Ipsi dauid significat dñm saluatorẽ: cui laus ista cantat. Nã ꝑncipia psalmi de ipso canunt: posteriora vo ab ipso domino ꝑferunẽ. Cõsidera qr laudes humane augmẽtis ꝛ exaggerationibus efferunẽ. Preconiuz vo diuinum qualibet excellentia dicat retractatũ: tñ semp altius inuenitur. Diuisio.

Reuidens ꝓpheta turbã iudeoz: christo dño posse resistere. Prio ingressu ad psalmodiaz inuitat populos hebreoz: laudes dñi dulcissima veritate describens. Scõo ipse loquit dñs christus: ne cor suũ induret idem populus iudeoz: ꝛ hoc eis contingat qõ patribus eoz qui nõ meruerunt terram repromissiõis intrare. Sic mirabili dispensatione perfectus est: vt inuitationibus blandis: primũ ꝓpheta populos hortaretur: deinde ipse dñs obstinatissimos admoneret: quatenus corda eoz lapidea ꝓsiderata dñi sui maiestate mollescerent. Expositio.

Enite exultemus dño: iubilemus deo salutari nostro.¶ Uelut qdã preco iudicis: excitator populi gallus ecclesie orantes inuitant: vt de somno bui⁹ seculi euigilãtes: laudes dño debeant iocunda exultatione ꝓcinere. Uenite enim illis dicit qui longe positi sentiunẽ: qui se necdũ fidei integritate iunxerũt. Nam q̃uis a dño nõ reddamur absentes: qñ vbiqz totus est: tñ longinqui efficimur: cuz actuum nostrorum q̃litatibus submouemur: sicut per ꝓphetaz dñs dicit: Populus hic labys me honorat: cor autẽ eoruz longe est a me. Deinde ad quas epulas inuitet ostendit. Ait enim: Exultemus. Sed qm̃ est ꝛ seculi istius exultatio que maxime animos occupat infideles: addidit: Dño: de quo vera ꝓsumptiõe gaudet: vbi exultatio edificationẽ reperit: nõ vtiqz ruinaz. Sequit: Iubilem⁹ deo salutari nostro. Iubilare: sepe dixim⁹: magnũ moduz esse letitie: qui q̃uis verbis nequeat explicari: tñ amplissima voce declarat: intus esse designans gaudiũ: cui sermo nõ sufficit. Nam cũ dicit: Salutari nostro: significat dñm saluatorem: qui nobis salutẽ moriẽdo cõcessit: patiẽdo exemplũ tribuit resurgendo salutaria munera cõdonauit. Hoc enim verbo satis abundeqz monstratũ est: cui laus ista dicerẽt.¶ Preoccupemus faciem eius in confessione: ꝛ in psalmis iubilemus ei.¶ Preoccupare: est ante aliquid facere: q̃ ille videri possit qui credit aduenire. Faciem: dicit cõspectũ eius: quando tempore iudicij sui cunctis impys terribilis apparebit. Confessionẽ vo diximus duob⁹ modis accipi debere. Cõfitemur enim cum dñi laudes religiosa deuotione persoluimus. Confitemur etiam quãdo peccata nostra penitentie satisfactione damnamus. Qõ hic admonet fieri debere: vt ante iudicialem aduentũ debeamus nostra facinora ꝓfiteri: ne veniẽs discutiat qõ nos sine dubitatione cõdemnat. Sequit: Et in psalmis iubilemus ei. Inspice quo moderamine cuncta disponat cõfessioni tribulationẽ dedit: iubilationi letitiam: vt vtraqz rex vicissitudine defecatus: fideliũ deuotus animus offerat. Nec vacat qõ iteruz: iubilemus ait: vt rez nimis necessariã ex ipsa repetitione cognoscere.¶ Qm̃ deus magnus dñs: ꝛ rex magnus sup oẽs deos.¶ Hinc iam per tres versus: cause referunẽ quare debeat dño iubilari. Que figura dicit Etiologia: id est: cause redditio. Dicẽdo enim: Qm̃ deus magn⁹ dñs: ostendit nullũ esse potiorẽ. Magnus ꝓpe non dicit: nisi qui sũme potestatis arcẽ tenere monstrat. Sequit: Et rex magnus sup oẽs deos. Deos frequenter legim⁹ ab hoibus ꝓfictos: vt iouẽ: martẽ: saturnũ: ceteraqz idola: sicut ꝛ in subsequẽti psalmo dicturus est: Qm̃ oẽs dy gẽtiũ demonia: dñs autẽ celos fecit. Legim⁹ etiã deos: sanctos viros a dño ꝓstitutos: vt est illo: Deus stetit in synagoga deoz: in medio aũt deos discernit. Super illos aũt siue quos hoies fecerunt: siue quos ipse fecit: rex est magnus oipotẽs christus: qui eos amplius excellit q̃ põt puatis regia potestas eminere. Qui reuera ꝓprie dicitur rex: qm̃ ꝛ creat oia ꝛ regit vniuersa.¶ Qm̃ nõ repellit dñs plebem suam.† Qm̃ in manu eius †omnes fines terre: ꝛ altitudines montiũ ipsius sunt.¶ Post magnitudinẽ dñi ꝑdictã: venit ad eius mirabilẽ infinitãqz clemẽtiã. Dicit enim: iudeã plebẽ dñm nõ repellere: quaz sibi cognoscit elegisse. Inde enim ꝓphete: inde apls: ꝛ multi fideles qui dño sincera mente crediderunt: sicut dicit apls: Quid dicemus fratres? Nunqd repulit dñs plebẽ suã quã presciuit? Absit. Nam ꝛ ego israelita suz ex semine abraam de tribu Beniamin. Sequit: Quia in manu ei⁹ oẽs fines terre. Istud ad gẽtes ꝑtinet vniuersas: que christo dño fideli deuotiõe subiecte sũt. Un⁹ enĩ paries fuit plebs iudeoz: alter vocatio gentiũ: qui in angulari lapide: id est: in christo dño veniẽtes: oza q̃dãmõ sua isolubili charitate iunxerũt: de quo scriptũ est: Lapidẽ quẽ reprobauerunt edificãtes hic fact⁹ est in caput anguli. Adiecit: Et altitudines montiũ ipsi⁹ sunt. Altitudies montiũ: sunt

Isa. 29.

DEF

SCHE

Ps. 81.

Al. Quia Al. sunt

Ro. 11.

Mat. 21.

potestates seculi honorefq; terreni: quos ideo dicit esse dñi: ne de ipsoꝝ elatione turbemur. Nam ꝯ mare ventis seuientibus intumescat: habet tñ terminũ littus suum: sicut potestas seculi mēsurã dñationis accipiunt: ꝗuis incaute de sua potestate glorientur.

Alt. ficeã Alt. formauerunt [Qm̃ ipsius est mare ⁊ ipse fecit illud: ⁊ aridaꝫ manus eius fundauerũt.] Mare: significat gẽtes: que in hoc seculo diuersis vitioꝝ flatibus cõmouentur. Quas ideo dicit factas a dño: vt oia voluntati ipsius subiecta esse cognosceres. Omnis enim qui res aliquas operat: in sua potestate habet illa que facit: sic ⁊ alius psalmus dicit: Omnes gentes quascũq; fecisti: venient ⁊ adorabũt coꝝ̃ te dñe. Sequit: Et aridã manus eius finxerunt. Dixit: mare: nũc dicit: ⁊ aridã que terra merito intelligit: qꝛ per se semp arida est: nisi aut fluuioꝝ: aut imbriũ inundatione rigef. Sic ⁊ nostra corda ad bonos fructus sterilia atq; arida sunt: nisi dñi misericordia cõpluant: ⁊ istabiles nos atq; titubantes dono sue misericordie fundare dignet. Quapropter sicut superius dictũ est: his oibus iungendum est: Jubilemus ei. [Uenite adoremus ⁊ procidamus ante eum: plorem̃us ante dñm qui fecit nos.] In pncipio psalmi inuitat pplm ad iubilationẽ: nũc hortat ad penitẽtie sospitatem: merito qꝛ pus ad exultationẽ rudes pplos inuitauit: ne adhuc trepidantibus iponeret qõ pauescere potuissent. Sz postq̃ dñi gloria potẽtiaq; narrata est: apte cõfessionem plorationis imposuit: qñ instructus animus nõ potuisset respuere saluberrimã potionez. Et nota q; hic sancte orationis forma tribuit. Adoremus enim dicit: corporis nos iflexione curuemus. Procidam̃ autẽ: ante ipm nos psternamus toraq; mẽbroꝝ effusione tendamur. Qõ fieri solet qñ animus nimia cõpunctione flãmatus: precũ humilitate deponit. Adicit: Et plorem̃us ante dñm qui fecit nos. Magna fiducia est ante illuꝫ gemere qui nos dignatus est sua pietate plasmare. Cito enim cognoscit facturã suaz: si ad se nostra viderit corda conuersa. Ante dñm est ergo plorare: pios fletus effundẽ: ⁊ pessima facta damnare: vt earũ rerũ indulgentiam mereamur: quas dñi timore deserimus. Nam si tota cordis puritate deprecemur facile nos qui fecit ⁊ reficiet. Sic per figuram Characterismos: orãtiũ imago descripta est.

SCHE

Alt. pascue Alt. manus [Quia ipse est dñs deus noster. Et nos pplus eius ⁊ oues pascue eius. Hodie si vocem eius audieritis.] Triplex causa redditur quare dñs debeat adorari. Primũ: qꝛ ipse est deus noster: vt iuste illi videatur munus adorationis offerri. Deinde: qꝛ nos sumus populus eius. Sequit: Et oues pascue eius. Hoc euz tertiũ qõ cõstat esse pmissuz. Dicit enim iterũ qd sint fideles: vtiq; oues pascue dñi. Pascua significant superna dona: quibus aia suaui epulatione saginat. Et bene definitum est: quid sit ppls christianus: oues pascue: qui eternis deliciis felici sorte satiatur. Oues: significant cordis simplicitatẽ: quã habere constat populum qui pastori suo mansueta pietate psentit. Sz bis omnibus proponitur vna conditio: Hodie si vocem eius audieritis: scilicet quaz subter dicturus est. Nam qui vocẽ ipsius nõ audit: nec grex ipsius dicitur: nec in pascuis collocat: sicut in euangelio legit: Joan. 10. Oues mee vocẽ meaz audiunt: ⁊ sequunt̃ me mee: ⁊ ego cognosco eas: ⁊ nullꝰ rapit eas de manu mea ⁊c. Hodie: significat semp: qꝛ iugiter audiendus est: qui salutariter monet. Cuius sermonis vim aplus potenter expressit: Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies donec hodie cognominat. Hactenus propheta locutus est: nunc subsequẽtꝰ videamus. [Nolite obdurare corda vestra. Sicut in Hebr. 4. exacerbatione secũdm diem tentationis in deserto.] Peruentum est ad ingressum secũdũ: vbi iudeos dñs saluator alloquit: ne parentuz suoꝝ obstinationibus imitatis: a requie dñi reddant̃ alieni. Dicit enim: Nolite obdurare corda vestra: qꝛ non credentiũ corda oĩno lapidea sunt. Et vere siluicolꝰ cõparanda: que imbrẽ fructiferũ nõ recipiũt: qꝛ sterilitatis sue ariditate durescunt. Ponit quoq; exẽpla celeberrima: vt qui eos obstinatos esse nouerat: notissima calamitate terreret. Tẽtatio enim iudaica: sicut in exodo legit: ꝓtra Moysen grauiꝰ murmuratione surrexit: dicens nec escam sibi in deserto dari: nec aquã potabilẽ diuina largitate concedi. Rem quidẽ necessariam postulabant: sed ideo fuit eoꝝ detestabilis voluntas: qꝛ non est credita in diuinitate potentie. Quapropter culpa illis parentũ necessarie reperit: vt debita vindicta timeat. [Ubi tentauerunt me patres vestri: pbauerunt me ⁊ viderũt opera mea.] Ubi sicut superius dixit: significat in deserto. Illic enim fragilitas humana deũ tentauit: sed statim virtꝰ diuinitatis apparuit: quãdo escã venit ex aere: potus ex lapide. Sed petra produxit aquas: corda vo infideliũ duruerunt in lapideã siccitatẽ. Sed que dementia est adhuc sequi prauitates illoꝝ: in quibus tam vehementer cognoscit vindicatum: Nam cum dicit: Patres vestri: ⁊ eos quoq; significat obstinatos: qꝛ illũ vnusquisq; habet patrez quẽ cognoscit imitari: sicut iudeis in euangelio ipse dñs dicit: Uos ex patre diabolo estis. Sequit: Probauerũt me ⁊ viderũt operã mea. Probauerũt vtiq; quãdo mãna esuriẽtibus pluit: quãdo illis coturnicũ tributa est multitudo: quando irrigue aque de saxoꝝ siccitate fluxerũt. Nam qõ addidit: Et viderunt opera mea: infidelitas eoꝝ arguit: qui carnalibus oculis intuiti sũt qõ cordis lumine minime crediderũt: ⁊ ideo: viderunt dixit: nõ crediderũt. [Quadraginta annis proximus fui generationi huic: ⁊ dixi semp isti errãt corde. Et ipsi nõ cognouerunt vias meas.] Tempus hoc in magnũ sacramẽtũ probatur esse memoratũ. Nã cũ quadraginta diebꝰ ad mysticũ numerũ dñs ieiunauerit: cum alios quadraginta dies cum aplis post resurrectionẽ fecerit: vt totus mundus crederet: iudei obstinati repti sunt: qui quadraginta annorum beneficys acquiescere noluerunt. Quibus ideo parat maior ruina: qꝛ in eis grandescit diuturna supbia. [Quibꝰ iurauí in ira mea: si introibunt in requiẽ meã.] Duobus modis iurare dicitur deus. Iurat placidus atq; mitis: sicut in alio psalmo legit: Semel iurauí in sancto meo si Dauid mentiar. Dic aũt iurare dicit iratus: qꝛ vindictam noscit cõminari. Sed hoc iusiurandũ ad firmitatẽ pollicitationis manifestũ est pertinere. Naz si homines iurant vt promissa custodiant: quanto magis iurare dicit deus: vt res predicte necessaria stabilitate cõsistant. Sed ille per se iurat qui nõ habet potiorẽ sicut ⁊ ipse abrae dicit: Per memetipsum iurauí dicit dñs: nisi benedicens benedicaz tibi. Humanitas aũt inuocat deũ: qꝛ ipm perfidie nouit vltorẽ. Hinc est q̃ homines phibent̃ iurare: qm̃ ppria possibilitate nõ valent promissa complere. Quid ergo iurat dñs: Quoniã nõ intrabunt in eius requiẽ obstinati: sed eterna mors suscipiet: qui nõ meruerunt ad satisfactionis eiꝰ munera peruenire. Merito siquidẽ ad

Alt. irritatio

Exo. 16. c. 17

Alt. nõ habet

Alt. Et

Joan. 8.

Alt. offensus Alt. illi Alt. hi Alt. isti

Alt. Et

DOC

Psã. 89.

Gen. 22.

requiem

requiem itrare nõ possunt: qui ipm Christũ ianuam trangllitatis offendũt. Perscrutãdũ est aũt: qd sibi velit qõ dicit: Si itroibũt in requiem meã: Quẽ locum gẽtiũ doctor: tali modo explanat dicẽs: Et requiꝰ de in die septima ab oibꝰ opibꝰ suis. Qui ergo ingressus est in requiez eius: etiã ipse requiꝰ ab opibꝰ suis: sicut ⁊ a suis deus. Significat enim beatitudinis illius tẽpus: quãdo iusti post agonẽ seculi istius eterna requie pfruunt̃. Quod impus vtiq; nõ dabitur: qui sua malignitate durnerunt. Conclusio.

Audite Judei: sacrilega mẽte durati: vt si bñficia non recolitis: saltez debita supplicia formidetis. Quid est aliud: in requiez dñi nõ introire: nisi ppetua tormenta suscipere? Non vos implicet quesumus error alienus: patrum vestroꝝ desideria melioze cõditione mutate. Si aquas in siccitate poscitis: ad fontem dñi ꝓuenite. Si mãna desideratis: corpus dñi Saluatoris accipite. Illa dederunt vestris patribus penã: vobis ista tribuunt requiez sempiternaz. Quinimo priores vestros fide superate: incredula eoꝝ corda respuite. Audientes illuminationem diuinam credite: qõ illi etiaz vidẽtes cecata noluerunt volũtate recipere. Nolite dissimulare dum tẽpus est: nam sustinebitis postea iudicẽ: si modo nolueritis agnoscere monitorem.

Explicit expositio in psalmum 94m.

¶ Canticum Dauid quando domus edificabatur post captiuitatem. XCV.

Cantate dño cãticum nouũ: cantate dño oĩs terra. Cãtate dño ⁊ benedicite nomini eius: annũtiate de die in diẽ salutare eius. Annũtiate inter gẽtes gloriam eius: in oibus populis mirabilia eius. Qm̃ magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: terribilis super omnes deos. Qm̃ oes dij gẽtiuz demonia: dñs aũt celos fecit. Cõfessio ⁊ pulchritudo in ꝓspectu eius: sanctimonia ⁊ magnificentia in scificatione eius. Afferte dño patrie gẽtium: afferte dño gloriam ⁊ honorẽ: afferte dño gloriaz nomini eius. Tollite hostias ⁊ introite in atria eius adorate dñm in atrio scõ eius. Cõmoueat̃ a facie eius vniuersa terra: dicite in gentibus: qꝛ dñs regnauit. Etenim correxit orbẽ terre qui non cõmouebit: iudicabit populos in equitate. Letent̃ celi ⁊ exultet terra cõmoueat̃ mare ⁊ plenitudo eius: gaudebũt campi ⁊ omnia que in eis sunt. Tunc exultabũt oia ligna syluaꝝ a facie dñi qꝛ venit: qm̃ venit iudicare terram. Judicabit orbem terre in equitate: ⁊ populos in veritate sua.

Uantum ad litterã ptinet: tẽpus illud significat in titulo: cum a Zorobabel filio Salathiel post captiuitatẽ tẽplum Dierosolymitanum ꝓstat esse reparatum: qõ vsq; ad supficiem terre Chaldeoꝝ manus inimica destruxit. Sed cum nihil tale in subsequẽtibus dicat: nec aliquãdo titulus discrepet a narratione psalmoꝝ: restat vt eũ spiritualiter exgrẽ debeamus. Destructa domus edificat: quãdo aia post captiuitatẽ peccati ad intelligẽtiam veritatis cepit dño pstante remeare. Domus enim ista. i. vniuersalis ecclesia: in qua Christus habitat viuis lapidibꝰ semper extruit: qꝛ quotidie de ꝓfitẽtibꝰ edificationis sumit augmẽtũ: nec edificare desinit: donec vsq; ad finẽ scli pdestinatoꝝ numerus ipleat. Mẽte sane cõdẽduz est: psalmũ hunc scõm esse eoꝝ: qui de pmo ⁊ secũdo aduẽtu dñi ploquuntur. Diuisio.

N pma parte psalmi cõmonet pphẽta generalitatẽ cantare dño: ⁊ in toto orbe terraꝝ annũtiare dñice icarnationis aduẽtũ: qm̃ sup oes deos ipse verus est dñs. Secũda parte: diuersas admonet gẽtes: vt primo semetipsos offerant: postea munera predicationis exoluant: domini aduẽtum vtrunq; cõmemorans: quãdo est iudicatus ab homine: ⁊ quãdo iudicaturus venerit mundum. Expositio.

Antate dño canticũ nouum: cãtate dño oĩs terra.] Supioze psalmo cõmonuit pphẽta iudeos: vt deposita duritia cordis ad credulitatẽ venirent dñi Christi. Sed qꝛ in illis pmansura erat obstinata malignitas: ꝓuenienter nũc admonet gẽtes: vt canticum nouũ debeãt edicere. Cantat enim dño canticũ nouũ: qui vetere hoie deposito per gratiã baptismatis feliciter ĩnouat̃. Et tũc de ipso domus dñi edificat: quãdo post impiuz diaboli in numerũ btissime ꝓgregationis acquirit. Iste cantus est qui mentẽ purissimã ꝓsolat̃: ista modulatio que medullitus delectat: quãdo vere cantat aĩa: que se a peccatis per dei gratiam estimat eẽ liberãdã. Segtur: Cantate dño oĩs terra. Repetitio ipsa suauis est: nec in tali vbo põt eẽ fastidiũ: vbi se nullius explere valet affectꝰ. Dicẽdo enim: Oĩs terra: catholicã significauit ecclesiã: que per cũctuz orbẽ noscit̃ eẽ diffusa. Breui enim cõpẽdio: ⁊ iudeũ ꝓfutauit: qꝛ gẽtes admisit: ⁊ donatũ destruxit: qꝛ generalitati ꝓfessionis grãm nõ negauit. Naz vt homines itelligeres: Cãtate dixit: qui reuera possũt laudes dñi psonare. Deide: qꝛ pluralẽ numeruz aptauit ad terrã: qõ vtiq; nõ ꝓueniret: si tellurẽ voluisset intelligi. [Cãtate dño ⁊ bñdicite nomẽ eius: bñ nũtiate de die in diẽ salutare eiꝰ.] Nõ vacat q̃ ista repetitio trino decore ꝓstructa est. Laus enim Christi: ternarius honor est trinitatis. Ipsiꝰ qppe nomẽ bñdicimꝰ: quãdo salutare nostrũ per oia ꝓfitemur. Que figura dr Epimone. i. repetitio crebra sententie: que siue in laudibꝰ: siue in vituperationibꝰ decẽter adhibita: magnã vim exaggerationis accumulat. Segtur: Bñ nũtiate de die in diẽ salutare eiꝰ. Dies de die: duos significat dies absolute: qõ ptinẽ ad scripturas testamẽti noui ⁊ veteris estimamꝰ: qꝛ vtreqz eterni solis claritate resplẽdent. Et ide bñ nuntiat̃ salutaris dñi: perq̃s ⁊ vẽturus ⁊ venisse mõstratꝰ est. Prophete figdes pmiserũt aduẽtum: euãgelistẽ venisse declararunt. Ita factũ est: vt duo celestes dies annũtiasse eiꝰ gloriam cõprobent̃. [Annũtiate iter gẽtes gloriã eius: in oibꝰ pplis mirabilia eius.] Cũ supius dixerit: Nũtiate salutare eiꝰ: hic dicit: Annũtiate gloriã eius: qõ vtrũq; aptissime positũ est. Dñs enim Saluator nuntiãdus erat: gloria vo eiꝰ annũtiãda per gẽtes: qꝛ tãti miraculi pdicabãt auctorẽ. Audiat iudeus seqz intelligat ꝓtumacie sue inigitate ꝓtemptuz: qꝛ nõ dicit

Alt. nomini Alt. annuntiate

SCHE

bebreis:annũtiate:sed gentibus. Et ne hoc aliter pos
sis aduertẽ:addidit quoqz: In oib⁹ ppl'is: quo dicto
vniuersas gẽtes absoluta ratione cõplexus est. Seg
tur: Mirabilia eius. i. icarnationis arcanũ: qui dum
sit altissimus: factus est pro nobis liberãdis humilli
mus. Intelligam⁹ aũt quãtuz ꝓfecerit edificatio sã
cte domus: que totũ orbẽ nosciẗ cõplexa terrarum.
⁊ Qm̃ magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: terribilis est
sup oes deos. ⁊ Hic dicit q̃re miracula eius debeant
⁊ gloria p̃dicari: qm̃ magnus est dn̄s. Que figura dr̃
SCHE Etiologia. i. cause redditio. Magnus: ad potestatem
ptinet: qz sup cũcta potẽtior est. Laudabilis: ad pie
tatẽ: qm̃ dum eẽmus captiui: p̃cioso sanguine nos re
demit. Nimis aũt: congruit ad vtrũqz: qz nec quan
tum magnus: nec quãtuz laudabilis sit poterat expli
cari. Sed qm̃ ꝓsiderantie estimatio deficit: pulchre
addidit: Nimis: ita non exponẽdo qõ itẽdebat signi
ficauit vberrime: ⁊ declarauit nõ cõprehẽdendo qõ
voluit. Segtur: Terribilis est sup omnes deos. Hic
debemus aduertẽ deos quos sibi gẽtilitas impia p̃
sumptione cõposuit. Nã eos in sequẽti versu mani
festat: qm̃ quãuis illi stultis mẽtib⁹ exorabiles ⁊ me
tuendi eẽ videanẗ: multo terribilior est dn̄s: cui⁹ nec
multitudo miraculoꝝ põt itelligi: nec plenitudo ma
iestatis agnosci. ⁊ Qm̃ oes dy gẽtium demonia: dn̄s
aũt celos fecit. ⁊ Mirabiliter per quintã speciẽ defi
DEF nitionis: que grece Lata antilexin: latine ad verbum
diciẗ: cõprehẽsum est qd sint dy gẽtium. i. demonia.
Demonia sunt eni que nulli p̃stant: sed in se creden
tes semp decipiũt: semp illudunt. Nã quãuis demo
ETY nes: latine sciẽtes vocenẗ: quasi dei mones: in huma
no tn̄ sermone cõuitiuz est: dum ita dicim⁹ quos exe
cratione dignos eẽ iudicamus. Non imerito: qm̃ in
illis vera sciẽtia nõ est: que creatoris sui nõ obsecun
dant arbitrio. Sic ⁊ sapiẽtes philosophos eẽ dicim⁹:
4. Corint. 1. sed hos consequiẗ apl'i definitiua sentẽtia. Sapiẽtia
huius mũdi stultitia est apud eũ. Qm̃ necesse est: vt
hos sciẽtes: pro non itelligẽtibus hẽamus. Demonũ
est igiẗ a deo gdẽ: sicut ⁊ bonoꝝ angeloꝝ excellẽs ho
mines creata substãtia: que ꝓpria faciẽte supbia eo
usqz puenit: vt naturali dignitate deposita malis opi
bus semp insistat. Hec sunt demonia que alios per
dunt: ⁊ seipsa decipiũt. Hec sunt vtiqz dy gẽtiuz qui
per ifructuosas vaticinationes ⁊ futuroꝝ vana p̃sti
gia festinant aias decipe ꝓsulentũ. Segtur: Dn̄s aũt
celos fecit. Ecce reuera dn̄i digna laudatio. Nã cum
dicit: Celos fecit: oẽs in ipsis factas creaturas sufficiẽ
ter ostẽdit. Sic eũ in maiorib⁹ minora cõplectimur:
cũ dicimus: ciuitatẽ edificatã: domũ ꝓstructam. Ibi
eniz reliquie ptes cõprehendunẗ: vbi generale diciẗ
nomẽ. Et respice quo tẽdat: Celos fecit. Dy falsa ho
DOG minũ imaginatione repti sunt: deiis autẽ celos fecit:
vbi illi nec accedẽ: nec habitare ꝓmerenẗ. Siue ce
los: aplos ⁊ sanctos viros significat: qui demonibus
RHE impare dn̄i munẽ ꝓsuerunt. Sic demõstratiuũ dicẽ
di genus sub breuitate cõpletũ est. Vitupauit enim
supius deos gẽtium: ⁊ laudes dn̄i subsequẽter adiũ
xit: qz gratior dei spledor est: cum nox obscura p̃cesse
Al. pulchritudo Al. scimõla. rit. ⁊ Cõfessio ⁊ Hspecies in ꝓspectu eius: Hsanctitas ⁊
magnificẽtia in sanctificatione eius. ⁊ Generalitatẽ
quaz instituit admonẽ vtilitatẽ catholice religionis
ostẽdit. Dicit eniz quẽadmodũ ⁊ speciosi ⁊ magnifi
ci reddanẗ qui ad indulgẽtiã peccatoꝝ puenire me
ruerint. Confessionẽ sigdem bene segtur pulchritu
do: qz nemo põt esse speciosus: nisi qui dn̄i fuerit mi
serationẽ mũdatus. Ꝓedos nos peccata nr̄a faciunt:
sed penitẽtie reddunt lauacra decoros. Et ideo mun
dissimam speciẽ ante dn̄i dicit stare ꝓspectũ: que fue
rit fideli ꝓfessione purgata. Segtur: Sãctitas ⁊ ma
gnificẽtia in scificatione eius. Excolit qõ supius di
xit. Ipsa est enĩ species que fidelib⁹ datur: sanctitas ⁊
magnificẽtia: id est bonor ⁊ beatitudo ppetua. In sã
ctificatione vo eius: significat illam vocẽ quã audi
turi sunt electi: Uenite bn̄dicti patris mei: percipite Matth. 25.
regnũ qõ vobis paratum est ab origine mũdi. Ecce
species que nec sole reddat fusca: nec vetustate dete
rior. Semp fulget: semp noua est: nec aliqd sustinet
aduersum que nõ habet in pennitate defectũ. Nam
qõ dixit: Et magnificẽtia: illõ significat: qz semp ma
gni sunt: semp excelsi qui bonorari eius scificatione
meruerũt. ⁊ Afferte dn̄o patrie gẽtium: afferte dn̄o
gloziã ⁊ bonorẽ. ⁊ Postq̃ magnalia dn̄i ⁊ beatoꝝ do
na p̃dicauit: in secũda parte studiosius cõmoner gen
tes: vt omni cũctatione deposita afferant dn̄o gloziã
⁊ bonorẽ. Nam cũ dicit: Patrie gẽtium: plus significi
cat: q̃ si solas diceret gẽtes. Hens eniz aliquos potest
habere pegrinos: ⁊ dum natio diciẗ: nõ aduenas cõ
plectimur: sed tn̄ gẽtem vnius sanguinis idicamus.
Hic vo dictũ est: Patrie gẽtiuz: vt nullus indigena:
nullus hospes: nullus pegrinus redderẽ exceptus.
Patria eniz dicta est: quasi patris atria. Segtur: Af- ETY
ferte dn̄o gloziam ⁊ bonorẽ. Admonet etiã vt illa ge
neralitas dn̄o gloziã afferat ⁊ bonorẽ. Glozia est dn̄i:
cum se aliqs laudabili ꝓuersatione tractauerit. Glo
rificat enim dn̄s in talib⁹: quãdo de fidelium fuerit
ꝓuersatione laudat⁹: sicut in euãgelio discipulis suis
dicit: Sic luceat lux vestra corã hoibus: vt videãt ve Matth. 5.
stra bona opa: ⁊ glorificent patrẽ vestrũ qui est in ce
lis. Bonor est aũt dn̄i: quãdo in donis suis ei gratias
rẽferimus. Et si qd boni suscepimus: ab ipso ꝓfite
mur esse collatũ: sicut in euãgelio legit: Nõne decez Luc. 17.
mũdati sunt: ⁊ nõ est inuẽtus qui daret bonorez deo
nisi hic Samaritanus: ⁊ Afferte dn̄o gloziaz nomini
eius. Tollite hostias ⁊ itroite in atria ei⁹. ⁊ Sicut su
pra dixit trina repetitione: Cantate: ita hic tertio po
nit: Afferte: vt sacramẽta sancte trinitatis in dogma
te christiano inesse semp agnosceres. Afferunt itaqz
gloziã nomini ei⁹: qui deuotionis studio cõmutanẗ
in melius: ⁊ consubstãtialẽ sibi trinitatẽ atqz oipotẽ
tem per oia ꝓfitenẗ: p̃onis tn̄: non nature diuersita
te discretã. Segtur: Tollite hostias: ⁊ itroite in atria
eius. Hostias: nõ victimas pecudũ dicit: sed ꝓsciẽtie
pura libamina: vñ nõ sanguis currat: sed pie lachry
me defluant. Iste sunt hostie quas in gnquagesimo
psalmo dixit: Cor ꝓtritum ⁊ humiliatũ deus nõ sper 50. 50.
nit. Sed ꝓsidera: qz prius posuit: tollite: ⁊ sic itroite:
qz qui tales hostias nõ portant: in atria dn̄i nõ iudi
canẗ intrare. Nõ est aũt ociose suscipiẽdum: q̃ plu
rali numero posuit: atria. Atria enĩ: sunt dn̄i apl'i vel
ppbete: per quos fidelis populus intrat ad dominũ.
⁊ Adorate dn̄m in atrio sancto eius. Cõmoueat a fa
cie eius vniuersa terra. ⁊ Tunc reuera dn̄s adoratur:
quãdo fuerint hostie portate: quas supius itimauit:
vt supplicatio ꝓfitentis mereat ad aures peruenire
creatoris. Nec vacat qõ in anterioze versu: atria po
suit: hic vo singulariter: atriũ dicit: qz ex illis atrys. i.
patriarchis: aplis ⁊ ppbetis: in istud atrium catholi
ce dumtaxat ecclesie puenit: vbi eius potẽtia maie
statis adorat. Segtur: Cõmoueat a facie eius vni
uersa terra. Qm̃ dixerat fidelib⁹: bona opa tollite ⁊

introite:

introite: nũc dicit a facie ipsius amatores seculi sub
mouẽdos. Non eniz dixit: Cõmoueat ante faciẽ ei⁹
vniuersa terra: sed a facie ei⁹. Quod hodieqz illis di
DCG cimus: quos a ꝓspectu nostro reddim⁹ alienos. Qui
bene terra dicti sunt: qz terrena vitia non relinquũt.
Quãuis hoc aly in bonaz partẽ accipi debẽ dixerũt:
vt tunc terra cõmoueat: quãdo peccator ad penitẽ
tiam fuerit deo miserãte pductus. Sic scripture di
uine incõprehensibilis ꝓfunditas: ⁊ diuersis modis
intelligit: ⁊ vna cõstare veritate monstrat. ⁊ Dicite
Al. quia in nationib⁹: Hdn̄s regnauit Ha ligno. Etenim corre
Al. non hẽt. xit orbẽ terre qui nõ cõmouebit: iudicabit populos
Al. non hẽt. in egtate Hꝛ gẽtes in ira sua. ⁊ Illos admonet reuerẽ
da mysteria gẽtibus p̃dicare: quos in atrio scõ dn̄m
adorare p̃cepit: vt in nationib⁹ a ligno crucis dn̄m de
beant dicẽ regnatuꝝ: nõ ab illo ligno paradisi: vnde
diabolus genus humanũ videbat tenẽ captiuuz: sed
ab isto. s. ligno vnde libertas caput extulit: ⁊ vita sur
rexit. In illo sigdem ligno moꝛs trãsgressionis pepẽ
dit: in isto fides ꝓfessionis emicuit. Illud pduxit ad
inferos: istud mittit ad celos. Regnauit aũt: intelli
gamus inotuit: quando mundo dn̄s Saluator appa
ruit. Nam quãdo ille nõ regnauit: qui semp cũ patre
⁊ spiritu sancto potestatis sue oipotẽtia pseuerat: A
ligno: aly quidẽ non habẽt trãslatores: sed nobis suf
ficit qõ septuaginta interptum auctoritate firmatuz
est. Crux enim dn̄i prauum atqz distortũ correxit or
bem terre: dum per regulã fidei paganoꝝ corda cõ
uertit. Terrã enim hic in bono debemus accipe: qõ
in scripturis diuinis frequẽter pro locoꝝ qualitate
inuenis esse variatũ. Hanc aũt terrã dicit nõ esse pe
nitus cõmouẽdam: que in soliditate fidei pseuerat
non sicut illa quam supius dicit: Cõmoueat a facie
eius oĩs terra. Illa cõmouet: vt a malis ꝓuertat ope
ribus: ista non cõmouet que vere fidei soliditate cõ
sistit. Segtur: Iudicabit pplos in egtate. Populos
hic mauult boẽs fideles intelligi: qui iudicãdi sunt
sub trangllitate supne misericordie: quãdo eis p̃mia
p̃missa restituet. Nam qõ addidit: Hẽtes in ira sua:
supbos iniquosqz designat: qui portionẽ cũ diabolo
sortiunt. Et vide quẽadmodũ duob⁹ sermonib⁹: tan
tarum rex designat arcana. Equitas ptinet ad bea
tos. Ira ad penas ppetuas ipioꝝ. Et nota qz per oia
comata versus huius: iungẽdum est a cõmuni: dicite
Al. commoueatur. in nationibus. ⁊ Letenẗ celi ⁊ exultet terra: Hmouea
tur mare ⁊ plenitudo eius. ⁊ Qm̃ supius dixit: Iudi
cabit populos in egtate: ⁊ gẽtes in ira sua: per que fu
turi iudicij tẽpus ostẽdit: modo fit pulchra nimis ⁊
iocũda digressio. Dicit eniz tũc letari celos: ⁊ exulta
re terrã: ⁊ cõmoueri mare. Celos: significat: sicut se
pe dictuz est: apostolos ⁊ ppbetas: vel reliquos fide
les quos diuina maiestas tanq̃ celũ noscit insidere.
Terra vo indicat peccatores: qui tn̄ satisfactionis be
neficio ad grãm dn̄i redire meruerint. Ipsa eniz ter
ra exultare potest in aduẽtu iudicis sui: que se a pec
catis ꝓprys intelligit absolutã. Segtur: Moueatur
mare ⁊ plenitudo eius. Mare hic pro populis po
nit: qui in salo huius seculi ꝓstituti diuersis tẽpesta
tibus agitanẗ. Isti mouenẗ ad gaudium: quãdo con
uersionis dona suscepint. Nam vt vniuersitatẽ gen
tium intelligere debuisses: posuit: Plenitudo eius.
⁊ Laudebũt campi ⁊ oia que in eis sunt. Tunc exul
tabunt oia ligna syluarum. ⁊ Cãpos hic similiter in
bono debemus accipe: qz illa plana dicimus que pul
cherrima equalitate tendunẗ. Campos ergo: dicit vi
ros iustitie laude pollẽtes: non supbia tumidos: non
asperos iracũdia: sed mansueta lenitate planissimos.
Segtur: Tunc exultabunt oia ligna syluaꝝ. Tunc:
z⁷ dicit aduẽtum quãdo iudicaturus est mũdum.
Ligna syluaꝝ: per se amaros ⁊ steriles inferunt fru
ctus: sed cum fuerint insita: dulcissima vbertate pin
guescũt. Sic gẽtes que prius fuerant velut ligna syl
uarum: ad culturã fructiferam pducte: magno sunt
gaudy munẽ letature. Sed cum dicit: Oia ligna: il
lã partẽ vult itelligi: que inseri bonis p̃ceptis potuit
Al. quia ac mutari. ⁊ Ante faciẽ dn̄i Hqm̃ venit: qm̃ venit iu
dicare terrã. ⁊ Quia dixerat credẽtes esse letaturos:
non dicit in angulis: nõ in secretis: sed ante faciez iu
dicis: quãdo inestimabilis ⁊ copiosa letitia est: quan
do p̃mia tribuunẗ: ⁊ securitas sine fine pstat. Et ne
primũ illum icarnationis dn̄i putares aduẽtũ dicit:
Qm̃ venit. Et subsequiẗ: Qm̃ venit iudicare terraz.
Nam si in alio p̃mo comate sentẽtiam terminasset:
potueras illum aduentũ qui iam trãsactus est forte
sentire. Sed cũ addidit: Qm̃ venit iudicare terram:
illuz nos tn̄ voluit intelligere quẽ adhuc noscimur
sustinẽ. De quo etiam Ezechiel ꝓpheta testat. Hec Ezech. 37.
dicit dn̄s deus ossibus istis. Ecce ego induco in vos
spiritũ ⁊ viuetis: ⁊ dabo in vos neruos: ⁊ inducaz sup
vos viscera carnis: ⁊ extẽdam sup vos cutez: ⁊ dabo
spirituz meum in vos ⁊ viuetis: ⁊ scietis qz ego sum
dn̄s. Daniel quoqz dicit: Et multi dormientiũ in ter Daniel. 12.
ra pze fissuras exurgent: hi in vitã eternã: ⁊ hi in op
probrium ⁊ ꝓfusionẽ. Terram vo hic: vniuersuz mũ
di populũ dicit: vt bonis p̃mia: malis supplicia eter
na restituat. ⁊ Iudicabit orbẽ terre in equitate: ⁊ po
pulos in veritate sua. ⁊ Prius posita est cõplexio ge
neralis: qz orbẽ terraꝝ: id est vniuersuz hoiem: equi
tas diuina iudicabit. Subsequẽter autez: quẽadmo
dum iudicet exponit: dicendo: Populos in veritate
sua: qm̃ in illa sequestratione dextre partis ⁊ sinistre:
duo erũt populi: quib⁹ veritatis sue sentẽtia dabit: vt
qui ei fideliter crediderũt: eius regni beatitudine p
fruanẗ. Qui vo ptinaciter mũdi vitia sunt secuti: pe
nas debitas cum suo auctore sustineant. Perquiren
dum sane: qõ ⁊ hic Orbem terraꝝ dicat: ⁊ in sequenti
psalmo ponat: Illuxerũt fulgura eius orbi terre: ⁊ in
alys plurimis locis ipso schemate terrã phibeat esse
ꝓclusaz. Iterũqz cẽtesimus sextus psalmus quatuor
cardinibus terre spatia cõprehendat: dicens: A solis
ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari. Cuius rei euiden
tissimum quoqz euangely extat exẽplum: vbi dicit: Matth. 24.
Emittet angelos suos cum tuba ⁊ voce magna: ⁊ cõ
gregabũt a quatuor angulis terre. Unde merito esti GEO
mo pergrendũ quẽadmodũ possit: ⁊ quadratio ⁊ cir
culus ꝓuenire: dum schemata ipsa (sicut geometrici
dicunt) videanẗ esse diuersa. Formã terre ideo scri
ptura orbem vocat: eo q̃ respiciẽtibus extremitatez
eius circulus semp appareat: quẽ circuluz greci Ori
çonta vocant. Quatuor aũt cardinibus eam formari
dicit: qz quatuor cardines: quatuor angulos quadra
ti significant: qui intra p̃dictum terre circuluz conti
neẗ. Nam si ab orientis cardine in austrũ ⁊ in aqui
lonem singulas rectas lineas ducas: similiter quoqz
et si ab occidẽtis cardine ad p̃dictos cardines: id est
austrũ ⁊ aquilonẽ singulas rectas lineas tẽdas: facis
quadratum terre intra orbem predictum. Sed quo
modo quadratus iste demonstrandus intra circulus
scribi debeat: Euclides in quarto libro elementorus
euidẽter insinuat. Quapropter recte scriptura sãcta:

Cassio.

faciem terre ⁊ orbem vocat: ⁊ quattuor eam dicit cardinibus contineri. Conclusio.

Audiamus que nos Prophetа cõmoneat cãtare dño: afferte ad eum hostias viuẽtes. Non sit nobis pars cũ diabolo: ⁊ erit sine dubitatione cum Christo. Tũc enĩ sicut titulus ait: post captiuitatẽ peccatorꝫ: dñi domus ex nobis põt edificari: si meruerimus viui lapides inueniri. Obsecremus iugiter: deꝑcemur incessanter: agnoscit humilẽ cum ad damnãdus venerit ꝓtumacẽ: nec puniet peccatorem cum pbauerit iugiter cõfitentem.

Explicit expositio in psalmum. 95m.

¶ Psalmus ipsi Dauid cum terra eius restaurata est. XCVI.

DOminus regnauit exultet terra: letent̃ insule multe. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iustitia ⁊ iudicium correctio sedis eius. Ignis ante ipm̃ precedet: ⁊ inflãmabit i circuitu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cõmota est terra. Montes sicut cera fluxerunt a facie domini: a facie dñi omnis terra. Annũtiauerunt celi iustitiam eius: ⁊ viderũt omnes populi gloriam eius. Confundantur oẽs qui adorant sculptilia: ⁊ qui gloriantur in simulachris suis. Adorate eũ omnes angeli eius: audiuit ⁊ letata est sion. Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. Qm̃ tu dominus altissim⁹ super omnẽ terram: nimis exaltatus es super omnes deos. Qui diligitis dominꝫ odite malũ: custodit dñs animas sãctorꝫ suorꝫ: de manu peccatoris liberauit eos. Lux orta est iusto: ⁊ rectis corde letitia. Letamini iusti in domino: ⁊ confitemini memorie sanctificationis eius.

PSalmus: ipsi ⁊ Dauid: ꝓstat ad Christum dñm eẽ referẽdum. Segtur: Cum terra eius restaurata est: id est cum peccatores qui ab ipso declinauerant: errore prauitatis eius gratia suffragãte ad ipm̃ defecata mẽtis sinceritate redierũt. Sicut factus est in iudeis: qui post illam impietatẽ crucifixionis: ꝓuersionis sunt gratiã ꝓsecuti. Potest ⁊ aliter accipi: vt terra restaurata: resurrectionis eius videat̃ idicare mysteria. Mortuum est quippe corpus ipsius lege cõmuni: sed restauratum est in glorie munere singulari. Quapropter meminerimus hunc psalmum quartum esse de primo eius aduentu: per quem mundus noscitur esse liberatus. Diuisio.

IN primo mẽbro psalmi Prophеta post resurrectionẽ dñi virtutes eius diuersa p̃dicatione describens: idolorꝫ cultores digna increpatione redarguit. Secũdo: ad dñm verba ꝓuertit: gaudens ecclesiã catholicã auctori suo recte credidisse. Cõmonet etiã fideles vt letent̃ in dño: qꝛ ꝓsueuit eos eripere qui videntur crudelũ insecutionib⁹ subiacẽ. Expositio.

DOminus regnauit exultet terra: letentur insule multe.] Uidẽs Prophеta mundũ execrãda hoĩus superstitione ꝓfusum: laudes dñi mirabili varietate describit: vt infideles agnoscẽtes verũ deũ: vlterius spem in rebus vanissimis nõ haberẽt: factũq; est initium qõ ⁊ breuiter cuncta ꝓcluderet: ⁊ deliramenta oĩa submoueret. Dñs regnauit. Quis ergo alter colẽdus est: nisi ille qui solus cognoscit̃ impare: Sequitur: Exultet terra. Quid iam remaneat idolis si vniuersa terra nomẽ venerет̃ auctoris? Terra enĩ sensibilis lapidẽ non debet adorare bꝛutissimũ: qꝛ ipse sibi negat affectus qui ab insensatis petit auxilium. Unus tñ lapis est angularis qui spiritualiter coli debeat ⁊ timeri. Adiecit: Letent̃ insule multe. Regnante itaq; dño: per totũ mũdum disposite letent̃ ecclesie: que merito insulis cõparant̃: qꝛ mũdi fluctibus ambite circũlatrantium ꝓsecutionꝫ numerositate tundunt̃. Sed sicut iste seuiẽtibus fluctibus nesciũt ledi: ita nec sancte ecclesie ꝓturbationib⁹ aduersariorum pbant̃ iminui: quin potius illos suis cautib⁹ frãgunt: qui in eas vndosis culminib⁹ irruerũt. Et videqꝛ dicit: Multe: nõ oẽs: ꝓpter hereticas prauitates: qui erroribus suis ecclesiaꝫ nomen imponũt. [Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iustitia ⁊ iudicium correctio sedis eius.] In hoc versu q̃lis sit dñs ipus religiosisq; narrat̃. Nubilosus ⁊ caliginosus cernit̃ indeuotis: dum corde tenebroso nulla claritate resplẽdet: sicut lippis oculis sol vmbrosus aspicit̃: qꝛ nebulas illas non habet origo luminis: sed debilitas ꝓtracta carnalis: sicut ipse dicit in euãgelio: Ego in hunc mũdum veni: vt qui nõ vident videãt: ⁊ qui vident ceci fiant. Contra subsegtur: Iustitia ⁊ iudiciũ. Hoc illis videt̃ dñs: qui sũt puro corde mũdissimi. Quos bene correctionẽ vocauit: qꝛ errore prauiratis exutis sedes sunt dñi Saluatoris. Quos ille sua maiestate iam possidet: sicut legit̃: Sedes sapiẽtie aĩa iusti. Ordo aũt verborꝫ talis est: Sedis eius correctio: reuera qꝛ fortis mẽtibus nõ potest insidẽ iustitia. Et nota q̃ per istum ⁊ quatuor versus alios qui sequunt̃ aduẽtus dñi p̃mus varys allusionibus indicat̃. Que figura dicit̃ Characterismos: que latine informatio vel descriptio nũcupat̃. [Ignis ante ipm̃ ꝓreibit: ⁊ inflãmabit in circuitu inimicos eius.] Ante aduentum dñi ignis ꝓcessit: quãdo p̃dicatione ppbetaꝫ infidelium corda fremuerũt: vt iracũdie ardore succẽsi de p̃dicantiꝫ nece tractarent. Ipse ergo ignis qui ante ipsum preibit: sed suos potius ꝓsumpsit auctores: sicut Isaias ppbeta dicit: Et nunc ignis aduersarios ꝓsumet. Segtur: Et iflãmabit in circuitu inimicos eius. Inflãmauit (sicut dixim⁹) ad idignationẽ ꝑtinet: ⁊ subitum animi calorẽ: quem illo tẽpore sancte ecclesie patiebantur inimici. In circuitu: vndiqꝛ debemus aduertẽ: qꝛ dum pauci essent p̃dicatores: aduersariorꝫ erat circũdans ⁊ inumerabilis multitudo. [Illuxerũt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cõmota est terra.] Pulcherrima nimis facta est aptaqꝛ cõparatio. Nam sicut cõmote nubes atqꝛ collise: sicut physici dicũt: fulgura iaculant̃: ita ppbetaꝫ verba veritatis indicia lampauerũt. Deniqꝛ eos in scripturis diuinis frequẽter legis nubib⁹ cõparatos: vt est illud: Et nubib⁹ mandabo ne pluant sup eam imbrem. Intendamus etiã qõ hic itеꝫ schema terre: sicut in supiore psalmo iaꝫ dictũ est: in orbe descriptũ est.

SCHE
Alt. precedit
Dog
Alt. Alluxerunt
Isa. 5.

GEO DEF est. Ipse est orbis qui appellat̃ ⁊ circulus. Circulus aũt est: sicut geometrici definierũt: forma plana que ex vna circũducta linea ꝓtinet̃. Ad quã ab vno puncto de bis que in medio forme ꝓstituta sunt: oẽs deducte recte linee equales sibi inuicẽ sunt. Qua cõplexione recognita valde nota nobis efficit̃ forma terrarum. Significat̃ etiã totus mũdus: ⁊ per directaꝫ lineã celi: que diametros mũdi ab astronomicis vocatur: vt est illud: A solis ortu vsqꝛ ad occasuꝫ laudate nomen dñi. Linea aũt: intelligibilis est longitudo sine latitudine: a pũcto inchoans in pũctuꝫ desinẽs. Pũctus vo est: cuius pars nihil est. Meminisse aũt debemus q̃ hec oĩa: siue pũctum: siue linea: siue circulus: siue trigonus: siue quadrãgulus: vel alia huius modi theorемata: quotiens ad aspectũ veniunt: corporalib⁹ definitionibus ꝓcludant̃: id est sensibilib⁹: quotiens vo sola mẽte capiunt̃: intelligibilia tm̃ esse non dubiũ est. Quorꝫ notitiã pleniorẽ in libris geometrice discipline diligens lector inuenies. Segtur: Uidit ⁊ cõmota est terra. Uidit terra: illud significat: qm̃ hoĩes verbũ dñi cordis lumine cognouerũt. Cõmota est: magne p̃dicationis nouitate perterrita est: vt deꝑhenderet se insensata idola colere: dũ haberet adorabilẽ dñm̃ sũmuꝫ creatorẽ. [Montes sicut cera fluxerunt a facie dñi: a facie dñi tremuit oĩs terra.] Dic montes: significat hoĩes: qui ⁊ seculi huius altitudines appetũt: ⁊ insensata supstitione durescunt. Dis mirabiliter cõparata est cera liquens: qm̃ tãto facilius in penitẽtiam defluũt: quãto se duritia imobiles eẽ crediderũt. Nam cũ dicit: A facie dñi: ostẽdit vnde sicut cera fluxerũt montes: qõ ⁊ in alio psalmo legitur: Nec est qui se abscõdat a calore eius. Sed cũ repetit: A facie dñi tremuit oĩs terra: illos significat qui ipsius miseratione ꝓspecti ad satisfactionis remedia puenerũt. Quod hodieqꝛ fieri cõprobam⁹: cũ potestates seculi: vel pagani: vel hereтici vocati damnãtes supstitiosuꝫ votũ: diuinũ magis eligũt subire seruitiũ. [Annũtiauerũt celi iustitiam eius: ⁊ viderũt oẽs populi gloriaꝫ eius.] Post nubes p̃dictas: quas itelligi dixim⁹ in ppbetis: venit ad celos quos aplos debemus aduertẽ: quorꝫ p̃dicationibus sanctis iustitia dñi mũdo salutaris inotuit. Sequitur: Et viderũt oẽs populi gloriaꝫ eius: Uiderũt hic: nõ carnalib⁹ oculis: sed cordis lumine debemus accipe. Gloria enĩ audirĩ: nõ videri solet. Nam ⁊ alibi legit̃: qõ sic intelligẽdum est: Et vidimus gloriaꝫ eius: gloriã quasi vnigeniti. Siue vt quidã volũt: ꝓspicabilis dñi significat̃ aduẽtus. Intueamur etiam huius dñi: q̃ diuersis modis p̃mus indicet̃ aduẽtus. Dixit ignẽ: dixit fulgura: dixit montes: dixit celos: ⁊ per hec oĩa vnum votũ est annũtiare dñm̃ Saluatorem. Quod schema dicit̃ Enigma. i. obscura sententia: quãdo aliud dicit: ⁊ aliud vult itelligi. [Confundant̃ oẽs qui adorãt idola: qui gloriant̃ in simulachris suis. Adorate eum oẽs angeli eius.] Aduentu dñi ppbetato: idolorꝫ cultores increpat: qui tãta manifestatione declarata: nõ erubescũt adhuc colere: nescio quas ineptias. Idolũ quippe dictũ est: qõ ipsum sit dolũ. i. boĩum falsitate reptum. Simulachrũ a simulatione sacra cõpositũ: qõ illis detur bonor alienus. Sic vtraqꝛ fugiẽda: ipsorꝫ nominũ interꝑtatione declarant̃. Et qm̃ spiritus ĩmũdi se cupiũt adorari: dum falsos sibi honores vẽdicant: quos eorꝫ iniqtas non merет̃ accipe. Uide qd segtur: Adorate euꝫ oẽs angeli eius. Bonus enim angelus adorat dñm: qꝛ recto corde suum cognoscit auctorẽ: nec se ab hominibus adorari pmittit: sicut in Apocalypsi angelus Joãni pcidenti ad pedes suos dicit: Uide ne feceris: conseruus enĩ tuus sum ⁊ fratrũ tuorꝫ. Mali enĩ pcipiunt se adorari: sicut in euãgelio Sathanas dixit dño Christo: cũ euꝫ assumpsisset in mõtẽ: ⁊ ostẽdisset regna mũdi: Hec oĩa tibi dabo: si pcidẽs adoraueris me. [Audiuit ⁊ letata est sion. Et exultauerunt filie tue: ꝓpter iudicia tua dñe.] Uenit ad secũdum mẽbrum: in quo ꝓuersus ad dñm̃ ppheta letus exultat: qꝛ sion. i. ecclesia catholica: iudicia dñi puro corde pcepit. Naꝫ verbũ qui crediturus audit se audisse letat̃: qui vo subdola mẽte pceperit ꝓtristatus abscedit: qꝛ ꝓtra volũtatẽ suam qõ non esset creditурus audiuit. Sion: sicut sepe diximus: mons est Hierosolymis ꝓstitutus: cuius interꝑtatio significat speculationẽ. Que bñ sancte datur ecclesie: qm̃ in ꝓtemplatiua virtute p̃sentem dñm̃ semp aspectat. Sequitur: Et exultauerũt filie iude. Filie iude: significant religiosas mẽtes pbatasqꝛ p̃sonas. Que ideo filie iude dicunt̃: qm̃ Christo credẽ maluerũt: qui ex origine Iude descẽdisse mõstrat̃: vnde dicti sunt ⁊ iudei. Et quare letata sit sion: ꝓsequẽter exponit̃. Propter iudicia tua dñe: id est qꝛ tristitiam seruorꝫ tuorꝫ convertis in gaudiũ: ⁊ supbum diabolũ humilitatis virtute ꝑsternis. [Qm̃ tu es dñs altissimus sup omnẽ terrã: nimis exaltatus es sup oẽs deos.] Supra oẽm terram: hic bene itelligimus peccatores. Supra oẽs deos: iustos hoĩes cõpetẽter aduertimus: quos deos recte frequẽti expositione pbatuꝫ est. Siue qm̃ per hec duo significat eum: ⁊ terrenis creaturis ⁊ celestibus impare: sicut ⁊ alius psalmus dicit: Qm̃ oĩa seruiunt tibi. [Qui diligitis dñm̃ odite malũ: custodit dñs aĩas sanctorꝫ suorꝫ: de manu peccatorꝫ liberauit eos.] Uidetur ⁊ hic categoricus syllogismus ita posse formari. Sancti diligũt dñm̃: qm̃ custodit dñs aĩas eorꝫ ⁊ de manu peccatorꝫ eripit eos. Oẽs qui diligũt dñm̃: qm̃ custodit dñs animas eorꝫ ⁊ de manu peccatorꝫ eripit eos: odiunt malũ. Sancti igit̃ odiũt malũ. Nũc psalmi verba tractemus. Dic bonos alloquit̃ ⁊ fideles: vt a diaboli malitia segregent̃. Ipse enim iure dicit̃ malus: per quẽ venit omne peccatũ. Quid est ergo dñm̃ diligẽ: Odisse diabolum. Quia sicut scriptum est: Nemo potest duob⁹ dñis seruire. Que figura dicit̃ Parison: id est equatio sentẽtie: cõstans dissimilib⁹ mẽbris. Et ne quis diabolũ timuisset offendere: segtur: Custodit dñs animas sanctorꝫ suorꝫ: de manu peccatorꝫ liberauit eos. Iaꝫ nemo dubitet odisse malũ: quãdo dñs animas cognoscit̃ custodire sanctorꝫ. Sed vide qꝛ dicit: Animas: ne te teneres ad corpora que passim tradit ad penas: vt martyribus reddat coronas. Liberat enim de manu peccatorꝫ aĩas: quãdo eas non sinit aliqua prauitate subuerti: sed ita illesas eripit: quẽadmodum sibi bñplacitas esse cognoscit. [Lux orta est iusto: ⁊ rectis corde letitia.] Iusto dicit ortam lucẽ: id est verissimam fidẽ: vt illuminatus talia credat: que eum ad celorꝫ regna pducant. Est quidẽ ⁊ sanctorꝫ lux ista cõmunis: quã indiscrete vident ⁊ hoĩes ⁊ iumẽta. Sed illa lux eorꝫ propria dicit̃: que Christo sole prestat̃: de qua dicturi sunt impy: Errauimus a via veritatis: ⁊ iustitie lumẽ non luxit nobis: ⁊ sol non est ortus nobis. Rectis vo corde oritur sine dubitatione letitia: quãdo deo p̃stante talia gerunt: que sibi pfutura cognoscunt. Sic ⁊ in isto loco indicatum est: qꝛ mũdi

DEF
DEF
Alt. non hẽt.
Hos. 13.
DCG
Joan. 1.
SCHE
Alt. sculptilia ⁊
ETY
ETY
Apoc. 19.
Matth. 4.
INTER
Alt. non hẽt.
Hos. 13.
Alt. seruorꝫ.
Alt. pcorꝫ
SYL
Matth. 6.
SCHE
Sap. 5.

amatores nec firma letitia: nec vero lumine pfruuntur. [Letamini iusti in dño: ⁊ cõfitemini memorie
Alt. sanctificationis. ⁊ sanctitatis eius.] Cum supius dixerit que bona iusti dño pstante suscipiant: nunc itez ipsos cõmonet: vt in dño letari debeant: non in humano desiderio: aut in huius seculi ruinosa iactantia: sicut ait Isaias
Isa. 48. ppheta: Non est gaudẽ impys dicit dñs. Cõfitentur aũt iusti memorie scitatis eiꝰ: quãdo in illo regno ꝑpetuo fuerit collocati: recordãtes de quãta clade huius seculi dño sint miserãte subtracti. Conclusio.

Consideremus hunc psalmum: cũ salubri nos institutione cõponat. Ab idolozꝝ culturis phibet: vñ eternã morte potuissemus incurrẽ. Laudes dñi cõpetẽter insinuat: vnde vita nr̃a sine dubitatione succedat. Docet afflictiones nõ panescẽ: nec mala huiꝰ seculi formidare. Oia enĩ piculosa: oia mortifera magno cõpẽdio possumꝰ euadẽ: si salutis nr̃e diligamꝰ auctorẽ: sicut dicit Apls:
2. Corint. 4. In oibꝰ tribulationẽ patimur: sed non angustiamur: deficimꝰ sed nõ pimus: semp mortificationẽ Jesu in corpe nr̃o circũferẽtes: vt ⁊ vita Jesu manifesteť in carne nr̃a mortali: ⁊ cetera que doctor egregiꝰ ad instruendũ humanũ genus salutariter noscit elocutꝰ.

Explicit expositio in psalmum. 96m.

¶ Psalmus ipsi Dauid. XCVII.

Cantate dño canticũ nouum: qꝛ mirabilia fecit. Saluauit sibi dextera eius: ⁊ bracchium sanctum eius. Notuꝫ fecit dñs salutare suum: in ꝓspectu gẽtium reuelauit iustitiam suam. Recordatꝰ est misericordie sue: ⁊ veritatis sue domui israel. Viderũt oẽs termini terre: salutare deinr̃i. Jubilate dño oĩs terra: cantate ⁊ exultate ⁊ psallite. Psallite dño in citbara: in citbara ⁊ voce psalmi: in tubis ductilibus ⁊ voce tube cornee. Jubilate in cõspectu regis dñi: ⁊ moueať mare ⁊ plenitudo eiꝰ: orbis terraꝫ ⁊ qui habitãt in eo. Flumina plaudẽt manu: simꝳ mõtes exultabũt a ꝓspectu dñi: qm̃ venit iudicare terrã. Judicabit orbẽ terraꝫ i iustitia: ⁊ ppłos i eqtate.

Implices isti tituli: planissima nobis verboꝝ positione subrident. Referunť enĩz ad dñm Saluatorẽ: de cuius icarnationis gloria ⁊ secũdo aduentu psalmꝰ iste dicturus est: qui tãta varietatis grã describuntur: vt lz sint sepius predicti: noui ⁊ semper ⁊ mirabiles humanis sensibꝰ elucescãt. Nunc enim de his rebus tertium esse nõ dubium est. Sed isti qui vtrũqz aduẽtum dñi sub vna relatione cõplexi sunt: magna nobis sacramẽta declarãt. In vno qppe cõmonẽt: vt misericordẽ dñm querẽ debeamꝰ: in altero vt futuꝫ iudicẽ formidemꝰ. Sic ista salutaris ꝑciosaqz ꝓiunctio: ⁊ spei nobis causas tribuit ⁊ timoris. Diuisio.

Er totum psalmuꝫ Propheta loquiť. In ꝑma parte cõmonet: vt populus christianus cantici noui exultatione leteť: quando mirabilis est Christi dñi concessus aduẽtus. Secũda parte: diuersis modis ybe
rius dicit esse letandum: quia expectatuꝫ iustis eius noscitur prouenire iudicium: in quo sunt misericordia dñi ꝑmia digna sumpturi. Expositio.

Antate dño canticũ nouum.] Propheta fideles admonet christianos: vt noue regenerationis sacramẽta sumẽtes: nouum canticũ de dñi icarnatione cõcelebrẽt. Nouus enĩ homo cantare debet canticũ nouum: nõ ille vetustus qui necduꝫ Ade peccata deponẽs: in ꝑuaricatione veteris hois pseuerat. Nouũ vtiqz: qꝛ nunq̃ aliqd simile mũdus audiuit. Nouuꝫ qõ nulla vetustate fordescit: sed semp in sue dignitatis gratia pseuerat. Sed vnde veniat istud cãticum nouum: subter aperiť. [Quia mirabilia fecit †dñs. Alt. non hẽt.
Saluauit †eũ dextera eius: ⁊ bracchiũ sanctũ eius.] Alt. sibi.
Causa reddiť cantici noui: qꝛ mirabilia fecit dñs. s. quãdo cecis lumẽ: claudis gressum: surdis. etiã donauit auditũ: ⁊ cetera huiuscemodi que ꝓtra vsum nature humane facta: euãgelioꝫ textus insinuat. Sed ista fecerunt ⁊ sancti eius: Audi qõ segtur: vt reuera intelligas rem singularẽ nouo cantico fuisse ꝓcessaz. Saluauit euꝫ dicit: id est Christũ dñm: dum mundi istius peccata nesciuit: dum triduana velocitate surrexit a mortuis. Sed qui eũ saluauit: subsequiť: Dextera eius: id est oipotẽs verbũ: non qꝛ alter est Christus: ⁊ alter oipotens verbũ: qõ sibi Nestoriana confingit insania: sed hoc vult itelligi: vt ipsum saluasse cognosceres: qui dixit: Potestatẽ habeo ponẽdi aiaz Joan. 10.
meã: ⁊ potestatẽ habeo iterũ sumẽdi eam. Bracchiũ vo qõ addidit: sic ⁊ Isaias propheta de filio dicit: Et Isa. 53.
bracchium dñi cui reuelatum est: Dextera ptinet ad opationes mirabiles: bracchium ad fortitudinẽ singularem. [Notum fecit dñs salutare suũ: †ante con- Alt. in
spectum gẽtium reuelauit iustitiam suã.] Notuꝫ fecit dñs salutare suũ: id est dñm Saluatorẽ. Ipse est enĩz salutaris quẽ Symeon suscipiẽs in manibꝰ suis: dixit in tẽplo: Nunc dimittis dñe seruum tuũ in pace: qm̃ viderũt oculi mei salutare tuũ. Ad exprimen- Luc. 2.
dam quoqz rei clarissimã veritatẽ: segtur: Ante conspectũ gẽtium: sicut ⁊ Dieremias dicit: Post hec in Baruch. 3.
terris visus est: ⁊ cuꝫ hoibus ꝑuersatus est. Addidit: Reuelauit iustitiam suã: qꝛ ꝑus sub quodã velamine ꝑdicatus fuerat per ppbetas: quo subducto in aduẽtu eius ipsa facies veritatis apparuit. Et nota qꝛ ipse dextera: ipse bracchium: ipse salutare: ipse patris dicať esse iustitia: vt vnã illic substãtiam: vnã intelligas esse potẽtiam. In qua enĩz parte potest eẽ diuisus: qui nõ similia sed oia ipsius habere firmať: Sicut ipse in euãgelio dicit: Oia patris mea sunt: ⁊ oia Joan. 17.
mea pꝛis sunt. [†Memor fuit misericordie sue †ia- Alt. Recordatus est.
cob: ⁊ veritatis sue domui israel. Uiderunt oẽs †fi- Alt. non hẽt.
nes terre salutare dei nostri.] Memor fuit dictum Alt. termini
est: qꝛ ꝑmissa cõpleuit. Nec est autẽ ꝑmissio quam Isaias ppbetauit dicens: Uidebit oĩs caro salutare Isa. 52.
dei. Dnic aũt ꝑmissioni aptum nomẽ impositũ est: Misericordie sue: vt creator celi terreqz homo fieri dignareť: ⁊ humanuꝫ genus peccatoꝫ vinculis obligatum: aduẽtus sui bñficio liberaret. Jacob: sicut sepe diximus: populũ noui testamẽti: non incõgrue videmur accipe: qꝛ sicut Jacob fratri bñdictione anterior extitit: cum postea natus fuerit: ita ⁊ christiana plebs prioꝛẽ populũ synagoge fidei gressibꝰ antecessit. Et ne intellectũ nostrũ diuersa nominũ dissimilitudo ꝓfundat: pscrutemur quare additũ sit: Et veritatis sue domui israel: vt nõ solũ hoc datũ intellige-

remus

remus ppło: qui post aduẽtũ dñi dictus est chrĩanus: sed etiam illi qui eum de vgine nasciturum esse crediderũt. Israel enĩz significať ois fidelis: qui deũ pura mẽte ꝓspexerit. Misericordiaz posuit in Jacob: ⁊ veritatẽ in israel. Misericordia qppe fuit: quãdo hominẽ liberaturus aduenit. Ueritas: quando sci facie
1. Corint. 13. ad faciẽ videbũt: quẽ hic (sic̃ dicit Apłs) in enigmate per speculum ꝓtuenť. Addidit: Uiderũt oẽs fines terre salutare dei nostri. Quo dicto hereticoꝫ prauitas ois exclusa est: qui putãt dñi Saluatoris localez ꝓcessam terris fuisse culturã. Uiderunt dicit: mente cõspexerunt: qõ per totũ mũduꝫ ꝓstat effectũ. Quanti sunt enim qui eũ carnalibꝰ oculis in iudea gẽte videre potuerũt: Sed cũ hic dicat: Oẽs fines terre: dubium nõ est ad fidem esse referendũ: vt nobis possit
Alt. dño. veritas ꝓstare verboꝝ. [Jubilate †deo oĩs terra: cãtate ⁊ exultate ⁊ psallite.] Uenit ad secũdã partẽ: in qua cõmonet diuersis modis ac deuotis esse gaudẽdum. Sed ad iudiciũ dñi cõpetẽter ista referunť: in
ETY quo ⁊ psalmus iste noscit terminatꝰ. Jubilate dictũ est: cũ magna delectatione in vocis gaudiuꝫ ꝓfilite: vt qõ non põt explicare sermo ꝓfuse vocis: declaret eruptio deuota gaudẽtis. Oĩs terra: vn iuersalẽ designat ecclesiã: que in aduẽtũ dñi spem suã integra deuotione reposuit. Segtur: Cantate ⁊ exultate ⁊ psallite. Uerba enĩz hec quãuis videanť esse similia: ali-
DCG qua tñ discretione separanť. Cantare: est grauissimi christiani oris officio laudes dño psonare. Exultare: cum magna affectione animi vota declarare. Psallere: bonis opibus dñi mãdata cõplere. Quod ideo cõ-
SCHE monet multipliciter fieri: qꝛ diuersa ibi gaudẽdum est varietate virtutuꝫ. Que figura dr̃ Domoptoton: qꝛ in similes sonos exierũt verba diuersa. i. iubilate: cantate: exultate ⁊ psallite. [Psallite dño in citbara: in citbara ⁊ voce psalmi.] Pulcherrima sibi copulatione verba ista sociata sunt: vt quãdam armoniaz ⁊ ipsa de se facẽ videanť. Adhibenť enim instrumẽta artis musice ad exercẽdũ opus celeste: qõ necessarie diciť: vt illa pfectio per q̃sdã similitudines indiceť. Psallit enĩz dño in citbara: qui per actũ carnalẽ mãdata diuinitatis opať: qui esurienti panez fregit: nudum vestiuit: pstitit solatium destituto: ⁊ cetera que possunt supnis iussionibꝰ applicari. Sequitur: In citbara ⁊ voce psalmi. Zadez ppsterata vba subiũxit: vt qõ vis prius eoꝝ facias: totũ tñ ad dñi grã pti-
nere cognoscas. [In tubis ductilibꝰ ⁊ voce tube cornee. Jubilate in ꝓspectu regis dñi.] Respiciamꝰ oĩa hec vba diuinis mysterys esse plenissima. Duo genera fuisse tubaꝝ ad quasdaz similitudines exprimendas apõ hebreos: numeroꝝ nobis liber insinuat. Unũ
Jos. 11. qõ argẽto ductili formabanť: hoc ad spiritũ sanctuꝫ qui per ppbetas locutus est cõpetẽter aptať. Argenteus enĩz a mũditia dr̃ ⁊ candore verboꝝ: sicut alibi ipse dicit: Eloquia dñi eloquia casta: argẽtũ igne examinatũ ꝑbatum terre purgatũ septuplũ. Ductilibꝰ aũt significat: qꝛ fideles diuersis passionibꝰ tũsi: dño largiẽte ꝑficiunt: ⁊ tãto plus crescũt: quãto amplius duri mallei fuerint iteratione ꝑcussi. Malleus enĩz
Ditre. 50. est diabolus: de quo ppbeta dicit: Cõtritus est malleus vniuerse terre. Uox est aũt tube cornee: patientie fixa tolerãtia: que velut cornea substãtia in viris
DOG fidelibꝰ amore dñi pseuerat. Dis ergo tubis psallit dño: qui vtriqz ꝓutribꝰ deuotus exultat: qui ⁊ dñm mũdo corde ꝑdicauit: ⁊ eius misericordiã patientie virtute sustinuit. Segtur: Jubilate in ꝓspectu regis dñi. Cõpleta est in hoc comate que in supiorib̃ partibus suspẽsa videbať esse sentẽtia. Dic enĩ dicit: vbi sit iubilãdum: vbi cantãduꝫ: vbi exultandũ: vbi psallendũ: vbi in psalmo citbariçãdũ: vbi in citbara psalmiçandũ: vbi iubilandũ in tubis ductilibꝰ ⁊ corneis s. in ꝓspectu regis dñi: quãdo in illa iudicatione iusti ꝑmia ꝑmissa recipient. Per has enĩ varietates: significať diuersis sanctis opibꝰ: diuersis donis in cõspectu dñi eẽ gaudẽdum. Siue ista sic dicit hic eẽ fa-
cienda: vt semp ad euꝫ mẽtis dirigať intẽtio. [†Cõ- Alt. moueať.
moueať mare ⁊ plenitudo eius: orbis terraꝫ ⁊ †vni- Alt. non hẽt.
uersi qui habitãt in †ea.] Dic iaz terror futuri iudi- Alt. co
cij ⁊ impioꝝ formido describiť: quãdo mare illõ qõ est in pectoribꝰ impioꝝ delictoꝝ suoꝝ recordationibus cõmoueť. Plenitudo aũt eiꝰ merito dicta est. s. qꝛ multa peccata ingẽtes excitãt fluctꝰ: ⁊ tũc magis plenissime cõmoueť: quãdo se reus nouit eẽ damnãdum. Segtur: Orbis terraꝫ. Utiqz ⁊ ipse cõmouendus est: quãdo in noua facie venire ꝑdictus est: sicut legiť: Erit celũ nouum ⁊ terra noua. Addidit: Et vni- Isa. 65.
uersi qui habitãt in ea: vt reuera hoc intelligeres de hoibꝰ dictũ: de qbꝰ supius figuratiz dixit: cõmoueať
mare. [Flumina plaudẽt †manibꝰ in idipm: mõtes Alt. manu: sl mul.
exultabũt †ante faciẽ dñi: qm̃ venit iudicare terrã.] Alt. a conspectu
Frequẽter diximꝰ: scripturas diuinas diuersas similitudines loqui: vt ⁊ impys celata sint que dicunť: ⁊ fideles ad ea pquirẽda studiosius icitenť. Uñ ⁊ hic
per allegorias multiplices dño dicit eẽ cantãdũ. Al- DEF
legoria est enĩ aliud dicẽs: aliud significãs. Mare siquidẽ supius peccatorib̃ cõparauit: nũc flumina sanctos viros significãt: qui bonas opas celesti vbertate manauerũt. In idipm. i. in dño Saluatore: cui predictam opam exhibuisse mõstranť. Sed respice: qm̃ hec oĩa sub allusione sunt. Quãdo enĩ manus habẽt flumina: nisi fuerint scis hoibꝰ cõparata: De qbus dictũ est. Qui credit in me flumina de vẽtre eiꝰ fluent Joan. 7.
aque viue. Segtur: Montes exultabũt ante faciem dñi. Mõtes: ⁊ in bono ⁊ in malo plerũqz poni manifestũ est. Impy enim supbis nisibꝰ intumescũt: ⁊ ad duritiã saxoꝝ obstinato corde pueniunt. Mansueti aũt mẽtis soliditate firmissimi sunt: ⁊ quãuis pia humilitate curuenť: spe future btitudinis in sũmitates solidissimas erigunť. Di sũt qui dño adueniẽte gaudebũt: qm̃ in futuro iudicio ꝑmissionis ipsius dona recipiẽt. Addidit: Qm̃ venit iudicare terrã. Dic terram oẽm peccatorẽ cõpetẽter aduertimus: qꝛ terrena semp vitia ꝓcupiscũt. Uides totũ sensuꝫ ad illud iudicij tẽpus eẽ ꝑductum: vt oĩa que dicta sunt illi i-
telligeres posse ꝓgruere. [Judicabit orbez †terre in Alt. terraꝫ
iustitia: ⁊ ppłos in egtate.] Dic orbis terraꝫ impys est nihilominꝰ applicãdus: qui frequẽter terre appellatione declaranť. Isti sub iustitia iudicãdi sunt: qui ꝑtinacia sua nulla remissiõe liberanť. Populos aũt: significat eos qui ex hebreis fideles ꝑbati sũt: ⁊ qui deuoti ex gẽtibus aduenerũt. De qbꝰ ait: Habeo aũt Joan. 10.
⁊ alias oues que non sunt ex hoc ouili: oportet me ⁊ eas adducẽ: vt fiat vnus grex ⁊ vnꝰ pastor. Isti ergo populi in egtate iudicãdi sunt: qm̃ ibi ꝑmia recipiẽt qui hic ꝑpter nomẽ dñi grauissima ꝑicula ꝑtulerũt: sicut dicit Apłs: Oẽs enim stabimus ante tribunal Roma. 14.
dei: vt recipiat vnusquisqz ꝓpria corporis ꝓout gessit: siue bonũ: siue malum. Istud tñ iudiciũ vbi fiat: euidẽter expressuꝫ est. Dicit enim Jobel ppheta: Cõ- Jobel. 3.
gregabo oẽs gẽtes ⁊ reducam eas in cõuallem Josaphat: ⁊ disceptabo cuꝫ illis ibi pro populo meo: ⁊ pro

hereditate mea israel. Conclusio.

MV **Quid** est hoc ꝙ instrā musica frequenter posita repim⁹ in psalmis: que nō tā videnť mulcere aurīū sensus: sed ꝓuocare potiⁿ cordis auditū? Sz qm̄ ille sonus ⁊ modulatio tybiaꝝ a sacris mysteryis nr̄a nihilominⁿ erate discessit: restat vt intelligētiā huius rei spūalē ꝗquirere debeamus. Musica est disci

DEF plina que reꝝ sibi ꝯgruētiū. i. sonoꝝ differētias ⁊ cōuenientias pscrutať. Dec merito poniť ad reꝝ spūaliū similitudines explicādas: qm̄ ꝓcēr⁹ eⁿ vtute incōuenientie sbsistit. Nā siue qm̄ psalmodiā dicim⁹: siue qm̄ mādatis dñi operā volūtarie impēdim⁹: dulcissime armonie gr̄a tēperamur. Et si cās buⁿ rei alta deliberatione ppēdas: quelibet creatura rōnalis si auctoris sui viuat impio: ab hac ꝓueniētia non pbať excepta. Merito ergo icessanter ꝓcipimur dño psallē: in psalmo citharizare: in cithara psallē: iubilare i tubis ductilib⁹ ⁊ corneis: vt dubiū nō sit hec istrumēta dulcisona ꝓbabilium actuū nobis indicare ꝓcordiam.

Explicit expositio in psalmum. 97ᵐ.

¶ Psalmus Dauid. XCVIII.

Dominus regnauit irascanť populi: q̄ sedes sup cherubin moueať terra. Dñs in sion magnⁿ ⁊ excelsus: sup oēs ppl'os. Cōfiteanť noi tuo magno: qm̄ terribile ⁊ sanctū est: ⁊ bonoꝝ regis iudiciū diligit. Tu parasti directiōes: iudiciū ⁊ iustitiaꝝ in iacob tu fecisti. Exaltate dñz deū nr̄m: ⁊ adorate scabellū pedū eius: qm̄ scm̄ ē. Moyses ⁊ Aaron in sacerdotib⁹ eⁿ: ⁊ samuel iter eos q̄ inuocāt nomē eⁿ. Inuocabāt dñm ⁊ ipse exaudiebat eos: in colūna nubis loquebať ad eos. Custodiebāt testimonia eⁿ: ⁊ ꝓceptuz q̄ dedit illis. Dñe deⁿ noster tu exaudiebas eos: deⁿ tu ꝓpitius fuisti eis: ⁊ vlciscēs in oēs adiuētiones eoꝝ. Exaltate dñm deū nostrū: ⁊ adorate in mōte sancto eius: qm̄ sanctus dñs deus noster.

Dignitatē istiⁿ nois satis admirari nō possuz: q̄ in titulis semp affixū aciē nr̄e mētis erigit ad dñm Ihēm. Ipsiⁿ enī honoꝝ in B psalmo potētlaqz cātať. Sed quātalaus est scissimi viri vt per eⁿ nomē eximiuz tāte significeť maiestatis arcanū. Per Dauid enī: ⁊ pson̄ā loquētis aduertimⁿ: ⁊ Ihēm manuforte desiderabilēqz sentimⁿ. Quapp eximio ꝓcone recognito: magni iudicis pstolemur aduētū. Diuisio.

In prima sectione: cōmonet ppheta vniuersos ppl'os Ihēsto dño ꝓfiteri: qz iudiciuz ⁊ iustitiā in Jacob fecisse declarať. Scōa: cōmonet plebē vt adoret dñm saluatorē: qui Moysi ⁊ Aarō ⁊ Samuel, ꝓpitiⁿ fuisse dinoscit: qz ꝓcepta eⁿ custodisse mōstrātur. Uñ exaltāduz ⁊ adorādū dicit eē dñm: qui fideles suos exaudire dignatⁿ ē. Expositio.

Ominⁿ regnauit irascanť populi: qui sedes sup cherubin moueať terra.] Cū dicit enim: Dñs regnauit: exponit qm̄ gloriā sue resurrectionis ostēdit: nō vt antecreditus est non posse regnare quez iudei videbanť extinguē. Sed hic illud tēpus ostendit: quādo ipse post resurrectionē suaz dixit: Data est mihi omis potestas in celo ⁊ in terra. Sequtur: Irascanť ppli: nihil vltra nocituri. Magno enī grauitatis pōdē deridenť: quoꝝ doli atqz vtutie nihil penitⁿ nocuisse declarantur. Nā q̄ dixit: Irascanť: non ꝓcepit ppheta ad aliq̄ facinus ppl'os cōmoueri: sed vt sibi potiⁿ irascanť qui rē pbati sūt fecisse nefariā: vt cito ad ꝓuersionis salutē veniāt: cū ꝓpria volūtate sua cepint facta damnare. Q̄ si ad lr̄az velis accipe: quedā videť vrbanitas: sicut ⁊ in actib⁹ apl'oꝝ legit: pōtifici Paulū dixisse pcussuz: Ferіat te deⁿ paries dealbate. Et paulo post icrepatⁿ dixit: Nesciebā fratres: ꝙ pnceps ppli eēt. Scriptū est enīz: Principē ppli tui ne maledixeris: nō qz nesciebāt: sed qz pncipē eū ppli sub quadā vrbanitate denegauit. Ita ⁊ hic dictū est: Dñs regnauit irascanť ppli. i. nihil vltra nocituri. Q̄ nō ad exhortationē: sed ad derisionē videť potiⁿ ptinē. Que figura dr̄ Astismos: latine vrbana dictio: venustatis ⁊ facetie causa cōposita. Sequtur: Qui sedes sup cherubin moueať terra. Tu qui sedes: idicatiⁿ modus est scōe psone. Ad tpm enīz dñm verba ꝓuertēs: hāc sniam finit. Cherubin: hebr̄eū nomē est: significans plenitudinē sciētie: vbi q̄si in throno suo dñm ifidere manifestat. Nā ⁊ boies insidet: qui plenissima fide atqz opez pbitate cōplenť. Adiunxit: Moueať terra. Siue illud significat q̄ supiⁿ dixit: Irascanť ppli: Siue magis ad ꝓuersionez peccatoꝝ postulat cōmoueri: qui sicut iā dictū est: terra merito nuncupanť: qz terrena vitia ꝓcupiscunt. [Dñs in sion magnus: ⁊ excelsus sup oēs ppl'os.] Ut deū illuz q̄ dixit sedere sup cherubin: dñm Ihēm euidēter aduertēres: exp̄sit: Dñs i sion magnⁿ: qui in hierosolymitanis partib⁹ homo appere dignatⁿ est. Et intende vba que dicit: Dñs magnus. Ne qs eū pro passionis humilitate putaret esse tēnibilē: addidit: Et excelsus super oēs ppl'os: qm̄ ille q̄ irreligiosa mēte ꝓtempserant: rex excelsus sup oēs ppl'os eminebat. Sion aūt interpretať speculatio: q̄ est ecclesia: in qua dñs spiritualiter ineē reuerēda semp ꝓtēplatione mōstrať. Confiteanť nomini tuo magno ⁊ terribili: qm̄ sanctum est.] Post apparitionē carnis: que facta est in sion: ꝓfitēduz dicit ppl'is dño Saluatori: de qⁿ superius dictū est: Irascanť ppli. Sic enīz in ecclia catholica quotidie fieri videmus: vt qui prius fuerūt blasphemi: paulo post sint dño pstāte correcti. Magnuz aūt dictū est nomē eⁿ: qz vbiqz dilatatū est. Terribile: qz ipse venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos. Sanctū: qz ꝓmaculata ⁊ celesti ꝓuersatione pmansit: sicut ⁊ alibi dicit de ipso: Qm̄ magnificauit dñs scm̄ suū: sicut ⁊ marie dictū est ab angelo: Propterea q̄ nasceť ex te sanctū vocabiť filius dei. [Et honoꝝ regis iudiciū diligit. Tu parasti ꝗtatē.] Supius dixerat: Confiteanť ppli nomini tuo: mō quēadmodū ꝓfiteri debeāt euidēter exponit. Honoꝝ enī regis: est pdicatio gl'iosa: quā illi semp offerim⁹ ꝓfitēdo. Iudiciū diligit: hoc est: vt deliberādo atqz tractando debeam⁹ diligē creatorē. Nō enī ille aut labili volūtate: aut caduca mēte colēdus est: sz fixa ⁊ pspicabili deliberatione snīe: sic̄ solet semp puris cordib⁹ appere. Sequtur: Tu pasti eqtatē: vt agnoscerēt boies ab ipo hoc mun⁹ attribui: quo possint hāc itelligē vel facere pstāter equitatē: Deniqz sensum istū euidēti ꝓsequēs versus ondit. Siue vt qbusdam placet: honoꝝ regis

Matth.28.

Act.23.

Exo.22.

SCHE

INTER

INTER

Alt. qm̄ terribile et

ps.4. Luc.i.

Alt. directiones

est

est damnatio iusta nocētiū: qm̄ inigrate punita: gloria regis semp augeť. [Iudiciū ⁊ iustitiā in iacob tu fecisti.] Iudiciū fecit in populo fideli qm̄ ei donauit bonū malūqz discernere. Iustitia vo: cū relictis idolis: creatozi suo meruit humili deuotione fuire. In iacob aūt: in vnoquoqz fidele dicit: qz nois istius cōmemoratione populus deuotⁿ ostēdit. Tu fecisti: qz nemo est aliⁿ ꝓter ipsum qui istituit ⁊ firmauit ecclesiaz: sicut dicit Apl's: Fūdamētū enī aliud nemo pōt ponere: ꝓter id q̄ posituz est: q̄ est Ihēsus Jesus.

i.Cor.3.

[Exaltate dñm deū nostrū: ⁊ adorate scabellum pedum eius: qm̄ sanctū est.] Uenit ad scōam sectionez ppheta: i qua ppl'os devotos cōmonet: vt nomē dñi magnificare nō desināt: q̄tenus illū pdicādo: ipsi potius exaltari posse videanť. Letez ille humanis viribus (sicut sepe dictū est) nō idiget adiuuari: qui est sūma vtus ⁊ totiⁿ maiestatis adorāda pfectio. Sequtur: Et adorate scabellū pedū eiⁿ qm̄ sanctū est. Qm̄ beatⁿ Augustinus diligētissimus exqsitor: corpus dñi q̄ de Maria vgine sumpsit: scabellū diuinitatis eiⁿ asseruit debere sentiri: pp naturā humanitatis quaz est dignatⁿ assumere. Illi enī vtuti esse subiectū atqz vnitū: oib⁹ creaturis ostat excelsius: sicut dicit Apl's: Q̄ infirmū est dei fortius est hoibus. Et alibi de eodem mediatore dei ⁊ hoium: hoie Ihēsto iesu Apl's dicit: Propter q̄ deus exaltauit illum: ⁊ donauit illi nomē: q̄ est sup omne nomē: vt in noie Jesu omne genu flectať: celestiū: terrestriū ⁊ infernoꝝ. Nūc dicendū nobis est qd in isto versu pedes eius significare videanť: scilz stabilitatē diuinitatis: que semp in nature sue oipotēti gloria tanq̄ pedū idefecta stabilitas pseuerat. Huius: ergo vbi assūptū corpus: q̄uis gloziosuz: q̄uis magnū: q̄uis adorabile: nū pp humilitatē humanitatis: scabellū pedū cōpetēter accipimus. Nā cū ipse dicat: Celū mihi sedes est: terra aūt scabellū pedū meoꝝ: corpus terrenū q̄ de Maria vgine sumpsit: bñ vt opinoꝝ eadē similitudine scabellū pedū eius ꝓbatur intelligi. Et nota qz nō dixit: Qm̄ sanctⁿ est: sed qm̄ sāctū est: scilz vt corpⁿ a deitate mētis cōtēplatione discerneres: sed ad vnā psonā referres. i. ad vbū q̄ caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Pedes etiā diuinitatis per Tropologiā dici: sicut ⁊ scabellū dictū est: etiā sic forsitan debemⁿ accipe: vt extrema tēporis designet: qm̄ dñs incarnari dignatⁿ est. Uñ ⁊ Joānes euāgelista dicit: Filioli nouissima hora est. Paulus quoqz apl's dicit: Cū venisset plenitudo tēpoꝝ: misit deus filiū suū factū ex muliere: factum sub lege.] Moyses ⁊ Aaron in sacerdotib⁹ eⁿ: ⁊ samuel inter eos qui inuocāt nomē eius. Inuocabant dñm ⁊ ipse exaudiebat eos.] Jō prisce auctoritatis magnos viros posuit: eisqz gratiam dñi asserit fuisse ꝓcessam: vt ad simile deuotionē fideles populos icitaret. Et nota qz hic Moysen sacerdotē dicit: dū sic in heptateucho nō legať: Qui ⁊ si hostias non offerebat sicut Aaron frater ipsiⁿ: vota tñ populozuz corā deo semp exhibuit: q̄ sacerdotis officiū eē mōstratur. Quapp merito ⁊ hic sacerdos dicit: qui magnis pcibus irascēte dño pro populo supplicauit. Samuel aūt in tēplo dñi predicabili sanctitate ꝓuersatus est: qui Dauid vnxit in regē. Sed qm̄ sacerdotis nō accepit officiū: qz erat de tribu effraim: vñ sacerdotes fieri nō licebat: addidit de ipso: Inter eos qui inuocāt nomē eⁿ: qz noiatim pcurrere nō poterat: q̄s multitudo infinita dilatabat. Adiecit: Inuocabant dñm ⁊ ipse exaudiebat eos. Quātū valeat sinceritas

i.Joā.2.
Gal.4.

DOG

ozonis: in breuitate declaratū est: qz fideliter supplicātes efficaciter audiebat. [In colūna nubis loquebať ad eos. † Quia custodiebāt testimonia eⁿ: ⁊ † pcepta eⁿ que dedit illis.] Nō vacat q̄ dictuz est: In colūna nubis: qz semp res ista in edificatione domⁿ pro fortitudine poniť ⁊ decore. In hac ergo specie loquebať illis dñs: que vētura fabricā ecclesie nūtiabat. Sed qz illis tūc per nubē vba fecit: nobis per sāctū scabellū suū. i. per icarnationē ⁊ log euidētius ⁊ apparere dignatⁿ est. Scabellū oibus tēplis excelsiⁿ: oibus spūalib⁹ creaturis multo pstātius: sicut dicit Apl's: Cui aūt angelorum dixit: sede a dextris meis: Sed qd miꝝ si ille scabellū dicit qui se vermi: scarabeo: herbe fullonū: ⁊ angulari lapidi cōparauit? Nō vtilitatis ituitu: sed humilitatis affectu: quā sumendo tātū fecit excelsaz: quātū pus fuit in hoc mundo paruissima. Sequtur: Quia custodiebant testimonia eⁿ: ⁊ pcepta eⁿ que dedit illis. Reddit causas quare eos exaudire dignareť dñs: qz ipse illuz vere diligit qui eⁿ mādata custodit: sicut ipse discipulis dicit: Si me diligitis mādata mea ꝗuate. Testimoniū: est per signa aliq̄ pcedētis rei posita significatio: sicut in heptateucho dīc: Hoc erit vobis in testimoniū. Precepta enī ptinēt ad legē: quā per Moysen visi sunt accepisse. Uñ ostēdit efficacissime placere deo: qñ a nobis eⁿ cōpleť imperiū.] Dñe deⁿ noster tu exaudiebas eos: deⁿ tu ꝓpitius fuisti † illis: ⁊ vindicās in oia studia eoꝝ.] Dicēdo: Tu exaudiebas: ⁊ tu illis ꝓpitius fuisti: ostēdit qdē desideria sanctoꝝ in bonis petitionib⁹ fuisse cōpleta: eosqz bñficia suscepisse que videbanť necessario postulari. Sed addidit: Et vindicās in oia studia eoꝝ. Hoc propterea positū est: ne semꝝ nos quererem⁹ audiri: qm̄ vtrūqz in ipsis videtur ꝗpletū. Cognoscim⁹ enim eos: ⁊ iterdū exauditos fuisse cū peterēt ꝓspera: ⁊ iteruz in studia eoꝝ vidicatū: ne humana illis elatio surripe potuisset. Nā q̄uis aliq̄ fideles sint: ⁊ magna deuotione venerandi: opz in eos pro tpe vidicari: ne coz eoꝝ ad supbiā videať posse deduci: sic̄ ⁊ Apl's dicit: Et ne magnitudo reuelationū extollat me: datⁿ est mihi stimulus carnis mee: angelus satbane qui me colaphiçet: ꝓpter quod ter dñm rogaui vt discederet a me: ⁊ dixit mihi: sufficit tibi gr̄a mea: nā vtus in ifirmitate pficiť. Quapropter audiuim⁹ exauditos: ⁊ in eis itelligam⁹ etiā vindicatū: vt cognoscamus misericordez Ihēstum vtrūqz fecisse ꝓpitiū. [Exaltate dñm deū nostrum ⁊ adorate in mōte sancto eius: qm̄ sanctus est dñs deus noster.] Et superius quidē pars vsus istius legiť vbi facta diuisio est: sed ibi subiunctum est: Et adorate scabellū pedū eius: hic aūt non mōtē: sed in monte sancto dñm pcipit adorari: q̄ ad mōtē sion: qui est ecclia referri posse nō dubiū est: que est montiuz mons: ⁊ sancta sanctoꝝ: cuius ipse habitator est Ihēsus. Sic vtrunqz in sancta ecclesia dicit esse faciendū. Notandum est autē: q̄ sanctum dñm in sancto monte precepit adorādū: qm̄ sicut laus eius non cōuenit ozi prauo: ita nec eius culture loci potest congruere turpitudo. Conclusio.

Alt. nō bēt Alt. pceptū quod

Alt. eis ⁊ vlciscēs in oēs adiuētiōes

2.Cor.12.

Consideremus faciem huius psalmi: quasi duobus luminib⁹ splendere pulcherrimis. Incredulos terret: vt ad supplicationē deuotissimā pducanť: fidelib⁹ Ihēsstū dñm adorare precipit: qz ipse nouit exaudire quos diligit. Beata plebs que de tali gaudet impio. Utale quippe desideriū est: agnoscere ⁊ amare creatorem. Qua-

propter exultationē nobis moueat audit⁹ dñs Christus. Fidelis serui est diligere dñantē. Nā qui nō habet carissimū gubernatorē suū: ipse se profitetur horrendū. Natura qppe rerū est: vt ab eo te diligi posse nullatenus arbitreris: quem cara mente nō appetis. Diligamus igitur vt amemur: queramus vt inueniamur: pulsemus vt ad eum accedere valeamus. Contra omnes amentias est eū tepide querere: quez tibi cognoscis eterna beneficia posse prestare.

Explicit expositio in psalmum. 98m.

¶ Psalmus in confessione. XCIX.

Ubilate deo oīs terra: seruite domino in letitia. Introite in cōspectu eius: in exultatione. Scitote qm̄ dñs ipse est deus: ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. Populus eius ⁊ oues pascue eius introite portas eius in cōfessione atria eius in hymnis ꝓfitemini illi. Laudate nomē eius quoniam suauis est dominus: in eternū misericordia eius ⁊ vsq̄z in generationez ⁊ generationem veritas eius.

Um frequēter in psalmis posita sit prorerū opportunitate ꝓfessio: hic tñ in titulo singulariter pbat̄ ascripta: reuera qrot⁹ hic psalm⁹ ad vtrasq̄z ptinet ꝓfessiones. Una est: qm̄ peccata nr̄a deprimentes culpabiles nos reosq̄z pfitemur: ⁊ misericordiā dñi ꝓcedēdā nobis pys fletibus exoram⁹. Altera: cū siue nobis bñficia collata laudamus: siue alys pstitam cum magna exultatione veneramur. Cōfessio enim quasi cō factio dicitur: siue penitētia: siue laus multorum ore celebrata: que ideo sic dicitur: vt ad plurimos pertinere monstretur. Diuisio.

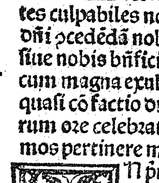

N pma parte psalmi ppheta cōmonet vniuersitatem: vt dñm debeat sub magna iocūditate laudare: qz tanti dñi triste nō decet esse seruitiuz. Et ne semper hoc genere ꝓfessionis vtēdum crederet christianus. Scda pte dicit: vt malozū nr̄oz delicta penitētes: indulgētie ipsi⁹ portas itrare mereamur: qz misericordia eius pmanet in eternū. Expositio.

Ubilate deo oīs terra. Sollicitus ppheta de populo fideli: ne se putaret sub anxietate tristitie Christo dño seruituz: primū a iubilatione cepit: qz ipsa est iusti pfecta deuotio: dño sub mētis iocunditate famulari: sicut ⁊ Aplus monet: Semp gaudete: sine intermissione orate: in oib⁹ gratias agite. Et ne qs se minime crederet euocatū: addidit: Oīs terra: vt ipse inter boīes nō videat̄ existere: qui hāc vocem detrectat audire. Jubilatio est enī: sicut sepe diximus: magne mētis gaudio cōmoueri: nō tñ in articulata verba prūpere. Nā qō dixit: Jubilate. Et subiūxit: Oīs terra: frequēter ⁊ per casus nouum discrepantes: magnos indicat sensus. Nā cū Terra singulari numero denūtiet: Jubilate dicit: qō ad pluralē numerum certū est ptinere: vt hāc terrā ad boīes: non ad tellurē estimares esse referēdā: qō allegorice cōstat itelligi. Allegoria est enī figura aliud dicēs: ⁊ aliud significans. Seruite dño in letitia. Introite in ꝓspectu eius in exultatione. Licet seruitia dñi diuersis videant̄ officys expediri: vt sūt ordines ecclīastici: monasteria fidelium: heremite solitary: laici deuoti: oia tñ ad ista tria vba ppie referunt̄: vt dño sub letitia seruiat̄: nō in murmuratione aut amaritudine mentis: sicut factū est in deserto: qm̄ cōtra dñm iudaicus ppls murmurauit. Sz ista letitia vtiq̄z charitas est: que sicut dicit Apls: nō inflat̄: nō agit pperā: non est ambitiosa: ⁊ reliqua: que hāc vtutē egregiā mirabili narratione describūt. Quapp illi sub letitia dño seruiunt: qui eū supra cūcta diligūt: ⁊ inuicē se fraterna charitate respiciūt. O libera fuitus: o seruitiū supra cūctas dñationes eximiū: qb⁹ talis letitia tribuit: q̄lis in regnoz gloria nō habet̄. Sed istaz letitiā que in hoc mūdo p̄cipit̄: vide q̄le p̄miū subsequtur. Dicit enī. Intrate in ꝓspectu ei⁹ in exultatione. Multo difficilius: multo pstātius est ante tāti iudicis gaudere ꝓspectū: vbi sic puenire ꝓscietia cōmonet̄: vt gaudia tūc sumat humilitatis: qm̄ supbis oībus pbatur esse terribilis. Scitote qm̄ dñs ipse est deus: ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. ¶ Nos aūt populus eius ⁊ oues pascue eius. In capite vsus hui⁹ ptra pfidiā loqtur iudeoz: qui dñm saluatorē nō putādo deū: in creatorē suū manus inuicere presumpserūt. Scitote dixit: intelligite q̄ iste dñs quem dei filiū minime credidistis: Ipse est deus qui fecit celū ⁊ terrā: qui nos quoq̄z ad suā imaginez similitudinēq̄z plasmauit. Et ne putarēt humanā creationē patruz semina esse deputādā: adiecit: Et nō ipsi nos. Nā q̄uis natiuitati nostre ministeriuz prebeat carnalis operatio: tñ ille in hunc mūdū nos probat̄ adducere: qui cūcta facit ad existentiā puenire. Sequitur: Nos autē populus ei⁹ ⁊ oues pascue eius. Uenit ad populū fidelē per cōparationes pulcherrimas: qd fit ostēdēs: Oues: qz simplices sunt: ⁊ ipse earū pastor est verus. Pascua eius: id est: diuinarū scripturaz copiosa ⁊ dulcis epulatio. Ipsa sunt pascua: qbus fidelis aia saginat̄: ⁊ ad future beatitudinis amena pducitur. Sic istis trib⁹ verbis cōplexus est: qnid agere: qd credere: qd intelligere debeat christianus. ¶ Intrate portas eius in cōfessione: atria eius in hymnis ¶ cōfessionū. Laudate nomen eius. Uenit ad secūdā partez: vt qz supius dixerat in dñi laudibus esse iubilāduz: nūc doceret quēadmodū illi vnusq̄z debeat ꝓfiteri. Porte dñi: sunt humilis penitētia: baptismū sacrū: charitas sancta: elemosyne: misericordia: ceteraq̄z mandata: per que ad eius possumus puenire cōspectū. Portat̄ ergo prophetia: vt per hāc humilitatis cōfessionē: p̄mo ianuas misericordie dñi intrare debeam⁹: ne nos extra ouilia seuiētis lupi possit rapacitas inuenire. Adiecit: Atria eius in hymnis ꝓfessionum. Atria eius: ⁊ hic audis: intrate. Significat enim ppheta: euāgelistas: ⁊ qcūqz dño aspirāte docuerūt. Dicta enī illoz dñi ꝓstat esse palatia: qm̄ ipse in eis inuenit̄: si deuota mēte pergrit̄. Sed vt hāc ꝓfessionez diuideres a prioze: posuit: In hymnis: qualis fuit illa dñi saluatoris: cū dixit: Confitebor tibi pater dñe celi ⁊ terre. Nō enim pro suis peccatis aliqd cōfessus est: sed laudes patri sincera dilectione psoluit. Congruus enim ordo seruatus est: qz dum illa prius offertur: ista iam secura subsequitur. Addidit: Laudate nomen eius: Ubi ponenda subdistinctio est: qz sequēti versui cōstat esse iungēdum. Quoniā suauis est dñs in eternum misericordia eius ⁊ vsq̄z in ¶ seculū seculi veritas eius. Ne quis se putaret laudando fatigari: aut

Ut. Introite Ut. cōsitemini illi

Ut. gnōnem ⁊ gnōnē

ꝓtinuo laboze flaccescere: causaz reddidit quare predicanduz et nomen eius. i. qm̄ suauis est dñs. Quoniam eniz puenit in suauitate defectus: aut pōt animus expleri vbi semp pficit appetitus? Delectatio ista nescit habere fastidiū: vbi sic mens cōsolata reficitur: vt nullatenus tamē eius desideria deponantur. Et ne suauitatē quā dixit crederes esse tēporalē: In eternū dicit eius misericordiā permanere: qz cuz semel prestiterit futura bona: ab ipso tamē perpetue seruātur illesa. Adiecit: Et vsq̄z in seculū seculi veritas eius. Seculū seculi: ⁊ istud significat quod nunc agit̄: ⁊ illud qō credimus esse venturuz: qm̄ ꝓ hic est veritas dñi: sicut legitur: Ueritas de terra orta est: ⁊ in illo seculo: vbi promissionū eius dona cōplentur: ⁊ ipse cuz sanctis suis gloziosa perennitate regnabit.

Ps. 84.

Conclusio.

Mirabiliter hic psalmus vtrasq̄z nos cōfessiones edocuit: vt ⁊ alacres domino iubilemus: ⁊ peccatoz nostrozuz vulnera sine intermissione plāgamus. In hoc enim mūdo: vtrunq̄z necessariuz est: vt nec in tristitia desperet dei seruus: nec iterū animus eius prosperis reddat̄ elatus. Nā sicut sanitas boīs humoz pace consistit: ita pfectus est christianus qui fuerit inter harū rerū vicissitudinē imobiliter tēperatus. Suscipiamus ergo alacri mente: que dicta sunt. Qualis enī sit ista deploratio: ex hoc dat̄ itelligi: vt in ea precipiat̄ dñs esse laudādus: merito qz inde prouectus euenit non reatus: non pena: sed premia: non deformis seruitus: sed pulchra libertas.

Explicit expositio in psalmum. 99m.

¶ Psalmus ipsi Dauid. C.

Misericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe: psallam ⁊ intelligā in via immaculata qm̄ venies ad me. Perambulabā i inocētia cordis mei: in medio domus mee. Nō proponebā ante oculos meos rem iniustā: faciētes preuaricationes odiui. Non adhesit mihi cor prauū: declinantē a me malignū non cognoscebā. Detrahentem secreto proximo suo: hūc persequebar. Supbo oculo ⁊ insatiabili corde: cum hoc nō edebam. Oculi mei ad fideles terre vt sedeant mecū: ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua nō direxit in conspectu oculozū meozum. In matutino interficiebam oēs peccatores terre: vt disperderez de ciuitate dñi oēs operantes iniquitatē.

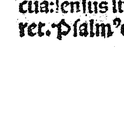

Uāuis tituli ab hystorys tracti: virtutē videātur indicare psalmoz: tñ ⁊ simplices idē continere noscūtur. Est siquidez textus iste mirabilis: ⁊ in forma pfecte sanctitatis inclusus: qui cētenarium fructū debeat expectare p̄miozū. Sed ideo vba noscit̄ premisisse notissima: vt eius vtus simplex atqz pspicua: sensus lucidissimos ac nimis bonorabiles idicaret. Psalm⁹ enī: sanctā significat oationē. Ipsi Da-

uid vbi ponit̄: totū Christi virtutibus applicatur: vt nihil de isto terreno rege intelligas: sed omnia de illo celesti dicta cognoscas fuisse. Diuisio.

Ongregatio illa sāctoz: quā per vniuersum munduz catholica parit ⁊ multiplicat ecclesia. In p̄ma parte psalmi cātare se dicit dño misericordiā ⁊ iudiciū ꝓzortiaqz refugere pessimoz. Secūda parte fideles se asserit diligere: ⁊ cū eis gratissima habitatione versari. Demones autē cuz suis imissionib⁹ de suo corde repellere: quos nouit cū dei famulis nō habere vllatenus portionē: vt tali istitutione formati: ⁊ appetere bona ⁊ mala reuuere debeam⁹. Expositio.

Misericordiā ⁊ iudiciuz cantabo: tibi dñe psallā. Celestis in terra multitudo beatozum ptulit initiū: qō breuiter cuncta cōcluderet. Potestas enīz dñi semp: aut miseretur: aut iudicat. Sed neqz misericordia ipsius sine iudicio: neqz iudicium sine misericordia reperit̄. Utraqz enī se mutua societate cōiungunt. Nec factū eius aliqō prouenit qō non plenum cūctis esse virtutib⁹ sentiat̄. Nā sicut hic dixit: Misericordiam ⁊ iudiciū: alibi dicit pro his duobus nominibus: iustitia ⁊ pax. Et iterū: misericordia ⁊ veritas: vel iustitia ⁊ iudiciuz ꝓparatio sedis tue: vt vbiqz deū piū demonstret ⁊ iustū. Qō genus locutionis inter ppria scripture diuine cōnumerari posse non dubiū est. Nā ⁊ in illo aduentus sui tēpore gloziosō: p̄mo loco misericordiaz facit: qm̄ dicit: Uenite bñdicti patris mei ⁊c. sed nō sine egritate: qz fidelib⁹ sua p̄missa restituit. Postea vo iudiciū segtur: cuz dixerit ipys: Discedite a me maledicti in ignē eternū: qō tñ nō est sine pietate: qm̄ post multā patiētiā noscit̄ p̄ferre vindictā. Uides ergo hec duo ⁊ psentanea sibi esse: ⁊ suis ordinib⁹ collocata radiare. Audiant itaqz misericordē dñm peccatores: qui de sua negter salute desperēt. Intelligāt supbi iudicē: qui maluz suum nō estimāt esse puniēdū. Ita hic totū cōpēdiose plenissimeqz cātatū est: qm̄ in his duobus sermonib⁹: ⁊ cuncta opa dñi: ⁊ totius ecclesie edificatio pbat̄ esse narrata. Adiecit: Tibi dñe psallā. Dño psallit: qui bonis factis suis eū placare cōtēdit. Ipsa est enī suauissima virtus armonie: qm̄ vox cognoscit̄ opib⁹ ꝓsonare. Nā si he due res discrepabili sibi varietate dissentiant: nequaq̄z pūt psalmodie tēperatā efficere cantilenaz. Nec ad aures dñi venit: qō se mutua ꝓzietate cōfundit. Et intelligā in via imaculata: qm̄ venies ad me. Dic vsus de superiozib⁹ pēdet. Nā si discipli nabilis illa psalmodia cōpetēter dirigat̄ ad dñm: vide qd pstat: vt intelligat in via imaculata: qm̄ ad se dñs venire dignet̄: quē magnope sustinebat. Intelligam dicit. i. credaz puro cordis affectu: vt qō oculis carnalib⁹ nō videbat: viuaciter ꝓspiceret aīe desiderantis adnisu. Et qm̄ tale desideriū spūaliter iaz videntis erat: dicit quēadmoduz venire disponat: In via scilz imaculata: qz Christus dñs peccata non habuit: qui ⁊ per hūc mūdū imaculatis gressib⁹ ambulauit. Hoc est enīz qō dicit: Et intelligā in via imaculata qm̄ venies ad me. Perambulabā in inocentia cordis mei: in medio domus mee. Hypothetic⁹ denuo syllogismus apitur. Si iustus perambulat in inocentia cordis in medio domus dñi: non proponit ante oculos suos rem malam. Atqmē iustus perambulat in inocentia cordis in medio domus dñi: non proponit igitur ante oculos suos rem malam:

IDI

Matth. 25.

Ibidem

SYL

Nunc sequentia videamus. Dicendo: Perambulabam: ostendit vitam mundi istius non se studiosissime perquisisse: sed tanꝫ transitoriam fuisse decursam. Ac deide: quid possit inocētia paucis verbis absoluitur: vt in medio domus dei habitare mereret: quatenus ⁊ reliquis bonū exēplū prebeat: ⁊ ipsa honorabili cōuersatione reluceat. Nā quātuꝫ valeat in nocētia: hinc datur intelligi: vt ppter gratissimā simplicitatē in colūbe specie spiritus sāctus appareret: ⁊ propter māsuetudinē beatā: agnuꝫ se vocari dei filius elegisset: designās qm̄ illa celestis ⁊ vera sapiētia in peccatoribꝰ placidis atqꝫ humilibus cōquiescat.

Alt. iniustā { L Non proponebā ante oculos meos rem ⁊malā: faciētes puaricationes oduui. Nō adhesit mihi.] Quoniam supius dixit: ambulasse se in medio ecclesie in
SCHE inocētia cordis sui: nūc per figurā Etiologiā: que latine appellat̄ cause redditio: hoc duobus modis exponit. Primo dicēs vsqꝫ ad positā diuisionē: cuꝫ vitiosis se nō habuisse cōsortū. Deinde vsqꝫ ad finē psalmi: asserit cū fidelibꝰ suā se posuisse nihilominꝰ portionē: ⁊ de corde suo diaboli fugasse vlutias. Sic maximā partē huius psalmi: hec figura cognoscit̄ esse cōplexa. Nūc ad exponēda vba redeamus. Qui deū credit vltorē: rē malā ante cordis sui lumina nō proponit: qꝫ necesse est vt despiciat terrena: qui noscitur ꝓsiderare celestia. Sed qui in mūdo erat: rem malā āte suos oculos quo mō poterat nō haberē: nisi qꝫ illi talia displicebāt: nec eoꝫ vitiosa delectatiōe capiebatur. Iuste ergo dixit sācta ꝓgregatio: ante oculos cordis sui se nō posuisse negtias: quas de penetralibꝰ suē mentis excluserat. Recte siquidē illas res videre nō dicimur: quas nullis delectationibꝰ intuemur. Sequitur: Faciētes preuaricationes odiui. Exposuit quēadmodū mala ad eiꝰ nō potuerīt internos oculos puenire: qꝫ preuaricationes hoīum iugiter habuit odiosas. Illas enim res vnusqsqꝫ respicere dicitur: quas ⁊ diligere posse iudicat̄. Nā q̄uis ante faciem nostram veniāt: tm̄ in cōspectu mētis nostre nō sunt que execrabili abominatiōe refugimꝰ. Addidit: Nō adhesit mihi. Hoc coma oīno suspensum est: desiderat enī caput versus sequētis. i. cor prauū: qd̄ frequēter factuꝫ ꝗm hebreos in psalterij vsibus inuenimꝰ. Cor enim prauū adherere nō potest: nisi peccatoꝫ iniquitate distortis. Inuicē qppe sibi equalia vota glutinātur: ⁊ ediuerso diuidunt̄ quecūqꝫ cōtraria sunt: nec prauū recto puenit: qꝫ moꝫ varietate dissentit.

Alt. declinātē Alt. malignū Alt. cognoscebam. { cū quibꝰ ꝓuinat: aut quo mō viuat.] Cor prauū declinantes a me ⁊malignos non ⁊agnoscebaꝫ.] Diximus: Cor prauū superiorib̄us esse iūgendū: vt absoluta sentētia subsequat̄. Declinātes a me malignos nō agnoscebā. Declinātes a me malignos: hereticos dicit: qui prauis dogmatibꝰ a catholica p̄dicatione dissentiūt: ⁊ declinātes semitas rectas: vias pessimas seauditoresqꝫ deducūt. Nō agnoscebā dixit: qm̄ cū se baptiçatos atqꝫ signatos asserāt: non in eis agnoscit̄ diuina dilectio: qui blasphemi ꝓbantur in dño. Illi enī a christianis veraciter recognoscunt̄: qui se fidei

Alt. secreto p ximo suo. { prauitate nō polluūt. [Detrahentē ⁊ aduersus proximum suū occulte: hūc psequebar.] Detrahit hereticus catholico: qm̄ absentē aliqua oblocutione dilacerat: nec audet palā cōtendere: qui se nouit irrationabilia vēdicare. Hos dicit persequēdos: vt ad vitatis studia ꝓcitent̄: qui decepti varijs questionibus eluduntur. Proximū enī dicimus ⁊ carnis nobis societate ꝓiūctū: ⁊ aliqua legis vicinitate sociatū. Nā duꝫ quidā eoꝫ nobiscū vetus ac nouū testamentū suscipere videant̄: recte tm̄ intelligere scripturas diuinas

{ detestabili volūtate cōtemnūt. [Supbo oculo ⁊ insatiabili corde: cuꝫ hoc nō edebā.] Duo esse dicit genera perfidoꝫ. Unuꝫ sicut superius posuit: qō proximis detrahit: sed illud iaꝫ quēadmodū curari possit ostēdit. Aliud vo qō supbo oculo. i. voluntate pretumida ⁊ insatiabili corde a blasphemijs non recedit: sic dicit esse vitādū: vt iam nec ipsuꝫ cū eodē debeamus inire cōuiuiū: ne aures christianoꝫ abominandis sermonibꝰ inquinētur. Sed ⁊ hoc acrius quidem tm̄ genus curationis indultū est: vt cū se mēs impia sanctis viris execrabilē viderit factā: errorē suū adbibita satisfactione recorrigat. Nā si Aplus dicit de christianis male viuētibus: cū bis nec cibū sumere: quātomagis hoc fieri cōuenit de truculētis atqꝫ obstinatis hereticis: Siue hoc spū aliter intelligendus est: de corpore dñi saluatoris: vt cū illis cōmunicatio nō edat̄: a qbus fides christiana discerpit̄. Et intende: qꝫ siue superiora que dicta sunt: siue que in secunda diuisione dicēda sunt: oia pertinēt ad statū cōiecturalē: in quo maxime diserta oratoꝫ exercent̄ in-

Alt. ad Alt. nō hēt { genia. [Oculi mei ⁊sup fideles terre vt sedeant ⁊ bi mecū: ambulās in via imaculata hic mihi ministrabat.] Sancta illa ꝓgregatio: venit ad secūdā partes. Et sicut supius abominabiles sibi reddidit ifideles: ita nūc recte credētiū viroꝫ desiderat habere ꝓsortium. Illos enī cordis oculos quos auertebat a pessimis: nūc se profitet̄ sociare cū sanctis. Fideles terre dicit: qui per ~~totū~~ mundū habitant christianos. Sedeāt aūt mecū. i. in fidei vnitate pmaneāt. Per hūc enim situꝫ: ⁊ requies designatur: ⁊ imobilitas mētis ostēdit̄. Uolūt hoc aliqui ppter excellentiā dictorū ⁊ Christo dño euidenter aptare. Sed subita non est pmutatio facienda: vbi se tm̄ introducta pōt explicare ꝓsona. Sequitur: Ambulās in via imaculata: hic mihi ministrabat. Hec est reuera fideliū christiano rum manifesta ꝓbatio: ⁊ sua vita clarescere: ⁊ ministrorū ꝓuersatione relucere: sicut iā in decimoseptimo psalmo dictū est: Cū sancto sanctus eris: ⁊ cū vi- Ps. 17.
ro inocēte inocens eris: Et cū electo electus eris: ⁊ cū puerso puerteris. Sed q̄uis hoc nec a laicis videat̄ exceptū: tm̄ spāliter sacerdotibus ꝓbat̄ impositū: vt tales ministros habeāt: qui oīuinis regulis nō repugnent. [Non habitabit in medio domus mee: qui facit superbiam.] Adhuc in dictis superioribus perseuerat. Negat enīꝫ cū superbis sibi fuisse aliquā portionem: ne crederet̄ eos probasse: quoꝫ familiaritatem sibi videbat̄ adiūgere. Illud aūt qō posuit: In medio domus mee: hoc vult intelligi: qꝫ nihil cōmissum talis habuit: nullo honore ꝓeminuit: nulla potestate letatus est: vt quasi in medio domꝰ esse videretur: cui patrisfamilie serenus animus arridebat. Unde cognoscimus talia nos habere in susceptis debere iudicia: vt nullatenus pessimis hoībus faueamus: nec nobis grati videātur esse: qui morū prauitate vitandi sunt. [Qui loqtur iniqua non direxit in cōspectu oculoꝫ meorum.] Et hic quoqꝫ versus ad superiora respōdet. Dicit enim sibi non placuisse: qui aut iniquis detractionibus: aut prauis noscebatur studere colloquijs. Iniquum enim: ad totum pertinet: quod diuina pietas execratur. Non direxit: significat non profecit. Illos enim dirigi dicimus qui accedendo proficiūt: aut aliqua prosperitate meliorant̄:

quod vtiqꝫ non solet eis cōtingere: qui tortuosis stu-
Alt. matutino { dent semitis ambulare. [In ⁊matutinis interficiebam omnes peccatores terre.] Postq̄ꝫ dixit malorū se fugisse ꝓsortia: vnde plerūqꝫ possunt euenire peccata: nūc ad mētis sue iteriora ꝓuersus: illā pestē tyrānicam vastatricē generis humani, i. prauaꝫ demonum suggestionē: quēadmodū de penetralibus suis expulerit decēter exponit. In matutinis: in ipsis videlicet initijs dicit: qm̄ in nobis suggestiones diabolice velut dubia crepuscula ceperint apparere: tunc oratione debēt eyci: tūc abominabili execratiōe detrudi: ne paulatim noxie crescētes: velut dies nos nebulosissima cōprehēdat. Peccatores autē terre: sunt demones: qui vniuersaꝫ carnē deducūt prauis imissionibus ad reatū. Peccatores enim iuste dicuntur: qm̄ peccatores faciūt. Ipsi ergo cū suis operibus interficiūtur: aīe hoīuꝫ sine dubitatione saluant̄. Hoc autē fieri manifestū est: qm̄ nobis cōpunctio lachrymarū diuini roris miseratione cōfertur. Neqꝫ enīꝫ eam qm̄ volumus offerre ꝓualemus: sed tūc pendit̄:
Alt. Ut disperdērent. { qm̄ ipsius largitate prestat̄. [Et disperdā de ciuitate dñi: omnes operātes iniquitatē.] Ciuitatē dñi: aīam
DOG piam patres esse dixerūt. Unde diabolus dispditur: qm̄ a sua intētione remouet̄. O crudelis: o tyrannice voluntatis iniquitas: nō sufficit: qꝫ hoīes morī fecit: sed adhuc ne recuperati possint viuere vehementer insistit. Sed tu dñe qui vides ipudētissimū hostes: presta validā defensionē: ne ille ad vorū suum pueniat: qui te nobis infensuꝫ facere insatiabili calidita te festinat. Tuis te verbis: tuis. cōmonitionibꝰ exo-
Ps. 34. ramus: Iudica domine nocētes me: expugna impugnantes me: apprehende arma ⁊ scutum: ⁊ exurge in adiutorium mihi. Conclusio.

Cognouimus qualis fuerit iste sāctissimꝰ: qui in medio domus diuīe: misericordias ⁊ iudicium dñi pura mente cantauit: quēadmodū malos absolute vitauerit: bonis autem fuerit gratissima societate cōiunctus: ꝓcupiscentias cordis sui saluberrima deliberatione proiecerit: vt merito hunc numerū obtinuisse videat̄: qui speciesꝫ
DOG desiderabilis corone digitorum dextre manus inflexione designat. Hoc donū martyrū: hoc est virginuꝫ munus: ⁊ quicquid est eximiū in ecclesia: tali fructu puenire demōstratur ad premiū: sicut dicit Apostolus: De reliquo reposita est mihi corona iustitie: quā
2. Tim. 4. reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Orbis ipse
ASTR terrarū: hoc schemate fertur ambiri: celuꝫ inumeris auctoribus legimus esse conuexum: stellas vidimus spherica rotūditate fulgentes: solē ipsum circuli pulchritudine radiare. Lunā quoqꝫ certū est in hāc venire formā: quādo noscitur esse pfecta. Et ideo cōsideremus cuius hec ꝓsona sit meriti: cuius elegantie cōprobetur: vt in hoc calculo posita esse videat̄: qui ⁊ premiorum ingentium continet dignitatesꝫ: ⁊ creaturarum celestiū portat imaginē. Pudet enim dicere peccatis obnoxiū centenary numeri fecunditate prouectū: ⁊ quod sanctoꝫ dixīmus meritis applicatum: indigno mihi fuisse collatuꝫ. Sed prestet diuina potentia: vt nihil adiudicatione sua gaudere nos faciat remissione ꝓculdubio peccatorum: ⁊ non pro meritis nostris damnet: qui liberare solus preualet confitentes.

Explicit expositio Cassiodori in psalmum centesimum ⁊ vltimum secunde Quinquagene.

¶ Cassiodori Clarissimi Senatoris Romani in tertiam Quinquagenam Psalterij Expositio Incipit.

Titulus Psalmi Centesimiprimi.

¶ Oratio pauperis cum anxius fuerit: ⁊ coram domino effuderit precem suaꝫ. CI.

Domine exaudi orationē meā: ⁊ clamor meꝰ ad te veniat. Nō auertas faciē tuaꝫ a me: in quacunqꝫ die tribulor: inclina ad me aurē tuam. In quacūqꝫ die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerūt sicut fumus dies mei: ⁊ ossa mea sicut cremiū aruerunt. Percussus sum vt fenū ⁊ aruit cor meū: qꝫ oblitus sum comedere panē meū. A voce gemitus mei: adhesit os meuꝫ carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nocticorax i domicilio. Uigilaui: ⁊ factus suꝫ sicut passer: solitarius in tecto. Tota die exprobrabāt mihi inimici mei: ⁊ qui laudabant me aduersuꝫ me iurabāt. Quia cinerem tanꝫ panem manducabam: ⁊ poculum meum cum fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: qꝫ eleuās allisisti me. Dies mei sicut vmbra declinauerūt: ⁊ ego sicut fenum arui. Tu autē domine in eternum permanes: ⁊ memoriale tuuꝫ in generatione ⁊ generationē. Tu exurgens misereberis sion: qꝫ tempus miserendi eius quia venit tēpus. Quoniā placuerunt seruis tuis lapides eius: ⁊ terre eius miserebuntur. Et timebūt gētes nomē tuū dñe: ⁊ omnes reges terre gloriā tuā. Quia edificauit dñs sion: ⁊ videbit̄ in gloria sua. Respexit i orationem humiliū: ⁊ nō sprenuit precē eorum. Scribātur hec in generatione altera: ⁊ populus qui creabit̄ laudabit dñm. Quia prospexit de excelso sācto suo: dñs de celo in terraꝫ aspexit. Ut audiret gemitus cōpeditoꝫ: vt solueret filios iterēptoꝫ. Ut annūtiēt in sion nomē dñi: ⁊ laudē eiꝰ in bierusalē. In cōueniendo populos in vnū: ⁊ reges vt seruiant dño. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierū meoꝫ nuntia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meoꝫ: in generatione ⁊ generationem anni tui. Initio tu domine terrā fundasti: ⁊ opera manuū tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autē permanes: ⁊ oēs sicut vestimentū veterascent. Et sicut opertoriū mutabis eos ⁊ mutabunt̄:

tu autē idem ipse es: ⁊ anni tui non deficient. Filij seruorum tuorum habitabunt: ⁊ semen eorum in seculū dirigetur.

QUamuis aliqui presentē psalmū dño saluatori aptandū esse putauerint: cōuenientes videtur afflicti magis ⁊ gemētis paupis: sicut ⁊ titulus ipse cōtinet: introducere in hac relatione psonā: q̄ multa sunt que illi imaculate sancte incarnationi nequeāt cōuenire. Primum: ꝙ anxius nusq̄ fuisse legitur dñs Christus. Anxius est enī: qui in graui discrimine ꝓstitut⁹: nullā partē quā sequi debeat nouit eligere. Deinde: qd̄ in textu psalmi habet: Oblitus sum mānducare panem meū. Et illud: Quia cinerē tanq̄ panē mānducabam: ⁊ potū meū cum fletu tēperabā. A facie ire indignationis tue: q̄ eleuās allisisti me. Et alia que cum labore maximo vēdicātur: si ipsi dño consentiamus aptari. Sed q̄n̄ grauiter vulneratū: ⁊ duris calamitatibus plenū oronē fundere cōueniebat assiduā: anxij pauperis psona cōgruenter apposita est: cuius vocem nec verecūdia vlla cōprimeret: nec indigentie necessitas abstineret. Nā cum dicit: Lorav dño: talē orationē vult itelligi: que de sacculis anime ante pedes regios quasi aurei metalli copia decora fundat. Uix enim reperies: sicut quidā dixit: vt oranti cum q̄ non aligd inane cogitationis incurrat obstaculum: ⁊ intētionē qua in deū mens dirigit declinat ac frangat. Et iō certamē magnū atq̄ saluberrimū est orationi cepte iugiter iminere: ⁊ cum adiutorio dei obstere viuaciter suggestionib⁹ inimici: quatenus fixa semp ad deū mēs stabili intētione ꝓtendat: vt merito possit dicere: qd̄ ait Apl's: Certamē bonum certaui: cursum cōsūmaui: fidem seruaui. Tales sunt paupes Christi: qui nō solū pro suis malis: verūetiam pro totius mūdi calamitatibus intercedere cōprobantur. Egēt in hoc seculo: sed sūt locupletes deo. Uitys vacui: sed vtutibus pleni. Despecti hoibus: sed acceptabiles Christo. Nam iste qui se primū lamētabili afflictione discruciat: tāta gloria ꝑpetie in subsequētibus refulget: vt euidēter possit agnosci: quo ibi munere coronet̄: q̄n̄ iam hic spe tāta reficit̄. Et nota q̄ dum vbiq̄ in titulis noīa sint posita: hic pauper sine noīe introducit̄ ad loquēdū: scilz vt cum vni datur: oēs sibi paupes Christi cognoscerēt attributū. Animo preterea ꝓdendū est: hūc psalmū quartus esse ex his qui notātur oratio: q̄ suis penitentiū quintus esse videatur. Sciēdū est plane: orationū duo esse genera. Unū q̄n̄ dñs Christus orat ad patrē: non pro peccatis suis que oīno non habuit: sed humanā naturaz ab aduersitatibus huius seculi postulat liberari quā est dignatus assumere: sicut in sextodecimo psalmo ⁊ in octogesimoquinto ꝓstat effectū. Aliud vo: cuz in psalmo octogesimonono itroducit̄ Moysi psona reuerēda in typo sacerdotali: qui pro pctis tā suis q̄ generalib⁹ deprecat̄: necnō in p̄senti psalmo psona pauperis adhibet̄: qui sub penitētie humilitate anxi⁹ clamat ad dñm. Et iō oīs penitētia ⁊ oratio: nō aūt oīs oro penitentia est: q̄n̄ ⁊ ille orauit: qui nihil admisit quod reatui potuisset ascribi. Sic isti psalmi qui orationis titulo prenotantur: cum suis proprietatibus probantur expliciti.

DEF

2. Timo. 4.

Diuisio.

PAuper iste mundanis diuitys egens: sed supnis virtutibus abunde ditissimus: in exordio psalmi multipliciter dñm rogat: vt eius clamor ad ipsuz peuenire mereat̄: q̄n̄ iugi afflictione ꝓtritus: ossa sua sicut in frixorio dicit eē cōfrixa. Segtur flebilis nimis ⁊ dolēda narratio: que est manifestatio necessitatū ⁊ probabiliū lingua causaz. Et ne post tot asperas calamitates de castigatione sua videret̄ ingratus: tertia parte dñi laudes dulcissima nimis intētione ꝓsegtur: cuius aduētu construēdā dicit ecclesiā. Et cū sint oīa permutāda: ipse tamē permaneat in eternū. Infertur etiā sub hylaritate nimis votiua cōclusio: sanctoz semē ibi esse dirigendū: vbi habitat dñs in gloria sempiterna. Sic lex illa penitētiuz regularis: plenissime vocitur fuisse completa. Incboauit enim a lachrymis: finiuit in gaudio.

Expositio.

DOmine exaudi orationē meam: ⁊ clamor meus ad te ꝑueniat.] Uidēs propheta ante aduentum dñi humanos crescere indesinēter errores: ꝓnam paupis cōuenienter assumpsit: qui calamitates mundi penitētie humilitate defleret: vt ciro illi miseri- Alt. veniat
cors subueniret: quem tot mala adunato fasce deprimebant. Dicit enī: Dñe exaudi orationē meam: scilz eam quā pius allegator pro totius mūdi liberatione fundebat. Sāctoz enim cōsuetudo est: sic dolere calamitates alienas vt proprias: sicut Apl's ait: Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmor? Quis scandaliçatur ⁊ ego nō vror? Segtur: Et clamor me⁹ ad te pueniat. Nouerat hic pauper doctus lege diuina ꝑcibus peccatoz nubē quandā frequenter opponi: de qua Dieremias dicit: Opposuisti nubē: ne trāseat oratio nr̄a. Abacbuc quoq̄ propheta: idez dicit: Usquequo dñe clamabo ⁊ nō exaudies: vociferabor ad te iniuriam accipiēs ⁊ non intēdes? Quapropter memor istarum rerū: anxius suū clamorez festinabat ad dñm puenire: ne delictis ꝑdientibus remediū a dño tardaret accipe: qui multis probabat̄ calamitatibus subiacere. Primo enī posuit orationē: nūc adiecit clamorez: vt studia supplicatiōis creuisse cognosceres: cui⁹ orationē in clamorē maximū prorupisse sentires. Dunc autē modū sancte orationis seruandū deuotissimus christianus intelligat: vt idipsum cogitet quod orat: ipsum respiciat mēte cui supplicat: oēs superfluas cogitationes excludat. Aliud nō admittat extrancū: ne vt ait qdam: purissimis fontibus apros imittere videatur ꝑnoxios. Dinc etiam sancti Ambrosij ꝗm Apl'm: horae sexte: roseus hymnus ille redoluit. Ait enī: Orabo mente dñm: orabo simul spiritu: ne vox sola deo canat: sensusq̄ noster alibi ductⁿ aberret fluctuans: vanis p̄uētus casibus. Tūc enīz deo accepta est oīo canentiū: si pura mens idē gerat qd̄ explicat vox cantici.] Ne auertas faciē tuam a me: in qua cūq̄z die tribuloz.] Recolebat pauper iste beatissimus: renuisse dñm per Isaiā prophetā: pertinacium munera peccatoz: cū dicit: Sanguinez vitulorum ⁊ agnoz ⁊ bircoz nolo: cū veneritis ante ꝓspectū meum: q̄s quesiuit hec de manib⁹ vestris? Talia metuens iste atq̄z recogitās petit: ne sacrificiuz qd̄ imolabat. i. penitētiā suā ita despiceret: sic supra meminit de īmolatiō ib⁹ pessimoz. Sic ⁊ qnq̄gesim⁹ ait: Lor ꝓtritū a humiliatū de⁹ nō spnit. Supplicat itaq̄z ne a ꝓspectu dñi reddat̄ alien⁹. Ista enī regula recte petitiō is est: vt nos respiciens pctā nr̄a despiciat: q̄z sic nos miserat⁹ absoluit si illa nō ꝓspicit: sic tā in qnquagesimo psalmo dictū est. Auerte faciē tuā a peccatis

Alt. Nouerat

2. Lor. 11.

Alt. renuerūt

Treni. 3.

Abacbuc. 1.

i. Lorin. 14.

Alt. Non

Isa. 1.

Ps. 50.

meis. Quapropter nō incongrue de psalmo penitentie penitentis mutuamur exempla: cuz ⁊ sensus probetur ⁊ causa ꝓsimilis. Addidit: In quacūq̄z die tribuloz. Quacūq̄z die: nō ꝓtinuationē significat sed iterualla temporis fuisse declarat: q̄n̄ vrgebat maximis vulnerib⁹ peccatoz: q̄n̄ eū detestabilis ꝓmebat inimicus: vt quasi sub crudeli fera posito: liberator pyssimus subueniret. [Inclina ad me aurē tuaz.] In quacunq̄z die inuocauero te: velociter exaudi me.] Multis quidē modis: sed vna petitio est: vt oronez pauperis dñs exaudire dignet̄. Que figura grece dicitur Epimone: latine repetitio: quotiēs diuersis verbis eadē dō sub iteratione snia: qd̄ p hos tres vsus a ꝑncipio factū esse declaratur. Inclina aurē: ꝑbe dicit auditū. Unde ⁊ auris ipsa ab auditu dicta est: q̄z nō erāt merita: que se ad ipsum erigere potuissent. Auris vo dñi: pro clemētia ponit̄: qua p̄ces supplicū benignus exaudit. Nā cū totos audiāt: totos videat: solos illos audire dicit̄: qb⁹ pstare dignat̄. Segtur: In q̄cunq̄z die iuocauero te: velociter exaudi me. Quātum se in humilitate penitēs iste prona mente pstrauerat: tātū in ipsa supplicatione crescebat. Nam duz prius dixisset: Inclina ad me aurē tuā: iaz ꝓfidētius petit: vt celerius mereat̄ audiri. Nā qui velocitatez postulat: de ꝑpetratione securⁿ est. [Quia defecerunt sicut fumus dies mei: ⁊ ossa mea sicut ti frixorio cōfrixa sunt.] Subiūxit causaz depcationis sue: vt illō orationū tā ingēs desideriū miseriarū cognosceret̄ fuisse multarū: ⁊ facilius beniuolētiā pij iudicis obtineret: magnarū calamitatū alligata necessitas. Eū mū videm⁹ de flāma gdem egredi: sed in auras ligdas tenuissime dispari: nec substantia eius manet: q̄uis ex corpali incēdio generat⁹ esse videat̄. Merito ergo dies peccatoz: globis fumiferis exequātur: quos iuolutis ac terris actionibus decepti hoies pdiderūt. Qō maxime ad supbiam mundi respicit: quequāto plus extollit̄: tāto amplius euanescit. Iste enī paup ad humilitatē salutiferā Christi vehemēter intētus erat: qui diabolicā arrogātiā supbiāq̄z damnabat. Segtur: Et ossa mea sicut in frixorio ꝓfrixa sūt. Sicut opinione ꝑspera benemeritorum ossa. i. animi fortitudo pīguescit: q̄n̄ eoz cōsciētia felici recordatione letat̄: sicut dic̄ Salomon: Fama bona ꝑpinguat ossa. Ita recordatione Syria petō ꝓtus tanq̄ frixa Sbit̄: dū oblocutiones hoium: ⁊ cōsciētie sue iudicia grauiter expauescit. Siue hic frigit̄ peccator: q̄n̄ futuros ignes incēdiaq̄z formidat. Nā qui se pauescit arsurū: ipsius incēdy terrore iā frigitur. Queri solet: qd̄ sibi velit: ꝙ talia se dicat penitētes ꝑpeti: qualia humana nā nō prevalet sustinere? Primū est ꝙ per exaggerationē positā magnitudo delicti bñ pōt itelligi: cui tanta satisfactio videt̄ offerri. Deinde: ꝙ ad noua vitia nō trahūtur: qui se de preteritis plurima debere cognoscūt. [Percussus suz ⁊ ficut fenū ⁊ aruit cor meū: q̄z oblitus sum ⁊ mānducare panē meuz.] Per opatiōes humillimas beniuolētia iudicis comparata: venit ad miſiarū suaz flebilē narrationē: vt cito remediū sumeret: si passionē suā pio medico nō taceret. Bene aūt genus humanū feno trāsitorio cōparatur: qō ⁊ viriditatis habet letitiā tēporalē: ⁊ percussum facile sentit iniuriam. Sic q̄diu in lege dñi mādatisq̄z ꝓsistimus: tanq̄ viridia fena vegetamur: sed mox vt ab eius ꝑceptis fuerimus diabolica falce succisi: statim arescimus: ⁊ cor nostrū peccati sterilitate siccat̄. Non enī beneficiū ei⁹ pabulū habere potest aīa: a quo delictis faciētibus ꝑbat̄ eē diuisa. Illi aūt semp hylares: semp amens sūt: qui a iussis dñi nō recedūt. Segtur: Quia oblitus sum manducare panē meū. Reddit causaz: cur pcussum cor ei⁹ aruerit: q̄z oblitus fuerat panē suū mānducare: vnde se nouerat spūaliter posse satiari. De isto enī pane dñs dicit: Ego sum panis vite qui de celo descēdi. Nā quē admodū poterat de amissione panis cōqueri corpalis: qui se ieiunys gaudebat affligi? Dic enī exp̄mit̄ nā peccātiū: q̄z dū delictū appetitur: contēplatio dñi nō babet̄. [A voce gemitus mei: ⁊ adheserunt ossa mea carni mee.] Perscrutādū est quid velit intelligi: A voce gemitus mei. Est enīz vox gemitus ei qui filiuz perdit: cui aut possessio inuadit̄: aut cui seculi istius delectatio grata: subtrahitur. Sed vox ista nō est gemitus beatoz. Illi enim gemūt propter talia ꝑbus seculū placet: q̄z peritura desiderant: ⁊ ad dñi minime ꝑmissa festināt. Illo aūt gemitu affligebatur iste sanctissimus: quē mundi amatores potⁿ irriderent. Ideo enī addidit: Mei: vt se a mūdanis desiderys mōstraret exceptū. Segtur: Adheserūt ossa mea carni mee. Istud si ad litterā velis aduertere: afflictis nimiū non pōt conuenire: quia ⁊ pinguibus ⁊ delitiosis hoc accidit: vt caro ipsoz cognoscatur ossibus adherere. Sed carnē hic: cutem nō improbe videmur accipere: q̄z ipsa caro est: vt reuera exaggerata macies possit ostēdi: dū cutis ossibus adhesisse narrat̄. Sed ⁊ Dieremias ꝓpheta dicit: Confixa est cutis eoz a dorso ipsoz: aruerūt facti sunt vt lignū. Sed vt magis ad spūalē intelligētiā subeamus: ossa sua dicit fidei firmitatē: qua ꝓsistim⁹: qua valeam⁹. Quā merito carni dicit adhesisse: ꝑpter fratrū mediocritatē: que nec dū firmata in dñi Christi ꝓfidentia ꝑmanebat. Dis itaq̄z adherebat: q̄n̄ pro ipsis sollicitus iugiter anxi⁹ erat: ne a regno dñi redderentur alieni. [Silis fact⁹ sum pellicano ⁊ in solitudine: factus suz sicut nocticorax ⁊ domicilio.] Per hec noīa volucrū: vt arbitror: diuersa nobis penitētiū genera declarāt̄. Pellican⁹ enī auis egyptia est: ciconys corporis grāditate cōsimilis: que naturali macie semp affecta est: q̄n̄ sicut physiologi volūt: tenso intestino per viscera quicqd escarum accipit: sine aliqua discoctione trāsmittit. Dinc fit vt adipe proprio minime farciat̄: q̄z paruissimo cibox succo reficitur. Que nō gregatim vt cetere aues volat: sed delectatione se solitaria ꝓsolat̄. Eox vnuz genus dicit̄ esse qō stagnis inhabitat. Aliud: sicut dictū est: qō in desertis locis secretisq̄z vsat̄. Per hocigitur auiū genus pulcherrime significātur beremite: qui hoium cōsortio derelicto: tūmore dñi remota se afflictione discruciāt. Sequit̄: Factus sum sicut nocticorax in domicilio. Aliud genus introducitur. penitētiū. Nocticorax: greco vocabulo dicit̄ noctis corauis: quē quidā bubonem: quidā noctuaz esse dixerūt. Aly magis corvo magnitudine ⁊ colore cōsimilē: quez specialiter in asie partibus inuenire posse testantur. Istū sicut diei fulgur abscōdit: ita aduētus noctis producit: ⁊ cōtra cōsuetudines auiū: tunc magis vigilare ⁊ escas querere incipit: quādo se in sopozem animātia cūcta cōponūt. Ita ⁊ penitens iste nocturno tēpore escas anime sollicita curiositate pquirit: modo psalmodie operā dādo: modo elemosynas faciēdo: modo carceres occulte visitando: solū deum vult habere testē: cui caligo noctium non tollit aspectū. Et nota q̄z sicut pellicanus designat beremitā atq̄z solitariū: ita nocticorax

SCHE

ETY

Alt. adhesit os meū.

Alt. solitudīe

Alt. vt il. comedē

Treni. 4.

illū declarat:qui se domicilio suo retinens a publica
Alt. solitari⁹ in tecto. visione remotus est. [Vigilaui ⁊ factus sū sicut pas
ser ⁊ vnicus in edificio.] Uenit ad tertiuz genus:qō
idē similitudine passeris indicatur:vt qui mūdi cri
mina lugebat:per oīum satisfactionū modos discur
rere videret. Passer est auis parua:sed nimia sagaci
tate sollicita:que nec facile laqueis irretit:nec per il
luuiem vētis escarū ambitione decipit. Nec ppter
infirmitatē suā:ne aut ipsa a pdatore capiat:aut fet⁹
eius serpētinis defoueat insidys:inter aues vnica cau
tione munita:ad domoz fastigia celsa cōcurrit:vt a
suspectis casib⁹ reddat aliena:que multis piculis p
batur obnoxia. Huic merito cōparat:qui diaboli i
fidiosa formidās:spāliter ad ecclie septa se oferens:
in eius fastigio vigilās tutissime pseuerat. Unicū di
xit:ppter charitatē que ex multis vnū facit. In edi
ficio:ppter altitudinē fidei:⁊ fortitudinē mētis. Cō
siderādū est etiā:quēadmodū iste supplicās a maio
ribus auibus pellicano ⁊ nocticorace cepit:⁊ peuenit
vsqz ad passeris minutissimā paruitatē:qm̄ gradati
penitudo descēdēs:pmo loco grādis est:scōo medio
cris:tertio ossuetudine ipsa oino tolerabilis. De aūt
SCHE aues:per figurā Parabolē:hoibus cōparantur:genē
discrepātes:sed ossuetudinū qlitate ossiles. Qō argu
TOp mentū cōparationis dicit:ex maiore ad min⁹. Mul
Alt. exprobabāt mihi. to enizmaior est hō:q̄ passer. [Tota die exprobra
uerunt me inimici mei:⁊ qui laudabāt me aduersū
me iurabāt.] Diabolice ostat esse malitie:vt seruos
dei quos tyrānica nō pōt psumptione cōprimere:ar
tificiosa poti⁹ illusione decipiat:vt qui aptis terrori
SCHE bus nō cedūt:derisoria magis icrepatione flectātur.
Que figura dicit Ironia.i. irrisio:que aliud q̄ cona
tur oūdit. Quapp istū affligentē se ⁊ velut inaniter
laborātē:peccatores grauiter irridebāt. Et vt cresce
ret ipsi⁹ opprobrij magnitudo:dicit eos in ipsa dete
statione iurasse. Sic enizcōsuetudo est puersis dicē:
Si talē vitā nō habeā qualē iste sustinet:qui iaz nō
viuis hoibus:sed cadauerib⁹ poti⁹ videt esse cōsilis.
Laudauerūt eni pus cū seculari vita frueret:postea
sub iureiurādo detestati sunt:qm̄ eū simile mortuis
Alt. poculū. estimauerūt. [Quia cinerē tanq̄ panē māducabaz:
Alt. miscebā. ⁊ ⁊ potū meū cū fletu ⁊ tēperabā.] Causaz reddit cur
ab inimicis vel a notis in eius facie malediceret:si
cut ⁊ Job ptulisse manifestuz est:cui⁹ vita proximis
vel amicis grauissimo squalore sordebat. Solliciti⁹
aūt versus iste tractādus est:ne ōtra humanā cōsue
tudinē fauillas lignoz escā putem⁹ esse penitētium.
Cinerē nouim⁹ exustoz reliquias esse carbonū:quas
merito peccatis dicimus cōparari:vt ipsa q̄qz tenui
tas delictoz:afflictionū dolorib⁹ absumat. Naz q̄
Ps. 50. uis exiguū de peccato remaneat:nō pducit ad vitā.
Uñ ⁊ in qnquagesimo ppheta clamat: Usque q̄qz
laua me ab iniustitia mea ⁊ a ōlicto meo mūda me.
Merito ergo ⁊ ipsos cineres peccatoz sanctissimus
penitens osumere festinebat:ne qd esset residuū:qō
eū pmereri nō siniret regna celoz. Sequtur: Et potū
meū cū fletu tēperabā. Istud q̄uis interdu videat
posse otingere:tñ ⁊ hoc quoqz spūaliter estimo req
rendū. Potus est aiarū illa satietas:que sicut in se
Ps. 74. ptuagesimo quarto psalmo dicit: Calix in manu dñi
vini meri plenus est mixto:⁊ iclinauit ex hoc in hoc
Ipse ergo pot⁹ est:quē bene fletib⁹ tēperamus. Ipse
calix:quē lachrym̄e nostre faciūt dulciorē. Tūc eni
aie penetralia celestis ille potus ingredit:qm̄ pus fleti
bus irrigat. Hoc erat poculuz qō irrisoriib⁹ videbat
indignū: Hic cib⁹ qui a delitiosis iudicabat horren
dus. Sed hoc magis bon⁹ christian⁹ debet amare:vñ
possit ad illa celestis regis ouiuia puenire. Et inten
de:qz tot⁹ hic versus per figuraz dictus est: Tapino SCHE
sin:que hāc nosciē hēre ⁊ tutē:vt humilitatis affectu
magnā rē deuciat vsqz ad vilissimā paruitatē. Que
figura in scripturis sanctis frequētissime repitur:si
cut dicit Apls: Elegit de⁹ ifirma hui⁹ mūdi:vt ofun i. Cor. i.
dat fortia. [A facie ire ⁊ indignationis tue:quia ele
uans ⁊ elisisti me.] Coma istud ad supioza cōnectit:
Alt. allisisti. vt grādis illa penitētie magnitudo ex ira ⁊ indigna
tione dñi nasceretur. Dicit eni: A facie ire ⁊ indigna
tionis tue. Ira ⁊ indignatio faciē nō hūt corporalez:
sed timētibus sub imaginatione semp apparēt. Uñ
hic potēter ipsa energia formidātis expssa est:qz euz
peccatorib⁹ nouerat cōminari dicēte Hieremia: Uo Hiere. 5.
rauit eos leo de sylua:⁊ lupus ad vesperam vastauit
eos. Et apls Petrus cōmonet: Uigilate ingt ⁊ orate: i. Pet. 5.
qz aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens cir
cuit:querens quē devorer. Merito ergo irati dñi fa
ciem formidabat:quē per ppheras suos talia pecca
toribus pdixisse cognouit. Ira eniz ad vltionē perti DOG
net:indignatio ad motū animi mediocrē. Indigna
mur siquidē ⁊ filys:irascimur aūt impetu grādioze
iure puniēdis. Addidit: Quia eleuās elisisti me. Qō
uis vnius paupis psona itroducta videat:tū sicut se
pe diximus:bona malaqz generis humani prudētis
simus enumerator insinuat. Eleuat eniz dñs suis be
neficys creberrime peccatores:qbus opes cōfert:vi
tam ocedit:seculi gloriosa largit ⁊ in oīum facit cele
britare versari. Sed dū in supbiā tumida mortaliū
corda oscenderint:tanq̄ moderator eximi⁹ a collata
largitate subtrahit:vt illi sollertes aduertāt nō fuis
se propria bona:que subito pbant erepta. Sed hāc
elisionē felicē esse nō dubiū est:sicut alibi dictū est:
Ps. 118. Bonū mihi q̄ humiliasti me vt discaz iustificatio
nes tuas. Inde eni cōpūctio nascitur:inde aiarū me
dicina pstatur: Qō ⁊ iste penitēs nō ingratus:sed po
tius emēdat⁹ enumerat. [Dies mei sicut vmbra de
clinauerunt:⁊ ego sicut fenū arui.] Pulcherrime di
xit hō post preuaricationē Ade: dies suos sicut vm
braz declinasse:qz eos sol verus dñs reliquerat chri
stus:sine quo vita oīs vmbrosa est:⁊ tanq̄ vllaz non
habētes substātiā:ita dies nostri inutili cōuersatio
ne dispereūt. Declinauerūt ergo dies eius:qz ipse de
clinauit a dño. Tāto enim qs ī minuitur:q̄to ab illa
plenitudine segregat. Sequitur. Et ego sicut fenum
arui. Cōsequēs fuit vt cuius dies declinauerūt:sicut
fenū arescere debuisset. Beneficio eni subducto vi
tali:qui nos vegetat ⁊ virētes ac floridos reddit: in
ariditatē peccati absolute pducimur:nisi iterū rore
diuine misericordie in nouā grām pullulemus. Cō
pleta est ingētiū afflictionum enumeratio luctuosa:
nūc videamus quid nobis tertia pars idicare videa
tur. [Tu autē dñe in eternū permanes:⁊ memoria Alt. generatione ⁊ gēnem.
le tuum in ⁊ seculū seculi.] Post dignissimā satisfac
tionem:⁊ generalib⁹ malis cōpetēter defletis:peni
tens ille iā q̄si caput eleuās:⁊ aliqua libertate respi
rans:tertiā partē subleuatus ac recreatus ingredit:
⁊ quātū se cōdemnās humiliauerat:tantuz nunc in
laudibus dñi pfidēter exultat. Quapropter optime
ab aduentu dñi laudis fecit initiū:per quē munduz
nouerat esse saluandū. Sequtur: Et memoriale tuuz
in seculū seculi. Memoriale dictū est:salutare pro
missum de dñi icarnatione ventuz:qō nulla secula:

nulla

nulla immutare possit obliuio: sed in memorie sinu
recōditū:imobile semp per infinita secula peuerat.
Alt. tēpus miserēdi ei⁹: qz venit tēpus Tu exurgens misereberis sion:quia ⁊ venit tempus
miserendi eius.] Cōmonet nos pauper iste sanctissi
mus:quātū simplicis ac fidelis viri preualere possit
oratio:vt ille qui prius nec boiuz se dignū aspectibus
estimabat:ne vel diei ipsius libertate gauderet:qui
cinerē sicut panē māducabat:⁊ potū suū cū fletu tē
perabat: Nūc si fas est dicere:q̄si ipsum dñm ad p
missa cōpellit:vt laborāti mūdo aduentus sui pieta
te pspiciat. Exurgēs dicit:q̄si dormiēti:qui diutius
subuenire distulerat. Et vt oīa dīs volūtatis sue or
dine facere sentiret:dicit: Uenit tēpus miserēdi ei⁹:
nō qz illū tēpus admoneat:sed qz ipse tēpora aptissi
ma deliberatione disponat. Istud tēpus fuit: de quo
Gal. 4. aplus dicit: Cū aūt venit plenitudo tēporis:misit de⁹
filiū suū factū ex muliere:factū sub lege: vt eos qui
sub lege erāt redimeret. Et alibi: Ecce nūc tēpus ac
2. Cor. 6. ceptabile:ecce nūc dies salutis. Qō argumētuz dicit
TOp a tēpore:hoc efficacissimū iter oratores haberi solet.
Quid eni impediat:qm̄ ossruū tēpus iuitat: Sion vo
mons est hierosolymis ostitutus:per quez sicut sepe
dictū est:significat ecclesia. Cui reuera misertus est:
qm̄ eam ⁊ de gētibus collegit:⁊ sacratissima istitutio
Alt. placuerunt seruis tuis ne fū dauit. [Qm̄ ⁊ beneplacitos habuerūt serui tui
lapides eius:⁊ terre eius miserebūtur.] Subtiliter
versus iste tractādus est: vt possit agnosci quos ser
uos:quos lapides:quos terrā:per allegoriā velit itel
ligi. Seruos dñi:dicit aplos ⁊ ppheras: qui devotis
mētibus eius impleuere seruitiū. Isti:lapides:id est:
christianos:qui diuina firmitate viguerunt:benepla
citos habuerūt:qm̄ in eis pdicationē suā pficuā esse
cernebāt. Miserti sunt etiā ⁊ terre:id est:peccatori
bus:qui erant in sion de gētibus congregādi. Terre
vtiqz similes:qm̄ carnalia sapiebāt. Et vide q̄ ppria
verba:rebus aptata sūt. Lapides dixit beneplacitos:
qz de ipsoz erāt soliditate dño presstāte securi. Addi
dit: Terre miserebunt:qz per misericordiam christi
mūdādi erant:qui terrena labe sordebāt. [Et time
būt gētes nomē tuū dñe:⁊ oēs reges terre glīā tuā.]
Dec ōtra seculi istius superstitiones nefarias deprō
munt:qz tūc nō timebat verus dñs:qm̄ mundus de
uotus idolis seruiebat. Postq̄ vo aduentus eius sa
lutaris infulsit:gētes ouerse sunt per timorē:de qui
bus superius ait: Et terre eius miserebūtur. Reges
quoqz terraz:scilicet eius glorie crediderunt:id est:
qui corpora sua diuinis regulis infrenantes: sui im
peratores esse dño pstante valuerūt. Et hi sunt de q
bus superius dixit:Qm̄ beneplacitos habuerūt serui
tui lapides eius. Ipsi enim iam gloriā dñi verissime
cōgnoscūt:qui in assumpta fidei firmitate cōsistūt.
Alt. gloria [Quia edificauit dñs sion: ⁊ videbit in ⁊ maiestate
sua.] Uersus iste de superioribus pēdet:qm̄ oēs gē
tes ideo timebunt dñm:⁊ reges eius gloriā formida
būt:qz edificata est sion:hoc est mater ecclesia de vi
uis lapidibus fabricata: in qua dñi cultura vsqz ad
finē mūdi sine intermissione pficiet. Iste autē dñs
qui edificauit sion:id est:assumpti corporis veritate:
videbit in maiestate sua:quādo hedos sequestrat ab
agnis:in gehēnā impios mittens:iustis donans bea
Alt. humiliū Alt. precem titudinē sempiternā. [Respexit in orationē ⁊ paupe
rū:⁊ non spreuit ⁊ preces eoz.] Pauperes appellat fi
deles christi:qui sicut sepe dictum est:mundo egeni:
ipso solo sunt diuites. Isti ergo spiritu sancto repleti:
sicut iste qui nunc loquit:orationē dño fundebāt:vt
iam venire preciperet: ne diutius sanctoz vota tar
daret. Dicit eniz respectā esse orationem pauperz:qz
oia ille incorporalia contuet: cuius oculis nil pbat
occultū. Hoc est enim ipsius respicere:qō nō sperne
re. [Scribant hec in generatione altera: ⁊ populus Doc
qui creabit laudabit dñm.] Pauper ille peccatoz
recordatione ptritus:vigilys ⁊ anxietate pfectus:iaz
q̄si pphetali honore decoratus:pcipit vt scripture te
stimonio etas futura discat:qō in psenti se pdicasse
cognouerat:vt ambiguū nō esset videntibus:qm̄ ante
tot secula cognoscerent esse pdictū. Altera enim ge
neratio:significat populus vtiqz christianus:qui ab
illo prioze secūdus est. Naz vide qd sequit: Et popu
lus qui creabit laudabit dñm. Creabit:de futuro di
xit:id est:per gratiā baptismatis regenerabit. Iste si
ne dubio laudabit dñz:ad cuius salutē venit:pro quo
pertulit occidi:ad cuius spem tertio die resurrexit a
mortuis. Hic laudabit dñz:nouo scilicet cātico:sicut
in alio psalmo scriptū est: Cātate dño cāticū nouum. Ps. 97.
[⁊ Qm̄ prospexit de excelso sancto suo: dñs de celo Alt. Quia
in terrā ⁊ prospexit.] Hoc est qō dicebat supius scri Alt. aspexit
bendū: Nā vt virtutē ipsius veritatis agnosceres:qō
erat futuris seculis acitandū:iam dixit esse pfectuz.
Prospexit eni:pteritū significat tēpus. Sed quera
mus vnde,pspexit: De excelso sancto suo:id est:de ce
lo. Prospexit eniz nobis:duz fragilitatē nre humani
tatis assumpsit:qz per ipsuz facti sumus liberi: facti
mortales:⁊ in spe maxima collocati:si ad eū merea
mur pna mēte puerti. Et vt sensus ipse nobis euidē
tius appareat:sequit: Dñs de celo in terraz pspexit.
Legit enim:Dñs in celo sedes eius. Inde igit pspe Ps. 10.
xit in terrā:id est:ad nrī corporis fragilitatē:que mū
di vitys tenebat obnoxia. Et respice qō in vtroqz p
spexit:posuit:vt similitudine ipsa vboz vnā senten
tiā esse declaret. [Ut audiret gemitus ⁊ vinculatoz: Alt. cōpeditorum
vt ⁊ soluat filios interemptoz.] Causam reddit: cur Alt. soluere
dñs de celo in terrā pspexit:scilicet vt audiret gemi
tū vinculatoz. Uinculatos hic:nō significat huma
nis nexibus illigatos:sed viros sanctos qui legalib⁹
vinculis astricti:libertatis noxie relinquere pbātur
errores. De quibus ait Salomon: Audi fili ⁊ excipe Eccli. 6.
sententiā:⁊ ne abuicias pfiliū meū:⁊ infer pedē tuuz
in cōpedes illius:⁊ in torquē illius collū tuū subuyce.
Et paulo post sequit: Et erūt tibi cōpedes in ptectio Ibidem
nē fortitudinis:⁊ torques illi⁹ in stolā glorie ⁊c. Ipsi
sunt ergo vinculati:quos gemētes atqz ad se claman
tes dñs audire dignat⁹ est: vt mūdū peccatis ppys
irretitū beneficio sue miserationis absolueret:⁊ filio
os interemptoz qui diabolica fraude perempti sūt:
a paternis erroribus diuina fortitudine liberaret:qō
in ecclesia quotidie fieri per carisma ta sollēnia de
clarat. [Ut annūtiet in sion nomē dñi: ⁊ ⁊ laus ei⁹ Alt. annūtiet
in hierusalē.] Qō vētuz erat:mirabili breuitate de Alt. laudem
scripsit. Annūtiatū est eniz in sion nomē dñi christi
dum ibi primū diuersis linguis magnalia dei locuti
pbant apli. Hinc factū est:vt a locali hierusalez ve
lut a purissimo fonte:per ecclesiā generalē pia dñi p
cepta decurrerēt. Ideo enim auditū ostat gemitum
vinculatoz:vt salutaris dñs aduenire:⁊ ecclesiā su
am sanctissima religione firmaret. [In oueniēdo po
pulos in vnū:⁊ ⁊ regna vt seruiāt dño.] Causas adhuc Alt. reges
enumerat:cur gemitus vinculatoz auditus est:scili
cet vt oueniēs pplus in vnū laudes dñi psonaret. Di
cēdo enim: In vnū:virtus catholice vnitatis ostēdi
tur. Naz q̄uis pplus iste de diuersis mūdi partibus

aggregeť:ad vnũ tamẽ ꝓueniũt:dum vna fidei regula ꝑtinenť.Sic Eẹchiel ꝓpheta testatur: Hec dicit dñs deus:Ecce ego accipio omnẽ domũ ſrael de medio gentiũ in quas intrauerunt ibi: ⁊ ꝓgregabo eos ab oibus qui in circuitu sunt eoꝝ:⁊ inducam eos in terrã suam : ⁊ dabo eos in natione vna.Et apl̃us ait: Unus dñs:vna fides:vnũ baptiſma:vnus deus ⁊ pater oĩum:qui ſup oĩa ⁊ per oĩa ⁊ in oibus nobis.Quapropter illi vere dicẽdi sunt ꝓuenire in vnũ qui inſeparabili trinitati:id est:vni deo credere deuota mẽte festinant.Sequiť etiã felix cõmutatio:vt regna terraꝝ celozũq; seruiant dño:tũc magis libera:qñ auctori suo fuerint fideli seruitute deuincta. [⁊Et respõdit ei in via virtutis sue.] Q̃ bene duobus vbis expressuz est:quid sit religio chriſtiana:id est:via virtutis:quã in dolozibus qdez gradimur:in tribulationibus cõmeamur:sed hec oĩa in chriſti noĩe cuz spe maxima sustinemus. Huic igiť virtuti quã chriſtus dñs ꝑdicauit:sanctoꝝ ꝓgregatio deuota respondet. Nam cũ ille vocet ad bonã vitam:ipse illi respõdere cognosciť qui imperyis eius obsequẽs esse mõstratur.Quapropter respõdeť illi:nõ lingua sed vita:nõ voce sed fide:non clamoze sed corde.Que oĩa ad eclesiã catholicam ꝑtinere manifestũ est.[Paucitatẽ dieꝝ meoꝝ ⁊enuntia mihi.] Inter laudes dñi multiplici varietate decursas:nũc pauper iste cupit agnoscere finẽ seculi: vt cito ad illã beatitudinẽ quaz sanctis ꝓmisit dñs accedere mereať. Nõ enim amoze vite lucis sue desiderat scire finẽ:sed vt in ipsis confessionibus pseuerãs:ad requiẽ illã celestis regni velociter pueniret.-Paucitatẽ ergo dieꝝ dixit:qz qñqz finiendos esse ꝓstabat.Eternitati eniz cõparata:vel totius mũdi etas nimis videť exigua : qz quodcũq; finiendũ est:lõgũ dicere nõ debemus.[Ne reuoceme in dimidio dieꝝ meoꝝ:in sclm seculi anni tui.] Priozis petitionis volũtas aperta est:qz nõ pro vite ambitu supplicabat:qui petyt ne ad dimidiũ dieruz suoꝝ:id est:in trãsacta etate reuoceť. Reuocať eniz in dimidio dieꝝ suoꝝ:qui ad antiqua delicta reuertitur.Significat eniz iuuentutẽ : in qua lubzica plerũq; volũtas appetiť:⁊ etatis feruoze crimina plus amãtur.Sed hoc qui ozat : magno se iam intelligit beneficio liberatũ:⁊ nõ vult amittere qõ diuino munere cognosciť acquisisse.Sequiť:In seculuz seculi anni tui.Merito se postulauerat ad dimidios dies suos minime reuocari:qui peruenire ad eternitatez dñi magna cupidine festinabat.Ibi enim sancti ppetua cũ dño iocunditate gaudebũt:qñ sicut dicit apostolus:erit deus oĩa in oĩb⁹.Anni vo tui:dño.per tropologiã diciť:qñ anni propzie illoꝝ sunt:gbus ⁊ tẽpoza cõmutanť.Sed istã dñi eternitatẽ tribus versibus subter exponit:quos ideo simul ponim⁹:vt eternitas dñi:⁊ opatio illius seculi sub vna expositione declarenť.[Initio terrã tu fundasti dñe : ⁊ opa manuũ tuaꝝ sunt celi.Ipsi peribũt tu aũt permanes : ⁊ ꝓia ficut vestimẽtuz veterascẽt. Et sicut opozium mutabis ꝓea ⁊ mutabunť:tu aũt idez ipse es:⁊ anni tui nõ deficiẽt.] Cũ dicit:Initio terram tu fundasti dñe:ostẽdit qd a sanis mẽtibus nõ põt abnegari : qz creator ante creaturas suas sine aliquo initio cognosciť extitisse.Et itẽde:qz hic opiniones philosophoꝝ: mirabili breuitate destruxit.Quaꝝ prima est:mundũ a nullo esse creatũ.Secũda:sine fine mãsuꝝ. Sz cũ diciť:Initio terrã tu fundasti dñe:⁊ opa manuũ tuaꝝ sunt celi:prima illa ꝑsuasio nefanda cõuinciť.

Ezech.37.

Ephe.4.

Alii nõ habet

Alii nuntia

Alii generatione ⁊ generationes

1.Cor.15.

Alii omnes

Alii eos

Cum vo ꝓnuntiať : Ipsi peribũt:finem eos habere declarauit:vt nullus in stellis gẽtili erroze ꝓfideret: cũ eas imutandas esse sentiret. Illud aũt estimo sollicitius intuendũ:quare cũ verbo facta sint oĩa:opa manuũ:celos dixit esse fundatos:Sed hic manum: virtutẽ iussionis debemus accipere.Alio enim loco dixit:Qm̃ ipse dixit ⁊ facta sunt:ipse mãdauit ⁊ creata sunt.Sic enim ꝓuenit vt scriptura sibi nõ sentiatur esse ꝓtraria:qñ verba locis suis aptissima expositione reddunť. Adiecit:Tu autẽ permanes : vt sicut eternitatẽ dñi ostẽdit dum crearet omnia:sic post celos mutatos ipsum diceret in maiestatis sue gloria ꝑmanere.Dicendo enim:Oĩa: vt arbitroz:nõ ibi angelos:non spirituales creaturas designat : que in sua dignitate mãsure sunt:sed illa que cõmutationi ꝑtur obnoxia. Hoc schema diciť Synẹdoche : id est: a toto pars:qõ in scripturis diuinis creberrime reperiť.Qõ aũt dicit:Sicut vestimẽtum veterascẽt: hoc ad carnis fragilitatẽ videť aptandũ:qõ etiã in euangelio noscit cõparatũ:vbi ait: Nõne anima plus est q̃ esca:⁊ corpus q̃ vestimentũ? Ipsum enim veterasceť:qõ moze vestis moze consumiť.Addidit : Et sicut opertoziũ mutabis ea ⁊ mutabunť. Opertoziuz: celos fozsitan debemus aduertere:qui ad vicez velaminis terras operiunt:qui similiter vt alia cõmutãtur.Et vt facta dñi ostenderet iaz sub eternitate mãsura:dicit:Mutabis ea ⁊ mutabunť:qz nunq̃ erunt ad hoc cozruptibile reditura. Nã si cozruptioni vltri⁹ subiacerẽt:nõ dicerenť esse mutata:sicut Daniel ꝓpheta testať : Qm̃ sapientia ⁊ virtus ⁊ intellectus ipsius sũt:⁊ ipse mutat tẽpoza ⁊ secula.Subiecit:Tu aũt idẽ ipse es:⁊ anni tui nõ deficiẽt. Idem : positus est cõtra illa que dicta sunt:quoniã dũ illa sint commutabilia:dñs semp immutabilis pseuerat. Ipse:oĩpotentiã eius designat:qz reuera ipse est : cum se digna semp operať:⁊ naturã eius sub breuitate declarat:qz ipse solus per se nouit esse : qui vt sit alio non eget adiutoze. Sic istis tribus versibus : ⁊ mutatio creaturaꝝ:⁊ eternitas dñi mirabili breuitate descripta sunt.[Filij seruoꝝ tuoꝝ ⁊inhabitabũt ⁊ibi:⁊ semen eoꝝ in seculũ ⁊seculi diriget.] Prudẽtissime nimis atqz vtiliter oratione completa:pauper ille sanctissim⁹ de peccatoꝝ suoꝝ remissione: ⁊ de spe future resurrectionis exultãs:venit ad terminũ psalmi: vbi omnia sub breuitate ꝓcludens:se cũ sanctis eius habitatuꝝ esse cõgaudet:vbi est spes gloziosa fideliũ ⁊ requies eterna iustoꝝ.Filios seruoꝝ tuoꝝ : discipulos ꝓphetaꝝ ⁊ apl̃oꝝ dicit:quos per fidei vteꝝ sancta ꝑdicatione genuerũt.Quibus ait apl̃us:Filioli mei quos iteꝝ parturio. Hoc etiã ad Timotheum scribens:in capite dixit epistole:Filio carissimo:quos vtiqz genuerat fide:non cozpoze. Inhabitabunt ibi: locũ beatitudinis significat:quez dñs haber:de quo dicit:-Pater volo vt vbi ego sum:ibi sint ⁊ bi mecũ: in regno scilicet illo ꝓpetuo:vbi gaudiũ eternũ est:⁊ nunq̃ finiẽda securitas.Sed ita filios seruoꝝ ibi cũ dño esse cognosce:vt ⁊ ipsos seruos:id est:apl̃os ⁊ predicatozes eius esse nõ dubites. Nã si discipulis locus beatitudinis dať : nunqd ipsis magistris est fozsitan abnegãdus:Sed vsus scripture est aliquãdo minora dicere:vt ⁊ maioza ibidẽ complexa videanť:vt in alio psalmo dictũ est:Si videbas furẽ simul currebas cũ eo:⁊ cum adulteris portionem tuaz ponebas. Ibi eniz minoza dicta sunt:vt simul ⁊ maioza crimina sentirenť.Sequiť:Et semen eoꝝ in seculũ seculi

Dan.13.

Alii habitabunt

Alii nõ habet

Ps.14.a.

SCHE

Matth.6.

Dan.13.

1.Timoth.1.

Joan.17.

Ps.49.

diriget.Semen eoꝝ:significat opera fideliũ:que in hoc mundo seminanť:vt in illa eternitate eoꝝ laudabilis fructus appareat. Et intende quare sit positũ:Dirigetur : scilicet qm̃ que ibi suscepta fuerint:in eterna directitudine collocanť:vbi nihil prauuz : nihil põt esse distozum:sed sancti eius cũ dño saluatore recta arqz stabili volũtate gaudebũt. Cõclusio.

Quam feliciter anxi⁹ iste defleuit:vsqz ad gaudia se discrutiando pueniť.Pridez similis pellicano fuit:in subsequẽtibus phenici cõparandus.Pridẽ nocticozax:post aquila.Ante passer:inde factus est colũba:Columba preclara.Tales cõmutationes habẽt:qui se dño pura mente subyciunt. Regna dicanť:exigua sunt.-Purpure laudenť:frequenter vrẽtibus sozduerũt.Ecce in pãnis vinciť mũdus: diabolus plozando superať : ⁊ cui nulle cohortes ad repugnandũ sufficiũt:ozatione vnius pauperis inclinatur. Isti sapiẽtes:isti diserti:isti reuera gloziosi dicẽdi sunt ozatozes:qui talem possessionẽ victozes accipiunt:de qua inimici aduersitate nullatenus excludanť. Talem postremo hereditatẽ sumunt:quã sine laboze semp obtineant : ne aliquãdo moze derelinquant.O cõditio beata penitẽtiũ:que de reis efficis iustos:de tristibus perenniter letos : de moztalibus absolute ꝓpetuos. Hic maloꝝ societatez ad tempus habent:ibi angeloꝝ consortia eterna felicitate suscipient.Quapropter quintũ penitentẽ istũ esse noscamus:qui se nõ defendendo defendit:nõ diluẽdo diluit:non purgando purgauit.Ad cuius paupertatem si venire meruerimus:omnia mundi regna sine dubitatione superamus.

Explicit expositio in psalmum.ioi⁹.

¶ Psalmus ipsi Dauid. CII.

Enedic anima mea dño: ⁊ oĩa que intra me sũt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino: ⁊ nolĩ obliuisci oẽs retributiones eius. Qui propitiať oibus iniquitatibus tuis: qui sanat oẽs ifirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitã tuã:qui coronat te in misericozdia ⁊ miserationibus. Qui replet in bonis desideriũ tuũ:renouabiť vt aquile iuuentus tua. Faciens misericozdias dñs: ⁊ iudiciuz oibus iniuriã patientibus. Notas fecit vias suas Moysi : filijs ſrael voluntates suas. Miserator ⁊ misericozs dñs : longanimis ⁊ multũ misericozs. Non in ꝓpetũ irasceť: neqz in eternũ comminabiť. Non ꝓm pecca ta nr̃a fecit nobis:neqz ꝓm iniquitates nr̃as retribuit nobis. Qm̃ ꝓm altitudinem celi a terra:corroborauit misericozdiã suaz super timentes se. Quantũ distat ozitus ab occidẽte:lõge fecit a nobis iniquitates nr̃as. Quo modo miseret pater filioꝝ:misertus est dominus timẽtib⁹ se:qm̃ ipse cognouit figmẽtũ nr̃m. Recozdatus est qm̃ puluis sumus: homo sicut fenuz : dies eius tanq̃ flos agri sic efflozebit. Qm̃ spiritus ꝑtrãsibit in illo ⁊ nõ subsiſtet: ⁊ nõ cognoscet amplius locuz suũ. Misericozdia aũt dñi ab eterno ⁊ vsqz in eternũ: super timẽtes eũ. Et iustitia illius in filios filioꝝ:his qui seruãt testamẽtũ eiꝰ. Et memozes sunt mandatozum ipsius : ad faciendum ea. Dominus in celo parauit sedem suam : ⁊ regnum ipsius omnibus dominabitur. Benedicite dño oẽs angeli eius potentes virtute:faciẽtes verbum illius ad audiendã vocem sermonũ eius. Benedicite dño oẽs virtutes eius : ministri eius qui facitis voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius:in omni loco dñationis eius:benedic anima mea domino.

Post illas beati pauperis humillimas ꝑces ⁊ tam magne penitentie gemitus explicatos:totus hic psalmus dñi laude repletus est:vt pia dispositione ꝑcedentes lachzymas preconioꝝ gaudia sequerentur. Et ideo (sicut sepe diximus) Ipsi dauid positum est:ne quid ad istũ terrenũ regẽ referre deberemus: quia superna laus manifestis sensibus explanatur. Est enim lucidus:⁊ tituli sui claritate consimilis : vt sine difficultate dictozum psalmi continentiam intelligere debeamus. Diuisio.

Er totum quidẽ psalmũ:ꝓpheta loquiť. Prima narratione ad animã suam verba facit:vt benedicat dñm : ⁊ beneficia eius nullatenus debeat obliuisci. Secunda narratione dicit : qualia Moysi prestiterit:⁊ reliquis fidelibus suis:vt ipse intelligatur a seculis semper fuisse munificus. Tertio loco:ad angelos verba conuertit:virtutes supernas alloquitur: ⁊ reliquas rationales creaturas inuitat:vt domini iugiter laudibus occupentur. Expositio.

Enedic aĩa mea ꝓdominũ : ⁊ omnia ꝑ interioza mea nomen sanctum eius.] Sciens ꝓpheta mentes hominũ varys illusionibus subiacere:nec semp in vera cõtemplatione defixas:animan suaz vir sanctus alloquiť : vt cum fuerit diuersis cladibus liberata:beneficioꝝ omniũ recozdetur auctozez : ne sibi aũt alteri cuiq̃ putet esse tribuendus:quod a solo domino constat esse concessum. Est enim gratum ⁊ honestissimum dicendi genus cuz anima loqui:vt vniuersi intelligant omnimodis appetendus:qõ sibi saluberrimum propheta noscitur dedisse consilium. Sequitur:Et omnia interioza mea nomen sanctum eius. Interioza sunt anime:cogitatio multiplex:virtusqz rationis. Ipsam quippe voluit cũ anima ꝓuenire:vt armonia fideli laus dñi adunatis viribus assonaret. Sepe enim anima vult aliquid agere: ⁊ per phantasticas imaginationes eluditur. Sed vir sanctus in domini laude nihil a se voluit deuiare : sed omnia vno concentu cauere:que culpabiliter sibi poterãt discrepare.[Benedic anima mea ꝓdominuz: ⁊ nolĩ obliuisci omnes retributiones eius.] Primum versuz repetit decoza replicatione verboꝝ:vt studiũ maximũ concitaret geminata sententia:ne ad opus tale anima dissimulatiõe noxia segnioz esse videreť:

Alii domino

Alii que intra me sunt nomini sancto

Alii domino

ante omnia monens vt se cuncta ab eodē memineritt accepisse. Ille enim laudare nunq̃ desinit: qui collata beneficia nō pōt obliuisci. Intuere pterea quod dictū est: Retributiones: qm̃ aliud debebat bonum delictis: aliud retributū cognoscitur absolutis. Doc enī obliuisci nulli fas est: vt qui erat obnoxius pene: dignus fieret mox honore. Sed que iste sint retributiones dñi: psequēter enarrat: quas si homo cogitat: beneficia ipsi⁹ tota mēte collaudat. [Qui †ppitius fit oibus iniquitatibus tuis: qui sanat oēs lāguores tuos. Qui redimit de interitu vitā tuā: qui †satiat in bonis desideriū tuū. Qui coronat te in miseratione ⁊ misericordia: renouabitur vt aquile iuuētus tua.] In his tribus versibus exponunt sub quinaria diuisione retributiones futuri seculi: quas sanctis suis dñs pia miseratione largit. Que figura dicit Synatrismos: id est: ꝓgregatio: qñ in vnū cumulū aspera crimina: aut nimis suauia beneficia colligunt. Primo enī sit ppitius peccatis eorꝝ: qñ remissis delictis in pace dignat suscipere peccatores. Secundo sanat oēs lāguores fideliū: cū securitas ⁊ imortalitas eterna in resurrectione ꝓcedit: id est: cū corruptibile hoc induerit corruptionē: ⁊ mortale hoc induerit imortalitatē. Tertio redimit de interitu vitā nram: qñ nos ab eterne mortis calamitate submouerit: scilicet vt nō audiamus: Ite in ignē eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Quarto satiat in bonis desideriū beatorꝝ: cum eis dicit: Venite benedicti patris mei. Quinto coronat in miseratione ⁊ misericordia sua: qñ iam beatis pmia digna restituet: sicut dicit aplus: De cetero superest mihi corona iustitie: quā reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Doc forte significāt ꝓnque pānes: vnde populi lōga ieiunia satiauit: qm̃ hec ⁊ his similia in magnuz mysterium pcessisse noscunt. Sed pscrutandū est: cur aquile introducat exemplū. Duic aui iam etate puecte: supnū labium: cornea iflexione nasutū: ētātū fertur excrescere: vt ei nō sit libez escas solita libertate decerpere: que ītelligens vnde sibi periculū vite possit accidere: os suū in saxū dicit expolire vsquequo oia sibi eius impedimēta submoueat. Quo facto in antiquā valitudinez corporis sui: escaꝝ solita pceptione reuocat. Sic aia in pristinā sanitatez reuertit: si peccata sua in petra: que est christus dñs expolire non desinat. Reuertit enim ad cibos salutares: qñ delicta que sunt impedimēta eterne vite: dño pstāte respuerit. [Faciens misericordias dñs: ⁊ iudiciū oibus iniuriā patiētibus.] Postq̃ dixit retributiones dñi quas hic cōuersis in illo seculo veraciter credit posse pstare: nūc dicit breuiter: qz dñs misericordias faciat sperātibus: ⁊ vindictā pstet patiētibus cunctis iniuriā: vt nullus in eis possit dubitare que dicta sunt: qñ ipsum dñm tali definitione mōstratū esse cognosceret. Dic enī versus per modū definitionis edict⁹ est: qñ per illud qō singulariter efficit aliqs indicat. Nā ĩterrogāti tibi: qd sit dñs: respōdes: facies misericordias ⁊ iudiciū oib⁹ iniuriā patiētibus. Quapropter abunde designatus est dñs deus: cū nulli alteri possit euenire qō dictum est. Illis aūt misericordias facit qui miserti fuerint: sicut in euāgelio dicit: Beati misericordes qm̃ ipsi misericordiā ꝓsequent. Sequit: Et iudicium oibus iniuriā patiētibus. Doc illis pmittit: qui patientie munere decorant: de gbus ait: Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. Nā qui se manu desiderātē vlcisci: furozēq̃ suū inimici ꝓsecutione satiare ꝓtēdūt: vindictā dño

Al. ppitiat
Al. sirmitates tuas
Al. coronat te in miseri cordia ⁊ miserationib⁹
Qui replet in bonis desideriū tuū
SCHE

1. Cor. 15.

Matth. 25.

Ibidem

2. Timoth. 4

nō reseruāt: qz se credūt posse distrigere qō deberet a iudice pstolari. Dedisti sanctissime ppheta anime tue salubre ꝓsiliū: in quo se ⁊ mūdus sentiat ꝓsolatū. Sic enim tibi locutus es: vt nobis diceres: sic tibi profuisti: vt ⁊ nos sine dubitatione saluares. [Notas fecit vias suas Moysi: filys israel voluntates suas.] Superius dixerat: quas retributiones in illo seculo plebs beata mereret: nūc aūt veniēs ad secū dā narrationē: per vnius exēplū pbat quāta ⁊ hic pstiterit seruis suis: ne qs de futura retributione dubitare potuisset. Sed intende quēadmodū Moyses ⁊ israel: indicatus est distinctione verboꝝ. Notas fecit vias suas Moysi: qñ ei iustitiā sue pietatis aperuit: vt legē ꝓscriberet: mozes doceret: ⁊ in via dñi pfecte fidei gradib⁹ ambularet. Sequit: Filys israel volūtates suas. Dic volūtates posuit: nō vias: qz non oīs israel suscepto verbo dñi in eius iussionib⁹ ambulauit. Scimus enim quas seditiones pplus ille fecerit: vt voce iudicis mereret audire: Populus hic dure ceruicis est. Ideoq̃z ergo illis volūtates dñi: nō vias inotuisse dicit: qz multa pars eorꝝ: viam dñi declinare psumpsit. Sic aūt Moysi exēplū: hic positū intellige: vt tamē hoc quotidie dñm: ⁊ operatū ⁊ vsqz ad finem seculi opari posse cognoscas. [Misericors ⁊ miserator dñs: †patiens ⁊ multū misericors.] Misericors est: qui natura sua clementissimus approbat. Miserator: qñ misericordie sue dona largit. Potest enī aliqs misericors ⁊ miserator esse: in vna duabusq̃z causis: misericors aūt ⁊ miserator naturaliter pter dñm nullus poterit inueniri. Sed hic ideo misericors premissus est: vt miseratorē dñz nō ad tēpus: sed iugiter approbares. Dec figura dicit Paranomasia: id est: denominatio: que similitudine sermonis ꝓcitat audientis affectum. Adiecit: Patiēs: qō necesse est ꝓsequi misericordē. Nullus enī misericors: nisi qui ⁊ patiēs. Sic enim ⁊ aplus dicit: An diuitias bonitatis eius ⁊ longanimitatis contemnis? Ignozas qm̃ benignitas dei ad penitentiaz te adducit? Ipse autez de se dicit: Dec fecisti ⁊ tacui: existimasti iniquitatem ꝓ ero tibi similis. Sequit: Et multum misericors. Multuz reuera misericors: qui audiens omnino blasphemas voces: solem suum facit oriri super bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos: vitalem spirituz magna pietate largit: expectat errantes vt debeant sua perperam cōmissa damnare. [Non in †finem irascetur: neqz in eternum †indignabit.] Illis scilicet qui deuota satisfactione cognoscunt: qui ad eū redire deligunt: qui illecebras seculi cum suo auctore ꝓtemnūt. Contra illis in finem irascetur: quibus dicturus est: Ite in ignem eternuz. Magna infelicitas perire sub pio dño: vt tardes illi satisfacere: cui te cognoscis errasse: maxime cum supplicationem tuam vacuaz nō sentias: si tamen eam integro animo te obtulisse cognoscas. Potest boc ⁊ de populo iudaico sentiri: quē conuertendus constat in fine seculi: de quo ⁊ apostolus dicit: Cecitas ex parte israel contigit: vt plenitudo gentiuz introiret: ⁊ sic omnis israel saluus fieret. [Non ꝓ peccata nostra fecit nobis: neqz ꝯ iniquitates nostras retribuit nobis.] Sententia generalis est: quia nemo est qui eius gratiam gratis non habeat: dum lex sub peccato cuncta ꝓcludat: sicut testatur apostolus: Omnia deus conclusit in incredulitate vt omniuz misereret. Ille tamen cōmuniter bonis malisq̃z spiritum donat: salutem tribuit: indigentias adimit: ⁊ generaliter bonus est. Addidit: Neqz ꝯ

Exo. 32.

Al. longanimis

SCHE

Ro. 2.

Ps. 49.

Matth. 5.

Al. appetitum
Al. cōmiseratur

Matth. 25.

Roma. 11.

Ibidem

iniquitates

iniquitates nostras retribuit nobis: scilicet quoniaz supplicantibus ita pius est: vt tunc magis eum dignetur absoluere: quando se studuerit vnusquisqz adhibita satisfactione damnare. [†Quia ꝯm altitudinez celi a terra: †confirmauit dominus misericordiam suam super timentes †eum.] Diligentius perscrutemur quid sibi velit ista comparatio. Tanto maiozez dicit a meritis eorꝝ misericordiam domini: quam retribuit fidelibus suis: quantū potest a terra celi summitas eleuari. Qua comparatione illud quoqz significatur: qz sicut celum terras operit: ⁊ cōpetentia beneficia temporibus suis homini tribuit: modo pluuias influendo: modo prestando serena: modo ipsum aerem ventis saluberrimis temperando: Ita ⁊ misericordia dñi fragilitati nostre noscitur diuersa pstare. Sustinet enim vt corrigat: flagellat vt erudiat: probat vt prestet: ⁊ per diuersas operas beneficiorum vna voluntas est subuenire peccantibus. Sed vt totius sententie virtus possit intelligi: breuiter dicēdū est: si fas est: vt celuz non cooperiat terras: potest fieri vt dominus nō protegat sibi purissime seruientes. [Quantum distat †orzens ab occasu: elongauit a nobis iniquitates nostras.] Dedit aliam pulcberrimaz comparationem beneficio diuino. Oriens: est initiū bone vite nostre. Occasus: male conuersationis affectus. In occasum enim eramus: cum peccati vinculo tenebamur astricti. In oriente autē sumus: quādo per aquam regenerationis nos sol verus inuisitat: ⁊ tenebras facit nostroꝝ discedere peccatoꝝ. Tantum ergo iniquitates nostre longe sunt: cum nobis peccata nostra donantur: quantum potest clara dies a tenebrosa nocte distare. Siue: oriētez: significat regnum dei: occasum vō gebennam: que tantū a beatoꝝ sede dissociata est: quantum dicit ille pauper in abrae sinibus constitutus: Inter nos ⁊ vos: chaos magnum firmatum est. [†Sicut miseretur pater †filys: †ita misertus est dñs timentibus se.] Ecce iam nō extraneis: neqz lōginquis comparationibus agitur: sed ad ipsa viscera pietatis vocabula sotiant. Sic enim miseretur vt pater: sed quibus ipse pater est: sic corripit vt filios: sed qui eius regni beredes esse meruerint. Sequitur: Ita misertus est dñs timentibus se. Duz dicit: Ita: designat nobis paterne correctionis affectum. Pater enim carnalis qui vult filium suum bonis actibus erudiri: frequenter eum corripit: frequēter flagellat: sicut Salomon ait: Si diligis filiū tuū frequenter eum flagella cū adhuc tener est ⁊c. Ipsi enim parentes vere diligunt filios suos: qui eis sub pietate districti sunt. Sic ⁊ dñs noster flagellat oēm filium quem recipit: ⁊ timentes se ad studium bone voluntatis adducit. [†Quia ipse †scit figmentū nostrum. †Memento domine ꝓ puluis sumus.] Doc coma ad superiora iungendum est. Causa enim reddit cur misereat vt pater: scilicet quoniā nosmetipsos ab illa naturali dignitate deiecimus: ⁊ a factura creatoris repulsi: figmentum esse monstramur. Merito ergo subueniri sibi postulat: qui spem in viribus proprijs non babebat. Sequitur: Memento dñe quoniā puluis sumus. Dicit enim: Memor esto dñe: non qz nos ex limo formasti: nō qz immortales tua largitate fecisti: non qō ad imaginem ⁊ similitudinem tuam plasmare dignatus es: qz ista omnia inuidiam magis excitare poterant peccatori: sed qz in puluerem nūc redacti sumus ariditate peccati. Miserere eis qui se infeliciter perculerunt: subueni qui

Al. Mm
Al. corrobo rauit
Al. se

Luc. 16.

Al. Quomō
Al. filiorum
Al. nō habet

in illo munere tuo minime consistere voluerūt. Tu enim solus pius es peccatoribus: qz delinquentes se grauiter perculerunt. [Domo sicut fenū dies eius: ⁊ sic flos agri †ita floziet.] Sunt species definitionū: que per rerꝝ similitudines aliquas explicant: vt est illud: Ego suz via veritas ⁊ vita. Sic ⁊ in boc ⁊ in subsequenti versu cōstat esse formatum. Quēadmodum si interroges: quid est homo: respōdet: fenū dies eius: qō summa hylaritate pullulat: sed celerrima velocitate deficcat. Fenum est qō pluuys velociter in auras caput erigit: sed in ardoribus colla deponit. Et ne forsitan aliquid soliditatis bāc comparationē putares habere: addidit: Et sicut flos agri ita floziet. Flos agri multo celerius trāsit: qō feni viriditas permanere mōstrat. Sed q̃uis pulcberrimū videatur esse dum pubet: multū fugitiū cernit esse dum corruit. Ita ⁊ imbecillitas humana pulcbrescit: ita seculi bonozez diuitieqz gratissime sunt: sed nō ad finem longissimū pducunt. Ueraciter ergo bis rebus transitozys humanitas cōparat: qz robustis viribus destituta: in casum mortis prona semper celeritate festinat. [†Quia spiritus pertrāsibit in †eo ⁊ nō †erit: ⁊ nō cognoscet amplio⁹ locū suū.] Ad bāc similitudinem comparatio superiozis versus expressa est. Describit enim quid sit homo: id est: spiritus ptransiens mundū: scilicet pstentez: in quo diutissime nō potest pmanere. Audīāt qui supbiunt: ⁊ se gaudent mūdana felicitate subuectos: sic spiritus relinquere nostra corpuscula: quēadmodū solent flumina loca inundata transire. Illa enim spatia que plena vident esse torrentibus: q̃ſ sunt vacua cū recedunt. Non est ergo de fugitiuo statu plurendū: sed bic potius agendū: qō pdesse nouimus in futuꝝ. Et ne forsitan aliquis permetampsychosin crederet ad hunc mundū aīas esse redituras: sicut nōnulli putauerūt demētium: addidit: Et nō cognoscet amplius locū suū: boc est: in boc seculū nō potest redire vbi suā vitam possit iterare. Conuicta est imbecillitatis sue humana fragilitas. Audisti homo quid sis: audi quid eris: si dominū minime timere despexeris. Que figura dicit Parison: id est: equatio sententie: quotiens bona vel mala cōiunctim membris dissimilibus alligamus. [Misericordia aūt domini †a seculo est: ⁊ vsqz in seculum seculi super timentes eum. Et iustitia †eius super filios filioꝝ.] Exposita est prius veraciter humana cōditio: propter insolentium presumptiones illicitas: nunc insinuat spem que fideles debeat consolari: qz ꝯz per nos sumus fragiles ⁊ caduci: per misericordiaz domini reddimur absoluti ⁊ perpetui: vt ⁊ q̃ſ fragiles sumus debeamus aduertere: ⁊ qd per domini gratiam ꝓsequamur possimus audire. Et nota ꝓ dixit: A seculo: id est: cum administrari ceptus est mūdus: ⁊ diuerse creature auctoris sui munere prozuperunt. Unde ⁊ mibi videt bic ꝓuenienter aduerti: ⁊ Adaz: sicut multi patrū dixerūt: ad dñi gratiam fuisse reuocatum: quādo ipse primus in seculo fuit: sicuti etiam Abel: Noc: Abraā ⁊ ceteri patres: qui tamen in seculo: sed a seculo non fuerunt. Nā qō sequitur: Et vsqz in seculuz seculi: eternitatem dñi absolute designat: quoniam ⁊ ille ⁊ ante seculū: misericors esse mōstratur. Considera etiā qō addidit: Super timentes euz: ne ⁊ illi boc in se crederent esse faciendū qui ei scelerātis casibus obedire cōtemnūt. Sequitur: Et iustitia eius super filios filiorum. Filios: sicut sepe iam dictum est: vniuscuiusqz actus debemus aduertere.

Al. tanq̃
Al. sic etiam orabit

Joan. 14.

SCHE

Al. ab eterno ⁊ vsqz in eternum
Al. illius in

Al. Quoniā
Al. cognouit
Al. Recordat est qm̃

filios filiorꝝ:operum nostrorꝝ iustissimam retributionem. Nam sicut nos operā nostram quodāmodo generamus:ita nobis retributiones reꝝ nostre generant actiones. Hanc vnusquisq; iustus recipiet:cum in terre fuerit beatitudine collocatus. Multi enim fideliū filios non habuerūt:aut sterilitatis euentu: aut virginitatis studio. Qđ si ad litterā velis aduertere:quod absit:plurimi sanctorꝝ ista ꝓmissione fraudantur. Nam ⁊ in subsequētibus spiritualiter dictū
Al. Dis qui seruant Al. memores sunt mādatorꝝ ipsi⁹ ad faciēdus ea
esse declaratur.[†Custodientibus testamētuꝫ eius. Et †memoria retinētibus mādata ei⁹:vt faciāt ea.] Isti sūt filij quos superius dixit:qui dñi precepta custodiunt:qui mandatorꝝ eius operibus sunt memores:non studio cantilene. Nam ⁊ si quis psalterium voce reddat:memor eius non est:nisi que precipiuntur effecerit. Ideo enim dicta sunt vt fiant:nō vt sola vociferatione cantentur. Unde doctissimus pater Augustinus in hoc psalmo disputans: psalterium se non tenere professus est:nec totius legis dicta recolere:scilicet vt non solum ad audiēdū:sed maxime ad
DEF
faciendum cunctorꝝ studiuꝫ ꝓcitaret. Memoria est enim per quam animus repetit:que audita: visa factaq; cognoscit.[Dñs in celo parauit sedem suam:⁊
Al. ipsius oi bus
regnū †eius omnium dominabit.] Uenit ad futuri iudicij formidabilem predicationē: ne peccantium mentes insolescerent:cū vltionē venturā: malorum actuū nō timerent. Dicit enim: Parauit sedem suā: hoc ad illud ptinet quādo dñs Iesus ascēdit in celū: sedet ad dexterā patris: ide vēturus iudicare viuos ⁊ mortuos. Et ne aliqua impotentia dñi morderentur: ipsum dicit parasse sedē suā: qui iudicaturus est mūdū. Addidit: Et regnū eius omniū dominabit. Ne putarēt pagani: demones suos quoquo modo regnaturos: ipsum dicit dominatuꝝ: qui parauit sedē suā:
Al. domino Al. facientes Al. illius
id est: dñm christum.[Benedicite †dñm oēs angeli eius potentes virtute: †qui facitis verbum †eius ad audiendam vocem sermonum eius.] Luꝫ superius de hominibus ꝓpheta loquerēt: venit ad tertiā narrationē vbi celestes creaturas alloquitur vt dñi laudes debeant celebrare. Et qm̄ inter ipsos angelos est magna discretio: illos tm̄modo dicit: preconio dñi dignos existere: qui eius probant iussionibus obedire: ostēdens neq; homines: neq; spirituales substātias ad mysteriū tante maiestatis accedere: nisi qui eius voluntatibus obsecundant. Sic enim cōmonet: Oēs angeli eius. Eius quippe: de illis dicit: qui ab ipsius imperio nequaq̄ recedere voluerūt. Sequit aliqd expressius: Potentes virtute: qui facitis verbū eius. Ipsi enim virtute possunt: qui eius iussis obediunt. Potest autē ⁊ diabolus: nō virtute sed prauitate: nō honore sed ꝑsumptione. Potētes siquidem illi vere dicendi sunt: qui verbo dñi parere contendūt. Et ne aliquid relinquerēt ambiguū calcarius insinuat: Ad audiendam vocē sermonū eius: scilicet vt sint humiles non superbi. Ipsi sunt enim digni benedicere: qui
Al. domino
suum ⁊ cognoscunt ⁊ venerant auctorem.[Benedicite †dñm omnes virtutes eius: ministri eius qui facitis voluntatē eius.] Rem magnā: rē omnino sublimē: iterata iudicauit inuitatione solidandaꝫ: vt infirmitas humana cognosceret q̄ saluberrimuꝫ esset obedire dño: quando ipsius voluntati celoꝝ militat fortitudo. Et intende ꝓprietates emicare verborꝝ. Prius dixit: Qui faciunt verbū eius. Et ne verbum intelligeres qō verberato aere ab hominibus solet ꝓferri: addidit: Qui facitis voluntatē eius. Angelis enim verbum domini est voluntas eius: quoniā illa sublimis spiritualisq; substantia beatorꝝ angelorum: cum dñm contuet: ibi veritatē eius volūtatis agnoscit. Nec opus est loqui: quibus se diuinitas ꝓpitiata patefacit. Non enim cis deus verberato aere loquit: sed in spiramine suo voluntates eorꝝ ad suū velle cōuertit. Sic erūt vt credim⁹: ⁊ beati homines postq̄ regni eterni fuerit ꝑmia ꝓsecuti.[Benedicite †dñm oia opa eius: in oi loco dñationis ei⁹: benedic anima mea †dñm.] Benedicite: nūc tertia iteratione geminat: que figura dicit Epembasis: decorꝝ schema: siue in laudibus: siue in vituperationibus ad aios erigendos vbū sepi⁹ iterare qđ dictū est. Dixit aūt ꝓius illos debere benedicere qui dñi iussiones efficiūt: nūc admonet ipsam opaꝫ dñi auctorē suū debere laudare: vt terrena celestiaq; ꝓcluderet. Nā cū totū opus eius sit: oia debēt suū benedicere creatorē. Sequit: In oi loco dñationis ei⁹. Sicut nulla creatura a laudibus dñi iubet excipi: ita nec locus quisq̄ relinquitur qui a tali munere segregēt. Nam cum dicit: In omni loco dominationis eius: nihil excipit: qꝛ vbiq; dominat: significās forte ecclesiā catholicā: que per totū mundū erat dño pstante creditura. Ipsa enim vbiq; dñm benedicit: vbiq; collaudat: ⁊ gratias maximas hymnidica exultatione cōcelebrat. Addidit: Benedic anima mea dñm. Ipsa sentētia ꝓclusit psalmū que pulcherrimū fecit initiū. Sed quoniam in scripturis diuinis omnia sacramētorꝝ vbertate pinguescunt: hec similitudo: sicut iam dictū est: in octauo psalmo illos indicat: vt opinor: qui atria fidei sinceris mentibus ingressi sunt: ⁊ vitam suā glorioso fine: dño prestante ꝓcludunt. Digna commonitio per quā se fidelis anima ꝓsolet: que ꝓtra oēs casus tanq̄ clypeus inexpugnabilis assumitur. Nā si euꝫ semper benedicimus: ab eo iugiter custodimur. Cōclusio.

Benedictio domini timentibus euꝫ: quanta largitate cōcedatur agnouimus: festinemus ad mandata complenda: vt puenire mereamur ad premia. Habemus dñm ⁊ per naturam pium: ⁊ per misericordiaꝝ dona largissimum. Quis dubitet ab illo postulare: qui si non petatur offenditur? Benedicamus ergo omnes in cōmune dñꝫ: operas eius hymnidica exultatione celebremus. Quale enim sacrilegium est: vt cum omnis creatura iubeatur benedicere dñm: si homo desinat laudare deum: qui ad imaginem ⁊ similitudinem ipsius noscit esse procreatus? Audiuimus: benedictio dñi quibus virtutibus applicet: castis vtiq; humillimis: charitate plenis: ⁊ qui dñi reliqua mandata perficiunt. Arceatur ergo hinc omne qō prauū est: excludat vniuersa malitia mundi: emendent illecebre: diabolus foras mittat cū sequacibus suis. Quapropter audito tāto munere: cōpleti tāta spe: sanctis operibus benedicamus dñꝫ: religiosis factis cantemus auctori nostro. Non nos electio iudicis repudit: si que precepit hic nos peregisse cognouerit.

Explicit expositio in psalmum .ioz^m.

C Psalmus ipsi Dauid. CIII.

Benedic anima mea dño: dñe deus me⁹ magnificatus es vehementer. Confessionez ⁊ decorem induisti: amictus lumine sicut vestimento. Extendēs celum

celum sicut pellem: qui tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascensum tuuꝫ: qui ambulas super pennas ventoruꝫ. Qui facis angelos tuos spiritus: ⁊ ministros tuos ignem vrentem. Qui fundasti terram super stabilitatē suam: non inclinabitur in seculum seculi. Abyssus sicut vestimentum amictus eius: super montes stabunt aque. Ab increpatione tua fugiēt: a voce tonitrui tui formidabunt. Ascendunt montes ⁊ descendunt campi: in locum quē fundasti eis. Terminum posuisti quem non trāsgrediētur: neq; conuertentur operire terraꝫ. Qui emittis fontes in conuallibus: inter mediuꝫ montium pertransibunt aque. Potabunt omnes bestie agri: expectabunt onagri in siti sua. Super ea volucres celi habitabunt: de medio petraruꝫ dabunt voces. Rigans mōtes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra. Producens fenum iumentis: ⁊ herbam seruituti hominum. Ut educas panem de terra: ⁊ vinum letificet cor hominis. Ut exhylaret faciez in oleo: ⁊ panis cor hominis confirmet. Saturabūtur ligna campi ⁊ cedri libani quas plantauit: illic passeres nidificabunt. Herodij domus dux est eorum: montes excelsi ceruis petra refugium herinacijs. Fecit lunam in tempore: sol cognouit occasuꝫ suū. Posuisti tenebras ⁊ facta est nox: in ipsa ꝑransibunt omnes bestie sylue. Catuli leonum rugientes vt rapiant: ⁊ querant a deo escam sibi. Ortus est sol ⁊ congregati sunt: ⁊ in cubilibus suis collocabūtur. Exibit homo ad opus suum: ⁊ ad operationem suaꝫ vsq; ad vesperum. Quaꝫ magnificata sunt opera tua dñe: omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua. Hoc mare magnum ⁊ spatiosum manibus: illic reptilia quoꝝ non est numerus. Animalia pusilla cum magnis: illic naues pertransibunt. Draco iste quem formasti ad illudendum ei: omnia a te expectant vt des illis escam in tēpore. Dante te illis colligent: aperiēte te manū tuam omnia implebunt bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes spiritum eorꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem suū reuertentur. Emitte spiritum tuuꝫ ⁊ creabuntur: ⁊ renouabis faciez terre. Sit gloria dñi in seculum: letabitur dominus in operibus suis. Qui respicit terrā ⁊ facit eam tremere: qui tangit montes ⁊ fumigant. Cantabo dño in vita mea: psallā deo meo q̄diu sum. Jocundum sit ei eloquium meuꝫ: ego vo delectaboꝫ in domino. Deficient peccatores a terra ⁊ iniqui ita vt non sint: benedic anima mea domino.

Frequenter diximus psalmū illos actus significare mortalium: qui ad rerum diuinarum intellectum pro sua probitate respiciunt. Ad cuius similitudinem ⁊ organum ipsum aptatuꝫ est: qō specialiter psalmus vocatur: sursum habens tympanuꝫ: vbi melos dulcissimum canoro sonitu temperatur. Dauid aūt tm̄ persona loquentis adhibet. Cetera omnia cōstat de dño saluatore narranda: qui in principio fecit celum ⁊ terram. Est enim psalmus iste tanta dispositione perfectus: vt aliqua hic dicta intelligas: que in libro Geneseos tacita fuisse cognoscas. Quapropter que sunt apta exponemus ad litteram: que vo fidei nostre possunt indicare notitiam: spirituali intellectu: sicut a maioribus accepimus explanamus. Unde solliciti esse debemus paratiq; ad audiendum: quia ipse quoq; vir eloquentissimus pater Augustinus huc psalmum: ⁊ sedule dicit perquirendum: ⁊ de eodem laboriosissime disputatum.

Diuisio.

Propheta volens ostendere conditiones reꝝ diuina significare mysteria: Primo modo per fabricam celi ⁊ terre quedam nobis cognoscitur indicare dogmata: vt agnoscamus omnia sibi reuera tanq̄ ab vno auctore condita posse congruere: quādo aliquas similitudines suas inuicez ꝓbant aperire. Secūdo: opas domini diuersis figuris tectas enumerat. Tertio: profitetur in illo eterno seculo preconia domini iugiter se esse dicturum que etiaꝫ in hac vite sue breuitate cantauerat.

Expositio.

Benedic anima mea dño: dñe deus meus magnificatus es vehementer. Confessionem ⁊ decorem induisti. Inuitat ꝓpheta semetipsum ad benedicendum dñm. Et quoniā nouerat in catholica fide vnitatis gratiam plurimuꝫ preualere: sibi tm̄ loquitur: q̄ omnes debeat admonere. Benedicere aūt deum est eius magnalia ꝓfiteri: vt cū de illo dicitur aliqd magnū vnusquisq; veritati prestet officiū. Dec igit sententia ad totum respicit textū: vbi psalmi huius prolixitas terminat. Sed cum ad suā (vt dictū est) animā loqueretur subita ꝓuersione dicit: Dñe deus meus. Que figura dicit Prophonesis: quando inter alia que loquimur ad deū subito verba ꝓuertimus. Generalem vtiq; dñm ꝓfidēter suū asserit deum: vt cū se ipsius seruū esse profitet: nullam se habere cuꝫ diabolo comprobet portionē: ne in eo quicq̄ preuaricator ille requireret: quē alienū esse agnosceret. Sequitur: Magnificatus es vehementer. Oportet nos vim istorꝝ nominuꝫ diligenter inquirere. Nā quādo ille magnus non est: vt dominū laudibus magnificetur? Aut quid illi potest addi: qui est mirabilis ⁊ incōprehensibilis plenitudo virtutum? Sed magnificatur dñs apud homines: quando eis magnus atq; excelsus esse claruerit: vt ipsum sentiant creatorem:

ipsum bonoꝝ omniũ largitorem:ipsuꝫ redemptorẽ:
ad postremũ ipsum ⁊ iudicem. Ex qua parte puenit:
vt recte dicatur redemptor dominus magnificari:
qui quotidie fit credentiũ deuotione mirabilis. Sic
etiam dicitur sanctificari: sic glorificari: sic benedi-
ci: ⁊ his similia. Adiecit: Uehemẽter. Reuersa quan
do conuersoꝝ ore laudatur: ⁊ in sanctoꝝ cetum veni
unt: qui se pridem nefandis sceleribus polluerunt.
Uehementer enim aprissime dictum est: qõ toto ge-
ritur cordis annisu. Sed vnde magnificatus sit ve-
hementer: ꝓsequenter exponitur. Confessionẽ ⁊ de-
DEF corem industi. Induere est: aliqueꝫ qõ non babebat
assumere. Et quando deus decorem non habuit: qui
creaturis suis omnia speciosa semper indulget: Sed
hic incarnatio dñi christi euidenter exponitur: quaꝫ
sumpsit ex tempore: per quam ꝓfessionem mortaliũ
largitor sue pietatis inuenit. Recesserant enim bomi
nes a cultu vere diuinitatis: cuꝫ simulacroꝝ studys
⁊ vanis religionibus seruiebant. Sed eo veniente:
qui tamen absens nunq̃ extitit diuinitate: ⁊ ꝓfessio
⁊ decus superne maiestatis innotuit: eisqꝫ rebus in-
dutum dicit dñm: quibus ecclesiam catholicam con
Alt. lumine sicut vestimento — stat ornatam. [Amictus †lumen sicut vestimentuꝫ.
Extendens celum sicut pellem.] Uersus isti vigin-
tiduo vsqꝫ ad diuisionem futuram: per figuram Pa-
SCHE rabole pulcherrimis allusionibus explicant: que fit
quãdo res sibi genere dissimiles cõparant. Lumen
enim: ecclesiam significat: de qua scriptum est: Que
est ista que ascendit dealbata: Dealbata enim: intel-
ligitur illuminata: que recte velut vestis aduertitur
dñi saluatoris non babens maculaꝫ neqꝫ rugã. Ipsa
est enim candida: dealbata: de cuius membris dicit
Ephe.5. apostolus: Fuistis enim aliquando tenebre: nũc autẽ
lux in domino. Danc etiam: tunica illa significauit:
que non potuit diuidi tempore passionis. Hec est de
qua dicitur: Amictus lumen eius sicut vestimẽtum.
Sequitur: Extendens celum sicut pellem. Bene di-
citur dñm celum extendere: vbi meretrices ⁊ publi-
canos eum constat admittere. Nam cum sint per iu
stitiam celi iustoꝝ: facti sunt ⁊ gratie largitate peccã
tium. Nec frustra comparata est celo pellis: qꝫ sicut
omnia membra nostra pellis tegit: ita ⁊ creaturas ce
loꝝ ambitus circumactus includit. Senserunt ali-
qui: celum ⁊ de iusto dictum: quem sic per gratiam
probatur extendi: quemadmodum potest tensa pel-
Alt. tegis — lis excrescere. [Qui †tegit †in aquis superiora eius.
Alt. nõ habet — Qui †ponit nubem ascensum †suum: qui †ambulat
Alt. ponis — super pennas ventorum.] Quamuis ordinem con-
Alt. suum
Alt. ambulas — ditionis exponere sentiatur: quia ⁊ super celos aque
sunt posite: sicut ⁊ in Genesi legitur: Et ipse alibi di-
Ps.148. cit: Et aque que super celos sunt laudent nomen do-
mini: tamen ⁊ sacri baptismatis nobis reseratur in-
diciuꝫ: vt celum: sicut frequẽter dictum est: omnem
iustum debeamus accipere: cuius superiora: id est:
emendatio fidelis anime: aquis salutaribus irriga-
tur. Ita enim bec omnia ab illo auctore disposita
sunt: vt ⁊ actus ecclesiasticos dicta celestia indica-
re videantur: ⁊ iterum conditiones rerum veraci-
ssima narratione testentur. Sequitur: Qui ponit
nubem ascensum suum. Hoc quidem ⁊ ad litteram
congruenter accipitur: quãdo dominus post resurre
ctionem videntibus apostolis ascendit in celuꝫ. Sic
Actl.1. enim in actibus apostoloꝝ legitur. Hec cuꝫ dixisset:
nubes suscepit eum ab oculis eoꝝ. Sed ⁊ illud aptis-
sime probatur accipere: vt nubeꝫ ponamus verbi do
mini predicatorem: per quem christus in membris
suis ascendit: cum mentem peccatoꝝ a mundi istius
prauitate mundauerit. Addidit: Qui ambulauit su-
per pennas ventoꝝ. Uenti: in isto aeris fluctu quasi
quibusdam pennis volare noscunt: sed dominus am
bulat super pennas eoꝝ: dum voluntates suas mul-
to velocius operatur: q̃ potest esse excursus ventoꝝ.
Siue magis: ventos iustoꝝ animas debemus acci-
pere: qꝫ vtroqꝫ testamento perdocti: velut duabus
alis ad superna gaudia transferuntur. Supra quos
dñs ambulare recte dicit: in quibus misericordiam
sue operationis ostẽdit. Et nota ꝓ in boc versu ⁊ alys
qui sequuntur: dñm mauult ostẽdere per id qõ egit.
Hec secunda species definitionis dicit apud grecos
Ennꝗomatice: latine aũt notio nuncupat. Nam cuꝫ DEF
dñs per naturam suam nequeat definiri: per illud ta
men pulcbre cognoscitur: qõ singulariter operatur.
Alt. facis — [Qui †facit angelos †suos spiritus: ⁊ ministros †su-
Alt. tuos — os ignem vrentem.] Cõmendandum est animo: qꝫ
Alt. tuos — hic specialiter de angelis dicit: qõ in libro Geneseos
euidentius non babet. Nam ⁊ verba ipsa sunt discu
tienda subtilius. Spiritus: generale nomẽ est incor DEF
poralis potentisqꝫ substãtie: visibiliter siue inuisibi-
liter operans: qõ et diuinitus inspirat. Angeloꝝ enim
nomen non significat naturam: sed obedientiaꝫ. An-
INTER gelus enim greca lingua dicit: qui latine nuntius in-
terpretatur. Nam quãdo mittuntur angeli fiunt: cuꝫ
tamen natura spiritus esse noscant. Addidit: Suos:
vt illos ostenderet qui recta mente dñi volũtatibus
obsecundant. Ordo enim verboꝝ talis est: Qui spiri
tus suos facit angelos. Sequitur: Et ministros suos
ignem vrentes. Minister dei est omnis qui diuinas
exequitur voluntates: ⁊ charitatis semper accensus
est feruore. Talis enim vir celestis ignis efficit: quã-
do verbo predicationis peccantiũ nequitias vrere ⁊
ꝓsumere posse monstratur. Sic enim dñs ipse dicit:
Ignem veni mittere in terram. Ignis vtiqꝫ vitalis: Luc.12.
ignis vtiqꝫ salutis: qui dum peccata ꝓsumit: animas
nutrit. [Qui †fundauit terrã sup stabilitateꝫ †eius: Alt. fundasti
nõ inclinabit in seculũ seculi.] Uersus iste ad litte- Alt. suam
rã nõ videt posse ꝓstare. Nã cum terrã istã mutan-
dam esse legerimus quo modo fieri potest vt nõ in-
clinet in seculũ seculi? Sed hic magis firmataꝫ terr
rã: solidatam aduertamus ecclesiam: que terra ideo
dicit: qꝫ ex terrenis hominibus collecta esse mõstra
tur: sicut in alio loco ait: Domini est terra ⁊ plenitu- Ps.23.
do eius. Huius stabilitas recte dicit christus: qui est
ĩmobile fundamentũ: ⁊ inuiolabilis petra: de quo di
cit apostolus: Fundamentũ enim aliud nemo potest 1.Cor.3.
ponere: preter id qõ positus est: qõ est Christus iesus.
Supra quẽ si manserimus: iugiter nullatenus incli-
namur. Superiecta enim nesciunt titubare duꝫ sint
fixa que ꝓtinent. Sic veritas huius sentẽtie absolu-
ta nobis ratione ꝓstabit. Spiritus enim sanctus ideo
interdum difficillima dicit ad litterã: vt maiori am- DOC
bitu spirituale intellectum querere debeamus. Hoc
ergo qõ dictũ est: Non inclinabit in seculum seculi:
per omnia comata trium versuum superioꝝ constat
esse reddendum. Que figura dicitur Hyperbaton: SCHE
quoniam ordo verboꝝ lõgius explicatur. [Abyssus
sicut †pallium amictus eius: super montes stabunt Alt. vestimen-
aque.] Nec iste versus ad bystoriam potest referri: tum
q̃uis de superducto diluuio dicere videatur. Prete-
ritum enim tempus diluuij fuit: ⁊ nunc prophetа de
futuro predicat esse faciendum. Unde necesse est: vt
boc

boc magis spiritualiter inquiramus: quando sibi ad
litteram tempora conuenire non possunt. Abyssus
enim dicitur aquaꝝ copiosissima multitudo: que ⁊
in bono ⁊ malo plerunqꝫ ponitur. Hec merito hic su
perstitiosis atqꝫ persecutoribus comparatur: quia si
cut pallium subiecta cooperit: ita illi mundum fedis
sima superstitione texerunt: vt non solum medio-
cres homines: sed in pernitiem suã ipsos quoqꝫ san-
ctos viros atqꝫ eminentissimos tormentis corporuꝫ
obruere viderentur. Sed hic abyssus: in malo posi-
ta est: dum legatur ⁊ in bono: vt est illud: Judicia do
Ps.35. IDI mini velut abyssus multa. Quod genus locutionis
inter propria diuine scripture constat esse deputan-
dũ. Deniqꝫ sic sequit: Super montes stabunt aque.
Steterunt quippe super eos qui montes fidei firmi
tate vocati sunt: quando eos diuersis penis ⁊ morti-
bus affecerunt. Aquas enim ⁊ abyssos: impios hic de-
bemus accipere: qui sic ad obruendaꝫ properant san
ctitatem quemadmodum potest cumulus vndaruꝫ
subiecta contegere. Sed vt hoc magis de superbis
atqꝫ sceleratis potuisses aduertere: sequens versus
ostendit. Uolunt etiam aliqui hoc ad litteram ven-
dicare: vt abyssum dicant terre marginem circuire:
Nam sicut exteriora corporis nostri pallio cooperiũ
tur: ita ⁊ orbis terraruꝫ occeani ambitu fertur inclu-
di. [Ab increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui
formidabunt.] Qui fugient nisi abyssi: nisi aque que
montibus christi supereminere videbantur? Nam
q̃uis sanctos eius diuersis cedibus affecissent: ipsi
tamen increpati voce apostolorum derelicta super-
stitione fugati sunt: ⁊ quod est maximuꝫ victorie ge-
nus contra sua vota senserunt. Sequitur: A voce to-
nitrui tui formidabunt. Predicatio sanctorum sub
hac allegoria pulcherrima relatione descripta est.
Dicit enim: A voce tonitrui tui: vt non illud huma-
num eloquium: sed celestis virtutis sonitum fuisse
sentires. Formidauerunt vtiqꝫ homines passim to-
nitrua predicationum: quando iudicij terror edictus
est: qꝫ diabolũ periturũ audierunt cum sequacibus
suis: ⁊ q̃uis habuerunt in boc mundo licentiam: ipsi
sua scelera correcta mente damnabant. [Ascendunt
montes ⁊ descendunt campi: in locum quem funda-
sti eis.] Adhuc in tropicis allusionibus pseuerat: qm̃
superbos ⁊ impios q̃diu voluit dominus pmisit in
montes crescere: atqꝫ iterum quãdo placuit fecit in
conuallium humilitate residere. Sic ⁊ persecutori-
bus tempus datum est: vt in altũ surgerent: ac dein-
de inclinati christiano populo subiacerent: docẽs oia
ipsius ordinatione fieri: cuius voluntati non potest
obuiari: sicut ipse dominus in euangelio pontio pila
Joan.19. to dixit: Non haberes in me potestatem: nisi tibi da-
tum esset desuper. Et intende: qm̃ hic montes in ma-
lo positi sunt: cum superius montes significent fide-
lissimos viros: qõ plerũqꝫ in scripturis diuinis dixi-
mus inueniri. Sequitur: In locũ quem fundasti eis.
Illi scilicet qui campi iam facti sunt: ad locum fun-
datissime descendunt ecclesie: ⁊ in eius penetralibus
permanebunt. Nam ⁊ ipsis quoqꝫ peccatoribus mo-
dus est positus: nec vltra permittuntur excedere q̃
eis datum est licentie sue frena laxare. Deniqꝫ sic le
gitur: Completa sunt peccata ammoreoꝝ: vt omnia
sub volũtate domini posita esse cognoscas. Hoc enim
⁊ subsequentia euidenter explanant. [Terminuꝫ po
Alt. non hẽt — suisti †eis quem non transgredientur: neqꝫ †reuertẽ
Alt. pueruent — tur operire terram.] Hoc si ad litteram velis accipe
re: de aquis abundantibus dicit que diluuio recedẽ-
te vlterius terras nequeunt occupare: sicut in genesi
scriptum est. Statuam pactum meuꝫ vobiscum: ⁊ ne Gen.19.
quaq̃ vltra interficietur omnis caro aquis diluuij:
neqꝫ erit deinceps diluuium dissipans terraꝫ. Si vo
spiritualiter queras: potest hoc ⁊ de paganorum ritu
accipi cõgruenter: qui lꝫ a sua prauitate recesserint:
nunq̃ in illam licentiã deo sibi obuiante remeabũt:
vt humanum genus superstitionum suarum inunda
tione cooperiant. Terminus quippe eorum: aduent⁹
fuit domini christi: cuius crescente religione: cuncta
idola cum suis auctoribus corruerunt. Inspiciamus
quoqꝫ sub qua increpatione ista referuntur: vt ratio
nales homines putent se precepta domini debere cõ
temnere: cuꝫ ipsa elementa cognoscantur eius iussio-
nibus obedire. [Qui †emittit fontes in cõuallibus: Alt. emittis
inter medium montium pertransibunt aque.] Cum
natura terrarum describitur: causa nobis occultior
pulcherrimis allusionibus indicatur. Certũ est enim
qualles aquis abundare copiosis: fontiumqꝫ ibi esse
frequentiam magnam vbi sunt arua iacentia. Sed
illud potius debemus aduertere: quia in humilitate
hominum qui loco conuallium ponuntur: aque diui-
ne semper estuant. Spiritualiter autem montes hic
accipere debemus hereticos ac superbos: inter quos
scripture diuine perenni vbertate decurrunt: quia in
boc mundo eas audire bonis malisqꝫ commune est.
Et bene dictum est. Pertransibunt: quia tales viros
nullo fecundasse beneficio sentiuntur. Naꝫ si: vt qui
dam dicunt: montes hic iustos predicatores voluis-
set intelligi: dixisset de ipsis montibus aquas fluere:
non eis in medio constitutis transire potuisse. [Po-
tabunt †ea omnes bestie †syluarũ: expectabunt ona- Alt. n on hẽt.
Egri †sitim suam.] Bestias syluarum: hic gentes intel- Alt. agri
ligere debemus que de illa idolorum cultura tanq̃ Alt. in siti sua
de syluis vmbrosis proiectis ferocissimis moribus
exierunt: ad potandas scilicet aquas: quas in euange
lio est dominus samaritane pollicitus dicẽs: Qui bi- Joan.4.
berit ex aqua quam ego dabo ei: fiet in eo fons aque
salientis in vitam eternam. Sequitur: Expectabunt
onagri sitim suam. Cũ dixerit: bestias syluarũ aquis
decurrentibus esse potatas: onagros tm̃ posuit sitim
suam expectare: scilicet iudeos qui neglexerunt fluẽ-
ta diuine pietatis haurire. Onager enim: asinus est
syluester: qui inter reliqua animalia cor dicitur babe
re pinguissimum. Quod genus quantum patiens est
domitum: tm̃ seuissimum redditur cum syluis reti-
nentibus efferat. Dis obstinati iudei merito compa
rantur: qui ferocia mentis ⁊ callosa fatuitate durati
sunt: nec satiari cito poculis vitalibus acquiescunt.
Nam quod dicit: Expectabunt: illud significat quod
frequenter dictũ est: qꝫ in fine seculi: Delia ⁊ Enoch
venientibus: creditura est multitudo iudeoꝝ. Mise-
ri qui tamdiu sitiunt: qui satiari minime ꝓcupiscũt.
Dis vita penalis est: qui tanta expectatione crucian
tur. [Super ea volucres celi habitabunt: de medio
petrarum dabunt †vocem suam.] Supra illa scilicet Alt. voces
que superius dixit: Qui emittit fontes in conualli-
bus: celi volucres habitabunt. Hec siquidem ⁊ con-
ualles ⁊ aquas irriguas amare noscuntur. Sed non
vacat quod addidit: Celi. Nam si tm̃ aues voluisset
aduerti: volucres suffecerat dici: sed potius animas
sanctas pontificum celesti se ꝓuersatione tractantes
mauult intelligi: qui supra populos dñi predicationi
bus sanctis inhabitant. Addidit: De medio petraruꝫ

dabunt vocē suam. Iste volucres que dicte sunt celestes: non de terra: non de arboribus: sed de medio petrarum dabunt voces suas: quando apostolorum ⁊ pphetarꝝ exemplis aliqua predicare noscunt. Omnes enim fideles petre merito dicuntur: qꝛ ipse quoqꝫ petra dicit christus. Sic enim ipse dominus petro apostolo dixit: Tu es petrus ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Quapropter omnes de petrarum firmitate pdicant: qui apostolorum ac prophetarum traditionibus sua dicta confirmant. [Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.] Superius dixit: altos mōtes fuisse preteritos: ⁊ cōualles humillimas fontib⁹ irrigatas: nunc ipsos quoqꝫ montes superius aquis pdicat esse cōplutos: ne quid a dñi munere videret excepti. Paulus enim prius ingens atqꝫ arduus persecutor ecclesie: rigatus aqua spirituali: q̄ꝫ fecundos fructus pbatus est edere christianis. Qō quotidie dñs agit: vt doctores paganorꝫ post puersionē magistros faciat esse fideliꝫ. Sed isti tales de superioribus irrigantur: qñ cōuersi se errasse cognoscūt. Sequitur: De fructu operū tuorꝫ satiabit terra. Cum fructum terra pariat: quēadmodū poterit ex fructibus calcabilis ista terra satiari? Fructibus aūt terra satiat: qñ peccatores in melius cōmutati: vtilia nimis ⁊ salutaria ipso largiente percipiunt. Sic enim terra satiat: qñ aliquis ab obstinatione liberatus: pconia dñi didicisse cognoscitur. [Producens fenum iumentis: ⁊ herbam seruituti hominū. Ut educat panem de terra.] Excolit qō superius dixit: vt terra illa celesti imbre satiata pducat fenū iumentis: id est: elemosynas faciat his qui passim petūt: de qbus dictū est: Omni petenti te tribue. Iumenta enim appellata sunt: qꝛ verecundia nō habentes ppter ingluuiem ventris: ingentiꝫ voces petulanter erumpunt: sicut iumenta: que dum esuriunt: nequaq̄ꝫ possunt a ppris vocibus abstinere. Herbaꝫ vo seruituti hoīum: hoc est: vt illi necessaria tribuant: de quo scriptum est: Defudet elemosyna in manu tua: donec inuenias iustum cui eam tradas. Dic enim homines appellati sunt: qui rōne plenissimi: indigentia suam tolerātie viribus tegūt. Sic duo genera egentiū talibus allusionibus exprimuntur. Sequit: Ut educat panem de terra. Educitur panis de terra: quādo domini precepta complentur: vt de istis carnalibus atqꝫ visualibus cibus fiat: vnde anima celesti refectione pascatur. Panis enim vere noster est christus: qui tūc de terra pducit: qñ aliquid indigentibus eius consideratione prestatur. Siue hoc potest de pdicatoribus dici: qui celestibus diuitys imperitorꝫ hominum indigentias misericoriter expleuerūt. [Et vinū letificat cor hois. Ut exhylaret faciē in oleo: ⁊ panis cor hominis cōfirmat.] Dixerat superius: Ut educat panem de terra: sed ne istum panem cōem deberes accipere: de quo caro nostra reficitur: subiungit: hec tria spiritualiter sentienda. Nam: cor: pro rationabili intellectu poni frequēs scriptura testatur. Quapropter: vinū letificat cor hominis: cū sacratū fuerit in sanguinē dñi christi. Dinc nos inebriari licet: sicut scriptū est: Et poculū tuum inebrians q̄ꝫ preclarū est. Ipsuꝫ est enim reuera merum qō letificat mentem: nō qō ad reatum vitiaqꝫ perducit. Ebrietas sobria: satietas felix: que merito letificare dicit: qꝛ nihil ibi culpabile reperit. Exhylaratur quoqꝫ facies in oleo: cū regale chrisma conficitur: sed illa facies de qua dictum est: Accedite ad eū ⁊ illuminamini ⁊ vultus vestri nō erubescent. Sequitur: Et panis cor hominis cōfirmat. Iterum corporiter: vt dictum pro sapientia sentiat. Nam si corporaliter velis aduertere: nunquid panis cor hominis: nō etiam reliqua membra confirmat? Nam inspice pprietates verborꝫ: vt hec reuera cognoscas ad intellectum rerū posita fuisse celestiū. De vino dicit: Letificat cor hominis. Si vinū mundiale velis accipere: non solū cor: sed omne corpus ad tempus letificare cognoscit: cum tū frequenter ⁊ ad rixas incitet: ⁊ ad excessuꝫ aliquē presumptionis instiget: Sed cor: pro mente positū est: vnde sapere dicimur: vnde intelligere bona malaqꝫ sentimur. Itez si ⁊ istud oleū putemus quo generaliter mundus vtit: quo modo potest exhylarare faciem: dum semper animi sit gaudium qō exit in vultus? Panis aūt quemadmoduꝫ poterit cōfirmare cor solum: qō pro totius corporis refectione percipitur? Sed hec potius ad anime partes referenda sunt: que perfectos efficiunt christianos. [Saturabuntur ligna †syluarum: ⁊ cedri libani quas †plantasti.] Ligna syluarū: plebem significant ingentium populorꝫ: qui ecclesie catholice de dumosis atqꝫ incultis nationibus aduenerūt. Hec indicāt homines vtiqꝫ mediocres. Cedri aūt libani declarāt nobiles ac potentes: qui in humano genere tanq̄ꝫ cedri eminere noscuntur. Sꝫ vt ipsos quoqꝫ sequestraret ab hereticis ⁊ paganis qui in hoc seculo maxima potestate subuecti sunt: addidit: Quas plātasti: id est: que tua predestinatione sunt in religionis amenissimo paradiso constitute: sicut dicit in euangelio: Omis plantatio quaꝫ nō plantauit pater meus celestis eradicabitur. Sed nec interpretatio nominis ipsius pretereunda est: quando nobis aliquā significantiaꝫ prodere declarat. Libanus interpretat candidatio. Seculi autem huius potestas quedam videtur esse festiuitas: vbi diuites homines ac potentes excelsi atqꝫ proceri: quasi in libano monte nascuntur: qui tamen ad veram religionem domini munere peruenerunt. [Illic passeres nidificabunt. †Fulice domus duꝫ est eorum.] Illic in cedris videlicet quas plantasti: passeres nidificabunt. Passer enim minuta ⁊ cautissima nimis auis est: monachorꝫ significans paruitatē: qui in cedris libani: id est: in patrimonio potentium christianorꝫ velut in quibusdam ramis monasteria sibi quasi nidos aliquos edificare mōstrant: eorūq̄ꝫ robore sustentati: velut passeres laudes domini assidua voce precinūt. Celestis in terra vita: imitatio fideliū angelorum: spiritualiter in carne viuere ⁊ mūdi vitia nō amare: vitam presentem cōtemnere ⁊ future beatitudinis gaudia semper exquirere: ad postremum ipsius templū fieri cuius imaginem conditio humana suscepit. Amenus reuera paradisus: in quo tanta florent poma virtutū. Dis enim tale propositum est: hostes suos non reluctando vincere sed patiēdo superare. Triumphus illis omnis est in proprij corporis passione: ⁊ tunc aduersarios efficaciter vincunt: quando laudabili humilitate succumbunt. Reuera milites christi: qui nullam presumptionem in humanis viribus ponunt: sed aduersa omnia virtute domini superare se posse confidunt. Di cū alys non habent iurgia: sed secum semper litigant. Miserentur omnibus: sibi solis non parcunt: ⁊ celesti charitate flammati: bona que sibi euenire cupiunt: alys communicare contendunt. Sed magna est gloria illi arbori: vbi nidus iste compingitur. Audiat enim

Mat.16.

Al.educas

Luc.6.

Psā.22.

Psā.33.

Mat.13.

Al.Merodij

INTER

a domino se fuisse plantatum: qui tale ꝓtinere noscit institutū. Sequitur: Fulice domus duꝫ est eorꝫ. Fulica: mansueta auis ⁊ nigra est: aneti qdem paruior: sed corporis positione cōsimilis: que in stagnis delectabiliter commoratur. Hec ad baptiçandos bene referr: qui in sacratissimi fontis grā pseuerāt. Horꝫ itaqꝫ mansiones: id est: baptismatis pseueratio: duꝫ est passerum qui in cedris nidificant: scilicet qꝛ oiuꝫ christianorū sacer fons duꝫ est: dum eos ad celorum regna perducit. [Montes excelsi cerus: †petre refugium herinacys.] Ceruus: vt dixímus: venenosoruꝫ serpentium est vorax: spinosa transcendēs ⁊ summa agilitate pditus: habitare diligit montes altissimos. Huic merito cōparant fideles: qui diabolū vorant: qñ nequitias eius ad dñi laudē gloriamqꝫ cōuertūt: vitiaqꝫ huius seculi quasi spinas bona cōuersatione transiliunt: ⁊ habitāt in montibus: id est: aplis ⁊ prophetis: qui sanctis pdicationibus suis in hoc mundo solida cacumina esse meruerunt. Herinacius vo est: quē vocamus hericiū: aīal oīno timidū: natura puidēte semper armatū. Cuius cutē inuicē setaꝫ fides acutissime densissimeqꝫ cōmuniunt: cui tū nō sufficit natiua munitio: sed ne aliqua fraude possit intercipi: refugium habet semp in saxis. Hinc cōpetenter aptat: qui peccatis suis hispidus futura iudicia metuens: petram christū firmissimū noscitur habere refugium. Merito ergo ista animalia tales nobis indicant viros: qui nunq̄ꝫ se a dñi soliditate diiungunt. Et vide qꝛ passeres cedrorum alta petūt: fulice aquarum se habitatione defendūt: cerui montes eligunt: hericy petrarū se tuitione cōmuniūt. Sic per diuersas aues atqꝫ animalia: christianorꝫ nobis vite diuersitas indicat. [Fecit lunam in tempore: sol cognouit occasum suū.] De terrenis ad celestia transitū facit: sed ⁊ ipsa quoqꝫ sub quibusdā allusionib⁹ indicant. Luna: sicut sepe iā diximus: significat ecclesiaꝫ: que in temporibus facta est: qñ eam minui ꝓtingit ⁊ crescere: que tamen sic minuit vt semper redeunte integritate repareť. Solem vo: in hoc loco merito accipimus dñm saluatorē: de quo impy in fine mūdi dicturi sunt: Errauimus a via vitatis: ⁊ iustitie lumen nō luxit nobis: ⁊ sol nō ortus est nobis. Qō vtiqꝫ de isto sole cōmuni nō poterat dici: qñ scriptū est. Qui solē suū facit oriri super bonos ⁊ malos. Iste ergo cognouit occasum suū: id est: gloriā sue passionis agnouit: cum discipulis suis diceret: Uenit hora ⁊ filius hois tradetur in manus peccatorꝫ. Merito ergo post illa genera christianorꝫ: que superius per diuersas significantias videntur expressa: ad crementū rerū de ecclesia ⁊ de ipso dño cōstat esse subiunctuꝫ. [Posuisti tenebras ⁊ facta est nox: in ipsa pertransibunt oēs bestie †syluarum. Catuli leonū rugientes vt rapiant: ⁊ querāt a deo escā sibi.] Dic duos versus simul sociauimus: pro necessaria cōtextione verborum. Posuit enim tenebras: quando tempore passionis sexta hora obscuritatē mundus accepit. Tunc reuera nox facta est discipulis atqꝫ credentibus: qñ petrus anxio errore cōfusus negādo tertio: fidei pdiderat claritatem. Nox ergo ⁊ illis fuit: qui carnaliter intuēdo: in illa cruce christum mori cōmuniter estimabant. In hac itaqꝫ nocte: bestie syluarū: id est: demonia: ⁊ catuli leonū: quos diaboli corrupta voluntate genuerūt: ad deuorationē querentes aliquos exierunt: vt escaꝫ malitie permittente tū dño reperirēt. Nihil enim a quoq̄ꝫ fieri pōt: nisi qō ipse secreto iudicio: aut ad probationem: aut ad vindictā faciendū esse permiserit. Catuli enim dicti sunt eo ꝓ calleant seniu narium. Nec moueat qō superius diximus: bestias syluaruꝫ: multitudines accipi debere nationū: ⁊ hic videtur significare diabolū cū ministris: qrū iste in scripturis diuinis creberrimus vsus est: vt vna res personis sibi discrepantibus applicet: sicut de monte diximus ⁊ leone. [Ortus est sol ⁊ cōgregati sunt: ⁊ in cubilib⁹ suis †se collocabūt.] Cū in passione dñi facte fuissent tenebre: demones ad escam sibi querēdā pmittente dño prozuperūt: qꝛ inuenire poterant corda rituantiuꝫ. Tunc aūt qñ ortus est sol: id est: resurrectio sancta declarata est: maiestatē eius minime sustinētes: in suis se trepidi cubilibus abdiderūt: id est: in pertinaciū pectorib⁹ collocarūt: vt qꝛ cunctis suadere nō poterāt: saltē quos deceperant possiderēt. Sol enim dicto est ꝓ solus ita lucet vt ex eo dies fiat. [†Exiet homo ad opus suū: ⁊ ad operationeꝫ suā vsqꝫ ad vesperā.] Qm̄ supius dixerat ortū solē: ꝓgrediēter adiunxit: vnūquēqꝫ hoiuꝫ in hac vita egredi ad suas opas exercendas. Iste enim vsus est mortaliū: vt q̄diu in hoc mūdo sumus: veniente die: diuersarū actionum q̄litatibus occupemur. Unus enim agrū colit: alter se bellis exercet: iste discit: ille docet. Nōnulli regnāt multi seruiunt: ⁊ qcqd fragilis mortalitas agit: vespera: id est: seculi fine pbat cōcludi. [Quam magnificata sunt opera tua dñe: oia in sapiētia fecisti: †repleta est terra †creatura tua.] Post enumerationē figuratam rerum: fideiqꝫ nostre narrata mysteria: venit pphēta ad moduꝫ z^m: vbi laudes paternas post tāta miracula cōuenienter exclamat. Dicendo enim: Q̄: admirari se posse: q̄ꝫ explicare pfessus est. Et merito sic cepta est laus eius: cuius pconia nulla sufficienter preualet cōplere creatura. Nam nō soluꝫ hoc hominibus arduuꝫ: verū etiam ipsis quoqꝫ angelis pbat imensum. Qrtū enim magnificata sint opera eius: inferiora declarant. Sequit enim: Oia in sapientia fecisti. Ista igit sapiētia: filius est: sicut dicit apostolus: christum dei vtutē: ⁊ dei sapientiā: per quē oia facta sunt: ⁊ sine ipso factū est nihil. Et vt cooperationem eius virtutēq̄ꝫ ostenderet: patri dicit operante filio: tu fecisti. Hoc etiam ⁊ de spiritu sancto idē ait apls. Omnia cooperat vnus atqꝫ idem spiritus: diuidens singulis put vult. Uñ datur intelligi: q̄ꝫ cooperatio sancte trinitatis bis exemplis euidenter possit agnosci. Addidit: Repleta est terra creatura tua. Nō quidez similibus rebus vbiqꝫ terra completa est: sed tū q̄ꝫ huis beremus ppter solis ardorē: vel ppter nimiū frigus animantibus vacuus esse videatur: gbuscūqꝫ tamen rebus creatura dñi terra completa est. Siue magis illud debēt intelligi: qꝛ creatura religionis catholice: quaꝫ dominus saluator instituit: oīs terra repleta est: quādo vniuersalis dño deseruit ecclesia. De ipsa enim dicit apostolus: Si qua ergo in christo noua creatura est: vetera transierūt: ecce facta sunt oia noua. Et alibi: Exuentes vos veterem hominem cuꝫ actibus suis: induite nouū qui fm deum creatus est in iustitia. Ipsa scilicet creatura totus orbis iplet⁹ est. Uñ ⁊ alius psalmus dicit: Et dñabit ⁊ a mari vsqꝫ ad mare: ⁊ a flumīe vsqꝫ ad terminos orbis terre. [Hoc mare magnū ⁊ spatiosum: †illic reptilia quoꝫ nō est numerus. Aialia pusilla †⁊ magna.] Et in hac quoqꝫ pte vsqꝫ ad diuisionē: figura est †Parabole: que diuersis ac decoris compationib⁹ explicat. Sed q̄ꝫ huis in capite hui⁹ vsus: de mari nauigero dicere videat:

Gen.5.

Mat.5.

Mar.14.

Al.sylue

ET Y

Al. collocabuntur

ETY

Al. Exibit

Al. campi

Al. plātauit

Al. impleta

Al. possessione

Mat.13.

1.Cor.1.

Joan.1.

1.Cor.12.

2.Cor.5.

Eph.4.

Psā.71.

Al. manibus

Al. cum magnis

SCHE

tñ de hoc seculo cõgruenter accipit: vbi diabolice sine numero serpere ꝓbant insidie: malitiaq; demonũ velut gbusdaz fluctibus aiarum voluntas inestimabilis cõmouet. Mare enim ipsi reddunt: dum naufragare compelliunt: qz dubium nõ est illum vndas imanissimas pati: qui mergitur gurgite peccatoruz.

ETY Mare gppe: a meando dictum est: ꝙ semper eat ac redeat. Sed isti spiritus innumerabiles nobis: deo cõprehensi sunt: qui arenã maris ⁊ pluuiaruz guttas enumerat: ⁊ ne oino incõprehensibiles linquerent: quãtitate nõ qualitate ea definiuit. Deniq; de eis dicitur: Alia pusilla ⁊ magna: qm̃ inter ipsos ⁊ maiores esse nequitie ꝓbant oimodis ⁊ minores. [Illic naues pertrãsibũt. Draco iste quem formasti ad illudendum ei.] Illic: in mundo scilicet quem superius mare dixit. Naues aũt merito significant ecclesie: que periculosos fluctus mundi per lignum gloriose crucis euadunt: portantes ꝑplos qui signo fidei crediderũt. In his nauibus habitat christus: qui si a credentibus excitet: dicit imanissime tẽpestati vt quiescat: ⁊ quiescit. Sequit: Draco iste quem formasti ad illudendũ ei. Dic aperte diabolũ significat: qui vere draco dicit ꝓpter venenũ qõ eue ꝑme mulieri pestiferis suasionibus inspiraut. Iste creatus bonus est:

Gen.i. sicut in genesi legitur: Fecit deus oia valde bona: sz postq̃ sua voluntate peccauit: a deo ita formatus est vt ei illudere ab angelis: qm̃ ꝓpter execrabilez peruersitatẽ natiua dignitate priuatus est. Sic eniz di-

Job.41. cit dñs in libro Job: Non est quicq̃ simile ei factuz sup terrã. Ad illudendũ ei: ab angelis meis. Illudit eniz ei ab angelis dei: siue per iustissimas increpationes: vt qui creatus est ad obsequiũ dñi: fedis videat puersitatib̃ implicari. Siue magis illudit: qm̃ ei aie confitentiũ imperio superno de pernitiosa potestate tolluntur. Illudit etiam ⁊ a fidelib̃ viris: dũ incentiua vitioꝝ eius detestabili horrore refugiũt. Audis draconẽ: sz nõ oino timeas atrocẽ. Sic eniz format̃ est: vt ei bñficio dñi: ⁊ ab ipsis quoq; hoib̃ possit illudi. Inuoca qui illũ calcat: ⁊ incipis nõ timere qui de-

Ps.90. uorat. Scriptũ est enim: Sup aspidẽ ⁊ basiliscũ ambulabis: ⁊ conculcabis leonẽ ⁊ draconẽ. [Omnia a te

Alt. non hẽt expectant: vt des illis escã in tempore ꝓportuno.] Uersus iste illud significat qõ ⁊ alibi dictum est: In

Hester.13 voluntate tua dñe vniuersa sunt posita: ⁊ nõ est qui possit resistere voluntati tue. Nã cũ dicit: Oia: ostendit qm̃ vniuersa dei nutu vuunt: quo ⁊ auctore creata sunt. Nã ⁊ draco spiritualis: cuius esca boium deceptio est: nisi dño permittente nõ preualet q̃cq̃ sua potestate perficere. Deus enim quem pro malis suis abycit: fit diaboli pabulũ. Quapropter si in escaz inimici nolumus dari: nõ debem̃ esse terreni: qz sic in ꝓncipio maledictus est: vt terram comedat: sicut scri-

Gen.3. ptum est: Super pectus tuũ ⁊ ventrẽ gradieris: ⁊ terrã comedes oibus diebus vite tue. Qõ si misericordia dñi celestes efficimur: ab esca diaboli oimodis reddimur alieni. Addidit quoq; In tempore opportuno: vt nõ solũ dñs creaturis suis escam tribuat: verum etiã illã sub opportunitate temporis largiatur. Uolebat enim Job tentare diabolus: sed hoc nõ potuit efficere: nisi eũ potestas dominica ꝑmisisset. Nã ⁊ ille sanctissimus cognoscebat se dñi ꝑmissione ten-

Joan.i. tari: ⁊ ad oia respondebat: Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit: ita factũ est: sit nomen dñi bñdictũ. Hec est vera firmaq; sententia: qõ in dñi volũtate: sicut dictuz est: cuncta sint posita. [Dante te illis colligent: aperiente te manum tuã ꝗ vniuersa replebun-

Alt. oia ipsi dñt bonitate tur vbertate.] Adhuc in exponenda supioze sentẽtia perseuerat: vt cũ diabolica iniquitate vexamur: non illum credamus hoc ex sua potestate ꝓsumere: sed potius ad illũ recurramus sine cui̇ permissu nec facere quicq̃ põt: ⁊ celerius victus abscedit. Dicit eni: Dante te illis colligent: vt intelligas qz nisi datũ fuerit illis: quicq̃ colligere nõ valebũt. Sequit etiam: qõ ⁊ ad prospera possis aptare: Aperiente te manum tuaz vniuersa replebunt vbertate. Constat enim ibi esse rerum oium causas: vñ vbertas cõcedit ⁊ copia sine fine prestat. Manus aũt significat potestatem: per quã abunde cuncta replet ⁊ mirabiliter vniuer-

Isa.66. sa disponit. [Auertente aũt te faciez tuam turbabuntur: auferes spiritum eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem suũ reuertentur.] De illis modo dicit: qui cõcessa dei munera minime ꝓfitẽtes: qõ poterant suis viribus applicabant. Contra quos apls dicit: Quid enim ha-

i.Cor.4. bes qõ nõ accepisti? Si aũt accepisti: quid gloriaris quasi nõ acceperis? Et in alio psalmo de tali legitur.

Ps.29. Ego dixi in mea abundãtia: nõ moueboz in eternuz. Ab his ergo talibus dum auerterit dñs faciem suam nudati magno presidio sine dubitatione turbantur: ⁊ mox cũ ille spiritus superbie quem de rerũ vberta-

Ps.142. te conceperant ablatus fuerit oino deficiunt: ⁊ ad cõfessionem saluberrimam redeunt: qui in suis ꝓsumptionibus errauerunt. Petunt ergo isti remedia: sua vulnera ꝓpria detegant: vt curentur ⁊ dicant: Exaudi me dñe: qm̃ defecit spiritus meus: ne auertas faciem tuam a me. Dis prestat dñs ꝑficuam medicinam. Sublato enim spiritu nequitie quo inflãmabantur errantes: necesse est vt ad puluerem suum redeant: id est: ad humilẽ cõfessionem: in qua indigentiam sue fragilitatis agnoscunt: ⁊ feliciores esse incipiunt cum a sua presumptione discedunt. Inspicienda est autem hoc loco administratio dñi qua mundus regit: quali breuitate: vel qua ꝓprietate descripta sit. Nam cum nos respicit: omnia profutura succedunt: ⁊ cum se auerterit: humana indigentia salutari presidio nudata succũbit. [Emitte spiritum tuũ ⁊ creabuntur: ⁊ renouabis faciez terre.] Ecce illa que expectabat medicina puenit. Recreati sunt vtiq; qui se puluerẽ humiliter agnouerunt. Dis eniz istud accidit: qui diuina gratia reparati: mortis ꝓbantur euasisse pericula. Totiens enim nos dñs creat: quotiens de vetustate peccati in nouum hoiem instaurare dignatur: sicut in 50. psalmo legitur. Cor munduz

Ps.50. crea in me deus. Respice etiaz qz vbi defecimus nostrum puluerem dixit: vbi reparamur spiritum dñi esse ꝓfitetur: vt nemo suis meritis applicare possit: qõ munere creatoris acceperit. Audiant sacrilegi: spiritum sanctum esse creatorem. Dicit enim: Emitte spiritum tuum ⁊ creabuntur. Audi ⁊ alibi: vbi creator spiritus sanctus edicitur. Ait eniz Job: Spiritus diuinus qui fecit me. Nam cum diuinum appellat ⁊ deum ⁊ creatorem spiritum sanctuz euidenter osten-

Alt. non hẽt dit. [Sit gloria domini in seculum ꝗ seculi: letabitur dominus in operibus suis.] Adhuc ipsum docet magister bonus ne erremus elati: optans esse qõ nunq̃ põt aliquando deficere. Dicitur enim: Sit gloria domini: nõ cuiuslibet alterius. In seculuz seculi: id est: in eternũ: qz laudis eius nullus est finis: quãdo ⁊ in hoc seculo apud fideles dñi ꝓpetua laus habetur: ⁊ post illud seculũ a beatis eterna ꝑsoluet. Letabitur enim: qõ dictũ est: ꝑmissio futuri tꝑis est nõ ꝑsentis.

Et inspice: qõ vbicũq; cõmemorat: Operibus: suis dixit: nõ tuis: ne totiens admoniti insanum ꝓlagy sequeremur errorẽ. Cuius nefandum venenuz hinc euidenter agnoscimus: contra qõ totiens antidotum celeste porrigitur: ne futura pericula grassarentur.

Alt. qui Alumigant [Qui respicit terraz ⁊ facit eã tremere: ꝗ tangit montes ⁊ ꝗ fumigabũt.] Iã de illis dicit qui per dñi grazz illuminati: peccata sua preterita cõtremiscũt cuz se grauiter errasse cognoscunt. Sed securior est illa humiliuz tremefactio: q̃ superboꝝ insana presumptio. Petrus enim tũc ad veniam redire meruerit: quãdo se admisisse magnũ crimen expauit. Sic enim ⁊ alit̃ ꝓpheta dicit: Super quem requiescit spiritus meus: nisi super humilẽ ⁊ quietum: ⁊ tremẽtẽ verba mea:

Phil.2 Hoc etiam monet apostolus. Cum timore ⁊ tremore vestram ipsorum salutem operamini. Uides ergo q̃ votiuus: q̃ spiritualis sit tremor iste: qui ⁊ veniã parturit ⁊ salutem. Sed vide quibus ista cõtingunt: scilicet quos ipse dignatus fuerit intueri. Segtur: Tangit montes: ⁊ fumigabũt. Montes: hic peccatores nimia elatione turgentes debemus accipere: qui dum fuerint domini indignatione percussi: rerũ q; mundanarũ amissione priuati: tunc ad salutares lachrymas currũt: ⁊ quosdam fumiferos de se tristitie globos tanq̃ incensum suauitatis emittunt: qui ad supna conscendens: misericordiam impetrare ꝓbatur dñi christi. Fumus enim hic in bono positus est: ꝙ pe qui nos ad absolutionis facit gratiam peruenire.

Alt. sum [Cantabo dño in vita mea: psallam deo meo q̃diu ero.] Decursis duabus partibus sub varia allusione verboꝝ: venit ad tertium modũ vbi se sub ꝑeternitate dicit laudes dñi cantaturum. Nam cũ ait: Cantabo dño in vita mea: tempus significat cũ in hoc mundo degere videbat. Sic enim fit vita ista reuera vitalis: si laudes domini cõtinua exultatione cantent. Et ne crederes laudes istas morte posse finiri: adiecit: Psallam deo meo q̃diu ero: scilicet in futuro seculo: vbi ⁊ esse perpetuum est ⁊ psalmodia nõ habet finem. Pulchre aũt positum est: Q̃diu ero: nam duz ĩmortalis iam factus: q̃diu est cupit psallere: semp vtiq; laudes dñi velle ꝓbatur edicere. Quo iudicio declaratum est quid sint acturi qui in illam patriaz meruerint feliciter intromitti. Laudabunt iugiter dñm: quia semp eum videbũt: dum illa pulchritudo inenarrabilis excitat preconiuz sine fine diligentis.

Alt. iocunduz Alt. loquiuz mscum [Suauis sit ei laudatio mea: ego vo delectaboz in dño.] Due quidem res sunt: sed vtreq; sibi parili societate consentiunt. Sic eniz domino fit suauis nostra laudatio: si nos delectemur in dño: quãtũq; ille nobis dulcescit: tãto illi efficimur cariores. In se enim vnusquisq; reperit qualis apud illam maiestatẽ esse possit. Amans diligit: negligens spernitur: desideras sustinet. Sit ergo nobis diuinitas dulcissima: vt ⁊ vita nostra ei reddatur accepta. Pro nobis enim iubemur: vt ex toto corde: ex tota anima: ex tota virtute deum diligamus: vt in ea iterum mensura ipsius domino dilectionem recipere mereamur. [Deficiant pec-

Alt. iniqui catores a terra ⁊ iniusti ita vt non sint: benedic aia mea domino.] Deficiunt a terra peccatores: dum terrena cupiditate priuati: per dei gratiam ad meliora studia cõcitantur: ⁊ iniqui simili modo deficiunt qm̃ mali iaz esse desinunt. Hec enim magis oratio q̃ maledictio est: qz omnis iustus cum dei ecclesiam cupit augeri: peccatores optat sine dubitatione conuerti: maxime cum nouerit desiderabilem aduentum domini vsqz ad predestinatorum numeruz posse suspẽdi. Sequitur: Benedic anima mea domino. Dignuz initium psalmi: dignus ⁊ finis: illum semper benedicere qui nequaq̃ desinit fidelibus aliquando prestare. Hec quoq; similitudo sententie: nisi fallor: sicut illa superior ad illos referenda est: qui prestãte dño religiosa ꝓncipia vite sue cũ glorioso fine iunxerũt.

Conclusio.

Audiuimus bone rex: quãta nobis de veritatis arcano sacramenta profuderis: docuisti quemadmodum tendatur celum: supra celos autem aque sint posite: lunam factam in tempore: solem occasum in magnum mysterium cognouisse. Discant potius hanc esse veracem conditionez rerum superflue studiosi: qui de stellarum cursu vanis supputationibus eluduntur. Audiant magistrũ celestem: doctorem veracem: narratorẽ creature sue. Quid ad ineptas exquisitiones currunt: qui dũ discipuli falsarum opinionum esse cupiunt: cognoscende veritatis tempora perdiderunt?

Explicit expositio in psalmum .103m.

Alleluia. CIIII.

Confiteminí dño ⁊ inuocate nomen eius: annũtiate iter gẽtes opera eius. Cantate ei ⁊ psallite ei narrate oia mirabilia ei̇: laudamini in noie sancto eius. letet cor querentiuz dñm. Querite dñm ⁊ ꝓfirmamini: querite faciẽ ei̇ semp. Memẽto mirabiliũ ei̇ que fecit: ꝓdigia ei̇ ⁊ iudicia oris ei̇. Semen Abraã serui eius: filij iacob electi eius. Ipse dñs dė noster: in vniuersa terra iudicia eius. Memor fuit in seculũ testamẽti sui: verbi qõ mãdauit in mille generationes. Quod disposuit ad abraã: ⁊ iuramenti sui ad isaac. Et statuit illud iacob in preceptũ: ⁊ israel in testamentũ eternũ. Dicens tibi dabo terram chanaan: funiculũ hereditatis vestre. Cuz essent numero breui: paucissimi ⁊ incole ei̇. Et pertrãsierunt de gente in gentẽ: ⁊ de regno ad ꝑplm alterũ. Non reliquit hominez nocere eis: ⁊ corripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: ⁊ in prophetis meis nolite malignari. Et vocauit famez super terrã: ⁊ oẽ firmamentũ panis cõtriuit. Misit ante eos virũ: in seruũ venũdatus est ioseph. Humiliauerũt in cõpedibus pedes eius: ferrũ pertransiit aiam ei̇ donec veniret verbũ eius. Eloquiũ dñi inflãmauit eũ: misit rex ⁊ soluit eũ: princeps populoꝝ ⁊ dimisit eũ. Cõstituit eũ dñm domus sue. ⁊ principem oĩs possessiõis sue. Ut erudiret principes eius sicut semet ipsum: ⁊ senes eius prudentiaz doceret. Et intrauit israel in egyptum: ⁊ iacob accola fuit in terra cham. Et auxit po-

pulum suum vehementer: ⁊ firmauit eum
super inimicos eius. Conuertit cor eorum
vt oderent populum eius: ⁊ dolum facerẽt
in seruos eius. Misit moysen seruum suum:
aaron quẽ elegit ipsum. Posuit in eis ꝟba
signorum suorum: ⁊ prodigiorum in terra
cham. Misit tenebras ⁊ obscurauit: ⁊ non
exacerbauit ꝓmones suos. Cõuertit aquas
eorum in sanguinem: ⁊ occidit pisces eorũ.
Et dedit terra eorum ranas: in penetralibus
regum ipsorum. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊
cynifes: in omnibus finibus eorum. Posuit
pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorũ. Et percussit vineas
eorum ⁊ ficulneas eorum: ⁊ contriuit lignũ
finium eorum. Dixit ⁊ venit locusta ⁊ bruchus: cuius nõ erat numerus. Et comedit
omne fenũ in terra eorũ: ⁊ comedit omnes
fructum terre eorũ. Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omis
laboris eorum. Et eduxit eos cum argento
⁊ auro: ⁊ non erat in tribubus eorum infirmus. Letata est egyptus in profectione eorum: qꝛ incubuit timor eorum super eos. Expandit nubem in protectionẽ eorꝫ: ⁊ ignem
vt luceret eis per noctem. Petierunt ⁊ venit coturnix: ⁊ pane celi saturauit eos. Dirupit petram ⁊ fluxerunt aque: abierunt in
sicco flumina. Qm̃ memor fuit verbi sancti
sui: qõ habuit ad abraam puerum suum. Et
eduxit populum suum in exultatione: ⁊ electos suos in letitia. Et dedit illis regiões gẽtium: ⁊ labores populorum possederunt.
Vt custodiant iustificationes eius: ⁊ legẽs
eius requirant.

Hoc verbi decus a presenti psalmo fecit initiũ: nec ante a quoq̃ reperis positum
q̃uis multi scriptores fuerint primitus
hebreorũ. Scire aũt debemus: Alleluia
neutri generis esse definitũ. Quod ⁊ sanctus Hieronymus in expositione eiusdem psalmi euidenter designat: qõ eum in hebraicis fontibus credimus inuenisse: ⁊ ideo vbicũq̃ se locis attulerit: a doctissimo viro: prefixam regulam subsequemur: qm̃
vnum atq̃ integrũ manere debet: qõ nullius lingue
DOC presumptione mutatũ est. Alleluia enim apud ipsos
dicitur: laudate deum: id est: Alle: laudate. Ia: quippe
inuisibilem significat deum: qõ vnum ex decem no
minibus esse dei: in epistola ad marcellam Hierony
mo traditur exponente: qui dixit: Primũ dei nomẽ
est: El: id est: fortis. Deinde: Deloim: ⁊ Deloe: quod
vtrũq̃ dicitur deus. Unde geminatum frequenter
inuenitur: vt est: Deus deus meus respice in me. Et
illud: Deus deus meus: quare me dereliqsti. Et: De
deus meus ad te de luce vigilo: ⁊ bis similia. Quartũ
Sabaoth: qõ est exercituum. Quintum: Deloim: qõ
excelsum dicimus. Sextum: Eserieie: qõ in exodo le
gitur: Qui est misit me. Septimum: Adonai: quem Exo.3.
nos dominum generaliter appellamus. Octauũ: Ia:
qõ deo trũ applicatur: ⁊ in alleluia extrema syllaba
sonat. Nonum: Tetragrãmaton: qõ ineffabile nũcu
patur. Decimum Sadai: id est: robustũ ⁊ sufficientẽ
ad omnia perpetranda ⁊c̃. Nouus plane titulus ⁊ di
cti ipsius breuitate cõspicuus. Hoc ecclesys votiuũ:
hoc sanctis festiuitatibus decenter accõmodũ. Hinc
ornatur lingua cantorꝫ: Istud aula dñi leta respõdet:
⁊ tanq̃ insatiabile bonum tropis semper variantib⁹
innouatur. Et ideo expetenda sunt suauia dicta psal
morum: quibus tam dulcis preco premittitur. Quid
enim sequi potest: hinc datur intelligi: vbi ⁊ titulus
ipse laudatio est. Notandus preterea: q̃ per omnes
hos. xo. psalmos qui alleluia titulo perscribuntur: id
est: ꝑsenti. io4. io5. io6. io. ioii. iiz. iiz. ii4. ii5. ii6. ii7.
ii8. i34. i35. i45. i46. i47. i48. i49. i50. domini ma
gnalia describantur: ⁊ copiosa in eis exultatione gau
detur. Quorꝫ numerus parili societate noui ⁊ vete
ris testamenti gloriam fortasse designat: vt potẽtia
creatoris semper debeat ⁊ vbiq̃ laudari. Euidentio
rez vo causam nõ inuenimus: cur in his trũ psalmis
Alleluia sit positum. Diuisio.

Liens prophetia: populus hebreorꝫ offendisse frequenter dñm: qm̃ spem suam in
temporalibus rebus beneficiq̃ posuerunt: Prima parte fideles admonet vt
eum spiritualiter semper exquirant. Se
cunda: per patriarcharum exempla eorꝫ corda cõfir
mat: ostendens illos a domino non fuisse derelictos
qui eius imperio seruierunt. Tertia parte dinume
rat: quanta ⁊ qualia patribus eorꝫ virtus diuina pre
stiterit: pericula Joseph bonoreq̃ describens: introi
tus in egyptũ cõmemorans hebreorꝫ. Quarta refert:
quẽadmodum israeliticus populus ab inimicis suis
iussione domini per Moysen ⁊ aaron: diuersis pla
gis egyptiorum fuerit vindicatus. Quinta describit:
quanta hebreis prestiterit in deserto: vt nõ in tẽpora
libus bonis gauderent: sed vt magnis beneficijs de
liniti: iustificationes eius ⁊ legem: deuoto pectore cu
stodirent. Sic longitudo psalmi: compendio diui
sionum per partes missa dulcescit. Expositio.

Onfitemini domino ⁊ inuocate nomen
eius: annuntiate inter gẽtes opera eius.]
In hoc versu tribus constat partibus or
do dictorum. Primo dicit: Confitemini
dño: id est: laudate eũ: ⁊ bonis factis gra
tiam vobis diuinitatis acquirite: qꝛ idipsum est lau
dare dñm: ⁊ ore illi bonorem deferre: ⁊ operibus ei⁹
iussiones efficere. Illa enim ꝓfessio hic itelligẽda est:
que domini preconia celebrare nõ desinit: qm̃ ⁊ subse
quentia tale votũ actionẽq̃ declarãt. Deinde dñm
cõmonet inuocari: vt post ministerium sanctissime
laudis grate possimus audiri. Premittendũ est enim
boni aliqd: vt iudex nos placatus exaudiat. Tertio
dicit: Annuntiate inter gẽtes opera eius: qõ bene po
test gloriosis euangelistis ⁊ sanctissimis apostolis ⁊
nunc sacerdotibus cõuenire: qui per gentes vniuer
sas magnalia eius annuntiare noscunt. [Cantate ei
⁊ psallite ei: narrate omnia mirabilia eius.] Exponit
quod superius dixit: Confitemini domino. Cantate
enim ad hymnos pertinet offerẽdos: Psallite ad pias
operas explicandas. Et tunc dixit narranda mirabi
lia: quando fuerint duo ista premissa. Omnia enim:

significat ista que dictur⁹ est. Nõ est enim humana
virium oia narrare que vtus diuinitatis opar̃: sicut
Ps. 105. in. 105° psalmo dicturus est: Quis loquet̃ potentias
domini: auditas facier omnes laudes eius? Sz istud
SCHE schema dicitur a parte totũ: qõ in scripturis diuinis
frequẽter inuenies: nec aliter recte põt euangelij di
Joan. i. cum illud itelligi: Verbũ caro factũ est ⁊ habitauit
in nobis: q̃si nõ ⁊ aiam simul assumpserit: quã specia
liter liberare dignatus est. [Laudamini in noie san
cto eius. Letetur cor querentiũ dñm.] Ne quis forsi
tan suis viribus applicaret cũ boni aliqõ operar̃: cau
tus doctor fragiles monet dicẽs: nõ in sensu ꝓprio sz
in dño esse gloriandũ: vt iactantiã falsam refugiant:
Ps. 33. cũ hec a diuinitate cõcessa esse cognoscant: sicut ⁊ in
alio psalmo legitur: In dño laudabit̃ aia mea. Non
ergo vetat vt laudemur: qꝛ bonis actionibus nõ po
test res ista denegari: sz vt in dño laudemur qui pre
stat illa que bene gerimus. Et vt cõsolationẽ de tali
re sumerent: adiecit: Letetur cor querentiũ dñm: sci
licet inde letet̃ si predicat̃ in dño: non autẽ si de suo
posse laudar̃. Precipuũ nobis ⁊ gloriosum siquidez
esse debet: qm̃ nomen eius extollit̃ qui nobis bñficia
ꝓfutura largit̃. Uñ nimie ipudẽtie fuit aliqd quos
dam aduersus hoc dicere: cõtra quos nõ tam crebra
testimonia: sed pene lex tota ꝓlata est. [Querite do
minum ⁊ confirmamini: querite faciẽ eius semper.]
Portatur vt se ad ꝑmia futura cõfirment: qui eum
querere delegerunt. Sed istud desideriũ: ista inqui
sitio nõ est hic aliquo tempore finiẽda: qm̃ addidit:
Luc. iii. Semper: maxime cuz legat̃: Qui petit accipit: ⁊ qui
querit inuenit: ⁊ pulsanti aperiet̃. Nã qõ dicit: Que
rite faciẽ eius: presentiã significat: quã solus querit
2. Tim. 4. humilis ac deuotus. Judicez enim desiderare nõ põt
nisi qui de ipsius pietate cõfidit: ⁊ cuz presentiã eius
cupit: a praua se actione suspendit. Questuit enim ꝓfa
ciem iudicis: qm̃ dixit apl's: Bonũ certamen certaui:
cursum cõsummaui: fidẽ seruaui: decetero reposita
est mihi corona iustitie: quã reddet mihi dñs in illa
die iustus iudex. Talis ergo iuste faciem iudicis que
siuit: qui se coronandum esse dñi miseratione ꝑsensit.
[Mementote mirabiliũ eius que fecit: pdigia eius
⁊ iudicia oris eius.] Uenit ad secũdã partem: vbi pa
triarcharum nomina ⁊ beneficia refert: vt plebs de
uota possit aduertere: nullum dño inani deuotione
seruisse. Mirabilia itaq̃ pertinent ad diuisionẽ ma
ris rubri. Prodigia ad plagas quas misit in egyptũ.
Judicia oris eius: qm̃ cuncta compleuit: que Moysi
suo famulo ꝓmisisse dinoscit̃. Sic in vno versiculo:
que subter latius dicturus erat: ppositionis loco bre
uiter ante prefatus est. Hoc tũ totum sentiri mauult
TOP de christo dño. Quod argumentũ dicitur a persona.
[Semen abraam serui eius: filij Jacob electi eius.]
Subaudiendum est qõ superius dixit: mementote.
Perscrutandũ est aũt: q̃ in magna discretione ꝓphe
ta: abrae semen: seruos appellat: filios Jacob electos
esse cõmemorans. Judei enim cõtumaces quos hic
mauult intelligi: carnis abrae semen fuerunt. Quos
Joan. 8 merito seruos dicit: qm̃ perfidia faciente filij esse no
luerunt: qbus ipse dominus dicit: Uos si filij abrae
essetis opera abrae fecissetis. Filios vo Jacob: significi
cat fidelissimos christianos: qui heredes domini esse
noscunt̃. [Ipse dñs deus noster: in vniuersa terra iu
dicia eius.] Monetur semen abrae ⁊ semen Jacob:
vt saluatorem nostrum non vnius gentis deum: sed
dñm credant esse terrarũ. Nam sicut vbiq̃ dilatata
est ecclesia: ita per orbem ꝓpagata sunt eius sine du
bitatione iudicia. Dicendo enim: Ipse dominus: cõ
monet illũ intelligi debere quez populi iudeorꝫ cru
cifigendum esse decreuerunt. Sed qui hanc vocem
nõ aduertũt: ipsi se specialiter a patriarchis alienos
esse ꝓfitent̃. [Memor fuit in seculũ testamenti sui:
verbi qõ mãdauit in mille generationes.] Memor
fuit: cum ꝓmissa compleuit. In seculum: in eternita
tem: qꝛ qcqd ꝓmisit perenni firmitate mansurũ est.
Testamenti sui: ppbetarũ significat predicationes:
quas de verbi incarnatione ꝑdixerunt. Sequit̃: Qõ
mandauit. Mandare est per alium aliquid dicere.
Quod vtiq̃ factum est: quando ꝓpbetis datum est
futura prophetare. In mille generationes: finitum
pro infinito positum est: qõ tamen seculi istius fine
cõcluditur: vbi generatio humana sequenti sibi eta
te succedit. [Quod disposuit ad abraam: ⁊ iuramẽti
sui ad Isaac. Et statuit illud Jocob in preceptum: ⁊
israel in testamentum eternum.] Ad illud respondit
qõ superius dixit: Testamenti sui. Illa enim que in
veteri testamento abrae ⁊ Isaac patriarchis ꝓmissa
sũt vel iurata: statuit ea: id est: firmauit Jacob ⁊ israel
in nouo scilicet testamento qõ est eternũ. Jacob enim
⁊ israel: christiana tempora plerũq̃ significare sepe
iam dictum est. Nouũ vo testamentũ ꝓprie dicitur
eternum: qꝛ nullum illi aliud aliquando succedit: in
quo est omnium ꝓmissorum completa perfectio. [Di
cens: tibi dabo terram chanaan: funiculum heredita
tis vestre.] Chanaan: interpretatur humilis. Ergo hu INTER
miliũ terram conuenienter christianos accepturos
esse significat. Hoc est qõ superius dixit: Testamen
tum eternum. Hec enim terra humilitatis ⁊ inclina
tionis sic a fidelibus accipitur: vt eterno munere te
neatur. Funiculus aũt heredtatis mundi huius si
gnificat tortuosas angustias: quas dominus pro salu
te cunctorum sua passione dissoluit. Illius enim su
sceptio carnis nostra ꝓbat̃ hereditas: in qua eterna
patrimonia vite celestis accipimus: si ea fixe atq̃ in
tegerrime credere mereamur. Nam ista compara
tio ab eis tracta est qbus agri ac possessiones renso fu
ne diuidebant̃. [Cum essent numero breui: paucissi
mi ⁊ incole ⁊ in ea. Et pertransierunt de gente in gen Alt. eius
tem: ⁊ de regno ad populum alterum.] Uenit ad ter
tiam partẽ: in qua cõsequẽter enumerat quanta pa
triarchis vtus diuina prestiterit. Deniq̃ vide quid Alt. reliquit
sequitur. [Non permisit hominem nocere eis: ⁊ cor
ripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: ⁊
in ꝓpbetis meis nolite malignari.] Hic tempus illõ
significat: qm̃ rex egyptiorꝫ diuinitus admonitus est:
ne abrae nocere ꝑsumeret: qõ simili modo de Isaac
ꝓstat effectũ. Quapropter euidẽter ostendit̃ diuina
ꝓtectio: vt eorꝫ salus nõ humanis viribꝫ: sed supno
munere ꝑstaret̃. Illud quoq̃ pscrutandum est: quid
supra memoratos patriarchas christos appellare de
legerit: cũ adhuc nõ fuisset vnctio celebrata? A saul
enim hec res presumpsit initium. Sed qm̃ erant in
spiritu christiani: eiusq̃ fidei ꝓbantur esse deuoti: si Joan. 8.
cut de abraam dominus dicit: Concupiuit diez meũ
vidẽ: vidit ⁊ gauisus est. Merito ergo appellati sunt
sacro nomine: quos iam christi fides ꝓbatur amare.
Nã ⁊ ipsa dñi verba sunt posita dicentis: Nolite tan
gere chros meos: ⁊ in ꝓpbetis meis nolite maligna
ri. [Et vocauit famẽ sup terrã: ⁊ oẽ firmamẽtũ panis
contriuit.] Significat tpa Pharaonis: qm̃ in egypto
septẽ annis fames seua grassata est. Et q̃uis fames

substantialis non sit:sed sola est discessio copiarum:
sicut nox appellat solis absentia:vocata tñ dicit tan
IDI cq̃ aliqua persona subsistẽs que potuisset audire. Sz
scripturarũ diuinarum mos est taliter loqui:vt est
Ro.4. illud apostoli:Qui vocat ea que non sunt tanq̃ que
sunt. Sequit:Et omne firmamentũ panis contriuit
id est:triticeũ fructũ perduxit ad nihilum:qõ reuera
boium esse nosci firmamentum:sicut in superiore
Ps.105. psalmo dixit:Et panis cor hominis confirmat. ⌊Mi
sit ante eos virũ:in seruũ venundatus est Joseph.⌋
Ante patriarchas quos supius memorauit:misit Jo
seph:quem merito dixit virum:qz multa passus viri
liter cuncta sustinuit. Considerandum est etiam:q̃
dicit eũ dñm misisse:qui fratrum suorum iniquita
te distractus est. Nouit enim deus bñ vti malis alie
nis. Et sicut peccatores p̃cepta eius execrabiliter cõ
uertunt:ita illo disponente facta pessimoꝝ ad euen
tus prosperos transferuntur. Nam venundatus Jo
seph ad seruitium:peruenit ad gloriam:z ipse postea
fratrum misertus est:qui eum crudeliter perdere de
creuerunt. Sic enim oia illi aduersa feliciter conti
gerunt:vt missio facta sit domini Joseph dolosa vẽ
Gen.45. ditio:sicut z ipse suis fratribus dicit:Pro salute enim
vestra misit me deus in egypto. Et iterum ipse dicit:
Ibidem.50. Vos quidẽ cogitastis de me malũ:sed deus vertit il
lud in bonum. Que vo pertulerit:consequẽter expo
nit. Ordo autem verborum talis est. Misit ante eos
virum Joseph:qui in seruum venundatus est. Istud
est enim: Qui:subaudire debemus:vt nobis constet
⌊absolutu locutio.⌋ Vt pertransiit animam
Alt.pertrãsiit anim̃ Humiliauerunt in compedibus pe
des eius:ferrum ⌊pertransiuit aia eius.⌋ A preposito
Pharaonis Phutiphar:Joseph quidez est redactus
in carcerem:cõpedes aũt accepisse nõ legitur. Sed
fieri potuit vt qui in ergastulo retrusus est:z ferreis
nexibus ligaretur:maxime qui in tanto crimine fue
rat accusatus. Nec illud discrepat qõ ibi narratum
est:miseratione custodis:carceribus fuisse prelatum
Fieri enim potuit:vt z ista p̃cederẽt z illa sequerent.
Quapropter ipse scripturas diuinas pbabiliter itel
ligit:qui singulis gbusq̃ locis crediderit inesse ve
ritatẽ. Nam z in centesimotertio psalmo dictũ est:
Ps.105. Qui facit angelos suos spiritus:qõ vtiq̃ in genesi nõ
legit. Sed spiritus sanctus aliqua in precedenti rela
tione pretermittit:vt subsequentia gratias reperiãt:
cuz cause veritate seruata aliquid nouitatis educũt.
Refert ergo humiliatos pedes in cõpedibus:vt af
flictionẽ corpis indicaret. Addidit:Ferrum pertran
siuit anima eius:vt nec ipsa aia a penis pbaretur ex
cepta. Nam q̃uis cõdolendo corpori subiecta sit pas
sioni:habet tamen z ppias penas cum graui cogita
tione torquetur. Pertransiuit aia ipsius ferrum:qm̃
in has redigebatur angustias:ne inter mala que in
iuste passus est:preualerent in eum z crimina falsita
tis. Ferrum aũt dicindicat tribulationem dure ne
cessitatis:que in estuanti anima peruagat duz de fu
turis sollicita iam mala patit que timere nõ desinit.
Talis illa in euangelio locutio est:vbi symeon dicit
Luce.2. ad mariam. Et tuaz ipsius aiam pertransibit gladi⁹:
significans habituram matrem gloriosam tristitiaz
IDI dominice passionis. Qõ genus locutionis inter pro
prias scripture diuine credimus annotandum. ⌊Do
nec veniret verbum eius. Eloquium domini inflam
mauit eum.⌋ Superiori sententie hic versus adiun
ctus est. Dicit enim:tamdiu cogitationẽ Joseph fuis
se grauissimã:donec tempus veniret vbi verbuz ei⁹
a rege Pharaone pro interpretando somnio querere
tur. Tunc enim z gloriaz reperit:z claustra carceris
letus euasit. Sed qõ dixit: Uerbum eius:loquentis
indicat ppriam vocem. Ceterũ ipsius nõ fait qõ ei
diuina inspiratione collatum est. Deniq̃ sic sequit:
Eloquium dñi inflãmauit eum. Inflammauit:vtiq̃
ad loquendum viuaciter incitauit:vt coraz principe
futura diceret cum fiducia veritatis. Intus enim ce
lestis flamme lumen accepit:vt preuideret talia que
⌊regni illius sapientes doctoresq̃ superarẽt.⌋ Misit
⌊rex z soluit eum:princeps populorũ z demisit eum.⌋
Misit:significat ministros:qui regis iussionib⁹ ob
secundant. Regem:Pharaonẽ dicit:in cuius regno
fuerat carceri mancipatus. Soluit scilz a reatu quo
tenebat astrictus. Sequit:Princeps populoꝝ:z de
misit eum. Ipse est pnceps pharao quem superius re
gem dixit:sed ppter gratiã locutionis vba variauit.
Demisit eum:id est:claustra carceris fecit exire:vt
qui terraꝝ dñm a cogitationum angustys liberaue
rat:ipse iaz nullatenus ergastula patere t. Sed ne so
la illi concessa videre t esse demissio:dicit etiam quo
honore ditatus est. ⌊Et constituit eum dñm dom⁹ Alt:nõ hẽt
sue:z principem omnis possessionis sue. Ut erudiret
pncipes ⌊suos sicut semeipsum:z ⌊seniores suos pru Alt.eius Alt.senes⁹
dentiã doceret.⌋ In his duob⁹ vsibus:quaz potestatẽ
dederit pharao Joseph euidẽter exponit. Cõstituit
eum dñm domus sue:z pncipez ois possessionis sue:
qñ eũ currũ fecit ascendere:z preconis voce celeber
rima nuntiari:hunc secunduz dñm esse post regem.
Que potestas a prefectis hodieq̃ retinetur:qui z vi
ce sacra iudicant:z cunctarum prouintiarũ potestatẽ
maximaz habere noscuntur. Sed in his rebus ditio
nem dedit illi:quam sibi. In subsequẽti aũt versu:su
pra ipsuz cognoscitur esse qõ tribuit. Dicit enim: Ut
erudiret pncipes eius sicut semeipsuz. Hoc ꝓm Ben
tilem intellectũ Pharaonis debemus accipere:qui
credebat primarios populi sui in hanc sapientiã per
uenire potuisse:vt z ipsi somnioꝝ iterpretes esse me
rerent:z ad tantam doctrinam scientia eorũz potuis
set adduci:vt consulta de re dubia certa loquerent.
Nam si eos sancto viro in discipulatũ fidei tradidis
set:vnde illum dño placuisse manifestum est:fuisset
vtiq̃ illis synagoge ordo nouiter institutus. Sed cũ
talia non legantur:minime religionem desiderasse
sed tñ diuinationis eius gloriaz questisse credendus
est:more gẽtiliũ qui ad futura cupidi:vnde pueniat
⌊ipsa reuelatio:nõ appetunt intueri.⌋ Et ⌊transiuit israel Alt.accola
⌊in egypto:z iacob ⌊habitauit in terra ⌊chanaan.⌋ fuit Alt.cham
Ordinem reruz cõpetenter exequit:qz post illa que
dicta sunt:subẽte Pharaone cognatio Joseph ad ter
ras egypti eodem ordinante deducta est:qõ genesis
suauis textus explanat. Sed israel qui dictus est:ipe
est z iacob. Uerũ ne eadem verba repeteret:diuersi
tatẽ nominum:reuelationis sue dicta variauit. Naz
israel egressus ex egypto habitauit in terra chanaan.
Chanaan vo fuit filius cham nepos Noe:ex quo egy
pty trahere leguntur originem. ⌊Et auxit populum
⌊suuz ⌊inimis:z ⌊confirmauit eũ super inimicos ei⁹.⌋ Alt.vehemen ter Alt.firmauit
Auxit populum suum fecunditate nascendi:quando
ibi rarissima fuit mulier que nõ habuit partum. Cõ
firmauit autem euz super inimicos suos:quãdo illis
crescentibus:egyptioꝝ turba notissimis plagis vehe
menter affecta est. Dic enim per quandã ppositionẽ
dicunt in summa que gesta sunt. Ceterum quemad
moduz singillatim facta sint:consequenter exponit.

⌊Conuertit

⌊Conuertit cor eoꝝ vt odirent populum eius:z dolũ
facerent in seruos eius.⌋ Uenit ad quartam partez:
vbi egyptios memorat hebreis inuidiã habuisse se
uissimaz:atq̃ eos opibus subiecisse durissimis. Pre
stando enim felicia populo israelitico:puertit dñs ad
odiuz z dolos cor egyptioꝝ: non qz ipse mali auctor
est:sed pstando alys bñficia:mentes excitauit obli
quas. Necesse est enim vt scelerati hoies alienis pro
speris intumescãt:qui se nozunt mereri non posse si
milia:sicut in sacrificys Cain z Abel factũ est:quan
do vnius sacrificiũ respuit:alterius libẽter accepit.
Segtur:Et dolum facerẽt in seruos eius. Cõsequẽs
erat:vt post pceptum odium:seuiens populus ad do
losas machinas pueniret. Illud enim significat:quã
do eis lateres facere p̃ceperunt:z pro laboze gem inã
do negate sũt palee:z cetera que in illo seuissimo do
minatu plebs hebreorum domino deuota sustinuit.
Alt.non hẽt. ⌊Misit moysen seruum suum:z ⌊Aaron quem ele
git ipsum.⌋ Istos ad Pharaonẽ:quasi quosdã testes
cõstata dño destinatos:vt populũ sibi placitũ abire
permisisset illesum. O inestimabilis pietas oipoten
tis:ab hoie fragili petebat fieri: cuius ordinationi a
nulla creatura poterat obuiari: vt reuera nos infir
mos doceat qua moderatione viuẽ debeamus:quã
do volũtates suas creator sanctus sub tanta clemen
tia pegisse cognoscit. Intendamus quoq̃:z istud ge
IDI nus locutionis scripture diuine esse ppriu:Suffe
cerat enim dici:Quem elegit:sed addidit:Ipsum:vt
hoc quoq̃ euidẽtius explanaret. Que forma locutio
nis in scripturis diuinis creberrime reperit:sicut est
Alt.suorum. Alt.cham z illud:In quo habitauit in ipso. ⌊Posuit in eis ver
ba signoꝝ suoꝝ: ⌊z prodigioꝝ in terra ⌊Chanaan.⌋
Posuit:significat collocauit:in eis:Moyse:scilicet z
Aaron:verba signoꝝ z pdigioꝝ:que ab eis predica
batur dñs esse facturus. Signa:sunt quasi vestigia
aliqua futuraꝝ siue pteritarum reꝝ. Prodigia vo p
ETY tinent ad mirabiles euẽtus:qui in reꝝ ordine antea
non fuerũt. Prodigium enim dictũ est ab eo qõ poro
dicat. Sed hec signa z prodigia in egyptys facta
sunt:vt sicut multoꝝ patrum dicit auctoritas aliqd
portẽderent christiano populo subsequẽte:qõ suis lo
cis aptissime cõmonemus. ⌊Misit tenebras z obscu
Alt.non hẽt. Alt.z nõ exacerbauit Alt.suos ⌊rauit ⌊eos: ⌊qz exacerbauerũt sermones ⌊eius.⌋ Le
gunt tenebras inter plagas reliquas ptulisse:sed me
lius itelligamus corda eoꝝ fuisse potius obscurata:
qui dñi p̃cepta temnebant. Exacerbauerunt autẽ:si
gnificat acerbe acceperunt:aut certe iniuriosis abo
minationib⁹ respuerunt. Nam in plagaꝝ ipsaꝝ enu
meratione:cõpetens fecit initium. Nõ enim ad reli
qua venire potuissent nisi obscuratis sensib⁹ incurrisi
sent pfundissimam cecitatẽ:qõ z hodie sic fieri pec
cantium vsus ostẽdit. ⌊Conuertit aquas eoꝝ in san
guinem:z occidit pisces eoꝝ.⌋ Dicit secũdam plagã:
que in hystoria Exodi p̃ma legit. Sed ipse plage fu
ture cladis indicia nũtiabant. Cõuertit enim aquas
eoꝝ in sanguinẽ:qm̃ erant inter maris rubri fluenta
perituri. Pisces eoꝝ occisi sunt:ne spes viuẽdi homi
nibus relicta videre t:quando illud est inter latices
mortuum:qõ natiuo elemẽto pbabatur enutritum.
Alt. Et edi dit terra eo rum ranas z i penetra libus. ⌊⌊Misit in terram eoꝝ ranas:z in cubilibus regiz
ipsoꝝ.⌋ Hec tertia est. Ranaꝝ eis societatẽ dedit:qz
z ipsi locum accepturi pbabant aquatilem:a quo si
gno:nec reges eoꝝ:id est priores excepti sunt:quãdo
erãt altissimi abyssi demersione morituri. Sed hoc
inter cetera plus videt esse mirabile:vt nec regũ do
mus ab hac plaga cernerent excepte:quib⁹ multoꝝ
ministeria talia poterant submouẽ portenta: vt eui
dẽter detur itelligi nullis opibus:nullisq̃ solatys di
uinis posse iussionibus obuiari. ⌊Dixit z venit cyno
mia z scynifes:in oibus finibus eoꝝ.⌋ Quarta plaga
subsequit:Dixit z venit. In magnã significãtiaz duo
ista ꝓiuncta sunt:qz diuinitatis impium nullum po
test sustinẽ tarditatis obstaculum. Nam si cuidẽter
intẽdas: vel ipsa verba que sibi vident esse sociata:
tñ per syllabas suas aliqua moza protrabunt. Iussio
aũt dñi non dilatat tẽpus:quãdo iam ipsa voluntas
effectus est. Cynomia:significat muscã caninaz: que
ceteris muscis oino mordacior est:z inportunitate
sua violẽtior:vnde infesti ac seuissimi aialis deriua
tum nomẽ accepit. Scynifes:genus est culicũ: fixis
aculeis pmolestum:quas vulgus ꝓsueuit vocare çin
çalas. Agnoscant hoies:qui fatuis elationib⁹ intume
scunt:qm̃ Pharao ille seuus z durus nec muscis par
ẽ poterat:qui se de tãta regni elatione iactabat. In
oibus autẽ finibus eoꝝ dicit:ne quis egyptys locus
a pnitiosa clade sentire t exceptus. ⌊Posuit pluuias
eoꝝ ⌊in grandinẽ:ignem cõburentem in terrã ipso Alt. non hẽt.
rum. Et pcussit vineas eoꝝ z ficulneas eoꝝ:z contri
uit ⌊omne lignũ finium eoꝝ.⌋ Ultio quinta narrat. Alt.non hẽt.
Similis est superiori sententie z ista locutio:vbi ait:
Posuit in eis verba signoꝝ suoꝝ. Posuit:statuit si
gnificat ac decreuit. Egyptioꝝ enim adhuc plagaꝝ
enumeratio pseuerat:vt pluuia que ad fecũditatem
terris datur:puertet in grandinis noxiam vastitatẽ:
cuius ictus nõ minus itercipit q̃ vbi lapidum copia
densa ceciderit. Nec agroꝝ liquoziu pbat incen
dium:cũ tactu noxio fructus arefacit:quoscũq̃ saxa
tili vnda pcusserit. Ignem vo cõburentem:fulmina
significat:que solent excitata tẽpestate deseuire. Se
quitur:Et pcussit vineas eoꝝ z ficulneas eoꝝ:z ꝓtri
uit omne lignũ finiuz eoꝝ. Qõ dicit:Percussit:ad su
perioza respicit:siue grãdinẽ:siue fulmina:que cele
stis potẽtia terris velut tela infesta iaculat. Et ne tñ
ficulneas putares:aut vineas esse percussas:addidit:
Omne lignũ finiuz eoꝝ:vt z sata nõ dubitares euer
sa:vbi arborum quoq̃ roboza cognosceres fuisse cõ
trita. Maioza enim continent intellectum minoꝝ. DOC
⌊Dixit z venit locusta:z bruchus cuius non erat nu
merus. Et comedit omne fenũ ⌊terre eoꝝ:z ⌊omnẽ Alt. in terra
fructum terre ⌊ipsoꝝ.⌋ Sexta incboat plaga. Sed z Alt.comedit.
hec locutio supiori sententie similis approbat: id est: Alt. eorum
Dixit z venit cynomia z scynifes. Locusta vo mater
bruchi est:quẽ mala fecũditate pgenerat:qui ad illã
predã quasi cõuocatus exercitus:cuz sua prole desce
dit. Et ne crederes inaniter deductũ:oẽm fructũ ter
re illius ab eis dicit esse ꝓsumptũ. ⌊Et pcussit omne
primogenitũ in terra ⌊egypti:primitias ois laboris Alt.eorum
eoꝝ.⌋ Uenit ad septimã:quãtum ad hunc psalmum
ptinet nouissimã plagam:vbi iam victi egyptioꝝ po
puloꝝ maloꝝ numerositate cesserunt. Nam quẽad
modum amplius tolerare poterant:qui z oia dulcia
perdiderãt:z desolatos seipsis quoq̃ victualib⁹ sen
tiebãt:Sic grauiter per partes perit:qui diuinis iusi
sionibus reluctãduz esse putauerit. Dic nõnulla que
stio videt oboziri:cur septẽ egyptioꝝ plagas tñ psal
mus iste cõmemorat:cum decẽ sint in Exodi narra
tione descripte:Frequẽter diximus:in scripturis di
uinis:a parte totum debẽ sentiri: sicut in euangelio
legit:Uerbum caro factum est:z inhabitauit in no Joan.i.
bis:q̃si non z aiaz simul assumpserit:quã specialiter

liberare dignatus est. Sic cōmemorata carne: simul
⁊ anima suscipi debē cognoscit. Quod multis locis
inuenis esse ꝑdicatuz. Deinde qō septēnarius nume-
rus spiritus sancti virtute probat esse ꝓfectus. Me-
rito ergo decē plagas in septēnary numeri relatione
conclusit: vt totum ꝓfectum itelligeres: cuius partez
dictam eē sentires. Deinde ꝓgruum fuit: vt rem no-
tam varia relatione describeret: cuz egyptioꝝ penas
⁊ totidē hebreoꝝ beneficia ꝑdicaret. Sic non diuer
sum: sed causa varietatis videt esse pulcherrimum.
Siue vt patri Augustino placet: libera est laudatio
a lege narrantis. Nam qui texit hystoriā: necessarie
hēt oia cōmemorare plenissime: qui vō laudat: pau-
ca de plurimis tetigisse sufficiet. Breuiter ergo prio
ra dicit: qui non hic nesciētes docet: sed cōmemorat
vtiqz retinētes. Et qm̄ est in subsequēti diuisione di
cturus: septē beneficia dñm hebreo populo prestiti:
se: premisit septē plagas inimicos egyptios accepisse:
vt numerus ipse: sicut arbitrari possum: bonarum ⁊
malaꝝ rerum in hoc psalmo cōprobabilis haberet.
Alt. cum { [Et eduxit eos ⁊ in argēto ⁊ auro: ⁊ non erat in tribu
bus eoꝝ infirmus.] Enumeratis plagis quas dedit
egyptys: venit ad quintam partē: in qua totidē bene
ficia hebreis dicit esse collata. Ait eni: Et eduxit eos
in argento ⁊ auro. Primum itaqz bñficium fuit: vt
populus lōga seruitute cōfectus: nō egenus inanisqz
discederet. Aurū ⁊ argētum israeliticum populū ab
egyptys ꝑcepto dñi discedentem legimus accepisse:
vt non repēdina surreptio: sed longe opationis mer-
ces esse videat. Et qz dubitari non potest omnia do-
minum iusta ꝑcipere: sine culpa videtur factum: qō
eius impio constat impletū. Quapropter segtur secū
dum bñficium: vt in illa necessitate migrationis nul
lus infirmitate corporea potuisset affligi: quatenus
omnia nauiter implerēt: que illis ꝑcipiebant a do
Alt. incubuit { mino.] Letata est egyptus in ꝓfectione eoꝝ: qz ceci-
dit timor eoꝝ super eos. Diligēter hunc versum
debemus inquirere. Cōstat enim discedēte populo
hebreoꝝ egyptum non fuisse letatā: quādo eum per-
sequēdū esse iudicauit. Sed postq̄ illi demersi sunt:
qui ad insequēdos hebreos ire decreuerant: tūc qui
in egypto remanserant: oīno letati sunt: quia similia
minime pertulerūt. Reddit enim hanc causam cuz
dicit: qz cecidit timor eoꝝ sup eos. Ipse enim timor
fuit: vt in fauore gentis hebraice: ipsa quodāmodo
viderent elemēta pugnasse. Et intēde: qz per figurā
SCHE Metonymiam que latine trāsnominatio dicit: egy-
ptum non egyptios memorat fuisse letatos. Per id
enim quod continet: id qō continetur ostensum est.
[Expandit nubē in ꝓtectionem eoꝝ: ⁊ ignem vt lu-
ceret eis per noctem.] Utrūqz munus cōtra tēporis
inclemētiam probat esse cōcessum. Nubes data est:
vt solis tēperaret ardorem. Ignis concessus est: vt te
nebraꝝ potuisset auferre caliginē. Hoc est tertiū: qō
israelitico populo constat esse ꝓcessum. [Petierunt
Alt. nō habet { ⁊ carnes ⁊ venit coturnix: ⁊ pane celi saturauit eos.]
Intuere quēadmodum supata sunt vota desideran-
tium. Carnes petit populus hebreoꝝ: ⁊ coturnices ac
cepit. Constat enim in volatilibus q̄ in quadrupedi
bus: carnes esse sine dubio dulciores. Deinde vnum
postulauit: ⁊ geminata venerūt. Sequitur enim: Et
DOG pane celi saturauit eos. Sunt eniz ista Exodi lectio-
ne notissima: quādo coturnices in modū imbris de-
fissimi defluebant. Māna quoqz: vt iudeus populus
satiaretur accepit. Sed vt hec in ꝑfigurationē facta
monstraret: non dixit: māna: sed pane celi: quatenus
in illo munē domini Saluatoris sentiret aduentus.
Ipse est enim panis viuus: qui de celo descēdit. Mā Joan. 6.
na quippe dicit: sicut in septuagesimo septimo psal-
mo declaratū est: quid est hoc. Cuius nominis aufe-
rens questionē: qō interrogatio illa māne perquire-
bat: expressit dicendo: Pane celi saturauit eos. Sic
enim ⁊ celi dñs indicat: ⁊ quid sit manna euidenter
ostēditur. [Dirupit petram ⁊ fluxerūt aque: abierūt
in sicco flumina.] Hoc quoqz in figuram gerebatur
domini Christi: vt petra aquas profudisset irriguas.
Christus enim dñs petra spiritualis est: qui vitales
aquas emanat: vnde satiatū desideriuz anime sitim
nesciat vlterius sustinē. Abierunt in sicco: significat
gētium peccatores. Qui merito sicci dicunt: qm̄ deli
ctis siccabant vrentibus. Isti imbre dñi virescētes:
in nouum hoīem pullularūt: de quib⁹ dñs dicit: Ue- Luc. 19.
nit enim filius hois querere ⁊ saluum facē qō perie-
rat. [Quia memor fuit verbi sancti sui: qō locu- Alt. Quoniā
tus est ad Abraam puerū suum. Et eduxit populum Alt. habuit
suum in exultatione: ⁊ electos suos in letitia.] In his
duobus versib⁹ miraculoꝝ: que superius dixit causa
narrat. Ideo enim dicunt facta: qm̄ Abrae consta-
bant esse promissa. Et respice qō dixit: Electos suos
eduxit in letitia: qm̄ illi qui murmurauerunt dñi fu-
rore ꝓcussi sunt. [Et dedit ⁊ eis regiones gētiuz: ⁊ la- Alt. illis
borez populoꝝ possederūt. Ut custodiant iustifica-
tiones eius: ⁊ legē eius requirant.] Uenit ad septi-
mum bñficium. Dixit enim: Primū: eductos in au-
ro ⁊ argēto. Deinde ex eis nullus infirmatū. Tertio
expansam nubē: que ⁊ lumen ꝑstaret in tenebris: ⁊ in
die remoueret solis ardorē. Quarto coturnicē datā.
Quinto refert celesti pane satiatos. Sexto in locis
aridissimis aquas irriguas emanasse. Ad postremuz
ꝑmissionum veritatē fuisse cōpletam: vt eis ⁊ regio
nes gētium traderet: ⁊ laborez inimicoꝝ pietate co-
piosissima largirē. Quod enim dixit: Regiones gē-
tium: ad possessionē videtur ꝑtinere terraꝝ. Labo-
res vō populoꝝ: ad diuitias longo tēpore congrega-
tas. Et ne in ꝑsentibus rebus bererent corda morta-
liuz: intulit spiritualia bona: vt eius debeant ⁊ requi-
rere ⁊ custodire mandata: ne trā in illis spem habe-
rent: que si ad tempus deliniunt: non tamē ad celoꝝ
regna ꝑducunt: sicut Apostolus dicit: Quod si in hac
vita trā in Christo sperantes sumus: miserabiliores i. Corin. 15.
sumus oībus hominibus. Justificationes autē eius
sunt: vt deum toto corde diligamus: ꝓximos tanq̄
nos amemus: patrē veneremur: filium caruz habea-
mus: ⁊ cetere iustitie que in diuerso reꝝ genere sunt
precepte. Das admonet custodiri: qz eaꝝ rerum eui-
dens est ⁊ absoluta preceptio. Lex vō eius fuit: die
sabbato debere requiesci: in pascha agnuz anniculuz
īmolari: sacerdotes cum veste mystica ad altare ac-
cedere: ⁊ cetera que in hunc mundum a domino pre
cepta noscunt. Sed hec ⁊ his similia non corporali-
ter: sed spiritualiter sunt querenda. Ideo enim addi
dit: Requirant: qz nouit precepta legis vmbrā ⁊ spe-
culum esse futuroꝝ. Alleluia.

Hoc non ociose percipias: quod alys psal-
mis alleluia in capite ⁊ in fine ponitur:
Alys vō in solo titulo prenotat. Isti eniz
qui capite fineqz concordant: vt opinor:
ad illā intelligētiam referendi sunt: quā
in psalmis esse diximus: qui capite ⁊ fine simili ter-
minantur: vt sunt ꝑcedentes: centesimus secundus ⁊

centesimus tertius

centesimus tertius. Siue quia expressius semper in-
funditur qō sententia iterata geminatur: vt est: Non
sic impy non sic. Et: Fiat fiat. Uel: Amen amen dico
vobis. Et: Abba pater. Hoc est enim abba: quod pa-
ter. Sit forte ⁊ alia causa que latet. De hac autez re:
nec a doctoribus nostris aliud potuimus accipe: nec
nobis est aliquid amplius sentire concessum.

Conclusio.

Ecce vtrunqz Alleluia cantatuz est: decur-
sus est psalmus celesti laude
plenissimus: qui ⁊ preterita veraciter referret: ⁊ in fu
turis nos salubriter cōmoneret: Passi sūt egypty di-
gnissimas vltiones: acceperunt iudei dona celestia.
Nunc vnusquisqz nostrum expectet eoꝝ retributio
nem quoꝝ imitatur exemplum. Inspiciēdum est au
tem lumine cordis: qō in fine psalmi positum est: vt
ad iustificationes Domini ⁊ in lege eius tota mētis
intentione dirigamur. Nam etsi bona tēporalia su-
scipimus: sicut Abraam: Isaac: Jacob: ceterisqz fide-
les qui abundanti facultate floruerunt: in illam par-
tem esse potius debemus intenti: vnde ad celoꝝ pos-
simus regna perduci. Ista eniz que delectabilem vi-
deri faciunt mundum: in eternitate non habent lo-
cum. Meminisse autem debemus: hunc psalmuz se-
cundum esse horum: qui dum miracula hebreis col-
lata describitur: per figuram allegoricam: que aliud
dicit aliud significat: vetura christiani populi sacra-
menta declarant.

Explicit expositio in psalmum. 104m.

¶ Alleluia. CV.

Onfitemini domino quoniaz
bonus: qm̄ in seculuz misericor
dia eius. Quis loquetur poten
tias dñi: auditas faciet oēs lau-
des eius? Beati qui custodiūt
iudicium: ⁊ faciunt iustitiaz in
omni tēpore. Memento nostri dñe in bene
placito populi tui: visita nos in salutari tuo.
Ad videndum in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad
letanduz in letitia gentis tue: vt lauderis cū
hereditate tua. Peccauimus cuz patribus
nostris: iniuste egimus iniqtatem fecimus.
Patres nostri in egypto non intellexerunt
mirabilia tua: non fuerunt memores mul-
titudinis misericordie tue. Et irritauerunt
ascendentes in mari mari rubro: ⁊ saluauit
eos propter nomen suum: vt notam face-
ret potentiam suam. Et increpuit mare ru
brum ⁊ exiccatuz est: ⁊ deduxit eos in abys
sis sicut in deserto. Et saluauit eos de ma-
nu odientium: ⁊ redemit eos de manu ini-
mici. Et operuit aqua tribulātes eos: vnus
ex eis non remansit. Et crediderunt ver-
bis eius: ⁊ laudauerunt laudem eius. Cito
fecerunt obliti sunt operum eius: ⁊ non su
stinuerunt consilium eius. Et concupierūt
concupiscentiam in deserto: ⁊ tentauerunt
deum in inaquoso. Et dedit eis petitionem
ipsoꝝ: ⁊ misit saturitatem in aias eoꝝ. Et ir
ritauerunt moysen in castris: aaron sanctuz
dñi. Aperta est terra ⁊ deglutiuit dathan: ⁊
opernit super congregationem abiron. Et
exarsit ignis in synagoga eoꝝ: flāma cōbus-
sit peccatores. Et fecerunt vituluz in oreb:
⁊ adorauerunt sculptile. Et mutauerūt glo
riam suam in similitudinē vituli: comeden-
tis fenū. Obliti sunt deuz qui saluauit eos:
qui fecit magnalia in egypto: mirabilia in
terra cham: terribilia in mari rubro. Et di-
xit vt disperderet eos: si nō moyses electus
eius stetisse in cōfractione in cōspectu eius.
Vt auerteret iram eius ne disperderet eos
⁊ pro nihilo habuerunt terrā desiderabilē.
Nō crediderūt verbo eius: ⁊ murmurauer-
unt in tabernaculis suis: non exaudierunt
vocem dñi. Et eleuauit manuz suam super
eos: vt ꝓsterneret eos in deserto. Et vt deij
ceret semē eoꝝ in nationibus: ⁊ dispergeret
eos in regionibus. Et initiati sunt beelphe-
goz: ⁊ comederūt sacrificia mortuoꝝ. Et ir
ritauerūt eum in adinuētionib⁹ suis: ⁊ mul-
tiplicata est in eis ruina. Et stetit phinees ⁊
placauit: ⁊ cessauit quassatio. Et reputatū
est ei in iustitiam: in generationē ⁊ genera-
tionē vsqz in sempiternum. Et irritauerunt
eum ad aquas ꝓtradictionis: ⁊ vexatus est
moyses propter eos: qz exacerbauerūt spiri
tum eius. Et distinxit in labijs suis: nō disp-
diderunt gentes quas dixit dñs deus illis.
Et cōmixti sunt inter gētes: ⁊ didicerūt ope
ra eoꝝ ⁊ seruierunt sculptilibus coꝝ: ⁊ fa-
ctum est illis in scandalum. Et immolauerūt
filios suos ⁊ filias suas: demonijs. Et effu-
derunt sanguinem inocentem: sanguinez fi
liorum suoꝝ ⁊ filiarum suarum: quas sacri
ficauerunt sculptilibus chanaan. Et inter-
fecta est terra in sanguinibus: ⁊ cōtaminata
est in operibus coꝝ: ⁊ fornicati sunt in adin
uentionibus suis. Et iratus est furore dñs
in populum suum: ⁊ abominatus est bere-
ditatem suam. Et tradidit eos in manus gē
tium: ⁊ dominati sunt eoꝝ qui oderūt eos.
Et tribulauerūt eos inimici eoꝝ ⁊ humilia-
ti sunt sub manibus coꝝ: sepe liberauit eos.
Ipsi autem exacerbauerunt euz in consilio
suo: ⁊ humiliati sunt in iniquitatibus suis.
Et vidit cum tribularentur: ⁊ audiuit ora-
tionem eorum. Et memor fuit testamenti

sui: ⁊ penituit eum ꝑm multitudinem misericordie sue. Et dedit eos in misericordias: in conspectu omniũ qui ceperant eos. Saluos fac nos domine deus noster: ⁊ congrega nos de nationibus. Vt confiteamur nomini sancto tuo: ⁊ gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus israel a seculo ⁊ vsq; in seculum: ⁊ dicet omnis populus: fiat fiat.

Ecce iterum alleluiatica nobis gaudia redierũt. Ecce breuiter precipit: vt dño totius psalmi iubilatione cantet. Sed inspiciam⁹ qõ a supiorib⁹ dictis: nec titulũ nobis cognoscit mutasse: nec causas. Titulus est enim Alleluia: causa ꝓfessio: que miro modo ad laudes dñi oino fecũda est. Quantoꝫ enim hic ora soluta sunt: Vinc Moyses cum viris: germana eius maria cũ feminis: transitus rubri maris diuina laude celebrarũt. Vinc Delbora iocũda exultatiõe precinuit. Multi etiã ꝓphete: canticos diuersos: tãti miraculi ꝓfessione ꝓfuderũt. Non imerito: qꝫ magnalia ista totius humane redẽptionis sacramẽta testãtur. Ab egyptys enim eripimur: quãdo ab opib⁹ diabolicis diuino munẽ liberamur. Mare rubrum transimus: quãdo baptismatis sacramẽta ꝓcipimus. In deserto pascimur: quãdo diuina gratia concedẽte in mũdi istius reꝫ bonaꝫ largitate satiamur. Ad terrã ꝓmissiõis ꝓducimur: quãdo in illa felici patria munere supne pietatis itram⁹: vt merito talis causa frequẽter iterata ꝓdicet: que tantoꝫ magnalium prefiguratione decorator. Diuisio.

Introducitur ꝓfitens populus hebreoꝫ: qui relicta ꝓfidia patrum suoꝫ ad pietatem dñi ipso miserãte ꝓductus est: vt intelligamus cũ fuerint ꝓuersi: ⁊ ipsos Alleluia merito pro sua redẽptione cantare. In ꝑma igit narratione deprecat: vt socie⁹ populo bñplacito: qui erat dñi Saluatoris aduẽtu de gentibus ꝓgregãdus. Secunda: patrum suoꝫ peccata dinumerat que fecerũt in egypto: mirabilia dñi recto corde minime cõtuentes: pium tñ dñm ab inimicis suis eos liberasse ꝓfirmans. Tertia: ad peccandi studia refert eos reuersos: dñm tñ electi sui Moysi ꝑcibus dicit fuisse delinitũ. Quarta: inigtates eoꝫ asserit iteratas: dñmq; illos decreuisse ꝓdere: nisi Phinees serui sui supplicatione placaretur. Quinta: ad aquã ꝓtradictionis Moysen ab illis exacerbatum eẽ cõmemorat: posteaq; filios suos in cultura idolorum crudeliter occidisse. Unde dñs vehementer iratus: tradidit eos gẽtium seruituti: ac deinde misertus in conspectu inimicoꝫ eos reddidit gloriosos. Sexta: precat qõ nouerat esse venturum: vt de vniuersis nationibus ecclesia catholica congregẽt: ⁊ laudes domino eterna exultatione concelebret. Nunc partes psalmi: per apertas diuisionũ semitas ambulemus.

Expositio.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in seculum misericordia eius.] Sicut superior psalmus in ꝑmo versu declarauit: qꝫ confessio illa ad laudes dñi debuisset aptari: ita ⁊ hic designat ꝓfessionem istam ad medicinam penitudinis applicãdam. Sed ⁊ hoc quoq; ad preconia dñi ꝑtinere non dubium est: quãdo maior gloria est pietatis ꝓfitenti parcere: cũ ꝑ viuenti sine offensione prestare. Debreoꝫ siqdem cõpuncta ꝓgregatio ⁊ diuina inspiratione correcta: loquit ad reliquam plebem: vt antiqui erroris prauitate damnata: ad diuinam debeat redire clemẽtiam. Et ne aliquis de culparum suaꝫ numerositatibus terrere⁹: addidit: Qm̃ bonus. Quis enim dubitet ad eum recurrẽ: quẽ sibi audit posse celerrime subuenire? Bonus enim dñs recte dicit: qui delinquẽtem pascit: qui expectat errantem: qui solẽ suum facit oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ impios. Hoc etiã ipsius veritatis voce declarat: Nemo bonus: nisi solus deus. Addidit: Quoniã in seculum misericordia eius. Audito bono dño: ne se humana negligẽtia ab studiosa ⁊ sedula supplicatione suspẽderet: remedij causas dicit: vt ad ꝓfessionẽ celerem dñi debeat munẽ festinare. In seculum: vite huius significat cursum: vbi miseri sunt quicũq; delinquunt: vbi fas est corda nostra cõuerti ⁊ misericordias postulari. Ibi enim damnatio est confiteri peccatum: vbi iam ꝓstat esse iudicium.

Matth. 5.

Marc. 10.

{ [Quis loquetur potẽtias dñi auditas faciet omnes
{ laudes eius?] Populus iste quẽ diximus: diuinorum operũ estimatione cõpletus: negat humanũ sensum cõprehendere: qõ de illa plenissime debeat maiestate narrare. Quis enim: significat nullum. Cui enim aut ingenium suppetit ad cogitãdum: aut lingua ad deprõmẽdum: vt tanta imẽsitas vnius possit ore narrari? Ubi merito dicẽdũ est: Non mihi: si lingue centum sint oraq; cẽtum: ferrea vox. Addidit etiam: Auditas faciet oẽs laudes eius. Et hic quoq; subaudiẽdum est: quis: vt ꝓfecta nobis possit constare sententia. Pulchra aũt varietate dictum est: Quis auditas faciet oẽs laudes eius? Illa enim possunt audiri: que probant̃ ⁊ dici. Dic quoq; modus inter ꝓprias locu
{ tiones habẽdus est. [Beati qui custodiunt iudicium:
{ ⁊ faciunt iustitiam in omni tẽpore.] Postq̃ negauit laudes dñi posse comprehẽdi: sentẽtiam dicit qua se consolet genus humanũ: vt cum illa nequit implere: hoc saltẽ custodire festinet. Custodire enim iudicium est: qui inter alios recte iudicat. Iustitiam aũt facit: qui equabiliter agit. Siue ille beatos dicit: qui iudicium in fide custodiũt: Iustitiam vo in opere demõstrant. Sed vide qm̃ addidit: In omni tpe: sicut in euangelio dicit: Qui pseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. Merito ergo isti tales beati dicti sũt: qui precepta dñi pura mente custodiunt. Hec tertia species definitionis est: que grece pcotes: latine qualitatiua dicit. Que dicẽdo quid quale sit: id quid sit ostẽdit. [Memẽto nostri dñe in beneplacito populi tui:
{ visita nos in salutari tuo.] Orant deuoti: vt iter eos debeant estimari qui dño fideli ope placuerũt. Nouimus enim israeliticũ populum: partim ꝓtumacem fuisse: partim in dñi constitisse mandatis. Unde isti suppliciter precat̃: vt in illoꝫ societate debeãt annumerari: quib⁹ potest eterna beatitudo gratia diuinitatis attribui. Et vt fides eoꝫ ꝑfectissima noscere⁹: optant se visitari a dño Saluatore: cuius aduẽtu se nouerant esse saluandos. Ipse est enim salutaris: de quo beatus Symeon ait: Nunc dimitte seruũ tuum dñe ꝓm verbum tuum in pace: Quia viderunt oculi mei salutare tuũ: Quod parasti ante faciem oũm populoꝫ. Lumen ad reuelationẽ gẽtiũ: ⁊ gloriã plebis

IDI

DEF

Luc. 2.

tue

{ tue israel. [Ad videndum in bonitate electoꝫ tuoꝫ:
{ ad letãdum in letitia gentis tue: vt laudetis cum he
{ reditate tua.] Hoc est: qõ se petebant a salutari dño visitari: vt bonitatem eius videret: quam electis erat aduẽtus sui munẽ prestaturus: quatenus cũ christiano populo gauderẽt: qui de eius erant incarnatione letaturi. Ipsa est enim gens dñi: que de gẽtium est diuersitate collecta: vt esset greꝫ vnus: ⁊ pastor vnus. Segtur harum reꝫ suauissimus fructus: vt laudet̃ dñs cum hereditate sua. Utrũq; enim ꝓiunctũ est: qꝫ in preconio dñi sui fidelis populus sine dubitatione laudat̃: sicut in supiore psalmo dictũ est: Laudamini in nomine scõ eius. Quaꝫ propter fidelis iste populus: tãto desiderio ad ꝓspectũ dñi festinabat: tãta se christiani plebi charitate miscebat: vt nefas sit putare: eũ spiritu nõ fuisse ꝓspectum: quẽ tãta gratia cognoscim⁹ expetitũ: sicut ipse in euãgelio dicit: Abraã desiderauit videre diem meum: vidit ⁊ gauisus est.

Joan. 8.

{ Peccauimus cũ patrib⁹ nostris: iniuste egimus: iniq
{ tatem fecimus.] Uenit ad secũdam narrationẽ: vbi predictus ppl's humili satisfactione ꝓsternit̃: vt illa in ꝑncipio psalmi declarata videat̃ eẽ ꝓfessio. Dicit enim peccasse se cum patrib⁹: qm̃ in eoꝫ erant lũbis ⁊ origine ꝓstituti. Nam cũ fuerit tps lõge diuisum: quãdo in egypto patres eoꝫ miracula facta carnaliter acceperũt: cum nulla dño satisfactione rẽderint: ⁊ etas ista multũ posterior esset cũ ꝑsenti psalmi series cantare⁹: dubium non est illa eos peccata gemẽ: que ex parẽtum suoꝫ ꝓbabant̃ negtia sustinẽ. Hoc heresis pelagiana nõ accipit: dum putat originale peccatũ ad ꝓlem Ade nullatenus puenire potuisse. Cũ maioribus enim suis peccãt: qui se per gratiã dñi ab eorum delicto non separãt. Quod pater Augustin⁹ diligẽtissima libroꝫ disputatione ꝓuicit. Nunc aũt quando dño aspirãte mens cõpuncta resipuit: merito a se peccata parẽtum volebat abstergi: qui ab ipsoꝫ ceperat obligationib⁹ segregari. Et vt purissime confessionis firmitas apperet: hec eadẽ trina iteratione ꝓfirmat. Hoc est enim peccauimus: qõ iniuste egimus: hoc est iniuste egimus qõ iniqtatẽ fecimus. Tãto enim vnusquisq; celerius absoluit̃: quãto a semetipso viuacitate damnat̃. Que figura dicit̃ Schesisonomaton: id est multitudo nominũ ꝓiũctoꝫ: diuersis verbis vnãrem significãtium. Est ⁊ alia nobis in hoc loco tradita expositio: qꝫ cum maiorib⁹ suis peccat: qui delicta similia nõ declinat: sed eadem facit: que priores suos fecisse cognoscit: ita tñ vt a posteris reatus originalis peccati: nisi per gratiam domini nõ possit excludi.

SCHE

{ [Patres nostri in egypto non intellexerũt mirabi-
{ lia tua: ⁊ non fuerũt memores multitudinis mise-
{ ricordie tue. Et irritauerũt ascẽdẽtes in rubrũ ma-
{ re.] Duo sunt que bñficia donata cõmẽdant: intellectus ⁊ memoria: qõ vtrũq; in ꝑfidis fuisse denegat̃. Non intellexerũt: pulcherrima locutione signatum est. Uidebãt enim ꝓstari: sed qua causa fieret nõ ab eis ꝓbabat̃ agnosci. Nam decẽ plagis ꝓcussi sũt egypty: vt decalogo futuro hebreoꝫ gens deuota serui-
{ ret. Dimissi sunt a Pharaone: vt ⁊ illi relinquerent diabolũ cum ministris. Sed illi carnaliter que gesta sunt intuẽtes: spiritualis gratie minime ꝑmia quesierunt. Non fuerũt aũt memores misericordie dñi: quãdo videtes Pharaonis exercitũ anteq̃ mare rubrum diuideret̃: credebãt se euadẽdi subsidia perdidisse: ⁊ cõtra Moysen locuti sunt: melius sibi fuisse duro subiacẽ seruitio: q̃ tota gens perire potuisset in

Alii nõ habet
Al. mare: mare rubrũ

beremo. Post hec: consequẽs fuit vt irritarent dñm ascẽdentes in rubrum mare: quãdo non crediderũt posse fieri qõ eius audiebant oiporentiam polliceri. Ita factum est: vt nec intelligerẽt virtutem dñi: nec eius bñficia deuota mẽte retinerent. Bene aũt positum est: Irritauerũt: quasi per se quietũ atq; placatum: infensum ⁊ iracũdum sibimet reddiderũt. Ascẽdentes aũt in rubrum mare: dictum ꝓstat positione terraꝫ: qm̃ cunctis regionib⁹ egyptus phibet̃ humilioꝫ: ⁊ inde discedentes loca petere visa sunt altiora.

{ [Et liberauit eos ꝓpter nomẽ suum: vt notã face-
{ ret potẽtiam suam.] Dicẽdo: Propter nomẽ suum: designiare mihi videt̃ dñm Saluatorẽ: cuius vocabulo ꝓuenit saluare periclitãtes. Deus enim quãdo liberat peccatores: non ꝓpter merita eorum ꝓstat: sed propter nominis sui potẽtiam demõstrandã: vt pius euidẽter appareat: si in meritis bñficia larga concedat. Quod enim dicit: Notã fecit potẽtiam suam: non carnalib⁹ vtiq; oculis: sed spirituali cogitatione videntib⁹. Nam si oibus notaꝫ fecisset: nequaq̃ durus
{ populus de incredulitate peccasset. [Et increpauit
{ mare rubrum ⁊ exiccatũ est: ⁊ deduxit eos in aquis
{ multis sicut in deserto.] Increpationẽ: vocauit occultum diuinitatis impium: qꝫ mare in Exodo voce dñi nusq̃ legimus increpatũ. Agit enim ille occultis motibus vniuersa que ꝓcipit: ⁊ quasi ad audiẽtes loquit̃: que sensum non habẽt attributũ. Tanta enim virtus iussionis est: vt parere ꝑualeãt: que audire nõ nouunt. Siccatũ mare: non pro vniuersitate debem⁹ accipe: sed tãtum quãtum illis iter apiret. Nam plus inde miraculũ fuit: vt vnde ligde excisis lateribꝰ cõstitissent: nec fluenta fluerẽt: sed mõtium quadã firmitate ꝓsisterent. Segtur: Et deduxit eos in aquis multis sicut in deserto. Desertum est maxime: quod aquaꝫ inundatione deserit̃: vt nullum ibi aial possit habitare piculo siccitatis ignito. Educti sunt ergo hebrei per abyssum: tanq̃ per loca deserta: que nimia sterilitate siccant̃: ostẽdens: qm̃ sic aruit illa via fluẽtoꝫ vt vsq; ad iter potuisset puenire puluereus.

Al. laudauit
Al. abyssis

{ Et liberauit eos de manu odientiũ: ⁊ redemit eos
{ de manu inimicoꝫ.] Quãuis esset ⁊ hoc bñficium si eos de potestate aliena liberaret: tamen auxit muneris quãtitatem: dicẽdo: De manu odiẽtium: quib⁹ vtiq; parcere nõ poterãt: quos imaniter impetebãt. Hostrebant plane: ꝓpter quos ⁊ tantas plagas susceperant: ⁊ rerum suaꝫ amissione priuabant̃. Intelligitur etiam de ꝓspirata demonũ cohorte: que humanũ genus stimulo peccatoꝫ: ⁊ odit ⁊ ꝑcutit. Sequit̃: Et redemit eos de manu inimicoꝫ. Hoc si ad litteram velis accipe: non videt̃ posse ꝓgruere. Nam vt liberaret hebreos: nullum egyptys ꝑcium dedit: quibus magis pro sua contumacia plagaꝫ dura geminauit. Sed hoc ꝓphetie spiritu dictum credamus de temporibus christianis: quando dominus Saluator peccatores obnoxios ꝑcioso sanguine suo a diaboli redemit impio. [Et operuit aqua tribulantes eos: vnus
{ ex eis non remãsit.] Hoc quidem ad litterã sine cõtrouersia videt̃ intelligi: qꝫ nota est in Exodo cõmemorata descriptio. Uerũ: Unus ex eis non remãsit: non ad vniuersam egyptioꝫ gentem respicit: sed tñ ad insequẽtium multitudinẽ tendit: que ibi vsq; ad minimum probatur extincta. Remãserant enim de egyptys qui letarent̃ in ꝑfectione eoꝫ: sicut in psalmo superiore dixit: Letata est egyptus in ꝑfectione eorum: sed illi scilicet qui in casu simili non fuerunt.

Al. laudauit
Al. inimici

Al. laudauerunt laudē [Et crediderunt in verbis eius:⁊ †cantauerunt laudes eius.] Post miraculū tale dicēdo:Crediderant: duritiam cordis demōstrat:qđ non ante euētuꝫ rei: sed post effectum miraculoꝝ credē maluerunt. Naꝫ etsi bonum sit visis rebus acquiescē: multo melius promissa credidisse:sicut in euangelio Thome dicit:
Joan.20. Quia vidisti me credidisti: beati qui non viderūt ⁊ crediderunt. Quod vo addidit: Et cantauerunt laudes eius:hymnū significat
Exo.15. Exodi:qui ait: Cantemꝰ dño:gloriose enim honorificatus est:⁊ cetera que breuis populus peracto miraculo magna exultatione cantauit:sicut in tituli expositione narratum est. [Cito fecerunt ⁊ obliti sunt operꝫ eius:non sustinuerunt cōsilium eius.] Uenit ad tertiam narrationeꝫ. Cito fecerunt:ac si diceret:summa celeritate mutati sunt:vt qui laudes dño de collatis mirabilibus canebant:paulopost ꝓtra eum nefandas murmurationes assumerent. Non sustinuerūt ꝓsilium eius: quando prius ꝓceperunt desperationem:cū eius parata beneficia ꝓuenissent. Dñs enim qui eos liberauerat talibꝰ tantisqꝫ miraculis:nullam eos victualiū rerum passus fuerat penuriam sustinē. Sed illi anticipauerūt cōsilium supnum:qui eius noluerūt expectare dispositionē:q̄

Scandalum:grecus nomen est:significans sinistrū: qō mentes eorū in leuam partem peruersa imitatione deduxit. Et immolauerunt filios suos & filias suas: demonys. Et effuderunt sanguinem inocentem: sanguinem filiorū suorū & filiarū. ¶ Quāuis in scripturis diuinis: effusum sanguinem humanū ub hebreis qui in terram repromissionis ingressi sunt: in sacrificys demonū non legatur: tamē ab etate sequēti: hoc fieri potuisse non dubiū est: quādo & presens scriptura index probat esse veritatis. Et inspice quēadmodum veraci relatione peccātium exaggerat iniquitas. Primo enis dixit: Effuderūt sanguinem inocentem. Et ne putarent extranei: addidit: Filiorū suorū & filiarum: quorū salus in humana conuersatione dulcissima est: vt illis non parcerent pro quib^ᵒ^ᵒ parentes etiaz interfici non recusant. ¶ †Quos sacrificauerūt: sculptilibus chanaan. Et iterfecta est terra in sanguinibus: & contaminata est in operibus eorū: & fornicati sunt in †obseruationibus suis. ¶ Adhuc in ipsa Aut. est & in his duobus versibus pseuerat: qō Schema grece dicitur Climax: latine gradatio: q̄ per gradus quosdam siue in laude siue in vituperatione sensus noster ascendit: quam prime quidē diximus: sed non piget frequēter repetere qō auctoritas ipsa cognoscitur iterare. Et q̄ dixerat: Filiorū filiarūq̄z sanguinez fusuz: adhuc crescit inuidia: adhuc grādescit scelus: quādo illa moniměta charitatis horrendis sculptilibus sacrificata memorant. Interfectam igit terraz: crudeles hoies debemus accipere: qui se magis iniqua deuotione trucidarūt. Interficiendo eni filios suos: tam nefario scelere: parētes potius videbant extingui. Tropica eni locutione positum est: interfectam terrā: dum terreni homines dicant malis actionib^ᵒ interempti. Exposuit enim quēadmoduz interfectā dixerit terrā: cum carnales & insipientes pessima fuerint actione demersi. Nam illi fornicati videntur in dño: qui se adulterinis supstitionib^ᵒ polluerunt. ¶ Et iratus est †animo dñs in populo suo: & abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gētiuz: & dominati sunt eorū qui oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorū: & humiliati sunt sub manibus eorū. ¶ Hoc quoqz tropica locutione dictum est: quia perturbatio animi cadere non probat in dominum: sed vindicte eius excita potentia: humana consuetudine ira vocat. Sed quid fecit iratus? Auersus est ab illis: qō malorū omnium constat extremū. Sic quando illud qō cōtinet subducitur: necesse est vt earum que continent ruina protinus consequat. Traditi sunt enim opprobrio seruitutis: qui gloriari videbant in idolis. Sequitur: Et dominati sunt eis qui oderunt eos. Quāuis omnis dominatus gentilis videat esse molestissimus: addidit: Qui oderūt eos: vt grauius esset cum seruiret infenso. Nullis enim obsequys talis dominus placari potest. Nā qui semper odit: semper iratus est. Deniqz vide qō sequitur: Et tribulauerunt eos inimici eorūz: & humiliati sunt sub manibus eorū. Talis ergo vicissitudo recipitur: vt qui amanti domino seruire noluerunt: odientibus inimicis iusto indicio probarentur esse subiecti. ¶ Sepe liberauit eos. Ipsi autem exacerbauerūt eū in consilio suo: & humiliati sunt in iniquitatib^ᵒ suis. Et †respexit eos cum tribularent: †cum exaudiret orationem eorū. ¶ Duplici modo hic misericordia diuinitatis exponitur. Premisit beneficia: & humana non cessauit iniquitas. Intulit vindictam & afflictis iterum dignata est donare clementiam: vt intelligamus ipm & bona premittere: & flagellatis denuo subuenire. Hoc enim in his versibus reperis: si diligenter intendis. ¶ Et memor fuit testamenti sui: & penituit eum ꝓm multitudinem misericordie sue. ¶ Causam dicit quare fuerit israeliticus populus cū sepius peccaret auditus: nec vsqz ad perditionem debitam domini miseratione peruenerit. Propter testamentum: scilicet nouum quod est eternū: vbi domini aduentus eluxit qui nulla successione mutabitur. Ipse enim promissus est Abrae: quia de eius erat semine nasciturus. Hoc erat absconditum in prophetis: sed euangelij tēpore reuelatum est. Penituit autē more humanitatis edicit: que dum peniter consuetum mutare dispositum. Apud dñm enim cuncta certis modis ordinata discurrunt: nec aliquid nouum contra presciētiam eius euenit: dum omnia que sunt facienda cognoscit. Necesse eniz fuit vt nobis nostro more loquerē: qui naturā mortalitatis vt nos in eternuz viuificaret: assumpsit. Sed ꝓsidera: q̄ ista penitētia dñi tunc fieri dicit: quando & nos penitentes esse cognoscit. Talis enim ille nobis efficit: quales nos sibi esse pbauerit. Addidit: Scōm multitudinē misericordie sue. Ipsa est que cūcta peccata supat: ipsa que vsqz ad nostram carnē venire dignata est. Multitudo eniz misericordie iuste dicit: per quā mundus noscitur esse liberatus. ¶ Et dedit eos in misericordias: in conspectu oīum qui eos ceperant. ¶ In misericordias dicit eos datos: q̄ diuersa carismatum munera susceperūt. Aly enim ꝓphete: aly apostoli: aly martyres: aly ꝓfessores: ex ipso populo dñi miseratione floruerunt: vt eosdem postea miraculorū intuitu venerentur gētes: quos ante velut abiecta mancipia possederūt. Siue magis ad diabolū vel ministros eius referri potest: vt corā eis redderent liberi: quorū pranitate prius videbant esse captiui. Unde Apls dicit: Principem potestatis aeris huius: qui operatur in filios infidelitatis. Et alibi: Ut resipiscāt a diaboli laqueis captiuati ab ipso ꝓm ipsius volūtatem. ¶ Saluos fac nos dñe deus noster: & congrega nos de nationibus. Ut confiteamur nomini tuo sancto: & gloriemur i laude tua. ¶ Populus ille cui ab initio psalmi istius verba dedim^ᵒ: postq̄ se copia dominice laudis expleuit: sexta narratione patrez dñm deprecat: vt ecclesiam suā de gētium ꝓgregatione perficiat: illud quoqz subiungēs: Et gloriemur in laude tua: nō in humana iactantia sed in te: vbi est reuera fixa gloria & sine fine letitia. Et intuere: qō hic saluare dicit pater. Legitur etiam & filiū saluare: vt est illud: Venit filius hominis saluum facere qō perierat. Predicatur etiam saluare spiritum sanctuz: vt est illud ad Titum: Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis & renouationis spiritus sancti. Sic indiuisibilis trinitatis equalitas atqz vnitas: & verbis similibus & virtutibus indicat. ¶ Benedictus dñs deus israel: a seculo & vsqz in seculum: & dicet oīs populus: fiat fiat. ¶ Hec est laus quam supioze versu cōgregatos optauit populos psonare. Hoc etiā nūc sancta canit ecclesia: que se de tanto bono presenti tēpore consolat. Sed hoc dicit: ab isto seculo vsqz ad illud perpetuū seculū esse faciendū: vt ꝓtinuata laus nunq̄z debeat habere fastidiū. Sed cū predictos hymnos deuotus iudeorū populus canat: quis est iste alter qui dicit: Fiat: fiat? Scilicet vt mihi videtur populus ille preputij est: qui eo tēpore in fide nā erat: quādo

Alt. suarum

Alt. Quas

Alt. adinuentionibus

SCHE

Alt. furore dñs i populum suum

Alt. vidit

Alt. & audiuit

Ephe. 2.

2. Timoth. 2.

Luc. 19.

Titum. 3.

psalmus

psalmus iste canebatur: qui tamen prophetie virtute futurus introductus est: vt amore vniuersitatis diceret: Fiat fiat. Sic hodieqz in ecclesys: orantibus sacerdotibus: respondetur: Amen: id est: fiat. Sic iam illis temporibus ipsi indicabant: qui nunc idem faciunt. Conuenit enim hec verba ad talez intellectuz trahere: cū libroz determinationes aduertere: sicut quibusdam placet.

Conclusio.

Cantatum est Alleluia festiuum: responderunt omnia titulo suo. Nam licet diuersa dicta sint: in vnam tamen gratiam tanq̄z voces canori organi conuenisse noscūtur. Quapropter summo desiderio supplicemus: vt nos de beneplacito sibi populo esse concedat: qui de prauis recta: de amaris dulcia: de tēporalibus facere consueuit eterna: quatenus & nos in christo domino gloriantes cōmuniter dicere mereamur: Benedictus dominus deus israel a seculo & vsqz in seculū. Meminisse aūt debemus qō hic psalmus cūis habeat: Peccauim^ᵒ cū patrib^ᵒ nostris: iniuste egimus: iniqtates fecim^ᵒ: ad penitentes tñ nō debeat applicari. Primum: cui festiuū alleluia ꝓmissum est. Deinde: q̄ populus loquit hebreorū: cum singule pśone penitentibus dentur. Tertio: plus hystoriam cōtinet q̄z delicta deplorat. In multis ꝓterea psalmis de peccati satisfactione breuiter inuenis dici: cum tamen non ad ipsam causam videantur aptati.

Explicit expositio in psalmum. 105^ᵐ.

¶ Alleluia. CVI.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniā in seculū misericordia eius. Dicāt qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A solis ortu & occasu: ab aquilone & mari. Errauerunt in solitudine in inaquoso: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Confiteantur domino misericordie eius: & mirabilia eius filijs hominum. Quia satiauit animam inanem: & animam esurientem satiauit bonis. Sedētes in tenebris & vmbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei: & consilium altissimi irritauerunt. Et humiliatum est in laboribus cor eorum: & infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorum dirupit. Confiteantur domino misericordie eius: & mirabilia eius filijs hominum. Quia contriuit portas ereas: & vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniustitias enim suas humiliati sunt. Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquauerunt vsqz ad portas mortis. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Misit verbum suum & sanauit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum. Confiteantur domino misericordie eius: & mirabilia eius filijs hominum. Et sacrificent sacrificium laudis & annuntiēt opera eius in exultatione. Qui descendunt mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Ipsi viderunt opera domini: & mirabilia eius in profundo. Dixit & stetit spiritus procelle: & exaltati sunt fluctus eius. Ascendunt vsqz ad celos & descēdunt vsqz ad abyssos: anima eorū in malis tabescebat. Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum deuorata est. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos. Et statuit procellam eius in auras: & siluerunt fluctus eius. Et letati sunt q̄ siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum. Confiteātur domino misericordie eius & mirabilia eius filijs hominū. Et exaltent eum in ecclesia plebis: & in catbedra seniorum laudent eum. Posuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in salsugineni: a malitia inhabitantium in ea. Posuit desertū in stagna aquarū: & terrā sine aqua in exit^ᵒ aquarū. Et collocauit illic esuriētes: & ꝓstituerunt ciuitatem habitationis. Et seminauerunt agros & plantauerunt vineas: & fecerunt fructum natiuitatis. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorum nō minorauit. Et pauci facti sunt: & vexati sunt a tribulutione malorum & doloze. Effusa est cōtentio super principes: & errare fecit eos in inuio & nō in via. Et adiuuit pauperē de iopia: & posuit sicut oues familias. Videbunt recti & letabuntur: & omnis iniqtas oppilabit os suū. Quis sapiens & custodiet hec: & intelliget misericordias domini.

Quoniā psalmus iste cū alys duob^ᵒ superiorib^ᵒ simili titulo prenotatur: euenire putamus vt nos quoqz ipsorū relationes sub vna expositione memorem^ᵒ: q̄tenus mun^ᵒ tāti secreti facilius possit itelligi.

In primo alleluia commendat populus iudeorum: de quo nulla querela est. Scdo eos cōmemorat: qui in eadē gente creberrimis offensionibus errauerūt: ⁊ ad dñi gratiaꝫ ipsius miseratione reuersi sunt: hic aūt cōmonetur populus christianus vt laudes domini pro collatis sibi bñficijs debeat psonare. Hic breuiter pōt intelligi quid in vnoquoq; eoꝝ debet inquiri. Unde nūc Prophetia: vt dictū est: cōmonet populum christianū qui dñi redemptione saluatus est: vt profitendo pterita: nouum cantet alleluia. Uox ista suauis est: hic sermo festiuus est. Quapropter venerantur audiamus stupenda magnalia: que tāti tituli splendore pnotant.

Diuisio.

POst hebraici populi professiones: de quibus precedentes psalmi locuti sunt: Prophetia venit ad populū christianū: qui per spatia totius orbis superstitionum solitudine atq; errore vagabat. In prima sectione cōmonens eum vt laudes dñi debeat profiteri: qm̄ eius glorioso sanguine redemptus: ecclesias accepit: qui per aras demonū lucosq; stulto rapiebat errore. Scda: gratias dicit dño pagendas: qui gentiliū animas veritatis pabulo ieiunas: religionis sue vbertate satiauit: ⁊ eoꝝ vincula peccatoꝝ inexuperabili virtute diripit. In tertia: patri gratias precipit esse referēdas: q; dñs christus adueniens: diaboli portas eneas vectesq; ferreos omnipotentie sue maiestate profregit. Quarta: domino christo sacrificiū laudis a sacerdotibus cōmonet offerēdum: qui inter seculi huius immanissimos fluctus ecclesiaruꝫ gubernationi quasi quibusdā nauibus psidere noscunt: describens quē admodum ⁊ ipsoꝝ tentationibus virtus diuina subuenire dignat. Quinta: iterum dicit a sacerdotibus ⁊ senioribus dñm esse laudādū: qui squalentem mūdum ariditate peccati in amenissimā iocunditatem celesti munere cōmutauit: q̄ videntes recti corde nimia exultatione gaudebūt. Illud aūt considerandū est: q̄ predicte partes similibus vsibus inchoare noscunt. Quod genus carminis a magistris secularibus intercalare vocitatur: vbi adeo repetitio crebra geminatur: vt necessaria cōmonitio frequēti repetitione dulcescat.

Expositio.

CONfitemini domino quoniā bonus: quoniā in seculum misericordia eius.] Preuidēs Prophetia populū christianū aduentum domini gratiā perceptuꝫ: ne securitate tanti beneficij aliqua negligentia lēdat: commonet eū ⁊ prodere peccata sua ⁊ laudes domini personare: q; hoc verbū confitere: ad vtrūq; diximus pertinere. Ille enim preconia domini salutariter assumit: qui prius eum delictoꝝ suoꝝ confessione placauerit. Subsequit etiā: Quoniam bonus: vt peccatoribus sit confidentia post satisfactionem: pio domino supplicare. In seculuꝫ vo hic significat in eternū: q; nullum tempus est quod ab eius misericordia reperiatur exceptuꝫ. Nam ⁊ hic consuenit parcere: ⁊ ibi fidelibus dignabit eterna premia condonare. Ita fit vt semp bonus supplicibus suis: semper misericors approbet. Nam ⁊ cuꝫ iudicat bonus
Al. nō pet. est: q; iustitia bona est. [Dicāt nunc qui redempti sunt a dño: quos redemit de manu inimici.] Dicant vtiq; alleluia: q̄ titulus ait: ⁊ se iocundis exultationibus consolent qui ad domini gratiam venire meruerunt. Significat aūt specialiter populos gentiū: qui domini sanguine redēpti: ⁊ de potestate diaboli ipsius miseratione sublati sunt. Tanta enim duritia: rigēs atq; stupida manus illius fuit vt nisi fuso sacro sanguine laxari nullo tempore potuisset. Naꝫ ad eos pertinere quod dicitur: sequentia declarant. [De regionibus congregauit eos. A solis ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari.] Per figuraꝫ Periphrasin: SCHE
que latine dicitur per circuitum: exponit diabolice dextere que fuerit potestas in toto orbe diffusa: vt beneficiuꝫ sancte incarnationis hominibus innotescat: que ⁊ auctorem permitiosuꝫ maiestatis sue potētia religauit: ⁊ vincto vasa mortis eripuit. Dixit prius: De regionibus. Et ne putares de paucis prouinctys cōgregatos: addidit: A solis ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari. Cū tres cardines mundi designauerit: pro q̄rto: id est: pro australi posuit mare: ab illa parte occeanū volens intelligi qui cunctā mundi marginem dicitur circuire. Similis est ⁊ illa descriptio in genesi: vbi semini abrae vniuersum orbem promittit dicēs: Leua oculos tuos ⁊ vide a loco in quo nūc Gen. 13.
tu es ad aquilonē ⁊ austrū ⁊ ad orientem ⁊ ad mare q̄ est occasus. Occasus enim dicitur: quasi horaruꝫ ETY
casus. Ita mare q̄ hic posuit pro austro: ibi pro occidēte pstat esse nominatū. Uocabulū siquidē istud: pro q̄libet parte mūdi pōt competēter aptari: quando vniuersam terraꝫ circulo fertur sue peruagationis includere. Unde euidenter aduertit hanc generalē adunationē nō de iudeis dici: sed de ecclesia catholica que ex toto orbe noscitur cōgregata. [Errauerunt in solitudine: in ſsiccitate viā ciuitatis ſhabitationis nō inuenerunt. Esurientes ⁊ sitiētes: anima eoꝝ in ipsis defecit.] Quāuis diuerse gētes gauderent numerositate populoꝝ: tamen in solitudine versabant: cū nullos verissimos doctores: nullā ecclesiam habere probarent: quia superstitiosa gentilitas viam ciuitatis domini: vbi habitare debuisset: necdū cuꝫ idolis sacrificaret inuenerat. Esurientes autem ⁊ sitientes: curiosos huius seculi significat viros: qui veritatis semitas diuersis opinionibus exquirebant. Sed quoniaꝫ non crediderant eius auctori: in vera sapiētia nō poterant inuenīri. Sequit: Anima eoꝝ in ipsis defecit. In ipsis: vtiq; laboribus atq; studys eoꝝ animositas lassata succubuit: quia sic deum desiderabant querere: quemadmodū non poterant inuenire. [Et clamauerunt ad dominū cum tribularent: ⁊ de necessitatibus eoꝝ ſliberauit eos. Et eduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis.] Quemadmodum duobus versibus superioribus descripsit errantes: ita nunc duobus alys refert ad domini dona redeūtes. Clamauerūt: significat magno desiderio quesiuerūt. Que tamen compūctio a domino venit: vt illud desiderāter petatur q̄ cognoscit esse proficuum. Et vt vim ipsius nominis indicaret: addidit: Cum tribularent. Quo tempore clamor cordis totis viribus excitat: quando ⁊ imminens periculum timetur ⁊ presumptio humana subducit. Sed vide quid clamor iste prestiterit: videlicet vt ⁊ de necessitatibus liberarentur ⁊ semitas veritatis agnoscerent: quatenus qui pridem in inuio errore vagabantur: accepta via sanctissime religionis ad ecclesie beate feliciter atria pueniret. [Confiteant domino misericordie eius: ⁊ mirabilia eius filys hoīum.] Uenit ad scdam sectionem: in qua cōmonet tā fideles vt dño gratias referre non desinant: qui eius copiosa beneficia perceperunt. Ueraciter aūt ⁊ salutariter dictum est debere dño

Al. iaquolo
Al. hitaculi

Al. eripuit.

confiteri misericordias suas: q; quicquid in nobis videtur laudabile: eius pstat esse clementie: qui peccata relaxat: spē tribuit: ⁊ ad bonitatis sue dona perducit. Nam q̄ dicit pluraliter: misericordias: illud significat: quoniam multis quidem sed diuersa largitur: sicut dicit Apostolus: Sꝫ vnusquisq; proprium donū habet a deo: vnus quidem sic: alius autem sic. 1. Cor. 7.
Quapropter pio domino semper dignū est confiteri qui nos ⁊ a periculis liberat: ⁊ splēdore sue pietatis illuminat. Miracula vo que fecit tempore incarnationis sue: per euāgelistas: ⁊ apostolos posteris dicit esse predicanda: sicut constat effectum. Memento autem: q; hic versus per quatuor diuisiones vsq; ad finem sine aliqua permutatione repetit: vt sicut de quatuor mundi partibus dicit ecclesiam congregatam: ita de totidem cardinibus orbis laudes misericordie ipsius deuotis mentib⁹ offerant. [Quia satiauit animam inanem: ⁊ animam esurientem satiauit bonis.] Inanis est anima: quādo peruersitatibus occupata: ad creatorem suū reuertī: nulla deuotione festinat. Animam vo esurientem dicit: quando iam diuina gratia visitata: ad domini desiderat venire medicinam. Quod factū est in gentibus que intentionem suaꝫ primū in idoloꝝ vanis desiderys occupabant. Tunc enim erant inanes ⁊ vacue: quādo bonis fructibus priuabantur eluse. Secundo esurientes satiate sunt: quando domini miseratione cōmonite: vota sua ad penitentie studia transtulerunt.
Al. vinctos [Sedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis: ſvinculis ligati in mendicitate ⁊ ferro.] Gentium que ante aduentū domini fuerunt: in hoc versu vita describit. Sedebant enim in tenebris: quoniā vacuate lumine fidei: perfidie cecitate reddebant obscure. Et cū dicit: Sedentes: ostendit eas longo situ ibidem fuisse versatas. Umbra mortis fuit seculi istius vita vitiosa: que illius future mortis teterrimam portabat imaginem. Uinculis vtiq; ligati erant: qui dominatione diaboli: peccatorum tenebant nexibus obligati. Mendicitas: ad indigentiam boni pertinet: vbi multo grauior est oīno penuria: que non corpus sed quod est grauius animaꝫ probatur affligere. Ferrū significat duritiam maloꝝ: quoniam ferreū plerunq; dicimus: q̄ durū esse monstramus. [Quia exacerbauerūt eloquia ſdomini: ⁊ consilium altissimi irritauerūt. Et humiliatū est in laboribus cor eoꝝ: ſinfirmati sunt: nec fuit qui adiuuaret.] Intuendū est q; in his duobus versibus figura sit Parison: SCHE
id est: equatio sententie. Exponit enim in primo versu: quemadmodum peccauerint: ⁊ in secundo que receperint. Quod schema in hoc psalmo frequēter diligens lector inuenies. De illis enim dicit qui sedebant in tenebris ⁊ vmbra mortis: quia contra domini eloquia facientes in eius regulis viuere respuiebant. Et necesse erat vt paterentur iratū: quem iudicabant esse temnendū. Deniq; vide quid sequit: Et consilium altissimi irritauerūt. Irritauerūt plane: vt qui superbi in prosperitatibus extiterunt: in tribulationibus ⁊ angustys humiles redderent. Iustū cōsiliū: saluberrima medicina: vt morbus seculi: cōtrario remedy munere curaretur. Adiecit: Infirmati sunt: id est: a seculi presumptione deiecti sunt: vt facilius ad penitentie remedia peruenirēt si incitamenta contumacie perdidissent. Additum est: Nec fuit qui adiuuaret: subaudiendum: alter. Nemo enim prestat periclitanti: nisi cui omnipotens deus prece-
Al. doci.
Al. et SCHE

perit subuenire. [Et clamauerunt ad dominum cū tribularentur: ⁊ de necessitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eoruꝫ dirupit.] Ecce quare humiliati: quare ſfirmati sunt: scilicet vt ad dominū clamarent: delicta propria confitentes. Silebant enim in elatione positi ⁊ velut insensata pecora nullū verbum salutare fundebant. Compunctio facta est: ⁊ tūc voce proficuam reddiderūt. Et inspice: misericordie domini quibus distinctionibus exponūtur. Primo de necessitate liberauit eos: qui premebantur seruitute diaboli. Deinde a superstitionum suaruꝫ tenebris eduxit animas peccatoꝝ sorde pollutas. Tertio non dixit vincula eorum soluit: sꝫ dirupit. Sic diaboli tyrannica potestas christo veniente dirupta est: vt nūq̄ in illam qua fuit dominationem redire preualeat. [Confiteantur domino misericordie eius: ⁊ mirabilia eius filys hominuꝫ.] Uenit ad tertiam sectionem vbi illū versum repetit quē in secūda parte iam dixit. Di sunt intercalares: quasi in medio calle positi ETY
id est: in carminis itinere constituti. Admonet enim liberatos gratias agere: quia ianuas peccatoꝝ ⁊ malo ꝝ omniū claustra virtus diuina confregit. [Quia contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit.] Hec est causa qua dicit domino confitendum: quia pro liberatione nostra portas eneas vectesq; confregit: vt ipso nobis viam prebente: vitam istam possimus sub securitate transire. Porte sunt enee: hominum psuetudines vitiose: que nos ita in peccatorū atrys recludunt vt exeundi nequeant prebere licentiam. Uectes autem ferreos: spiritus immundos non improbe videmur accipere: qui illas ianuas peccatorū ne circūdatos exire liceat obserare noscuntur. Hec enim duo metalla: pro fortitudine delictoꝝ videntur adhibita. Sed ista dominū viribus desperata: virtus diuina confregit: quādo periclitantes aduentus sui lumine miserata respexit. [Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniustitias eiꝫ suas humiliati sunt.] Quis omnia dominus maiestatis sue presentia complere videat: tamen sic a peccatoribus longinquus reddit: vt non ei fiant proximi: nisi quando ad eū ipsius miseratione venerint corde compuncti. Sed quantū noceat ista desertio: patenter exponitur. Dicit enim: propter iniustitias suas humiliatos: nō illa humilitate vitali. Alia est enim humilitas que erigit: nō ista que deiecit. Humiliat quippe in interitū: qui ad illā nō meruerit peruenire medicinā. [Omnem escam abominata est anima
eoꝝ: ⁊ ſappropiauerūt vsq; ad portas mortis.] Ostū ad litterā pertinet: lāguētū cōsuetudo describit: qui per fastidia cibi: discrimē icurrere probant exitu. Sed hic spūalem escam: id est: legē domini ⁊ salutaria pcepta potius debemus aduertere: vnde fidelis anima viuit: ⁊ copia superna reficit: de qua impioꝝ mens exitiosa fame ieiuna est: dum egrotante anima bonaꝝ rex noscit sustinere penuriā. Grauis morbus ⁊ execrāda calamitas: diuine legis appetentiā nō habere. Nā vnde possit viuere: si suā vitaꝫ ceperit nō amare. Hinc factum est: vt ad illa claustra mortifera venirēt: que ideo nō sunt ingressi: quoniaꝫ erāt dñi miseratione liberandi. [Et clamauerūt ad dominū cum tribularent: ⁊ de necessitatibus eoꝝ liberauit eos.] Istū versum pstat esse repetitum: quoniam in simili causa vnam decuit esse sententiam. [Misit verbum suuꝫ ⁊ sanauit eos: ⁊ eripuit eos de

Al. appropiauerunt

iteritionibus eorꝝ.] Dic agnoscimus qualis languor
sit spꝑales delitias fastidire: vt sola celestis medici
presentia tale potuisset periculum egritudinis am-
putare. Uenit enim dominus saluator qui nos refi-
ceret ac sanaret: ne spirituales cibi ieiuna peccatorꝝ
corda consumerent. Nam quod ait: Misit verbum
suum: ad charitatez dicitur patris: nō ad imparilita
tem potentie. Nam mittit ꝛ a filio spiritus sanctus:
Joā. 16. sicut ꝛ ipe in euāgelio ait: Expedit vobis vt ego va-
dam. Si enim non abiero paraclitus nō ventet ad
vos. Si autem abiero: mittam eum ad vos. Et iterū
filius mittitur ab spiritu sancto: sicut Isaias de Chri
Isa. 61. sto ait: Spiritus domini super me: propter quod vn
xit me: euāgeliçare pauperibus misit me. Mittitur
etiam potior a minore: sicut tobias angelum misit.
Sed neqz minor est filius dum a patre mittit: nec
spiritus sanctus filio qm̄ ab eodem destinatur. Iste
siquidem sermo ad concordiam pertinet: non ad di-
IDI stantiam potestatis. Nam equalitatem esse in trini-
tate potēcie vel nature: in scripturis diuinis frequē-
ter asseritur: quod inter alios decēter a patre nostro
Augustino in libro testimoniorꝝ cōstat esse collectū.
[Confiteātur domino misericordie eius: ꝛ mirabi-
lia eius filijs hominū.] Quarta sectio repetitis ver-
sibus introit: quibus expositio predicta sufficiet. Cō-
moner autem sacerdotes: vt domino sacrificēt: ꝛ mi
Alt. enuntiēt rabilia eius populis non desinant ꝑdicare. [Et sacri
ficēt sacrificiū laudis: ꝛ †pnuntiēt opa eius in exul
tatione.] Dño sacrificiū reddit: qui letus hostiam
laudis obtulerit: qz multo prestantius est cuz bonis
actibus psalmodie illi iubilationes offerre: q̄z pecu-
dū victimas immolare. Nam qualia sacrificia sint
prebenda: consequenter exponit: scilicet vt predica-
tores beneficia eius tacere non debeant: quatenus
ꝛ ipsi reddant debitū: ꝛ fidelibus competens doctri
na mōstret. Sed qualis sit ista pronuntiatio aptis-
simo verbo declarat: id est: In exultatione: non tri-
stis: non diffidens: sed letus atqz promptissimus: vt
ab audientibus possit intelligi confidentia predicā
tis. Illa enim celerius acquiescimus credere: que do
ctores videmus fixa ꝛ grata mente predicare. [Qui
descendunt mare in nauibus: facientes operationez
in aquis multis.] Cum dicit: Descēdūt mare: signi-
ficat sacerdotes qui seculi istius procellosa descen-
dunt. Nam cum dicit: Descendūt: ostendit inferiora
loca esse seculi: ad que descendi posse testatur. In na
uibus aūt: vt sepe diximus: ecclesias significat: que
ligno crucis mundi istius tempestates enauigant.
Sic enim mare descenditur atqz transitur: si tutissi
mis nauibus isedeatur: vbi gubernator est christus:
vbi remiges apostoli: ꝛ sanctorum pontificum beata
collectio. Sequitur: Facientes operationē in aquis
multis. Adhuc in eadem comparatione persistit. Sa-
cerdotes sunt enī: qui opant̄ in aqs multis: id est: p-
dicāt populis christianis. Aquas enī m'ras: populos
significare nō dubiū est: quādo in apocalypsi: qd es-
lent aque iterrogāti ioāni: responsum est: Populi
sunt. Qui aūt verior pōt esse itellectus: nisi quē tāte
vitatis ꝓfirmat auctoritas: [Ipsi viderūt opera do
mini: ꝛ mirabilia eius in profundo.] Ipsi predicato
res qui operas eius spirituali intelligentia cognoue
runt: vt mare rubrum: baptismum: vt Jone tridua
nam illam ferini ventris innoxiam habitationem:
sepulchrum domini significare cognoscerent: ꝛ his
similia: que scripturarum diuinarum prefiguratio-
nibus agebantur. Eoqz fit vt mirabilia eius in pro-
fundo respiciāt: qui operas eius spirituali estimatio
ne considerant. [Dixit ꝛ stetit spiritus procelle: ꝛ ex
altati sunt fluctus eius. Ascendunt vsqz ad celos ꝛ
descendunt vsqz ad abyssos: anima eorum in malis
tabescebat.] Ne illi quos superius dixit operam do
mini in profundo posse conspicere aliqua elatione
turgescerent: nunc eorum procellas ꝛ fluctus conse-
quēter exponit. Dixit ꝛ stetit spiritus procelle: signi-
ficat quando dominus tempestates tribulationum
nostraꝝ pia miseratione suspendit: ne malis crescē-
tibus obruamur: sed iterum nisi ipso protegente li-
beremur. Hec dilatio nobis fit maioris causa peri-
culi. Exaltantur enim fluctus in mētibus humanis
quādo putamus meritis nostris attribui: vnde sola
videmur diuina gratia posse liberari. Sed isti flu-
ctus narratione pulcherrima describunt̄. Ascendūt
enim vsqz ad celos: quādo seculi elationibus erigū-
tur. Descendunt vsqz ad abyssos: cū in desperationē
metumqz peruenerint. Et vide quid sequitur: Ani-
ma eorꝝ in malis tabescebat: vtiqz: qm̄ vsqz ad pro-
fundas abyssos formidine faciente descenderant.
Tabescebat enim ꝛ in bono positum est: sicut. 38° Pōs. 39.
psalmus dicit: Et tabescere fecisti sicut araneaz aiaz
eius. Sed hic ideo additum est: In malis: vt in qua
parte sit positum absolute debuisset intelligi. [Tur
bati sunt ꝛ †commoti sunt sicut ebrius: ꝛ omnis sa- Alt. moti
pientia eorꝝ deuorata est.] De ipsis adhuc dicit: de
quibus superius ait: Anima eorum in malis tabesce
bat. Turbati sunt: ad confusionem pertinet sensus.
Cōmoti sunt: ad iras protinus euomendas. Quapro
pter taliū sapientiā dicit esse deglutitam: qz sapien-
tia non potest nisi apud quietos ꝛ imperturbatos in
ueniri. Sapientia eorꝝ bene de illis dicitur: qui sibi
ante videbantur esse doctores: sed eam ꝓstat esse de-
glutitam: que perturbatis mētibus non preualet ap
parere. His ergo exemplis monentur sacerdotes: vt
domino supplicent: quatenus cor eorꝝ in humilitate
consolidet: ne diabolicis tentationibus ventilentur.
[Et clamauerunt ad dominū cum tribularentur: ꝛ
de necessitatibus eorum †liberauit eos. Et statuit Alt. eduxit
†procellaz in auram: ꝛ siluerunt fluctus eius.] Illi Alt. procellas eius
velut ebrij: quorum sapientia deglutita videbatur:
clamore salubri ad vitalia consilia redierunt ad do-
minum quippe conuersi: ceperunt esse iam sobrij.
Quid autem egerit auxiliaris clamor exponitur. Et
de necessitatibus eorum liberauit eos. Ipse autē ne-
cessitates: quemadmodum remote sint: allegorica
descriptione narrantur. Sequitur enim: Et statuit
procellam in auram: ꝛ siluerunt fluctus eius. Tem-
pestas illa seuissima que ab humana fragilitate non
poterat sustineri: in auras iussa disparuit: confestim-
qz fragor ille seuientium malorum imperio domi-
nantis obmutuit. [Et letati sunt †quod siluerunt:
ꝛ deduxit eos in portum voluntatis eorum: †ꝛ de Alt. quia
necessitatibus eorꝝ liberauit eos.] Dicit quod solet Alt. nō hēt.
post pericula laboze fessis emergere: vt se gaudeant
ingenti clade liberatos: quando ad portum ceperint
venire tutissimum. Portus enim: a portandis naui-
bus est dictus. Subiungitur repetita quidem sed ni ETY
mis grata cōclusio: vt de necessitatibus cūctis libe-
rare animus estuantis. [Confiteantur domino mi
sericordie eius: ꝛ mirabilia eius filijs hominuz.] Ue
nit ad quintā sectionē: vbi gratias agere dño sanctā
monet ecclesiā: qz diuersa beneficia humano generi

pius miserator indulsit. Sed inspice quod eun-
dem versuz quarto repetit: vt quadrifaria illa mū-
di diuisio: quaz superius dixit: A solis ortu ꝛ occasu:
ab aglone ꝛ mari: bis concordās ptib⁹ redderet: q̄te
nus fidelis ꝓfessio vbiqz eadē: vbiqz celeberrima cā
tarē. Cōgruebat enī: vt vnā religionē: vnū populū:
vnā ecclīam: vna quoqz sanctitas ꝑdicationis inclu
Alt. senioruz deret.] Et exaltent eum in ecclesia plebis: ꝛ in ca-
thedra †senū laudent euz.] Exaltare dicit dñm: qui
supra omnes celoꝝ terrarumqz potestates excelsus
est: nō qd̄ illi quicq̄ possit addi: sed vt nos in ipsius
exaltatione debeamus augeri. Nā quando eum co-
gitamus atqz laudamus: imensus ꝛ incomprehen-
sibilis apparet altissimus. Dic aūt plebez: nō qd̄cun
qz abiectū hoiuz genus debemus accipere: sed illam
nobilē vera religione pollentes que dñm religiosis
actibus semp exaltat. Nā cum dicit: Et in cathedra
senioꝝ laudent eum: omnes doctores p̄cipit laudes
dñi personare qui in cathedra sedere ho-
scunt̄: id est: qui successores veteꝝ pōtificuz esse me
ruerūt. Cathedram siquidez doctoribus dari: in pri-
Alt. nō hz mo psalmo sufficienter expositū est. [†Quia posuit
flumina in desertū: ꝛ exitus aquaꝝ in sitiz.] Causaz
reddit quare debeat dño ꝓfiteri turba fidelium: qz
reprobata perfidia iudeorꝝ: omnis plenitudo venit
ad ppl'm christianuz. Illa siquidem flumina: id est:
prophete vel apostoli: non credētibus iudeis ad de-
serta gentiū transferūt. Naz cū verba dei cōrumar
populus hebreorum spꝑaliter nequaq̄ suscipere vo
luisset: velut fons irriguus diriuat⁹ ad gētes omnis
diuinus sermo translatus est: ꝛ facti sunt vberrimi:
qui prius siccati fuerāt ariditate peccati. Mirabili-
ter aūt dictum est: Exitus aquarū in sitim: id est: ad
gētes que aquas celestes sitienter haurirent: non vt
Alt. salsuginē iudei exitiabili cōtemptu respuerent. [Terraz fru-
ctiferam in †salsilaginez: a malitia inhabitantiū in
ea.] Quia prius dixerat gentiū euocationē: que per
tinet ad christianos: nūc dicit expulsionem iudeorꝝ:
que illis per supbiā prouenisse declarat. Terra enī
erat fructifera: quando supra religione florebat: sed
facta est salsilago: cuz dñi p̄cepta ꝓtempsit. Dumor
enīz salsus fructibus probat̄ aduersus: qz vbicunqz
dñatus fuerit: gratiam fecunditatis intercipit. Sed
quare illis ꝓtigerit: causa subiūcta est: propter mali-
tiam scilicet eorꝝ qui terrā illam fructiferam: id est:
dñi tabernaculū: subdolosis mentibus habitare vi-
debant̄. [Posuit desertum in stagna aquaꝝ: ꝛ terrā
sine aqua in exitus aquaꝝ. Et collocauit illic esurie
tes: ꝛ ꝓstituerūt ciuitatē habitationis.] Iste versus
ad populū pertinet christianum: quozū siccitati sa-
cri baptismatis data est vnda salutaris. Stagna enī
pro fontibus ecclesiarū arbitror posita: a quibus su-
scepta aqua: quieto lacu retinetur: donec noue rege-
ETY nationis dignitas impleatur. Stagna siquidez: ab
stando dicta sunt. Terra enim sine aqua: incredula
significat corda gentiliū: que rigata vnda baptisma
tis sancta ꝑdicatione florueruūt. Sed in isto benefi-
cio illi collocati sūt: qui dñi munera gloriosa nimis
auiditate complexi sunt. Ciuitas aūt habitationis:
est ecclīa catholica: in qua firmiter se ꝓstituunt: qui
supernis iussionibus obsequunt̄. [Et seminauerūt
agros ꝛ plantauerūt vineas: ꝛ fecerūt fructū natiui-
Alt. cio tatis. †Et benedixit †eos ꝛ multiplicati sūt nimis:
Alt. mioz auit ꝛ iumenta eorum non sunt †minozata.] Seminant
agros: ꝛ plantant vineas: qui corpora sua mundatis
sentibus peccatorꝝ: celesti institutione purificant: vt
fructus illos inueniāt qui dño placere noscunt̄. Fe-
lix laborꝝ puentus mirabilis: sic operari vt redēptor
gentiū placatus possit agnosci. Ager enīz dictus est: ETY
ab agendo: quod ibi diuersa victus causa peragant̄.
Addidit: Et fecerūt fructuz natiuitatis: ꝛ benedixit
eos ꝛ multiplicati sunt nimis. Fructus a fruēdo di-
cit̄: ꝛ ideo qui fructuz spiritualē faciunt: benedictio
ne domini perfruūtur: quos vo infecūdos esse ꝓti-
gerit abscidunt̄: sicut euangelij illa ficulnea: que lu-
xuriātibus folijs sterilis videbat̄ in pomis. Multi-
plicati sunt aūt: quando fideles benedicti sanctas
operas intulerūt: ꝛ gliosiores facti sunt per dei gra-
tiam fecunditate meritorum. Sequitur: Et iumen-
ta eorū non sunt minorata. Jumēta simplices homi-
nes debemus accipere: fidei quidez probitate pollē
tes: sed nulla disertitudine gloriosos: meliores vita
q̄z lingua: plurimū valentes nō sermone sed corde:
qualem paulus legimus simplicem qui demonibus
imperauit. Tales ergo non sunt minores facti: qui
magnam vident̄ domini gratiaz consecuti. Sic ista
hominum duo genera: habere sanctā testatur eccle-
siam.] †Pauci facti sunt: ꝛ vexati sunt a tribulatio Alt. Et
ne malorū ꝛ doloze. †Et effusa est ꝓtentio sup prici Alt. nō hēt
pes eorum: ꝛ †seduxerunt eos †vana eorū: ꝛ sedu- Alt. errare fecit
xit eos in inuio ꝛ nō in via.] In his duobus versib⁹ Alt. nō hēt
illos describit qui heretica prauitate decepti: ecclīaz
domini derelinquunt: de quibus Joannes aposto-
lus dicit: A nobis exierūt: sed nō erant ex nobis. Nā
si essent ex nobis: mānissent vtiqz nobiscū. Isti ergo
pauci fiūt: q̄z multi sibi esse videant̄. Nā ad illaz
vniuersalem ecclesiā cōparati: oīmodis probantur
exigui. Di vexati sunt a tribulatione malorum ꝛ do-
loze. Uexati vtiqz: quādo eos diabolice insidie per-
culerūt. Necesse est enīz hos doloz ꝛ tribulatio sub
sequat̄: qui auctorem salutis reliquisse noscunt̄. Se-
quitur: Et effusa est cōtentio super principes eorum.
Breuiter sacerdotes hereticoꝝ designati atqz nota-
ti sunt: a quibus merito dicit̄ effusa ꝓtentio: qz nō sa
lutari doctrina: sed tm̄ mortifera loquacitate cōtē-
dunt. Quippe qui scripturas diuinas locis aliquib⁹
suscipiūt: ꝛ pro parte maxima derelinquunt: hi qm̄
sua vanitate seducti sunt: per inuios labunt̄ errores
Quippe qui viā salutis deserūt: ꝛ tortuosis semitis
immoratur: Audiant ergo vbi ambulant: ꝛ quo pos-
sint peruenire cognoscant. [Et adiuuit pauperez de
inopia: ꝛ posuit sicut oues familias. Uidebunt re-
cti ꝛ letabuntur: ꝛ omnis iniquitas †oppilabit os Alt. eorum
suū.] Superius de arrogantibus hereticis dixit: nūc
ad humiles catholicos redit: principes illorum ieiu
nos deserēs, ꝛ istorum pauperes adiutorio celesti re
ficiens. Iste enim pauper: est vnus in omnibus qui
mundanis illecebris derelictis: continue ianuam ce
lestis misericordie pulsat: vt in illam familiam me-
reatur admitti: que sicut oues innoxie simplicitatis
honore decorantur. Hoc cuz sancti viderint sine du
bitatione gaudebūt: qz fidele respiciunt suis cetib⁹
acquisitū. Quo facto diaboli iniquitas obmutescet:
quando electis domini nouerit quod possit opponi.
[Quis sapiens ꝛ custodiet hec: ꝛ itelliget misericor
dias domini.] Mirabilis psalmus: ꝛ decoro fine cō
clusus est. Quis sapiens: ac si diceret: Qui vere sapi
ens est: custodit ista que dicta sunt: vt christi se ma-
gis velit esse pauperē: q̄z hereticoꝝ p̄ncipē: vt eligat
se celestis regis pulsare ianuā q̄z docē vba nocentia.

Iste enim qui potuerit sic eligere: sic iudicare: tunc accipiet misericordias domini: que nullo possunt tempore terminari.

Conclusio.

Licet omnia psalmi huius: suaui fuerint pdicatione narrata: ille tamē locus animum meum precipua delectatione permulsit: qui dei ecclesiā breui complexione de cunctis dicit mundi partibus adunandam. Ait enim: De regionibus congregauit eos. A solis ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari. Sed operepretium est: hunc versum paulo diligentius perscrutari. Est enim astronomice discipline optimus indicator. Dicendo enim quatuor cardines mundi: schemate quadranguli: terrarum orbem depinxit. Hunc autem psalmum a doctissimo patre Augustino reperi fuisse diuisum: quem ita se populo commemorat explanasse: vt: eū iam nō adeo crederet: exponendum. Hoc nos quātū cōcessum est imitantes: vniuersos psalmos adhibitis diuisionibus credidimus partiendos: iudicantes explanationib⁹ nostris non minima prebere solatia: quod tanti patris monstrauit auctoritas.

ASTR

Explicit expositio in psalmum. io6m.

¶ Canticum psalmi Dauid. CVII.

Paratū cor meū deus paratum cor meū: cantabo ⁊ psallam in gloria mea. Exurge psalterium ⁊ cithara: exurgā diluculo. Cōfitebor tibi in populis domine: ⁊ psallā tibi in nationib⁹. Quia magna est super celos misericordia tua: ⁊ vsq3 ad nubes veritas tua. Exaltare sup celos deus: ⁊ super omnē terrā gloria tua: vt liberentur dilecti tui. Saluū fac dextera tua ⁊ exaudi me: de⁹ locutus est in scō suo. Exultabo ⁊ diuidā sicimā: ⁊ cōuallem tabernaculoꝝ dimetiar. Meus est galaad ⁊ me⁹ est manasses: ⁊ effraim susceptio capitis mei. Juda rex me⁹: moab lebes spei mee. In idumeam extēdā calciamentū meum: mihi alienigene amici facti sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitā: quis deducet me vsq3 in idumeā? Nōne tu deus qui repulisti nos: ⁊ non exibis deus in virtutibus nostris? Da nobis auxiliū de tribulatione: qr vana salus hominis. In deo faciemus virtutez: ⁊ ipse ad nihilū deducet inimicos nostros.

In hoc psalmo pergrēda nouitas inesse cognoscit: qm̄ eū de gnquagesimi sexti: ⁊ quinquagesimi noni partib⁹ constat esse cōmixtū. Sed cū ipsa verba sint posita: que in illis ante iā dicta sunt: ad intellectum tm̄ aliū pducunt: qm̄ mutatus titulus: qui semper cōtinētiā psalmi indicare mōstrat: aliter partes ipsas q̄ supius dicte sunt pſuadet intelligi. Cāticum enī frequēter diximus ad diuinarū rerū cōtemplationem referri. Psalmū vo ad actuales operas: que tm̄ diuinis noscūtur ꝓuenire mandatis. Qō in primo versu etiā ipse testat: Cātabo ⁊ psalmū dicam dño. Dauid autē: significat regē Christū: qui in hoc psalmo locuturus est. Quapp singula magna debem⁹ itētione pquirere: qm̄ psalmi in qb⁹ ex psona sua log dignat: reuerētissima subtilitate pfundi sunt: vt tāti secreti dignitas dēsiore velamine ptegat. Diuisio.

Er totum psalmum: sicut dictū est: loquitur dom⁹ Christus: Primo ordine: per id qō homo est: paterne glorie gratiā laudis exoluens: qm̄ suscipiens mirabile passionis arcanū: resurrexit in gloriaz sempiternam. Secūdo humiliat se per humilitatē suā: vbi tamē ⁊ potētiā ppie maiestatis ostēdit: vt duas naturas veraciter in vna dñi Christi cognoscas esse psona: nō q̄ in duos filios diuidat Christ⁹: sicut quorūdam sentit impietas: sed q̄ vnus atqz idē filius dei: nūc fm carnē pro nobis assumptā: nunc fm potētiā verbi loquat ⁊ gloriā. Discerne enīz naturas taz dei q̄ hominis: ⁊ oia sine offensione transibis: sicut a patribus sub breuitate preceptuz est: Da passiones carni: da diuinitati miracula.

Expositio.

Paratū cor meū deus paratum cor meū: cantabo ⁊ †psalmum dicā dño. Sanctitas illa gloriose incarnationis: duz suam puritatē refert quēadmodū laudes dño dicant ostēdit. Paratus enī ille ad talia semp erat: qui ad pconia patris peccatoꝝ discrepantiā nō habebat. Nā ⁊ ipsa repetitio cōfidētiā pmissionis oñdit: qr firmissime ꝓstat dici: qō repetita noscitur pfessione solidari. Sed qō ille vere de se promittit: nos bene dicim⁹ si nobis peccata relaxari ipsius munere cōfidamus. Sequitur: Cātabo ⁊ psalmū dicā dño. Merito ille de se talia dicebat cuius ⁊ sermo ⁊ actus diuinis regulis cōsonabat. In illo siquidem psalterio non erat chorda minus: nec vox eius aliqua maloꝝ actuū raucedine perstrepebat: sed iocunda exultatione cū spirituali cātico iūgebat ⁊ opera: eratq̄ illud dulcisonū reuera psalteriū: quod sanctis modulationibus consonaret. [†Exurge gloria mea: exurge psalteriū ⁊ cithara: exurgam diluculo.] Postq̄ se dominus Christus fm carnē patri cantare dixit ⁊ psallere: nunc ait: Exurge gloria mea: que per psalteriū indicatur ⁊ cithara. Psalteriuz ad morum pertinet probitatē. Cithara ad afflictionē corporis ⁊ dolorem: per hoc ostēdens ⁊ actus laudabiles ⁊ gloriosissimaz passionē. Addidit: Exurgā diluculo. Pulcherrimus sequitur ordo dictorū. Nam post significationem passionis: hoc necessarie de resurrectione dñi probatur intelligi: qr tali tēpore: euangelio teste: surrexit a mortuis. Qō si hoc ⁊ de mēbris eius velis accipere: etiā de quolibet fideli cōgruenter aduertitur: qr diluculo semp exurgit: qui pus operibus in ecclesia dñm laudaturus assistit. Nam lz profunda nocte vigilet: nescit tenebras pati qui tāto radiat splēdore precony. [Cōfitebor tibi in populis dñe: †psalmum dicā tibi †inter gentes.] Dis dictis vniuersalis significatur ecclesia: qr sicut sepe dictū est: primū multi de iudeo populo crediderūt: postea intromissa est gētiuz plenitudo. Et vide quēadmodū singulas causas: cōgruentia verba distinguant. Cōfiteri se dicit in populo iudeorū: vbi propria voce locutus est. Psallere aūt in gentib⁹: ad quas directi Apli mādata ei⁹ scis pdicationibus ipleuerūt: se dicēs reuera psallere: qō per ministros suos cognoscit effecisse.

Alt. psallā in gloria mea

Alt. nō hēt

Alt. tē psallā

Alt. i nationibus

[Qm̄ magnificata ēvsq3 ad celos misericordia tua: ⁊

Alt. quia magna ē sup

Evsq3 ad nubes veritas tua.] Hoc quoq3 dicitur patri. Magnificata est enīz misericordia eius vsq3 ad celos: qm̄ supne potestates eius beneficiis pfruūtur. Nam lz bonoꝝ angeloꝝ ⁊ diuersarum potestatū: sūma dignitas habeat: ipso tm̄ prestāte beati sunt. Magnificata est aūt vsq3 ad nubes veritas eius: qm̄ predicatores vbi: velut imbrifere nubes infideles populos cōpluerunt. [Exaltare sup celos deus: ⁊ sup oēm terram gloria tua.] Hoc excolit qō supius dixit: qm̄ pmisit magnificatā esse vsq3 ad celos misericordiā dñi: secutū est: Exaltare sup celos deus: vt cuius misericordiam manifestū est celestia cōtinere: iuste super celos debeat exaltari. Et iterū qz dixit: Usq3 ad nubes vitas tua: merito subiūctū est: Et sup oēm terram gloria tua. Ipsa enī se euidēter exponūt: que alterutra declaratione pādūtur. [Ut liberētur dilecti tui. Saluum fac dextera tua ⁊ exaudi me.] Uenit ad secūdā narrationē: quā diximus quinq̄gesimo noni psalmi esse vltimā partē. Uñ merito hic facta diuisio est: vbi ps alterius psalmi noscit esse coniūcta. Et vt euidēter intelligas passionē dñi ad vtilitatez fidelis populi fuisse collatā: saluuz se fieri deprecat: vt credētiū turba libereē. Quod tēpore resurrectionis euenisse nō dubiū est: qm̄ Apli vel oēs credentes deitatē dñi saluatoris tali manifestatione senserūt.

[Deus locutus est in sancto suo. †Letabor ⁊ diuidā sicimā: ⁊ cōuallē tabernaculoꝝ †metibor.] Per hūc ⁊ alios tres versus qui sequuntur: mixta grecis latinisq3 sermonibus: figurā faciūt Sardismos: que fit diuersarū cōmixtione linguarū: sicut iam in gnquagesimonono psalmo dixim⁹. Nūc ad exponēda verba redeam⁹. Cū dicit: In sancto suo deū locutū: se significat euidēter. Et intelige quā viz habeat: in sancto suo. Nō enim dixit: per sanctū suū: sicut per prophetas: per apostolos aliosq3 qui dño placuerūt. Sz hic dicit: in sancto suo: vt verbū caro factū vna volūtate cum patre loquereē. Sequitur: Letabor ⁊ diuidam sicimā. Significationes oium istorū nominuz sollicite debemus exquirere: qm̄ occultarū rerum reuelare nobis probātur arcana. Sicima: interpretantur humeri. Humeri aūt: significāt opa gbus annitētibus atqz gubernātibus solemus aliqd manib⁹ operari. Sensus ergo talis est: Post resurrectionē suam letaturū se dicit: qm̄ operā. i. gratiaz suā Apostolis ⁊ fidelibus diuisit: qui passionis ipsius ⁊ predicationis gloriā sunt secuti. Addidit: Et cōuallē tabernaculorum metibor. Cōuallē: significat humilitatē. Tabernaculozum: ecclesiarū dicit: quarū spāliter sanctissimam ꝓstat esse virtutē. Hāc ergo humilitatē metitus est dñs: qm̄ vnicuiqz fideliū ꝓut voluit carismatum dona distribuit: sicut dicit Apl's: Unicuiqz autē nr̄m data est gra fm mensuram donationis Christi.

Ephs. 4.

[†Meus est galaad: ⁊ me⁹ †manasses: ⁊ effraim †fortitudo capitis mei. Juda rex meus.] Galaad: latina lingua dicit trāsmigratio: que reuera dñi est: qm̄ gentes ipsi⁹ vocatione cōpūcte: ad eum feliciter emigrarunt. Manasses interpretat obliuio: quo vbo significat ppl's iudeoꝝ: qui oblitus bñficia diuina: Christū dñm sacrilega pſumptione crucifixit: postea tm̄ eius miseratione ad ipsi⁹ religionez culturāqz remeauit. Sic vtrūqz populū: noūz istoꝝ cōmemoratione suum esse testat. Sequitur: Et effraim fortitudo capitis mei: iuda rex me⁹. Istud de sua passione locutus est. Effrē: fructificatio dicit. Significat enī coronaz spineā: quā supra caput ipositā in sua passione suscepit. Dec fertilis vltra oēs fructus fuit: vt totū munduz illa humilitate lucrareē. Judā vo regē iuste suuz dixit: qz de eius origine carnis ꝓpagatione descendit.

Alt. exultabo
Alt. dimetiar
Alt. est
Alt. susceptio

[Moab †olla spei mee. In idumeā extendā calciamentū meū: mihi †allophili subditi sunt.] Moab: sicut Hieronymo placet: significat ex pre: qō est sine patre. Uñ diabolū vult intelligi qui malis opationibus deū nō habet prez: sed iustū iudicē. Iste ergo olle cōparat que carnes susceptas decogt ⁊ in quādaz suauitatē feruido vapore pducit. Sic ille sibi traditos icessabili ꝓsumatione castigat: eosq3 nolēs in humilitatē ꝓfessionis assidua iesecutione pducit. Ergo more humanitatis: dñs dicit de diaboli psecutione spem sibi eē: qz multi q̄s ille festinat affligē: cōuersi nitunt ad dñi bñficia remeare. Sequtur: In idumeā extēdā calciamētū meū. Idumea: terrena significatur: ⁊ sāguinea: que dñs per euāgely pdicationē possesurū se eē significat. Calciamētū enī i gnq̄gesimo nono psalmo: euāgeliū dixim⁹ significari: qō dñs vsqz ad boies terrenos extēdēs: legē suā mūdū vniuli pdicatione cōpleuit. Adiecit: Mihi allophili subditi sunt. Allophili: alienigene iterprantur. Significat aūt populū christianū: qui de diuersis gētib⁹ ipsi⁹ miseratione collect⁹ est. Subditos enī qō dicit: futuros fideles eē testat. [Quis deducet me in ciuitatē munitā: †aut qs deducet me vsqz in idumeā?] A pte humanitatis aptissima iterrogatio ꝓmittit: vt ꝓsequēs rñsio subsequat. Negat enīz hoīum se solatio pduci posse: vbi ipse ad liberandos fideles suos desiderat puenire. Ipsa enī nā hoc bum ilr dicit: que ait: Deus de⁹ me⁹ respice in me: q̄re me dereliqsti. Ipsa que dixit: Qui misit me maior me est. Ad postremum que ait: Pater si fieri pōt trāseat a me calix iste. Ab ipsa enī parte: totuz humiliter accipit: vt hō de⁹ pfectissimus sentiat. Ciuitas munita: forte significat ifernū: quā nulla humana vis potuit aperire: nisi qui portas ei⁹ cognoscit ifregisse. Uñ in pcedēti psalmo dictuz est: Quia ꝓtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit. Urbs ad suscipiēdū patēs: ad dimittendū clausa ꝓsistēs: que tūc munitionis sue legē pdidit: qm̄ eā gētium redēptor itrauit. Nā portas in malo ⁊ in bono poni: psalm⁹ xz⁹ testatur: qui ait: Tollite portas pncipis vestri: ⁊ eleuamini porte eternales. Idumeaz: diximus: terrena significare: ad que dñs post resurrectionē venit: qm̄ inestimabili glia patefacta vniuersis gētib⁹ oipotēs inotuit regnator. Ipso enī modo ⁊ ista petit fieri: sicut illa que supius dixit. [Nōne tu de⁹ qui repulisti nos: ⁊ nō †egredieris deus in vturibus nr̄is.] Secuta est illa quā in supior vsu suspenderat absoluta ꝓfessio: qm̄ hec que in resurrectione facta sunt: a sola potuerūt deitate cōpleri. Quis enīz claustrū mortis ifrīgeret: qs ianuas munite ciuitatis apiret: nisi ipse dñs Christus: qui ꝓtra ordinē humane nature tertia die surrexit a mortuis: ⁊ gloriaz sue maiestatis ostēdit. Et ituere subtiliter: quia supior singulari numero pcurrit: hic autē plural'r perhibet se repulsum: vt caput cuz membris suis talia dicere sentiatur. Repulisti nos: significat esse dilatū eum: qz ⁊ ipsum ad glorificationem suā constat esse dilatum: cum in hac vita morataretur: ⁊ oium fideliuz bodieqz gloria suspēditur: donec ad resurrectionis premiū veniatur. Sequtur: Et nō egredieris deus in virtutibus nostris. Tempus illud significat: quando tētus ⁊ traditus est a turba iudeorum: quando flagellis cesus a preside dementiū iudeorum sputa sustinuit.

Alt. lebes
Alt. alienigene amici facti
INTER

Alt. exibis

Pōs. 21.
Joā. 14.
Matth. 26.
Pōs. 25.

Tunc enim si voluisset diuinitas ista repellere:oīs aduersitas cōfracta cecidisset.Sed distulit miraculum sue potestatis ostēdere:vt dispēsatū ordinē ꝓficue passionis ipleret.Doc ⁊ fidelibus vsu ꝓuenit:cū ad probationē suā diuersis cladibus affligant̄. [Da nobis auxilium de tribulatione: ⁊ vana salus hoīs.]

Alt. quia

Dic cum mēbris suis dñi clamat humanitas: vt de tribulationibus isti⁹ mūdi resurrectionis securitas cōcedatur:quatenus tādē aliqui tēpestas huius seculi cōquiescat. Non enim auxilium petit de delitys:sed de tribulatione:vñ hoībus per diuinā clementiā notuit ꝓuenire remedia.Et ne in potestatib⁹ mūdi spes vlla remaneret:adiecit:Et vana salus hoīs: q̄ reuera infirma talis est ⁊ caduca ꝓsumptio.[In deo faciemus virtutē:⁊ ipse ad nihilū deducet ⁊ tribulantes nos.] Hec ⁊ dñi saluatoris:⁊ cūctor̄ fidelium vox est: q̄m spūalibus atq̄ carnalibus inimicis efficaciter diuinis vtutibus obniat̄.Audiāt quoq̄ hūc psalmum:qui carnē dñi dicūt ⁊ diuinitatē vnius esse nature:Quos merito celestis orator Ambrosius in libro de incarnatione dñi increpat dicēs:Que tantus sacrilegiū infernā vomuerūt:Iā tolerabiliores sunt arriani:quorū per istos perfidie ipsius robur adolescit:vt maiore cōtentione asserāt patrē ⁊ filiū ⁊ spiritum sanctū vnius nō esse substātie:q̄ isti diuinitatem dñi ⁊ carnē substātie vnius dicere tētauerunt:⁊ cetera que locus ipse noscitur continere mirabilis. Quapropter intelligāt illis se scelestiores potissimū dictos:quos a se vniuersalis ecclia reddit extraneos. Non imerito:Nā cū verbū caro factum:Christi nomen acceperit:aliudq̄ sit verbus:aliud caro: in vna natura positus:sicut ipsi volūt:dici Christus:nō pōt inueniri nequior pfidia:nisi fallor:cūctis heresibus. Nā cū diuerse particulatim tāgant maiestatis iniuriam:hec sola ꝑdolor ausa est presumere:vñ ⁊ ipsū nomē fidei nostre nitat̄ funditus abrogare.Sciēdū sane hūc psalmū sextū esse ex his:quos de duab⁹ naturis locuturos esse prediximus. Conclusio.

Alt. inimicos nostros

Quam bene sibi copulantur que ad salutē operandā generis humani ab vno fonte descēdūt.Quis enim nō mirer in supioribus diuersisq̄ psalmis dictū:q̄ hic in tantā ꝓueniēt iam ꝑbat̄ esse ꝑductū:Sic ⁊ ipse Dauid i paralipomenon:psalmorum partib⁹ adunatis:hoc est cētesimiquarti ⁊ nonagesimignti:⁊ cētesimi quinti:spiritu scō repletus ānarcā federis laudes dñi magnis exultationib⁹ ꝓsonauit:vt tanq̄ ex diuersis aromatib⁹ suaue incēsum fieret:q̄ ad conspectū dñi feliciter ꝓueniret.Sine difficultate quippe ꝓiūgitur:q̄ sibi nullaten⁹ repugnare mōstrat̄.Quapropter ⁊ hūc psalmum ex alys ideo credimus esse formatū:vt aīa esuriēs sapor̄ diuersitatibus pasta recreet̄.Unde ⁊ hodieq̄ de partib⁹ psalmorum aliqd cantorib⁹ cōpaginare arbitror esse ꝑmissum.Nā ⁊ hoc huic loco ꝓuenire diiudico:q̄ operatio dñica ex duobus populis vnā facit ecclesiam.

Explicit expositio in psalmum.107ᵐ.

¶ In finem Psalmus Dauid. CVIII.

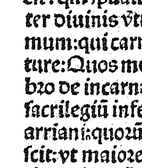

Eus laudē meā ne tacueris:q̄ os peccatoris ⁊ os dolosi super me apertum est.Locuti sunt aduersum me lingua dolosa:⁊ sermonibus odij circundederunt me ⁊ expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi:ego autē orabā.Et posuerūt aduersū me mala pro bonis:⁊ odium pro dilectione mea. Cōstitue sup eū peccatorem: ⁊ diabolus stet a dextris eius.Cū iudicat̄ exeat cōdemnatus:⁊ oro eius fiat in peccatum.Fiāt dies eius pauci:⁊ episcopatū eius accipiat alter.Fiāt filij eius orphani:⁊ vxor eius vidua. Nutātes trāsferantur filij eius ⁊ mēdicent:eijciātur de habitationib⁹ suis.Scrutetur fenerator oēm substātiā eius:⁊ diripiāt alieni labores ei⁹. Nō sit illi adiutor:nec sit qui misereat̄ pupillis eius.Fiāt nati eius in interitū:in generatione vna deleat̄ nomen eius.In memoriam redeat iniquitas patrū eius in cōspectu domini:⁊ peccatum matris eius non deleatur.Fiāt cōtra dñm semper ⁊ dispereat de terra memoria eorum:pro eo q̄ non est recordatus facere misericordiam. Et persecutus est hominē inopē ⁊ mendicum:⁊ cōpunctum corde mortificare.Et dilexit maledictionē ⁊ veniet ei: ⁊ noluit benedictionē ⁊ elōgabit̄ ab eo.Et induit maledictionē sicut vestimētū:⁊ itrauit sicut aq̄ in interiora eius:⁊ sicut oleū in ossib⁹ eius. Fiat ei sicut vestimentū quo operit̄:⁊ sicut zona qua semp ꝑcingit̄.Hoc op⁹ eor̄ qui detrahūt mihi apud dñm:⁊ qui loquunt̄ mala aduersus aīam meā.Et tu dñe fac mecum pp nomē tuū: q̄ suauis est misericordia tua. Libera me q̄ egenus ⁊ pauper sum ego:⁊ cor meū cōturbatū est intra me. Sicut vmbra cū declinat ablatus sum:⁊ excussus sum sicut locuste.Genua mea infirmata sūt a ieiunio:⁊ caro mea imutata est pp oleū. Et ego factus sum opprobrium illis:viderunt me ⁊ mouerūt capita sua.Adiuua me dñe deus meus:saluum me fac ꝑpter misericordiam tuā.Et sciāt q̄ man⁹ tua hec:⁊ tu dñe fecisti eā.Maledicent illi ⁊ tu bñdices:qui insurgūt in me ꝓfundātur seruus aūt tuus letabitur.Induātur qui detrahūt mihi pudore:⁊ operiantur sicut diploide confusione sua. Confitebor dño nimis in ore meo: ⁊ in medio multorū laudabo eū.Quia astitit a dextris pauperis:vt saluā faceret a persequentibus animam meam.

Itulus iste psalmi precedētiū verborum expositione iam notus est:⁊ ideo referēdus est ad regē supernum:q̄m omnes sermones ipsius tendunt ad dñm Christū. Ipse enim in hoc psalmo locuturus est iniquitatem iude vel populi iudaici: ⁊ passionis sue

sacramēta

sacramenta predicens. Diuisio.

Et totum quidem textū:sicut dictum est: loquit̄ dñs Christus.Prima parte iudeos increpat:qui mala pro bonis creatori suo reddere maluerunt.Secunda:Iude traditoris ⁊ perfidi populi narrat̄ iniquitas:⁊ que illis erunt pro tanta detestatione ventura predicuntur.Tertia:per id quod homo est:vt liberatus periculo passionis:cito resurrectionis gloriam cōsequatur. Expositio.

Eus laudē meam ne tacueris:q̄ os peccatoris ⁊ os dolosi super me apertum est. Locuti sunt aduersum me:lingua dolosa.] Dñs saluator petit per id q̄ formam serui est dignatus assumere: vt laudem eius resurrectionis fideli non faciat pater:qui ex carnis humilitatē indeor̄ erat connitia dura passurus. Hoc est enim:Laudem meā ne taceas:id est: ne taceri facias.Est enim decora diuersitas: vt q̄m inimici mendacia loquebant̄:contra eos toto orbe veritatis testimonia canerent̄.Sic enim illos per gloriā sue resurrectionis cōuinci desiderat:vt reatum ꝓprie peruersitatis agnoscant:⁊ celerius recurrāt ad remedia ꝓfessionis:ne in eternum perire debeant ꝓtumaces.

SCHE

Que figura dicit̄ Synchrisis: id est:collatio:que fit quādo cōparatione quadā iustior̄ causam nostram q̄ aduersarij demōstram⁹. Sed ista laus certa erat: q̄ de veritate manabat. Sermo aūt ille falsissimus cognoscebat̄ esse:qui de ore dolosi ⁊ pfidi ꝑbabatur exire. Nā quēadmodū pōt dici verē:q̄ ipsi veritati docet̄ aduersum:Apertū itaq̄ os:contumelias designat.quas ꝓtulit a iudeis.Sed hic singularē numerum ideo ponit:q̄ sicut sepe dictū est:populū vtroq̄ modo appellari fas est. Nā ⁊ nomine vnus audiāt: intellectu tamē plurimi esse noscunt̄.Sequit̄:Locuti sunt aduersum me lingua dolosa.Locuti sunt igit̄ lingua dolosa:q̄ sanctā dñi simplicitatē: verbis captiosissimis appetebant dicētes: Licet tributum dare Cesari?Et illud:Magister scim⁹ q̄ verax es.Hec enim verba subdola cogitatione ꝓferebāt. [Et sermonibus odij circūdederūt me:⁊ expugnauerūt me gratis.] Dicendo:Sermonibus odij circūdederunt me:tēpus illud significat q̄m iniqua ꝓspiratione Pilato dixerunt: Crucifige crucifige. Nam sermones vtiq̄ odior̄ nō veritatis fuerūt:qui mortē imaculati expetere videbant̄.Circūdederūt aūt:ī sanā significat multitudinē:que quaquauersum verba nequissima ꝓsonabat.Expugnauerūt aūt gratis:q̄m ante ꝑfidē innocētis sanguinē falsis accusationibus impetebāt.Gratis vo dixit:q̄ factū eor̄ nullum illis potuit afferre cōpēdiū:sed magis detestabilē pullulauit interitū.Nā sicut iusti gratis amāt dñm:cū eum ꝑpter se tm̄ diligūt:nō ꝑpter aliqō temporale beneficium querunt:Ita impij gratis execrant̄:quia causam iusti odij reperire nō possunt:sicut ⁊ in 68° psalmo dictum est:Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderūt me gratis.[Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi:ego aūt orabā. ⁊ Posuerunt aduersum me mala pro bonis:⁊ odiū pro dilectione mea.] In his duobus versib⁹:faciēda est rex̄ positar̄ distincta separatio:vt ea que occulte dicta sunt manifestius intescāt.Tribus igit̄ modis peccatū omne ꝓtrahitur. Primus delictor̄ gradus est:non reddere bona pro bonis.Secūdus reddere mala pro malis. Tertium extremū est vitior̄:tribuere mala pro bonis. Cōtra: tali numero laudabilia pagunt̄:impēdere bona pro bonis.Secūdo:malū pro malo nō reddere. Tertio: pfectissimū virtutis genⁿ est:bonū pro malo tribuere. Et nota:q̄m sicut iudei extremā illā vitiosissimam partē facere decreuerūt:vt cū diligere debuissent:nā odia iniqua ꝓfilirēt:ita dñs sūmū illud bonū perfecta pietate restituit:vt in cruce positus pro illis oraret:qui cum decreuerūt impia voluntate trucidare.

Ps. 108.

Alt. Et

[Cōstitue sup eū peccatorē:⁊ diabolus stet a dextris eius.] Venit ad secūdā partē:in qua primū de Iuda malor̄ omniū capace multa dictur⁹ est. Deinde plurali numero miscet ⁊ ipios iudeos:qui filij ipsi⁹ imitatione sceleris extiterūt. Quapropter certissim⁹ futuror̄ ꝑdicit supra Iudā traditorē ꝓstituēdū esse diabolū:qui merito peccator dicit̄:q̄m delictū traditionis ab ipso sūpsit initiū. Et ne forsitan dubitares de quo diceret̄:adiectum est: Et diabolus stet a dextris eius:scilicet q̄ nulla meruit ꝓfessione saluari:sed desperatione malor̄ laqueo prefocatus occubuit. Nec potuit dexterā habere liberā:qui tota sinistre partis scelera sapiebat.Sic enī vnusq̄sq̄ facere significat̄: q̄lis est ille qui eius dexterā tenet:vt est illud in malo:Dextera eor̄ dextera iniquitatis. In bono:Prouidebā dñm in ꝓspectu meo semp:q̄m a dextris est mihi.Quapropter his significationibus:totius vite nostre qualitas indicatur.[Cum iudicatur exeat condemnatus:⁊ oratio eius fiat in peccatis.] Hoc dicit̄ de futuro iudicio:q̄m peccatores iustissima ꝓnuntiatione damnant̄:vt est illud euāgelij: Discedite a me maledicti in ignem eternū:qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius.Et ꝓsidera q̄ dixit:Exeat: scilicet de ꝓgregatione iustor̄:vnde oīs qui egreditur impior̄ partibus aggregat̄.Oratio vo eius quam inter alios aplos suscepat peragēdū:in grauissimū illi peccatum ꝑbat̄ esse ꝓversa:q̄m ibi ꝓtinet̄:Et dimitte nobis debita nr̄a:sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris. Sed q̄d ille debentibus dimitteret: qui beneficior̄ omniū tradebat auctorē? Merito ergo in peccatum illi ꝓversa est sancta oratio:qui detestabili peccauit exēplo.[Fiāt dies eius pauci:⁊ episcopatū eius accipiat alter.] Sic dicit paucos dies Iude fieri debere: q̄si lōga etas eius per crudelissimū peccatū imiuta esse videat̄:sicut ⁊ alibi dixit:Viri sanguinū ⁊ dolosi nō dimidiabūt dies suos.Sed hoc fieri merito videt̄:cū iuniores senioribus cōparant̄.Nam cū aliq̄ centis annis viuāt:dimidiata illor̄ etas ꝓspicitur qui nec quinquaginta vixerūt. Sic ⁊ Iude apostolatus: pauci dies facti sunt:q̄m aliq̄ post ipsum apli custodita ita dñi volūtate mānserūt:vt ne numerus ille sacratissimus aplor̄ Iuda mortuo rūperet̄.Iam tūc ꝑdictus est in eius loco alter fieri:vt duodenarius calculus custodita itegritate ꝓstaret.Episcopat⁹ aūt summus in ecclesia gradus est.Episcopus dicet̄ supinspector:eo q̄ dñi gregē ipsū gratia suffragāte q̄si pastor cautissimus alta sede custodiat:sicut Ezechiel ꝑphēta dicit:Speculatorē te posui domui israel.Et nota q̄ in veteri testamēto hic primū hoc nomē positum est.Cuius rei virtutē aplus euidēter insinuat dicēs: Qui episcopatū desiderat bonum opus desiderat.Quapropter nomē istud nō tam honoris est:q̄m laboris.Nā qui alios speculādos suscipit:se iugi debet excubatione ꝓspicere:vt nō illi ꝓtingat q̄d dicit aplus: Ne alys ꝑdicans:ipse reprobus efficiar. Illudq̄ me minisse nos ꝓuenit:in actibus aposto lor̄ euidētissime declaratū:hūc versum de Iuda esse ꝓscriptū. Ait

Ezech. 3.

1. Timoth. 3.

1. Cor. 9.

Lassio.

Matth. 25.

Ibidem. 6.

Ps. 54.

Matth. 22.

Ibidem

Luc. 23.

Ps. 69.

Act.i. enim Petrus: Viri fratres oportet implere scriptura quā pdixit spiritus sanctus per os Dauid de Juda: qui fuit dux eorū qui cōprehēderūt Jesum. Et paulo post sequit: Scriptū est enim in libro psalmorū: Fiat habitatio eius deserta: & nō sit qui inhabitet in ea: & episcopatū eius accipiat alter: vt nulli dubiū sit de ipso hoc omnimodis sentiendū. Sic istū psalmū de passione dñi & euāgelicis verbis & Petri apostoli attestatione cognoscimus esse ppheratū. In hoc aūt versu figura
SCHE est intelligēda Ephexeresis: que latine dicit exceptio: quā Judas ab honore episcopatus: id est: apostolatus excipit. [Fiāt filij eius orphani: & vxor eius vidua.] Quis alibi non legat Judam vxorē habuisse vel filios: tamē ex ista ppheria eū maritus patrēq; fuisse datur intelligi. Illo enī accūbente: affectibus eius sine dubio talia prigerūt: vt vidua fieret vxor relicta: & filij orphani cū patre caruissent. Quod si ad spiritualē sensum velis referre: filij possunt itelligi qui eū in illa traditione secuti sūt: vxor voluntas que nobis tanq̄ piunx semp adiūcta est: de qua filios parimus:
Al. Mutantes trāsferātur cū opas nras q̄si quodā ventre generamus. [†Commoti amoueant filij eius & mendicēt: eyciantur de habitationibus suis.] Ad vtrūq; qd dictum est poterit pinere: siue ad carnales filios: siue ad operas nostras. Cōmoti: significat violēter expulsi: vt hoc graiter doleāt qd patiunt inuiti. Mendicēt: bonaq; rerū indigētiā significat: vt oīb̄ pateat nullā eos opes habuisse rationis qui talia sūt secuti. Eyciunt vo de habitationibus suis: quādo de pgregatione dominici populi reddunt alieni: vbi nō mēte sed trā corpore prius habitasse videbant.
Al. nō habet [Scrutetur fenerator eius & diripiāt alieni substātiā eius: & diripiāt alieni loēs labores eius.] Per cōparationes factas versus iste declarādus est: vt totius nobis pfusionis remoueat obscuritas. Debitor: quādo ad psoluēdū idoneus non est: fenerator eius a iudice pcepta fiducia: ingredit domum obnoxij sui: & oīa quecūq; habere potest diripit: & satisfacit sibi pro pecunia mutuata: sic & diabolus q̄ peccata hominibus multa pgregauerit: & in eis obstinata voluntate pstiterint: accipit potestatē vt obnoxij sui substātiam diripiat: & pro libito suo de humana sibi laceratione satisfaciat. Hoc nūc optat Jude: vt datus in potestatem diaboli: bonis oībus eruudetur. Alieni quoq; sunt spiritus immūdi: quibus diabolus tanq̄ mācipys imperat ad nocendum. Et bene dicti sunt alieni: qui a regno dñi probant extranei. Isti labores diripiūt: mandata dñi trāsgredientiū: dū eos bonis omnibus priuauerint pcepta licētia. [Non sit illi adiutor: nec sit qui misereatur pupillis eius.] Quā & boni viri diaboli quidem tentatione pulsantur: sed dñm adiutorem habere nō desinūt: vt ab imminenti periculo liberent: malos dicit tali adiutorio deserendos: vt remaneat iniquitas desperata cui subtrahit
ETY saluberrima medicina. Pupilli vo dicti sunt: q̄si pusilli: qui paruitate etatis ad regendū se pbant infirmi: Unde & pupilla oculo dicta est: qr omnino in corpore nostro videt exigua. [Fiant nati eius in interitu: in vna generatione deleat nomen eius.] Eos dē natos dicit: quos superius pupillos ait: Et q̄ā solent aliqui peccatorū genus ppagare longinquum: ipsam quoq; spem illis posteritatis abscidit: ne quo se bono mentes pessime psolent. Siue magis vna generatio illa dicēda est: quādo noscimur in peccatis. Et ideo petit vt ad secūdam: id est: regenerationis non pueniant: qui tamē in pdestinatione repulsi sunt: vt in prima peccatorū suorū fece dispereant: nec secūde natiuitatis beneficio laqueum mortis euadāt. Sed hec & his similia de illis dicunt qui in dñi iudicatione damnādi sunt. [In memoriā redeat iniquitas patrū eius in pspectu dñi: & peccatū matris eius nō deleat.] Per tropologiā dicit: in memoria dñi peccata redire maiorū: vt & nouis delictis nefarius Juda & parentū erroribus torqueat. Priscorū enim peccatis: sicut sepe diximus ita quis reus est: q̄ eorū sceleribus sequacissimus iuenit. In pspectu dñi: id est: in disceptatione iudicij: q̄ā dū peccata dñs respicit: auctores eorū sine dubitatione pcellit. Inde & ppheta clamat: Auerte facē tuā a peccatis meis. Peccatum vo matris eius est synagoge nota pterunitas: vt & pphetas occideret: nec ab ipsis demonū sacrificys abstineret. Sacrilegi enim Jude traditoris illā partē dicit esse genitricē: non que viros sanctos ptulit: sed que innocētiū sanguinē fudit. [Fiant pstra dñs semper: & dispereat de terra memoria eorū.] Nūc plurale numerū ponit: qr iudeos mauult pstumaces itelligi. Nam sicut in vno sancto: multos beatos aduertimus: vt est illud: Tu es petrus & sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā: sic itē in vno pessimo multi detestabiles pinent. Petrus enim gerit ecclesie typū: Juda vo damnāde babylonie portat imaginē. Unde merito post eum de perfidis dicit: qr ipsum scelerati malis facinoribus subsequuntur. Sūt ergo peccatores contra dñm semper: quādo a regno eius alienati in gehenne pstrarietatē: iustitia faciente mittēdi sūt. Nam cum dñs sit eterna beatitudo: cōtra ipsum fieri bene dicit: qui perenni vltione damnatur. Disperit aūt de terra viuentiū: qui in beata patria nō videt. Nec in cōmemorationē veniū t: quādo nullā vlterius misericordiā psequunt. Illos enī dicimur memorari: quibus sumus aliqua pstaturi. [Pro eo qd nō est recordatus facere misericordiā.] Dicit iustissime vltionis causam: q̄ā pietatem non potest inuenire qui eā alijs pempsit ipendere: sicut scriptū est: Beati misericordes quoniam ipsis miserebit deus. Sed q̄uis ad singularē numerū reuersus sit: adhuc tamē intelligere debemus populū iudeorū qui misericordiā non fecit aplis vel fidelibus christi: q̄ā eos post passionē dñi iniqua psecutione vexauit: qr istud de Juda non potest intelligi: q̄ā ante crucifixionē dñi de hac luce trāsiuit: & affligere non potuit fideles eius: qr tēpus eos nō habuit psequēdi. [Et psecutus est hominem †pauperē & mēdicū: & cōpunctū corde †mortī tradidit.] Et istud adhuc de iudeo est pplo sentiendū: qui & christū & discipulos eius nefanda psumptione trucidauit. Persequi plerūq; facit boies: aut diuitiarum ambitus: aut supbie odiosa iactantia. Pauperes vo & mēdicū insequi sola seuitia est: cuius nec bono querit: nec abūdātia facultatis ambit. More aūt suo a natura humanitatis assumpte: pauperē se dñs & mēdicū esse cōmemorat. Mēdicus de nostro: diues de suo: sicut dicit apls: Qui ppter nos pauper factus est cum esset diues: vt illius inopia nos diuites essemus. Cōpunctū vo: de ipso capite dici posse nō arbitror: qr tale nō occurrit exēplū: sed magis cōpunctū ad peccatorē estimo referēdum: qui delictorū recordatione cōpungit: vt ad satisfactionē redire mereat. Qd̄ in numeris locis scriptura testatur. Necessarie itaq; de mēbris accipiēdū est: qr christus dñs peccata nō habuit. Populus enim iudeorū cōpunctos corde psecutus est: sicut de beato Stephano vel Paulo aplo pstat

Matth.16.

Matth.5.

Al. inopem
Al. mouere care

2. Cor.8.

effectū.

effectū. [Et dilexit maledictionem & veniet ei: & noluit benedictionē & †plōgabit ab eo.] Adhuc de pfido populo dicit: qr dilexit maledictionē: tūc scilicet quādo ait: Sanguis huius super nos & sup filios nostros. Quod ei puenisse manifestū est: qui pstra dñm impia volūtate durati sunt. Noluit aūt benedictionē pdictus populus: quādo a ceco illuminato iterrogatus est: Nunquid & vos vultis discipuli eius fieri? Ait illi q̄si maledicto acerrimo puocati respōderūt: Tu sis discipulus eius: nos aūt Moysi discipuli sumus. Quo dicto plōgata est ab eis benedictio: q̄ā illis relictis: venit ad gētiū fidē: sicut dicit aplus: Vobis qdem oportebat loqui verbū dei: sed qr repulistis illud: & idignos vos iudicastis eterne vite: ecce puertimur ad gētes. [Et induit maledictionē sicut vestimētum: & intrauit sicut aqua in interiora eius: & sicut oleum in ossibus eius.] Subtiliter intuēdū est: quē admodū peccati ipsius q̄litas gbusdā dictionibus indicē. Primo induit se pdictus populus maledictione sicut vestimentū: q̄ā instigante diabolo pensum pbuit vt dñm Pōtio Pilato tradere maluisset. Ibi enī quodāmodo more vestis iduit: est: vbi tali volūtate noscit inuolut. Secūdo itrauit maledictio in interiora eius sicut aqua: q̄ā deliberauit facē qd̄ ei fuerat iniquissima inspiratione suggestū. Aqua enim q̄ā visceribus vitiosis recipitur semper ingredit ad nocēdū. Tertio influxit iniquitas sicut oleū in ossibus eius: q̄ā effectum rei inaudita peruersitate cōpleuit: vt iam non interiora carnis: sed etiam ipsa ossa penetrasse videret. Dicendo enim: Oleum: significat delectationē facinoris: quod sic corpus nostrū molliter ingredit: vt nos quadam iocūditate pmulceat. Qd̄ pstat malis mentibus accidere: quādo in scelere suo aliqua delectatione gloriant. [Fiat ei sicut vestimentum quo †operietur: & sicut çona qua semp pcingit.] Adhuc in ipsis comparationibus perseuerat: vt hoc peccatū quo ille inuolui maluit: similitudine vestis alterius indicetur. Supra enim dixit: Induit: quod ptinet ad tunicam: nunc dicit: Operietur: quod videtur pallio conuenire: vt geminata vestis ingentiū significet onera peccatorū. Sequit: Et sicut çona qua semper precingit. Zona hic: non illa muliebris accipienda est: sed istud baltheū quo nostros lumbos accingimus: sicut in euāgelio de Joanne: de Helia vo in regum volumine legit: Et çona pellicea circa lumbos eius. Hoc enim nomen vtraq; significatione dotatum est: qua similitudine dicit sic peccatis illigātibus fuisse pstrictum: vt nunq̄ suis oneribus exuere obstinationis pregrauatus pfidia. O felix populus: q̄ā male vestitus est. Iste vestes sunt: que peccatores ardere faciunt nō calere: que in flāmā mittunt nō a frigoris necessitate defendunt. [Hoc opus eorū qui detrahunt mihi apud dñm: & qui loquunt mala aduersus animā meā.] Nunc versum pstra omnes qdē perfidos debemus accipere: sed tamē specialiter duas hereses videt impetere. Apud deum patrē detrahūt arriani: quādo ei filiū minorē esse testant: & impudenter inferiorē dicunt quē creatorē omniū communiter pfitent. Apollinariste quoq; loquunt mala aduersus animā domini: cū dicūt deitatē eius solam carnē hominis sumpsisse non animā: nec tot exēplis perfidia ipsorū superata discedit. Quapropter nō solū cōtra istos: sed cōtra oēs hereticos superius dicta bene intelligūtur: qui portionē in regno domini non
Al. non habent babebunt. [Et tu dñe dñe fac mecū †misericordias

Al. elongatur
Matth.27.
Joā.9.
Act.13.
Al. operitur
Matth.5.
4. Reg.1.
Al. non habent

ppter nomen tuū: qr suauis est misericordia tua. Libera me.] Ueniit ad tertiā narrationē: in qua precat a parte qua passus est: vt gloriam resurrectionis accelerет: & inimici eius pfusionis eius dedecore vestiantur. Dum dicit: Et tu dñe: subiungit superioribus dictis: hoc est si Juda tradidit: si iudeus crucifixit: & tu fac misericordiā: vt cōtra illa que facta sūt resurrectio gloriosa pueniat. Siue filius ad patrem dicit: Et tu fac: vt virtutē sue cooperationis ostendat. Dia enim que fecit pater operatur & filius: sicut ipse dicit: Omnia que pater facit: hec & filius similiter facit: & sicut habet pater vitam in semetipso: sic dedit & filio habere vitam in semetipso: vt omnes honorificent filium sicut honorificant patrem. Domine dñe: dum repetit: affectū suauissime precationis ostendit. Que figura dicit Epiçeusis: quoniā in vno versu sermones sine aliqua interpositione gemiuauit. Propter nomē tuū: vt eius cultura toto orbe dilatetur. Ubi magna clementia diuinitatis asserit: qr nullis humanis meritis potuit pingere: vt natura mortalis tam in gentibus eleuata pbet esse miraculis. Misericordiam vo dicit: qr carnem est dignatus assumere: per quam humano generi auctor pysinus subueniret. Sequitur: Libera me: a passione seuissima vtiq; iudeorum.
Joā.5.
SCHE
Al. Quia
Al. intra
DOG
[†Quoniā egenus & pauper ego sum: & cor meum cōturbatū est †in me.] Egenū se dicit & pauperē humilitate carnis: sicut superius pstat expositum. Audiant pauperes: audiant egentes: & gloriosum sibi cognoscāt esse quod dicit Christus. Cor veniq; eius potuit conturbari: cuius caro pro nobis cognoscebat extingui: sicut ipse vicina passione pfessus est. Tristis est anima mea vsq; ad mortē. Que omnia salutari dispositione narrant: vt ppter hereticos & perfecta natura hominis in Christo dño valeat ostendi: & nos quemadmodū supplicemus possimus edoceri. [Sicut umbra cū declinat ablatus sum: excussus sum sicut locusta.] Hic facilitatē psecutionis ostēdit: qr tāta celeritate de medio discipulorū raptus est a turba iudeorū: quanta solet velocitate umbra noctis solis lumine veniēte discedere. Excussus est aūt sicut locusta: dum psecutionibus crebris loca videbat mutare diuersa: scilicet quando de Nazareth venit ad Capharnaum: de Capharnaū in Bethsaida: de Bethsaida in Hierusalē: que loca pspiciēdo magis peccatoribus circumbat: ne scelus suū populus psecutor ipleret. Locusta enim manus apprehendētis euitans quibusdā saltibus euolat: Cui se & ppter paruitatem comparat: & ppter celeritatē discessionis associat: qd̄ humilitati esse nō potest iudeorū: que se etiā vermibus comparauit dicendo: Ego aūt sum vermis & nō homo. [Genua mea infirmata sunt †pre ieiunio: & caro mea immutata est ppter oleum.] Dum euangelio teste doceatur 40ta diebus: & 40ta noctibus Christus dñs ieiunasse: genua tamē eius infirmata esse nō legimus: sed tm esurisse declaratur. Unde si hanc esuriē ad genua referas: id est: corporis stabilitatē: gbus semp insistimus: potest pgruenter aptari minus ue. Si hoc scrupulum mouet: melius genua ad ipsius mēbra referant: que reuera infirmata sunt: quādo apostoli eius passione dispersi sunt. Quid enim plus esse potuit infirmius: q̄ā vt Petrus negaret: & reliqua fidelium turba latuisset: Sequit: Et caro mea immutata est ppter oleū. Oleum hic: significat gratiā diuinā: sicut in 44to psalmo de ipso iam dictum est: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre psortibus tuis. Ipsa est enī

Matth.26.
Ps. 11.
Al. a
Matth.4.
Ps. 44.

gratia:que carnis infirmitatem in immortalitatis gloriaz cõmutauit.Quod etiã mẽbris Christi bauid im
probe videt aptari.[Et ego factus sum opprobrium
illis:viderũt me ⁊ mouerũt capita sua.] Illa tangit
que plebs erat iudeorũ sub detractione dictura:sicut
Matth.12. ait in euangelio:In Beelçebub principe demoniorũ
Luc.4. eycit demonia.Et alio loco: Nõne hic est filius Jo
Matth.27. seph fabri:Et iterũ dicunt:Vah qui destruit templũ
dei:⁊ in triduum reedificat illud:⁊ cetera que insanis
quidẽ mentibus videbãtur opprobria:sed ipsa fue
runt que nobis ꝓbata sunt ꝓferre medicinã.Moue
rũt aũt capita:ad ꝓsuetudinẽ ptinet nimis irascẽtiũ.
Nã quotiẽs furore succẽdimur:turbulenta cõmotio
ne capitis cõminamur.[Adiuua me dñe deꝰ meꝰ:sal
uuz me fac ꝓpter misericordiã tuã.] Adiuuari se su
scepta deꝓcat ifirmitas.Ipse eni misericordiã petit:
qui ⁊ auxiliũ tribuit. Rogat vt homo: ꝑstat vt deꝰ:
qõ nullũ potest ꝓfũdẽ qui duas naturas in dño Chri
sto salutariter ꝓfiteť.Innumerabilia eniz talia repe
riunť:que nequeũt alia ratione cõstare.[Ut sciãt qz
manus tua hec:⁊ tu dñe fecisti eã.] Ne sibi iudaicus
populus arrogaret potestate ꝓpria persecutum dñm
saluatorẽ:per id qõ passus est dicit ad patrem: sciant
homines hanc dispensationẽ a te dñe fuisse preparatam:ne applicent stultis viribus suis:qõ tu ad salutẽ
mundi fieri magna pietate decreuisti. Ut sciãt:dicit
ꝓsecutores:qui vtiqz nesciebant. Ipso enim resurgẽ
te euidentissime cognouerũt:quia nisi dñs ꝓmisisset
fieri:nequaqz potuisset impleri.Sequitur:Quia ma
nus tua hec:id est:potestas:⁊ subaudiendũ:opata est.
[Maledicẽt illi ⁊ tu benedices:qui insurgũt in me
ꝓfundenť:seruus autez tuus letabiť.] Per figuram
SCHE Synchrisin que in huius psalmi principio posita est:
Maledicẽt illi:significat eos de quibus Matthe
Matth.27. us euãgelista dicit:Trãseuntes autẽ blasphemabãt eũ:
mouentes capita sua.Pater filiũ benedicit:cũ dicit:
Joan.12. Et clarificaui ⁊ iterũ clarificabo.Sed vide qui male
dicẽt:qui pleni sũt falsitate:qui crudeliter seuiebãt:
qui malũ pro bono reddere festinabant. Benedicit
aũt pater fons ⁊ origo veritatis:totius auctor bonita
tis ⁊ virtutũ omniũ plenitudo.Admirãdũ in vtraqz
parte ꝑconium: vt ⁊ pfidus populus maledicerẽt: ⁊
Christũ dñm gloria paterna laudaret.Addidit:Qui
insurgũt in me ꝓfundenť.Iudei sunt:qui insurrexe
runt aduersus dñm saluatorẽ:vt neci eus traderent:
qui ad eos venerat pro sua pietate saluandos.Isti cõ
fusi sunt:quãdo resurrectionis eius miracula cogno
uerũt.Sequiť:Seruus aũt tuus letabitur.Agnosca
mus que natura loquiť:que se dicit ⁊ seruũ. Nungd
Phil.2. deus potest esse cuiq̃ seruus? Sed in hoc seruus est:
Isa.42. sicut dicit aplus:qz semetipsum exinaniuit:formam
serui accipiens.Sic ⁊ Isaias propheta de Christo di
cit:Ecce seruus meus suscipiã eum:electus meus cõ
placuit sibi in illo anima mea ⁊c. Desinant ergo he
retici minorem filium in deitate sentire:quando sic
expressam auduũt humilitatẽ carnis:vt ⁊ nomẽ ei sit
Alt.pudore positũ seruitutis.[Induãtur qui detrahũt mihi ꝓ re
uerẽtia:⁊ operiant sicut diploide ꝓfusione sua.] Dic
quoniã populi interest credituri:oratio potius q̃ ma
ledictio datur. Nã qui reuerẽtia induiť:iam pene cõ
uersionis munere gratulať:vt illũ timeat deũ quez
prius hominẽ credebat esse temnendũ.Diplois: du
plex genus est pally.Petit ergo vt vtriusqz legis in
telligentia vestianť:qui nunc vtraqz pfidia faciente
nudati sunt.Confusio enim iudeorũ:est legem nõ in
telligere:que totiens saluatorem dñm precinuit ad
uenire.Siue illud genus vult exprimere:qõ solet in
puerbys dici:id est:confusionis duplici pallio vesti
anť:dum ante deũ ⁊ homines erubescant.[Confite
bor dño nimis in ore meo:⁊ in medio multorũ lauda
bo eum.] Doc diciť a parte membrorũ:quoniã post
resurrectionis manifestationem toto orbe diffusam
ipse deprecatur:⁊ ore ecclesie catholice ꝓfessio patri
competens exhibetur. In medio multorũ: vniuersa
lem designat ecclesiã:que laudes domini circũiectis
adhuc pfidis nõ desinit ꝓfiteri.Qdiu enim mũdus
agitur: ecclesia Christi maledicorũ turba precingiť.
Alt.Quia [†Qui astitit a dextris pauperis:vt saluaz faceret a
persequentibus animã meã.] Causaz dicit quare pa
tri in mẽbris suis debeat ꝓfiteri:scilicet quoniã ꝓfu
sis persecutoribus ipse saluatus est.Superius dixit:
a dextris Jude astare diabolũ:quoniã erat delictorũ
fece pollutus:sibi aũt dicit astitisse a dextris patrez:
qz peccata nõ habuit.Sic ⁊ fidelibus assistit: cũ de
licta remiserit.Sequiť:Ut saluã faceret a pseqen
tibus animã meã.Utiqz salua facta est a pseqenti
bus anima eius:quãdo pseqentorũ nequitie nulla pra
uitate ꝓsensit.Doc ⁊ ad mẽbra eius cõpetenter apta
tur:qui nesciunt pseqentorũbus cedere:cũ quis diuersis
cruciatibus affligant.Nõ eniz salua fit anima quan
do a tẽporali morte subduciť:sed quãdo ab huius se
culi carcere ꝓsperrima dissolutione liberať:sicut di
cit aplus:Cõpellor aũt ex duobus desideriũ habens Phil.1.
dissolui ⁊ esse cum Christo:multomagis melius:per
manere autẽ in carne:necessariũ ꝓpter vos.Et alibi:
Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Roma.7.
dei per Jesum Christum. Conclusio.

Quintus iste psalmus est eorũ qui pdictis re
gulis latius de domini passione locu
ti sunt:id est: vicesimusprimus: tricesimusquartus:
quinquagesimusquartus:sexagesimusoctauus:⁊ pre
sens cẽtesimusoctauus. Primo inchoauerũt omnes
ex psona dñi Christi.Secũdo ab oratione ꝓbanť fe
cisse sermonẽ.Tertio passionis dominice gesta dixe
rũt.Quarto vbis euãgely assona veritate ꝓsentiunt.
Quinto in spe fideliz magna exultatione finiti sũt:
vt mystico huic numero qui quinque virginibus da
tus est:quinque libris ascript⁹ est:dignitas se psentis
psalmi sociata coniungeret. Sed q̃uis ⁊ illa sint sa
lutis nostre magna miracula:nihil tamen euidẽtius:
nihil acceptius est:q̃ incarnati dñi adorandaz susci
pere passionẽ.Omnia ꝓgruunt:omnia sibi lucida pa
rilitate respõdẽt.Virgo peperit:messias venit: agn⁹
immaculatus occisus est:redemptor surrexit a morti
is:orbis audita credidit: ⁊ adhuc iudeus simulat se
nescisse:qõ totus mũdus agnouit. Presta dñe obsti
natis ꝓuersionẽ:lumen obscuris:incredulis fidez:vt
pro quibus in cruce positus orasti periclitãtibus sub
uenire digneris.Nam qbus iusta suadere non possu
mus:recte pro illis tibi domine supplicamus.

Explicit expositio in psalmum.iosm.

ℂ Psalmus Dauid. CIX.

Dixit dominus dño meo:sede a dextris meis. Donec ponã inimicos tuos:scabellum pedum tuorũ. Virgã virtutis tue emittet dominus ex sion:dominare in medio inimicorũ tuorũ. Tecũ principiũ

principiũ in die virtutis tue:in splẽdoribus sanctorũ:ex vtero ante luciferũ genui te. Jurauit dñs ⁊ non penitebit eũ:tu es sacerdos in eternũ ꝓm ordinem melchisedech. Dñs a dextris tuis:cõfregit in die ire sue reges. Iudicabit in nationibus iplebit ruinas:ꝓquassabit capita in terra multorũ. De torrente in via bibit:propterea exaltauit caput.

Verba quidem ista notissima sunt:que ve
lut pro scripto regali ꝓnotata foribus af
figunť.Sed iste titulus non dicit:lege ⁊
recede: sed lege ⁊ accede. Quapropter
magnalia dñi venerãter intremus:quia
omnino psalmus hic ⁊ de sacra incarnatione dñi: ⁊
de omnipotẽti eius deitate plenissime breuiterqz di
cturus est:vt in qbusdã locis simili altitudine vel de
core initio illius euãgely eructuatus esse videať:vbi
Joan.1. ait:In principio erat verbũ:⁊ verbũ erat apud deũ:
⁊ deus erat verbũ.Quapropter:vt ita diserim:est qdã sol fidei nostre:speculũ celestis arcani:armarium
sanctarũ scripturarũ:vbi totũ summatim diciť: quod
vtriusqz testamenti ꝑdicatione narrať.Quapropter
amãdo tenẽdus est cuius dulcedo crescit ad meritũ:
quod ⁊ compendiosa breuitate colligitur. Nunc di
uisionẽ ipsius:quoniã est personarũ varietate distin
ctus audiamus intrepidi. Diuisio.

Sanctissimus ꝓpheta in secretũ altissime
ꝓtemplationis euectus. In primo versu
inestimabilia verba referť:que omnipo
tens pater omnipotẽti ⁊ coeterno sibi fi
lio dixerit:naturã simul deitatis ⁊ huma
nitatis ostẽdẽs. Nã cũ pnũtiat:Dixit dñs dño meo:
naturã eiꝰ deitatis ostẽdit.Cũ subiũgit:Sede a dex
tris meis:donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ
tuorũ:⁊ virgam virtutis tue emittet dñs ex sion:⁊ do
minaberis in medio inimicorũ tuorũ: humanitatis
eius substãtia declarať:que potuit qõ nõ habebat ac
cipere.In secũda vo diuisione ichoat pater naturam
eiꝰ diuinitatis pro modulo nre capacitatis aliqtenus
idicarẽ.Dicit eni:Tecũ principiũ in die virtutis tue:
in splẽdoribus sanctorũ ex vtero ante lucifer genui
te.Tertio loco: ꝓpheta reloquiť vsqz ad finẽ:formã
iterũ eius humanitatis ostẽdẽs:cũ dicit:Jurauit dñs
⁊ non penitebit eum ⁊c.vt in bis capitibus:verbum
caro factũ:qõ est dñs Christus:triplici illuminatio
ne potuisset agnosci. Expositio.

Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis.
Donec ponã inimicos tuos:scabellũ pe
dũ tuorũ.] Cõgruũ videť primũ figurã
SCHE ponere:per quã initia huius psalmi itrĩ
secus possimus itẽdere. Idea figura est:
que latine diciť species:per quã res iuisibiles cernẽ
de sensibus offerũtur.Ait enim:Dixit dñs dño meo:
sede a dextris meis. Una deitas: vna potestas: vna
eternitas:Pater dicit ad filiũ:qõ nec ille ore ꝓtulit:
nec ille auribus intẽtus audiuit.Vult eni pater:⁊ no
uit filius:vult filius:⁊ nouit pater. Sed nec ipsa vo
lũtas nobis cõprehensibilis est:nec ipsa notio huma
nis sensibus potest apparere.Merito ergo ad nostrã
ꝓsuetudinẽ descẽsũm est:quatenus imbecilla istrue
retur humanitas:quãdo vsqz ad illã secretã integri
tatẽ hominũ nõ poterat cogitatio puenire.Dñs do
mino:bis nominibus:eq̃litas substãtie:⁊ virtutis po
tẽtia declarať.Heminatio siquidez ista vnius nomi
nis:⁊ psonas cõpetẽter expressit:⁊ vnã naturã deita
tis euidẽter ostẽdit.Nec moueat qõ nõnunq̃ Jesus
Christus ipse diciť ⁊ filius:ipse ⁊ dñs Dauid. Naz si
causas discutias: vtraqz verissima sunt. Filius ꝓm
carnis originẽ:sicut in initio Matthei scriptum est.
Liber generationis Jesu Christi filij Dauid. Et ali- Matth.1.
bi clamať a Lecis: Fili Dauid miserere nobis. Dic Ibidem.20.
autẽ dñs diciť Dauid ꝓm deitatem qua creator est
ipsius.Quod etiã in hac nostra ꝓuersatione bodieqz
contingit:vt filius episcopus factus:patris sui pater
vocetur:nõ nascendi ordine:sed honore.Illud enim
qõ natũ est ex semine Dauid sic honoratũ:sic magni
ficatũ est:vt esset idez ⁊ dñs Dauid ⁊ filius.Sequiť:
Sede a dextris meis.Victori filio:⁊ per sanctã icar
nationẽ totius mũdi triumphatori:post resurrectio
nis gloriam honorabilis ꝓsessus offertur: vt per hũc
situ suscepte humanitatis gloria declaretur. Nã ver
bũ hoc illud designat vt caput nostruz ad patris co
gnoscereť dexterã collocatũ:in qua parte ponẽdi sũt
qui a perfidis diuinitatis munere segregantur.Pro
pter illud: Pater volo:vt vbi suz ego:ibi sint ⁊ bi me Joan.17.
cuz.Nã si naturã deitatis excogites:quez locum po
test habere partis sinistre vel dextre qui oia vbiqz
plenissima maiestate complectitur:Nam qõ dicit fi
lio dexterã datã:nõ vt maiorẽ quisq̃ credere debuis
set:sed ne arriani minorẽ:sicut pdicãt:ꝓcepto scelere
mẽtirent.Adiecit:Donec ponã inimicos tuos scabel
lũ pedũ tuorũ.Scabellũ dictuz est ab eo qõ scãdať: ETY
id est:ascẽdať.Et ꝓfidera qõ hic:donec:finitũ pro ifi
nito sit positũ:q̃si vo ad dexterã patris nõ est ille ses
surus:postq̃ inimici ipsius vt scabellũ pedibus eius
fuerint iclinati.Usus eni scripture diuine est:verbũ
istud ⁊ pro breui tẽpore diceť:⁊ pro eternitate deꝓro
mere.Tẽporaliter:vt est illud Isaie:Claude ostium Isa.26.
tuũ pusillũ:donec trãseat ira dñi.Donec aũt:⁊ alibi
sicut hic:significat tẽpus eternũ. Nã sic in izꝰ psal- Ps.122.
mo dicturus est.Ita oculi nostri ad dñm deũ nostrũ
donec miserearur nobis.Et in euãgelio similiter di- Matth.1.
ctũ est de Joseph.Nõ cognouit eã donec peperit fi
liũ suũ primogenitũ:q̃si vo post partũ eam cognoue
rit:que virgo pmãsit.Doc etiã suo loco repetita cu- [Di
ra tractauimus:qõ idioma:id est:ꝓpriũ scripture di
uine possumus nũcupare.Pedes aũt dñi: stabilitas
eterna significať:vbi ille tanq̃ vestigys positis oipo
tẽtie sue virtute ꝓsistit.Dis pedibus ꝓstat esse subdẽ
dos:qui quotidie vitiorũ ꝓtrarietate derelicta reuer
tunť ad dñm:⁊ tanq̃ scabellũ pedibus:ita eius pdi
cationibus iclinanť.O beatũ scamnũ qõ pedibꝰ san
ctis apponiť:supra oia regna euehiť:cui subiectio tã
ta pstať.Nã cũ sedẽti ad dexterã scabellũ subdiť:si
ne dubio de illis inimicis diciť:qui ꝓuersi ad dexte
rã collocanť.[Virgã vtutis tue emittet dñs ex sion:
†dominaberis in medio inimicorũ tuorũ.] Et hunc Alt.dominare
versum ꝓpheta loquiť ex psona sua:laudẽ in eo offe
rens dño christo.Virga virtutis:est sceptrũ regie po
testatis:qua sustẽtanť fideles:affligũtur icreduli:ter
rẽtur ingrati.Et vt ostẽderet filiũ cuiuslibet rei idigẽ
tiã nõ habere:Tue dixit:qz potestas illa deitatis sue
ꝓpria atqz eterna est. Sed vt hoc manifestiꝰ possis
aduertẽ:addidit:banc virgã emittit dñs ex sion:qui
est vtiqz omnipotẽs pater.Dñs aũt ex sion diciť ⁊ fi
lius:sicut Isaias dicit:Quia de sion exibit lex:⁊ vbũ Isa.2.
dñi de hierusalẽ.Audiat hereticus patrẽ loqui de po
testate ⁊ maiestate filij:quo iaz dicẽte possit imbui si

nec ipsi credat auctori. Addidit: Et dñaberis in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Exposuit: emissa virtutis vga qd faciet: scilicet vt dñeris in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Cõsidera clemẽtissimũ vbũ: vt hic Christũ supra inimicos dñari dixerit: nõ vindicare: qꝛ tũc illis dñaꝶ qñ ad ipsuꝫ delinquẽtiũ turba ꝓuertiꝶ. Aliter enĩ dominaꝶ fidelibus: aliter regnat ĩgratis. Istos beneficys ⁊ correctione educat: illos vindicte districtione pcellit. In medio aũt dixit: in anima: in pcordys vbi dñs requiescit emũdatis sordibus vtriqꝫ peccatoꝝ. Siue Chrm dñari dicit in ecclesia: que est inter hereticoꝝ ac supstitionũ rabiẽ in isto seculo ꝓstituta. Hactenus de natura deitatis ⁊ humanitatis eiꝰ ppheta locutus est: nũc secũde partis discutiamus initiũ. [Tecũ principiũ in die vtutis tue: in splẽdoribus sanctoꝝ.] Ueniꝶ ad secũdũ caput: vbi per hos duos vsus vba patris accipiẽda sũt: vt fas fuit de generatione filij sancta locuturus. Nã vt coeternitatẽ eiꝰ euidẽter ostenderet: dicit oĩpotẽs pater: de oĩpotẽte filio suo: Tecũ principiũ in die vtutis tue. Nã ⁊ ipse pater principiũ
Joan.i. est: vt est illud: In principio erat vbũ. Ibi enĩ patrem designat esse principiũ: vbi erat vbũ. Filiꝰ quoqꝫ in
Joan.s. euãgelio principiũ declaraꝶ: dũ ait: Ego sum principiũ ꝓpter qd ⁊ loquor vobis. Uerꝝ nõ duo principia: sed sicut vnus deꝰ: ita ⁊ vnũ ꝓstat esse principiũ. Hoc etiã ⁊ de spiritu sancto ꝓstat sine dubio sentiẽdũ. Nã cum
Gen.i. de principio loqueretur: subiũxit. Et spiritus dei supferebaꝶ sup aquas. Sed hic sancti: quẽadmodũ sit principiũ: in principio nequeũt itueri. Nã cũ filiũ viderit
Joan.14. Philippus dixit: Ostẽde nobis patrẽ. Quibus ait ĩtegritas: Qui me videt: videt ⁊ patrẽ. Tũc enĩs qñ per gratiã dñi plenissimo ceperit splẽdore radiari: videt principiũ Chrm: in principio esse patre cũ sancto spiritu. Quapropter perfidia desinat arriana ꝓsurgere. Ideo enĩ principiũ pater ⁊ filius dicit: vt eoꝝ coeternitas declaret. Nã si esset tẽpus qñ nõ erat filius: solus pt dici potuit esse principiũ. Sequit: In die vtutis tue in splẽdoribus sanctoꝝ. Respice singula vba quã vim habeãt: quẽ honorẽ. In die: significat eternitatẽ: vbi vnꝰ est dies: vbi iaꝫ a beatis claritas ⁊ vtus
Matth.5. diuina ꝓspicit: de quo scriptũ est: Beati mundo corde: qñ ipsi deũ videbũt. Et de impys legit: Tollaꝶ ĩpius ne videat gloriã dei. Oẽs enĩ videbũt filiũ hominis iudicare viuos ⁊ mortuos: sed deitatem ipsius soli beatissimi ꝓtuent. Ubi sũt illi qui etiã nũc duas naturas in Chro dño minime ꝓfitent? Peccator videt humanitatẽ: beatus ꝓspicit simul ⁊ deitatem. Qõ si vna esset: vt ꝓfingũt natura: nõ poterãt peccatores carnẽ quã cõpunxerũt in resurrectione solã respicẽ: ⁊ deitatẽ ipsiꝰ pariter nõ videre. Splẽdores aũt sanctoꝝ sunt: qñ in resurrectiõe lucebũt sicut angeli dei: ⁊ ita purificati atqꝫ pspicui erũt vt illã maiestatem
1.Cor.15. queãt cordis oculis ĩtueri. Illud enĩ lumẽ nisi in melius ĩmutari videẽ nõ possunt: sicut dicit aplus: Oẽs resurgemꝰ: sed nõ oẽs ĩmutabimur. [Ex vtero ante lucifeꝝ genui te.] Postq̃ dixit: in splẽdoribus sanctoꝝ filiũ esse genitũ: nũc de eiꝰ sancta generatione dictus est: que lꝫ sit inenarrabilis: aliqua tamẽ commemoratione pstringit. Narratio ineffabilis: itellectus incõprehẽsibilis: cogitatio supra creaturaꝝ oĩum vires: que angeloꝝ quoqꝫ superat sensuꝫ: ⁊ tamẽ nobis se ꝓput capere potuissemus idulgẽs. Deꝰ enĩ eternus atqꝫ incõmutabilis: in sua natura pmanẽs: dignatus est assumẽ humanitatẽ nostrã: vt veterẽ hominẽ innouaret: vt de mortali faceret ĩmortalẽ: de peccatore iustũ: de alienato sui regni iuberet esse participem: me imaginẽ suã in ꝓfitẽtibus patereꝶ perire pius: quam annihilare voluit crudelis inimicus. Nũc ad versus istius exponẽda vba veniamus. Dicit enĩ pater ad filiũ: Ex vtero genui te: id est: ex arcano substãtie mee: ex ipsa scilicet deitate: totũ ex toto: omnipotẽtem de oĩpotẽte: lumẽ ex lumine: summũ ex summo: qõ nulla iuestigatio: nullus sensus possit attingere. Nã quẽ
admodũ valeat cõprehẽdi: de qua scriptũ est: Hene- Isa.55.
rationẽ eiꝰ quis enarrabit? Mira breuitas ⁊ sufficiens pro nostra ifirmitate mensura: qꝛ nec plus possumus capẽ: ⁊ hoc abũde sufficit vtriqꝫ credidisse. Ante lucifeꝝ cũ dicit: imẽsitatẽ eternitatis ostẽdit. Lucifer enĩ pro oibus stellis poniꝶ: qñ a parte totũ: qui diẽ significat esse vẽtuꝝ. Et vt ostẽderet icõprehẽsibile: nescio qd dicit priꝰ esse genitũ anteq̃ illud existeret: qõ solet vẽtuꝝ diẽ seculo nũtiare. Nõ enĩ potest principiũ eius cõprehẽdi: a quo cũcta creata sũt. Nũc ad tertie partis veniamus initiũ: in qua iterum
ppheta reloquit. [Jurauit dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu
es sacerdos in eternũ ꝟm ordinẽ melchisedech.] Dicit eteꝝ ppheta: sicut dictũ est: pmissionẽ memorat patris. Jurauit enĩ filio: sed iã Chro qui ex Maria vgine natus. Nã soli vbo qd potuit pmittẽ: qui oĩa cum ipso semp noscit possidẽ: Jurare est enĩ: aliqõ firmũ DEF
sub attestatione pmittẽ. Et cui meliꝰ ꝓuenire potest: nisi illi qui sermonis sui effectũ diuina potestate cõpleuit? Sicut aplꝰ dicit in epistola que scribit ad
hebreos: Ut ostẽderet deꝰ pollicitationẽ heredibus Heb.6.
ĩmobilitatẽ ꝓsilij sui: iterposuit iusiurãdũ: vt p duas res ĩmobiles quibus ipossibile est mẽtiri: deũ fortissimũ solatiũ habeamus: qui ꝓfugimus ad tenẽdã ꝓpositã spem: quã sicut anchorã habemus anime tutam ac firmã. Dinc est (sicut iã dictũ est) q̃ homines iurare merito ꝓhibent: dũ qõ efficere nequeũt temerarie sub dei attestatione pmittũt. Jurat aũt p se deꝰ: sicut Abrae pmisit: Uiuo ego dicit dñs: qñ audisti Gen.22.
vocẽ meã ⁊ nõ pepcisti filio tuo vnico ꝓpter me: nisi benedicẽs benedicã te ⁊c. Nec penitebit eum: vtriqꝫ: qñ de tãta ac tali dispẽsatione cũcta gauisa sũt. Legis etiã: Penitet me fecisse hominem: qñ ante diluuy- Gen.6.
aduẽtũ corda mortaliũ demerserãt in gurgitẽ peccatoꝝ. Hoc aũt dicit pro humanitatis ꝓtutudine: cui aliter res q̃ videbaꝶ sperare succedit. Sequit: Tu es sacerdos in eternũ ꝟm ordinẽ melchisedech. Hoc etiã ppheta pmisisse filio cõmemorat patrẽ. Cui enĩ potest veraciter ⁊ euidẽter aptari: nisi dño saluatori qui corpus ⁊ sanguinẽ suũ in panis ac vini erogatione salutariter ꝓsecrauit? Sicut ipse in euãgelio dicit:
Nisi mãducaueritis carnẽ filij hominis ⁊ biberitis Joan.6.
eius sanguinẽ: nõ habebitis vitã eternã. Sed in ista carne ac sanguine nil cruẽtũ: nil corruptibile mens humana ꝓcipiat: ne sicut dicit aplus: Qui enĩ corpus i.Cor.11.
dñi ĩdigne mãducat: iudiciũ sibi mãducat: sed vinificatricẽ substãtiã atqꝫ salutarẽ: ⁊ ipsiꝰ vbi ppriã factã: per quã peccatoꝝ remissio ⁊ eterne vite dona ꝓstantur. Quẽ ordinẽ per mysticã similitudinẽ Melchisedech iustissimus rex istituit: qñ dño panis ⁊ vini fructus obtulit. Cõstat enĩ pecudũ victimas perisse: que fuerunt ordinis Aaron: ⁊ Melchisedech manere potius istitutus: qui toto orbe in sacramẽtoꝝ erogatione celebraꝶ: qõ adhuc iudei nõ ĩtelligũt obstinati: cũ eoꝝ ⁊ sacerdos ⁊ sacrificia de medio ꝓbentur ablata. Sacerdos aũt ꝓcipue dicit Christus: qui semel pro nobis obtulit ĩmolãdũ: de quo dicit aplꝰ: Talis enĩ ꝫ Heb.7.

decebat

decebat vt nobis esset põtifeꝝ sanctus: inocẽs: ipollutus: segregatus a peccatoribus ⁊ excelsior celis factꝰ. Quẽ sensuꝫ mirabilr ⁊ euidẽter exequit. In eternũ vo cũ dicit: ipse significat dñs Chrs: qui pmanet in
gloria sempiterna. [Dñs a dextris tuis: confregit in
die ire sue reges.] Qõ pater dicit fecisse: hoc ⁊ filiũ: hoc ⁊ spiritũ sanctũ sine dubio ꝓstat operatũ. Illud aũt mouẽ potest: cũ in psalmi huius initio: pater dixerit filio: Sede a dextris meis: nũc iteꝝ ppheta dicit: A dextris filij: patris opatã fuisse vtutẽ. Qõ ideo dictũ est: vt cũ hec vicissitudo eq̃lis ponit: maiꝰ hic aut minꝰ aliqd nullo modo sentiaꝶ. Reges ꝓfregit:
Ps.2. illos significat: de qbus secũdus psalmus ait: Astiterũt reges terre ⁊ principes ꝓuenerũt in vnũ: aduersus dñm ⁊ aduersus chrm eiꝰ. Hos ꝓfregit: qñ supbiã eorũ: oĩpotẽtie sue virtute ꝓstrauit: qꝛ nisi fuissent cõfracti: in malitie sue vtriqꝫ noxio rigore cõstiterant.
[Judicauit in nationibus impleuit ruinas: cõquassa
Alias terra multorum
uit capita multa in terra copiosa.] Proprietates intuere vboꝝ. Reges ꝓfringẽdos in supiore vsu dixit: ꝓpter supbiã tyrãnicã: nũc populos iudicari ꝓhibet: ꝓpter peccata cõmunia: vtriqꝫ tñ a suis itẽtionibus feliciter cadũt: dũ a priore malignitate bono ꝓpposito ꝓuersionis abscedũt. Et ꝓsidera quo modo hic dicit iudicare: vt ipleat ruinas. Implet enĩs ruinas: qñ de cordibꝰ humanis facit peccata corruere: delictaqꝫ noxia emẽdatione saluberrima disperire. Qõ per illud exẽplũ potest itelligi: vbi ait: Destrues eos: ⁊ nõ
Ps.17. edificabis eos. Qõ vtriqꝫ nõ diceret: nisi destruerent aliqui, psperius inouãdi. Sequit: Cõquassauit capita multa in terra copiosa. Capita illoꝝ vtriqꝫ qui caput nõ habẽt chrm. Nã qui diabolũ diuersis sequun
ETY tur errorib: cũ fuerit correcti: capite suo sine dubitatione quassant. Caput vo dicit sublime atqꝫ honorabile culmẽ corporis nri: appellatũ a capiẽdo: qõ sensus nros capiat vniuersos: id est: visuꝫ: auditũ: gustũ: olfactũ: tactũ: qõ vtriqꝫ alia mẽbra nra excepto tactu nõ capiũt. Et ideo caput nostrũ recte possumus dicẽ: quẽ decernimus sequi. Terrã vo copiosaꝫ dicit: que peccatores abundanter enutrit: q̃si messem germẽqꝫ
vitioꝝ. [De torrente in via bibit: ꝓpterea exaltauit
caput.] Torrẽs: fuit turbulenta pscutio iudeoꝝ: de qua dñs Chrs bibit in via: id est: in vita: duꝫ corpore ptulit. Sed dũ in via dicit: illata vis ostẽdit: ⁊ velocissimus trãsitus ĩdicaꝶ: per quã itinerãtes vebi solẽt ad aliã mãsionẽ. Ipse est aũt qui audiuit: Sede a
DOG dextris meis. Ipse cui dicit: Tu es sacerdos in eternũ ꝟm ordinẽ Melchisedech. Ipse qui conquassat capita peccatorum: cui propter gloriose merituꝫ passionis datum est nomen quod est supra omne nomẽ:
Phil.2. vt in nomine eius omne genu flectatur: celestium ⁊ infernorum. Audis passum pagane vel iudee: lege ⁊ ipsum esse futurum iudicem: vt ꝓtremiscas omnipotentem deum: qui hominem iudicas negligendum.

Conclusio.

Septimus quidẽ psalmus est: quem de duabus naturis dñi nostri iesu Christi
predicatum esse memorauimus. Sed quoniaꝫ dicit
2.Timoth.4 apostolus ad Timotheum scribens: Predica verbũ: insta opportune importune: argue: exhortare: increpa cum omni patientia ⁊ doctrina: velim vobiscum qui vnam naturaꝫ in christo domino factam putatis adhuc miscere colloquia. Nobiscũ certe creditis: qõ
Joan.1. in vtero Marie semp virginis: verbũ caro factũ est ⁊ habitauit in nobis: eũqꝫ in assumpta humanitate passuꝫ ⁊ sepultũ: qui tertia die resurrexit a mortuis: visum deinde corporaliter aplis ac credẽtibus sibi: ascẽdisse quoqꝫ in celos cum carne qua resurrexit a mortuis hactenus omnino pdicãdi. Sed quid in postꝝ terrena sapitis: qui vsqꝫ ad celestia puenistis? Ubi est ergo illa natura cũ qua dñs ascẽdit in celos?
Morte iaꝫ perire nõ potuit: testãte aplo: Hoc scien- Roma.6.
tes q̃ Christus surgẽs a mortuis iaꝫ nõ moriꝶ: mors ei vltra nõ dominabiꝶ. Quod enĩs mortuus est: peccato mortuus est semel: qõ aũt viuit: viuit deo. Quare diceret viuit deo ⁊ nõ viuit deꝰ: si vna facta est natura que viuit? Sed est aliud videlicet qõ viuit deo: vtriqꝫ qõ mortuũ est semel peccato. Audis deide: Sedet ad dexterã patris: ⁊ dubitas eũ retinẽ: qõ humanitati eiꝰ potest solũmodo ꝓuenire. Permittite quesumus: spes salutis nostre Christũ dñꝫ semp dici: qui recte potest tali nomine nũcupari: cũ in duabus naturis adunatis atqꝫ pfectis in gloria patris pmanet in secula seculoꝝ. Nã si dicta vestra diligẽti examinatione pẽsetis: quotiẽs iesuꝫ Christũ vnius esse nature dicitis: totiẽs eũ filium sancte virginis abnegatis: ⁊ videte vnde iam vobis salus veniat: si a vobis dñm saluatorẽ puersitas ꝓfessionis abscidat.

Explicit expositio in psalmum.109m.

¶ Alleluia. CX.

Onfiteboꝝ tibi dñe in toto corde meo: in ꝓsilio iustoꝝ ⁊ ꝓgregatione. Magna opa dñi: exquisita in oẽs volũtates eiꝰ. Cõfessio ⁊ magnificẽtia opus eiꝰ: ⁊ iustitia eius manet in seculũ seculi. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ misericors ⁊ miserator dñs: escã dedit timẽtibꝰ se. Memor erit in seculũ testamẽti sui: virtutẽ opeꝝ suoꝝ annũtiabit populo suo. Ut det illis hereditatẽ gẽtiũ: opera manuũ eius veritas ⁊ iudiciũ. Fidelia oĩa mãdata eius ꝓfirmata in seculũ seculi: facta in veritate ⁊ equitate. Redemptionẽ misit dñs populo suo: mãdauit in eternũ testamẽtũ suũ. Sanctũ ⁊ terribile nomẽ eiꝰ: initiũ sapiẽtie timor dñi. Intellectus bonus oibꝰ faciẽtibus euꝫ: laudatio eius manet in seculum seculi.

Uamuis hoc nomẽ laudis generale esse videaꝶ: tamẽ ibi maxime apponitur vbi magna exultatione gaudet. Laudat enĩ dñm populus suus: qui a mũdi clade liberatus: vitioꝝ nescit sustinere seruitiũ. Que laus future figurã noscit portare letitie: vbi dominus a fidelibus suis absq̃ intermissione cõspicit ⁊ sine fine laudaꝶ: sicut in alio psalmo legit: Beati Ps.83.
qui habitãt in domo tua: in secula seculoꝝ laudabũt te. Est etiã psalmus iste apud hebreos alphabeti ordine decoratus: qui per capita comatũ siue diuisionũ primus cunctis litteris annotatur: illos nobis iustos indicãs: qui diuina gratia tribuẽte perfectis virtutibus elucescũt. Nam sicut superiores psalmi alphabetodes q̃sdã litteras minus habẽtes: illos designãt: qui nõ a deo vniuersis meritis repleti sunt: sed tamẽ in sancto concilio habitare noscunt: ita ⁊ isti cõple-

tis litteris omnibus excellentiū merita videnť indicare iustoꝝ. Est ⁊ alia causa: vt pater Hylarius dicit: positi huius alphabeti. Scim⁹ paruulos ⁊ rudes per litteras erudiri: vt sapientie p̄cepta conquirant. Sic huiusmodi psalmi pueris ⁊ incipiētibus dātur: vt primordia eoꝝ quasi quibusdaꝫ docētibus instruantur. Nam q̄uis quosdā: ⁊ sine litteris scripturas diuinas didicisse legerimus: facilior tamen res est: dei gratia fragilitati nostre per litteras p̄udētiam discere: q̄ illud miraculum sustinere. Cōmonemur ergo per hoc sacramētū: q̄tenus p̄nissime ad eruditionis studia festinemus: qñ vt elemēta meditari ac discere debeamus: ordo ipse ponit litteraꝝ. Diuisio.

Populus beatoꝝ: diuersis mundi partibus aggregatus. Primo ingressu psalmi: p̄fiteri se dicit dño in p̄gregatione iustorū: vbi est eterna laus ⁊ sine fine p̄coniū. Cōtinet aūt hec pars: p̄dicti alphabeti litteras sex. Secūdo fideles eius dicit copioso munere satiatos: aduentum dñi cōpromittēs: vt hereditatē pollicitā auidissima intentione p̄quirant: In quo alie decē littere sunt digeste. Tertio redēptos asserit christianos: ⁊ testamētū nouū eterna gratia p̄secratū. Iste vo residuas sex litteras recipiēs: totū alphabetū decora perfectione cōpleuit. Expositio.

Aleph Beth

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: in p̄silio iustoꝝ ⁊ p̄gregatione. ¶ Cōfitebor: sicut sepe diximus: equiuocū nomen est: sed pro locoꝝ diuersitate suscipit. Confitent enī ⁊ qui peccata deplorāt: idē ⁊ qui dño gratias referūt p̄fitenť. Sed illud in lachrymis: istud in gaudio est. Illud in afflictione: istud in sancta mētis alacritate nosciť p̄stitutū. Unde hic p̄fusa letitia exultat populus fidelis: quādā imaginē futuri seculi designās: vbi voces iste p̄tinue sūt: ⁊ laudes dñi deuota mēte cōcelebrat. Nā vt sinceritatē sue intentionis ostēdat: laudatuꝝ se dicit eū toto cordis affectu: vt nihil cogitatio aduersa surripiat: nec splēdidā lucidāq; mētē: diabolica videanť fuscare p̄stigia. Sequiť: In p̄silio iustoꝝ ⁊ p̄gregatione. Si p̄silium iustoꝝ ⁊ p̄gregationē hic velis exquirere: omnino videť esse difficile: vt in hoc seculo electos oēs inuenias: vbi ecclesia p̄mixtione bonoꝝ malorūq; completa est. Sed qui hic toto corde confitenť: iam videnť in illa p̄gregatione iustoꝝ psallere: quā de cunctis gētibus in futuꝝ manifestū est dñm p̄gregare. Et videamus quid nobis ista verba denūtient. Cōsiliū iustorū est: qñ beati cū dño resurrectionis tēpore iudicabūt: sicut in primo psalmo dictū est: Ideo non resurgūt impij in iudicio: neq; peccatores in p̄silio iustorū. Hoc enim in euāgelio apostolis ⁊ sanctis suis specialiter dñs cōpromisit dicēs: Sedebitis sup duodecim sedes: iudicātes duodecim tribus israel. Cōgregatio vo: significat totius ecclesie beatā coronā: de diuersis mundi partibus adunatā. ¶ Magna opa dñi: exquisita in oēs volūtates eius. ¶ Dinc iaꝫ enumerationes sincerissime p̄fessionis ingredīť: magnā imensitatē bonitatis ostēdit. Quid enīꝫ magnificētius q̄ de impio facere iustū: de hoste filiū: de captiuo liberū: Ut in eis cōpleat qd apls dicit: Ubi aūt abūdauit peccatū: supabundauit ⁊ gratia. Exquisita: id est: singularis exacta: cui nihil potest simile reperi. Permittit enī diabolū seuire: vt ex illius iniquitate sibi debeat fidelissimos inuenire: nouoq; modo nasciť de afflictione gaudiū: de p̄secutione tēporali: eterna securitas. Et ne putares pro parte laudatum: adiecit: In oēs volūtates eius. Quicquid enim facit: eximie atq; incōprehēsibiliter opať: sicut in Geneſi scriptū est: Fecit deꝰ oīa valde bona. Sic illa inestimabilis: illa inestimabilis laus: sub breuitate p̄clusa est. ¶ Cōfessio ⁊ magnificētia opus eius: ⁊ iustitia eiꝰ manet in seculū seculi. ¶ Operā illā dñi quaꝫ superius dixit: nūc ite ꝝ quēadmodū intelligať exponit. Gloria enī ⁊ decor: sicut pater Hieronymus transtulit: est opus eius: qm̄ ⁊ laudabilia sunt nimis ⁊ decora que facit. Diximus enim p̄fessionē illā hic accipiēdā: que vbis p̄conialibꝰ explicať. Sequiť: Et iustitia eiꝰ manet in seculū seculi. Hic iustitiā dñi: sentētiaꝫ futuri iudicij debemꝰ aduertē: que oīno ppetua est. Iustitia q̄ ppe eius manet in seculū seculi: cū peccatoribus dixerit: Ite in ignē eternū: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Iterūq; iustitia eius manet in seculū seculi: qñ fideles aduocauerit dicens: Uenite benedicti patris mei: percipite regnum qō vobis paratuꝫ est ab initio mundi. Sic in vtraq; parte iustitia domini: ppetua ⁊ incōmutabilis perseuerat. ¶ Memoriam fecit mirabilium suorum: misericors ⁊ miserator dominus. ¶ Ad secundū venit ingressum: vbi ostendit esca celesti fidelissimos pastos: id est: aduentu domini: vtiq; saluatoris. Memoriam ergo fecit mirabilium suorum: quando plurima noua ⁊ inusitata monstrauit. Tunc enīꝫ omnia deū regere: potuit euidēter aduerti: quando vise sunt p̄suetudines reꝝ sacris iussionibus immutari. Conuertere enim veraciter nō potest ordines reꝝ: nisi qui eas ⁊ fecisse: ⁊ administrare cognoscit. Et vt ostenderet qui fecit memoriam mirabilium suoꝝ. Sequitur: Misericors ⁊ miserator dominus. Misericors: naturam eius pietatis ostendit. Miserator: tēpus quo aduentu suo misericordiā fecit: ⁊ humano generi larga pietate subuenit. ¶ Escam dedit timentibus se. Memor erit in seculū testamēti sui. ¶ Quod dixit: Escam dedit timentibus se: significat vtiq; spiritualē cibum. Quis enim escaꝫ cōmunem putet fidelibus ad p̄miū datam: que ⁊ peccatoribus passim cognosciť attributa? Sed vt magis hoc de aduentu dñi saluatoris debuisses aduertere. Sequiť: Memor erit in seculū testamenti sui. Memor erit: humanitatis p̄suetudine dicitur: qꝫ tunc q̄s aliquid in mente habuisse putatur cum p̄missa compleuerit. In seculū: eternitatē significat: quia verba testamēti sui: solidissima veritate custodit. Nā sicut p̄missus est in veteri testamento dñs saluator: ita in nouo aduenire dignatus est: in quo esca data est timentibus eum: id est: cōmunicatio corporis ⁊ sanguinis sacri: que est salus gentium ⁊ remissio peccatoꝝ. ¶ Uirtutem opeꝝ suoꝝ annuntiauit populo suo. Ut det illis hereditatem gentium. ¶ Hic est impleta sententia que tribus versibus continetur. Uirtus operum fuit: quam dicit in euangelio: Leci vident: surdi audiunt: leprosi mundantur: mortui resurgunt: ⁊ beatus qui non fuerit scandalizatus in me. Annuntiauit: manifestam fecit: Populo suo scilicet christiano: quem redemit sanguine pretioso. Sed hoc illi prophetie spiritu dicunt: qui ante aduentum domini in eum sancta fide crediderunt. Dedit autem eis hereditatem gentium: quando ecclesiam catholicam: de cunctis nationibus viuis lapidibus fabricauit. Ipsa est hereditas que p̄missa est Abrae: Multiplicabo semen tuum sicut stellas celi: ⁊ sicut arenā que est ad oram maris. Aperuit enim causam quare

virtutem

Ps.i.

Matth.19.

Gimel Deleth

Romā.5.

Beñ.i. He Vau

Matth.25.

Ibidem

Zai Heth

Teth Ioth

Caph Lamech

Matth.ii.

Beñ.22.

virtutem operum suorum annuntiauit populo suo: scilicet vt daret eis hereditatē gentium. Ipsa enīꝫ intētio fuit miraculoꝝ vt crederent: ⁊ p̄mia cōpromissa credentes acciperent. ¶ Opera manuū eiꝰ veritas ⁊ iudiciū. Fidelia oīa mādata eius. ¶ Pulcherrimis varysq; sententys in hoc ⁊ sequēti versu laudes dñi describuntur: que duodecima est species definitiōis: quā greci cata ꝓnenon: latini per laudem dicūt. Opera quippe virtutis eius est: quando cōfitentibus parcit: ⁊ beatos ex ipys facit: deide cū obstinatis penas debitas reddit. Quapropter p̄prie dictum est: Opus eius vītas ⁊ iudiciū. Ueritas est enīꝫ: cū fidelibꝰ promissa restituit. Judiciū: qō impys cōminať: qm̄ qui hic p̄cepta eiꝰ facere negligūt: ibi vindictā ppetuam sustinebūt. Sequiť: Fidelia oīa mandata eius. Scriptū est: Serua mādata ⁊ seruabūt te. Fidēlia vo sūt: qm̄ nullo mendacio dicta variaňť: sed absolute nos custodiūt cū ea custodire dñi munere festinamus. ¶ Cōfirmata in seculū seculi: facta in veritate ⁊ equitate. ¶ Humana vba incassuꝫ missa soluunť: dñi autē sermo p̄firmatus p̄manet in eternū. Nesciť enīꝫ titubare: qō veritas loquiť. Sequiť: Facta in veritate ⁊ equitate. Mandata illa que superius dixit: vt ea crederes certissimis effectibus esse plenissima: facta dixit esse q̄ dicta. Et vt dignitas eorum amplius appareret: adiecit: In veritate ⁊ equitate. Ueritas est: qꝫ dicta cōplenť. Equitas: qꝫ iustitie pondere p̄ferunť. Has enim virtutes manifestū est cōtinere mādata. ¶ Redemptionē misit ꝗ populo suo: mādauit in eternum testamentuꝫ suū. Sanctum ⁊ terribile nomen eius. ¶ Hic Enthymematicus syllogismus iaꝫ nobis frequentatus obozirť. Cui⁹ ppositio est. Redemptionem misit populo suo: mandauit in eternū testamētū suū. Sequiť expectata cōclusio: Sanctū est igiť ⁊ terribile nomen eius. Audiamus reliqua que sequūtur. Peruentum est ad ingressum tertiuꝫ: in quo dominum saluatorem p̄nuntiat esse venturum: qui timendus: amandus: ⁊ p̄tinua exultatione laudandus est. Conuenienter autem dicit: Redemptionē misit: quoniam hoc videbantur indigere captiui. Sed tale p̄reciuꝫ fuit quod nō tyrannus sumeret: sed ille qui absoluebatur acciperet. Lucratus est captiuus redēptionem suam: ⁊ ipse est magis inde ditatus qui tenebatur obnoxius. Sequitur: Mandauit in eternū testamentum suuꝫ. Mandare dicimus: absentibus verba per medias destinare personas. Quod factuꝫ constat: quando testamentum nouum per apostolos atq; euangelistas suos transmisit ad gentes. In eternum autem recte dicitur: quia nullum illi aliud successurum significatur: sicut in veteri testamento constat effectum. Hoc est enīꝫ qō cuncta conclusit: quia plenitudinem suam que p̄ius fuerat p̄missa restituit. Merito ergo eternum dicitur: qō nullo alio indigere cognoscitur. Addidit: Sanctuꝫ ⁊ terribile nomen eius. Sanctum pertinet ad incarnationem: sicut ipse dicit: Custodi animam meam: quoniam sanctus sum. Terribile ad omnipotentiam deitatis excelse: sicut in alio psalmo dicitur: Tu terribilis es ⁊ quis resistet tibi? Que duo ad illud pertinēt vt amemus aduocatum: iudicantes timere debeamus. Hec enim cōpetenter vtraq; coniuncta sunt: ne nos aut solus amor negligentes reddat: aut tm̄ timor desperatos efficiat. ¶ Initium sapientie timor domini. Intellectus bonus omnibus facientibus eam: laudatio eius manet in seculū seculi. ¶ Pulchre definitum est quid sit timor domini: scilꝫ initiū sapientie. Per hūc enim ad dñm: velut quibusdā ianuis introitur. Nā si metus eius iudicij nesciatur: conuersionis medicina negligiť. Timeamus vlciscentē: vt mereamur redemptionis gratiā reperire. Sequiť: Intellectus bonus omnibus faciēbus eam. Ne sapientiam putares humanā que in certis casibus nutat ⁊ fluctuat: dicit de ista celesti sapientia. Intellectus bonus: id est: verus atq; salutaris: quē cōstat in illa nō esse: de qua scriptū est. Sapiētia huius mundi stultitia est apud deum. Iste ergo itellectus qui in timore domini p̄batur itentus vtilis atq; fructuosus est: qm̄ inde nascitur: qō ad perennem gloriaꝫ perducere videatur. Adiecit: Laudatio eius manet in seculū seculi. Ecce intentio psalmi tota declarata est. Populus ille fidelis a diabolica p̄uaitate liberatus gratias agēs dño: sententiā religiose mentis expressit. Qō ⁊ hic facere debent qui deuoti sunt: ⁊ in illa celesti hierusalem a beatis cōstat esse peragendū. Laudatio enīꝫ eius nō claudiť termino: qꝫ nec finē habere pōt beneficium. Hic laudať: qꝫ peccatores liberat: ibi p̄dicatur qꝫ deuotos coronat. Merito ergo Alleluia in titulo psalmus iste cognosciť suscepisse: qui ⁊ a laude domini fecit initium: ⁊ eius laude finitus est. Conclusio.

Mem Nun

DEF

Ecci.15.

Samech Ain

Mydio Phe Sade Coph

Res Sin Tbau

i.Cor.3.

Quam bene fidelissimus pplus iste letatus est. Fuit ⁊ nostrum gaudium audire gaudētem. Alacritas enim mentis augeť: quando alterius letantis p̄plata verba suauiter bauriuntur. Sed nec hoc quoq; puteť ociosum: qō post centesimumnonū psalmū hec exultatio fideliū tali numero collocať. Respice enim dulcedinē securitatēq; canentiū: ⁊ inuenies hic imaginē illius p̄remij cōtributam: quam operarys in euangelio dñs polliceť: quos ad laboreꝫ vinee vocationis sue muneribus inuitauit. Ipse est enim denarius qui ⁊ mane ⁊ sero venientibus dabitur. Denarius: qm̄ coronalis est. Unus q̄ finē penit⁹ nō habebit. Addita est huic psalmo ⁊ alphabeti decora perfectio: vt gratie tante exultationis litterarum institutio iungeretur.

Explicit expositio in psalmum .iio.

¶ Alleluia. Conuersionis Aggei ⁊ Zacharie. CXI.

Beatus vir qui timet dominū: in mandatis eius volet nimis. Potens in terra erit semen eiꝰ: generatio rectorum benedicet. Gloria ⁊ diuitie in domo eiꝰ: ⁊ iustitia eius manet in seculuꝫ seculi. Exortuꝫ est in tenebris lumen rectis: misericors ⁊ miserator ⁊ iustus. Jocūdus hō qui misereť ⁊ cōmodat: disponet sermones suos in iudicio: qꝫ in eternū nō cōmouebiť. In memoria eterna erit iustus: ab auditione mala nō timebit. Paratū cor eiꝰ spare in dño: p̄firmatū est cor eiꝰ: nō cōmouebiť donec despiciat inimicos suos. Dispsit dedit pauplbꝰ: iustitia eiꝰ manet in seculū seculi: cornu eiꝰ exaltabiť in gloria. Peccator videbit ⁊ irasceť: dentibus suis fremet ⁊ tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Ps.85.

Ps.75.

Um iam frequenter solus posuerit: alleluia: videamus adiectio ista nominū qd velit intelligi. Agge⁹ ⁊ Zacharias ꝓphete fuerūt: qui post transmigrationes babylonie sub Dario rege lōgo post tēpora ꝓphetauerunt: q̄ ista sunt cantata. Reuersi enim in hierusalē patriā suā: cū reparari templū viderēt: laudes dñi magna exultatione ꝓfuderūt. Ad quā similitudinē ⁊ hic psalm⁹ integerrimi alphabeti: lris q̄si regulis aureis noscit esse ꝓtext⁹: quē post absolutionē peccatoꝝ pfectissimā debeat christian⁹ alacritate cantare. Et memēto q̄ istitutor fidelium hic ārtus est psalm⁹. Ostendit enim post liberationē delictoꝝ quāta sint bona fideliū: ⁊ que sit retributio perfidoꝝ. Diuisio.

Er totū psalmū ꝓphēta loquit. Prima admonitione: qd faciat beat⁹ vir: ⁊ quanta bona dñi grā mereat ostendit. Continet aūt litteras sex. Secūda aduentum dñi significat saluatoris: per quez hoies ex peccatoribus ⁊ impys in eternū beati esse ꝓmerentur. Que diuisio tredecim litteras hebraicas noscitur cōtinere. In tertia ptē ꝓtraria ipys puenire testatur. Que residuas hēt litteras tres. Expositio.

Aleph Beth (Al. volet) Eatus vir qui timet dñm: in mandatis ei⁹ †cupiet nimis. ¶ Diuersis modis beatus vir in mediū deducit: ne dissimulatione aliqua ei⁹ appetentia negligatur. Decet enim aio nos frequenter reuoluere: vñ ꝓbamur sub eternitate gaudere. Sed cū beatitudo nulla sit sub timore mundano qui potius miseros facit: manifestū est tñ nulla eterna reperiri gaudia: nisi que dñi fuerint timore ꝓparata. Ipso enim cōpellente desideramus: qō nos beatos possit efficere. Deindeq̄z sic sequit: In mandatis eius cupiet nimis: qō per timorem dñi certū est posse ꝓtingere: qñ dñm diligēdo metuimus: ne nos a regno suo reddat extraneos. Beat⁹ ergo qui timet dñm ⁊c. Species est duodecime definitionis: que grece dr Lata ꝓpenon: latine per laudes. ¶ Potens in terra erit semen eius: (Gimel) generatio rectoꝝ bñdicet. ¶ Jam illius beati quez superius dixit: ꝓmia describunt. Sed cum ipse ꝓdicet humiles sibi esse gratissimos: ita vt iusti ei⁹ paupes dicant: Queram⁹ in qua terra potētes dicant efficiqui hic ꝓbant esse veri sui: In illa scilicet qua cū domino regnaturi sunt sancti: vbi nō diuitie humane: nec honores temporales faciūt potētes: sed cōtēplatio dñi ⁊ sine fine laudatio. Ipsa reuera est potentia cui nō succedit infirmitas: sed qō esse meruerit eterna felicitate custodit. Semē: operas significat bonarū rerū: que in hoc seculo velut semīa iaciunt: vt fructus future messis adolescat. Generatio aūt rectoꝝ dicit: nō ista carnis: sed illa que imitatione iustoꝝ per similitudines opeꝝ noscit esse propagata. Unde ⁊ diabolus peccatores filios habere memorat: qb⁹ dictuz est: Uos a patre diabolo estis. ¶ Gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹: ⁊ iustitia ei⁹ manet in seculū seculi. ¶ Adhuc in bonis beati premissa descriptio perseuerat. Beati domus: est mētis secretū: vbi diuitias sanctas ⁊ gloriam ꝓpetuaz reponit quisq̄s dñi ꝓcepta cōpleuerit. Sed illa gloria nō habet finem: ille diuitie nō maligna surreptione dispereunt: sed de dñi mandatis veniunt: vñ quicqd acqrit: perenni integritate seruat. Deniq̄z sic sequit: Et iustitia eius manet in seculum seculi. Justitia qdē hoīs dr: sed que deo largiēte ꝓstatur. Nā cū sit nomē gnāle: aduertit tñ ꝓpria: cū diuina dispēsatione ad vnūquēq̄z hoīez res ꝓcessa puenerit. Et ne aliqs se tēporaliter existimaret fieri beatū addidit: Manet in seculū seculi. Dacten⁹ beati illi⁹ bona narrata sunt: nūc vñ fieri possit btūs edicit: ne tñ desideriū mouisse: nō etiā ⁊ causas docuisse videret. ¶ Exortū est in tenebris lumē rectis corde: misericors ⁊ miserator ⁊ iustus dōñs. ¶ Uenit ad admonitionē secūdā: in qua dñi ꝓm⁹ significat aduētus: qui ꝓfitētes beatos fecit: ⁊ superbos pro sua inigtate damnauit. Sz iste aduētus dñi: mirabili ꝓprietate describit. Uenit enim lux que superat oēm lucē. Et vt gratior esset adiecit: In tenebris: nō istas quas solis facit absentia: sed que peccatoꝝ magis ꝓsentia tenebrescūt. Int⁹ sūt enī in corde iste tenebre: vbi sol mūdanus nō possit accedē: quas illud lumē expellit: qō morte vicit ⁊ delicta ꝓtriuit. Sz cuz rectis corde dr: puersi ab isto lumie separant. Sequit: Misericors ⁊ miserator ⁊ iustus dñs. Pauca sūt qdē vba: sz oīuz creaturaꝝ rōnabiliū act⁹ amplexātia. Nā qui ꝓfitētur bñt misericordē: qui ꝓtemnūt iustū sine dubio sustinebūt. ¶ Jocundus hō qui miseret ⁊ cōmodat: disponet sermones suos in iudicio. ¶ Jocū dū dicit: nō tā boīb⁹ acceptū q̄ deo gratuz. Qui miserē: id est: qui egētib⁹ donat. Cōmodat vo qui recepturus aliqd in hoc mūdo sperātib⁹ in necessitate mutuat: sic dicit in euāgelio: Omni petenti te da: ⁊ volēti mutuari abste: ne ꝓhibeas eū: qz ⁊ hoc nō minima merces est ad ꝓsens fuare piēlitātē: ⁊ fideliter recipe solā ꝓstite pecunie quātitatē. Pōt aūt itelligi vt hoc qō miserē: id est: qō paupib⁹ donat cōmodare videat: qñ dat hō tpalia: recepturus eterna. Sz lz vtraq̄z ad manuales videant opas ptinē: tñ nō solū de pecunia miserendū dic paupi: aut sperātib⁹ cōmodādū: sed de oī bñficio quo idigē cognoscit destitut⁹. Uñ impigri debemus facē oē qō pōt alteri subuenire. Sequit: Disponet ꝓmones suos in iudicio. Dispositio ꝓmonū: ordinē significat imperturbatū atqz trangllū: qui ꝓbabili rōne narrat. Uenieti qppe ꝓfamilias dicendū est: Dñe gnque talēta dedisti mibi: ecce alia gnque sup lucrat⁹ suz. Ipe q̄ disponet in iudicio ꝓmōes suos: qui se dñi dona geminasse ꝓbauerit: nō vt ille qui suffossum talentū cautela sterili ⁊ noxia parcitate fuauit. Qō pōt etiā ⁊ ad illos ptinē qui dīnas scripturas munere dñi pscrutatas: aut ifructuosa taciturnitate retinent: aut pia voluntate dissemināt. ¶ Quia in †seculū nō cōmouebit. In memoria eterna erit iust⁹. ¶ Reddidit causas q̄re vir iustus disponat ꝓmones suos in iudicio: scilz qz in seculū nō cōmouebit: id est: a gl'ia dñi nullatenus separat. Sequit: In memoria eterna erit iustus. In memoria vtiqz eterna erit iust⁹: qz vocat ad ꝓmiū. Impys eni dr: Nō noui vos. Quapp sicut illi qui deputant ad penā de mēte ꝓhibent excedē: ita isti ꝓpter brītudinē ꝓcipiēdā in memoria dicunt dñi ꝓman ē. ¶ Ab †auditu malo nō timebit. Paratū †est cor ei⁹ sperare in dño. ¶ Illū auditū malum dicit: quē audituri sunt impy: Ite in ignē eternū: ⁊ reliqua. Malus enim illis videt qui insta seueritate plectēdi sunt: qz fas dici nō est: nisi iustū dñi semper esse iudiciū. Et ne solū beatos putares penas noxias nō timē: sequit: Paratū est cor ei⁹ sperare in dño: vt ꝓmissa ipsi⁹ ꝓcipiāt: qui seculi illecebras ei⁹ iuuamīe calcauerunt. Quibus ipse dicturus est: Uenite bñdicti patris mei ꝓcipite regnū qō vobis paratū est ab origine mūdi. Cor aūt positū est: pro recte mentis affectu: qō sine aliq̄ cūctatione ꝓmissa nouit expetere.

(Zai) (Heth) (Al. nō hēt) (Caph) (Lamech) (Al. eternū) (Mem) (Nun) (Al. auditū malo) (Al. nō habet) (Al. sat. 25.) (Ibidem)

Joan. 8. He Vau

(SAMECH AIN) (Al. despicat) ¶ Confirmatū est cor eius nō cōmouebit donec †videat inimicos suos. ¶ Quia paratum fuerat cor beati sperare in dño: consequenter adiunctū est: Cōfirmatū est cor eius. Oia enim caduca contemnit: qui illa fuerit dilectatione cōpletus. Confirmat ergo cur iusti: cum nulla seculi felicitate mollescit: ⁊ peccatoruz hic respiciens potentiā: expectat potius eoꝝ ruinaz. In hoc enim mūdo inimicos patit potentes videre: vt ibi eos possit humiliatos aspicere. Sed cū hic videam⁹ inimicos nostros esse carnales qui nobiscum aliqua aduersitate ꝓfligūt: spirituales vult intelligi negtias: quas hic penitus nō videm⁹: sed in illa nos certū est iudicatione cognoscere. Et cuz dicit: Donec videat inimicos suos: subaudiendus est: humiliatos atqz cōtritos. O dispensatio sancta creatoris: qui tūc eos facit videri cum possint esse veri sui non timori. (PHE SADE COPH) (Mat. 19.) ¶ Dispersit dedit pauperib⁹: iustitia ei⁹ manet in seculū seculi: cornu eius exaltabit in gloria. ¶ Hec snia ad illud ꝓceptū dominicū ptinet: Si vis esse pfect⁹: vende oia tua ⁊ da pauperibus: ⁊ veni sequere me. Ipsa est dispersio que feliciter congregat: ipsa erogatio que celozum regna mercat. Hec qui fecerit iustitiam operatur: quia domini ꝓcepta compleuit: ⁊ in hoc illi permanet: qm̄ ab illo auctore eterna recipit dona qui condidit secula. Sequitur: Cornu eius exaltabitur in gloria. Cornu pro potestate poni: sepe iam dictus est: sicut Daniel ꝓpheta testatur dicens: Quatuor autem cornua: quatuor regna sunt: quaz necesse est illis ibi dari qui hic videbant pia humilitate prostrati. (Daniel. 7.) Hactenus de beatorum bonis locutus est: nūc (RES SIN THAV) ꝓsalmum de impiorum afflictione concludit. ¶ Peccator videbit ⁊ irascetur dentibus suis: fremit ⁊ tabescit: desiderium peccatorum peribit. ¶ Postq̄ beati definitionem dixit ⁊ premia: In tertia parte peccatorum notauit inuidiam. Que figura dicitur (SCHE) paradigma: quotiens beatorum hortamur bonis: malorū autem deterremur exemplis. Hoc enim schema in his psalmis omnibus inuenitur: qui loquuntur de institutione beatorum: q̄uis ⁊ alibi interdum reperiatur aptatum: sicut ⁊ in primo psalmo constat effectū. Irascitur dixit: scilz sibi qui noluerunt a prauitate suspendi. Uident enim se presumpsisse quondā de gloria caduca: de potestate fugitiua: ⁊ alios beatitudinē accipere que nescit aliquando desinere. Ira iusta: indignatio vera: sed nō proficua temporibus vltionis. Poterant enim ibi non indignari si hic suis vitys redderent infensi. Sequitur: Dentibus suis fremit ⁊ tabescit. Peccator inuidus: in sua fluctuans malignitate describitur: iracundie sue malum quidem retinens: sed nulli vltra nociturus. Dic enim impie cōmouebatur vt alterum lederet: ibi iuste sibi irascitur: qm̄ pro sua malignitate punit. Sic ⁊ Isaias ait: (Isa. 57.) Non est pax impys dicit dominus. Nam fremitus eius hoc agit vt tabescat: impetus vt deficiat: se iam dentibus suis mordet: se proprio dolore castigat: exigens a se cruciatus: quos hic sustinere cogebat innoxios. Adiecit: Desiderium peccatoruz peribit: scilicet qz sicut illic vota beatorum in regno dei plantata florebunt: ita peccatorum desideria succisa marcescunt men istud impletum est: ad perfectionem sapientie pertinere non dubium est: per qō ⁊ diuinarū rerum intellectus agnoscitur: ⁊ imperitie culpa declinatur. Sic ꝓstat psalmos diuersa suauitate variatos: vt humana ibecillitas discēdi nō possit sustinere fastidia.

Conclusio.

Quam pulchre alphabeto descendente beatus iste descriptus est: vt simul facta ei⁹ narrarentur ⁊ premia. Quis se videre nō credat: que sancta veritas pollicet? Sz ipse nos faciat accipere: qō iam concessit audire. Hoc enim alphabetuz: quo carmen istud impletum est: ad perfectionem sapientie pertinere non dubium est: per qō ⁊ diuinarū rerum intellectus agnoscitur: ⁊ imperitie culpa declinatur. Sic ꝓstat psalmos diuersa suauitate variatos: vt humana ibecillitas discēdi nō possit sustinere fastidia.

Explicit expositio in psalmum. iii^m.

¶ Alleluia. CXII.

Laudate pueri dñz: laudate nomen dñi. Sit nomen dñi bñdictū: ex hoc nūc ⁊ vsq̄z in seculū. A solis ortu vsq̄z ad occasum: laudabile nomē dñi. Excelsus sup oēs gētes dñs: ⁊ sup celos gloria eius. Quis sicut dñs de⁹ noster qui in altis habitat: ⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra. Suscitās a terra inopem: ⁊ de stercore erigēs pauperē. Ut collocet eū cū principibus: cū principib⁹ ppli sui. Qui habitare facit sterilē in domo: matrē filioꝝ letantē.

Ecce verba tituli sui subsequens psalmus exponit. Nam cum sit: Alleluia: laudate dñm: ita ⁊ ipse fecit initium magister verus: doctor egregius: cuius nescit sermo fallere: qz de veritatis fonte cōstat emanare. Quid enim dici potest certius: q̄ vbi reruz preceptor ꝓprius ꝓbatur expositor? Diuisio.

Prophēta Dauid: psalmi textum sub breuitate transcurrens: Prima parte cōmonet deuotos vt laudes domino iugiter exoluant: ⁊ in toto orbe predicare non desinant. Secunda parte: ipse facit qō alios monet: vt magister verus non tam verbo q̄ docere videatur exemplo. Expositio.

Laudate pueri dominum: laudate nomē domini. ¶ Constat hoc nomen simplicib⁹ ⁊ purissimis dari: quādo ⁊ ipse dominus puer vocatur: sicut est illō: Puer natus est nobis. (Isa. 9.) Istam siquidez etatem pro innocentia sua domino constat electam. Dicit enim discipulis suis: Sinite ad me paruulos venire: taliuz est enim regnum celozum. (Mar. 10.) Merito ergo hos prophēta cōmonet laudes domino debere cantare: qui corde puro ad eas videntur accedere. Nō eniz hic etas est electa sed puritas. Respice quoq̄z in hac repetitione quandam esse distantiam. Dñm laudat: qui se ꝓbabili actione cōmendat. Nomen dñi idem laudat: qui virtutes eius sancta predicatione ꝓcelebrat. ¶ Sit nomen domini benedictū: ex hoc nunc ⁊ vsq̄z in seculum. ¶ Ne forte sibi momentaneam laudem pueri crederēt imperata: dicit ⁊ modo in hoc seculo predicandum: ⁊ in illa quoq̄z eternitate laudandus. Sed ne vel hoc localiter posset intelligi: subter dicit quemadmodū vbiq̄z laudet. ¶ A solis ortu vsq̄z ad occasum: laudate nomen domini. ¶ Hic vniuersale designat ecclesiam: vt per totum mundum cuius fabricator est christus: eius preconia debeāt nō taceri. (Al. laudabile) Iusta cōmonitio est: dñi salutaris iniūctio: vt creatorē suū creatura cognoscat: eūq̄z magnificare debeat: q̄tenus eius laudib⁹ semp accrescat. Hoc schema dr Periphrasis: latine per circuitū. In alys qppe locis per orbē: in alys ex q̄tuor cardinib⁹: hic aūt per solis (SCHE)

cursum quasi per quandam lineam declaratus est
mundus. [Excelsus super omnes gentes dominus: ⁊
sup celos gloria eius.] Per has duas ptes: vniuersas
vult intelligi creaturas. Hentes: terrena cuncta susci
piamus. Celos: aduertamus vniuersa celestia: qm̃ su
per oia ꝓbat excelsus: cui ipsi quoq; celi subiecti sũt
Ps. 107. sicut in alio psalmo legit: Exaltare super celos deus:
⁊ super omnẽ terrã gloria tua. Siue gentes: carnales
hoies: celos vo spũales debemus accipere: vt super
omnes creaturas altissimus sentiat: qui cunctarum
rerum conditor esse dinoscit. [Quis sicut dñs deus
noster: qui in altis habitat.] Venit ad scõas partẽ: in
qua iam ipse laudes dominicas ex factis eius letus
exoluit. Duz: quis dicit: nemo alius significat: qui tã
ꝓpria potentie suc maiestate glorietur. Qui in altis
habitat: id est: in excelsis creaturis suis: quas ipse ma
gnas fecit: cum in eis habitare dignat: vt sunt angeli
boni: sancti eiꝰ: ⁊ relique potestates: que ꝑsentie ipsiꝰ
dignitate grandescũt. Sed ne putares istam ampli
tudinẽ: humilia velle despicere: vide quid sequitur.
[Et humilia respicit in celo ⁊ in terra.] Exponit qõ
superius dictum est: Qui in altis habitat. Ipse enim
humilia respicit: vt fiant eius dono semp altissima.
Illi enim supra piam humilitatẽ sedes est: ipsam vi
sitat que nihil in se sperans: sed sola dñi largitate pre
sumit. Sed istã humilitatẽ in qualitate mentis acci
pe: nõ in positione terrarũ. Sequit enim: In celo ⁊
in terra. Que est in celo humilitas: nisi illa scilicet in
qua humilitate sua sancti angeli placuerunt? Virtu
tes oẽs celoꝝ ipsa laude precelse sunt: ⁊ quicqd fide
liter humile fuerit: ibi dei sedes ⁊ eterna potentia re
perit. In terra enim qõ dicit: significat sanctos viros:
Isa. 66. de quibus scriptum est: Super quẽ requiescit spiri
tus meus: nisi super humilẽ ⁊ quietũ ⁊ trementẽ ver
ba mea? Sic in celo ⁊ in terra humilitas deo placita
reperitur: sicut superbia ꝓbat exosa: per quã diabo
lus cecidit: per quã hoies in tartari penetrale mergũ
tur. Erubescant elati: ⁊ se ipsi accepta ratione cõuin
cant. Ubi credũt locum habere supbiam: cũ celus ⁊
terram ab humilitate videant occupata? [Suscitãs
a terra inopem: ⁊ de stercore erigens pauperes.] Doc
beneficium nõ sibi soli inopes vendicent ⁊ egentes.
Nam de stercore ⁊ paupertate erigit quisquis de hac
labe corporis per dei gratiam subleuat. Rex deniq;
ipse mundanus inops est munerum dei ⁊ in stercore
voluit: cui carnis vitia dominantur. Eleuat ergo ab
istis dñs quoslibet ordines: q̃slibet etates: cuꝫ miseri
cordie sue dona largit. [Ut collocet eũ cũ ꝑncipibꝰ:
cũ ꝑncipibꝰ ꝑpli sui.] Declarat ad qd pauperis ⁊ ino
pis peruenire possit erectio: scilicet vt collocet cum
ꝑncipibꝰ populi. Principes enim populi sunt: patriar
che: ꝓphete: apostoli: ⁊ quicunq; deo ꝓbabili cõuer
satione placuerũt. Sed hic principatũ: nõ bonorem
credas qui hominum suffragio cõquiritur: sed illum
qui domino largiẽte prestatur: qui humilitate altus
est: qui fidei certus: qui mẽtis robore solidatus. Nam
qõ addidit: Populi sui: significat ecclesiam catholi
cam: que toto orbe diffusa est. [Qui habitare facit ste
rilem in domo: matrem filioꝝ letantem.] Hic facta
est cõclusio superiorum sensuũ: ⁊ descendentiũ pul
chritudo verborum. Nam qõ dixit: suscitans a terra
inopem ⁊ de stercore erigens pauperem: vt collocet
eum cum principibus: cuꝫ principibus populi sui: ex
ponit: vbi hoc fieri possit: scilicet in ecclesia: que ante
aduentũ sponsi sui sterilis fuerat. Sed facta est ma
ter leta filiorum: quando predicationibus apostolo
rum ex aqua ⁊ spiritu sancto copiosos filios in toto
orbe ꝑcreauit. Quondã fusca: nunc pulchra: que per
aquam fecundissimam parit: ⁊ virginitatem suã glo
riosa integritate custodit: Ipsa fuit igitur sterilis quã
dominus in domo sua habitare facit letantẽ: de par
tu scilicet ⁊ numerositate sanctorum. Conclusio.

Uehementer admiror: quotiens istum nu
merum reperio: ingentiuꝫ sa
cramentorum honore plenissimum. Ipse enim cal
culus apostolos complectitur: ipse israeliticũ popu
luꝫ diuisit in tribubus: futuram illã (sicut pater Die
ronymus ait) significans beatitudinẽ: duodenaria
q̃titate distingui. Uerbi gratia: vt primum locuꝫ ha
beant apostoli: secũdũ ꝓphete: tertiũ martyres: quar
tum infantes post baptismũ rapti: quintũ virgines:
sextum recte penitentes: vt sic vsq; ad duodeciꝫ par
tes per diuersas meritoꝝ distãtias gaudeatur. Doc
tangere videtur apostolus cuꝫ dicit: Alia claritas so- i. Cor. 15.
lis: alia claritas lune: alia claritas stellaruꝫ. Et alibi:
Stella ab stella differt in claritate: sic erit ⁊ resurre- Ibidem
ctio mortuorum. Quapropter iste psalmus post cen
tesimum duodenario numero cõstitutus: future no
bis beatitudinis imaginẽ compromittit: quãdo ad
illam eterne letitie similitudinem iugiter dominuꝫ
a pueris precipit esse laudandum.

Explicit expositio in psalmum. iiꝫm.

¶ Alleluia. CXIII.

In exitu israel de egypto: domꝰ
iacob de populo barbaro. Fa
cta est iudea sanctificatio eius:
israel potestas eius. Mare vi
dit ⁊ fugit: iordanis conuersus
est retrorsum. Montes exulta
uerunt vt arietes: ⁊ colles sicut agni ouiuꝫ.
Quid est tibi mare q̃ fugisti: ⁊ tu iordanis
quia conuersus es retrorsuꝫ? Montes exul
tastis vt arietes: ⁊ colles sicut agni ouium.
A facie domini mota est terra: a facie dei ia
cob. Qui conuertit petram in stagna aqua
rum: ⁊ rupem in fontes aquarum. Non no
bis domine nõ nobis: sed nomini tuo da glo
riã. Super misericordia tua ⁊ veritate tua
nequando dicant gentes: vbi est deus eoꝝ.
Deus autem noster in celo: omnia quecũq;
voluit fecit. Simulacra gentium argentũ
⁊ aurum: opera manuum hominum. Os
habent ⁊ non loquentur: oculos habent ⁊
non videbunt. Aures habent ⁊ nõ audiẽt:
nares habent ⁊ nõ odorabunt. Manus ha
bent ⁊ non palpabunt: pedes habent ⁊ non
ambulabunt nõ clamabunt in gutture suo.
Similes illis fiant qui faciunt ea: ⁊ omnes
qui confidunt in eis. Domus israel sperã
uit in domino: adiutor eorum ⁊ protector
eorum est. Domus aaron sperauit in do
mino: adiutor eorum ⁊ protector eorũ est.

Qui timẽt dominũ sperauerunt in dño: ad
iutor eoꝝ ⁊ protector eoꝝ est. Dñs memor
fuit nostri: ⁊ bñdixit nobis. Benedixit do
mui israel: bñdixit domui aaron. Benedixit
oibus qui timent dñm: pusillis cuꝫ maiori
bus. Adijciat dñs sup vos: sup vos ⁊ sup
filios vestros. Benedicti vos a dño: qui fe
cit celũ ⁊ terrã. Celũ celi dño: terraꝫ aũt de
dit filijs hoium. Non mortui laudabunt te
dñe: neq; oẽs qui descendunt in infernum.
Sed nos qui viuimus benedicimꝰ dño: ex
hoc nunc ⁊ vsq; in seculum.

Um iã multi psalmoꝝ ꝑcesserint: ⁊ aly
quoq; secuturi sint: qui alleluia ꝓnoten
tur: non incassum tot psalmi tali capite
vident ornari. Nã sicut in melodia: hoc
cõpositũ nomen diuersos tonos recipit:
ita ⁊ multiplices causas ad vim sue ꝑdicationis assu
mit. Nõ enim vno mõ dicit: Laudate dñm: sed sicut
ex diuersis actibꝰ laus ista colligit: ita ⁊ alleluia va
rys negocys ⁊ cõpetentibꝰ narrationibꝰ applicatur.
Est enim intẽtio psalmi istius: vt ab initio hebraici
ꝑpli per magna miracula plenitudinem legis: qui est
dñs christus: mundo ꝑstitã nũtiaret: per quas simili
tudines rerum ⁊ hodie vnũ quẽq; liberari approbat
christianum. Diuisio.

Er totũ psalmuꝫ ꝓpheta loquit. Primo
modo cõmemorat que miracula dñs he
braeis prestiterit ⁊ ꝑplo christiano. Secun
do sub iterrogatione dicit: cur fugerit ma
re: quare recursuꝫ suũ iordanis abstinuit:
responsionẽ gratissimaꝫ iungens: a facie dñi terram
fuisse cõmotã. Tertio simulachra gentiũ inutilia de
monstrat adoratoribꝰ suis: ⁊ religio dñi q̃ sit vitalis
⁊ saluberrima ꝓprijs cultoribus ꝓsequẽter exponit.

Expositio.

Alt. de

N exitu israel ex egypto: domus iacob
de populo barbaro.] Dic exitũ illum de
bemus accipere: qm̃ nos a peccatorũ vin
culis ꝓtingit exire. Tũc enim ab egyptio
rũ: id est: a demonũ turba liberamur: qm̃
barbarice seueritatis illius iura nõ patimur: ⁊ vere
ETY reddimur israelite: cũ pompe mundi huius a nostra
ceperint mẽte discedere. Barbarus aũt a barba ⁊ ru
re dictus est: qõ nunq̃ in vrbe vixerit: sed semp vt fe
ra in agris habitasse noscat. Domus vo iacob veraci
ter efficimur: qm̃ christiani dogmatis ꝑcepta serua
mus. [Facta est iudea sanctificatio eiꝰ: israel potestas
Alt. nõ habet eiꝰ: israel regnabit in ea.] Tria ista comata versus
huius diuisa expositione noscamꝰ. Judã diximꝰ: nõ
soluꝫ ad hebreoꝝ ꝑtinere nationem: sed ad oẽs fide
les posse respicere. Uerus enim iuda: saluator est dñs:
in quo regnũ ⁊ potestas israelitaꝝ: id est: videntium
deũ nosciẽ esse ꝓpetua. Ita qui euꝫ circuncisio corde
sequunt: iudei veraciter nũcupant. Potestas autem
eius israel dicta est: qm̃ in ipso magna miracula pro
prie alleluia vtutis ostẽdit. Nã vbi ille nõ bẽt pote
statẽ: qui oia facit que vult in celo ⁊ in terra? Sequi
tur: Israel regnabit in ea: scilicet qm̃ vir videns deuꝫ
in beata illa congregatione regnabit: vbi sancti sunt
oĩmodis congregãdi. [Mare vidit ⁊ fugit: iordanis
cõuersus est retrorsum.] Uidẽs ꝓpheta ingentium
miraculoꝝ se mole superari: vitioꝝ oĩum causas dua
bus allusionibꝰ plenissima benitate ꝓclusit. Mare:
frequẽter diximꝰ: peccatores istius seculi debere su
scipi: qui more vndaꝝ tumidis cogitationibꝰ fluctu
ant. Iordanẽ vo pro quolibet flumine debemꝰ acci
pere: qui varys desiderys hoies rapiũt: ⁊ in mare il
lud magnũ nefanda ꝑcipitatione deducũt. Ista enim
duo que genus humanũ diuersa delectatione rapie
bant: aduẽtu dñi respecto: a suis ꝓsuetudinibꝰ retror
sum ꝑcipitata redierũt. Et hi hec hystoria referat in
veteri testamento: alys tũ hic vbis ⁊ similitudinibꝰ in
dicat: vt euidenter animaduerteremus antiqua illa
facta spirituali intelligẽtia salutis nostre indicia nũ
tiasse. [Montes exultauerũt vt arietes: ⁊ colles ſ ve Alt. sicut
lut agni ouiũ.] Paulatim euidẽtius descendit ad tẽ
pora christiana. Montes: apostos ⁊ euangelistas vel oẽs
verbi ꝑdicatores accipi posse manifestũ est: qui ⁊ su
pernam lucẽ a terris ceteris primitus acceperũt. Et DOG
merito montes appellati sunt: ꝓpter sanctitatis am
plissimũ cacumen: ⁊ fidei solidissimã firmitatẽ. Isti
enim exultauerũt in ogibus suis tanq̃ arietes: qui fi
delissimũ gregẽ ad caulas dñi diuino iuuamine per
ducebãt. Colles aũt: mediocritatẽ significat late cre
dentiũ: quoꝝ pectora fidei semina efficaciter accepe
runt. Colles enim dicti sunt: a colendo. Ista enim spi- ETY
ritualiter aduertere nos debere ratio ipsa cõpellit:
qm̃ ad litterã oĩmodis ꝓbant ablurda. Et ideo respi
ce: qua suauitate priores similitudines ad hanc intelli
gentiã vident esse perducte: vt sibi oia pulcherrima
collatione respondeant. [Quid est tibi mare qõ fugi
sti: ⁊ tu iordanis ſ quare ꝓuersus es retrorsum?] Se- Alt. quia
cũdũ ingredit modũ: in quo decora iterrogatio pre
mittitur: vt dulcissima responsio subsequat. Que fi
gura dicit Peusis ⁊ Apocrisis: latine pcũctatio atq; SCHE
responsio. Requiritur enim mare: discutitur fluuius
cur suas ꝓsuetudines pdiderunt: vt ipsa gressus defi
xerint: que prídẽ inuoluta oia rapiebant. Et bñ addi
tũ est: Retrorsum: qm̃ vniuerse correctiones tũc no
bis prouenirũt: quãdo dñi beneficio nostra se institu
ta cõuertunt. Nã qõ pene ipsa repetyt que superius
dixit: Quid est tibi mare qõ fugisti: ⁊ tu iordanis q̃re
cõuersus es retrorsum: alia figura est Epanodos: id SCHE
est: repetitio rerũ: que iunctim dicta sunt. [Montes
quare exultastis ſ vt arietes: ⁊ colles ſ velut agni oui Alt. non hẽt
cum.] Prioꝝ versuum ordines custodiuit. Sic enim Alt. sicut
sub alio modo ⁊ hic sunt positi: sicut in ꝑma diuisio Alt. sicut
ne vident esse narrati. Interrogat enim seculuꝫ per
mare vel fluuiũ: qd fuerit qõ eius ligamenta soluta
sint. Et qm̃ erat vna responsio secutura: ⁊ illos quoq;
interrogat qui exultasse ꝑcipue videbant. Unus enim
auctor ⁊ illa fecit obstupescere: ⁊ hec ꝑstitit fixa pro
sperítate gaudere. [A facie dñi ſ cõmota est terra: a Alt. mota
facie dei iacob.] Secuta est cõpetens que parabatur
vtrisq; responsio. Audite cõuersi: audite fidelissimi
christiani: cõmotionẽ istã: id est: permutationes que
humane terre feliciter euenit: non factam tremore
montiũ: sed prospera cõuersione populorũ. Nam si
queras quid sit dñs: audi: deus iacob. Ipso enim mi
sericorditer apparẽte ab eiꝰ facie: id est: ꝑsentia: saluta
riter terra cõmota est: que mortis stupore pigra rigu
erat: que tñ sic a sua supstitiõe cõmota est: vt in cultu
ra dñi eterno fixa robore ꝓmaneret. [Qui cõuertit
petrã in stagna aquaꝝ: ſ ⁊ rupes in fontes aquaruꝫ.] Alt. rupem
Petram: vt arbitror: iudeoꝝ duritiã debemꝰ aduer
tere: quã in sacri baptismatis stagna cõuertit: cũ eos

ad religionē fecit venire trāquillā. Quā ſimilitudi-
Mat.3. nē dñs in euangelio dicit: Potēs eſt dñs de lapidib⁹
iſtis ſuſcitare filios abrae. Idē rupes: hoc eſt arida ⁊
dura corda gentiliū: diuini eloquij manare fecit fon
tes irriguos: vt qui ante ſterilib⁹ ſuſpitionib⁹ ſicca
banť: poſt auditi fuerint verbi celeſtis p̄dicationes
influere copioſas. Hactenus ſupiores vſus: per figu
SCHE ram Parabole noſcunť eſſe decurſi. ¶ Nō nobis dñe
nō nobis: ſz nomini tuo da gloriā. Sup miſericordia
tua ⁊ veritate tua. ¶ Cū multa bñficia dixerit que no
bis chriſtus dñs ꝓfutura ꝓceſſit: nimis vera ſubſeq
tur ⁊ affectuoſa petitio: vt ꝓpter nomē ſuū humano
generi p̄ſtaret vtilia: qui ꝓbabilia merita in peccato
rib⁹ nequaq̄ poterat inuenire. Nā cuz bona largiať
ĩmeritis: ipſius glorie ꝓbať eſſe qō cedit. Sequitur:
Super miſericordia tua ⁊ vitate tua. Dis duab⁹ re
DOG bus: gliam dñi poſtulat debere ꝓcedi. Miſericordia
eſt enim cū miſeris ac delinquētib⁹ peccata dimittit.
Veritas: cū beatitudinis future ꝓmiſſa reſtituit: Si
ue vt aly volūt: cū iudicaturus eſt impios. Utraſqz
enim res: ſiue dū parcit: ſiue dū indicat: ad gliam dñi
p̄tinere manifeſtū eſt. ¶ Ne quādo dicant gētes: vbi
eſt de⁹ eoꝝ. ¶ Subſecuta eſt cauſa: q̄re dignеť dñs de
uotis miſericordie ſue dona p̄ſtare. Que figura dicit
SCHE ętiologia: id eſt: cauſe redditio. Nefandā qppe ꝓpu
tationē petit amoueri quā in iſto ſeculo patiunť cre
berrime chriani. Nā quotiēs martyrū corpa diuer
ſis ſupplicijs affligunť: ipſa vox eſt tyrānoꝝ: ipſa gē
tilium: Ubi eſt deus eoꝝ: q̄ſi nō poſſit eripere: quos
vt coronet tormenta patiť ſuſtinere. ¶ Deus autē no
Al. non hēt ſter in celo †ſurſuz: in celo ⁊ in terra oia quecūqz vo
luit fecit. ¶ Cōtra dementiū vba gentiliū qui dicunt:
Ubi eſt deus tuus: vacillima nimis inferť ⁊ abſolu
ta ſnia: Deum noſtrū oia facere que vult in celo ⁊ in
terra. Nā cū diciť: In celo ſurſum: ſupra oēs creatu
ras potēs eſſe monſtrať. Sequiť: Oia eū facē quecū
qz vel in minimis vel in maximis creaturis ſuis vo
luerit opari: vt eū oipotētē eſſe cognoſcas: dū vbiqz
effectū ſue voluntatis oſtendat. ¶ Simulachra gētiū
argētū ⁊ aurū: opera manuū hoiuz. ¶ Uenit ad tertiū
modū: vbi ꝓpheta ſimulachra gentiū irridet: ⁊ dñm
RHE iſrael cōgrua laude cōcelebrat. Hoc gen⁹ cauſe diciť
demonſtratiuū: qō ⁊ vituperationē ⁊ laudē dinoſcitur
ꝓtinē. Nā quinque vſib⁹ vituperat deos paganorū:
decē ѵo deū laudat excelſuz: vt ⁊ in ipſa quātitate di
ctoꝝ: rerū diſcrepantiā monſtraret ambaꝝ. Sz qm̄
ſupius inuiſibilē deū dixerat que vult oia facientez:
hic merito irridēda dicit idola: que ad humanitatis
formā cōpoſita: vel ipſis corporeis ſenſib⁹ ꝓbanť ex
tranea. Nā lz ⁊ iueniant ⁊ enea ⁊ lignea ſimulachra:
vtilius tñ illud elegit qō gentilitas iudicabat reue
rētius adorandū: vt erubeſceret colere viliora: quo
rum ⁊ preciosa ꝓbanť irriſa. Sed ne putares hec ſi
gna nature alicuius viuā habere ſubſtātiā: ad vilita
tē diciť exprimēdā: deos illos gentiliū mortaliū ma
DOG nibus fabricatos. Pudor eſt dicere ſimulachra ab il
lo coli: cuius ipſe auctor potuit inueniri. Aut qd mor
tali valeat p̄ſtare: qui niſi voluiſſet homo idolū non
potuiſſet exiſtere: Sic ⁊ hieremias talia delyramen
Hiere.10. ta pulchra definitione concluſit dicens: Nihil aliud
erit: niſi qō volūt eſſe aurifices. Quib⁹ etiā Sedulу:
vt ita dixerim: poete veritatis vſus illi repetēdi ſunt
Lignee ligna rogas: ſurdis clamare videris. A mu
tis reſponſa petis. Nā ſi queris ſcire qd ſit veraciter
Iſa.42. deus: audi Iſaiā dicētē: Ego dñs: hoc eſt nomē meū
in eternū: gliam meam alteri non dabo: neqz vtutes
meas ſculptilib⁹. Que a ꝓncipio ſunt: ecce fiūt vt no
uia que ego annūtiabo: ⁊ priuſq̄ manifeſtarē ea: audi
re vos feci: qm̄ ego ſuz. Ante me enī nō fuit ali⁹ de⁹: ⁊
poſt me nō erit. ¶ Os habēt ⁊ nō loquenť: oculos ha
bent ⁊ nō videbūt. Aures habēt ⁊ nō audient: nares
habēt ⁊ nō odorabūt. Man⁹ habēt ⁊ nō palpabunt:
pedes habēt ⁊ nō ambulabūt: nō clamabūt in guttu
re ſuo: †neqz eniz eſt ſpūs in ore ipſoꝝ. ¶ Et in his tri-
Al. non hēt bus vſib⁹ viſſima deſcriptione notati ſunt qui falſis
Pſ.109. numinib⁹ ſuis mēbra hoiuz inaniter aſſignare volue
Al. oib⁹ qui timent rūt. Nā qd rogo illi opus fuit os qui log nō poterat:
Al. puſillis Quid oculi: qui ꝓſpicē nō valebat: Quid aures: qui
nō erat auditurus: Quid nares: qui nullatenus fra
grantiā ſentiebat: Nares aūt a gnaritate dicte ſunt:
ETY qō nos faciāt odoratus agnoſcē. Quid man⁹: qui res
palpabiles ignorabat: Quid pedes: qui ſe mouē mi
nime ꝑualebat: Et vt talib⁹ reb⁹ augereť irriſio: ad
didit vt nec ipſis quoqz aīalib⁹ rōne carētib⁹ debeāt
cōparari: qm̄ in gutture ſuo nō habēt vel ꝓfuſum cla
more: quē pecora emittere ꝓprius gbuſdā vocib⁹ cō
ſueruūt. Sequiť ſnia que cūcta ꝓcludat: ⁊ hoib⁹ ⁊ pe
corib⁹ iō illos īcōparabiles iueniri: qz nō eſt ſpūs in
ore ipſoꝝ. Uoces enī reddē: ſiue articulares: ſiue cō
fuſas aīantiū eſſe nō dubiū eſt: in gb⁹ aptiſſime lon
ga enumeratio facta eſt: ne cito paganoꝝ opprobria
finirenť. ¶ Siles illis fiāt qui faciūt ea: ⁊ oēs qui ꝓfi
dūt in eis. ¶ Audit forſitā pagan⁹ ⁊ gaudet ſe ſuis nu
minib⁹ cōparatū. Sz ſtelligat quātū tali patrocinio
potuit ꝓficē: vt de rōnabili hoie vſqz ad iſenſibilia
metalla meruerit puenire. Intelligat cultura ſuā in
damnationē ꝓpriaz fuiſſe ꝓuerſam: ⁊ refugiat illud
adorare: vñ plectibile iudicium cognoſciť excepiſſe.
Siles qppe illis fiūt qui ſequi talia decreuerūt. Nec
illud omittēdū eſt qō fabricatores ⁊ cultores huius
rei vna pculſi ꝓbanť eē ſnia. Silis eſt enim iniqtas
alios ſuis opib⁹ decipe: ⁊ cultib⁹ ſe peſſimis obligare.
De his etiā dicit apls: Qui cōmutauerunt vitatē dei Ro.1.
in mēdaciū: ⁊ coluerūt ⁊ ſeruierūt creature poti⁹ q̄
creatori: qui eſt bñdict⁹ in ſecula. Dic etiā illa figura
ꝓuenire monſtrať: que appellať Sarcaſmos: id eſt: SCHE
aduerſary deriſio violēta: que ipſas quoqz culpas pe
netrare dinoſciť. ¶ Domus iſrael ſperauit in dño: ad
iutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt. ¶ Damnatis iniqtatibus
ꝓfidoꝝ: ad celebrāda ꝓconia dñi let⁹ accedit. Dom⁹
iſrl: ecclia cognoſciť fideliū ſignificare ꝓpꝓoꝝ. Ipſa
enim ſperat in dño: que mūdana deſideria ſemp abу
ciēs: ſola ipſius delectatiō e pfruiť. Et qd ei pueniat:
ꝓſequēter exponit. Adiutor enī ⁊ ꝓtector eiⁿ: qz car
ne laborātes in hoc mūdo: inquātū vtile nouit adiu
uat. Protector: qm̄ aīas ſanctas nulla finit diabolica
fraude ſubuerti. ¶ Domus aaron ſperaut in dño: ad
iutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt. ¶ Qō prior vſu gnāliter
dixit: hoc nūc de ſacerdotib⁹ decora iteratione rete
xuit: vt excelſus ordo pontificum nō in gnāli cōme
moratione ſed ſpeciali ꝓconia laudareť. Aaron enim
in pplo iudeoꝝ ꝓmus ſacerdos electⁿ eſt: cui⁹ cōme
moratione merito ordo ipſe declarať. ¶ Qui timent
dñm ſperauerunt in domino: adiutor eorum ⁊ pte
ctor eorum eſt. ¶ Expoſuit quod ſuperius dixit: Do
mus iſrael ⁊ domus aaron. Ipſi ſunt enim qui timēt
dñm: ⁊ ſperant in dño. Duo enim iſta ſunt: que bea
tos faciunt ⁊ felices: quos ꝓſequiť qō ſupi⁹ dixit: vt
eis ⁊ adiutor ſit dñs ⁊ ꝓtector. ¶ Dñs memor fuit no
ſtri: ⁊ bñdixit †nos. Benedixit †domum iſrael: bñdi- Al. nobis

Al. domui Al. domui
xit †domū aaron. ¶ Hec eadē pulchra varietate cōge
minat: vt bñdictionē dñi p̄ſtari talibus inculcata ra
tione crederem⁹. Nā cum dicit: Memor fuit noſtri:
gratiā diuine pietatis oſtendit. Quib⁹ enim meritis
debebať vt chrs dñs aduenireť: qui ⁊ errantes pplos
doceret: ⁊ ꝓuerſos ſua bñdictione ſaluaret: Bñdixit
enim domū iſrael: de ſancte marie ꝓginitate naſcen
do. Bñdixit quoqz domuz aaron: ſacerdoty honore
ꝓcinctus: ſicut de ipſo in alio pſalmo dictū eſt: Tu es
ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech. ¶ Bene
dixit †oēs timētes dñz: †puſillos cū maiorib⁹. ¶ Poſt
ſpeciales enumerationes: ad bñdictionē generalita
tis aſcendit: vbi ſimul oēs bñdicunť: qui ſeruire dño
pura mēte delegerūt. Hoc enim fecit in piſcatoribus:
hoc fecit in regib⁹: nec vllus gen⁹ hoium ei credens
ꝓbať exceptū qō ſit ab ei⁹ munerib⁹ alienū. Que fi
SCHE gura dr̄ Anacephaleoſis: id eſt: recapitulatio: que fit
qñ ea que ſupius dicta ſunt latius breuiter in memo
riā poſtea reuocanť. ¶ Adyciat dñs ſup vos: ſup vos
⁊ ſup filios veſtros. ¶ Adyciat: duplici mō videť ſtelli
gi: ſiue bñdictionē quam in hoc ſeculo ſanctis ſuis
dñs pro pte cōcedit: ſiue adyciat numero veſtro po
pulos fideles. Qō ⁊ noſtris temporib⁹ facit: ⁊ vſqz ad
finē ſeculi nō deſinit operari: vt de gentib⁹ eccleſia
p̄deſtinata in vnū gregē redacta cōgaudeat: ⁊ vnius
paſtoris glorioſo regimine pfruať. ¶ Bñdicti vos do
mino: qui fecit celū ⁊ terram. ¶ Cū ſuperi⁹ optauerit
ꝓpheta: vt bñdicerenť fideles: iā ipſa p̄deſtinatione
cōfiſus bñdictos dicit eſſe iuſtiſſimos. Et vide gen⁹
bñdictionis. Dño poſuit: qz ipſa eſt pfecta beatitudo
nō ſibi quenq̄ ꝓpararis: ſed dño. Hoc enim vbo ⁊ fi
deliū corda roborātur: ⁊ futura beatitudo vñ pueni
re poſſit oſtendiť. Qui fecit celū ⁊ terrā: ſiue verbuz
ſignificat: cui⁹ opationis omnis creatura pfecta: ſiue
puſillos ⁊ maiores quos ſupius dixit: qui eius miſeri
cordia ad catholice religionis gaudia puenerūt. ¶ Ce
lum celi dño: terrā aūt dedit filys hoium. ¶ Cuz iuſti
celum dicanť: dñs chriſtus celū celoꝝ ꝓuenienter ac
cipiť: ſicut ſanctus ſanctoꝝ: deus deoꝝ: ⁊ cetera que
ETY in hunc modū granditer efferunť. Celū aūt dictum
eſt: qō intra ſe celet vniuerſa. Cū enī celū datū ſit ce
Pſ.67. loꝝ dño: ſicut in 67° pſalmo legiť: Qui aſcendit ſup
celos celoꝝ ab oriente: terra eſt hoium filys attribu
ta: vbi ſe per gratiā dñi multiplicī colluctatione puri
ficent: ⁊ ad eternā vitā ex iſtius mundi agone perue
niant. Dedit autem: ad humanitatem pertinet incar
nationis. Nam verbo quid dari potuit: qui cum pa
tre ⁊ ſpiritu ſancto ſemp cuncta poſſedit ⁊ poſſidet:
¶ Nō mortui laudabūt te dñe: neqz omnes qui deſcē
dunt in infernū. ¶ Mortuos hic illos dicit: qui per
petuis cruciatibus affligēdi ſunt. Eoꝝ voces nō ſu
ſcipit dñs: qz beati tñ ſunt: qui eius preconia ꝓſona
Eccli.17. bunt: ſicē Salomon dicit: A mortuo q̄ſi ex eo qui nō
eſt perit cōfeſſio. Et paulo poſt: Nos aūt viuentes ⁊
ſani laudamus nomen tuū. Dicendo aūt: Neqz oēs
qui deſcendūt in infernū: oſtendit ⁊ ſanctos ad infer
na quidē deſcendere: ſed in dñi exultatione gaudere.
Mori enim iuſtis ⁊ peccatorib⁹ ꝓbať eſſe cōmune:
Pſ.85. ſed nimis longa diſcretiōe ſeparanť: ſicut in 85° pſal
mo dictū eſt: Et eripuiſti aīam meā ex inferno infe
Al. dño riori. ¶ Sed nos qui viuimus benedicimus †dñm: ex
hoc nūc ⁊ vſqz in ſeculū. ¶ Expoſita parte damnato
ruz: aptū fuit vt pulchritudinē pſalmi beatoꝝ bona
cōcluderent. Uiuoꝝ enim eſt dñs nō mortuoꝝ: ſicut
Mar.12. in euangelio legiť: Nō eſt enim deus mortuoꝝ ſed vi
uorū. Uiuoꝝ aūt accipiēdū eſt: nō iſta vita viuētiuz
quam cōmunem ſanctis conſtat eſſe cum impys: ſed
illa de qua in alio pſalmo legiť: Placebo dño in re- Pſ.114.
gione viuoꝝ. Et ne ad terrena bona mens humana DOG
deſcenderet: ad illa celeſtia cōgruenter aſcendit: que
nec in laudib⁹ poſſint habere terminū: nec in ꝓmys
ſuſtinere ꝓbanť occaſum. Concluſio.

Luxerunt nobis quaſi granati mali minuta
pulcherrima: que hyſtorie corio re
uelata dulciſſima mella ſudauerunt. Quot enim ver
ſus: tot gratie: quot verba: tot poma ſunt aſe. Mone-
mur enim per ſimilitudines veteris populi hui⁹ mun
di: quaſi egyptiacam dominationem relinquere vt
poſſimus ad terraz ꝓmiſſionis baptiſmatis itinere
peruenire. Feſtinemus intrepidi: aduētu dñi aduer
ſitates noſtre ſolute ſūt. Mare fugit: iordanis retro
timore cōuerſus eſt: ſimulachra gentiū quaſi metal
la inſenſata ꝓtenta ſunt. Dñi aūt noſtri gloria vbiqz
colitur: vbiqz p̄dicať. Et ideo iuuante deo: pſalmorū
vtutes ſtudioſiſſime perquiramus: qm̄ ſe ⁊ fidelibus
aperiunt: ⁊ incredulis ſemper abſcondunt.

Explicit expoſitio in pſalmum .iiz^m.

¶ Alleluia. CXIIII.

Dilexi: qm̄ exaudiet dñs voces orationis mee. Quia inclinauit aures ſuā mihi: ⁊ in dieb⁹ meis inuocabo. Circūdederunt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem ⁊ dolorē inueni: ⁊ nomen dñi inuocaui. O dñe libera aīam meam: miſericors dñs ⁊ iuſtus: ⁊ deus noſter miſereť. Cuſtodiens parvulos dñs humiliatus ſum: ⁊ liberauit me. Conuertere aīa mea in requiē tuā: qz dñs benefecit tibi. Quia eripuit aīaz meaz de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapſu. Placebo domino in regione viuorum.

Excitat nos de ſomno huius ſeculi ſollē
nis ac vera commonitio: ⁊ velut gdam
ſpiritualis gallus ad operā nos cogit ve
nire fideliū. Audiamus ſanctaz vocem:
piuz ſequamur imperiū. Laudatio enim
dñi dignitas operū ⁊ preciū eſt: laboꝝ: qm̄ nec ſuaui⁹
quicq̄ p̄ t dici: nec ſalubrius actitari. Diuiſio.

Liberatus ꝓpheta de ꝓfunda fouea pecca
toꝝ: etiā in illa petra miſericordie ꝓſti
tutus. Primo membro grias agit: qm̄ ſe
exauditū eſſe cognoſcit: ⁊ cōtra oia peri
cula mortis efficaciter ſe dñm inuocaſſe
reſtať. Secū do: iterum clamat ad dñm vt liberatus
pueniat ad illā requiē ſempiternā: quā fidelibus pro
mittit domini munere cōcedendam. Expoſitio.

Dilexi qm̄ †exaudiuit dñs: vocem oratio Al. exaudie
nis mee. ¶ Amorem dñi hoibus: duobus
puenire cōſtat articulis. Eſt vnus: quan
do pro collatis beneficijs: ⁊ ab infideli
bus diligitur atqz laudatur: ſicut in alio
pſalmo de peccatore legiť. Confitebitur tibi cum be Pſ.48.
nefeceris ei. Alter eſt certiſſimus atqz perfectus: cū

deuoti animus nulla accidentiũ malorũ aduersitate
deycit:sed in miserys suis spe futurorũ in charitate
Ro.9. dñi semper accendit:sicut dicit apls:Quis nos sepa-
rabit a charitate christi? Tribulatio:an angustia:an
persecutio:an fames:an nuditas:?c. Dunc ergo mo-
dum prophetа subter exponit:qñ in tribulationib⁹
? angustys suis dilexit:qñ illi tribulatiões ? dolores
prestiterint vt dñm inuocare mereret. Quapropter
dauid:nõ in regni amplitudine letus exultat:nõ de
mundi felicitate gratulatur:quã nouerat transituraã
sed gaudet orationem suã in angustys a clementissi-
mo dño fuisse susceptã:qõ prodesse sibi perpetue sen-
tiebat. Et vide quo compendio ? causam posuit:? ra-
tionem cause momentanea celeritate subiunxit. Qõ
SCHE schema dicit Epitrocasmos:id est:dicti rotatio:que
breuiter ? succincte ea que sunt dicenda perstringit.
[Quia inclinauit aurem suã mihi:? in diebus meis
Alt.non hēt ET Y inuocabo eũ.] Auris:sicut iã dictũ est:appellata est
ab auditu:quam merito ad nos inclinare dicit deus:
qz vt nos dignetur audire:nulla ad ipsum humana
merita vident attingere. Quod factum in aduentu
dñi veritatis ipsius tradit auctoritas:qñ mundi sce-
leribus miseratus medicina beate incarnationis at-
tribuit. Et qñ eius circa se vberrimam ceperat sen-
tire pietatem:in diebus suis cũ multis tribulationi-
bus angeret:sicut inferius dicit:inuocasse se dñm pro
fitetur. Nostros enim illos dies dicimus: vbi ꝓpria
iniquitate peccamus:? anxios dolores prauis cogita-
tionibus sustinemus. Mirabilis sententia:beata vi-
cissitudo:? fidelem semper beneficia querere:? cle-
mente dñm cõtinua benignitate pstare. [Circunde-
derunt me dolores mortis:pericula inferni inuene-
runt me.] Causas adhuc reddit aptissimas:cur vir
sanctus dilexerit dñm:non illas in quibus se amari
putat humanitas:si inflatis honoribus euehat:si di-
uitiarũ mole grandescat:sed ideo se dicit diuina gra
tia visitatum:qz doloribus ? periculis ꝑbabatur affe
ctus:merito qñ ista perducũt ad gloriã:illa ꝓcipitãt
ad ruinã. Et inspice vba simplicia magis sensib⁹ esse
farcita. Circũdatum se dicit doloribus:? ne putares
mediocres:addidit:mortis. Adiecit etiam: Inferni
pericula:que cõstat tormentis oĩbus esse grauiora.
Sequitur quoqz: Inuenerunt me:quasi inopinatuz
quasi securum:quasi a dñi defensione sepositum:vt
facile potuerit capi:quem a tanto contigerat muni-
mine segregari. [Tribulationem ? dolorem inueni:
? nomen dñi inuocaui.] Audis tribulationem ? do-
lorem:? fortassis offenderis:sed quas diuitias gerat
intrinsecus thesaurus iste cognosce. De sunt tribula
tiones:que ad dñm exclamare fecerunt. Vi dolores
qui medicinaliter corda punxerunt:vt ad vez medi
cum clamaret egrotus:vñ venire indubitatũ cõstat
auxilium. Et inspice:qd mutata hec vba parturiant.
Superius vbi captus est:a doloribus inuentuz se di-
cit:hic vbi remediũ repperit:inuenisse se ipsos dolo-
res asseruit. Ille enim causas calamitatis sue cogno-
scit:qui se afflictum vt conuertat intelligit. Nam ?
medicus tũc querit:quando viscera humana morb⁹
aliquis grauare sentit. Sequit:Et nomen dñi inuo-
caui:quo pstante ? dolor tribulatio celeriter vince
retur. [O dñe libera aiam meaz:misericors dñs ? iu-
Alt.miserē stus:? deꝰ noster miserebit.] Enumeratis passioni-
bus suis:ꝓpheta venit ad zⁿ membrũ:vbi exclamat
ad dñm:vt aia eius a peccatoꝝ profunditate libere-
tur:sicut apostolus dicit:Quis me liberabit de corpo
re mortis huius? Gratia dei per Jesum christũ dñm Ro.7.
nostruz. Que figura dicit Prophonesis:latine excla- SCHE
matio:quotiens inter alia que loquimur:ad deuz su-
bito vba cõuertimus. Quapropter tribulationes no-
stras ? dolores diligentissime diuino munere pscru-
temur. Latent enim altius:? plerũqz seculi delecta-
tiones velate sopiuntur:quas nisi diuino adiutorio
queramus intrinsecus:vocẽ istã salutarez eructuare
nõ possumus. Nam cũ dicit: Libera aiam meã:cõfi-
tetur eaz sine dño semp esse captiuã. Sequit:Mise-
ricors dñs ? iustus:? deus noster miserebit. In supe
riori comate liberari petyt aiam suã:hic aũt pmittit
dñm misericordẽ ? iustũ:vt nec ipse in illa petitione
dubitasse videretur:nec alios faceret anxia volunta-
te pendere. Misericors:qz illi inclinauit aurez suaz.
Justus qñ corripuit peccatorẽ ad veniã requirẽdã.
Miserebit:cũ recipit filiũ quẽ flagellat. Unũ cogno-
sce hec tria posita ad fragilitatẽ humani generis in-
struendaz:que seculi delectationibus inhiando aspe
ros putat dolores qui pro salute aĩe cõferuntur. [Cu
stodiens paruulos dñs:humiliatus sum ? liberauit
me.] In magnaz significantiã preposterauit ordinez
quem superius dixit. Liberari enim ꝑno petyt aiaz
suã:? postea misericordem dñm generaliter esse pro
fessus est:nũc aũt vniuersaliter paruulorũ dicit esse
custodẽ:? postea se humiliatũ ? liberatũ esse procla-
mat:vt per hunc ordinẽ reruz ostenderet qõ in euan
gelio legit:q̃uis de multis gentibus sit aggregatus;
vnũ gregẽ dñi:? vnuz illi esse pastorẽ. Paruuli sunt:
qui sibi certissime vident exigui:sed sola dñi largi-
tate grandescũt. Et vide quale verbũ est positũ. Cu
stodiens dixit:tanq̃ pastor eximius:qui gregẽ suum
a rapaci lupi incursione defendit. Sed inspice quod
ordinẽ cõgruũ seruãs:prius humiliatũ:postea se di-
cit esse liberatũ:vt vulnera dolere nõ possint que ad
sanitatẽ celestis medici munere peruenerũt. [Cõuer
tere aĩa mea in requiẽ tuã:qz dñs benefecit ꝗ mihi.] Alt.tibi
Cantet hoc aĩa cum ꝓpheta:que peregrinat a dño.
Cantet hoc ouis illis que errauerat:? custodis refe-
cta humeris ad caulas meruit redire pastoris. Can-
tet hoc filius ille:qui mortuus fuerat ? reuixit:perie
rat ? inuentus est. Cantet hoc populus deuotus:qui
precioso sanguine redemptus ad desideratã requiez
peruenire dñi largitate ꝓmeruit. Quapropter aiam
suã hortat ꝓpheta vt cõuertat ad dñm:vñ illi ? trã
quilla venit requies:? abolitio peccatoꝝ. Suaz ergo
requiez dicit:que illi data est per grãm:nõ meritoꝝ
compensatione possessa. Deniqz sic sequit:Quia dñs
benefecit mihi. [Quia eripuit aiam meaz de morte:
oculos meos a lachrymis:pedes meos a lapsu.] De-
clarant cause quare superius dixerit:Quia dñs bñfe
cit mihi. Sed hoc intelligamus pscientie vtute pro-
phetam dicere de futuro:qñ adhuc in isto seculo vi-
uentib⁹ cõuenire nõ possunt. Ait enizq: Eripuit aiam
meã de morte. Anime qppe iustoꝝ cũ de isto seculo
transeũt:ab illa morte liberant:de qua in euangelio
dictũ est:Sine mortuos sepeliant mortuos suos. Et Luc.9.
cũ dicit:Eripuit:bñficium diuine vtutis ostendit:qz
nisi per eius potentiã nõ valuisset a morte ꝑpetua li
berari. Sequit: Oculos meos a lachrymis. Cessant
vtiqz lachryme sanctorũ:qñ iam mors aĩe nõ ꝑbat
esse suspecta. Non enim in securitate plangit:sed in
isto agone vbi calamitas ventura metuit. Addidit:
Pedes meos a lapsu:Cũ dicit:A lapsu:ostẽdit lubri-
cum ? pronũ esse peccatũ. Sed bñ illic nõ formidat

ruina:

ruina:vbi iam est eterna ꝓsperitas. Nã in isto seculo
pstituti:sicut dictũ est:? morte aĩe iusti timent:? assi
due lachrymas fundũt:? pedes suos a lapsu nõ cre-
dũt vllatenus alienos. Hic enĩ colluctatio est:? ideo
cũcta sub metu sunt. Unde itelligimus his trib⁹ peri
culis subiacẽ genus humanũ:qõ adhuc in istius vi-
te colluctatione versat. Nã vide qd sequtur. [Place
bo dño in regione viuoꝝ.] Perscrutãdum est:q̃re di
xerit de futuro:placebo dño in regione viuoꝝ:qua
si nõ ? hic in regione mortuoꝝ placeant sci qui sunt
Gen.5. iudicis ore laudati:cum ? in Genesi legatur:Placuit
Enoch coã deo:? trãstulit illũ deus. Job quoqz dñi
voce laudat⁹ est. Et in euãgelio de Natbanaele ipse
Joan.j. domin⁹ dicit:Ecce vere israelita in quo dolus nõ est.
Sed hic:placebo dixit:iã securus:iam qui displicere
nõ possim:nec quicq̃ dubiũ sustinebo:quando sicut
i.Corint.15. Apls dicit:Mors absorpta fuerit in victoriã:? corru
ptibile hoc induerit incorruptionẽ:? mortale hoc in
duerit imortalitatẽ:tũc eniz iusti ita placebunt dño
vt vlteri⁹ de peccatoꝝ aduersitate nihil metuãt. In
regione viuoꝝ dixit:in ꝓgregatione scõꝝ:vbi ois vi
uens reuera colligit:? a morientium sorte separat:si
Joan.j. cut in euangelio dñs dicit:Qui credit in me: trãsiet
de morte ad vitam. Conclusio.

Salutaris psalmi istius itẽrione tractata:ꝑtra
mũdi dolores animi fortitudinem
debemus obycẽ. Dicamus sicut psalmus ichoat:Di-
lexi qñ exaudiuit dñs vocẽ depcationis mee:qz nõ
est pena que ꝓmouet:non est dolor qui pducit ad re
quiem:nec durus estimãdus est flet⁹ qui eterna gau
dia subministrat. Intẽdamus enim nõ qõ patimur:
sed qõ speramus:? tpale malũ sine dubitatione mol
lescit:cuius ꝓsperrimus intẽdit finis. Rogemus er
go oipotẽtiaz Christi:qui hec solus valet inestimabi
li vtute supare:vt acie malignitatis infracta:nec illa
nobis oino fiant aspa:que nunc vident austera. Sic
enim domino in regione viuozum placebimus:si in
hoc seculo mortificare nostra corpora pro ipsius glo
rie nomine festinemus.

Explicit expositio in psalmum.ii4ᵐ.

¶ Alleluia. CXV.

Redidi ꝓpter qõ locutus suz:
ego autẽ humiliat⁹ sum nimis.
Ego dixi i excessu meo:ois ho
mo mendax. Quid retribuam
dño:pro oib⁹ que retribuit mi
bi. Calicẽ salutaris accipiam:? nomen dñi
inuocabo. Uota mea dño reddaz coram oi
populo eius:pciosa in ꝓspectu dñi mors sã
ctoꝝ eius. O dñe qz ego seruus tuus:ego
seruus tuus ? filius ancille tue. Dirupisti
vincula mea:tibi sacrificabo hostiã laudis:
? nomẽ dñi inuocabo. Uota mea dño red-
dam in ꝓspectu ois populi eius:in atrijs do
mus domini in medio tui hierusalem.

Ei deber nobis aliquando laus dñi incre
scere:? alleluiatica possumus gaudia fa
stidire:vox fidelium:sermo beatoꝝ:mo
dulatio sancta canẽtiuz: vnde ? auditus
corporeus suauiter delinit:? aĩa fessa ce
lesti delectatione recreat. Introducẽda sũt enĩ mar
tyruz vba:que ? ꝓfessione gloriosa viguerũt:? passio
ne mirabili munera sunt dñi ꝓsecuti. Diuisio.

Er totus psalmũ inuictoꝝ martyrũ ver
ba referunt. Prima positione:beneficia
dñi cõmemorant:quib⁹ cum hesitarent
qd eis dignum potuisset reddi: occurrit
vtiqz gloriosus calix ille martyry:qui tũ
dñi largitate pstatur. Secũda:chorus ipse seruuz se
dñi ? filium ecclesie catholice ꝓfitetur:ne ꝑter fide
lissimos viros deo placitũ:hereticoꝝ quoqz quispiã
putaret esse martyriuz. Expositio.

Redidi ꝓpter qõ locutus sum:ego autẽ
humiliatus sum nimis. [Martyrũ popu
lus ille reuerẽdus:ordinẽ veri dogmatis
seruans:prius se dicit credidisse:? postea
fuisse ꝓlocutuꝝ:ꝓpter illos.s. destruen-
dos:qui veraciter non credẽtes affectant de eius ali-
qua ꝑdicare magnalib⁹. Post veram fidem
sancta debet venire ꝓfessio:ne illud audiat impoztu
nus. Peccatori aũt dixit deus:quare tu enarras iusti Ps.49.
tias meas: Sequtur:Ego aũt humiliatus sum nimis.
Ne intelligeres ꝑdicationes veracissimas humilia-
tas:que tanto plus enitescũt:quãto amplius persecu
toꝝ studio comprimunt:se dicit esse humiliatum:qz
sancta religione crescente:ipsi videbant penis tẽpo-
ralibus subiacẽ. [Ego dixi in excessu ꝗmentis mee: Alt.meo
omnis homo mẽdax.] Ne illam veracissimã confes
sionẽ:quam dño pstante suscepat:aliqs putaret moz
talium virib⁹ applicãdam:quid ꝓprium humanitas
habeat ipse ꝓfitet:omnez hominẽ.s.esse mẽdacem.
Sed vide ꝙ hanc ꝓsiderationẽ non facile potuit in
uenire:nisi ad supnam cõtẽplationem per excessum
mẽtis euect⁹:quãdo aĩa corporea sorde purgata:cau
sas reruz manifestis speculationib⁹ intuet. Magna
fidem prudẽtia gerit:vt sibi aliquis imprudẽs esse
videat. Naz sicut leues ac fatui se esse veracissimos
mentiunt:ita illuminati mẽdaces se esse cognoscũt.
Quapropter hec nos regula certa ꝓstringat:vt quan
do carnis fragilitate mẽdaces sumus:nostrũ esse fa-
teamur:quãdo veraces:diuinis muneribus applice-
mus. Hec aũt sentẽtia ꝑtinet ad figurã Paroemiaz: SCHE
qñ hoc puerbium humani sermonis frequẽtatione
celebrat. Tale est illud:qõ in actib⁹ apostoloꝝ Saulo
dictũ est:Durũ est tibi ꝓtra stimulum calcitrare. Act.9.
Reuera durũ:qñ suis nisibus pcutit:qui in acutuz
calces elisisse mõstrat. Notãdum vo ꝙ excessus mẽ
tis:? in malo ponat:sicut est in Paralipomenon:Et
dedisti eos in extasi.i.in excessu mẽtis ? in cõmotio-
ne ? in iteritu. [Quid retribuam dño pro oĩbus que
retribuit mihi.] Bene dubitauit qd retribuẽ possit
humanitas que boni ꝓprium nihil habebat. Nam
cum dz:Quid:hesitatio magna mõstrat. Quid eniz
illi ab hoie potest reddi:dum sup eius nos ꝓstet mu-
nere ꝑtineri? Merito ergo dubitabat:cui dignuz de
suo nihil occurrerat. Uerũ ne oino redderet sterilis:
ꝓfisus misericordia dñi:qd retribuat subsequẽter ex
ponit. Sed istud est magnope pquirẽdum qõ dicit:
deũ nobis retribuisse que ꝓtulit:quasi boni aliqd ei
prius dederim⁹:? sic ab ipso collata suscepimus:cuz
Apls clamet:Quid enim habes qõ nõ accepisti? Si i.Corint.4.
aũt accepisti qd gloriaris quasi nõ accepis? Sed re-
tribuere dicimus:quãdo ? bonis bona reddimus: ?
malis bona pstamus. Dñs enim retribuit nobis bo-
num pro malo:vt qõ ꝑdicauit verbo mõstraret exẽ-
plo. Ille enim alapis cesus: ille iudici traditus: ille

flagellis imeritis verberatus: nobis resurrectionis spem tribuit: ⁊ celoꝝ regna ꝓmisit. ¶ Calicem salutaris accipiam: ⁊ nomen dñi inuocabo. ¶ Digna quidez ꝓmissio: sed in humanis virtꝰ ponat: periculosa presumptio. Quis enim potest ꝓfessoribus tormẽtoꝝ patientiam dare: nisi ille qui pro nobis dignatus est calicẽ passionis accipere? Nam vt hoc impossibile humane virtuti absolute mõstraret: secutus est: Et nomen dñi inuocabo. Cuius fretus auxilio credebat se complere: cui carneã fragilitatẽ nõ putabat posse sufficere. Pulcherrime vo ac breuiter definita est martyrum moꝝ: calix salutaris. Calix: qꝛ sub mensura bibitur. Salutaris: qꝛ in eternam salutẽ dño ꝑstante propinatur. De isto calice dixit ⁊ dñs in euangelio: Potestis bibẽ calicem quẽ ego bibiturus sum? ¶ Preciosa in ꝓspectu dñi: moꝝ sanctoꝝ eiꝰ. ¶ Bene dicit: Preciosa: que dñi sanguine noscit cõparata. Illius enim passione glorificata est: vt in ꝓspectu eius esset eximia. Hanc enim cognoscimꝰ dñm famulis suis magna gratie vbertate ꝓferre: quã ipse est dignatus assumẽ. O moꝝ vitalis: O iterit ambigẽdus: O trãsitus gloriosus: que mẽbra Christi imitatores sui capitis facis: ⁊ vt sit ꝑciosa: non diuitys oblatis efficit: sed effusione sanguinis cõparat. ¶ O dñe qꝛ ego seruus tuus: ego seruus tuꝰ ⁊ filius ancille tue. Dirupisti vincula mea. ¶ Venit ad positionẽ secũdam: vbi munẽ singulari suscepto exclamat dicẽs: O dñe ego seruus tuus. Admiratur enim se talia bñficia suscepisse: qualia ipse pro redemptione mũdi est dignatus assumẽ. Quẽadmodum enim non mirarer seruus: ⁊ ꝓditione ꝑmi hominis implicatus: ad illa venire que tanta maiestas dignata est elegisse? Pauor est dicẽ: que bñficia suscipiat: qui suis actibꝰ mereꝛ offensam. Nam vt admirationis istius declararet augmẽtum: repetit: Ego seruus tuus. Adjecit: Et filius ancille tue: vt humilitatẽ suam triplicatis ꝓfessionibꝰ indicaret. Filius aũt ancille: ideo videt adiectũ: vt ecclesiam catholicam oĩmodis indicaret: que ancilla est dum seruit: sponsa dum iungit. Et ideo cõpetẽter aduertimus non esse martyrũ: nisi qõ seruus dñi ⁊ catholice filius mereꝛ ecclesie. Sequtur: Dirupisti vincula mea. Virtutem hic martyry sentimꝰ exponi: cuius impetu triũphali dirumpunt oĩa vincula peccatoꝝ. Nulla enim in hoĩe macula remanẽ potest: quẽ pius sanguis abluerit. Notãdum aũt ꝙ versus hic tãtam vtutem credi tus est habere: vt a nõnullis diceret posse hoĩbꝰ peccata dimitti: si eum in fine vite sue tertia cõfessione cõgeminet. ¶ Tibi sacrificabo hostiã laudis. ¶ Quia dirupta fuerãt vincula peccatoꝝ: sacrificare se dicit hostiã laudis. Quod sacrificium nimis dño videt acceptũ. Ipse enim in euãgelio docet: Decẽ saluati sunt: ⁊ nõ est inuẽtꝰ qui daret gloriã deo: nisi hic Samaritanus. Non enim iste de illis fuit qui bñficium dñi ingrata taciturnitate ꝑserũt: sed iste accepti boni gratiarũ actionẽ se restituere cõpromittit. ¶ Vota mea dño reddam ⁊ in atrys domus dñi. ¶ Postq̃ dixerat oblaturũ se hostiã laudis: ne crederet vbicunq̃ esse soluẽda: dicit: In atrys domus dñi: id est in ecclesia catholica toto orbe diffusa: qua cõtinent oes verissime christiani: nõ heretici qui sunt vana prauitate discreti. Nam qõ dicit: Vota mea dño reddã: seipsum offerre: videlicet pollicet. Omniũ enim fideliũ votum est Christo se offerre: ⁊ in eius ecclesia recta credulitate ꝓsistẽ. Sed vt agnosceres: que esset ista domus dñi: vide quid sequit. ¶ In cõspectu oĩs populi ⁊ eius: in medio tui hierusalem. ¶ Ecce instruxit quaz domum dñi dixerit supiore versiculo: In ꝓspectu. s. oĩs populi eius. Dignũ enim est vt publice debeat laudari: qui pati pro oium salute dignatus est. Dñs enim ꝑfectissime nouit etiam si in cordis secreto fiat. Sed hoc ad edificationẽ populi ꝑtinet: vt bona ꝓfessio generalitatis auribus imbibat: sicut in euãgelio dicit: Qui me ꝓfessus fuerit coram hominibꝰ: ꝓfitebor ⁊ ego illus coram patre meo qui est in celis. Addidit: In medio tui hierusalẽ: vbi pax dñi cõquiescit: ⁊ vnitas sãcti populi dñi ꝓtẽplatione letat. Conclusio.

Matth. 20

Alt. Vota mea dño reddam coram oĩ populo eius.

Alt. ⁊ nomen dñi inuocabo.

Luc. 17.

Secũm alias Ifam iste vñ culus subiungit sequenti.

Matth. 10.

Alt. laudat.

Psalmus hic magnifico martyrũ honore sacratus est: qui nobis ⁊ ad exẽplum datus: ⁊ ad patrocinia largiẽda tributus est. Venerемur talium dolores: huiusmodi penas studio nobis charitatis optemꝰ: vt si nõ meremur tali ꝓsũmatione coronari: saltẽ in studys possimus similibꝰ inueniri. Cur enim tales dolores christianus velit effugẽ: per quos se nouit ad celoꝝ gaudia peruenire?

Explicit expositio in psalmum. ii5ᵐ.

¶ Alleluia. CXVI.

Laudate dominum omnes gẽtes: laudate eum omnes populi. Quoniaz confirmata est super nos misericordia eiꝰ: ⁊ veritas domini manet in eternũ.

Duobus quidẽ versibus: sed plenarius tituli honor apponit: vt itelligamus quãuis pauca verba in dñi laudibus semp esse plenissima. Quis enim dubitet exiguuz nõ debẽ dici: vnde potest magnificentia superna laudari? Cui cõgrue apponit Schema qõ grece dicit Pyrmos: quoniã series orationis vsqz ad vltimũ seruans: nec ꝑsonam nosci mutasse nec causam: sed vno sensu vsqz ad terminum qõ cepit exequitur. Continentia.

SCHE

Licet hic psalmus pro paucitate versuuz: diuisionẽ non recipiat: oes tamen cõpendio sue locutionis exuperat. Est enim primus quidem athomus psalmorum: puncti preferens dignitatem: vnde linea oritur: ⁊ diuersa schematuz species doctissima varietate formantur. Expositio.

Laudate dñm omnes gẽtes: ⁊ collaudate eum oes populi. ¶ Et istum quoqz psalmum ad ꝑsonã martyrũ debemꝰ aptare. Dicunt enim sci viri quasi iam gloriosa passione ꝑfuncti: vt oes gẽtes ad laudes dñi debeant excitari: qui talia prestitit seruis suis: vt ipsius potius imbuerent exẽplis. Ubi sunt Donatiste: qui tm̃ sue ꝓgregationi fidẽ prestitam mẽtiunt? clamat chorus ille sanctoꝝ: oes gentes dñm debere laudare: atqz vtinã vel nobiscuz facerẽt: qõ se agere singulariter mentiunt. Sequit: Et collaudate eum oes populi. Collaudatio: est cunctoꝝ fideliũ in vnuz redacta laudatio. Nec enim ecclesie catholice apta cognoscit: que de diuersis mũdi: partibus aggregatur. Omnes enim gẽtes in suis populis generaliter cõmonent: ne quis se in iudicio dñi dicat esse preteritus. Quoniã cõfirmata est super nos misericordia eius: ⁊ veritas dñi manet in eternum. ¶ Causa reddit quare debeat dñs toto orbe laudari: quoniã ꝓmissiones suas quas per sanctos ꝓphetas effecerat: adtientus

DEF

sui visitatione cõpleuit. Confirmata est enim in pplo christiano misericordia eius: ⁊ non cõmouebitur in eternum: quãdo ille qui prestitit: ipse nos vt credere dignum est etiam sua miseratione custodit. Addidit: Et veritas dñi manet in eternuz. Dic veritas dñi: filius significat: sicut ipse dicit: Ego sum via: veritas ⁊ vita. Nam si vt putat demẽtissimꝰ Arrianus: qõ dici nefas est: erat tẽpus quãdo nõ erat filius: fuerat vtiqz tẽpus quãdo eẽt pater sine veritate: sine via: sine vita. Sed qm̃ sine his rebꝰ pater nunq̃ fuisse credẽdum est: saluti nr̃e ⁊ ipsi ꝓuenit veritati: coeternuz ⁊ consubstãtialem patri per oĩa filiuz ꝓfiteri. Deinde scriptũ est: Oĩa per ipm̃ facta sunt: ⁊ sine ipso factuz est nihil. Nam si tẽpus est factũ per filiũ: quo modo existẽ potuit tẽpus: quãdo non erat auctor eius? Sic errores prauos: sequtur semp absurditas. Subyciunt quoqz tertiam falsitatez. Pater semp anterius filio predicat. Et vbi est illud: In ꝑncipio erat verbum: ⁊ verbũ erat apud deum? Uides nihil illi fuisse ꝓpositum. Nã ⁊ multis locis ꝑmus filius nominat: vt est illud Apli ad Ephesios: An nescitis quia oĩs fornicator ⁊ imundus non habet hereditatẽ in regno Christi ⁊ dei? Et ad Galathas: Paulus apls: non ab hominibꝰ: neqz per hominẽ: sed per Iesum christũ: ⁊ deuz patrẽ. Et ad Thessalonicẽses: Ipse autem dñs Iesus christus ⁊ deꝰ pr̃ noster qui dilexit nos. Et ad Corinthios secũda: Gratia dñi nostri Iesu christi: ⁊ charitas dei. Et vt istam equalitatẽ de tota itelligeres trinitate: addidit: Et cõmunicatio sancti spiritus cum oĩbus vobis. Legit etiam spirituz sanctum ⁊ dñm: ⁊ priore loco fuisse nominatum. Ait enim Paulus ad Thessalonicẽses: Dñs autem dirigat corda vestra in charitate dei ⁊ patientia Christi. Oratur enim spiritus sanctus: vt corda credẽtium dirigat: ⁊ in charitate dei: ⁊ in patientia Christi. Quapropter vnus ex trinitate ante vel postea nominatꝰ: audiẽti nullum pre iudiciuz poterit exhibẽ: qꝛ humana locutio aliter se nõ valet expedire. In deo enim nulla est disparilitas vel diuersitas estimãda: qꝛ vbi vnꝰ deꝰ recte crediꝛ: ibi minor ⁊ maior nõ pot inueniri. Nescit enim numerũ vnitas: nec gradũ admittit eqlitas: sicut scriptuz est: Nõ ascẽdes per gradus ad altare meum.

Joan. 14.

Matth. 10.

Joan. 5.

Idem

Ephe. 5.

Gal. 5

1. Thessal. 2.

2. Corint. 13.

1. Thessal. 3.

Exo. 20.

Conclusio.

Paruus quidẽ psalmus plenissima breuitate ꝓclusus est. Quid enim amplius potuit dici: qꝛ vt creator debeat toto orbe laudari? Secũda breuitas: ꝓstricta copia: artũ latissimũ ⁊ sine fine coangustũ. O dulcis ⁊ admiranda diuersitas: mõ paucis sentẽtys salutaria dicẽ. modo magnalia diffusa orone narrare: vt tediosa mortalitas: nec in ipa cura sustinẽt fastidiuz: cui ꝑstat amena varietas appetitũ. Queri forsitan põt: cur duos tm̃ versus psalmus iste ꝓtineat: cũ ediuerso cẽtesimusoctauusdecimꝰ: cẽtũ septuagintaseꝛversibꝰ ꝑductus eẽ mõstreꝛ: alyqz cõplures dispari modo: pro reꝝ q̃litate formati sunt Sed illud forsassis idicare res ista cognoscit: qm̃ sicut armonia. i. musice vtutis pulchra modulatio: ex diuersis sonis atqz accẽtibus vnaz ꝑfectã faciũt cantilenam: sic ⁊ isti psalmi: modo breues: modo mediocres: modo lõgissimi in vnũ ꝓcẽtum suauitate dulcissima redigunt. Siue qõ credere dignũ est: futurum regnum dñi significat: vbi diuersa merita sanctorum pro actuũ qualitate fulgebũt: cum tm̃ omnibus vna beatitudo ⁊ suauitas eterna prestetur.

Explicit expositio in psalmum. iiiᵒ.

¶ Alleluia. CXVII.

Confitemini dño qm̃ bonꝰ: qm̃ in seculũ misericordia eius. Dicat nũc israel qm̃ bonus: qm̃ in seculuz misericordia eiꝰ. Dicat nũc domus aaron qm̃ bonus: qm̃ in seculũ misericordia eius. Dicant nũc qui timent dominũ: qm̃ in seculum misericordia eiꝰ. De tribulatione inuocaui dñz: ⁊ exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mihi adiutor: nõ timebo qd faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor: ⁊ ego despiciam inimicos meos. Bonuz est ꝓfidere in dño: q̃ ꝓfidere in homine. Bonuz est spare in dño: q̃ spare in principibus. Omes gẽtes circuierunt me: ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circũdantes circũdederũt me: ⁊ in nomine dñi qꝛ vltus suz in eos. Circũdederunt me sicut apes: ⁊ exarserunt sicut ignis in spinis: ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos. Impulsus euersus suz vt caderem: ⁊ dñs suscepit me. Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ factus est mihi in salutez. Vox exultationis ⁊ salutis: in tabernaculis iustoꝝ. Dextera dñi fecit virtutem: dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. Non moriar sed viuaz: ⁊ narrabo opa dñi. Castigans castigauit me dñs: ⁊ morti non tradidit me. Aperite mihi portas iustitie ingressus in eas cõfitebor dño: hec porta dñi: iusti intrabũt in eam. Cõfitebor tibi qm̃ exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutez. Lapidem quẽ reprobauerũt edificantes: hic factus est in caput anguli. A dño factum est istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Hec dies quam fecit dñs: exultemus ⁊ letemur in ea. O dñe saluum me fac o dñe bene prosperare: benedictus qui venit in nomine domini. Benediximus vobis de domo dñi: deus dñs ⁊ illuxit nobis. Constituite diem sollennẽ in cõdensis: vsqz ad cornu altaris. Deus meꝰ es tu ⁊ ꝓfitebor tibi: deus meꝰ es tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi quoniã exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutem. Cõfitemini domino quoniam bonus: quoniaz in seculum misericordia eius.

Legimus in Apocalypsi Joãnis apostoli: Alleluia in celo cãtare multitudinẽ copiosam: qõ etiã quatuor aĩalia: ⁊ viginti quatuor seniores adorantes dñm dicũt: ꝙ totus ille celestis exercitꝰ in voce tube grãdisone hymnica exultatione cõ celebrat. Quapropt ad hoc laudis officiũ ⁊ nos alacriter accedamꝰ

Quod si puro corde canimus:sanctis virtutibus pia deuotione miscemur:fitq; bonor ⁊ gratia terrenor que beatitudo ꝓbat esse celestiū. Quocirca intueamur būc psalmū:speciosa fronte relucētem. In ipsis quippe pncipys quatuor versus pari fine ꝓclusit:vt euāgelico numero totū mūdum vni dño laudes debē reddē:adhortatione q̄drifaria cōmoneret. Dos intercalares nō possum⁹ dicē:qr nullos alios miscet: sed vnifines eos:apto fortitan noie vocitam⁹:qui simili vbor ꝓsonantia terminant. Doc ⁊ in cētesimo tricesimo qnto psalmo per oēs vlus absolute factur⁹ est. Quod quēadmodū se habeat:suo loco euidētius cōmonemus. Diuisio.

Fidelis populus peccator nexib⁹ absolutus: In pma sectione generaliter hortat: vt vnusq;q; dño debeat ꝓfiteri:qm̄ in tribulationib⁹ exauditus ꝓfessus est hominem nullatenus formidādum. Secūda: in solo dicit dño ꝓfidendu:per quē gētium inimicitias ꝓbat euasisse:⁊ ad veracissime vite puenisse remedia. Tertia sectione:apiendas sibi portas dicit eē iustitie:vbi dicit etiam de angulari lapide.i.de dño Saluatore. Quarta:reliquis christianis frequētāda dñi atria ꝓnadet:de aduētu sācte icarnationis suaui delectatione cōgaudens. Expositio.

Onfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculu misericordia eius.] Populus ille beator:qr ꝓpria fuerat clade liberatus:reliquos cōmonet fideles:vt dñi laudib⁹ cōstāter inuigilent. Ista eniz ꝓfessio ad laudem ptinet absolute:siue qr illi est Alleluia ꝓpositū: siue qr a diuersis angustys ereptū se dñi miseratione letat. Laudis quoq; causa subiungit:Qm̄ bon⁹: qō nomē deo ꝓprie certū est ꝓuenire. Nam cū ab incredulis iudeis ꝗm carnis aspectū Christ⁹ magister bonus diceret:respondit ipse:Quid me iterrogas de bono:qui me celor dñm esse nō credis? Adyciens: Nemo bon⁹ nisi solus deus. Sed cū legat:Bon⁹ homo de bono thesauro suo ꝓfert bona:quasi videt eē ꝓtrarium. Sed hoiem bonū dicimus:per dñi gratiā factū. Nam ille solus ꝓprie per se dicit bonus: qui eos facit implere qō boni sunt. Sequtur:Qm̄ in seculu misericordia ei⁹. Ipsius quoq; boni quē dixerat expositio dilucidat:qr nō solus pstat imeritis:sed in eternū misericordie sue dona ꝓcedit. In seculū eniz: perpetuitatē significat futurā:vbi vnū est seculu:⁊ vna dies:nec permutatio vlla succedit. Dicat nunc israel qm̄ bonus:qm̄ in seculū misericordia eius. Dicat nūc domus aaron qm̄ bonus:qm̄ in seculū misericordia eius. Dicant nunc oēs qui timent dñm qm̄ bonus:qm̄ in seculum misericordia eius.] Cū in his versib⁹ legant similes fines:pmissa eos expositio cōpetenter amplectit. Illud tn̄ altius pscrutādum est: cur in pncipys versuū tn̄ nomina variauit. Ait eni: Dicat nunc israel:qō totu populū amplectit beatorum. Secūdo versu ponit:Dicat nunc dom⁹ aaron: significās sacerdotes quos ꝓpter bonoris sui reuerētia:singulariter estimauit eē memorādos. Tertius quoq; versus ait:Dicant nūc oēs qui timēt dñm:vt illos ostēderet quos in centesimodecimotertio psalmo dixerat:Pusillos cū maiorib⁹: in vnā societatē Christo dño pura mente deuoti sunt. Sic diuersitas ista nominū:generalitatem cōplectit absolute fidelium. [†In tribulatione inuocaui dñm:⁊ exaudiuit me in latitudine†.] Exēplum ꝓprius ponit:vt audiē tium animus exciteť:qr magnum credulitatis incitamētum est:ipm gratias agētem audire qui ptulit. Sed cōsidera qō addidit:In latitudine:qm̄ nos de seculi quidē angustys liberat: sed in magna pmior suor latitudine miserat⁹ acceptat. Eripit de tēporalibus malis:sed bonis nos potēs est implere ꝓpetuis. Seuiant ergo quantū libet trāsitura discrimina:tumescant aduersitates caduce:latissime reddit qō in bac mūdi breuitate fidelis ppls ingrauat. [Dñs mihi adiutor †est:non timebo quid faciat mihi homo. Domin⁹ mihi adiutor †est:⁊ ego †videbo inimicos meos.] Quāuis versus isti pene videant esse ꝓsimiles:singulis tn̄ verbis oino discreti sunt. Nam cū se dicit auxilio dñi hoiem non timē:carnales designat inimicos:qui visualiter religiosor ꝓpositum persequunt. Cū vo ait:Videbo inimicos meos: spirituales negtias vult itelligi:quas in illo iudicio dicit eē videdas:vbi iam diabolus cū ceteris ministris suis destruct⁹ atq; damnatus humanis ꝓspectib⁹ apparebit. Nam cū modo maxima pars hominū inimicos suos carnales aspiciat:illud magis optasse credēdus est:qō hic videē non poterat. Siue orat: vt latētē inimicus valeat intuerī:q̄tenus cautior effectus:ab ei⁹ infidys reddat alien⁹. Et nota qꝰ in pncipys ambor versuum eadē verba geminauit. Que figura dicitur Anaphora:que etiam in sequētib⁹ versibus inuenit. [Bonum est ꝓfidere in dño:q̄ ꝓfidere in homine.] Populus iste beator diuino munē liberatus:fideliter ac pie docens:venit ad secūdam sectionē: dicens in deo solo:non in hoie ꝓfidēdum:in illo.i.qui veraciter ꝓmittit:nō in isto qui fallaci ꝓsumptione se decipit. Quāti eniz stulti dicunt:facio qō volo:nec dñz mee volūtatis habeo:putātes qr per arbitriū liberū vtilitas sit explicāda mortalium. Quos arguit Jacobus apl's dicēs: Nōne ex ꝓcupiscētys vestris dicitis: cras ibimus in illā ciuitatē ⁊ mercabimur ⁊ lucrum faciemus:q̄ vt dicatis:si voluerit dñs:⁊ si vixerim⁹ faciemus hoc aut illud:⁊ reliqua. Est quidē in mala pte execrabilis libertas arbitrij:vt p̄uaricator creatorē deserat:⁊ ad vitia se nefanda ꝓuertat. In bona vo parte:arbitrium liberū Adam peccāte pdidim⁹: ad qō nisi per Christi gratiā redire nō possumus:dicente Apl'o:Deus est eniz qui operat in vobis ⁊ velle ⁊ pficere pro bona volūtate. Unde assidua oratione precāduz est:ne nos volūtas puersa rapiat:sed inspiratio diuina possideat:qm̄ qcqd ex nobismetipsis sapimus:mortifera ꝓtra nos audacia ꝓcitamus. Iure ergo vetuit in homine ꝓfidēdum:qui per se nec alteri:nec sibi prealet dare remedium:sicut ⁊ Hieremias dicit:Maledictus vir qui cōfidit in homine:⁊ ponit spēz carnē bracchu sui:⁊ a dño recedit cor ei⁹. Quapropter desinat ꝓsumptores illas sibi partes assumere:vñ eos iustius possit sentētia diuina damnare. Hinc etiam pater Augustinus ꝓtra Pelagius scelestum ⁊ Julianum hereticos:copiosis libris mirabiliter disputauit:⁊ venenosi dogmatis arma ꝓfregit. [Bonum est spare in dño: q̄ spare in principibus.] Duo verba mutata:oino aliam fecere sentētiaz. Superius eniz ꝓfidere se dicit:hic sperare: Ibi in homine:hic in pncipibus:vt illic de carnalib⁹:hic de spiritualib⁹ dixisse videat. Princeps eniz ⁊ diabolus appellat:vt est illud euāgely:Ecce venit princeps mūdi huius:⁊ in me non inuenit quicq̄. Sic ⁊ bonus angelus dictus est pnceps:sicut in Daniele legit: Michael pnceps magnus. Quapropter nec in bonis:nec in malis

Ait. De dño

Ait. non bet.
Ait. non bet.
Ait. deprica.

Matth. 19.

Ibidem. 12.

Jaco. 4.

Phil. 2.

Hiere. 17.

Joan. 14.

Daniel. 10.

in malis angelis:sed in solo dño spem hominis dicit esse ponēdaz. Nam etsi bonos pro impēsa nobis pietate diligimus:bnficia in ipsis dñi non ꝓprie possibilitatis iura laudemus. [Oēs gētes †circūdederunt me:⁊ in nomine dñi †vltus suz †eos.] Doc populus ille merito dicebat qui spem suam in dñi ꝓtectione posuerat:significās labores ecclesie: quos ꝓmum in capite suo:id est in dño Christo pertulerat: ⁊ post in suis passionib⁹ sustinebat. Primo eni quādo religio inotuit christiana:oēs gentes in eius ꝓsecutione surgentes diuersis cladibus affecerunt fidelissimos viros:Qui tamē in suis ꝓsecutoribus iuuante dño vindicarunt:quādo eos ꝓuersione mirabili subdiderūt: vt de se penitētie penas exigerent:quas pridem inocētibus ingerebant. Nam qō dixit:Gentes:⁊ subiunxit genus masculinū:Ultus sum eos:siue ad intellectum ptinet:qr in gētibus populi significantur: siue Schema est Exallage:id est imutatio:qm̄ genus hic nominis imutauit. [Circūdantes circūdederūt me: ⁊ in nomine dñi †vltus sum †eos.] Perscrutāde sūt minutie verbor:qm̄ discussa(sicut sepe dixim⁹) nō minima nobis sacramēta parturiunt. Primo posuit: Gentes: qō ad ecclesiam ꝓpter martyrum populos pertinebat:qui studentes culturis demonuz: passim lacerabant populos fideles. Modo autē sub ipsa repetitione verbor noluit gētes ponere:vt magis passionem dñi subtiliter indicaret:quam a solis iudeis specialiter ꝓstat impletam. In quib⁹ tamē est in nomine dñi vindicatum:quādo multi ex his penitentes mala que fecerūt:vocabulum christianor sumere meruerunt. Et isti quoq; versus appellandi sunt vnifines:sicut ⁊ illi qui in capite psalmi sunt positi. Et notandum:quia sicut caput plerūq; de mēbris loquitur:ita nunc membra de suo capite ꝓloquuntur. [Circūdederunt me sicut apes †fauum:⁊ exarserunt sicut ignis in spinis: ⁊ in nomine dñi †vindicaui in eis.] Adhuc ⁊ isti versus:de dño loquunt. Ipse eniz a seuientibus iudeis circūdatus:passionis sue per totum mūdum mella ꝓfudit. Apes enim fauum circūdant:quādo per domos cereas liquores dulcissimos recondunt:⁊ cum sibi putant victualia reponere: faciunt vnde hoies possint sua desideria satiare. Quod iudeos implesse manifestuz est:quādo rem cūcto orbi dulcissimā amariq conatibus effecerūt. Apes eni: quasi a pedibus dicte sunt:qō sine pedibus nascunt. Spine:seculi peccata designant:quib⁹ iudeor populus ferociter incitatus:in delictis suis velut ignis cōcrepans estuauit. Sed in eis quoq; dñi gratia vindicatuz est:quādo de illo melle quē cōdiderant nescy: cōuersi ad dñm suauissime sunt repleti. [Impulsus †versatus sum vt caderem:⁊ dñs suscepit me.] Doc iam de se omne corpus fideliū verissima voce testatur. Impulsus enim ille cadit:cui dñi fortitudo subtrahitur. Et inspice vim verbor:impulsum se dicit ⁊ versatum vt caderet:sed dñi susceptione firmatus est. Soli enim versari non cadū:qui Christi virtutibus continent:vt frequēter fieri solet:quando bene meriti tradunt ad penas. Ideo eniz tradi videnť vt cadant:id est vt a recta credulitate mutent: sed dñi dextera confirmati non cadunt:quoniā in fidei sanctitate consistunt. Alioquin infideles cadunt:etiam cum stare in pertinacie sue obstinatione cernuntur. [Fortitudo mea ⁊ laudatio mea dñs:⁊ fact⁹ est mihi in salutem.] Non potest impulsus cadere: cui auxilium videt domini fortitudo prestare. Sed ne pu taretur sola pericula declinare:quē domini dona seruabant:adiecit:Factus est mihi in salutem:quia per ipsuz eternā vitam suscipiunt:per quē ⁊ seculi huius ruinas euadere ꝓmerent. Ipse enim est:⁊ fortitudo ⁊ laudatio eterna beator. [Vox †letitie ⁊ salutis in tabernaculis iustor. Dextera dñi fecit virtutem.] Chorus ille fideliuz letus exultat:qm̄ dum ꝓsecutores eor putarent eos merore confici: ⁊ tribulatione consumi:illi diuina ꝓtemplatione gaudentes de sua pena letabunt:quam sciebant sibi ad eterna gaudia profutura. Dic enim tabernacula iustor:humani pectoris secreta designant:vbi semper sancti leti sunt: quāuis forinsecus affligant. Et vt cognosceres vnde istud gaudiuz venit:adiecit:Dextera dñi fecit virtutem:id est Christus:per quez pater virtutem opatus est in exaltatione sanctor:qō inferius ipse dicturus est. [Dextera domini exaltauit me.] Dextera dñi exaltat:cum terrenis hominibus celor regna cōcedit. Quid enim potētius:q̄ mortales induere imortalitatem:corruptibiles incorruptionē:peccatorib⁹ beatitudinem:de hoste fortissimo infirmis dare victoriam? [Non moriar sed viuam:⁊ narrabo opa dñi.] Contra illa hec dicunt:que aduersuz ecclesiam Christi persecutor loqui solet in sana procacitas: que cuz se delere nomē estimat christianum:prestare potius videtur augmētum. Cui merito dicit a fideli: Non moriar:vt tu putas:sed viuam vita quam nescis: ad quam mēte pretumidi puenire non possunt. Narraturum se etiam opa domini pollicetur:vt semp augeatur ecclesia tali pdicatione vulgata. Quid pdest crudelibus persequi:quos vident ꝓsecutionib⁹ semp augeri? Quāto melius ⁊ ipsi viuerent:si puersi facta proprīa deplorarent? [Castigans castigauit me dñs: ⁊ morti non tradidit me.] Ne sibi aliquid ꝓsecutor superbia vendicaret:tormenta ipsor seuitiamq; ferocissimam castigationē domini esse cōfirmat:vt tota illa iniqua potētia ad correctionē fidelium videatur esse concessa. Quid se de potestate iactant:quib⁹ nil pro sua vtilitate concedit? Crudelitas illor nostra correctio est:furoris flāma probatio. Nō se meliores estiment qō delinquunt:filio non parcitur vt erudiri posse videat. Sed hec bene castigat⁹ edicit. Solus enim morti non tradit:cuius hic vitia cōmissa purgant. Et nota qō ait:Castigās castigauit. Doc enim genus locutionis in scripturis diuinis sepius inuenitur:vt est illud:Benedicēs benedicam te. Multiplicans multiplicabo semen tuū:⁊ his similia. Qō argumētum:sicut sepe diximus:dicitur a cōiugatis. [Aperite mihi portas iustitie:⁊ ingressus in eas confiteboz domino.] Populus ille fideliū venit ad tertiam sectionem: Hierusalē cupiens introire:ianuas eius feruore spirituali sibi postulat aperiri. Quibus ergo dicit:Aperite:nisi prophetis atq; apostolis:qui celor claues mysticis virtutib⁹ acceperūt? Per has enim doctrine ianuas introducti:intus iam positi veraciter dño confitemur. Ceteruz quicqd extra ecclesiam catholicā gerit: nequaq̄ domini laudibus applicatur. Bene autē per allegoriam ꝓphete atq; apostoli:porte appellate sunt. Porte enim dicte sunt:per quas victualia ciuitatib⁹ imporant:sicut ⁊ per illos animar pabula cōstat illata. [Hec porta domini:iusti intrabunt †per eaz.] Luz supius dixerit:Portas: querēduz est quare hic poram voluit ponere numero singulari:scilicet vt designaret ꝓphetas atq; apostolos ianuas quidē esse celor:sed has oēs ad vnaz

Ait. circuierunt.
Ait. quia
Ait. in

Ait. non bet.
Ait. qr vitus sum in eos

SCHE

Ait. qui
Ait. in

Ait. quersus

Ait. laus

Ait. exultatio nis

Ait. in

Cassio.

posse perducere:q̃ vniuersse consuerunt ad dñm intromittere Saluatorẽ:qui ⁊ porta potest appellari:sicut ipse in euangelio dicit:Ego sum ostium ouiũ ⁊c̃. Joan.10.
Sequitur:Justi intrabunt per eam.Et hoc quoq̃ subtiliter inquiramus:cur supius dixerit: Portas iustitie:⁊ hic posuit:Justi intrabũt per eam.Significãs:vt mihi videt:iam non scripturas diuinas:per quas transeunt ⁊ iniusti:sed illam Dierusalẽ que portam habet dominũ Saluatorẽ:per quem iusti tñ homines introibunt.Quod bene vtrunq̃ complexus est: vt ⁊ istum ⁊ illud futurũ seculũ significare videret.
Alt. non hẽt. ¶ Cõfitebor tibi ✝domine quoniã exaudisti me:⁊ factus es mihi in salutem. ¶ Istam confessionẽ non afflicti populi debemus aduertẽ:sed letantis. Gratias eniz agit:q̃ illi dñs salutaris illuxit:⁊ redemptor gẽtium oculis humanis apparuit. Unde reuera intelligimus:⁊ a prioribus iustissimis dñi aduẽtum fuisse iugiter expetitus:sicut ipse in euangelio dicit: Multi prophete ⁊ iusti cupierũt videre que vos videtis: Matth.13.
⁊ audire que auditis ⁊c̃. ¶ Lapidem quẽ reprobauerunt edificãtes:hic factus est in caput anguli. ¶ Sub allusione fabricantiuz exponit inanis opera iudeorum.Soli quippe hominum adhuc in mũdo vnum deuz colentes edificare videbant:dum cetere nationes idolor se cultura destruerent. Edificãtes enim tendunt semp ad angulum:vt cõmissor parietuz soliditas impleat. Judei vo fidei sue fabricam minime pfecerunt:quoniã ipm qui erat lapis fortissimus angularis more demẽtium putauerunt esse temnendum.Dñs autem Christus per Tropologiã:sicut innumeris locis cõstat expositum:ideo lapis dicit angularis:q̃ duos ad se populos ediuerso veniẽtes:gẽtilium atq̃ iudeor:tanq̃ geminos parietes in vnaz soliditatis gratiaz collocauit.De hoc lapide prophete:de hoc apostoli:de hoc diuersi multa dixerũt.Angulus enim tractus est:ex greco sermone:id est ἀ γονου:q̃ latine dicitur genu.Hoc inflexum : speciem anguli conformi qualitate restituit.Nam apud grecos originẽ sui nominis in deriuationib̃ omnino custodit:vt tetragonus:pentagonus: ⁊ his similia. ¶ A dño ✝facto est hic:⁊ est ✝mirabilis in oculis nostris. ¶ Alt. facũ est istud Alt. mirabile
Ne lapidẽ istum saxeis montibus putares excisum: in salutẽ mundi factum dicit a domino. Sed dum memorat factum:natura humanitatis ostendit:que ⁊ creata esse monstrat. Sic ⁊ Apostolus ait:In filitudine hoiuz factꝰ:⁊ habitu inuẽtus vt homo. Philip.2.
Et alibi: Qui factus est ei ex semine Dauid ꝟm carnem. Iste quippe lapis qui est fabrice decora copulatio:fibula parietuz:in fundamẽtis perpetua fortitudo:mirabilis est in oculis fidelium:qui non solũ eum corporaliter vident:verũetiam illuminata mẽte ꝓspiciunt. Roma.1. DOG
Uiderunt enim ⁊ iudei:sed non mirabile : q̃ solam intuebant carnem:quam videbant esse cõmune. Fidelium autẽ sensibus qui eum filium dei esse pfessi sunt : mirabilis ⁊ terribilis apparebat : sicut Petro apostolo qui dixit: Tu es Christus filius dei viui. Matth.16.
Alt. est
Hec ✝dies quam fecit dñs : exultemus ⁊ letemur in ea. ¶ O q̃ suauia verba sancta nobis probat eructare credulitas. Nam ꝓ deus cunctos dies creauerit: singulariter tamẽ diem fecisse dicit:qui Christi domini natiuitate sacratus est. In quo merito exultari conuenit ⁊ letari:quoniã in eo ⁊ diabolus ius perdidit:⁊ salutem mundus accepit. ¶ O domine saluum me fac:o domine bene ꝓspare. ¶ Interiectiones iste desideriuz magne petitionis ostendunt:vt ⁊ hinc de mundi istius clade liberentur:⁊ ibi prosperrima sorte ad dexteram collocent. Duo enim ista sunt:que fidelis experit christianus: vt ⁊ hic eripiatur a peccatoruz morte:⁊ illic collocetur in requie sempiterna. Nam istas afflictiones quas hic patiunt̃ istos dolores quos hic amore dñi sustinent:ibi sine dubio pspe rantur:quãdo iam ad gaudia eterna pueniunt. Prosperari enim est aliquid asperũ facere tranquillum: vt grata nobis fiant mala preterita : que credim̃ in eterna gaudia cõmutanda. ¶ Benedictus qui venit in nomine domini. Benedixim̃ ✝vos de domo domini. ¶ Alt. vobis
¶ Quarta sectio que superest introitur : vbi de aduẽtu domini suauc munus laudis offertur:⁊ subtiliter Antichristi presumptio iniqua damnat. Hec figura dicitur Emphasis:que significat etiaz id quod non dicit.Dicẽdo enim:Benedictus qui venit in nomine domini:illum cõstat esse maledictũ:qui in suo nomine credit esse venturus.Et vt Christum omni potẽtem dominũ esse cognosceres:dicit eum venisse in nomine domini:ne aligd de ipso carnaliter mens humana sentiret. Hoc etiam ⁊ euangelij textus ostẽdit dicens:Ego veni in nomine patris mei:⁊ non accepistis me:Si alius venerit in nomine suo:illuz accipietis.Sequitur:Benediximus vos de domo domini.Ab illo populo fideli quẽ prefati sumus:hoc dicitur reliquis christianis:quasi sacerdotali dignitate subuecti loquunt̃ ad plebem : ostẽdentes domini benedictionez deuote plebi per antistites salubriter dari.Et ne hoc dubitanter acciperes dicit:De domo domini:id est de ecclesia catholica:vnde salutare baptisma venit:vnde cõmunicatio sancta procedit:vnde olei sacrati vnctione mundamur:vnde omnis deniq̃ benedictio vera pstatur. ¶ Deus dominus ⁊ illuxit nobis. Constituite diem sollennem in ✝confrequentationibus : vsq̃ ad cornu altaris. ¶ Alt. pdente
Cum dicit: deus dominus:ad superiora respondet:vt sic intelligas:Benediximus vos de domo dñi : imo non nos: sed deus dominus. Ipse enim bñdicit ore sanctor:⁊ lucescit nobis:quando nos a peccator obscuritatib̃ alienat.Sequitur:Cõstituite diem sollennem in cõfrequẽtationibus vsq̃ ad cornu altaris. Istud iaz dicitur benedictis : qui poterant dies festos celebrare sollenniter.Constituite dicit:id est deliberata custodite sententia.Diem sollennem:qui honore domini ⁊ sanctor confessione sacratus est. In confrequentationibus:id est processionibus crebris : quas populi turba cõdensat:⁊ reddit celeberrimas deuotione festiua.Quod vo addidit:Usq̃ ad cornu altaris : prohibentur aliqui forsitan q̃ multis in vsu est audita euangelij lectione discedere . Non eniz ad cornu altaris accedũt:qui cõmunicationis gratia non repletur. Hoc de isto altari visuali:vt mihi videt:competenter accipimus:q̃ corpus ⁊ sanguinẽ domini sollenni nobis frequẽtatione largitur . Illud vo altare est:ante cõspectum domini : vbi purificatis animis per cõtemplationem sanctam iubemur accedere:vt in hac actuali sollennitate illud semp debeamus inspicere:sicut iaz in quadragesimo secũdo psalmo cõstat expositum:vbi ait:Et introibo ad altare dei : ad deuz qui letificat iuuẽtutem meam. Cornu vo:significat potestatẽ:quam sanctum altare habere manifestuz est. ¶ Deus meus es tu ⁊ ꝓfitebor tibi : deus meꝰ es tu ⁊ exaltabo te. ¶ Q̃ bene veritas ista professionis iteratur:vt dominũ nostrum dicamus esse:quẽ pura mẽte non definimus adorare. In primo eni comate ꝓ.41.

dicit:

dicit:Confitebor tibi:q̃ ad gratiaz ptinet actionez. In secundo:Exaltabo te:q̃ predicationibus beator per cũctas gẽtes exaltatur dñs Christus : qui reddit bonũ pro malo:qui inimicos dum possit extinguere patienter expectat:⁊ puersis talia reddit qualia sanctis suis misericordia gratuita comprompsit. ¶ Confiteor tibi ✝dñe:quoniam exaudisti me:⁊ factus es mihi in salutẽ. ¶ Alt. non hẽt.
Hic quidẽ versus:q̃m repetitus est: iam supius in tertia parte ꝓbat expositus:hoc tamẽ breuiter edicimus:vt hanc ꝓfessionẽ letissimaz post percepta bñficia fusam itelligẽ debeamus:sicut nos cõmonuit ⁊ titulus Alleluia. ¶ Confitemini dño q̃m bonus:q̃m in seculũ misericordia eiꝰ. ¶ Et hic quoq̃ versus in capite psalmi ꝓbat esse iaz dictus:vt sicut a Christo fecit initium:ita ipse ꝓcordare videat ⁊ finis. Ipse eniz in Apocalypsi dicit:Ego suz alpha ⁊ o. Apoc.1.
Merito ergo ⁊ in capite cõfessio posita est:⁊ in fine repetita:q̃ in oi vita nra ipsam nos oportet assumẽ: ⁊ in ipsius delectatione finire. Conclusio.

Recordemur hunc psalmũ non icassuz:velut gbusdam fulgoreis colorib̃us esse ꝓtextũ. In capite eniz quatuor versus vnifines sposuit:⁊ iterz in fine pmum versuz psalmi decora iteratione geminauit:atq̃ iterz quẽ vicesimũ primũ posuit:eundẽ pene vltimũ repetyt:vt q̃si vestis illa pontificis:aureis gbusdã filis:⁊ vermiculata pulchritudine ꝓtexta fulgeret. Illa eniz in fimbrys habuit tintinnabula:ista in fine eadẽ retinniũt:que in capite dicta sonuerũt. Pontifex igit quãdo igrediebat sancta sanctor:habebat hanc vestẽ:vt antistitis reuerẽdi nullatenus ignorare aduẽtꝰ:cum etiã taciturnus vocalis icederet. Iste sic decora varietate dispositus est:vt pconia sancte icarnationis pulcherrimis quibusdã sentiant̃ indicys. Cooptat nos pie rex ista vestis eloquij tui:⁊ hoc resonent te pstante actus nostri:q̃ tua dñe pcepta iusserũt. Meminerimus aũt hunc psalmũ quintum esse eor:qui de pmo aduẽtu dñi mirabili narratione plati sunt:quinque fortasse panibus cõparandi:qui esuriem obseruantiuz populorum:copys celestibus expleuerunt.

Explicit expositio in psalmum.ii7m.

¶ Alleluia. CXVIII. ALEPH

Beati imaculati in via:qui ambulant in lege domini. Bti qui scrutant̃ testimonia eius:in toto corde exquirunt eũ. Nõ eniz qui operant̃ iniquitatẽ:in vijs eius ambulauerũt. Tu mãdasti:mandata tua custodiri nimis. Utinã diriganꝫ vie mee:ad custodiẽdas iustificationes tuas. Tunc nõ ꝓfundar cũ pspexero in oibus mandatis tuis. Cõfitebor tibi in directione cordis:in eo q̃ didici iudicia iustitie tue. Justificationes tuas custodiaz:nõ me derelinquas vsquequaq̃z.

Estiuo psalmo ⁊ diuinaz reruz vtute plenissimo : desiderabile Alleluia pmittit: vt meritũ diuini carminis honore tituli possit agnosci. Est enim altissimus pfundirate sensuũ:⁊ ꝓtextus quasi similiũ repetitione verboz:modo pfitendo q̃ accepit:modo iterum eadẽ sperando que meruit . Qui more nobilium fluuioz:lenis ire conspicit̃:cuz nimis pfundus esse noscat̃:quem tñ oportet iuuante deo instituti nostri mẽsura pcurrere:ne qui nos hactenus pstrinximus:subita inundatione fundamur. Et etiã hebreis elementis ad rudes ⁊ docibiles in schola Christi populos instruẽdos tali ordine depictus:vt versuz quẽ prima littera sortita fuerit:eadẽ ⁊ in septẽ subsequẽtibus affigat̃:sacramẽtuz illud fortitan in cordis circũcisione designans. Sic iste psalmus in sua lingua per singulas litteras octonis versib̃ gregatim decurrens sibi vndiq̃z collatꝰ partiuz equalitate finitꝰ est: q̃ nos dicimꝰ ꝓ diuisionis causa positũ:⁊ vt pfectuz numerũ possit idicare iustor. Istis eni litteris ⁊ hebrea sapiẽtia discit̃:⁊ diuinor libror sacratus numerus continet̃. Has eniz litteras significationes suas habere:beato Hieronymo testante cognouimus:q̃ nunc repetere videt̃ eẽ supfluum : cum sit iam alterius labore collectũ. Hũc aũt psalmũ:⁊ ii 4m:⁊ Deuteronomy canticum : Josephus refert elegiaco metro esse compositos. Diuisio.

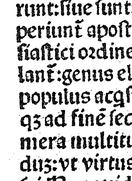

Salmum istuz moralẽ hebreas litteras ad sui numeri diuisiones illustrabiles nõ incõgrue dicimus contulisse: in quo sibi octonos versus : vt supra memoratuz est: singule vẽdicantes:cũctum carmen pulcherrima parilitate describunt:qui nulla pmixtione confundit̃:sed nouitates reruz mutatis sibi litteris explicat̃. Per totum itaq̃z psalmum:vniuersalis sanctor chorus eloquitur:qui ab initio mũdi : siue fuerunt:siue sunt:siue futuri esse credunt̃:inter quos reperiunt̃ apostoli:ꝓphete:martyres:cõfessores:ecclesiastici ordines:⁊ oes qui sancta dño itegritate famulant̃:genus electum:regale sacerdotium:gens sacta: populus acqsitionis : ab origine generis humani vsq̃z ad finẽ seculi colligẽdus. Sed quãtus hor sit inumera multitudo:vnus tñ vbiq̃z itroducit̃ ad loquẽduz:vt virtus vnitatis in ecclesia ꝓcordi possit agnosci. Nunc videamus que in hoc celesti paradiso spiritualia poma nascant̃. Expositio. 1. Pe.2.

Beati imaculati in via:qui ambulãt in lege dñi. ¶ Cum omniũ desideria nominis isti̇ ardore rapiant̃:nec quisq̃z possit reperiri qui nolit pmia beatitudinis adipisci:ꝓgruum fuit viros sanctos votis probabilibus iter ostendere:ne mens ꝓfusa mortalium ignorata via possit errare . Nam ⁊ illi beatos se estimant:qui seculi ambitionib̃ eludunt̃. Sed ne aligd tale putaret̃ eligẽdum:primum posuit plurali numero: Immaculati:vt de fidelibus hoc:non de Christo debuisset aduerti. Ille eniz solus naturaliter imaculatus est:qui peccata non habuit. Sancti eniz imaculati fiunt:quãdo indulgẽtie munera ꝓsequunt̃:sicut ꝓphete in qnquagesimo psalmo dicit: Lauabis me: ꝓ.50.
⁊ sup niuem dealbabor. Segtur: In via:id est in ipo dño Saluatore:qui dixit:Ego sum via:veritas ⁊ vita. Ibi enim ambulare iustor est:non pedib̃ corporeis:sed gressibus ꝓbabilis actionis. Nam vt aduertere:nõ eum illaz viam dixisse in qua possit errari: subiũxit:Qui ambulant in lege:id est qui aut nõ peccant:aut per gratiam celestẽ digna sibi satisfactione pspiciunt. Nec illud vacat q̃ dicit : In lege dñi. Est Joan.14.
enim ⁊ lex peccati:sicut Apostolus ait:Uideo aliam legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mẽtis mee:⁊ captiuũ me ducẽtem in lege peccati. Et ideo addit̃ Roma.7.

Lassio.

est:Domini:vt eaꝫ discerneret a lege peccati.[Beati qui scrutanť testimonia eius:in toto corde exquirunt eum.] Supiorꝭ adhuc sensus est ꝛ ista sententia. Naꝫ lꝫ beati sint ĩmaculati qui ambulant in via id est in ipso dño Saluatore:ꝛ in lege eĩ⁹ deuota mẽte gradiunť:additum est tamẽ illis virtutibus:Qui scrutanť testimonia eius. Et que sit ipsa perscrutatio:subsequẽter aperitur:id est qui in toto corde suo dñm exquirere maluerunt. Uidenť enim perscrutari testimonia eius ꝛ tergiuersatores heretici: sed toto corde suum dñm non requirũt:quoniã per humanas versutias affectant nouas inuenire calumnias. Totum enim cor suum ad scripturas sanctas merito posuisse non dicit:qui ad falsitatis ambitũ plectibili errore trãsfertur. Unde sanctus Primasius Justinianopoleos:disertus antistes:sub titulo quid hereticum facit:libruꝫ ynũ conscripsisse dinoscit. Nec illi videnť totum cor suuꝫ ad domini testimonia posuisse:qui neglecta disciplina mandatoꝝ eius:mũdana gaudia concupiscunt. Et vide ordinẽ sancte veracisq; doctriue. Prius dicit:beatos esse qui ambulant in lege domini:deinde:qui scrutanť sacrarum testimonia litteraꝝ:quia non est dignus ista pquirere:nisi qui se probabili cognoscit actione tractare. Utraq; vo sentẽtias tertia species definitionis amplectitur:que grece Pgotes:latine qualitatiua dicit. Beatus enim vir qui sit:per actuum suoꝝ hic ostenditur qualitatem.[Non eniꝫ qui operanť iniquitatem:in vys eius ambulauerũt.] Cum Joãnis apostoli veracia verba sint:Si dixerimus quia peccatũ nõ habemus:nosipsos seducimus:ꝛ veritas in nobis non est: videnť nec sancti in vys eius ambulare:quos cognoscimus habere peccata. Uerũ hec questio:veritatis ipsius voce dissoluit. Sunt enim illicita desideria: que originalis peccati necessitate cõmitti m⁹: sed in eis consensu animi non tenemur. In istis mens beata non ambulat: que dono domini cordis probitate superanť. Ut:verbi gratia:repẽte pulchrum aliquid cõcupiscere:cibum desideranter expetere:bonis odoribus cõmouerĩ:iniqua subito suggestione ꝓfundi:ꝛ his similia:que oratione sãcta:ꝛ crucis signaculo destruuntur. Ita fit vt ꝛ peccata sancti suggestione carnis habeant:ꝛ tamen dum eis minime relaxať effectus:ea non opari veraciter estimenť. Hec enĩ Pauli apostoli testimonys euidẽtius approbanť. Ambulauit in vys domini:quãdo dicebat: Bonum certamen certaui:cursuꝫ ꝓsũmaui:ꝛ reliqua. Peccatũ aũt non volũtariuꝫ faciebat:quãdo clamabat: Nõ enim qõ volo bonũ hoc facio:sed qõ nolo malum hoc ago. Segtur eius expositio: que oẽm neuũ dubitationis abstergit. Si hoc qõ nolo inquit illud facio:iam nõ ego operor illud:sed qõ habitat in me peccatuꝫ. Uides tũ illos accusatos:qui opationib⁹ peccatoꝝ nefanda delectatione ꝓsentiũt. Quapropter merito dicunť in vys dñi nõ ambulare:qui operanť inigtatẽ. Opatio eniꝫ inigtatis est consensus maloꝝ:qui tũ a scõꝝ cordibus dono dñi pbať alienus. Nam ꝛ ipse Apls hoc monet: Nõ ergo regnet peccatuꝫ in vestro moztali corpe ad obediendũ desiderys eius:nec exhibeatis membra vestra arma inigtatis peccato. Et Salomon: Post cõcupiscẽtias cordis tui ne abieris. Obedientiã ergo peccati vetuit:nõ suggestiones:q̃s caro ꝓprys virib⁹ vitare non preualet. Respiciamus aũt cur hic:vias:plurali numero posuit:ꝛ supius singulariter dixit:Beati ĩmaculati in via. Ibi significat dñm Saluatorẽ:qui certa via est ad patrẽ veniẽtiũ: sicut ipse dixit: Nemo vadit ad patrem nisi per me. Joan.14. qõ hic dixit: In vys:designat ꝓphetas ꝛ apls:vel q; cũqꝫ ppl'm vera ꝑdicatione docuerũt.[Tu mãdasti: mãdata tua custodiri nimis.] Dixerat beatũ esse cui hec talia suffraganť:vt sit ĩmaculat⁹:ambuleť ĩ lege dñi:scruteť testimonia eius:ꝛ qõ est pfectissimuꝫ viuẽdi genus in toto corde exqrat dñm. Et ne hec tanta negligẽda viderenť:segtur iussionis dñice venerãda ꝑceptio:vt mãdata eius nõ solũ sedule:sed ꝛ nimie regranť. Nimius enĩ dict⁹ est:in nulla re dubi⁹: qui ꝓposite rei intẽtus semp assistit. Ubi est snĩa gẽtiliuꝫ toto orbe celebrata: Ne gd nimis: Ecce nimiũ nobis a vitate ꝑcipit: Ecce a moderatore reꝝ oiuꝫ si ne defectu aliqd fieri debẽ sanctĩ. Istud eniꝫ nimis significat multũ atq; infinitũ:sicut ꝛ in alio psalmo dicit: Nimis pfunde facte sunt cogitationes tue. Et alibi: Nimis exaltatus es sup oẽs deos. Siue mãdata dñi nimiuꝫ custodire ꝑcipimur:quãdo ipsi quoq; saluti nr̃e corporee ea ꝑferre debẽ cẽsemur. Quapropter vires nr̃e possibilitatis excedere:diuina militia est:qꝛ totũ ibi nimiuꝫ decet:qm̃ ꝛ illud infinituꝫ est: qõ nobis tribui postulamus. Pergrenda est quoq; nominũ istoꝝ distincta cognitio:ne gs ea credat esse cõfusa. In prioꝛi versu:dixit: Legẽ dñi: Lex aũt dñi est:sicut Apls ait:vmbra futuroꝝ: quã non decet ad litterã:sed spirituali ordine custodiri. Ut:verbi grã: lex sacrificioꝝ:obseruãtia noue lune:ritus circuncisionis:ꝛ cetera huiuscemodi:que typũ magis q̃ speciem certũ est habuisse veritatis. Secũdo versu ponit: Testimonia. Testimoniuꝫ est euidens ꝛ pfinita cõditio:cuius statuto cõmoniti: res ꝑteritas nõ possum⁹ obliuisci:vt in Genesi ait Jacob: Testimoniuꝫ erit nob collis iste:ꝛ testimoniũ erit lapis iste. Scriptuꝫ est etiã ꝛ in libro Jesu naue: Duodecim lapides afferte de medio Jordanis:vt sint hi in testimoniuꝫ filys vestris. Sic nobis precepta diuina testimonia sunt:quãdo cõmonẽt ne peccare debeam⁹:sicut apls Paulus ait: Testificor coram deo:qui viuificat oia:ꝛ Jesu Christo:ꝛ electoruꝫ angeloꝝ: vt hec custodias. In pseuti quoq; versu mãdata posuit:que non sunt vmbre futuroꝝ vt lex:sed presentẽ habẽt manifeste opationis effectum. Quod dñs in euãgelio absolute declarat dicẽs: Primũ mãdatũ est: Diliges dñm deũ tuuꝫ ex toto corde tuo:ꝛ ex tota aĩa tua:ꝛ ex tota virtute tua ꝛc̃. Hoc eniꝫ sic vni dictũ est:vt ab oibus debeat ꝛ per cũcta tpa custodiri. Quapropter siue lex: siue testimonia:siue mãdata dñi custodianť:ad beatitudinis certũ est munera pueniri. Que verba cum ꝑdictis diffinitionibus suis mẽte cõdensa sunt:qꝛ in subsequẽtib⁹ versibus frequẽter ea posita repimus. [Utinã diriganť vie mee:ad custodiẽdas iustificationes tuas.] Luꝫ vitã supius beati viri euidẽter expresserit:nunc etiã ppls fidelis bonoꝝ sibi puẽtum votis intercedẽtibus postulauit. Utinã:verbũ semp optantis est:vt qõ nostris non possumus virib⁹ adipisci:diuina misericordia largiẽte mereamur. Cũ dicit:Diriganť vie mee:ostendit eas quãtuꝫ ad humanam imbecillitatẽ ꝑtinet toztuosas. Uie mee:actus significant:quos in hac vita pagimus. Addidit:Ad custodiendas iustificationes tuas. Dic iam quod superius optauit:aperuit. Ad custodiendas eniꝫ iustificatiões dñi nemo poterit puenire:nisi cui⁹ vie a dño dirigi cõprobanť. Sed discutiamus:quid significẽt iustificationes. Iustificationes igit̃ dñi apud priscũ populũ fuerunt multe atq; diuerse:vt sex annis tm̃ famulus seruiret hebreus. Filius affectu ꝛ disciplina patris erudireť. Pater vt reuerẽter in omnibus bareť. De⁹: vt sũmo timore ꝛ amore coleret. Sacerdos honorabilis esset. Proximus vt tanq̃ ꝓpria vtilitas amareť:ꝛ his similia:que fieri sãcta scriptura ꝑcepit. Hec ergo nequeũt custodiri:nisi misericordia dñi ꝑbenť attribui.[Tũc nõ ꝓfũdar: Tũ respicio in oia mãdata tua.] Causa reddit quẽadmodũ possint iustificationes dñi iugiter fuari:id est:si mãdata respiciant̃ vniuersa. Sed cũ dicit: Oia: in nullo cõmonet esse peccãdũ:quoniã scriptũ est: Si quis de lege minimũ nõ fecerit:reus est totius legis. Respicere aũt:est mãdata semp ante oculos habẽ que iussa sunt:vt si quid toztũ cõmittĩ:salutari emũdatione ꝓtinus corrigať. Leteꝝ qui in mãdata nõ respicit:in quo erret modis oĩmodis ignorabit. Hanc quoq; similitudinẽ Jacobus ponit Apls dicẽs: Si quis auditor est verbi ꝛ nõ factor:hic cõparabit̃ viro ꝓsideratĩ vultũ natiuitatis sue in speculo:cõsiderauit:eni se ꝛ abyt:ꝛ statim oblitus est qualis fuerit. Qui aũt pspexerit in legẽ pfectã ꝛ pmanserit:nõ auditor obliuiosus factus:sed factor operis:hic beatus in facto suo erit. Tales ergo laudanť:a quoꝝ cõspectu mãdata dñi nõ recedunt.[Cõfitebor tibi ꝓne in directione cordis:in eo qõ didici iudicia iustitie tue.] Cõfessio:hic significat laudẽ:quã decet populũ dicẽ beatoꝝ. Directio cordis:est fidei catholice sancta regula:qꝛ eum ꝓfiteri nõ põt bereticoꝝ distorta versutia. In eo qõ dicit: Didici:indicat a beatis patrib⁹ sibi traditã disciplinã:nõ autẽ vt quidã faciũt: studio puerilitatis inuentã. Judicia vo iustitie sunt: qꝛ famulos suos liberare dignať a diabolica pseuctione laborãtes.[Iustificationes tuas custodiã: nõ me derelinquas vsquequaq;.] Perfecta est ꝓposite beatitudinis decora ꝓstructio. Petit enim a dño:vt iustificationib⁹ cõcessis: dignet̃ deuotũ populũ suo munere custodire. Iustificationes enĩ gd significẽt: in quarto versu supioꝛe iã dictũ est. Et qm̃ nouerat tentationes diabolicas vndiq; circuire:vt legit̃: Aduersari⁹ vester sicut leo circuit querẽs quẽ deuoret: petit se quaquauersus deniq; custodiri:ne possit locũ nocẽdi hostilis atrocitas inuenire: Nũc videam⁹ quid littera secũda ꝓtineat.

BETH.

IN quo corrigit adolescentior viã suã: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exqsiui te: ne repellas me a mãdatis tuis. In corde meo abscõdi eloqa tua: vt nõ peccẽ tibi. Benedictus es dñe: doce me iustificationes tuas. In labijs meis: pronuntiaui oia iudicia oris tui. In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs. In mandatis tuis exercebor: ꝛ considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: nõ obliuiscar sermones tuos.

IN quo corrigit iuuenior viã suã: in custodiẽdo sermones tuos.] In pma littera partes beatitudinis fidelis populus ĩdicauit: in quib⁹ se depcatus est custodiri. Nũc idem in secunda littera conuersionis rẽpus ostendit: exponẽs etiã in sermonib⁹ domini quibus delectationib⁹ pfruatur. Quapropter per figurom Erotesis: sub interrogatione proponit: In quo corrigit iuuenior viam suaꝫ: Etas electa est noui: non veteris testamenti: quando de seniori homine in robusta sumus etate reparati. Iuuenior enĩ dicitur veteribus comparatus: quia comparatiuus gradus frequenter vim obtinet positiu. Sed iste iuuenior: quemadmodum correxerit viam suam: subsequenti responsione confirmat: dicẽs: In custodiendo sermones tuos: tũc scilicet cum euãgelicã disciplinam populus christianus accepit. Eo sigdẽ rẽpore bono correctus est: quando vetẽ prauitate damnata: ad recte fidei dona puenit. Custodit aũt ꝓmones dñi: qui nõ eos tm̃ memoria retinet: sed actionũ ꝓbitate restituit.[In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mãdatis tuis.] Hoc quoq; mun⁹ est dñi qõ eũ se toto corde asserit exqsisse. Nõ enĩ querẽt nisi inquisitus fuisset: sicut in Isaia legit̃: Qõ perierat regrã: ꝛ qõ errauerat reuocabo. In omni sigdem bono dñi gratia ꝓuenimur: ꝛ vt eũ velim⁹ rogare: ipse se dignať ĩfundẽ. Sequit̃: Ne repellas me a mandatis tuis: tanq̃ idignũ beneficys suis: vt quẽ te fecisti: toto corde petere: tu etiam digneris audire. Repellit enĩ a mãdatis suis subdole se rogantes: sicut in alio psalmo legit̃: Uirũ sanguinũ ꝛ dolosuꝫ abominabitur dñs. Et Salomõ dicit: Sãctus enĩ spũs disciplinẽ effugiet fictũ: ꝛ subtrahet se a cogitationib⁹ que sunt sine itellectu. Rogat ergo ne ab itelligentia legis diuine repellať sicut indign⁹: vt agnoscam⁹ hanc itelligentiã nõ mereri nisi eos qui noscunť toto corde deprecari.[In corde meo abscondi eloquia tua: vt nõ peccem tibi.] Cum legamus operam domini esse predicãdam: sicut Petrus in actibus Apostolorũ dicit: Nõ enim possumus que vidimus ꝛ audiuimus nõ loqui: Dic dicit in corde suo eloquia domini ne peccaret abscõdita. Sed vtrunq; verum est. Nam sicut decet fidelibus ea opportune predicari: sic nõ credentibus oportet abscõdi: sicut in euangelio dictum est: Ne dederitis sanctum canibus: neq; miseritis margaritas vestras ante porcos. Et alius psalmus dicit: Posui ori meo custodiã: duꝫ consistit peccator aduersum me: Obmutui ꝛ humiliatus suꝫ ꝛ silui a bonis: vt intelligamus peccati genus esse: obstinatis eloga dñi ꝑdicare. Unde ꝛ Paulus Apostolus dicit: Hereticũ post ꝑmã ꝛ scõdaꝫ correptionẽ deuita ꝛc̃.[Benedictus es dñe: doce me iustificationes tuas.] Ne aliqs eruditionem sanctã proprys viribus applicaret: ꝑmittit: Benedictus es dñe: id est: qui gratias prestas: qꝛ in homine nõ potes inuenire qõ eligas. Sed hic benedictionẽ: laudem significat dñi. Nam cũ nos deum benedicimus: eius facta laudamus: cum ille benedicit: nos sanctificare dignať. Sequitur: Doce me iustificationes tuas. Cum superius dixerit: In corde meo abscondi eloquia tua: nunc dixit: Doce me iustificationes tuas: quasi nihil ante didicerit. Uerum sancte congregationi esuriẽti sitientiq; iustitiam: non sufficit mandata domini vbo didicisse: sed petebat vt ea factis potuisset ostẽdere: vbi nouerat plenitudinem se gratie reperire. Dicit̃ ergo: Doce me iustificationes tuas: hoc est presta me facere vnde electos tuos iustificare ꝓsuesti.[In labys meis: pronuntiaui oia iudicia oris tui.] Chorus ille sanctoꝝ ꝓnuntiasse se dicit iudicia oris

Est est:Domini:vt eaꝫ discerneret a lege peccati. Beati qui scrutanť testimonia eius:in toto corde exquirunt eum. Supiorꝭ adhuc sensus est ꝛ ista sententia. Naꝫ lꝫ beati sint ĩmaculati qui ambulant in via id est in ipso dño Saluatore:ꝛ in lege eĩ⁹ deuota mẽte gradiunť:additum est tamẽ illis virtutibus:Qui scrutanť testimonia eius. Et que sit ipsa perscrutatio:subsequẽter aperitur:id est qui in toto corde suo dñm exquirere maluerunt. Uidenť enim perscrutari testimonia eius ꝛ tergiuersatores heretici: sed toto corde suum dñm non requirũt:quoniã per humanas versutias affectant nouas inuenire calumnias. Totum enim cor suum ad scripturas sanctas merito posuisse non dicit:qui ad falsitatis ambitũ plectibili errore trãsfertur. Unde sanctus Primasius Justinianopoleos:disertus antistes:sub titulo quid hereticum facit:libruꝫ ynũ conscripsisse dinoscit. Nec illi videnť totum cor suuꝫ ad domini testimonia posuisse:qui neglecta disciplina mandatoꝝ eius:mũdana gaudia concupiscunt. Et vide ordinẽ sancte veracisq; doctriue. Prius dicit:beatos esse qui ambulant in lege domini:deinde:qui scrutanť sacrarum testimonia litteraꝝ:quia non est dignus ista pquirere:nisi qui se probabili cognoscit actione tractare. Utraq; vo sentẽtias tertia species definitionis amplectitur:que grece Pgotes:latine qualitatiua dicit. Beatus enim vir qui sit:per actuum suoꝝ hic ostenditur qualitatem. Non eniꝫ qui operanť iniquitatem:in vys eius ambulauerũt. Cum Joãnis apostoli veracia verba sint:Si dixerimus quia peccatũ nõ habemus:nosipsos seducimus:ꝛ veritas in nobis non est: videnť nec sancti in vys eius ambulare:quos cognoscimus habere peccata. Uerũ hec questio:veritatis ipsius voce dissoluit. Sunt enim illicita desideria: que originalis peccati necessitate cõmitti m⁹: sed in eis consensu animi non tenemur. In istis mens beata non ambulat: que dono domini cordis probitate superanť. Ut:verbi gratia:repẽte pulchrum aliquid cõcupiscere:cibum desideranter expetere:bonis odoribus cõmouerĩ:iniqua subito suggestione ꝓfundi:ꝛ his similia:que oratione sãcta:ꝛ crucis signaculo destruuntur. Ita fit vt ꝛ peccata sancti suggestione carnis habeant:ꝛ tamen dum eis minime relaxať effectus:ea non opari veraciter estimenť. Hec enĩ Pauli apostoli testimonys euidẽtius approbanť. Ambulauit in vys domini:quãdo dicebat: Bonum certamen certaui:cursuꝫ ꝓsũmaui:ꝛ reliqua. Peccatũ aũt non volũtariuꝫ faciebat:quãdo clamabat: Nõ enim qõ volo bonũ hoc facio:sed qõ nolo malum hoc ago. Segtur eius expositio: que oẽm neuũ dubitationis abstergit. Si hoc qõ nolo inquit illud facio:iam nõ ego operor illud:sed qõ habitat in me peccatuꝫ. Uides tũ illos accusatos:qui opationib⁹ peccatoꝝ nefanda delectatione ꝓsentiũt. Quapropter merito dicunť in vys dñi nõ ambulare:qui operanť inigtatẽ. Opatio eniꝫ inigtatis est consensus maloꝝ:qui tũ a scõꝝ cordibus dono dñi pbať alienus. Nam ꝛ ipse Apls hoc monet: Nõ ergo regnet peccatuꝫ in vestro moztali corpe ad obediendũ desiderys eius:nec exhibeatis membra vestra arma inigtatis peccato. Et Salomon: Post cõcupiscẽtias cordis tui ne abieris. Obedientiã ergo peccati vetuit:nõ suggestiones:q̃s caro ꝓprys virib⁹ vitare non preualet. Respiciamus aũt cur hic:vias:plurali numero posuit:ꝛ supius singulariter dixit:Beati ĩmaculati in via. Ibi significat dñm Saluatorẽ:qui certa via est ad patrẽ veniẽtiũ: sicut ipse dixit: Nemo vadit ad patrem nisi per me. qõ hic dixit: In vys:designat ꝓphetas ꝛ apls:vel q; cũqꝫ ppl'm vera ꝑdicatione docuerũt. Tu mãdasti: mãdata tua custodiri nimis. Dixerat beatũ esse cui hec talia suffraganť:vt sit ĩmaculat⁹:ambuleť ĩ lege dñi:scruteť testimonia eius:ꝛ qõ est pfectissimuꝫ viuẽdi genus in toto corde exqrat dñm. Et ne hec tanta negligẽda viderenť:segtur iussionis dñice venerãda ꝑceptio:vt mãdata eius nõ solũ sedule:sed ꝛ nimie regranť. Nimius enĩ dict⁹ est:in nulla re dubi⁹: qui ꝓposite rei intẽtus semp assistit. Ubi est snĩa gẽtiliuꝫ toto orbe celebrata: Ne gd nimis: Ecce nimiũ nobis a vitate ꝑcipit: Ecce a moderatore reꝝ oiuꝫ sine defectu aliqd fieri debẽ sanctĩ. Istud eniꝫ nimis significat multũ atq; infinitũ:sicut ꝛ in alio psalmo dicit: Nimis pfunde facte sunt cogitationes tue. Et alibi: Nimis exaltatus es sup oẽs deos. Siue mãdata dñi nimiuꝫ custodire ꝑcipimur:quãdo ipsi quoq; saluti nr̃e corporee ea ꝑferre debẽ cẽsemur. Quapropter vires nr̃e possibilitatis excedere:diuina militia est:qꝛ totũ ibi nimiuꝫ decet:qm̃ ꝛ illud infinituꝫ est: qõ nobis tribui postulamus. Pergrenda est quoq; nominũ istoꝝ distincta cognitio:ne gs ea credat esse cõfusa. In prioꝛi versu:dixit: Legẽ dñi: Lex aũt dñi est:sicut Apls ait:vmbra futuroꝝ: quã non decet ad litterã:sed spirituali ordine custodiri. Ut:verbi grã: lex sacrificioꝝ:obseruãtia noue lune:ritus circuncisionis:ꝛ cetera huiuscemodi:que typũ magis q̃ speciem certũ est habuisse veritatis. Secũdo versu ponit: Testimonia. Testimoniuꝫ est euidens ꝛ pfinita cõditio:cuius statuto cõmoniti: res ꝑteritas nõ possum⁹ obliuisci:vt in Genesi ait Jacob: Testimoniuꝫ erit nob collis iste:ꝛ testimoniũ erit lapis iste. Scriptuꝫ est etiã ꝛ in libro Jesu naue: Duodecim lapides afferte de medio Jordanis:vt sint hi in testimoniuꝫ filys vestris. Sic nobis precepta diuina testimonia sunt:quãdo cõmonẽt ne peccare debeam⁹:sicut apls Paulus ait: Testificor coram deo:qui viuificat oia:ꝛ Jesu Christo:ꝛ electoruꝫ angeloꝝ: vt hec custodias. In pseuti quoq; versu mãdata posuit:que non sunt vmbre futuroꝝ vt lex:sed presentẽ habẽt manifeste opationis effectum. Quod dñs in euãgelio absolute declarat dicẽs: Primũ mãdatũ est: Diliges dñm deũ tuuꝫ ex toto corde tuo:ꝛ ex tota aĩa tua:ꝛ ex tota virtute tua ꝛc̃. Hoc eniꝫ sic vni dictũ est:vt ab oibus debeat ꝛ per cũcta tpa custodiri. Quapropter siue lex: siue testimonia:siue mãdata dñi custodianť:ad beatitudinis certũ est munera pueniri. Que verba cum ꝑdictis diffinitionibus suis mẽte cõdensa sunt:qꝛ in subsequẽtib⁹ versibus frequẽter ea posita repimus. [Utinã diriganť vie mee:ad custodiẽdas iustificationes tuas.] Luꝫ vitã supius beati viri euidẽter expresserit:nunc etiã ppls fidelis bonoꝝ sibi puẽtum votis intercedẽtibus postulauit. Utinã:verbũ semp optantis est:vt qõ nostris non possumus virib⁹ adipisci:diuina misericordia largiẽte mereamur. Cũ dicit:Diriganť vie mee:ostendit eas quãtuꝫ ad humanam imbecillitatẽ ꝑtinet toztuosas. Uie mee:actus significant:quos in hac vita pagimus. Addidit:Ad custodiendas iustificationes tuas. Dic iam quod superius optauit:aperuit. Ad custodiendas eniꝫ iustificatiões dñi nemo poterit puenire:nisi cui⁹ vie a dño dirigi cõprobanť. Sed discutiamus:quid significẽt iustificationes. Iustificationes igit̃ dñi apud priscũ populũ fuerunt multe atq; diuerse:vt sex annis tm̃ famulus seruiret hebreus. Filius affectu ꝛ disciplina patris erudireť. Pater vt reuerẽter in omnibus bareť. De⁹: vt sũmo timore ꝛ amore coleret. Sacerdos honorabilis esset. Proximus vt tanq̃ ꝓpria vtilitas amareť:ꝛ his similia:que fieri sãcta scriptura ꝑcepit. Hec ergo nequeũt custodiri:nisi misericordia dñi ꝑbenť attribui.[Tũc nõ ꝓfũdar: Tũ respicio in oia mãdata tua.] Causa reddit quẽadmodũ possint iustificationes dñi iugiter fuari:id est:si mãdata respiciant̃ vniuersa. Sed cũ dicit: Oia: in nullo cõmonet esse peccãdũ:quoniã scriptũ est: Si quis de lege minimũ nõ fecerit:reus est totius legis. Respicere aũt:est mãdata semp ante oculos habẽ que iussa sunt:vt si quid toztũ cõmittĩ:salutari emũdatione ꝓtinus corrigať. Leteꝝ qui in mãdata nõ respicit:in quo erret modis oĩmodis ignorabit. Hanc quoq; similitudinẽ Jacobus ponit Apls dicẽs: Si quis auditor est verbi ꝛ nõ factor:hic cõparabit̃ viro ꝓsideratĩ vultũ natiuitatis sue in speculo:cõsiderauit:eni se ꝛ abyt:ꝛ statim oblitus est qualis fuerit. Qui aũt pspexerit in legẽ pfectã ꝛ pmanserit:nõ auditor obliuiosus factus:sed factor operis:hic beatus in facto suo erit. Tales ergo laudanť:a quoꝝ cõspectu mãdata dñi nõ recedunt. Cõfitebor tibi ꝓne in directione cordis:in eo qõ didici iudicia iustitie tue. Cõfessio:hic significat laudẽ:quã decet populũ dicẽ beatoꝝ. Directio cordis:est fidei catholice sancta regula:qꝛ eum ꝓfiteri nõ põt bereticoꝝ distorta versutia. In eo qõ dicit: Didici:indicat a beatis patrib⁹ sibi traditã disciplinã:nõ autẽ vt quidã faciũt: studio puerilitatis inuentã. Judicia vo iustitie sunt: qꝛ famulos suos liberare dignať a diabolica pseuctione laborãtes.[Iustificationes tuas custodiã: nõ me derelinquas vsquequaq;.] Perfecta est ꝓposite beatitudinis decora ꝓstructio. Petit enim a dño:vt iustificationib⁹ cõcessis: dignet̃ deuotũ populũ suo munere custodire. Iustificationes enĩ gd significẽt: in quarto versu supioꝛe iã dictũ est. Et qm̃ nouerat tentationes diabolicas vndiq; circuire:vt legit̃: Aduersari⁹ vester sicut leo circuit querẽs quẽ deuoret: petit se quaquauersus deniq; custodiri:ne possit locũ nocẽdi hostilis atrocitas inuenire: Nũc videam⁹ quid littera secũda ꝓtineat.

BETH.

IN quo corrigit adolescentior viã suã: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exqsiui te: ne repellas me a mãdatis tuis. In corde meo abscõdi eloqa tua: vt nõ peccẽ tibi. Benedictus es dñe: doce me iustificationes tuas. In labijs meis: pronuntiaui oia iudicia oris tui. In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs. In mandatis tuis exercebor: ꝛ considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: nõ obliuiscar sermones tuos.

IN quo corrigit iuuenior viã suã: in custodiẽdo sermones tuos.] In pma littera partes beatitudinis fidelis populus ĩdicauit: in quib⁹ se depcatus est custodiri. Nũc idem in secunda littera conuersionis rẽpus ostendit: exponẽs etiã in sermonib⁹ domini quibus delectationib⁹ pfruatur. Quapropter per figurom Erotesis: sub interrogatione proponit: In quo corrigit iuuenior viam suaꝫ: Etas electa est noui: non veteris testamenti: quando de seniori homine in robusta sumus etate reparati. Iuuenior enĩ dicitur veteribus comparatus: quia comparatiuus gradus frequenter vim obtinet positiu. Sed iste iuuenior: quemadmodum correxerit viam suam: subsequenti responsione confirmat: dicẽs: In custodiendo sermones tuos: tũc scilicet cum euãgelicã disciplinam populus christianus accepit. Eo sigdẽ rẽpore bono correctus est: quando vetẽ prauitate damnata: ad recte fidei dona puenit. Custodit aũt ꝓmones dñi: qui nõ eos tm̃ memoria retinet: sed actionũ ꝓbitate restituit.[In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mãdatis tuis.] Hoc quoq; mun⁹ est dñi qõ eũ se toto corde asserit exqsisse. Nõ enĩ querẽt nisi inquisitus fuisset: sicut in Isaia legit̃: Qõ perierat regrã: ꝛ qõ errauerat reuocabo. In omni sigdem bono dñi gratia ꝓuenimur: ꝛ vt eũ velim⁹ rogare: ipse se dignať ĩfundẽ. Sequit̃: Ne repellas me a mandatis tuis: tanq̃ idignũ beneficys suis: vt quẽ te fecisti: toto corde petere: tu etiam digneris audire. Repellit enĩ a mãdatis suis subdole se rogantes: sicut in alio psalmo legit̃: Uirũ sanguinũ ꝛ dolosuꝫ abominabitur dñs. Et Salomõ dicit: Sãctus enĩ spũs disciplinẽ effugiet fictũ: ꝛ subtrahet se a cogitationib⁹ que sunt sine itellectu. Rogat ergo ne ab itelligentia legis diuine repellať sicut indign⁹: vt agnoscam⁹ hanc itelligentiã nõ mereri nisi eos qui noscunť toto corde deprecari.[In corde meo abscondi eloquia tua: vt nõ peccem tibi.] Cum legamus operam domini esse predicãdam: sicut Petrus in actibus Apostolorũ dicit: Nõ enim possumus que vidimus ꝛ audiuimus nõ loqui: Dic dicit in corde suo eloquia domini ne peccaret abscõdita. Sed vtrunq; verum est. Nam sicut decet fidelibus ea opportune predicari: sic nõ credentibus oportet abscõdi: sicut in euangelio dictum est: Ne dederitis sanctum canibus: neq; miseritis margaritas vestras ante porcos. Et alius psalmus dicit: Posui ori meo custodiã: duꝫ consistit peccator aduersum me: Obmutui ꝛ humiliatus suꝫ ꝛ silui a bonis: vt intelligamus peccati genus esse: obstinatis eloga dñi ꝑdicare. Unde ꝛ Paulus Apostolus dicit: Hereticũ post ꝑmã ꝛ scõdaꝫ correptionẽ deuita ꝛc̃.[Benedictus es dñe: doce me iustificationes tuas.] Ne aliqs eruditionem sanctã proprys viribus applicaret: ꝑmittit: Benedictus es dñe: id est: qui gratias prestas: qꝛ in homine nõ potes inuenire qõ eligas. Sed hic benedictionẽ: laudem significat dñi. Nam cũ nos deum benedicimus: eius facta laudamus: cum ille benedicit: nos sanctificare dignať. Sequitur: Doce me iustificationes tuas. Cum superius dixerit: In corde meo abscondi eloquia tua: nunc dixit: Doce me iustificationes tuas: quasi nihil ante didicerit. Uerum sancte congregationi esuriẽti sitientiq; iustitiam: non sufficit mandata domini vbo didicisse: sed petebat vt ea factis potuisset ostẽdere: vbi nouerat plenitudinem se gratie reperire. Dicit̃ ergo: Doce me iustificationes tuas: hoc est presta me facere vnde electos tuos iustificare ꝓsuesti.[In labys meis: pronuntiaui oia iudicia oris tui.] Chorus ille sanctoꝝ ꝓnuntiasse se dicit iudicia oris

Deut. 6.
Joan. 1.
Roma. 7.
Roma. 6.
Eccle. 18.
2. Timoth. 4
Deut. 30.
Deut. 6.
Deut. 4.
Deut. 31.
Joseph. 4.
1. Timoth. 6
Matth. 22
Psal. 91.
Psal. 96.
Jac. 1.
Col. 2.
Psal. 5.
Sap. 1.
Act. 4.
Matth. 7.
Psal. 35.
Tit. 3.

dñi:que locut⁹ est per ꝓphetas ⁊ aplos suos:quãdo
ea labys suis recẽsuit:⁊ ꝓplo ꝑdicauit. Oia ¹iudicia:
significat que scripta vel dicta sũt. Cetez vniuersali
ter nõ põt ꝓnuntiare:qõ nulla notitia ꝑualet appre
Ps.35. bẽdi:sicut in alio psalmo dictũ est. Iudicia tua abys
Ro.11. sus multa. Aplus quoqz testat: O altitudo diuitiarũ
sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei:q̃ inscrutabilia sũt iudicia ei⁹:
⁊ inestigabiles vie ipsi⁹. Et ipse passione vicina dicit
SCHE Apl'is: Nõ oia dixi vobis. Quapropter figuraliter:
pro parte dicit totũ:qõ in scripturis diuinis frequẽ
ter ꝓstat effectũ. [In via testimonioꝝ tuoꝝ delecta
DOG tus suz:sicut in oibus diuitys.] Uia testimonioꝝ:est
dñs Christus:qñ de ipso loquẽtia ad ipm ducũt:via
certa:iter ifatigabile:questuosus labor:vbi qsquis p
uenerit:iestimabiliũ diuitiaꝝ delectatione mulcet.
Et ituẽdũ qõ sequit: Sicut in oibus diuitys. Dic di
1.Cor.1. uitias spũales debem⁹ accipe:de gbus Apl's ait: Qm̃
in oib⁹ diuites facti estis in ipso:in omni verbo ⁊ in
omni sciẽtia:sicut testimoniũ Christi ꝓfirmatũ est
in vobis. Cetez cohors seã seculares diuitias nõ po
terat testimonys dñi cõparare:quas ipsa velut for
des aliquas cognoscit abiecisse. [In mandatis tuis
exercebor:⁊ cõsiderabo vias tuas.] Ecclesiastice di
scipline ordo seruatus est. Pri⁹ eni fuit vt exercereť
in mãdatis diuinis:id est:frequenti opatione vsum
rez necessariaꝝ assiduo labore pagẽ:⁊ sic ad intelle
ct⁹ ei⁹ penetralia peuenire. Nemo eni mereť tãtus se
cretũ ꝓspicere:nisi cui datũ fuerit bona ꝓuersatione
celestib⁹ se beneficys ꝓximare. Et nota ꝙ exercita
tio in scripturis diuinis plerunqz in bono ponitur.
[In tuis iustificationibus meditabor:nõ obliuiscar
ꝓmones tuos.] Obliuio:nõ natura nobis venit:sed
DOG ab originalis peccati ifirmitate descẽdit. Duic reme
dialis opposita est meditatio: ne memorie culmen
obliuio nefãda destrueret. Meditari eni se dicit iu
stificationes dñi:ne possit qõ retinere expetit obliui
sci. Nouerat eni quo vitio mẽs humana ꝓmereť: ⁊
ꝓtra hoc auxiliũ repit:vnde obliuio violẽta debuis
set excludi. Respice quẽadmodũ diuersis causis ꝓ
ꝓria verba subiũcta sũt. In supiori quippe versu. In
mãdatis tuis exercebor:dixit:vbi pte opus est actua
Exo.20. li. Mãdata enim sunt dñi: Nõ mechaberis: Nõ fal
suz testimoniũ dixeris ⁊c. Hec eniz oportuit nõ tm̃
audire:sed facẽ: Ideoqz posuit: Exercebor. Dic aũt:
Iustificationes dicit meditabor. Iustificationes qp
pe dicte sũt:sicut supius expositũ est: Debzeũ pueꝝ
nõ amplius q̃ sex annis debere seruire:ad significã
tiã beati populi:qui in hoc seculo seruit:vt in illa re
surrectione a cuncta obnoxietate libereť. Hoc ergo
qz fuit in enigmate cõstitutũ: Meditabor dixit: vt
frequens iteratio intellectum future rei euidentius
aperiret. GIMEL.

Retribue seruo tuo: viuifica me ⁊ custodiã sermones tuos. Re
uela oculos meos: ⁊ considerabo mirabilia de lege tua. Inco
la ego suz in terra: nõ abscõdas a me mãdata tua. Concupiuit anima mea
desiderare: iustificationes tuas in omni tempore. Increpasti supbos: maledicti qui de
clinãt a mandatis tuis. Aufer a me opprobriũ ⁊ ꝓtẽptũ: qz testimonia tua exquisiui.

Eteniz sederunt principes ⁊ aduersuz me loquebanť: seruus autem tuus exercebať in iustificationibus tuis. Nam ⁊ testimonia tua meditatio mea est: ⁊ consilium meum iustificationes tue.

Retribue seruo tuo: ſ viuã ⁊ custodiaz sermones tuos.] Uenit ad tertiã litterã: in Alt. viuifica me
qua humanã idigẽtiã ꝓfiteť: ⁊ gratiã dñi
per cũcta cõmẽdat. Increpatos asserit su
perbos qui fideles dñi iniquis motibus
ꝓsequunť. Retribue sigdẽ dicit: nõ meritis redde:
sed itez da: vt qui ꝓstitisti petitionis affectũ: effectũ
quoqz postulationis attribuas. Deniqz hũc sensũ de
clarat sermo subiũctus cũ dicit: Seruo tuo. Seru⁹
eni christi dici nõ põt: nisi qui nõ suis meritis: sed di
uine gratie reputat: qõ boni aliqõ fecisse cognoscit.
Dñi aũt custodire mãdata: reuera viuẽtis est. Cõtra:
mortuus iure dicit: qui iobediẽs approbať: sicut in
euãgelio de ifidelibus legit. Sine mortuos sepelire Luc.9.
mortuos suos. Sepelire eniz mortuos viuẽtiũ erat:
sed qz ifideles videbanť: recte mortuos appellatos
esse cognoscim⁹. Et aduerte ꝓfessionẽ sanctã: sic se iu
dicauit esse victuꝝ: si potuisset dñi custodire sermo
nes. Merito: qñ qui eos custodit ab ipis sine dubio
custodit: ⁊ moz ei nõ dñabit: que in ipioꝝ depopu
latione grassať. [Reuela oculos meos: ⁊ ꝓsiderabo
mirabilia de lege tua.] In hoc versu infirmitas hu
manitatis: ⁊ bñficiũ supne maiestatis exponit. Re
uelare eni dictũ est: remouere velũ. Quodã eni opi ETY
mẽto ignorãtie iterior aspect⁹ obducit: ⁊ nisi miseri
cordia ipsi⁹ fuerit hoc velamẽ ablatũ: scripturas san
ctas lumine cordis nõ possum⁹ ituери. Petit ergo au
ferri sibi iperitie cecitatẽ: vt illuminatus gratia diui
na queat dñi videẽ miracula. Que sũt aũt ista mira
cula: ipe testať dicẽs: De lege tua. Supi⁹ dixim⁹ legẽ:
vmbrã fuisse futuroꝝ: que significãtiã vẽture pleni
tudinis ꝓtinebat. Immolabať qppe paschali festini
tate agnus imaculatus: qõ christũ dñm significabat
occidi. Sacerdos: veste pulcherrima ⁊ corꝛuscabili te
gebať: vt futuri põtificis ⁊ celestis regis idicia nun
tiaret. Promissiones quoqz dñi fuerũt: vt israelitic⁹
ppl's in terrã pducereť fluentẽ lac ⁊ mel: qõ ad illud
futuꝝ seculũ ptinẽ nõ dubiũ est: vbi sũme beatitudi
nis gaudia copiosa dulcescũt. Rogat populus: ille sã
ctoꝝ: vt reuelato corde ista ꝓsideret: que superducto
velamine nõ poterat ituери. [Incola ego suz ſ apud Alt. non pt
te in terra: nõ abscõdas a me mãdata tua.] In hac
terra iusti sũt icole: qui ꝓpriã in mũdo nõ habẽt mã
sionẽ. Corpore sigdẽ in terra positi sũt: in celis aũt ꝓ
babili ꝓuersatione ꝓsistũt: sicut Aplus dicit: Cõuer Philz.
satio aũt nr̃a in celis est. Et merito hic dicunť icole:
gbus in aliena patria nullus affect⁹ est: sed ad tẽpus
terrã sui corporis colũt. Nõ eni erat ille diues icola:
qui horrea ꝓstruebat: ⁊ lõgeuitatẽ vite sue in multa
ꝓgregatione posuerat. Sz isti sũt vere icole: qui the
sauꝝ suũ in celo reponũt: vt cor eoꝝ futurã patriaz
semp affectet. Petit ergo fidelis populus mãdatoꝝ
dñi cõsciũ se fieri: qz nõ deꝑhẽdit in babylonee pte
ꝓuersari. Illi⁹ eni põt scire qsqz votũ: cui ⁊ famulari
velle cognoscit. Mandata enim esse diximus: Dili Deut.6.
ges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima
tua ⁊c. Hec petit nõ a se abscondi: id est: subtrahi at
qz denegari: vnde salutẽ aie sue nouerat esse vẽturã.

Rogat ergo vt ei nullatenus celentur: que pecca
torib⁹ ꝓbanť abscõsa: q̃uis generaliter ꝓnuntiata
esse videanť. [Cõcupiuit anima mea desiderare iu
stificationes tuas: in omni tẽpore.] Cõcupiscentia in
Exo.20. malo ⁊ in bono ponit. In malo: Nõ cõcupisces rem
Sap.6. ꝓximi tui. In bono: Cõcupiscẽtia sapiẽtie perducit
ad regnũ. Ita ⁊ hic positũ est: Cõcupiuit aia mea de
siderare iustificationes tuas. Uiolẽta res: ⁊ in vtra
qz parte fortissima. Nõ eni facile labit: qõ ꝓcupiscẽ
tie radicib⁹ alligať. Nã vt ipsam vim sermonis po
tuisset ostẽdere: adiecit: In omni tempore: vt huic se
desiderio nulla intermissio: nullũ tempus valuisset
obsistere. Potest en:m ⁊ infidelis ad tẽpus rem bo
nã concupiscere: sed hoc ꝑfectis desiderys populus
sanctus attribuit: qõ omni tẽpore ꝓcupiuit. Hoc est
enim cõcupiscere: qõ desiderare. Nemo enim desi
derat nisi qui cõcupiscit: nec itez cõcupiscit nisi qui
desiderat. Quapropter plenissimã voluntatez: indi
cat geminata professio. [Increpasti supbos: maledi
cti qui declinant a mãdatis tuis.] Cũ sint hominum
innumera crimina: supbos hic asserit increpatos: qui
deo semp ꝓbantur odibiles. Supbia est enim: per
quã angelus cecidit: per quã Adam de nature sue di
DOG gnitate deiectus est. Nã sicut humilitas omniũ pax
ꝓbat esse virtutũ: ita supbia vitiorum mater esse
Jac.4. dinoscit. De ipsis eniz scriptuz est: Supbis deus re
ETY sistit: humilibus aũt dat gratiã. Increpare enim di
cimus: quasi de taciturnitate crepare: ⁊ in mordacia
dicta ꝓsilire. Quod deus per scripturas diuinas fre
quẽter facit cũ terrore eis sue idignationis ostẽdit.
Sequit generalis ⁊ absoluta sententia: maledictos
esse qui eius tentãt mãdata declinare. Nã vt prece
pta dñi nõ compleat humana fragilitas: leuius ma
lũ est: istud vo nefariũ est per supbiã declinare: vn
de animã suã a peccatoꝝ nexibus possit eripere. Nã
⁊ illũ Adam qui declinauit mãdata dñi constat esse
maledictũ: bodieqz maledicti sunt qui simili scele
re polluunť. Mandata eni que sint: tã sunt dicta su
perius. [Aufer a me opprobriũ ⁊ cõtemptũ: qz testi
monia tua exquisiui.] Ecce de illo choro sanctorũ ⁊
martyrũ verba sonuerũt: qui diuersis penis subacti
supbis ⁊ improbis opprobrio ⁊ cõtemptui esse vide
banť: nunc rogant vt manifestatione misericordie
dñi eorũ derisio ⁊ vtilitas auferať: qõ ⁊ in alio psal
Ps.122 mo legitur: vbi ait: Quia multũ repleti sumus contẽ
ptione: ⁊ multũ repleta est anima nostra opprobriũ
abundantiũ ⁊ despectio superbis. Testimonia vo di
uina exquisierũt: vt talia paterent: quando constat
Matth.5. esse preceptũ: Beati qui persecutionẽ patiunť ꝓpter
iustitiã: quoniã ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Sed diligen
tius intuẽdum est: quare a se petãt martyres oppro
bria remoueri: vnde se nouerãt dñi munere corona
ri: Sed hec oratio pro persecutoribus fundit: vt dũ
conuersi fuerint ad dñm: martyribus tollať oppro
briũ: quando ⁊ illi ipsam religionẽ coluerint: quã in
alys persequendã esse putanerũt: qõ prestante dño
frequenter factũ esse cognouimus. [Eteni sederunt
principes ⁊ aduersuz me loquebanť: seruus autem
tuus exercebať in tuis iustificationibus.] Audituz
se a principibus martyrũ chorus exponit: qui iudicia
rio more residẽtes de inocẽtiũ pditione tractabãt.
Et qõ grauius terrere potuisset: ipsi erant accusato
res ⁊ iudices. Se vo merito dicit seruum dñi: qui in
ter vite picula de eius iustificatione cogitabat: quid
in illa vita recepturus esset: qui in ista temporaliter
grauissima sustinebat. Exercebať enim ad ꝓuectũ
suũ: nõ cruciabať ad penã. Tales anime mundũ vi
cerũ: que sensum doloris sui eterni ꝓmy cogitatio
nibus molliebant. [Nã ⁊ testimonia tua meditatio Alt. ꝓsilium meum
mea est: ⁊ ſ cõsolatio mea iustificationes tue ſ sunt.] Alt. nõ hẽt.
Consiliũ inuentũ est ꝓtra malignantiũ ꝓciliũ: vt ad
uersum improbos furores dñi testimonia meditata
sufficerent. Eoꝝ quippe cogitatio quoslibet mitigat
dolores: nec timori relinquit locũ qui in ꝓmissioni
bus dñi iugiter occupatur: sicut dicit Apostolus: Ti 1.Joan.4.
mor non est in charitate: sed perfecta dilectio foras
mittit timorẽ. Cõsolationẽ vo suam esse ꝓfessus est
dñi iustificationes: quas suis martyribus pollicetur.
Cõsolamur enim in afflictione presentium rerum:
spe venientium premiorum. DELETH.

Adhesit pauimẽto anima mea: viuifica me ꝓm verbum tuuz.
Uias meas enũtiaui ⁊ exaudisti me: doce me iustificationes
tuas. Uiã iustificationũ tuarũ instrue me: ⁊ exercebor in mirabilib⁹ tuis.
Dormitauit aia mea pre tedio: cõfirma me in verbis tuis. Uiã iniqtatis amoue a me:
⁊ de lege tua miserere mei. Uiam veritatis elegi: iudicia tua nõ sum oblitus. Adhesi te
stimonijs tuis domine: noli me confundere. Uiaz mandatorum tuorum cucurri: cũ
dilatasti cor meum.

Adhesit pauimento aia mea: vinifica me
ꝓz verbũ tuũ.] Ad quartã litteraz venit
fidele ꝓcilium: in qua se dicit corporali
quidẽ necessitate cõstrictũ: sed sola dñi
pietate saluãdũ: petẽs vt ab eo vias ini
quitatis admoueat: qñ viã veritatis elegerat. Pul
cherrimis aũt allusionib⁹ exponit humana ꝓditio.
Pauimẽtũ est soli alicui⁹ in lenitatẽ maximã ꝓstru
cta soliditas: que merito corpori cõparať: qñ ⁊
ipsuz simili nitore leuigatur. Adhesisse se ergo dicit
carni sue: qõ vitioso esse nõ dubiũ est. Alia eni si ad
hereat corpori: delictis fauet: si voluntate si diuisa:
virtutib⁹. Quapropter merito se petebat per verbũ:
id est: per christũ dñm viuificari: qz per ꝓsensuz car
nis se noscebat extingui. Sed piscrutãdũ est: quare
illud ꝓciliũ beatoꝝ qõ supi⁹ dixerat: Seru⁹ aũt tu⁹
exercebať in tuis iustificationib⁹: hic ꝓfiteať adhe
sisse pauimẽto aiam suã: Ut reuera itelligam⁹ q̃tus
sãcti grã dñi pfruanť: multaqz virtutũ varietate col
luceãt: q̃diu sũt in hac carne mortali: esse tm̃ vñ se
deꝑcent absoluti: sicut in euãgelio magister optim⁹
dicit. Postq̃ oia feceritis: dicite sui iutiles sum⁹: qõ Luc.17.
debuim⁹ facere fecim⁹. Et alibi scriptura dicit: In Prouer.18.
stus in principio sermonis accusator est sui. [Uias
meas enũtiaui ⁊ exaudisti me: doce me iustificatio
nes tuas.] Qui se pauimẽto adhesisse ꝓfessi sũt: me
rito in ꝓsequẽtibus sua peccata pdiderũt: ⁊ ideo se
quit: Exaudisti me. Mira cõpẽsatio: stupẽda vicissi
tudo: dño suo ꝓpria mala dicere: ⁊ ab eodẽ ꝓmia sa
lutis accipere. Quis nõ bonis talibus incitetur illi
ad premiũ cõfiteri: cui nõ possis negare qõ feceris.
Perscrutandum quoqz qõ dixit: Doce me iustifica
tiones tuas: non ad audiendum sed ad faciendum.

Ille enim diuinarū rex doctus ostendit: qui sibi credita fecisse mōstrat. Siue petit vt illas iustificationes aduerteret: que precepte figuraliter esse videbantur. [Uia iustificationū tuarū instrue me: et exerceboꝑ in mirabilibus tuis.] Merito coboꝑs sancta iustificationū viā itelligere querebat: que suas vias: id est: peccata pdiderat: qꝛ nisi illas damnem⁹: ad ista puenire nō possum⁹. Instrue me: ad itellectū ptinet: vt aduerteret qd̄ sepe iā dictuꝫ est: quali mysterio post sex annos seruus relaxaret hebreus: septimus terre fructus pecoribus egentibusq̄ donaret: qd̄ post annū quinquagesimū quodlibet illud priori reddi domino iubebat: et his similia: que iustificationib⁹ dñi cōuenire monstrant. Dec enim merito desiderabat agnoscere: que future spei nostre pbant mysteria cōtinere. Sequit: Et exerceboꝑ in mirabilib⁹ tuis. Utiq̄ exercet sensu et prudētia singulari: qui dicta dñi ad spiritualē significātiā trahit. Mirabilia vo ipsa vocat que superius dixit: iustificationes. Prebēt enim intellecta miraculū: quādo sic in presenti sunt posita: vt longe futura significare videant. [Dormitauit aia mea pre tedio: confirma me in verbis tuis.] Post illā petitionē sanctā cognoscim⁹ eū fuisse dilatū: quando animā suā dicit dormitasse pre tedio: qd̄ accidere solet eis: qui lōgis expectationibus differūtur: vt itelligerem⁹ per patiētie bonū diuinū nobis venire psidū. Dormitat ergo anima: quādo a sua intētione flaccescit: et in ociū fessa remittit dū ad illud qd̄ intēdebat minime puenire mōstrat. Et vide: qꝛ dormitauit posuit: nō dormiuit. Dormire enim obliuiosi atq̄ socordis est: dormitare fessi expectantis.

Ps. 131. Quod verbū et alter psalmus edicit: Si dedero somnū oculis meis et palpebris meis dormitationē. Et

Ps. 120. alibi: Ecce nō dormitauit neq̄ obdormiet qui custodit israel. Sed vt hūc quoq̄ defectū ab aia fatigata remoueret: sequitur: Cōfirma me in verbis tuis: quatenus si adhuc expectatio differēda erat: in verbis dñi fixa atq̄ imutabilis aia pmaneret. Cognoscimus enim tali remedio: quasuis moras: queuis tedia: quoslibet laboꝑs oimodis psolandos: si legē domini frequēti iteratione meditemur. Hanc aūt animē dormitationē: Cassianus seruoꝫ dei optimus institutor: acidiam vocat: quam magno studio monachis psuadet esse fugiēdā. [Uia iniquitatis amoue

Al. de a me: et † in lege tua miserere mei.] Ad illā cōtēplationē veritatis euectus: petit qd̄ in isto seculo necessariū fuit: vt via iniquitatis: hoc est diabolus ab eis infestationibus tolleret: et in lege dñi optatā misericordiā repiret. Per legē siquidē nemo iustificabit:

Ro. 3. sicut Apostolus dicit: Sciētes qꝛ nemo iustificabit ex opib⁹ legis: sed ex fide Jesu christi. Et iterū: Per

Ibidem legē enim cognitio peccati. Iuste ergo ibi petit misericordiā: vbi se per legis vincula nō credebat absolui.

Joan. 14. [Uia veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus.] Uia veritatis: dñs Christus est: sicut ipse dicit: Ego sum via: veritas et vita. Elegisse se dicebat sanctissim⁹ chorus culturā dñi saluatoris iter diuersas mūdi supstitiones: quib⁹ instipiēter mūdani populi seruiebant. Eligere enim non est: nisi de multis vnum legere.

ETY

Joan. 15 Sed videamus quare se dicit elegisse: cum dicat in euāgelio: Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos. Iure igit ppls beatus ista dicebat qui iā electⁿ

Ps. 83. fuerat vt eligere potuisset: sicut et alio loco dicit: Elegi abiectus esse in domo dñi. Merito ergo se oblitū dñi non dicebat esse iudicia: qui tali electione gaudebat. [Adhesi testimonys tuis dñe: noli me ꝛfūdere.] Ille qui se pauimento prius adhesisse dixerat: nūc se dñi testimonys adhesisse cō memorat: vt ostēdat puectū se vite diuino munē pcepisse. Sed qm̄ totū in diuina tuitione ꝛsistit: rogat vt de munerib⁹ collatis nō cadat: ne ad verecundie ꝛfusa pueniat. Nō enim se sancta ꝛciētia negligēti securitate remiserat: sed magis qd̄ acceperat humilis amittē formidabat. Sic enim ꝛfundi poterat: si pderet qd̄ tenebat.

Al. dilatasti. [Uiā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū † dilatares cor meum.] Uia ista cū multifarie dicit: cū diuersa q̄litate tractat. Dixit enim supi⁹: Uias meas ānūtiaui. Deīde Uiā iustificationū istrue me. Et itez: Uiā iniqtatis amoue a me. Repetit: Uiā vitatis elegi. Ad postremū: Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: vt siue bone: siue male vite viā dici oimodis istruamur. Ueritatis ordinē seruās cucurrisse se dicit viā mādatoꝝ: qm̄ cursuū a dño aferit esse dilatatū. Nō enim potuisset vel ambulare vel currē: nisi cor ei⁹ in latitudine sciētie fuisset extēsuꝫ. Nā cū via mādatoꝝ eius legat angusta nisi dilatato corde nō currit. Aia enim quando lumē veritatis accepit in multifarias agnitiones apitur: et latior reddit virtutib⁹ cognitis: que ꝑus fuerat angustata peccatis. Bene aūt dixit: Cucurri: vt ostēderet se ad fidē rectā velociter dñi munē puenisse. Cucurrit enim viā iust⁹: donec (sicut dicit Apostolus) Phil. 3 pueniat ad palmā supne vocationis. HE.

Legē pone mihi dñe viā iustificationū tuarū: et exqrā eā semp. Da mihi intellectū et scrutabor legē tuā: et custodiā illā in toto corde meo. Deduc me in semitā mādatoꝝ tuoꝝ: qꝛ ipsam volui. Inclina cor meum in testimonia tua: et nō in auaritiā Auerte oculos meos ne videant vanitatē: in via tua viuifica me. Statue seruo tuo eloquiū tuū: in timore tuo. Amputa opprobriū meū qd̄ suspicatus sum: qꝛ iudicia tua iocunda. Ecce cōcupiui mandata tua: in equitate tua viuifica me.

Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum: et exquiram eam semper. Ad quintam litteram plebs beata processit: multis modis expetēs vt in lege domini eius debeat munere custodiri. Inquirēdum plane quā sibi legem petat populus iste cōstituit: qui superius dixit: Et in lege tua miserere mei. Illud dictum est de veteri testamento: nunc autem nouā legem postulat sibi debere poni venīte scilicet domino Christo: vt illo aduētu sancte incarnationis expletus: perfecto christiane fidei roboꝛe firmaret: sicut dictum est: De sion exiuit lex: Isa. 2. et verbum domini de hierusalem. Deniq̄ iugiter se eam dicit exquirere. Illud enim desiderio inardescente semper exquiritur: qd̄ venire magnis precibus postulat. [Da mihi intellectum et scrutabor legem tuam: et custodiam illam in toto corde meo.] Cōsiderandum est quid sibi velit quod iterum petit: que prius se accepisse memorauit: id est: Uiam mandatorum tuorum cucurri: scilicet quia dona domini continue sunt petenda. Semper enim: prestat qui

donata cōseruat: et probabili desiderio continue petimus: qd̄ in nobis pmanere iugiter postulamus. Ipse enim pscrutat hanc legē: cui itellectus pstat a dño. Et vt cōstātiā pie pfectionis ostēderet: eā se dicit in toto corde suo diuinitatis munere custodire: declarans per vniuersas subtilesq̄ minutias omne bonū et a dño tribui: et per ipsum seruari: et eius gratia semper augeri. Et vide cū pulchro ordine cuncta descendant. Prius petit vt lex ei poneret: id est: noui testamenti: qꝛ veteris iā tenebat. Deinde vt legis ipsius intētionē cognoscere meruisset: quatenus eā cordis integritate seruaret. [Deduc me in semita mādatorū tuoꝝ: qꝛ ipsam volui.] Cū in quarta littera: cucurrisse se dicat viā mādatoꝝ: hic se in eadē deduci iterū postulauit. Sed mādata ista noui testamenti debemus accipē: vbi se pduci magnopere pcabat: quoniā veteris testamenti cucurrerat. Ita fit vt et fidei cōpleat desiderata pfectio: et sancta scriptura nihil sibi ꝛtrariū dixisse videat. Nā cū dicit: Ipaz volui: noui testamēti spirituale gratiā pbat expetere: per quaz se ad celoꝝ regna nouerat peruenire. Inclina cor meū in testimonia tua: et nō in auaritiā. [Diligēter verba ista tractāda sunt. Inclinari cor suū petit in testimonia dñi: vbi nō per rapacē auaritiam: sed per laudabilē humilitatē pstante dño puenit. Inclinati enim melius ꝛspicimus que ante oculos nostros esse monstrant. Nā illi qui erecti et vanitati supini sunt: nequaq̄ possunt subiecta oculis intueri. Addidit: Et nō in auaritiā. Sciēs coboꝑs illa sāctoꝝ auaritiā capacē esse vitioꝝ: hāc a se expetit amouerī: vt potuisset toto corde ad scripturas sacratissimas saluberiter inclinari. Auaritia enim: est tēporaliū rex flagrās omnino desiderīū: vnde et pmus homo peccauit: et suis posteris vitia incentiua dereliquit. Hinc et diabolus accusauit Job: dicens ppter diuitias quas Job. 1. illi dederat nō ppter ipsaz ꝛtemplationē qua bon⁹ est: ab eo dñm fuisse dilectū. Quod sequēs ipugnauit euētus: quādo vir sanctus in omnibus aduersis dño gratias actitauit. Petit ergo populus beatus: vt hāc auaritiā de corde eius amoueat: et ad testimonia dñi solo pbitatis inuitetur affectu. [Auerte oculos meos ne videat vanitatez: in via tua viuifica me.] Multi huius seculi prudētes ꝛtinētie se lege moderati sūt: vt hominū magis q̄ dñi iudicio cōplacerēt. Sed isti operā suam vano studio pdiderūt: qm̄ scriptū est: Ne faciatis iustitiā vestrā coram hominibus. Matth. 6. Unde nūc plebs beata depcat: vt oculos cordis eis a tali ppositio dñs dignet auertere: ne puersa ꝛsuetudine mūdanis possit delectationibus ꝛplicari: qꝛ nos et per oculos peccare nō dubiū est: dū ꝛspectarū rex ambitione traducimur. Ab hac enim se vanitate fieri deprecat alienū: qm̄ sciebat ide maximū venire peccatū. Hinc notant et illi qui diuersis spectaculis occupant: hinc qui mulierū fedo amore rapiunt: hinc qui alienaꝝ rex possessionē iprobe ꝛcupiscūt. Sed huic petitioni addit et illa pfectio: vt in via sua id est in dño Christo eū viuificare dignet: in quo vere viuificat: qꝛ moꝛs eius virtute superat. [Statue seruo tuo eloquiū tuū: in timore tuo.] Statue dicit: stare fac: id est: ifige: ꝛsolida atq̄ ꝛfirma: ne sanctuꝫ eloquiū fugaci obliuione dilabat: qd̄ in nostris semper debet sensibus stabiliter pmanere. Cui rei bene addidit: timoꝛē: vt semp ozem⁹ ne suscepta munera possimus amittere: et grauius sit dulcedinē didicisse que pereat. Subiūxit: Tuo: qui ab humano timore longe discretus est. Iste enim sic formidat vt diligat: sic querit vt nunq̄ desinat amare quē metuit. Et qꝛ DOG plurimi eloquia dñi suscipiūt negligēter: et tanq̄ fabulas inutiles audire declinār: merito addidit: In timore tuo vbi nec culpa ꝛquirit: nec ad desidie discrimina peruenit. [Amputa opprobriū meū qd̄ suspicatus sum: qꝛ iudicia tua iocunda.] In hac sententia maximū vitiū humanitatis exponit. Multi enim in opprobriū cadunt: aliter q̄ habeat veritas suspicādo: quā culpā a se desiderat amputari. Pro multis enim malis sepe bonuꝫ testimoniū damus: atq̄ itez de bonis mala dicimus nesciētes: et necesse est verecūdia incurrat: qui ignorans aliquid asseuerat. Suspicio enim sepissime pbatur incerta: que viro nō puenit christiano. Dec ergo suspicio ducit ad opprobriuꝫ: qd̄ ex peccato nascit. Iure ergo sibi querebat amputari: vnde reus poterat iueniri. Primo cōfessus est infirmitatē suā: nūc domini cognoscit laudare iudicia: cuius verbū verū est firmaq̄ sentētia. Quapropter amator veritatis merito sibi iocunduꝫ dñi dicebat esse decretū: per quē se et requiē reperire nouerat et coronā: sicut Apostolus dicit: Bonū certa 2. Timot. 4. mē certaui: cursum cōsūmaui: fidem seruaui: de reliquo reposita est mihi corona iustitie. [Ecce cōcupiui mādata tua: in equitate tua viuifica me.] Diuersa beneficia superi⁹ sibi coboꝑs sancta tribui postulauit: sed in hoc versu cōsecutā se dicit plenitudinez gratiarū: qꝛ cōcupiuerat mādata domini: que verazꝫ prudentiā conferunt et salutē. Petit aūt in equitate domini se viuificari: qui adhuc supstes esse videbat vt intelligamus nō esse veracissimā vitā: nisi quazꝫ dñs Christus fuerit pstare dignatus. Equitas autem patris: verbū caro factū est: cui oē iudiciū dedit: vt orbis terrarū in eius examine iudicādus assistat: sicut Apls dicit: Qui factus est sapiētia nobis a deo: et j. Cor. j. iustitia: et sanctificatio: et redēptio. VAV.

Et veniat sup me misericordia tua domine: salutare tuū ꝫ eloquiū tuū. Et respōdebo exprobrātibus mihi verbū: qꝛ speraui in sermonib⁹ tuis. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsquequaq̄z: qꝛ in iudicijs tuis supsperaui. Et custodiā legē tuā semp: in seculū et in seculū seculi. Et ambulabā in latitudine: qꝛ mādata tua exqsiui. Et loquebar in testimōijs tuis in ꝛspectu regū: et nō cōfundebar. Et meditabar in mādatis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: et exerceboꝑ in iustificationibus tuis.

Et veniat super me misericordia tua domine: salutare tuum ꝫm eloquium tuū.] Ad sextam litteram congregatio sancta peruenit: in qua sibi postulat salutarem dominuꝫ debere concedi: vt inimicos detāta remuneratione confundat: et in lege domini assidua meditatione pficiat. Precat ergo vt supra eā dñs saluator adueniat: qui est misericordia peccatorū et vita fideliū. Et vt hāc misericordiā specialiter ipsum debuisse aduertere: secutum est: Salutare tuum. Reuera per quem salus gentibus venit: qui

mundo egrotanti med icinā sue pietatis attribuit. Scōm eloquiū tuum dixit:id est:fm pmissionem tuā:quaꝫ per ꝓphetas cognosceris fuisse pollicitus. ℣ [Et respōdebo exprobrātibus mihi verbū:qꝛ spera ℣ ui in sermonib⁹ tuis.] Hec nobis idicat absolute sen tētia cū aduersantiū fuerit obiecta versutia: qui tñ possunt recipe rationē:nō nobis tacēdū:sed respōdē dū esse viriliter:ne sibi malignātiū pſūptio supior
DOC esse videat. Exprobrāt enī ei verbo:qui filiū dicūt eē
1. Cor. 2. minorē:vel qui eū carne passū minime credide rūt: sicut dicit apostolus:Si enī cognouissent nunq̃ dñm glorie crucifixissent. His pſumptionē dñi respōden dū est:qui doctrinā salutarem nō ad reuerētiā audi unt:ſz ad iniuriā poti⁹ exprobrātiōis adducūt. Seq tur:Quia speraui in sermonib⁹ tuis. Utiqꝫ ideo di
Matth. 10. cit respōdēdū:qꝛ spauit in sermonib⁹ dñi:qui dicit: Cuꝫ veneritis ante ꝓncipes ꝛ ptātes nolite cogitare quo mō aut qd loq̃mini: dabit enī vobis in illa hora qd loq̃mini: Nō enī vos estis qui loqmini:ſz ſpūs pa
Al. supspaui ℣ tris vr̄i qui loquit in vobis. [Et ne auferas de ore ℣ meo verbum vitatis vſquequaqꝫ:qꝛ in iudicijs tuis ℣ speraui.] Rogat vt ꝓfessionē veritatis de eius ore nulle pene:nullus terror extorqueat:ſz quelibet tor mēta fuerit inflicta in vna voce cōstantie pseueret: qꝛ nō in virib⁹ humanis:ſz in diuinis cognosciť spe rasse iudicijs. Sed cū dicit: Usquequaqꝫ significat
Luc. 22. verbū veritatis ad tēpus aliquib⁹ fuisse sublatū: vt Petro apostolo ꝓtigit:qui ante galli cantū ter dñm negauit. Sed nō vſquequaqꝫ ablatū est verbū veri tatis de ore ipsi⁹:quādo culpā suā ꝛ fletib⁹ diluit:ꝛ sanguinis effusione mūdauit. Sequiť:q̃re nō debe at de ore ipsi⁹ vitas ꝓfessionis auferri: Qua in iudi cijs tuis speraui. Iudicia erāt dñi qō turbe martyrū diuersis cruciatibus agebant. Sed in his se magis spem gerere ꝓfiteť. qꝛ scriptū est: Flagellat omnez filiū quē recipit. Inig enī cū molestant desperāt: san cti viri si affligant spes magis sue dilectionis accipi unt. Hactenus littere istius versus habet orationē. Subsequētes vo vſqꝫ ad finē narrationis ordine de ℣ promunt. [Et custodiā legē tuā semp in seculū ꝛ in ℣ seculū seculi.] Iste ꝛ alij versus vſqꝫ ad finē littere: nō habet deꝓcationē:sed narrationē. Superi⁹ enim petyt vt acciperet:hic iam de ꝓceptis beneficijs gra tias agit. Custodire se legez dñi semp affirmat:qꝛ in ipsa variari nefandū est. Sic enī custodire potest: si qō superius dixit:nō auferat de ore ipsius veritatis verbū. Interdū:Semꝑ:poniť vſqꝫ ad finē hui⁹ secu li. Sed hic cū dicit: In seculū seculi:illā pennitatez significat que nō habet finē. Sed cū superi⁹ dixeri mus:legē vmbrā fuisse futurō:id est:imolare agnū immaculatū:octauo die ritū circūcisionis adhiberi: vel his similia:quēadmodū in eternū legē se custo dire dicit:cū nō solū post resurrectionē futuram ne cessaria nō sint ista:sed hic quoqꝫ iā videant aboli ta. Sed ibi alia lex erit dñi:quā se ꝓmittit populus custodire sanctissimus. Scit enī per hanc vmbram legis ad mysteriū eterne legis ascēdi. Nouit etiā cō suetudinē angelorꝫ ꝛ potestatū:dñz sine fine laudare Scit sūme beatitudinis esse sollēnitatē: iugiter do minū intueri. Scit deniqꝫ fideliꝫ ibi esse leges:q̃s ℣ se ꝓfessus est sine fine seruare. [Et ambulabā in la ℣ titudine:qꝛ mādata tua exqsiui.] Ipsa est latitudo quā in quarta littera dixit: Uiā mandatorꝫ tuorꝫ cu curri cū dilatares cor meū: sciētia scilicet multiplex atqꝫ salutaris:quā ideo meruit:qꝛ mādatorꝫ intelligē tiā regsiuit. Quā merito dicimus esse charitatez: de qua scriptū est: Charitas dei diffusa est in cordibus
Ro. 5. nrīs per spiritū sāctū qui datus est nobis. Cōtra:pec catorꝫ corda in bonitate coāgusta sūt qō tāgit Apls
2. Cor. 6. cū dicit: Nō angustamini in nobis:angustamini aūt in viscerib⁹ vestris:qꝛ dñi mēs coāgusta:id est:pollu ta nō recipit:sed in latitudine mētis suscipiť:a quo ℣ celū terraqꝫ cōpleť. Patulū enim domiciliū debet ℣ esse:vt tantā mereat recipere maiestatem. [Et lo ℣ quebar de testimonys tuis in conspectu regum:ꝛ
Al. in non ꝓfundebar.] Loquebatur de testimonys dñi: quoniā petiuerat ꝛ acceperat:vt responderet expro brātibus sibi verbū. Qua firmitate roboratus ante reges seculi:qui poterāt elata potestate terrere: non se dicit fuisse cōfusum:sed veritatē quā mente cōce perat itrepidis sermonib⁹ exercebat. Cōfundiť aūt ille:cui⁹ per ratiocinationē dicta vincunt. Ad vere cūdiā enī venire nō potest:qui veritatis ipsius testi monio roborat. Nō enī ille sub qualibet necessitate negādus est:qui dicit: Qui me negauerit coā homi
Matth. 10. ℣ nibus:negabo ꝛ ego eū coā patre meo qui est in ce ℣ lis. [Et meditabar in mandatis tuis:que dilexi de ve
Al. nō hēt. bemēter.] Dic ostēdit frequētate meditationis ar dorez. Meditari enīz mādata nō potest:nisi qui ea assidua lectione cucurrerit. Et vt bāc frequētiā eui dentius declararet:addidit: Que dilexi. Negligere enī nunq̃ potest homo que diligit. Sed ne hāc quo qꝛ dilectionē tepidā forsitā estimares:addidit: Ue bemēter:supra quā nulla potest dilectio repiri. Nō enī vt alia dilectio mādatorꝫ dñi mediocris esse po
Gen. 9. Levit. 26. test:nisi vehemēter qō hic expetit diligat. Quapro ℣ pter mādata dñi iure vehemēter dilexit: per que in ℣ cordis latitudine fiducialiter ambulabat. [Et leua ℣ ui manus meas ad mādata tua que dilexi de ve
Al. nō hz ℣ nimis: ꝛ exercebar in iustificationib⁹ tuis.] Superiori ver su dixit: Meditabar in mādatis tuis:qō ad virtutē respicit inspectiuā:modo aūt dicit: Leuabo manus meas:qō ad partē ptinet actualē. Leuare enim ma nus:significat bonis operibus occupari. Ceterū qui malis actionibus detineť:nō leuat manus suas:sed deꝛcit. Et vide:qꝛ in vtrisqꝫ partib⁹ ponit: Que dile
Joan. 14. xi:ibi Uehemēter:hic: Nimis:quoniā vtrunqꝫ opus sub magna ambitione faciendū est:vt fructū possit habere dño miserāte qui pficit. Addidit: Et exerce bar in iustificationib⁹ tuis. Ibi meditabat:vbi men tis intētione trāslatus est:hic exercebat vbi quere tatio in scripturis diuinis plerunqꝫ in bono ponit: in litteris aūt secularibus vel in cōmuni locutione: in bono aut nunq̃ aut raro poniť. Quā locutionem IDI
scripturarꝫ diuinarꝫ ꝓpriaz esse dicamus. In iustifi cationibus tuis:pertinet ad vtrunqꝫ: vt ꝛ mandata domini cuz delectatione meditaretur:ꝛ operas ma nuum cum charitate perficeret. Ista enīz duo sunt: vt sepe iā diximus:que perfectos faciunt vtrqꝫ chri stianos. Finita est cū littera narratio:quam a versu quarto scilicet in choauit. ZAI.

Memo⁹ esto ꝝbi tui seruo tuo: in quo mihi spem dedisti. Hec me consolata est in humilitate mea: quia eloquium tuū viuificauit me. Supbi inique age bant vsquequaqꝫ: a lege autez

tua non declinaui. Memor fui iudicijz tuorꝫ a seculo dñe: ꝛ ꝓsolatus sū. Defectio tenuit me pro peccatorib⁹ dereliquētibus legē tuā. Cātabiles mihi erant iustificatio nes tue: in loco pegrinatiōis mee. Memor fui nocte nominis tui domine: ꝛ custodiui legem tuam. Hec facta est mihi: quia iustifi cationes tuas exquisiui.

Al. memor esto.

Memēto verbi tui seruo tuo: in quo mihi spem dedisti.] Ad septimaz litteram ve nit chorus ille sanctorum: in qua specie promissionum domini sensibus nostris omnino commendat: vt firmum in mē te nostra permaneat: qō gloriosa veritas pollicetur: asserēs ꝓpter eā fideles aduersa huius mundi tole
DOC rabiliter ꝛ libētissime sustinere. Quis enī mortē tē porale metuat: cui eterna vita ꝓmittit: Quis orbita tes pignorꝫ cogitet: cum se iungendū chorīs nouerit angelorꝫ: Quis laborez carnis timeat: cū se in ꝓpetu am requiē nouerit collocandū: Ex humana vo con suetudine: Memēto dicit deo: qui nihil pōt vllate nus obliuisci: nō qꝛ dignū erat in illa maiestate po nere obliuionis iniuriā: sed pcatur vt cito seruo suo cōferat clementissime ꝓmissionis effectū. Vas enīz tropologias in scripturis diuinis frequēter iuenies: vt est illud in genesi: Recordabor federis mei. Uel
Gen. 9. Levit. 26. in exodo: Et recordatus est dominus federis qō pe pigerat cū Abraā ꝛ Isaac ꝛ Jacob. Uerbi tui: fortasse significat ꝓmissionē quā in euāgelio dicit: Beati
Matth. 5. qui lugēt quoniā ipsi cōsolabunt. Beati qui pſecu tionē patiunt ꝓpter iustitiā quoniā ipsorꝫ est regnū celorꝫ. Et alio loco: Nō vos dimittā orphanos: ꝛ his
Joan. 14. similia. Seruo tuo: subaudiēdū: imple ꝓmissum: qꝛ si velis sine aliqua adiectione superioribus aptare qō dictū est: verba sibi nequeūt cōuenire. Que figu
SCHE ra diciť Eclipsis: id est: defectus: quotiēs verbū sus pendiť: vt viuacius inquirať. Sequiť: In quo mihi spem dedisti. In illa. s. ꝓmissione verbi tui: quā iure a veraci dño compleri fidelis populus expectabat. ℣ [Hec me ꝓsolata est in humilitate mea: qꝛ eloquiū ℣ tuū viuificauit me.] Spem quā sibi dicit de domi ni pollicitationibus extitisse: ipsam se in necessitati bus huius mūdi ꝓsolatā fuisse testat: quoniam iter quaslibet calamitates animus fideliū reficiť: quan do talis retributio cogitat. Quis enī tēporales insi dias metuat cū ad eterna dñi ꝓmissa respiciat: Nā cū dicit: Cōsolata est: ostēdit inter erūnas seculi hoc sibi solatij fuisse vt in ꝓsenti vita affigeret: ꝛ de futura spei ꝓmissiōe gauderet. Hoc etiā significat: In humilitate mea: qꝛ scā reuera ꝓbat humilitas: oia patiēter: oia cū gratiarꝫ actionib⁹ sustinē. Hāc etiaz
Luc. 24. spez tribuit in euāgelio dicēs apostolis: In patiētia vestra possidebitis aias vestras. Sequiť: Quia elo quiū tuū viuificauit me. Causaz reddidit quare hu militas ei⁹ fuerit ꝓsolata. Promissio qppe tāti iudi cis firmauit aiam sustinentis: ꝛ ne tēporalē timeret iteritū: spes ꝓsolationis viuificauit afflictū. ℣ [Supbi inique agebāt vsquequaqꝫ: a lege aūt tua nō de ℣ clinaui.] Tēpus significat quādo a supbis pſecutori b⁹ vehemēter humilis ecclesia vexabat. Sz hec oia dicit eē frustrata: cū eā malignorꝫ nō potuit nocē se uitia. Et respice qm̄ humilitatē suā fidelis populus viuificatā dicit: supbos aūt: id est: malignos atqꝫ ty rānos crudeliter egisse cōmemorat: qui nō viuificā di: sed poti⁹ mortificādi sūt. Per hec enī duo verba designat gen⁹ humanū. Humiles qppe dicēdi sunt: qui mādatis dñi obedire ꝓtendūt. Supbi: qui dia bolicis suggestionibus intumescūt. Sequiť: A lege aūt tua nō declinaui: scilicet vt illi putabāt: qui pſe quebant innoxios. Et cū dicit: Nō declinaui: signifi cat in vitatis iugiter se māsisse sētētia. [Memor fui ℣ iudicijorꝫ tuorꝫ a seculo dñe: ꝛ ꝓsolatus sum.] Me
Ps. 36 Al. nō hēt. Al. pro memor iudicijorꝫ plectibilia nō pſumit: qꝛ metu penarꝫ reuocat que incētiua prauitate succēdit. Cū dicit: A seculo: significat cū administrari ceptus est mūdus. Hoc enī illa coborz potuit dicere: que per successio nes generationū lōgis etatibus cognosciť extitisse. Nā si eternū tēpus voluisset ostēdere: seculū seculi dixerat: sicut frequēter iſinuat. Qua cogitatione cō solatū se dicit: qꝛ famulos suos vtus diuina nō dese rit: sicut ꝛ alibi dicit: Juuenior fui ꝛ senui: ꝛ nō vidi ℣ iustū derelictū.] Defectio ꝛanimi tenuit me: ꝛpre ℣ peccatorib⁹ derelinquētibus legē tuaz.] Hic pietas sancte cōuersationis exponiť: vt doloze se defecisse dicat: qꝛ peccatores legē dñi deserē cernebant. Ne cesse est enī: vt sanctū virū alteri⁹ culpa ꝓtristet: dū aius pius saluos fieri desiderat vniuersos: ꝛ quē nō optat exceděť affligiť: cū ei penas cognouerit iminē. Scit enīz qꝛ gratuiter illatū malū suū poti⁹ grauet auctorē. Uñ scā coborz nō tātū penis suis: q̃tū tyrā ℣ nicis torquebat excessib⁹. [Cātabiles mihi erāt iusti ℣ ficationes tue: in loco ꝓicolatus mei.] Cū diciť: Cāta
Al. peregrinationis mee. biles: significat psalmodiaz cū magna delectatione pagendā: sicut dicit aplus: Cātātes ꝛ psallētes in cor
Ephe. 5. dib⁹ vestris deo. Cāt⁹ enī semp relenat laborez: ꝛ nō facit aio surripe tediū qui cōtēplatiōis magna sua uitate mulceť. Nā qō addidit: In loco ꝓicolatus mei sicut sepe diximus: significat hūc mūdū: vbi pegrinaťoris qui Christo dño deuotus est. Expulsi sigdez in Adā de sede paradisi: in hac terra ꝓicolatū gerimus: qꝛ patrie illi⁹ beatitudinē nō habemus. Ita fit: vt in
2. Cor. 5. hoc mūdo pegrini esse videamur: sicut ꝛ apostolus dicit: Odiu sum⁹ in hoc corpore pegrinamur a dño. ℣ [Memor fui in nocte nominis tui dñe: ꝛ custodiui ℣ legem tuā.] Per noctē: mundum istum significari posse nō dubiū est: in quo peccatorum regnat obscu ritas. Sed vtinaz oculos corporeos clauderet: ꝛ nō cordis lumina periculosius obcecaret. Hanc noctez dominus depellit: quando iudicij tēpore veniēs illu minat abscōdita tenebrarū: ꝛ manifestat cōsilia cor dis: que nūc excessibus nutriuntur illicitis. Sed in hac nocte memorē se dicit fuisse nois dñi: cū oia be neficia ipsius nō meritis suis sed diuinis munerib⁹ applicaret: sicut ꝛ in alio psalmo legiť: Adiutorium
Ps. 123 nostrū in noie dñi: qui fecit celū ꝛ terram. Et aposto
2. Cor. 10. lus memorat: Qui gloriať in dño glorietur. Sic enī fidelis noctis istius tenebris nō inuoluitur: quia cor dis lumine clarificat. Cōsequiť digna pfessio. Ideo enī custodiuit legē dñi: qꝛ memor fuit in nocte nois eius. Nō enim custodire valuisset legem dominī: si ℣ suis aliquid meritis applicasset. [Hec facta est mi ℣ hi: ga iustificationes tuas exquisiui.] Hec facta est mihi: subaudi: cōsolatio: quod magis de nocte q̃ de lege debet intelligi: vt que peccatoribus est cecitas: ipsa viris sanctis illuminatio esse videat. Sic enim credentes nō patiūtur tenebras: q̃uis in huius mū di cecitate versentur. Sequitur causa quare illi nor facta sūt cōsolatio: quia iustificationes tuas exqsiui.

Si enim dixisset: Meas: sustinuisset adhuc densissimam cecitatem: sed quia dixit: Tuas: mundi tenebris non potuit obcecari. HET

Portio mea domine: dixi custodire legem tuam. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei fm eloquiũ tuum. Cogitaui vias meas: ⁊ cõuerti pedes meos in testimonia tua. Paratus sum ⁊ non sum turbatus vt custodiam mandata tua. Funes peccatorum circumplexi sunt me: ⁊ legem tuam non sum oblitus. Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super iudicia iustificationis tue. Particeps ego sum omnium timentium te: ⁊ custodientium mandata tua. Misericordia tua domine plena est terra: iustificationes tuas doce me.

Portio mea domine: dixi costodire legem tuã. ¶ Agmen beatũ ad octauã litterã venit: in qua desiderat videre faciem domini: qz eius mãdatis noscit obsecutus. Portio: a parte dicta est. Illius enim partis sumus cuius voluntatibus obedimus. Quod verbum frequenter inuenis dictũ: vt est illud: Filius leui nõ erit portio: neqz sors in medio fratrũ eoz: qz dominus deus pars est eoz. Unde merito portio piorum deus dicit: qz in regni eiꝰ felicitate victuri sunt. Sequit: Dixi custodire legem tuaz. Dixi: id est: statui: decreui atqz promisi dñi precepta seruare: vnde factus fuerat in dñi portione: id est: in hierusalẽ beata: nõ in babylonie parte ꝓfusa. ¶ Deprecatus suz facie tuã in toto corde meo: miserẽ mei fm eloquiũ tuũ. ¶ Duplici modo hec facies domini ꝓbat intelligi. Christum quẽ credebat esse venturũ indubitata cogitatione desiderans: incarnationẽ ipsius querebat aspicere: quemadmodũ salutaris poterat apparere: sicut ⁊ in alio psalmo dictũ est: Deus virtutũ conuerte nos ⁊ ostẽde faciẽ tuam ⁊ salui erimus. In toto corde: sine vlla hesitatione: vt nunq̃ de futuro suspensus: sed velut presentem videret rogare certissimus. Postulat etiam misericordiã aduentus eius debere cõplere: qui per ꝓphetas innumera nosci annuntiatione promissus. Siue magis deprecari videt: vt in futura illa resurrectione eius faciẽ possit ispicere: sicut legit: Beati mũdo corde: quoniã ipsi deũ videbũt. Et Apostolus: Uidemus nũc per speculũ in enigmate: tunc aũt facie ad faciẽ. Sed qz peccatorẽ se nouerat: sibi postulat debere misereri: quatenus per gratiã liberatus videat qõ suis non poterat meritis intueri. Scõs eloquiũ tuũ: illud scilicet quo deitatis suẽ promittit sanctis beatã nimis, ⁊ icõparabilẽ per omnia visionẽ. ¶ †Quia cogitaui vias meas: ⁊ ꝓuerti pedes meos in testimonia tua. ¶ Ordinẽ humane conuersationis exponit. Prius est eni vt nosmetipsos districtius arguamus: ⁊ sic ad dñi mãdata migremꝰ. Cogitauerat pinde examẽ illud gloriosũ: Uias suas: id est actus humanos: sed quoniã ei oĩmodis displicebãt: pedes suos ꝓuertit ad testimonia domini gradiẽda: in quibus si aliquis ambulat firma põt habere vestigia. Uidebat sigdẽ in humanis actibus esse peccata in diuinis aũt mãdatis florere iustitiã: ⁊ sapiẽter illud deseruerat qõ expositũ piculis sentiebat. Dicẽdo eni: Cõuerti pedes meos: ostendit primitus fuisse peruersos. ¶ Paratus sum ⁊ nõ sum turbatus: vt custodiã mãdata tua. ¶ Cũ dicit paratũ: ostẽdit deliberasse se pro mandatis dñi quelibet picula sustinere. Paratũ se eni ad ꝓcepta dñi custodiẽda ille testat: qui nec persecutores metuit: ⁊ illecebras huius seculi a suis sensibus effugauit: sicut ⁊ apostolus Paulus ait: Ego eni pro nomine Jesu nõ solum alligari: sed ⁊ mori paratus sum. Unde similr ⁊ in alio psalmo dictũ est: Paratũ coz meũ deus: paratũ coz meum. Sequit: Et nõ sum turbatus. Improuisa forte cõturbẽt. Nõ eniz facit formidare animũ deliberata sentẽtia. Unde ⁊ dñs in euãgelio premonẽs dicit: Nõ turbet coz vestrũ: quoniã nõ põt dici paratus: qui trepida cogitatione ꝓfundit. Infert etiã ad qd paratũ se esse dicebat: scilicet vt mãdata dñi custodiret: que sic bene atqz integre seruant: cum aduersitas nulla metuit. ¶ Funes peccatoꝝ circũplexi sũt me: ⁊ legẽ tuã nõ sum oblitus. ¶ Cũ dicit: Funes peccatoꝝ: ostẽdit tot esse laqueos: quot peccata cõmittimus. Funes eni sunt iplicita ⁊ tortuosa ligamina: qꝰ se delinquẽtes semp astringũt: sicut Isaias dicit: Ue qui trahunt peccata: tanq̃ funẽ longũ. Et alibi: Uinculis suoꝝ peccatoꝝ vnusquisqz ꝓstringit. Sz hoc referẽdũ est ad corporis prauitatẽ. Nã cũ dicit: Legẽ tuã nõ sum oblitus: qõ est beatoꝝ: cur se ipse peccatoꝝ nexibus dicat esse cõplexũ: Sed fieri potuit: vt caro delictoꝝ funibus complexa ligaret: animus aũt sanctus incẽtiuis vitys reluctãs: legem dñi nõ fuisset oblitus: sicut Apostolus dicit: Ego ipse mẽte seruio legi dei: carne autez legi peccati. ¶ Media nocte surgebã ad cõfitendũ tibi: sup iudicia ⁊ iustitie tue. ¶ Nõ vacat qõ dicit: Media nocte surgebã. Scit enim hoc tẽpore ꝑmogenita egyptiorũz fuisse percussa. Scit etiã ea tẽpestate Petri ⁊ Pauli ⁊ Silee in carcere positoꝝ vincula resoluta. Scit quoqz spõ sum media nocte esse venturũ: ideoqz eodẽ tempore surgit ad laudes: ne iter fatuas virgines ianua clausa remaneat. Nec vacat qõ dicit: Surgebaz: qz semp surgit cũ ad dñi preconia festinat. Ad confitẽdũ hic: significat ad laudandũ: qz sequit: Sup iudicia iustitie tue. Nã si penitẽtie confessionẽ voluisset intelligi: sup misericordiã tuã dixerat: non sup iudicia iustitie tue. ¶ Particeps ego sum omniũ timentiũ te: ⁊ custodientiũ mandata tua. ¶ Dic euidẽtiꝰ dixit qõ supius in capite littẽ posuit: Portio mea domine. Sic enim erat portio dñi: vt ⁊ famuloꝝ ipsius particeps esse ꝓbaret. Et respice quẽadmodũ virtutẽ ecclesiastice vnitatis ostẽdit: vt omniũ fideliũ se dicat esse participẽ: nõ vnius ecclesie: sed que in totius mũdi capacitate diffusa est. Et merito se vbiqz partes habere dicit: quãdo vniuersalis congregatio talia loquebat. Pars eni ipsius erat: quicqd deo placere poterat in toto orbe terraꝝ. Et respice q̃ humiliter participẽ se dicit timentiũ deũ: cuz legat in Apostolo: Participes christi facti sumus. Et in quadragesimoquarto psalmo quosdaz participes christi significatos esse meminimꝰ: cũ dicit: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre cõsortibus tuis. Quisqs eniz in nouitate vite ambulauerit: erit particeps christi. Sic ⁊ humiliter locutus est: ⁊ tamẽ ad ipsaz significantiã quid sit particeps dñi: animũ bene intelligẽtis extẽdit. Et qz dixit: Oium timẽtiũ te: ne illos debuisses aduertere: qui dñi iudicia seruili timore formidant: addidit: Et custodientiũ mãdata tua: qui deuotissimi cõprobant timore castissimo: ⁊ amore reuerẽdo. ¶ Misericordia tua dñe plena est terra: iustificationes tuas doce me. ¶ Cũ dicit: Misericordia tua dñe plena est terra: ostendit vtiqz dilationẽ fidei christiane: quã sic misericorditer impleuit: vt vndiqz nomẽ vanissime superstitionis euacuasse doceat. Et nota qꝰ iustificationes dñi q̃ sedule petit discere: cũ frequẽter eas se fuerit custodisse ꝓfessus: scilicet vt ostẽdat mãdata dñi infatigabiliter exquirẽda: quatenus sub tali desiderio ꝓfectus noster possit semp augeri: sicut in quinte littere primo versu dixit: Legem pone mihi domine viaz iustificationum tuarum: ⁊ exquiram eam semper. TETH.

Bonitatem fecisti cũ seruo tuo domine: fm verbũ tuũ. Bonitatẽ ⁊ disciplinã ⁊ scientiã doce me: qz in mandatis tuis credidi. Priusq̃ humiliarer ego deliqui: propterea eloquiũ tuũ custodiui. Bonus es tu: ⁊ in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac coz eorum: ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me: vt discam iustificationes tuas. Bonũ mihi lex oris tui: super millia auri ⁊ argenti.

Bonitatẽ fecisti cũ seruo tuo dñe: fm verbũ tuũ. ¶ Populus beatus nonã litteram cantaturus ingredit: in qua gratias agit humiliatũ se fuisse: vt ad iustificationes dñi deuotissimus peruenirет: testimonia eius asserẽs sibi supra oẽs esse diuitias. Cũ aũt dicit: Bonitatẽ fecisti cũ seruo tuo dñe: collata sibi munera ꝓfitet. Bonus quippe dñs: seruis suis tribuit bonitatem. Sed que sit ista bonitas: subter exponit dicẽs: Bonũ mihi q̃ humiliasti me: vt discerẽ iustificationes tuas. Nõ eniz de felicitate mundana gratias agit: sed de afflictione salutari. Meminit enim piaz districtionem esse que corripit. Intelligebat quippe bonitatẽ illã debere dici vnde ꝓficit: nõ vnde inani exultatione gaudet. Sic facit ⁊ medicus bonitatez: cũ secat vulnera: sic pater cũ filiũ cedit: qui lz ad tẽpus inferãt penas: ꝓferũt tamẽ de afflictione remedia. Nouerat ergo dñm pys supplicationibus bonorandũ: cuius clemẽtia tribulationes nostre pmutantur in gaudiũ: q̃uis ad tẽpus graues esse videantur. Sequit: Scõm verbũ tuuz: illo scilicet quo dicitur: Qui se humiliat exaltabit: ⁊ qui se exaltat humiliabit. ¶ Bonitatẽ ⁊ disciplinã ⁊ sciẽtiã doce me: qz †mãdatis tuis credidi. ¶ Perquirendũ est cur adhuc petit doceri: qõ iam se superius accepisse ꝓfessus est: scilicet qm̃ bonaꝝ rex nulla satietas est: que more flagrantis incendij: quãto amplius per arida ligna cucurrerit: tãto copiosius estuabit. Naz ⁊ apostoli fidei caloze feruẽtes dicebãt: Auge nobis fidẽ. Docet ergo deus bonitatẽ: inspirãdo charitatis desideriũ. Docet disciplinã: cũ tribulationibus patiẽtiã donat. Docet sciẽtiã: cũ salutarium rex ipse cognoscit attributoz. Sed aliter docet deus: aliter magister humanus. Ille verba ꝓmit: sed intellectũ nõ potest eaꝝ rex ꝓstare que ꝓcipit: Deus aũt prius coz illuminat: vt in sensus electoꝝ eius verba descẽdãt. Sequit: Quia mãdatis tuis credidi. Cũ mandata ideo ꝑdiccnt vt fiant: perquirẽdũ est q̃re dixerit: Mãdatis tuis credidi. Propter illã ꝓmissionẽ dñi que dicit: Qui audit verba mea ⁊ facit ea: similis est viro edificãti domũ suã supra petrã ⁊c. Merito ergo subiũxit: Credidi: qz ꝑmia sibi obediẽtibꝰ maxima cõpromisit. ¶ Priusq̃ humiliarer ego deliqui: ꝓpterea eloquiũ tuũ custodiui. ¶ Respiciamus quẽadmodum in hoc versu humana vita describit. Prius eni peccasse se dixit: cuz originali vitio tenereт obnoxius. Post humiliatum se esse ꝓfessus est: vt culpa careret quã ꝓtraxerat in radice. Ad postremũ dñi eloquium custodiuit: qz humiliari meruit: sicut dicit Jacobus apls: Dum libꝰ aũt dat gratiã. Et vt frequẽter excedẽtiũ licẽtiã cohiberet: post humiliationẽ suã: eloquiũ dñi: id est: scripturas sanctas se dicit eiꝰ dono toto mẽtis conamine custodire. ¶ Bonus es tu †dñe: ⁊ in bonitate tua doce me iustificationes tuas. ¶ Petit bonũ magistrũ: vt in sua bonitate digneт docere discipulũ. Que figura dicit ¶ Paronomasia: latine denominatio: que similitudine vbi: ꝓuertit in se auditoris affectũ. ¶ Multiplicata est sup me iniquitas supboꝝ: ego aũt in toto corde meo scrutabor mãdata tua. ¶ Apte petit bonitatis auxiliũ: qui subiturus erat colluctationis icertum: vt iustificationes dñi q̃s lectione didicerat: in suo certamine declararet. Tũc eni pfecte discunt mãdata cũ fiũt. Dicit eni multiplicatã sup se ꝓsequẽtiũ iniqtatẽ: ⁊ ideo petit ne penis grauibus supboꝝ deuota eiꝰ macularet humilitas. Sed cõtra illam seuissimã factionẽ: vide quid sequit: Ego aũt in toto corde meo scrutabor mãdata tua: vt quãtũ illi ꝓtendebãt seducere: tãtũ iste videret mãdatis dñicis adherere. Sic gloriose vincunt qui penis tẽporalibus sanctos vincere tentauerũt. Et quãto eos a lege dñi diuidẽ nisi fũt: tãto illos mãdatoꝝ scrutatores amplius effecerũt. ¶ Coagulatũ est sicut lac coz eoꝝ: ego vo legẽ tuã meditatus suz. ¶ Coagulatũ: ⁊ in bono ⁊ in malo ponit. In bono: sicut in 67ꝰ psalmo iaz dictum est: Mons coagulatus mons pinguis. Dic aũt in malo dictũ debemus accipe. Nã inigtatẽ supboꝝ: quã supius multiplicatã supra se fuisse testatus est: vult itelligi ꝓduratã: que more lactis in crassiorẽ substãtiã fuerat impia deliberatione ꝓstricta. Lac dictum est: a liquore: qõ de interna substãtia naturali potiꝰ liquore decurrat. A eni in I ꝓuertit: vt amicꝰ inimicus: ⁊ his similia. Sed quãtũ illi in malo durescebãt: tãto iste a lege dñi se segregare nõ poterat: vt illoꝝ crudelis obstinatio pia pseuerãtia vincereт. ¶ Bonuz mihi †qõ humiliasti me: vt †discerẽ iustificationes tuas. ¶ Bonũ dicebat sibi: qõ pẽnis seniẽtibus subdebat: nõ ꝑsentia cogitãs: sed futura desiderãs. Leperat eniz de illa dulcedine gustare: que oẽs suauitates ꝓbat excedere. Humilitas eni ista: hierusalẽ tãgit gloriosa fastigia. Nã sicut supbia mergit ad tartaꝝ: ita ista tollit ad celũ. Ista quippe humiliatio q̃le ꝑmũ habeat: ꝓsequẽter exponit. Dicit eni: Ut discerẽ iustificationes tuas: id est: vt facerẽ que docuisti. Tũc eni perfecte discit: qm̃ ꝓcepta dñi fideli actione mõstrantur. ¶ Bonũ mihi lex oris tui: sup millia auri ⁊ argenti. ¶ Quotiẽs in hac littera: bonitatem memorat: coboz

illa sanctor: quã ideo frequẽter petyt: qm̃ magis ac magis crescebat ei dulcedo bonitatis. Cõsideremus aũt vim istius vbi qõ dicit: Oris tui. Non tã ppheta rũ: nõ aplor: sed pcepta euãgelica sibi testãt esse pre ciosissima: que christi dñi sunt ore plata. Sequitur: Sup millia auri ⁊ argẽti. Aur ⁊ argẽtũ cupiditatib⁹ boiuum videt esse pcipuũ. Sed qr bonitas illa cõpa rationẽ similẽ nõ poterat iuenire: pmisit: Sup mil lia: qõ ifinitũ atqz icõprehẽsibile est: vt auri ⁊ argen tiqz cõparatio tali adiectione vilesceret. Quicquid DOG
enĩ dixeris: Sup: semp excedit. Facta est ergo cõpa ratio absqz similitudine: pciũ sine modo: amor sine fine. Sic enĩ dilectio tanta indicari meruit: vt nulla res ei potuisset equari. IOTH.

An⁹ tue fecerũt me ⁊ plasmauerũt me: da mihi intellectũ vt discã mãdata tua. Qui timent te videbũt me ⁊ letabunt: qr in verba tua supsperaui. Cogno ui dñe qr eqtas iudicia tua: ⁊ in veritate tua humiliasti me. Fiat misericor dia tua vt solet̃ me: fm eloquiũ tuuz seruo tuo. Veniãt mihi miserationes tue ⁊ viuaz: qr lex tua meditatio mea est. Cõfundant̃ su perbi quia iniuste iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mãdatis tuis. Cõuertã tur mihi timẽtes te: ⁊ qui nouerũt testimo nia tua. Fiat cor meũ imaculatũ in iustifica tionibus tuis: vt non confundar.

Manus tue fecerũt me ⁊ plasmauerũt me: da mihi itellectũ vt discaz mãdata tua. Ad decimã litterã cohors gloziosa pgre dit: in qua petit intellectũ mãdator sibimet debere pcedi: vt veracissime vite munere pfruat̃: expetẽs vt dñi misericordia fiat im maculata: ne possit in illa iudicatione pfundi. Si ve limus igit̃ de hoc versu disputationes colligere sin gulor: libri magis edimus quãtitatẽ: q̃ aliqd pmis sa breuitate narramus. Sed sufficiat nobis pstante dño intellectũ rei cõpendiosis sensibus aperire. Le
Ps. 101. git̃ enim: Opera manũ tuar sunt celi. Legit̃ etiã:
Ps. 94. Et aridã terrã manus eius finxerũt. Idẽ ⁊ hic: Ma nus tue fecerũt me ⁊ plasmauerũt me. Sed hec oia tropice dicta sũt. Nã manus habere corporeum est. Si vo pprietatẽ opationis dominice velis aduerte
Ps. 148. re: audi: Dixit ⁊ facta sunt: mandauit ⁊ creata sunt. Quapropter operationis eius virtus humano more manus vocant̃: per quas nos pstueuimus opari. Fece rũt aũt: quidã volũt ad animã ptinere: plasmauerũt ad corp⁹ qõ de limo terre cognoscit̃ fuisse formatũ. Iusta voce factura sua clamat auctori: Da mihi itel lectum: a quo cognoscor esse plasmata. Sed perquire qualẽ intellectũ querebat: quẽ humanitatis ratione nõ poterat iuenire. Illũ scilicet purr: cõtemplabilez: deuotũ: quẽ ante peccatũ adhuc ade incorrupta sim plicitas possidebat: nõ istũ de quo sibi homines vi dẽtur esse sapiẽtes: ⁊ pecoribus ex aliqua parte pmi nere. Petit ergo itellectũ: vt dñi mãdata cognoscat: quatenus quẽ Adam per inobediẽtiam pdiderat: co hors sancta per deuotionis obsequia mereret̃. Qui timent te videbunt me ⁊ letabunt: qr in verbo tuo

supersperaui. Pulcherrima pio dño causa miserationis oblata est: qm̃ si cuilibet de sancta pgregatione pstiterit: cunctor animos magna hylaritate complebit. Sciebat enĩz clementiã eius velle facere: quod fideliũ corda roborare: ⁊ petit talia in se fieri vnde omniũ deuotio possit augeri. Vidẽdo enim alterius pmia: pficit: sancta pscientia: oũ ad imitationẽ laudabiliũ rer̃ pposita semp exempla pficiũt. Addidit etiam pter quid omnino debeat impetrare. Quia in verbo: id est: in Christo dño se sperare pfitet̃: vbi nunq̃z decipit spes: nec potest animus q̃sq̃ caducis de siderys eludi: qui in tãta veritate meret̃ infigi. Cognoui domine qr equitas iudicia tua: ⁊ in veritate
Ps. 35. tua humiliasti me. Cũ legat̃ alibi: Iudicia tua abys sus multa. Et itez: Iustitia dei inuestigabilia: querẽ dũ est cur hic dixerit: Cognoui dñe qr equitas iudi DOG
cia tua. Sed quotiẽs immẽsum atqz incõprehẽsibi le legit̃: illud eternũ iudiciuz debemus accipere: qõ ex toto hic nõ valemus aduertere. Istud vo pstentis mũdi est qõ se cognouisse testat̃: vt hominem animi tumore peccantẽ humiliatũ corrigat: ⁊ supplicãtẽ si bi misericordia diuina recipiat. Quis enim dubitet summe equitatis esse iudiciuz: vt qui per supbiã de
Alt. mihi ti menco linquũt deuota humilitate purgentur? Et intuere qr hic nõ dixit: credidi: sed cognouĩ: id est: expertus suz: vt in suis passionibus atqz beneficys banc se equita
Alt. non hz tẽ dñi cognouisse mõstraret. Fiat nunc misericor dia tua vt solet̃ me: fm eloquiũ tuum seruo tuo. Merito petyt misericordiã qui prius in humilitate sua pfessus fuerat iusta dñi fuisse iudicia. Naz inter erũnas multiplices ⁊ seua certamina tormẽtor: solatricẽ rer̃ istar̃ misericordiã petit: vt aduersitates seculi ferre potuisset: quas sibi ad purgationẽ vitior pficue nouerat pributas. Nõ enĩz auferri sibi talia postulauit: sed in eis se expetit solari. Consolatio est enim: quãdo miseriar patientiam donat: tormenta seua retemperat: ⁊ afflicti animi merores beatitudi nis pmissione pfortat. Sequit̃: Scõm eloquiũ tuuz seruo tuo. A cõmuni subiunge: fiat: id est: fm illã pro DOG
missionẽ qua spopõdit in euangelio se tribulatos in passionibus minime relictur. Veniant mihi mise rationes tue ⁊ viuam: qr lex tua meditatio mea est. Sufficiẽter expressum est: quid per misericordiã do mini psequamur: vitã scilicet eternã. Nã cũ istud si bi diceret esse tribuendũ: postulauit vt veraciter vi uere mereret̃: qr sola illa benedicit̃ vita quã nec mo lestia vlla sollicitat: nec mors suspecta contristat: de qua in euãgelio dictũ est: Si vis venire ad vitã ser
Matth. 19. ua mãdata. Nec moueat qõ nõ addidit eternã. Tan ta est enĩz vis eĩ⁹ nominis: vt cũ sola vita dicit̃: eter na potius sentiat̃. Dãc ergo vitã dicit se debere pro mereri: qr meditatio eius bonis mõstrabat̃ opibus occupata. Nã meditationẽ hic nõ solam accipias lectionẽ: sed magis operã legis. Nõ autẽ per istã solaz meditationẽ beati efficimur: que lectionis repetitio ne tractat̃. Illa enĩz meditatio beatos facit: que ope ribus sanctis celor regna cõquirit: sicut aplus dicit:
Romanos 2 Nõ enim auditores legis iusti sunt apud deũ: sed fa ctores legis iustificabunt̃. Confundant̃ superbi qr iniuste iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mãdatis tuis. Nõ puenit plebi sancte in aduer sarios suos maledictionis voto psilire: cũ ipse dicat:
Matth. 5. Diligite inimicos vros: ⁊ orate pro calũniãtibus vo bis. Ipse quoqz subiecit: Ego aũt exercebor in mãda tis tuis: vt nihil euz ptra regulã fecisse cognosceres.

Sed:

Sed: Cõfundant̃: ad emendationẽ ptinet: nõ ad supplictũ sempiternũ. Tunc enim pscientia peccãtis bene pfundit̃: qm̃ mala pristina ppria volũtate damnãtur: ⁊ incipit odisse qõ videbatur ante diligere. Istud enim orat puenire supbis: ne diutius bacchari austibus videant̃ illicitis. Sequit̃ causa pbabilis quare superbi debeant pfundi: scilicet qr iniuste iniquitatẽ fecerunt in me. Quid enĩ iniustius dici potest q̃z eos velle persequi: qui mandatis videbant̃ sacratissimis occupari? Sequit̃: Ego aũt exercebor in mãdatis tu is. Cõtra insidias inimicor ⁊ supbiã ptumida se iniquitate iactantẽ: ponit salutare remediũ: exercitium vtiqz mãdator. Nõ enim aduersus pfidos ⁊ crudeles aliqua obluctatione pugnauit: aut verbor litigio sa ptentione se miscuit: sed tanq̃z vento flabili dictis inanibus vberatus ppositũ suũ quieta mẽte perage bat: vt inde magis aduersary celerius caderent: duz nullis eis humanis viribus restitisset: qõ patiẽtie ge
Alt. mihi ti menco nus ornat sine dubio christianos. Conuertant̃ tã me qui timẽt te: ⁊ qui nouerũt testimonia tua. Ad distinguendas psonas ppria verba signata sunt. Supra enĩ de superbis dictũ est: Confundant̃: hic aũt de incipiẽtibus dicit̃: Conuertantur ad me: id est: ad te. Ad dñm enim bene intelligit̃ puerti: qui in ecclesiastica cepit pgregatione versari: illi scilicet: qui iam timere ceperãt: sed nõdũ fuerant tota mẽtis intẽtione conuersi. Addidit: Et qui nouerunt testimonia tua. Quos lectio quidẽ diuina iam imbuit: sed nec dum opera salutaris instruxit. Cõuertant̃ enĩz: de pfectis nõ poterat dici: qui ⁊ lectione sacra ⁊ pia operatione fulgebant. Fiat cor meũ imaculatũ in tuis iustifi cationibus: vt nõ pfundar. Cor suuz imaculatũ petyt fieri peccator remissione: nõ meriti q̃litate. Nã sicut in principio psalmi dictũ est: cui peccatũ suũ di mittit̃ sine dubitatione mundat̃: nec potest illaz stolam induere nuptialẽ: nisi qui per diuinã gratiã idul gẽtie meruit accipere puritatẽ. Ibi enĩ solus ille non pfundit̃: cui peccata donant̃. Et intẽde qõ post virtu tes eximias chorus ille sanctor cor suũ imaculatum fieri deprecat̃: vt nullus hominũ psumeret: qõ solaz Christi dñi habuisse certũ est sanctitatẽ. Nã qui con fessus fuerat: manibus se dñi factũ atqz plasmatum: qui humiliatũ iuste se dixerat ad creberrimas passio nes: qui exercitatus est in mãdatis dñi: in eius quoqz lege meditatus: nõ audet dicere imaculatuz cor sibi esse: sed petit vt fiat qõ necdũ in illa resurrectione p
Matth. 25. ceperat: vbi auditurĩ sunt: Venite benedicti patris mei: pcipite regnũ qõ vobis paratũ est ab initio mũ di ⁊c. Et vide quẽadmodũ vnũ verbũ: diuersis cau sis adhibitũ est. Supra impios petyt debere pfundi vt corrigant̃: se vo postulat non debere confundi: vt interitum damnationis euadat. CAPH.

Efecit in salutare tuũ aia mea: ⁊ in verbũ tuuz supersperaui. Defecerũt oculi mei in eloqui um tuũ: dicentes quãdo solaberis me? Quia factus sum sicut vter in pruina: iustificatio nes tuas non sum oblitus. Quot sunt dies serui tui: quando facies de persequentibus me iudiciũ? Narrauerunt mihi iniqui fabu lationes: sed non vt lex tua. Omnia manda ta tua veritas: iniqui persecuti sunt me adiu na me. Paulominus consũmauerũt me in terra: ego autez non dereliqui mandata tua. Secundũ misericordiam tuam viuifica me ⁊ custodiam testimonia oris tui.

Defecit in salutare tuum anima mea: ⁊ in verbum tuum ↑ sperauí. Undecimã lit Alt. supersperaui
teram peregrinus in hac terra populus decantat: in qua nimiũ desideriũ suũ in aduẽtu dñi felciter pfitetur. Enumerat quoqz quãtã supbor insecutione ptulerit: ad postre mũ petit: vt in mãdatis dñi ipsius munere pseueret. Defectus ⁊ pro fine alicui⁹ rei dicit̃: vt est illud: Ini
Ps. 9. mici defecerũt framee in finẽ. Nõnunq̃z ponit ⁊ pro desidery nimietate declaranda: vt est illud: Cõcupi
Ps. 83. uit ⁊ defecit anima mea in atria dñi. Idem ⁊ hic sancta pgregatio defecisse dicit animam suaz in dñi salutaris ardentissimam charitatem. Mos enim iste humanitatis est: vt qõ omnino concupiscimus: in eo lassari ac deficere videamur: quando dilatione suspẽ sũ: ad vota nostra puenire nõ possumus. Ut si charis simũ filiũ clementissimus pater longa expectatione dilatus anima festinante sustineat: Si vxor castissi ma dulcissimũ maritũ: Nõne amore fatigante defi ciũt: quos videre desideratẽr exposcũt? Quapropter defecit anima mea: significat lassata est atqz fatiga ta: qõ per nimia solet desideria puenire. Considere mus ergo sanctissimi desidery magnitudinẽ: tãta se mẽtis intẽtione fatigasse: vt vsqz ad defectũ felicissi mũ pueniret. Sed ne defectus iste fidei videret̃ oc casus: In salutare se defecisse dicit: qõ hebrea lingua
DOG dicit̃ Iesus. Et ne aliquis ita sentiendũ forsitan du
i. Cor. i. Joan. i. bitaret: addidit: Et in verbũ tuum sperauí: id est: in vnigenitũ filiuz: qui est dei virtus ⁊ dei sapientia: de quo ⁊ alibi legit̃: Verbũ caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Defecerũt oculi mei in eloquiũ tuũ dicen tes: quãdo solaberis me? Repetit̃ salutaris ⁊ pfir matiua defectio: que nõ ab ifirmitate mentis venit: sed a gloziosa potius animi virtute descẽdit. Supra enim dixit nimio desiderio dñi saluatoris defecisse animã suã: nunc oculos cordis tali ambitione defe cisse cõmemorat. Ipsi enim sunt qui interius loqui possunt: sicut scriptũ est: Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Nã cũ lingua loqui soleat: hic legit̃
DOG oculos dixisse: Quãdo consolaberis me. Cõstat ergo oculos istos esse intellectuales: id est: lumina cordis intrinsecus: que dño efficaciter supplicãt: ⁊ silentioso
IDI quodã sermone pclamãt. Oculos aliqd dicere: nõ est cõmunis aut vsitata locutio. Sed istũ cõpositionis modũ scripture diuine necesse est: vt pprium esse fa teamur. Et respice vim syllabe. In eloquio dixit: nõ ab eloquio. Deficere enĩ ab eloquio dñi: totius boni reuera priuatio est. Nã in eloquio eius deficere: sem per augere est. Tãdiu enim se dicit defectum istũ ro bustissimũ pertulisse: donec expectata icarnatio dñi cordis aspectibus appareret. Unde euidẽter agnosci mus iustos viros: etsi carnalibus oculis aduẽtũ dñi non viderunt: fidei lumine ab eis semp intuitũ: sicut
Joan. 8. ⁊ ipse dñs discipulis suis in euãgelio dicit: Abraã cu piuit videre diem meũ: vidit ⁊ gauisus est. Quia fa ctus sum sicut vter in pruina: iustificationes tuas nõ sum oblitus. Quoniã superius se petiuerat solan dũ: nũc causaz reddit cur illi dñs debeat subuenire.

DOG Uter in pruina:natiuo caloze desertus:glatiali rigore ꝓtrahit.Sic corpus sanctoꝝ incentiuo vitioꝝ caloze vacuatũ:beneficio ꝓuersionis attrahit. Et cum sic fuerit felici sorte maceratũ:puenit qõ sequit: vt iustificationes dñi possint nullatenꝰ obliuisci. Uter enim corpus mortale significat:Pruina beneficium ꝓuersionis ostẽdit:per quaz euenit vt caro nostra lasciuiens afflictione penitẽtie ꝓtrahat.Tãtũ enizcrescit calor fidei:quãtũ de flãma subtractũ fuerit corporali.Sed vter iste beatoꝝ est:qui animã ꝓfitentez de ꝓpria facit ꝓtritione ꝓficere. Nec estimes indecoꝝ viuos homines vtribus cõparatos:cũ in euangelio dicat dñs de ꝓdicatione fidei locuturus:Nemo mittit vinũ nouum in vtres veteres:alioquin rũpuntur vtres ⁊ vinũ effundit ⁊ vtres peribunt:sed vinũ nouum in vtres nouos mittũt:⁊ ambo ꝓseruabũtur.

Matth.9.

Al. serui tui [Quot sunt dies ⁊seruo tuo:quãdo facies de ꝓsequẽtibus me iudiciũ.] Sciens sanctoꝝ cetus vsqz ad finẽ seculi tentationibus diabolicis mẽbra dñi subiacere:interrogat qñ mũdus iste finiat:vt de ꝓsecutoribus:idest diabolo cũ ministris ꝓparata vltio compleatur:non qz vite sue tẽpus volebat agnoscere:sed celeritatem futuri iudicij postulabat:in quo iam beatis erit requies:⁊ gaudiũ sine fine mansuꝝ. Mouere aũt potest:q̃re finez seculi desiderabat agnoscere:

Act.1.

cũ legat in actibus apl̃oꝝ:Non est vestrũ scire tempora vel momẽta que pater posuit in sua potestate:Primũ:qz ⁊ discipuli hanc rem interrogauerũt dñz Ihũ:⁊ congruuz fuit vt in typo apl̃oꝝ qõ dicturi erant cohoz sancta loquerẽt.Deniqz sic intelligendũ est:qz finem maloꝝ beatus populus expetebat:quẽ nisi post mundi istius terminũ videre non poterat.

Al. nõ habet [Narrauerũt mihi iniqui fabulationes:sed non vt lex tua ⁊dñe.] Iniqui sunt euidenter heretici vel iudei:quoꝝ peruersa loquacitas nescio quas sibi narrare videt ineptias:quando relicto ordine veritatis inuentionibus ꝓbant studere falsissimis. Hec sunt a lege dei omnino discrepantia:quãdo illi veritatez docent:isti nituntur suadere fallacias. Intelligite dementes:qui a catholica veritate disceditis:dogmata vestra inanibus fabulis cõparata. Cui vos cõplacere creditis:cum ab spiritu sancto notatos vos tali nomine sentiatis? [Omnia mãdata tua veritas:iniqui persecuti sunt me adiuua me.] Cõtra illud qõ de hereticis dixit:Narrauerũt mihi iniqui fabulationes: hic profitet:Omnia mandata dñi esse veritatẽ. Ueritas enim vez loquit:sed ꝓfidi eaz qbusdã nebulis obcecare cõtendũt.Sequit enim:Iniqui ꝓsecuti sũt me:scilicet iubendo peruersa:falsa suadendo: ⁊ quocũqz modo ꝓsequentiũ grassari solet iniquitas.Adiecit:Adiuua me:q̃si ꝓtra immanẽ beluã:hostẽ crudelissimũ:leonez seuũ: ⁊ cetera que nos vitare suspicio formidolosa cõpellit.[Paulominus ꝓsummauerũt me in terra:ego aũt nõ dereliqui mandata tua.] Cũ dicit:Paulominus ꝓsummauerũt me:⁊ nimietatem ꝓsecutionis ostendit:⁊ se tamen nõ defecisse dñi munere declarauit.Uerbũ aũt ꝓsummauerũt:⁊ ꝓfectionẽ significat ⁊ defectũ:vt si vim rei diligẽter ꝓtẽdas: magis eos ꝓfectos fuisse cognoscis:sicut euãgeliũ dicit:Cõsummatũ est:id est:ꝓfectũ est:⁊ hec dicẽs emisit spiritum.Si vo strages morientium cogites:pene consumatos immisericorditer estimabis. In terra: in hoc seculo:vbi martyres ꝓtulerunt.Addidit: Ego aũt non dereliqui mãdata tua:scilicet vt vsqz ad finem eius ꝓstantia pueniret:sicut legit:Qui ꝓseuera-

Joan.19.

Matth.10.

uerit vsqz in finẽ hic saluꝰ erit.[Secũdũ misericordiã tuã viuifica me:⁊ custodiã testimonia oris tui.] Post desiderium singulare dñi saluatoris:post afflictionẽ corporis vtris similitudine declaratã:post gloriosa supplicia passionum videt petere se iustificari: tanq̃ adhuc nõ viuat:⁊ custoditurum se testimonia oris dñi polliceꝰ:vel vt adhuc nõ custodiat. Sed viuifica dixit me:in illa eterna vita ꝓstitue:vbi sanctis vita est:qz nulla cõtrarietate pulsanꝰ. Quod aũt dicit:Custodiã testimonia oris tui:non qz in ꝓsenti nõ custodiuit:sed vsqz ad finẽ vite sue adiuuãte dño custoditez se talia ꝓmisit.Siue vt quibusdaz placet: sanctoꝝ vox est qui martyriũ desiderabãt:qui paulo ante dixerũt: Iniqui persecuti sũt me adiuua me. Sequitur etiã:Paulominus ꝓsũmauerũt me in terra. Ideoqz ad desideriũ martyry estimãt esse referẽdũ. Ipsi enim viuificari se petebant morte gloriosa: vt amittendo pro fide hanc vitã mercarenꝰ requiez sempiternaz:⁊ tunc potius acciperent honores eternos:cum eos perfidi credebant esse ꝓsumptos.Cõsiderans tamẽ imbecillitates humanas:istud dicit ꝗz misericordiã dñi tribuẽdum: qui mortua viuificat: ⁊ imbecilla confirmat. LAMECH.

IN eternum dñe:verbuz tuum ꝓmanet in celo. In generatione ⁊ generationẽ veritas tua: fundasti terrã ⁊ ꝓmanet.Ordinatione tua ꝓseuerat dies: qñ oia seruiũt tibi. Nisi q̃ lex tua meditatio mea est:tũc forte perissem in humilitate mea. In eternũ nõ obliuiscar iustificationes tuas:qz in ipsis viuificasti me. Tuus suz ego saluũ me fac: qñ iustificationes tuas exquisiui. Me expectauerunt peccatores vt perderent me:testimonia tua intellexi. Omnis ꝓsummationis vidi finem: latũ mandatum tuum nimis.

IN eternũ dñe:verbũ tuũ ꝓmanet in celo.] Ad duodecimã litterã plebs celestis aduenit:in qua virtutem dñi factaqz describens:dicit omnia finẽ posse suscipere:mandata vo eius nequaq̃z terminũ reperire.Sed quoniã superius dixerat: Paulominus ꝓsũmauerũt me in terra:admiratus potentiã dñi:qui nõ ꝓmittit statũ ecclesie q̃uis atroci ꝓsecutione ꝓsumi:pia exclamatione ꝓsiluit dicẽs:In celo verbuz dñi permanere:id est:in vnoquoqz sancto quos de morte facit viuere:⁊ de tribulatione gaudere:qui mãdatis eius pia humilitate famulantur. Est DOG
eni in illis celũ qui se ꝓuersatione celesti tractare noscunt:siue in angelis ⁊ archangelis virtutibusqz celestibus:quas pro sinceritate volũtatis sue sancta maiestas inhabitat. Manet eni in eis semper verbum: qñ ⁊ illi iugiter in ministerio dñico firmissima deliberatione ꝓsistunt. Uez hic aliqui nõnullã faciunt questionẽ: Quẽadmodũ in eternuz vbũ ꝓmaneat in celo:cũ ipse dicat:Celũ ⁊ terra trãsibũt:verba autem Luc.21.
mea nõ peribũt:Sed q̃uis ista mutenꝰ in celo:ꝓmanet verbuz:qz oia celestia dignatione sue maiestatis inhabitat. [In ⁊seculum seculi veritas tua:fundasti Al. gñatione ⁊ gñationẽ
terram ⁊ ꝓmanet.] In seculũ seculi:tẽpora significat in quibus

in quibus duo populi dño pstante crediderũt:quoꝝ vnus est legis ⁊ ꝓpheta:alius euangelioꝝ ⁊ apl̃oꝝ: in qbus est veritas:id est:ipse dñs Ihũs:qui eis ⁊ donauit credere:⁊ in fundamẽto fidei ꝓmanẽ. Sed cur istis seculis veritas nõ defuerit:ꝓsequẽter exponit dicẽs:Fũdasti terrã ⁊ ꝓmanet.Qõ melius de sanctis hominibus daꝰ itelligi:qui sic fũdati sunt: vt in Ihũsti dñi credulitate ꝓmaneant:qñ si ipse nõ fundasset: nec ꝓius seculũ in patriarchis:nec zm in apostolis vel credẽ vel ꝓmanere potuisset. Nã si hoc ad terrã referas vniuersalẽ:que mirabili mole legit esse suspẽsa:quẽadmodũ eã dicamus ꝓmanere: quam mutãdã vt celũ lectio diuina ꝓfirmat: [Ordinatione tua ꝓseuerat dies:qñ oia seruiũt tibi.] Quotiens singulari numero:dies:ponit:venturus ille significatur:qui vnus atqz eternus est:nõ habet noctẽ:de quo Isa.60.
scriptũ est:Et erit illis dñs lumen eternũ.Et ne quis de tanto miraculo crederet disputãdum:adiecit:Oia seruire creatori:qui pro sua volũtate ⁊ temporalia ⁊ eterna disposuit.Potest aũt de infidelibus nõnulla questio oboriri:qui nõ videntꝰ seruire dño:qñ ab eiꝰ deuotione discreti sunt.Sed ⁊ ipsi seruiũt cũ iudicãtur. Nõ enim liber dimittit:qui puniẽdus esse monstrat.Siue oia intelligere debemus:de qbus loquebat:qbus dies ꝓpetuus erit:qz ifidelitatis tenebras nullo tempore patiunꝰ. [Nisi q̃ lex tua meditatio mea est:tũc forte perissem in humilitate mea.] Nisi beneficia legalis meditationis habuisset: vt penis nõ cederet:⁊ ꝓstantia fidei periculorum despectione seruaret:inter calamitates quas ꝓpessus est asserit se perire potuisse:vt itelligamus quãtũ nobis ꝓstet meditatio legis que potuit a tam ingẽtibus liberare periculis.Meditatio qppe legis est illa:que ꝓcipit vel cogitare vel facere:vt iterioze quasi ꝓsiliario formatus:seuiẽtia tormenta superare possit intrepidus. In humilitate vo sua:in afflictionibus dicit:quas pia intentione tolerauit:a qbꝰ se gaudet ereptũ:qñ ad sanctũ meruit puenire martyriũ. Humilitas enim ⁊ necessitate subit:⁊ volũtate suscipit. Illam sustinẽt criminũ rei:istã exercẽt puritate sanctissimi. [In eternũ nõ obliuiscar iustificationes tuas:qz in ipsis viuificasti me.] Deuotionẽ ꝓmittit absolute post dona: qui dñi meruit ꝓtrare clementiã.Possunt alia memorie fortasse decidere:beneficiũ aũt nullus fideliũ obliuiscit in quo vita ꝓstat. Quapropter necesse fuerat illaꝝ iustificationũ semp esse memorẽ:a qbus vitale munus noscit accepisse.Iustificationes aũt sũt: DOG
sicut supra iaz dictũ est:per tẽporales causas:intellectus futuraꝝ significationũ:qõ occidebat agnꝰ imaculatꝰ in pascha:qõ mare rubrũ iter ꝓbuit ad salutẽ: qõ populus terrã repromissionis per Jesuz naue itromissus accepit. Hec eniz oia venture ꝓfectioni ꝓstat indicia ꝓstitisse. Das ergo iustificationes non debemus vllatenus obliuisci: que nobis fidei primordia ꝓstiterũt. Nemo eni potest ꝓfecte gratiã donationis agnoscere:nisi ⁊ initia rez meminerit: cur visa sint inchoasse. [Tuus sum ego saluũ me fac:qñ iustificationes tuas exquisiui.] Cum legat:Dñi est terra ⁊ Ps.23.
plenitudo eius:orbis terraꝝ ⁊ vniuersi qui habitãt in ea:chorus iste nescio qua dñi specialis gratie remuneratione ꝓfidẽs ait:Tuus sum ego. Tuus enizsum:nõ ille vere potest dicere qui aliqua se cognoscitur obscenitate tractare. Uitioꝝ quippe seruus:dñz nõ meret habere sanctoꝝ. Apl̃s eni Paulus nõ im-
Phil.1. pudẽter hac voce potuit vti:qui clamabat:Mihi viuere Ihũs est:⁊ mozi lucrũ.Et illud:Uiuo iaz nõ Gal.2.
ego:viuit autem in me Ihũs:⁊ his similia. Illud quoqz ꝓsiderandũ est:qõ dum ꝓfessus fuerit se esse dñi:adhuc petit vt saluus fiat:vtiqz in illa iudicatione futura:cũ beati itromittunꝰ in requiem sempiternã.Sed quare salus ista petat:assidue subter adiunxit:Qñ iustificationes tuas exquisiui.Aly enim bonores appetũt:ꝓiugia querũt:mundi gaudia ꝓcipiscunt: iste sibi inestimabiles putabat esse diuitias:si dñi iustificationes iugi studio ꝓbaretur exquirere. Perscrutãdũ quoqz cur istas iustificationes totiens repetit:Scilicet vt veteris testamẽti significantias nõ putaret aliquis negligẽdas.[Me expectauerunt peccatores vt ꝓderent me:testimonia tua intellexi.] Expectauerũt vt perderẽt:ad illud respicit: qõ malisuasores blandiẽdo agebant:vt eius animã prauitatis vulnere sauciarẽt. Nam si pena fuisset ꝓcipitata: nõ diceret:expectauerũt:sed acceleraueꝰt. Hrauior est eniz ista ꝓsecutio:que ⁊ coronã martyry suspẽdit: ⁊ mortẽ anime suadẽ nõ desinit. Sed quo remedio illa vitare potuisset ostẽdit. Intelligẽs enim testimonia dñi:nõ potuit ad vitia nefanda ꝓduci. Unde claret illos solos eripi:qui a tali periculo dñi fuerint illuminatione liberati. Intellexi aũt:accipiamus operatus sum:sicut in alio psalmo dicit:Beatus qui itel- Ps.40.
ligit sup egenũ ⁊ pauperẽ.Quid enim poterit pauperi ꝓdesse:si eũ tũ egentẽ itelligeret:⁊ nullo munere subleuaret:Quapropter intellectus mandatoꝝ:sancta operatio est.[Omnis ꝓsummationis vidi finez: latũ mandatũ tuũ nimis.] Intrauerat in diuitias altitudinis dei:viderat qõ per partes nõ poterat explicari:ad postremũ breui sentẽtia que liberare poterat dicenda ꝓclusit.Profitet enim totius ꝓsũmationis se vidisse finẽ.Cõsũmatio est eniꝫ rutũ oiuz cõpletiua ꝓfectio: DEF
cui ꝓsũmationi Ihũs est finis.Quẽ se merito vidisse dicit:qñ eũ illuminata mẽte tũc credidit esse vẽturũ.Si aũt ad litterã hoc velis aduertẽ:pot ⁊ sic accipi:qñ reb̃ secularib̃ terminꝰ semp videt ꝓpositus. Mãdata eni dñi nõ habẽt finẽ:qz latissima se ꝓtute distẽdũt.Qõ ideo sic positũ est:vt nec ambitiones seculi aliqs desideraẽter expetẽt:qbꝰ finẽ datũ esse sentiret:⁊ mãdata dñi nimia festinatione ꝓquireret que letissima cõprobaret. Nec vacat qõ latũ mãdatũ tuuz posuit nimis:scilicet significãs charitatẽ:quã circa deũ bẽre iubemur ⁊ primũ. Nã qd latiꝰ dici pot:q̃z q̃ vniuersam legẽ ⁊ cũctoꝝ ꝓphetaꝝ dicta ꝓcludit: Rom.5.
De qua ⁊ apl̃s dicit:Charitas dei diffusa est in cordibus nr̃is ꝑ spiritũ sanctũ qui datꝰ est nobis. MEM.

QUo modo dilexi legẽ tuã dñe: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudẽtem me fecisti mandato tuo:quia in eternũ mihi est. Super oẽs docẽtes me intellexi: qz testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: qz mãdata tua quesiui. Ab oi via mala ꝓhibui pedes meos:vt custodiaz verba tua. A iudicijs tuis non declinaui:qz tu legẽ posuisti mihi. Quã dulcia faucib̃ meis eloquia tua:sup mel ori meo. A mãdatis tuis itellexi:ꝓpterea odiui omnẽ viam iniquitatis.

Uo modo dilexi legē tuam dñe:tota die meditatio mea est.] Populus beat⁹ qui ꝓpheta⁹ atq; euāgelij plurima meditatione ꝓfecerat:in hac littera ītroducitur ad loquēdū:super docētes se ac seniores asserēs diuina ītellexisse mādata:ꝛ ideo super mel ꝛ fauū ori suo scripturaꝝ diuinaꝝ testaī ꝓuenisse dulcedinē. Dicēdo:Quo modo ꝓmittit se dictuꝝ quēadmodū legē dñi ꝑcipua intētione dilexerit. Dilexit ergo legē nō timuit:qm̄ per dilectionē nō per timorēm mūdanū ꝑceptū dñi sanctos viros decet opari. Plus enī acceptū est amantē aliq̄d facere:q̄ꝫ solū infideliter timentē. Quo modo aūt dilexerit:ꝓsequenter exponit dicens:Tota die meditatio mea est. Tota die: ꝓtinuū tēpus debemus accipere:sicut ꝛ alibi legitur: Benedicā dñm in omni tēpore:semp laus eius in ore meo. Sancta enī ꝓsciētia semp habuit diē:que clarificato corde icredulitatis tenebras ignorauit. O indefecta meditatio:cui seculi istius non sufficit dies. Et vt humanā fragilitatē ꝓtinue meditationi credamus potuisse sufficere: hac nobis vt opinor ratione ꝓstabit:qm̄ si quis quaslibet causas respectu dñi sub moderatione disponat:si cibos tēperāter accipiat: si somnū ꝓueniēter capiat:leges dei meditaī in oibus: qm̄ se honesta ꝛ ꝓbabili actione cōmēdat:sicut apls dicit:Siue enī mādūcatis:siue bibitis:siue aliud aliquid facitis:oia in gloria dei facite. [Sup inimicos meos prudētē me fecisti mādato tuo:q; in eternum mihi est.] Inimici intelligendi sunt obstinati iudei: heretici vel pagani:qui precepta dñi aut minime intellexerūt:aut ea prauo studio nō ꝓbanī opati. Supra istos prudētē se dicit effectū:qm̄ iussa dñi ꝛ deuotus accepit:ꝛ vera illis integritate seruiuit. Sed vnde prudēs factus fuerit sup inimicos suos: addidit: Mādato tuo:qm̄ dū illi fideliter obediuit: cunctos errātes sine dubitatione trāscēdit. Ecce reuera beatus bono:ecce regnū bonoꝝ:supbos trāscendere:potestatibus seculi ꝓminere: ꝛ in sancta humilitate fixa mente ꝓsistere. Adiecit: Quia in eternū mihi est: id est:mandatū tuū. Sed queramus q̄ mādatū est: q̄ seculo isto deficiēte ꝓmaneat:scilicet dilectio dei ꝛ ꝓximi. Ibi enī ꝛ dñm supra oia diligimus:ꝛ ꝓximū quēadmodū nos ꝓfectissime tūc amamus. Merito ergo hoc mandatū in eternū sibi dicebat esse seruandū:quo beati sancta ꝓsciētia iugiter ꝓfruunī. [Super oēs docētes me intellexi:q; testimonia tua meditatio mea est.] Videtur a beatoꝝ humilitate sanctissima discrepare:si sup Moysen atq; ꝓphetas vel apostolos:qui ecclesiā dñi ītegerrima fide docuerūt:hoc dictū velimus aduertere. Sed intēdamus superiorē versum:ꝛ oīs questio calumniosa discedit. Nō enim dixit:Super patres:sed:Sup inimicos meos: vtiq; qui legē dñi prauā intentione docuerūt. Dic enim arguit:nō ꝓbat:magistros scilicet pharisēos designās: qui se ad litterā tenētes:spiritualē intelligētiā negligebāt. Quos ꝛ dñs in euāgelio frequēter arguit: sed cor eoꝝ lapideū ratione veritatis sentire nō meruit. Supra tales igiī oēs doctores merito cohors euāgelica intellexisse se melius dicit:q; prauitatibus eoꝝ repudiatis:sincerā doctrinam dñi saluatoris accepit. Sed cur melius intellexerit:causam designat. Quia testimonia tua meditatio mea est. Illis enim testimonia dñi nō erāt med itatio:qui ꝓsuasione falsissima: longe aliud q̄ꝫ dictū fuerat sentiebāt. [Super Tseniores itellexi:q; mādata tua Texquisiui.] Non est hic iactātia superba:sed veritas. Seniores dicimus:ꝛ sapiētie maturitate ꝑclaros:ꝛ longa nos etate ꝑcedentes. De q̄bus dictū est: Interroga patrē tuū ꝛ annuntiabit tibi:seniores tuos ꝛ dicent tibi. Dicimus etiam seniores:etate quidē maturos: sed vitioꝝ affectione leuissimos:sicut fuerūt illi de q̄bus in euāgelio scriptū est: Fecerūt sacerdotes ꝓfilij cū seniorib⁹:vt eū morti traderēt. Tales nūc seniores dicit: non canos mēte:sed corpore. Ab istis ergo merito se ampliꝰ dicit itellexisse:qm̄ quē illi sacrilega mēte ꝓtempserūt: iste suū venerabaī auctorē. Frequēter enim in scripturis diuinis iuniores melius itelligūt seniorib⁹. Sicut Jacob qui se ad benedicendū ꝓbuit:ꝛ germano suo ꝓmissum fructū ꝓime benedictionis accepit. Sicut Samuel melius Heli sacerdote. Uel Daniel melius falsis seniorib⁹:quos ipse spiritu dei plenꝰ: morte damnauit. Melius vtiq; intellexit populus nouus: q̄ꝫ senior ille iudaicus: qui feliciter suscepit christū dñm:quē ille mortifere crediderūt esse temnēdū. Et vt eaipsa veritatis testimonio cōprobaret: sequit quare intellexerit sup seniores:scilicet q; mandata tua exquisiui. Illi enim si exquisissent mādata dñi:nequaq̄ꝫ prudētiores potuerāt habere iuniores. Et vide quēadmodū veritatis ordinem seruat. Dicit enim mandata tua:nō hominum puerorum:de quibus dictū est: Ignorātes enim iustitiā dei:ꝛ suā volentes ꝓstituere: iustitie dei nō sunt subiecti. [Ab omni via mala ꝓhibui pedes meos:vt custodiā ꝑverbū tuum.] Ex hoc versu euidenter apparet: ꝛ superius illos dictos inimicos qui legē dñi nesciebant:ꝛ doctores imperitie cecitate detentos:ꝛ seniores nō habuisse gratuissimā fidei firmitatē:quando se dicit ab omni via mala ipsoꝝ pedes suos prohibuisse:ne eoꝝ potuisset puersitate subuerti. Illa est enim certior explanatio: qm̄ seipsa corusco similis declarat auctoritas. Sed videamus quid nobis istius versus verba parturiant. Ab omni via mala:significat hereticoꝝ prauas ꝛ pessimas suasiones:quibus illi exitiabili dulcedine blādiunī. Addidit quoq; Prohibui pedes meos:quasi desiderantes illuc ire:vbi in atram foueam corruere potuissent. Originalis q̄dem peccati culpa ꝓnos trahit semp ad vitia:ꝛ nisi dñi gratia muniamur:facillime peruersa suasione decipimur. Illa est enī dño iuuāte salubris ꝓhibitio:cū hoc fieri nō patimur:q̄ plenū periculis inuenīt. Pedes aūt meos:significat mentis assensum:que nos quodam vestigio ducit ad culpam:ꝛ ad vias malas cōpellit:nisi eos pietas diuinitatis abstraxerit. Sequīt:vt custodiā verbū tuum. Aliter enim verbū dñi nō potuit custodiri:nisi cum illa pestifera suasio ꝓbareī expulsa:sicut apls dicit: Nō potestis calicē dñi bibere:ꝛ calicem demonioꝝ: nō potestis mense dñi participes esse:ꝛ mense demonioꝝ. [A iudicijs tuis nō declinaui:q; tu legē posuisti mihi.] Declarauit illud q̄ superius dixit: Ab oī via mala ꝓhibui pedes meos:vtiq; vt eius minime iudicia declinaret. Sic enim ꝓfecte beatitudinis integritas custodīt: qm̄ hereticoꝝ iniquitas puersa respuīt. A iudicijs ergo tuis dicit:id est:q̄ tua volūtas sancta ꝓstituit:ꝛ viuēdi nobis regulam dedit. Ab eis vtiq; nō declinare:hoc est:in via recta cōsistere:hoc ad celoꝝ gaudia peruenire. Sequīt causa ꝓbabilis: Quia tu legē posuisti mihi. Cum legem per Moysen dñs dederit:eamq; iusserit inuiolabiliter obseruari: non incongrue hic euangelium intelligimus cum dicit:Tu legē posuisti mihi. Illa enī quā per Moysen dedit:

Deut.32.

Matth.26.

1. Cor.10.

Roma.10.

Alt. vbatua

Alt. senes

Alt. questui

1. Cor.10.

dedit:pedagogi nobis prestauit officium:ista vo totius plenitudinis donauit effectum. Merito ergo sanctus populus de ipsa lege gaudebat:quam iam credēdo susceperat. Deniq; vide quid sequīt. [Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ꝛ fauum ori meo.] Comparationes iste q̄ꝫ tuis aliquid videbātur habere precipuū:tamē nō possunt rebus spiritualibus exequari:nisi semper ponaī: Super:sicut in nona littera iam dictum est: Bonū vo lex oris tui super millia auri ꝛ argēti:vt ea quidem inter homines ꝑcipua sed diuine iocunditati inferiora esse cognoscas. Spiritualibus itaq; delitys magna vbertate saginatus:populus beatus exclamat:Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Dicēdo:Quā:magnā quidē dulcedinē sibi esse professus est:sed nō quā lingua potuisset exprimere. Nā cū omnis gustus sapiat in palato: ꝓsiderādū est hic quare dixit: Faucibus meis. Fauces enim sunt gutturis nostri via vbi iam deglutita dulcedo nulla sentīt. Sed q; de eloquijs dñi erat absolute dicturus:mirabiliter illā partē posuit: vt cito ad cordis nostri penetralia pueniret. Eloquia enim dñi non in palato sapiunt:sed magis cum fuerint deglutita dulcescunt. Sequīt: Super mel ꝛ fauum ori meo. Mel ad vetus:fauū ad nouum ꝓtinet vtiq; testamētū. Nam ly vtraq; sint dulcia:tamē fauī sapor est suauior:q; gratia nouitatis maiore cumulaī. Potest etiā ꝛ mel itelligi aperta doctrina sapiētie:fauū vo que in quibusdam ꝓfundis cellulis ꝓbaī esse recondita. Q̄d vtrunq; in scripturis diuinis nō est dubiū reperiri. Addidit:Ori meo:quādo reuera ipsam sapientiā quā faucibus deglutiuerat ore predicabat. Sic eçechiel ꝓpheta dicit de dño. Et ait ad me: Fili hominis:q̄ inuenisti mādūca:ꝛ deuora volumē hoc ꝛ vade ꝛ loquere ad domū israel. Et mādūcaui illud: ꝛ factū est in ore meo sicut mel dulce. [A mandatis tuis intellexi: ꝓpterea odiui omnē viā iniquitatis.] Legem dñi edoctus acceperat: Fili noli ambulare viam cū impys:diuerte aūt pedē tuum ab itineribus eoꝝ:pedes enim eoꝝ in malitiam currunt:ꝛ veloces sunt ad effundendū sanguinē. Audiuerat etiā: Perdidisti oēs qui fornicanī abs te. Et alibi: Qui diligitis dñm odite malū:ꝛ cetera que in hūc modū diuina lectione plata sūt. Talia q̄ꝫ dū audisset:in mādatis dñi viā inigtatis itellexit oīmodis execrādā:que iusto dño placere nō poterat. Odio enim debēt esse que seculi sūt:vt rebus celestib⁹ totus ipendaī affectus. Decet enī nos execrare que mala sūt:q; iterdū a prauis necessitate ꝓhibemur:qm̄ ꝓscius eoꝝ videī animꝰ:qui aliq̄ illis delectatione ꝓsenserit. Sequestraī aūt ab illis rebꝰ volūtas fideliū:que odio intercedēte damnauerat:vt nec voto:nec opatione se polluat: qui mentem suā tali execratione purificat. NVN.

Alt. non hꝫ

Ezech.3.

Prouer.1.

Pſ.72.

Pſ.96.

Lucerna pedibus meis verbum tuū: ꝛ lumen semitis meis. Iurauī: ꝛ statui custodire iudicia iustitie tue. Humiliatus sum vsquequaq; dñe: viuifica me ꝓm verbum tuum. Voluntaria oris mei beneplacita fac dñe: ꝛ iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis semper: ꝛ legem tuam non sum oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mihi: ꝛ de mādatis tuis non erraui. Hereditate acq̄siui testimonia tua in eternū: q; exultatio cordis mei sūt. Inclinaui cor meū ad faciēdas iustificationes tuas in eternū: ꝓpter retributionē.

Lucerna pedibus meis verbum tuum: ꝛ lumen semitis meis.] Post tertiādecimā litteram:ad quartamdecimā cohors beata peruenit:in qua pedibus suis domini ci verbi lumen radiare ꝓgaudet:animam suā humillima satisfactione commendans: expetēs retributiones domini premiorum desiderio:non terrore vindicte. Sciens ergo huius seculi noctem diuersis offensionibus irretitam:vt alibi laqueos: alibi scopulos:alibi ꝓtineat profundissimas vastitates: pedibus suis verbū domini lucere testatur:ne absentia veri luminis incidat in ruinam: quam per suam prouidentiā vitare nō poterat. Sed hoc verbū:illud debet intelligi:quod per scripturas sanctas ꝓphetarum ore seminatum est. Quod bene appellauit lucernā:que humanis vsib⁹ data est ad debellāde noctis ꝓfundissimā cecitatem:sicut Petrus apostolus dicit: Habemus certiorē ꝓpheticū sermonē cui benefacitis intēdentes:velut lucerne lucenti in obscuro loco. Sic ꝛ ipse dñs apostolis dicit: Sint lumbi vestri precincti:ꝛ lucerne vestre ardentes. Bene autē addidit: Ardentes:propter virgines fatuas:quibus cū oleum defecit:aduentū sponsi non potuerunt ꝓstolari. Uerbum autē illud consubstantiale patri a natura deitatis sue:lucerna nō potest dici:q̄ illuminat omnē hominem venientē in hunc mūdū:sicut ꝛ ipse de se dicit: Ego sum lumen mundi. Nā ista discretio ꝛ in euāgelio facta est:vbi de Joanne dictum est: Ille erat lucerna ardens ꝛ lucens. Et item: Non enim erat ille lumen:sed vtiq; missus est vt testimoniū ꝓhiberet de lumine. Sequīt: Et lumen semitis meis. In eadem translatione ꝓmāsit:vt verbū dñi:id est:dicta ꝓphetarum:lumen dicat suis semitis prestitisse. Per ipsas siquidem dum ad vite bone cursum instruimur:clarificati corde directis gressibus ambulamus. [Iurauī: ꝛ statui custodire iudicia iustitie tue.] Post illā illuminationē verbi quā suis pedibus lucere professus est:videamus si populus beatus ꝓtra ꝑceptum potuerit iurare:cum scriptum sit in euangelio: Nō iurabis neq; per celū:neq; per terrā:neq; per hierosolymā: neq; per caput tuū ꝛc. Sed iurare nō semper significat sacramēta prestare:in quibus inuocādo diuinitatē pollicemur:ne promissiones nostras mutabiliter excedam⁹. Sic ꝛ sancta deuotio decreuerat sibi atq; ꝓstituerat:inter quelibet pericula dñi custodire iudicia. Nam ꝛ ipsum nomen indicat causam. Iurare enī est iure orare:id est:equitatē dicere:ne velit quispiam quod ꝓmisit:in partē alterā seductus auertere. Sic enī iurant:id est:firme ꝓstituunt sancti:qui iam sunt dono dñi roborati. In euāgelio vo ꝓhibet dñs infirmos qui venerat ad paruulos saciosq; saluādos:ne velint temere ꝓmittere:q̄ nequaq̄ꝫ poterāt suis viribus adimplere. Judicia vo iustitie sunt: cū exaltat humiles:deiecit supbos:ꝛ misericordie sue dono releuat humili satisfactione prostratū: q̄ sequēs vius ostendit. [Humiliatus sum vsquequaq; dñe:viuifica me ꝓm verbū tuum.] Cum se dicant christi mēbra nimis humiliata:multaꝝ ꝓsecutionū se ostendūt sustinuisse pericula:ꝛ ideo petunt se ꝓm ꝓmissiones domini viuificari:quoniā in morte videbātur ꝓstituti

1. Cor.10.

Matth.5.

ET

conditione carnali. Scōm verbum tuuz: scilicet illā
Matth.11. promissionē que dicit: Uenite ad me omnes qui la-
boratis: ⁊ onerati estis: ⁊ ego vos reficiam: ⁊ his simi
lia. Sciunt etiam per hanc humilitatē dñm Christū
diaboli vicisse superbiā: Sciunt per patientiam mor
tis ipsius fortia superata: Sciunt omnia perpessum
dñm que suis sanctis p̄cepit sustinere. Et merito hu-
militati sue petunt remedia: per que se nouerant esse
saluanda. Per hanc igit̄ fideles supra regna pficiūt:
per hanc superbia tyrānica superat̄: per hanc in eter-
nū martyres viuūt. Nec potest dici pfectus: qui hac
virtute priuatus est. ¶ Uoluntaria oris mei benepla-
cita fac domine: ⁊ iudicia tua doce me. ¶ Cum se hu-
miliatū superius dixerit vsquequaqz: ne illam incli-
nationem necessitatis potius fuisse sentires: addidit:
Uolūtaria oris sui sacrificia iusto dño fieri posse gra
tissima: que inter seuiētes angustias pius animus of-
ferebat. Laudes enim vel in ocio dño exhibere gra-
tissimū est: sed in tribulatione amplius pbat̄ eximi-
um: quādo infirmitas corporis dolore pressa nō vin-
citur: sed tunc magis anima felix in dñi laudibus ex
citatur. Oris aūt voluntaria sacrificia: sunt deuotio-
nem laudis offerre: non alicuius mundane vtilitatis
respectu: sed ꝓprie deuotionis intuitu: vt ipsum pro-
pter se dñz diligamus: veneremur auctorē: qui pluit
Matth.5. super iustos ⁊ iniustos: qui inestimabiliter bon⁹ est.
Petit ergo vt eius deuotio dño reddat̄ accepta: qua-
tenus hac oblatione placatus: iudicia sua euz doceat
que fidelibus dignat̄ mentibus aperire. Sed ꝓside-
remus gloriosuz cordis ardorē: vt illa semper aude
petat: que se sepius accepisse cōmemorat: sicut in no-
na littera dicit: Bonitatē fecisti cū seruo tuo. Et ite-
rū: Bonitatē ⁊ disciplinā ⁊ sciētiā doce me: quod per
hunc modum vtraqz pbanī intelligi. Iugiter enim
sperandū est: vbi petēdo semper acquiritur. ¶ Anima
Al. meis mea in manibus †tuis semper: ⁊ legem tuam nō suz
oblitus. ¶ Cum animā iusti latrocinantiū pseqereī
iniquitas: eamqz vellēt diuersis laqueis irretire: sa-
pientissime illam in manibus dñi dicit collatam: vbi
Sap.5. nulla nocentiū vis possit accedere: sicut legit̄: Justo-
rum anime in manu dei sunt: ⁊ non tanget illos tor-
Joan.10. mentum. Et in euangelio: Oues mee vocem meam
audiunt. Et paulo post: Non rapit eas quisquā de ma
nu mea. Addidit: Semper: vt nullū tempus dolosis
surreptionibus relinquere videreī. Quod aūt dicit:
In manibus: significat in potestate: qz nouit salutari
ter regere: qui se eius pbanī cōmisisse sentētie. Se-
quitur cur anima ipsius credat̄ in manibus dñi ꝓsti
tuta: scilicet quoniā legē ipsius nō doceī oblit⁹. Sic
enim sub defensione ipsius sumus: dū a p̄ceptis salu
taribus minime deuiamus. Doc vbiqz semp p̄cipit̄:
hoc specialiter commonemur: vt sic redeamus ad le
Al. laqueum gē: ne discedamus a lege. ¶ Posuerūt peccatores ¶ la-
Al. de queos mihi ⁊ ta mādatis tuis nō erraui. ¶ Posuerūt:
significat tetenderūt atqz armauerūt. Nō enim tm̄
poni poterant ociosi. Neqz enim laqueus capit auez
qui nō habet escā: sed illud efficacius decipit: qō ali-
Matth.27. qua oblectatione blandit̄. Fuit enim laqueus diabo
li armatus triginta argenteis: cū Judaz cepit atqz in
i. Reg.l.15. interitū suffocauit. Ipse Saulē vinxit celo superbie.
Gen.4. Ipse Cain in liuore fratris astrixit: ⁊ his similia: que
in huius seculi lōgissima vita diabolica iugiter gras-
sant̄ insania. In hac enim mūdi sylua: tot laqueos i-
uenis: quot vitia ꝓueris. Sed collegio isti sancto ni-
hil terrenū preualere potuit: qui se celesti ꝓuersatio-
ne tractauit: sicut in alio psalmo dicit: Anima nostra
Pō.123. sicut passer erepta est de laqueo venantiuz: laqueus
contritus est: ⁊ nos liberati sumus. Sequitur antido
tum celeste: quod contra istius seculi cognoscitur ve-
nena pugnare: scilicet quoniam a mandatis domini
minime declinauit. Ab illis enim qui nō declinat vl
la deceptione non capitur: quia iuxta ipsa nō in ipsis
insidie sunt. ¶ Hereditate acquisiui testimonia tua
in eternuz: quia exultatio cordis mei sunt. ¶ Multis
quidez modis acquiri dicitur lucratiua possessio: sed
ille honorabilis habetur filius: qui successione pater
na gloriatur. Doc eniz legitimū nomen est: hoc sum-
me charitatis indicium: ⁊ iudicia seniorum suscipe-
re: ⁊ de firmissima possessione gaudere. Testimonia
enim sunt dñi precepta sanctissima: que Moyses po
pulo in Deuteronomy libro sub testificatione com-
Deut.30. memorat dicens: Testor vobis hodie celum ⁊ terrā.
Et alibi: Estote mihi testes: ⁊ ego vobis testis dicit
dñs. Sic ⁊ apostolus: Testificor coram deo ⁊ Christo
i. Timoth.5. iesu: ⁊ angelis eius. Quapropter hec sunt testimonia
que se hereditate populus beatus in eternum acqui-
sisse gaudebat: scilicet quoniā talis hereditas in eter
num capitur: non ad breuitatem tēporis introit̄. Se
quitur: Quia exultatio cordis mei sūt. Merito exul-
tationem sui cordis dicebat: hereditatem regni cele-
stis eternis temporibus acquisitā. Ipse enim mereī
ad eam peruenire: qui pbat̄ de tali acquisitione gau
dere. ¶ Inclinaui cor meū ad faciendas iustificatio-
nes tuas in eternum: propter retributionem. ¶ Audi-
uerat cohors ista sanctissima quā meditatio frequēs
iugiter instruebat: Discite a me: qz mitis sum ⁊ humi
Matth.11. lis corde: ⁊ necesse fuit vt cor suum ad faciēdas iusti
ficationes dñi modis omnibus inclinaret: que tali
magisterio instructa: vitaliter supba mundi fastigia
respuebat. Justificationes est quippe facere: manda-
ta dñi humiliatis sensibus opari: vt esurienti panem
frangas: nudū vestias: condoleas calamitatibus alie
nis: ⁊ cetera que humano generi creatoris pietas cō-
mēdare dignata est. Sed ꝓsiderandum est qō dicit:
In eternū: dū omnia que supra diximus: tādiu fieri
possunt: q̄diu huius mūdi calamitatibus idigētiaqz
vexamur. Quis enī in futuro misereat̄ afflicto: cum
in illo regno nulla pbetur esse miseria? Sed qui hic
ista facit studio charitatis: in eternū illa facere com-
probatur: quia fructum eaꝝ rerum pro eternitate re-
cipiet. Addidit: Propter retributionem: scilicet il-
lam quam audituri sunt sancti: Uenite benedicti pa
Matth.25. tris mei: percipite regnum quod vobis paratum est
ab initio mundi ⁊c. Magna retributio: que tamen
de domini largitate proueniet: incolam fieri regni
perpetui: consortem bonorum angelorum: patriam
suscipere que semper delectet: nec vlla peregrinatio-
ne deseratur: eruntqz in illa contemplatione defi-
xi: vt illum iugiter appetant: de quo semper exul-
tant.

SAMECH.

Iniquos odio habui: ⁊ legem
tuam dilexi. Adiutor ⁊ suscep-
tor meus es tu: ⁊ in verbum
tuuz supersperaui. Declinate a
me maligni: ⁊ scrutabor mādata dei mei. Suscipe me ꝯm elo
quiū tuū ⁊ viuaz: ⁊ nō ꝓfundas me ab expectatione mea. Adiuua me ⁊ saluus ero: ⁊
meditabor

meditabor in iustificationib⁹ tuis semper.
Spreuisti oēs discedentes a iudicijs tuis:
qz iniusta cogitatio eorum. Preuaricantes
reputaui omnes peccatores terre: ideo dile
xi testimonia tua. Confige timore tuo car-
nes meas: a iudicijs enim tuis timui.

Iniquos odio habui: ⁊ legem tuā dilexi. ¶
Ad quintādecimā lr̄ām: catholicū venit
examen: in quo dicit: Iniquos: id est: ad-
uersarios legis odio sibi fuisse. Legez vo
dñi se dilexisse cōmemorat: ⁊ petit vt ab
eius pietate susceptus mala seculi possit euadere: po-
stulās etiam carnem suam timore dominico debere
subdi: ne possit in diuino iudicio de eius preuarica-
tione damnari. Dic etiam questio illa caput erigit:
cur populus fidelis contra euangelica videtur ali-
quid pronuntiasse mandata. Dicit enim: Iniquos
Mat.5. odio habui: dum preceptum sit: Orate pro inimicis
vestris: benefacite his qui vos oderunt. Sed si tem
pora consideres: omnia sibi concordare cognosces.
Quando enim precipit: Amate inimicos vestros: ad
uersitatis feruor ⁊ calor iniurie temperatur: vt ma-
lum pro malo minime reddere videamur: vt patiē-
tes simus ad omnes ꝓtumelias: sicut ⁊ ipse qui con-
sputa pertulit: ⁊ flagella suscepit. Quando vo marty
ry tēpus occurrit: iniquos suaziores odio habere pre-
cipimur: cū ⁊ ipsos quoqz filios ⁊ parētes si aduersi
sint: alienata debemus voluntate cōtemnere. Sepe
eniz quos flāma nō terruit quos ferrū nō subdidit:
necessitudinuz blādimēta flexerunt. Et ideo dictuz
Luc.14. est: Si quis venit ad me: ⁊ nō oderit patrem suum: ⁊
matrem suam: ⁊ vxorem: ⁊ filios: ⁊ fratres: ⁊ sorores:
adhuc etiā ⁊ aiam suā: nō pōt esse meus discipulus.
Contra deum quippe psona nulla debet recipi: sed
ipsius dilectione preposita: decet necessitudines tūc
amari: cuz eis nulla fidei repugnat aduersitas. Qua-
propter habita temporis rōne: vtraqz nobis poterūt
Eccle.3. absoluta veritate ꝓstare. Scriptum est enim: Tem-
pus amplectendi: ⁊ tempus longe fieri ab amplexu: ⁊
TOP post multa: Omni rei tempus. Scire aūt debemus
in hoc vsu argumētū illud esse qō dicit̄ in topicis ex
otrario: qm̄ sniam nostrā ex reb⁹ diuersis vna ppoſi-
Al. non hēt. tione cōcludim⁹. ¶ Adiutor †meus ⁊ susceptor meus
Al. supsper a ui es tu: ⁊ in verbū tuum †speraui. ¶ Adiutor: ptinet ad
iplenda mandata: qm̄ sine eius adiutorio: nec incho-
are quicq̄ boni possumus: nec īplere ꝑualemus. Su-
sceptor aūt noster fact⁹ est per sancte incarnationis
arcanum: qua pstante suscepit hoiem: ne peccati lege
possit funditus interire. Deniqz istā susceptionez: vi
de qd sequit̄: Et in verbū tuū speraui: id est: in deita
tis tue psidiū: sūmū meū desiderium collocaui: vbi
Eccli.2. sperari licet: ⁊ spes firmissime ꝓstituta nō deciplt: si-
Pō.31. cut legit̄: Quis speraui in dño: ⁊ ꝓfusus est? Et itez:
Sperātes aūt in dño misericordia circūdabit. Spe
rat ergo redēptorē gentiū venire qui mūdi maculas
possit abstergere: qui viuificet mortuos: sanet egro-
tos: ⁊ qō ligatū fuerat lege peccati: possit morte ipsa
moziente dissolui. Sic in vno vsiculo totius religio-
nis nostre cōclusa pfectio est. ¶ Declinate a me mali-
gni: ⁊ scrutabor mādata dei mei. ¶ Sicut heretici cu-
pientes tamen cognoscere veritatez in mandatis do
mini: nos pficue frequenter exercent: ita ad perscru-
tandas sacras lectiones obstinati perstrepere nobis
atqz impedire noscunt̄. Nos declinandos esse pnun
tiat: qui in sensatis cōtentionibus scripturas domini
lacerare contendunt. Quid enim illic humanus ser-
mo proficiat: vbi talia sunt vota ne credat? Quibus
Pō.6. alio loco dicit̄: Discedite a me omnes qui operamini
iniquitatē. Remediū est enim quē ꝓuerti velle non
videris: vitare si possis. Ipsis eniz p̄sentib⁹ dū ꝓten-
tiosa semp malignitate ꝓfligūt: dū calumnias exqsi-
ta vanitate cōcipiūt: ad scrutāda mādata dñi idonei
nō possum⁹ inueniri: vbi totis debem⁹ animi virib⁹
Al. non occupari. ¶ Suscipe me ꝯz eloquiū tuū ⁊ viuā: ⁊ ne
ꝓfundas me ab expectatione mea. ¶ Perfidis effuga-
tis: ⁊ malorꝫ boium ꝓuersatione purgat⁹: a dño se pe-
tit suscipi: vt possit eius vbi pmissione saluari. Esset
enim fortasse temerariū dño dicē: Suscipe me: nisi
adiungeret pmissionē que nescit aliquādo decipere.
Sed cū dicit: Uiuā: futurū tēpus ostēdit. Dic enim
vere nō viuit̄: vbi carnis fragilitate peccat̄. Expecta
tio quoqz ipsi⁹ erat: vt misericordia chr̄i deuotissim⁹
inueniret: quā spem in iudicio vēturo se postulat adi
pisci: ne ꝓfusione deceptus: a sua possit expectatione
fraudari. Sed cū dicit: Ab expectatione mea: nullus
tēpus ponit quo expectare nō debeat. Res enim ista
in pectoribus sanctis nō habet finem: nisi cum polli
Pō.39. citatio superna ꝓuenerit. Sic enim ⁊ alibi dicit: Ex
pectans expectaui dominū: ⁊ respexit me. Beata er-
go expectatio: vbi est certa pmissio. Cur enim defe-
ctum spes fidelis sustinere possit: cum his qui pmit-
tit nesciat immutari? Expectatio itaqz sanctorum est
celorum regna: angelorum consortia pmereri: ⁊ quod
supra totum est ipsuz iugiter videre: qui in beatorum
solet semper corde dulcescere. ¶ Adiuua me ⁊ saluus
ero: ⁊ meditabor in tuis iustificationibus semper. ¶
Cuius verba ista sepe videantur esse repetita: magna
nobis tamen assiduitatis istius sacramenta declarā-
tur. Doc enim ad amplissimum desiderium mentis
debet aptari: quod nulla inde poterat intermissione
suspendi: quia q̄uis accipiamus a domino: semper
rogandus est: vt iugiter donet ne collata beneficia
possint a nobis fidei tepore discedere. Non enim re-
petitum verbum ociose debemus accipere: ne videa
mur incaute qō scire nos expedit omisisse. Addidit:
Et meditabor in tuis iustificationibus semper. Cau-
sam reddit obsequij ne post susceptam salutem col-
lato muneri videretur ingratus. Sed cuz promittit
meditari iustificationes semper: salutem suam iugi-
ter desiderat contineri. Sic enim faciendo: locus tol
litur absolute diabolo. Justificationes enim duplici
modo possumus accipe: siue istas quas hic quotidie
in peccatorꝫ nostrorꝫ cōfessione paginus: vt est illud
euāgeliū: cū publicanus peccata sua ꝓfitens de tēplo
Luc.18. iustificatus exiuit. Decet enim q̄diu in isto seculo su
mus ⁊ a peccatis liberi esse non possumus: in ista nos
semp iustificatione psternere. Sed qz sequit̄: Sem
per: qō supra omne tēpus esse dinoscit̄: ne nō tibi vi
deat isti seculo cōuenire: sed aliquid te delectet de
illa eternitate concipere. Meditantur sancti iustifi
cationes domini semper: quando angelorum choris
sua desideria sociabunt: quando laudes domini per-
enni exultatione cantabunt: quando sicut dicit Apo-
i. Cor.15. stolus: corruptibile hoc induerit incorruptionem: ⁊
mortale hoc induerit imortalitatez. ¶ Spreuisti oēs
Al. iudicijs discedentes a †iustificationibus tuis: qz iniusta cogi-
tatio eorum est. ¶ Declaratum est: cur assumebat̄ iu-
stificationum domini frequēs assiduaqz meditatio.

Merito eniz timorē mouebat talis sententia secuta:qm̄ spernunt a dño qui ab eiꝰ iustificatione discedūt. Nā cū sit iustificatio peccatorū mentis pura cōfessio:merito supbi spernunt a dño:qui tali se remedio sanare despiciunt. Iniusta qppe est eorū cogitatio:⁊ velle peccare:⁊ iustissimo iudici nolle satisfacere. Merito ergo tales ab absolutiōis gratia submouent:qui totiens cōmoniti hic pio dño supplicari tē-
{ pserunt.[Preuaricātes reputaui oēs peccatores terre:ideo dilexi testimonia tua.] Hec sntia nisi diligentius ꝓquirat:apl̄s videt esse ꝓtraria. Ille eniz dicit:
Ro.2. Qui sine lege peccauerūt:sine lege peribunt:hic aūt oēs peccatores terre:ꝓuaricatores esse testat. Nam quo mō pōt aliqs esse sine lege:si oēs preuaricatores esse credēdi sūt? Preuaricari eni nō est:nisi legē trāsgredi ꝓstitutā. Sz vtrūqz verz est:qm̄ ab vno vitatis fonte descēdit. Sine lege pibūt:de illa trn̄ ꝓstitutiōe dicit apl̄s:que tabulis lapideis in monte sina digito dñi ꝓbat ascripta. Nā ⁊ alie leges sunt:per quas populi diuine snie subiacebunt:vt est illa preuaricatio Ade:de qua nisi chr̄i bñficio libereť humanū genus ꝓstat esse iudicādū. Cōstringunt etiā gētes ⁊ per naturalē legē:ne faciant alteri qd̄ nolunt fieri sibi. Vn̄
Ibidem. idem dicit apostolus:Gentes que legem nō habent: naturaliter que legis sunt faciunt. Uides ergo merito hic dictum preuaricatores omnes esse qui potuerunt aliquo erroze delinquere. Naz siue transgresse primum legis:siue que per Moysen data est:omnis preuaricator reddit:qm̄ ab his nullus terrigena probat exceptus. Cōsequens aūt erat:vt eniz ius diligeret testimonia dñi:qui preuaricatoruz nomine visus est omnes addicere peccatores. Per ipsa enim testimonia credebat sibi venire posse remediuz:per que ad chr̄isti gratiaz desiderio festinante tendebat. Nā cuz lex nos addicat:sola gratia est absolute que liberat:ipsa que compeditos soluit:ipsa que de seruis filios facit. [Cōfige timore tuo carnes meas:a iudicys
{ enim tuis timui.] Sciens congregatio spiritualium viuoz vnde humano generi preuaricatio legis supra dicta prouenerat:tanq̄ seuissimū latronem ⁊ indomabilem feram carnem suā:nō soluz religandā sed etiam configendā:noua atqz inusitata supplicatione deprecat. Carnis eniz vitia sunt terrena delicta:que nos legem transgredi faciunt mandatoz:dum a proposito veritatis abducunt. Quā merito deprecat timore dñi debere configi:ne ab eo possit noxia libertate dissolui. Sic vno vbo significatum est:quemadmodum caro tractari debeat chr̄istiani. Et qua pietate cōtra corpus suum nimie ac violenter orare:exposuit: Timore scilz futuri iudicy:vt hic mortificatum:ibi reddat eternū. Dic temporaliter mestum: illic esset sub perpetuitate letissimū. Et illud inspice qd̄ dicit: Timore tuo:casto scilz atqz pfecto:qui non trn̄ habet ante oculos formidinē vindicte:sed vehementer metuit amissionē gratie:in qua fidelis viuit per quaz omnis reficit chr̄istianus. Sed videamus qui claui sunt:qui nos in illa dñi crucifixione configunt. Charitas vtiqz que nos facit ⁊ tormēta nostra negligere:⁊ mortis ipsius pericula plus amare. Felix qui clauo isto cōfigit:qui tali vulnere sauciat. Ipso
Phil.1. clauo transfixus est qui dicebat: Mihi viuere chr̄s est:⁊ mori lucrū. Ipsa cōpūctione fozatus est qui ora-
Luc.2. bat: Nunc dimitte seruū tuū in pace:qz viderūt oculi mei salutare tuū. Ad postremū in canticis canticorum ecclesia ꝓfitet: Vulnerata charitate ego sum.

Cōfigi ergo se timore dñi sanctus ppl̄s deprecat:vt moriēdo viuat:qui prius viuēdo moriebat. AIN.

Feci iudiciū ⁊ iustitiā:non tradas me calumniātib⁹ me. Suscipe ꝰ uū ⁊ uū in bonū:nō calumnienť me supbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuū:⁊ in eloquz iustitie tue. Fac cū ꝰuo tuo ꝰm misericordiā tuaz:⁊ iustificationes tuas doce me. Seruꝰ tuus suz ego:da mihi intellectū vt sciaz testimonia tua. Tempus faciendi dñe:dissipauerunt legez tuā. Ideo dilexi mandata tua:super aurū ⁊ topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar:oēm viam iniquam odio habui.

Feci iudiciū ⁊ iustitiā:nō tradas me ꝰper Alt.calūniantibus
sequentibus me.] Ad sextādecimā lrāz in eternuz mēbra dñi viuētia puenerūt: in qua vna voce petunt sacre incarnationis aduentū tempus esse:dicentia:vt ad destruendos superbos diuina potentia potuisset ostēdi. Intendamus itaqz vba que dicta sunt:vt arrogātiā sanctis odiosam nulla possit cogitare puersitas. Facit iudiciū:quisqs iudicat contra se:⁊ prauitates suas ante examen dñi iusta execratione cōdemnat. Sed ne hoc iudiciū adulatoriuz magis putares esse q̄ verū:addidit:Et iustitiā:qm̄ per iustitiā nos iudicamus:qm̄ delictoz nostrozū vindices sumus. Ipsa est ergo equitas que nos absoluit a pena:ipsa que liberat a reatu:si nosmetipsos cognoscimus scelerib⁹ inuolutos. Et qm̄ peracta fuerat deuote satisfactiō is integritas:petit modo ne tradat peccatozib⁹:qz peccata damnauit. Hoc est eniz qd̄ supius postulauit: Infige timore tuo carnes meas:vt res noxia aīe iudicio subdereť:⁊ seruiret potius affixa:que lasciuire poterat effrenata. Persequentes vo sunt diabolus cū ministris:qui nos in defecta malitia psequunt:⁊ traditos sibi crudeli laceratione discerpūt. Meminimus enim que ptulerit Job ille sanctissimus:quātis clad⁹ patiēter subiacuit:qz illis se traditū esse cognouit. Scim⁹ etiā quāta Joseph passus fuerit:vel Susanna:dū traditi fuerāt in manib⁹ ipioz. Hinc etiaz
Mat.6. quotidie rogamus admoniti: Ne inducas nos in tētationem. Tradunt quoqz peccatores:vt digna cōmissis flagella patiantur:sicut aplus de impys dicit:
Ro.1. Tradidit eos deus in reprobū sensuz:vt faciant que
1.Tim.1. nō cōueniūt. Et alibi de peccatoribus ait:Quos tradidi satbane:vt discant nō blasphemare. Petit ergo ppl̄s sanctus:ne tradat persequētib⁹ se:qbus iō spūs irascebant ĩmundi:qz videbāt ab eis suas immissiones instigationesqz damnari. Hoc est odiū qd̄ chr̄isti mereť affectū. Ab illo enim amari nō pōt qs:nisi ab
{ eius inimicissimis horreat.[Suscipe seruū tuum in
Alt.me bonū:nō calumnienť ĩ mihi supbi.] Suscipe diaboli co bracchio ipulsus videť dixisse ne corruat. Dñi eni misericordia suscipimur:qm̄ peccatoz nostroz compulsione pcutimur. Apte eniz dictū est dño in bonū: suscipe:qz in malū se aduersam ptē nouerat ipulisse. Seruꝰ aūt:liberationis iudiciū est. Seruꝰ eniz:a seruādo dr:qd̄ eū captū ab iminēti iteritu dñi sui manꝰ miserata seruauerit. Sic ⁊ iste merito se seruū dicit:

qui fuerat ab anime deceptione liberatus. Quapropter hic:seruus:⁊ liberationis ꝓfessio cognoscit ⁊ bonozis. Illꝰ enim nō est ꝓuus:nisi qui sanctoz fuerit cetib⁹ aggregat⁹. Calumniant aūt supbi:qm̄ hereticas ꝓtentiones violēto pondere falsitatis obyciunt: vt merito se a dño deprecatus fuerit suscipi:ne eorū potuisset altercatione prosterni. Siue hoc magis de spiritibus immundis melius dicit:qui nobis improbe calumniant:⁊ cū ipsi sint maxime nostrozum criminum rei:nolunt nos concessa venia liberari. Naz cum ipsi decipiant:ipsi nos semp accusant. Sed qd miruz:si peccatoribus calumniet qui chr̄isto dño di-
Mat.4. cere tentauit: Omnia hec tibi dabo si procidens ado-
Isa.14. raueris me? Et illud: Ponaz sedē meā ad aquilonē: ⁊ ero similis altissimo. Merito ergo dicit calumniatoz:qui dum faciat crudelia:pios semp accusat. De
Ps.71. ipso eniz ⁊ alio loco scriptura dicit: Et humiliabit calumniatorē:⁊ pmanebit cū sole. Iustissime itaqz petit:ne humilis tradat supbo:ne simplex calumnioso: ne deuotus ingrato:qm̄ supra ipsos magis attrociter
{ seuiūt:quos minime seducere valuerūt.[Oculi mei
{ defecerunt in salutare tuū:⁊ in eloquiū iustitie tue.] Mouere aliquos solet:cur plurali numero posuerit: oculos:cum vnus sit cordis aspectus:nec pōt hoc ad istos oculos carnales referri:qui in illa longinquitate temporis nihil tale potuerant intueri? Sed qm̄ coboz sancta loquit:quā esse ꝓstat ecclesiaz:merito pluraliter dixit:Oculi mei:sicut ⁊ alibi de ipa legit: Oculi tui sicut columbe sup abundantiā aquarū. Et alibi: Oculi tui sicut colūbe extra tāciturnitatē tuā. Istos ergo dicit oculos in salutare dñi defecisse:propter sanctum incarnationis aduentū:quē tanto desiderio sustinebat:vt nullā requiem potuisset admittere. Un̄ merito defecit:qz nullū tempus vacatiō is accepit. Salutare enim:significat dominum saluatorem:de quo scriptuz est: Saluū fac populū tuū dñe: ⁊ benedic hereditatē tuam. Sequit: Et in eloquiuz iustitie tue:id est:euāgelica verba:que dicturus erat
{ populo crediturō.[Fac cuz seruo tuo ꝰm misericor-
{ diā tuā:⁊ iustificationes tuas doce me.] In assiduis precibus pseuerat:qz petendi nunq̄ debet esse fastidiū: vbi largitas donatozis nō pōt habere defectuz. Infinita petyt:qui sibi bona fieri ꝰm misericordiaz dñi postulauit. Nam sicut illa eterna est:sic eius munera pbant esse ppetua. Bene addidit: Seruo tuo: qz statim corruit qui alterius esse voluerit. Justificationes vo more suo ipsas semp petit:quas iam deuotus accepit. Hanc eniz assiduitatē ⁊ oratio dominica
Luc.11. designat:que dicit: Panem nostrū quotidianum da nobis hodie. Justum est enim vt iugiter rogeť: qui si nō petat offendit. Et respice res iste quali vborum pprietate distincte sunt. Misericordiā supra se fieri petyt:iustificationes autem doceri se suppliciter po-
{ stulauit.[Seruus tuus sum ego:da mihi intellectuz
{ vt sciam testimonia tua.] Quis vniuersa que expediunt:continuis pcibus sunt a dño postulanda:maxime trn̄ diuinarū scripturarū intellectus iugiter petēdus est:qui quāto plus percipit:tāto suauior sanctis mentibus inuenit. Sed qz nouit omnipotentē dñm subiectis suis esse largissimū:dicit: Seruus tuus suz da mihi intellectū:qui solitus es donare que iuste ac fiducialiter peteris. Nam cum obnoxia se cuncta cognoscant:magni tamen meriti est ipsius famulū nūcupari. Seruus quippe ipsius veraciter nequaq̄ dici potest:nisi qui eius famulatur arbitrio. Et vide qd dicat: Ut sciam:id est:vt accepta retineā. Scire eniz illud est:qd̄ in notitiam nostram manifeste veniēs
{ nulla obliuione deleť.[Tempus faciendi domine:
{ dissipauerunt ꝰ iniqui legem tuam.] Preuidens po- Alt.non hēt.
pulus deuotus temporibus Antiochi a plebe iudaica legem domini culturis demonū polluendā: velut ad medicū clamat egrotus tempus esse subueniendi:ne morbis ingrauātib⁹ salus populi potuisset abstuli. Dicit enim: Tempus est faciendi: nō differendi qd̄ expedit. Jusserat enim per legē ⁊ pphetas:vt verus dñs reuerentissima deuotione coleret. Sed qm̄ hoc in suā pernitiem ꝓtempsit obstinatio iudeorum:clamat populus fidelis: Tempus faciēdi:id est:vt mundo salutaris appareas:peccata dissoluas:mortem vincas:ipsumqz diabolum cum sua coborte prosternas. Hoc est enim dñi facere:predictis temporibus adue-
nire. Unde ⁊ per prophetā dictuz est: Tempore acce- Isa.49.
pto exaudiui te:⁊ in die salutis adiuui te. Et Apostolus: Ecce nunc tempus acceptabile:ecce nūc dies sa- 2.Cor.6.
lutis. Omnia enim que dominus facit:aptissima dispositione complentur:vt ante fieri nō debeant:nisi
quando ille miseratus indulserit. Hinc est qd̄ nobis DOG
semper expedit habere patiētiā:expectare que iussa sunt:rogare que prosunt. Tempus aūt faciēdi nouit ille qui rector est. Addidit causam cur debeat facere que rogatur:qz iudei legem dissipauerunt:quam illeos inuiolabiliter custodire pceperat. Dissipare eniz est legem aliter viuere:q̄ ipsius pcepta monuerunt: ⁊ hoc magis facere:qd̄ illa cognoscitur sub omni exe-
cratione damnasse. Hoc argumentuz rhetores inter RHE
violentissima precepta posuerūt:qm̄ vt preces audiā-
{ tur:adiuuat tempus aptissimū.[Ideo dilexi manda-
{ ta tua:super aurum ⁊ topaçion.] Quantū legem dñi dissipauerat nefanda p̄sumptio:tātū deuot⁹ animus ad mandata eius festinabat implēda. Hzandis enim religionis crescit affectus:quotiens eā improborum impugnare tentat audacia. Pro hoc enim additum est: Ideo. Erat itaqz sanctissimo choro super aurum ⁊ gēmas:quas p̄ciosissimas habet humanitas:mādatorum dñi reuerentiam custodire. Istud enim temporaliter humanis blanditur aspectibus:inde aūt in eternam requiem mens beata perducit. Topaçion vo:sicut quidaz scribere voluerunt:genus est lapidis quātū inuentione rarū:tātū merciuz quantitate preciosum. Qui duos habere fertur colores:vnum auri purissimi:⁊ alterum etherea claritate relucentez:pinguedo rosea:verecūdaqz puritas:vicin⁹ lapidi Chrysopassō magnitudine vel colore:qz maxime lampat cum solis splendore percutit:omnium gēmarū superans preciosissimas claritates:in aspectum suum singulariter prouocans oculoz cupidissimam voluptatem. Quam si polire velis obscuras:si nature pprie relinquas irradiat. Hec regibus ipsis fertur esse mirabilis:vt inter diuitias suas nihil se simile possidere cognoscant. Nasci dicitur in insula topaçion: que est prouintia ethebaide: vnde ⁊ nomen accepit. De qua nō sunt multa dicenda:ne qd̄ scriptura dicit esse contemptibile:nos desiderabile affectata laude fa-
{ ciamus.[Propterea ad omnia mandata tua dirige-
{ bar:omnem viam iniquam odio habui.] Qui super auruz ⁊ gemmas legē domini diligebat:necesse fuit: vt ad omnia mādata eius rectissimus appareret. Talia eni negligē nō pōt:nisi qui dīna fuerit ĩspiratiōe correctus:vt aurum habeat velut terrenas sordes: gēmas vt calculos viles. Amare siquidē nō ꝓfutura:

dementis est. Sed illud decet viros sanctissimos cõcupiscere: que possint premia nunq̃ peritura conferre. Cõgruũ ergo fuit vt odisset puer saz: viã qui meruit amare rectissimam. Iniqua siquidẽ via est: que nos perducit ad vitia: recta vo virtutũ: que nobis indulgentiam tribuit ⁊ salutẽ. Sed hoc q̃ studiose: q̃ frequenter infundit: vt intelligamus beatos viros qualium rerũ delectatione pascant: qui hoc habent supra cuncta dulcissimum: quod sepius credunt esse repetendum. PHE.

Irabilia testimonia tua domine: ideo scrutata est ea anima mea. Declaratio sermonũ tuorum illuminat: ⁊ intellectum dat paruulis. Os meum aperui ⁊ attraxi spiritum: qz mandata tua desiderabam. Aspice in me ⁊ miserere mei: fm iudicium diligentium nomen tuum. Gressus meos dirige fm eloquium tuum: ⁊ nõ dominet mei omnis iniustitia. Redime me ac calumnijs hominum: vt custodiam mandata tua. Faciem tuaz illumina super seruum tuum: ⁊ doce me iustificationes tuas. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: qz nõ custodierunt legem tuam.

Irabilia testimonia tua dñe: ideo scrutata est ea anima mea. Septimamdecimã litterã sancti populi intrat oratio: asserens aperuisse os suũ: ⁊ attraxisse spiritus: vt eius audiat oratio: exitusq̃z aquarũ transiisse lachrymas pias: qz nõ sit a iudeis custodita lex dñi. Et intuere quẽadmodũ definitionẽ rei vno verbo cõplexus est: dicẽdo: Mirabilia testimonia tua dñe. Mirabilia plane: qm̃ per ea celestis virtus hoibus terrenis inotuit: ⁊ nosse dederunt paruulis: vñ ⁊ angelorũ sublimis natura beata delectatiõe cõplet. Nec semp scrutari licet ⁊ assidua meditatione perquiri. Dic aũt illud timeri nõ cõuenit: Altioza te ne quesieris: ⁊ fortioza te ne scrutat' fueris. Ideo eniz nobis pdicata sunt: vt ea pie atq̃z diligenter noster semp animus indagaret. Altioza enim ⁊ fortioza talia dici nõ possunt: que vt perquirent edicta sunt. Nec aũt qnta est species definitionis: que grece Lata antilexin: latine ad verbum dicit. Declarata sunt enim que sunt testimonia dñi: id est: mirabilia. Declararatio sermonũ tuorũ illuminat ĩme: ⁊ itellectuz dat paruulis. Sermones sunt dñi: quos iustorum pphetauit auctoritas. Sic enim scriptũ est: Ecce virgo cõcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit nomen eius Emanuel. Et alibi: Uidebit omnis caro salutare dei. Sed istos sermones qui fuerant longi tẽporis obscuritate recõditi: aduentus dñi illuminatio declarauit: qz per ipsum manifesta sunt facta: que sacris litteris tenebant abscondita. Tunc enim verbum caro factũ est: virgo peperit: tunc muti locuti sunt: surdi audierunt: claudi recto incessere vestigio: ⁊ cetera miracula que dño seruiere virtutũ. Nec declaratio obscuritatẽ nature nostre que iacebat in tenebris vt sue potestatis illuminare dignata est. Et intellectuz dedit paruulis: id est: qui se humiles atq̃z egentes suis viribus agnouerunt. Sed isti paruuli nõ de etate metiẽdi sunt: sed de simplicitate cõscientie: de quibus dictum est: Sinite paruulos venire ad me: talium est enim regnũ celorum. Ipsis enim hic prestat purum atq̃z innocentissimũ intellectũ quibus ibi eternum donaturus est premiuz. [Os meum aperui ⁊ attraxi spiritũ: qz mandata tua desiderabaz.] Si hoc ad litterã velis aduertere: consuetudo loquẽtis expressa est. Prius enim os aperit: spiritus contrahit: ac deinde in sonũ vocis lingue mobilitas adhibetur. Si vo spiritualiter: vt oportet intelligas: os dicit mentis itroitus: qui tunc aperit quãdo aliquid dicere festinam⁹. Attrahit autẽ spiritũ: cum iam munere diuino salutaris desidery cõpletur affectu: ⁊ incipit firma mente velle: qõ ante per gratiã tñ domini visus est appetisse. Aperuit ergo os cordis sui ifirmus ⁊ paruulus: ⁊ attraxit spiritũ: id est: virtutẽ faciẽdi quã per se nõ poterat adipisci. Sed vt hoc magis ad intelligentie bonum: nõ ad loquendi officiuz cognoscas esse premissum: sequit: Quia mandata tua desiderabã. Ardorem siquidẽ voluntatis premisit: vt postea consequenter exponeret desideria mandatorũz. Consequi quippe nõ poterat: vt prius se diceret locuturũ: ⁊ postea desiderare que psunt. [Aspice in me ⁊ miserere mei: fm iudiciũ diligentiũ nomen tuũ.] Frequẽter dñs aspicit iratus: sepius mtuet vt perdat: sicut Sodomã respexit ⁊ Homorrã: sicut castra egyptiorũ. Aspicit etiam ppitius: sicut in muneribus fecit Abel. Respexit quoq̃z super filios pauperũ: ⁊ non spreuit preces eorũ. Et ideo ne in partẽ suscipere aduersam: statim subiunxit: Et miserere mei: que merito: sicut sepe memoratũ est: misericordia dicit: qz miseris larga pietate prestat. Nec solũ hic fuisse precatio: sz addidit: Scõm iudicium diligentiũ nomen tuum. Iudiciũ quippe est dñi: vt nomen suum diligentib⁹ misericordie largiat auxiliũ: ne expectatio fidelium decipiat: que ipsius semper considerationẽ suscipitur. [Gressus meos dirige fm eloquiũ tuũ: ⁊ nõ dominetur mei omnis iniustitia.] Gressus meos: significat motus aĩe. Nam sicut per istos de loco ad locuz trãsferimur: ita ⁊ in illis gbusdã passibus: siue ad meliora: siue ad deteriora pgredimur. Vos sancta cohors fm eloquiũ dñi dirigi postulabat: ne vitiorũ prauitatibus seducta: in mortiferos lateret errores. Scõm eloquiũ tuũ dicit: id est: fm iussa que pcipis ad vitaz humani generis corrigẽdã. Sequit: Et nõ dominet mei omnis iniustitia. Necesse eniz erat: vt si gressus eius fm eloquium suũ dñs dirigere dignaret: nulla illi iniustitia preualere potuisset. Et vide q̃ caute petit ne dominet: que nõ poterat sic excludi: vt vlteri⁹ pulsare nõ posset. Sed cũ nõ dominat euadimus: qz seruitus illa nõ pcipitat ad ruinam. Nec illud vacat qõ ait: Omnis iniustitia. Scit enim: qz siqua horuz dominet intercipit: nec pdest aliquid in multis seruare legẽ: si eã in aliqua parte videamur offendere. Scriptũ est eniz: Si quis totã legẽ seruauerit: offendat aũt in vno: factus est oium reus. [Redime me a calumnys hoiuz: ⁊ custodiã mãdata tua.] Calumnia per Antiphrasin: id est: per cõtrariã locutionem: dicitur capitis alumna: dum magis caput petat alienuz: eiq̃z cõtraria sit: sicut belluz qõ nõ est bonũ: ⁊ lucus qui nõ hẽt lucez. Calumnia est enim: cõmentum aliquod periculose falsitatis obiectũ: qõ bonis semper hoib⁹ studio puersitatis obycit: decolorare pretendẽs qõ recta pscientia fuerit actiratum. Hanc patiebantur videlicet iusti: vt eos ab egtatis tramite studio

Mar. 10.

inficiatiõis auerteret. Quãta enĩ: vt antigores taceã: petulit Dauid cuz Sauli parceret: ⁊ apud iniustũ regẽ eo ipso fieret reus: qm̃ illi pbabat eẽ ppiti⁹? Qualis illi rogo calumnia est excitata: qm̃ iuuẽcule dixerũt: Saul occidit mille ⁊ dauid decem millia? Qua propter calumnie sunt hoiũm cõtra veritatis bonorem cõtrouersie regsite. Quas merito a se sancta cohors deprecabat auferri: vt mandata dñi amotis adueritatibus indagaret. [Faciem tuã illumina super seruũ tuũ: ⁊ doce me iustificationes tuas.] Legimus sancti Moysi vultũ ita a dño fuisse clarificatum: vt eũ israeliticus populus respicere nõ valeret. Unde velamine supducto loquebat ad eos: qz nõ poterant in ipso cõspicere celestem claritatem. Uultus enim Moysi fulgor erat legis: quem illi sustinere nõ poterant: qz velatis eã cordibus audiebãt. Hoc ergo sanctus ppls petit: vt illuminatã dñi faciẽ possit conspicere: nõ velatã: quatenus pura gratia luminis merea tur afflari: nec iam aliqõ patiat obstaculũ: qui veritatis ipsius desiderabat aspectũ. Põt magis cohors sancta desiderare dñi saluatoris aduentũ: cui⁹ facie illuminata sunt tenebrosa peccati: vitam conferens mortuis: ⁊ certissima remedia desperatis. [Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuaz.] Exitus aquarum: significat lachrymas copiosas: quas tantas dicit fuisse: vt ipsa quoq̃z fontiuz fluenta transcenderent. Transeũt plane: qm̃ illa sine sensu currunt: ista cordis afflictione funduntur. Nã qõ vincere quantitate non poterant: felicissime compunctionis qualitate superabant: Has tunc profundimus: quãdo peccatorũ nostrorũz recordatione mordemur. Nam si mandata domini custodirem⁹: letitiam vtiq̃z haberemus nõ plorationis ardorem. Sed qm̃ talia carnis necessitate vitare nõ possum⁹: donet dñs lachrymas quibus peccatorum sordibus abluamur. Et illud quoq̃z estimo considerandũ: qm̃ per oculos dicit satisfactionez venisse: per quos nos plerũq̃z illecebras huius seculi constat attrahere: vt merito per illos culpa mũdetur: per quos ⁊ excessus admittitur. Qui modus in scripturis diuinis frequẽtissime reperit: sicut sextus psalmus ait: Lauabo per singulas noctes lectum meũ: lachrymis stratũ meuz rigabo. Et alibi: Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Que figura dicitur Hyperbole: quotiẽs relationis qualitas maiore pondere exaggerata profertur. Sancto enim choro sic erat deflendus vt ola peccata diluerent copioso ibre lachrimarũ. SADE.

1. Regl. 19.

Exo. 34.

Gen. deduxerunt

Pso. 6.

Pso. 41.

SCHE

Astus es domine: ⁊ rectus iudicium tuum. Mandasti iustitiam testimonia tua: ⁊ veritatem tuã nimis. Tabescere me fecit zelus meus: qz obliti sunt verba tua inimici mei. Ignituz eloquium tuum vehemẽter: ⁊ seruus tuus dilexit illud. Adolescentulus sum ego ⁊ cõtẽptus: iustificationes tuas nõ sum oblitus. Iustitia tua iustitia in eternum: ⁊ lex tua veritas. Tribulatio ⁊ angustia inuenerũt me: mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternum: intellectuz da mihi ⁊ viuam.

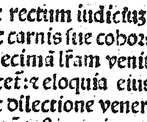

Iustus es dñe: ⁊ rectum iudiciuz tuum.] Triumphatrix carnis sue cohors sanctoruz ad octauãdecimã lrã venit: in qua iustitiã dñi profitet: ⁊ eloquia eius ignita cõtinua se dicit dilectione venerari. Ad postremum petens intellectũ testimoniorũ: vnde vitificari debeat in eternum. Sed postq̃ peccata sua superius irriguis dixit lachrymis expiata: nunc iudicia domini fideli mente collaudat dicens: Iustus es dñe: ⁊ rectum iudiciũ tuum: qui peccatores se iubes affligere: vt eos tua debeat medicina saluare: qz nec illi aliquando pbarent sub letitia corrigi: nec beneficia possent aliter diuina cognosci. Suis quippe meritis putaret datum: si peccator iugiter floreret ille. Sed vtrũq̃z iustum: vtrũq̃z dignissimum: qm̃ ⁊ delinquẽs per satisfactionẽ corrigit: ⁊ iustitia dñi humili pfessione declarat. Hoc eniz dicto: Daniel iter ferocissima leonũ ora saluatus est. His verbis triuz puerorũ flãma superata est. Hanc sententiaz Hieremias in lamentationibus suis frequẽter iterauit. Dicamus igit ⁊ nos hũc versuz in gbuslibet periculis: Dicamus in gaudys: qz talis confessio ⁊ ab erumnis eripit: ⁊ in psperitate custodit. [Mandasti iustitiaz testimonia tua: ⁊ vitatẽ tuã nimis.] Mãdasti: significat pcepisti. Testimonia vo sũt: sic iã dictũ est: que sub testificatione plata sunt. Hec ptinet iustitiam ⁊ veritatẽ. Iustitiã: qm̃ equabiliter oia discernũt. Ueritatẽ: qz pmissa retribuunt. Merito ergo tñ amabat: tñ repetebat ista testimonia: qm̃ incõprehensibilis atq̃z reuerẽda virtus dñi per talia concedebatur agnosci. Nimis: ad vtrũq̃z põt laudabiliter ptinere: siue ad iustitiã: siue ad vitatẽ: qz iustitiã dñm nimis mãdare pfutura districtio est: veritatẽ vo nimis animis inculcare cautela est. [Tabescere me fecit zelus domus tue: qz obliti sunt vba tua inimici mei.] Tabes: est morbi alicui⁹ ptracta necessitas: que nos facit paulatim defluere: dũ corporis soliditatez penali afflictione cõsumit. Nõ sibi accidisse testat zelo domus dñi: quã nõ patiebat pfidorũ laceratione violari. Zelus eniz ⁊ in malo ⁊ in bono ponit. In malo: vt est illõ: Zelus ⁊ inuidia comedit domũ iacob. Et in actib⁹ aplorũ legit: Uidẽtes aũt iudei iplen sũt zelo: ⁊ iniecerũt man⁹ suas in aplos. Iste enim ducit semp ad culpas: laqueos nectit: viã salutẽ itercipit. In bono vo positum est: Zelus domus tue comedit me. Et Helias dicit: Zelãs zelaui pro dño deo exercituuz: qz dereliquerũt pactũ tuũ filij isrl. Phinees quoq̃z sacerdos cũ videret hebreũ cũ moabitide muliere miscerĩ: zelat⁹ pceptũ dñi vtrosq̃z gladio pforauit. Cui⁹ zelus tantũ pstitit: vt irã dñi solus auerteret. Iste sigdẽ zelus tribuit salutẽ: fidẽ retinet: pudicitiã fuat: ⁊ ecclĩã dei gliosa viuacitate custodit. [Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter: ⁊ seruus tuus dilexit illõ.] Ignitũ est eloquiũ dñi: qz purgat corda mortaliũ mũdana fece sordẽtia. Et vt fornacis ardor exestuãs metalla decoquit: eorũq̃z vitia nẽcia purificatione psumit: ita eloquiũ dñi peccatorũ maculis detersis: humiliũ sensus emũdat. Isto qppe igne cor cleophe ardebat: qm̃ dicebat: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis: cum aperiret nobis scripturas? Hoc etiaz igne succensus hieremias enuntiat: Et erat ignis flammigerans in ossibus meis. Isto etiã igne ⁊ reliqui succẽsi sunt: qui triumphali charitate floruerunt. Quapropter ignis iste sermo chri est: sicut ipse in euãgelio dic: Ignẽ veni mittẽ in terrã: ⁊ qd volo nisi vt ardeat? Addidit:

Al. non hẽt. DEF

Act. 5.

Pso. 68.
3. Regl. 19.
Numeri. 25.

Luc. 24.

Hiere. 20.

Luc. 12.

Uehementer: vt nõ ad mortẽ exaggeratũ crederes: sed salutẽ. Sequit̃ quoq;: Et ꝓuus tuus dilexit illõ. Utiq; diligebat qõ vitã cõferre nouerat ⁊ honorez: qõ sciebat ad remediũ humani generis attributum.

Alt. adolescẽtulus

¶ Adolescẽtior sum ego ⁊ contẽptus: iustificationes tuas nõ sui z oblitus. ¶ Multis sanctis hic versus videt̃ posse cõgruere. Nam hũc bñ accipim⁹ ex ꝑsona Joseph: qui a maiorib⁹ fratribus ꝓtẽptus: tanq̃ vile mancipiũ mangonib⁹ venundatus esse dinoscit̃: qui tñ iustificationes dñi in se factas nõ est oblitus: qñ se pia in oĩbus voluntate tractauit. Ille enim cognoscitur liberatoris sui meminisse: qui eius ꝑceptis ꝑbat̃ obedientiã cõmodare. Hoc etiam dauid ex ꝑsona sua põt dicere: qui ad regni culmĩa iter fratres suos pro ĩbecilla etate nõ ꝓsbat̃ posse sufficẽ. Sz tñ iste iustificationes dñi tanta deuotione in memoria tenuit: vt ipse dñs diceret: Inueni dauid filiũ iesse: qui facit omnes volũtates meas ꝓm cor meũ. Ad postremũ: qõ firmamẽtũ esse totius ꝓstat ecclesie: põt hoc dicere ꝑpls adoptiuus: ꝑpls gratie: ꝑplus nouus: qui etate sequit̃: sed fidei dignitate precedit. Uñ bene suscipit̃ loquẽs per totũ psalmũ cohors beata sanctorum: que cunctos fideles: cunctos beatissimos ꝑbat̃ amplecti. ¶ Iustitia tua iustitia in eternum: ⁊ lex tua

DOG

veritas. ¶ Dic versus ⁊ iustitiam dñi ⁊ legem adhibita ꝓprietate discernit. Dominũ quippe iustitia quã tacunq; fit: est sine dubio temporalis: vt est iustitia philosophor: qui se videnẽ morũ probitate tractare que sine dei cultura veraciter vanagloria nuncupatur. Nam iustitia dñi in eternũ manet: qr quisqs eã custodierit eterna felicitate gaudebit. Uidebat etiã ⁊ iustitia iudeor: qui litterã potius contuentes: futura in ea putauerunt nõ esse mysteria. Iustitia ẽo domini quã intellexit populus christianus: in eternum ꝓuat: qñ ipsa semp eterna est. Ita ⁊ de lege arbitror sentiendũ: qñ quicunq; eaz intelligere meruerunt: celesti veritate cõpleti sunt. Ueritas enim legis est

Joan. 14.

dñs christus: qui de se ait: Ego sum via veritas ⁊ vita. Quapropter merito definitiue dictuz est: lex tua

Alt. angustia
Alt. nõ habet

veritas: qõ est dñs christus. ¶ Tribulatio ⁊ ꝑangustie inuenerunt me: mandata ꝑtautẽ tua: meditatio mea est. ¶ Tribulatio ⁊ angustie sanctis viris munera sũt magna: qr nozũt se pondere taliuz cõpressi exudare peccata: ⁊ ad illa gaudia tendere que nõ habent finẽ

Ro. 8.

sicut apls ait: Quis nos separabit a charitate christi? Tribulatio: an angustia: an persecutio: an fames: ⁊c. Hec enim beatis viris velut qõdã antidotuz est: qõdum aspere bibit̃: munimenta salutis operat̃. Sequitur: Inuenerunt me: quasi expugnantẽ: quasi fixum quasi ad earum certamina ꝑparatũ. Subiũgit quoq; illud adiutorium: vnde se in diuersis passionibus suis nouerit esse curatum: Mandata aũt tua: meditatio mea est. Quibus enim tribulationibus: quibus angustys opprimi poterat: qui tali meditatione gaudebat? Nam lz afligeret̃ corpus inualidũ: cruciaretur caro passibilis: in requiem noscebat̃ esse transpositus: cuius in scripturis diuinis erat animus occupatus. ¶ Equitas testimonia tua in eternũ: intellectum da mihi ⁊ viuam. ¶ Iterum per definitionis modũ: virtutem testimoniorũ designat. Nam si interroges quid sunt testimonia domini: respondet̃: equitas in eternũ. Pulchre aũt cõtra tribulationẽ ⁊ angustias: que tẽporalia esse noscunt̃: posita est: equitas in eternum: vt tali spe vnusquisq; cõtemneret: que temporalia esse sentiret. Sic enim ⁊ in superiore littera de finiuit: Mirabilia testimonia tua domine. Addidit: Intellectum da mihi ⁊ viuifica me. Qui se superius adolescentem dixerat esse cõtẽptum: nũc maturior seniorib⁹ inter aduersa petit intellectum: vt agnoscat mundi istius pericula prouentis transitorys estimanda. Sic enim viuificari poterat: si iudicaret talia nõ curanda: vt martyry morte viueret: ⁊ ꝑpetua exultatiõe gauderet. O mors illa vitalis: O sanguis

DOG

purpuris oĩbus preciosior: qui tribulationes ⁊ angustias mereris finire: ⁊ insuper expectas celorum regna suscipere.

COPH.

Clamaui in toto corde meo exaudi me domine: iustificationes tuas requirã. Clamaui ad te ⁊ saluũ me fac: vt custodiaz mandata tua. Preueni in maturitate ⁊ clamaui: qr in verba tua supsperaui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua. Uocem meã audi ꝓm misericordiã tuaz dñe: ⁊ ꝓm iudiciũ tuũ viuifica me. Appropinquauerunt ꝑsequẽtes me iniqtati: a lege aũt tua longe facti sũt. Prope es tu dñe: ⁊ oẽs vie tue veritas. Initio cognoui de testimonijs tuis: qr in eternũ fundasti ea.

Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iustificationes tuas requiram. ¶ Nonãdecimam litterã ingredit̃ reuerendissimus chorus: in qua iustificationes dñi se pollicet̃ exquirere: ⁊ in verbo eius anticipata ꝓfessione gaudere: adyciens se cognouisse testimonia dñi in eternũ esse fundata. Nunc redeam⁹ ad versum. Fideliuz itaq; clamor deuote mẽtis affectus est: qui nõ tñ sermone ꝑmitur: sed magna cordis intentione ꝑfert̃. Clamabat enim populus mur

DEF

DOG

murans iudeor: ⁊ nõ exaudiebatur a dño. Tacebat Moyses: ⁊ dñs dicebat ei: qd clamas ad me? Scilz qñ illas cogitationes exaudit altissimus: que pia intentione voluunt̃. Additum est: In toto corde meo: ne putares aliud cogitandus qñ clamat̃ ad dñm. In sola enim religiosa cogitatione totus debet spiritus occupari: ne mens diuisa effectum nequeat impetrare: quẽ postulat. Et intende qui toto corde: qui totis viribus expectabat: nõ diuitias seculi: nõ cõiugia nobilium feminarũ: nõ transitorias dignitates: sed iustificationes dñi: quas mens sancta super aurũ ⁊ topacion: semper desiderat: semp exquirit. Nam qõ dixit: Requiram: vtiq; quas facere debuisset: nõ quas tñ lectione cognouisset. Iustificationes enim veraciter nõ requirit: nisi ille qui eas deuota mente compleuerit. ¶ Clamaui ad te saluum me fac: ⁊ custodiaz mandata tua. ¶ Clamorẽ illum exponit: quẽ superius dixit. Hoc est enim: Clamaui in toto corde meo: qõ clamaui ad te. Ad illũ enim nõ clamat: nisi qui petitionẽ suam dirigit toto cordis affectu. Sed cũ dicit: Saluum me fac: in aĩa vult intelligi: nõ in corpore: vñ reuera domini poterat mandata custodire. Neqz enim salutem carnis petere poterat qui libenter corporeis passionibus subiacebat. ¶ Preueni in maturitate ⁊ clamaui: ⁊ in verbo tuo sperauí. ¶ Preuenit in maturitate: quisqs in annis puerilibus modestiam

Exo. 14.

Alt. qz in verba tua supsperaui

senectutis anticipat: ⁊ ante facit grauissimã mẽtẽ: q̃ possit annor numerositate canescere. Qualis enim senibus laus est: si deficientes in longo fluxu lassati potius cõquiescant? Contra: que gloria est iuuenibus: si in ipso etatis feruore morum regimine temperenẽt? Sicut hieremias dicit: Bonũ est viro qui graue portauit iugum a iuuentute sua: sedebit singulariter ⁊ silebit: qr sustinuit iugum graue. Sequit̃: Et in verbo

Treñ. 3.

tuo sperauí. Hoc est vtiq; qõ maturitate puenerat: ⁊ clamauit ad dñm: qr in vbo ipsius: id est: in aduentu dñi saluatoris fixa mẽte sperare nõ destitit. Sancti enim viri q̃uis desiderio magno flãmet̃: expectationi sue ardorẽ semper adyciũt: dum tanto plus ventura felicitas expetit̃: quanto amplius eor expectatio ꝑtelat̃. ¶ Preuenerũt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua. ¶ In superiori versu pueniſse se dicit in maturitate: significãs tempus iuuenilis etatis: nunc aũt de hora diei cõmemorat: Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: significans vtiq; oculos cordis sui an credidisse vẽturo dño saluatori: q̃ ei⁹ irradiaret aduentus. Diluculo enim significat initiũ lucis: id est: diei: monstratus aduẽtus: qñ post tenebras peccatorũ: qbus hic mundus tenebat̃ obnoxius: dñi presentia vitalis emicuit: siue resurrectionẽ dñi: que

Luc 24.

diluculo facta est. Ait enim euangeliũ: Et cum esset valde diluculo venit maria ad monumentũ ⁊c. Sequitur: Ut meditarer eloquia tua. Causa reddit̃: cur ante diluculũ mens deuota surrexerit: nõ vt agrum coleret: nõ vt salutationes potentiũ pueniret: sed vt dñi meditaret̃ eloquia: que nunq̃ possunt pia vota refugere: dum suauitas eor semp videt̃ accrescere: sicut in tertiadecima littera dictũ est. Ore dulcia fau

Alt. audi

cibus meis loquia tua. ¶ Uocẽ meã ꝑexandi domine ꝓm misericordiã tuã: ⁊ ꝓm iudicium tuum viuifica me. ¶ Respiciamus q̃ mirabili modestia veri famuli dñi dñm deprecent̃: ⁊ intelligamus nihil esse presumendũ: si aliqd nobis per dei grãm prosperitatis arriserit. Ille enim qui vincens etates puerilibus annis clamauit ad dñm: qui diluculo surrexit: semp ad laudes misericordiam petit: ⁊ vt viuificetur exorat: qr nullis est operibus nisi in sola dñi pietate ꝑsumẽdum. Cum dicit enim: Uocẽ meã exaudi dñe ꝓm misericordiã tuã: nõ habet qõ cõtra peccata sua cõfidẽter obyciat: sed illam tñ misericordiaz petit: que ex miseris beatos facit: ex captiuis liberos: ex mortuis viuos: ex temporalib⁹ sempiternos. Sequit̃: Scõm iudiciũ tuuz viuifica me: scilz illo quo supplicantib⁹ parcis: quo se damnantes: clemẽter absoluis. Et cum addidit: Uiuifica me: ꝓfitet̃ se mortuũ esse lege peccati. Uiuificari enim nõ põt: nisi qui in se ꝑpriã non

Alt. appropinquauerunt
Alt. iniqrati

habet vitã. ¶ ꝑapropriauerunt persequẽtes me ꝑinjuste: a lege aũt tua longe facti sunt. ¶ Nouerat ꝑbeticus spiritus beatorũ: que pericula grauiter imminerent: ⁊ misericordiam ante petyt: vt in eis nulla possint atrocitate superari. Appropinquant enim persequentes: qñ post oĩa vsq; ad carnis lacerationẽ videtur accedere: sicut in .xi⁰. psalmo de passione dñi dictũ est. Ne discedas a me: qñ tribulatio proxima est.

Pso. 21.

Et in euãgelio: Surgite eamus: appropinquauit enĩ

Matth. 26.

qui me tradet. Pulchre aũt addidit ꝑpter discretionẽ: Iniuste: qr possunt ꝑti: qui rei sunt: in qbus latrocinia cõmissa puniunt̃: sicut in euangelio dicit: Beati qui persecutionẽ patiuntur: sed addidit: ꝑpter iustitiã. Bene aũt hic dictum est: Iniuste: qñ patiebant̃ mala pro bonis: vt qbus salutem predicabant: morti eos putarent esse subdendos. Sequitur: A lege aũt tua longe facti sunt: ita scilicet persecutores quãto ad sanctorũ penas appropinquabant: tanto a lege dñi recedebant. Necesse est enim vt deserant iustitiã: qui ad prauas semitas malitiãq; festinant: qr dño proximare nõ possunt: nisi qui eius regulis obsecũdãt. Que figura dicit̃ Synchrisis: quoties

Mat. 5.

SCHE

meliorẽ causam nostrã: q̃ aduersarior esse monstramus. Dicit enim se persecutionẽ iniuste ꝑtulisse: aduersarios aũt a lege dñi factos esse lõginquos. ¶ Prope es tu dñe: ⁊ oĩa mandata tua veritas. ¶ Contra illam ꝓximitatẽ violẽtissime ꝑsecutionis: vicinitatez dñi sibi dicit esse remediũ: vñ salutis auxiliuz nouerat esse venturũ. Dicit enim: Prope es dñe: qr vbiq; plenus: vbiq; totus es: non sparys inclusus: sed ipse spatia cuncta replens atq; complectens. Nam cum prophetia vellet ostendere: vbiq; eius esse presentiã: alibi dicit: Si ascendero in celum tu illic es: si descẽdero in infernum ades: si sumpsero pennas meas ante lucẽ ⁊ habitauero in postremo maris: etenim illuc manus tua deducet me. Sed cuz dicit illi: Prope es dñe: confitetur nõ eum ignorare: si peruerse gerim⁹: nec declinare cũ fugimus. Una est ergo salus ad ipz festinare: quem non possis effugere. Addidit quoq;: Et oĩa mandata tua veritas. Hoc ille põt dicere: qui veritati: id est: dño christo credidit: ⁊ mandata eius salutari perfectiõe suscepit. Judeus aũt talia nõ põt

Alt. non hẽt.

loqui: qui noluit credere veritati. ¶ Ab initio cognoui de testimonys tuis: qr in eternũ fundasti ea. ¶ Ab initio: significat a rudimentis seculi: qñ a iusto Abel nomen cepit esse sanctor: qui inocens a nefario fratre in exempluz dñi saluatoris occisus est. Cognouit

Gen. 4.

quoq; ab initio: quando melchisedech sacerdotis oblata munera: in dominici corporis prefiguratione suscepta sunt. Cognouit etiã ab initio: quando abraam filium suũ in mysteriũ dñi saluatoris obtulit immolandũ: ⁊ bis similia: que sacrarũ litterarũ lectionib⁹ ꝓtinent̃. Hec sine dubio in eternũ fundata sunt: qñ veritatis ipsi⁹ testimonio cõprobant̃. Et bene dixit: fundata sunt: quippe que ad fundamentum christi dñi ꝑtinebãt. Ipse enim fundamentum singulare ac solidũ est: sicut dicit apls: Fundamentũ enim aliud

Ibidem. 14.
Ibidem. 22.
i. Cor. 3.

nemo põt ponere ꝓter id qõ positũ est: qõ est chrs iesus. Uñ euidẽter apparet: qõ sepe dictũ est: fideles mente cõspexisse dñm chrm: eiusq; sanctũ aduẽtuz in ꝑfigurationib⁹ testamẽti veteris agnouisse. RES.

Ide humilitatem meam ⁊ eripe me: qr legem tuam non sum oblitus. Judica iudiciũ meum ⁊ redime me: ꝓpter eloquiũ tuum viuifica me. Longe a peccatoribus salus: qr iustificationes tuas nõ exquisierunt. Misericordie tue multe domine: ꝓm iudiciũ tuũ viuifica me. Multi qui persequunt̃ me ⁊ tribulant me: a testimonijs tuis non declinaui. Uidi preuaricantes ⁊ tabescebam: qr eloquia tua nõ custodierunt. Uide quoniam mandata tua dilexi dñe: in misericordia tua viuifica me. Principium verborum tuorum veritas: in eternum omnia iudicia iustitie tue.

Vide humilitatem meam & eripe me: quia legem tuam non sum oblitus. ¶ Ecce iam vicesima litterā ppl̃s vitiorū victor ingreditur: in qua se petit vivificari: qm̃ mandata dñi summo studio requisiuit. Longe aūt a peccatoribus salutem esse cōmemorat: quia si milia nō fecerūt. Principiū quoq; verborū dñi: veritatē esse testatur. Sed vt ad littere huius p̄ncipia redeamus dicit: Uide humilitatē meā. Qō hic videtur ad martyres pertinere: quorū corpus ita ingentibus tormentis affligit: vt nō in ipsis natura hominis: sed velut pecudū vilitas estimet. De hac humilitate sequens psalmus dicturus est: Quia multū repleti sumus contētione: & multum repleta est aīa nostra opprobriū abundantiū & despectio superbis. Audi & apostolū humilitantē se: Ego aūt sum minimus omnium apl̃orū. Sed vt hanc humilitatē purpureo quodam pallio vestiamus: dñs quoq; dicit: Ego aūt sum vermis & nō homo: opprobriū hominū & abiectio plebis. De ista humilitate: diaboli victa superbia est: vt ex cōtraria parte caderet: ne qd se p̄ficuū p̄sumpsisse gauderet. Sequit: Et eripe me. Uā scilicet nisi de penarū vigentiū necessitate: de periculo mortis: & quisqd possunt in illa concertatione beati martyres sustinere. Non enim poterat sanctus populus petere liberari se ab ociosa humilitate: cuius erat inclinis & devota p̄fessio. Legē vō hic illā sniam dicit: que ait: Omnis qui se exaltat humiliabit: & qui se humiliat exaltabit. Quapropter merito se hanc nō dicebat oblitum qui in ea vsq; ad vite perseuerauit extremum. ¶ Iudica iudiciū meū & redime me: ppter eloquium tuū vivifica me. ¶ Dic versus sollicita pietate querēdus est: ne qō absit cohors sanctorū per arrogantiā iudicari quesisse videat: de quibus scriptū est: Iustus in p̄ncipio sermonis accusator est sui: sed iudiciū suum illud dicit: quo verbo credidit: quo incarnationem dñi pura mente suscepit. Securū vtriq; iudicium: de quo nullus possit dñi formidare iudiciū. Nam in his que per dei gratiā bene credēdo iudicāt sancti: securi semper efficiuntur: & merito in eis examinationē diuinā petunt: quia se in ipsis glorificandos esse cognoscunt. Et respice: cū pulcherrime facta denominatio est. Qō argumentū dicit a cōiugatis: qm̃ nomen de noīe cōcordi assonatione format. Sequit: Redime me. Quem redimere poterat: nisi credentes: aut pro quo maxime sanguinē redemptionis effunderet si fidelis famulus nō fuisset? Addidit: Propter eloquiū tuum vivifica me. Illo scilicet vbi p̄mittit: Qui credit in me nō morietur: sed habebit vitam eternā. ¶ Longe a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas nō exquisierunt. ¶ In p̄mo versu littere huius dixerat eripiendū se a persecutoribus esse: quia legem dñi nō fuisset oblitus: nūc aptissima p̄trarietate a superbis persecutoribus salutē dicit esse longinquā: qm̃ iustificationes dñi minime quesierūt: vt & devotos spe bone cōuersationis animaret: & perfidos p̄posita damnatione terreret. Qō specialiter intelligendum estimo de iudeis: qui salutem: id est: dominū saluatorē non ei credendo a se longius effecerunt. Nam vt credere potuissent: iustificationes testamenti veteris minime perquirere voluerunt: in quibus vt sepe dictū est: prefiguratus est dñi saluatoris aduentus. Merito ergo a salute longe facti sunt: qui respuerunt salutis auctorem. Nā dū illis a Pilato Christus dñs offerret: illi latronem barraban quales ipsi fuerunt dimitti sibi obduratis mentibus elegerūt. ¶ Miserationes tue multe dñe: secūm iudiciū tuū vivifica me. ¶ Miserationes sunt dñi: per quas afflictis & saucys diuersis modis subuenire dignat: sicut Joseph qui carcereis nexibus tenebat inclusus: sicut Jonam quē cetus absorbuit: sicut Susannā: quā falso crimine laborantē per sniam Danielis absoluit: latronē quoq; momentanea cōfessione saluauit: & cetera miserationum genera que nullius pōt explicare notitia. Sequitur: Secōm iudiciū tuum vivifica me. Ubiq; quale iudiciū petatur: cautissime debemus aduertere: quia nō est humane cōfidentie illud poscere: de quo dictum est: Ne intres in iudicio cum seruo tuo. Iudiciū est vtriq; qō petere debemus: quādo nos humili satisfactione prosternimus: qm̃ peccata nostra remotis excusationibus cōfitemur. Tunc enim iudiciū est domini: talibus misereri. Qō bn̄ ille petit: qui se humiliatum atq; supplicē vivificari ut iudiciū dñi postulabit. Ille enim qm̃ iudicat misereat: qm̃ misereat & iudicat: quia neq; sine iudicio misereat: neq; sine misericordia iudicat: cui psalmigraphus dicit: Iudicium & misericordiā cantabo tibi dñe. Omnes enim virtutes: illi inesse manifestū est nec ei accedunt aut recedūt in quo substantialiter esse noscunt. ¶ Multi qui persequunt me & tribulant me: a testimonys tuis nō declinaui. ¶ Exaggeratur nimis seue persecutionis iniuria: qm̃ vnus se passus dicit qō multi detestabiles intulerunt. Inde & numerosa palma venit ecclesie: inde martyrum sanguis toto orbe sacratus est: quia furor seuientiū: nō est in innocentiū persecutione letatus. Electorū numerus creuit: quantum se tyrannorū ira succendit. Uerū inter hec omnia: nullatenus se a testimonys dñi declinasse testatus est. Hzatius enim devotio suscipit: que inter vite pericula custodit. ¶ Uidi nō seruantes pactū & tabescebam: quia eloquia tua nō custodierunt. ¶ Pactū: est inter dissidētes affectu gratie definita p̄ditio: a pace dictū: quasi pacis actū. Unde merito vtriusq; legis cōstitutū pactū vocat: qō genus humanū a diuina gratia segregatū in pacē dñi cōcordiamq; reuocauit. Quapropter pactū dñi est: vt quicūq; persecutiones superauit: gloriosa debeat electione coronari. Hoc illi minime seruauerūt qui fragili remissione cōuersi: in persecutorū suorū gaudia corruerunt. Quod cohors sancta respiciens affligebat: spe fidei socios perdidisse: & vt nimietatē doloris ostenderet: Tabescebam dixit: qō solet longa egritudine fatigatis corporib̄ euenire. Sed vñ tabescebat ostendit: quia preuaricator nequaq̄ dñi eloquia custodiuit. Eloquia aūt sunt domini: Qui perseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit. Siue illud pactū dicit veteris testamenti: quando populus hebreus audiens verba dñi dixit: Omnia que locutus est dñs & audiemus & faciemus. Sed vbi deos alienos adorauit: fedissimaq; se demonū cultura maculauit: pactū illud prime p̄missionis detestabili oblitione dereliquit. Qō necesse fuit sanctis viris vsq; ad tabem dolere corpoream: qui ciues suos ac parentes eloquia dñi neglexisse cernebant: traditosq; in reprobū sensum: pyssimo dolore luxerūt. ¶ Uidet quia mandata tua dilexi dñe: in tua misericordia vivifica me. ¶ Intēde quēadmodū vtrasq; causas ornauerit similitudo verborū. Superiore versu dixit: Uidi nō seruantes pactū & tabescebam: nūc dicit: Uide qr mandata tua dilexi: vt ideo mereatur a domino conspici: qr ille inimicos eius zelo pietatis itendit. Sed

Alt. miserie die

Pſ. 142.

Alt. preuaricantes. DEFETY

Alt. qm̃

postq̄ persecutor seuitias: illataq; supplicia memorauit: venit ad charitatē que cuncta cōmendat. Nam si non diligens mādata dñi talia pateret: nō erat felix corona: sed vitiosa iactantia: sicut dicit Apl̃s: Si tradidero corpus meū: vt ardeat: charitatē aūt non habeam: nihil mihi p̄dest. Nam legi dominice quodāmodo videt ingratus: si quis tormenta martyrū cum murmuratione p̄tulerit: sed debet hoc ipm diligere: per quod se credit ad eterna gaudia peuenire. Dñs enim aior qualitates gratius respicit q̄ crucia tum carnalis passionis intēdit: sicut & elemosynas illas habet gratas: que sub animi hylaritate p̄stantur. Merito ergo vivificāduz se petebat a dño: qui vitā seculi pro vera religione p̄tempserat. ¶ Principium verborū tuorū veritas: in eternum omnia iudicia iustitie tue. ¶ Principium verborū tuorū: significare mihi videt: initium scripturarū diuinarū. Et qd est aliud: nisi incboatio Genesis: que dicit: In p̄ncipio fecit deus celum & terram. Ubi tñ omnia inclusa ac significata noscunt. Nā que sunt celestia: celo p̄tinent: terrena vero creata per terre significationē debemus accipe. Sic illud p̄ncipium verborū: totius veritatis p̄bat esse p̄fectio. Ueritas enim a p̄ncipio vera logitur: & verba sua vsq; ad finē veritatis adducit. De his enim scriptum est. Celū & terra transibūt: verba aūt mea non p̄teribunt. Quicqd enim ex illo veritatis fonte descēderit: incōmutabili virtute p̄sistit. Nam sicut dictū est: Initium sapiētie timor dñi: ita & hic locutionis ordo format̄ est: Principium verborū tuorū veritas. Et qm̃ retigerat qō in p̄ncipio gestū est: legitur & illud qō post mundi istius finē p̄stat esse faciēdum: quādo iudicia dñi in eterno seculo p̄manebūt. Dicit enim iustis: Uenite bn̄dicti p̄tris mei: p̄cipite regnum qō vobis paratum est ab initio mūdi. Impys aūt dicturus est: Ite in ignē eternū: qui parat̄ est diabolo & angelis eius. Que iudicia iustitie ipsius erunt sine dubitatione p̄petua: quādo sniam eius nec tp̄s aliqō mutabit: nec res vlla subuertet. Sic in vno versu: & initia nostre fidei: & adhuc vētura conclusit. SIN.

1. Corint. 13.

Beti. j.

Matth. 24

Eccle. j.

Matth. 25.

Ibidem.

Principes p̄secuti sunt me gratis: & a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego super eloqa tua: sicut qui inuenit spolia multa. Iniqtatem odio habui & abominat̄ sum: legē autē tuam dilexi. Septies in die laudes dixi tibi: super iudicia iustitie tue. Pax multa diligētibus legē tuam: & non est illis scandalū. Expectabam salutare tuū dñe: & mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehemēter. Seruaui mandata tua & testimonia tua: quia omnes vie mee in conspectu tuo.

Principes p̄secuti sunt me gratis: & a verbis tuis formidauit cor meum. ¶ Uicesimāprimam litterā sanctorū cetus ingreditur: in qua p̄secutiones seuientiū charitate dñi sibi dicit esse gratissimas. Septies se quoq; i die laudes dño dixisse cōmemorat: cui etiam vias suas notas esse p̄fitet. Principes hic quoq; p̄secutores debemus accipe: qui cruētas christianorū insecutiones regnātium auctoritate fecerūt: sicut p̄dictum est. Tradent vos in synagogis suis & flagellabūt vos: & ante reges & p̄sides stabitis ppter me in testimonium illis & gētibus. Sic enim diabolum p̄ncipē dicimus qui sibi p̄matum in sceleribus vēdicauit. Hzatis: qr nullus vexat religio christiana: sed magis p̄cepto dominico pro oibus orat: qui eā nituntur incōpetēter affligere. Scriptū est enim: Orate pro inimicis vestris: benefacite his qui oderūt vos. Hzatis reuera insecutionē patiebant̄ a p̄ncipib̄: quādo nec p̄temnit: nec ei subtrahit tributa precepta sūt. Dicit enim: Oibus potestatibus sublimioribus subditi estote: nō est enim potestas nisi a deo. Et in euāgelio de tributo interrogatus dñs: dixit: Reddite Cesari que Cesaris sunt: & Deo que Dei sunt. Tributum quoq; de ore piscis pro se & Petro ipse p̄soluit: vt cūctis indubitāter appareat: gratis in illos impudētissimam p̄secutionē factā: qui se p̄uersatione innoxia tractare maluerūt. Sed nō timēdo talia: dñi se subiunxit formidasse mādata. Nam cū illi tēporale minarent̄ exitium: iste in eternū paueſcebat interitus: ne absolutus humana sentētia: incurreret eterna iudicia. Illa enim verba formidabat que dñs in euangelio dixit: Nolite timere eos qui corpus occidūt: animam aūt non possunt occidē: sed potius eum timete qui habet potestatē & corpus & aīam pdere in gehenna. ¶ Letabor ego sup eloqa tua: sicut qui inuenit spolia multa. ¶ Cōparatio est facta bellantiū qui & hostē se vicisse gaudent: & exuuias multas inuenisse gratulātur. Sed p̄siderem̄: ille aius pius qua ratione iuris humili sorte videat in manib̄. Martyres enim quāuis humili sorte morerent̄: inueniebāt spolia multa: quādo & p̄mia diuina recipiebāt: & ipsos quoq; p̄secutores suos p̄uersos dñi miseratione gaudebant: vt ipsi magis fierent spoliū: qui vitas ademerant innocētius. Et ideo letari se dicit in eloquys dñi: id est in admonitionib̄ sacris: sicut victor qui occisor p̄dam rapere nimia cupiditate festinat. Ista enim similitudo ad letitiam triumphātium trahit: non auiditate effusi sanguinis cōparat̄. Positū est enim hoc frequēter in litteris sacris: ad significationes aliquas expri mēdas. Spoliauit qppe egyptios populus hebreorū: cum de lōga seruitute dño p̄stante liberat̄ est. Spolia tulit Dauid: suphiam Holie malitiāq; p̄sternēs. Triūphauit ipse dñs de diabolo: quādo alligata fortitudine ipsius: vasa mortis eripuit: que trāstulit ad salutē. Ipse denique populus christianus letat̄ tanq̄ qui inuenit spolia multa sup eloquia dñi: que iudeis non credētibus ad cōpēdium ppie salutis eripuit. ¶ Iniqtatem odio habui & abominatus sum: legē autem tuā dilexi. ¶ Mēte condēdum est: qō amorem bonorū: malarū rex odio cōprobauit: qm̃ aīus noster si iniqtatē recipe voluerit: nequaq̄ se legi dñice sub integritate p̄iungit: sicut in euāgelio dicit: Nemo potest duob̄ dñis seruire. Ille autē verus amor est: qui veritatis affectum: sic rigida deliberatione custodit vt oino execret̄: qō ei potest esse p̄trarium. Quapropter nō hoiem iniquum: sed iniqtatē se dicit odisse qō fas est: atq; eas sic abominatū fuisse: vt a se lōge redderet aliena: quatenus legē dñi p̄fecta volūtate diligeret. Quod argumētum ex p̄traria rex diuersitate colligit. Lex aūt dñi est: sicut sepe dictū est: que sub enigmatibus agebatur: vt sex annis puer seruiret hebreus: agnus immolaret̄ anniculus: & his similia: que ad noui testamēti possunt significātiam p̄tinere: que

Alt. matth. 10.

Ibidem. 5.

Roma. 13.

Matth. 22.

Ibidem. 17.

Ibidem. 10.

Matth. 6.

merito se dilexisse cõmemorat:ne qs eas sub neglectu aliquo crederet audienda. ¶ Septies in die laudem dixi tibi:sup iudicia iustitie tue. ¶ Si ad litterã hunc numerꝫ velimus aduertẽ:septẕ illas significat vices:quib⁹ se monachoꝝ pia deuotio ꝓsolaẽ.i.matutinos:tertiam:sextã:nonam:lucernariã:cõpletorios: nocturnos. Hoc ⁊ sci Ambrosij hymnus:in sexte hore decãtatione testaẽ.Si vo spiritualiter intẽdas:cõtinuationẽ magis dictã sapiẽter aduertis:vt est illõ:
Ps.33. Bñdicam dñm in omni tpe:semper laus eius in ore meo.Sic est etiã hebdomas:que in hoc semp numero reuoluta:longissimũ nobis tẽpus extẽdit:dũ hoc numero claudiẽ quicqd in mũdi istius etate versaẽ.
Prouer.24. Nam ⁊ ibi pro finito poniẕ vbi ait:Septies cadit iustus ⁊ resurgit. Non eni iusto definit⁹ est cadẽdi numerus:sed hoc est necessariũ:quotiẽs cunqs cecideritvt resurgat.
Ps.78. Tale est ⁊ illud: Redde vicinis nr̃is septupluz in sinu eoꝝ:hoc est multipliciter. Et apud
Gen.4. Moysen:Dis qui occiderit Cain septupluz puniet: id est multipliciter:⁊ his similia. Uerum vt has laudes ꝓtinuas debeas intelligẽ : subter adiunxit:Sup iudicia iustitie tue:qz parcet videlicet supplicanti : ⁊ sic humilib⁹ pius est:vt non solum culpas dimittat: sed etiam eis eterna ꝑmia largiaẽ. ¶ Pax multa diligentibus legẽ tuã:⁊ non est illis scãdalum. ¶ Cum sit deus imperturbata puritate tranquillus:necesse est vt diligẽtib⁹ legẽ eius:pacis gaudia ꝓcedanẽ. Sed pax multa mẽtis puritas:⁊ fidei copia debet itelligi:que contra vitia decẽter opponimus . Letꝫ tribulationib⁹ ⁊ periculis in hoc mundo subiacet:qui se dñi famulũ esse ꝓfiteẽ. Nam ⁊ apl̃s qui erãt diuersa ꝑsecutione lacerãdi:dicit dñs:
Joan.14. Pacẽ meã do vobis:pacẽ meam relinquo vobis:vt ĩdubitãter appareat famulos dñi tranquilla semp mẽte ꝑfruiquãuis videantur diuersis corporꝫ afflictionib⁹ ingrauari.Segtur: Et non est illis scandalũ.Utiqs:qm̃ qui vere diligit legẽ dñi:non in ea patiẽ scandalũ.i.aliqd sinistrũ:sicut iudei de qb⁹ scriptũ est: Iudeis quidẽ scandalũ:
i. Corint.i. gẽtib⁹ aũt stultitiam.Scãdalũ est eniz:mens offensa aliud sentiẽs q̃ moneẽ:qõ a diligẽtib⁹ deus ꝑbaẽ alienũ.Totũ enim in ipsa debem⁹ diligẽ:quicqd noscẽ ꝓtinẽ.Aliogn non amat legẽ:qui in ea offendit: pro parte vel minima.Sed ozãdum est:vt dñi miserico:dia possit itelligi:qõ non ꝑmittit nr̃a ĩbecillitas intueri.Scandalũ enim illic pati:hoc est:ab electis dñi segregari:sicut oib⁹ cõtingit hereticis:qui se ab vnitate sancte ecclesie vitio prauitatis abscidũt.
¶ Expectabã salutare tuũ dñe:⁊ mãdata tua dilexi. ¶ Uersus iste talẽ ozdine : ⁊ antiqs fidelib⁹ conuenit ⁊ modernis:si vtrũqz aduentũ dñi velimus accipere. Pertinet eni ad antiquos fideles:si ab illis expectatum itelligas icarnationis aduẽtum. Cõuenit autez ad sanctos:qui credẽ ceperũt post euãgelicam iussionẽ:cum adhuc futuri iudicij ꝑstolaẽ aduẽtũ. Quia neqz illi mãdata dñi diligẽ potuerũt:nisi desiderassent plenitudinẽ mãdatoꝝ:nec isti mandata amare possent:nisi aduẽtum dñi Saluatoris timore castissimo sustinerẽt.Salutare quippe dñi est:salus gẽtibus attributa:que per angelũ ꝑdicta est ad Joseph:
quã Symeõ in pace remittẽdus agnouit.¶ Custodiuit aia mea testimonia tua:⁊ dilexit ea vehemẽter. ¶ Custodiuit:ad tolerãtiã martyrũ ꝑtinet:ne amittere videreẽ qõ eius religio ꝓtinebat.Dilexit vo:ad charitatẽ tormẽtis oib⁹ fortioreẽ:que flãmas vincit:gladios supat:⁊ celesti vtute cũcta trãscendit.Sed ipsa dilectio non vtcũqz pagenda est:sed vehemẽter:qõ totius animi nisib⁹ explicaẽ:vt nec tpe se aliquo subducat:nec animi torpore lẽtescat.Sic enim ad illud puenit qõ ait Apl̃s:Bonuz certamẽ certaui:cursum ꝓfũmaui:fidem seruaui:de reliquo reposita est mihi
2. Timoth 4 corona iustitie:quam reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. ¶ Seruaui mãdata tua ⁊ testimonia tua: qz oẽs vie mee in ꝓspectu tuo ꝑdñe. ¶ Supiozib⁹ ver-
All. non hẽt. sibus singillatim posuit mãdata:⁊ testimonia:hic litterã ꝓcludens vtrũqz ꝓiunxit:vt vtraqz simul custodita cognosceres.Dicit ergo seruasse se qdẽ mãdata ⁊ testimonia:sed cur ea potuerit custodire:subter adiunxit.s.qz oẽs vias ipsius dñs est dignat⁹ intendere: vt non suis viriib⁹:sed diuine potẽtie suum posse deputaret. Euissent enim ceca nocte ꝓfuse : nisi eas verum lumẽ dignaretur aspicẽ . Sed hec beatoꝝ oĩno vox est:vt ante solẽ ꝑpetuuz atqz lumẽ eternũ vias suas esse fateanẽ. Negat enim errozẽ prevalere potuisse:qui se respicere luminis profiteẽ auctozẽ. Abscondebat eni post culpã Adã viam suã:abscõdebat Eua:abscõdebat Cain necem fratris:nec quisq̃ eoꝝ poterat dicẽ:Oẽs vie mee in ꝓspectu tuo dñe : qui se nouerant cognitos interire. THAV.

Propiquet deꝑcatio mea in ꝓspectu tuo domine:iuxta eloquium tuũ da mihi intellectũ. Intret postulatio mea in ꝓspectu tuo:ꝓm eloquiuz tuũ eripe me. Eructabũt labia mea hymnũ:cum docueris me iustificationes tuas. Pronuntiabit lingua mea eloquium tuũ:qz oia mãdata tua equitas. Fiat manꝰ tua vt saluet me: qm̃ mandata tua elegi. Concupiui salutare tuum domine: ⁊ lex tua meditatio mea est. Viuet anima mea ⁊ laudabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabunt me. Errani sicut ouis que perĩt:quere seruum tuum:quia mãdata tua non sum oblitus.

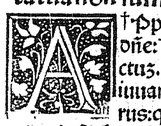

All. Appropinquet de peccatio All. iuxta

† Ppropiet oratio mea in cõspectu tuo dñe:† ꝓm eloquiuz tuũ da mihi intellectuz. ¶ Ad vicesimã secũdam litterã dño iuuante puentũ est:in qua sanctoꝝ chorus:quãtum ad finẽ psalmi vicinus est: tãto se Chzo desiderat primari. Totum eniz ptinet ad aduentũ dñi Saluatoris:quẽ fideliũ deuotio ineffabili desiderio sustinebat:vt ouẽ pditaz reuocare pietatis sue munẽ dignareẽ. Nam cũ petit orionem suã:ꝓspectui dñico ppinquare:multũ lõge peccatoꝝ ꝑsentiam ab eodẽ esse mõstrauit:qm̃ illi nulla fiunt proxima:nisi que purissima fuerint scitate purgata. Segtur:Scõm eloquiuz tuũ da mihi itellectũ. Petit itaqz vt ꝓm eloquiũ dñi sapiat:ne per humanam prudẽtiã vanitate submergat:studiosius se purgãs a vitys:quãto iã fruebaẽ vicinitate vtutis. Non enim intellectũ mũdanũ petit:sed itellectũ ꝓm eloquiuz dei:qui ꝑficit semp ad vitã:cuius est vera cognitio ⁊ eterna sapientia. Est aũt ⁊ itellect⁹ hui⁹ seculi:vt quorũdam labor ifructuosus:inanisqz disputatio. Scrutanẽ eni cursus astroꝝ:vitas boiuz in potestate siderũ collocãtes. Quod fiadmitti liceat:aut doceri : ad creatoris potẽtiam nõ erit recursus:ad quem omnis sensus

sensus cõfugiens noscẽ esse ꝑfectus. ¶ Intret postu-
All. non hẽt. latio mea in ꝓspectu tuo ꝑdñe:ꝓm eloquium tuũ eripe me. ¶ Hzadatim ascẽdit sancta petitio. Nã qui ante diserat:appropiet:nũc dicit:itret. Prius eniz fuerat vt appropinquaret:deinde vt ad ꝓspectũ dñi intrare potuisset:vt nihil applicem⁹ humane vtuti : sed oia per ipsius gratiã cognoscamus impleri.Sed per hãc ꝑsentiã quãta sit vtus pie oionis ostẽdit:qz nos per ipsaz ꝑsentamur:quãdo illa ꝓspectib⁹ dñi offerri
Ps.140. posse cognoscẽ:sicut ⁊ alio loco dictum est:Dirigaẽ oro mea sicut icẽsum in ꝓspectu tuo.Et cũ supius dixerit:Scõm eloquiũ tuũ da mihi itellectũ:hic dicit: Scõm eloquiuz tuũ eripe me:vt ⁊ ibi supna videat que desiderat:⁊ hic a terrene ꝓcupiscẽtie labe purgetur.Eloquiuz sigdẽ dñi prestat vtrũqz : qz nouit nos
Eccle.2. multiplici vtute saluare:sicut scriptuz est:Quis spa-
All. Eructabunt ETY uit in dño:⁊ confusus est:¶ † Eructuabũt labia mea hymnũ:cum docueris me iustificationes tuas. ¶ Ructare a rũpẽdo dictũ est:ꝓ digestio quedã stomachi nr̃i claustra dirũpens in auras ethereas oris strepitu ꝑferaẽ.Sed quanto ille ppheta ꝓ delitys fuerat vtiqz saginat⁹:qui hymnũ dñi iocunda exultatione ructabat:Euapozatio sigdẽ ista:de imis mentib⁹ venit. Nã cuz itus dñs sensum inopẽ saginauit:puenit vt hymnũ ei⁹ salutari crapula ꝑferaẽ.Et notãduz ꝓ frequẽter eloquiũ ppheticum hoc vbo significaẽ:vt est
Ps.44. illud:Eructuauit coz meũ verbũ bonũ. Et illõ:Eru-
Matth. 13. ctuabo abscõdita a ꝓstitutione mũdi. Et alibi:Dies
Ps.18. diei eructuat verbũ.Eructuaẽ ergo hymn⁹:quando
DOG spiritu dñi repleti:nõ ad humani animi sniam ligua famulaẽ:vt in cõmuni locutiõe fieri solet:sed ad supernũ intellectũ diuini sensus sermo disponiẽ.Segtur:Cũ docueris me iustificationes tuas. Ordo verboꝝ talis est:Cum docueris me iustificationes tuas: eructuabũt labia mea hymnũ.Promittit eni gratiã
TOD deuotionis:cũ dñi dona suscepit.Quod argumẽti ge-
All. Pronũtiabit All. eloquiuz tuum nus:iter oratores habeẽ eximiũ. ¶ † Pronũtiauit lingua mea † eloquia tua:qz oia mãdata tua equitas. ¶ Sciens scã cohors de ocioso vbo reddẽdã esse rationẽ:eloga dñi se dicit ꝑnũtiare querẽtib⁹:vnde ⁊ aie salus acgriẽ:⁊ offensionũ ꝑicula nõ habenẽ. Nimis eni culpabile est:vt cũ nobis scripture diuine:tantis plene munerib⁹ offeranẽ:⁊ tanta miracula dñi vbiqz prefulgeãt:nos relicto vitali sermone:ad ieptas mũdi fabulas trãsferamur:⁊ sic de noxys reb⁹ simus solliciti:q̃si per ipsas nobis aliqd boni videaẽ acquiri.
Matth.12. Vinc est qõ scriptura minaẽ dicens:de ocioso verbo nos redditurus eẽ rationẽ . Quapropter mens sãcta dñi ꝑnũtiabat eloga:vñ gloriã magis acgreret:non reat⁹ ignominiã repiret.Segtur:q̃re semp ꝑnũtiari debeãt eloga dñi.s.Quia oia mãdata ipsius egtatis honore ꝑfulgẽt:⁊ illud aptissime ꝓtinua voce ꝑnuntiandũ est:qõ ⁊ loquẽtẽ iuuat:⁊ audiẽtiũ sensus edi-
All. saluet All. qm̃ ficat. ¶ Fiat manus tua vt † salũ me faciat: † qz mãdata tua elegi. ¶ Cũ dicit:Fiat manꝰ tua:designat dñz Saluatorẽ:qui facr⁹ est ex semine Dauid ꝓm carnẽ: per quẽ facta sunt ⁊ regunẽ vniuersa. Manuz enim hic:dexterã debem⁹ accipe:qz diuersis nominib⁹ ipe
Isa.53. dñs significaẽ:sicut Isaias dic:Et bracchiuz dñi cui
Ps.117 reuelatũ est:Et alibi:Dextera dñi fecit vtutẽ:dextera dñi exaltauit me. Quapropter:siue manum : siue bracchiũ:siue dexterã dicas : significaẽ dñs Chzist⁹.
IDI Modus aũt iste locutionis frequẽter inueniẽ in psalmis:quẽ ꝑpriũ scripture diuine non imerito diseri-
Ps.119. mus:vt est illud:Fiãt aures tue itẽdẽtes:in orationẽ seruí tui. Qui modus diciẽ optatiuus. Postulat ergo venire dñm Saluatorẽ:per quẽ cum religs se nouerat eẽ saluãdum. Quod aũt dicit:Elegi mãdata tua: oia se ꝑicula amore dñi postposuisse testaẽ . Nullus enim aliqd eligit bonũ:nisi bis ꝓtraria ꝓtempsisse doceaẽ. ¶ Cõcupiui salutare tuuz dñe:⁊ lex tua meditatio mea est. ¶ Peruenit ad Chzistũ dñm:sanctoꝝ manifestior ⁊ absoluta deꝑcatio. Aperuit adunatio beatoꝝ:qõ prius per enigmata petẽ videbaẽ. Ipluz eniz videẽ ꝓcupierat:quẽ de vtero vginali illis adhuc tẽporib⁹ credebat esse vẽturꝫ. Et vt sibi hãc sciẽtiaz de scripturis diuinis puenisse mõstraret:segtur : Et lex tua meditatio mea est. In ꝑphetis enim ꝓcupiuerat Chzistũ dñm:a quib⁹ nasciturꝫ eum cognouerat esse ꝑphetatũ:⁊ necesse erat amore magno expeti:quem ante tot secula ad salutez humani generis didicerat
¶ idicatuz. ¶ Uiuit aia mea ⁊ laudabit te:⁊ iudicia tua adiuuabũt me. ¶ Ad ipm logtur quẽ desideraũerat intueri:ꝑmittẽs animã suã in eternũ viuẽ quã salutariter nouerat credidisse. Laudabit te:cantico.s.nouo:quẽ homo ille debet salutariter inouar⁹. Judicia vo illa dicit:que se in famulis suis dñs ꝑmisit eẽ facturũ.i.Uenite bñdicti patris mei ꝑcipite regnũ qõ Matth.25. vobis paratũ est ab origine mũdi. Tũc enim ꝑfecte se credit iuuandũ:quãdo erit iustoꝝ numerus ad de-
All. perijt quere ꝑterã collocãdus. ¶ Errani sicut ouis que † pierat:regre seruũ tuũ:qz mãdata tua nõ sum oblitus. ¶ Lz diuersas ꝓsonas psalmus iste ꝓtineat loquentes:modo fidelissimos veteris testamẽti:modo noue regenerationis electos:alios martyria sustinentes:alios in lege dñi assidua meditatione ꝓstãtes:declaratũ est tũ in mẽbris Chzisti ecclesiã catholicã loqui:quãdo talis snia in fine psalmi dicit:que sponse dñi puenire mõstraẽ. Alit eniz homo ille generalis qui in Adã errauerat lege peccati:⁊ ad caulas dñi suis viriib⁹ redire nõ poterat:qm̃ munus illud sapiẽtie pdiderat qõ hẽbat:Errani:q̃si a via tua discessi:⁊ vitioꝝ iuias solitudines cec⁹ itraui:vt facile direptioni pateat : qui pastoris sui custodiã non hẽbat.Et subiũxit illã euãgelicã cõparationẽ:sicut ouis que pierat:ꝑter quaz pastor eius nonagintanouẽ dimisit in mõtib⁹:⁊ eaz querẽs iudaicis est appetit⁹ insidys:quam tũ ille per crucẽ suam multiplicãs non omittit querere:nec desinit ꝓgregare. Una ouis:est cũctoꝝ fidelium sancta ꝓgregatio:qm̃ vnus grex ⁊ vnus est pastor . Et respice q̃ ifirmẽ rei cõparati sunt boies:quãdo Chzi gra deserunẽ:Oui videlicet errãti:que piculis patet:que direptionib⁹ lupoꝝ exposita est:quã nõ fuga eripiat: nec corpis valitudo defendat:sed quicqd libitũ est ĩsidianti ꝑferat:cũ eam vis corpis nulla defendat. Et bene dictũ est:Que pierat:vt agnosceres misericordia dñi fuisse reptã:qui errãtia recolligit:⁊ pdita bonitate sue pietatis acgriẽ.Sed illa natura facta ibecillis ⁊ oib⁹ mõstrata fragilior:incarnatione dñi oia vicit:oia supauit:⁊ oib⁹ reddita est excelsior:que pridem videbaẽ humilior:sicut dicit Apl̃s:Cui aũt an-
Heb.j. geloꝝ dixit aliqn̄:sede a dextris meis:donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ: Segtur: Regre seruũ tuũ.Chzisto dz regre:qm̃ te nõ põt ibecillitas humana pergrẽ. Additũ est:qõ sepe qdẽ dictum est: sed merito cuncta ꝓcludit : qm̃ iustus iste regriẽ qui mãdata eius non ꝑbaẽ oblitus. Conclusio.

Amplectendus suauiter oĩno psalm⁹ : qui tali cõfessione finitus est. plixitate magnus:admiratione pfũditatis oceanꝰ:

excellētium rex amenitate paradisus:quē virtutuz florib⁹ornatū:per alphabetū hebreox sanctox oīuz īmarcessibilis corona cantauit. Et vt similitudines aliquas de rebus naturalib⁹ exgramus: sicut grues litteris grecis volat⁹ suos depingūt:z tāta huius rei vis est:vt quāuis aues apices nesciant:tñ eos naturali īstitutione cōponant. Vidimus igiť eius ſnias q̄ſi stellas clarissimas in celo altissimo collocatas:vidimus amplissimū mare illis piscib⁹plenuz:quos apostolox retia dño p̄cipiente traxerūt. Intēdam⁹etiaz q̄ ordo ipse psalmox nō minima nobis futuri seculi sacramēta declarat. Cōueniebat eniz vt ecclesiam de toto orbe collectā:z in dñi laudib⁹ cōmoratā:graduum cātica sequerenť:quāten⁹ illa similitudo indicareť que est in seculi fine faciēda. Nam postq̄ oīuz beatox numerus dño fuerit pstante collect⁹:necesse est vt ad illam Dierusalē supnam beat⁹ ppls eleuat⁹ ascendat. Et ideo meminisse debem⁹ eox alphabetodum qui cōpletis litteris annotanť: tertium eē hūc psalmū:id est cētesimūdecimū:cētesimūundecimū:z psentez:qui trino honore signati:pfecte fidei trinitatē nobis indicare noscunť. Et merito ad futuram Dierusalē calculus iste deputať:qui totus integritatis robore cōmunť. Quatuor vo alphabetodes.i. vicesimusquart⁹:tricesimustertius:tricesimussextus:z cētesimusquadragesimusquart⁹:qui formati sūt litteris īminutis:p̄m quatuor cardines mūdi nō incongrue ecclesiā catholicā que adhuc in isto mūdo geritur indicare noscunť:quādo adhuc impfecta est:donec pdestinatox numerū acgrat. Sic magnax rerū mysteria psalmox istox noscit idicare collectio. Est etiā hic psalmus z istitutor fideliū quint⁹:sicut in anterior⁹ psalmis iam dictū est: vbi quicqd ad ecclesiasticam disciplinam ptinet:coborz beata cantauit. Qui merito tali numero noscit collocatus. Nam z arca ipsa Noe que specialiter typū gestauit ecclesie: centū annis legit fabricata. Iota vo z eta:sicut apud grecos scribit:octauidecimi calculi obtinet quantitatē. Sic iste numerus z corone p̄mium:z sancti nominis decus in se ptinere monstratur.

Explicit expositio in psalmum.iiii^{m}.

¶ Canticum graduum. CXIX.

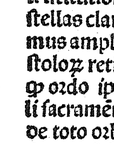

Ad dñm cum tribularer clamaui: z exauditum me. Dñe libera animā meā a labijs iniquis: z a lingua dolosa. Quid deť tibi aut quid apponať tibi:ad linguam dolosam? Sagitte potētis acute:cuz carbonib⁹ desolatorijs. Heu mihi q̄ incolat⁹ meus plongatus est:habitaui cū habitantibus cedar:multum incola fuit aīa mea. Cū his qui oderūt pacē eram pacificus:cum loquebar illis impugnabant me gratis.

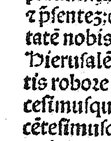

Noui quidē tituli z mirabiles inchoanť: sed in psalmi supiorīs explanatione repti sunt:vt beatitudinē fideliū populox: quā ille vnita meritox varietate cantauit:isti in sacramētum noui z veteris testamēti ordinatis:qndecim gradib⁹ explicarent. Septēnarius enī numer⁹ (sicut sepe dictū est) significat hebdomadā ppter sabbatū veteris testamēti:Octonarius dominicū diē in quo dñm resurrexisse manifestū est:qō ad nouum ptinet testamētuz. Qui simul iuncti:quintū decimū numeruz cōplere noscunť:inchoata seculi renūtiatione:qm̄ mūdanas ꝓuersationes tanq̄ maloz suox grauamē exhorruit. Dinc qbusdā meritox gradib⁹ ascēdens ad pfectā atqz eternam dñi puenit charitatē:que in sūmo virtutū fastigio noscit collocata:qō suo loco euidentius explicamus. Illud tñ estimo cōmonēduz: qō diuina gratia ꝓcedēte varia significatione meritox z in istis psalmis qndecim gradus ponunť:sicut in illo tēplo Dierosolymitano:qō a Salomone notum est fuisse pfectū:vt psens ordo psalmox:z in illa ꝓstructione p̄figuratus videať esse p̄dict⁹. Terrena sīqdē illa fabrica:celestis tēpli similitudinē gestare videbať. Quapropter cū gradus audim⁹ in psalmis:nō terrenū aut corpeis gressib⁹ subeūduz nobis aliqd suspicemur: sed mētis accipiam⁹ ascēsum. Ideo eniz p̄missuz est: Canticū:vt hoc potius ad aīe puectuz applicare debeamus. Sed gradus iste humilitatis est ascēsus:cōfessio peccatox:sicut in octogesimotertio psalmo dicum est: Ascēsus in corde eius disposuit in conualle lachrymax. Sic eniz istos gradus ascēdere merebimur:si pro delictis nrīs pstrati dño iugiter supplicemus. Sciendū est aūt q̄ gradus isti ascēsuz trñ:nō etiā putenť hēre descēsum. Nam qō nos cantica graduū vocam⁹:apō grecos ωΔΗΓΟΝ ΑΝΑΒΑΘΜΟΥ positum eē cognoscit:significās gradus istos trñ ad supna tendētes. Quapropter iā beatox eē credēdi sunt: qui pstante dño nulla possunt deceptione submergi. Uñ scalā illam Jacob pro pte aliqua his gradib⁹ fortasse non īmerito dicim⁹ cōparādam. Illa eni z ascēdentes habuit z descēdentes:in istis vo gradib⁹ beatox solus ascēsus est. A nōnullis etiā z qndecim anni qui regi Ezechie sunt addit:huic similitudini videntur aptati:vt hic numerus z ibi pfecte vite cursum indicasse monstretur. Diuisio.

Ter totum psalmuz Prophēta logtur. In p̄ma parte clamat ad dñz:vt libereť a labys iniqs:z a lingua dolosa. Scōa:vehemēter affligit:qō in hac vita diutius cōmorans aliena vitia sustinēdo maloz p̄mixtione pregrauatur. Expositio.

Ad dñm cuz tribularer clamaui:z exauditi me.] Inchoat p̄mus vtutuz gradus:in quo ꝓpheta terrena vitia derelinquēs:cōfessione lachrymabili petit se de mundi istius tribulatione liberari. Initiū eniz puectus est:delicta carnalia relinquere:z sic dño supplicare. Nā qui vnū gradum ꝓscēdit:terrā vtiqz relinquit:z in quodā adhuc humili loco recipit cui eleuatio p̄ma pstať: Sed iaz pculdubio hēbit meritum btī:qui vel in isto gradu potuerit inueniri:sicut legit: Beati quox remisse sunt inigtates. Quapropter exauditū se dicit:qm̄ in tribulatione clamauerat. Dñs enī nescit differre:quem cōpuncto corde sibi senserit supplicare:sicut in Jsaia legit: Adhuc īnuocāte te dicā:ecce assum. Et īspice q̄ sit pulcherrim⁹ ordo dictorum. Primū posita est tribulatio:deide exclamatio: tertio exauditio: vt per ordines certos ad dñm ꝓstet vota puenire fideliuz. [Dñe libera animā meā a labys iniqs:z a lingua dolosa.] Positus in illa cōualle plorationis:que trñ iam gradus fideliū esse cognoscitur aīaz:liberari se petit ab imputationib⁹ asperis:z blandimētis calida suasione compositis. Nam qui mūduz ceperat vitiox abominatione deserere:p̄ma fronte

Ps. 83.

Jsa. 58.

fronte ꝓuersionis iniqua labia patiť:duz eius ꝓpositum sceleratis oblocutionib⁹ irrideť. Dicit enim ei ab inigs:qd te crucias vt seculi honores fugias:z humana blādimēta derelinquas:vt z istū mūduz pdas nec ibi ad qō desideras aliquādo puenias: Sed hec sūt in labys ꝓstituta fallacib⁹:q̄z nulla videlicet cordis deliberatione firmata sunt. Postq̄ ista min⁹ valuerint:tūc suasores ad dolosa se blādimēta ꝓuertūt dicētes: Noli te claudere:noli te ieiunio fatigare:restat tēpus cū ista facias. Qui dum se putāt loqui pro corpore:causas aie noscunť oīmodis ingrauare. Ipsa sunt ergo iniqua labia:z lingua dolosa:que p̄ma frōte ille patiť:qui ad dñi iussa trāsferť. Sed quāuis leuia putet eē que dicta sunt:inde humanū genus corruit:inde ꝓditionē mortis accepit. Nam cuz serpens venisset ad Euā:p̄mo illi dixit per labia iniqua: Quare p̄cepit vobis dñs vt non manducetis de hoc ligno paradisi? Et cum illa rñdisset:a dño ꝓhibitū:ait per linguā dolosam: Mādūcate z eritis sicut dy. Uides ergo merito sūmis virib⁹ expetitū:vt ab his suasionib⁹ ꝓpheta liberareť: vnde humanum gen⁹ nouerat fuisse deceptū. [Quid deť tibi aut qd apponať tibi: ad linguā dolosam?] Post exclamationē p̄missam z metuz iminētium piculox: ꝓpheta reuertiť ad interrogationē suam:qō facē nimiuz cogitātes solēt. Pestilat:querit ꝓtra taz facinus īmanissimū:qō sibi remedium crederet esse pstādum:vt opposito quodā munimine:trāsmissa tela tut⁹ euaderet. Et cū duas res supra posuerit:a labys iniquis:z a lingua dolosa: hic trñ dicit ad linguā dolosaz:que res vtrūqz cōplectit. Lingua enim dolosa:z iniqua labia semper assumit. Sed ne tardaret auxiliū:medicina segtur postulata Que figura dī Erotesis:id est iterrogatio: quādo ad exercitationē suam aliqs ꝓponit sibi que ipse respōdet. [Sagitte ꝓtētes acute:cū carbonib⁹ desolatorijs.] Ecce illud remediū qō anxius querebat inuenit ecce bñficium cōpētes: qō z labia iniqua destruat:z linguā dolosam dñi vtute ꝓfundat. Sagitte potētes acute:vba legis diuine sunt: qbus aut hereticox aut subdole blādientiū ꝓcda:velut qb⁹ iaculis trāsfozatur:sicut scriptū est: Sagitte paruulox facte sunt plage eox. Potētes:q̄z nulli fas est obsistē quē vtus voluerit diuina saluare. Acute:ꝓpter celerrimū opationis effectū:qm̄ nulla tarditas obyciť: vbi illa medicina pstať. Carbones aūt desolatorios:nōnulli peccatores teterrimos atqz malis actib⁹ extinctos itelligē voluerūt:quox formido z recordatio nra vitia desolare noscunť:duz metuim⁹ talia cōmittē:que illos cognouim⁹ ptulisse. Pōt aūt z illud intelligi:vt carbones desolatorios:orones accipiamus charitatis igne succēsas:que nos vitys ita mūdant atqz purificāt vt qō in nobis diabolus ꝓstruxerat:desolatū atqz euersum diuino bñficio sentiať. Siue magis illud est qō Jsaias ait: Et volauit ad me vnus de Seraphin:z in manu hēbat carbonē ignis:quem forcipe accepat de altari:z tetigit os meuz z dixit: Ecce tetigi hec labia tua:z ait:ecce abstuli inigtates tuas:z peccata tua circumpurgaui. Qō nunc bñficio scē crucis efficit:quādo labia nostra dñi recordatione signamus. Nec im merito forsitā signū crucis desolatoriū dicim⁹ eē carbonē:quādo fugat peccata credētium:cum trñ pfidis videať extinctū. [Heu ī me qō icolatus meus plongatus est:habitaui cū habitātib⁹ cedar.] Uenit ad se cūdam partē:vbi damnās seculi vitia:vitā se penitet hēre lōginquam. Heu me:sermo dolentis est:qō bu-

Gen. 2.

Ibidem.

SCHE

Vel potētis

Ps. 63.

Jsa. 6.

Vel mihi q̄

ius mundi ꝓlixitate fatigať. Quam querelaz diuersos sanctos habuisse nō dubiuz est:sicut Ecclesiastes dicit: Et laudaui oēs qui mortui sunt sup oēs qui viuunt vsqz nūc. Apls quoqz Paulus exclamat: Cupio dissolui z esse cuz Christo. Merito ergo z ꝓpheta in hac parte cōgemuit:qui simillimo dñi amore flagrauit. Incolatus aūt:significat pegrinationē. Incolas eniz dicimus:qui ad tēpus terras alienas colunt:sed a patria sua lōge seiuncti sunt. Quod de illis merito dicit:quox ꝓuersatio semper in celis est: sed adhuc hic corpe detinenť. Quod aūt dixit: Prolongat⁹ est: affectū nimiuz desiderātis expressit. Cupiēti sīqdez felicē patriam videē:quāuis hic breue tēpus ꝓbetur esse:longinquū est. Segtur: Habitaui cum habitātibus cedar. Cedar:hebreū nomē est:qō nostra lingua interpretať tenebre. Hoc ad seculi hui⁹ ptinet amatores:qui tenebrosis actibus inuoluti:illa magis diligūt vnde perire noscunť. Sed vt vbi huius breuiter noscam⁹ originē: Cedar Jsmahel filius fuit:qui genti sue nomē dedit:cui⁹ fines vsqz ad Medos Persasqz ꝓrelati sunt:hi nunc sarracen appellanť. Quo vocabulo cōpetēter significat peccatores:iter quos se ad huc habitare suspirat. Necesse est eniz vt bonus animus affligať:quotiēs maloz p̄mixtione ꝓcluditur. Hoc aūt bene dicit:qui in p̄mo gradu ꝓstitut⁹ terraz ꝓtempsit:eāqz felici variatione deseruit. [Multus incola fuit aīa mea. Cū his qui oderūt pacē.] Repetit cum dolore quē supius dixerat incolatū:vt nō solum lōgus:sed etiā grauis esse videreť. Et ne istā pegrinationē corporis trñ fuisse iudicares: adiunxit: Aīa mea:q̄z sanctox mens hic patiť incolatum: vbi sub nulla delectatione habitare cognoscit. Segtur causa durissima:cur iste incolat⁹ acerbus existeret:vt ipse patiēs z benignus cū rixantib⁹ z heretica prauitate distortis in hoc mūdo habitare videretur. Ille eniz odit pacē qui non amat Christū:q̄z ipse pax nostra esse dinoscit:sicut dicit Apls: Ipse est enim pax nostra:qui fecit vtraqz vnū. Et quale est audire illū blasphemari:cui humili semp debemus orone pster ēni: [Eram pacificus:cū loquebar illis impugnabāt me gratis.] Qui supius dixerat: Incola fuit aīa mea cum his qui oderūt pacē:ne putareť iratus:aut aliqbus ꝓtētionib⁹ turbulētus:addidit: Erā pacificus:cū pacis.s.inimicis:cū aduersarys suis:cū odio se habētib⁹:implēs illud qō dictū est per Aplm: Si fieri pōt qō ex vobis est cū oibus hoīb⁹ pacē habētes. Deniqz ipse dñs in euangelio ait: Diligite inimicos vestros: bñfacite his qui oderūt vos. Que sūma vtus est vtiqz christiani iter turbulenta p̄sentis seculi:semp placabilē repiri. Uerūtñ ne ipsa pax noxia videreť errantib⁹ dum nō ꝓhiberenť a malis:subiūxit: Cuz loquebar illis impugnabāt me gratis. Loquebať eniz pacificus:non persequens:nō iniurians:sed honorās verbis vtiqz blādissimis:z suauissimo poculo cōparādis. Sed illi qui erāt obstinata mēte durati:impugnabāt gratis:quasi inimicū:quasi hostem:q̄si male suadētem. Impugnare enim pugna tractū est: qō furiosis reuera cōuenit z supbis. Impugnabať gratis: dū ꝓtētiones falsissimas īflāmata inigtate patereť. Gratis enī dicim⁹:qō nullis culpis p̄cedētib⁹ sustinemus:sed sola in nobis nefanda volūtate grassať. Ipsi sunt eni a qb⁹ se petyt debē liberari:de qbus ait: A labys iniquis z a lingua dolosa. Conclusio.

Ecc. 4.

Phil. 1.

INTER

ETY

Roma. 12.

Matth. 5.

Uides Prophetam terrena deserentē:iam tenē gloriose vtutis ascēsum:sed tamē adhuc

gemere qõ cuz malis se cognoscit habitare. Quapro-
pter videamus qui sit puectus secundi gradus: quia
nobis iam primus dño iuuante monstratus est.

Explicit expositio in psalmum. iiꝰ.

¶ Canticum graduum. CXX.

Euaui oculos meos in mon-
tes: vnde veniet auxiliuz mihi.
Auxilium meũ a dño: qui fecit
celum ⁊ terram. Non det in cõ
motionem pedẽ tuũ: neqz dor-
mitet qui custodit te. Ecce nõ
dormitabit neqz dormiet: qui custodit israel. Dñs custodit te: dñs protectio tua sup ma
nũ dexterã tuam. Per diem sol non vret te:
neqz luna per noctem. Dñs custodit te ab
omni malo: custodiat animã tuaz dñs. Do-
minus custodiat introitum tuum ⁊ exituz
tuum: ex hoc nunc ⁊ vsqz in seculum.

Sicut nihil est noui qõ de istis titulis loq
possimꝰ: ita supest vt de psalmis gradatiz
ascẽdentibꝰ dicẽ debeamꝰ. Primo enim
in tribulatione positꝰ: ppheta ad exẽpluz pu
blicani illius qui tũso pectore oculos ele-
uare nõ audebat ad celum: liberari se petyt a labys
inigs ⁊ a lingua dolosa: Nũc aũt respirãs ad secũdũ
gradũ pueerꝰ: oculos leuauit ad mõtes: ad intercesso-
res vtiqz sanctos: quoꝝ suffragio munera supna me-
rereꝝ. Hoc enim ex psona sua loqtur Propheta: qui
tamẽ ⁊ ipse mons erat ⁊ patriarcha mirabilis. Sed
ideo per istos gradus cõpetenter ascẽdisse se retulit:
vt nobis ignorãtibus celestiuz vtutum genera distri
cta narrat one monstraret. Diuisio.

Propheta sicut diximus ad celestẽ hieru-
salem diuina largitate pscẽdens. Primo
mẽbro ad sãctoꝝ merita eleuasse se dicit
oculos suos: vt eoꝝ pcibꝰ auxilia postula-
ta merereꝝ: ne mens ipsius hostili impu-
gnatione succũberet. Secũdo ordine indubitãter si
bi pmittit qõ se itegre nouerat postulasse: docens vt
quotiens bona fixo corde petimus: pcedi nobis sine
aliqua dubitatione credamus. Expositio.

Alt. in

Euaui oculos meos ꝗd mõtes: vnde ve
niat auxiliũ mihi. Auxilium meũ a dño:
qui fecit celum ⁊ terram.] Hinc categori
cus syllogismꝰ fotu quodã: more auis ex-
cludit: ita. Adiutoriuz meũ a dño qui fe
cit celũ ⁊ terram. Ois cuius adiutoriũ a dño est: qui
fecit celũ ⁊ terrã: a vero deo est adiutoriuz eius. Ad-
iutoriuz igitur meũ a vero est adiutoriuz. Nũc ver-
ba psalmi tractemꝰ. Quãuis eẽt in secũdo gradu iaz
positꝰ: festinans tũ altiora pscẽdere: oculos suos Pro
pheta se leuasse dicit ad mõtes: vt audiret tãto plus
desiderari pmia dñi: quãta pbanꝝ largitate pcedi: si
cut in cẽtesimodecimooctauo psalmo iter alia dictũ
Ps. 118. est: Cõcupiuit anima mea desiderare iustificationes
tuas in omni tpe. Et in octogesimotertio psalmo po-
Ps. 83. sitũ est: Cõcupiscit ⁊ deficit aĩa mea in atria dñi. Nã
cuz dicit: Leuaui: ostẽdit se ad ꝓtemplationẽ aliquã
fuisse puectũ. Leuare enim est: aliqd ad altiora tran-
sferre. Oculos meos: vtiqz cordis aspectuz. De quibꝰ
scriptũ est: Releua oculos meos: ⁊ pfiderabo mira-

bilia de lege tua. Et illud: Preceptum dñi lucidum
illuminans oculos. Nam si istos carnales aduertas:
quid potuisset inde pficere: si mõtes consitos fyluis
aut saxis squalẽtibꝰ elegisset intrẽdẽ? Sed hoc si spi-
ritualiter ingras: oino pficuum est: vt oculos cordis
sui: siue ad sanctos viros: siue ad libros diuinos: siue
ad sublimes angelos credatur eleuasse: qui magni-
tudine ⁊ firmitate sua: vere mõtes sunt: vñ etiaz cõ-
petẽs sustinebat auxiliũ. Sed ne forsitã spem nr̃am
in mõtibꝰ poneremus pdictis: secũdus vsus ostẽdit:
vnde nobis veraciter venire possit auxiliuz: salutari
ordine cũcta disponẽs: quatenꝰ sic sperek̃ in mõtibꝰ:
vt tũ per illos auxiliuz nobis dñm pstare noscamꝰ: a
quo est necessariũ bñficiuz ⁊ salutare psidium: incõ-
uulsa felicitas: sicut dicit Apls: Neqz qui plantat est 1. Corint. 15.
aliqd neqz qui rigat: sed qui icremẽtũ dat deꝰ. Et ne
putares altez dñm: qm̃ hoc equocuz nomẽ est: dicit:
Qui fecit celũ ⁊ terrã: significãs verbũ per qõ facta
sunt oĩa. [Non det in cõmotionẽ pedes tuum: neqz
dormitet qui custodit te.] Cum supius a dño sibi ve
nire psidium postulasset: subito ꝓversus aĩe sue loq-
tur: vt in salutari petitione ꝓstanti roboze pseueret.
Pes enim: est pars vltima corpis nostri: impio mẽtis
locoꝝ nos pmutatione trãsponẽs. Ad cuius simili tu- DEF
dinẽ cogitationes quoqz nr̃as pedes vocamus; per
quas in bonas malasqz partes accedimꝰ. Vos ergo
pedes vnde ⁊ diabolus lapsus est: vnde pmus homo
corruit: ad aĩam suã loquẽs optat ppheta: ne peccato
ruz lubricatione vertanꝝ: ⁊ stãte corpe ruinã sustinẽ
videaꝝ in corde. Sed iste lapsus elatio est: que iam
puectos famulos dei frequẽter impellit ad culpã: ⁊
dum aliqd sibi videnꝝ esse: pessimo labunꝝ erroze.
Segtur: Neqz dormitet qui custodit te. Hoc ab hu-
mana consuetudine trãslatitia figura dicit̃. Solent
enim custodes fessi furtũ patiꝰ quibꝰ grauis somnus
obrepserit: nec luminibꝰ clausis videẽ queunt: quãdo
gregis damna patiunt̃. Subtiliter aũt optat aĩe sue-
ne dño negligẽte: infesti hostis depredatione vaste-
tur. Dormitare aũt dicit̃ dñs: quãdo nos in eiꝰ fide
tepescimus. In quo enim non dormit fides: vigilat
Christus. Nam si nos ab eius ꝓtemplatione discedi
mus: ipse quoqz a nostra defensione subtrahit̃: sicut
in illa naui factũ est: quãdo negligẽtibꝰ discipulis do
minꝰ dormiebat. Sed vbi fides eoꝝ excita est: dñs
quoqz de somno surrexit: ⁊ statim ab eis ꝓcula ma-
rina submouit. Precaꝝ ergo vt vigilet semp ad dñz:
quatenus intẽta supra se lumina sui pastoris habere
mereaꝝ. [Ecce non ꝗ dormitauit neqz dormiet: qui Alt. dormi-
custodit israel.] Hec sentẽtia supiozis dicti similitu- bit
do est. Optauit enim anterius aĩe sue: qõ hic fideli po
pulo pnuntiat esse seruãdum. Israel enim (sicut sepe
diximus) interpretatꝰ vir videns deũ. Ergo supra eos INTER
qui deum videt: dñs non dicit̃ dormitare: qz reuera
talis in nobis reddit̃ eius aspectꝰ: qualis in ipso fue-
rit mẽtis ituitus. Sed illi verissime videt deum:
qui non solũ eius humanitatẽ: sed etiam diuinitatis
ꝓtemplanꝝ absqz dubitatione potẽtiam. Incarnatio
siqdem eius: sicut dicit euãgelium: Verbum caro fa Joan. 1.
ctuz est ⁊ habitauit in nobis. Deitas aũt ipsius: sicut
idẽ euãgelista testat̃: In pncipio erat verbũ: ⁊ verbũ Ibidem.
erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ. Hec qui ita credi-
derit: erit veracissimus israel: ⁊ nõ dormitabit neqz
obdormiet: dñs custodiẽs eũ. [Dñs custodit te dñs
ꝓtectio tua: sup manũ ꝗ dextere tue.] Venit ad ordi Alt. dextera
nẽ scõm: vbi iam sibi ꝓfidẽter pmittit: qõ videbat̃ tuam

fideliter expetisse. Notãdũ quoqz ꝙ sic ad animam
verba ista diximus fuisse cõuersa: vt tũ ad membra
ecclesie aptissima collatione referanꝝ. Dicit enim: Do
minus custodit te: ille videlicet qui fecit celuz ⁊ ter-
raz. Et ne ista custodia aliqd dubietatis hẽre potuis-
set: addidit: Dñs ꝓtectio tua. Ubi est enim diuina p-
tectio: qs dubitet securã illic esse custodiã? Nã qõ di
SCHE xit: dñs custodit te: dñs ꝓtectio tua: figura est Epẽ-
basis: que latine iteratio nũcupat̃. Hãc aũt quã me-
morat ꝓtectionẽ: vbi esse possit euidẽter ostendit: id
est sup manũ dextere tue. Manus cõmune nomen
est. Ita enim ⁊ dextera dicit̃ ⁊ sinistra. Sed hic meri-
to dextera ponit̃: vbi dñs oĩa ꝓspera pmisisse mon-
Prouer. 3. strat̃. Scriptũ est enim in puerbys: Longitudo die-
rum ⁊ anni vite in dextera eius: qõ est eterna felici-
tas. In sinistra aũt eius diuitie ⁊ gloria: qõ seculi hu-
ius bona significat: que tũ ab ipso dari posse non du-
bium est. Est quoqz dextera eius: quãdo sci in ipsam
partem ad pcipiẽda munera segreganꝝ. Est sinistra:
quãdo peccatores eterna pena damnãdi sunt. Illi: qz
celestia desiderauerũt: isti qz mũdana secuti sũt. Le
gimꝰ quoqz peccatores dexterã sibi fecisse: que tũ si-
Ps. 143. nistra est: de qbꝰ idẽ ppheta in cẽtesimoq̃dragesimo
tertio psalmo dicturus est: Os eoꝝ locutũ est vanita
tem: ⁊ dextera eoꝝ dextera inigratis. Sed illa vera
dicẽda est dextera: vbi gratia dñi collata monstrat̃.
[Per diem sol nõ vret te: neqz luna per noctẽ.] Ele-
mẽta quidẽ ista hanc habẽt naturã: vt corpa nr̃a adu
rant: quãdo estiuo fuerint caloze feruentia. Sed qm̃
non est hec ppbete volũtas vt oino de qualitate coz
poris sentiat̃ qui aĩabꝰ vult semp esse ꝓsultũ: Diem ⁊
noctẽ qõ est sol ⁊ luna: itelligamꝰ aduersa vel pspera
quibꝰ vita humani generis varia vicissitudine ꝓtine
tur: sicut ⁊ in alio loco dictũ est: In die clamaui ⁊ no-
cte coram te. Significat enim totius vite tẽpus: qz cla
mãdum est semp ad dñm. Ergo dñs non pmittit ta-
les in reatũ deduci: aut scãdalo interueniẽte peruri:
quãdo eis custodie sue pstat auxiliũ. Sic enim israeli
ticũ populũ bñficioꝝ suoꝝ munẽ custodiuit: vt eum
per diẽ nube ꝓtegeret: ⁊ nocte ignea columna lustra-
ret. Quod nũc facit occulte in seruis suis: quãdo eos
ab hoste seuissimo: in psperis tribulationibusqz de-
fendit. [Dñs custodit te ab oi malo: custodiat aĩam
tuam dñs.] Diuersis modis pmittit̃ dina custodia:
que nõ solũ ab aduersis vẽdicat: sed etiam beatos fa
cit: ⁊ ad celoꝝ regna perducit. Addidit quoqz: Ab oi
malo. Sed hoc malũ non sic itelligẽdum est: quẽad-
modum mortalitas putat: orbitates suscipe: damnis
copiosissimis igrauari: inopia pmi: ⁊ cetera que buiꝰ
seculi amatores estimãt eẽ grauissima. Sed illõ ma-
lũ dicit: qõ diuinã gratiaz tollit: animã pdit: totasqz
dñi pmissiones euacuat. Et qm̃ nouerat hic scõs vi-
ros doloribꝰ ingẽtibꝰ fuisse cruciatos: corpisqz dispẽ-
dio ad martyrũ premia puenisse: adiecit: Custodiat
animã tuã dñs: quã solã seruat in sanctis: qui corpis
detrimẽto eterne lucis munera ꝓsequunt̃. [Dñs cu-
stodiat introitũ tuũ ⁊ exitum tuũ: ex hoc nũc ⁊ vsqz
in seculũ.] Postq̃ varie diuersqz opratũ est: vt dñi
misericordia custodiret: venit ad finẽ psalmi: ⁊ cun-
cta ꝓclusit. Dicit enim: Dñs custodiat introitũ tuum.
Hoc martyribꝰ dictũ cõpetẽter aduertimꝰ: quoꝝ in-
troitus a dño custodiẽdus est: ne aut tormẽtoꝝ vio-
lentia cedãt: aut blandimẽtoꝝ illectione seducanꝝ.
Quapropter merito optat ppheta eoꝝ introitum cu
stodiri: qui sine dño nullatenꝰ possunt eẽ cautissimi:
sicut in euãgelio dicit: Duz veneritis ante pncipes ⁊ Matth. 10.
potestates nolite cogitare quo modo aut quid loqua
mini: dabit̃ enim vobis in illa hora quo modo aut qd
loquamini. Subiungit quoqz: Et exitũ tuum: vbi est
tota pfectio: quãdo vsqz ad finez vite pmanet in eis
vera irrẽpbensibilisqz ꝓfessio: sicut ait in euangelio:
Qui pseuerauerit vsqz in finem: hic saluus erit. Ipse Ibidem.
ergo tueꝝ introitũ: ipse custodit ⁊ exitũ: ⁊ vt vera p-
fiteanꝝ martyres: ⁊ vt nulla penarum nimietate vin
canꝝ. Sed isti ꝓsumationi vide qd addidit: Ex hoc
nũc ⁊ vsqz in seculuz: qm̃ quicũqz pseuerauerit: eter
na bñficia possidebit: nec potest illic esse terminus:
vbi erit sine fine gaudendum. Conclusio.

Quam bene secundus gradus ppbeticos pedes
intritubabili firmitate cõtinuit. Oẑ bene
supra se creuit qui ad merita fortiora conscẽdit. Ui-
deamus quid in tertio gerat qui hic custodiã domi-
ni magno desiderio postulauit.

Explicit expositio in psalmum. izoᵐ.

¶ Canticum graduum. CXXI.

Etatus suz in his que dicta sũt
mihi: in domũ domini ibimus.
Stantes erant pedes nostri: in
atrijs tuis hierusalez. Hierusa-
lez que edificat̃ vt ciuitas: cui participatio eius in idipsuz. Il
luc enim ascenderunt tribus tribus domini
testimoniũ israel: ad confitendum nomini
domini. Quia illic sederũt sedes in iudicio:
sedes super domum dauid. Rogate que ad
pacem sunt hierusalem: ⁊ abundantia dili-
gentibus te. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abũ-
dãtia in turribus tuis. Propter fratres me-
os ⁊ proximos meos: loquebar pacem de
te. Propter domũ domini dei nostri: que-
siui bona tibi.

Audiuimus gradũ: itelligamꝰ ad altiora cõ
scẽsum. Sed iste ascensus firmus est: qui
dño custodiẽte seruat̃: qui quanto meritis
pficit: tãto se mẽtis subiectione psternit.
Ecce iam subleuat̃ Propheta tertio gra-
du: secũdis altior factꝰ: ⁊ de ipsa letitia pncipiuz psal
mi sumpsisse declaratur. Diuisio.

In pma pte gaudet se Propheta cõmoni
tũ: ad supnã Hierusalẽ esse vẽtuꝝ: vbi iã
sci secura psperitate ꝓsistũt: ⁊ cũ dño mi-
sericordia ipsius largiente iudicabũt. In
secũda parte logtur ad ciues Hierusalez:
optans eis abũdantiam pacis: quã se dicit charitate
fratrum: ⁊ domini amore predicasse. Expositio.

Etatus sum in his que dicta sũt mihi: in
domũ dñi ibimꝰ.] Decora nimis ⁊ salu-
taris causa letitie: que pma frõte pmissa
est vt ⁊ hylares ⁊ attẽtos redderet audi-
tores. Sed ne more humanitatis medio
cre gaudiũ fuisse sentires: de quo pfecto bono letari
se pfiteaꝝ: oñdit: qz in domo dñi ituꝝ se eẽ testat̃. O
digna exultatio illuc ire ꝓtẽdere: vñ nunq̃ aligs ve-
lit exire. Sed pscrutãdũ est qs hec ppbete dixerit?
Scilz spũs sanctꝰ: qui cordi eiꝰ tacita voce loquebat̃.

Audierat ergo ꝓpheta nõ aure:ſz mẽte:nõ ſmone:ſz
dino iſpiramine. Int⁹eniz ꝓmonit⁹:ad hec exultatio
nis vba ꝓrupit. Segtur: In domũ dñi ibim⁹. Dom⁹
que iuſtos tm̃ recipit:angelos ꝓtinet:z ipm creatura
rum oium ꝓſpicẽ mereť auctorẽ:domus deſiderabi
lis:dom⁹ de viuis lapidib⁹ fabricata. De qua in alio
ps.26. pſalmo dictũ eſt. Unã petij a dño hãc regrã:vt inha
bitẽ in domo dñi oib⁹ dieb⁹ vite mee. [Stãtes erant
pedes nr̃i:in atrys tuis hierusalẽ.] Qm̃ ſibi ꝓpheta
eternã illã domũ dixerat cõpromiſſam:laz ipſa pfi
guratione futuroꝝ in ea ſe dicit ſtare:ad quã deſide
rabat ſũmo ſtudio puenire:vt agnoſcam⁹ ſcõs viros:
z hic iã in illa hierusalẽ aio ꝓſiſtẽ:qui ꝓbanť in ꝓce
ptis dñi ꝓmanẽ. In illa aũt vere dz ſtare:in qua nul
lus põt cadẽ. Deniqz reſpice qõ dicit:Stãtes erãt pe
des nr̃i. Ibi eni ſtať:vbi ſemp firma volũtate ꝓſiſti
tur. Sed iſtud ſtare nõ bẽt defectũ:nõ aliquo labo
re.ꝓficiť:ſed in ſuo roboze pſeuerãs: nulla laſſitudi
ne fatigať. Segtur: In atrys tuis hierl'm. Dic atria:
ꝓ penetralib⁹ ponit. Atriuz eni introit⁹ dom⁹ eſt:in
SCHE quo cõmozari nequeunt habitãtes. Sed hoc Sche
matice dictũ eſt:a ꝑte totũ. [Hierusalẽ que edificať
vt ciuitas:cui⁹ ꝓticipatio ei⁹ in idipm.] Ne hierusalẽ
quã dixerat terrenã potuiſſes aduertẽ:ciuitatẽ illam
celeſtẽ mirabili diuidẽs ſubtilitate ſignificat. Dicit
enim ꝓmũ: Hieruſalẽ que edificať vt ciuitas. Edifi
cať plane:que quotidie vſqz ad mũdi ꝓfũmationez
viuis lapidib⁹ ſpũali opatione cõſtruiť.i.ꝓfeſſozib⁹:
martyrib⁹:z qui dño ſincera mẽte deuoti ſũt. Addi
dit: Ut ciuitas:q̃ten⁹ ſim ilitudinẽ ciuitatis in illa,eẽ
mõſtraret. Nã cuz ois ciuitas dicať a ciuib⁹:verius
tm̃ illa ciuitas dz:que vnanimes ciues ꝓtinẽ mõſtra
tur. Scire aũt debem⁹:q̃ iſta que nũc agiť:ꝓtinet ĩ
diſcretos ꝓplos atqz ꝓmixtos:illa vo que futura eſt
ſolos recipit ſine dubitatione pfectos. Iſta ꝓtietati
bus quatiť:illa iugi ſecuritate lerať. Iſta plena peni
tẽtiũ:illa neſcia lachzymaꝝ. Iſta ſpe credit:illa deuz
facie ad faciẽ videt. Eoqz fit vt cũ due ciuitates ſint:
vnus tm̃ ꝓpl's futur⁹ credať eẽ fideliũ. Segtur apta
nimis:ſed obſcura ſnia. Cui⁹ ꝓticipatio ei⁹ in idipz.i.
ciuitatis iſti⁹ ꝓticipatio eſt in dñm Saluatozẽ:qui eſt
ꝓprie in idipm. In idipm gppe: ſignificat eternita
tẽ:que nunq̃ deſinit eẽ qõ eſt:ſed ſemp vno atqz eo
dẽ modo eſt:vt⁹ idefecta:poteſtas ĩcõmutabilis:ſub
ſtãtia p ſe manẽs:oĩa que vult efficaciter potẽs. Sic
Exo.3. z ipe de ſe Moyſi dixit:Ego ſum qui ſum. Et paulo
poſt: Qui eſt miſit me ad vos. Et in alio pſalmo ipſi
ps.101. dz: Oĩa ſicut veſtimẽtũ veteraſcẽt:z ſicut opto:rium
mutabis ea z mutabunť:tu aũt idẽ ipſe es z anni tui
nõ deficiẽt. Quapp̃ ſoli ꝓuenit creatozi eẽ in idipm.
Nã angelus qui hoc ſe putauit eẽ:moꝝ cozruit. Ille
eni ex ſe nõ erat qõ erat:ideoqz in idipm eẽ nõ pote
ps.4. rat. Hoc etiã in 4.° pſalmo dictũ eſt: In pace in idipz
dormiã z regeſcã. Qõ locutionis gen⁹:ſcripturaꝝ di
IDI uinaꝝ ꝓpriũ eẽ cognoſcim⁹. Ciuitatis ergo iſti⁹ ꝓtic
patio:ꝓſozium atqz cõmunio eſt: vt dixim⁹ cũ dño
Joan.17. Saluatoze:ſicut z ipſe in euãgelio teſtať: Pater vo
lo vt vbi ſum ego:ibi ſint z hi mecũ. In illa eni ciui
tate erit dñs:cui ſci erũt ꝓut ipe ꝓceſſerit ſine dubi
tatione ꝓticipes. Hãc ciuitatẽ Iſaias ꝓpheta mirabi
Iſa.60. li laude deſcribit dicens: Vocabunť ſalutare muri
tui:z porte tue letitia:nec erit tibi ſol in lumine diei:
neqz ozt⁹ lume lucebit tibi nocte:ſed erit tibi dñs lu
mẽ eternũ:z de⁹ tuus gloria tua. Nõ eni occidet tibi
ſol tuus z luna nõ deficiet. Erit eni tibi dñs de⁹ lumẽ
eternũ:z cõplebunť dies luct⁹ tui:z ꝓpl's tuus oĩs iu
ſtus erit:z in eternũ hereditate poſſidebũt terrã. Cu
ius ciuitatis ſtupenda myſteria:apl's quoqz Joãnes
in Apocalypſi ſua mirabili ꝓdicatione diſtinguit: vt
ꝓſentiã tuã pene iteresse credas:cũ tñ alibi te poſitũ
eẽ cognoſcas. Qõ vo in fine ſuplozis vſus: Hieruſalẽ
poſuit:z hoc in ꝓzeſentis capite geminauit:Schema SCHE
eſt Anadiplosis.i.ꝓgeminatio dictionis. Que hoc dif
fert ab Epembaſi quã in ſupioze pſalmo dixim⁹:qm̃
ibi põt ſermo poſt aliquot vba geminari:hic aũt nul
lo alio itercedẽte repetiť. [Illuc eni aſcẽderũt trib⁹
tribus dñi:teſtimonium iſrael:ad ꝓfitẽdum nomini
tuo dñe. [Dicẽdo Illuc:ſignificat ciuitatẽ hieruſa- Ut.dñi
lẽ quã ſupius dixit:cui⁹ ꝓticipatio ei⁹ in idipm. Et vt
celeſtẽ eẽ cogſceres:addidit:ad quã beati ſemp aſcẽ
dũt qm̃ iugi exercitatione ꝓficiũt. Subiũxit:Tri
bus:in gb⁹ erat iſraeliticus ꝓpl's diſtribut⁹. Sic eniz
illi gẽtiuz ꝓpl'oꝝ filioꝝ Jacob duodecim tribus fue
rũt:ſicut romano ꝓpl'o.35.curie. In iſtis ergo tribub⁹
ſignificat ſãctos:qui dñm Saluatozẽ deũ eſſe ꝓfeſſi
ſunt. Nã vt ab infidelib⁹ trib⁹ iſtas fideliuz ſegrega
ret:addidit:Trib⁹ dñi:que vtiqz ipſi⁹ eẽ nõ poterãt:
niſi ei pura mẽte credidiſſent. Alias eniz trib⁹ cõſtat
fuiſſe diaboli:que a Chriſto maluerũt ipia volũtate
ſepari. Quib⁹ ipſe in euãgelio dixit: Vos a pze diabo Joan.8.
lo eſtis. Uezꝝ quales eẽnt iſte trib⁹ dñi:breuiter indi
cauit:Teſtimoniũ iſrael.i.qui teſtimoniũ prebebãt
ſcitati:z ſint ꝓbatio eoꝝ qui deũ vidẽt. Teſtimoniũ
eniz ꝓfirmationez ꝓſtat ignozãtib⁹:vt credant eẽ re
uera dei famulos:qui viderint beatos viros actuum
ꝓbitate ꝓſpicuos. Nã vt hoc nõ hẽres ambiguum:
ſubiecit:Ad ꝓfitẽdũ nomini tuo. Ad ꝓfitẽdũ eniz di
cit:ad laudãdũ:qz cũ angelis oẽs ſci laudes dñi cele
brabũt. Ipm eſt enim vezꝝ teſtimoniũ iſrael:cũ lau
des dñi deuotiſſimo amoze cantanť. Sic illa futura
ciuitas:bẽtitudine ſublucẽti:z honore ꝓmiſſo deſcri
pta eſt. [Quia illic ſederũt ſedes in iudicio:ſedes ſu
per domũ dauid.] Illos quos ſupi⁹ dixit:Illuc aſcẽ
derũt:ne eos crederes min⁹ fozta ſſis honozãdos: di
cit:Quia illic ſederũt. Illic vtiqz:vbi z aſcẽderũt: z
cum dño iudicabũt. Tãtus eniz bono: ſcis ꝓmittiť:
vt etiã cũ illo celeſti iudice iudicare mereanť:ſicut
z in euãgelio ipſe teſtať:Sedebitis ſup duodeciz ſe- Mathi.19.
des iudicãtes duodeciz trib⁹ iſrael. Honozabilis ſeſ
ſio:dignitas admiranda:per dei gr̃am boĩes iudices
fieri:qui fuerãt peccatis faciẽtib⁹ rei. Sed cum dñs
dicat vtrũqz qõ legiť:Ite in ignẽ eternũ:Et Venite Mathi.25.
bẽdicti pr̃is mei ꝓcipite regnũ ꝛc.quo modo cũ dño
ſci iudicabũt:Cũ ipſo reuera iudicabũt:quãdo iam
mẽte purgati:z in ꝓrẽplatione pfectiſſima cõſtituti:
hoc ſine dubio iudicabũt eſſe faciendũ:qõ a dño co
gnouerint ꝓſtitutũ. Uolũtas eniz cõpar audiẽtium
vnũ facit eẽ iudiciũ:quãuis reliqui tacuiſſe noſcan
tur. Sederũt aũt qõ dictum eſt:ꝑteritũ tẽpus poniť
pro futuro:qz oĩa verba dei ſic firma ſunt:vt quãuis
credanť eſſe vẽtura ſtabilitate ſui eſtimes eſſe iam
facta. Sed ꝓſcrutemur gd ſit hoc qõ ſedes ſediſſe di
cat:Merito qm̃ ſci viri:ſedes ſunt dei. In ipſis eniz
ſedẽdo gratia eos ſue maieſtatis illuminat: ſicut le
giť:Sedes ſapiẽtie aĩa iuſti. Et alibi:Super quẽ re- Iſa.66.
quieſcit ſpirit⁹ meus:niſi ſup humilẽ z quietuz z tre
mẽtez vba mea. Segtur: In iudicio. Quo ſcilicet ni
ſi illo futuro de quo legim⁹:Pater nõ iudicat quen- Joan.5.
q̃:ſed omne iudiciuz dedit filio. Sed quãuis nõ po
ſuerit quale iudiciũ velit intelligi; abſoluta tñ rõne
cognoſcim⁹

cognoſcim⁹ illud eſſe z vbi z ſci ſedebũt:z ſimul cuz
dño iudicabũt. Qõ in ſcripturis diuinis frequẽter ĩ
uenis dictũ:vt exprimať res ipſa que dicitur:ſed tñ
det hoĩbus intelligẽdũ qõ rõnabiliter ſentiať:ſicut
iã in alio pſalmo dictũ eſt: Quis eſt homo qui vult
ps.33. vitã? Et in euãgelio dñs: Si vis venire ad vitã: ꝓua
Mathi.19. mãdata. Nõ eni dixit:Eternã:qõ eſt oĩmodis ſentiẽ
dũ. Hec figura dicit Eclipſis:z qz illi deeſt neceſſa
SCHE rius ſermo:defectus vocať. Sed tñ que ſint iſte lau
des:laudãdo ꝓſequẽter exponit dicẽs: Sedes ſup do
mũ dauid. Sup domũ dicit:ſuper familiã chriſti:qz
clariozes ibi erũt alig ſcõꝝ a reliquis fidelib⁹: ſicut
dicit apl's: Stella ab ſtella differt in claritate:ſic erit
1.Cor.15. z reſurrectio mortuoꝝ. Naz ſi alicui ſeruoꝝ:hic iter
confamulos ſuos de dñi ſui aio aligd amplius ſcire
gloriozum eſt:quãto magis in illa domo chriſti põt
eſſe mirabile aliquã cõtẽplationẽ dñi plus habere:
vt tanto maius ab alio diſtet:quãto eũ diuinitatem
eius contigerit amplius intueri. Dauid vo ſignificat
chriſtuz:nomẽ ex parẽte carnis aſſumptum. Et itue
re quẽadmoduz ciuitatis illi⁹ facta deſcriptio eſt:vt
diceret qd ibi agendũ ſit:quẽadmoduz ꝓſtruiť: qui
SCHE illuc aſcẽdãt:quid ibi acturi ſunt. Quod ſchema di
citur Characteriſmos:que latine infozmatio vel de
ſcriptio nũcupať. [Rogate que ad pacem ſunt hie
rusalẽ:z abũdantia diligẽtibus te.] Ad ſecundã nar
rationẽ ꝓpheta peruenit:vbi eos alloquit:qui ſunt
dño ꝓſtante iudicaturi. Nomen iſtud equiuocũ eſt.
In hoc eni loco: Rogate:interrogate ſignificat:non
ſupplicate. Perquirere eni z rimari cuncta cõuenit
iudicãtem:ſed hoc ibi nõ fit ſermonibus:neqz iter
rogatione vocis:ſed tacita mẽtis ꝓſideratione. Oẽs
ſunt cũ dño:ſicut dictũ eſt:iudicaturi:qm̃ illuminati
atqz ſanctificati illã reuera cognoſcũt eſſe veritatẽ:
quã dñs ꝓprio ore dicturus eſt: Pacificos eniz que
rit dominus:pacificos querit z coboꝛs tota ſanctoꝝ:
qui charitate pleniſſimi ſunt:qui modeſtia pollent:
qui pia humilitate preceſſi ſunt. Hec eniz z ſanctos
vult querere:que nouit dñz poſſe diligere. Sed iſtã
pacẽ:cuius eſſe dicit: Hieruſalẽ vtiqz:id eſt: populi
fidelis:qui tẽpore iudicij in pacis eternitate recipi
tur. Admonet ergo ꝓpheta q̃ ſcit eẽ vẽtuꝝ:vt il
li qui cũ dño iudicabũt:talib⁹ viris in illa pr̃ia ꝓgau
deãt:qui z hic pacẽ diligũt: z ibi eterne pacis ꝓmia
ꝓſequunť. Et qz in fine ſẽtẽtie: Hierl'm poſuit:ꝓuer
ſus ad ipam breuiſſima demõſtratione cõplex⁹ eſt:
Abũdãtia diligẽtib⁹ te. Oĩa eni bona illis abundare
manifeſtũ eſt qui diligũt hierl'z. Nã qui hic paupes
fuerit:ibi bonoꝝ oĩuz diuites erũt:qui hic fragiles:
ibi indefecti:qui hic tpales:ibi eterni:z qcqd bonoꝝ
eẽ põt:iſta celeſti abũdãtia videť icluſuz. [Fiat pax
in virtute tua:z abundantia in turrib⁹ tuis.] Adhuc
ad Hieruſalez loquiť:cui optat talia qualia ſcit eſſe
vẽtura. Uirtus quippe ipſius: pax ſine dubitatione
ſanctoꝝ eſt:que vocať z charitas. De qua ſcriptum
eſt: Deus charitas eſt. Per hãc enim fiunt vnũ:per
1.Joan.4. hanc tẽplum merenť eſſe creatozis: z quicquid eis
promittiť:ipſius cõſideratione preſtať. Pax iſta eſt
quã nulla bella ꝓcutiunt:quã ſeditio nulla ꝓturbat:
ETY ſed ſine fine poſſidebiť:qõ ibi chriſti miſeratione cõ
ferť. Pax enim:a parcẽdo:ſiue a paſcendo dicta eſt.
Sequitur: Et abundantia in turribus tuis. Hec eſt
abũdantia:de qua ſuperius dixit: Et abũdantia dili
gentibus te. Sed hic per turres aligd ſignificãtius
videtur expreſſuz:vt hanc abũdãtiã nõ equalẽ oĩb⁹
ſed itelligeres eſſe potiozẽ. Turres eni ſũt:que obie DEF
ctu z altitudine ſua ciuitates defendũt:z venientes
inimicos ꝓma frõte ſuſcipiũt. Uũ nõ ꝓbe marty
res ſignificatos aduertimus:qui oppoſitione corpo
ris ſui:ciuitatẽ dei pia ꝓfeſſione defendunt: z quaſi
eminentia edificia:ita hoſtibus fidei repugnare no
ſcunť. [Propter fratres meos z proximos meos:lo
quebar pacem de te.] Moze pfectoꝝ viroꝝ:pacẽ ꝓ
dicãs:pacis ſue ſigna demõſtrat. Dicit eni:pacẽ iſtaz
eccleſie: ideo ſe ꝓdicaſſe ꝓpter fratres z proximos
ſuos:vt iſtructi hac virtute ꝓcordie diligerẽt ac que
rerẽt vnitatẽ. Fecit ergo qõ docuit:vt amoze fratrũ
ꝓdicaret:qõ ſciebat oĩbus ꝓfutuꝝ. Hoc ergo cõmo
net:vt nõ ꝓpter laudes aut commoda ſua quiſq̃ do
ceat:ſed miſericordi aio ꝓpter fratres laboret z ꝓxi
mos:ſicut ait apl's: Nõ querẽs qõ mihi vtile eſt:ſed i.Cor.10.
qõ multis. Nõ eni ꝓpter vtilitatẽ ſuã tẽpozalẽ locu
tũ ſe dicit pacẽ illã futuri ſeculi:ſed ꝓpter fratres z
proximos:vt eã ſalutariter deſiderãtes vnanimitatis
ſe vinculo colligerẽt. Cũ vo dicit: De te:ad hierl'm ſe
adhuc ſignificat log:in qua ſcõꝝ cetus eſt.i.aduna
tio beatiſſima ꝓpl'oꝝ. [Propter domũ dei mei:que Ut.dñi.
ſiui bona tibi.] Ne qs putaret alicui rei ſic affectũ de
bẽ:vt dñi charitatẽ ꝑtermittẽ videret:addidit q̃re
bona queſiuerit hierl'z.i.qz dom⁹ eſt dñi:ad quẽ be
ne referť qcquid dilectionis ꝓendiť. Concluſio.

Reſpiciamus ꝓphetã q̃lia in tertio gradu charitatis verba ꝓfuderit:z in pfectu ei⁹ ꝓſtãte dño gaudeam⁹. Qtũ eni ſcõꝝ qs aſcẽdẽdo pficit:tãtũ altioza z dulcioza vba deꝓromit

Explicit expoſitio in pſalmum.izi^{m}.

Canticum graduum. CXXII.

Ote leuaui oculos meos:qui habitas in celis. Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ:in manib⁹ dñorũ ſuo ruz. Sicut oculi ancille in manibus dñe ſue: ita oculi nr̃i ad dñm deũ nr̃m donec miſereať nr̃i. Miſerẽ nr̃i dñe miſerẽ nr̃i:qz multũ repleti ſum⁹ de ſpectione. Quia multuz repleta eſt aia nr̃a: opprobriũ abundãtib⁹ z deſpectio ſupbis.

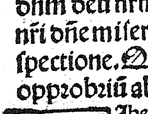

Ibet reſpicẽ quẽadmodũ ꝓphetalis aſcẽſus iſte ꝓficiat:z paulatim altioza petẽs: idicia nobis ſue pfectionis oſtẽdat. Naz qui pus ad mõtes oculos leuauit:nũc ad ipz dñm lumina ſui cordis erexit:vt qui ſpũalib⁹ greſſib⁹ celſioza nitebať aſcẽdere:diuine ſe miſericordie feliciter primaret. Pulchrũ ſpectaculũ ſubire boĩes ad deũ:pigrãqz iſtã molem ad ſupne gr̃e ꝓmia ſubleuare. Qõ tñ ille ſolus efficit:qui de ſepulchro Laçaꝝ venire ꝑcepit:qui mergentẽ petruz porrecta dextera liberauit:qui Heliã atqz Enochvi uẽtes trãſtulit:z his ſil'ia:que quotidie virt⁹ diuinita tis opať. Iſtos aũt gradus illi aſcẽdũt:qui hic chari tate vnũ ſũt. Ad caput eni feſtiare nequeũt:niſi qui chr̃i mẽbra eẽ meruerũt. Quaꝓpter ſicut hũc mirabilẽ aſcẽſũ corde reſpexim⁹:ita nũc pſalmi altitudinẽ ſollicita mẽte tractemus. Diuiſio.

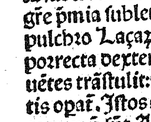

Ropheta metuẽs amittere qõ tenebat:z cautus ex ipſa ꝑte qua creuerat. Primo igreſſu pſeuerãtiã pcũ deuot⁹ exequiť:vt ſuſcepta munera diuino premio ꝓtineret. Scõo:dñm deprecať:vt donet ei miſeri

cordiā:q̃ ĩstigatione diaboli ab ĩsultātib⁹ multa patiebaṫ aduersa:vt quē ꝓortio suo maculare nō poterāt:saltē supbis despectionibus sauciarēt.

Expositio.

Alt.celis. AD te leuaui oculos meos: qui habitas in ¶celo. ⁊Salutariter admoneṫ humanitas: vt ide petat auxiliū:vnde ĩexpugnabile p̃sidiū credit esse vētuꝝ. Nā qui sūt corde p̃tumidi ⁊ mūdana se ptāte iactātes:si qua fuerit lesione ꝓuocati:ad diuitias recurrūt:ad p̃ocinia pitura ꝓfugiūt:vt exigāt de inimico penā qui irrogare p̃sūpsit iniuriā. Deiṽo famuli patiētissima se ꝓuersatione moderātes:q̃q̃d scādali:quicq̃d tribulationis ptulerīt:oculos ad dñm leuāt:⁊ ad illum respiciūt:a quo se veraciter saluari posse ꝓfidūt. Sequiṫ:Qui habitas in celo. Qui habitare dñz:multis
Joan.14. legim⁹ modis:vt est illud in euangelio:Ego in patre ⁊ pater in me. Dicit etiā babitare in scis:vt in Ysaia legitur: Habitabo in his:⁊ ambulabo in ipsis:⁊ ipsi
i.Cor.3. erūt mihi pplus:⁊ ego illis in deū. De quib⁹ ⁊ aplus ait:Uos estis tēplū dei:⁊ spūs dei habitat in vobis.
Joan.17. Sic etiā de vtroq̃z testaṫ euāgeliū:Ut oes vnū sint: ⁊ ego in illis:⁊ tu in me. Legit̃ quoq̃z in celo sedere
Ysa.66. ps.cij. dñm:vt est illud:Celuz mihi sedes est:terra aūt scabellū pedū meoꝝ. Et alibi:Celū celi dño:terrā autez dedit filys hoiuz. ¶Ecce sicut oculi seruoꝝ:in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ. ⁊Respiciam⁹ itrĩsecus q̃d nobis silitudines ĩste designēt. Attēdūt serui ad man⁹ dñozuz suoꝝ:siue q̃ñ per eos desiderāt enutriri:vt toti⁹ idigētie necessitates euadāt:siue q̃ñ pro culpis suis vapulare iubenṫ:donec audiāt:parce. Utraq̃z enim ponunṫ in ptāte dñoꝝ:siue spes ꝓtinētie:siue finis aliq̃ñ vindicte. Que nos vtraq̃z ꝓuenit facē:vt oculos nr̃os semp leuem⁹ ad dñm:⁊ cū aliquā indigētiā sustinem⁹:⁊ cū pro aliqb⁹ verberamur excessib⁹. Sed
SCHE bic vsus ⁊ sequēs per figurā Homoiosis deprõmuntur:per quā min⁹ note rei ex silitudine el⁹que magis
¶ nota est demõstratio declaraṫ. ¶Et sicut oculi ancil-
Alt.nostri. ¶le in manib⁹ dñe sue:ita oculi nr̃i ad dñm deū nr̃um
¶donec misereaṫ ¶nobis. ⁊Quidā ⁊ istū versuz sic ad
i.Cor.1. dñm aptare volūt:vt ipm deū dominā dicerēt: propter illud exēplū:Cristū dei virtutē ⁊ dei sapiētiaz Sz ne discrepātia sex⁹ aliqb⁹ abhoreat:pōt sub hoc mõ fortassis ĩtelligi. Supi⁹ de suis fecit cõparatiõē ⁊ dñis:⁊ ne se sex⁹ femine⁹ putaret exceptū:hic quoq̃z silitudines alie ꝓferunṫ:q̃ sic attendit ancilla in manib⁹ dñe sue:sicut ⁊ serui in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ. Sequiṫ aūt snia que sexū vtrunq̃z ꝓcludit:Ita oculi nr̃i ad dñz deū nostrū donec misereaṫ nobis. Ita: dū dicit:silitudo p̃missa declaraṫ:vt siue aliq̃d a domino pspeꝝ petam⁹:siue cū tormēta aī vel corpis sustinem⁹:ad dñz semp oculos eleuem⁹. Addidit etiā: Nr̃i:vt hoc de se dicū vterq̃z sexus acciper. Subiecit:Donec misereaṫ nobis:vt ostenderet: siue feminas:siue masculos sub patiētia debere beneficia diuina perquirere:⁊ ei iugiter suppplicare. Istud aūt:
DOG Donec:in scripturis diuinis omonymõ est. Interdū q̃ppe significat aliqd tpaliter agi:interdū semp. Tẽ-
ps.cix. poraliter:vt est illud in psalmo cix⁰. Donec ponā inimicos tuos scabellū peduz tuoꝝ. Semp aūt significat:vt pñs psalm⁹ declarat:Donec misereaṫ nobis: quasi vo oculi nr̃i in manib⁹ ei⁹ esse nõ debeāt:etiaz postq̃z nobis fuerit miserī⁹. Tale est ⁊ illud euange-
Matth.1. ly:Nõ cognouit eā donec pepit filiū suuz pmogenitū:quā ꝓstat virū nullo tpe cognouisse. Quapropter:

donec:merito hic semper aduertiṫ:q̃ quis tpaliter di
ctū eē videaṫ. Qõ locutionis genꝰ iter diuine ꝓpria
¶ scripture enumerandū est. ¶Miserere ¶nobis dñe
¶ miserere ¶nobis:q̃z multū repleti sum⁹ ¶cõtemptio
¶ ne. ⁊Uenit ad ingressuz z^m vbi misereri sibi:cõtẽpt⁹ ⁊ ex opprobrij sui ꝓsideratione depcaṫ. Naz ille famulus qui assidua malozum afflictione vapulabat: oculosq̃z suos in dñi miseratione posuerat:erupit in necessariā vocē:sibiq̃z miserendū gemina petitione deplorat:q̃z corpus eius passionib⁹:aīa laborabat op
probrijs. Qõ merito ad martyres referṫ:qui pstante deo viuacitate animi iniuriā superāt passionū. Huic ergo repetite mĩsicordie causa subiūgit:Quia m̃lt̃ū repleti sumus ꝓtemptione. Replenṫ enī ꝓtemptione:q̃ñ dei famuli vberibus laceranṫ:q̃ñ flāmis seuiē
tibus exurunṫ:q̃ñ gurgitibus necanṫ altissimis. Ni
si enī ꝓtemnerenṫ abū de:talia nõ poterāt sustinere.
Multū repleti:significat abūdātiā passionū:quam
¶ tamē se cupide ac libēter ptulisse testanṫ. ¶Et mul Alt.Quia
¶ tū repleta est aīa nr̃a:opprobriū abūdātib⁹ ⁊ despectio supbis. ⁊Cū supius se repletuz dixerit ꝓtemptu eoꝝ qui sibi videbanṫ esse felices:⁊ ob hoc corp⁹ suū penali assereret vberatione lacessitū:dicit etiā aīam quoq̃z suā opprobrijs ⁊ despectionib⁹ fuisse cõpletā: ne q̃d restaret q̃d nõ grauissime passionis subdereṫ iniurie. Opprobriū aūt abūdantibus ideo posuit:q̃z cū plecutores essent diuites ac letātes: viris sanctis pauptatē suā ⁊ humilitarē iniqua iuectione reputabāt dicētes:Quid vobis ꝓdest mūdi diuitias nõ habere:⁊ futura nescio que ꝓquirē: p̃sentia gaudia deserere:⁊ tristitiā plus amare? Ecce que ego video teneo:tu spera que inaniter potī⁹ suspicaris. Sequiṫ: Et despectio supbis. Despiciūt supbi humiles:q̃ñ tales p̃dicationes eoꝝ audiūt:q̃bus obedire ꝓtemnūt. Nā cū supbi p̃sentia diligāt futura nõ tractāt:⁊ acrius in illos inigtate sue prauitatis ĩsurgūt: qui regulis dñi seruire cõtendūt. Uezꝝ bis in iudicio futuro
fit alterna ꝓuersio. In opprobriū ⁊ despectionē veni
unt abūdātes atq̃z supbi:sicut Salomon de talibus
ait:Quid nobis ꝓfuit supbia:aut q̃d diuitiaꝝ iactā- Sap.5.
tia ꝓtulit nobis:⁊c. Sciendū plane:q̃z cõmunis eloquētie ordo poscebat:vt diceret:Multū repleta est aīa nr̃a opprobrio abūdātiuz ⁊ despectione supboꝝ. Sz cū dixerit:Multū repleta est aīa nr̃a opprobriū DOG
abūdātibus ⁊ despectio supbis:hoc videṫ esse ꝓpriū [DI
scripture diuine:q̃ tū trahi nõ debet ad vituz: sed q̃ñ non est adhuc humanis regulis appreheṫsum.

Cõclusio.

Merito iste qui iam q̃tuor gradus ascenderat demētiū iudiā sustinebat:q̃z res pspere morderēt semp aduersos:duz vanis iputationibus retardari crediṫ:qui aīe puectibus studere mõstraṫ. Intueamur vizꝝ:⁊ in pręcuz perseueratione mirabilē:⁊ nullis irrisionibus intepentē:sed diuersas molestias:diuersa vulnera vno medicamine curantez:q̃ oculos suos leuat semper ad dominum.

Explicit expositio in psalmum.izz^m.

Canticum graduum. CXXIII.

NISI quia dñs erat in nobis dicat nũc israel:nisi q̃z dñs erat in nobis. Cũ exurgerēt hoies in nos: forte viuos deglutissēt nos. Cũ irasceretur furor eorum in nos:

forsitan aqua absorbuisset nos. Torrẽtem ptransiuit aīa nr̃a: forsitan ptrãsisset aīa nr̃a aquaz itolerabilē. Benedictus dñs:qui nõ dedit nos in captionē dẽtibus eoꝝ. Aīa nr̃a sicut passer erepta est de laqueo venantiũ: laqueus contritus est: ⁊ nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine domini:qui fecit celum ⁊ terram.

GRadus istos ⁊ in m̃ltis vnũ:⁊ in vno m̃ltos ascẽdẽ ꝓbeta testaṫ:q̃ñ plurali ⁊ singulari numero in his psalmis locut⁹ fuisse declaraṫ. Non iniuriā:q̃z ⁊ pplus dei vnũ corpus est chr̃i:⁊ plebs itezꝝ deuota per vnũ quēq̃z fideliũ ꝓbaṫ effusa. Quapropter siue hoc vn⁹:siue plures loquanṫ:vna tñ decātat ecclia. Sz isti gradus in illo sūt itinẽ cõstituti: vbi ipse rex p̃rie:viā se nobis cognoscit̃ ꝓbuisse:quā si ipso p̃stante fideliter atq̃z humiliter gradimur:ad eius sancta tribunalia peruenimus.

Diuisio.

MEmores sci ꝓfessores:quanta picula per diuinā misericordiā velut ipetũ torrẽtis euaserit. Primo capite fatẽtur se de tot seuiẽtibus erumnis: sola dei misericordia fuisse liberatos. Scõd:gratias agunt: quia nõ sunt decepti a persecutoribus suis: sed versauice insidie magis ipsozum contrite sunt:eosq̃z cõstat ereptos.

Expositio.

NISI q̃z dñs erat in nobis: dicat nũc isrl. ⁊ Subita letitia que de pteriti piculi recordatione descẽdit:soletꝝ vbozꝝ ordinẽ nõ tenẽ. Admiranṫ enī ꝓfessores:quo mõ eua serint isequẽtes:quẽadmodũ fragilitatẽ humanā tormẽta nõ vicerit:quo mõ deficiẽte corpe mẽs fide solidata nõ cesserit:⁊ exiguā ptẽvboꝝ:que de sẽsu magno descẽderat in capite posuerūt:quẽ tñ subsequẽter explanāt: vt ⁊ piculi istãtis nõ tollereṫ admiratio:⁊ paulopost sermonũ redderet̃ itegritas. Cõsueta q̃ppe snia fuerat dicẽ:nullaten⁹ potuim⁹ picula iflicta supare:nisi q̃ dñs erat in nobis. Simul ⁊ p̃sũptionis humane pnitiosa cõsuetudo de medio tollit̃:q̃ñ nõ diuitie nr̃e:nõ ꝓsiliũ:nõ virt⁹ nobis subuenisse dicit̃:sed miseratio dñi sola nos liberasse mõstraṫ. Sequiṫ:Dicat nũc isrl. Saluberrimuz nimis esse cognoscit̃ q̃ tãta vt fiat auctoritate cẽseṫ. Naz vñ ipsi fuerāt saluati:merito relig bti grãs agẽ monebanṫ. Dec est enī charitatis ⁊ vnitatis virt⁹:vt si q̃d vni pspeꝝ ꝓcedaṫ:oẽs sibi puenisse cõgaudeāt. Rursũq̃z si q̃d sziũ igerit:vniuersi sibi accidisse cõdoleāt. Quapropter:q̃d dicat israel:subter adiũxit. Ideoq̃z qui vult eẽ isrl:puro corde dicẽ talia nõ recu
¶ set. ⁊Nisi q̃z dñs erat in nobis. Cũ ¶ exurgerēt hoies Alt.exurgerent.
¶ in nos. ⁊Et hũc vsuz ⁊ alios tres qui sequunṫ pu cõfessores israelẽ cõmonẽt dicere:qui in psalmi capite log ceperũt:q̃ñ ⁊ si vnusq̃z aliquo casu ꝓpzus piculis exuit̃:ab oipotente dño liberaṫ. Sed q̃uis in istis oib⁹ pẽdeat vna snia:nos tñ more nr̃o singulos vsus ponim⁹:vt q̃ de alio ꝓ sẽsu explicãdo subiũgẽdũ est:cõmoneam⁹. Inchoat q̃z scõs vsus pẽdẽte sensu:sicut in ꝓmo iã factuz est:vt dicat se isrl per dñi grãz fuisse liberatũ:q̃ñ eos scelerati hoies iseque banṫ atrociter. Quo mõ enī aut caro fragilis sufficeret:aut mutabilitas humani aī firma ꝓstaret:nisi q̃z dñs erat in eis: Ille enī q̃ñ in nobis est:nec vitio nr̃e prauitatis abscedit:semp salut:semp manem⁹ illesi: q̃z pseqẽtiũ iniqtas nõ pualet ꝓtra eum:pro quo se grã diuine vtutis opponit. Quapropter ituẽdũ est in bis duob⁹ vsib⁹ qui dicti sũt:⁊ in trib⁹ alys qui sequũtur:figurã eẽ Anaphorã:q̃ñ eadẽ verba per ꝓncipia
versuũ repetita eẽ noscunṫ. Qõ schema plurimũ va
¶ let ad aīos cõmouẽdos. ⁊ ¶ Forsitã viuos deglutissẽt Alt.Forte
¶ nos. Cũ irasceret ¶ aius eoꝝ aduersuz nos. ⁊Medie Alt.furor eorum in
tas vsus isti⁹ ad supioza rñdet. Ita est enī sẽsus iste iũgẽdus: Nisi q̃z dñs erat in nobis:cũ ĩsurgerẽt hoies in nos forsitã viuos deglutissẽt nos. Dic enī distictionẽ plenã ponẽ debem⁹: vt reliq̃ nobis itezꝝ absoluta vbozꝝ copulatiõe rñdeāt. Nã q̃ dicit: Uiuos deglutissent nos:humana ꝓsuetudo nõ est viuos deglutire ꝓrios. Sed viui deglutimur: q̃ñ aut in hereticas prauitates:aut in pfũdã ꝓcipitationẽ culpaꝝ nefãda prauitate demergimur. Qõ scis viris potuisset accidẽ:nisi eos virt⁹ supna liberasset. Seq̃ medietas vsus bui⁹ quã tñ ad iferiozẽ snia ꝓstat eẽ iũgẽdã. Dicit enī:cũ irasceret aius eoꝝ aduersũ nos. Irasceret dixit:q̃z iustissimas causas nõ babebāt. Ira enī ⁊ iudicia iudicio carẽt:dũ volũtates suas mẽte ꝓcipiti sub sequunṫ:sicut ⁊ Salomõ dicit:Stultũ occidit iracũdia ⁊ puulũ necat iuidia. Quid enī aduersum dei famulos bre iustũ poterāt:qui in eis auctozẽ oiuz cõtẽnẽ ꝓlumebāt: Alius:grec⁹ ꝓmo ẽ:ΑΠΟΤΟΥ ΑΥΕΜΟΥ i.q̃ mobilitas ei⁹ vẽtis celerrimis cõpareṫ: siue q̃ sãguinẽ nõ bẽat vtiq̃z qui corpalis nõ est:sicut in li-
¶ bro dictũ est:quẽ de aīa dño p̃stãte ꝓscripsim⁹. ⁊ ¶ Forsitã ¶ velut aqua ¶ absorbuissent nos. Torrẽtẽ ptrãsi- Alt.nõ bẽt. Alt.absorbuisset.
¶ euit aīa nr̃a. ⁊Sili mõ ꝓterti sũt ⁊ isti vĩculi. Est enī si ita legaṫ plena ⁊ idubitata snia. Cũ irasceret̃ aius eoꝝ aduersum nos:forsitã velut aqua absorbuissent nos. Aquã hic iniquos pplos vult itelligi paganozꝝ: qui idolozꝝ culturis q̃ñ nimia q̃dã inũdatione terrena corda occupasse videbanṫ. Di seruos dei absorbẽ cupiebãt:cũ in suas culturas chr̃ianos pducere nitebanṫ. Sz eos virt⁹ diuina liberauit:que ꝓtero aplo manũ ne mergereṫ extẽdit. Aquã vo dixerũt antiq: ETY
a qua sũt oīa:credẽtes exide oīa fuisse ꝓcreata. Seq DEF
tur:Torrẽtẽ ptrãsiuit aīa nr̃a. Torrẽs est:sicut iã dixim⁹:fluui⁹ hibernis ĩbrib⁹ subito cõcitat⁹:qui ⁊ rapidus cognoscit̃ ⁊ cenosus:q̃z nõ puro fõte ꝓfũdit̃: sed terrenis ĩfectionib⁹ sordidaṫ. Huic merito cõparaṫ seculi isti⁹ turbidus cursus:qui nullov̄ ĩtatis fõte defluit:sed malozꝝ oiuz tẽpestate coalesc ⁊. Iste torrẽs est vnde bibit ⁊ dñs:de quo iã dictũ est: De torrente in via bibit:ꝓpterea exaltauit caput. Merito ps.109.
ergo ⁊ isrl ipz trãsisse se pbibet:vñ ⁊ caput ei⁹ potasse pdictũ est. Sed in his oib⁹ vna est veraq̃z ꝓfessio: q̃ñ de tãtis piculis sola dñi miseratione liberamur.
¶ Forsitã ptrãsisset aīa nr̃a aquã intolerabilẽ. ⁊Debemus ad inquirendũ esse sollicit:quare ista pars oõnis:forsitã:fuerit totiẽs iterata:cũ dubitare fidelib⁹ nõ conueniat: mundi pericula per nosmetipsos nõ potuisse transire: nisi quia dominus erat in nobis. Doc enī vera:hoc catholica ꝓfiteṫ ecclia. Sed vius est magni piculi:vt quotiẽs a maxima clade liberamur sub dubitatione dicam⁹:Putas euasimus:cuz nos nequaq̃z euasisse dubitem⁹. Nã ⁊ alibi in re certa sic ponitur: Nisi q̃ lex tua meditatio mea est:tũc ps.118.
forte pisez in humilitate mea. Tobias quoq̃z ꝓpheta sic ait:Cõuertimini pctõres:⁊ facite iustitiã coram Tobie.13.
dño:q̃s scit si velit vos ⁊ faciet vobiscũ misericordiã

Et alibi scriptum est: Et eleuate cum fletu oculos
vestros in celũ: forsitã miserebiť nr̃i dn̄s: ⁊ saluabit
nos. Uides tãtis locis positũ: forsitã: vbi nõ erat vl-
laten⁹ ambigẽdũ: Un̄ merito hãc verbo⁹ titubãtiã:
sed fidei magnã absolutãq; ꝓstãtiã ꝓpriũ scripture
IDI diuine dicim⁹: qõ vsus mũdanis in reb⁹ dubys atq;
icertis tm̄ ponẽ ꝓsueuit. Quapropter aliqõ huiusmo
di dictũ nõ est defect⁹ robustissime fidei: sed exagge
ratio magna piculi. Nã cur dubitarẽt aquã itolera-
bilẽ euasisse aias suas: cũ ipsi in supiorib⁹ ꝓfessi sũt:
Torrẽtẽ prãsiuit aia nr̃a: Subiecit: Aquã itolerabi
lẽ. Ipse modo aquã itolerabilẽ dicit: quã se tolerasse
ꝓfessus est. Aliter enim euadẽ nõ potuit: nisi ꝓfortat⁹
per dei grãm oia tolerasset. Intolerabilis ergo aqua
dicit: qm̄ nr̃a ifirmitas cogitať. Nã pctõ⁹ gurges cri
minũq; tẽpestas tolerari nõ põt: qm̄ a defẽsione dn̄i
segregatos iuenerit. Ecõtra oia tolerabilia fiunt: cũ
de⁹ in sanctis suis habitat. Tũc enim nec error furri-
pit: nec luxuria trahit: nec supbia vẽtosa ꝑualet: nec
hostis antiq; suggestio maligna grasať. ¶ Benedict⁹
Alt. captionẽ dn̄s qui nõ dedit nos in captione dẽtib⁹ eo⁹. ¶ Ue-
nerũt pp̃ꝓfessores ad narrationẽ secũdã: in qua dn̄o
grãs agũt: q⁹ minime pro inimico⁹ volũtatibus co⁹
ruerũt: sed illi poti⁹ ꝓtriti sũt: qui eos pdẽ maluerũt.
Et vide quẽadmodũ inimico⁹ volũtas seua descri
biť: vt more fera⁹ humanã innocẽtiã dẽtib⁹ appetẽ
i. Pe. 5. viderenť. Qõ etiã de diabolo dictũ est: Inimicus nr̃
diabolus: tanq̃ leo rugiẽs circuit querẽs quẽ deuo-
ret. ¶ Aia nr̃a sicut passer erepta est: de laqueo venã-
tiũ. Laque⁹ ꝓtritus est: ⁊ nos liberati sum⁹. ¶ Bene
istud sci dicũt: quo⁹ ⁊ si co⁹p⁹ afflictũ: aia tm̄ dn̄o cu
stodiẽte ꝓuata est. Passer enim: sicut sepe dixim⁹: auis
est oino cautissima in parietib⁹ habitãs: que insidias
positas sollerter euitat: nec facile capiť: que ad escas
querendas semp̃ noscit venire sollicita. Laque⁹ est
aũt venãtiũ: mũdi isti⁹ quelibet dulcedo ꝓpositã: in
qua tũc capimur: qm̄ suauis esse iudicať: sicut de mu
lierib⁹ scriptũ est: Oculus meretricis laque⁹ pctõ⁹is.
Sic de auaritia: sic de supbia: sic de cũctis vitys sen
tiẽdũ. Sed vide qd adiecerit: Cõtritum laqueũ ⁊ se
fuisse liberatos. Reuera: q⁹ se grauat qui aliũ one-
Eccli. 27. rare festinat. Et sicut legit: Ipse in foueã⁹ icidit qui
eã alteri parare ꝓtẽdit. Preterea respice q̃ nõ ruptũ
laqueũ dicit. Cõtritũ enim: nec lo⁹eũ aliqd: nec stu-
peũ dicim⁹: nisi qõ alicui⁹ metalli duritiã bẽ mon-
strať: ⁊ ideo ꝓtrit⁹ dict⁹ est: vt in ipo ostẽderet fo⁹ti-
tudinẽ passionis ⁊ potẽtiã liberãtis. Quapropter cõ-
trito laqueo: merito se dicũt esse liberatos: qm̄ isidia
to⁹es pducunť ad nihilũ: cũ cape nequeũt: quos de-
cipe tẽtauerũt. ¶ Adiuto⁹iũ nr̃z in noie dn̄i: qui fecit
celũ ⁊ terrã. ¶ Reddũt causam q̃re laque⁹ ille ꝓtrit⁹
est: q⁹ nihil illi ꝑualẽ põt aduersũ: cui diuina virt⁹ p̃
stat auxiliũ. Quid demẽtes queritis: ꝓtra illi⁹ suos
isidias tẽdere: quẽ audistis celũ ⁊ terrã iussione mo-
mentanea cõdidisse: Facile illi est insidias nostras
destruere: qui consueuit iniqua omnia cum volue-
rit dissipare. Conclusio.

Quam bene in gnto gradu ꝓfesso⁹ ascẽdit btã
deuotio: vt qui co⁹poreos sensus iuuãte
dn̄o supare valuerunt: gnary loci puectione gaude
rẽt. Sed hi ne caderẽt: ne co⁹pis infirmitate tituba-
rẽt: illa humani generis remedialis pstabat humili
tas: vt spe⁹ suã torã in dn̄o ponerẽt: nec sibi boni ali-
quid ruinosis presumptionibus applicarent.

Explicit expositio in psalmum. iz3m.

¶ Canticum graduum. CXXIIII.

Qui ꝓfidũt in dn̄o sicut mõs siõ:
nõ cõmouebiť in eternũ qui ba
bitat in bierusalẽ. Mõtes in cir-
cuitu eius ⁊ dn̄s in circuitu ppli
sui: ex hoc nũc ⁊ vsq; in seculũ.
Quia nõ reliquet dn̄s virgã pcõ⁹ sup so⁹tem
iusto⁹: vt nõ extẽdãt iusti ad iniqtatẽ man⁹
suas. Bn̄fac dn̄e: bonis ⁊ rectis co⁹de. De
clinãtes aũt in obligationes adducet dn̄s cũ
opantibus iniquitatem: pax super israel.

Siens dn̄s ifirmitatis humane labilem
gressũ: iter istud vtutũ gbusdã gradib⁹
fabricauit vt securi⁹ ad ardua tẽderet de
sideriũ pr̃m: cum vestigiũ poneretur in
plano. Sic enim calcam⁹ do⁹sa graduũ: vt
ieq̃lẽ nõ patiamur ascẽsũ. Sed q̃uis scala ista salu
taris cõpetenti remedio videat esse ꝓstructa: nulla
tm̄ firmitate ꝓsistimus: nisi illic dn̄i regimine tenea
mur. Que tm̄ ascensio fit mẽte nõ co⁹pe. Nã in vno
magis loco sedentes: ⁊ cellule situ retrusi: efficacius
istos gradus ascẽdimus: q̃ si per hominũ o⁹a volite
mus: ⁊ ideo clamat ꝓpheta: nobis esse in dn̄o ꝓfiden
dũ: ne labo⁹emus incassum. Diuisio.

Onscẽdẽs ꝓpheta senariũ graduũ qui p-
fect⁹ habet in disciplina numero⁹: popu
lũ fidelẽ: ꝓima cõmonitiõe ꝓfirmat: di
cẽs nullaten⁹ cõmoueri posse qui ꝓfiden
tiã suã in dn̄i vtute posuerũt: reddẽs cau
sam quare peccato⁹es supra so⁹tẽ iusto⁹ nõ pmittat
excrescere. Scõ: depcat vt rectis ꝓsperitas: prauis
vindicta proueniat. Expositio.

Qui ꝓfidũt in dn̄o sicut mõs sion: nõ com
mouebiť in eternũ qui habitat in bieru
salẽ. ¶ Generaliter cũctos alloquiť sermo
ꝓphetic⁹: qm̄ qui hic fuerit in va religio
ne ꝓstãtes: ⁊ spe⁹ suã in dn̄i defẽsione po
suerit: sicut sio hierosolyme mõs ita firmissima soli
ditate ꝓsistũt. Sed hic nois est iterpratio pergrẽda.
Siõ enim dicit: speculatio: que ꝓuenit pastori dn̄o Je INTER
su Cho. Nõ enim tãte maiestati iẽsatũ aliqd poterat
compari: nisi sub aliq̃ significatione ꝓbabili: qõ in
scripturis dn̄is frequẽter iuenies. Nã ⁊ alibi dictũ
est: Montes exultauerunt vt arietes: ⁊ colles velut Ps. iii.
agni ouiu⁹: ⁊ bis sil'ia. Dicit ergo de hoie: qui ꝓfidit
in dn̄o nõ cõmouẽdũ eẽ in eternũ: sicut mõtẽ siõ: cũ
tm̄ ⁊ ip⁹ in fine mũdi credam⁹ iter cetera cõmutari.
S⁹ ille siõ. i. dn̄s ch̄ꝰs nõ cõmouebiť: qui hac signifi
catione declarať. Et ꝓsidera: q⁹ supra posuit: Qui ꝓfi
dũt: ⁊ postea singulariter dixit: Non cõmouebiť: vi-
delz vt numerosam christiani ppli ostẽderet vnita-
tẽ. Addidit: Qui habitat in bierlm. Cũ sciam⁹ hierlz
a diuersis gẽtib⁹ fũdit⁹ fuisse subuersa⁹: eiusq; ciues
frequenter ductos esse captiuos: quẽadmodum hic
habitato⁹es ei⁹ dicit nullatenus cõmouendos: Sed
hic quoq; bierusalẽ celestẽ patriã⁹ debemus aduer
tere: que significat visiones pacis: de qua nullus põt
vllo modo cõmoueri: qui meruerit in ei⁹ soliditate
ꝓstitui. Sic enim nobis veritas patet: ⁊ ratio absoluta
ꝓstabit: si noia huiusmodi ad ꝓgruã significãtiã trã-
sferam⁹. ¶ Mõtes in circuitu eius: ⁊ dn̄s in circuitu
populi sui: ex hoc nunc ⁊ vsq; in seculũ. ¶ Sic forma

terrene hierlm p̃senti vsu describiť: vt illa nobis ce-
lestis p̃ria poti⁹ iudicẽť. Eteni Hierusalẽ ista q̃uis ⁊
ipsa in mõte sit circũiectis mõtib⁹ in medio ꝓstitu-
ta: que celsis cacuminib⁹ velut quedam area circuiť.
Hec forma dictionis grece dicit Topothesia: latine
loci positio. Mõtes enim ⁊ in bono ⁊ in malo ponun-
tur: qm̄ vtriq; sup cõem naturã magna altitudine p̃
Ps. x. minẽ cernunť. In malo sũt positi: In dn̄o ꝓfido: quo
mõ dicitis aie mee trãsmigra in mõtẽ sicut passer:
Ps. lxi. In bono: Suscipiãt mõtes pacẽ populo tuo: ⁊ colles
iustitiã: Sicut ⁊ hic mõtes: sanctos viros designat:
qui hierlm illã celestẽ quaquauersus inhabitãt. Nã
vt beatos viros debuisses aduertẽ: sequiť: Et dn̄s in
circuitu populi sui. Ille enim nõ circuit: nisi quẽ sibi fi
delẽ esse cognoscit. Circuit enim ad eterne defẽsionis
auxiliũ: ⁊ tot⁹ bono⁹is cumulũ ꝓferẽdũ. Adest enim
per ineffabilẽ naturã suã vbiq; totus: oia penetrãs:
cũctaq; ꝓtinẽs: nec more creatura⁹: vt alibi sit aliũ
de discedit: ⁊ cũ tm̄ oia cõpleat: bonis p̃sens: malis ab
sens esse dinoscit. Qõ de tota trinitate intelligere ac
credẽ sine dubitatione debemus. Nã qõ adiecit: Ex
Mathh. 28. hoc nũc: istud seculũ significat: de quo dicit dn̄s: Ec-
ce ego vobiscũ su⁹ oibus dieb⁹ vsq; ad ꝓsũmationẽ
seculi. Usq; in seculũ: illud dicit: vbi iã scis potẽtis-
sima maiestate sui luminis apparebit. Sed cur pre-
beat ista defensio: ꝓsequẽter exponitur. ¶ Quia nõ
Gl. reliquet. derelinquet dn̄s virgã peccato⁹ sup so⁹tem iusto⁹:
vt nõ extẽdãt iusti ad iniqtatẽ man⁹ suas. ¶ Uirga:
Ps. cix. boni maliq; ptãs significat. Sic enim in bono dictus
est de ipso dn̄o saluato⁹e. Uirgã virtutis tue emittet
dn̄s ex sion: ⁊ dñaberis in medio inimico⁹uꝫ tuo⁹.
Accepit etiã Moyses virgã: de qua miracula nume
rosa faciebat. Dať siquidez ⁊ illis in malo: qui semp
fideles studio prauitatis affligunt. Nã ⁊ ꝓsecuto⁹es
sũt virga martyrib⁹. Itẽ ⁊ iracũdi dn̄i famulis suis:
vt fuit pharao: nabuchodonoso⁹: ⁊ ceteri qui asperri
ma dn̄atiõe regnarũt. Sed hãc iniquã ptãte⁹ nõ p-
mittit dn̄s diutina libertate grassari: vt intelligãt fi-
deles ad patiẽtie sue pbationẽ hoc supbis bre⁹uissi-
mo tẽpo⁹e fuisse ꝓcessu⁹. Poterãt enim serui dei aios
suos ad iniqtates fo⁹sitã extẽdẽ: si ꝓsecutionẽ crede
rẽt lõgis tẽpo⁹ib⁹ pmanere. So⁹s vo iusto⁹: est he-
reditas dn̄i: id est: religio christiana: supra quã nõ si-
nit diuti⁹ crudeles tyrãnos isurgere: ne possint eccle-
siã dn̄i lõgissima ꝓsecutione cõterere. Dicẽdo enim:
Nõ dereliquet: significat qm̄ ⁊ si ad tẽpus tentatio
pmittať: nõ tm̄ libera in sua ptãte deseriť: cui potius
finis malus ⁊ lamẽtabilis ꝓparať iteritus. ¶ Bn̄fac
dn̄e bonis ⁊ rectis co⁹de. ¶ Confirmato ppl'o ⁊ fidei
firmitate solidato: venit scõa⁹ partẽ: in qua breuiter
dn̄m depcať qõ scit eu⁹ esse factu⁹: vt bonis bona:
malis digna restituat. Boni aũt sũt boies: cũ gratia
diuina p̃senti ceperint desiderare ⁊ iplere que iussa
Mar. 10. sũt. Legim⁹ enim: Nemo bon⁹ nisi solue de⁹. S⁹ vtrũ-
q; verũ: vtrũq; pfectũ est. Nã si nr̃is viribus relin-
quimur: mali sine dubio cõp⁹obamur: si diuina mi-
sericordia suffragãte respicimur: donec obedientes
sum⁹ boni vtiq; repimur. Sequiť: Et rectis co⁹de.
Ibidẽ. 8. Recti co⁹de sũt: qui dn̄m sequunť nõ p̃ire ꝓtẽdunt:
vt Petro aplo dictũ est humana sapienti: Redi re-
tro sathanas. Illi enim qui ꝓcedere volũt: errare non
desinũt: qui subsequi desiderãt: recti co⁹de sine du
bio cõp⁹obanť. Dis igiť optat ꝓpheta bonũ fieri qui
Gl. obliga- nesciũt a dn̄o prauo volũtate separari. ¶ Declinãtes
tionem. aũt in obligationẽ adducet dn̄s cũ opantib⁹ iniqta-
tẽ: pax sup israel. ¶ Sicut bonis ⁊ rectis co⁹de bn̄ fie-
ri postulauit: ita nũc declinãtes ad obligationẽ dicit
posse pduci. Pulchre aũt definita est opa iniqtatis:
obligatio scilz que nos viculis prauitatis innectit: vt
esse liberi nequeam⁹: cũ talib⁹ laqueis tãtisq; ꝓstrin
gimur. Et nota qõ dicit: Declinãtes. i. iussa dn̄i nõ se
quentes. Pari enim snia peũt: qui declinare iussa p̃nci
pis ⁊ opari malitiã velle ꝓtẽdũt. Adyciť certa pmis
sio: Pax sup israel. Uerũ ista pace oia pmittunť exi
mia: que vniuersum itellectũ superãt: que oia vota
transcẽdũt: ⁊ vt breuiter multa claudamus: hec pax
ipse saluato⁹ est dn̄s. Sed istã pacẽ omnimodis non
habebũt: qui cũ vnitate litigant: ⁊ catholico populo
probantur aduersi. Conclusio.

Consideremus q̃ bene gradus iste firma
t⁹ est: vt ⁊ pterita mala p̃
pheta recoleret: ⁊ in oib⁹ diceret dn̄m p̃stitisse. Ipse
enim ad melio⁹a parat ascẽsum: qui sibi in pteritis af-
fuisse dn̄i cognoscit auxilium. Ultra enim nõ potuis-
set ascendere: si quid de se p̃sumere voluisset. Qua-
propter salutarẽ regulã complectamur toto mentis
affectu: vt ipse nobis concedat gradus istos ascende
re: qui nos magnalia sua fecit audire.

Explicit expositio in psalmum. iz4m.

¶ Canticum graduum. CXXV.

In conuertẽdo dn̄s captiuitatem
sion: facti sumus sicut ꝓsolati.
Tũc repletũ est gaudio os no-
strũ: ⁊ lingua nr̃a exultatione.
Tũc dicẽt inter gẽtes: magnifi
cauit dn̄s facere cũ eis. Magni
ficauit dn̄s facere nobiscũ: facti sumus letã
tes. Cõuerte dn̄e captiuitatẽ nostram: sicut
to⁹rens in austro. Qui seminant in lach⁹y-
mis: in exultatione metẽt. Eũtes ibãt ⁊ fle-
bãt: mittẽtes semina sua. Uenientes aũt ve-
niẽt cũ exultatiõe: po⁹tãtes mãipulos suos.

Post captiuitatẽ oiu⁹ pctõ⁹u⁹: voces btõ⁹
ascẽdẽtiũ ad supnã hierlz q̃ suauiter offe
runť: vt in itinere arduo positi: scõ se car-
mie ꝓsolenť. Iter felicissimu⁹: fructuosus
labo⁹: nec aliqn̄ decipiẽs: si ille ad quẽ ten-
diť in co⁹de semp habeať. Quapropter aie ponam⁹
aurẽ: mẽtẽ purissimã cõmodem⁹. Aliqd enim de illa
btitudine sumim⁹: si sanctũ carmen co⁹dis penetra
libus bauriamus. Diuisio.

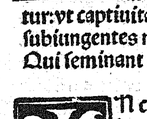

Sanctissimi viri diuina miseratione libe-
rati: Prima pte psalmi gratias agunt qõ
de obnoxietate seuissima pctõ⁹ũ in tãta⁹
gratia⁹ sunt recepti: vt iter gẽtes p̃baren
tur esse laudabiles. Scõa parte depre-
cãtur: vt captiuitas eo⁹um commutetur in gaudium:
subiungentes mirabilem veramq; sententia⁹: quia
Qui seminant in lach⁹ymis in gaudio metent.

Expositio.

In cõuertẽdo dn̄s captiuitate⁹ sion: facti
sumus sicut cõsolati. ¶ Dic spũalis exposi
tio p̃bať esse necessaria. Nã cũ nullã de-
solationẽ tẽpo⁹ibus dauid sion sustinuisse
declareť: restat p̃quirere q̃lẽ captiuitate⁹
versus iste idicare videať: Utiq; illã diaboli: qua

mũdus tenebaꝫ obnoxi⁹. Captiuitas enĩ sion fuit: cũ
ecclesiã dei que tũc in paucis erat: idolo⁊ premebat
iniqtas. Sed ꝓuersa est in libertatẽ: quãdo aduentu
dñi ĩferni vincula dirupta sũt. Sequiꝫ: Facti sum⁹
sicut ꝓsolati: scilz qm̃ captiuitas illa que fuit: q̃uis
a nobis fuerit auxilio diuinitatis explosa: sicut cõso
latos nos reddit: nõ oĩno securos. Illic est enĩ certa
cõsolatio: vbi erit iã ⁊ cõplẽda ꝑmissio. Habem⁹ tñ
iter istas mũdi ambiguitates maximã ꝓsolationes:
quãdo illũ ꝓseruare dona sua credimus: quẽ nobis
gratis pepcisse sentimus. ⌊Tũc repletũ est gaudio
os nostrũ: ⁊ lingua nr̃a exultatione.⌋ Tũc scilz quan
do dñi saluatoris aduẽt⁹: sicut iã dictũ est: captiuita
tẽ nostrã cõmutauit in gaudiũ: vitia in vtutes: igno
rantiã in cognitionẽ diuinaꝫ rex: ĩteritũ in viuere
sempiternũ: vt merito impleret os gaudio: ⁊ lingua
exultatione: gbus talia dñi munẽ ꝑstabant. Sed hic
os: significat cordis arcanũ: vbi ꝑmũ gaudia semina
ta coalescũt: ⁊ officio lĩgue in fructũ vocis erũpũt.
Ps.33. De ipo ore dicit: Gustate ⁊ videte q̃ suauis est dñs.
Ipse etiã clausis labys clamat ad dñm: ⁊ ocioso ore
efficaciter vox cõpũcti cordis audit. ⌊Tũc dicẽt in-
Alt.eis. ter gẽtes: magnificauit dñs facere cũ ĩllis.⌋ Oĩno
certa laus est quã aduersary ꝑfitent: ⁊ magnũ pon
dus veritatis illuz bonum testimoniũ dare qui pro
baꝫ ꝓtra sẽsisse. Et itẽdẽ diligẽti⁹: q̃ nõ dicit: gẽtes:
sed iter gẽtes. Nõ enĩ in aduẽtu dñi gẽtes vnuersa
liter crediderũt: sed iter gẽtes erãt qui cõpuncti ta
lia dicẽ potuissent. Uidẽtes ergo religionez flor̃ẽ in
pplo christiano: iã bene itelligẽtes ꝑfessi sũt: reuera
dñm esse cũ talib⁹: qui studẽtes recte ꝓsciẽtie nulla
se cupiebãt supstitione pollũẽ. Et qm̃ illos videbãt
etiã virtutes oparis dicebãt: Decreuit dñs magnalia
facere cũ illis: quoꝫ ꝑcib⁹ cernebãt expetita cõpleri.
⌊Magnificauit dñs facẽ nobiscũ: facti sum⁹ letan
tes.⌋ Ne supiores ꝑmones gẽtiliũ sub dubietate re
liquerẽt: nũc ad suã ꝓsonaz trahẽtes eoꝫ dicta ꝓfir
mãt. Faciebat enĩ dñs cũ ipsis magnalia: quãdo eos
ꝑpiti⁹ dignabaꝫ audire. Et nota gen⁹ locutionis: q̃ dicit: Magnificauit dñs facẽ nobiscũ: id est: decre
uit magnos nos ostẽdere gẽtib⁹ donatione virtutũ.
IDI Q̃ ⁊ gen⁹ locutionis: iter scripture diuine ꝑpria su
scipiẽdũ cõpetẽter accipim⁹. Sequiꝫ: Facti sumus
letãtes: vtiqz de tãta gratia erat nimiꝫ copiosa leti
tia: quãdo se videbãt specialiter diligi: qui fuerãt a
SCHE pessima captiuitate liberati. Que figura dicit Dia
typosis: id est: exꝑsio habit⁹. Habitũ aũt hũc appel
lam⁹ animi: aut corpis ꝓstãtẽ ⁊ absolutã aliq̃ in re p
fectionẽ. ⌊Cõuerte dñe captiuitatẽ nr̃am: sicut tor
rẽs in austro.⌋ Aduẽtus dñi redẽptione ꝑdicata: fide
les populi veniũt ad scõam ꝓtez depcãtes sua iterũ
Prouer.18. peccata dimitti. Scriptũ est enĩz: Iustus in ꝓncipio
sermonis accusator est sui. Et rursuz: Dic tu ꝑmũ ini
quitates tuas: vt iustificeris. Merito ergo ⁊ in gene
rali remissione gauisi sunt: ⁊ sibi veniaz ꝑcant̃ attri
bui. Sequiꝫ decora cõparatio: Sicut torrens in au
stro. Austervẽtus est calidus: qui frigore ligatas aq̃s
vaporis sui virtute dissoluit: ⁊ torrẽtez facit currere
de sue afflictionis ardore. Sic ergo delicta mortis
gelu ꝓstricta: qua in se nõ habẽt vitã: celestis miseri
cordie calore soluunt̃: ⁊ velut turbidus torrẽs sub ce
leritate discedũt. Sed vt nobis sensus possit ꝓstare
plenitudo: ꝑnũ tiãdũ est: Cõuerte dñe captiuitatez
Alt.exultatio ne. nr̃az: sicut torrẽs in austro ꝓuertit̃ in liquorẽ. ⌊Qui
seminãt in lachrymis in ⁊gaudio metẽt.⌋ Duas se-
minationes eẽ in hoc seculo Apostolo docẽte cogno
uimus: sicut ipse ait: Qui in carne seminat: de carne Gal.6.
metet corruptionez: ⁊ qui seminat in spũ: de spũ me
tet vitã eternã. Spiritualis ergo seminatio semp in
lachrymis est: q̃z lz fideles dño prestante virtutes
operant̃: aut ꝑterita peccata deploẽt: aut futuris se
culpis ĩuoluere ꝓtimescũt. Sic enĩ dictũ est de ipis:
Beati qui lugẽt: qm̃ ipsi ꝓsolabunt̃. Isti ergo tales Matth.5.
qui seminãt in lachrymis: future ꝑmissionis gaudia
ꝓsequunt̃. Quib⁹ etiã Osee ꝑpheta dicit: Serite vo Osee.10.
bis iustitiã: ⁊ metite misericordiam. Seminatio vo
eoꝫ est pacẽ querẽ: charitatis studio oĩa sustinere: ie
iunys corpus edomare: elemosynis se ⁊ pietate refi
cere: ⁊ quicqd ad disciplinã põt fideliũ ꝓtinẽ. Cõtra
tẽporaliũ rex cupidi ⁊ vana seculi desiderãtes: cũ le
titia seminãt: quãdo adulteria cõmittũt: auaritiã di
ligũt: delitiosas comessationes exgrũt: idolatriã co
lũt: ⁊ cetera que fiũt diaboli istigatione peccata. Sz
in illo die iudicij: cũ tristitia ⁊ fletu operas suas me
tẽt: de qb⁹ scriptũ est: Ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dẽtiuz. Matth.8.
Sic vno versiculo: ⁊ bonaꝫ rex cõpensatio: ⁊ malaꝫ re
tributio declaraꝫ. Que figura dicit Antistatbmisis: SCHE
hoc est: recompensatio: q̃ iusta factis recipit: qui se
aut recta: aut praua ꝓuersatione tractauerit. ⌊Eũtes
ibãt ⁊ flebãt mittẽtes semina sua. Uentẽtes aũt ve
niẽt ⁊in exultatione: portãtes manipulos suos.⌋ Q̃z Alt.cum
uis ⁊ hic vsus ad generales videaꝫ bonas opas ꝓtinẽ
tñ elemosynas maxĩe: sicut ⁊ alys visuz dinoscit cõ
monẽ. Unũ scriptũ est: Sicut aq̃ extinguit ignẽ: ita ele Eccli.3.
mosyna extinguit pctã. Nã cũ dicit: Eũtes puect⁹ vite
sanctissime designaꝫ: in qua bene ambulando semp
accedit. Flebãt ergo: quãdo pauperes ꝓspiciebãt nu
ditate detectos: frigore ꝓstrictos: inopia seua: mace
ratos: vt ꝑus pietatẽ corde facerẽt: anteq̃z man⁹ ali
quid larga ꝑstaret. Sequiꝫ: Mittentes semina sua.
Mittẽtes: in illo seculo ꝓemittẽtes: vbi ante facta
nr̃a pueniũt: q̃z nos illuc ire possim⁹: sicut scriptũ est: Matth.6.
Thesauriẽte aũt vobis in celo: vbi nec erugo: neqz
tinea: neqz fures effodiũt ⁊ furant̃. Necvacat q̃ ad
didit: Sua: vt de ꝓprys laborib⁹: nõ de rapinis ele
mosynas facẽ debeam⁹: Misericordia enĩ illa est de
qua alter nõ gemit: de qua nullus ꝓtristatus abſce
dit: q̃z illud offerendum est maiestati: q̃ porest sub
pietate conquiri. Nam cũ dicat dñs sibi dari: ꝓside
ra si illi aliquid de prauitate possit offerri. Addidit:
Uenientes aũt veniẽt cũ exultatione: portantes mani
pulos suos. Uenientes illi veniunt in exultatione:
quib⁹ iã misericordia diuina ꝑparaꝫ: qui hic taliter
egerũt: qualiter supna iussa ꝑcipiũt. Illi aũt ad gau
diũ veniẽtes nõ veniũt: qui hic se nequissimis acti
b⁹ polluerũt. Q̃ib⁹ enĩ venire cõe est: sed ad gaudiũ
puenire beatoꝫ. Hec dicunt̃ noĩa ꝓingata: que fiũt
ex verbis generis eiusdẽ. Et qm̃ supi⁹ dixerãt: mete
re vnũquenqz operã suã: in eadez metaphora veraci
snia ꝑseuerãt. Addiderũt quoqz: Portãtes manipu
los suos. Messores enĩ ope cõsummato: gremio por
tãt ad areã quos in agro spicaꝫ ꝓgregatione ligaue
rint: sic beati ferũt in areã dñi fructuosissimas actio
nes. Sed felix illud gremiũ: q̃ triticeis põderibus
ĩgrauaꝫ: ne leuitas stipularuz vota messoris eludat: ⁊
tunc deprehẽdat inanitatẽ laboris sui: quando iã nõ
preualet operari. Conclusio.

Quam bene septimus iste gradaliũ in figuraz
veteris testamẽti: primũ aduẽtũ nobis
dñi ꝑpheta uit: letitiãqz populis salutarẽ largiendã

esse ꝑcinuit: vt ogdoades eẽt in reliqs quã ad resur
rectionez dñi ꝓtinere ꝑdiximus. Nã ⁊ distinctionẽ
hãc sequẽs titulus manifestat. Scribit̃ enĩ: Cãticuz
INTER graduũ Salomonis. Salomon aũt iterꝑtaꝫ pacifi
cus: q̃ nomẽ ad dñm Christum maxime ꝓtinet: qui
Joan.14. mũdũ reconciliauit deo: qui dixit: Pacẽ meã do vo
bis: pacẽ meã relinquo vobis. Deniqz psalmus ipse
iã nõ futurã ꝑpetiã: sed ipm fructũ vẽtris ostendẽ
cõprobaꝫ: vt cũctis ĩdubitãter appareat: in. 71⁹ psal
mo per decades totius opis noui ⁊ veteris testamẽ
ti indicia contineri. Hic autem per singularem nu
merum eadem fuisse declarata.

Explicit expositio in psalmum. 126m.

¶ Cãticũ graduũ Salomonis. CXXVI.

Nisi dñs edificauerit domuz: in
vanũ laborauerũt qui edificãt
eam. Nisi dñs custodierit civi
tatẽ: frustra vigilat qui custodit
eã. Vanũ est vobis ante lucem
surgẽ: surgite postq̃z sederitis qui mãduca
tis panẽ doloris. Cuz dederit dilectis suis
somnum ecce hereditas domini: filij mer
ces fructus ventris. Sicut sagitte in manu
potentis: ita filij excussorum. Beatus vir
qui ꝑpleuit desideriũ suũ ex ipsis: non ꝓfun
detur cum loquetur inimicis suis in porta.

INTER Hrim⁹ nõ vacare: q̃ ĩsti titulo Salomo
nis quoqz nomẽ adiũctũ est: cu⁹ ĩterpreta
tione in latina lingua Pacificus est. Et cui
apti⁹ hoc vocabulum poterit puenire: nisi
qui populũ circũcisionis ⁊ ꝓputy vnita
tis gratia colligauit: ⁊ quasi angularis lapis venien
tes ad se ediuerso parietes stabilitatis roboze solida
Eph.2. uit: de quo dicit Aplus: Ipse est enĩ pax nr̃a: qui fecit
vtraqz vnũ. Addit̃ quoqz: ꝓ octau⁹ vsqz ad finem
gradaliũ est: qui numerus ꝓtinet ad resurrectionez
dñi christi. De quo oĩno locutur⁹ est: idicãs nouũ te
stamẽtũ: ad q̃ hec ꝑdicta mysteria referunt̃. Et no
ta ꝓ hic ⁊ in 71⁹ psalmo ꝓpter distictionẽ testamen
toꝫ: Salomonis nomẽ ꝓstat ascriptũ: vt vtraqz sibi
assonare cognoscas. Diuisio.

Exultans ꝑpheta q̃ spũ sancto cõpletus:
noui testamẽti gratiã ꝑuidisset: ne aut si
bi: aut alys de tanto munẽ forsitan surri
peret ꝓnitiosa ꝑsũptio: Primo ĩgressu do
cet sanctissimos viros: ne quis ꝑprys viri
bus aliqd boni applicare ꝓtẽdat: cũ oĩa in diuina po
testate sint posita: nec ꝑcurrẽ q̃s velit tẽpus q̃ ĩtelli
git dñi ordinatione dispositũ. Scõo mõ: de ipo dño
loquit̃ Jesu Christo: ⁊ de aplis ei⁹: vel q̃cunqz ipsi⁹
mãdata ꝑficiunt. Expositio.

Alt.laborauerũt qui edificant.

Nisi dñs edificauerit domũ: in vanũ ⁊labo
rant edificantes eã.⌋ Planũ est ad quos
dã edificatores psalmistã loqui: sed non
est dignũ vt credam⁹ hoc de structorib⁹
cemẽtoꝫ: aut saxoꝫ q̃dratarys dictũ: sed
illos poti⁹ edificatores debem⁹ accipe: qui vnũquẽ
q̃z christianũ veritate fidei fabricare ꝓtendũt. Ipsi
1.Cor.3. sũt enĩ domus: quibus dicit Aplus: Uos enĩ estis tẽ
plũ dei: ⁊ spũs dei habitat in vobis. Sed si isti boies
suis viribꝫ edificare ꝓtẽdũt: laborare videntur in va
cuũ: nisi gratia dñi donet verissime credulitatis esse
ctũ: sicut ⁊ Aplus dicit: Neqz qui plãtat est aliqd: ne- Ibidẽ.
qz qui rigat: sed qui ĩcremẽtum dat deus. Debemus
enĩ ad hec faciẽda studiũ cõmodare: sed ita vt dñm
credam⁹ posse ꝑficẽ: ne vanis ꝑsũptionibus elusi: au
ctorẽ ⁊ ꝑfectorẽ rex in nostrã ꝓnitiez ꝓtermittẽ vi
deamur. Meminerim⁹ aũt hũc ⁊ alterꝫ versuz sub TOp
argumento dictos: q̃ dicit̃ a necessario. Necessaria
q̃ppe est dñi edificatio: sine quo nihil boni ad culmẽ
pfectionis adducit̃.⌋ Nisi dñs custodierit ciuitatez
⁊in vanũ vigilabũt qui custodiũt eã. Jde domo ad Alt.frustra vigilat qui custodit.
ciuitatẽ trãsitũ facit: vt nec in singulis elatio detestã
da surripiat: nec in ecclesia sancta iactantia pnitiosa
ꝑualeat. Ciuitas enĩ dñi: hierusalẽ itelligit̃ celestis:
cui⁹ adhuc pars pegrinaꝫ in terris: in qua episcopi vi
gilare ꝓtẽdũt: vt cõmissũ sibi gregẽ puigili cura cu
stodiãt: Quib⁹ ĩtẽ dicit̃: ne noxys cogitationib⁹ ĩcitẽ
tur: ⁊ credãt aliqd humanas vigilias ꝑualẽ: cuz sola
diuinitas ĩcursionis pĩcula possit arcẽ. Intelligim⁹
q̃ sit ipudẽs pelagiana iniq̃ ꝓsumptio: vt ꝓtra eã de
creuerit totiẽs spũs sanctus dicẽ: q̃ tũ ipa passa nõ
⁊ sit audire.⌋ ⁊In vanũ est vobis ante lucẽ surgẽ: sur- Alt. Vanum
gite postq̃z sederitis.⌋ Ad huc ipos doctorez allogẽ:
vt efficaci⁹ populi corrigant̃: cũ etiã magistros vide
rit esse ꝑmonitos. Dicit̃ enĩ: In vanuz est vobis ante
lucẽ surgẽ. Surgit scilz ante lucez: qui in hoc seculo
desiderat bẽitudinẽ ꝑmereri: cũ va lux. i. dñs chri
st⁹ hic multa ꝓtulerit: ⁊ vsqz ad crucis patibulũ pro
nr̃a salute dignat⁹ fuerit puenire. Q̃ pulcherrima
cõparatiõe mõstratũ est. Nã qui ante lucẽ surgit ad
huc in tenebris ambulat: ⁊ iter suũ ꝑp obscuritatez
noctis expedire nõ ꝑualet. Sic ⁊ illi sunt qui hic de
gẽ sub securitate ꝓtẽdũt: anteq̃z resurrectionis gau
dia ꝓsequant̃. Quib⁹ dicit̃: Surgite postq̃z sederitis
i. ꝑus humiliationẽ sustinete ⁊ post ascẽsũ ꝑmia que
rite gaudioꝫ. Hic enĩz sessio humilitatẽ significat:
nõ bonorẽ. Q̃ sic eẽ oĩmodis sentiẽdũ: sequẽs vsus
ostẽdit. Nã vt capitis nr̃i euidẽtib⁹ instruamur exẽ
plis: Sedit quãdo dixit: Tristis est aĩa mea vsqz ad Matth.26.
mortẽ. Surrexit cũ ait: Data est mihi oĩs ptãs in ce Ibidẽ.29.
lo ⁊ in terra. Legit̃ ⁊ in bono: Ante lucẽ. Ut Iere- Iere.7.
mias ait: Ego aũt locut⁹ suz ad vos ante lucẽ ⁊ nõ au
distis me. Et misi ad vos oẽs seruos meos ꝑphetas
ante lucẽ dicẽs: Reuertimini vnusqsqz a via sua ma
ligna. Sed si aciẽ mẽtis ĩtẽdas: vterqz de christo lo
quit̃: q̃uis videaꝫ esse diuisuz. Presens enĩ psalm⁹:
Ante lucẽ: id est: ante z⁷ aduẽtũ dñi: nihil gaudioꝫ
dicit esse ꝑsumẽdũ. Hieremias vo: Ante lucez: id est:
ante ꝑmũ aduẽtũ christi: ꝑplos cõmonet a prauitate
discedẽ: ne possint in tortuosis itineribꝫ iueniri. Sic
⁊ ambo ꝑphete: aduẽtũ dñi vtrunqz tetigerũt.⌋ Qui
mãducatis panẽ doloris. Cũ dederit dilectis suis so
mnũ.⌋ Declarauit gb⁹ dixerit: In vanũ vobis est aũ
lucẽ surgẽ: q̃ ipo teste panẽ doloris pfecti comedũt
christiani: de gb⁹ ali⁹ psalm⁹ ait: Fuerũt mihi lachry Ps.41.
me mee panes die ac nocte. Et alibi: Cibabis nos pa Ps.79.
ne lachrymaꝫ: ⁊ potuz dabis nobis in lachrymis in
mẽsura. Quib⁹ reuera ipe dolor panis est: cũ se de af
flictiõe reficiũt: ⁊ de mũdana tristitia ꝓsolant̃. Pa
nis enĩ ꝓtinet ad nutrimẽtũ: q̃ in illa puritate ꝓtin
git: q̃ fideles sibi dare penas: nõ ad iteritũ estimãt:
sed ad salutẽ. Sequiꝫ q̃ debeãt surgẽ: qui ꝑus iussi
sunt sedere: illo scilz tẽpore cũ fideles suscipiunt̃ in
requiẽ: quibus moꝫ somnus est: ⁊ secura pausatio.
Dilecti enĩ dei sunt qui eũ nimia charitate ꝑquirũt.

Sed quanta illis prestantur:hinc pōt intelligi:vt tale nomē acceperint. Nā qui dilectus dei dicit:eterna sine dubio ꝓsperitate cumulat.¶Ecce hereditas dñi:filij merces fructus ventris.¶Ut ostenderet se prophetam de fidelib⁹ Christi superiora dixisse:venit ad z^m modū in quo iā demōstrat ipm dñm Christū. Dicit enī:Ecce hereditas dñi filij.s.ecclie ex aq̄ t spiritu sancto generati:qui hereditas dñi esse noscunt. Et qui sūt isti filij ꝓsequēter exponit. Merces fructus vētris. Dui⁹ fruct⁹ vētris:id est:vteri virginalis part⁹ merces est:oīs eius hereditas:que resurgēs in celoꝝ possessionē mittit:t eterna cū dño felicitate gaudebit. Merces enī humanitati reddita dicit:
Ps.2. de qua t z⁹ psalmus ait: Postula a me:t dabo tibi gē
Phil.2. tes hereditatē tuā. Et Aplus dicit post alia: Propter qō exaltauit illū deus:t dedit illi nomē qō est super omne nomē. Leteꝝ diuinitas ei⁹ nihil accepit vñ crescere:sed mundo ꝓtulit vnde piculū mortis euadere. Sic enim t populū acqsitionis dicim⁹:t aias cōuersoꝝ lucratū esse ꝓfitemur:vt eodē modo t mercedē recipe dicat:quē aliqd acqsisse testamur. Ista enī t bis similia ꝓuenienter accipiunt ab illa parte
¶ qua passus est.¶Sicut sagitte in manu potētis:ita fi
¶ lij excussoꝝ.¶Sagitta:telū est: que t cito puenit ad destinata:t ꝓuolat oīno rectissima. Nec quādo egredit de manu potētis:t magna velocitate discurrit:t appetita ꝓcutit. Nō enī potēs est ille qui dirigit:si sagitte cursus errauerit. Quaꝓpter additum est: De manu potētis:vt nec de effectu dubitares:nec de celeritate diffideres. Dis bene Apostoli cōparant: qz de manu potētis:id est dñi saluatoris trāsmissi:celeriter ad destinata ꝑducti sūt:t iussa fideliter ꝑpleuerūt. Nā vt hoc euidēter aduerteres:sequit: Ita t filij excussoꝝ. Excussores recte dicimus ꝓphetas qui penetralia dñi ꝑquirētes ꝓphetauerūt populis stupēda miracula. Excutē enī est teetū aliqd ingrē palāq̄ facere:qō illis accidisse non dubiū est:qui vita ꝓbabili meruerūt sancti luminis veritate cōpleri. Istoꝝ filij merito dicunt Apostoli:quoꝝ ꝑdicatione credēres eoꝝ quodāmodo fide generati sūt. Nā generationē quādā ex doctrina descēdē:beat⁹ Pau-
Gal.4. lus absolute testat dicēs: Filioli mei quos iterꝝ parturio:donec formet Christus in vobis. Et alibi: Nā
i.Cor.4. ¶ in Christo Jesu per euāgeliū ego vos genui.¶Beat⁹
¶ vir qui ꝑpleuit desideriū suū ex ipsis.¶Excussoꝝ filij:id est: Aplī desideriū illud habuerūt: vt seruiret dño credēs ꝓplus christian⁹. Dos ergo beatos dicit: cū eoꝝ labor ad gloriosa vota puenerit:siue magis: qm̄ ipsi desiderauerunt atria dñi festinanter itrare:
Ps.41. quēad modū in.41°psalmo iā dictū est:Sicut ceru⁹ desiderat ad fōtes aquaꝝ:ita desiderat aia mea ad te deus. Sic t aplus ipso desiderio flāmabat:cū di
Phil.i. cerer:Cupio dissolui t eē cū Christo. Quaꝓpter terq̄ beati sunt:qui puenire ad talia vota meruerūt. Qō tā desideriū nō est humana festinatione cōpletū: sed ille ꝓcitat tale votū:qui donat effectum.
Al. ꝓfundet cū loquetur. ¶ Nō †ꝓfūdent cū loquent inimicis suis in porta.¶ Et hoc ad filios ptinet excussoꝝ:qui mūdi terminos sanctis ꝑdicationib⁹ ꝑpleuerūt. Porta vo ciuitatis
Joan.10. hierusalē:christus est dñs:sicut ipse dicit: Ego sum ianua. In ipa enī loquit:qui recte ꝑdicat de dño saluatore:vt per ei⁹ baptismū atq̄ penitētiā itro eūtes celorū regna possideāt. Sed t illud ꝑscrutādū est:q̄re talis locus ꝑdicatorib⁹ est electus:scilz vt qui nō credit exeat:qui acqescat itroeat. Tali ergo loco pius ꝑdicator:t ifideles exire facit:t deuotos itroire ꝑmittit. Siue qz publica vox est que in porta loquit:duz a cōmeantibus semp audit. Conclusio.

Quam bene in altū vsqz ad vez solē quasi Delias alter ascēdit: nō curru igneo subuectus:sed virtutū gradibus eleuatus:nec auras motu corporis carpēs:sed aio sanctū culmē ascēdēs. Gloria dño saluatori:qui in seruis suis miracula diuersa mōstrauit. Iter habuit per aera illi⁹ mortale corpus ꝓphete:terrā nō deserēs ad supna ꝓscendit. Rogem⁹ vt pēnis misericordie sue nos euehat:qui carnis fragilitate depimimur. Nihil illi difficile est:nisi cū boni aliqd nō putat posse hoc ipsē. Perscrutemur g̃ sedulī scripturas diuinas:reuolaum⁹:libros noui t veteris testamēti:si filij esse volum⁹ excussoꝝ. Ibi enī dñz repim⁹:si hec veraciter excutē mereamur.

Explicit expositio in psalmum.iz6^m.

¶ Canticum graduum. CXXVII.

Beati oēs qui timent dñm: qui ambulāt in vijs eius. Labores manuuz tuaꝝ quia manducabis: beatus es t benetibi erit. Uxor tua sicut vitis abundans: in laterib⁹ domus tue. Filij tui sicut nouelle oliuaꝝ:in circuitu mense tue. Ecce sic benedicet homo:qui timet dominum. Benedicat tibi dominus ex sion: t videas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. Et videas filios filioꝝ tuorum:pacē sup israel.

Uā sit magnificus nonus graduū numerus ipse declarat: qui trina triplicatione ꝑtētus sāctū nobis trinitatis culmē ostēdit. Sed cū timorē dñi legerimus:initiū
Eccli.i. sapiētie:querēdū est cur ꝓphete in tali loco eū iudicauerit esse memorādū. Duo timores sūt qui corda nra cōpūgūt. Un⁹ human⁹ per quē timemus:aut ꝑicula carnis pati: aut mundi bona deserē. Sz iste cognoscit tēporalis:qm̄ tādiu hec metuim⁹:q̄diu in hui⁹ seculi ꝓuersatione versamur. Diuin⁹ aūt timor:per oēs ꝓiect⁹:in hac vita nobiscū semper ascendit. Nā cū illa hui⁹ seculi formido in ꝑmo gradu cū mūdo deserat:iste semp nobiscū manet:t in oī ascēsu q̄sī fidelissim⁹ comes assumit: sicut in
Ps.118. iis 8°psalmo iā dictū est: Infige timore tuo carnes meas:a iudicijs enim tuis timui. Merito ergo t in tali gradu t vbiqz timor dñi debē nobis esse ꝑcipit:qm̄ nobis custos necessari⁹ approbat. Diuisio.

Primo mēbro ꝓphete sub qbusdā allusionib⁹ enumerat bona timētiū deū:vt aios deuotoꝝ celestis ꝑmij calore succendat. Secundo: benedicit eos:vt gaudia eterna recipiant:ne quis hunc timorē suauissimum pertimescat. Expositio.

Beati oēs qui timēt dñm:qui ambulāt in vijs eius.¶Primo sermone timorez dñi ab huius seculi terrore diuisit. Dicendo enīz:Beati omnes qui timēt dñm:ostendit nō esse beatos qui mundi huiuspericula in amissione tēporalū rez sollicita mēte formidāt. Illa enī miseros efficiūt:cū hoīes inani pauore discruciāt. Prouectū nō habēt:sed ī minutionē:ascēsum nesciūt:sed ruinam. Cōtra: timor dñi ex amore

descendit

descendit:ex charitate nascit: ex dulcedine ꝓcreat. Deuotus timor timētē ꝓsolans:afflictūq̄ reficiens: nesciens carere gaudio nisi tali fructu deposito. De
Ps.33. quo scriptū est:Uenite filij audite me:timorem domini docebo vos. Quā ꝑficu⁹ timor est:quo filij docent:q̄lis disciplina que dulcibus donat effectibus.
Deut.10. Et alibi de ipso ꝑcipit:Et nūc israel:qd dñs de⁹ tuus postulat a te:nisi vt timeas dñz deū tuū ex toto corde:t ambules in oibus vys ei⁹:t diligas eū:t custodias ꝑcepta ei⁹ ex toto corde tuo:t ex tota aia tua:vt be
Ps.18. ne sit tibi: Dictū est quoqz de eodē: Timor dñi sanctus ꝑmanēs in seculū seculi. Sed ne forsitan timendū solū modo putares dñz:cū tonat:cū corruscat: cuz terras tremore ꝓcutit:cū criminosis minat iterituz: addidit: Qui ambulāt in vys ei⁹:vt nō solū suspēdamur ab actibus prauis:verūetiā in fide ꝑbemur ambulare rectissima. Illi aūt timēt dñz qui ambulant in vys ei⁹:t mādata ipsi⁹ deuota mēte ꝑficiūt. Sed videamus cur alibi singulari numero ponatur via:t alibi plurali:sicut hic factū est. Cuz de se loquit dñs
Joan.14. Chrs:viā se dicit:vt est illud: Ego sum via veritas t
Ibidem vita. Et iterꝝ: Nemo enī pōt ad patrē venire nisi per me. Cū vias plurimas dicit:aplos significat t ꝓphetas:per quos venit ad vnā viam:id est:ad dñz vtiqz
Hiere.6. saluatorē. Qō vtrūqz Hieremias testat:dicēs: State in vys dñi:t iterrogate semitas dei eternales:t videte que est via bona t ambulate in ea. Hoc etiā t in
Al. manuuz tuarum alio loco sic itelligēdū esse monuim⁹.¶Labores ꝓfructuū suoꝝ māducabis:beatus es t bene tibi erit.¶In isto t duobus alys vsibus qui sequunt:enumerat bona timētiū deū. Sed ꝑmū ꝓsiderādū est:cur supius plurali numero posuerit: Beatos:t nūc singulariter dixerit: Māducabis. Usus iste scripture diuine prior ꝑius est:ad singularē numeꝝ redigere:qō pluraliter videt esse ꝓpositū:scilicet qz mater ecclesia:sicut sepe dictum est:q̄uis plurimos beatos ꝓtineat: sancta vnitate letat. Deinde ꝑscrutemur qd velit dicē: Labores fructuū tuoꝝ:cū nō de fructibus labores: sed de laboribus fructus sine dubitatione nascant. Sed labores:significare voluit opa bona:que in hoc mundo ita fiūt:vt epulū suaue in futura retributione ꝓcedāt. Māducare est enī aliqua esca refici:t de ipsa satietate gaudē. Isti ergo labores qui sunt bonoꝝ operū:ꝑcipiunt illa resurrectione:qm̄ auditū fuerit: Ue
Matth.25. nite benedicti patris mei:ꝑcipite regnū qō vobis paratū est ab initio mūdi. Felix comestio que nō vētre digerit:sed incōsumptibili pennitate seruat. Naz t animas habē pabulū suū:psalm⁹ alter ostēdit:dicēs:
Ps.35. Gustate t videte qm̄ suauis est dñs. Et ne istud pabulū carneū putares:addidit: Beatus es. Nemo enim de carnali comestione beatus efficit:nisi qui per spiritualia dona saginat. Et ne istū beatuz mediocrem fructū crederes possidere:subiūxit: Et bene tibi erit.
i.Cor.2. Ubi bene est:oīa bona ꝓfluunt:t ad gaudiū suauitatis adducūt. Significat enī illa ꝑmia:que nec oculus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hominis ascendit:
¶ que ꝑparauit de⁹ diligētib⁹ se.¶Uxor tua sicut vitis
¶ abūdās:in lateribus domus tue.¶Filij tui sicut nouel
¶ le oliuaꝝ:in circuitu mēse tue.¶Simili modo itellect⁹ ad litterā:t hic quoqz vitādus est. Nā cū plures sanctissimos viros vxor t filios ꝑspicias nō habere: t itez sceleratos hec oīa possidere:quo modo in istā
parte beatitudinis applicabis:que subtracta plerūqz
ETY bonis t iniquis poti⁹ attributa cognoscis: Uxor enīz dicta est:q̄sī vt soror. Quaꝓpter vxorē hic beati vi-

ri sapiētiā debemus accipere: sicut Salomon dicit: Qui voluerit sapiētiā ducere sibi sponsam. Et alibi: Ama illā t amplexabit te:t circūda illaz t seruabit te. Ipsa ergo vxor est iustoꝝ:que casto amplexu complectit maritū. Uitis vo mater est vuaꝝ:que dulcia vina ꝑfundēs:corda nostra recreat. Sic t ista vxor: id est:sapiētia:fructus iferēs iocūdos suaui nos delectatione letificat. Domus autē nra recte dicit ꝓpria cogitatio:qñ in eadē defixi:q̄sī in gbusdā edibus cōmorazmur. Istius aūt domus parietes:duo sunt testamēta:in qbus mens sancta velut gbusdā laterib⁹ firmata solidat. Sequit: Filij tui sicut nouelle oliuaꝝ in circuitu mēse tue. De vxore sapiētia:merito dicūtur filij nati esse nō filie. Per sexuz enim virile:plerūqz mētis firmitas idicat. Siue qz hic sexus nominatus vtrūqz cōplectit:sicut t alibi dicit: Beat⁹ vir
Ps.111. qui timet dñz. Nō enīz solū vir beatus est qui timet dñm:sed t mulier beata est que dñm timet. Ipsi ergo circūdāt spiritualē mēsaz:hoc est:altare dñi:qñ celesti pane saginant. Sed ideo: Tua:dictuz est:vt honor pōtificis clarius appareret. Sic enīz de ipsis dicimus: Presidet ecclesie sue: Redi ad ecclesiā tuaz: qō vbū in vsu ꝓstat esse cūctoꝝ: Illud quoqz discutiendū est:qō filios beatoꝝ oliuis nouellis comparare maluerit. Ipse enī sūt viridiores ac fortiores: t ex oī parte firmissime:fructū quoqz copiosius inferentes: de quo fructu t cibus ꝓdit:t lumen accendit: t festo
corpori subuenit. Nec putes incassum oliuā atqz vi-
Luc.10. tē bis cōparationibus fuisse sociatā. Nā ille qui a latronibus in euāgelio vulneratus fuerat:infuso vino t oleo legit esse curatus:qñ hec duo vite nre mysticā ꝓsidia subministrāt. In vino austeritas iustitie est in oleo lenitas misericordie. Illud ad vetus:istud ad nouū potest respicē testamētū. Nā qō vxori vitē:ffli is similauit oliuas: Parabole figura esse dinoscitur: SCHE
¶ qm̄ res sibi genere dissimiles cōparauit.¶Ecce sic be
Al. nō habet ¶ nedicet ꝓis homo:qui timet dñm.¶Secuta est beati illi⁹ qui timet dñz ꝑfecta ꝓclusio. Nā cū dicit: Sic benedicet: significat sicut supius ꝓstat expositū. Sic enī meret benedici:qui suū timet auctorē:qui formidare desinit inania:qui casto dñi timore cōplet. Et vide ordinē dictoꝝ. Ait enī prius: Ecce sic benedicet
oīs homo. Et ne sibi hāc benedictionē vsurparet ꝓtu
¶ maces ac fatui:addidit: Qui timet dñm.¶Benedicat
Al. ubi ¶ tē dñs ex sion:t videas ꝓque bona †sūt in hierusalē:
Al. non hꝫ ¶ oibus diebus vite tue.¶Uenit ad secūdū mēbrū: vbi pietate sanctissima illos postulat benedici: qui ad oē bonū studiū dñi timore flāmant: vt agnoscamus q̄ sit timor iste ꝑficu⁹: cui benedictio sancta geminat. Dicit enīz: Benedicat te dñs ex sion: id est: dñs Chrstus qui in hoc mōte hominibus apparere dignatus est:t pro nois sui q̄litate tanq̄ pastori optimo semp
ascribit. Sion enīz: sicut sepe dictū est: interptat: spe INTER
culatio. Sequit: Et videas que bona sunt in hierusalē. Necesse nobis est ista vba frequēter exponere: qz positi sensus: ex ipsis maxime pēdere noscunt. Hierusalē: indicat visio pacis. Pax hic inuisibilis res est: que tūc videbit qñ auctor eius Chrs dñs beata mēte ꝓspicit. Optat ergo vt in hierusalē videat cuncta que bona sūt. Aspicit enī illic ipse dñs qui t ipsos intuētes eternos facit:t se iugi ꝑpetuitate demonstrat. Hoc ergo ꝓphetie spiritu sanctis optat: qō eis euenire cognoscit. Sed ne hoc crederes tēporale: addituz est: Oib⁹ dieb⁹ vite tue: vt ineffabili dono eternitatis
¶ cumulus adderetur.¶Et videas filios filioꝝ tuoꝝ:

Al. pacem ⁊ pax super israel.] Adiecit ⁊ hũc vsũ benedictionibus suis: vt ille qui hic timet dñũ: videat in illa beatitudine filios filiorũ suorũ: qõ etiã ⁊ spadonibus accidẽ posse nõ dubiũ est. Filij sũt: sicut iam dictũ est: qui spirituali doctrina generanť. Sed min⁹ gaudij fuerat filios acquisisse spirituales: nisi etiã ⁊ ipsi qui docti sũt alios filios generasse viderenť. Filios enim filiorũ: significat nepotes: qõ vtriq; beatis viris pringẽ põt: qui pdicationibus sanctis: ppl'os istruere ꝓsuerũt. Et ituere qõ iter sũma gaudia: memorat hoc videdũ. Necesse est enĩ vt acqsitus fidelis: magnũ gaudiũ pariat acqrẽti: qz magna inde pbať mercede cumulãdus. Ad qõ illud talẽtũ respicit: qõ paterfamilias duplicatũ letus inuenit. Sequiť sentẽtia que beatitudinis illi⁹ culmen suauitatẽq; declarat: vt supra illã beatã hierusalẽ: pax: id est: dñs saluator isideat: ⁊ cũcta beata faciat quecũq; maiestatis sue vtute cõplectiť. Hoc est qõ supi⁹ dixit: Videas que bona sũt in hierusalẽ. Ista enĩ pax est: quã ois desiderat deuotus: cui suspirat: cui gemit: pro qua ipsam animam libenter effundit. Conclusio.

Cognouimus in p̃senti psalmo que deũ timẽtib⁹ sint pmissa: quos fruct⁹ recipiat qui dñũ sincera mẽte formidat. Studio ergo maximo depcemur: vt istũ timorẽ accipere mereamur: qui nõ ad penã petiť: sed ad salutẽ: vnde talia pueniũt q̃lia nunq̃ de mũdi oblectatione nascũtur. Decet enĩ peti nimia supplicatione qõ sũmũ est. Quapropter (vt dictũ est) dñm iugiter expetam⁹: vt ipsi⁹ largitate mereamur ad talia munera puenire. Nã qui peccatores opportune ⁊ iportune pcipit supplicare: pmisit qõ etiã ⁊ nos imerito possit audire.

Explicit expositio in psalmum. iz7m.

¶ Canticum graduum. CXXVIII.

Epe expugnauerũt me a iuuẽtute mea: dicat nũc israel. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea: eteni nõ potuerũt mihi. Supra dorsũ meũ fabricauerũt peccatores: plõgauerũt iniquitatẽ suã. Dñs iustus ꝓcidet ceruices peccatorũ: ꝓfundanť ⁊ cõuertanť retrorsũ oẽs qui oderũt sion. Fiant sicut fenũ tectorũ: qõ priusq̃ euellatur exaruit. De quo nõ implebit manũ suã qui metet: ⁊ sinũ suũ qui manipulos colliget. Et nõ dixerunt qui pteribãt benedictio domini super vos: benedixi mus vobis in nomine domini.

Radus iste decim⁹ denario iã pmouet ascẽsu: terrena deserẽs ⁊ supnis se gloriosa vicinitate ꝓiũgẽs. Audiam⁹ eũ in alto positũ dulci⁹ canẽtẽ: qm altitudo graduũ psalmorũ nobis itelligẽdorũ pstat ascẽsũ. Subyt quippe merito: qui ad dñi primať aspectũ. Sed tamẽ hec oia humilitas pstat: que dei famulos decenter exaltat. Videamus qd sit positũ in hoc numero p̃miali: qz ipse est denarius quẽ laborãtibus in vinea sua: diues dñs pia largitate concedit. Docet enim propheta toleranter nos seculi molestias sustinere: quando ecclesie crebras fuisse comprobat passiones. Diuisio.

Piritu sancto ppheta cõpletus: in prima positione monet israel vt dicat quanta certamina ⁊ quales isidias a suis ptulerit inimicis: ne qs fideliũ de ppꝗs tribulationib⁹ desperare videreť. Secũda positione: ppheie spiritu ptinacibus ⁊ inimicis ecclesie: per quasdã parabolas imprecať: qõ eis in iudicio futuro nouerat esse venturum. Expositio.

Epe expugnauerũt me a iuuentute mea: dicat nũc israel.] Admoneť israel: id est: ecclesia dei: vt dicat expugnatã se sepe a iuuẽtute. Sepe: significat frequẽtiã passionũ. A iuuẽtute: primũ tẽpus etatis: qñ ab ipsis primordijs seuissimas ꝓrarietates diabolo ĩstigãte sustinuit. Sic enĩ ali⁹ psalmus ait: Iuuenior fui ⁊ senui ⁊ nõ vidi iustũ derelictũ: nec semen eius egẽtẽ pane. Neutro generi masculinũ gen⁹ adiũxit: qõ iter idiomata scripture diuine: ꝓstat esse numerãdũ. Egẽtẽ pane: nõ enĩ vel puer: vel adolescẽs: hoc viderat qõ dicebat. A iuuẽtute ergo significat: qñ a fratre puerso: Abel iustus occisus est. Pertulit quoq; tẽporibus Loth: qñ multas inigtates sodomorũ vir fidelis exptus est. Pertulit in Job notissimas illas ⁊ creberrimas calamitates: qñ diaboli machinamẽta: gloriose tolerãtia passionis victa cesserũt. Pharaonẽ quinetiã ppl's dei acerba donatione sustinuit. Multi vo sanctissimi tribulationib⁹ ⁊ piculis appetiti: certamẽ atrocissimũ sustinẽtes: martyry corõnã psũmata clade meruerũt. Ipsi⁹ quoq; chri dñi passione expugnata est ecclesia: qñ iprudẽtib⁹ visa est dñs pdere: quẽ vite sue pdicauit auctorẽ: sed ide poti⁹ creuit: vnde eã ifideles putabãt nihilomin⁹ inclinari. Nec illud vacat qõ sequiť: Dicat nũc israel: scilicet in hoc seculo: qñ tps est penitẽtie vt istruanť reliq̃ fideles. Naz post resurrectionẽ generalẽ: solas dñi laudes cãtabit semp ecclesia. Istud enĩ qõ positũ est: Dicat nũc israel: per tres vsus qui sequunť: vbiq; subaudiẽdus est.

[Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea: etenim nõ potuerũt mihi.] Et in 5° psalmo gradaliũ supiore: factũ est simile principiũ. Que figura diciť Anaphora: id est: relatio eiusdẽ vbi: per pricipia vsũ plurimorũ. Nũc enĩ itelligẽda est senectus ecclesie: dicẽte apl'o: Filioli nouissima hora est. Quicquid in fine mũdi geriť: senect⁹ aptissime nũcupať. Quapropter: a iuuẽtute sua bene se expugnatã dicit ecclesia: vt intelligas qz nunq̃ finita que semp expugnata est. Crescit enĩ pseculionib⁹ iprobor̃ suaq; ꝓtritione grãdescit. Nã ⁊ si videať sanctos viros in hac vita amittẽ: tñ eos future patrie pbať acqrẽ: ⁊ ideo nõ põt finiri: qñ illã detrimentis suis ꝓstat augeri. Nã ⁊ sequẽtia sic declarãt. Dicit aũt: Eteni nõ potuerũt mihi. Non potuisse sibi pualẽ dicit: quos se supi⁹ expugnasse cõmemorat. Impfecta est enĩ expugnatio que iterũ ad certamẽ redit: nec victoria debet dici: posq̃ iterũ cõstat posse ꝓligi. Qõ tamẽ coma sequẽs vsus exponit.

[Super dorsũ meũ fabricauerũt peccatores: plongauerũt iniqtatẽ suã.] Consuetudo est negssima pfidorũ: vt qñ aliqd vniuerso ppl'o publice nequeũt ipõnẽ: occulte nitanť singulis aliq̃ suadẽ: vt vel paucos decipiãt qui ecclesiã dei nulla potuerũt peruersitate subuertẽ. Fabricatũ vo super dorsũ suũ a peccatorib⁹ esse testať: qui dolos facẽ a tali pte festinãt: vt qui a facie videri possũt a tergo minime sentianť. Dine supuẽt⁹ inimicorũ grauiter formidať: cũ dorsũ nituntur subita icursione turbare. Et vt patiẽtie sue robur ostẽdat:

ostẽdat: ipsuz certaminis gen⁹ exequiť: qõ nõnunq̃ ⁊ a supiorib⁹ plus timeť. Et vt iterũ ipsas surreptiones momẽtaneas nõ putares: plõgatas dicit insidias q̃s assidue hostes fidei armatis sensib⁹ igerebãt. [Dñs iustus ꝓcidet ceruices peccatorũ.] Cũ sit dñs patiẽs ⁊ magnanimis ⁊ sustinẽs peccatores: de illis delinquẽtib⁹ mauult itelligi: qui ipsi⁹ misericordia ad satisfactionẽ desiderãt redire salutarẽ. Ceruices aũt: pro superbia positas scriptura testať dicens: Cerno q̃ ppl'us hic dure ceruicis sit. Et beat⁹ Stephanus in passione sua: iudeos argũẽs dicit: Dura ceruice ⁊ icircũcisi cordib⁹ ⁊ auribus: vos semp spiritui sancto restitistis sicut ⁊ patres vri. Istis ergo hec vicissitudo reddiť: vt ceruices q̃s ꝓra dñs letaliter extulerũt: iugo ipsius suaui salutari humilitate subdanť. Qõ sepe de psecutorib⁹ factũ esse meminim⁹: vt fierẽt pdicatores sanctissime religionis: qui pri⁹ idola nefandissimis psuasionib⁹ vẽdicabãt. [Cõfũdanť ⁊ reuereanť oẽs qui oderũt sion.] Uenit ad positionẽ secũdã: vbi vsq; ad finẽ psalmi: per figurã parabolen: gbusdã cõparationib⁹ aduersarys obstinatis pdicit esse vẽtuz̃: qõ eis in dñi ꝓstat euenire posse iudicio. Cõfũdanť: cũ pfidiã suã viderit in illa veritate damnari. Reuerenť iudicãtẽ: quẽ hic temnẽdũ esse putauerũt. Ipsi enĩ oderũt sion: id est: ecclesiã: qui icarnationẽ dñi isanis mẽtibus respuerũt. [Fiãt sicut fenuz̃ tedificiorũ: qõ pusq̃ euellat̃ arescit.] Solẽt edificia deserta in cacuminib⁹ suis caduca fena pducẽ: que ante tps collectionis arefacta dispereũt: qz nulla firmissima radice viguerũt. Dis peccatores obstinati aptissima societate iũgunť: qm ⁊ hic frequẽter dispereũt anteq̃ de hac luce tollanť. Nascunť enĩ in cacuminib⁹ superbie: vbi nulla soliditate ꝓsistũt. Nam si in ꝓualle lachrymarũ germinarẽt: fructus suos vsq; ad maturitatẽ dño iuuãte pducerẽt. [De quo nõ implebit manuz̃ suã qui metit: ⁊ sinũ suuz̃ qui manipulos colligit.] In feni specie pseuerat: ⁊ sicut supius in alio psalmo de beatorũ fructib⁹ dicit: Ueniẽtes aũt veniẽt in exultatione portãtes manipulos suos: ita nũc de peccatorib⁹ pnũtiat: nec manu: nec sinũ aliqd ex eis a messorib⁹: id est: ab angelis qui ad iudiciũ dñi ppl'os ꝓgregabũt esse portãdũ: quoniã illa messis spiritualis fuit que fructũ itulit: ista vo carnalis est: que nulla triticei muneris fecũdirate letať: vt nec vnã manũ repleat: nec sinũ onerare pualeat. Talis est ista mesis: que in dñico agro nõ seriť: sed in pectoribus supborũ q̃si in culminib⁹ caducis enascit. Nã quos fructus afferre potuit: que pusq̃ euellereť exaruit? Nec illud vacat q̃ manũ posuit ⁊ sinũ. Man⁹ pinet ad opationẽ: sinus ad ꝓsciẽtiã. In malorũ gppe actib⁹: neutrũ frugi aliqd potuit iueniri. [Et nõ dixerũt qui pteribãt benedictio dñi sup vos: benedixim⁹ vobis in noie dñi.] Cõsuetudo iter bebreos erat: vt si agẽtes viã: laborãtes in aliquo agrorũ ope reperissent: gratia idulta benedicerẽt: sicut in libro Ruth legiť. Dixitq; Booz iuueni messorib⁹ qui erat: dñs vobiscũ: qui respõderũt ei: benedicat tibi dñs. De quo ritu magnific⁹ hic a ꝓrario sensus assũptus est: qm sceleratis inaniter operãtib⁹ benedictio nulla pstať. Pretereũtes aũt: significat sanctos viros: qui mũdi isti⁹ ꝓfusa ⁊ pturbata temnẽtes: ad seculi illi⁹ pacifica ⁊ qeta festinãt: vt reuera pterire videanť que dñi amore ꝓtemnũt. Nã si istos ptereũtes velis tibi auctoritate firmari: audi Moysen: Trãsibo ⁊ videbo visiones hãc. Et in alio psalmo supius dictũ est: Uidi ipũ superexaltatuz̃ ⁊ eleuatũ sicut cedros libani: ⁊ trãsiui ⁊ ecce nõ erat. Uides hoc vbũ: sepe sanctis mẽtib⁹ attributũ. Sed ne ipsa benedictio putareť humanis viribus applicãda: legť: Benedixim⁹ vobis in noie dñi. Ipsa est enĩ firma ⁊ vera benedictio: que sub dñi cõmemoratione pstať: a quo venit oẽ qõ expedit. Conclusio.

Al. puertantur retrorsũ

SCHE

Al. tectorũ

Al. exaruit

Al. implebit

Al. metet

Al. colliget

Exo. 32.

Actl. 7.

Ruth. 2.

Respiciamus hũc psalmũ: q̃ssi duabus alis euectũ: decimũ ꝓcẽdisse fastigiũ. Dextera gppe ala ipsius est: post plecutiones multas ecclesie supborũ denũtiata ꝓuersio. Sinistra odientiũ sion: optata ꝓfusio. Qõ ppheta nõ maledicẽdi studio loquiť: sed future veritatis istictu: qm̃ ls ⁊ pro inimicis nris pcipiať orãdum: de obstinatis tamẽ ac pituris qõ veritas habebat exposuit: nec tamẽ sine fructu magne pietatis hec dicta sũt. Multi enĩ de predicta pena se corrigunt: quando obstinatis talia imminere cognoscunt.

Explicit expositio in psalmum. izs8m.

¶ Canticum graduum. CXXIX.

De pfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocẽ meã. Fiãt aures tue intẽdẽtes: in vocẽ deprecationis mee. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit? Quia apud te ppitiatio est: ⁊ propter legem tuam sustinui te domine. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in domino. A custodia matutina vsq; ad noctem: speret israel in dño. Quia apud dominum misericordia: ⁊ copiosa apud eũ redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius.

Ist ꝓsuetudo ecclesie sollicita mẽte recolať: põt questio nonnulla suboriri: cur in gradu vndecimo collocatus propheta se penitẽtie satisfactione psternat. In tali enĩ culmine ꝓstitutus: ⁊ euect⁹ ad gloriã sempiternã: trepidationẽ adhuc hẽre potuit nõ ruinã. Similis enĩ ratio ⁊ in iz7° reddita est: cũ timorẽ dñi per oẽs gradus in hoc mũdo sanctis dixim⁹ puenire p̃sonis. Dicit etiam ecclesia: in iz8°: Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea. Et paulo post: Supra dorsũ meũ fabricauerũt peccatores: multasq; calamitates ascẽdẽs ppl's iste dinumerat q̃s adhuc sustinebat in mũdo: Ita ⁊ hic gcgd in excelsuz̃ ppheticus animus tẽdit: amplius se pia humilitate pternit: vt adhuc mẽte curuat⁹ ascẽderit si p̃sumptionẽ de meritis nõ hẽret. Cõscius enĩ ꝓditionis humane: adhuc se humili⁹ q̃ pridẽ subdiderat iclinauit: qz nemo põt effugẽ peccatũ: qui in fragili pbať corpore ꝓstitutus. Qñ enĩ nõ aut cogitatione delingimus: aut vborũ superfluitate peccamus: aut iprouida actione delabimur? Una est ergo securitas in hoc sclo viuẽti: iugiter pusq̃ pcib⁹ iclinari: vt qui a culpa esse nõ possumus liberi: per munera pietatis mereamur absolui. Diuisio.

Idens ppheta plus mente q̃ corpore: ne magnis delictorũ fluctib⁹ obruereť: exordio facto clamat ad dñm: vt de pfundo peccatorũ libereť: beniuolẽtiã boni iudicis querẽs de calamitatibus idicatis: qñ nullus põt esse saluus nisi qui diuina clemẽtia fuerit

DOG

absolutus. Sequitur cōpēdiosa ꝓclusio: narrationes ꝛ cetera ꝑtermittēs: qm̄ si opportune adhibeant exornāt: si icōgrue itromittant horrescūt. Secutus est ergo bonus magister vtile deuotūq; cōpendiū: cito ad gratulationis gaudia venit: vt agnoscerent penitentes: quanta gratia suscipiūtur: quibus tam velox medicina præstatur. Expositio.

DOG

ETY

DE ꝓfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meā. ¶ Profundū est: quasi porro fundū: cui⁹ ima oīno demersa sūt. Vnde ad dñm ꝓpheta clamauit: vt facilius potuisset audiri. De isto ꝓfundo gloriosas fudit lachrymas Petrus. De isto publicanus pectora culpanda tundebat: qui sic in altuz venerat peccatoꝝ vt nec oculos leuaret ad celum. De isto deniq; loco: Jonas tacitus vociferabat ad dñm: qui in vētre ceti positus ifernū viuus itrauerat. Cetus eni ꝓphete oratoriū fuit: naufrago portus: iter vndas domus: felix in desperatione subsidiū. Nō eni glutitus est in ęscā sed in requiē possidēdā: ꝛ miro nouitatis exemplo vēter ille ferinus reddidit pabulū illesum: nō solita iniuria decoctionis absumptū: sicut in libro suo ipse testat dicēs: Et ꝑcepit dñs pisci magno vt deglutiret Jonā. Et erat Jonas in vētre piscis trib⁹ die⁹ ꝛ tribus noctib⁹ ꝛc. vbi orationes quoq; suas ꝓphetica veritate narrauit. O penitētia nimis ꝛ absolute gloriosa: humiliatio que nescit cadere: luctus qui corda letificat: lachryme que animā rigant. Profundus deniq; iste nescit inferos: qui transmittit ad celos. Quapropter virtutē sancte orationis itēdē: qr tāto se credit celerius audiēdū: quātuz de imis penetralib⁹ clamabat ad dñm. Deniq; sic sequit: Dñe exaudi orationē meā. Ipsi sunt eni altissimo viciniores: qui sancte humilitatis se visceribus abdiderūt. Sic cum de pfūdo oraret: ad altissimi redemptoris celeriter dona puenit. ¶ Fiāt aures tue itēdētes: in ꝛorationē seruī tui. ¶ Pulcherrima supplicatione placatū sibi iudicē reddit: vt petitionibus suis clementissimus pstare auditus. Sed cū sit oculoꝝ intēdere: hic auribus datū est: scilicet qr virtus eius ꝛ nature potētia singularis: nec auribus audit: nec pedibus ambulat: nec oculis videt: nec ore gustat: nec naribus odorat: sed incōprehensibili virtute opat̄ ista que dicta sunt. Nā cū sit deus spiritus: sicut de ipso legit: Spiritus est de⁹: etern⁹: omnipotēs: penetrās ꝛ ꝓtinēs oīa que ab ipso creata sūt: vbiq; plenus: vbiq; totus: de se ꝛ per se cruscus: ex nr̄a tamē ꝓsuetudine virtus qua videt oculi dicunt: virtus qua audit aures appellātur: virtus qua pficit manus vocant: ꝛ his similia: que per allegoriā diuinis opationibus applicant. Cū enim dicit: Serui tui: misericordia boni iudicis cōmonet: ne patiat abycere: quē se cognoscit fideliter inuocare. ¶ Si inigtates obseruaueris dñe: dñe qs sustinebit. ¶ Ecce iaz ꝓfūdus ille detectus est vnde clamabat ad dñz. Iniquitatē eni: vult itelligi omne peccatū qd̄ potest aliqua prauitate cōmitti. Iniquū est eni qd̄ iustū nō est. Et quis a tali cōplexione reddat exceptus: nisi solus ille qui iugiter potuit implere iustitiā: Nā ꝛ sancti viri cū deuota se ꝓuersatione tractare videant: tamen culpas ex toto declinare nō possunt: qn̄ ꝛ ociosus sermo reatus est: ꝛ in crastinū cogitare peccatuz est: somnus eludit: icōgrua subito cogitatione cōpleri: ꝛ cetera huiuscemodi. Uidēs ergo ꝓpheta nulluz esse qui nō aut cogitationibus superfluis excedat: aut vacuo sermone delinquat: aut inanibus actib⁹ occupet: territus clamat ad dñz iustitie ipsius nō sufficē genus humanū nisi misericordie sue pstet auxilium. Quis sustinebit? Quasi pōdus imēsuz: q̄si molē intolerabilē: quasi flāmā ꝓsumptibilē. Merito eniz iustitiā dñi sibi importabilē dicebat: qui actuū suoꝝ ꝓsideratione eius iudicia formidabat. Que figura grece dicit Diapozesis: latine dubitatio: cū habem⁹ ambiguū: si possit iueniri qd̄ querit. ¶ Quia apud te ꝓpitiatio est: ꝛ ꝓter legē tuā sustinui te dñe. ¶ Territus aūt iustitia dñi per quā penas nulli fas est euadē: ad patronā misericordiā ꝓuolauit. Nō est enim in nr̄is actib⁹ vt mereamur absolui: sed ipsi⁹ ꝓpitiationis est vt ꝓfitētē reū liberare digneat. Sed si nomē istud diligētius pscruteris: ꝓpitiatio fuit: qn̄ ꝑtereū ti mundo de⁹ fily sui icarnatione subuenit: nō humanū gen⁹ absolueret qd̄ erat peccatis nectētib⁹ obligatū. Sequitur: Et ꝓter legē tuā sustinui te dñe. Propitiationi lex videt esse ꝓtraria: qr lex peccatū detegit: reū dest gnat: totūq; sibi hominē reddit obnoxiuz: sicut apl̄s dicit: Peccatū aūt nō cognoui nisi ꝑ legē. Nā ꝓcupiscētiā nesciebā: nisi lex diceret: Nō ꝓcupisces. Sed illā legē hic debemus aduertē: id est: euāgelicā iussionē que dicit: Inuicē onera vr̄a portate: ꝛ sic adimplebitis legē chr̄i. Hec est ergo lex quā se ꝓpheta cōmemorat sustinē: per quā se iure credebat esse saluāduz. Nā ꝛ ipsum qd̄ dicit: Sustinui: idicat charitatē: que totū sustinet: totū patit: ꝛ spem suā desiderāter expectat. Hec salutariter inflāmat corda fideliū: hec pfectos efficit vtiq; christianos. ¶ Sustinuit anima mea in ꝟbū tuū: sperauit anima mea in dño. ¶ Repetitio ista superiozis sensus explanatio est: vt in anteriore vsu legē noui testamēti dictā fuisse cognosceres: qn̄ ꝛ ipsuz vbū: id est: dei filiū hic positū euidēter agnoscere. Sustinuit ergo vbū: qr icarnationē dñi credebat esse vēturā. Nemo eni sustinet: nisi qui pmissū cupit accipe. Et ne hoc vbū trāsitoziū aliquez putares esse sermonē: addidit: Sperauit anima mea in dño. Uerbū enim dei: omnipotēs est filius: de quo scriptū est: In principio erat verbum: ꝛ verbū erat apud deū: ꝛ deus erat verbum: hoc erat in principio apud deum: quod vltimis tempozibus de Maria virgine incarnationem sumens: propter interitum generis humani auferendū nasci dignatum est. ¶ A custodia matutina vsq; ad noctem: speret israel in dño. Quia apud dñz misericordia: ꝛ copiosa apud eū redemptio. ¶ Explicitis sub omni decore pricipys: ad ꝓclusionez psalmi letissim⁹ venit. Nā securus de suis delictis reddi tus: iā ppl̄is pdicat vt per vniuersaz vitā in dño christo debeāt sperare qui ecclesie sue molestissimas passiones in eterna pōt gaudia cōmutare. Custodia matutina: est manifestatio illa dñi saluatoris: qn̄ sepulchrū custodiētibus iudeis resumpti corporis veritate surrexit. Noctē vo: significat hui⁹ seculi terminū: vt vsq; ad mūdi finez in spe dñi debeat vniuersalis ecclesia pdurare. Sed dū hoc israeli generaliter dicitur: vnusq;q; fidelissimus de fine ꝓprio cōmonetur. Et ꝓsidera: qr dixit: A custodia: vt ab aduētu dñi ei⁹ manifestato noie ampli⁹ debeat obediri. Segt̄: Quia apud dñm misericordia: ꝛ copiosa apud eū redēptio. Reddita est causa mirabilis: q̄re israel debuisset sperare in dño: qr in ei⁹ manu misericordia est que pōt ex puerso iustū facē: ex ibecillo imortalē: ex carneoq; angelis similē. Hoc eni ille de nobis ꝓsuenit ostēdē: ad qd̄ humana natura per se nō pōt puenire. Addidit etiā: Copiosa redemptio: vt pręciosus ille sanguis

Jonc. 2.

Bat. 6.

Joan. 4.

Joan. 6.

tāta

SCHE

1. Joan. 1.

Malach. 4

Roma. 7.

Alt. vbo eius

Alt. vocē deprecationis mee

tāta fuerit vbertate ditissimus: quaenus totius mundi peccata redimeret: ꝛ velut quodā diluuio salutari orbē terraꝝ a suis sordib⁹ expiaret. Uersus aūt duos ideo in imo posuim⁹: qr sic sibi copulati sunt vt mutua ꝓiūctione declarent. ¶ Et ipse redimet israel: ex oib⁹ inigtatib⁹ ei⁹. ¶ Ille quē supius dixerat misericordē atqz copiosū: hic iā qd̄ fit facturus ostēdit. Redimet itaqz israel sanguine ꝑciosio. Sāguis qui purificat nō cruētat: qui nō maculat sed emundat: sicut Joānes apl̄s dicit: Sāguis Jesu Chr̄i mūdat nos ab oī delicto. Sed cū dicit: Ipse redimet: nullā possibilitatē in homine vt euadē potuisset ostēdit. Ipse sūt inigtates: q̄s su pius nolebat itēdi: qm̄ si ille fuissent respecte: redimi nullaten⁹ iste potuisset. Siue vt qdā dicē voluerūt: redemptio israel: tp̄s illud significat: qn̄ in fine seculi Helia ꝓspecto: iudeoꝝ creditura est multitudo: sicut ꝛ Malachias ꝓpheta cōmemorat dicēs: Et ego mitto vobis Heliā ꝓphetā: anteq̄ veniat dies dñi magn⁹ ꝛ pclarus. Sed qd istis pderit cū alter euaserit: qn̄ graui⁹ torquebit: qui solus reus correctis posteris iuenit? Multo melius si ꝑcederēt fide: qui prelati sūt tempore. Conclusio.

De profundo qdē psalmus iste fecit initiuz: sed ad altitudinē magnaz velut sol puectus ascēdit: vt agnoscamus quā vtilitatē habeat penitētia: que in tali culmine cognoscit collocata. Et ideo ꝓsiderem⁹ q̄z noxia sit supbia: cui nō desinit frequēs obuiare medicina. Uiolēto morbo nō vnū medicamē apponit: sed ꝓtra eū multiplici curiositate tractat. Nā ꝛ illa arbor sepius securib⁹ cedit: que per auras tenues magna libertate luxuriat. Hoc eni malū supbie: sexta penitētie bipēne pcussuz est: ꝛ nutātia ramoꝝ mēbra tremuerūt. Sed in subsequēti septima sic ꝓscidit: vt in terrā ꝓtin⁹ elisa frāgat. Redeo ad illos: qui penitētiā agē in vite sue fine fastidiūt. Ecce nuscq̄ legis esse ꝓhibitū qd̄ a pditis hominibus dicit negligēdū: imo semp cōmonemur vt nunq̄z ab ea: desidia faciēte cessem⁹. Horreamus ergo supbiā: que angelū de gratia supne suauitatis eiecit: Amem⁹ humilitatē que ad celos fideles extulit: velociter confiteamur quod male facimus: ne possimus incurrere quod meremur.

Explicit expositio in psalmum. cxx⁹.

¶ Canticum graduum. CXXX.

DOmine non est exaltatum cor meū: neqz elati sunt oculi mei. Neqz ambulaui in magnis: neqz in mirabilibus sup me. Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animaz meam. Sicut ablactatus est sup matrē suaz: ita retributio in animā meaz. Speret israel in domino: ex hoc nunc ꝛ vsqz in seculum.

SOlliciti sensus agricole: dum curuis aratris cāpoꝝ pinguiū densa ꝓscidit: cultisqz aruis semina fecūda cōmiserit: arborēū culmē solatorys cātib⁹ letus ascēdit: exinde iumētis suis frondea pabula ramoꝝ de secationib⁹ subministrat: vt que labor assiduę seminationis addixerat: copiosa comestione reficiat. Sic ꝓpheta penitētie laborib⁹ pactis: spiritualiū graduū ascēsione subuect⁹: suauia cāticoꝝ nobis alimēta trāsmittit. Totus eni hic psalm⁹: de māsuetudine atqz humilitate cātat̄: eoqz fit: vt quos labor pmisse ꝓfessionis affixerat: gloriose deuotionis vulcedo reficiat. Suscipiam⁹ itaqz trāsmisiuz cibū: ꝛ tāti muneris dona gustem⁹: atqz vtinā boues sim⁹ qui agrū dñi nr̄i sulcis regularib⁹ exaremus. Memēto aūt q̄ tot⁹ hic psalm⁹: vt dixim⁹: ad supbiā pinet destruēdā: ꝛ humilitatē modis oibus edificādā: sicut ꝛ dñs in euāgelio dicit: Ois qui se exaltat humiliabit̄: ꝛ qui se humiliat exaltabit̄. Que sentētia rep̄ sūmas vtrasqz cōplectit̄. In supbia eni designat diabolū: in humilitate vo dñz chr̄m. Ita sub breuitate dictoꝝ: ꝛ qd desiderare debeāt homines: ꝛ qd eos refugere cōperat: euidenter insinuat. Diuisio.

Luc. 14.

PRimo ordine ꝓpheta exēplo suo humilitatem ꝛ māsuetudinē docēs: ppl̄m vtiq; christianū penā sibi grauissimaz ponit: si mādata dñi non cū sūma humilitate suscepit. Secūdo: ꝓuersus hortat̄ israel vt iugiter speret in dño: q̄tenꝰ tali spe roborata cūctas aduersitates secli tolerare ꝑualeat. Expositio.

DOmine nō est exaltatū cor meū: neqz elati sunt oculi mei. Neqz ambulaui in magnis: neqz in mirabilibus sup me. ¶ Taliter hic Hypotheticus syllogism⁹ enascit̄. Si nō est exaltatū cor meum: neqz elati sūt oculi mei: a supbia scilicet reddor alien⁹. Attamē nō est exaltatū cor meū: neqz elati sūt oculi mei: a supbia igit̄ reddor alien⁹. Nūc relīq̄ pscrutemur. Psalmus hic humiliatē qdē pdicat: tēperātiā docet: patientiā monet. Sed cū ꝓpheta negat vitiosa: ꝓfitet̄ oīno laudāda. Que figura dicit̄ Anastrophe: qn̄ respūdo ꝓtrariā partē: illa vult itelligi: que monita diuina iusserūt. Dicit eni: nō exaltatū cor suū: qd̄ factū est a ꝓpharaone: qn̄ ꝑsumēs in nunerositate gētis sue: hebreos deuotissimos per Moysen totiēs ꝓhibit⁹: crudeliter affligebat. Segt̄: Neqz elati sunt oculi mei. Elati sūt oculi diuitis illi⁹ qui in euāgelio legit̄: horrea sua pua cogitasse destruere: ꝛ ad copiā ꝓgregādā īgētia fabricare voluisse. addidit: Neqz ambulaui in magnis. Ambulauit in magnis ꝓlat⁹: qui dixit dño saluatori: Nescis qr potestatē habeo dimittēdi te: ꝛ potestatē habeo crucifigēdi te? Ad postremū subinuxit ad cumulū: Neqz in mirabilib⁹ sup me. Ambulauit Simō magus in mirabilib⁹ sup se: qn̄ spū sanctū ab apl̄s Chr̄i pecunia credidit esse redimēdum: vt ꝑcio mercarē qd̄ ei⁹ merita nō habebāt. Sic dū talia negat: illa dant̄ itelligi: que dño iuuāte faciebat. Deniq; ita sentiēdū: sequēs vsus ostēdit. ¶ Si nō humilr̄ sentiebā: ſz exaltaui aiaz meā. Sicut ablactat⁹ ꝓsup matrē suā: ita ꝓretribues in aiaz meā. ¶ Nimis cōpetēter edictū est: Si nō humilr̄ sentiebā: qr sū mū sapie gen⁹ est nō per elationē sibi aliqd pſuadē: sed deuoto aio sentire qd̄ expedit. Monet ergo scripturas diuinas simplici ac puro corde se fuisse meditatū: nō vt arriani: manichei: donatiste fecerūt: ꝛ ceteri qui a vā religione diuisi sūt. Illi eni si humilr̄ sētire voluisset: suā nō eligerēt defēdē prauitatē: ſz ad doctores vissimos ꝛ sctissmos veniētes: fidei recte itelligētiā pcipe meruissent. Iste ergo se dicit humilr̄ sēsisse quēadmodū monet apl̄s: Noli altū sape sed time. Et alibi in psalmo: Nō habitabit in medio dom⁹ mee qui facit supbiā. Iterūq; ꝓtra hoc vitiū orās dñi deposcit auxiliuz dicēs: Nō veniat mihi pes supbie. Segt̄: Sed exaltaui aiaz meā. Hic negat exaltatā aiaz suā: id est: in

Alt. est

Alt. retributio

Roma. 11.

Ps. 100.

Ps. 35.

supbie culmē euectā:vbi ascēdē ruinosū est:pmouē piculū. Nā sci viri exaltāt aias suas:qñ eas ꝓtēdunt ad diuinas ꝑdicationes erigē. Quēadmodū enī aut de scā trinitate possum⁹ aliqd itelligē:aut salubriter de beata icarnatione sentire:nisi cū magna humilitate aias nras leuem⁹ ad dñz:. Nā licē aias ad supna se
Ps.24. tēdē:estis est ali⁹ psalm⁹ vbi dictū est:Ad te leuaui aias meā. In illis enī reb⁹ aias leuari fas est:vnde vinat:vñ floreat:vñ celesti pane pascat. In istis aūt exgsitionib⁹ prauis ⁊ ifelici doctrina turgētib⁹ exaltari nō decet aias:vbi mortē repit:ifernuz subit:⁊ eterna ifelicitate damnat. Adiecit decorā nimis ⁊ subtilissimā cōparationē:vt ita se dñz desiderasse dicat:sicut ablactat⁹ sup matrē suā. Cō suetudo est enī puuli:quoties ad alios cibos etate crescēte ꝑparat: lac illi quo solebat vesci a pia mre denegari:q̄ten⁹ ad solidiores cibos trāseat:ne ei⁹ suba in teneritudine q̄dā relicta mollescat. Sed tūc qua puritate:quo desiderio:qua grā matrē querit:vt aīo ipsi⁹ ad lamēta pmoto ei⁹ pene doleat amissio. Hoc desideriū:hoc votū ꝓpheta si bi cōparās:ostēdit quāta spes:quāta simplicitas:quāt⁹ debeat esse ardor in dño. Ablactati enī dicunt:qui sunt a lacte ꝓhibiti. Et merito talis facta est cōparatio:q̄ sicut ifātes vbera mrna sugūt:ita fideles puuli scripture diuine simplicitate nutriunt:donec ꝓparē-
1.Cor.3. tur ad solidū cibū:dicente apl'o:Nō potui loq vobis q̄si spūalib⁹:sed q̄si carnalibus:tanq̄ puulis in Chro lac vobis potū dedi nō escā. Nec vacat qd addidit: Sup matrē suā:dū adhuc teneri sūt ⁊ sup vbera materna portant. Ipsis enī grauior est ꝓsuetudo subtracti cibi:q̄ se escis alys nesciūt cōsolari. Addidit:Ita retribues in aias meā. More dictū est humanitatis. Ipsi enī nobis ponim⁹ penā:qñ de aliq̄ causa iusta cō
Ps.7. fidim⁹:sicut ⁊ in 7° psalmo dictū est:Dñe de⁹ meus si feci istud:si est inigtas in manib⁹ meis:si reddidi retribuētib⁹ mihi mala:decidā merito ab inimicis meis inanis. Sed hic ordo nobis vbor faciēdus est:vt vsus hui⁹ decarminata ꝓtextio:ipsa se magis exponē videat. Si nō humilr sentiebā: sicut ablactatus sup matrē suā:sed exaltaui aias meā. Sequit cōpēsatiua ꝓditio. Ita retribues in aias meā. Ita:dū dicit illud significat:vt si ego te ꝑsumpsi ꝓtemnē:tu me merito videaris abycere. Siue sic forsitan accipi debet: vt psalm⁹ iste ꝓtra illos videat esse plat⁹:qui in aligb⁹ tribulationib⁹ atqz aduersitatib⁹ ꝓstituti: ipatiēter agūt:⁊ nolūt remedia sustinē diuina. Cōtra hec itaqz dicit humilis ⁊ fidelis:q̄ differebat audirl cor suuz in ꝓtemptū minime ꝓsilisse:neqz suos elatos oculos elicit:q̄ maxime puuli hoc faciūt:qui parentes suos ꝓtemnē furiosa volūtate ꝑsumūt. Nā ⁊ ipsa cōparatio posita in malo pōt accipi:qñ ablactat⁹ ifans sup matrē exaltat aias suā:qñ mamillas ei⁹ manib⁹ lacerare ꝑsumit:⁊ vagitib⁹ atqz fletib⁹ agit vt ei⁹ idignatio possit agnosci. Deide sequit penalis illa ꝓditio:vt si fecit ea que sup⁹ dixit:a dño ꝓpciat:quēadmodū ablactat⁹ ifans mrnis vberib⁹ ꝓbat excludi. Naz vt hūc psalmū ad vtutē patiētie atqz humilitatis:vt dictū est:itelligam⁹ esse ꝓlatū:subiecit:Speret israel in dño:ex hoc nūc ⁊ vsqz in sclz:ne ꝑceps desperatio nra
{ ablactatis ifātib⁹ merito cōparata videat.] Speret israel in dño:ex hoc nūc ⁊ vsqz in sclm.] Postq̄ humilitatē ⁊ mānsuetudinē sequēdā cōpetēter edocuit: tanq̄ bon⁹ magister scēa pte ꝓuersus vnū quēqz fideliū monet vt ꝓfidētiā suā ponat semp in dño:⁊ in ea cūctis sclis ꝓseueret. In hoc enī mūdo licet sperare: illic aūt desiderata ꝑmia ꝓtueri. Nā sclz:iterdū mūdū istū significat:iterdū regnū illud dñi qd̄ credim⁹ esse vētur. Dicit enīz: Ex hoc nūc:id est:a ꝑsenti tpe vsqz ad eternitatē futurā:cū vnū sclz erit ⁊ vicissitudo tēpor in vnitatē ꝓpetuā feliciter imutat. Sic textū psalmi cōpendiolo fine ꝓclusit:vt scē humilitati ꝓueniret ⁊ ipsa breuitas dictionis. Conclusio.

Mirabilis est nimis humilitas:que culmine cōmēdat excello. Nā si aligs heremita cellule sue vacās talia diceret:magna tñ patiētie laude fulgeret. Hoc purpurat⁹:hoc ꝓpheta dicebat eximi⁹:vt studiosi⁹ refugeret supbiā: quāto ampli⁹ bonor claritate radiabat. Sz gd a nobis exigit: si ab illo talia pēdebant ⁊ ꝓsta dñe humilitatē regis:ꝓphe patiētiā:qñ in q̄cūqz ꝑsona ista ve tua sūt ꝑmia, Nō enī hoc passim humana volūtate sumit: sed misericordie tue largitate ꝑstat. Que ideo maxime inter vtutes eximias honorata ꝓsurgit:qñ eā dignatio tue maiestatis assūpsit. Deniqz cōsideremus quātū honorata sit humilitas que supbie ꝓtraria in duodecimo gradu nosci collocata. Illa enim demergit in tartarum:hec perducit ad celum.

Explicit expositio in psalmum.130m.

Canticum graduum. CXXXI.

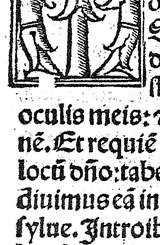

Memēto dñe dauid:⁊ ois mansuetudinis eius. Sicut iurauit dño: votum vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculum dom⁹ mee: si ascēdero in lectū strati mei. Si dedero somnuz oculis meis:⁊ palpebris meis dormitationē. Et requiē tēporibus meis donec inueniā locū dño:tabernaculū deo iacob. Ecce audiuimus eā in effrata:inuenimus eā in cāpis sylue. Introibim⁹ in tabernaculū ei⁹:adorabim⁹ in loco vbi steterūt pedes ei⁹. Surge dñe in requiē tuā:tu ⁊ arca sanctificationis tue. Sacerdotes tui induant iustitiā:⁊ sancti tui exultēt. Propter dauid seruū tuum: nō auertas faciem chri tui. Iurauit dñs dauid veritatē ⁊ nō frustrabit eū:de fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Si custodierit filij tui testamentū meū:⁊ testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eor vsqz in sclm: sedebūt sup sedē tuā. Qñ elegit dñs sion:elegit eā in habitationez sibi. Hec requies mea in sclz sclī:hic habitabo qñ elegi eā. Viduam ei⁹ benedicēs benedicā:pauperes ei⁹ saturabo panib⁹. Sacerdotes ei⁹ induā salutari: ⁊ sci ei⁹ exultatione exultabūt. Illuc ꝓducam cornu dauid:paraui lucernaz christo meo. Inimicos eius induā confusione:sup ipsuz autem efflorebit sanctificatio mea.

Cum ꝓpheta oia cantica graduū ad ꝓuectū spei celsioris euexerit:istō tñ eū oimodis eleuauit:q̄ icarnationis dñice sacramēta describit. Dignū enī fuerat:vt post duodenariū

duodenariū aplor numer tanq̄ caput oiuz ipse tertiusdecimus aduenīret:quē nō arbitror ꝑsone ꝓphetice posse ꝓgruere:q̄ gl'ia tanti psalmi nisi dño chro rationabilr alteri nō pōt applicari. Nec enīz ille humilis qui bacten⁹ clamauerat de pfū dis:subito se in tātam laudē potuisset erigē vt humanū modū videret excedē. Quapropter Dauid ille desiderabilis:ille manu fortis:hic a nobis itelligendus est: in quo ⁊ humilitas assumpte incarnationis conuenit:⁊ omni potentia deitatis excellit. Diuisio.

Dum frequēter ꝓpheta in psalmis de incarnatione dñi fuerit locutus:in hoc maxime gradu:tñ mysteriū euidēter edicit vt merito valuisset ad gl'iam ꝑfectionis ascēdē:qui humani generis salutē nō desinit idicare. Prima igit narratione dñi Chri vba refert:qb⁹ pri suo cognoscit ꝓmisisse:requiē se nullatenus sumē:nisi ve religionis affectū humanis pectoribus ifudisset. Scda narratione dicit esse cognitū:qd̄ veraciter fuerat a dño saluatore pollicitū: ꝑces suas adyciēs:vt cito aduētū salutarē ꝑbeat qui adhuc vēturi tpis dilatione pēdebat. Tertia pte ꝓmissionem que illi a pre facta fuerat ꝓhibet esse cōplēdā:vt fructus vteri vginalis thronū sedeat dñationis eternū: q̄tenus ecclesiā ei⁹ benedicat:pauperes pascat:sacerdotes glorificet:⁊ potestatē eius ꝓducat:inimicos induat ꝓfusione:super eum floreat sanctificatio eterna in stitie. Quapropter hūc psalmū intētis animis audiamus. Est enim sensibus ꝑfundus:⁊ verbor ipsoruz significatione copiosius. Expositio.

Memēto dñe dauid: ⁊ ois mansuetudinis eius.] Usus est ꝓphete:frequēter per humanas ꝓsuetudines dño supplicare. Memēto enī:illi dicit:qui nihil aliqd̄ potuit obliuisci. Nō enī vt ad memoriā redeat diuinitas cōmonet:ante quē oē ꝑsens est ꝓteritū ⁊ futur. Dauid aūt significat dñs Chrs:qui per carnis semen de creature sue descēdit origine. Sic enī auorū ꝓauorūqz suor:filiū fuisse declarem⁹. Nā Iesuz
Ibiere.30. Chrm Dauid dici testis est Ieremias cū ait:Et Dauid regē ipsor suscitabo illis. Et iter: Suscitabo illis Dauid regē oriētē iustū ꝛc. Itē Isaias: Et excitabo sup eos pastorē vnū altū:⁊ pascet eos seruus me⁹
Ibidem.23. Dauid:⁊ erit bis pastor:⁊ ego ero illis in deuz:⁊ Dauid princeps in medio eor. Uñ ꝓstat nō esse dictum de Dauid filio Iesse:qñ isti ꝓphe lōgo tpe post ipsuz fuisse declarant:⁊ ꝓpheta ipsor dicē cognoscit de futuro. Deinde potuit dicē: Memēto mei:sed vt alter significaret dixit:Memēto dñe Dauid. Quapropter ꝓfidēter debet accipi: qd̄ tantis testimonys cognoscit approbari. Nā qd̄ sequit: Et ois māsuetudinis ei⁹:imēse patiētie vtus ostēdit:de quo idē Isaias
Isa.53. dicit:Sicut ouis ad occisionē duct⁹ est:⁊ sicut agnus coram tōdēte se:sic nō aperuit os suuz. Hoc certe quomodo poterat de se ꝓpha dicē:cū se meminisset Uriam etheū ꝓter vxorē ei⁹ crudelr occidisse: Uñ ⁊ pe
{ nitētie ipsius gloriosuz extat exēplū. [Sicut iurauit dño:votuz vouit deo Iacob.] Iurauit de Chro dño
ETY dicit:cuius sacramētū est firma ꝓmissio. Naz ⁊ ipsa vbi etymologia:sicut iā dictū est:significat iure orauit:id est:vaciter firmeqz ꝓmisit:tūc scilicet qñ ꝓ
Joan.19. tro carnalr sapiēti:ipse dñs ait: Recōde gladiū tuuz in locū suū:calicē quē dedit mihi pr nō bibā illū: Et iter ne a suo ꝓposito videret excedere:alio loco ꝓ
Matth.16. tro dixit: Uade retro me sathanas:scādalū mihi es. Sed ne minorē putes quē iurasse cognoscis:audi de ipso patre: Iurauit dñs ⁊ nō penitebit eū. Et iurauit Ps.109.
dñs ad Abraā. Et hoc ipsū de pre dicit iferi⁹: Iurauit dñs Dauid vitatē. Nā ⁊ illō qd̄ ait: Iurauit dñs:ostēdit alterā nō suā itelligi debere ꝑsonā. Uotū itaqz filij fuit:vt ꝓprie icarnationis aduētu recōciliaret pri gen⁹ humanū:qd̄ pctis faciētib⁹ reddebat ifensum: Qd̄ tñ votū:nō est a pre diuisuz. Dia enī que vult pr: vult filij: vult ⁊ spūs sctūs:qñ vna natura:vna potestas:vna cognoscit ⁊ volūtas. Qd̄ sit tñ istud votuz:
{ subter exponit. [Si introiero in tabernaculū domus
Alt.strati mee:si ascēdero in lectū †stratus mei.] In hoc vsu ⁊ duob⁹ alys qui sequunt:ꝓpha referēte:ꝓba itelligēda sūt dñi chri a ꝓte humanitatis ei⁹. Negat enī ⁊ tabernaculū se itroire:⁊ stratū lecti ꝓscēdē: donec illa que pri ꝓmisit cognoscat iplē. Tabernaculū dicit:nisi fallor:celestē habitationē: vbi post resurrectionez suā cū assūpta carne videtib⁹ ascēdit aplis:quā se ante igressur locū. Ideo enī addidit:Dom⁹ mee:vt celeste significaret habitationē:sicut alio loco dicit:Celū
Isa.66. mihi sedes est:terra aūt scabellū pedū meor. Segt: Si ascēdero in lectū stratus mei. More suo res celestes per humanas ꝓsuetudines dinosci idicare. Lect⁹ enī nr strat⁹:getē nobis ꝓfert ⁊ finē laborz. Uñ lectus ipsi⁹:id est:reges:ꝓsūmatio itelligēda est beatissime passionis. Nā ⁊ ipz qd̄ dixit:Si ascēdero:significat ascēsionē:qñ ascēdit in celos ⁊ sedit ad dexterā
Joan.19. pris. Tūc enī iurationis:id est:pmissionis ipsi⁹ vota cōpleta sūt:qd̄ ⁊ ipe in passione sua dicit cū acero potatus est: Cōsūmatū est:⁊ iclinato capite emisit spm.
{ [Si dedero somnum oculis meis: ⁊ palpebris meis
Alt.Et dormitationē. † Aut requiē tēporibus meis.] Quis nec illa supior a que dixim⁹ ad naturā deitatis eius applicari posse videant: hoc tñ oimodis discrepare cognoscit:vt illa potentia diuinitatis:aut oculis suis somnū:aut palpebris dormitationē dedisse videat: Ps.3.
sz hec oia rōnabilr humanitati ei⁹ ꝓuenire noscunt. Dicit enī:Si dedero somnū oculis meis. Somn⁹ iste ETY
itelligēdus est:reges mortis:de quo ⁊ in alio psalmo iā dictū est. Ego dormiui ⁊ sopor⁹ suz ⁊ surrexi:qñ dñs suscepit me ꝛc. Sequit: Et palpebris meis dormitationē. Cōsuetudo somni potēter exprimit. Palpebre enī a palpitādo dicte sūt:que nisi tremula q̄dā remissione geuerit:somn⁹ oculos nō pōt itroire. Idē sequit: Aut requiē tēporibus meis: qñ reuera tēpora capitis nri requiez habere nō possunt:qñ oculi crebris motibus agitati vigilare noscunt. Prius enim posuit somnuz:⁊ postea quēadmodum ipse somnus impleat exposuit. Reuera somnus:qñ triduana tñ pausatione susceptus est:qui nullā corpori corruptionē itulit sed quietē.] Donec inueniā locū dño:taber-
{ naculū deo iacob.] Uētū est ad illā ꝓmissionez que in superioribus dictis suspēsa querebat. Dicit enim votū suū in hoc fuisse semper intentū:donec ecclesie firmitas sancte ꝑdicationis ordine fundaret. Locus enim dñi est tabernaculū pectoris christiani: ⁊ atria ecclesie catholice:que ille tanq̄ celū semp ibabitat. Hec inuēta sunt:postq̄ dñi aduentu ꝓstructa viguerunt. Inuenta plane:qñ ipse nos quesiuit: ipse reperit:ipse sua pietate cōstruxit: ⁊ tabernaculum sibi ex nobis ⁊ in nobis fecit: quādo ipse nos eterne vite ꝓpria miseratione restituit. Et illud memēto: q̄ sicut superius dixit promisisse Christum deo Jacob: ita ⁊ hic ipsi eū votū asserit reddidisse:quatenus impleta

veritas iurationis ipsius appareret. Sed ne perfidia iudeorꝫ hec apposita ꝯ exposita tumultuet (que scripturas diuinas in suā pnitiē alys gbusdā pflictionib⁹ a via veritatis deriuare plumit: vt integritatē rei abscōdere videat) audiat qd sequit: ⁊ pfusa tādem alique ad resipiscat. [Ecce audiuimus ea in effrata: inuenimus ea in cāpis sylue.] Post dñi sacramētum: post studiū eius qō tota veritate compleuit: ppheta venit ad narrationē secūdā: in qua ex sua psona promissionē dñi quā in effrata audierat: in campis sylue se asserit inuenisse. Effrata: lingua latina significare memorat speculū. Campi vo sylue: indicāt corda gētiliuz: que ex peccatis quasi sylue stribus ac dumosis: mundante dño campestri puritate patuerunt. Cāpi siquidē a capacitate ⁊ spatio diffuso dicti sunt. Facti sunt enim ex hispidis nitidi: ex agrestibus mansueti: ex sterilibus fructuosi: ex cubilibus demonū templa dominātis. Et ideo in campis sylue: id est: in gētibus dicit esse compertum: qō in imagine ppheticie iudeis fuerat repromissum. Nā ⁊ ipsa quoqz bethleem vbi dñs natus est appellata est effrata: sicut Micheas ppheta dicit: Et tu bethleem domus effrata: nungd minima es in tribubus Juda. Ex te enim exiet princeps: qui regat populū meū israel. Et in Genesi scriptum est: sepultā esse Rachel iuxta effrata: que est bethlem. Unde euidēter apparet auditū fuisse nasciturus dñm in bethleē: sed ppter fidē gētiū in cāpis sylue fuisse cōpertū. [Introiuimus in tabernacula eiꝰ: adorauimus in loco vbi steterūt pedes eius.] Cū supius dixerit: in effrata se audisse que in cāpis sylue reperiat: nūc ad pfirmādū totius deuotionis effectum: introisse se dicit in tabernacula dñi: vt qō in spe firmissima gerebat: in hoc se pfiteret modis oibus introisse. Perscrutādū plane: qō supius dicit: dñs singulari numero tabernaculū pmisisse: ⁊ hic ppheta cū fidelibus christianis tabernacula se asserit introire. Quas Christus dñs catholicā pmisit ecclesiā: ppheta merito pluraliter dixit: qm tūc se fide miscuit pplo christiano: qm ias inumerabiles ecclesie toto orbe pmisse sūt. Sed non sufficit eū pfessum fuisse intrasse tm ecclesias: nisi ⁊ adorasse se diceret: vbi dñi christi pedes scissimi pstiterūt. Pedes significāt euāgelicas iussiones: sicut scriptū est: Qē speciosi pedes euāgeliçātiuz pacē. Ibi enī steterūt pedes eiꝰ: vbi fidei veritas approbat eē fūdata. In hoc enī nobis in eternū stādus est: vbi plenitudo legis ⁊ ppheta ꝯ dñs Ch̄rs insistit. Stare enī plerūqz ad pstātiā refert: sicut in euangelio scriptū est: Qui habet spōsaz spōsus est: amicꝰ aūt spōsi stat ⁊ audit eū. Stare enī pinet ad solidissimā mētē: vnde scriptū est: Qui pseuerauerit vsqz in finē hic saluus erit. Nā peccatores in fide pstare nō possē alter psalmꝰ ostēdit dicēs: Ibi ceciderūt qui operant inigtatem: expulsi sūt nec potuerūt stare. Qō si hoc ⁊ ad hystoriam pie velis referre: significat forte seām crucē: vbi corporaliter stetit qm in ea pfixus apparuit. In qua stetisse recte dicit: vbi corpus eiꝰ ifixus fuisse mōstrat. Merito ergo hūc ppheta locū dicit adorādum: qui nobis ⁊ fidei signū pstitit ⁊ salutem. [Exurge dñe in requiem tuam: tu ⁊ arca sanctificationis tue.] Postq̄ dñi Christi pmissiones que superius dicte sūt ppheta pfectas esse cognouit: ne qcq̄ debitū esse pstaret: exclamat ad dñm: Exurge in requiē tuā: vt euētū rex pfecte veritatis ordine declararet: id est: ab iferis resurgeret in deitatis sue beatitudinē sempiternā. Et vide qō addidit: Tuā: quā tibi tua maiestas tribuit: que regnat cū patre potestate eqli ⁊ glia sempiterna. Et ne putares caput membra sua posse derelinquē: adiecit: Tu ⁊ arca scificationis tue: hoc est ecclesia quā mēbra tua faciēs scificare dignatus es. Nō enī dixit: arcā Noe: nō arcā testamēti: que tm vtraqz typū portare videbat ecclesie: sz ipsaz specialr designauit cuiz addidit: Scificationis tue. Deniqz vide qd sequit. [Sacerdotes tui induantur iustitia: ⁊ sci tui exultēt.] Adhuc de illis mēbris loqt que a dño recipi deprecat in requiē sempiternā. Sed videamus: qd significet: Sacerdotes tui induantur iustitia: id est: tanq̄ armis celestibus vestiant: sicut apls dicit: Induti loricaz iustitie ⁊ charitatis: vt possitis ignita iacula inimici extinguere: scilicet vt intrepide hereticoꝫ iaculis valeat obuiare. Siue iustitia: ipsuz significat dñm Ch̄rm: sicut apls dicit: Qui factus est sapiētia nobis a deo ⁊ iustitia. Ipsum ergo decet sacerdotes indui: ⁊ semper corde gestare: qui tamen sic induit vt intus esse dignetur. Sicut baptiçatis: idem dicit apostolus: Omnes qui in christo baptiçati estis: Christum induistis. Sequitur: Et sancti tui exultent. Consequens erat vt sancti exultarent: cum ipsuz Ch̄rm dñm induissent. Nā si mūdanum gaudiū est: vestē sumē pciosam: qd de illa maiestate pōt oboriri letitie que ⁊ honorabile facit ⁊ circūdat modis oibus ad salutē. [Propter dauid seruū tuuz: nō auertas faciē chr̄i tui.] Recordās ppha que mala iudaicus ppls fecerit in deserto: vel postea quanta dño inigtate peccauerit: puidēs etiā quā ingressurus erat salutarē gdē mūdo: sed ipsis lamētabilē passionē: in dei pris se supplicatione psternit: ne faciē Chr̄i fui: id est: psentiā auertat a gēte iudaica quā olim pmiserat per ppheta: vt qui erat recōciliaturus mūdum: offensam quoqz abstergeret iudeoꝫ. [Jurauit dñs dauid veritatē ⁊ nō frustrabit eū: de fructu vētris tui ponā sup sedē tuā.] Post illā supplicationē: que dñi aduētū breuiter qdem sed magno desiderio postulauit: tertiā narrationē sermo ppheticis igreditur: vbi ea que filio pmissa fuerāt a patre letus enumerat. Quid enī firmius: qdue pōt dici pstātius: qm ille iurat per quem iurat: ille pmittit qui non potest falli? Sed nō isti Dauid filio Jesse: qz dicere potuit: iurauit dñs mihi: sicut ⁊ in huius psalmi principys dixit. Nam cuz dicit: iurauit dñs Dauid: alterum significauit: illum scilicet de quo in alio psalmo dictuz est: Posui adiutorium super potentē: exaltaui electū de plebe mea: Inueni Dauid seruū meū: in oleo sancto meo vnxi euz. Et paulo post: Ipse inuocabit me: pater meus es tu: deus meus ⁊ susceptor salutis mee: ⁊ ego primogenituz ponā illum excelsuz pre regibus terre. Hoc est qō hic posuit. Non frustrabit eū. Frustrare est enim: in irritū pmissa deducere: qō hic merito negat posse prouenire: qm deceptionis locus esse non potuit: vbi pmissio veracissimi declarat auctoris. Sequit: De fructu ventris tui ponam super sedē tuaz. Fructus ventris: est dñi saluatoris doctrina celestis: de qua populus christianus nosciē esse generatus. Frequenter enim diximus institutione fidelis: quasi quodam ventre generari posse credētes. Pos ergo promittit pater super dñi Christi esse sedem ponendos: quādo conuersi auctoris sui mandatis docere similia cōprobant. In illius enim sede recte sedere quis dicitur: cuius ⁊ precepta docere monstratur. [Si custodierint filij tui testamentum meum: ⁊ testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eoꝫ vsqz

Al. eam
Al. eam
ETY
Matth. 5.
Gen. 35.
Al. Introibimꝰ in tabernacula eius: adorabimus
Al. Surge
Isa. 52.
Joan. 3.
Matth. 10.
Ps. 55.
in

in seculum sedebunt super sedē tuam.] Explanauit qō superius dixit. Naz ⁊ hic de apostolis loquit cetera risqz fidelibus: qui christi filij dici fidei integritate meruerunt. Ipsis enim dicit: Sedebitis super duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Dis ergo sedes domini dabit: qui ⁊ participes eius regni esse meruerint: sicut in euāgelio ipse dicit: Pater volo vt vbi sum ego: ⁊ ipsi sint mecū. Et ne ambigeres quibus esset dandum: illos scilicet dicit qui testamētum domini ⁊ testimonia: omnemqz doctrinā pura deuotione custodiunt. Sed ne hoc premiuz putares esse fortitan temporale dicit: Usqz in seculū sedebūt super sedem tuā. Cuius seculi nō erit finis: qz omne premiuz ibi icōmutabili eternitate perdurat. [Qm elegit dominus sion: preelegit eam in habitationez sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo qm preelegi eam.] Hoc fm litteram nullatenus vendicat: cum sciamus hierusalem vetustā euersiones desolationesqz frequētissime pertulisse. De qua scriptuz est. Sion sicut ager arabit. Sed per hoc vocabulum hierusalem superna declarat cōcors in populis vnita vtute charitatis: purificata per gratiam remissionis: que diuinitate eius atqz potentia eterna speculatione perfruitur. Illa enim maiestas summe bona: summe beata: summe potens: cuius vbiqz tota sit beatorum pectora possidens: habitacula sibi facit que sue misericordie virtute preelegerit. Ipsa est requies dñi: ipsum speciale tabernaculū in hoium religiosissimis pectoribus insidere: ⁊ sic vbiqz esse vt in his dicat imensus ⁊ incōprehensibilis habitare. [Uiduam eius benedicens benedicā: pauperes eius saturabo panibus.] Uidua christi dicit ecclesia: qz omni auxilio destituta mundano: solā spem suam ponit in dño: patiturqz qō vidua: improbitateqz maloꝫ: direptiones crudelissimas impiorum: ⁊ tanq̄ maritali auxilio destituta semp meret: semp atterit: sed mentis castissime fruitur idemutata cōstantia. Ad cuius similitudinē viduam laudat apostolus dicens: Que aūt vidua est ⁊ desolata: speret in dñm. Hec q̄ uis ⁊ cōiugatas ⁊ virgines ptinere videat: vidua tm dicit qz presidio destituta seculari: spem suā in celesti spōso reposuit: qui eam fecit de fusca pulchram: de erronea rectaz: de crudeli piam: de caduca firmissimam. Siue vt quibusdaz placet: Uidua dicitur synagoga: que nunc ecclesia est: qm desinente lege sub qua velut quodam marito tenebat obnoxia: veniente gratia: christo est sine dubio copulata: ⁊ quasi a priore cōditione liberata: nuptias celestes salua castitate promeruit. Quaz comparationē ⁊ apostolus fecit dicēs. An ignoratis fratres: scientibus enim legem loquor: qm lex dominabit homini inquātū temporis vivit. Que enim sub marito est mulier: viuo marito iūcta est legi: si autem mortuus fuerit maritus euacuata est a lege mariti. Ergo viuente marito adultera vocabitur si iungitur alio viro ⁊c. Intendamus etiam: qō dicit: Benedicēs benedicā. Qui semel benedicit: in ea tm se testatur benedictione desinere: bñdicens aūt bñdicit: qui iugi benedictione sanctificat: mō in istā partē: modo in aliā grām sue donationis indulgens. Qō argumētū dicit a cōiugatis: qm nominuz ipsorum copulatio nosciē esse ꝓiuncta. Qō etiam in subsequenti versu factum esse monstratur. Sequit: Pauperes eius saturabo panib⁹. Reuera pauperes christi celesti pane saginant: qm in mundanis copys semper esuriunt: sicut in superiore psalmo dictuz est: Diuites egerunt ⁊ esurierunt: inquirentes aūt dñm nō deficiēt omni bono. Ipsi sunt ergo pauperes christi: qui terrenis rebus quidem indigent: sed celesti copia perfruuntur. [Sacerdotes eius induam salutare: ⁊ sancti eius exultatione exultabūt. Sacerdos induuntur salutare quando dominū saluatorem summa fidei integritate recipiū: ⁊ ipsius honorabili misericordia vestiuntur: sicut de baptiçatis Apostolus dicit: Omnes qui in christo baptiçati estis: christum induistis. Unde iz proxime dixerimus: non piget tamen repetere: qō nobis potest diuina mysteria declarare. Tales enim oportet esse doctores: vt primo ipsi irreprehensibiles sint: ⁊ sic reliquoꝫ instruant corda fidelium: sicut dominus in euangelio dicit: Qui aūtē docuerit ⁊ fecerit sic: magnus vocabitur in regno celorum. Nam qō dicit: Exultatione exultabūt: perpetuam letitiam vult significare sanctorum: quādo eos non solum exultare: sed letitia dicit gaudere perpetua. Potest enim quilibet in magna animi iocunditate prosilire: ⁊ iterum aliquando desinere: exultatione autem illi exultant qui nunq̄ a collatis premis amouentur. [Illuc producaz cornu dauid: parauī lucernam christo meo.] Illuc cum dicitur: illa beatitudinis requies significatur: de qua superius pater dixit: Hec requies mea in seculum seculi. Ipsa enim requies patris que filij: ipsa filij que spiritus sancti: qm sancta trinitas que est vnus deus: nec beatitudine separatur: nec potestate: nec natura dñm dicit. Sequitur: Producam cornu dauid. Et hic dauid intelligendus est (sicut supra diximus) dominus saluator: cui⁹ cornu: id est: fortitudo potestatis in illa iudicatiōe monstranda est: vbi ab ipso sanctis eterna premia conceduntur. Neqz enim hoc de se poterat Dauid dicere: qui ⁊ ipse inter reliquos beatos nō daturus est munus: sed a dño accepturus est premium. Et vt dñm christuz debuisses aduertere: sequitur: Parauī lucernaz christo meo: id est: lumen predicationis baptiste Joannis: qui fuit reuera lucerna christi: mūdanis tenebris celeste lumen ostendēs. De quo ait ipse dñs: Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. Lucerna sine dubio lucens: que nō carnalibus oculis: sed spiritualib⁹ appareret: ⁊ in toto mūdo emitteret de dñi sui oleo saginata copiosissimā claritatē. [Inimicos eius induā confusione: sup ipsuz aūt florebit sanctificatio mea.] Inimicos eiꝰ: hereticos significat ⁊ paganos: vel qui cunqz ptra ipsius instituta vixerūt. Eius aūt qō sequtur: christi dñi designat aduersarios. Et si sicut sacerdotes domini salutarem gloriam induti sunt: ita inimici eius confusionis velamine vestiuntur: quando illi audiunt: Uenite benedicti patris mei. Istis vo dicitur: Ite in ignem eternum. Et vt agnosceres hoc ⁊ patrem facere quod filius operatur: hic patrem dicit inimicos eius confundere: quod filium constat esse facturum. Ipse enim in euangelio dicit: Pater non iudicat quenq̄: sed omne iudicium dedit filio. Sed patris testimonio filij gloria decenter exponitur. Nam ⁊ alibi de vnitate cooperationis dicitur: Pater meus vsqz modo operat ⁊ ego operor: quod etiam de spiritu sancto intelligi debere nō dubium est. Sepe enim de vna persona dicitur: qō de totius trinitatis potentia sentiatur. Sequitur: Super ipsuz autem florebit sanctificatio mea. Florebit ad exprimendam sanctitatē gliose incarnationis edicit: que sic florui: sicut dicit apls: vt oē ei genu flectat: celestiū: terrestriū ⁊ iferoꝫ: ⁊ oīs lingua pfiteat qz dñs

Mat. 19.
Joan. 17.
Ephe. 6.
1. Cor. 1.
Gal. 3.
Hiere. 26.
1. Tim. 5.
Ps. 88.
Rom. 7.
TOP
Ps. 35.
Al. salutari
Gal. 3.
Mat. 5.
Al. efflorebit
Mat. 25.
Ibidem
Joan. 5.
Ibidem
Phil. 2.

Iesus chrs in glia est dei pris. Qõ ad cõparationem dictũ cõstat agroz. Tũc enĩ magnũ visentib⁹ decus exurgit: qñ amenitates campoz floridis colorib⁹ induunt. Uerũ tãta laus cõtinui floris: quo mõ pôt alteri cõuenire: cuz ppheta effugatus a filio legat esse de regno: z in gbusdã moze humanitatis grauissima crimina cõmisisse mõstret: dñs aũt chrs gcqd egit: gcqd pertulit: floruit in ipso semp prna scificatio: vñ illi merito presens psalmus aptatur: qui sine aliqua offensione fuisse cognoscitur. Conclusio.

Audistis quid ascendẽs iste pfecerit: Audistis qua nos iocunditate cõpleuerit. Naz lz ab initio cantica graduum vniuersa grandescant: lz ista dicere celsiora que de dñi aduentu clarissimo lumine lampauerũt. Creatoze qppe pphetato: necesse fuit gradũ crescere: per quẽ augmẽta sumere ꝓstat vniuersa. Restat nobis in sequẽtibus gradalib⁹ psalmis dilectio primi z charitas dei: que si pura mẽte ꝓscẽdim⁹: tũc ad ei⁹ glriosissimũ pueniem⁹ aspectuz.

Explicit expositio in psalmum. izi^m.

¶ Canticum graduum. CXXXII.

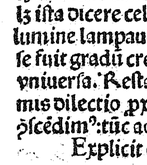

Ece q̃ bonũ z q̃ iocundũ: habitare fratres in vnum. Sicut vnguentũ in capite: qõ descendit in barbam barbam aaron. Qõ descendit in oraz vestimẽti ei⁹: sicut ros hermon qui descẽdit in montẽ sion. Qñ illic mãdauit dñs benedictionem: z vitaz vsqz in seculum.

Ost illã pcedẽtis psalmi sanctissimã pdicationẽ: in q̃rtodecimo gradu iaz positus ppheta: pplis brãz pdicat vnitatẽ: vt qui se chriana religiõe ꝓstringũt in vna charitatis cõueniẽtia pseuerent. Quod lz ad monachos gdã aptãdũ esse indicauerũt: nos tñ dicimus z ad gnãlitatis concordiã ptinere: qñ hoc non tñ monasteriis sed vniuerse pnuntiat ecclie: spũali tuba in vnũ colligẽs: gcqd est chri militũ in toto orbe terraz. Nõ enĩ reluctor beatis monasteriis dictũ sed nec gnãlitati estimo subtrahendũ. Dign⁹ ergo locus qui collectionẽ fidelis ppli cõtineret: quã cõstat añ factã q̃ incarnatio dñi pcioso sanguine de gẽtib⁹ acqsisset. Et merito post illã ponit: per quam mũdo restitutũ fuisse declaratur. Continentia.

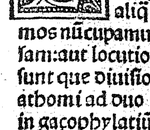

Ece alter psalmus qui diuisionẽ cognoscit nõ habere. Congruũ sigdem fuit: vt qui de vnitate loquebat: diuisionis non reciperet sectionẽ: simplex manens sine aliq diuersitate causaz: quos recte arbomos nũcupamus. Nõ enĩz aut psona mutat: aut causam: aut locutionẽ suã ꝓuertit ad aliud. Ista enĩ tria sunt que diuisionẽ vident generare psalmozum: qui arbomi ad duo illa forte ptinẽt minuta: que mulier in gaçophylatiũ mittẽs plenissime misericordie pro barur munera ꝓsecuta. Sic z nos si vtutẽ psalmozuz istoz pys mentibus bauriamus: remissionẽ omniuz suiscipimus peccatoz. Ille enim ad laudes dñi inuitat: iste hortat ad primi charitatem. Expositio.

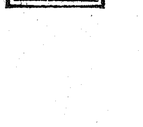

Ece q̃ bonũ z q̃ iocundũ: habitare fres in vnũ. ¶ Ecce ostẽdentis est potius q̃ loquẽtis: qõ solet magna mentis intẽtione ptẽta manu fieri: q̃ sermonib⁹ explicari. Bonum respicit ad charitatem: quoniam perfecti viri cõmunib⁹ se hortant exemplis: z alter alterius virtutes imitãdo mutue dilectionis se incẽdio comprehendũt. Frequẽter enim bonũ facim⁹ z aduersitate animi dissidem⁹. Est enĩz pfecta virtus: vt ipsuz bonũ debeat tibi placere qõ feceris. Habitare: id est in bono ppositi pmanere. Ipsa est enĩ habitatio quã dñs querit: nõ tecta parietũ que consociant corpora: sed que animas religiosa societate ꝓiũgit. Tali enĩz dicto phibet circũcelliones qui diuersa monasteria volũtate mutabili peruagant. Dicẽdo aũt: Fratres in vnũ: significat eos qui fidei societate sub vno patre sunt ꝓstituti: gbus est: sicut in actib⁹ aplozꝝ legit: cor vnũ z aia vna. Sed z illi in vno habitant: qui beremi solitudies peruagant: qui q̃uis corpe videant esse discreti: fidei tñ cõcordia non pbant esse diuisi. Qõ si z ad litteraz intelligas: bona est z ista societas que fratrũ certib⁹ cõgregat: sicut in actibus aplozꝝ legimus: Et distribuebat vnicuiqz put opus erat. Nec enĩ dicebat aliqd suũ ppriũ inter illos: lz erant illis oia cõmunia. Sic tñ ps ista laudabit si illa animi cõcordia quã supi⁹ dixim⁹ nõ neget. Nã vt hanc adunationẽ nõ mediocre aliqõ bonũ: sed intelligeres eẽ mirabilẽ: sub mysticis cõparationib⁹ vsqz ad finem laus eã digna psequit: vt res pciosissima cũ sui preconij gra iungeret. ¶ Sicut vnguẽtũ in capite: qõ descẽdit in barbã barbã aaron. Qõ descendit in oram vestimẽti eius. ¶ Incipit supiozis vsus: per cõparationes subtilissimas facta declaratio. Prisciscenĩz temporib⁹ aly vngebant in reges: aly in ppbetas: aly in pontificũ reuerentissimã dignitatẽ: qui trũ siltudinẽ pnũtiabãt dñi chri: sicut z alia multa: que illis tẽporib⁹ figuraliter agebant. Ueniẽs aũt inuisibiliter z incorporaliter vnct⁹ est dñs Chrs: Ceterum corporaliter vnctus fuisse nõ legit rex oipotẽs: ppbeta mirabilis pontifex etern⁹: qui se imaculatũ pro peccatoribus obtulit imolãdũ. De isto aũt vnguẽto quadragesimus quartus psalm⁹ dicit: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre cõsortib⁹ tuis. Qõ si adhuc euidẽt⁹ queras: gd sit istud oleũ letitie: aut vnguentuz spũale: nõ ab re est illud aduertere: qñ spũs scũs ꝑ lectionẽ euãgelicã in colũbe specie descendẽs supra baptiçatũ chrm dñm mãsit: qui est caput corpis ecclesie crucifixũ: tertio die suscitatũ: qõ ascendit in celos z sedit ad dexterã pris. Sequit: Qõ descẽdit in barbã: id est: spũs scũs: qui supra aplos inestimabili potẽtie sue vtute descẽdit: qñ nationũ diuersaz linguis sub varietate locuti sũt. Barbã sigdẽ bñ dicim⁹ aplos: qñ hec robustissime virilitatis idiciũ est: z fixa sub suo capite pseuerat. Multis enĩ passionib⁹ diuino munere supatis: apli viros se ꝓstantissimos per dei grãm pbauerũt: suãtes etiã regulas quas a dño acceperũt: sub suo se mansisse capite mõstrauerunt. Sed ne hãc barbã cuiusqz bois fortassis aduerteres: addidit: Aaron: qui chri speciẽ pferẽs: iã ipm in sacerdotio suo sub q̃dã imaginatiõe gestabat. Frequẽter enĩ noia de ipso trãslatiua dicim⁹: sic Salomon: Dauid: Samson: ita z hic Aaron. Adiecit: Qõ descendit in oram vestimenti eius. Ora vestimẽti: dñi saluatoris significat ecclesia: qz vsqz ad extremitates eius descendit spiritus sanctus: quãdo baptiçatos vsqz in finez seculi misericordie sue dignatione sanctificat. Ipsa est enĩ eccl̃ia que z per tunicã illã designata est que diuidi nõ potuit tpe passiõis. De hac igit veste pres nri spũaliter z copiosa dixerũt. Nã iosephus in

Act. 4.

Ibidem

Ps. 44.

libro tertio antiqtatũ titulo octauo: magnarũ rerum exide sacra patefecit: pbãs q̃tuor colores eaz: id est: byssuz: purpurã hyacintũ z coccũ: elementa mũdi rõnabiliter indicasse. Hieronym⁹ ẽt ad Fabiolã scribẽs z de hac quoqz re nõ desistit eẽ pscrutus. ¶ Sicut ros hermon † qõ descẽdit in mõtẽ sion. ¶ Uenit ad aliaz laudis compationẽ: que itez sic solet: significatione noiuz: igẽtia nobis arcana patefecit. Ros: est tenuis ac leuis pluuia: nõ per guttas veniẽs: lz per q̃sdã minutissimas ptes: duritiã terrene ariditatis infundẽs. Per hũc cũcta germinãtia coalescũt: z in varios fet⁹ tẽperatiõis munere pducunt. Hermon hebreuz nomen est mõtis vltra iordanẽ fluuiũ ꝓstituti: cui⁹ interptatio: sic a pri⁹ traditũ est: significat anathema. Ros ergo mõtis isti⁹ nutriẽs peccatores: qui sub anathematis execratiõe iacuerũt: descẽdit in mõtẽ sion: qñ ad ꝓuersiõis remedium dño largiẽte puenerint. Sion enĩ significat ecclĩaz catholicã: que recipit gentes que erant sub anathematis piculo ꝓstitute. Quaras forsitan q̃re dixerit: Qõ descẽdit: dũ magis dicẽ potuisset ascẽdit: qñ ad meliora trãslat⁹ est. Sz vsus iste cois est dicẽ de his qui ad cognitionẽ aliquã trabẽdo veniũt: Descẽdit ad vitatẽ: descẽdit ad iustitiã: vtiqz q̃si de culmie illo supbie pueniũt ad planã luridãqz rõnẽ. Hoc est enĩz ros de hermon ad montez sion descẽdere: gẽtes de ipietatis sede: ad btitudinis amena trãsire. Hoc est qõ z vsus p̃m⁹ edixerat: Ecce q̃ bonũ z q̃ iocũdũ habitare fres in vnũ. ¶ Qñ illic mãdauit dñs bñdictionẽ: z vitã vsqz in secl̃m. ¶ Illic in mõte scilz sion: id est: ecclie que fratrũ adunatiõe ꝓsistit: Mãdauit bñdictionẽ: hoc est: misit dñs salua torẽ: qui credẽtiũ vita est: z btitudo ppetua. Uerum hoc mõtis nomẽ sepe dixim⁹ celestẽ illã hierlz significare: cui⁹ z hec terrena portat imaginẽ. Ipsa est enĩ que vitã ꝓtinet sine fine: que gaudiũ sine ĩtermissione: z qõ oẽ gen⁹ felicitatis excedit a suo bñficio regit z possidet auctore. Dicẽdo enĩ: Illic: vbi cõcordia significata est ostẽdit: qz discordib⁹ bñdictio nulla prestat. Uides ꝓgregatio illa gb⁹ siltudinib⁹ z quanta admiratiõe laudata sit: vt nullus dubitet ingẽs esse donũ: qñ ab ipso laudat qui datur⁹ est pmiũ. Cõsiderãdũ est etiã: quẽadmodũ vno sensu: vna cõplexiõe psalm⁹ iste cucurrerit. Qõ schema dr̃ Pyrmos: qñ series orõnis tenorẽ suũ vsqz ad vltimũ fuat: vbi nec psona alia: nec causa mutat: quã iã z in cẽtesimosextodecimo psalmo ppter indiuisibilem textuz posuit se dinoscimur. Conclusio.

(Al. qui)

(DEF)

(SCHE)

Ostensa nobis est vnitatis vtilitas: declaratum gd fraternus pstare possit affectus. Diligam⁹ fratrẽ tanq̃ nos: amem⁹ dñz supra nos: vt ista dilectio primoz ad illã nos pducat dñi pfectissimã charitatẽ. Nã gd iocũdi⁹ eẽ pôt: q̃ hic imitari qõ in illa beata pria sũmo munere ꝓstat attribui: Ferant hic qui ibi nimis amandi sũt. Hoc monasteriis: hoc ecclesiis: hoc ciuitatib⁹: hoc villis: hoc heremitis esse pdicatũ. Nullus enĩ ab ista fraternitate diuidit qui affectũ sancte religiõis bre monstrat. Sed nec illud idiscussuz relinquẽdũ est: qõ hic pmo charitas ponit fratrũ: z post sequit diuina dilectio: dũ in mandato pmũ locũ teneat: Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo z ex tota aia tua. Et post sequit: Et primũ tuũ sicut teipsuz. Habet hoc ꝓsuetudo docentiũ: vt pro explicãda vtilitate causaz aptissime cõuertat ordo dictorũ. Dignũ enim fuit qñ in his psalmis semp ascẽsus est: vt ad summũ post cũcta poneret: qõ rebus oibus prestantius esse declaratur.

Deut. 6.

Explicit expositio in psalmum. izz^m.

¶ Canticum graduum. CXXXIII.

Ece nũc bñdicite dño: oẽs serui dñi. Qui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. In noctib⁹ extollite manus vestras in sancta: z bñdicite dñm. Bñdicat te dominus ex sion: qui fecit celum z terram.

Espiciamus oculo cordis intento: quẽadmodũ vestigia sũma virtutũ trãsmissis gradibus ppheta cõscenderit. Illi enim beate fraternitati quã in vnũ dixerat cõgregandã: nũc qõ supest salubriter psuadet: vt felix adunatio in laudes dñi flagrantissimo charitatis studio cõciteẽt: quatenus fideles viros perfecta opatio ꝓsequat: z hic imitent suauitatẽ que in illa patria in sanctis credit mẽtib⁹ eẽ mãsura. Dignũ est enĩz vt bñdictio illi psoluat: ad quẽ sũmo studio ꝓstat ascensuz. Nũc de ipsius mãdati vtute tractãdũ est: vt intellecta snia: vtilitatẽ nobis possit aperire discussa. Preceptũ est enĩz: Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: z ex tota aia tua: z ex tota virtute tua: z primũ tuum sicut teipsum. In his enĩz duob⁹ precepti tota lex pendet z ppbete. Admirãda cõplexio: in vno capite dicere qõ in scripturis sanctis possis oibus inuenire. Nã qui deũ ex toto corde: ex tota aia: ex tota virtute diligit: locuz vitijs nõ relinquit. Ubi enĩz intret scelus: cũ deo totus occupat⁹ est animus. Diabolus enim vacãtia desiderat: nudata pquirit: lz vbi deũ presentẽ reperit: sub magna cõfusione discedit. Ita si deũ toto corde diligim⁹ eiusqz nos potestati affectuosa deuotione ꝓtradim⁹: nec locũ culpis dare possumus: z in vys semp rectissimis ambulamus. Uascula ipsa cũ aliquo liquore plena sunt: supueniẽtium augmẽta nõ capiunt: ita nos si diuina charitas totos repleat: nõ erit quo crimẽ introeat. Sequit: Et primũ tuũ sicut teipsuz. Proximũ diligim⁹ sic nos ipsos: cũ nulli malũ facim⁹: sed oẽs simili vt nosmet ipsos affectiõe tractam⁹. "Nulli" enĩ acqescit igeniũ: aut picula sibi calamitatis optare: aut dolosis isidys velle ꝓcudi: lz ita sibi oẽs pspici cupiũt: vt nullis aduersitatib⁹ appetant. Nec si in alios cõpari voluntate seruem⁹: si que nobis ipendi volum⁹: frib⁹ filia faciam⁹: oẽ delictũ: oẽ flagitiũ: oẽ cessat sine dubitatione peccatũ. Talesqz psens regula reddit: q̃les nos celestis magister eẽ pcepit. Istud mãdatũ z bonos angelos fortasse amplectit: qui dũ nobis q̃lia ipsi possident puenire cupiũt: ꝓsortes nos eterne illi⁹ societatis acquirunt. Memento pterea qõ charitatis dominice: hic tertius psalmus est: vt ex ipso numero: virt⁹ possit sancte trinitatis agnosci. Diuisio.

Prima pte inuitat ppheta ad bñdicendũ deũ: vbi plurali numero pdictã plebẽ cognoscit admonere. Deinde ꝓuersus populum singulariter benedicit: qz sancta vnitas deus est ac virtus ecclesie. Expositio.

Ece nunc bñdicite dñm: oẽs serui dñi. Qui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nri. In noctib⁹ extollite manus vras in sancta: z bñdicite dñm. ¶ Iõ duos vsus sil posuim⁹: qñ sibi inuicẽ mutua cõne-

(Al. dño)

(Al. dño)

ꝛione iũgunt: vt nobis ꝓlet⁹ sensus euidẽti⁹ appare-
ret. Primus queram⁹ cur ⁊ hic ⁊ in supioꝛe psalmo:
Ecce posuerit: scilz vt reb⁹ certis atqz pfectis: nõ solũ
ꝓmo: sed etiã articularis ꝓstareť ostẽsio. Nũc aũt di-
ctũ est: qz tot gradibus ascensis ille solus laudari de-
buit: qui tãta ꝓcessit. Primũ enim fuit ꝙ ꝓficiẽter
ascẽderat. Deide ꝙ sup hũc ascẽsum aliũ nõ habe-
bat. Tũc eni maioꝛi studio ꝑdicãdus est dñs: qñ fac
sua largitate securos. Siue vt alys placet: tps istud
significat mũdale: qñ hic exercẽdus est anim⁹: vt ibi
eternis ac ꝓpetuis laudib⁹ occupeť. Bñdicite dñm:
significat laudate qz nos illũ bñdicẽdo laudam⁹: ille
aũt nos bñdicẽdo scificat. Audisti fuũ: ⁊ ne aliqd pu-
tares abiectũ: addidit: Dñi: vt de potẽtia sũmi ꝓnci
pis dignitas cresceret fuiẽtis. Hoc se noſe paulus bo
Ro.i. norabilẽ gẽtib⁹ fecit. Sic eni epla ei⁹ ꝓfat: Paulus
Bati. fuus chꝛi. Et itez: Si hoib⁹ placere vellẽ: chꝛi seru⁹
nõ essem. De moyse q̃qz in alio psalmo: Misit moy-
sen fuũ suũ. Quaꝛpropter istud iã de pfectis ꝓprie dr
qui ⁊ amici sine dubio nũcupanť. Sequit: Qui sta-
tis in domo dñi: in atrys dom⁹ dei nri. Seruũ qdem
ꝓpus dixerat ad honoꝛẽ: sz ne icerta corda moꝛtalium
hoc ad alios traheret qui ideuoti eẽ noscunt: dũ oẽs
dño creature ꝓditiõe subiecti sunt: addidit: Qui sta-
tis in domo dñi: id est: quoz anim⁹ in dño religiõis
firmo vestigio pseuerat. Stare eniz de illis dr: qui a
bono ꝓposito facilitatis crimie nõ labunt: sic dictũ
Joan.8. est de diabolo qui archangelus fuit: Et in vitate non
stetit. Noiata qdẽ dom⁹: cõcludit ⁊ atria: qñ atrium
ingressus est mãsionis. Significat eni eos: siue qui iã
in penetralib⁹ sũt ecclie: siue qui in ingressu ei⁹ eẽ me
ruerũt. Diuersa eni loca sub vnitatis gꝛa hꝛe cõstat
ecclias. Dis quoqz dictis aliud gen⁹ firmitatis adie-
cit: Dei nri. Hoc est nõ quẽ gẽtilitas colit: sed quẽ va
catholica religio cõfiteť. Addidit: In noctib⁹ extol-
lite man⁹ vras in scã: ⁊ bñdicite dñz. In noctib⁹ mun
di isti⁹ significat teterrimũ tps: qõ semp creberrimis
tribulatiõib⁹ obscurať. In hoc ergo sclo leuãde sunt
Exo.17. man⁹: vbi bona opatio dñi mereť auxiliũ. Sic moy-
ses q̃diu man⁹ tẽdebat: Amalech audacia supba pre
mebat: ꝓplagãs crucẽ btissime passionis. Nã qõ digi-
tos extẽdebat: decalogũ fortasse significat. Qui cuz
bracchia remisisset: inimici supbia desperata surge-
bat. Et iõ bonis opib⁹ leuãde nobis sũt man⁹ ad dñz:
vt aduersari⁹ diabolus supna maiestate vincat. Sz
itẽde qd significet: Extollite. i. vberius elynã facite.
Dñs eniz nõ tñ a nobis exigit pia ꝓba: sz facta. Ad-
didit: In scã: vt eã man⁹ semiet chꝛiani. Nã si illã he
retici faciãt aut pagani: manus eoꝝ nõ extollunť in
scã: qñ ipaz solã elynã chꝛs accipit: quaz ei⁹ noi fide-
lis chꝛian⁹ obtulerit. In quo tñ actu ne qs sibi aliqd
arroget: dñm dicť eẽ bñdicẽdũ: qñ ipe donat ⁊ animũ
mifficoꝛdẽ ⁊ subam largioꝛẽ. Sic charitatẽ dñi ⁊ lau
dib⁹ sacris: ⁊ pia docet opatiõe cõplẽdã. His pactis:
Alt.tibi respice q̃z digna retributio subsequat. [Bñdicat ꝛte
dñs ex sion: qui fecit celũ ⁊ terrã.] Explicata cõmo-
nitiõe qua dixit charitatis studio in dñi laudib⁹ ⁊ bo
nis opib⁹ ꝓmanẽdũ: venit ad ꝓtẽ scõam: in qua vno
vsu ꝓplm bñdicit: qui in vnitatis ꝓstãtia ⁊ dilectiõe
dñi pseuerat. Pri⁹ eni oia pluraliter dixit: nũc autez
psalmũ sub singularitate ꝛclusit: vt qui ante fideles
fres in vnitate collegerat: mõ illi ꝓplo iã diligẽti do-
minũ bñdictiõis munera ꝓstarent. Quapp si volu-
mus eẽ bñdicti: amoꝛ nos sancte trinitatis ⁊ vnitas
btẽ cõplectať ecclie. Et itẽde q̃z cõpetẽter hũc psal-
mũ pfect⁹ finis amplexus est: vt qui vsqz ad hierlm
celestem conscendit: benedictionem supernã loco re
munerationis acceperit. Conclusio.

Libet referre quẽadmodũ vsqz ad supnã hieru
salẽ gradus isti puenerit. Prio sigdẽ gra-
du: scli designat hoꝛroꝛẽ: post quẽ ad vtutũ oium stu
dia festinat. Scõo: vt⁹ dine defensionis exponit: cui
nihil obuiare posse mõstrat. Tertio: magnũ gaudiũ
eẽ dr: in ecclia dñi pura mẽte vfari. Quarto: iter q̃sli-
bet angustias docet ꝓstãter de dño psumẽdũ donec
miserat⁹ exaudiat. Quito moner: vt liberati piculis:
nõ nobis aliqd: sz oia dñi vtutib⁹ applicem⁹. Sexto:
montib⁹ solidissimis comparat ꝓfidẽtia fidelissimi
chꝛiani. In septimo dr: q̃s copiosos fruct⁹ metãt in la
chꝛymis seminãtes. Octauo: nihil pmanẽ dr: qõ vo-
lũtate ꝓpria vnusqsqz fuerit opat⁹: sz illa tñ esse fir
missima que auctoꝛe dño construunt. Nono: timoꝛe
dñi ꝓnũtiat bõ btus fieri: ⁊ vniuersa illi ꝓfutura cõ
cedi. Decim⁹: ifũdit patiẽtia deuotis: quã per ecclie
vba cõmẽdat. Undecimo: de ꝓfũdis penitẽs clamat
ad dñm: vt in liberãdis hoib⁹: quãta sit dñitatis po-
tẽtia sẽtiat. Duodecimo: vt⁹ mãsuetudis ⁊ humilita
tis ostẽdit. Tertiodecio: scẽ icarnationis ꝓmissio: ⁊
dictoꝛ vitas appꝛobat. Quartodecio: ffribus spũalis
adunatio ꝑdicat: supra q̃s bñdictio dñi ⁊ eterna vita
puenire mõstrat. Quintodecimo: in laudib⁹ dñi pfe
cta illa charitas excitat: supra quã nihil ꝓt nec mai⁹
dici: nec gloſius inueniri: sic apls testat: De⁹ charitas 1. Joan.4.
est. Quaꝛpropter tãti miraculi iugiter ꝓsiderem⁹ arca
nũ: vt talia semp ilpiciẽtes: moꝛtiferos scli vitem⁹ er
roꝛes. Cõtinet sigdẽ hic numer⁹ ⁊ illõ ꝓterea sacrm:
vt cũ gnque sẽsus coꝛpei per q̃s fragilis humanitas
ꝛbit oẽ pctũ: trinitatis fuerit vtute supati: ad gntũ-
decimũ gradaliũ psalmoꝝ nos culmen educat: eoqz
fiat vt coꝛpis ꝛbecillitate submota: donent victoꝛib⁹
ꝓmia sempiterna. Explicit expositio ĩ psalmũ. iꝛꝛꝛ.

¶ Alleluia. CXXXIIII.

Laudate nomẽ dñi: laudate pui
dñm. Qui statis in domo dñi:
in atrijs dom⁹ dei nri. Lauda-
te dñm qz bon⁹ dñs: psallite no
mini eius qñ suaue. Qñ ia-
cob elegit sibi dñs: israel in pos-
sessionẽ sibi. Quia ego cognoui q̃ magnus
est dñs: ⁊ de⁹ nr pre oib⁹ dijs. Oia quecũ-
qz voluit dñs fecit in celo ⁊ in terra: in mari
⁊ in oibus abyssis. Educẽs nubes ab extre-
mo terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui pdu-
cit ventos de thesauris suis: qui pcussit pri-
mogenita egypti ab hoie vsqz ad pecus. Et
misit signa ⁊ pdigia in medio tui egypte: in
pharaonez ⁊ in oẽs seruos ei⁹. Qui pcussit
gẽtes multas: ⁊ occidit reges fortes. Seon
regẽ ammoꝛeoꝝ ⁊ og regẽ basan: ⁊ oia re-
gna chanaan. Et dedit terrã eoꝝ hereditatẽ:
hẽditatẽ israel ꝓplo suo. Dñe nomẽ tuũ in eter
nũ: dñe memoꝛiale tuũ ĩ gnãtione ⁊ gnãtio-
nẽ. Quia iudicabit dñs ꝓplm suũ: ⁊ in fuis
suis deꝓꝛecabit. Simulachꝛa gẽtiũ argẽtũ

⁊ aurũ: opera manuũ hominũ. Os habent
⁊ nõ loquent: oculos habent ⁊ nõ videbũt.
Aures habent ⁊ nõ audient: neqz enim est
spiritus in oꝛe ipsoꝝ. Similes illis fiant qui
faciunt ea: ⁊ oẽs qui ꝓfidũt in eis. Domus
israel benedicite dño: domus aaron benedi
cite dño. Domus leui benedicite dño: qui
timetis dñm benedicite dño. Benedictus
dñs ex sion: qui habitat in hierusalem.

Post gradaliũ pulcherrimã ꝓstructionẽ:
que vsqz ad illã puenit sũmitatẽ: que in
eternũ securos efficit ⁊ felices: ꝓgrue ni
mis ponit Alleluia: vt laudib⁹ dñi sãcta
pfruat ecclia: cui tale munus noscit esse
preparatũ. Quaꝛpropter sinceris mẽtib⁹ ala cres: Alle
luia dicere festinem⁹: vt illi sancto ꝓplo per diuinaz
grãm misceamur. Diuisio.

Et totũ psalmũ ꝓpheta logt. Prio igres-
su ꝓpter nois ei⁹ potẽtiã: laudes dño dicit
esse soluẽdas: qz fecit que voluit in celo ⁊
in terra: magnalia ipsi⁹ diuersa cõmemo
rans. Scõo: qñ vitatis ꝓfecta laus est de
struere falsitatẽ: idoloꝝ cultoꝛes sub irrisione redar-
guit. Tertio diuersos oꝛdies admonet: vt dñz landa
re nõ desinant. Sic genus demonstratiuum: in vera
qz parte mirabili executione cõpleť. Expositio.

Laudate nomẽ dñi: laudate fui dñz. Qui
statis in domo dñi: in atrys dom⁹ dei no
stri.] Post ꝓteritos: sic dictũ est: psalmos
qb⁹ ad oiuz vtutũ culmẽ dina miseratio
ne ꝓpheta ꝓscendit: in domo dñi stãtes
alloquit: vt post collata tã ĩgẽtia bñficia laudare nõ
desinãt celi terreqz creatoꝛẽ. Et respice ꝓcepta ista in
his duob⁹ vsib⁹: qua distictiõe creuerũt. Prio dixit:
Laudate nomẽ dñi. Et ne qbuslibet hoc putares in-
iũctũ: addidit: Laudate fui dñm: id est: qui fui ipsi⁹
estis ꝓna voluntate deuoti: ⁊ dñm vos hẽre sentitis:
quẽ nulla supstitiõe ꝓtemnitis. Tertio dic: Qui sta-
tis in domo dñi: hoc est: qui pseuerãti ⁊ intitubabilẽ
volũtate in ipsi⁹ sancta credulitate ꝓsistitis. Contra
illos scilz dictũ: qui patiẽtes defectũ: de collato subi-
to honoꝛe ceciderũt. Sequit: In atrys dom⁹ dei nri.
Atriũ dr amplissime dom⁹ ꝑm⁹ ĩgressus: vbi sibi ha-
bitãtes ꝓpter expellẽdũ frigus foꝛcos facẽ noscebant.
ETY Et ab atri fumi nebulissimis globis appellata atria
q̃si atra: tradit antigtas. Et qz nullus ꝓmo vacat quĩ
nõ aliqõ mysteriũ ꝓtinere videat: ⁊ illos etiaz dicit
dñm debere laudare: qui in ꝓmũ mẽbꝛũ domus dñi
Alt.qz bon⁹ Alt.suaue Evident ingressi. [Laudate dñm ꝙ qñ benignus est
dñs: psallite noi ei⁹: qñ ꝙ suauis est.] Cõsidera q̃ lau
date: tertio posuit: vt per laudis filem q̃litatẽ sancte
trinitatis indiuisibilẽ nobis ostẽderet vnitatẽ. Lau
dis eni dñice vsqz ad diuisionẽ positã multiplex cau
sa narrat. Nã cũ sint oia valde bona que fecit: cuius
ipse sit bonitatis aduertit: a quo talia manasse noscũ
tur: Addidit quoqz: Suauis: vt nõ solũ benignũ: sed
Pos.33. ⁊ dulce esse sentires. Sic enim ⁊ alibi dicit: Gustate
⁊ videte: qñ suauis est dñs. Psallite ꝙ dũ ponit: ad
bonas coꝛpis opationes referť: vt in hac mũdi ꝓuer
satione dñm videamur de nostra ꝓbitate laudare.
E[Qñ iacob elegit sibi dñs: israel in possessionẽ sibi.]
Et hic vsus adhuc ad illã ꝓtẽ pertinet: cur dñs debeat
ꝑdicari. Nõnull os aũt titillare cognoscit: q̃re nõ sit
hic abꝛaã posit⁹: cui ꝓmũ hec possessio a dño ꝓmissa
declarať. Sz abꝛae vocabulũ nõ hoc videbat signi-
ficare: qõ de isto noẽ potuisset aduertꝛ. Jacob sigdez
supplãtatoꝛẽ iterptari sepe iã dictũ est: qui bñdictio-
nẽ fraternã gꝛiosa nimis cupiditate ꝓripuit. Qõ ad
euocatã vniuersitatẽ gẽtiũ cõpetẽter aptat: que ad-
uẽtũ dñi saluatoꝛis ad se credulitate trabẽs: synago-
ge munera ꝓmissa ꝓcepit: ⁊ poꝛẽ ꝓplm religiosa festi
natione supauit. Sz post illã ꝓriarche mysticã luctã:
quã iacob cũ angelo ꝓstãter exercuit: ipse quoqz israel
appellari meruit: qui tãte ꝓcertatiõis fixa mẽte pon
dera tolerauit. Israel aũt interptat vir videns deuz: INTER
qõ ad illã ꝓtinet significationẽ quaz dñs possidet in
beatis. Elegit itaqz iacob: dũ ecclie ꝓplum diuersarũ
gẽtiũ ꝓgregatiõe subunauit. Possidet israel: qñ in illa
beatoꝝ resurrectione ipse in oibus ꝓbat habitare.
[Quia ego cognoui q̃ magn⁹ est dñs: ⁊ de⁹ noster pre
oib⁹ dys.] Qis relatio certa reddit: qñ is qui refert
qõ dicit se ꝓbasse testat. Atqz iõ cognouisse se dicit
ꝓpheta qõ ꝑdicat: nõ aliq̃ visiõe carnali sz in illa al-
titudine scie posit⁹: ibi magnũ ꝓtẽplar⁹ est dñm. Ui
debat eniz vir sanctissim⁹ maiestatẽ illã mirabilem
cũctis potestatib⁹ ⁊ celoꝝ vtutib⁹ impantẽ: ⁊ necesse
fuit vt diceret: Quia cognoui q̃ magn⁹ est dñs: ⁊ de⁹
nr pre oib⁹ dys: nõ qz ꝓter ipz aliqs de⁹ est: sic in alio
psalmo legit: Qñ qs de⁹ ꝓter dñm: aut qs deus ꝓter Pos.17.
deũ nrm: sz qz ꝓtãtib⁹ diuersis hoc nomẽ abusiue cõ
stat ꝓpositũ: sic in exodo legit: Cõstitui te deũ phara- Exo.7.
onis. Et apls dic: Nã ⁊ si sũt qui dicant dy: siue in ce i.Cor.8.
lo siue in terra: sic sũt dy multi ⁊ dñi multi: nobis tñ
vn⁹ de⁹ pr: ex quo oia: ⁊ vnus dñs Jesus chꝛs per quẽ
oia: ⁊ nos per ipm. Uñ merito pre oib⁹ dys magnus
ꝙ dr de⁹ a quo cũcta creata sunt. [Oia quecũqz voluit Alt.oibus
ꝙ domin⁹ fecit in celo ⁊ in terra: in mari ⁊ in ꝓabyssis.]
Post illa que supi⁹ dixit: in altũ se tẽdit vera numis SCHE
⁊ excelsa ꝓdicatio. Qõ schema dr Epiphonema: id
est: post narratas res crescens ad maioꝛa snia. Nam
q̃uis sint inenarrabilia opera dñi: totusqz mũdus re
ferre nõ ꝓualeat qõ operat in mũdo: hic tñ vniuersa
stupenda bꝛeuitate cõclusa sunt: omnia deuz fecisse
que voluit in celo ⁊ in terra: in mari ⁊ in abyssis: vt
⁊ creata que vides eius volũtate facta esse cognosce-
res: ⁊ illa que humanis nequeũt ꝓspectib⁹ apparere:
ipsius potẽtia cõtineri posse sentires. Celũ: positũ est
pro cũctis celestib⁹. Terra pro oibus que in humo gi
gnunt. Mare cõmemoꝛatũ dicam⁹ pro istis finibus
quos cõmeãtiũ discursus iuisitat. Abyssus vo occea-
nũ designat: qui ⁊ nobis ignotus: ⁊ vt qdã referũt: al-
titudie magna ꝓfundus est. In his aũt oib⁹ volun-
tas dñi sine aliq̃ dubitatione cõpleť. Quid aũt fece- Alt.ducẽs
rit dñs: subsequẽter enarrat. [Educẽs nubes ab ex-
treno terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui ꝓducit vẽ-
tos de thesauris suis.] Hoc si ad ifam intẽdas: secre-
ta nature dñi testat administratione compleri. Sz
qñ de hebꝛeo ꝓplo dicit inferius: cõuenit hoc quoqz
boib⁹ applicare. Eduxit nubes ab extremo terre: qñ
ꝓphetas ab humili ꝓposito ad ꝑdicationis fecit fa-
stigia puenire. Qui merito nubibus comparant: qñ
ibꝛe sui eloquij a futuri iudicij nos caloꝛe defendũt:
dum animabus nostris ꝓfutura deꝓꝛomũt. Nubes eni:
sicut frequẽter dictũ est: ꝓphetas accipi debere scri-
ptura testat dicẽs: Mãdabo nubibus meis: ne pluat Isa.5.
sup eam pluuiã. Sequit: Fulgura in pluuiam fecit.
Predicationes itaqz ꝓphetarum fulgura sunt: cum

pcutiunt inimicos. Pluuie:eū deuotos a peccatis diluunt: ⁊ imbrē eis salutis ifundūt: vñ spirituales germinēt fructus: ⁊ in maturā messem dño pstante coalescāt. Addidit: Qui pducit vētos de thesauris suis. Uentos nō iprobe ponimus aplos: quoꝝ predicatio totū mundū tanq̃ ventus celerrimus pcucurrit. De
Ps. 7. qbus alio loco scriptū est: Sagittas suas ardentibus effecit. Nā ipsis quoꝝ vētis: penne pro discursus celeritate tribuunt. Ait enim: Et ascēdit super cherubin ⁊ volauit: volauit sup pennas vētoꝝ. Subnectit: De thesauris suis: vñ reuera spūales poterant pdire diuitie. Et nota: q̃ per hos octo vsus diuersis modis augmēto quodā laudis: magnalia dñi dulcissima va
SCHE rietate describit. Qō schema dicit Auxesis: latine augmentū: qñ per certos gradus semp ascendit. Quapropter explanationē sensuū nō piget frequēter iterare: quādo ipsa quoꝝ auctoritas sine fastidio eadē monstrat assumere. ¶ Qui percussit pmogenita egyptī: ab hoie vsq̃ ad pecus. ¶ Ista miracula frequenter ad intelligendū dñi potētiā repetit sermo ppheticus vt aduertam⁹ nō casualiter facta: sed in magnā intelligentiā sequentis etatis fuisse pmissa. Nā si psidere mus altius ⁊ hodie talia fiunt. Egyptus hic mundus est: qui diuersis cladib⁹ affligit populū christianum: sed dñi vture potētiaq̃ terret. Egyptus aūt: significat afflictionē: qui nō aliter dimittit aias fideles: nisi in ipso duris laboribus ingrauent. Primogenita enī mundi q̃si egypti percutit: qñ natos hoies in originali peccato potētie sue inspiratione coarcerit. Ab homine vsq̃ ad pecus: id est: a prudentiorib⁹ hui⁹ seculi: vsq̃ ad mansuetos ⁊ simplices viros. Omnes enīz nisi per grām dñi liberent: a diabolo velut pharao,
Al. Et Enis impia dominatione deprimunt. ¶ †Misit signa ⁊ pdigia in medio tui egypte: in pharaonez ⁊ in oēs seruos ei⁹. ¶ Misit signa ⁊ pdigia: qñ in passione ipsi⁹ terra cōtremuit: saxa dirupta sunt: ⁊ multi sanctoruz ad ciuitatē dñi superata mortis lege venerūt: qō in medio mundi: id est: palam atq̃ visibiliter euenisse
DEF manifestum est. Signū: est enim res preter speciem quā ingerit sensibus nostris: aliud aliqd ex se faciēs in cogitationem venire: sicut vestigio viso: transisse
ETY aial: cui⁹ vestigiū est cogitamus. Dicrū est vo signū: ab eo qō significet. Prodigia q̃si porro digia: id est: longe predicentia. Doc ⁊ hodie facit: qñ aias fideles
INTER per aliqua premissa signa cōuertit. Pharao interpretat dissipatio. Et cui apti⁹ dabit: nisi diabolo qui humanū genus crudeli voto psequit? In oēs suos ei⁹: hoies significat: qui ipsius volūtatibus obsecundāt. Illius enīz famuli dicimur: cui psentanea mente seruim⁹. Et ideo diabolus cuz ministris submergit: qñ fonte salutari christianus ppls a nefando errore liberat. ¶ Qui percussit gētes multas: ⁊ occidit reges fortes. ¶ Gentes: dicit vitiorum noxias cateruas: que nos intus velut barbare nationes semper affligunt. Das pcussas dicit: qñ satisfactione penitētiū vulnerant. Nā qō nobis salus: illis vulnus est. Occidit etiam in nobis reges fortes: cuz spūs imundos peccatoꝝ labe dominātes: emūdatione delictoꝝ: reddit extrancos. Qui merito in volūtate sua dicunt occisi: qui nos ex
tin guere minime valuerūt. ¶ Seon regē ammorreo-
Al. non hēt. rū ⁊ og regē basan: ⁊ oīa regna chanaan †occidit. ¶ Cū multos reges filij israel dño fauente pstrauerint: hic duo tm̄ memorant: scilz vt per interptationē istoruz nominū: ad illā significātiam duceremur que hodie
INTER in nobis agitur. Seon interpretat tentatio coloruz. Ammorrei: amaricantes designat. Amara sīqdez vitia sunt: que nos ab illa beatitudine locū dissima deducūt. Dec habent diabolū regē: qui est tentatio coloꝝ: qñ se transformat in angelū lucis: vt per colorē 2. Cor. ii.
atq̃ speciem bonitatis deuotoꝝ animas assidua tentatione subuertat. Ista diuinitas in nobis occidit: qñ fideliū mentes a tali seruitute liberauerit. Sequit: Et og regē basan. Og cōclusio dicit. Basan cōfusio. INTER
Merito ergo cōfusionis rex: pclusio phibet. Diabolus enim qñ nobis iter illud salutare pcludit: in confusione nos nefanda derelinquit: in qua ille teterrimus regnat. Uñ ⁊ ciuitas eius babylonia dicit: que idem cōfusio noiat. Sed hec oīa vtus dīna destruit: qñ nos ad misericordie sue dona perducit. Addidit: Et oīa regna chanaan occidit. Chanaan: interpretat INTER
humiliatio: sed nō illa que pducit ad dñm. Nā ⁊ illi humiliati dicunt: qui de honore sācto decidūt: ⁊ pessima pversatione mergunt: sicut in alio psalmo dic: Ps. 71.
Et humiliauit calumniatores. Nā si humiliatio ⁊ ad Mat. 23.
penā minime ptineret: nō legeret: Qui se exaltat humiliabit. Quapropter hanc humiliationē que in malo intelligenda est: ille solus occidit qui crucem pro
oīum salute suscepit. ¶ Et dedit terrā eorū hereditatē: hereditatez israel pplo suo. ¶ Uersus iste declarat prioza illa nō ad lām debere suscipi: sed spūali expositione sentiri. Nā terra pmissionis israelitico pplo nō est hereditas data: qz eaz suis offensionibus amiserūt: sed sub illoꝝ prefiguratione terra repromissionis dat sine dubio christianis: quā eternā post possideant. Nā vtistā deberes aduertere: repetit: Deredi INTER
tatē israel pplo suo. Israel enim interpretat: sicut sepe iā dictū est: vir videns deū. Populo suo: vtiq̃ christiano: qui eius merebit dici: cū precepta ipsius salutari deuotione seruauerit. ¶ Dñe nomen tuuz in eter-
nū: dñe memoriale tuū in seculū seculi. ¶ Post bene Al. gnātione ⁊ gnātione
ficia dñi: laus digna cōsequit. Dicit enīz: Dñe nomē tuū in eternū: q̃si optemus illi qō nō est: aut per nostra vota pficiat. Sed vsus iste mortaliū est: optare deo qō aliter euenire nefas putet. Sic enim dicim⁹: Sanctificet nomen tuū: qō vtiq̃ sanctum est. Adue Al. at 6.
niat regnū tuū: cuius regnū sine dubitatione venturū est. Sed ista talia cū dicimus: nostruz velle declaramus. Precat ergo vt in humano genere semp nomen ei⁹ debeat pmanere: q̃tenus ab aduentu christi penniter dici debeāt vtiq̃ christiani. Sequit: Dñe memoriale tuū in seculū seculi. Memoriale dñi est: quicqd in scripturis sanctis cōmonitione saluberrima cōtinet. Doc semp in nobis pmanet: cū fidelissima deuotione seruat: sicut scriptū est: Celum ⁊ terra Mat. 24.
transibunt: vba aūt mea nō preteribunt. Seculū vo seculi: sicut sepe dictū est: diez significat sempiternū. Al. de habil
¶ Quia iudicauit dñs populū suū: ⁊ in seruis suis †cōsolabitur. ¶ Premisse laudis causa narrat: Quia iudicauit populū suū: hebreuz scilicet: cui pstitit magna miracula: cui ppbetas suos ne peccaret attribuit: ad quem ipsum quoꝝ filiū misit: vt eius tandē aliquādo scelerata duritia solueret. Sed qz detestabili obstinatione duratus est: iudicauit euz vtiq̃: qz noluit esse ipsius: quē de cunctis nationibus elegerat possidendū. Cui dicit: Audi ppls meus ⁊ loquar. Et alibi: Michee. 6.
Popule meus quid fecit tibi. Istos ergo iudicauit. De fidelibus aūt audi quid sequit: Et in seruis suis consolabit: vtiq̃ dū illis pmia pmissa restituet: qui hic ppter nomen ei⁹ laboriosa cōtētione vexati sūt: de quibus scriptū est: Beati qui lugēt: quoniam ipsi Mat. 5.

Joan. 3. cōsolabunt. Sic enī ⁊ alibi de ipsis dicit: Qui credit in me nō iudicabit: sed trāsiet de morte ad vitā: qui aūt nō credit iā iudicatus est. Uides quid pfecerit gradatio illa quā dixim⁹: vt enumeratis magnalib⁹ dñi: vsq̃ ad eius venerit sanctū tremēdūq̃ iudiciū. ¶ Nūc alterius partis dicta regramus. ¶ Simulachra gentiū argentū ⁊ aurū: opera manuū hoīum. ¶ Post q̃ se dñi laudib⁹ sufficiēter expleuit: secūdo ingressu ppheticus sermo cōuertit ad errorē gentiū destruen-
SCHE dū. Que figura apud grāmaticos dicit Sarcasmos: id est: hostis irrisio: que vsq̃ ad palmā penetrat: cuz manifesta veritate puincit. Quapropter simulachra gētiū ritusq̃ deridet: ne aurea signa deosq̃ colat argēteos: ⁊ putet hominī pstare qō cepit ab hoie. Oto melius cōsulūt: si elisa frangant. Tūc ve aliqd psūt: si ad pecunias translata descendunt. Quocirca deus ipsoꝝ nō exaudit integer: sed pstat poti⁹ iminut⁹. Et psidera qñ per spēs diuersaꝝ definitionū pulcherrimus dictoꝝ ordo descēdit. Dic enī designant simulachra per illud vñ sunt: id est: aurū ⁊ argētū: metal-
loꝝ scilz q̃litate formata. ¶ Os hñt ⁊ nō loquent: oculos hñt ⁊ nō videbūt. Aures hñt ⁊ nō audiēt: Nares Al. non hēt.
hñt ⁊ nō odorabūt. Man⁹ hñt ⁊ nō palpabūt: pedes hñt ⁊ nō ambulabūt: nō clamabūt in gutture suo: neq̃ enī est spūs in ore ipsoꝝ. ¶ Uenit etiā ad alias spēs definitionū: simulachra significās atq̃ determinās: per id qō implere nō possunt. Dicit enīz: Os habent ⁊ nō loquentur. Quid pdest os qō nō loquit? Quid oculus qui nō videt? Quid auris que nō audit? Quid nares que nō odorant? Quid man⁹ que nō palpant? Quid pedes qui non mouent? Uocabula sunt enim vana nō officia: pfutura noīa sine reb⁹: psumptio caduca nō vitas firma. Quid boies in vestro exitio noxia deliramēta pquiritis? Tur que vos destruant fabricatis? Oto dignius vt auctori vestro subdamini ⁊ desinatis errore colere quē fecistis? Uñ hieremias ppheta in epistola sua: indeos cōmonēs dicit: Nam lingue eoꝝ polite a fabro: ipsa aūt inaurata ⁊ inargētata: falsa sūt ⁊ nō pñt log. Et iterū: Bestie meliores sunt illis que pñt fugere sub tectū: aut pdesse sibi. In tēde aūt qō istis vsibus: ⁊ in centesimodecimotertio psalmo abunde gentium simulachra derisa sunt: vt quos pma cōmonitio nō correxisset: repetita denuo verecundia pmoueret. ¶ Similes illis fiāt qui faciūt ea: ⁊ oēs qui cōfidūt in eis. ¶ Post irrisaz gentiliū numinū falsitatē: snia digna plata est: vt collatis sensibus careāt: qui deos isensatos sibimet effecerūt. Cōueniunt talibus psonis reuera que dicta sunt. Omni enim rōne deserit: omni prudētia vacuat: qui vsq̃ ad hoc puenit: vt nō pfutura sed sua potius colere videat exitia. Et ituere qñ fabricatores ⁊ cultores idoloꝝ cōplectit vna damnatio. ¶ Domus israel bñdici-
Al. dño te †dñm: domus aaron bñdicite †dñm. Domus leui Al. dño
bñdicite †dñm: qui timetis dñm benedicite †dñm. Al. dño
¶ Post q̃ gentiliū simulachra derisit: in tertio ingressu laudes dñicas sanctoꝝ dicit ore celebrādas. Sed in his duobus vsibus per officia diuersa discurrens admonet: vt vero dño laus fideliū debeat psonare. In israel: generaliter oīs ponit iustus: qui diuina cōtemplatione gratulatur: quos postea numerat speciatim. In aaron est sacerdos. In leui relig ministri. Ad postremū qui dño in q̃libet pbabili pversatione famulant. Sic oīs populus per diuersas ptes deuotus: dominū laudare pcipit. ¶ Benedictus dñs ex sion: qui habitat in hierusalē. ¶ Laudes dñi superi⁹ alys celebrare pcepit: nūc exemplo boni magistri: ipse quoq̃ qō admonebat impleuit. Dicit enim: Bñdictus dñs. Et quē dñm dixerat euidenter designat: regē scilicet christū: qui ex sion: id est: ecclesiam suā sancta incarnatione visitauit. Ipse est qui habitat in hierusalez: qui diuersoꝝ sanctoꝝ cōgregatione cōstruitur: ⁊ regis sui psentia eterna felicitate letat. Conclusio.

Mirabilis psalm⁹ ad deuotissimos ppsos instruendos. Nihil enim post tanta bñficia reddere possumus: nisi vt sicut in pncipio dictum est: dñm nostrū trina confessione predicemus. Laudemus patrē: laudemus filiū: laudemus spiritū sanctū: vnū atq̃ oiporentē deū: vt sicut nō est in illa natura distantia: ita non sit in ipsa laude diuersitas. Dec est reuera laus que nos reficit: hoc pabulu quo aia deuota saginat. Ipsa est enī remuneratio nostra que ⁊ operatio: in qua tm̄ reficimur vt nulla delectatio illis esse videat. Predicemus itaq̃ modo: vt eū in eternū cum angelis laudare mereamur. Sed ipse hic donet votum: qui ibi collaturus est premium.

Explicit expositio in psalmum. 134⁹.

¶ Alleluia. CXXXV.

Onfitemini dño q̃ñ bonus: q̃ñ in seculū misericordia ei⁹. Confitemini deo deoꝝ: q̃ñ in eternuz misericordia eius. Cōfitemini dño dñoruz: q̃ñ Qui facit mirabilia magna solus: q̃ñ Qui fecit celos in intellectu: quoniam. Qui firmauit terram super aquas: quoniā. Qui fecit luminaria magna: quoniam. Solem in potestatem diei: quoniam. Lunaz ⁊ stellas in potestatem noctis: quoniam. Qui percussit egyptū cum primogenitis eorum: quoniam. Qui eduxit israel de medio eoꝝ: quoniam. In manu potenti ⁊ bracchio excelso: quoniam. Qui diuisit mare rubrum in diuisiones: quoniaz. Et eduxit israel per medium eius: quoniā. Et excussit pharaonē ⁊ virtutem eius in mari rubro: quoniaz. Qui trāsduxit populū suuz per desertum: quoniā. Qui percussit reges magnos: q̃ñ. Et occidit reges fortes: quoniam. Seon regem ammorreoꝝ: quoniam. Et og regem basan: quoniam. Et dedit terram eoruz hereditatem: quoniā. Hereditatem israel seruo suo: quoniaz. Quia in humilitate nostra memor fuit nostri: quoniā. Et redemit nos ab inimicis nostris: quoniam. Qui dat escā omni carni: quoniam. Cōfitemini deo celi: quoniam. Confitemini domino dominoꝝ: quoniam in eternum misericordia eius.

Tex nobis Alleluia dicēdū est: gratia q̃dē semp nouū sed pcedētibus expositionib⁹ oino notissimū. Dinc psalm⁹ subiectus est: qui simili vboꝝ assenatione cantat. Diuersas enī res inchoat: sed in vnā

pueniētiā vociferationis exultat. Cui⁹ vsus vnifines nō improbe dicim⁹ vocitādos: sicut in ii 7° psalmo iā diximus: vbi q̄tuo vsus simili sentētia terminā tur. Quicqd enim dicit: ad misericordiā dñi referr: sine qua subsistē nullatenus⁹ pualem⁹. Merito ergo sepius ipsa repetit: que oia in nobis īdulgētissimus muneri b⁹ opat. Nā si causa tāti secreti discutias: clemētia est dñi oē qd viuim⁹: misericordia qd valem⁹. Quapropter nec ab ore nro debet nec a corde discedē: qtenus ipsa nos dignet iugi tuitione seruare. Doc imitati poete: assona carminū floscula pdiderūt: supnarū vtutū sonos ad mūdana studia trāsferētes. Sed qm̄ vniuersi psalmi multifarias vident pmē virtutes: iste pfectā vitā nō improbe iudicabit declarare iustor: qui mādata dñi salutariter auspicātes in misericordia eius iugiter pseuerāt. Unde aio recolamus has similitudines vsuū: ī 8° 23° 41° 45° 48° 56° 66° 102° 103° 106° psalmis diuersas nobis subtilr idicasse vtutes: sicut locis eor pstat expositū. Cuius aūt virtutis psens psalmus esse noscatur: plenius in eius conclusione dicemus. Diuisio.

PEr vniuersum psalmū ppheta loquitur: qui q̄tuis totus velut celeste canistrū decoris repetitionib⁹ q̄si aureis regulis videat iterat⁹: vnde spiritualia bona tanq̄ dulcia poma pauiuis ecclesiasticis offerā tur: tamē in illis capitaneis vsibus qui varie dicunt. Prima parte magnificētia dñi exponit: ī tot⁹ orbis pditio declarat. Scda pte miracula referunt: que fecerit in egypto ī in gēte iudeor. Tertia descēdit ad christianos: beneficia domini consequenter enumerans: vt per hanc repetitionem vnum auctorem rer omnium esse cognosceres. Expositio.

CONfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia eius.] Diximus per capita vsuus inesse pulcherrimā varietatē: in fine aūt psimilē repetitionē: ī ideo capita tim vsuū exponēda sunt: fines aūt eor qui vno tenore repetunt: semel tm̄ declarasse sufficiat. Doc tamē mēte pdēdū est: qd ad cūctas opas que dicunt iferi⁹ dñi misericordia sit cōpetēter adiūcta. Cōfessionē: sepe dixim⁹ ī ad laudes dñi ī ad deplorāda peccata cōiter ptinē. Dic aūt nō vnū ex duobus: sz vtrūq̄z accipiēdū est. Docet enī beatos viros ī laudes dño iugiter dicere: ī pterita peccata deflere. Sic enī iustos itelligimus: si puersi a malo illa damnēt: que aliqn̄ gesserūt: sicut apls Paulus de pteritis ait: Nō suz dign⁹ vocari apls: qz psecut⁹ suz ecclesiā dei. Sequit: Qm̄ bon⁹: qui ī laudes suas clemēter audiat: ī supplicātib⁹ miseratus idulgeat: Addidit: Qm̄ in seculū misericordia eius. In seculū: scilicet in ppetuū dicit: qm̄ misericordia ipsi⁹ eternū occupat tps. Dic pstat vt recreet: pcit vt corrigat: ibi misericordiaz bonis tribuit vt coronet.] Cōfitemini deo deor. qm̄ in seculuz misericordia eius.] Supiore psalmo corda gētiliū: simulachror suor irrisione quassauit: Nūc aūt quātus q̄lisq̄z sit oipotens dñs: pdicatione verissime maiestatis ostēdit: vt nō solū de⁹ credat: q̄lis aut angelus dicit: aut vtutū homo sepe memorat: sed deus ille deor est cui nullus similis inuenit. De⁹ qppe ppter honoris excellētiā pōt ī creatura dici. Lectū est enī in 81° psalmo: Ego dixi dy estis: ī filij excelsi oes. Et in exodo: Deus te posui Pharaoni. Deus aūt deor nō pōt nisi sola sancta trinitas nūcupari.] Cōfitemini dño dño or: qm̄ in seculū misericordia eius.] Supiori snie filis est ī ista locutio. Sic enī dr: dñs dño or: quēadmodū deus deor. Nam ī dños sanctos dicimus angelos: sed dñs dño or ille solus est cui cūcta deseruiunt. Ipse etiā sanctus sanctor: ipse rex regū: ī oīum potestatū ineffabiliter culmen excelsum. Quis enī z dubiret sup oia esse qui ī creare oia ī vnuersa pualet ptinere:] Qui †fecit mirabilia magna solus: qm̄ in seculū misericordia ei⁹.] Sicut in illis trib⁹ vsib⁹ supra positū est: Confitemini: ita ī per hos oēs vsus qui variant vsq̄z ad finē: ostitemini subaudiēdū est. Que figura dr: Apochinu: id est: a cōi: vt nobis plena possit pstare snia: maxie qn̄ ī in hac filitudine desinit psalmus. Dicit itaq̄z fecisse mirabilia magna solus: q̄si nō ī per angelos ī per aplos seruos suos diuersar vtutū signa monstrauerit. Sz hic memorat fecisse solus: vbi vbo suo pditiōes rerū fabricasse mōstrat: qn̄ ipsa misteria cū creasse nō dubius est. Sic enī sentiēdū: sequētia declarāt.] Qui fecit celos in itellectu: qm̄ in seculū misericordia ei⁹.] Usq̄z ad finē psalmi: laus deprom̄it per narrationē pconiale. Narratio est enī rerum gestar collecta expositio. Dñi aūt res gestas narrare: laudare est. Ips est ergo qd supr⁹ dixit: Qui fecit mirabilia magna solus: qm̄ hec nō per creaturas: sz sola vtute sue diuinitatis operat⁹ est. Nā qd dic: Celos in itellectu fecit: potētiam ipsaz dispositiōis expsit. Ille enī nō facit aliq̄ videdo: nec alior fabricas emulādo: sed qcqd in itellectu sue maiestatis disposuit: hoc ī ad effectū momentanea opatiōe pducit. Perfectio enī rer volūtas ipsi⁹ est: nec morā recipit qd ille decreuerit. Sic enī in supiore psalmo dictū est: Oia quecūq̄z voluit dñs fec in celo ī in terra. In itellectu ergo celos fecit: qz nulla pfusiōe: nulla iordinatiōe: nulla iformitate creati sunt: sz distincti atq̄z cōpositi creatoris sui volūtate pagant. Nec moueat qd celos plurali numero nūcupauit: qn̄ ī alibi legit: Laudate euz celi celor. Et qd apls ait: Raptus suz vsq̄z ad tertiū celū. Quapropter definire nobis nō licet quāti sint: qd in scripturis sacris nō legit explicatū.] Qui firmauit terrā sup aq̄s: qm̄ in seculū misericordia ei⁹.] Postq̄z de celis dixit psequēs fuit: vt de terra quoq̄z loqueret. Nā ī hanc fecit in itellectu. Ipse est enī itellect⁹ qui cūcta complexus est: ī per potētiā sue dispositionis ipleuit. Sz pquiram⁹ cur hic dixerit: terrā positā sup aquas: cuz dicat iob: Qui suspendit terrā in nihili. Et alibi: Qui suspēdit trib⁹ digitis molē terre: qd nomē est ei: Sz neutrū sibi noscit esse ꝛriuz: qm̄ terrā dicere potuit sup aquas esse: etiā cū multo spatio distare videret. Sic enī z celū dicim⁹ supra nos: dū tū aeris magna spatia interesse noscant. Siue vt alys videt: Super aquā: iuxta aquā intelligēdū est. Nā hodieq̄z dicim⁹ ciuitatē supra mare positā cum nō in mari: sed iuxta mare sit pstituta. Uel certe spūaliter accipiēduz est: qz sup aquā sacri baptismatis terra nra: id est: corp⁹ reficit: dū religiōis stabilitate format.] Qui fecit luminaria magna †solus: qm̄ in seculum misericordia ei⁹.] Quis ad ifam luminaria celi astra videant intelligi: cōuenit tū vt ea paulo altius ingramus: Magna luminaria: forte significat angelos: potestates: thronos: dñationes: qui pietate sanctissima celesti lumine radiant. Dicēdo enī z: Magna: oibus videntur anteposita que corpaliter lucēt.] Solē in potestatez diei: qm̄ in seculum misericordia eius.] Potestas est diei: solis aduētus: qz per eum omnis visibilis creatura declaratur. Usus est enim diuinarū scripturar

Ps. 134.

Ps. 147. 2. Cor. 12.

Job. 26. Isa. 40.

buiusmodi

Joan. 1. buiusmodi sermone loqui: sicut ait alibi: Dedit eis potestatem filios dei fieri. Spiritualiter autem potest intelligi: quādo sanctis suis solem sapiētie miseratus infundit: vt illa videant que ad ipsius ptinere certū est iussiones.] Lunaz ī stellas in potestatē nocis: qm̄ in seculū misericordia eius.] Audite astrologi: qui sūmam reruz stellar administrationib⁹ datis: lunam ī stellas in potestate noctium fuisse cōcessas. Nungd ad impium non ad obsequium ista sunt condita: Nam qd creator ageret: si vitas hominum stellis trāsigere pmisisset: Merito vos repudiāt ipsi quoq̄z philosophi: qui tātam potestatē visibilib⁹ rebus inesse dicitis: vt arbitriū tollatis auctori. Nobis aūt ex his alter spiritualis sensus aperit. Lunā forsitan: ecclesiā debemus accipe. Stellas diuersos eius ordines sanctitate pollētes: vt sunt episcopi: presbyteri: diaconi: subdiaconi: ī ceteri qui velut stelle celesti noscunt cōuersatione radiare. Dec oia in potestate noctis: id est in seculi istius tenebris data sūt: vt per eos caliginosa reluceāt corda mortalium.] Qui percussit egyptū cuz ꝗ primitiuis eor: qm̄ in seculū misericordia ei⁹.] Hactenus dicta sunt que per se creauerit sancta diuinitas: nūc in secūda parte referunt qualia in mūdo per angelos seruosq̄z sue pietatis effecerit: que duodecima est species definitionis: quaz greci cata ꝓnon: latini per laudem dicunt. Dec per hos duodeciz versus tracta: pmanet vsq̄z ad diuisionē. Et quoniā hystoria nota est: videamus quid hic spiritualiter magis possit intelligi. Percussit egypti primitiua: quādo seculi istius damnauit glorias: que putabat esse pcipua. Naz luxus: supbia: auaritia: q̄si primitiua sunt mūdi. Ipsa enim primo generat pessimus vēter: ī velut caros filios amplectit: duz rex istar cupiditate gratulat. Dec dñs pcussit: quādo a regulis sue diuinitatis exclusit. Mortua enīz iacēt: que a vite auctore submota sūt.] Qui eduxit israel ꝗ per mediū eor: qm̄ in seculuz misericordia eius.] Per mediū egyptior deducit israel: quādo sanctos suos a puersatione liberat pessimor: ī a mūdi istius habitatione teterrima in lucē sue veritatis adducit.] In manu †forti ī brachio excelso: qm̄ in seculum misericordia eius.] Manus fortis: ad inuincibilem ptinet actionē. Brachiū excelsuz: ad omnipotētiaz dñi singularem. Fortis enī actio a brachio venit excelso: quoniā effectus rex suū demōstrat semper auctorē.] Qui diuisit mare rubrum in diuisiones: quoniā in seculuz misericordia eius.] Prisce auctoritatis viri: mare rubrū in duodecim diuisiones dixerūt esse partitū: quantas tribus cōstat fuisse indeor. In eo enīz hic plurali numero positū est. In diuisiones: ne putaremus mare rubruz vno itinē fuisse trāsmissum. Sed potest hoc ī spiritualiter ꝓgruēter aduerti. Rubruz mare: est seculi istius pmixta pfunditas: quā multis diuisionibus trāsimus: quādo puersi ad terram viuentiū dñi munere festinamus. Alter enīz per elemosynas: alter per assiduā supplicationem: alter per virginitatē: alter per excellētissimā charitatem. Sic multis diuisionibus per seculi huius mare transit ad dñm.] Et eduxit israel per mediuz eius: quoniā in seculum misericordia eius.] In hoc versu quoniā repetitus est: expositio supius dicta sufficiat.] Qui excussit Pharaonē ī †exercituz eius in †mare rubruz: quoniā in seculū misericordia eius.] Diabolum cuz ministris suis in fonte salutis excutit: quando eos a nobis potētie sue virtute remouerit. Excutit autem dixit: tanq̄ pulueres proycit: vt de hac celeritate: ī virtutem diuinitatis ostēderet: ī illos terrenas sordes esse mōstraret.] Qui traduxit populuz suū per desertū: quoniā in seculū misericordia ei⁹.] Per desertū nos traycit: quādo per hoc seculū transire facit illesos. Soli enim euadūt: qui mūdi istius mala ptranseunt. Leter qui in istis beserit: ad pmia diuina non peruenit. Desertus enim ideo dicit mundus: qz diuina electione priuatus. Et merito sic vocatur: qui ad se veniētē non recipit auctorem.] †Qui eduxit aquam de petra rupis: quoniaz in seculū misericordia eius.] Eycit aquā de petra rupis: quando sterilia corda mortaliū salutares riuulos fecerit proferre lachrymar: vt qui sunt ppria siccitate steriles: reddantur diuina largitate manabiles. De petra rupis: ad auxesim positū est: quoniā nō parua: sed ingētia ī dura saxa sunt que in magnitudinē rupis erigūtur.] Qui pcussit reges magnos: quoniā in seculum misericordia eius.] Percutit reges magnos: quādo in corde nostro ipia desideria celestis miserator extinxerit. Tunc enim nos viuimus: dum illa moriuntur: ī ptraria sorte necesse est nos occūbere: si cōtingat illa superare.] Et occidit reges fortes: quoniā in seculum misericordia eius.] Reges fortes occidit: quādo a nobis expellit demonia: varia immissione grassantia. Quor volūtas nequā tunc extinguit: si fideliū anime ab eor potestate tollātur. Occide dñe fortes reges: vt liberes suos humiles. Eripe tibi devotos: ne ille nefandissimus eos sibi faciat esse subiectos.] Seon regem ammoreor: quoniā in seculuz misericordia eius.] Ista quidē in supiore psalmo iaz videnī exposita: que non pigebit repetē: quando ea sancta auctoritas ad salutez nostraz probat iterasse: Seon: quidam interptatus est: tētationem color: alter vo arborem infructuosam. Ammorreus: exacerbatio: que oia videnī ad diabolum pertinere. Ipse est enīz arbor infructuosa: ipse exacerbatio. Sed hec in nobis dñs occidit: quādo nos ad instituta sua morum sanctitate pduxerit.] Et og regem basan: quoniam in seculum misericordia eius.] Og: interpretatur coaceruātem: Basan confusio. Qui enim coaceruat peccata nostra: absolute diabolus est. Ipse etiam recte dicit confusio: quoniam ī sequaces suos cōfundit: ī de domini iudicio cōfusus abscedit. Uerū hec ī talia domini virtute iterfecta iacent: quando nos eripere a tam pessima obnoxietate dignatur.] Et dedit terrā eor hereditatē: quoniā in seculū misericordia eius.] Locum tertie narrationis ingreditur. Et quāuis hystoria de hebreis dicere videat: tamē hoc ī ad christianū populum aptissime refertur: quoniaz beatitudo illa que illis fuerat pollicita: expulsis qui sua iniqtate ceciderunt: sanctis ac fidelibus christianis pmisse hereditatis premia conferunt. Meminerimus aūt qp in hac quoq̄z diuisione per quinque versus duodecima species definitionis permaneat quam in secūda parte iam diximus.] Hereditatem israel seruo suo: qm̄ in seculū misericordia eius.] Cū dicit: Seruo suo: illos sequestrat: qui dñi iussionibus iniquis conatibus resiterunt. Qua significatione ī deuota plebs iudeor ī populus includitur christianus.] Quia in humilitate nostra memor fuit nostri †dñs: qm̄ in seculum misericordia eius.] Humilitas propie ptinet ad tēpora christiana: que tunc latius desiderari cepit: quādo eam in se dñs Saluator ostēdit. Ipse enīz mōstrauit ī humilitatis viā: ī patiētie

Nō habet totuz vsicu.

INTER

INTER

Lassio. L

Mt. facit.

Mt. primoge nitis

Mt. eternum

Mt. non hēt.

Mt. nō medio

Mt. potenti

Mt. virtutem

Mt. mari ru bro

Mt. non hēt.

disciplinam. Quapropter ille humilitatis seruorum suorum memor est: qui et peccatorum eius eē dinoscit. Memor fuit: significat sancte incarnationis arcanū: quādo aduētu suo credētes liberare dignatus est. [Et redemit nos de manu inimicorum nostrorum: quoniam in seculum misericordia eius.] Si ad hystoriam attēdas: nullus pcium egyptus dedit quādo hebreos de manibus eorum liberare dignatus est. Sed qr in potestate diaboli vel ministrorum eius tenebamur obnoxy: tunc se immolando magnū pcium dedit: vt nos ab eis redderet absolutos. Redemit enim nos: diuersis iniurys et passionib⁹ suis: claustra passus: a lapis cesus: flagellis verberatus est. Redemit nos vtiqs sanguine pretioso. Ad postremū redemit nos miraculo resurrectionis ostēso: sicut dicit Apostolus: cūcta complectens: Magno pcio redempti estis. Hoc enim fuit precium: qō pciuz non haberet. [Qui dat escā omni carni: quōm in seculum misericordia eius.] Omni carni: non tm̄ de hominibus voluit intelligi: sed et quicquid natat: quicqd volat: quicqd repit: quicqd gradi tur: quōm vniuersa eius largitate satiantur. Nam sicut creator est omniū: ita et pastor animātium probatur esse cunctorum. Pascit etiam oia spiritualia incorporeo cibo misericordie sue. Nam cū generaliter indigeant ab oibus: ipsius munere gerit vt vniuersa cōtinere atqs existē comprobenē. Siue omni carni dat escas: fidelibus tm̄ forsitan debemus accipe: quos corpore et sanguine suo saginare dignatur. [Confitemini deo celi: quōm in seculum misericordia eius. Confitemini domino dominorum: quoniā in seculum misericordia eius.] Luz hos versus supius eisdem verbis dixerit: hic tm̄ deo celi mutasse declarat: supius autem habet: Deo deorum. Unde videnē per significationem celi: omnia potuisse pcludi. Et vt cuncta ad eius confessionē reuocare videret: in fine iteruz memorat confitendū: ne quid preter eius laudem et misericordiam agi posse crederetur. Conclusio.

Mirabilis psalmus: et nimia virtute profundus: qui velut stellis micantib⁹ misericordia dñi vbiqs cognoscitur esse radiatus. Cuius enim virtutis sit atqs potētie: in Paralipomenon ostendit: vbi ait: Cum dñm laudare cepissent et dicē: Confitemini dño quōm bonus: quōm in eternum misericordia eius: implebat domus dei nube: ne possent sacerdotes stare et ministrare ppter caliginē. Compleuerat enim gloria dñi domum dei. Proinde qd potest a nobis simile dici: q̄ qō de se auctoritas cognoscitur ipsa testari? Nam lz in omnibus psalmis si pure canantur: diuinam nobis certum sit adesse presentiam: hoc tamen euidentius creditur: quod legis auctoritate firmatur.

Explicit expositio in psalmum. i35m.

¶ Psalmus Dauid. CXXXVI.

Super flumina babylonis illic sedimus et fleuimus: dum recordaremur tui sion. In salicibus in medio eius: suspēdimus organa nostra. Quia illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerunt nos: verba cantionum. Et qui abduxerunt nos: hymnū cantate nobis de cāticis sion. Quomodo cantabimus canticū dñi: in terra aliena: Si oblitus fuero tui hierusalem: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua mea faucibus meis: si nō meminero tui. Si non proposuero tui hierusalem: in principio letitie mee. Memor esto domine filiorum edom: in die hierusalem. Qui dicunt exinanite exinanite: vsqs ad fundamentum in ea. Filia babylonis misera: beat⁹ qui retribuit tibi retributionem tuam quā retribuisti nobis. Beatus qui tenebit: et allidet paruulos suos ad petram.

Al. ab inimicis nostris

2. Paralij. 5

1. Corint. 6.

Opteritum morem redit ordo titulorum. Significat enim misericordes et scissimos actus ad dñm Saluatorē esse referēdos. Considerādum est autē: quōm hymnus iste non a gaudētibus dicit: sed sola dolor cōpunctione cantat. Hec autē hystoria: Hieremia propheta referēre completa est: quando captiuitas Hierusalē Nabuchodonosor rege veniēte pfecta est. Extat enim de hac re pietatis huius cōpūctissimus liber: qui q̄drifario prenotat alphabeto. Sed nos oportet spiritualiter ista suscipe: qr in figura illis: sicut dicit Apls: hec oia certū est ptigisse. Diuisio.

Populus hebreorum qui obstinationis sue vitio in captiuitate erat: sub Nabuchodonosor rege: post secula lōga passurus introducitur ad loquēdum: vt mala sua futura sic desleat quasi iam videant esse preterita. Prima sectione calamitates suas enumerat subiungens inter quasliber seculi huius angustias nunq̄ se Hierusalē vllatenus obliuisci: quāuis euertēdaz esse pstaret. Secda sectione ad dñm verba puertit: vt memor sit misericordiam pstra ecclesiam pessima volūtate grassantiū: beatos asserēs qui de corde suo incipiētes malas cogitationes abyciunt. Expositio.

Super flumina babylonis illic sedimus et fleuimus: dū recordaremur tui sion.] Nimis dulcis est recordatio patrie: que in hostili terra pbat existē. Nam quātum hec amara sentit: tātū fit illa suauior. De loco enim pegrinationis: ppzy domicilij crescit affect⁹. Sed quāuis ppheta israeliticī populi captiuitatem que sub assyrys pstigit exponē videat: puenit tamen vt eam spiritualiter aduertē debeam⁹. Duas enim ciuitates in hoc mūdo eē: crebra lectione cōperimus. Una est dñi: que dicit hierusalem. i. visio pacis. Ista hic pressurā patit: et multis malis irruentib⁹ sauciat: humilis: afflicta: spem habens in illa eternitate que nunq̄ nouit defectui subiacē. Econtra diaboli ciuitas: que Babylonia dicit: cuius interptatio significat pfusionē: hic florida: supba: letissima est: que istius seculi vitys tanq̄ magnis fluminibus irrigat. Supra ista ergo flumia sedēt fideles qui captiuitatē in hoc mūdo patiunt: et suspirātes desiderio pzie sue amaras lachrymas fundunt: qm̄ ad illā pmissaz pacē hic puenire non pualent. Contēplandum est aūt qō non dicit: In fluminib⁹: sed sup flumina. Naz qui adhuc in fluminib⁹ istis sunt: peccatorum inūdatione rapiuntur: qui retro sup ripas aluei sedēt: iam ab illis fluctibus diuino sunt munē liberati. Situ quoqs ipsuz respice tēperatū. Nec erectos dicit vt arrogātiaz fugeret: nec iacētes vt ruinā vitaret: sed sedētes in humilitate

litate pias lachrymas supra peccatorum impia fluenta transmittē. [In salicibus in medio eius: suspēdimus organa nostra.] Dic dolores exaggeratur acerbitas: quādo delectationē suam qua se ppls poterat psolari velut non necessaria suspendebat arboribus. Quid enim illic agerēt organa dulcia: vbi tēpora vite amaris erant lamētationib⁹ occupata? Uel hic hystoria ad spiritualē itelligētiam trāferat. Salices sunt arbores supra ripas fluminis pinguissima viriditate gaudētes: que frequenter excisis palis atqs humide terre recōditis altissima radice mergunt: et fluentis necari nequeūt quāuis copiosa irrigatione satienē. His comparant sci ac fideles homines: sicut Ysaias dicit: Exortiet tanq̄ fenum in medio aque: et tanq̄ salix supra effluētem aquā. Talib⁹ ergo viris organa nra suspēdim⁹: quādo cōmunicata gratia de scripturarum diuinarum lectione pferimus. Ipsa sunt enim nostra organa: que et psalmodie grām pstant: et alterna nos collatione letificant. In medio eius: Babylonie ciuitatis dicit: non fluminis: qr necesse est in medio mūdi sit sanctissim⁹ christianus: q̄uis ad supna aio videat esse trāslatus. [Quia illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerūt nos: verba cantionū. Et qui abduxerunt nos: hymnū cantare nobis de cāticis sion. Quomodo cantabimus canticū dñi: in terra aliena?] Adducunt aliud pōdus dolorib⁹ suis: vt vsqs ad hoc lubridiū supueniſse defleant: quatenus dei carmina reuerēda hominū passim voluptate pfundūt: fiatqs illis necessitas paganis dicē: q⁹ sola plebs dñi psueuit audire. Supbus enim et arrogans victor: vult sibi lusus et delitias de dei canticis exhiberi. Quib⁹ respondēdum est: quo modo cātabimus canticū dñi: in terra aliena? Sed vt magis illaz partē quam cepimus exequamur: pcupiscētiam mūdi obnoxios nos tenē testat Apls dicens: Uideo aliā legē in mēbris meis: repugnātem legi mētis mee: et captiuuz me ducentē in lege peccati que est in membris meis. Iste igitur pcupiscētie que nos iure captiuitatis illaqueant: frequēter nobis suadent: vt psalmodie verba in locis pphanis atqs spectaculis gesticulatione nefandissima canē debeamus. Sed eis non esse psentiēduz: psens doctrina declarat: quādo admonet in terra aliena. i. inter actus vitiosos qui sunt a deo alienis: hymnū dñi non esse cantāduz. Uerba enim dñi sancta debēt esse sanctorum. Scriptum est enim: Ne miseritis margaritas vestras ante porcos. His ergo monet nullatenus esse psentiendū. [Si oblitus tui fuero hierusalem: obliuiscat me dextera mea.] Polliceē se propheta ecclesiam dei nunq̄ penitus obliuisci: additionē sibi grauissimā ponens: qr necesse est ita fieri: si hierusalem cōtigerit non amari. Dextera quippe bonorum est Christus dñs: sicut in qntodecimo psalmo dictū est: Prouidebā dñm in pspectu meo semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Astringit se itaqs ppheta duris quidez vinculis: sed nequaq̄ nouis: vt ipse a dñi Saluatoris memoria decidat: si Hierusalem ab eius mēte discesserit. Ipsa est mater fidelium: patria felicium: regio beatorum: quaz qui hic obliuiscit: ibi in regno dñi minime collocatur. [Adhereat lingua mea faucib⁹ meis: si non meminero tui. Si non pposuero hierusalē: in pncipio letitie mee.] Proponit penalis secūda pditio: vt in dñi laudib⁹ obmutescat si oblit⁹ fuerit Hierusalē: qō magnum habēt pmiuz christiani. Quid enim pstat esse deterius: q̄ illud nō posse loqui: vnde psueuit medicina prestari? Psalmodia est enim psolatio flentium: cura dolētium: sanitas egrotorum. Hoc aīe remedium: hoc miseriarum omniū cognoscit esse suffugiuz. Nam qui tali munē priuat: ab oi bnificio psolationis excludit. Sequtur: Si non preposuero Hierusalē in pncipio letitie mee. Sunt quidē principia mūdane letitie: vt auaro aurū inuenire: luxurioso pulchrā feminā: supbo iactātiam. Sed absit vt hec pncipia letitie, pphetali pueniant scitati: quin imo dicamus que honesta sunt: sed tm̄ ecclesie sancte non debeāt vllatenus anteferri. Hezauib⁹ viris et summa se honestate tractātib⁹ pncipium letitie est filius natus: sicut Zacharie de Joāne ptigit: qui ei angelica voce, pmissus est. Est etiā de filio: qui post tēpora lōga reuersus est: qō idem in euāgelio per parabolā dictū legit: quādo letissimus pater vitulum saginatuz in eius cōuiuatione mactauit. Uel post infirmitatē sanitas corpis restituta: vt Ezechie regi cōtigit: cui post egritudinē validissimaz qndecim annorum quoqs spatia legim⁹ attributa. Uerborum quoqs ipsorum dicta pēsanda sunt. Nam pncipiuz letitie semp validum: semp amplissimū est: quādo in ipsis initys voluntas accēdit gaudiorum: dum calore animi in letitiā rapimur quā vix puenire credebamus. Oia siqdem subita violēta sunt: et qō diuturnū in hoc seculo fuerit intepescit. Quapropter ad exaggerādum fidei caloreē: pncipio letitie illā dicit pponi: quaz decet supra oia plus amari. Dic tm̄ versus et supior potest etiā illis pueniſre: quos supra dixim⁹ esse captiuos. [Memento dñe filiorum edom: in die hierusalem. Qui dicunt exinanite exinanite: quousqs ad fundamētum in ea.] Uenit ad secūdas sectionē populus hebreorum: vbi puersus ad dñm deprecat: ne multos discedē patiatur: qui ecclesiā dei senissima increpatione dilacerant. Edom: alij sanguineū: alij terrenū interptandū esse putauerūt: qō tm̄ vtrūqs ad carnalia vitia referri posse nō dubium est. Isti sunt ergo filij Edom: qui christianū populum sunt grauissime pfecuti: nec aliqua satisfactione cōuersi sunt. Vos in illa sequestratione bonorum deprecat in memoriā redire: vt eos debita possit pena suscipe. Hoc enim dicit: sicut sepe memoratū est: pphetie affectu: nō maledicēdi voto. In illis enim pietas nra non querit: qui dñi estimatione damnādi sunt. Addidit: Qui dicūt exinanite exinanite quousqs ad fundamētum in ea. In his sermonib⁹ addēdum est: pueniamus: vt nobis itegra possit psta re sentētia. Que figura apud magistros secularium litterarum dicit Eclipsis. i. defect⁹: quādo verba ex industria suspēdim⁹: vt ptermissa desiderabilius exgrantur. Uerba sunt ergo ista filiorum Edom: psequentium populū christianū a similitudine tracta cisterne: vnde si aqua sedule tollit: vsqs ad fundamētuz eius sine dubio peruenit. Sed qd illis pderat seculi istius luces adimē talib⁹: quādo magis in ipso fundamēto eternā vitā possidē videbant occisi? Fundamētum siqdem fidelium Christus est dñs: qui non pōt iustis eripi: quāuis cuncta eis huius seculi pbent auferri. Sic dum pfecutores catholicā religionē exhaurire cupiunt: felicissimas atqs copiosas coronas martyribus ptulerūt. [Filia babylonis misera: beat⁹ qui retribuit tibi retributionē tuā quā retribuisti nobis.]

Filia Babylonis: bene caro nra dicit: qr pfusionē nobis pbat ingerē peccatorum. Huic additū est ppium epitheton: vt misera diceret. Quid enim miserius q̄ vt res fragiles tātis ausibus insolescat: et per concupiscentias illicitas sauciet animas vulnere peccatorum?

Ysai. 44.

Al. obliuioni detur

Ps. 15.

Roma. 7.

Matth. 7.

Luc. i.

Luc. 15.

4. Reg. 20.

Al. Memor esto

Al. vsqs

INTER

SCHE

DOG

Gal.5. Sicut dicit Apls: Caro ꝓcupiscit aduersus spm̃. Sed postq̃ de Babylonie filia dixit: iustissimā cōpēsationem ei asserit eē reddēdam: vt sicut nos luxuria ꝓcitat ad vitia: ita repressam ieiunys atqz tribulationibus subditā faciam esse vtutib⁹. Reddimus eniz illi dignā retributionez: vt coacta faciat: qō in delitys implere dissimulat. Tales enim retributiones carni reddē beatoꝝ est: vt que traxit ad culpaz: adiutorio dñi pducat ad gloziam. [Beat⁹ qui tenebit: ⁊ allidet
Alt. suos paruulos: tuos ad petrā.] Adhuc ad ipsam loquitur carnē: beatū esse cōmemorans qui filios eius. i. vitia nocētia tenet: qz iam illa tenē pucctus est. Nā quando aligd tenem⁹: hoc in potestate nra redigim⁹: ⁊ desinit fieri libeꝝ: qō nobis cepit eē captiuū. Addidit: Et allidet ad petrā: vt non mozeī tenēs: ne voluptas blāda surripiat. Allidet ait ad petram: in dñm vtiqz
1. Corint. 10. Saluatorē. De quo scriptū est: Petra aūt erat Chrs: vt statim ꝓfracta dispereāt: que nos teterrimis motib⁹ instigabāt. Bñ aūt discutiēdū est: qō dixit: Paruulos tuos: carnis. s. errozes: qui misera matre nascūtur. Di dū puuli fuerint: facilius tenenī: atqz in petram illā celestē efficaciter elidunī. Nā si iaz cepint adulti eē z robustissima etate iuuenescē: grauioz pugna cū eis nasciī nec facile a nra ifirmitate supanī.
Ps. 100. Quā rez nos ⁊ cētesim⁹ psalmus monuisse declaraī: vbi dictū est: In matutinis interficiebā oēs peccatores terre. Sed q̃uis psalm⁹ iste aios nros pia lamentatione pmulserit: ⁊ in p̄ma pte captiuitatem quoqz nram mystica expositione narrauerit: in p̄senti tamē versu seuissimi atqz occultissimi vity secreta vulgauit: vt ⁊ pestez pderet ⁊ remedia nō taceret. Mittiī eniz in mētem nostrā diabolo instigāte qō nolum⁹: recipimus qō nra estimatione damnam⁹: ⁊ tyrānide quadaz peccati a nre reddimur execratione sine dubitatione captiui. Sed iste cogitationes dū sunt parule pcutianī in petrā: cōminuanī: sicut dictum est: in lapidē angularē: vbi omne maluz cito dissoluiī si in ipso foziter allidaī. Conclusio.

Completa est lamētātiū psalmoꝝ pia nimis ⁊ laudāda deuotio. Supra eniz in septuagesimo tertio: ⁊ in septuagesimo octauo psalmis futura legitur Dierlin deplozata captiuitas: hic aūt tertius eiusdē rei psalm⁹ est: vt sacratissimo numero trinitatis pietas deuotissime cōpūctionis posit offerri. Est qdē magnuz charitatis genus: qō pximis iubet dñs exhibē: si tamē in eo modo mēsuraqz plāgaī: vt nec resurrectionis spes adimi posit: nec iuste fecisse aligd dñm suspicemur. Nā etsi affectuoso dolore succēdimur modestie tū terminuz excedē nō debemus. Humile quippe ac māsuetuz decet eē: qō studio pietatis offerī. Nā cuius tēperamenti sint iuste lachzyme: testaī dñs Chzistus: qui considerata fragilitate humani generis: quāuis eēt suscitaturus Lazarū fleuit: vt bonus magister ⁊ pietatē doceret: ⁊ veritatē assumpte humanitatis ostenderet.

Explicit expositio in psalmum. ix36m.

¶ Psalmus ipsi Dauid. CXXXVII.

Onfiteboꝝ tibi dñe in toto corde meo: qm̃ audisti omnia verba oziis mei. In cōspectu angeloꝝ psallam tibi: adozabo ad tēplum sanctū tuum ⁊ confiteboꝝ nomini tuo. Super misericozdia tua ⁊ veritate tua: qm̃ magnificasti sup omne nomē sanctum tuum. In quacūqz die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in aia mea virtutē. Cōfiteanī tibi dñe oēs reges terre: qz audierūt omnia verba oziis tui. Et cantēt in vijs domini: qm̃ magna est gloria domini. Quoniam excelsus dñs ⁊ humilia respicit: ⁊ alta a longe cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me: ⁊ super iram inimicoꝝ meoꝝ extendisti manum tuā: ⁊ saluū me fecit dextera tua. Dom⁹ retribuet pro me: dñe misericozdia tua in seculū opa manuum tuaꝝ ne despicias.

Quamuis supiozib⁹ titulis dixerimus David significare manu fortē atqz desiderabilē: qō dño Saluatozi ꝓprie ꝓuenire ꝓbatū est: tm̃ hic Chzistū euidētius indicauit: quādo istud pronomē apposuit. Ipsi enī reuerētius ꝓnūtiandū est: q̃si altissimo: q̃si oipotenti: q̃si celesti regi. Et tūc David iste iungēdus est: qō vocabulū non ex deitate sumiī: sed per assumpte carnis oziginē venire mōstraī. Ipse tm̃ verbū incarnatū: vnus est dñs Chzistus: ad quē psalmi istius refertur vniuersa ꝓfessio. Diuisio.

Et totū qdē psalmū ppls catholicus loqtur: qui est collect⁹ de vniuerso ozbe terraruz. Prima narratione bñficia sibi dñi attributa collaudat: postulās in futuris patientiā: vt aduersa mūdi eiꝰ possint munē sustinē. Secunda deprecaī: vt reges terre dñm cōfiteanī excelsum: qm̃ in oib⁹ maiestatis sue miracula dignaī ostendē: ozans ne peccatozes cōuersos despiciat: quos creare dignatus est. Expositio.

Onfiteboꝝ tibi dñe in toto corde meo: qm̃ †exaudisti oia vba oziis mei. †Et in ꝓspectu angeloꝝ psallaz tibi.] Oē valida atqz plenissima sit ista cōfessio: totiꝰ corzdis adunatione mōstraī. Nā cum dī: In
Alt. audisti Alt. non hē. toto corde: nulla ps occupata in scli buꝰ ambitione relinquiī: sed vniuersuz ⁊ solidū creatozis tm̃: vt dignū est: laudib⁹ applicaī. Corz significat mentis arcanū: vnde taciti clamam⁹ ad dñz: ⁊ pces nre multo efficacius audiunī: q̃ si magnis clamozib⁹ psonemus. Siue enī vox aerē verberet ide cantādū est: sive lingua taceat ide clamāduz est. Illud enī libēter audit dñs: qō ad suam imaginē ⁊ similitudinē in nobis cognoscīī opatus. Segtur: Qm̃ exaudisti oia vba oziis mei. Ad ostēdēdam dñi pietatē: Psalmiste vsus est: pri⁹ scōs viros auditos dicē: ⁊ eos postea dīna pconia psonare. Qō etiā nūc fideli ppl'o iudicat applicādū: sicut ⁊ in iii7⁰ psalmo dictū est: Confiteboꝝ tibi dñe:
Ps. 117. qm̃ exaudisti me. Sed ꝓsidera meritū oziōnis: vt oia verba sua ꝓfiteaī audita. Illa enī fuerūt vota iustorū: vt Chzs dñs adueniret: per quē eos ꝓstat augmētis ingētib⁹ excreuisse. Merito ergo vba ppli ipsius oia pbanī audita: per quē mūdi redēptio cognoscīī impetrata. Addidit: Et in ꝓspectu angeloꝝ psallā tibi. Dic psalmodie vtus oñdiī: vt qui puro corde iter hoies psallit: etiā sursum cuz angelis canē videatur. Adiecit quoqz: In ꝓspectu angeloꝝ: vt eā angeli non solū audire: verūetiam pbenī intēdere. Illud enim

dicimus

dicimus respicit: qō potest serenis mentibus intueri. Siue illud tēpus significat: quādo ppls beatoꝝ post resurrectionē cuz celestib⁹ creaturis laudes dño sub cōmunione cātabit. [Adozabo ad tēplum sanctum
Alt. misericozdia tua ⁊ vitate tua Alt. omne tuū: ⁊ ꝓfiteboz nomini tuo. Sup †misericozdiā tuaz ⁊ veritatē tuā: qm̃ magnificasti sup †nos nomē sanctum tuū.] Tēplū sanctū: est dñi beate icarnationis aduēt⁹: quē etiam nūc quotidie adozat ecclesia: dum cozp⁹ ⁊ sanguinē ipsius iter sūmi mystery sacramēta veneraī. Sed adozatio illa pfecta est: quam ꝓfessio beata comitaī. Dicit enī: Sup misericozdiā ⁊ veritatez dño ꝓfitēdum. Misericozdia est: qō sine cuiusq̃ meritis ad liberādū nos venire dignat⁹ est. Ueritas: qz ppbetaꝝ suoꝝ pmissa cōpleuit. Ista eniz qui puro cozde ꝓfiteī: reuera tēplū eiꝰ adozasse cōsciī. Addidit: Qm̃ magnificasti sup nos nomē scm̃ tuuz: vt oñderē bic ppls: ⁊ de vniuersis mundi ptib⁹ esse collect⁹: cū supius singulariter fuerit locut⁹: nūc pluraliter posuit: Sup nos: qz sicut oīum scōꝝ vna vox est: ita ⁊ fidelis ppli sunt vba multoꝝ. Nā ⁊ inferius itez redeūt ad numez singularem: qō in declarādo mysterio pluralitatis positū debem⁹ aduertē. Magnificatū est eniz sup nos nomē dñi: cuz nobis cultore ipsi⁹ vtus inotuit. Dia enī secula designat: cuz ⁊ in scis patrib⁹ nris nomē eius magnificatū est: ⁊ maxime tpib⁹ chzistianis: quādo frons nra sacri chzismatis vnctione signata est. Et intēde: qz duos versus simul posuim⁹ pro ꝓtextione verboꝝ: vt vna cōplexio ꝓtineret: quos vnus sensus amplectīī. [In quacūqz
Alt. aia mea Alt. non hēt. die inocauero te exaudi me: multiplicabis in †aiam meā virtutē †multā.] Dies hic: significaī lucida sinceraqz petitio: quā nō cupiditas nubilat: nō auaritia vlla ꝓfundit: sed de illo sole radiat qui oēs caligines mozalitatis emundat. In talib⁹ ergo petitionib⁹ deuotus se ppls pcaī audiri: quatenus vtute dñi cōpletus: pseculoꝝ euadē mereaī insidias. Nā si ad lam velis accipe: nunqd nobis tpe noctis ozāduz non est: maxime cū tūc diabolicis fraudib⁹ impetamur? Fideli aūt chzistiano semp est dies: cum splendidis ac claris supplicationib⁹ ꝓtēdit audiri. Sed cum dicit: Multiplicabis in aiam meā virtutē multā: passurū se oñdit inumera: ꝓtra que tā multiplicia postulauit
Alt. quia auxilia. [Confiteanī tibi dñe oēs reges terre: †qm̃ audierūt oia vba oziis tui.] Uenit ad secundā partē: in qua deprecaī ppls btoꝝ vt reges terraꝝ in humilitate dño ꝓfiteanī: qm̃ illi oīs superbia pbaī exosa. Reges terre sūt: qui corzib⁹ suis dinitatis munē dominanī. Nā ille rex vere nō dicīī qui vitys seruire mōstraī. Qō vo addidit: Oēs: specialiter religiosos ac moderatos viros designat: quando multos reges gētiuz videm⁹: aut vitys feralib⁹ subdi: aut praua religione maculari. Addidit: Qm̃ audierūt oia verba oziis tui. Dicit qui reges debeāt dño ꝓfiteri. s. qui verba eiꝰ audire meruerunt. Audire enī ad illos ptinet: qui obediētes esse noscunī: qm̃ illos audisse nō dicimus: quos ꝓtumaces sacris iussionib⁹ approbamus. Et ꝓsidera: qz se nō videī sine magno malo a deuotione subducē qui gloziā potuit eiꝰ pdicationis audire. Intelligāt ergo iudei: quāto reatu teneanī obnoxy: cui⁹ vba nō mēte capē: sed tm̃ aurib⁹ audire maluerūt.
Alt. vijs dñi [Et cantent in †canticis dño: qm̃ magna est gloria dñi.] Cantica dñi sunt que supius dixit: misericozdia ⁊ veritas: sicut ⁊ alibi ait: Uniuerse vie dñi misericozdia ⁊ veritas. Ipsa ergo cātica reges pcipit cantare corpoꝝ suoꝝ: qui pōpas seculi respuētes ad misericozdiā dñi toto se desiderio ꝓtulerūt. Subiūgit: Qm̃ magna est gloria dñi. Gloria gppe dñi est: vt seculū respuētes eius laudes cātare nō desinant: qui p̄mi hois inuia deserētes ad salutares se regulas trā stulerūt. [Qm̃ excelsus dñs ⁊ humilia respicit: ⁊ alta a lōge cognoscit.] Supiozis dicti cura secuta est. Dicit enī: cum sit dñs excelsus: humilia respicit: ne gs subiectoꝝ putaret: nō se ab excelso dño respici cū se cognosceret magna deuotione ꝓsterni. Nō est enī similis humane ꝓditioni diuina potētia. Dic despici tur humiliat⁹ pstratus: qm̃ spatio lōgo diuidit: dño aūt vicinioz efficīī magnis nisib⁹ iclinat⁹. Et vt hāc humilitatē in ꝓspectu eius pciosam eē sentires: segtur: Et alta a lōge cognoscit. Alta: superba significaque ideo lōge cognoscit: qm̃ eius gratie minime pximanī. Et vt terreret superbos: posuit: Cognoscit: ne putaret demētes icognitū eē deo qō malignis cogitationib⁹ opanī. Qō argumētū dicīī ex ꝓtrario: pulcherrima diuersitate collectū. Proximanī eniz illi humiles: ⁊ fiunt supbi oino lōginqui. [Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me: ⁊ super iram inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū tuā: ⁊ saluum me fecit dextera tua.] Cū dicit beat⁹ ppls tribulationes suas dñi vtute supandas: ostēdit in hoc seculo fideles eiꝰ multis cladib⁹ pmi: sciens auruz ignib⁹ esse purgādū: pmiuz militi post laborez maximos dari: ipsam quoqz fidez pmisso certamine cozonādā. Nā si ad tēpus pseculoꝝ suspēdaī iniqtas: diabolicis tm̃ iugiter tētationib⁹ subiaceī: eoqz fit vt chzistian⁹ virdum patriā futurā desiderat gaudia dilata suspiret. Uiuificaī ergo ppls: dum in talib⁹ fuerit angustys ꝓstitut⁹. Uiuificabis enī: letificabis debet intelligi: qō est Spiuz tribulanti: qz reuera ille viuus bñdicīī qui est eterni gaudy hylaritate cōplendus. Segtur: Et sup irā inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū tuā: ⁊ saluum me fecit dextera tua. De pseculozib⁹ dicit: qui quāuis irati multa faciāt ppl'o fideli: sed lōge maiora recipiūt dīna retribuēte iustitia. Nam ⁊ hi pueri grauius q̃ ꝓtristaueraī affligunī: ⁊ incipiūt se iuste psequi: qui pus inocētib⁹ parcere noluerūt: qui tm̃ se profitenī esse saluādos: quādo iter penas pseculoꝝ supari nulla Spietate potuerunt. Dextera vo: vtus significaī: ipse dñs Chzist⁹ qui est dei virt⁹ ⁊ dei sapiētia. [†Dñe retribues pro me: dñe misericozdia tua
Alt. Dñs retribuet in †eternū: opa manuum tuaꝝ ne despicias.] Perfecta nimis ⁊ qualez fundē monemur ozo est: causam suā dño cōmēdare qui nouit vnicuiqz digna repēdere. Sed vt hoc nō iracūde dictum qō deprcationi videī esse Spiium potuisses accipe: segtur: Misericozdia tua in eternū: quā facias ⁊ in illis qui nos persequunī imaniter: vt sicut nos pro tuo noīe videnī affligē: ita ⁊ illi ꝓfessionis munē cruciari debeāt ad salutē. Recipiūt eniz pficuā penā: quādo ⁊ ipsi ppter vitā torquenī eternā: totū qz illis hic misericozditer tribuiī: qb⁹ hec ꝓfessionis medicina pstaī. Segtur: Opa manuuz tuaꝝ ne despicias. Expsit volūtatem que supius videbaī eē suspēsa. Rogat pius ppls pro inimicis suis: quos sibi nouerat aggregandos: qui lz suo vitio praui videanī effecti: tm̃ eos diuina opa eē nō dubiuz est. Nā cuz petit vt in eis suā opam respiciat: exozat vt miserat⁹ idulgeat. Ipsius enī in nobis opa bona est: sed nra facta oino puersa sunt. Quapropter miserē cū suā respicit creaturā: damnat autem cum nras opas intueī. Breuiter ergo cantez ozatū est qō ⁊ pietatē depcātis ostēderet: ⁊ illos puertēdos

TOP

DOG

esse monstraret. Conclusio.

Intendamus quali nos ꝑdicatione ꝓpls sãctus imbuerit: quãto istinctu pietatis oꝛauerit. Nam vt oẽm nobis ꝓtra inimicos çelum coꝛdis excluderet: ipsos rogauit sibi fieri socios: quos hẽre videbaꝫ aduersos. Sequamur sniam piã: amemus potius affligẽtes. Nõ debemus inimicos estimare qui psunt: Nam si equo aio perferanꝫ: frequẽter nobis talia ꝓferunt: qualia dulcissimi amici pstare non possunt. Isti enim sepe nos a vtute blãdiendo deducunt: illi vo in eadem affligendo constituunt. Quaꝓpter ama patientiaꝫ ⁊ plus inuenis in inimico quod diligas.

Explicit expositio in psalmum. .i37m.

¶ In finem psalmus Dauid. CXXXVIII.

DOmine probasti me ⁊ cognouisti me: tu cognouisti sessionez meam ⁊ resurrectionẽ meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meã ⁊ funiculum meũ inuestigasti. Et oẽs vias meas preuidisti: qꝛ nõ est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti omnia nouissima ⁊ antiqua: tu formasti me ⁊ posuisti sup me manũ tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: ꝓfoꝛtata est ⁊ non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: ⁊ quo a facie tua fugiam? Si ascẽdero in celum tu illic es. si descẽdero in infernũ ades. Si sumpsero pẽnas meas diluculo: ⁊ habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Et dixi foꝛsitan tenebꝛe ꝑculcabunt me: ⁊ noꝛ illuminatio mea in deliticis meis. Quia tenebꝛe non obscurabunt a te: ⁊ noꝛ sicut dies illuminabitur: sicut tenebꝛe eius ita ⁊ lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Cõfiteboꝛ tibi qꝛ terribiliter magnificatus es: mirabilia opa tua ⁊ aia mea cognoscet nimis. Nõ est occultatuz os meum a te qõ fecisti in occulto: ⁊ substãtia mea in inferioꝛib⁹ terre. Imperfectum meum viderũt oculi tui: ⁊ in liboꝛ tuo omnes scribenꝫ: dies foꝛmabuntur ⁊ nemo in eis. Mihi autez nimis honoꝛificati sunt amici tui deus: nimis confoꝛtatus est pꝛincipatus eoꝝ. Dinumerabo eos ⁊ super arenã multiplicabuntur: exurrexi ⁊ adhuc sum tecum. Si occideris deus peccatores: viri sanguinũ declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates suas. Nonne qui oderunt te dñe oderam: ⁊ super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos: inimici facti sũt mihi. Proba me deus ⁊ scito coꝛ meũ: interroga me ⁊ cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: ⁊ deduc me in via eterna.

POst tot psalmos istud: in finẽ repetitũ: vt merito itez exponi debẽ videaꝫ. Proxima est eni obliuioni ꝓtracta lõgingtas. In finẽ dixim⁹ dupliciter dici. Est vnus iste mortalis occasus ac termin⁹ aliquarum rez: qui humane ꝑditioni simillim⁹ spatio peracto ꝓcluditur. Alter vo pfectus atqꝫ eternus. i. dñs Christus qui finis nõ ad occasum respicit: sed ad totius ĩtegritatis culmẽ attẽdit. Nã cũ ad illũ puentũ fuerit: nõ est vltra qõ querẽ debeam⁹: qm̃ ipe ad oia sufficit: in quo est maiestatis cũcta pfectio: ⁊ oiuz plenitudo vtutũ. Quaꝓpter vniuersus hic psalm⁹: sicut ⁊ pẑi doctissimo Hylario placuit: ex Christi dñi p̃sona dicẽdus est. Sed ne humilitas eius quenq̃ turbare ac ꝓfundẽ videaꝫ: ad illã regulã redeat catholice discipline: vt duas naturas vnitas atqꝫ pfectas in dño Christo eẽ meminerit: vna qua deus ⁊ coeternꝰ est pẑi: altera qua ex Maria vgine natus vnus atqꝫ idem in tpe homo fieri pro nꝛa salute dignatus est: ⁊ ideo qõ humiliter loqtur: nõ deitati debet applicari: sed pro mysterio scẽ icarnatiõis itelligi. Qua rõne tractata: ioffense coĝscim⁹ dina mysteria. Diuisio.

PEr totũ psalmũ loqtur dñs Chꝛs. Primo modo de pausatione ⁊ resurrectione propria verba facit ad patrẽ: oẽs cogitatiões suas illi dicẽs eẽ notissimas. Secũdo modo potẽtiã paterne diuinitatis exponit: qꝛ id qõ homo est: nullo loco: nulla lõgitudine ab ei⁹ notitia se possit abscõdere: addẽs qm̃ ab vtero matris sue ipso ꝓtegẽte seruat⁹ est: qui mundi vitia gloꝛiosa scitate supauit. Tertio se laudatuz̃: a pte qua subiectus est patrẽ dñm̃ pfiteꝫ: cui⁹ opa in eũ potẽs ⁊ mirabilis esse monstrata est: ꝑdicationes quoqꝫ suas: ⁊ sctõz oium volũtates dicẽs illi eẽ notissimas. Quarto modo ꝓfirmatũ asserit beatoz oium ꝑncipatũ: iubens a se impios obstinatosqꝫ discedẽ: qui tũ nulla erãt penitudinis humilitate saluãdi. Nunc aũt psalmũ multo sollicitius arbitroꝛ audiendũ. Est eni mysterioz ꝓfunditate plenissimus. Expositio.

DOmine probasti me ⁊ cognouisti me: tu cognouisti sessionẽ meã ⁊ resurrectionẽ meã.] Dñe: clamat ad patrẽ Jesus chꝛs: ab illa pte qua seruus est. Probauit aũt i. manifestã fecit humilitatẽ ipsi⁹: quãdo a Joãne baptiçari voluit qui peccata non habuit. Nõ eni peccatoꝛ fuit: sed peccata poti⁹ curãda suscepit: sicut ꝓpheta dicit: Peccata suscepit nꝛa: ⁊ ifirmitates nꝛas poꝛtauit. Cognouit eũ. i. ostẽdit quãdo dixit: Dic est filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi complacui ipm audite. s. dicẽtem: Ego ⁊ pater vnuz sum⁹. Est ⁊ alia vboz istoz apta cognitio. Probat⁹ est: quãdo eũ tẽtauit diabolus in deserto. Agnitus est: cũ tentauit diabolus: ministeriũ habuit angeloz. Accidit tertia: quã in euãgelio ipse testat⁹. Probat⁹ est eniz tpe passionis: qua pietate sit ꝑditus: vt in cruce posit⁹ pro inimicis oꝛaret. Cognit⁹: quãdo gloriã mirãde resurrectionis ostẽdit. Tũc quippe deitas eius etiã illis innotuit: qui eã antea credẽ dubitabãt. Ait eniz euãgelista: Doc tertio manifestauit se Iesus discipulis suis ad mare Tyberiadis postq̃ resurrexit a mortuis: ⁊

Isa. 53.

Jsa. 55.

Matth. 17.

Joan. 10.

Joan. 21.

crediderunt

crediderunt in eum discipuli eius. Bene aũt appellata est sessio moꝛs dñi Saluatoꝛis: in qua nõ pena: sed requies fuit. Siue vt aly putant: sessio ꝑtinet ad doctrinã quam dñs celesti sanctitate ꝑdicauit: sicut ipse quoqꝫ in euãgelio doctoꝛes significãs dicit: Super cathedraz Moysi sederũt scribe ⁊ pharisei. Cognouisti aũt: per figuraz Dypallage dictũ est: que latine dicit̃ pmutatio: id est cognitum me fecisti: qꝛ diuinitati oia non soluz quãdo fiunt: sed etiam in ꝑdestinatione noscunt̃ esse manifesta. [Intellexisti cogitationes meas ⁊ a longe: semitã meam ⁊ directionem meã inuestigasti. Et oẽs vias meas ꝑuidisti: qꝛ non est ⁊ dolus in lingua mea.] In his duob⁹ versib⁹ prescietia sancte diuinitatis ostẽdit. A longe eniz nõ locuz ꝓbaꝫ significare: sed tẽpus: qꝛ non soluz facta nostra ꝑuidet: verũ etiam cogitationes nostras anteq̃ nosipsi existamus agnoscit. Quod totũ cõuenit: sl ad incarnationẽ dñi competẽter apteꝫ. A diuinitate eniz sua creatoꝛ: a substãtia coꝛpozali creat⁹ est. Nemo eniz calumnias ineptas moueat: sed qõ est certissimum studio pietatis intelligat: ne inde miserrimi coꝛruamus: vnde spem salutis accipimus. Segtur: Semitã meaz ⁊ directionẽ meam inuestigasti: ⁊ oẽs vias meas ꝑuidisti. Semite: ꝑtinẽt ad cogitationes tacitas: Directio ad iusta iudicia: Uie ad act⁹ humanos: que ille oia ĩmaculata puritate cõpleuit: quẽ in vtraqꝫ natura vnũ eundẽqꝫ veraciter existẽtem fides catholica confiteꝫ. Nam qõ dicit: Inuestigasti: iustitiã sue actionis oñdit: qm̃ quãtus fuerit scrupulosissime ꝓquisitum: nihil in eo culpabile ꝓstat inuẽtũ. Uias meas ꝑuidisti. Intãtuz preuise sunt: vt ⁊ ꝓphetate esse noscanꝫ. Scriptum est eniz de mãsuetudine ipsius: Sicut ouis ad occisionẽ ductꝰ est: ⁊ sicut agnus coꝛaz tondẽte se: sic non apuit os suum. Adiecit: Quia non est dolus in lingua mea. Utriqꝫ: qꝛ veritas nõ habet dolum. Ipse enim pfessus est: Ego sum via veritas ⁊ vita. Nõ enim quicq̃ sub aliqua falsitate locut⁹ est: sed sicut a patre accepit: ita ⁊ populis salutariter ꝑdicauit. Dicit enim a natura humanitatis: Qui me misit maioꝛ me est. Dixit etiaz de equalitate maiestatis sue: Ego ⁊ pater vnũ sum⁹. Utrũqꝫ verum: vtrũqꝫ sine dolo ꝓlatum est: ⁊ vt maiestatez sue diuinitatis ostẽderet: ⁊ sancte ĩcarnationis humilitatez veraciter apiret. [Ecce tu dñe cognouisti oia nouissima ⁊ antiqua: tu formasti me ⁊ posuisti super me manum tuam.] Intuere q̃ veraciter supius dictũ est: Non est dolus in lingua mea: vt hic duas naturas euidẽter exꝓimeret. Dicit enim patri: Ecce tu cognouisti oia nouissima: qõ ꝑtinet ad incarnationẽ ipsius: que facta est nouissimis tpibus: sicut legitur: Agnus occisus ad vesperam. Et Apls: Filioli nouissima hoza est. Subiũxit: Et antiqua. Doc certe ad deitatẽ ꝑtinere nõ dubiuz est. Unde scriptũ est: In ꝑncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ ⁊c. Antiqua eniz dicit. i. eterna que nec initio nec fine claudunt̃: sicut in Daniele legit̃: Throni positi sunt ⁊ antiquus dieruz sedit: ⁊ reliqua. Et vt hoc itez humanis sensib⁹ euidẽtius intimaret: eadẽ mutata vboz qualitate repetit. Tu formasti me: significat genuisti. Doc eniz verbũ dici solet ⁊ de deitate: sicut dicit Apls: Qui cũ in forma dei esset: nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se equalem deo. Segtur: Et posuisti sup me manũ tuam. Posuit pater sup eũ manũ suã: quãdo in ipso vtutẽ sue maiestatis ostendit: sicut in alio psalmo dictũ est: Inueni Dauid seruũ meum: in oleo sancto meo vnxi eum. Manus eniz mea auxiliabit̃ illi: ⁊ bracchiuz meum ꝓfirmabit eum. Nihil proficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniqtatis non apponet nocẽ ei. Ecce quo modo sup eum manũ suam posuit pater. [Mirabilis facta est scientia tua ex me: cõfoꝛtata est ⁊ nec potero ad eam.] Scientiam dicit patris: que per euz ꝑdicata est vbiqꝫ terrarum. Dec confoꝛtata est in pectoziboꝰ humanis: de qua prius incerta credulitate dubitabaꝫ. Quẽ sensum ⁊ in euãgelio dicit: Pater manifestaui nomẽ tuum hominib⁹. Ipsius eniz reuelatione gestũ est vt potuisset sancte trinitatis vnitas apparere reuerẽda. Et facta est per Jesum chꝛistũ mirabilis sciẽtia patris: dum terrigenis sancte legis sacramẽta narrata sunt. Et vt conditionis humane veritas pandereꝫ: adiecit. Nec potero ad eã: qꝛ natura hominis quã est dignat⁹ assumere: diuine substãtie se non poterat adequare. Sic eni ⁊ euangelica voce declaraꝫ: Pater maioꝛ me est. Et itez: Non potest filius facere quicq̃ nisi qõ viderit patrẽ faciẽtem. Sed hoc intelligat demẽtissimus arrianus: qꝛ non debuit aliter a carne dici que etiaz expectabaꝫ occidi. [Quo ibo a spiritu tuo: ⁊ a facie tua quo fugiam?] Uenit ad scõm modum: in quo ostendit per enumerationes mysticas a nulla creatura diuinã falli posse ꝑsentiam. Nam cuz vbiqꝫ totus plenissime sit: qui eum putat declinari: quo possit abscõdi? Illic eniz aliqs potest esse celatus: vbi ꝑsens non fuerit ille qui fugit̃. Dicẽdo enim: Quo ibo: significat natura humanitatis non se hẽre quo fugiat: cum spirit⁹ sanctus vbiqꝫ sit totus: sicut Salomon dicit: Spiritus dñi repleuit oꝛbẽ terraez. Sed hoc dictuz est per Schema qõ dicit̃ Diapozesis: cuz querimus quid potissimũ facẽ debeamus. Sed cum tali ꝑdicatione vbiqꝫ spiritũ sanctum eẽ noscamus: dubiũ nõ est spiritũ sanctum coeternũ ⁊ coequalẽ patri ⁊ filio repiri. Nam vbiqꝫ ⁊ tota esse non potest nisi sola trinitas. Quaꝓpter cesset irreligiosa ꝑsumptio: nihil hic maius minus ve fingaꝫ. Ad illud remediuz salutare redeamus: Pater ⁊ filius ⁊ spirit⁹ sanctus: oĩpotens creatoꝛ: incõprehẽsibilis vnus est deus. Facies autẽ: per tropologiã pro ꝑsentia ponit̃: qm̃ sicut facies nostra tm̃ videt: ita oĩs substãtia dñi visione ꝓspicabili atqꝫ inenarrabili cuncta cognoscit: oia complectit̃: omnia penetrat: omnia contuet̃. [Si ascẽdero in celum tu illic es: si descẽdero in infernuz ades. Si sumpsero pẽnas meas ante lucem: ⁊ habitauero in postremo maris. Etenim illuc manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua.] Dic mihi videtur argumẽtuz illud eẽ Dilemma: qõ fit ex duabus ꝓpositionibus pluribus ve: ex quib⁹ quicqd electum fuerit: ꝓtrarium esse nõ dubium est: sicut ⁊ in euãgelio Chꝛistus iudeos calumniãtes interrogat dicens: Baptismũ Joãnis vnde erat: de celo an ex hominibus? Quicqd enim illi eligẽ voluissent: contra illos nihilominus erat futurum. Sic etiã de bonis rebus Apls facit: Desiderium habẽs dissolui ⁊ esse cũ Chꝛisto: multo magis melius: ꝑmanere aũt ĩ carne necessarium ꝓpter vos. Et adiecit: Et qd eligam ignoro. Sic ⁊ in isto loco de trib⁹ rebus ꝓtrarys humanitas eius qd eligeret ambigebat. Nunc ad exponẽda verba veniamus: qm̃ altitudine nimia sunt ꝑfunda. Ait enim per id qõ homo est: Si ascẽdero in celum tu illic es: vbi erat. s. ad patris dexteram collocãdus. Nã vt intelligas dñm̃ vbiqꝫ esse ꝑsentem: audi Dieremiam ꝓpbetaz: Deus appꝛopinquans ego sum dicit

Matth. 23.

SCHE

Alt. de funiculũ meum

Alt. sermo

Joan. 17.

Joan. 14.

Ibidem.

Ibidem. 10.

Exo. 12.

1. Joan. 2.

Joan. 1.

Daniel. 7.

Phil. 2.

Ps. 88.

Alt. diluculo

Alt. extremis

TOP

Matth. 21.

Phil. 1.

Dieremi. 23.

dñs:⁊ non deus a longinquo. Si abscōderit se homo in absconso:ego nō videbo illum dicit dñs:Nūgd non celuꝫ ⁊ terram ego impleo dicit dñs:Sequtur: Si descēdero in infernū ades. Hoc quippe factū est lege humanitatis vt crucifixo corpe:ad rumpēda infernoꝝ claustra descēderet:⁊ laboranti humano generi redemptor pyssimus subueniret. Subiūgit etiā Ades:qm triduana celeritate surrexit. Addidit tertiam partē:Si sumpsero pēnas meas ante lucē:⁊ habitauero in postremo maris:eteniz illuc manus tua deducet me:⁊ tenebit me dextera tua. Que figura dicit ꝗ etiologia:id est cause redditio. Reddit enim causam quēadmodum dei psentiam non potuisset effugere. Pēnas suas:dicit diuine maiestatis efficacissimā celeritatē:que sanctū corpus ad supna virtute deitatis eleuauit. Sed cum audis:Meas:gloriam ꝓprie potestatis itellige. Das itaq; pēnas suas cuꝫ sumpserit ante lucem:id est tpe resurrectionis:⁊ habitauerit in postremo maris:hoc est:supra seculi istius amplissimuꝫ finē:ibi manus paterna deducit eū. Et vt ostēderet coopationē:segtur:Et tenebit me dextera tua. Dextera est sigdē patris omnipotēs verbū:qd assūptam ⁊ vnitam sibi humanitatē in eterna secula cōtinebit. Et si minime cōuenire videt:vt cum ipse sit dextera patris eius:se dicat dextera ꝓtineri: hoc potius dictum accipiēdum est a parte mēbroꝝ:que forma locutionis frequēter assūmpta est. Illud tñ regulariter est temnēdum:vt qd dubitat humanitas: qd
SCHE ℭ assumit deitas esse videat. Segtur. [Et dixi forsitan tenebre ꝓculcabunt me:⁊ noꝝ illuminatio mea
SCHE ℭ in delitys meis.] Prima pars versus istius sub Ironia pnūtianda est. Frequēter aliqua quasi sub ambiguitate ꝓferimus:de quib⁹ dubitare non possumus:
Ps.123. sicut in alio psalmo iam dictū est:Forsitan viuos deglutissent nos:⁊ reliqua. Quo modo eniz tenebre cōculcare poterant:que ius in tāta gloria non hēbant:
Joan.8. Ipse eniz dicit de se:Ego sum lux huius mūdi. Sed ꝓculcauit ille potius tenebras:qui cecitatē primi hominis ad eius posteros trāseuntem:misericordie sue luce supauit. Quapropter hoc comate quo ait:Forsitan tenebre ꝓculcabunt me:irridenī illi qui de ipso poterāt timoris alicuius nebulas suspicari. Cui⁹ sensus segtur explanatio cū dicit:Et noꝝ illuminatio in delitys meis. Quo modo poterat a tenebris ꝓculcari:cui erat noꝝ illuminatio in delitys suis:Nocte:significat iferni claustruꝫ:qd reuera illuminauit:quādo potestatē diaboli ꝓtriuit:⁊ hominē sua miseratione liberauit:quē ad imaginē ⁊ similitudinē suaꝫ plasmare dignatus est. In delitys aūt meis:paradisum significat:vnde pmum hominē peccata pepulerunt: sed ꝓfessionis bñficio aie sanctoꝝ ad eius amenitatem dño pstante reuerse sunt. Sic eniz credēti latro
L.ue.23. ni dictū est:Amen dico tibi:hodie mecum eris in paradiso. Paradisus enim significat amenissimus locus:⁊ felicissime iocūditatis eterna securitas. [Quia
ℭ tenebre non obscurabunt a te:⁊ noꝝ sicut dies illu-
ℭ minabitur:sicut tenebre eius ita ⁊ lumen ei⁹.] Superioris sentētie causa reddit:quare noꝝ sit illuminatio in delitys eius.s.qꝫ tenebre non obscurabunt a te:sed potius illuminabunt. Tenebras enim dicit mystica queq; ⁊ pfunda scripturaꝝ diuinaꝝ: iuxta
Prouer.j. illud qd legimus in puerbys:Intelligit quoq; parabolam ⁊ tenebrosum sermonē. Sic ⁊ in alio psalmo
Ps.17. legimus:Tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris. Ergo iste tenebre non obscurabunt: sed potius illuminant a dño:qm̄ predicatio prophetaꝝ ipso veniente cōpleta est. Solet eniz ad patrem referre qd ipse facit: vt possit coopatio sancte trinitatis intelligi. Sequitur: Et noꝝ sicut dies illuminabit. Illa enim que fuerāt quasi noꝝ:sub mystica complexione tenebrosa:tangq; dies illuminata sunt:cuꝫ in aduētu dñi Saluatoris prophetaꝝ dicta patuerunt. Et bene vtrūq; coniunctum est:Sicut tenebre eius:ita ⁊ lumen eius: qꝫ in vtroq; veritas fuit:siue cum obscura viderentur:si-
ℭ ue cum illuminata patuerūt. [†Qm̄ tu possedisti re- Al. Qui
ℭ nes meos †dñe:suscepisti me de vtero matris mee.] Al. non hēt.
Renes:significant fortitudinē corporalē:qui duꝫ bene vigent:corpus nostruꝫ eoꝝ ministerio vegetatur: cuꝫ fuerint saucy imbecilla nimis fragilitate succūbit. Quapropter renes suos merito a patre dicit esse possessos:qui celestis iustitie firmitate ꝓsistens:peccatum fragilis corpis ignorauit. De vtero vo matris: de synagoge finibus dicit:qꝫ ipse per susceptā carnes a synagoga generatus est:quādo eū ritu iudeoꝝ octauo die circūcisum eē cognouimus:susceptū se perhibens a deitate patris siue sua:qm̄ vtrūq; vnum est. Nam si hoc tñmodo de vginali vtero velis aduertere:non solum quādo egressus:sed quādo spiritu sancto ꝓceptus est:a dño probat assumpt⁹: vt ex hoc Nestoriana destruat inigtas. Ex vtero eniz:significat in vtero:sicut dñs ait Hieremie:Priusq; te formarē in Hiere.j.
vtero noui te:⁊ in vulua scēficaui te. Ueruꝫ hec oia a natura suscepta hois in sancti patris honore referuntur:sicut euāgely textus ostēdit:deliberationis eius fuisse patrē predicare:voluntatē eius implere:acceptum ab eo calicem bibere:⁊ in nulla parte ab ipsius
ℭ dispēsationis gloria discrepare. [Cōfitebor tibi †do- Al. non hēt.
ℭ mine qm̄ terribiliter †mirificatus es:mira opa tua: Al. magnificatus es:mirabilia
ℭ ⁊ anima mea †nouit nimis.] Uenit ad tertium modum: vbi laudat patrē:qui in eū miracula tāta monstrauit. Terribiliter enim mirificat⁹ est pater:quando passionē dñi Christi tenebre sunt secute:terra cōtremuit:saxa dirupta sunt:sepulchra patuerūt:mortui resurrectione letati sunt:cū ipse itez in eodē corpore sancta resurrectione ꝓspectus est:dum ad discipulos suos ianuis clausis intrauit:dum celos sub hominū visione ꝓscendit:que lz proprīa deitate cōpleuerit:more suo paternis hoc virtutib⁹ applicauit:vt sicut sepe dictum est:sancte coopationis patefaceret vnitatē. Segtur: Mira opa tua ⁊ aīa mea nouit nimis. Opam patris miraꝫ nouerat:qꝫ (sicut supius dixit) noꝝ illuminatio in delitys eius erat:qꝫ possederat renes ipsius:qꝫ illū suscepat ex vtero matris sue. Necesse eniz fuit vt illum mirabilē cognosceret:quē tantoꝝ bñficioꝝ pyssimū largitorē humanitas eius plena diuini luminis claritate cernebat: qꝫ sicut in euāgelio dicit:Nemo nouit patrē nisi filius:⁊ cui voluerit filius reuelare. Et aliter: ideo nouerat nimis Matth.ꝛl.
opam patris:qꝫ sicut ipse dicit: Ego in patre ⁊ pater Joan.ꝛ4.
in me. Non enim sic potest nosse:qui separat extrinsecus. Istud enim nosse inestimabile:singulare atq; incōprehēsibile est:quando in se alterutrū manē noscunt. [Non est occultatū os meuꝫ a te qd fecisti in
ℭ occulto:⁊ substātia mea in inferiorib⁹ terre.] Os hic
ℭ non ora significat:sed illud qd venit ab ossib⁹. Quod reuera in occulto factū est:dum in interiorib⁹ corporis nostri ꝓstat esse cōditum. Quis enim ossa in homine videat:duꝫ ⁊ caro illa vestiat:⁊ supducta cutis abscōdat:Quod si hoc magis spiritualiter velimus accipere: facilius nobis que dicta sunt intimantur.

Postq̄

Postq̄ in ꝓditione rex:Eua de Ade costa formata
Geñ.ꝛ. est:dixit vir eius:Hoc os de ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Apostolus aūt ad ꝓiugatos loquēs:istud
Eph.5. mysteriū ad qd ptinere possit exponit dicens. Hoc magnū est sacramentū:ego autem dico in Christo ⁊ in ecclesia. Unde ꝓstat:os domini:ecclesiā hic debere itelligi. Et vt pdicto exemplo plenius aptemus illa que dicta sunt:ante aduētum domini occulta fuerūt quedam ecclesie sacramēta:vt baptismū sacruꝫ: vt corpus ⁊ sanguis dñi:⁊ cetera que plenitudine veniēte claruerunt. Addidit:Et substantia mea in inferioribus terre. Inferiora terre:fuerunt gentium culture sordētes:que lōge tūc a iudeoꝝ religione distabant. Sed ipsis facta est nota substātia dñi saluatoris:quādo in ipso intelligentes diuinitatē verbi:per apostolicā doctrinaꝫ deuotis mentibus acceperunt. Nam lz essent diuerse nationes per superstitiones suas inferiora terre:superiores tamē reddite sunt in deis christiane religionis salutares regulas imbibē-
ℭ tes. [Imperfectū meū viderunt oculi tui:⁊ in libro
ℭ tuo omnes scribentur: †Dy firmabuntur ⁊ nemo in
ℭ eis.] Natura illa hois que se in euāgelio ignorare Al. dies formabuntur
Matth.ꝛ6. dixit finez huius mundi:⁊ que ait:Tristis est anima mea vsq; ad mortē:⁊ his similia: ipsa ⁊ impfectum suū patrē vidisse testat. Impfectū siquidez eius est: qd adhuc ecclesia vsq; ad fines seculi ꝓgregatur:qd
i.Cor.ꝛ5. in illa resurrectione beatis pmia promissa daturus est:qd erit omnia in omnibus. Sed deitas ista iaz vidit:que adhuc lōgis post tēporibus futura seruant. Nam de beato populo istud dici sequentia declarāt. Adiecit enim:Et in libro tuo omnes scribent: vtiq; qui eterna felicitate gaudebūt. Nam sicut illud qd in libro scribit:scriptura ꝓtinēte seruat:ita hoc multo firmius fixū manet:quod memoria dñi cōtinet. Sequit:Dy firmabunt ⁊ nemo in eis:illi scilz beati de quibus fecit supius mentionē. Dy firmabuntur: id est:de vero illo sole pfecta luminis claritate cōplē-
Ibidem. di sunt:vt fiat illud qd dictū est:Sicut stella ab stella differt in claritate:sic erit resurrectio mortuorum. Et nota:qꝫ nō dixit:dy clarificādi sunt:sed dy firmādi sunt. Nā si dixisset:dy clarificādi sūt:poterat fortassis ⁊ ad breue tēpus itelligi. Nā cuꝫ dicit:Firmabunt:eternitatē beneficij testat esse māsurā. Subiūxit:Et nemo in eis:subaudiēdus:ifirmabit:qꝫ iaz ois fragilitas carnis explosa discedet:⁊ omnis mor-
ℭ talitas cōsumpta dispiet. [Mihi aūt nimis honori-
ℭ ficati sunt amici tui deus:nimis †ꝓfortati sunt pnci- Al. confortatus est
ℭ patus eoꝝ.] Quartus modus psalmi qui superest in troit:honorē sanctoꝝ suū atq; patris asserens esse pconiū. Nā cū dicit:Mihi:se designat. cū dicit:Amici
Joan.ꝛ7. tui:patrē declarat:sicut ipe in euāgelio dicit:Omnia mea patris sūt:⁊ oia patris mea sūt. Amicos vo dñi:pmū dictos legimus patriarchas.i. Abraam:Moy-
Ibidem.5. sen:⁊ post Aplis suis dñs saluator edixit:Iam nō dico vos seruos sed amicos. Isti ergo tales amici sunt patris:quoꝝ honor ad dñm reuertit saluatorē:qꝫ nemo scōs ei⁹ venerat: nisi qui christo dño pura mente deuotus est. Addidit:Nimis ꝓfortati sunt pncipatus eoꝝ. Nimis:valde significat. Cōfortatos vo pncipatus:aplorꝝ episcopales cathedras dicit: quas in ecclesys istituēdis diuisis per mūdū sedibus:scāruꝫ pdicationū ope fundauerūt. Ipsi enī pstante deo legunt duces ecclesiaꝝ:arietes greguꝫ:⁊ pncipes fideliū esse populoꝝ:merito quoꝝ laboribus scō spū cōferente totius orbis adunata ⁊ solidata deuotio est.

ℭ [Dinumerabo eos ⁊ sup arenaꝫ multiplicabuntur:
ℭ exurrexi ⁊ adhuc suꝫ tecū. In pmissionibus Abrae
quas ei dñs in Genesi fecit:legit mltiplicādū semē Geñ.ꝛꝛ.
eius sicut arenā maris:⁊ sicut stellas celi:hic aūt dicit sup arenā maris:vt ibi coequare arene factā cōparationē:hic aūt transcendere videant. Arena eniz maris:significat iudeos:propter intellectū terrenuꝫ ⁊ sterilitatē fidei. Arena eniz ab ariditate dicta est. ETY
Stellas aūt celi:ad populū respicit christianuꝫ:propter claritatē scilz religionis ⁊ splēdorē fidei. Dinumeratuꝝ se ergo pmittit christus dñs populū fidelē:qui super illū iudaicum multo numerosior inuenitur. Necesse eni fuit:vt vinceret vnā gentē numerositas aggregata nationū. Addidit:Exurrexi ⁊ adhuc suꝫ tecū. Hic occultis oīno verbis atq; paucissimis aduētū suū ⁊ designat:qm̄ iudicaturus est mundū. Exurrexi:tēpus significat resurrectionis sue. Adhuc tecū suꝫ:dū sedet ad dexterā patris quasi in occulto: dū adhuc me hoīes videre nō prevalent:vsq; ad illud scilz tēpus:quādo regnū meū euidētissime hoībus inotescat. Adhuc eni:futuꝝ significat tēpus:nō qd ab ipso aliqī diuidēdus est:sed qm̄ qui est modo nobis inuisibilis:oībus postea gentibus apparebit.
ℭ [Si †occidas deus peccatores:viri sanguinū decli- Al. occidens
ℭ nate a me. Quia dicitis in †cogitationibus accipiēt Al. cogitatōe
ℭ in vanitate ciuitates suas.] In his duobus versibus:
pmo loco dicam⁹ Dipbaton:vt iuuāte dño facilius SCHE
eoꝝ expositionē per partes explicare valeamus. Est eni talis ordo verboꝝ. Si occidas deus peccatores. Ante oīa nobis cauendus est:ne putemus dñm christū deprecari iteritū peccatoꝝ:qui ad peccatores venerat sine dubitatione saluādos:sicut ipse in euāgelio dicit:Nō veni vocare iustos:sed peccatores. Qd Matth.9.
si hoc spūaliter ingramus:cūcta nobis remouet adversitas. Dicit ergo:Si occidas deus pctōres:Occidit deus peccatorē:cū morit peccato vt viuat dño: sicut ait apls:Mortu⁹ suꝫ legi vt viuā christo. Occi- Gal.ꝛ.
dunt ergo pctōres:qm̄ a cogitationib⁹ malis in bonū dispositū trāsferunt. Qd dū eis bñficio ꝓversionis emerit:tūc in vano accipiūt ꝓres ciuitates suas.i. vitiosissimas supstitiones:que ptinēt ad babyloniā: qm̄ iaz dei bñficio ad ecclesie catholice septa puenerit. Et qm̄ nō merent oēs ad fidē catholicā puenire: illis pfidis ac duratis qui credē noluerunt:qd est in medio dicit:Viri sāguinū declinate a me:qꝫ dicitis in cogitationib⁹. Isti ergo viri sunt sanguinū:qꝫ carnaliter viuūt:⁊ que sunt sanguinis pagunt. Quibus merito dicit:Discedite:qꝫ locū nō desiderauerūt in ecclesia repire. Sequit:Quia dicitis in cogitationib⁹.i. ꝓtra illa murmuratis que vobis spūs sci virtute pdicata sunt. Et ideo si pdictū ordinē teneas:oēz
ℭ a te caliginē ꝓfusionis emendas. [Nōne †odientes Al. g oderūt te dñe oderā
ℭ te odio habui:⁊ sup inimicos tuos tabescebā:Per- Al. nō hēt.
ℭ fecto odio oderam illos:⁊ †inimici facti sunt mihi.]
Nō superflue videtur inquiri:cur inimicos nostros amare precipimur: dei autem odisse deuotum est: quoniam in vtrisq; magna distātia est. Nostri quippe inimici:interdum contra nos iusta indignatione cōsurgūt:⁊ irritant quare illis officia debita nō prebemus:quare derrabimus:quare bonis eorum nisibus inuidemus. Merito ergo aduersarios nostros iubemur diligere: quos nos nostro vitio contingit offendere. Dei vo inimici: quando obstinati sunt: competenti ⁊ religiosa execratione damnantur:quoniam cuꝫ ab ipso creati sint:ipsiq; debeāt omne qd

viuunt:suo tñ contumaces redduntur auctori. Qua
propter iuste tales horrēdi sunt:qui tātorū bñficiorū
memores nō fuerūt. Considerāda est.etiā distinctio
facta verborum. Primo enīz dixit:Odiētes te odio
habui. Possūt enī in maligno pectore prius odia oc
culta versari:sed iaz validissime nequitie est qui p
fitetur inimicū. Significat enī psecutores aptos z ob
stinatos:qui sanctos dei scelerata pēsumptione dila
cerant. Et merito se supra eos tabescere dicit sancta
pietas:qm dū hic sustinent diutius ad correctionez:
illi ecclesiā dei temerarys ausibus insequunt: sicut
Ps.iiij. z alibi dictū est:Tabescere me fecit zelus dom' tue
Hoc verbū magni doloris indicium est. Tabescere
enim illos dicit:qui curis iugibus affligunt: z pene
vsqz ad interitū vite corpore deficiēte pueniūt. Se
quit de secundo versu:Perfecto odio oderaz illos:
inimici facti sunt mihi. Perfectū odiū est:homines
diligere:z eorū vitia semper horrere. Nā in illa parte
qua creatura dei sunt:amandos esse non dubiuz est:
considerata opa dei:boni sunt. In illa vo iniquitate
horrēdi sunt in qua se fedis scelerib' polluerunt:qm
tales placere nō possunt:nisi eis qui factis similibus
implicant. Et vt tibi diuinitatis sue ostēderet vnita
tem illos dicit sibi inimicos factos qui contrary pa
DEF ternis iussionibus extiterūt. Et nota q̄ per gntam
speciez definitionis:que grece dicit Cata antilexin:
latine ad verbuz:definit quo odio inimicos oderat
ETY patris:perfecto scilz:qō nō liuore humano:nō inui
dia carnali:sed dñi charitate generat. Odium qppe
dictū est:quasi oris repudiū. [Proba me deus z sci
to cor meū:iterroga me z cognosce semitas meas.
Et vide si via inigratis in me est:z deduc me in via
Joan.i.4. eterna.] Istud nullus pōt alter de se dicere:nisi qui
z illud ait:Ecce venit pnceps mundi huius:z in me
nō inueniet quicq̄. Solus enī absqz peccato esse di
noscit:qui etiā tulisse peccata hoiuz cōprobat. Pro
ba:patientiā demōstrat. Scito:qz deliquere in tāta
rerū fluctuatione nesciui. Interroga:ad ingsitionē p
tinet munitissimā:qz nemo sciēti iterrogat' pōt ne
gare que gesta sūt. Semite quoqz: ad opationes re
spiciūt:q̄s ille iugiter celesti scitate trāsegit. Sequi
tur:Et vide si via inigtatis in me est:z deduc me in
via eterna. Cōsidera:magister bonus quēadmoduz
pfectū ordinē docet. Pri' se dixit pbari:sciri:deinde
iterrogari:vt qñ inigtas nō fuisset inuēta:pduceret
in illā viā vbi regnat cuz sancto spū:ptāte mirabili:
z gloria sempiterna. Uia inigtatis:diabolicus actus
est:quē in hui' seculi cursu malis istigationib' exer
cere nō desinit. Dāc viā iuste in se negauit esse: qui
petra est:qz vestigiuz serpētis antiq in ei' soliditate
nullaten' valuit iueniri. Merito ergo humana sub
stātia in eternā viā petyt se deduci:in qua diabolī se
mita nō potuit iueniri. Frequēter enī dñs chrus pe
tit a pre que ppria sunt vt vnitas charitatis potētie
vel nature iter eos possit agnosci. Conclusio.

Ecce iā duaz naturaz octauus nobis psalm' emi
cuit:quib' errātiū pfidia psumpta retūdit.
Qui certe vel illo circū cisionis curent exēplo:vt si
cut iudei octauo die pputia ponebant:ita z isti.8°
psalmo cōminuti obstinationis sue supflua derelin
quant. Est enim de hac re:sicut dictum est.z.8.zo.
71.81.107.109.z presens.138. Et q̄nis altissima sur
ditas eis imineat:nec tot preconibus superata disce
dat:tñ si adhuc nefanda psuasione durati sunt:dica
mus illis z syllogisticas pbationes:qm se maxime
dialecticos videri volūt. Prima igit pbatio est:qm
ex duabus naturis Christus dñs psistit:ita. Si chri SYL
stus vnus atqz idem pfectus deus est z pfectus ho
mo:sicut oīum sanctorū patruz fatet assensus:ex dei
tate z humanitate adunate z pfecte consistit. Quic
quid autem ex deitate z humanitate adunata z per
fecta consistit:ex duabus naturis adunatis z pfectis
constet necesse est: scilz diuinitatis z humanitatis.
Christus igitur vnus atqz idem pmanēs ex duabus
naturis adunatis z pfectis cōsistit:scilz deitatis z hu
manitatis. Secūda probatio: qz in duabus naturis
est dñs christus:ita. Si christus vnus atqz idē pma
nens ex duabus naturis adunatis z pfectis psistit:si
cut demonstratū est ex deitate z humanitate. Quic
quid aūt ex duabus naturis adunatis z perfectis cō
sistens deitatis z humanitatis: z in duabus naturis
adunatis z perfectis essentiā habet. Christus igitur
vnus atqz idez cōstās in duabus naturis adunatis z
perfectis essentiaz habet. Tertia probatio:qz duas
naturas in se dñs christus habet semper:ita. Si chri
stus vnus atqz idē cōstās in duabus naturis aduna
tis z perfectis deitatis z humanitatis essentiam ha
bet:sicut demōstratū est. Quicqd aūt in duabus na
turis adunatis z pfectis deitatis z humanitatis es
sentiā habēs duas naturas pfectas atqz adunatas in
se habet. Christus igit vnus atqz idē pmanēs:duas
naturas pfectas atqz adunatas in se habet. s. deita
tis z humanitatis. Quarta pbatio que ostendit:qm
si quis cōfessus fuerit christū deum pfectuz z homi
nē pfectū:denegans duas naturas:rectam doctrinā
z hoc qō cōfessus est pimit:id est:christū deū perfe
ctuz z hoīem perfectum:ita. Si christus vnus atqz
idez pfectus deus est z pfectus homo:duas naturas
pfectas z adunatas habet:sicut habet communis cō
fessio. Habet in se igit duas naturas pfectas z adu
natas deitatis z humanitatis. Unde etiam facūdus
venerabilis episcopus:hereticorū penetrabili subtili
tate destructor:nuper ad Justinianū pncipē scribēs
de duab' naturis dñi christi:duos libellos caute ni
mis luculēterqz tractauit:quos vobis trāscriptos re
liqui:vt nec antiqs egeatis tractatoriib' nec moder
nis. Quapropter relinquam' aliquādo aduersantiū
contentiones illicitas:nemo nos audebit dicere for
tasse culpabiles:si post octauā correctionē illud eis
dicimus:qō aplus scribēs ad Titum:post secundaz
increpationē iudicauit esse faciendum. Dicit enim:
Tit.ij. Hereticum hoīem post primam z secundam corre
ptionem euita: sciens quia subuersus est huiusmo
di z peccat:z est a semetipso damnatus. Quid sit au
tem hereticus: quidam patrum pulchre definiuit.
DEF Hereticus est:qui diuine legis: vel ignorātia:vel cō
tempnu raptatus:aut noui pertinax inuentor errozis
aut alieni sectator:catholice vnitati mauult aduer
sari q̄ subyci.

Explicit expositio in psalmum.138m.

¶ In finē psalmus dauid. CXXXIX.

Eripe me domine ab homine
malo: a viro iniquo eripe me.
Qui cogitauerunt iniquitates
in corde: tota die constituebāt
prelia. Acuerunt linguas suas
sicut serpentes: venenum aspidum sub la
bijs eorum. Custodi me domine de manu

peccatoris: z ab hominibus iniquis eripe
me. Qui cogitauerunt supplantare gressus
meos: absconderunt superbi laqueum mi
bi. Et funes extenderunt in laqueum:iuxta
iter scandalum posuerunt mihi. Dixi do
mino deus meus es tu:exaudi domine vo
cem deprecationis mee. Domine domine
virtus salutis mee: obumbrasti sup caput
meum in die belli. Non tradas me domine
a desiderio meo peccatori:cogitauerunt cō
tra me:ne derelinquas me ne forte exaltē
tur. Caput circuitus eorum: labor labio
rum ipsorum operiet eos. Cadent super
eos carbones: in ignē deijcies eos in mise
rijs non subsistent. Vir linguosus non di
rigetur in terra: virum iniustum mala ca
pient in interitu. Cognoui quia faciet do
minus iudicium inopis: z vindictam pau
perum. Verūtamen iusti confitebunt no
mini tuo: z habitabūt recti cum vultu tuo.

Uamuis in supiore psalmo titulus iste vi
deat expositus:tñ nō piget breuiter repe
tere:qō nos pstat salutariter semp audire.
In finē:dñm significat christū:sicut dicit
Ro.io. aplus: Finis enī legis chrus ad iustitiā oī
credēti. Ad quē corda nostra totis viribus erigam':
qz nobis in hoc psalmo quasi pconis voce iudex ter
ribilis:omnipotens:pius z nimiū desiderabilis ad
uenire predicitur. Diuisio.

Er totū psalmū sācta ecclesia loquit. Pri
mo mēbro dñm depcat: vt ab iniquo dia
bolo eū liberare dignet: qui multis frau
dib' atqz isidys deuotionē ppli fidelis co
nat euertē. Scōo postulat:ne tētatori ne
quissimo tradat:quā iā cōstat acerbis piculis ipo p
tegēte liberatā. Tertio in iudicio futuro vindictā su
pra eos dicit esse venturā:qui pauperes eius insanis
motibus psequuntur. Expositio.

Al.eripe. Eripe me dñe ab homine malo:a viro ini
quo libera me. Sciens mater ecclesia
quāta in mēbris suis diaboli ifestatione
patere:sollicite clamat ad dñm:qui so
lus pōt eī supare nequitiaz:vt ab ipsius
multiplici tētatione libere:ne diuti' fatigata succū
bat. Hoīem siquidē malū pro diabolo pon:euange
Matth.13. lio teste didicim':dicēte:Malus aūt homo est dia
bolus. Et merito sic dicit:qui peccatorū contagione
polluit:vt iā nō celestis angelus:sz homo ab homo
dictus eē videat:qui tñ vicaria sibi pmutatione suc
cedūt. Nā z hoīem malū appellam' hodieqz diabo
lū:z ediuerso diabolū:sicut supra pbatū est:malum
hoīem nūcupam'. Sequit ad discretionē faciendā:
Uirū iniquū:vt specialiter terrigenā designet: q̄st
diaboli militē:vt z ab auctore criminū:z a sequaci
bus eī' eripi se pfectissima supplicatione depcet. Nā
z ipse ppietates:diuersas psonas designant. Mali
gnus appellat diabolus. Iniqu' dicit homo sequaz
eī'. Duo enī simul epitheta vni pson nō poterāt cō
Al.iniquates uenire:qō eloquētie lege pbit itū est. [Qui cogita
uerūt malitias in corde:tota die cōstituebāt plia.]

Hauiora sūt semp picula que habent occulta:qz su
bita irruūt:qm velut torrētia flumina improuisa de
scēdūt. Significat enī illos qui de ecclesie viscerib'
exeūtes:prauis dogmatibus in sacrilega certamina
pruperūt. A quib' merito se postulat eripi:ne possit
eorū prauitatib' sauciari. Et vt nequitiā ipsorū conti
nuā esse mōstraret:dixit:Tota die:vt nulla eos las
situdo:nulla tēporis lōginquitas mitigaret. [Acue
rūt linguas suas sicut serpētes:venenū aspiduz sub
labys eorū.] Pulchre hic malitia hereticorū dolusqz
describit. Linguas enī:verba significat:que nequi
tie cotibus expolita vulnerare pētēdūt corda simpli
ciū. Que merito serpētib' exequant:qz sermonibus
suis virus euomūt:vnde surdis aspidib' cōparent.
Tali enī ppositō pētendūt:vt ptinacia mētis nunq̄z
velint a veritate suparī. Hec figura dicit Parabo
le:qm res sibi genē dissimiles pnitiosis qualitatib' SCHE
cōparant. [Custodi me dñe de manu peccatoris: z
ab hoībus iniquis libera me.] Peccatorē iterū hic Al.eripe
diabolū significat:qui iter' oēs creaturas pmus ex
cessit:z de inigtate sua Adā nosciē sauciasse. De hui'
ptāte nequissima:qm oīno validus est:vt etiā huius
mūdi pnceps dicat:petit se scā ecclesia custodiri:qz
multis dolis:multis fallit insidys:vt pcaueri neque
at:qui lubrice se vestigio semper tectus insinuat. Se
quunt etiā eius ministri:qm qō nō potuerit per se i
spirādo mētibus nostris surripe: per suos sequaces
publice conat implere. [Qui cogitauerūt supplāta
re gressus meos:absconderūt superbi laqueos mi Al.laqueū
bi.] Supplātare ppie dicim':quādo plātis nostris
terra subducit:vt in tenebrosis cauernis grauiter in
cidamus. Quod nobis facit inimicus:qui in via dñi
gradiētibus vicinas peccatoruz foueas parat:vt qñ
nos ab illa rectissima intentione deduxerit: eluso
deceptosqz submergat. Ad illā siquidē viā nō audēt
accedere:que sola iustorū est. Superbi aūt sunt ela
ti heretici:qui viā dñi deserētes:prauis dogmatib'
populos decipere:potius q̄z docere festinat. Isti san
cte plebi laqueos ponūt:quādo eos vanis enigmati
bus obligare cōtendunt. [Et funes extenderunt in
laqueū pedibus meis:iuxta iter scādalū posuerūt Al.nōē
mihi.] In exponēdis hereticorū prauitatibus perse
uerat. Ponūt enīz funes. i. dolosas z tortuosas obie
ctiones:quib' capiāt sensus humanos:vt quasi pedi
bus laqueū:ita mētib' tendere pbent scādalū. La
queus enim funis ideo positus est:qz vicula sua gra
uius semp astringit:nec amplexus eius aliqua leni
tate dilabit:cū nodosis gbusdā sinib' illaqueata cō
cludit. Iuxta iter ppie dictuz est:qm nō capiūt nisi
illos qui a recto virtutū calle discedūt. Sequit pri
mū diapsalma:vbi diuisionē nobis pausatio iocūda
cōcedit. [Dixi domino deus meus es tu:exaudi do
mine vocē depcationis mee.] Post crudeles laque
orū pparatos:post tortuosos funes positos: post iniq̄
scādala diabolica fraude machinata:venit ad secun
dā partē ad dñm verba cōuertēs:ne pessimis tradā
tur insidys. Dicit enī ecclesia purissima fide resplē
dēs:z idemutabili virtute cōsistens:Dixi dño deus
meus es tu. Quod certe nō potest dicere: que cadu
cis probatur errozibus implicari. Non enīz Arriana
ꝗgregatio:nō Sabelliana:nō Manicheorū:nō Pe
lagiana:nō Apollinaris:nō Euticiana:nō Nestoria
na:non cetera portēta poti' dicēda q̄z dogmata hoc
possunt vere dicē dño:deus me' es tu. Dicat ergo ec
clesia catholica:dicat spō sa de gētib' aduocata:que

sanctã trinitatẽ fide veracissima ꝓfitetur. Sequiť: Exaudi dñe vocẽ deprecationis mee. Sufficerat dicl: Exaudi p̃cẽ meam: nisi altius aliqd voluisset ꝛtelligi. Uox enim deprecationis: est puritas oronis: ꝛ clamor ille tacitus qui ascẽdit ad dñm. Dicit enim tacẽti
Exo.14. Moysi: Quid clamas ad me? Dicit Cain: Uox san-
Gen.4. guinis fratris tui clamat ad me de terra. Quapropter sancte opationis: vox est rex ipsax loquacissimus clamor: nõ boibus notus: sed soli deo cognitus. Et ideo petit exaudiri vocẽ deprecationis sue: qz se nouerat munera iustissime petitionis offerre. [Dñe dñe virtus salutis mee: obũbrasti sup caput meũ in die belli.] Repetitio ista: Domine dñe: affectuz pie
SCHE pcationis ostẽdit. Que figura dicit Epiçeuxis. i. in eodem versu eiusdẽ verbi sine aliqua dilatione facta cõgeminatio. Quod schema: sicut sepe dictũ est: plurimũ valet ad aios cõmouendos. Cum enim dicit: Uirtus salutis mee: patientiã suã perseuerãtiamqz demõstrat. In certamine vo tribulationũ salus esse
ETY nõ potest: nisi misericordia dñi virtus tolerãtie fuerit attributa. Uirtꝰ enim a virtditate dicta est: que nescit aliquo labore marcescere. Sequiť: Obumbrasti caput meũ in die belli. Cũ dicit ecclesia: caput suum obumbratũ in die belli: significat beatã dñi passionẽ: qui in illo die crucifixionis sue sic obũbratus. atqz defensus est: vt nec aius eius cõfusionẽ aliquã pateret: nec caro ipsi? corruptionis iniuriã sustineret: qñ ꝛ ipse sibi in vicesimoqnto psalmo venire deprecať auxiliũ. Decursa enim passione sua ait: Tu aũt domine ne lõge facias auxiliũ tuũ a me: ad defensionẽ meã replice ꝛc. Bñ aũt definita est passio dñi: dies belli: scilz qñ diabolo victo: ifernoꝛ claustra dirupta
Ps.21. sunt: captiui liberati sunt: soluszq moriẽdo triũpha-
Al. Non uit: qui nouo more mortẽ morte destruxit.] Ne tradas me dñe a desiderio meo pctõri: cogitauerunt
Al. contra. adueꝛsum me: ne derelinquas me ne forte exaltetur.] A desiderio suo tradiť pctõri: quisqs per ꝓcupiscẽtias carnis diabolo relinquiť possidẽdus. De qui
Ro.1. bus dicit apl̃us: Propterea tradidit illos deus in desideria cordis eoꝝ: in ĩmunditiam. Sed ne hoc fiat: sequiť res oino ꝓbabilis: vt sicut inimici cõsiliũ faciũt in malũ: ita virtus diuina pstare dignetur auxiliũ. Ad postremum dicit causa iustissima: ne reuera exaltenť pditione iustoꝝ: qui de fidelis ppli subuersione glorianť. Sequiť zm diapsalma: vbi diuisionẽ sicut cõsueuimus apponimus.] Caput circuitus eorũ: labor labioꝝ ipsoꝝ operiet eos.] Post preces habitas ne traderet inimicis: sancta mater ecclesia venit ad tertiũ membrũ: in quo impioꝝ inexplicabiles designat errores. Nã sicut superi?: in die belli caput suũ obũbrari dixit a dño: ita istoꝝ caput qõ est diabolus notabilẽ refert habere circuitũ: qui nunq̃ ad rectã viã puenit: qñ per vestigia sua rediẽs se semper inuoluit. Ordo aũt verboꝝ talis est: Caput eorũ
1.Pe.5. circuitus. De quo similiter Petrus dicit apl's: Aduersari? vester sicut leo rugiẽs: circuit querẽs quem deuoret. Pulcherrima species definitionis est: vno verbo
DEF declarare: quid sit res illa que queriť. Hoc grece Lata antilexin: latine ad verbũ dicit. Labor vo labiorũ: est platũ ore mendaciũ: qõ laboriose fingiť: qñ exquisita machinatione formať. Ueritas enim sine labore dicit: qz simpliciter ꝛ sine difficultate pfertur. Quapropter oris eoꝝ mendaciũ eos operit: cũ pfidede sua assertione supantur. Nunq̃ enim sic est cauta malitia: vt ipsa sibi nõ loquať aduersa. [Cadẽt sup eos carbones ignis: in ignẽ deycies eos in miserys nõ subsistẽt.] Primo inexplicabiles eoꝝ dixit errores: nunc penas memorat oino salutares. Carbones ignis: sũt penitẽtie cruciatus: qõ tñ incẽdiũ nascitur ex ibre lachrymaꝝ: sicut ꝛ in cẽtesimodecimonono psalmo dictũ est: Sagitte potẽtes acute cũ carbonib? desolatorys. Primo enim supra eos cadit luctuosa cõpunctio: post in ignẽ deyciunť: qñ iã miseratione dñi flãma charitatis accẽsi sũt: ꝛ feruere sanctis operibus icipiũt: qui pridẽ desidioso nimis tepore vixerũt. His euenit vt in miserys suis nõ subsistãt: qñ in bonã partẽ diuino munere trãsferunť. [Uir linguosus nõ diriget sup terrã: virũ iniustũ mala capiẽt in interitũ]. Quãuis linguosi possint dici ꝛ illi qui lingue vbertate facũdi sunt: tñ illis hoc specialiter nomẽ cõstat impositũ: qui inconsiderata locutione verbosi sunt. Sũt enim contrary sapiẽtibus: ꝛ diuerso se more tractãtes. Monet enim Jacobus apl̃us: Jac.1.
Sit omnis homo velox ad audiendũ: tardus ad loquẽdũ. Tales enim super terram minime dirigũntur: qui a leuitate suafrequẽter excedũt. Difficile est enim indeliberatũ: rectũ esse sermonẽ: sicut scriptũ Prouer.10.
est: In multiloquio nõ effugies peccatum. Iniustus DEF
enim vir est: qui diuinas regulas cõtemnẽs: volũtatis proprie feruore traducit. Iste capit malis suis: ꝛ in pfundũ altissima voracitate submergiť: qz semp sibi noxia cogitat: qui dñi pcepta declinat. [Cognoui quoniã faciet dñs iudiciũ inopum: ꝛ vindictã pauperũ.] Sancta ecclesia breuiter ꝛ veraciter loquitur: quales reuera debuit culpare liguosos. Hoc enim se dicit per fidez dono dei cognouisse: qõ certissime creditur esse faciendũ. Faciet ergo iudiciũ inopum: quãdo in illa disceptatione promissa restituet: ꝛ vindicat pauperes: de quibus in apocalypsi scriptũ est: Uidi sub ara domini animas occisorum. Et paulo Apoc.6.
post: Clamãtes: quousqz sanctus ꝛ verus nõ iudicas ꝛ vindicas sanguinẽ nostrũ de his qui habitant sup terram? [Uerũtamen iusti cõfitebunť nomini tuo: ꝛ habitabũt recti cũ vultu tuo.] Designať hoc debere fieri inter quaslibet tẽporis graues amarasqz pfuras. Tũc enim magna virtus est laudare dñm quãdo se istius seculi blãdimẽta subducũt. Bonus enim fuit Job cũ dominum diues colebat: sed quanto melior dum eum sub multiplici afflictione laudabat. Tũc ergo amplius desideremus gratias agere: quãdo nos tentator conatur affligere. Facilius enim inimicus discedit: cum viderit excedere nõ posse quos deprimit. Nã vide quid sequiť: qz cũ vultu eius habitare non desinũt qui recti sunt. Uisio infastidibilis atqz perpetua: illum semp videre a quo se solet omnis rationabilis creatura reficere: sicut ꝛ in qnto decimo psalmo iam dictũ est. Adimplebis me letitia cum vultu tuo. Ille enim vultus premioꝝ omnium munus est: nec potest esse cuiusq̃ bonitatis indiguus: qui illũ meruerit habere conspectuz. Sed cũ legatur: Deum nemo vidit vnq̃: ustud ad illud tempus referendũ est: quãdo beati dñm nõ per speculũ Joan.1.
sed vt ait Aplus: facie ad faciem contuenť. 1.Cor.13.

Cõclusio.

Quam Salutaria: q̃ suauia verba sancte matris audita sunt. Ozauit pro nobis: vt a tentationibus diabolicis exuamur: quas nobis oino nouerat esse violentas. Liberatis autem vultũ domini pollicet: vt nihil laboriosũ: nihil triste metuamus: quib? tale munus tantumqz pmittiť. Presta

dñe: vt sicut seruis tuis es desiderabilis: ĩdulgentie tue claritate mõstreris. Nõ ipediãt peccata: que propria execratione damnamus. Fatemur culpas: vt te placatũ habere possimus. Solus enim iudex es: qui veniam tribuis confitenti. Et cum te nihil lateat: ab homine tamen publicari queris: quod multo veracius nosse declararis.

Explicit expositio in psalmum. i39m.

Psalmus Dauid. CXL.

Domie clamaui ad te exaudi me intẽde voci mee cũ clamauero ad te. Dirigať oratio mea sicut incẽsuz in ꝓspectu tuo: eleuatio manuũ meaꝝ sacrificiũ vesperti-
nũ. Pone dñe custodiam ori meo: ꝛ ostiũ circũstantie labijs meis. Non declines cor meuz in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Cũ bomi-
nibus operãtibus iniqtatẽ: ꝛ nõ communicabo cum electis eoꝝ. Corripiet me iustus in misericordia ꝛ increpabit me: oleũ autez peccatoris nõ impinguet caput meũ. Quoniaz adhuc ꝛ oratio mea in beneplacitis eorum: absorti sunt iuncti petre iudices eorũ. Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terre erupta est sup terraz. Dissipata sunt ossa nostra secus infernuz: qz ad te dñe dñe oculi mei: in te speraui non auferas aiam meam. Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi: ꝛ a scandalis operãtium iniqtatẽ. Cadent in retiaculo eius peccatores: singulariter suz ego donec trãseã.

Quoniam verba tituli frequẽti repetitione nota sunt: ĩtentionẽ nostrã ad dñm debemus erigere saluatorẽ. Nã dubium est iterdũ qõ semel dicit: certissimũ vo atqz indubitatum est: qõ frequẽti repetitione pdicať. Ideo enim pcedẽtibus quibusdaz pconibus admonemur: vt aciẽ mentis nre ad res venturas opportuna deuotione pparemus: ne duz incognita fuerint que dicunť: negligẽti? forsitã audianť. Supplicat enim ꝓpheta: vt cautioribus visuz est: quatenus inter actus istos mũdanos: a diuersis liberet errorib̃us: ne in peccatoꝝ reriaculũ cadat: cũ qbus se non optat habere aliquã portionẽ.

Diuisio.

Intelligens ꝓpheta humanam fragilitatẽ diuersis peccatoꝝ nexibus ĩplicatam: Prima sectione dñz rogat vt eius audiatur oratio: subiũgens a qbus se maxime liberari deprecet errorib̃us. Scõa: eligit se a iusto argui q̃ a peccatore laudari: supplicans vt custodiať a laqueis peccatoꝝ: qñ nullã coionez cũ eis se habere testať. Expositio.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci ꝓrationis mee dũ clamauero ad te.] Dic queram? enthymema. Proponit enim: Domine ego clamaui ad te. Sequiť ꝓclusio: Exaudi igitur me. Sic virtus illa enthymematici syllogismi breui cõplexione pacta est. Uolẽs enim ꝓpheta humano generi affectũ ꝓtinue orationis infundere: duo tẽpora videť discrepantia posuisse. Dicit enim de ꝓterito: Clamaui: qõ perfectaz significat orationẽ. Et iterꝝ reperit: Duz clamauero ad te: qõ vriqz ꝓstat positũ de futuro: Ut sicut nullũ tẽpus a culpis est vacuuz: ita nec a deuotis precibus reddať ociosuz. Cõtra peccata siquidẽ cõtinua: salutare remediũ est iugiter pio dño supplicare. Nã qd pderit dimitti ꝓterita si videanť obligare vẽtura? Finis ergo bonus queriť christiani: vt in extremis cum venia trãseat ne vita sit vltima que delinquat. Respice qõ hic ꝛ in sequẽti vsu orones suas quarto modo gemiauit: qz scõ viro tãte rei nulla poterat eẽ
satietas. Oro est enim que nos a culpis liberat: iudicis DEF
aiam ꝓciliat: delicta mũdat: nec orãti deesse põt misericordia qõ nos humilitas vt iugiter deꝑcemur instigat. Sed hoc totũ pius facit dñs: dum nõ vult damnare quos pmonet. Clamat enim opifex rex: Nolo Ezech.18.
mortẽ peccatoris sed vt ꝓuertať ꝛ viuat.] Dirigať oratio mea sicut incẽsuz in ꝓspectu tuo: eleuatio ma-
nuũ meaꝝ sacrificiũ vesptinũ. Incẽsuz: est odorife- DEF
ri pigmẽti suauis adustio: que carbonibus cõcremata gratissimũ fumũ porrigit ad supna: ꝛ odorãtes se delectabili iocũditate pmulcet. Sic beatoꝝ oratio igne charitatis icẽsa diuinis cõspectib? ingeriť: que magis humilitans ꝛ cõpũctiõis põdẽ sbleuať. Uirtutib? enim dñs nris tanq̃ bonis delectať odorib?. Nã oronem scãm velut odorẽ suauissimũ suscipere dñm: ꝛ in apocalypsi legiť: vbi dictũ est: Stetit ange- Apoc.8.
lus sup aram dñi habẽs thuribulũ aureuz in manu sua: ꝛ ascẽdit fumus supplicationuz de manu angeli in cõspectu dñi: vt daret de oronib? scõꝝ: qõ est ante deũ. Sequiť: Eleuatio manuũ meaꝝ sacrificium vesptinũ. Eleuatio manuũ: significat opam piã: que aut in elemosynis exerceť: aut in aliqua ꝓbabili cõuersatione pagitur. Sacrificium vo vespertinum: Ps.50.
illam oblationem fortasse significat: quã in fine vite dño solet offerre religiosa deuotio: cũ penitentiaz gerim? ꝛ humili nos supplicatione purgamus: sicut in qnquagesimo dictũ est: Sacrificiũ deo spũs ꝓtribulatus. Uespera nra enim est: qñ istam lucẽ morte veniẽte deserim?. Ecce qõ frequẽter admonuim? nemi-
nẽ debẽ despare: si vltima sua poti? lachrymaꝝ fonte detergat. [Pone dñe custodiã ori meo: ꝛ ostiũ circũstãtie labys meis.] Petit sanctissimus ꝓpheta: ne qd tale dicat: qõ puenire debeat ad reatum. Sed hoc duplici supplicat tutamine cõmuniri: vt nec cogitatio ei? iniqua sapiat: nec prana volũtas in fatua vba ꝓsiliat. In vtroqz enim nouerat eẽ peccatũ: vñ se
fieri deꝑcať esse alienũ: sicut Salomon dicit: Circũ- Eccl.28.
ualla possessionẽ tuã in spinis: argẽtũ ꝛ aurũ tuũ cõstitue ꝛ ozi tuo fac ostiũ ꝛ serã: ꝛ vbis tuis fac iugũ ꝛ mẽsurã. Ostiũ qppe ab obstãdo dictũ: qõ dũ clandi- ETY
tur obstat itrãtib?. Inspiciebat enim vir sanctus: magnis pcib? esse muniẽdũ: vnde tã facile nouerat venire pctm̃. Proxime qppe in supiori psalmo dixerat
[Uir linguosus nõ diriget sup terrã.] Non declines Ps.139.
cor meũ in verba ĩmala: ad excusandas excusatio- Al. malitie.
nes in peccatis. Sequitur secũda pcatio: vt ꝛ si eũ ꝓtigeret penitẽdũ aliqd log: nõ se per falsitates scelerãtissimas ꝓtẽderet excusare. Hoc enim maximũ vitiũ est quo laborat humanitas: vt post peccatum suũ ad excusationes confugiat: q̃ penitudinis se confessione prosternat. Quod facinus inter summa peccata

Al. nõ pdẽ.

cõstat esse numerãdũ:q̃ ide reuera nascit:vnde ad
penitẽtiã reus tardi⁹ venire videat:sicut in libro pri
1. Reg. 15. mo regũ dictũ est:Quasi pctũariolãdi est repugna
re:⁊ quasi scelus idolatrie nolle acgescere. Nam qõ
dicit:Ad excusandas excusationes in pctis:ꝓsuetudi
nẽ significat ipudẽtiũ:qui q̃ fuerint deprehẽsi:pri
mũ se aliqua falsitate excusare noscunt:⁊ cũ fuerit
inde cõuicti:alias semp excusationes assumunt:ne
q̃ veritati acquiescat iuerecũda pteruitas: modo
SCHE enĩ tẽpori:modo necessitati:modo alys iputãdo qõ
peccãt. Que figura dicit Metastasis.i.trãslatio:dũ
culpã nr̃ãm in aliũ trãsferre ꝓtẽdimus. [Cũ boĩbus
Alt. cõmuni cabo opantib⁹ inigtatẽ:⁊ nõ ꝗcõbinabor cũ electis eorũ.]
Tertia supplicatio est:vt libereꝫ a collegio eorꝫ qui
opant inigtatẽ:ne cũ ipsis quasi cõbinatus debeat
DEF implicari. Cõbinati enĩ dicunt rei: q̃ũ duo simul in
vno vinculo colligant:vt alter alterꝫ ꝓpediẽs:fugaz
liberã habere nõ possunt. Orat ergo ꝓpheta ne cuz
talib⁹ illigeꝫ:qui implicatione mutua alterutrũ sibi
ĩpedire noscunt. Nõ cõbinabor:respicit ad vtrũq;:
⁊ ad boĩes opantes inigtatẽ:⁊ ad electos eorꝫ. Et no
ta q̃ addidit:Eorum:ne putares reuera electos dñi
qui tali noĩe vocabant. Multo enĩ sceleratiores sũt
illi qui inter malos vident esse ꝑcipui: quasi duces
criminũ:q̃si ꝑncipes latronũ ⁊ caput oĩum pdstroz.
[Corripiet me iust⁹ in misericordia ⁊ increpabit me:
oleũ aũt peccatoris nõ ĩpinguet caput meũ.] Postu
lata lingue custodia:⁊ criminũ excusatione damna
ta:venit ad secũdã sectionẽ:in qua vir sanctus icre
pationes eligit iustorꝫ:q̃ blãdimẽta peccãtiuz. Sed
que sit correctio iusti:breuiter intimauit dicẽdo: In
misericordia:q̃ũ vir sanctus nõ in ira corripit: sed
per dilectionẽ increpator accedit. Nã ⁊ si vultũ irati
ostẽdit:cor tñ placati semp assumit:sicut monet apo
Bat. 6. stolus: Fratres si ꝓccupatus fuerit homo in aliquo
delicto:vos qui spirituales estis istruite huiusmodi
in spũ lenitatis:ꝓsiderãs teipz ne ⁊ tu tenteris. Qua
propter hec ꝓsuetudo bonorꝫ est: vt malint se a bo
nis corripi:q̃ sceleratorꝫ adulatione predicari:sicut
Prouer. 37 scriptũ est: Meliora sunt vulnera amici q̃ volũta
ria oscula inimici. Sequit: Oleũ aũt peccatoris nõ
Matth. 6. impinguet caput meũ. Oleũ:⁊ in bono ⁊ in malo ple
runq; ponit. In bono:vt est illud euãgely:Tu autẽ
ps. 44. cũ ieiunas vnge caput tuũ oleo:⁊ faciez tuã laua. Et
in. 44°. psalmo. Propterea vnxit te deus deus tuus
oleo letitie pre cõsortib⁹ tuis. Est enĩ oleũ in bonaz
partẽ causa splẽdoris:pabulũ luminis:pstãs nitorez
pariter ⁊ salutẽ. In malã vo partem:sicut hic ponit:
Oleũ peccatoris est dilectio simulata verborũz:que
adulationib⁹ ⁊ blãdimẽtis nostras mẽtes velut olei
pinguedo leniter igrediẽs:rigorẽ veritatis emollit:
⁊ ad noxias cogitationes amoris ficti poti⁹ ostẽtatio
ps. 54. ne pducit:sicut in alio psalmo dictũ est: Mollierũt
sermones suos sup oleũ:⁊ ipsi sũt iacula. Et in Salo
Prouerb. 15. mone ait: Verba adulatorꝫ mollia:nouissima autez
eorꝫ pereũt in itima vẽtris. Quapropter illa moni
ta semp eligẽda sunt:que nõ ad dilectionẽ seculi:tra
hũt:sed ad ꝑcepta nos diuinitatis iuitãt. Potest aũt
⁊ illud euãgelicũ de decẽ virginib⁹ hic decẽter aptari:
qõ quinque virgines que actus suos ꝑbatissimos
dño dedicauerũt:⁊ ꝓsciẽtias lucidas ꝓseruãtes:cha
ritatis oleo referte:semetipsas tanq̃ lãpadas ardẽ
tissimas dñi ꝓspectibus obtulerũt. Iste:sicut hic di
cit:merito credẽdẽ sunt a iustis boĩbus fuisse corre
pte:⁊ misericordie studio nihilominus esse reprehẽ
se. Relique vo alie quinque virgines que adulãtiuz
vocibus ĩfelici sorte crediderũ:caput earꝫ factũ est
in sua deceptione pinguissimũ:⁊ ideo extinctis lãpa
dibus nõ sunt recepte:q̃ũ terrã vitã ante dñm veri
luminis non decebat offerri. Quã parabolã beatus
Augustinus in libro questionũ:gnquagesimonono:
latius ⁊ decẽter exposuit. Et ideo ꝓsideremus q̃ pi
culosa sit adulatio:que excludere ꝑbatur a domino.
[Quoniã adhuc est oratio mea in bõplacitis eorꝫ.] Alt. et
De superiore sensu pẽdet istevsiculus. Ait enĩ: Oleũ
aũt peccatoris non impinguet caput meũ. Et subse
cutus adiũxit: Quoniã adhuc est oratio mea in bene
placitis eorꝫ. Nã cũ dicit:adhuc esse orõem suaz in
beneplacitis eorꝫ.i.iniquorꝫ:indicat se pfecte nõduz
fuisse cõuersuz:quãdo ⁊ sibi orãdo talia puenire de
siderabat:qualia illorꝫ vota esse cognouerat. A qui
bus oĩbus se alienũ effici ꝑcabat: ne caput suũ oleo
peccatoris.i.male suasionis adulatione pĩguescerẽt.
[Absorpti sunt iuxta petrã iudices eorꝫ. Audiẽt ver Alt. iuncti pe
ba mea quoniã potuerũt.] Petra hic:sicut multis lo tre
cis significat:dñs christus est:iuxta quem stãtes do
ctores heretici: quasi iudices ꝑpli sui subita vorazi
tate merguntur. Qui ideo corruunt in ꝓfundũ:q̃ũ su
pra petrã stare nõ eligũt. Nã qd illis ꝑdest iuxta so
liditatẽ stare:q̃ũ in ipsa fortitudine nõ vident insi
stere:Qõ verbũ Hieronymus trãslator posuit:⁊ ex
positor pater Augustin⁹ secut⁹ est:vt nemo audeat re
cusare qõ taliũ virorꝫ auctoritate ꝑbatum est. Nec
enĩ verbi trãslatio:nimis hereticorum videt desi
gnare ꝓfidiã. Nã cũ baptiçent:cũ cõicent: cũ sacras
nobiscũ lr̃as legãt:dicunt iuxta petrã stare:nõ in pe
tra. Soli enĩ in hac soliditate ꝓsistunt: qui sup are
nã fragilia fundamẽta nõ ponũt. Sequit: Audient
verba mea:q̃ũ potuerũt. Verba sua ab hereticis di
cit audita:que ꝑsentis libri textus elogtur. Qõtis enĩ
locis arguunt:quãtis admonitionibus increpant: vt
debeant corrigi: ⁊ in suis prauitatibus non morari:
Qua snia plenissime docemur illos esse oĩmodis re
os:qui ⁊ verba dñi audiũt:⁊ ea facere iniqua puerli
tate ꝓtemnũt. Potuerũt enĩ totiẽs admoniti cogno
scere:si nõ decreuissent suis magis ꝑsuasionibus in
herere. [Sicut crassitudo terre eructuata est super Alt. erupta.
terrã. Dissipata sunt ossa nostra secus infernũ.] Cuz
ꝑus de hereticis diceret ⁊ tyrãnis:qui vba dñi audi
re noluerũt:nũc venit ad martyres:quos ferali inse
cutiõe laniabãt. Crassido enĩ terre:q̃ũ eructuat:mor
bos facit aerẽ corrũpit:⁊ lues boĩbus piculosa longe
lateqz diffundit. Sic tyrãnorꝫ nefanda ꝓpbia tabe
sue malitie:corpora martyrꝫ sauciabat. Quos ꝓgrue
ꝓpheta dixit ossa sua:q̃ constat eos christiane fidei
esse validissima firmamẽta:quorꝫ ꝑdicanda cõstan
tia iuuãte dño nec penis victa lõga insecutione mol
lita est. Et respice ꝓprietates vborꝫ velut suauissima
mella decurrere. Non dixit:in infernum:q̃ ĩz mori
cõmuni sorte videãtur:vita illis eterna conceditur.
[Quia ad dñe dñe oculi mei:in te speraui ne auferas Alt. non
animã meã.] Postq̃ dixit humani generis fra
gilitatẽ:nunc ad remedia diuina confugit:ꝓuerso or
dine petens:quia spem suam habuit in domino ani
mam suam debere liberari. Quod in scripturis di
uinis (sicut sepe diximus) frequenter inuenies: vt IDI
modo causam ratio precedat:modo eam protinus
subsequatur. Sed cum beatorum consuetudo sit de
hoc seculo velle liberari: sicut ⁊ alius psalmus di
cit: Educ de carcere aiam meã. Et: Desideriũ habẽs ps. 141. Phil. 1.

dissolui ⁊ esse cum christo multomagis melius: quo
modo hic ꝓpheta petit: Ne auferas aiam meã: Ne
auferas:scilz bonis tuis:sed spes mea iugiter in te sit
⁊ oculi mei te semp intẽdãt. [Custodi me a laqueo
Alt. opantius quẽ statuerũt mihi:⁊ ab scandalis ꝗopantibus inig
tatem.] Per laqueos ⁊ scãdala: totius mundi mala
breuiter ꝓpheta cõplexus est:a qbus se supplicat.cu
stodiri:ne per insidias eorꝫ possit intercipi. Laquei:
sunt diuersa carnis desideria:quibus mentes huma
ne blãdis nexib⁹ illigãtur. Scãdala:que per fratres
pueniũt inquietos:qui litigãt:supbia:sanctã refugiunt
charitatez. Quid habituri simile:si eos tã precipuuz
mun⁹ cõtingat amittere: Et respice qz post laqueos
scãdala ponit:q̃ũ iueteratoz ille pessim⁹: quãdo per
laqueos nõ potuerit decipere: scãdalis nitit gratiaz
nobis diuinitatis auferre. [Cadẽt in retiaculo eius
peccatores:singulariter suz ego donec trãseã.] Ecce
vnde se supi⁹ petebat eripi:ne debuisset cõbinari cũ
talib⁹. Et vide quẽadmoduz cõparationi facte apta
verba ꝓsentiãt. In diaboli retiaculũ cadẽt:qui pctõ
rũ circuitione claudunt. Legim⁹ tñ ⁊ bona retia il
la:que centũ gnquagintatres pisces dño iubẽte clau
serũt:qui typus esse scẽ ꝑbat ecclesie. Sed beati qui
in illis piscibus annumerant: ĩfelices qui cadunt in
ETY istũ numerꝫ pditorꝫ. Retia enĩ dicta sunt q̃si retinẽ
tia. Addidit:Singulariter sum ego donec trãseam.
Singularis est:qui sicut superius dixit: cũ pessimis
boĩbus nõ ambulat concubinat⁹:qui trinitatẽ scãm
vnũ deũ ⁊ dñm ꝓfitet:qui spez suã in nullo alio sed
tñ ponit in dño. Donec transeã: idest:q̃diu in hoc
mũdo fuero cõmoratus. Hoc enĩ seculũ beati velut
viantes transire dicunt:q̃ nullis eius delectationi
bus occupantur. Conclusio.

Cognouimus charissimi fratres:quale sit
periculũ si loquamur icau
te. Cognouim⁹ quãtũ nos metuere debeam⁹ qõ san
ctissimus ꝓpheta formidat. Qñ enĩ non aut vaniloquiũ
surripit:aut desideriuz falsitatis inducit. Lingua est que nos trahit frequẽter ad vitia:quam vno
mõ tutissime vincim⁹ si eã semp dñi laudib⁹ occu
pemus. Loquat illud semp vbi nescit errare: agat
opus aie ꝑfutuz:seruiat venerãter auctori. Tũc enĩ
ori nr̃o custodiã ponim⁹: si iugiter dñi mãdata medi
temur. Silet enĩ in malo qui nõ tacet bonũ:nec er
ror surripit:vbi se verit as celestis infuderit. Nã si a
nobis cogitatio mala subducat:si actus turpissimus
segregat:si a malorꝫ cõuersatione diuidamur: tunc
vt ꝓpheta dicit dño singulares efficiemur: quando
minime pessimis cogitationibus implicamur.

Explicit expositio in psalmum.140m.

¶ Intellectus Dauid cum esset in spelũca.
⁊ oratio. CXLI.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deꝑcatus sum. Effundo in cõspectu eius orationẽ meã: ⁊ tribulationẽ meaz ante ipm ꝓnũtio. In deficiẽdo ex me spiritũ meuz: ⁊ tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabã: absconderunt sup̃bi laqueũ mihi. Cõsiderabã ad dexterã ⁊ videbam: ⁊ nõ erat qui cognosceret me. Perijt fuga a me: ⁊ nõ est qui requirat animã meaz. Clamaui ad te dñe: dixi tu es spes mea portio mea in terra viuẽtiũ. Intẽde ad deprecationẽ meã: q̃z humiliat⁹ sum nimis. Libera me a ꝑsequẽtibus me: q̃z cõfortati sunt sup me. Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi.

Salmi causa: pñti gdez titulo ꝓtinet: sed per similitudines corporalius rerꝫ spũalis rei nobis cõpetẽs ꝑbet idiciũ. Dauid enĩ filiⁿ Jesse Saulẽ ꝑncipẽ fugit: ⁊ cũ in spelũca lateret orauit: qõ dñm christũ in corpe aũ passionẽ suã significabat eẽ factuꝫ. Naz cũ huic oroni itellect⁹ ꝑmittit: ad eũ talis cõparatio referri debere mõstrat: qui ꝑsecutores suos orãdo vitãs: diuersorꝫ locorꝫ ꝑmutatione celatus est: q̃tenus ⁊ dei filiⁿ: qõ de se per ꝓpheras ꝑmiserat adipleret: ⁊ vita tẽ assũpte icarnationis ostẽderet. Sunt enim in hoc psalmo vba dñi saluatoris: cũ sceleratissimã iudeorꝫ vitaret isaniã. Unde merito factũ est: vt ꝑpter significãdã hebreorꝫ ꝑsecutionẽ: fuga Dauid ponerẽt in titulo. Dauid enĩ: sicut sepe dixim⁹: ⁊ regẽ terrenũ indicat ⁊ celestẽ. Sic in vno nomine duarum causarꝫ significatio continetur. Illud aũt meminisse debemus: hunc psalmum quintum esse de his qui inscriburtur oratio. Diuisio.

Prima parte dñs christus clamat ad patrez: nefandos dolos iudaice ꝑsecutionis exponẽs. Scõa: liberari se de carcere iferni deꝑcat: q̃ũ oĩuz sãctorꝫ fides in eⁿ resurrectione pendebat. Expositio.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad Alt. dñm
† deũ deꝑcat⁹ suz.] Sãctitas illa reuerẽ, SCHE
de icarnatiõis cõi vsu voce sua se clamas
se dicit ad dñm. Que figura dicit Pleonasmos.i.supabũdãtia: sicut dicere solem⁹: Manib⁹ meis feci: Aurib⁹ meis audiui: ⁊ his similia. Et ne clamor itelligeret trãsitor⁹ addidit: Deprecat⁹ suz: qõ frequẽtata supplicatione peragitur.
[† Effundã in ꝓspectu eⁿ oronẽ meã: † tribulationẽ Alt. effundo
meã ante ipm ꝓnuntio.] Qꝫ pura: q̃ suauis erat ora Alt. et
tio: que in cõspectu patris velut ꝑspicui fontis copia fundebat. Fũdebat plane: nõ vt ima peteret: sed vt ad pietatis supne altitudinẽ pueniret. Dictũ est ãt: In ꝓspectu eⁿ: q̃z bonas orones velut aligd vultuosũ diuinitas ĩspicit: ⁊ cũ volũtas nr̃a ab hoib⁹ nõ possit ꝓspici: ab illa tñ ꝓstat itendi. Sed que sit ista oro subter exponit: tribulatio. s. que sinceras ⁊ cõtinuas efficit orones. Et nota q̃ũ cũ inocẽtie securitate dicit: Tribulationẽ meã ante ipz ꝓnũtio. Ille sigdez afflictiones corã ipo poterãt ꝓnuntiari: que iniuste ꝑbabant ĩfligi. Pronũtiat iraqz pius aduocat⁹ ante patrẽ tribulationes suas: vt veniã pro nr̃is possit obtinẽ peccatis. Et nota ꝓ in his duob⁹ vsibus q̃tnoz modis orãtũ est: sicut dicit apl's: Exhortor ergo ꝓmo oĩuz fieri ꝑcationes: orones: postulatiões: grãrꝫ actiones. [In deficiẽdo ex me spũz meũ: ⁊ tu cognouisti semitas meas.] De supiorib⁹ pẽdet ps ista versiculi. Nã qõ dicit: In deficiẽdo ex me spũm meũ: sic itelligendũ est: ac si diceret: Tribulationẽ meã ante ipm ꝓnuntio: cũ deficit ex me spiritus meus. Multas enim ⁊ grauissimas tribulationes vult intelligi quas ante deũ se pronuntiare ꝑfitetur. Sed quoniã

spiritū eiꝰ nunq̃ legimꝰ defecisse: q̃ cūcta voluntaria passione cōpleuit: hoc potius a pte mēbrorꝫ debemꝰ accipe. Qd̄ expositionis genus puide a maioribꝰ pstat inuētū: qñ aliqs sic loquiť: qd̄ eius nō possit
Ps. 69. puenire pſone: vt est illud: Et delicta mea a te non
fūt abscōdita. Nā fideles taliter ⁊ in octogesimo
Ps. 83. tio psalmo locuti sunt. Lōcupiscit ⁊ deficit aia mea
Ps. 118. in atria dñi. Et alibi: Defecerūt oculi mei in eloqui
um tuum dicētes: qñ pſolaberis me. Et in sequenti
Ps. 142. psalmo dicturus est. Uelociter exaudi me dñe defe
cit spūs meus. [In via hac qua ambulabā: abscōde
Alt. superbi laqueū. erūt laqueos mihi.] Diabolus: sicut sepe dictus est:
iuxta viā abscōdit laqueū vt eos decipiat qui rectas
semitas declinare pſumpserīt. Sed q̃ dñs christus
nunq̃ a sua scitate discessit: necesse erat vt in ipa via
rectitudinis sue tētationes patereť inualidas: a qua
minime pbabať exire. Tangit eni qñ illi a diabolo
mundi regna mōstrata sunt: qñ eiꝰ tentabať esuries:
⁊ cētera que diabolica fraus ⁊ malorꝫ hoīum pſumpsit inigtas. Necesse enim erat christū dñm taliter
loqui: vt assumende carnis iā tūc veritas pandereť.
[Cōsiderabā ad dexterā ⁊ videbam: ⁊ nō erat qui co
gnosceret me. Peryt fuga a me: ⁊ nō est qui requirat
aiam meā.] Cū dicit: Cōsiderabā ad dexteraz: illud
tēpus facit ītelligi qñ ibat ad crucē: q̃ nullū illic fi
deliū potuit ītueri. Ideo eniz nō sunt visi ad dexteraz stare: q̃ carnali trepidatione dispersi sunt: sicut
Zach. 13 scriptū est: Percutiā pastorē ⁊ dispgenť oues gregis
Segtur: Et nō erat qui cognosceret me. Qui cogno
Ioan. 10. sceret illā scilz in ipo deitatē: que hec oīa in assum
pta carne volūtarie sustinebat: qui dixit: Ptātem ha
beo ponēdi aiam meā: ⁊ ptātem habeo itēr sumēdi
eā. Naz si in illa perturbatione christū dñm cogno
uissēt: vtiqz poterāt ad dexterā videri. Addidit: Peryt fuga a me ⁊ nō est qui requirat aiam meaz. Perisse fugā dicit: cū se impiorꝫ manibꝰ pmisit occidi.
Nā vbi fuga perit: mortis periculuz nullatenus euitať. Nemo autē requisiuit aiam eius: dū ei nulla cō
solatio pbereť: sed solus ad passionē relictus est: qui
erat pro oīuz salute moriturus. Ita sub ista breui ac
subtilissima significatione verborꝫ: traditionis ipsiꝰ
ordo narratꝰ est. [Clamaui ad te domine dixi tu es
spes mea: portio mea in terra viuētium.] Uenit ad
partem secūdam in qua inimicorꝫ se insidias petit
euadere: vt corda fideliū resurrectionis eius mune
re gratulētur. Clamauit autē: spem suā ponēs in do
Luc. 23. minū quādo dixit: Pater in manus tuas commēdo
spiritū meū. Segtur: Portio mea in terra viuentiū.
Ibidem. Probat hoc specialiter locus ille quādo in cruce po
situs latroni dixit: Amen dico tibi: hodie mecū eris
in paradiso. Paradisus est enim terra viuētiuz: quā
soli beati feliciter introibunt: qui sub eternitate ⁊ se
curitate victuri sunt. Humiliter eniz ⁊ cōiter dicit:
portionē sibi esse in terra viuētiū: cū tota ipsius esse
noscatur. Simile est ⁊ illud qd̄ dictū est de Aposto
Ioan. 17. Alt. ad deprecationem lis: Pater volo vt vbi sum ego: ⁊ ipsi sint mecū. [In
tende ad oīonem meā: q̃ humiliatus sum nimis.]
Merito dicit: Humiliatus sum nimis: qui sicut ait
Phil. 2. Apostolus: semetipsum exinaniuit formā serui acci
piens in similitudine hominū factus: ⁊ habitu inuē
tus vt homo. Ad hoc certe amplius humiliatus est:
qui obediēs factus est vsqz ad mortē: mortē aūt cru
cis. Nā si illud deitatis sue culmē mirabile nō incli
nasset: sumpti corporis veritate: quēadmodū pro sa
lute oīum crucifigi potuerat: qui celū terramqz ad
mirādis virtutibus administrat: [Libera me a p
sequētibus me: ¶ quoniam pfortati sunt super me.]
Alt. quia Cum dicit: Libera me: nō infirmitas ppie deitatis
ostēdiť: sed charitas paterna mōstrať. Nā cū habe
Ioan. 10. ret ptātem: sicut ipse dicit: ponendi aiam suā ⁊ iterū
sumēdi eam: tū ad informationē nostrā reuerentiā
dilecti ac bene cōplaciti filij tenēs: honorez paterne
maiestati cōgruenter exhibuit. Dicit enim in euan
Ioan. 17. gelio: Pater clarifica me. Clamat criā de cruce: De
Ps. 17. deus meus respice in me: quare me dereliquisti: vt
humilitatē carnis euidēter ostēderet: quatenus ma
nichei nefanda dogmata pfutaret. Orat ergo vt a p
sequentibus iudeis diuina virtute libereť: qui vsqz
adeo corporaliter facti fuerāt fortiores: vt ⁊ manus
inuicerēt: ⁊ de eius morte gauderēt. Sed hec omnia
miserrimi hominū tentauerunt: q̃ in eo nō intuebā
tur diuinitatis virtutē: sed speciē corporalē: de qui
bus dicit Aplus: Si enim cognouissent: nunq̃ dñm
1. Cor. 2. maiestatis crucifixissent. [Educ de carcere aiam
Alt. custodia meā: ad confitēdū nomini tuo.] Dic carcerē dupli
ci modo maiores intelligere voluerunt: Aut seculi
istius penales angustias: quas patimur in isto corpo
re pstituti: Aut magis custodias inferni: quas euade
re nō licet lege humanitatis ifirme. Sed melius si
hoc loco referať ad inferos: propter resurrectionis
spem: quā frequēti supplicatione puenire deprecať:
sicut in alio psalmo petit: Nō vrgeat sup me puteus
Ps. 68. os suū. Carcer eni dictus est quasi arcer: qd̄ a se arce
ETY at exire pclusos. Sed cur se de isto carcere liberare
desiderer: causa subsequiť: Ad cōfitēdū nomini tuo.
Tunc eni a cūctis fidelibus patri pfessio laudis ex
hibita est: quādo eū resurrectionis miraculo: de iferni carcere pstat eductū. Naz ⁊ ipz: Educ: significat a
parte qua mortuus est: de imis penetralibus ad sup
na trāslatus. [Me expectant iusti: donec retribuas
mihi.] Ista est illa que pmissa est de dñi resurrectio
ne cōfessio. Nā dū omnes apli christi fuissent mor
te cōfusi: expectabant vtiqz donec gloriā pmisse re
surrectionis agnoscerēt: ⁊ oīum se trepidātiū corda
firmarēt. Sed ituere: qd̄ dictū est: Donec retribuas:
q̃ resurgētis gloria retributio fuit: vtiqz beatissime
passionis. De qua retributione dicit apostolus: Pro- Phil. 2.
pter hoc exaltauit illū deus: ⁊ donauit ei nomen qd̄
est sup omne nomen: vt in nomine Iesu omne genu
flectať: celestiū: terrestriū ⁊ ifernorꝫ: ⁊ omnis lingua
pfiteať q̃ dñs Iesus in gloria est dei patris. Nā qd̄
ait: Donec: triduani diei tēpus ostēdit: quādo iusto
rū deuotio eius resurrectione letata est. Quod certe
singulariter a parte humanitatis assumpte constat
christo dño pretributū: cuius resurrectio iustorꝫ corda
firmauit. Nūc pſiderem dñi nři si possimus aliqua
speculatione clemētiā: que nos ⁊ ab hoste redemit: ⁊
ne itez captuemur docere nō desinit. Ecce regulaz
suā: quotidie nostrā facit esse medicinā: quādo se p
pterea humiliare dignatus est: ne diabolicus ille superbie spūs vllatenus appetať. Illic enim ruina: hic
semp ascensus est. Inde mori puenit: hinc eterna vi
ta succedit. Rogemus ergo oipotentem filiū: vt qui
orandi salutare pstitit exēplū: donet nobis ppitius
sanctissime bui imitationis effectū. Conclusio.

Finitus est quidem ordo psalmorꝫ qui oratio
nis titulo prenotaně: nūc oportet in eo
rum termino aliqua sub breuitate complecti: quate
nus prestāte dño salutariter incitemur ad nostrū fe
stinare remedium. In primis agentes illa que iussa
sunt:

sunt: ⁊ labia nostra crucis impressione signātes dño
supplicemus: vt os nostrū abluat humana fece pollu
Isa. 6. tū. Dicit eni Isaias: Immunda ego labia habeo: ⁊ in
medio ppli immūda labia habentis habito. Deinde
orādū est verbis: nō que humana desideria submini
strāt: sed que ipsa diuinitas ad remediū nostre praui
tatis idulsit. Oratio vo ipsa ex humili: ex mansueto:
ex sincero debet corde pcedere: peccata sua sine excu
satione pfitens: ⁊ inter amaras lachrymas de dulcis
sima dñi miseratione pfidēs. Terrena non expectat:
sed celestia pcupiscat. Sit segregata desiderio corpo
reo: ⁊ tū iuncta diuino. Sit tota deniqz spiritualis:
habēs solas lachrymas carnis. Nā quē orās ptempla
tione mētis: quantū fas est appete pueri: ⁊ agnoscis
q̃lis ante ipsum debeas pstratus offerri. Ille eni est:
1. Timo. 6. sicut dicit aplus: beatus ⁊ solus potens rex regum: ⁊
dñs dominantiū: qui solus habet imortalitatē: ⁊ lucē
habitat inaccessibilē: quē nemo hominum vidit: sed
nec videre pōt. Quapropter ad talē tātū qz dñm cuz
omni timore vel dilectione debemus accedere: ⁊ ita
in eū dirigere mētis intuitū: vt quicquid potest splē
doris: claritatis: fulgoris: maiestatis mens humana
pcipere: sup hec oīa cognoscas esse deū: qui oēs crea
turas suas incōparabili bonitate dispēsat. Nec falsa
pſumptione nobis aliquid imaginemus: qñ arcana
substātia dei qui fecit oīa sicuti est: creaturarꝫ sciētia
nō potest cōprehendi. Nulla enim forma in deo: nul
la circūscriptio est. Natura inestimabilis: virtus in
cōprehensibilis: pietas singularis: De quo nimis con
DOG grue pnuntiatū est: Deus potest dici qd̄ nō est: nō po
test cōprehēdi qd̄ est. Ad hunc igiť omnipotētē: sine
initio: sine fine: qui vniuersas mundi partes omnēqz
creaturā sua cōmeat atqz replet: sic tamē vt in seipso
vbiqz sit totus: malos nō pſentia sed gratie sue virtu
te derelinquēs. Quod pater Augustinus ad Darda
nū scribēs: latius explicauit. Salutariter nos admo
Ps. 94. net festinare sermo ppheticus dicēs: Uenite adore
mus ⁊ pcidamus corā dño: plorēmus ante dñm. Et
ne oīno fluctuātes ac trepidi linqueremur: addidit:
Qui fecit nos: vt cum nos ab ipso creatos esse cogno
scimus factorē nostrū fiducialiter exorēmus. Tunc
qd̄ a nobis humiliter in diuina laude dicendū est: in
ipsa pene oratione sentiť cum a dño clementer audi
mur: si nobis tamen expediat obtinere qd̄ petimus.
Nullus enim ingratus a superna donatione repelliť:
cui petere simplici ac deuota mēte pcediť. Tātuz se
eni aliqs impetrasse veniā sentit: quātū pias lachry
mas fudisse cognoscit. Est ⁊ aliud nře puectionis in
diciū: vt quanto qs se plus amare ⁊ timē cognouerit
deū: tāto necesse est vt illi diuinū ppinquet auxiliū.
Sic beneficio dñi ois diabolica fraus vinciť: sic ipso
miserāte peccata supanť. Dicta fūt qdē de oratione:
quātū ⁊ mediocritas igenij: ⁊ loci q̃litas postulauit.
Si qs vo de hac re plenissima cupit vbertate satiari:
legat facūdissimum Lassianū: qui in nona ⁊ decima
collationibꝰ: tāta ⁊ talia de orōnū gñibus disputauit:
vt euidēter per ipm spūs scūs locutus fuisse videaťur.

Explicit expositio in psalmum .141m.

¶ Psalmus qñ filius Dauid ipsuz psequebať. CXLII.

Domine exaudi orationē meā: auribus percipe obsecrationez meā: in veritate tua exaudi me in tua iustitia. Et nō intres in iudiciū cū seruo tuo: q̃ nō iustificabiť in pspectu tuo oīs viuens. Quia pſecutus est inimicus animā meā: humiliauit in terra vitā meā. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: ⁊ anxiatus est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. Ademor fui diez antiquorꝫ: meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Uelociter exaudi me dñe: defecit spiritus meus. Non auertas faciez tuam a me: ⁊ similis ero descendentibus in lacum. Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: q̃ in te speraui. Notam fac mihi viam in qua ambulem: q̃ ad te leuaui animam meā. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectaz: propter nomen tuuz domine vivificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animaz meā: ⁊ in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

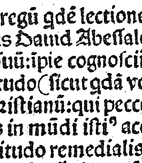

Ystoria hec: regū qdē lectione notissima est. Nā filius Dauid Abessalon regno fugatū patrē suū: ipie cognoscit pſecutus. Que similitudo (sicut qdā volūt) ad oēz porigiť christianū: qui peccatis seuiētibus tanq̃ a filys pprys in mūdi isti acerbitate verať. Sed cōtra hec penitudo remedialis opponitur: quā hic psalmus pstinē mōstrať. Memēto tamen q̃ hec hystoria: ⁊ in 3° psalmo iaz posita est: sed ibi abessalon ppterea noiatus est: qñ exēplū eiꝰ ad solū Iudā voluit ptinere: hic vo nomen ipsius positum non est: vt sicut iam prelocuti sumus: ad vitia sua estimaret dictum vnusquisqz fidelium. Diuisio.

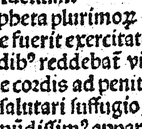

Uamuis ppheta plurimorꝫ penitētium meditatione fuerit exercitatus: tū quātū futuris laudibꝰ reddebať vicinus: tanto cōpunctione cordis ad penitētie lauacra pueriť: vt salutari suffugio cōpetenter ablutus: pſpectibꝰ dñi mūdissimꝰ appareret. Merito ne illā sentētiā pfusionis audiret: Peccatori autē
Ps. 49. dixit deus: Quare tu enarras iustitias meas: Prima itaqz deprcatione rogat dñz Ihz: ne cū seruo suo velit irrare in iudiciū: sz pturbationi sue misericordiā ipsiꝰ supplicat subuenire. Scōa: velociter puenire petit ad veniā: vt deductus in viā veritatis: ab inimicorꝫ liberetur insidys. Expositio.

Omine exaudi orationē meam auribus pcipe deprcationē meaz: in veritate tua exaudi me in tua iustitia. Alt. obsecrationem Nisi altiꝰ pscrutemur: comata vsus istius sibi videntur esse pcraria. Nā cū primū ppheta petat humiliter admitti orōnez suā: postea se exaudiri

in eius iustitia deprecaꝝ. Sed totũ ad lachrymabilẽ
ꝓfessionẽ ptinẽ nõ dubiũ est: maxime cũ hic psalm⁹
ad humilitatẽ penitẽtiũ ꝓbeꝝ aptatus. Veritas enĩ
⁊ iustitia ipsi⁹ est: ne cũ rogãte discepteꝝ: ne ad iudici
uꝫ illũ trabat qui se hic ꝑ ipse ꝓdemnat. Supbos
enĩ dñs ad examẽ adducit: qui se bona putãt habere
negocia: ⁊ solus ille iudiciũ ꝓbaꝝ euadere qui recur-
rit ad ꝑces. Nõ eniꝫ diuina maiestas austera potesta
te seuera est: vt illos velit affligere: qui se hic pecca-
toꝝ suoꝝ recordatione discrutiãt. Nã vide qd segũ:
Al. quia [Et nõ itres in iudiciũ cũ seruo tuo: ꝗm nõ iustifi-
cabiꝝ in ꝓspectu tuo oĩs viuẽs.] Apertũ est qua volũ
tate iustitiã dñi petebat: qui nũc dicit: Nõ itres in iu
diciũ cũ seruo tuo. Nã si iustitia iudicium significas-
set: hoc petere non poterat qõ pauebat. Nec moueat
qõ iudici dicit: Nõ intres in iudiciũ cum seruo tuo.
Isa. 5. Ipse enĩ hanc formã locutionis ostẽdit dicẽdo: Iudi
cate iter me ⁊ vineã meã. Sequit: Quia nõ iustifica-
biꝝ in ꝓspectu tuo oĩs viuẽs. Causa reddita est: quare
noluerit ad iudiciũ venire cũ dño: vt nõ sola potesta
tis reuerẽtia: sed etiã ipsa videaꝝ iustitie regula for-
Roma. 5. midata. Sic enĩ scrptũ est: Cõclusit de⁹ oĩa in incre
dulitate vt oĩb⁹ miſereaꝝ. Sed cũ dicit: Oĩs viuẽs:
hominẽ significat generalẽ: vbi ⁊ infantũ vita ꝓclu-
ditur: qui originali peccato nisi aqua regenerationis
Job. 15. abluanꝝ obnoxy sũt. Unde ⁊ Job veracissime dicit:
Ps. 50. Nemo mũdus ante te: nec ifans cui⁹ est vni⁹ diei vi
ta sup terrã. Et in 50° psalmo iã dictũ est: Ecce enĩ in
inigtatibus ꝓceptus suꝫ: ⁊ in delictis peperit me ma-
ter mea. Cuius enĩ erat tãta iustitia: vt nõ aliquo tẽ-
poꝛe: aliqua etate peccauerit: qui ⁊ per traducẽ deli-
cti tenemur obnoxy: ⁊ quotidianis lapsibus addi-
mus: vt nunq̃ per nos nisi per diuinam gratiã liberi
esse possim⁹. Quapropter desinat heresis pelagiana
desipere: que taꝫ multis scripturis diuine sententys
priusq̃ iciperet ante damnata est. [Quia psecut⁹ est
inimicus aĩam meã: humiliauit in terra vitã meaꝫ.]
Quis titulus de Abessalon dicere videaꝝ: tamẽ be-
ne inimicus imperſonaliter ponitur: vt hoc ⁊ de dia-
bolo sentiamus. Humiliaꝝ aũt in terra: cuius carna-
libus actionibus vita polluiꝝ: nõ illa humilitate ꝓ-
babili: sed in declinatione vitiosa. Quod merito pro
Ps. 101. pter afflictionẽ specialiter exprimẽdam penitẽs ait:
qui in alio psalmo dixit: Quia cinerẽ sicut panẽ man
ducabã: ⁊ potũ meũ cũ fletu miscebam. [Collocauit
Al. super me in obscuris sicut mortuos seculi: ⁊ anxiat⁹ est ꝗ in
me spiritus meus: in me turbatũ est cor meuꝫ. Me-
mor fui dieꝫ antiquoꝝ.] Collocauit: deputauit signi
ficat: more furentiũ inimicoꝝ: qui sic hominem ꝓte-
mnũt odiosuꝫ: q̃si iam iudicẽt ⁊ sepultũ. In obscuris
enĩ reuera collocatus est: qui post regni culmina ꝑse
cutionis patiebaꝝ iniuriã. Et sicut mortuus seculi ha
bitus est: in quo nec ꝓbetalis: nec regni reuerentia:
nec ipse quoqꝫ paternus ꝓsiderabaꝝ affectus. Mor-
tui enĩ seculi sunt: qui in peccatis suis defecisse noscũ
tur. Et ideo vir tot bonoꝝ iuste se deflet sic fuisse de
spectũ: vt crederẽ nullatenus vindicãdus. Sequit:
Et anxiatus est in me spiritus meus: in me turbatuꝫ
est cor meũ. Anxi⁹ spiritus: vicinitatẽ periculi ꝓdit.
Turbatũ cor: humanã sapientiã testaꝝ esse ꝓfusam:
vt spem suã amplius in dño reponeret: cũ viriũ sua-
rũ ꝓfidentiã nõ haberet. Addidit: Memor fui dieꝫ
antiquoꝝ. Iuste cor ei⁹ fuerat ꝓturbatũ: qm̃ memor
erat ingẽtiũ peccatoꝝ. Ipsi enĩ sunt antiqui dies: ve
teris illius hominis antiquitate fuscati. Nã sicut hic
nouitas ꝓdit innocẽtiã vite: sic antiquitas scelerata
facta testaꝝ. [Et meditatus suꝫ in oĩbus opibus tuis:
⁊ in factis manuũ tuaꝝ ꝗmeditabor.] Ad curã rcdut
salutaris agnitio: quatenus cũ diuina opa recoleret:
erumnaꝝ suaꝝ memoriã nõ haberet. Opera enĩ dñi
dicit: qbus celum terrãq̃ mirabili dispositione fun-
dauit: quibus patriarchis bona fecit: qbus populum
per mare trãstulit hebreorum: que se dicit frequẽter
iterasse: vt amaritudinẽ mũdi suauitas excluderet le
ctionis. Quod exemplus pro maximo remedio posi-
tum debemus accipe: vt nos quoqꝫ similis possit me
dicina saluare. [Expãdi manus meas ad te: ꝗ anima
meam sicut terra sine aqua tibi.] Ls innumeris lo-
cis ꝓbetauerit dñi saluatoris aduentũ: hic etiã ex-
tẽsione manuũ sancte crucis designauit effigiẽ. Naꝫ
qui expansis manibus orar: illaꝫ crucẽ redemptoris
imitaꝝ: que ls a ꝑfidis iudeis pro pena data est: con-
cessa tamẽ est credẽtibus ad salutem. Sic ⁊ Moyses Exo. 17.
qm̃ cũ amalechitis pugnabat effecit: vincebat cũ ma-
nus expãderet: ꝑdebat si bracchia remisisset. Segũ
cõparatio in qua dicit sic aĩmã suã desiderare deũ:
quẽadmodũ solet sicca terra copiosas pluuias susti-
nere. Tale est ⁊ illud quadragesimi primi psalmi ini-
tiũ: Sicut ceruus desiderat ad fontes aquaꝝ: ita de-
siderat anima mea ad te deus. Intuere qõ dixit: Ti- Ps. 41.
bi: nõ alteri: ne istud desiderium malis volũtatibus
applicares. [Uelociter exaudi me dñe: defecit spiri-
tus meus.] Ne auertas faciẽ tuã a me: ⁊ similis ero Al. Non
descẽdentib⁹ in lacũ.] Post exordiũ decursus: venit
ad luctuosissimã narrationẽ: petẽs sibi imbre miseri-
cordie celerrime subuenire: ne sprctus a dño redige-
reꝝ in puluerẽ: ⁊ vẽto supbie dissipatus a terra ꝓmis-
sionis redderẽ alienus. Et vt velocius potuisset au-
diri: defecisse dicit in se spiritũ suuꝫ. Qõ per nimias
tribulationes solet ꝓtingẽ his qui passionũ diuersaꝝ
põdere pregrauant: sicut ⁊ in tricesimoseptimo psal-
mo idem penitẽs dicit: Cor meũ ꝓturbatũ est in me: Ps. 37.
⁊ deseruit me fortitudo mea. Sequit: Ne auertas fa
ciẽ tuã a me ⁊ similis ero descẽdentib⁹ in lacũ. Auer
terat prius faciẽ suã deus ꝓpter insolẽtiã peccatoꝝ:
sed nunc petit vt ad ipsum respiciat: qz se cõpunctis
supplicationibus inclinabat. Cõuenit enĩ misericor-
die ipsius vt humiles respiciat: qui supboꝝ corda cõ
temnit. Lacũ vo: inferiorẽ locũ ꝗtelligere debemus
inferni: vbi impy eterna pena mergẽdi sunt. Dis er-
go pares sunt qui diuinã potẽtiã respuerũt: ⁊ vitian-
tes illã imaginẽ in qua creati sunt: forma diabolice
damnationis induti sunt. Bene aũt dictũ est: Descẽ-
dẽtibus: qm̃ ad ima mergunꝝ: qui illuc ꝗtrare mere-
bunꝝ. Petit ergo ne supbis similis fiat: qui peccata
sua humili satisfactione deplorat. [Auditã mihi fac
mane misericordiã tuã: qz in te speraui.] Auditã mi
sericordiã: clementiã dicit dñi toto orbe notissimaꝫ:
qua supplicãtibus ꝑstat: indulget afflictis: ⁊ vt ipse
audiat: qõ in euãgelio dictũ est: Fili dimissa sunt tibi Mar. 2.
peccata. Mane: tẽpus venie designat. Tũc enĩ mẽti
elucescit qm̃ ad eã felici sorte puenerit. Nam post no
ctẽ peccatoꝝ: merito mane dicit: qm̃ culpa laxaꝝ. Si-
ue ad resurrectionẽ ptinet audiẽdã: qm̃ angelus Ma
rie dixit: Ite dicite discipulis eius ⁊ Petro: qm̃ sicut Ibidem. 16.
dixit resurrexit a mortuis. Causa quoqꝫ sequit que
debeat obtinere qm̃ spes in illũ fuit qui nescit ꝓbabi
liter in se decipere ꝓfidentes. Et intuere: quia ⁊ alias
petitiones suas in ꝓsequẽtibus tali ratione ꝓfirmat.
Que figura dicitur ꝕtiologia: id est: cause redditio. SCHE

[Notã

Al. non hs [Notã hac mihi viã in qua ambulẽ: qz ad te ꝗtoñe le-
uaui aĩmã meã.] Cum a deo petit notã sibi fieri vi-
te viã: ostendit qm̃ hec via hominibus habeꝝ icogni
ta. Illius enĩ lucerna hoc iter ostendit: illius lumẽ se
Joan. 1. mitas istas aperit: Qui illuminat omnẽ hominẽ ve-
nientẽ in hunc mundũ: sicut in 31° psalmo iam dictũ
Ps. 31. est penitẽti: Intellectũ tibi dabo: ⁊ instruaꝫ te in via
hac qua ꝗgredieris. Quapropter merito rogat ꝓphe-
ta: vt ei dñs viam salutis ostẽdat: ⁊ sic notã semp ha-
beat: ne de eius corde aliquãdo discedat. Subiungũ
quoqꝫ sollennis illa confessio: qm̃ illud nos postulata
mereri facit: si aĩmã nostrã non carnali grauamine
inclinemus ad mundũ: sed spirituali iuuamine leue
mus semp ad dñs. [Eripe me de inimicis meis dñe:
ad te ꝓfugi.] Hoc Ꝗuis ꝓphetaꝝ ꝓpositum titu-
lum de inimicis carnalibus dicere videaꝝ: tamen ad
demones inimicos debet referri: qui iugiter circun-
dant fideles: vt eis possint spem diuinitatis auferre:
Eph. 6. sicut aplus dicit: Nõ est vobis colluctatio aduersus
carnẽ ⁊ sanguinẽ: sed aduersus principes ⁊ potestates
rectores tenebraꝫ haꝫ. Dicit enĩ: Ad te ꝓfugi: qõ illi
soli faciũt qui eius iussionibus obsequunꝝ. Adã enĩꝫ
postq̃ inobediens fuit: dñm refugit: ⁊ ideo hic ꝓtra-
rio modo religiose mẽtis declaraꝝ indiciũ: qm̃ post
reatũ peccati nõ fugisse dñm: sed ꝓfugisse se dicit ad
dñm. [Doce me facere volũtatem tuam: quia tu es
deus meus.] Nolebat prorsus errare qui tanti magi
stri cupiebat esse discipulus. Dicit enim: Doce me:
tanq̃ ignaꝫ: tanq̃ imperitũ: tanq̃ nihil de sua virtu
1. Cor. 8. te presumentẽ. Quẽ sensum aplus ponit cum dicit: Si
quis se existimat scire aliquid: nondũ cognouit quẽ-
admodũ eũ oporteat scire. Addidit: Quia tu es deus
meus. Ꝗda petitio: competens ratio: a clemente dño
ideo postulare beneficiũ: eo qõ ipse sit dñs supplicã-
tis. [Spiritus tuus bonus deducet me in terram re
ctam.] Intueamur quid sibi velit qõ dicit: Spiritus
Mar. 10. tuus bonus. Designaꝝ enim per hoc nomen: deũ esse
spiritũ sanctũ. Scriptus est enim: Nemo bonus nisi
solus deus. Legiꝝ ⁊ pater bonus: vt est illud: Pater
Joan. 10. bone. Legiꝝ etiam de filio: vt est illud: Ego sum pa-
stor bonus. Sic per istã cõmunionẽ nominũ: sancte
trinitatis equalitas semper virtusqꝫ declaraꝝ. Spi-
ritus aũt bonus deducet nos in terrã rectam: qm̃ cor
pus nostrũ suis regulis subdit: ⁊ fit illis institutioni-
bus indeuiũ: qõ peccatoꝝ fuerat prauitate distortũ.
Sed hoc humana nõ potest virtute cõpleri. Ipse enĩ
nos recreãdo: saluos efficit rectos: qui est ⁊ creare di
gnatus. Siue terrã rectã: significat futuri seculi: vbi
recti ambulabunt: ⁊ cũ dño magna semper exultatio
ne gaudebũt. [Propter nomen tuũ dñe viuificabis
me in egtate tua. Educes de tribulatione aĩaꝫ meã.]
Hic gratia clementissime diuinitatis ostẽdit: que ni
hil nostris meritis reddit: sed totũ idulgẽtie sue lar-
gitate ꝓcedit. Nã viuificanduꝫ se ꝓpheta non dicit
ex proprys factis: sed ex nomine dñi Christi: cui⁹ est
reuera nominis saluare fideliter postulãtes. Sed cũ
gratia cõmendeꝝ: ⁊ equitatis ibidẽ mirabiliter mo-
menta miscenꝝ. Naꝫ q̃uis omnia gratis doner: iusti-
tie ipsius est supplicãtes viuificare: quos spiritus im
mũdos crudeliter cernit impetere. Sequit: Educes
de tribulatione aĩmã meã. Educunꝝ de tribulatio-
ne tanq̃ de carceribus aĩme sancte: quãdo concessa
venia de isto seculo ꝑcipiunꝝ exire. Dic enĩ affligun
tur deuoti: cruciantur iusti: sed defectus istius lucis
sanctis terminus est laboꝝ. Ideo eniꝫ clamat aplus:
Lupio dissolui ⁊ esse cum Christo. [Et in misericor- Phil. 1.
dia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes
qui tribulant aĩmam meam: quoniam seruus tuus
ego sum.] Completa est illius letitie plenitudo mira
bilis. In misericordia enim disperdunꝝ inimici: qm̃
compunctionis studio ab sceleratis cogitationibus
abstrabunꝝ. Qõ ad illos ꝑtinere nõ dubium est: qui
penas debitas remedio supplicationis euadũt. Addi
dit: Et perdes omnes qui tribulant aĩmã meã: qm̃
seruus tuus ego sum. Dic iam tẽpore iudicij per iusti
tiam ꝓdendos dicit esse diabolũ ⁊ oẽs impios qui in
sua obstinatione moriũtur. Quos ideo dicit tribulas-
se aĩmã suam: qz ipse in dei seruitio ꝑmanebat: ⁊ ne
cesse est istos in iudicio perire: qui tales aĩmos ꝓbã
tur assumẽ: vt inocẽtes viros ideo psequanꝝ: qz dei
famulos esse cognoscũt. Ecce regula illa penitentis
impleta est: vt post afflictiones erumnasq̃ cruciabi-
les exultatione conclusa sit. Conclusio.

Finita est quidẽ afflictio supplicantiũ: ⁊ feliciũ
cursus ille lachrymaꝫ. Sed diligentius
pscrutandũ est: qd sibi velit penitẽtiũ istoꝝ septima
deprecatio. Inchoauit enĩ a psalmo sexto: venit ad tri
cesimũ primũ: deinde ad tricesimũ septimũ: inde ad
quinquagesimũ: inde ad cẽtesimũ primũ: deinde ad
centesimũ uicesimũ nonũ: ad prostremũ ad ꝑsentem
centesimũ quadragesimũ secunduꝫ. Forte vt sicut in
hac hebdomada peccamus: quã mũdi istius tẽporis
ductus excurrit: ita ⁊ in eodẽ numero remedialis pe
nitẽtie munere saluaremur. Illud aũt: sicut sepe mo
nuimus: magnopere ꝓtuendum est: qz psalmi ipsi ab
afflictionibus inchoant: ⁊ in gaudys desinunt: ne qs
de venia desperaret: quã in ipsis ꝑcibus positam esse
cognoscerer. Oratores sanctissimi: celestes patroni:
qui peccatoꝝ nexibus iplicatis salutis iter aperiũt.
Sed cũ isti singillatim delicta nr̃a nos deflere cõmo
neãt: ⁊ ad spem gaudioꝝ dñi ꝓmissione ꝑducant: ex
tat tñ ⁊ illud niniuitaꝝ efficacissimũ supplicationis
exẽplũ: vbi cuncta etas ingemuit: vbi sensit pecus oẽ
teiuniũ: ⁊ tãtũ valuit afflictio generalis: vt veritateꝫ
potuisset ꝓphetici superare sermonis. Facti sunt enĩ
de formidantibus securi: de tristibus leti: ⁊ vite sunt
redditi: qui ꝑbabantur morte damnati. Quapropter
desideremus penitentiã humani generis salutare re
mediũ: flẽtiũ ꝓsolationẽ: semen feliciũ gaudioꝝ: que
⁊ singulis gbusq̃ spem certissimã tribuit: ⁊ superne
gratie donũ supplicantibus in commune concedit.

Explicit expositio in psalmum. 142m.

¶ Dauid ad Goliam. CXLIII.

Benedictus dñs de⁹ meus qui
docet manus meas ad prelũ:
⁊ digitos meos ad bellũ. Mi-
sericordia mea ⁊ refugiũ meũ:
susceptor meus ⁊ liberator me
us. Protector meus ⁊ in ipso
speraui: qui subdit populuꝫ meum sub me.
Dñe quid est homo qz innotuisti ei: aut fili
us hominis qz reputas eum? Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut vmbra
pretereunt. Dñe inclina celos tuos ⁊ descẽ-
de: tange mõtes ⁊ fumigabũt. Fulgura co-
ruscationẽ ⁊ dissipabis eos: emitte sagittas

tuas ⁊ ꝓturbabis eos. Emitte manũ tuam de alto eripe me ⁊ libera me de aquis multis: ⁊ de manu filiorꝫ alienorꝫ. Quorꝫ os locutũ est vanitatẽ: ⁊ dextera eorꝫ dextera iniquitatis. Deus cãticũ nouũ cantabo tibi: in psalterio decachordo psallaꝫ tibi. Qui das salutẽ regibus: qui redemisti dauid seruum tuum: de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filiorꝫ alienorꝫ quorꝫ os locutũ est vanitatẽ: ⁊ dextera eorꝫ dextera iniqtatis. Quorꝫ filij sicut nouelle plãtationes: in iuuentute sua. Filie eorꝫ cõpositę: circũdornate vt similitudo tẽpli. Promptuaria eorꝫ plena: eructãtia ex hoc in illud. Oues eorꝫ fetõ se abũdantes in gressibus suis: boues eorꝫ crasse. Nõ est ruina macerie: neqꝫ trãsitus neqꝫ clamor in plateis eorꝫ. Beatum dixerunt populꝫ cui hec sunt: beatus populus cuius dominus deus eius.

CUm hystoria ꝓsentis tituli: primis ꝑphete tẽporibus: id est: ante regnũ eius fuerit peracta: tamẽ pro magnitudine sacramẽti sui: locis emeritis vocat ad meditũ: vt totũ in psalmis mystice ⁊ dictũ ⁊ positũ esse cognosceres: qõ expressius in ꝓclusione dicimus. Illud tamẽ meminisse nos oportet: bellũ istud Dauiticũ: ad designandũ certamẽ dñi Ihesu Christi fuisse ꝓmissum: vt sicut iste Goliã saxei teli dimicatione prostrauit: ita per petrã qõ est dñs Ihesus Christus fortitudo diabolica vinceretur. Unde ⁊ in hoc psalmo similitudines iste seruate sunt. Non enim hic sola victoria illa describit: que Regũ volumine ꝓtinet: aut pro ipsa trũgratie referunt: sed multa sunt itaqꝫ que certamini ꝓueniãt dñi Ihesu Christi: qõ suis locis cõgruenter exponimus. Quapropter sciamus hũc psalmũ quartus esse eorꝫ: qui per actus Dauid significãt dñi futura mysteria: vt euãgelici calculi honore sacrati per totũ mundũ reuerendi atqꝫ mirabiles redderent.

Diuisio.

POst interfectionẽ Golie: quã mystica diximus operatione cõpletã: In prima parte ꝑphetia dño gratias agit: peracti belli discrimine se fuisse liberatũ: deprecãs vt cito dñi declaretur aduẽtus: per quẽ diabolus victus est: ⁊ quasi spiritualis belli: qõ Golias figuraliter gessit: est secuta pfectio. Tunc enim fideles sunt a magno discrimine liberati. Secunda: in nouo ⁊ vetere testamẽto ꝑphetia dño se psallere cõpromittit: liberatus a pessimis inimicis: qui beatitudinem suam in seculi istius felicitate posuerunt. Beatos autem illos tm̃ definiens: quorum est dominus deus eorum.

Expositio.

BEnedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad prelium: ⁊ digitos meos ad bellum. Uictor hostis seuissimi: ⁊ superator imanũ vitiorꝫ: post triũphum patratũ: qm̃ maxime insolens peccat humanitas: nulla se ꝓprie ꝓsumptionis elatione iactauit: sed dñi virtutibus totũ applicans: laudes eiꝰ deuota exultatione ꝓcelebrat. Nã que sit causa benedictionis: adiecit: Qui docet manus meas ad prelium. Docuit manus eius ad preliũ: quãdo sic opportune omnia fecit vt desiderate victorie ꝓsequerẽt effectꝰ. Non enim exercitio armorꝫ: aut aliqua prelusione cõstat imbutũ: sed hosti suo subito apparuit egregius: qui etiã in domo patris sui prudẽ videbat esse despectus. Sequit: Et digitos meos ad bellum. Sicut superius manus operationẽ: ita ⁊ hic digitos salutaria ꝓsilia possumus fortassis aduertere: que de corde nostro velut quidã radij ꝓsiliunt: dum aliqua subtilitate causas necessarias obtinere ꝓtendunt. Est enim istud nomen multarꝫ significationũ: sed pro locorꝫ diuersitate accipiendũ esse cognoscit: vt est illud Salomonis: Qui appendit tribus digitis molẽ terre: qõ ad sanctã trinitatẽ nõnulli estimant esse referendũ. Et in Exodo: Hic digitus dei est: quẽ spiritũ sanctũ patres intelligere voluerũt. Item ibi: Accepit autem Moyses duas tabulas scriptas digito dei: ⁊ cetera que in hunc modũ reperies esse variata. Siue idem significat: Digitos meos ad bellũ: qõ: Manus meas ad prelium. Que figura dicit Epimone: latine repetitio crebra sentẽtie. Quod ⁊ nos quoqꝫ bene dicimꝰ: cũ hostis antiquus crucis signo destruit: a petre soliditate quassat. ¶ Misericordia mea ⁊ refugũ meũ: suscepto meus ⁊ liberator meus. Protector meus ⁊ in ipso ſsperabo: subiciens populos sub me. ¶ Nomina ista de beneficijs collatis sine dubitatione venerunt: vt qꝫ multiplices causas in vno psalmo retexere, plixum fuit: breuitatis cõpendio pderent. Que figura dicit Hypocephrix: quãdo diuersa verba causis singulis apta reddunt. Misericordiam quippe cum ipso fecit dñs: quãdo eũ de fratribus suis vltimũ per Samuelẽ ꝑphetã ad regale culmen elegit. Refugium: quãdo ꝓtra tam imanissimũ hostẽ ꝓsiliũ dedit: vt eum petra deyceret: cũ quo nõ poterat armorꝫ pondere dimicare. Susceptor fuit: quãdo eũ fecit in Sienerꝫ a Saule suscipi: vt suo dño iungeret: qui prius fuerat seruietiũ ꝓditione subiectus. Liberator fuit: dum eus a periculo regie indignationis eripuit. Protector: quãdo in spelũca latens: in Saulẽ regem iusvltionis accepit. Unde singulis nominibus decẽter expressum est: qõ ei fuerat dñi largitate ꝓcessum. Et vide quid sequit: Et in ipso sperabo. Post tãta beneficia vir sanctus sciuit a tali spe nõ esse cessandũ: sed quanto plus ab eo acceperat: tãto magis amplius expetebat. Addidit: Subyciẽs populos sub me. Siue hoc de futuro dicit: qꝫ populis imperaturus erat: siue magis populos sibi memorat esse subdẽdos: quos in spiritu videbat semini suo: id est: Ihesu dño subiugãdos: sicut in secũdo psalmo ait: Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatẽ tuaꝫ. ¶ Quod innotuisti ei: aut filius hominis ſquoniaꝫ reputas eum: ¶ Audiamus regẽ plus suis motibus imperantẽ: vt post tot insignia virtutuꝫ tanta gratia domini ꝓrectus: non solũ se fateat exiguum: sed etiam humanũ genus diuinis beneficijs per se demõstret indignũ. Annullat enim cũ dicit: Quid est homo: qm̃ puluis qui vento flante transferr̃: quasi limus in terrã liquidam resolutus: qui habere nõ potest firmitatẽ. Quapropter: Quid est homo: sub interrogatione ⁊ despectu ꝓnuntiandum est. Huic infertur laudatiua responsio: Quod innotuisti ei. Quale est enim vt ille celi terreqꝫ fabricator per assumpti corporis veritatem: vsqꝫ ad hominum dignatus fuerit venire notitiam: ⁊ rectis fidei innotuerit inestimabile deitatis arcanum? Que figura dicitur Erotesis: id est: opposita a contrario interrogatio. Simili modo interrogandum est: aut filius hominis: ⁊ respondeat: Quoniam reputas eum: vtiqꝫ in ouibus tuis: in numero predestinatorum: in illa hierusalem beata: vbi semper iusti de domini contemplatione gaudebunt. ¶ Homo vanitati similis factus est: dies eiꝰ sicut vmbra pretereunt. ¶ Exponit definitiue quod superius breuiter dixit: Quid est homo: id est: vanitati similis factus non plasmatus. Adam enim quando creatus est: verax: simplex: purꝰ: ĩmortalis fuit: sed postq̃ femina suggerente peccauit: factus est vanitati similis: quoniam ⁊ mutabilis ⁊ mortalis effectus est. Uanum enim illud dicimus: quod de sua substantia cadens in auras tenues euanescit: vt fumus: vt vmbra. Cuius rei ipse cõparationem dedit dicens: Dies eius sicut vmbra pretereunt. Merito quando vmbra videtur quidem: sed firmitatẽ non habet permanendi. Nam discedente corpore per quod fit: ipsa quoqꝫ euanescit ac disperit. Talis ergo est post peccatum ade hominum vita: nisi beneficio domini fuerit confessione reparata. ¶ Domine inclina celos tuos ⁊ descende: tange montes ⁊ fumigabunt. ¶ Erupit in apertam prophetiam de domino Ihesu Christo: illam sententiã paulo latius aperiens quam superius breuiter dixit: id est: Quod innotuisti ei. Tunc vtiqꝫ aspectu innotuit homini: quando in humilitate sancte incarnationis apparuit: quia cum in forma dei maneret: esset etqꝫ deo patri coeternus atqꝫ equalis: exinaniuit seipsum formam serui accipiens. Unde merito dicitur: Inclina celos ⁊ descende: quoniam ista fieri nisi inclinata diuina potestate non poterant. Inclinatio enim celorum fuit: quando ad hominem liberandũ bonorꝫ superborum virtusqꝫ descendit. Montes hic: supbos homines debemus accipere: ⁊ diabolica iniquitate pretumidos: quos dominus tetigit: quando eis compunctionem pie conuersionis attribuit. Fumigauerunt autem: quando crebris suspirys continuisqꝫ gemitibus: sua peccata plorauerunt. Crassus enim fumus ore vomitur: cum se in planctum vitalem mortalis corporis compago cõmouerit. ¶ Coruſca coruscationes tuas ⁊ dissipabis eos: emitte sagittas tuas ⁊ conturbabis eos. ¶ Ecce iam Ihesu Christi dicitur belluꝫ ⁊ quemadmodum diabolica turba fuerit superata narratur. Sed q̃uis coruscationibus ⁊ sagittis dicat esse pugnatũ: petra tamen hoc fecit qui est dominus Ihesus. Uenit a contrario in frontem diaboli: quoniam semper mandatis eius aduersus est. Confracta est frons illa durissima: inuerecũda: importuna: que ante aduentum domini veritati resistebat inuicta. Hoc reuera Ihesu Christi dicendum est bellum: quia illud Dauid figuratiuum fuit prelium: imaginem portãs istius veritatis implete. Dicit enim: Coruſca coruscationes tuas ⁊ dissipabis eos. Quod argumentum dicitur a coniugatis. Coruscauit enim coruscationes suas: quando tenebrosis peccatoribus: prophetarꝫ predicationibus lumen sue veritatis infudit. Dissipauit autẽ: disperſit significat: vt qui ante fuerant idolorꝫ culturis dediti: subinde ad ecclesie catholice septa confugerent. Sequitur: Emitte sagittas tuas ⁊ conturbabis eos. Sagittas: apostolos significat: qui veritate predicationum tanq̃ iacula pennata: hominum pectora transfoderunt: sanitatem mentius sacris vulneribus operantes. Eos autem: ad montes referẽdũ est: quos in versu superiore memorauit. ¶ Emitte manum tuaꝫ de alto: eripe me ⁊ libera me de aquis multis: ſde manu filiorꝫ alienorꝫ. ¶ Hic ad patres verba conuertit. Manum: dicit dominum saluatorẽ. Ipse enim manus est patris: per quem facta constat vniuersa. Quem venire deprecatur: vt liberari possit genus humanum. De alto: de potestatis excelso: vbi cũ patre regnat parilitate virtutis ⁊ vnitate substantie. Petit ergo de multitudine aquarum prophetia liberari: id est: a populis vndosis: ⁊ velut procella seuissima concitatis. Aquas enim: populos significare notissimum est: sicut Ysaias dicit: Propter hoc ecce dominus inducet super vos aquaꝫ fluuij validã ⁊ multam regem assyriorum. Sed a quo populo se petiuerit liberari: subiecit dicens: De manu filiorum alienorum: id est: de potestate eorum qui fidelibus parcere nesciunt: quoniam aduerso patre nascũtur. Sed q̃uis hoc hystorice de allophilis dicere videatur: tamen melius intelligitur de his qui diabolo patre generantur. De quibus in euangelio dictum est: Uos a patre diabolo estis. Ipsi sunt enim filij alieni: qui ab ecclesia matre catholicorꝫ habentur extranei. ¶ Quorum os locutum est vanitatem: ⁊ dextera eorum dextera iniquitatis. ¶ De ipsis adhuc populis dicit: a quibus se petyt debere liberari: vt quanto illi sunt crudeles ⁊ pessimi: tanto iste celerius audiatur. Os eorꝫ vana loquitur: quoniam a diuinis regulis discrepare presumunt. Uanuꝫ est enim omne quod veritati cõtrarium est. Et q̃uis dextera frequentissime ponat̃ in bonis: impiorum tamen sic iniquam dicit: vt potius sinistra esse videatur. Nam cum mundanas res ꝓcipuas atqꝫ appetibiles putant: ꝓspera estimant que cunqꝫ virtuti contraria sunt. ¶ Deus canticum nouũ cantabo tibi: in psalterio ſdecem chordarum psallaꝫ tibi. ¶ Uenit ad ordinem secundum: in quo se post liberationem spiritualium nequitiarum ⁊ immaniuꝫ populorꝫ: per nouum canticum prophetia gratias agere domino pollicetur: vbi est noui hominis institutio: ⁊ legis veteris plenitudo. Nouum vo canticum est: de quo in alio psalmo dictum est: Cantate domino cãticum nouum. Et vt ipsaꝫ ostenderet nouitatẽ: subiecit: Cantate domino omnis terra. Nouum enim merito dicitur: quia dum non sit a iudeis receptus: quibus promissus fuerat vt veniret: transiuit ad gentes. Nouum est etiam: quod nos corpore ⁊ sanguine suo saginare dignatur. Nouum: quod per aquam regenerationis absoluit: ⁊ his similia: que per aduentum domini noua institutione patuerũt. Sequitur: In psalterio decem chordarum psallam tibi. Psalteriuꝫ decem chordaruꝫ: est decalogus: qui datus est tribubus hebreorꝫ. Et vt ambo testamenta vnũ habere manifestaret auctorẽ: in vtriqꝫ se Ihesu Christo domino psallere cõpromisit. ¶ Qui das salutẽ regibus: qui ſliberas Dauid seruum tuum de gladio maligno. ¶ Reges: homines iustos significat ⁊ veraces: qui regũt: vt diximus: adiutorio domini corpora sua. Istis ergo regibus dominus dat salutem: cum eos a vitijs carnalibus liberos facit: de quibus in sapientia dicit: Dat regnum regibus. Liberas Dauid: ad pugnam respicit Golie: vt qui liberatus fuerat corporaliter: spiritualiter victor esset immanium quoqꝫ vitiorum. De gladio maligno: diaboli significat potestatẽ. Quia ⁊ domini gladius legitur. Sed illud benignum esse non dubium est: sicut dicit in euangelio: Non veni pacem mittere in terraꝫ sed gladiũ. Quapropter malignus

Ps. 2.
Exo. 8.
Ibidem. 31.
SCHE
Alt. sperauit qui subdit ppłm meũ
Phil. 2.
Alt. Fulgura coruscationẽ
Alt. quia
Alt. quia
Alt. et
Isa. 8.
Joan. 8.
Alt. decachordo
Ps. 97.
Alt. redemisti
Matth. 10.
TOP
DOG
SCHE

est gladius diaboli:quia diuidit a bonis. Benignus
est autez gladius domini:quoniam separat a malis.
Alt.eruc [Eripe me.Et ¶libera me ¶de aquis multis:⁊ de ma
Alt.nō habet nu filiorum alienorum.Quorum os locutum est va
nitatem:⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis.] Dunc
versum ⁊ in prima parte iam dixit.Quem ideo repe
tit:vt detestabiliores iniquos homines reddat ipsa
geminatio.[Quorum filij sicut nouelle plantatio
Alt.nō habet nes:¶stabilite ꝥa iuuentute sua.] Primis versibus de
Alt.in malis disputans impiorum eos detestabiles reddit:
nunc etiam bona ipsorum que videntur accusat: vt
vbiqz dedecus habeant: cum ⁊ ipsa gloria ipsorum
abominata respuitur. Filios eorum dicit: qui praui
dogmatis predicatione generãtur.Isti nouellis plan
tationibus exequantur:quia nulla a patribus tradi
ta predicatione viguerunt:sed exquisitis nouellis er
roribus pullularunt:male stabiliti pessima radice de
figuntur. Non enim de prophetis: non de apostolis:
non de aliqua diuina auctoritate firmati sũt:sed vo
luntaria peruersitate nouitatis:a sancte ecclesie vni
tate discreti sunt.Et intuendum est quod in centesi
mouicesimoseptimo psalmo dederit fidelibus banc
similitudinem.Sed ibi filios sanctorum circa men
sam dicit domini constitutos:Dic vo quia communi
cationem non habent rectam:altare eis sacratissimũ
submouetur.[Filie eorũ composite:circumornate:
vt similitudo templi.] Consideremus ꝯ subtiliter ⁊
frequenter a catholicis segregauit hereticos. In pri
ma comparatione altare eis abstulit:nunc in secũda
filias introducit:quas in memorato psalmo catholi
ce non dedit ecclesie. Primum: quod sexus iste fre
quenter varys ac fluxis cogitationibus datur: quia
constantie non habet vires:cum frequenter in diuer
sa vota traducitur.Deinde dicit eas non naturaliter
pulchras:sed hominum voluntate compositas.Ter
tio:cogitationes vel predicationes eorũ quas femi
nis comparauerat:non dicit habere veram ecclesiaz:
sed similitudinem templi. Similitudo quippe non
habet veritatem:sed alicuius subsistentis rei portat
imaginem.[Promptuaria eorum plena:eructantia
ex hoc in illud.] Promptuaria que cellaria vulgus
appellat:hereticorum corda significant:vbi diuersa
rum rerum species epuleqz reposite sunt. Ista quan
tum copiose farcita sunt:tñ diuersas eructuationes
pessime exaltationis emittunt. Quos si auctoritate
conuincas:ad interpretationum nequitias transferũ
tur.Cum inde quoqz fuerint domino iuuante supe
rati:ad sophistarum se versutias calumniasqz puer
tunt:vagi:instabiles:quia radicem nequeunt habere
veritatis. Sic merito asperis odoribus comparata
sunt:que simpliciuz corda fetido sermone decipiũt.
Alt.gressib⁹ [Oues eorum fetose abundantes in egressibus su
is.] Hoc magis ad litteram congruenter accipimus:
quia propositum prophete est tales ostendere cadu
ca tñ ⁊ temporalia possidere. Di fetosum videntur
habere peculium:dum ipsi fide steriles esse docean
ETY tur.Abundans quippe dictus est:ab vnda: quasi re
dundans.Ipsa quoqz pecora:que habere cernuntur:
non dixit eos in ingressibus:sed in egressibus posside
re:quia totum ab eis egreditur: quando ipsi quoqz
perituri esse monstrantur.[Boues eorũ crasse. Nõ
est ruina macerie:neqz transitus:neqz clamor in pla
teis eorum.] Dic affluens facultas ostenditur: quo
rum boues non assiduo labore macri: sed delitiosa
ociositate pinguissimi sunt: sed ipsi veritate tenues
atqz ieiuni esse monstrantur.Sequitur:Non est rui
na macerie. Adhuc felicitas describitur impiorum:
que tamen in rebus transitorys esse conuincit.Ma
ceries:est paries ex sola compositione saxorum: qui DEF
aut vineas claudit: aut hortorum culta communit.
Quapropter eorum commemoratur tanta prosperi
tas:vt nec ipsa ruant:que in aliquam vtilitatem vi
dentur erecta.Subycitur: Neqz transitus:neqz cla
mor in plateis eorum. Hoc quoqz vult ad seculi isti
us felicia pertinere:vt quando se patresfamilias cu
piunt reficere per quietem:non fit transitus per do
mos eorum:aut clamor oriatur turbidus in plateis:
ne somnus eorũ improuna loquacitate rumpatur:
sed silentium fit cum volunt quiescere:occursus cuz
se amicos salutare precipiunt.Que figura dicit Cli SCHE
max:quando dictio gradatim ad superiora conscen
dit.[Beatum dixerunt populuz cui hec sunt:beatus
populus cuius est dominus deus eius.] Dic versus
duas quidem sed diuersas probatur continere senté
tias.Una est eorum qui sibi videntur felices.Altera
vo beatorum.Ait enim:Beatum dixerunt populum
cui hec sunt:scilicet superiora que dicta sunt. Sic iu
dicant qui veritatis discipuli non fuerunt. Mundi
diuitias preferunt ⁊ celestia regna contemnunt:bea
titudinez putantes:aut oues fetosas aspicere:aut bo
ues crassissimos possidere.Audite male persuasi:au
dite dementes: in sinistra poni que putatis esse ma
gnifica.Sic enim de sapientia legit:In dextera eius Prouerb.
anni vite:in sinistra eius diuitie ⁊ gloria. Audiamus
nunc quid dicatur de turba fidelium.Beatus popu
lus cuius est dominus deus eius. Post illam irrisio
nem que de sceleratis facta est: venit ad penetralia
sapientie:hoc est: ad vocem ipsam sanctissime veri
tatis.Definit enim veraciter qui sit beatus populus:
scilicet:Cuius est dominus deus eius.Dicendo: Cu
ius est dominus:sanctos viros significat: ⁊ probabi
li se conuersatione tractantes. Illorum enim domi
nus non dicitur: qui eius nequaqꝯ predicationibus
acquiescunt. Ipsi enim dominum habent Christum:
qui ⁊ eius serui specialiter nuncupantur. Addidit
quoqz:Deus eius:id est:quibus propitius esse digna
tur.Sepe enim sic legimus a fidelibus dictum: De
us meus ⁊ dominus meus. Nam si nos serui eius in
tegre dicimur: ille dominus noster veraciter nuncu
patur. Sic paucis verbis beati populi definitio ple
nissima veritate completa est. Conclusio.

Triumphalis quidez psalmus auditus est:
sed videamus quo pertine
at ista victoria:que specialiter ad similitudinem ec
clesie constat esse perfecta. Nam ls per istum sanctũ
virum multa dominus religionis sue sacramenta
monstrauerit:hoc tamen euidenter ad pugnas eccle
sie declarandas:quas spiritualiter patitur probatur
effectum: vt pastorali petra superbus caderet: cum
se virium suarum presumptione iactaret. Quapro
pter exemplar istud totius fidei grauidum huiusmo
di debemus accipere.Solias ad diabolum pertineat
cum ministris. Dauid: ad vniuersum respiciat po
pulum christianum:qui inimicum suum terribilem
petre noscitur soliditate superasse.Illud quoqz ma
gnopere contuendum est: quod post tot psalmorum
longissimam seriem:hic mundanarum rerum quasi
quidam terminus videtur appositus. Neqz enim
post

post hunc aliquid aut de ecclesie persecutoribus:aut
de amaritudine seculi:aut de passionibus martyruz:
aut de tribulatione penitentium:aut de lamentatio
ne fidelium:aut de antichristi abominanda elatione
narratur:Sed reliqui septem in magnum mysteriũ
diuinis preconys aptati:celesti letitia videntur esse
plenissimi. Nũc ad laudes domini repulsis nubibus
peccatorum:serenis mentibus accedamus.

Explicit expositio in psalmum.143ᵐ.

¶Laudatio ipsi dauid. CXLIIII.

Exaltabo te deus meus rex: ⁊
benedicam nomini tuo in secu
lum ⁊ in seculum seculi. Magnus do
minus ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis
eius nõ est finis. Generatio ⁊ generatio lau
dabit opera tua: ⁊ potentiam tuam pro
nuntiabunt. Magnificentiam glorie sancti
tatis tue loquentur: ⁊ mirabilia tua narra
bunt. Et virtutem terribilium tuorum di
cent: ⁊ magnitudinem tuã narrabunt. Me
moriam abundantie suauitatis tue eructa
bunt: ⁊ iustitia tua exultabunt. Miserator
⁊ misericors dominus:patiens ⁊ multum
misericors. Suauis dominus vniuersis: ⁊
miserationes eius super omnia opera eius.
Cõfiteantur tibi domine omnia opera tua:
⁊ sancti tui benedicant tibi. Gloriam regni
tui dicent: ⁊ potentiam tuaz loquentur. Ut
notam faciant filijs hominum potentiam
tuaz: ⁊ gloriam magnificentie regni tui. Re
gnum tuum regnum omnium seculorum:
⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ ge
neratione. Fidelis dominus in omnib⁹ ver
bis suis: ⁊ sanctus in omnibus operibus su
is. Allevat dominus omnes qui corruũt: ⁊
erigit omnes elisos. Oculi omniuz in te spe
rant domine: ⁊ tu das escam illorum in tem
pore opportuno. Aperis tu manum tuam:
⁊ imples omne animal benedictione. Iu
stus dominus in omnibus vijs suis: ⁊ san
ctus in omnibus operibus suis. Prope est
dominus omnibus inuocantibus eum: oi
bus inuocantibus eum in veritate. Volun
tatem timentium se faciet: ⁊ deprecationez
eorum exaudiet ⁊ saluos faciet eos. Custo
dit dominus omnes diligentes se: ⁊ omnes
peccatores disperdet. Laudationem domi
ni loquetur os meum: ⁊ benedicat omnis
caro nomini sancto eius:in seculum ⁊ in se
culum seculi.

Quid christum dominum significare: ⁊
nominis ipsius iterpretatione docuim⁹:
⁊ per descensum carnis ex parente sic ap
pellatum esse monstratum est. Sed duz
hoc nobis cõstare videatur:illud magis
diligenter arbitror perscrutandum: cur hic titulus
singulariter contineat: Laudatio ipsi dauid: cum in
omnibus psalmis eius gloria predicet. Sed hic ideo
distinctior clariorqz posita est:quia completis omni
bus quibus humana ignorantia fuerat instruenda:
nũc ad sola precipitur domini vacare preconia: que
laudes quadam distinctione suisqz virtutibus in his
septem psalmis sequentibus mirabiliter explicant.
Quorum proprietas in suis conclusionibus:sicut fa
ctum est: ⁊ in precedentibus aperitur. Nec vacat qõ
hic septẽnario numero laudes domini concludunt:
quod penitentium confessio tali calculo prenotatur:
qõ ipse spiritus sanctus septẽnaria virtute predica
tus est:illud forsitan indicans sacramentum: quãdo
Moysi dominus precepit:vt in tabernaculo suo se
ptem lucernas apponeret perpetuo lumine lucẽtes.
Sed cum nihil in scripturis diuinis probetur ocio
sum:maxime hebrei alphabeti ordinem ⁊ hic non in
cassum arbitror per versuum capita custoditum:quẽ
in duobus generibus hominum in vicesimoquarto
psalmo diximus accipiendum. Nam cum totis litte
ris explicatur:iustos designat:qbus nulla virtus per
gratiam domini deesse monstratur. Cum vo non to
tis characteribus annotatur:illos videtur ostendere
qui in ecclesia quidez sunt domini:sed non adeo cun
ctis bonis operibus probantur esse perfecti. De hac
enim mixtura legitur:Oues ⁊ boues vniuersas:insu Pse.8.
per ⁊ pecora campi. Sic isti alphabeto lfa tñ vna
subtrahitur:vt nõ illos summos indicare videatur.
Nam ⁊ dominus in euangelio dixit homini: qui se
probabili conuersatione tractabat:Unum tibi deest Marcio.
sed si vis esse perfectus:vende omnia tua ⁊ sequere
me.Sed cum omnes hoc non faciant:a perfecto ali
quid minus habere noscuntur. Quapropter gratias
agentes domino:iugiter supplicemus:qui tale nobis
hic mysterium sue pietatis ostendit:vt ⁊ nos qui ma
xima sumus meritorum parte curati:similia postula
re presumamus:quatenus ad laudes eius eternas in
dulgẽtie ipsius munere peruenire mereamur. Siue
magis qõ postea reperi: Inperfecti alphabetodes in
dicant ecclesiam:que hic adhuc agitur: ⁊ necdum est
iniquorum sequestratione purgata. Plenary vo: fu
turam significant hierusalem:vbi iam perfectorum
cetus sanctorum electione cõplebitur. Quod etiam
ipsi psalmi qui hebreis litteris prenotantur:si diligẽ
ter inspicias indicare noscuntur. Diuisio.

Laudatio christi:que a beato pphete pro
posita est:alphabeti hebrei ordine decur
rens: tribus narrationibus explicatur.
Prima:est laudis eius infinita promis
sio:cõtinens predicti alphabeti litteras
tres.Scõa:dicit laudẽ dñi nouẽ modis esse pagẽdã:
habẽs lfas q̃tuor.Tertia:pte:que in secũda de preco
nio chri breuiter ppositum:paulo latius atqz euidẽter
explanat:in fine cõmonẽs ab omni carne dñm debe
re laudari:que pars retinet lfas q̃tuordeciz. Illud tñ
pre oibus debemus intendere:qz sic dictũ est: vnde
dñs laudari possit:vt tñ partes ipse inexplicabiles eẽ
videantur. Uerbi gratia: dicitur laudandus esse in

operibus suis:sed quis eius possit operas vt dignum
est explicare? Dicitur de potentia:sed quis eius potē
tiaz enarrare preualeat? Una ergo veritas est:sic per
partes laudem dici domino:vt tamen non credas eā
sufficienter posse compleri. Expositio.

Aleph Al. noi tuo in seculum

EXaltabo te deus rex meus: ⁊ benedicaz
†nomen tuum in seculo:⁊ in seculum se
culi.] Beatus ꝓpheta spiritu diuino cō
pletus:erupit in vocez:nō humana sapiē
tia presumens:sed superna cōtemplatio
ne illuminatus. Neqz eniz locale aliquid aut specia
le dicit:sed vnde mundi imbecillitas cuncta saluet.
Exaltabo te:dictum est:notuz te faciam predicando
qō es. Nam quemadmodum putetur aliqua laude
deus altior fieri:cum diuina perfectio nō possit auge
ri? Rex meus:professio fidei est:qm̄ ab ipso se dice
bat regi:cui se nouerat pura mente famulari. Bene
dicere nomē eius est in seculo:hic illi per psalmodie
gratiam supplicare:qō qui dignus est facere:⁊ in illa
eum merebitur eternitate laudare. Sic enim sequi
tur: Et in seculum seculi: vbi iam nullus est finis:sed
qō feliciter incipitur:perpetua iocunditate seruatur.

Beth Al. nbi Al. seculum

[Per singulos dies benedicam †te:⁊ laudabo nomē
tuum in †seculo:⁊ in seculum seculi.] Superius di
xit: Exaltabo te deus. Et ne forsitan humana negli
gentia semel crederet esse faciendum:necessarie cō
monitum est: Per singulos dies: vbi reuera mutua
sibi alteratione succedunt. Sed qui hic per istos sin
gulos dies benedicit dominuz:ibi in illo eterno vno
die qui venturus est:cū beatis continua exultatione
laudabit. Ad reliqua vō verba hui⁹ versus: qm̄ sunt

Gimel

similia: superior expositio dicta sufficiat.] Magnus
dominus ⁊ laudabilis nimis:⁊ magnitudinis ei⁹ nō
est finis.] Miranda complexio:vera predicatio: sic
laudare dominuz:vt quantū est magnus nō estimes
explicandum. Sensus enim totius creature deficit:
⁊ adhuc illa retractatio semper excrescit. Nam sicut
nullo loco clauditur:ita nec eloquentia q̄uis amplis
sima eius possunt preconia terminari: Uirtus inex
plicabilis:pietas incōprehensibilis:sapientia ineffa
bilis:cuius vera definitio est:finem in sanctis laudi
bus nō habere. Et nota qz dum dicitur:magnitudi
nis eius finem nō esse:nunq̄ te precipit ab eius pre
dicatione cessare. Nam ⁊ taciti gratias agimus:cum
nos ꝓbabili conuersatione tractamus. Qui cum nul
lis possit laudibus comprehendi:singulis tamen ser
monibus indicatur:cum dicitur: Magnus nimis. Et
iterum: Magnitudinis eius nō est finis:qui defini
tionis quintus est modus. Hic grece dicitur Lata an
tilexin:latine ad verbū:quando singulis vocabulis
rem quam scire querimus intimamus.

SCHE

Deleth

[Generatio
⁊ generatio laudabunt opera tua:⁊ potentiam tuam
pronuntiabunt. Magnificentiam †maiestatis tue:⁊
sanctitatem tuam loquentur:⁊ mirabilia tua narra
bunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent:⁊ ma
gnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abundā
tie suauitatis tue †eructuabunt:⁊ iustitiam tuaz exal
tabunt.] Uenit ad secūdā narrationē: vbi species do
minice laudis sacrato calculo prenotatur. Sed q̄uis
ista repetitio generationū:infinitum tempus osten
dere videat:qz domini opera semper cōstat esse lau
danda:tamen generatio ⁊ generatio ad duos magis
debent populos applicari: Una ad hebreorum: que
per signuz circuncisionis electa est: Altera que venit

He Al. glorie sā ctitatis tue

Vau

Zai Al. eructa bunt

ex gentibus. Ipse sunt eniz que domini beneficia su
sceperunt. Et merito dicuntur preconia ipsius cane
re:que ad eius deuotionis probantur munera perue
nisse. Sed qm̄ hec nouem:id est:opera:potentia:ma
gnificentia:sanctitas:mirabilia:virtus:terribiliozuz
magnitudo:memoria:iustitia:in modum propositio
nis hic dicta sunt: vt eisdem lineis cōsequenter debe
at laus dominica decantari:conuenit vt ibi de ipsis
euidentius dicere debeamus:vbi ⁊ auctoritas iudi
cauit latius exponenda:que nos istis nominibus for
sitan possumus appellare cataractas diuini eloquij:
fontes verboruz celestium:vbera beata preconij:vñ
⁊ humanum genus pia confessione reficitur:⁊ ange
lis beatitudo sine fine prestatur. Que argumenta in
summa ita arbitror esse definienda:ratio que rei in
comprehensibilis atqz altissime summatim ⁊ breui
ter inquantum valet:nō quantum est efficit mentio
nem. Hinc enim nihil extrinsecus:nihil verisimile:
nihil proferri videtur ambiguum: sed omnia talia
procedunt:qualia ⁊ veritas loquitur ⁊ de veritate di
cuntur. In magnum quoqz sacramentum:hec nouez
loca vnde laudes dominice nascuntur: arbitror ap
prehēsa:vt trinitatis bonor tertio in se triplicato nu
mero possit agnosci. Iste quoqz numerus continetur
⁊ in codicibus sacris:quos sancta domini legit ⁊ ve
neratur ecclesia:id est:in octateucho:in reguz:in pro
phetis:in psalterio:in Salomone:in agiographis:in
euangelys:in epistolis apostolorum: in actibus apo
stolorum cuz apocalypsi. Sic numerus iste celestiū

DOC

Heth

[Misericors ⁊
miserator domin⁹.] Tertia narratio que superest in
troitur:in qua loca illa argumentorum latius exequi
tur:que in secunda parte breuiter intimauit:ea nunc
singillatim mente sollicita perquiramus. Ab operi
bus domini fecit initium:vt miseratoz dicatur. Naz
qō misericors dicitur:nature ipsius virtus est: quod
miseratoz fragilitati nostre causa salutis est. Miseri
cors est enim cum creat:quia nullis beneficijs pro
uocatur vt prestet:sed clemētie sue dispositione vni
uersa facit ad existentiaz peruenire. Miseratoz quo
qz est:cum res cadentes sua pietate reconstruit:qua
tenus qui per culpam corruunt:per gratiam subleuē
tur. Quis enim actibus suis meretur munera domi
ni saluatoris:dum absolute legatur:omnes peccaue
runt ⁊ egent gloria dei? Misericors autem ⁊ misera
tor:figura Paranomasia est:que ⁊ denominatio dici

Ro.3.

SCHE

[Patiens ⁊ multum misericors.] Uenit ad 2m̄
argumenti locum:qui appellatur:a potentia: quam
nō laudauit qō terras suspendit:maria coercuit:stel
lis celum depinxit:sed tolerantem dixit excessus hu
manos:vt qui puniri possent lege iustitie:probentur
per patientiam domini non perire:sicut legitur: No

Ezech.18.

Teth

[lo mortes peccatoris:sed vt puertatur ⁊ viuat.] Sua
uis dominus vniuersis:⁊ miserationes eius super oīa
opera eius.] Tertius argumenti locus est:a magnifi
centia. Quid enim magnificentius:q̄ suauē esse vni
uersis:qui tamen cum deuotis sensibus ipsius mune
re gustauerūt? Sicut Petrus apostolus dicit: Si ta

i. Pe.2.

men gustatis quoniam dulcis est dominus. Dulcis
enim dici non potest:nisi eis qui bona ipsius spiritua
liter imbiberunt. Quid iterum magnificentius: q̄z
miserationes supra omnes operas suas impendere:
que eo gloriantur auctore? Dicat aliquis:cur ergo da
mnandi sunt peccatores:quos eius creaturaz esse nō

dubiuz est? Sed respice:qz miserationes ꝓferendas
dicit supra operas dñi. Ipsuz enim corona:qō in no
bis occulto iudicio grā progāte largit:illud damnat
qō diabolo machināte ꝓstruit. Uis eniz posita ver
borū:soluit absolutissime questionē. Opera eniz dñi
semper eligunt:nostra vel diaboli sine dubitatione

Ioth

[damnant.] Cōfiteantur tibi dñe omnia opera tua:
⁊ sancti tui benedicēt te.] Quartus locus:a sanctita
te narrat. Ipsa est eniz sanctitas quā superius dixit:
vt ei sancti sui debeant confiteri:id est:boni angeli:
dominationes:potestates ⁊ principatus:vel iusti ho
mines:⁊ qcqd beatum esse cognoscitur. Sed qz oēs
creature nō sunt in intellectuali dignitate sublimes:
vt iumenta:saxa:ligna:terra:vel his similia:quo mō
illū poterit omnis creatura ꝑdicare? Confitetur pla
ne in hoc qō est:dū suum glorificari facit auctorem:
qui oia admirabili dispositione perfecit:vt aut per se
ipse creature laudent:aut per rationales substantias

Caph

[opera domini valde bona predicent.] Gloriaz regni
tui dicent:⁊ potentiā tuā loquentur.] Quintus:a mi
rabilibus producitur locus. Q̄ mirabilis eniz deus:
qui fecit celum ⁊ terram:eaqz diuersis bonis stupē
da varietate cōpleuit? In paruis enim est mensura
sufficiens:in mediocribus equabile temperamentū:
in magnis abundantia copiosa donorū:⁊ necesse est
totū esse mirabile:qm̄ vniuersarum rerum oīpotentē

Lamech

[constat autorem.] Ut notā faciant filys hominū po
tentiā tuā:⁊ gloriā magnificentie regni tui.] Sextus
locus qui est:a virtutibus introitur. Hoc est enim qō
in seda parte dixit: Uirtutē terribiliū tuorum. San
ctis eniz predicatoribus nota facta est potentia dñi
⁊ gloria regni eius:ne ignorata minus forsitan quere
ret. Nota quoqz facta est potentia eius:cuz Petrus
⁊ Joannes:ex vtero matris claudum ambulare fece
runt:dicentes: Uiri israelite quid miramini in hoc:

Act.3.

quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc am
bulare? Et paulo post dicunt:q̄ in nomine Jesu chri
sti saluus sit factus. Nota etiā facta est potentia dñi:
qū diuersas virtutes apostoli inuocato eius nomine

Mem Al. gnātione

[perfecerunt:] Regnum tuum regnū omniuz seculo
rum:⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ †proge
nie.] Uenit ad septimū locum:qui trahit a magnitu
dine. Nā si magnum est ad tempus imperare:quāto
magificētius dominationis terminū non habere?
Primū enim signū dñi de perpetuitate laudauit:po
stea de ipsius dominationis effectu. Sunt enim re
gna humana sed nō eterna:sunt ⁊ aliorum compara
tione fortia sed nō diutius dominantia:⁊ ideo perpe
tuitas ista cōmemorat:ne regnum tale putares qua

Samech Al. oibus

[le in mundo forsitan esse cognoscis.] Fidelis dñs in
†verbis suis:⁊ sanctus in omnibus operibus suis. Al
leuat dñs omnes qui corruūt:⁊ erigit omnes elisos.]
Octauus locus aperit:qui dicit:ab abundātia. Ipsa
est: Memoriam abundantie suauitatis tue eructua
bunt:quā superius in antefata secunda parte memo
rauit. Fidelis ergo dicitur:qm̄ sui aduentus ꝓmissa
cōpleuit:⁊ non in paucis sed in omnibus verbis suis.
Nō reuera ipsi soli conuenit:qui dixit: Celum ⁊ ter

Mat.24.

ra transibunt: verba aūt mea nō preteribunt. Qui si
cut verax in ꝓmissionibus:ita ⁊ sanctus in omni sua
operatione dinoscitur. Hoc quoqz ad abundantiaz
domini nō est dubium pertinere:quando eleuantur
ruentes:absoluuntur rei:eriguntur elisi. Tunc enim
recordatio suauitatis ipsius habetur: cum factorum
talū virtus aspicitur:⁊ eructuat in laudib⁹ eius:qui
dignatus est de potestate diaboli eripere peccatorē.
Et vide:qm̄ ⁊ hic due res dño deputant. Ipse enim
alleuat ruentes:qui adhuc minime corruerunt. Ipse
erigit elisos:qui iaz ruinā sustinuisse noscuntur. Me
rito:qm̄ ne cadamus ipso custode defendimur:vt vo
pstrati surgere veleamus vrute ipsius nihilominus
subleuamur. Nec eniz ⁊ talia per abundātiā suauita

Ain Al. illorum Phe

[tis ipsius fieri posse nō dubiū est.] Oculi omniuz in
te sperant dñe:⁊ tu das escaz †illis in tempore oppor
tuno. Aperis tu manuz tuam:⁊ imples omne aial bñ
dictione.] Ecce nonus locus ītratur:qui dr̄ a iustitia.
Hic in his duobus ⁊ alio versu qui sequit latius ex
planatur:vt qui dominū misericordē audiunt:iustū
quoqz iudicē contremiscant. Justitie eniz ipsius est:
vt qui in ipso sperare nō desinunt:ab ipso satietatis
munera cōsequantur. Sed ista esca vniuscuiusqz rei
cōtinētia debet intelligi. Alia enim corporaliter:alia
spiritualiter expetunt gubernari:sed his omnib⁹ vna
esca est largitas dispensata creatoris. Et ne crederes
semper dādū esse qō petit:adiecit: In tēpore oppor
tuno. Multi eniz petūt:sed feliciter differunt. Qua
propter vnū hoc assidue depcemur:vt illa nobis do
minus ꝓpitius tribuat:que expedire cognoscit. Nos

Ro.8.

eniz:sicut dicit apls:quid oremus sicut oportet nesci
mus. Cognoscimus etiā in potestate ipsius oīa cōsti
tuta:qm̄ ipso manū aperiēte:omne aial benedictione
cōpletur. Sed melius vt hoc oīal rationabilem crea
turā debeamus accipere:quā reuera cōstat posse bñ

Sade

[dici.] Justus dñs in oibus vys suis:⁊ sanctus in oib⁹
operibus suis.] Manifesta est pars illa iustitie:quā
do ipsum quoqz nomen cognoscimus esse memora
tū. Uie domini sunt:dispositiones atqz voluntates:
quas si vere intelligimus:semp iustas esse sentimus.
Nā cū nos verberat:equitatē facit:qz peccatis dīgna
restituit. Et ideo dū nobis petimus parci: prius eius
iustitiā cōfiteamur:⁊ sic ab ipso expectemus mune
ra pietatis Sanctus:⁊ pium significat:⁊ patiētē:⁊ bo
nor omniū largitorē:qm̄ qō ab illo efficit virtutuz
laude complet. Uie pertinet ad dispositiones:opera
tio ad effectū:sed hoc pro nostra ibecillitate diuidit:
Ceterū apud illuz:hoc est velle qō facere:hoc dispo

Coph Al. oib⁹ inuocantibus eū

[nere qō iubere.] Prope est dñs oibus inuocantibus
eū:†in veritate. Uoluntatē timentiū se †facit:⁊ ora
tiones eorum exaudiet:⁊ saluos faciet eos.] Et hec
quoqz ꝓbant ad iustitiā dñi ptinere. Proximus:dñ
ppitius: Iratus vo:longinquus. Nā ꝑsentia ei⁹ semp
⁊ vbiqz est:sicut in supiore psalmo dictū est: Si ascē

Res Al. faciet: ⁊ deprecationem

dero in celum tu illic es: si descendero in infernum
ades.⁊c. Sed qm̄ ⁊ illi inuocant:qui sua cupiunt desi
deria vana compleri:additum est: In veritate:quod
omnes superfluitates excluderet:qz solus veraciter
inuocat quisquis ab eo petit que ipse magis postulā
da constituit. Reuera enim:hoc est exaudiri:cui pro
bantur ꝓfutura concedi. Nam quale est nimietate
precum exigere:qō importunum petitorem peniteat
accepisse? Sicut filys israel contigit:quando regem

Ps.138.

Sin

sibi dari more gentium postularunt.] Cudodit domi
nus omnes diligentes se:⁊ omnes peccatores disper
det.] Jam concluditur in breuitate pars illa iustitie:
qz vtrūqz ad dñi ptinet egratē: vt diligētes se custo
diat:⁊ peccatores pro eorū iniqtate dispdat. Qō aūt
dicit:oēs peccatores esse ꝑdēdos:illos significat qui
in sua obstinatione ꝓsistūt. Naz qui se ad dñm puro
corde ꝓuertūt:peccatores esse iā desinūt:sicut in alio
psalmo dictū est: Beati quor remisse sunt iniqtates.

Ps.31.

Thau [†Laudem domini loquet os meū: ⁊ benedicat oīs caro ⁊nomē sanctū eius in seculū ⁊ in seculū seculi.]
Alt. Laudationem
Alt. nomini sancto

Expositis omnibus locis: que laudē dñi generare ac pducere ꝓsuerunt: nunc eius repetit breuissimā conclusionē: vt qō nullis libris: nullis valet humanis viribus explicari: mirabili cōpēdio ꝓbet esse ꝓclusus. Laudem dñi os suū: id est: cordis arcanum ꝓmittit effari: vnde se ꝓpheta nouerat libenter audiri. Commonet etiā humanā carnē vniuersam dñm benedicere saluatorem: qō dictū ꝓstat per figuram Sinēdoche: id est: a parte totū. Per carnē enim significat homines: sicut idē homines significat: qñ solas animas
SCHE
Gen. 46. dicit: vt est illud Exodi: Omnes aūt anime que ingressū sunt in egyptū: anime septuagintaqnque. Ipsa eni
Exo. 1. caro est: que potest dñm digna laude benedicere. Si quā vō partē supra ista que diximus siue in futuris: siue in ꝑteritis psalmis diligēs ꝑscrutator inuenerit: que ad laudes dñi debeat applicari: ad supradictoꝝ aliquē modū: vt tamē nos opinamur nō dubitet ꝑtinere: nec accuset a nobis ad liquidū minime cōprehensum: qō ꝓfitemur imensus. Doc Aristoteles acer ingenio (vt arbitror) emulatus: argumētoꝝ secularū loca mirabili subtilitate collegit: vt sicut vniuersus sermo litteris: ita ⁊ illa complexione oīs humanitas plata sentētia clauderet. Hinc dialectici disputationes suas cōpendiosis collectionibus artauerūt hinc oratores velut quedā flumina cucurrerūt: hinc poete decoris florib⁹ ambiunt: hinc satyrici: hinc historici: hinc comici tragiciqz ditati sūt: vt pene ab humana lingua videat exceptū: qō ab hac fuerit complexione diuisum. Huic rei topica nomen imposuit.
DEF Topica vō sunt argumentoꝝ sedes: ex qbus ad faciē dā fidē velut elemētis qbusdā ꝓficit ītentio disserētis. Qō legere atqz tractare religio nobis ꝓdemnat: quoniā innoxie requirit quicquid sacris litteris nō probatur aduersum. Conclusio.

Audiuimus in vno psalmo breuiter complexa: que in scripturis sanctis late diffusa sunt. Ubi enī nō legit: aut opa ipsius: aut potentia: aut magnificētia: aut sanctitas: aut mirabilia: aut virtus terribiliorū: aut magnitudo: aut abundantia: aut iustitia: vt merito dici possit supernū horreū: vbi talis entheca reꝝ probatur esse celestiū. Solent enim omnia simul non ponī: laus aūt dñi vt opinamur sine aliquo istoꝝ nō potest inueniri. Sed cum hic formulam dominice laudis diligenter expresserit: significauit vtiqz ⁊ sequentes psalmos ad eius sine dubio preconia ꝑtinere: quibus talis regula complexioqz premissa est. Nec putes fortuitum: qō septē psalmis laudes dñi ꝑtinent: hoc est forsitan quod in
Pos. 118. cēteſimodecimooctauo psalmo dictus est: Septies in die laudē dixi tibi. Ipsa forsitan septem candelabra sūt: sicut apocalypsis refert: que ante dñm lucēt. Ipse septē ecclesie ad quas liber dñi iussus est destinari. Ipse deniqz spiritus septiformis: qui ipsas laudes celesti largitate ꝓcessit. Quapropter exultemus: copiose dedisse nobis dñm quod eius auribus offeramus: tm̄ pura conscientia ꝓbeatur. Nam quis dubitet grate suscipi: quod ipse sibi ꝓcepit īmolari? O pietas īmensa creatoris: ⁊ laudari se iubet: ⁊ ne nostris delinquamus eloquys quēadmodū ꝓcipit ostendit: Non qō ille talibus indiguit: sed qz nobis hoc vtile fuisse ꝓspexit. Totū dixit: totū monuit: ne velimus errare. Ad postremū ⁊ ipsas naturā humanitatis: ne fragilis periret assumpsit. Sed ꝓsideremus si qui tā ingentia dona suscipim⁹: peccare tāte grē debeamus.

Explicit expositio in psalmum. 144m.

¶ Alleluia. CXLV.

Lauda anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: psallā deo meo q̄diu fuero. Nolite ꝓfidere in principibus: neqz in filijs hominū in qbus non est salus. Exibit spiritus eius ⁊ reuertet in terrā suā: in illa die peribūt oēs cogitationes eoꝝ. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipsi⁹: qui fecit celū ⁊ terrā mare ⁊ oīa que in eis sūt. Qui custodit veritatē in seculū: facit iudiciū iniuriā patiētibus: dat escā esurientibus. Dñs soluit cōpeditos: dñs illuminat cecos. Dñs erigit elisos: dñs diligit iustos. Dñs custodit aduenas pupillum ⁊ viduam suscipiet: ⁊ vias peccatoꝝ disperdet. Regnabit dominus in secula: deus tuus sion in generatione ⁊ generationē.

Ecce iteꝝ auribus nostris īsonat celestis auctoritas: pulsatqz Alleluia ianuas cordis: ne vacuis atqz inanibus cogitationibus occupemur: quoniā ociosus tempus habere nō decet militē Xpi. Habet enī ⁊ lingua fructus suos. Uberrima sigdez messis inde colligit: si in laudes dñi pura mente moueat. Spiritualē mēbrū est cū famulat auctori: ipsas quoqz animā cōmēdat dū veritatē loquit. Quapropter cōplectamus aerē dulcissimis sonis. Nam musica ista salutaris: nō solū mortaliū pmulcet auditū: sed etiā intellectum delectat angelicum. Diuisio.

Cupiens ꝓpheta laudes dñi ex toto corde cātare: Primo ingressū dicit in hominibus minime ꝓfidēdum: ne aliqd ab eo peteret tepide: si ⁊ ali⁹ crederet posse ꝑstare. Secō ꝓnūtiat totā spez in oipotēte dño: reponēdā: ⁊ cū sit iste dñs: ex factis suis pulcherrime definit: vt gētilitas tā frequēti rōne ꝓuicta: errores suos fideli deuotione deseliquat. Expositio.

Lauda anima mea dñm.] Ne terrenis desiderys voluntas ociosa vacaret: ⁊ in fatuis vt assolet curis: mentis occuparetur intentio: dat sibi ꝓpheta salubre ꝓsilium: vnde generalitati nouerat ꝓsulēdum: vt anima laudaret dñm: nō sonus ꝓcrepātium labioꝝ. Sepe enim sic meditata proferimus: vt peregrina cogitatione translati: non nos sentiamus dixisse que loquimur. Est enim vtus anime spūali vigore flāmata per diuersa discurrēs: que causas celestiū siue terrestriū creaturarū indagabili rōne ꝓquirit: mō se superis: modo inferis miscens. Sed ista quēadmodū se habeant: ꝓout dñs donare dignat⁹ est: in libro aie: qui in variarū opere tertiusdecim⁹ cōtinet: a nobis latius vident exposita. Quapropter animam suam psalmista hortat laudare dñm: vt explosis cogitationibus superuacuis: in ipso tm̄ negocio totis viribus occupetur.] Laudabo dominum in vita mea: psallam deo meo q̄diu fuero.] Intueamur quid sibi velit
Alt. fuero

ista repetitio. Prius iperat anime sue laudare dñm: nūc acquiescens duplici se pmittit ordine laudaturum. Laudare in vita est: in illa eternitate dñm confiteri: que veri⁹ vita dicit: qm̄ nulla curarū pressura cōterit. Ideo eniz: Laudabo dixit: vt futuruz tēpus ostenderet: qñ angelis iustisqz hoibus sors ista coīs est. De ista vō ꝑsenti vita: Psallaz dicit: qō ad bonas operas (sicut sepe dixim⁹) manifestū est ptinē. Sic ergo accipiendū est: vt illic ꝑpetue: hic psallatur assidue. Nā ⁊ ipsuz: Q̄diu ero: istud seculū significat: qz futurū erat qñ hic esse nō poterat.] Nolite confidere in principib⁹: neqz in filijs hoīum in quibus nō est salus.] Celestis medicus humana pectora primus mūdat pestiferis curis: vt salutaria remedia cōpetēter infundat. Dicit enim: nec in demonib⁹: nec in hoib⁹ esse presumendū: qui salutē dare nō possunt: quaz ure ꝓprio minime possidere noscunt. Principes hic: spirituales nequitias debemus aduertere: de qb⁹ dicit apls: Quia nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinez: sed aduersus ꝑncipes ⁊ potestates tenebrarū haruz. Filios hoīum: significat sine dubitatione mortales: qui salutē dare nō possunt: qz debita morte succūbunt. Solus est eniz filij⁹ hoīs: id est: sancte virginis qui tribuat salutē: qñ ipsum cōstat humani generis existere saluatorē.] †Exiet spiritus ei⁹ ⁊ reuertet in terrā suā: in illa die peribunt oēs cogitationes eoruz.] Causam reddit cur dixerit in hoibus nō esse presumēdū: hic spiritū aīam debemus accipere: sicut ait in euangelio: Pater in man⁹ tuas cōmendo spiritū meū. Egressa itaqz aīa de claustro corpis sui: in terrā remeat caro defluens vñ sumpsit initiū.
Eph. 6.
Alt. exibit
Luc. 23.
Gen. 2.
Ideo enim addidit: Suaz: vt significaret inde fuisse ꝓcreatā: sicut legit in genesi: Fecit deus hoīem de limo terre. Mortis igit tēpore pereūt humane cogitationes: que se in diuersos ambitus semp extendūt: mō possessionibus studētes: mō diuitias ꝓgregātes: mō honores magnopere pergrēdo. Sed hec oīa dispereūt: qñ eaꝝ rerū vota frustrant: sicut diuitem in euangelio legim⁹ increpatū. Stulte hac nocte auferet a te aīa tua: que aūt preparasti cuius erūt?] Beatus cui⁹ deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipsius.] Explosis noxys cogitationib⁹ qbus humanū gen⁹ tanq̄ grauissimis morbis inficit: ꝓpheta ad zm̄ venit ingressuz: in quo tanq̄ salutare poculū humanis mentib⁹ porrigit ebibēdū. Nō enim tm̄ ꝓbibuit inutiles presumptiones: sed etiā que fuerāt appetēda ꝓmonuit. Dicit enim de ipsa cogitatione fieri beatū: qui sperat in dñm. Jacob vō patriarchā ideo sepe dicimus poni: qm̄ post illā angeli luctā primus ipse appellatus est israel: id est: vir videns deū: Qō vocabulum ad oēs electos cōpetēter aptat. Adiutor eniz iō positū est: vt nos ad bonos nisus nois ipsi⁹ intelligētia cōcitaret. Illis aūt adiutor est: qui ipso donante virtutū gradus ascēdere bonis intētionib⁹ enitunt. Sequit: Spes ei⁹ in dño deo ipsi⁹. Ad superiorē sententiā ptinet ista ꝑsecutio: qz beatus est cui⁹ spes eē cognoscit in dño deo suo. Dicēdo enim: Spes: patiētiā ꝑsentiū significat: ⁊ desideria futuroꝝ. Nā quodlibet istud in hoc mūdo christianus patiatur: eterne beatitudinis cogitatione reficit. Sed qm̄ esse poterat ⁊ cultoribus demonū spes in deo suo: singulis varysqz comatib⁹ per vnā speciē definitionis vsqz ad finē psalmi: dñm chm̄ designat: in quo debeat spes esse fideliū.] Qui fecit celum ⁊ terrā: mare: ⁊ oīa que in eis sunt. Qui custodit veritatē in seculū: facit iudiciū iniuriā patientibus: dat escaz esurientib⁹.] Dñs erigit elisos:]
Luc. 12.
Alt. iste versiculus habū gīē sequēti

Diximus in psalmo centesimoq̄dragesimoquarto posita esse loca: ex qbus laus dñica formaret: nunc eadē cōmemorāda locis aptissimis estimamus. Ait eniz: Qui fecit celū ⁊ terram: mare ⁊ oīa que in eis sunt: qō ab operib⁹ eius laudē ꝓdisse non dubiū est. Quid eniz gloriosi⁹: qd ve pōt esse magnificentius: q̄ celū ⁊ terrā fecisse: ⁊ oīa que in eis sunt? Illud preterea qō dicit: Facit iudiciū iniuriā patientibus dat escā esurientibus: ad iustitiā eius manifestuz est ꝑtinere: qñ egratē suā oībus ꝓut vult iudicij sui dona cōcedit. Scōa aūt est ista species definitionis: que grece dicit Ennçonatice: latine notio nūcupat. Nō eniz dicit substantialiter qd sit deus: sed qd agat vel qd egerit. Actus eniz eius ex ꝑte aliqua quātū tm̄ ipse concedit pōt notitia nostra cōprehendere: substantiā vō ipsius nō prevalet indicare. Dicit eniz ꝑmū: Qui fecit celū ⁊ terrā: ipse est in quo spem suaz debeāt ponere christiani. Sed lz celi ⁊ terre appellatione cuncta cōcluserit: addidit tm̄: Et oīa que in eis sunt: ne quē aliū putares vel minutissimarū rerū existere creatorē. Sequit: Qui custodit veritatē in seculū. Ipse est scilicet dñs christus: qui dixit: Ego sum via veritas ⁊ vita. Necesse est enim vt ille loquatur veritatē in seculo: qui celestis veritas approbat. De hoibus aūt qui sub peccato sunt: dictum est: Omnis homo mendax. Adiecit: Facit iudiciū iniuriā patientib⁹. Christus est verus iudex: ⁊ gubernator eternus: qui afflictos ꝓpter nomen suū vindicat: ⁊ miseretur innoxys. Ipsi qppe sunt qui iniuriā: id est: iniustitiaz patiunt: qñ vītatē ꝑdicātes penis vehemētib⁹ affligunt. Intulit: Dat escā esurientib⁹. Ipse eniz dat escā esurientibus: qui creator est mūdi. Sed opz nos escas spirituales expetere: ne sicut iudei saturitatez solum ventris delectemur accipere. Dicit enim Amos prophēta: Ecce itroduco famem super terrā: nō famem panis neqz sitim aque: sed famē audiēdi verbū dei. Subiecit: Dñs erigit elisos. Nec hoc quoqz dubium est: qz elisos erigat. Nā cū diabolus elidat: dñs subleuat. In ipso ergo ponenda est spes: qui nō elidere sed erigere cōsueuit.] Dñs soluit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs diligit iustos. Dñs custodit †aduenā.]
Joan. 14.
Pos. 115.
Luc. 13.
Joan. 9.
Ibidem
Amos. 8.
Alt. aduenas

In hoc ⁊ sequēti versu ille locus aptandus est: Memoriā abundātie suauitatis eius. Quid enim suaui⁹ q̄ vt misericordie ipsius facta memorent: vt dicat: Dñs soluit cōpeditos: dñs illuminat cecos: Dñs diligit iustos: dñs custodit aduenā: pupillū ⁊ viduā suscipiet: ⁊ viā peccatoꝝ exterminabit: Soluit vtiqz cōpeditos dñs christus: sicut in euāgelio dictū est: Nōne oportebat hāc filiā abrae quā alligauerat Satbanas decē ⁊ octo annis solui ab infirmitate sua? Sed hoc nō solū de vexatione immūdi spiritus potest intelligi: sed etiaz de oībus vitys quibus mens nostra quasi qbusdā funib⁹ illigat. Nā sicut ligat diabolus qui peccata cōnectit: ita soluit christus qui delicta dimittit. Sequit: Dñs illuminat cecos. Oēs vitiosi ceci sunt: qz peccatoꝝ obscuritatib⁹ ꝑplicant. Sz istos ille solus illuminat: qui in euāgelio luto facto punxit oculos: ⁊ tenebratū hoīem ad gaudium ꝑfecte sanitatis adduxit. De quo etiā dictū est: Qui illuminat omnē hominē venientē in hunc munduz. Addidit quoqz: Dñs diligit iustos. Cuius est enim iustos diligere: nisi qui eos prevalet in eternā beatitudinē collocare? Nam sicut diabolus affectat impios: ita dñs diligit iustos. Subiecit etiam: Dñs custodit aduenā: id est:

qui de babylonia ciuitate diaboli ad hierusalē ciuitatem dñi saluatoris aduenerit. Dunc custodit:si tñ in electorum habitatione permanserit: sicut in alio
Ps. 38. psalmo dicitur: Incola ego sum apud te in terra:⁊ peregrinus sicut omnes patres mei.[Pupillū ⁊ viduā
Al. viaos Al. disperdet suscipiet:⁊ ꝗviam peccatorum ꝗexterminabit.] Pupillus ⁊ vidua sunt:qui dominū pura mēte respiciūt humanis solatys destituti. Dos recipit christus suo munimine vendicandos.Sed cum istos pro sua pietate receperit:diabolus qui est via peccatorum exterminabit:id est:a termino regni sui reddit alienū:qō vnicuiqs impiorum in illa sancta iudicatione venturum est.Sic istis decem sententys preconialibus:in quo domino debeat spes esse fideliū abundāter ostēsum est.Et ne forsitan putes esse contrariū:qō in superiore psalmo diximus:nouem loca dominice laudis disposita:nunc autem in preconys eius denariuꝫ calculū memorauimus esse deorsum.Scias aliud esse argumentorꝫ sedes:aliud definitionuꝫ regulas. Ibi enis singula queqs generali distinctione sunt posita:hic aūt sub vna specie definitionis:varys sententys qd sit dñs intimat:⁊ sicut fieri solet:de vno loco argumētorꝫ:due definitiones plures ve collecte sūt.
Al. secula Al. omni generatione ⁊ generatione [Regnabit dñs in ꝗeternuꝫ:deus tuus sion in ꝗsecula seculi.] Hoc ex magnificētia dñi pbat intelligi. Quid enis magnificētius q̄ regnare dñm sion in seculū seculi:cuius regni nō erit finis:Regnabit:futurū tempus videt ostendere:qñ iam in ipso corda nostra firmissima stabilitate cōsistunt.Modo enis in membris suis plenissime regnare nō dicitur chrs:qꝛ corda eorꝫ interdū manibus cogitationibus occupātur.Sed cum hoc mortale corpus induerit ꝫmortalitate:⁊ noxias istas cogitationes cū mūdi istius amissione reliquerit:tūc pfecte in sanctis regnaturus est
1. Cor. 15. chrs:qñ sicut scriptū est.Erit deus oia in oibus.Cui aūt sit iste dñs euidenter exponitur:Deus tuus sion. Sion ecclīam catholicā significare sepe iā dictū est: propter speculationē quā exhibet populo christiano. Ipse enim ⁊ cum ea ⁊ in eadē regnabit:qui est benedictus in secula seculorum. Conclusio.

Contemplationis beneficio:ppheta circa finē quasi seculi cōstitutus:vbi iaꝫ mundi cognoscit potius damnanda peruersitas:vniuersitatē docuit dñi laudib⁹ occupari:ne caduca desideria quereret:que prime finiēda constaret.Sed cū illud tēpus venturuꝫ dicit nobis: istud nostrum sine dubio nūtiat.In mundi enim fine sumus:qñ eū nō longo interuallo suscepta morte deserimus.Transeant a nobis cupiditates caduce:illecebre seculares abscedāt:illud potius desiderem⁹ qō eternum esse cognoscimus.

Explicit expositio in psalmum.145m.

¶ Alleluia. CXLVI.

Laudate dñm qñ bon⁹ est psalmus:deo nostro sit iocūda decorqꝫ laudatio. Edificās hierusalē dñs:dispersiones israelis cōgregabit. Qui sanat cōtritos corde:⁊ alligat ꝯtritiones eorū. Qui numerat multitudinē stellarū:⁊ oibus eis noia vocat. Magn⁹ dñs noster ⁊ magna virtus ei⁹:⁊ sapiētie ei⁹ nō est numerus. Suscipiēs mansuetos dñs:humiliās aūt peccatores vsqꝫ ad terrā. Precinite dño in ꝯfessiōe:psallite deo nr̄o in cithara. Qui operit celū nubibus:⁊ parat terre pluuiam. Qui pducit in montib⁹ fenū:⁊ herbā seruituti hoium. Qui dat iumentis escaꝫ ipsorꝫ:⁊ pullis corvorꝫ inuocātibus eū. Nō in fortitudine equi volūtatē habebit:nec in tibijs viri beneplacituꝫ erit ei. Beneplacitum est domino super timentes euꝫ:⁊ in eis qui sperant super misericordia eius.

Verba tituli sui subsequens textus exponit:vt peregrina locutione nō egeat:quē declaratio ppꝛy sermonis explanat.Lege enis initiū psalmi:⁊ exposuisti titulū. Alleluia:significat laudate dñm:qō sibi vtriqs sic cōsona voce respondet:vt titulum initium putes esse psalmi.Initiū vō psalmi:tituluꝫ rōnabiliter arbitreris.Quapropter confidenter atqs hylares ingrediamur hunc psalmū:cuius notitia salutarem in ipsis forib⁹ absolute cognoscim⁹. Diuisio.

Primo modo hortat ppheta ppl'm deuotum laudare dñm:qui humiles erigit:⁊ superborꝫ colla concidit. Secō alacriter dñm dicit esse psallendū:qui supplicantibus beneficia pfutura concedit:qñ qui de suis viribus presumunt ei placere nō possunt.

Expositio.

Laudate dñm qñ bon⁹ est psalmus:deo nostro iocunda sit laudatio.] Omnis Al. decorꝫ opera humana mercedē sibi postulat debere retribui:vt qō laboriose peragim⁹: spe ppositi muneris cōsolemur.In laudationibus vō dñi actus ipse habet premiū suuꝫ:qñ ipsa erit retributio que nūc est exercitatio.Nam cuꝫ bonū sit dñm predicare:inde vnusqsqꝫ noscit pmissa dona recipe.Recipit plane:qñ in illa angelica societate singulare fit munus sanctorꝫ:ppetuū dñi subire pconiuꝫ. Laudem⁹ ergo deuotione qua possum⁹ ⁊ hic illa beata dona meditemur.Quid enim felici⁹ q̄ modo exercere qō te speras in futura beatitudine posse peragere:Psalmus aūt est:vt a maioribus traditū:organū musicū:sic cithara:panduriū: alia queqs vocibus nostris dulcissima modulatione respondēt: qō sepe diximus ad actus nostros probatissimos pertinere.Quapropter laudationē dñi:⁊ psalterium in vnā precipit venire cōcordiā:vt sicut lingua diuinitatis pconia dicimus:ita eum bonorꝫ actuū operatione laudemus.Sequit:Deo nostro iocunda sit laudatio.Diuinitati ꝗppe est iocunda laudatio:qñ act⁹ nostri a sanctorꝫ verborꝫ qualitate nō discrepant.Nam quale est vt psalmus castitatē dicat:⁊ cantor ab obscenitate se nō subtrahat:si humilitatē pdicet:⁊ narrator eius superbie flatu⁹ intumescat:Quapropter nō pōt a dño bene pcipi:qō cōtraria inter se noscit aduersitate luctari.Tunc est enim dño iocunda laudatio:qñ in vnā societatem vox ⁊ vita conuenerint.
Al. nō habet Al. ꝗgregabit [Edificās hierlm dñs:ꝗ dispsiōes israel ꝗgregans.] Per hunc ⁊ duos vsus alios qui sequunt ex mirabilib⁹ factisqs gliosis dñs iure laudat.Nā cū dic:Edificans hierlm dñs:⁊ dispsionē israel congregās:Qui sanat contritos corde ⁊ alligat cōtritiones eorꝫ:Qui

numerat

numerat multitudinem stellarum:⁊ omnes nomine suo vocat:de factis vtriqs suis mirabilis approbatur. Ostendit autem in pmo versu discrepantia dñm nō amare:quādo eum constat dispersa colligere. Nam quēadmodum in nobis patiat alios esse actus:aliaꝫ cantilenam:qui totius mūdi populos in sanctā colligit vnitatē:Sic enis de viuis lapidibus edificat dominus ciuitatē Dierusalez:quādo dispsiones israel congregat:que in toto mūdo habitare noscunt:sicut
Matth. 24 in euāgelio dictum est:Et mittet angelos suos cū tuba ⁊ voce magna:⁊ ꝗgregabunt electos a quatuor angulis terre.
Al. et [Qui sanat contritos corde: ꝗ qui alligat contritiones eorꝫ.] Mirabile genus curationis edicitur:vt si restaurari volumus:nosmetipsos viuacissime ꝗteramus.Sed ista contritio ad redintegrationem ptinet:ad soliditatez deducit:⁊ qō supra omne bonū est illuꝫ medicū introducit:qui eternaꝫ tribuit
SCHE sospitatē.Segtur:Qui alligat cōtritiones eorꝫ.Metaphora ab artificibus medendi:qui ossa fracta atqs cōtrita quando solidare cupiunt:linteorꝫ illigatione ꝗstringunt:vt in soliditatē pristinam ad locuꝫ suum redeuntia mēbra coalescāt.Sic celestis medicus penitētium corda graui afflictione ꝗtrita:quasi quadā fascia pietatis sue supducta constringit atqs consolidat:⁊ ad firmissimam spem sanitatis adducit:sicut ⁊
Ps. 50. in qnquagesimo dictum est:Cor ꝗtritum ⁊ humiliatum deus non spernit.Nam ille publicanus qui pectus suū assidua pcussione tundebat:ipsam in se ꝗtritionem ꝗbatus est effecisse:quā reo pectori non desinebat ingerere.
Al. oib⁹ eis noia vocans [Qui numerat multitudinē stellarꝫ:⁊ omnes nomine suo vocat.] Sed q̄ quis ⁊ istud ad litteram dñi potētiam videat ostendere:vt nobis innumerabiles stellas diuinitati dicat esse numerabiles:earūqs nomina ꝗpꝛys vocabulis nuncupari:qñ illi oia cōprehensibilia sunt:cui arena maris:⁊ gutte pluuiaꝫ:⁊ capilli hominū dinumerati esse noscunt. Nam cuꝫ dicit: Noie suo:astrologos arguit qui eas vocant nominib⁹ alienis:vt Veneris: Mercury: Jouis: Martis: Saturni:⁊ his similia. Istud tñ aptius est:vt ea magis intelligē debeamus.Supius enis dixerat:Cōtritos corde esse saluādos:quos iam post indulgētie medicinam stellas debemus accipe.Lucēt enis velut astra in nocte huius seculi:qui meruerūt in sanctorꝫ numero congregari.Sed quāuis multos hic continere videat ecclesia:illi tñ a dño numerantur qui regni eius participatione gaudebūt.Naꝫ stellas:sanctos viros nos posse intelligē: Genesis locus
Gen. 22. ille testat:qui ait:Multiplicabo semē tuuꝫ sicut stel
Sap. 5. las celi.Et Salomon dicit:Justi aūt fulgebunt sicut stelle celi.Scimus autez a dño nomina vocari posse sanctorꝫ:quādo eos in celo legimus esse ꝗscriptos:si
Luc. 10. cut in euāgelio dicit: Nolite gloriari quia demonia subiecta sunt vobis:gaudete aūt ⁊ exultate:qꝛ nomina vestra scripta sunt in celis.[Magnus dñs noster ⁊ magna vtus eius:⁊ sapiētie eius nō est numerus.] In hoc ⁊ sequēti versu a magnitudine dñi laus decora cantat.Dicēdo enim:Magnus dñs ⁊ magna virtus eius:⁊ sapiētie eius nō est numerus: Suscipiens mānsuetos dñs:humilians autem peccatores vsqꝫ ad terrā:magnitudo eius absolute declarat.Nam cū superius propheta per diuersas partes laudes excurreret:admiratione cōpletus exclamat: Magnus dñs noster:vtiqs cuius nec facta numerari:nec laus prevalet apprehēdi:ꝗgregans dispersiones Israel:sanās contritos corde:numerans multitudinem beatorꝫ:⁊ omnes nomine suo vocans.Quis enim possit cōprehendere:quāta sit de cūctis collecta laudatio:cuꝫ sit in vnaquaqs re mirabilis magnitudo:Dicēdo enis: Noster:culturas demētissime paganitatis excludit. Uirtus aūt magna:qꝛ singularis:qꝛ omnipotens:qꝛ rerum oium gubernator ⁊ ꝗditor est. Segtur:Et sapiētie eius nō est numerus. Dic numerum pro fine debemus accipe:qꝛ oia calculus que numerat:⁊ definit.Sapiētia vō dei quēadmodū potest habere numerum:que auctor calculi esse cognoscit:Naꝫ si numerari posset:iaꝫ videret esse sub numero. Quod si nec ipse numerus totus a nobis potest sciri:quo modo:qua ratione ꝑualet diuina sapiētia comprehēdi: Creaturis enim suis incōparabiliter potior est creator:⁊ ideo veraciter dictum est:Sapiētie eius nō est numerus. Nam de his que creauit Sapiens dicit:
Sap. ii. Omnia in mensura numero ⁊ pondere deuꝫ fecisse.
Al. humilias [Suscipiens mansuetos dñs: ꝗhumiliat autē peccatores vsqꝫ ad terram.] Mansueti sunt quos supius dixit tribulatione cōtritos:⁊ afflictionis ꝗsuetudine patientes.Et intuere q̄ pulcherrima sit facta diuersitas.Mansueti suscipiunt in celuꝫ:supbi deyciunt in terram:vt ꝑmutatione vicaria vnde humilis leuatus est:ibi supbus corruat:⁊ vnde sathanas elatus
Al. Precinite cecidit:fidelis homo subleuat⁹ ascēdat.[Incipite dño in ꝯfessione:psallite deo nostro in cithara.] Uenit ad moduꝫ secūdum:vbi hortat berentes:impellit dubios:increpat negligētes.Incipite enis illis dicitur qui adhuc tacere noscunt:Dño in confessione: subaudiēdum est:cantare.Sed ista ꝗfessio laudē monet:⁊ probitatis actionē hortat.Cithara enim:significat virtutes morales consona opatione pcinentes: que tūc veram cithara reddunt:quando se federata societate ꝗiungunt.Naꝫ sicut integra Lyra dici nō potest:cui aliqua chorda subtrahit:sic nec vir sanct⁹ perfectus estimat cui virtus vlla minuit.[Qui operit celū nubibus:⁊ parat terre pluuiam. Qui pducit in montib⁹ fenum:⁊ herbam seruituti hominū.] In hoc ⁊ sequenti versu denuo dñi opa memorant. Dicit enim:Qui operit celū nubibus:⁊ parat terre pluuiam.Qui pducit in montib⁹ fenum ⁊ herbam seruituti hominū.Qui dat iumētis escam ipsorꝫ: ⁊ pullis corvorꝫ inuocantib⁹ eum. Quid enim potētius q̄ creatorē creaturis suis cōpetēti modulo subuenire: Frequēter autem scriptura diuina hanc speciē definitionis amplectit:vt per id qō dñs operatur: virtus eius potestasqs monstret.Quod nūc per istū ⁊ aliuꝫ versum consequēter efficit. Nam cuꝫ supius posuisset: Incipite dño in confessione:nunc cui dño sit ꝗfitendum euidēter ostēdit.Sed quāuis ista ⁊ ad litteraꝫ bene videant intelligi:melius tñ si allegorice dicta sentimus.Celū hic:sanctam ꝗpheticam congruēter aduertimus. Hanc diuina ꝑuisione similis nubibus tegit obscuritas:vt sensus nostros ꝗcitet ad querēdus:dum gratius accipit:ad qō fatigato desiderio peruenitur.Segtur quid nubes iste parturiant.s.vt copiaꝫ videant prestare pluuiaꝫ:hoc est:diuine predicationis fontes irriguos.Sed cui terre hec pluuia parat:⁊ vtiqs sitienti. Ille enim verbum dñi efficaciter suscipit:qui se ad audiēdum supno munere desideranter obtulerit. Nec vacat qō dixit:Parat:qꝛ nisi ille eam ꝑparauerit:nullus ad ipsaꝫ potest suis meritis puenire.Segtur:Qui pducit in montibus fenum:⁊ herbā seruituti hominū. Hoc quoqs spiritualiter accipiēdū est,Montes:significāt viros sāctos:

Lassio.

in quibus dñs fenus herbãq; producit: vnde simpliciores in ecclesia catholica tanq̃ simplicia iumenta pascant. Fenum ptinet ad predicationes robustas. Verba ad monita molliora. Fenũ sigdem fuit: quãdo dixit Apls: Volo oes homines esse sicut meipm.
1. Corint. 7. 1. Timoth. 5. Verba: Qui se non ꝓtinet: nubat. Et iterꝫ: Volo adolescẽtulas viduas nubere. Et rursus:
1. Corint. 3. Lac vobis potum dedi: non escam. Ista enim mitiora p̃cepta: herbis merito comparant. Nam qõ dicit: Seruituti hominum: significat vsui humano deputata: vnde absolute cognoscit: superiora que dicta sunt ad homines esse referenda. [Qui dat iumẽtis escam ipsoꝝ: ꝛ pullis coruoꝝ inuocantib⁹ eum.] Iumenta: ecclesiasticos significant greges: qui cõpetenti refectione pascũtur: alij lacte: alij cibo solido: prout dispẽsatori visum fuerit: qui solus nouit que sunt ꝓfutura prestare. Corui: sunt irreligiosi viri: qui peccatoꝝ nigredine inseparabiliter vestiunt: nec aliquo splendore cõuersionis elucescunt. Pulli vo coruoꝝ (vt physiologi volunt) celesti rore vescuntur: ꝛ adhuc paternas escas: id est cadauerus fetores bñficio etatis ignorãt. Quapropter paganoꝝ filijs atq; puerꝝ dat escas: qꝛ paternam vitam inocẽtie munere non sequunt. Et vide quid addidit: Inuocantib⁹ eum: qm̃ soli ipsi eum inuocant: qui regulas scripturaꝝ nulla heretica prauitate subuertunt. Doc nisi ad homines referas: inuocare dñm quẽadmodus potest pullis conuenire:
Alt. fortitudine Alt. neq; in tibijs Alt. erit coruoꝝ: [Non in †viribus equi volũtates habebit: †nec in tabernaculis viri bñplacitum †est ei.] Post q̃ narrauit illa que fecit dñs: nũc dicit que ei possũt cõmodis displicere. Equus ad supbiam plerunq; ponitur indicandam. Nam ꝛ ipsum aial ceruice presumens: frenis semp incũbit: ꝛ ad cursus rapidos spumosa ꝓcertatione festinat. Huic supbus homo atq; pretumidus comparat: cui diuinitas non potest esse placabilis: qꝛ mãsuetos eligit ꝛ deuotos: sicut ꝛ alus
Ps. 32. psalmus dicit: Fallax equus ad salutem. Et alibi: Di
Ps. 19. in curribus ꝛ hi in equis: nos autẽ in nomine dñi dei nostri magnificabimur. Tabernacula viroꝝ: infidelium sunt ꝓuenticula demẽtium paganoꝝ: que se in culturas pessimas semp extẽdunt. Respice vim verborum: qꝛ viroꝝ dixit tabernacula: non diuina: id est: presumptiones illicitas: quas sibi audaces homines
Ps. 5. propria volũtate ꝓstituunt. Uir enim ꝛ in malo ponitur: sicut est illud: Virum sanguinũ ꝛ dolosus abominabit dñs. [Beneplacitum est dño sup timentes eum: ꝛ in eis qui sperant sup misericordia eius.] Superius dixit qui ei poterãt displicere: nunc dicit quales sint illi qui placent. Amat itaq; dñs: qui eum formidant: sed nõ timore degenẽ. Multi enim timent: sed qꝛ desperãt de misericordia eius minime diligũtur: sicut Judas qui post timorẽ culpe recognite: non supplicãdum: sed desperãdum potius estimat. Ille enim timor deo ꝑbat accept⁹: qui cũ amore maximo: ꝛ pia ꝓsumptione ꝓiungit. Timeat ergo vnusquisq; ne peccet: amet vt supplicet. Nã si rogaturus nõ est: hoc facit ꝛ ille qui non timet. Conclusio.

Et hunc quoq; psalmus ad finẽ seculi ptinere nõ dubiũ est: quãdo dispsiones Israel in vnum populum ꝓgregant: vt fiat vnus grex: ꝛ pastor vnus. O beatus tempus: quãdo lapides illi viui preciosiores omnib⁹ margaritis: in celestẽ fabricaꝝ ꝛ eternam beatitudinẽ colligunt. Tunc vnicuiq; sanctoꝝ erit dulcissimus labor suus: quib⁹ pariet luctus consolationẽ: ꝓsecutio eternam requiez: paupꝛtas pia dabit regna celestia: ꝛ quicquid hic grauiter pertulerunt: ibi se talia sustinuisse gaudebunt. Dona domine hic patientiam maloruz: vt illic facias nobis gaudium esse perpetuum.

Explicit expositio in psalmum .146m.

¶ Alleluia. CXLVII.

Lauda hierusalem dñm: lauda deum tuuz sion. Quoniã confortauit seras portaꝝ tuaꝝ: benedixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: ꝛ adipe frumenti satiat te. Qui emittit eloquium suuz terre: velociter currit sermo eius. Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut cinerẽ spargit. Mittit crystallum suaz sicut bucellas: ante faciẽ frigoris eius quis sustinebit? Emittet verbũ suum ꝛ liquefaciet ea: flabit spirit⁹ eius ꝛ fluent aque. Qui annũtiat verbum suum iacob: iustitias ꝛ iudicia sua israel. Non fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia sua non manifestauit eis.

Ad consuetũ quidem Alleluia reuertimur: sed hoc nullatenus repetẽ fastidimus. Hu stus qui semp appetitur: audit⁹ qui nõ habet tediuz: intellect⁹ qui sine labore ꝓcipitur. Cuius verbi tãtus bonor est: vt cuz sit in hebrea lingua reconditũ: nullo trõ ꝓstet alio sermone trãslatuz. Doc grecus: hoc latinus: hoc chaldeus: hoc syrus: hoc persa: hoc arabs: hoc tenet natio cũ cta terraꝝ: ꝛ quicqd est deditus diuinitati: dignitatẽ huius nominis pia deuotione venerat. Nulli absonus: nulli videt absurdũ: sed oes celebrãt gaudia sua huius nois suauitate plata. Doc ergo pura mẽte cantemus: totisq; in eo virib⁹ occupemur: vt sicut corpeis auribus dulcissimus sonus reddit: ita ꝛ cordis sincere ritate proferatur. Diuisio.

Primo capite ꝓpheta ad Hierusalẽ. i. sup nã breuiter logtur ciuitatẽ: vt secura iam reddita in ciuib⁹ suis: dñm debeat iugi exultatione laudare. Secũdo: mysticis allusionib⁹ lati⁹ enumerat: quanta populo suo pius miserator indulserit. Expositio.

Lauda hierusalẽ dñm: lauda deum tuuz sion.] Psalmus hic a ꝓmo versu vsq; ad finẽ: potẽtiam dñi ꝑdicãdum cõmemorat: qõ psalmi ipsius relatione cognoscis. Hierusalẽ (sicut iam sepe dictuz est) interpretat visio pacis: que ꝓprie ad illam ciuitatẽ pti INTER
net: que vitioꝝ ꝛ scandaloꝝ consortia non habebit. Sed ista visio pacis erit dñi cõtẽplatio Saluatoris: quam nemo alter merebit: nisi qui ab vniuersa mentis ꝓturbatione liberatur. Unde merito hec duo nomina future illi conueniunt ciuitati adepti ꝑmtj munus: ꝛ vocabulum sublime pastoris. [Quoniã cõfortauit seras portaꝝ tuarum: benedixit †filios tuos in te.] Patẽter causa future btitudinis indicat. Nam Alt. filijs tuis
cũ res ista multoꝝ ꝓphetaꝝ ore ꝑmissa sit: lucidissime trõ ꝑsenti narratione declarat. Cũ enim seras ꝓfirmatas dicit esse portaꝝ: clausas ianuas btẽ ciuitatis ostẽdit. Sera enim: a sero dicta est: quo tpe in ostium mittitur: vt intrandi licentia denegetur. Quod illo tẽpore

tẽpore accidet quãdo sponsus itrauerit: sicut in euã-
Matth. 25 gelio de virginibus dicit: Et que parate erãt intrauerũt cũ eo ad nuptias: ꝛ clausa est ianua. Clausa scilz nõ ad custodie penã: sed in beatitudinẽ sempiternaz qꝛ nec inde quisq̃ vlterius sanctus exibit: nec aligs postea nouus intrabit. O beatitudo secura iustoruz: que tali lege ꝓbatur suscipi: vt nunq̃ possit amitti. Merito: qm̃ ciuitas illa cõtuibilẽ deũ intus habet: ꝛ ideo nemo inde desiderat egredi: quia preter ipm̃ simile nil preualet intueri. Sequitur: Benedixit filios tuos in te. Magna est quidem benedictio filiorũ: sed multo gratior: quãdo inter viscera materna prestatur. Quale est enim matri semp videre florentes filios suos? Quale filijs genitricis gratiã iugiter cõtueri? Ideo enim dictũ est: In te: qꝛ nunq̃ ab illa hierusalem exire poterũt: qui eterno munere conse-
cranẽ. [Qui posuit fines tuos pacẽ: ꝛ adipe frumen-
Alt. satiat ti †satiãs te.] Ciuitas illa magna inestimabilis: sub quãta laudis breuitate descripta est? Naz quid illa prestãtius dici potest: cuius fines pacis munere terminant? Unde absolute colligi potest: qꝛ eterna trãquillitate pfruitur: qõ intus habitare monstrat. Cõtra: quicquid preter ipsam cõtigerit esse: gehẽna est. Et sicut beata hierusalẽ pacẽ possidet: sic infelix babylonia dolorũ pugnã ꝓculdubio sustinebit. Unius enim partis definitione: alterius cause euidẽter pro
SCHE didit qualitatẽ. Doc schema dicit Emphasis: que significat etiã id qõ nõ dicit. Sed quẽadmodum pax ista ꝓueniat ꝓsequẽter exponit: dum fideles christi dñi cõtemplatione saginant. Adipẽ quippe frumenti dicit ipsam cõtuibilem deitatẽ: vnde sic iustoruz sensus reficit: vt omnem satietatem supare noscat.
Joan. 6. Ipse est verus panis: qui de celo descẽdit. Nã si nos hic corporis sui participatione reficit: quẽadmodum ibi satiabit: quos toto lumine sue deitatis ipleuerit? Reuera secura pax: ꝛ inuiolata trangllitas: quando indigẽtia nobiscũ vlla non litigat: nec aliquẽ lassitudo defatigat: nõ frigus cõtristat: nõ esuries grauat: ꝛ cetera que hic nostre ibecillitati bellũ semp infligũt. Ibi aũt corporis aieqz talis est societas: vt nulla iter se aduersitate discordẽt: sed sibi vtraqz glorio-
sa volũtate ꝓsẽtiãt. [Qui emittit eloquiũ suũ terre:
velociter currit ꝓmo ei⁹.] Descripta ciuitate futuri seculi: ꝓpheta venit ad secũdũ caput: in quo munera hic nobis ꝓferẽda ꝑdicit: vt vitas tũc future rei perbeneficia presentia iaz possit agnosci. Eloquiũ domini verbũ patris est: Quod ad terras descendit: quando humilitatẽ pie incarnationis assumpsit. Emittit: ꝓphetie spiritu: presens tẽpus ostendit: q̃uis hoc de futuro dicere videret. Sed cum dicit: Emittit: non minorem ꝑdit: sed cõcordiaz sancte vnitatis ostendit. Huius enim omnipotentis verbi sic cucurrit sermo velociter: vt sancte trinitatis agnitio celerrima mirabili mundũ velocitate cõpleuerit: idolorũ culturas veritatis ipsius manifestatione conuertens.
[Qui dat niuẽ sicut lanã: nebulã sicut cinerem spar-
Alt. sua sicut bucellas Alt. sustiebit. git. Mittit crystallũ †suũ sicut frusta panis: ante fa-
ciẽ frigoris eius qui †subsistit?] Postq̃ aduentum christi domini ꝓphetauit: nunc quid eius beneficia prestent: per allusiones tropicas ꝓsequẽter exponit.
SCHE Que figura dicit Parabole: quoniaz res sibi genere dissimiles cõparant. Dec igit omnia: niuis: nebula: crystallum: frigus: mala sunt huius seculi: que peccatoꝝ gelu mortalia corda constringũt: ꝛ in stupore sapreo faciũt ꝑmanere: nisi dñi caloze soluant. Sed videamus quẽadmodum singulis rebus cõpetens medicina prestet. Dicit enim: Qui dat niuẽ sicut lanã: vt qõ facit significat: sicut vulgo dicimus: Dedit nobis indiciũ: quando aliqd monstratũ atqz edoctum esse declaramus. Quapropter facit niuẽ sicut lanaz: vt qõ ante frigoris acerbitate gelatuz est: in laneam mollitiẽ ꝑducatur. Quod fit vtiqz quãdo frigidissima peccatis corda mortaliũ ad ardorem satisfactionis adduxerit. Niuis est enim homo cum recedit a dño: lana cũ ad eius meruerit venire medicinã. Nebula: idem significat omne peccatũ: qõ semp caligi-
nosa obscuritate pagit: sed velut cinis dño prestante dispergit: dum eius cumulus ꝓfessionis gratia dissipat. Crystallũ vo est: in moduz vitri per numerosas byemes glaties ꝓdurata: ꝛ in duritiã saxiliqueus ad modum ꝓducta substãtia. Cui obstinati peccatores merito cõparant: qui algore pfidie ꝓstricti: per dies singulos congelescunt. Dos quoq; dñs velut frusta panis emittit: quando ꝓuersos sua facit ꝑdicare magnalia: vnde populus esuriens celesti pane vescatur. Frusta enim: partes dicimus corporis alicuius. Significant quippe doctrine diuersa dona: que ex peccatoribus in sanctis suis dominus sepius mõstrare dignatus est. Sequit. Ante faciẽ frigoris eius quis subsistit: Ante ꝑsentiã frigoris eius dicit: non qõ ab ipso veniat: sed qõ forte fieri permittat. Quale est illud: Indurauit deus cor pharaonis. Et alibi: Ego do Exo. 10.
minus faciẽs bonũ: ꝛ creãs malũ. Quapropter ante Isa. 45.
illud frigus qõ ipse nõ remouet: nemo valet subsistere: qm̃ potest boies pigra fatuitate damnare. Exaggerat enim periculũ: vt liberationi gloriosissime magior gratia debeat. [Mittit vbũ suũ ꝛ liquefaciet Alt. emittet,
ea: †ꝛ flauit spiritus eius ꝛ fluent aque.] Veniente Alt. flabit
verbo: nulla obscuritas: nullũ frigus: nec ipsa quoq; debet desperare duritia: qm̃ resoluta malis suis que vocata fuerint: ꝑducunt in saluberrimũ liquorem. Sic que extiterant peccatoꝝ gelu cõstricta: pietate dñi defluũt in medelã: sicut ꝛ alibi dictũ est: Nec est Ps. 18.
qui se abscõdat a caloze ei⁹. Nã spũ ei⁹ q̃si austrino flatu duritia piculosi frigoris euanescit: dum acerui sceleꝝ dissoluti in humilitatis gratiã tabida colla deponũt: ꝛ in liquores saluberrimos adducti spũ alis bñficij fluẽta ꝓfundũt. Sic factũ est de persecutore Saulo: sic fit bodieqz de plimis: vt qui mõ fũt obsti-
nata volũtate sicci fiãt: postea fluxu ꝑdicationis irri-
Egui. [†Pronũtiãs vbũ suũ Jacob: iustitias ꝛ iudicia Alt. Qui annuntiat
sua israel.] Per Jacob ꝛ israel significat ecclia. Dec enim duo noia vni⁹ extitẽ ꝓsone: sicut duob⁹ ꝓplis fact⁹ est vn⁹: qui ꝛ israel bñ dicit: ꝛ Jacob ꝓprie nũcupat. Nã ꝛ modo israelita est: quinq; fidelis est: ꝛ ante Jacob
Ebũ suũ: ipsi noscit ꝓnũtiasse iustitias. [Nõ fecit ta-
Eliter oi nationi: ꝛ iudicia sua non manifestauit eis.] Dic vsus sic videtur itelligi: qꝛ lz oẽs gẽtes religio christiana cõplexa sit: nullũ trõ facie ad faciẽ est locutus: aut mare diuisit: aut mãna pluit: aut tabernaculũ nube cõpleuit: aut holocausta ipsoꝝ celesti igne cõsũpsit: ꝛ cetera que illi ꝓplo visibiliter supno munẽ ꝓstabant. Nobis enim spiritualiter fiũt: que illorũ oculis corporaliter apparebant. [Alleluia.]

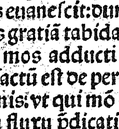

Permouere solet qõ in fine quorũdã psalmoꝝ Alleluia positũ reperimus. Significat forsitan eos totos ad ꝓconia domini ptinere: nec alicuius alterius cause relatione ꝑmixtos: sed sicut a capite incipiũt:

ita vsq ad finez in laude dominica terminant. Sed hoc asseuerare non possumus: qz in rebus talib⁹ aliquid definire piculum est. Melius est enim altioza sibi hominem ꝓfiteri: q̃z aliqua p̃sumptione culpari: atqz ideo qd̃ de hac re: vel de alys nouitatibus pstãte domino putauimus offerendum: in arbitrio sit legentis sequi quod eligit. Conclusio.

Hactenus de istis quatuoz psalmis qui de laudibus dñi p̃cesserunt: in ꝓclusionibus eoz dictum est: qua intẽtione formati sint: vt ꝓti ad ꝓparationem sequẽtium positi esse videantur. Ordo enim ipse psalmoz dispositionẽ rerum nosciẽ indicare mirabilem. Decoz enĩ fuit: vt prius de preceptis diuini precony: post de mũdi peruersitate fugienda: tertio de ꝓgregatione ecclesie diceret: quarto qui nunc finitus est collecte Hierusalem precepit laudes dñi celebrare: que de mũdi istius diuersis pĩculis liberata: in eterna requie nosciẽ ꝓstituta. Quapropter choro illi scissimo: z de mundi partib⁹ aggregato: trina subnectit exultatione gaudendum: vt in ope sanctissimo trinitatis gratia vbiq fulgeret.

Explicit expositio in psalmum. i 47ᵐ.

¶ Alleluia CXLVIII.

Laudate dñm de celis: laudate eum in excelsis. Laudate eum oẽs angeli eius: laudate eũ oẽs virtutes eius. Laudate eum sol z luna: laudate eum oẽs stelle z lumen. Laudate eum celi celoꝝ: z aque oẽs que sup celos sunt: laudent nomẽ dñi. Quia ipse dixit z facta sunt: ipse mandauit z creata sunt. Statuit ea in seculum z in seculum seculi: p̃ceptum posuit z non p̃teribit. Laudate dñm de terra: draconeꝰ z oẽs abyssi. Ignis grando nix glacies spiritus procellaꝝ: que faciunt verbũ eius. Mõtes z oẽs colles: ligna fructifera z oẽs cedri. Bestie z vniuersa pecora: serpẽtes z volucres pẽnate. Reges terre z oẽs populi: principes z omnes iudices terre. Iuuenes z virgines senes cuz iunioribus laudẽt nomen domini: quia exaltatum est nomen eius solius. Confessio eius super celũ z terraz: z exaltauit cornu populi sui. Hymnus omnibus sanctis eius: filijs israel populo appropinquanti sibi.

Pars ista orationis paucis quidez syllabis artat: sed cogitata semp extendit. Nouitates enim suauissimas de se eycit: cum eam acies mẽtis inspexerit. Nam dum a lectore dicit: p̃dicatio laudis est: cuz a populo respondet: hymnus. Sic vna voce peragit tam diuersum mysteriuz: cum in ipsa nihil appareat imutatum. Subtiliter autẽ psalmus iste tractandus est: qm̃. Prophceta per paucaꝝ cõmemorationẽ oẽs creaturas hortat laudes dñi debẽ cantare. Rationales z intellectuales per se: eas vo que sunt ĩtellectu vel sensu carẽtes: per illas. i. que opera domini sapiẽtissima consideratione collaudant. Diuisio.

Considerans ꝓpheta in celestib⁹ z terrestrib⁹ reb⁹ oẽs opas dñi ꝓtineri. Prima parte celestia hortat ad laudes. Secunda vo allegoricis allusionib⁹ terrena cõmonet: vt dñm deuota mẽte cõcelebrẽt: vnã causaz ꝓbabilẽ vtrisq subiungens: qz dignũ est creatura suũ debeat laudare creatorẽ. Expositio.

Laudate dñm de celis: laudate eum in excelsis. Luz oia celestia hymnos dñi iugiter pfundant: pscrutãdum est quare propheta illud pmum admonet fieri: qd̃ cõtinue pbat impleri. Usus iste humanus est: vt cũ videmus in agro laborãtes dicamus: laborate: cum legẽtes: legite: cum fabricãtes: fabricate: vt exhortatio ista ad augẽdum magis studiuz: q̃z ad inchoãdum aliqd dici posse videat. Sed que sunt ista de celis que laudare puocant? Scilicet illa que ad contẽplandum dñm purissimo intellectu ipsius largitate valẽtia sunt: z ꝓpetua charitate succẽsa: auctorẽ suuz suaui exultatione cõcelebrant. Nam sicut sunt ĩmortalia: ita nec eoz laudes aliquo fine claudunt. In excelsis: significat substãtias digniozes: quas merito sibi excelsas imbecillitas humana pfiteꝰ: qz carnis fragilitate deprimit. Dignũ est enĩ vt vnaqueqz res ꝑm pcepti muneris modum suum laudet artificem. [Laudate eum oẽs angeli eius: laudate eũ oẽs virtutes eius.] Quod angelus greca lingua dicit: latine nuntius interpretat. Sed cum ad aliqd pficiendum mittit virtus celoꝝ: ab officio suo hoc nomẽ assumit. Angelus enim: ab officy dicit nomine non natura. Segtur: Laudate eum oẽs virtutes eius. Hoc generale nomẽ est. Ibi enim ꝓcludunt oia que celestis militie dignitate grandescũt. Sed ideo fortasse hoc loco angeli vrutib⁹ sunt prelati: qz honorabilioz estimãdus est: per quẽ dñi iussa complent. Pulcherrime autẽ in laudib⁹ dñi ab angelis fecit initiuz: qui inter creaturas estimant eximy. [Laudate eum sol z luna: laudate eũ oẽs stelle z lumen.] Sol: luna: stelle: vt quidaz dicunt: z si aliquo spiritu ꝓpio regant: tã qz carnalib⁹ oculis pateſcũt: inferiozes esse virtutibus que non vident: nõ absurda estimatione colligitur: quãuis celi speciem decoro lumine ornare videant. Nam illa ad que puenit noster aspect⁹ ꝓ sint lucida atqz subtilia: tã corpora esse manifestuz est: z necesse est vt illis cedant: que inuisibili virtute subsistunt. Quapropter solẽ: lunam z stellas: siue per propriam rationẽ: siue per alias sensibiles z indicabiles substãtias ꝓpheta laudare pcepit dñm: qz creatoris bñficio existere meruerũt. Cõsiderata enĩz tot lumina ingẽtes admirationes poterũt cõmouere: quãdo z mortales oculos videẽ faciũt: z ipsa in tam splẽdida claritate ꝓsistunt. Dis reb⁹ lumẽ generaliter adiunctum est: vt cetera in se lumen habẽtia que dinumerata nõ sunt: tali cõplexione ad laudes dominicas incitaret. [Laudate eum celi celoꝝ: z aque † que super celos sunt.] Quãuis in Genesi vnũ celum fabricatũ esse legerimus: tamẽ eos plurali numero: z Paulus apl's appellauit: qui refert in tertiuz se celũ raptum: ibiq talia cognouisse que homini nõ licebat effari: z hic plurali numero nuncupant: qd̃ tali fortasse ratione ꝓcordat. Dicimus vnũ esse palatiuz: qd̃ multis mẽbris: multis partys ambiat: ita fortasse z celi partes dicimus celos: duz cõplexio atqz sinus eius vnus esse mõstret. Aquas vo sup celos eẽ: Genesis refert.

Alt. omnes

2. Corint. ii.

Gen. i.

Ait enim: Diuisitqz aquas que erant sub firmamento ab his qui erant sup firmamẽtum. Quod vtrunqz nimie laudis designat arcanum: vt z celoꝝ tenuitas firma ꝓsistat: z aque supra ipsum posite cuz sint graniozes: nisi quãdo fuerint iusse nõ defluant. Celi vo substãtia: quãuis pura: lucida: atqz egregia esse putãda sit: dignaqz talibus ac tantis habitatoriib⁹ suis: tã aial esse non cõperi: z temerariuz est ex opinione hominuz dicere qd̃ celestiuz litteraꝝ non tradit auctoritas. Aque vo que super celos sunt: vt arbitroz: istas que depluunt esse nõ dubiuz est: testante Genesi: Cataracte celi apte sunt: z facta est pluuia super terraz quadraginta diebꝰ z quadraginta noctibus: z cetera qd̃ non adeo querere necessarium est: quãdo aut per se: aut per substãtias rationales laudare dñm omnia cõmonent. [Laudẽt nomẽ dñi. Quia ipse dixit z facta sunt: ipse mandauit z creata sunt.] In hoc versu ex opibus suis dñm precipit esse laudandum. Quid enim dignius q̃z vt creatura creatorẽ suum: id est cõditio rerum ꝓprium laudet auctorẽ? Et vt sentẽtias philosophoꝝ veritatis ipsius voce conuinceret: ait: Quia ipse dixit z facta sunt. Dicẽdo: Ipse: dñm significat Saluatorẽ. Ipse est enĩz verbũ caro factuz: cuius iussione cuncta creata sunt: sicut veritas euangely dicit: Oia per ipsum facta sunt: z sine ipso factum est nihil. Et Apl's ait: Qui est imago dei inuisibilis: primogenitus oĩs creature: qz in ipso condita sunt oia in celis z in terra: visibilia z inuisibilia: siue sedes: siue dominationes: siue ꝑncipatus: siue potestates: oia per ipsum z in ipso cõdita sunt. Quapropter philosophoꝝ falsissima sentẽtia conquiescat: qui mũduz putant coeternũ diuinitati per se existẽ potuisse. Dixit ergo: quãdo ait: Fiat lux: z facta est. Mãdauit autẽ: significat ꝓstituit atqz firmauit: sicut z alius indicat psalmus: Mandauit in eternũ testamẽtum suũ. Facta vo z creata: habẽt aliquam distãtiam si subtilius ingramus. Facẽ enim possumus etiã nos: qui creare non possumus. Sed qm̃ dixerat generale verbũ: addidit qd̃ erat diuinitatis ꝓpriuz: quatenus sic facta intelligeres vt creata eẽ sentires. [Statuit ea in seculum z in seculũ seculi: p̃ceptũ posuit z nõ p̃teribit.] Dic quoqz locus potẽtiam dñi virtutemqz declarat dicẽs: Statuit ea in eternũ z in seculum seculi: p̃ceptum posuit z non p̃teribit: vt dubiuz non sit oĩpotẽtem esse dñm: quãdo que ille ꝓstituit: nulla mutabilitate vertunt in parte. Siqdem celestiuz rex facta ꝓclusio est. Sed cum legat de futuro seculo: Erit celum nouũ: z terra noua: quẽadmoduz de isto celo dicitur: Statuit ea in eternũ? Sed oia deo statuta esse non dubiuz est. Nam z homo ipse quãuis moriat: diuinitate statut⁹ est cuz resurgit: sic z celũ z terra deo pmanent cum nouant. Depositio enĩz: vt patres dicunt in clementia siue corruptibili qualitate natura ipsa meliorata pmanet: cuz iussa fuerit in eternitate cõsistere: sicut z de corporis nostri pmutatione dicit Apl's: Dum corruptibile hoc induerit icorruptionẽ: z mortale hoc induerit ĩmortalitatẽ. Preceptũ: legem dicit siue ꝓditionẽ: vt oia sub ipsius potestate esse noscant. Preterire aũt non potest: qd̃ oĩpotens statuit: z veritas reprimisit. [Laudate dñm de terra draconeꝰ: z oẽs abyssi.] Decursis celestibus substãtys: propheta venit ad secũdaz partẽ: vbi terrena cõmonet: siue aiata: siue inanimata: vt laudes dñi per naturas sapiẽtissimas debeant explicare. Draco est sulcatus: quãuis in modum serpẽtis ꝓducta nimis corpoza magnitudo: qui naturali feruore succensus in remedium tẽperamenti sui: aquosis speluncis inhabitat. Qui non humo repit: sed cuz moueri placuerit volitare narrat. Huic ruptus elephas cibus est: qui virtute mirabili nexibus suis ita ingẽtium beluaꝝ mẽbra constringit: vt eis spiritus vitalem velut muscis eripiat. Abyssoꝝ vo: id est marinoꝝ fluctuum ꝓsiderata pfunditas: vniuersos debet rationales ad laudes dñi concitare. Et respice ordinez dictionis: quia vnam substãtiam de sensibilib⁹: alteram de insensibilibus posuit: vt dñs debeat omniuz creaturaꝝ virtute laudari. Sed qm̃ auctoritate patrum: diximus hunc psalmuz hymnũ esse beatoꝝ: qui post huius seculi pmutationẽ cantat: draconeꝰ z abyssos: psonas hic truculẽtas z validas debemus accipe: que hic cõuerse nulla patria dominicis laudibus honorantur. [Ignis grando nix glacies spiritus procellaꝝ † qui faciunt verbuz eius.] Ignis: grando: nix: glacies per allegoriã: sicut dictũ est: homines significant: qui in hoc seculo ex turbulentis z pessimis ad deuotionis tranquillissima studia puenerunt. Deniqz vide qd sequitur: Spiritus procellaꝝ qui faciunt verbũ eius. Qui faciunt verbũ eius: nisi qui ex tẽpestuosis z improbis ad ꝓfessionis ipsius gratiã venire meruerũt? [Montes z oẽs colles: ligna fructifera z oẽs cedri. Bestie z vniuersa pecora: serpentes z volucres pennate.] Montes: significãt boies pretumida potestate sublimes. Colles: mediocres equalitate tractãtes. Ligna fructifera: qui ex duritia peccatoꝝ puersi fructus mozum intulere dulcissimos. Cedri: absolute superbos significant z elatos. Bestie: crudeles atqz indomitos. Uniuersa pecora: cõmunẽ z infinitam scilicet plebem. Serpentes: venenosos dicit z callidos. Uolucres pẽnatas: philosophos significant: qui cogitationum suaꝝ velocitate naturas reruz discurrere consuerũt. De quibus omnib⁹ generibus hoiuz: Christus sibi electos parat: qui in illa resurrectione angelorum possint cetibus aggregari. [Reges terre z oẽs populi: p̃ncipes z oẽs iudices terre. Iuuenes z virgines † senioꝛes cum iunioꝛibus.] Reges terraꝝ: frequenter diximus sanctos viros esse regẽtes corpora sua: qui carni proprie impantes: eam non pmittunt illecebras sue volũtatis implere. Omnes populi: turbas significat: que ad dominũ numerosa simul volũtate ꝓueniunt. Principes: seculi potestates excelsas non indecẽter aduertimus. Et vt nobiles intelligeres ac potentes: vide quid segtur: Et omnes iudices terre. Quod frequẽter euenire cognouimus: vt subito mũdi potestate derelicta: dñi delegant subire seruitia. Iuuenes dicit: qui etatis calore feruẽtes ad modestie se temperamẽta ꝓuertunt. Senioꝛes cum iunioꝛibus: pmixtam significat etatem: qz de omni sexu: de omni etate potẽs est dñs euocare quos eligit. Naz vt hec omnia ad homines potuisses referre: vide quid segtur. [Laudent nomẽ domini: qz exaltatum est nomẽ eius solius. Cõfessio eius super celum z terrã.] Et hic quoqz locus ex magnificẽtia ipsius z singularitate predicat. Nam cum dicit: Quia exaltatum est nomẽ eius solius: confessio eius super celũ z terram: sine dubio magnificentia ipsius in toto orbe declarat. Sed vsqz ad hanc sentẽtiam superioza suspẽsa sunt: vt laudet dominũ populus fidelis: in illa scilicet patria cõstitutus: qui iam peccatoꝝ nosciẽ nexibus absolutus. Segtur causa iustissima: quare dominus debeat predicari: vtiqz: Quia exaltatuz

Gen. 7.

Joan. i.

Col. i.

Gen. i.

Ps. iio.

Al. seculum

Isa. 65.

1. Corint. 15.

Al. que

Al. senes

Phil.2. est nomen eius solius. Exaltatum est quippe:dum illi:sicut dicit Apls:omne genu flectat:celestium:terrestrium ⁊ infernorꝫ. Adiecit: Cõfessio eius sup celum ⁊ terrã. Hic ꝓfessio laudẽ illaꝫ significat que illi post seculi istius inouationẽ ab oibus rationabilib⁹ creaturis exoluit. Super celũ ⁊ terram dixit:qꝫ nec celestia nec terrena illis ꝑdicationib⁹ possunt equalia referri.[Et exaltabit cornu populi sui. Hymnus oib⁹ sanctis eius:filys israel populo appropinquãti sibi.]

Hic ex sanctitate dñi hymnus absolute ꝓfunditur. Nam cuꝫ dicit:Exultauit cornu populi sui:hymnus oibus sanctis eius:filys israel populo appropinquanti sibi:sine dubio sanctitas dñi muneraqꝫ laudant: qui sanctos suos participatione sui muneris glorificare dignabit. Et cornu pro potestate positũ sepe iaꝫ diximus:qõ hic humiliatuꝫ est ꝓpter afflictiones ⁊ dolores quos patit populus fidelis. Ibi autẽ exaltabitur:vbi ois gloria manifesta ꝓstat: Primuꝫ:qꝫ dexteram merent:deinde:cum dño iudicabũt:tertio:in eternũ pacem gaudiũqꝫ transibũt:vt merito exaltati dicant:qui vsqꝫ ad ipsius dñi contẽplationẽ mirabili eius pietate pueniunt. Quod tunc fit:sicut dicit
1. Corinth.15. Apls:cum tradiderit regnũ deo patri:cum euacuauerit oẽm ꝑncipatum:⁊ omnẽ potestatẽ ⁊ virtutem. Oportet enim eũ regnare:donec ponat oẽs inimicos sub pedib⁹ eius. Sequtur: Hymnus oib⁹ sanctis eius. Uox ista ꝑmissio est ⁊ totius beatitudinis sũma ꝑfectio. Nam qõ merebunt sancti:hymnus est dñi:quẽ tũc canũt:quãdo ⁊ eterno munere coronabunt. Isto enim ꝑcepto vlterius nil egebũt:sed illic erit quicqd modo nõ valet apprehẽdi:mãna celestis:satietas infastidibilis:incõprehensibile donũ:assiduẽ hoc agere:⁊ in eo studio semp ardere. Hymnus est ergo sanctoꝝ cantus in laude dñi ꝓstitutus: cui aia corpusqꝫ perfecta puritate consentit. Quẽ etsi hic modo videmur dicere cupide:tũ non possumus sine defectione pagere. Adiecit: Filys Israel pop:lo appropinquãti sibi. Quib⁹ sanctis hymnus ille prestet ostẽdit: filys vtiqꝫ Israel qui nõ solũ genere:sed fide nomẽ istud habere declarant. Illos enim israelitas vere dicim⁹: qui recte credẽdo cordis lumine dñm respicere meruerunt. Sunt enim israelite:qui mandatoꝝ obediẽtia Christo domino appropinquare monstrant. Illi enim ab ipso longe sunt:qui eius iussa non faciũt. Nemo ergo illi ꝓximus:nisi qui ⁊ membrum ipsius est. Membrum enim a capite suo nescit esse separatuꝫ.

De[Alleluia] vo vltimo qõ in supiore psalmo diximus:⁊ hic debet intelligi: qm̃ ipsa de vicino repetẽdium magis q̃ intellectum generat audienti.

Conclusio.

Contueamur psalmum istum: quo decore: qua virtute prefulgeat. Referunt enim supne voces: que adhuc nequeunt pro ista infirmitate corporalitatis audiri. Dicũt celestes creature laudes dño:dicunt terrene substãtie: ⁊ melodie cantib⁹ agit: vt dñs creaturaꝝ suauis consona exultatione laudet. In ipsis quippe primordijs opinabilem illã astronomie posuit disciplinã:quam seculi doctores minutissime pergrentes: ita definiendam esse putauerunt. Astronomia est disciplina:que
DEF ASTR cursus celestium siderũ:⁊ figuras contẽplat omnes: ⁊ habitudines stellaꝝ circa se:⁊ circa terram indagabili ratione pcurrit. Cuius opatione sollenni:annuꝫ dicunt quadrifaria temporꝫ diuisione cõpleri. Hinc imbres fieri:hinc ꝓhibent terrena ꝑcreari: hinc frigora venire:hinc aeris aiunt esse tẽperiem:⁊ quicqd terris necessarium probat:iussione dñi eaꝝ ministerio posse suppleri. Quam sciẽtiam veteres nostri nõ adeo refugiendam esse dixerunt:quãdiu tamen esse cognoscit disciplina:⁊ motus astroꝝ naturali sollennitate perquirit. At vbi se in astrologie partẽ labilis error infuderit:⁊ vitas mortalium de cursu stellarũ putauerit colligendas:tũc abominandi:tunc potus ceci sunt:cum se estimant prouidere:que creator nobis vtiliter decreuit abscondere. Planetas etiam dicunt contra polum currere per certissimos meatus: fabricam quoqꝫ celi que semper rotabili mobilitate se sustinet:habere quandam armonie delectationem:que suauis ⁊ iugis est. Sed nos obsequia naturalium rerum ad auctoris referamus imperium:qui creaturas suas ipsa potentia sibi parere iubet:qua fecit existere.

Explicit expositio in psalmum centesimumquadragesimũ octauũ.

¶ Alleluia. CXLIX.

Cantate dño canticum nouum: laus eius in ecclesia sanctorum. Letet israel in eo qui fecit eum: ⁊ filie sion exultent in rege suo. Laudent nomẽ eius in choro: in tympano ⁊ psalterio psallãt ei. Quia beneplacitum est domino in populo suo: ⁊ exaltauit mãsuetos in salutẽ. Exultabunt sancti in gloria: letabunt in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eoꝝ: ⁊ gladij ancipites in manibus eoꝝ. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eoꝝ in cõpedibus: ⁊ nobiles eorum in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius.

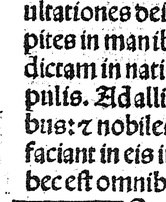

Hoc nomẽ in vsu habere oimodis cõmonemur: quando nouo ⁊ veteri testamẽto cognoscimus decẽter aptatũ. Ueteri pre latum est in cẽtesimoquarto psalmo: vbi egypti miracula: ⁊ maris rubri beneficia describunt: hic nouo cantico docet esse prepositum: vbi est totius religionis absoluta ꝑfectio. Sic vbiqꝫ positum est:qõ semper constat esse dicendum. O nomen magna deuotione venerandum:qõ ⁊ angeli canunt: ⁊ in terris vota fidelium frequẽter assumunt.

Diuisio.

Superioribus psalmis inumeris admonitionibus laudes dñi Prophetꝫ cõmendans: nũc etiam ꝑma positione canticuꝫ nouuꝫ Christo dño diuersis modis dicit esse cantandum: qui de toto orbe terraꝝ vniuersalem Hierusalẽ sua pietate ꝓstruxit. Secunda: gaudia sanctoꝝ virtutesqꝫ describẽs: vindictam peccãtium gloriam dicit esse iustoꝝ.

Expositio.

Cantate domino canticũ nouum: ¶ laudatio eius in ecclesia sanctoꝝ.] In hoc ⁊ in alys trib⁹ versibus qui sequunt: ex operibus dñi magnitudo laudatur. Dicẽdo Al. laus

enim: Cantate domino canticum nouum: laudatio eius in ecclesia sanctorum. ⁊c. ex operibus suis dicit esse predicanduꝫ. Nam propheta in hoc mundo trũ corpore cõstitutus: intellectu ⁊ fide in illa patria cũ angelica multitudine miscebat: in qua cõmonet populũ beatũ nouũ cãticũ debere cantare. Canticuꝫ aũt nouũ est: sancte icarnationis arcanum: natiuitas mirabilis: doctrina salutaris: passio magistra tolerãtie: resurrectio spei nostre certissimũ documẽtũ: sessio ad dexterã patris: virtutem significans ⁊ potẽtiã singularem. Et ne crederes istam laudem vbicunqꝫ aut a quibuslibet posse celebrari: sequit: Laudatio eius in ecclesia sanctorum. Siue istaꝫ dicas: catholicã significat que reuera sanctorum est: siue illaꝫ hierusalẽ celestẽ: ⁊ ipsa sine dubitatione sanctoꝝ est. Ecclesia enim interpretatur collectio: qõ ad vtrunqꝫ referri posse non dubiũ est.[Letet israel in eo qui fecit ¶ ¶ filij sion exultent ¶ super regem suum.] Israel ⁊ sion diuersa quidem vocabula: sed virtus vna sanctorum est. Nam israel interpretatur vir videns deũ. Sion speculatio dicit. Quod vtrunqꝫ ad beatũ populũ pertinere manifestuꝫ est: qui letari ⁊ exultare in rege suo christo domino cõmonentur: quando ipsum viderint omnipotentem: ipsum eterni premij largitorẽ: quẽ hic crediderũt in sua maiestate venturũ. Quis enim erit illius gaudij modus conspicere illum dñm rerum qui hic mori creditus est pro salute cunctorum: ⁊ Mensurã quidem istius letitie iure nescimus: sed tamen vltra omnia bona esse ꝓfidimus: qõ tanta veritas pollicet.[Laudent nomen eius in choro: in tympano ⁊ psalterio psallant ei.] In supiore versu: in dño christo dicit esse letandũ: nunc dicit in choro nomẽ dñi esse laudandum. In choro vtiqꝫ qui iã nullam patitur dispersionem: nullũ tediũ: nullum scandaluꝫ: sed meritoꝝ probitate collectus: charissim a semp vnitate cõsistit. Sed qualis quãtusqꝫ
Ps.106. sit iste chorus: alius psalmus exponit: A solis ortu vsqꝫ ad occasum: laudate nomen domini. Chorus qui a mundi initio de numerositate gentiũ congregat: ⁊ nisi in illa patria: totus non pot esse collectus. Sequit: In tympano ⁊ psalterio psallant ei. Tympanũ ⁊ psalterium: probabiles hic actus esse dicimus: qui ad diuina munera referunt: qui iã in illa patria non vident: sed tamen erũt cum de eoꝝ exultatione gaudebitur. Nã qõ hic cõtristat: ibi letificat: qõ hic ꝓterit: ibi nos erigit: sicut legit: Beati qui persecutionẽ
Matth.5. patiunt ꝓpter iustitiam: quoniã ipsorũ est regnuꝫ celoꝝ. Nec ergo omnia siue tympanũ: siue psalteriũ ibi psallunt domino: quoniaꝫ hic pro ipsius nomine ¶ exercitata vel tolerata noscunt.[Quia beneplacitũ ¶ est domino in populo suo: ⁊ exaltabit mansuetos in ¶ salutẽ.] Legit quidem creatori omnia opera sua in reꝝ conditione placuisse: sed pro rerum qualitatibus immutatis: ⁊ peniteri ⁊ gaudere legit deus: vt est illud:
Gen.6. Penitet me hominẽ fecisse. Et in alio loco: Gau
Luc.15. debo super vnum penitentẽ: q̃ supra nonagintanouem iustos nõ indigentes penitẽtia. Nas enim permutationes diuinitati ex nostra ifirmitate tropicis allusionibus applicamus. Dicit enim: Quia beneplacitum est dño in populo suo: id est: quando illũ fecerit pfecta suauitate gaudentẽ: quando angelis parẽ: quãdo reuera suum quem tanto iudicauerit munere coronãdũ. Tunc enim erit beneplacitũ: quãdo erit:
1. Cor.15. sicut Apostolus dicit: omnia in omnibus. Mansuetos autem: significat patientes: qui in hoc mũdo diuersas toleruere negtias: sed pro dei regno fuerũt sanctissima deuotione contempti. In salutem dicit: in vitam eternam: quam illis iustus dominus in illa iudicatione restituet.[Exultabũt sancti in gloria: letabunt ¶ in cubilibus suis.] Hinc vsqꝫ ad finẽ psalmi: virtus domini potentiaqꝫ predicatur. Quid enim fortius q̃ tantam potestatem sanctis suis tribuere: vt de inimicis sumant ipso largiẽte victorias: Sed cum dicit: Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis: introitur iam secunda positio: que cõtinet gaudia sanctorum: ⁊ potestatem christo credentium. Sed intendamus nunc quo modo sanctorum exultatio describatur. Gloria est bonorum actuum DEF frequentata laudatio. De qua iusti letantur in cubilibus suis: id est in secreto pectoris: sicut Apostolus dicit: Nam gloria nostra est hec: testimoniũ conscie 2. Cor.1. tie nostre. Ibi enim letant: vbi solus ille cognoscit: qui donare dignatus est. Letant vtiqꝫ: quando sic bonum dñm se habere perpẽdunt: vt reis donet veniam: peccantibus gratiã: non merentibus gloriam sempiternaꝫ. Contra: in hoc seculo stultus a se foras egrediẽs exultat in hominũ fabulis: ⁊ mereri se putat qõ eum sermo falsus exaltat. Est ergo sanctis disciplina gloriandi: ⁊ modus gaudij: vt ad illum referãtur bona qui tribuit vniuersa. Nã si mẽsura deest ¶ letitie: non est gaudium sed ruina.[Exultationes dei ¶ in ¶ faucibus eorum: ⁊ gladij ancipites in manibus Al. gutture ¶ eorũ. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.] Intuẽdum est: q̃ pulchra: q̃ sit vtilis ista diuersitas. Supius dixit: sanctos exultationem suam habere in cubilibus suis: nunc dicit domini exultationes in eoꝝ faucibus constitutas: significans: quoniam siue cogitatione: siue lingua laudare nõ desinunt: a quo eterna dona ꝑcipiũt. Trãsit quoqꝫ ad exponendã potestatem ipsoꝝ dicendo: Et gladij ancipites in manibus eoꝝ. Anceps gladius: est sermo domini saluatoris: de quo in eũgelio ipse dicit: Nõ veni pacẽ mittere in terrã: sed gladiũ. An- Matth.10. ceps ideo: quoniam duo continet testamẽta: Primo enim a gentibus separauit iudeos: postea segreganit ⁊ diuidit a totius mũdi illecebris vtiqꝫ christianos. Unus ensis: sed duas desecationes habet: quas populis electis distributa temporis opportunitate concedit. In manibus ergo dicit gladios istos esse: id est in potestate sanctorum: sicut legit: Factus est sermo Aggeu.i. domini in manu aggei ꝓphete. Hanc igit potestatẽ beati suscipientes cum domino iudicabũt: sicut scri- Matth.19. ptum est: Sedebitis sup duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Nam vide quid sequitur: Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ista enim tunc vere fiunt: quãdo cuꝫ do- ¶ mino iudicabunt.[Ad alligãdos reges eorũ in com- ¶ pedibus: ⁊ nobiles eorum in ¶ vinculis ferreis. Ut Al. manicis ¶ faciãt in eis iudiciũ conscriptuꝫ: gloria hec est omni- ¶ bus sanctis eius.] Exponit quid ille gladius faciat bis acutus. Alligat reges terre in compedibus vnde liberum non sit exire. Uincula quoqꝫ ferrea supra mundi nobiles ponit: vt ⁊ cuꝫ portantur sint grauia: ⁊ nexus eorum rumpere nulla virtute preualeant. Hoc est reuera canticum nouum: vt illi pauperes qui in mundo fuere derisui: de principibus possint iudicare terrarum. Sequitur: Ut faciant in eis iudicium conscriptuꝫ: vtiqꝫ quod dicit Apostolus: An 1. Cor.6. nescitis qm̃ angelos iudicabimus: Quis possit estimare tale miraculũ: quis tantã gloriã mẽte cõplecti

vt illos supbi ⁊ iniqui potēte s iudices patiant̃:quos hic tanq̃ villa pecora trucidādos esse putauerūt:Et ne forsitā solos aplos iudicaturos putares:gbus hoc dñs in euangelio cōpromisit:adiecit:Hēia hec est oī bus sanctis eius.Omnes enī cuz chzisto iudicāt:qui eiº regulis nō repugnāt:qm̄ qcqd illi placitū fuerit: ⁊ ipsi pia volūtate psentiūt.Sed q̃uis sanctoz potestas ⁊ glozia multiplici relatione narrata sit : nullus tñ eoz plenissime habere omnia virtutū premia reperiet̃.Solus est enī Jesus chzistus: de quo Aplus
Col.2. dicit:In quo habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter.i.substātialiter. Nam cū habeat dominus omnia perfecte ac summe bona:dat vnicuiq3 prout
Joan.i. vult:⁊ ipse est omnium sanctorum(fm Joannem) manifesta plenitudo. Conclusio.

Subtiliter intuēdū est quēadmodū pcedens psalmus huic psenti:⁊ in laudis officio piūctus:⁊ quadā distīctione diuisus est.In illo enī ad pconia dñi oēs creaturas hortatus est:hic aūt distīctiº ppriusq3 significauit israel nouū cāticū debere cantare:⁊ de ppzio dño letū fieri : qui eū fecit de gētiū multitudine pgregari.Cōmemoraī etiam ptās que sanctis est in illa iudicatione tribuenda:vt virtus dñi in eoz gloria possit agnosci.Sic ⁊ officio laudis cōmunis:⁊ reruz ipsaz ppzietate diuisus est.

Explicit expositio in psalmum.149m.

CAlleluia. CL.

Laudate dominum in sanctis eius:laudate eum in firmamēto virtutis eius. Laudate euz in virtutibus eius:laudate euz fm multitudinem magnitudinis eius. Laudate eum in sono tube:laudate euz in psalterio ⁊ citbara. Laudate eum in tympano ⁊ chozo:laudate eum in chordis ⁊ organo. Laudate eum in cymbalis bene sonantibus:laudate eum in cymbalis iubilationis : omnis spiritus laudet dominum.

Ecce itez salutaris ille pco remittit̃ : non de victu carnali:sed de copia supna locuturus.Admonet̃ enī ciuitas dei vt de mūdi ambitu pgregata:⁊ oze cātet ⁊ animo. Quapropter hoc Alleluia plenissima intētione cātemus:qz vniuersaz psalmodiā in excelsū culmē dñi dispensatione pduxit.Nā sicut ignis iste mortalis ad supioza festinans:comas rutilas erigit in cacumē:ita carmē istud paulatim crescēs ad celestia fastigia virtutū gradibus euolauit.Qō si ⁊ nos cuz ipso dñi dextera subleuāte animi deuotione cōscēdimº:vsq3 ad ipm salutarē finē venire dabit̃:qui nullis limitibus terminat̃. Diuisio.

SCHE Salmus iste leuatus ad illā cōcordē sanctoz oīuz vnitatē:diuisionē habē nō debuit:qz finē totiº operis pduxit ad virtutē iseparabilis trinitatis.Deide vno sensu oia pcurrit:vt nec psonā videret̃ mutare nec causā.Qō schema dicit̃ Pyrmos:quādo series oīonis tenorez suū vsq3 ad vltimū seruat.Breuis est:vt fastidiū nō haberet.Musicis organis plenus:vt spū alibus thalamis redderet̃ aptissimus : ⁊ in cetu supne hierusalē nuptiali dulcedine cātaret̃ Intētio vo eius ipsa est:vt dñs de sanctoz cōgregatione laudet̃:qui eos imagini sue restitues fragilitatē fecit deponē carnis ⁊ sanguinis.Jā cōformes glorie sue in illa beatitudine collocauit:vt bonoz oīuz abūdantia cōpleant̃.De gbus dicit apls:Qui bene
Eph.1. dixit nos in omni benedictione spirituali:vt essemº sancti ⁊ immaculati coza ipso.

Expositio.

Laudate dñm in sanctis eius:laudate euz in firmamēto virtutis eiº.]Diligēter inspiciēdū est:liber iste psalmoz qua suauitatis gratia terminet̃ : ⁊ quēadmoduz respiciat ad pncipiū suū.Dicit enī pphēta receptis in illa hierusalez in sanctis suis dñm debere laudare:scilz gbus ipe formā puersationis ostēdit.De quo dictū est:Beatus vir qui nō abyt in psi
Ps.i. lio ipioz ⁊c. Ipsi sunt enī sancti qui eodē largiente eiº imitatores esse meruerūt.Sed qualis veneratio sanctis debeat̃ ꝓgruēter exponit̃:vt nō ipsi sed dñs debeat de eoz iustificatione pdicari.Ille enīz pmo loco glorificari debet:qui pdicāda concedit . Justis aūt habēda reuerentia est:qz diuina munera pceperūt.Sequit̃:Laudate eū in firmamēto virtutis eiº. Firmitas vtutis eius est:qz exitiuz pro oium salute suscipiēs:mortē ipsam cū auctore nequissimo potētie sue virtute superauit:inferni claustra dirupit:hestrantes resurrectione sanauit:⁊ firmiter credentes
§ vsq3 ad celoz regna perduxit.[Laudate eū in †po Alt.virtutibus
§ tētatibus eius:laudate eum fm multitudinem ma§ gnitudinis eiº.] Dic iā ex potētia ⁊ magnitudie sua dñm precipit debere laudari.Ait enī:Laudate eum in potētatibus eius:laudate eum fm multitudinem magnitudinis eius.Et quēadmodū debeat laudari vsq3 ad finē psalmi : per mysticas allusiones consequēter exponit:-Potētatus ipsius est:sicut in octauo psalmo dictū est:Omnia subiecisti sub pedibº eius: Ps.8.
oues ⁊ boues vniuersas insup ⁊ pecora cāpi.Et apls: Ad Phil.2.
Cui omne genu flectitur:celestiū:terrestriū ⁊ iferno rū.Cōfideremus etiā qualis res populo beato quantaq3 pcipit̃.Sequit̃ enim:Laudate eum fm multitudinē magnitudinis eius.Quis rogo possit eū laudare fm multitudinem magnitudinis eius:cū in cē tesimoquadragesimoquarto psalmo dictū sit:Ma- Ps.144.
gnus dñs ⁊ laudabilis nimis : ⁊ magnitudinis eius nō est finis:Sed vide gbus dicit̃:⁊ dubietas nulla remanebit:vtiq3 spiritualibº:⁊ de ipa potius laudis operatione valētibus.Nā cū potētie dñi nullus sit finis : fm magnitudinem suam pdicat̃:qm̄ sine fine
§laudabit̃.[Laudate eū in sono tube : laudate eū in
§psalterio ⁊ citbara.] Dinc istrumenta musica significabili modo ad aliquid ponunt̃ in ordinem:vt tuba ꝓcrepet regi:psalterium canat deo:citbara cū religs spōso.Ista enī ibi nō esse manifestū est : sed hec oīa mysticis allusionibus ad chzistum dominū constat
esse referēda.Tuba : est corneis partibus adunatis: DEF
aut aliquo metallo productus:tubulus a patulo circulo incboans:⁊ desinēs in angusto foramine. Dec spiritu retracto cōpleta:terribili psonatione dilatatur:que aut bellozē tēpozibus sumit̃:aut regys adue
tibus apparat̃.-Psalteriū vo est in modū citbare cō DEF
uersa positio.Buccas enim quasdā sonozas ligni gestat in capite:vbi ab imo veniētes:chozdaz sonos in altū rapit:⁊ gratissima quātū dicit̃ modulatione responder. Citbara enim ligni quodā ventre inferius DEF

constitutoza summo chozda rū filis venientibus sonos recipit:atq3 in vnaz gratiā iocūditatis emittit. Que omnia humanis actibus cōparata : figuraliter
§ ibi dicunt̃ laudes dñi personare.[Laudate eum in
§ tympano ⁊ chozo:laudate eum in cozdis ⁊ organo.]
Isti quoq3 versus(sicut dictū est)vsq3 ad finez ad
DEF bymnos ptinēt nuptiales.Tympanū:est quasi duobus modis solis capitibus cōuenientibus supra eos tensi cozy sonora resultatio:qō musici disciplinabili mensura pcutiētes geminata resonatione modulan
DEF tur . Chorus est plurimaz vocuz ad suauitatis modū tēperata collectio.Sequit̃:Laudate euz in chozdis ⁊ organo.Quoniā propter psalmū ⁊ citbaraz:vt quādā dicūt:alia inueniri poterāt:qui chozdaz tēsionibus psonarēt:generaliter chozda posuit : vt omne ipm instrumētū musicum:dñi laudibus deputaret.
DEF Organū itaq3 est:quasi turris quedā diuersis fistulis fabricata:gbus flatu folliū voz copiosissima destinat̃:⁊ vt eā modulatio decora componat: linguis quibusdā ligneis ab interiore parte ꝓstruit̃:quas disciplinabiliter magistroz digiti reprimentes grādi§ sonā efficiunt ⁊ suauissimam cantilenaz.[Laudate
§eū in cymbalis bene sonātibº:laudate euz in cymba- Alt.iubilatio
§lis †bene tinnientibus:omnis spiritus laudet dñm.] nis
Ut illa superioza per allusiones quasdaz de sanctis dicta deberemus accipere:ad ipsum quoq3 os hominis venit.Sed ꝓsideranda est verboz istoruz facta discretio:vt cymbala bene sonantia:labia nostra debeamus accipere:que nō imerito inter musica istru
DEF mēta posita sunt:qz ⁊ similitudō quedā est cymbalorū:⁊ per ea voces humane armoniā reddē suauissimaz cōprobant̃ . Armonia:est enī diuersaz rerū in
DEF uenientiā redacta copulatio:qō ⁊ in voce humana ꝓstat accidere:quādo ⁊ tēpora ipsa ⁊ syllabe ad vnā vocis ꝓcordiaz pducunt̃.Cymbala ergo nostra:sunt labia percussa ad sonū vocis distinctissime tēperandū:que tūc salutariter sonāt : quando in laudes dñi
DEF deuotissime commouent̃.Cymbala quoq3 bene tinniētia:sunt ex permixtis metallis paruissime phiale cōposite:vētricula sua in lateribus habētes:que artificiosa modulatione collise:acutissimū sonū delectabili cōsonatione restituūt.Sed quoniā sanctissimus propheta:vniuersa que dicta sunt:spiritualiter volebat itelligi:aptissimo libzū fine ꝓclusit:Omnis spiritus laudet dñm:nō vtiq3 caro ⁊ sanguis:nō mūdi ambitus:non illecebza secularis : sed illud qō est in natura reruz sublimius:hoc laudet dñm:qō celestia vtiq3 sapit:qō eterna pmia cōcupiscit. Quapro-
MV pter vniuerso operi:bzeuez perfectāq3 sententiā dedit:vt dñm saluatorem spiritualiter debeāt cuncta laudare . Dis igit̃ decursis:totius mustce disciplinе assignata pfectio est. Flatus in tuba:pulsus in citbara:tinnitus in cymbalis:voz in chozo:spirituali armonia dulcissimus ille cōcētus:qui nō auribus carneis audit̃:sed cōtemplatione purissime mentis adtuertit̃.Nā cōmemoratio syllogismoz:sicut in pmo psalmo cepta est:parili nobis fine claudat̃.A catbegorico siquidē qui est purissimus ⁊ pnceps omniuz syllogismozuz dedimus prout oportebat initiū:nūc etiā opus nostrū in ipso ꝓcludimus.Decet enī finez respōdē pncipio suo:qm̄ in litteris sacris debent sibi omnia conuenientia reperiri . Dic aūt categoricus syllogismus est nobis taliter colligendus.Dñm laudet oīs spiritus.Quez debet laudare omnis spiritus deus verus est.Dñs igit̃ deus verus est . Mirabile plane dicēdi genus:vt ad illud reluctātem confitendo trahat:ad qō prius aliquis acquiescē respuebat. Ecce de grammatica:⁊ de etymologys:de schematibus:de arte rhetorica:de topicis : de arte dialectica: de definitionibus:de musica:de geometria:de astronomia:⁊ de ppzys locutionibus legis diuine:seriem refertam esse monstrauimus:quātum dominus prestare dignatº est:vt qui talia legerint gratāter agnoscāt:⁊ qui adhuc rudes sunt planissime dicta sine offensione percipiant. Conclusio.

Explicitus est decozus ⁊ mirabilis ordo psalmoz:numero quidē mystico terminatus:sed sacris virtutibus infinitus : solūmodo illi ad dimensum cognitus:qui arenā maris:pluuiarū guttas:creaturaz omniuz naturas dinumerabili quantitate cōplectit̃.Sed q̃uis a nobis ex toto cōprehendi nō possit:tamen vtiliter querit̃:qz perscrutatus semp copiosioz inuenit̃.Quanta enim adhuc hinc noua dicēda sunt:-quātozum fidelium ingenia vsq3 ad finem seculi curiosa sedulitate laboz abunt:- Sed tñ ista veritas tūc plenissime dinoscēda est:qm̄ ipse dominus cōtemplationē suam prestare dignabitur.Dic aūt totus ordo psalmoz:quantū humanuz ingeniū vestigare preualuit:duplici mysterio noscit̃ esse decursus.-Primū sicut auctozitate patruz dictū est:noui ⁊ veteris testamēti sacramēta cōplectitur. Septez quippe decades referunt̃ ad sabbatū:qō ad primā illā ptinet sine dubitatione culturā.Octo vo nostro tēpozi deputantur:qui resurrectionem domini die octaua pia deuotione veneramur . Secundo quoq3 domino largiente prosperimus:qō centū quaginta diebus superducto diluuio criminibus suis terra diluta est . Sic psalmoz spiritualis abyssus peccatis inquinata corda mortaluz vsq3 ad iudicij tempus perpetua emūdatione purificat : ⁊ fit nobis ex ipso salutare diluuium:qō nostrū sensuz delictis sordidū reddit ablutū.Quid enim in isto celesti armario scripturarum diuinarum inuenire nō possis? Benefim queras:hic que:ad modū fuerit mundus fabricatus exponit̃.-Prophetaz dicas:quis de incarnatione domini tanta locutus est?-Euāgeliū cupias: passionem ⁊ resurrectionem chzisti domini innumeris locis euidenter ostendit.Apostolū velis:audi doctozē:audi miserētem : qui ⁊ futura iudicia ꝓpter correctiones predicat:⁊ pro peccatozibus frequēter exorat.Et ne longius differā:quicquid in celo:in terra:in mari:vel apud iferos agit̃:si cautissime legas: omnia suis locis posita cōpetenter agnoscis.Testis est Athanasij episcopi sermo magnificus : qui virtutes psalmoz indagabili veritate discutiens : omnia illic esse probat quecunq3 sancte scripture ambitu cōtinentur.Naturā quoq3 dei:si fas est:duobus verbis facit subintelligi : Ego hodie : que nullis libzis: nullis codicibus pualet cōprehēdi:sicut ⁊ explicatū est qō breuiter dicit̃ : ⁊ ex aliqua parte sensibile qō taceт̃.In secūdo quippe psalmo:pater dicit ad filiū: Ego hodie genui te. In istis siquidē duobus verbis Ps.2.
subtiliter significat:qō humanū intellectuz transcedere posse videat̃.Nouus ⁊ vetus testamētū tanta ppzietate complectit̃:vt reuera spiritualem bibliothecā in hoc libzo intelligas esse cōstructā.Nā si paradisus desiderabilis habet̃ qō eū quatuoz fluminū lapsus emanare noscunt̃:q̃to beatioz est aīa que iso.psalmoz fōtibº irrigat̃.-Nec solū itra hūc numerū dina vtus opata est:multa latiº patet:sine que pro

parte itellecta sunt:siue que adhuc funditus ignorãtur diuersa miracula. Nã ⁊ in illis.153.piscibus:quos apostolorꝫ retia de pelagi profunditate traxerunt: sanctorum numerus comprehensus exponiť:⁊ arca Noe in typum sancte ecclesie tricentis cubitis in lõgitudine:quinquagita in latitudine:⁊ triginta in altitudine legiť fabricata:vnde multa Origenes mystica(vt solet)expositione tractauit. Quapropter indubitanter apparet creatorem atqꝫ opificem rerum: cum celestia cuncta terrenaqꝫ disponeret:sub mẽsura:⁊ numero: ⁊ pondere fecisse oia quecunqꝫ creata
Sap.11. sunt:sicut Sapientissimus dicit:Omnia in mensura ⁊ numero ⁊ põdere disposuisti. Nunc propter virtutem memorie breuiter intimemus:que supra latius videntur effusa. Primum meminisse nos conuenit: qõ de titulorum diuersa varietate narratur est. Recordari etiam debemus personas in textu psalmorꝫ aptissime commutatas:Conclusionesqꝫ eorum contra hereticos maxime fuisse formatas. Uel quare alphabeton hebreum ponatur in psalmis. Cur de partibus psalmorum vnus confectus esse videatur. Quare intercalares psalmi sint positi. Quare repetitio versuum reperitur in psalmis. De interpretatione nominum hebreorum. De his qui vnifines appellãtur. De quindecim psalmis gradalibus. Quare penitentium septem psalmi esse doceantur. Quare lamẽtantium pro ciuitate Hierusalem cũ lachrymis verba funduntur. Quare ordo psalmorum in laudibus domini fuerit terminatus:vbi quot modis predicit exponitur:cum tamen preconia ipsius nullis libris: nullis possint humanis viribus explicari. Sic varietas ista psalmorum:aut preciosissimo lapidi topaçio aut pulcherrimo pauoni congrue forsitan comparatur:qui totiẽs diuersos reddunt colores corpis sui: quotiẽs in eis defixus fuerit oculus intẽdentis. Hec quãtum dominus pstare dignatus est pro nostra mediocritate decursa sunt. Uos autem magistri qui celestium litterarum copiosa lectione pinguescitis:parcite rudi:dimittite cõfitenti:estote beniuoli. Difficile opus humanum reperitur:qõ non patiatur aliquaꝫ
Jac.3. questionem:Jacobo apostolo protestante:Si quis in verbo non offenderit:hic perfectus est vir. Cum si nonnulli sacris litteris calumnias parant:quid infirmis faciant quos audacter accusant:⁊ prolata: semper ad animum dicentis aptanda sunt. Nã si omnia contentiosa altercatione destruere volumus: piam deuotionem incauta potius contradictione damnamus. Sed iam tempus est ad dominum corda cõuertere:ad quem magis debet omnis intentio tendere: ⁊ laboris terminus peruenire.

U domine verus doctor ⁊ pstitor: aduocatus ⁊ iudex:largitor ⁊ monitor: terribilis ⁊ clemens:corripiens ⁊ consolator: qui cecis mentibus donas aspectum: qui facis infirmis possibile qõ precipis: qui sic pius es vt assidue rogari velis: sic munificus vt neminem desperare patiaris: dona qõ te prestante bene querimus:⁊ illa maxime que nostra infirmitate nescimus. Quod ex tuo diximus:suscipe:qõ ex nobis ignoranter protulimus:parce: ⁊ perduc nos ad illam contemplationem vbi iam non possimus errare. Dona facere que te inspirãte loqui presumpsi: dona compleri:que alios obseruare commonui:vt qui prestitisti pium sermonem:probabilem quoqꝫ conferas tuis famulis actionem. Libera nos amator bo-

minum ab illo periculo:ne sicut dicit Apostolus:Dũ alys predico:ipse reprobus inueniar. Oĩ infirmi sum⁹ tu veraciter nosti:quali hoste deprimamur agnoscis. Te querit certamen impar:te expetit mortalis infirmitas:qꝫ maiestatis tue gloria est: si leo rugiẽs ab infirma oue supetur:si spiritus violentissimus a debilissima carne vincatur:ille qui de celo cecidit:⁊ hic te pugnante subdeť:vt si potestatem ipsius ad tẽpus tua pmissione patimur:nequaq̃ eius insatiabilib⁹ faucibus sorbeamur. Hac illũ tristẽ de humana letitia:qui de offensione nostra semp exultat. Amẽ. 1.Cor.9.

¶ Hactenus que ad expositionẽ psalmorꝫ ptinere videbantur:domino largiente discussa sunt:nunc Salomonis dicta videamus: que proprios expositores habere noscuntur.

Explicit expositio Cassiodori in psalmũ Cẽtesimum quinquagesimum ⁊ vltimum tertie Quinquagene.

Venetijs impensa heredum quondam Domini Octauiani Scoti Modoetiensis ac sociorum .8. die Martij .1517.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v

x y z ⁊ ꝯ ꝯ A B C D E.

Primus quternus. Duo vltimi Terni. Alij ãterni.

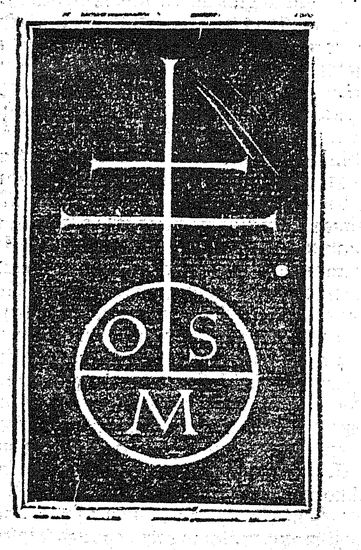

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DI BOLOGNA